

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ 2015

15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδα

Χαιρετισμός Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας

1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	A	<u>ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ</u>	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	B	<u>ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ</u>	11
	1	<u>Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων στην Κύπρο</u>	11
	2	<u>Υπηρεσία Αναδασμού</u>	18
	3	<u>Διαχείριση Αποβλήτων - Εθνική Στρατηγική και Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων</u>	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Γ	<u>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ</u>	33
		<u>Γενικές Παρατηρήσεις</u>	33
	1	<u>ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ</u>	37
	1.1	<u>Βουλή των Αντιπροσώπων</u>	37
	1.2	<u>Δικαστική Υπηρεσία</u>	42
	1.3	<u>Γενικό Λογιστήριο</u> της Δημοκρατίας	43
	1.4	<u>Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού</u>	51
	1.5	<u>Επίτροπος</u> Νομοθεσίας και Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού	52
	2	<u>ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΑ</u>	54
	2.1	<u>Υπουργείο Άμυνας</u>	54
	2.1.1	<u>Εθνική Φρουρά</u>	54
	2.2	<u>Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος</u>	66
	2.2.1	<u>Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων</u>	66
	2.2.2	<u>Τμήμα Δασών</u>	74
	2.2.3	<u>Κτηνιατρικές Υπηρεσίες</u>	82
	2.2.4	<u>Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών</u>	94
	2.2.5	<u>Τμήμα</u> Περιβάλλοντος	105
	2.3	<u>Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως</u>	116
	2.3.1	<u>Αστυνομία</u>	118
	2.3.2	<u>Φυλακές</u>	130
	2.3.3	<u>Πυροσβεστική Υπηρεσία</u>	137
	2.4	<u>Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού</u>	139
	2.5	<u>Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων</u>	162

2.5.1	Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	166
2.5.2	Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	168
2.5.3	Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	177
2.5.4	Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	190
2.6	Υπουργείο Εσωτερικών	200
2.6.1	Επαρχιακές Διοικήσεις	218
2.6.1.1	Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	218
2.6.1.2	Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας	219
2.6.2	Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	224
2.6.3	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεων	230
2.6.4	Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	237
2.6.5	Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης	238
2.7	Υπουργείο Εξωτερικών	245
2.8	Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	270
2.8.1	Τμήμα Αρχαιοτήτων	281
2.8.2	Τμήμα Δημοσίων Έργων	283
2.8.3	Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	293
2.8.4	Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	294
2.8.5	Τμήμα Οδικών Μεταφορών	294
2.8.6	Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	296
2.8.7	Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	297
2.9	Υπουργείο Οικονομικών	299
2.9.1	Τμήμα Φορολογίας	316
2.9.1.1	Άμεση Φορολογία	316
2.9.1.2	Έμμεση Φορολογία (Φ.Π.Α.)	339
2.9.2	Τμήμα Τελωνείων	350
2.9.3	Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	356
2.9.4	Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	362
2.9.5	Κρατικό Λαχείο	371
2.10	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	374
2.10.1	Πολιτιστικές Υπηρεσίες	401
2.11	Υπουργείο Υγείας	411
2.11.1	Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	434
2.11.2	Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	440
2.11.3	Γενικό Χημείο του Κράτους	443
2.11.4	Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	443

3	<u>ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ</u>	445
3.1	<u>Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου</u>	445
3.2	<u>Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου</u>	445
3.3	<u>Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου</u>	445
3.4	<u>Αρχή Λιμένων Κύπρου</u>	446
3.5	<u>Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου</u>	452
3.6	<u>Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου</u>	454
3.7	<u>Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού</u>	455
3.8	<u>Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου</u>	477
3.9	<u>Πανεπιστήμιο Κύπρου</u>	497
3.10	<u>Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου</u>	510
3.11	<u>Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου</u>	519
3.12	<u>Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού</u>	520
3.13	<u>Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή</u>	520
3.14	<u>Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου</u>	523
3.15	<u>Ίδρυμα Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου</u>	526
3.16	<u>Κυπριακό Ίδρυμα Ερευνών για τη Μυϊκή Δυστροφία</u>	529
3.17	<u>Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου</u>	532
3.18	<u>Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας</u>	533
3.19	<u>Οργανισμός Νεολαίας</u>	536
3.20	<u>Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου</u>	540
3.21	<u>Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου</u>	549
3.22	<u>Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου</u>	564
3.23	<u>Εφοριακό Συμβούλιο</u>	567
3.24	<u>Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα</u>	569
3.25	<u>Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης</u>	573
3.26	<u>Ενιαίος Φορέας Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης</u>	574
3.27	<u>Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών</u>	575
3.28	<u>Εθνική Αρχή Στοιχημάτων</u>	576
3.29	<u>Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων (ΚΟΠΕ)</u>	582
3.30	<u>Ταμείο Δημοσίων Δανείων</u>	584
3.31	<u>Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης</u>	591
3.32	<u>Κυπριακός Οργανισμός Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ)</u>	596
3.33	<u>Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών</u>	602
3.34	<u>Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού</u>	602
3.35	<u>Ταμείο Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών</u>	606
3.36	<u>Ταμείο Προνοίας Τακτικού Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού</u>	614

3.37	Ταμείο Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-59	615
3.38	Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	616
3.39	Έλεγχος Πολιτικών Κομμάτων	617

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Δ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (Ε.Ε.) ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	623
----------	---	--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Ε	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	627
----------	---	--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΣΤ	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	Π1
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	Αποτελέσματα Προϋπολογισμού
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	Υπόλοιπα Καθυστερημένων Εσόδων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	Πίνακας Οργανικών Θέσεων Προϋπολογισμού
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	Οργανισμοί των οποίων ο έλεγχος έχει ανατεθεί σε ιδιώτες
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας - Οικονομικές Καταστάσεις 31 Δεκεμβρίου 2015
			Π1
			Π4
			Π9
			Π12
			Π13

Χαιρετισμός Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας

Όπως πρώτοι διατύπωσαν ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης πριν 2.500 χρόνια, απαραίτητο συστατικό κάθε δημοκρατικού πολιτεύματος είναι η λογοδοσία των κυβερνώντων προς τους πολίτες, οι οποίοι δικαιούνται να γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο η εκτελεστική εξουσία, στην οποία εμπιστεύτηκαν τη διακυβέρνηση του τόπου, διαχειρίστηκε τους δημόσιους πόρους.

Η χώρα μας διέρχεται τα τελευταία χρόνια μία πρωτοφανή οικονομική κρίση, η οποία κορυφώθηκε το 2013 και οδήγησε στη σύναψη Μνημονίου δανειακής σύμβασης με την Τρόικα. Ακολούθησε η αποκάλυψη σωρείας σκανδάλων που, ως ήταν αναμενόμενο, προκάλεσαν την αμφισβήτηση των περισσότερων πολιτικών και πολιτειακών θεσμών από τους πολίτες. Σε αυτές τις συνθήκες, οι απαιτήσεις για δημόσιο απολογισμό, διαφάνεια, πάταξη της διαφθοράς και απόδοση ευθυνών, εκεί όπου υπάρχουν, είναι σαφώς αυξημένες. Η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας καλείται να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο, παρέχοντας στους πολίτες, μέσω των ελέγχων που διεξάγει και των σχετικών εκθέσεων της, την αξιόπιστη και αντικειμενική πληροφόρηση που χρειάζονται για να αξιολογήσουν την εκτελεστική εξουσία στη διαχείριση των δημοσίων πόρων, συμβάλλοντας έτσι στη διαφάνεια και τη χρηστή διοίκηση.

Η έλλειψη λογοδοσίας εξακολουθεί να αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα, που δημιουργήθηκε λόγω μιας κουλτούρας ατιμωρησίας και συγκάλυψης που εδραιώθηκε με τα χρόνια. Η αφύπνιση των πολιτών και η συντονισμένη προσπάθεια των αρμόδιων ελεγκτικών και διωκτικών αρχών, έχουν επιφέρει τα πρώτα πλήγματα στην ισχυρή διαπλοκή και διαφθορά που είναι καλά ριζωμένες στον τόπο μας. Θερμά ευχαριστούμε για τούτο την Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και την Αστυνομία, και φυσικά τους επικεφαλής τους Κώστα Κληρίδη και Ζαχαρία Χρυσοστόμου, τους οποίους προσωπικά ευχαριστώ για την μεταξύ μας άψογη συνεργασία και για την αμέριστη στήριξή τους στο έργο μας.

Στην Έκθεση αυτή περιλαμβάνονται τα κυριότερα θέματα με τα οποία ασχοληθήκαμε τον τελευταίο χρόνο, και είναι το απόσπασμα ενός μεγάλου αριθμού ελέγχου που διεξήχθησαν.

Τα πορίσματα των ελέγχων, μαζί με τις εισηγήσεις μας, κοινοποιήθηκαν με επιστολές μας, που αποστέλλονταν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, στους ελεγχόμενους φορείς για σχόλια και απόψεις, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων. Σε αρκετές περιπτώσεις, έχουν ήδη ληφθεί μέτρα για αποκατάσταση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν, ωστόσο θα πρέπει να τονιστεί ότι η πλήρης αξιοποίηση των ευρημάτων μας εξακολουθεί να παραμένει βασικός μας στόχος, για την υλοποίηση του οποίου απαιτείται η συνδρομή της εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας.

Η φετινή ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας, περιλαμβάνει αρκετά ευρήματα τα οποία θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως ιδιαίτερος σοβαρά. Στο Κεφ. Β περιλαμβάνονται τρεις ειδικοί διαχειριστικοί έλεγχοι τους οποίους διεκπεραίωσε ομάδα συναδέλφων για τη Διαχείριση Υδάτινων Πόρων στην Κύπρο, για την Υπηρεσία Αναδασμού και για τη Διαχείριση Αποβλήτων.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι επίσης πιστεύω η αναφορά μας στην Παρ. 1.3 του Κεφ. Γ αναφορικά με την εξόφληση δανείων με κυβερνητική εγγύηση στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (ΣΚΤ) και τη διαπιστωθείσα υπερπληρωμή.

Σημαντικό θεωρώ επίσης τον έλεγχο που αφορά τη χορήγηση πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου και τη χορήγηση αυξημένου συντελεστή δόμησης βάση του Σχεδίου Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων, σε εταιρεία για εμπορικό κέντρο σύνθετου τύπου (Κεφ. Γ, Παρ. 2.6.3). Είναι μάλιστα αξιοσημείωτο ότι για εταιρεία του ίδιου Ομίλου εγείρονται θέματα ευνοϊκής μεταχείρισης, αλλά και ενδεχόμενης παραβίασης της σχετικής νομοθεσίας, ως προς την μακροχρόνια άδεια χρήσης/ μίσθωσης μεγάλης έκτασης Τ/Κ τεμαχίων (Κεφ. Γ, Παρ. 3.35).

Αξιοσημείωτα είναι επίσης, κρίνω, τα ευρήματα μας για τα θέματα του Τμήματος Φορολογίας (Κεφ. Γ, Παρ. 2.9.1), και ειδικότερα τα θέματα που αφορούν τη φορολογική διερεύνηση προσώπων που εισπράττουν ενοίκια, αλλά και τη φορολογική διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων που ασχολούνται με υπηρεσίες κομμωτικής, αισθητικής, φυσικής ευεξίας/χαλάρωσης και μακιγιάζ.

Η μεταρρύθμιση του τομέα της υγείας με την εισαγωγή Γενικού Σχεδίου Υγείας (ΓεΣΥ) εξακολουθεί να αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για το δημόσιο τομέα. Η υφιστάμενη κατάσταση των κρατικών νοσηλευτηρίων δεν φαίνεται, ως έχει σήμερα, να είναι βιώσιμη και σίγουρα δεν συνάδει με το επίπεδο παρεχομένων υπηρεσιών υγείας που αναμένουν οι πολίτες. Η παραπομπή ασθενών στον ιδιωτικό τομέα με ευρεία χρήση του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στον Δημόσιο Τομέα, οδήγησε το τελευταίο διάστημα σε μικρή αποφόρτιση των κρατικών νοσηλευτηρίων, αλλά δεν παύει να αποτελεί εμβληματική λύση. Καταγράφουμε δε στην Έκθεση (Κεφ. Γ, Παρ. 2.11), τις αντίζοες συνθήκες κάτω από τις οποίες το Υπουργείο Υγείας χρησιμοποίησε το εργαλείο αυτό με τρόπο ώστε, με τα δεδομένα κινδύλια, να εξυπηρετηθεί ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός ασθενών συνανθρώπων μας χωρίς υποβάθμιση του επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών.

Σημαντικά και σοβαρά θέματα αναδεικνύονται και για τα άλλα Υπουργεία και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία οι χρήστες της παρούσας Έκθεσης μπορούν να μελετήσουν ώστε να ενημερωθούν για τα θέματα που τους ενδιαφέρουν περισσότερο.

Τον προσεχή Ιανουάριο η Υπηρεσία μας θα τύχει ευρέος διαχειριστικού ελέγχου από την Ελεγκτική Υπηρεσία του Ηνωμένου Βασιλείου. Για προετοιμασία του ελέγχου αυτού, έχουμε ήδη προβεί σε αυτοαξιολόγηση στη βάση διεθνώς αποδεκτής μεθοδολογίας και δρομολογήσαμε τη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των ελεγκτικών διαδικασιών.

Στο τελευταίο Παράρτημα της παρούσας Έκθεσης έχει περιληφθεί η έκθεση του ιδιώτη ελεγκτή στον οποίο η Υπηρεσία μας αυτοβούλως ανέθεσε, για πρώτη φορά από το 1960, τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων της. Τούτο θα γίνεται κάθε χρόνο στα πλαίσια της επιβεβλημένης διαφάνειας.

Σας διαβεβαιώνω ότι η ομάδα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, παρά τη σοβαρή υποστελέχυσή της, συνεχίζει με επαγγελματισμό και ευσυνειδησία το συλλογικό έργο της, ευελπιστώντας ότι οι υποδείξεις μας θα τύχουν κατάλληλης αξιοποίησης. Προς τούτο ευχαριστώ θερμά όλο το προσωπικό για το ζήλο που έχει επιδείξει.

Ευχαριστώ όλους τους αξιωματούχους και λειτουργούς των ελεγχόμενων Κυβερνητικών Τμημάτων και Υπηρεσιών, Ημικρατικών Οργανισμών και Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη βοήθεια και συνεργασία που μας παρείχαν κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων μας, και προσδοκώ ότι όλοι μαζί θα συμβάλουμε στην πάταξη της διαφθοράς και στην εμπέδωση των αρχών χρηστής διοίκησης.

Δρ Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης
Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α - ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ποιοι είμαστε

Η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας είναι το ανεξάρτητο όργανο το οποίο, βάσει προνοιών του Συντάγματος, είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο της δημοσιονομικής διαχείρισης, όπως αυτή ασκείται από την εκτελεστική εξουσία. Μέσα από τους ελέγχους και τις εκθέσεις της, η Ελεγκτική Υπηρεσία παρέχει στους πολίτες και στους αντιπροσώπους τους, δηλαδή τη Βουλή των Αντιπροσώπων, την αντικειμενική και αξιόπιστη πληροφόρηση που χρειάζονται για να αξιολογήσουν την απόδοση της εκτελεστικής εξουσίας αναφορικά με τη διαχείριση των δημοσίων πόρων. Με τον τρόπο αυτό συνεισφέρει στη διαφάνεια, το δημόσιο απολογισμό και την πάταξη της διαφθοράς, έννοιες συνυφασμένες με τη χρηστή διοίκηση.

Το προσωπικό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (13 Δεκεμβρίου 2016)

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

Οι καταβολές του θεσμού

Ο έλεγχος της δημοσιονομικής διαχείρισης ήταν ταυτισμένος με την οργάνωση του ανθρώπου σε κοινωνίες ήδη από την τρίτη χιλιετία προ Χριστού. Στη Βαβυλωνία εμφανίζονται οι εμπορικοί νόμοι και οι λογιστικές-ελεγκτικές εκθέσεις. Την εποχή εκείνη ο «γραμματέας» κατέγραφε επάνω σε πλάκες τις μεγάλες συναλλαγές και τις νομιμοποιούσε με την υπογραφή του, ήταν ο πραγματογνώμονας – λογιστής, ή ο πλέον επικρατέστερος όρος σήμερα, ο «ελεγκτής». Στην ίδια περίοδο, στην Αίγυπτο των Φαραώ, το κράτος καθιερώνει το θεσμό των «επιστατών επί των σιτηρών», ώστε να ελέγχεται η συγκομιδή του σιταριού που ήταν το κυριότερο φορολογητέο υλικό, το πρόβλημα που αντιμετώπιζαν ήταν ο έλεγχος τους. Οι «επιστάτες» αυτοί ήταν ουσιαστικά ελεγκτές που κατέγραφαν τις εισαγωγές και τις εξαγωγές των σιτηρών.

Η έννοια του δημοσιονομικού ελέγχου αποκρυσταλλώθηκε και έλαβε μορφή παρόμοια με τη σημερινή στη αρχαία Αθήνα, όπου και αποτέλεσε ένα από τους σημαντικότερους θεσμούς της Δημοκρατικής Πολιτείας. Με την ύπαρξη μιας ανώτατης Ελεγκτικής Αρχής διασφαλιζόταν η σωστή διαχείριση της κρατικής περιουσίας, αποτρέπονταν οι αυθαιρεσίες και ο λαός συμμετείχε ενεργά στη διακυβέρνηση του κράτους.

Όπως εξηγούσε ο Πλάτων στους Νόμους¹ του, δεν πρέπει να έχουμε κανένα δικαστή (κριτή) ή ανώτατο λειτουργό ο οποίος να κρίνει ή να κυβερνά χωρίς να αποδίδει λογαριασμό και προς τούτο είναι αναγκαίο, για να κριθούν οι λογαριασμοί, να ορισθούν ανώτατοι λειτουργοί οι οποίοι θα είναι προικισμένοι με όλα τα είδη αρετών. Τότε, έλεγε ο Πλάτωνας, η πόλη θα ανθίσει και θα προοδεύσει.

Το θεσμικό πλαίσιο του δημοσιονομικού ελέγχου που ίσχυε στην Αρχαία Αθήνα εξηγείται με σαφήνεια από τον Αριστοτέλη στα έργα του Πολιτικά² και Αθηναίων Πολιτεία³. Όπως εξηγεί ο μεγάλος φιλόσοφος, προς αποφυγή καταχρήσεων, πρέπει η λογοδοσία να γίνεται «παρόντων πάντων των πολιτών», δηλαδή δημόσια. Το δε σύστημα ελέγχου το οποίο περιγράφει, με τους δέκα Λογιστές, στους οποίους λογοδοτούσαν οι άρχοντες και όλοι όσοι κατά οποιονδήποτε τρόπο είχαν αναμειχθεί στη δημόσια διαχείριση, και τους δέκα Ευθύνους, που αποτελούσαν το ομώνυμο δεκαμελές δικαστήριο, το οποίο θεωρείται η υβριδική μορφή των σύγχρονων ελεγκτικών οργάνων.

Το σύγχρονο πλαίσιο δράσης των Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Η δράση των Ελεγκτικών Υπηρεσιών ("Supreme Audit Institutions") σε όλο τον κόσμο διέπεται από πρότυπα ελέγχου τα οποία εκδίδονται από τον Διεθνή Οργανισμό των Ανώτατων Ελεγκτικών Οργάνων, γνωστό ως INTOSAI, στον οποίο μετέχουν οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες από 192 χώρες και ο οποίος είναι συνδεδεμένος με το Συμβούλιο ECOSOC (Economic and Social Council) του ΟΗΕ. Στα πρότυπα αυτά που αφορούν τον έλεγχο του δημόσιου τομέα καθορίζονται τα τρία είδη ελέγχων, του οικονομικού ελέγχου («Financial audit»), του διαχειριστικού ελέγχου («Performance audit») και του ελέγχου συμμόρφωσης («Compliance audit»), όπως εξηγείται στο Πρότυπο ISSAI100 ("Fundamental Principles of Public-Sector Auditing").

Τα βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των Ελεγκτικών Υπηρεσιών περιλήφθηκαν στην Διακήρυξη του Μεξικό το 2007 και είναι τα ακόλουθα:

1. Η ύπαρξη ενός κατάλληλου και αποτελεσματικού συνταγματικού/νομικού πλαισίου και η εφαρμογή στην πράξη των προνοιών αυτών.
2. Η ανεξαρτησία των επικεφαλής των Ελεγκτικών Υπηρεσιών, περιλαμβανομένης της ασφάλειας εργοδότησης και της νομικής ασυλίας κατά τη συνήθη άσκηση των καθηκόντων τους.
3. Ένα ικανοποιητικό ευρύ φάσμα αποστολής και διακριτικής εξουσίας, κατά την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.
4. Χωρίς περιορισμούς πρόσβαση στην πληροφορία.
5. Το δικαίωμα και υποχρέωση για ετοιμασία εκθέσεων επί των ευρημάτων.

¹ Πλάτωνος Νόμοι 945β'

² Αριστοτέλους Πολιτικά (1322 b, 10) Επει δε έναι των αρχών, ει δε και πάσαι, διαχειρίζουσι πολλά των κοινών, αναγκαίον ετέραν είναι τη ληψομένην λογισμόν και προσευθυνούσαν, αυτήν μηδέν διαχειρίζουσιν έτερον (...) καλούσι δε τούτους οι μεν ευθύνους οι δε λόγιστάς οι δε εξεταστές οι δε συνηγόρους.

³ Αριστοτέλους Αθηναίων Πολιτεία (LIV2) Κληρούσι δε και λογιστάς δέκα και συνηγόρους τούτων δέκα προς ούς άπαντας ανάγκη τους τας αρχάς άρξαντας λόγον επενεγκείν. Ούτοι γαρ εισί μόνοι οι τοις υπευθύνους λογιζόμενοι και τας ευθύνας εις το δικαστήριον εισάγοντες

6. Η ελευθερία να αποφασίζει η ίδια η Ελεγκτική Υπηρεσία το περιεχόμενο και το χρόνο ετοιμασίας, έκδοσης και δημοσιοποίησης των εκθέσεων ελέγχου.
7. Η ύπαρξη ενός ικανοποιητικού μηχανισμού συμμόρφωσης με τις συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας
8. Οικονομική και διοικητική αυτονομία και η διαθεσιμότητα του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού και οικονομικών πόρων.

Οι πιο πάνω αρχές υιοθετήθηκαν το 2011 από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με την Απόφαση της Α/66/209. Σε αυτήν τονίστηκε ο σημαντικός ρόλος των Ελεγκτικών Υπηρεσιών στην προώθηση της αποδοτικότητας, λογοδοσίας, αποτελεσματικότητας και διαφάνειας στη δράση της δημόσιας διοίκησης.

Όλα τα πιο πάνω συνάδουν με τις πρόνοιες του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας (άρθρα 115 έως 117) καθώς και με τον περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο (Ν. 113(Ι)/2002).

Μοναδική εκκρεμότητα, η περιορισμένη οικονομική ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφού ο Προϋπολογισμός της εγκρίνεται πρώτα από το Υπουργείο Οικονομικών (που αποτελεί ελεγχόμενο οργανισμό) και ακολούθως από το Υπουργικό Συμβούλιο. Για το θέμα αυτό έχει ήδη περιληφθεί σχετική πρόνοια στο Μνημόνιο Συναντίληψης, σύμφωνα με την οποία η Ελεγκτική Υπηρεσία, όχι μόνο θα πρέπει να στελεχωθεί επαρκώς, ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει ικανοποιητικά στις υποχρεώσεις της, αλλά το κυριότερο θα πρέπει να διασφαλιστεί η οικονομική ανεξαρτησία της. Η ανεξαρτησία αυτή είχε τεθεί προ-ενταξιακά από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, προ του 2004, και από το 2011 συνιστά, όπως εξηγήθηκε πιο πάνω, βασική αρχή διακυβέρνησης των Κρατών που υιοθετήθηκε σε επίπεδο Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Η Ελεγκτική Υπηρεσία, μετά από πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος χωρίς να προωθείται κάποια λύση από το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών, ζήτησε τη συνδρομή της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησης Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών η οποία εξέτασε το θέμα σε συνεδρία της στις 3 Νοεμβρίου 2016 και ανέλαβε πρωτοβουλία για προώθηση του.

Είδη Ελέγχων που διεξάγονται από την Ελεγκτική Υπηρεσία.

Οικονομικός Έλεγχος.

Ο οικονομικός έλεγχος αφορά τον έλεγχο των κρατικών λογαριασμών, καθώς και τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και άλλων Οργανισμών, Ειδικών Ταμείων και των Αρχών Τοπικής Διοίκησης, και αποσκοπεί στην έκφραση γνώμης αναφορικά με την αληθινή και δίκαιη εικόνα που παρουσιάζουν. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Κανονιστικός Έλεγχος ή Έλεγχος Συμμόρφωσης

Ο κανονιστικός έλεγχος, αποσκοπεί κυρίως στην εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τον Νόμο και στους σχετικούς λογιστικούς, δημοσιονομικούς και διοικητικούς Κανονισμούς.

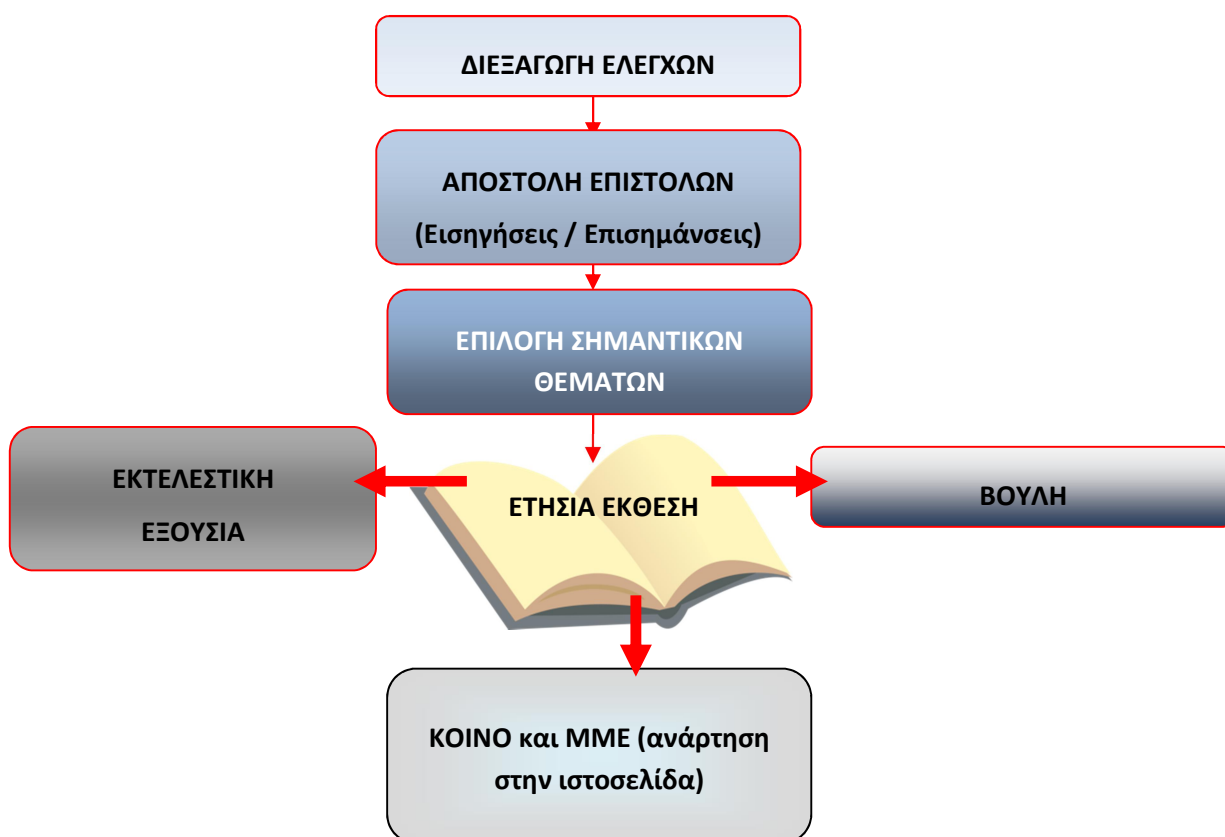
Διαχειριστικός Έλεγχος

Ο διαχειριστικός έλεγχος αφορά στην ανεξάρτητη εξέταση ενός προγράμματος, δραστηριότητας, λειτουργίας ή των συστημάτων διαχείρισης και διαδικασιών των ελεγχόμενων οργανισμών, με σκοπό την αξιολόγηση της οικονομικής, αποδοτικής και αποτελεσματικής διαχείρισης των πόρων τους.

Τεχνικός Έλεγχος

Ο τεχνικός έλεγχος αποσκοπεί στο να εξακριβωθεί κατά πόσο η εκτέλεση των διαφόρων έργων γίνεται αφενός σύμφωνα με τους όρους/προδιαγραφές της σύμβασης, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, καθώς και τον προϋπολογισμό τους και αφετέρου, κατά τον πιο οικονομικό και αποδοτικό τρόπο και ότι τα έργα προγραμματίστηκαν, σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν ικανοποιητικά. Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εξέταση των οικονομοτεχνικών μελετών σκοπιμότητας, των τεχνικών προδιαγραφών και σχεδίων, των όρων των συμβολαίων, των διαδικασιών για ζήτηση και κατακύρωση προσφορών, καθώς και της διαδικασίας τροποποιήσεων/αλλαγών στις συμβάσεις.

Διαδικασία Ελέγχου

Η διεξαγωγή του ελεγκτικού έργου περιλαμβάνει τη συλλογή, την ανάλυση και την αξιολόγηση ελεγκτικής μαρτυρίας. Σε όλα τα στάδια του ελέγχου ακολουθείται η κατάλληλη επαγγελματική μεθοδολογία που θα διασφαλίσει την επιτυχή διενέργειά του με αντικειμενικότητα, ακρίβεια και αξιοπιστία.

Με την αποπεράτωση του ελέγχου, ετοιμάζονται επιστολές προς τους ελεγχόμενους, στις οποίες αναφέρονται τα ευρήματα του ελέγχου μαζί με τις εισηγήσεις/επιστημονικές μας, τα οποία οι ελεγχόμενοι καλούνται να σχολιάσουν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους.

Στο τέλος του ελεγκτικού έτους, επιλέγονται τα σημαντικότερα θέματα τα οποία εντοπίστηκαν, για περίληψη στην Ετήσια Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή, και αποστέλλονται για σχολιασμό στον κάθε ελεγχόμενο οργανισμό.

Σύμφωνα με το άρθρο 116 του Συντάγματος, η Ετήσια Έκθεση υποβάλλεται, από τον Γενικό Ελεγκτή, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος την καταθέτει στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Τα θέματα της Ετήσιας

Έκθεσης τυγχάνουν εκτενούς κάλυψης από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ολόκληρο το κείμενο της Ετήσιας Έκθεσης αναρτάται στην ιστοσελίδα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (<http://www.audit.gov.cy>) και είναι προσβάσιμη από όλους τους πολίτες της Δημοκρατίας. Τούτο διασφαλίζει τη διαφάνεια των ευρημάτων και συστάσεων μας.

Το Πρότυπο ISSAI 20 (“**Principles of transparency and accountability**”) ρητά καθορίζει ότι οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες δημοσιοποιούν τα πορίσματα και συστάσεις τους, εκτός αν αυτά καθορίζονται ως εμπιστευτικά από ειδικό νόμο. Ειδική αναφορά στο ίδιο Πρότυπο γίνεται στους ισχυρούς δεσμούς με τις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές. Για το θέμα της δημοσιοποίησης γίνεται η εξής αναφορά:

- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες επικοινωνούν ανοικτά με τα ΜΜΕ και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις δραστηριότητες τους και οι εκθέσεις ελέγχου είναι προσβάσιμες στο κοινό.
- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες ενθαρρύνουν το δημόσιο και ακαδημαϊκό ενδιαφέρον για τα πιο σημαντικά ευρήματα τους.
- Οι συνόψεις των εκθέσεων ελέγχου είναι διαθέσιμα σε μία από τις επίσημες γλώσσες του INTOSAI, πέραν από την επίσημη γλώσσα της χώρας.
- Οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες αρχίζουν και διεκπεραιώνουν ελέγχους και εκδίδουν τις σχετικές εκθέσεις έγκαιρα. Η διαφάνεια και λογοδοσία ενισχύονται αν η ελεγκτική εργασία και η σχετική πληροφόρηση είναι επίκαιρα.
- Οι εκθέσεις των Ελεγκτικών Υπηρεσιών είναι προσβάσιμες και κατανοητές στο ευρύ κοινό με χρήση διάφορων μέσων (π.χ. συνόψεις, γραφήματα, παρουσιάσεις σε βίντεο, ανακοινώσεις τύπου)

Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας

Της Ελεγκτικής Υπηρεσίας προΐσταται ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, ένας ανεξάρτητος αξιωματούχος, ο οποίος διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και παραμένει στο αξίωμά του μέχρι την αφυπηρέτησή του. Οι εξουσίες που παρέχονται σε αυτόν από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία, μπορούν να ανατεθούν, από τον ίδιο, στο προσωπικό που τελεί υπό τις οδηγίες του.

Οργανωτική Δομή Ελεγκτικής Υπηρεσίας

Η αποτελεσματική υλοποίηση του συνολικού έργου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας απαιτεί το συντονισμό των διάφορων θέσεων εργασίας, ο οποίος επιτυγχάνεται με την τμηματοποίηση των θέσεων σε τρεις Διευθύνσεις Ελέγχου (Α, Β και Γ). Στις Διευθύνσεις Α και Β υπάγονται 13 Παραρτήματα που διεξάγουν οικονομικό, κανονιστικό και διαχειριστικό έλεγχο. Η Διεύθυνση Γ διεξάγει κυρίως τεχνικό έλεγχο αναπτυξιακών και άλλων έργων και έλεγχο μηχανογραφικών συστημάτων.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Διενέργεια ανεξάρτητου οικονομικού, διαχειριστικού και κανονιστικού ελέγχου στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, για σκοπούς δημόσιου απολογισμού και βέλτιστης διαχείρισης των δημόσιων πόρων.

ΟΡΑΜΑ

Μεγιστοποίηση της αξίας των δημόσιων πόρων.

ΑΞΙΕΣ

Ανεξαρτησία – από τους ελεγχόμενους φορείς

Ακεραιότητα – συμπεριφορά και δράση με ειλικρίνεια και εντιμότητα

Αντικειμενικότητα – άσκηση καθηκόντων με αμεροληψία, χωρίς προκατάληψη και με αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή αθέμιτης επιρροής τρίτων

Επαγγελματισμός – υιοθέτηση υψηλών προτύπων ικανότητας, συμπεριφοράς και επιμέλειας

Αξιοπιστία – παροχή έγκυρης, ολοκληρωμένης και τεκμηριωμένης πληροφόρησης

Διαφάνεια – διασφάλιση της ύπαρξης διαφάνειας στη δράση της δημόσιας διοίκησης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Οι στρατηγικές επιδιώξεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, για την περίοδο 2016-2018, είναι οι ακόλουθες:

1. Βελτίωση της λογοδοσίας και απολογισμού των ελεγχόμενων οργανισμών και αύξηση της διαφάνειας στη διαχείριση των δημόσιων πόρων.
2. Εμπέδωση της χρηστής διοίκησης και καταπολέμηση της διαφθοράς στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.
3. Βελτίωση των συστάσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και αύξηση του βαθμού αποδοχής και υιοθέτησής τους.
4. Αύξηση της αποδοτικότητας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Η διαφάνεια και ο δημόσιος απολογισμός της εκτελεστικής εξουσίας αποτελούν αναπόσπαστο μέρος κάθε σύγχρονου δημοκρατικού συστήματος διοίκησης. Η Ελεγκτική Υπηρεσία, μέσω των ελέγχων και των εκθέσεών της, παρέχει στους πολίτες και στους εκλεγμένους αντιπροσώπους τους, δηλαδή τη Βουλή, την αντικειμενική και αξιόπιστη πληροφόρηση που χρειάζονται για να αξιολογήσουν την απόδοση της εκτελεστικής εξουσίας όσον αφορά στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών, συνεισφέροντας, με τον τρόπο αυτό, στην επίτευξη των πιο πάνω αρχών, οι οποίες είναι συνυφασμένες με την πάταξη της διαφθοράς και τη χρηστή διοίκηση.

Ο ρόλος αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικός στη δύσκολη, για την οικονομία, περίοδο, που διανύουμε σήμερα, όπου η οικονομική, αποδοτική και αποτελεσματική διαχείριση καθίσταται ακόμα πιο επιτακτική, ώστε να συμβάλει, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, στην επίτευξη της ανάκαμψης της οικονομίας μας το συντομότερο. Η κοινωνία απαιτεί από το Κράτος να διαχειρίζεται τους περιορισμένους δημόσιους πόρους με τρόπο συνετό, ώστε να περιορίζονται η δαπάνες, να αποφεύγονται οι σπατάλες και να επιτυγχάνονται εξοικονομήσεις. Υπάρχουν επίσης αυξημένες απαιτήσεις για πάταξη του φαινομένου της διαφθοράς, τη λογοδοσία και την απόδοση ευθυνών εκεί όπου υπάρχουν.

Διαγωνισμοί

Η Ελεγκτική Υπηρεσία προκήρυξε στις 8.6.2015 ανοικτό διαγωνισμό για τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων συνολικά 366 Οργανισμών στους οποίους περιλαμβάνονται 49 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) και άλλοι Οργανισμοί, 23 Δήμοι, 144 Κοινοτικά Συμβούλια, 12 Υδατικά Έργα, 91 Σχολικές Εφορείες Υπαίθρου (Δημοτική και Προδημοτική Εκπαίδευση) και 47 Σχολικές Εφορείες Δήμων (Μέση Εκπαίδευση). Ο έλεγχος αφορά κυρίως παλαιότερα έτη αλλά, σε ορισμένες περιπτώσεις, και ένα ή δύο προσεχή έτη. Ο προϋπολογισμός του εν λόγω διαγωνισμού ήταν €3.205.595 + Φ.Π.Α. Υποβλήθηκαν από διαφορετικούς Οικονομικούς Φορείς συνολικά 24 προσφορές εκ των οποίων οι 5 από Κοινοπραξίες. Η κατακύρωση του διαγωνισμού έγινε στις 28.9.2015 με ανάθεση του ελέγχου των 365 από τους 366 Οργανισμούς σε 8 διαφορετικούς προσφοροδότες, για το συνολικό ποσό των €1.361.589 + Φ.Π.Α. Το ποσό κατακύρωσης είναι 57% χαμηλότερο από τον προϋπολογισμό, γεγονός που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ευρύτητα συμμετοχής στο διαγωνισμό και τον υγιή ανταγωνισμό που αναπτύχθηκε.

Τα ΝΠΔΔ τα οποία αναφέρονται πιο πάνω είναι τα ακόλουθα:

ΝΠΔΔ

1	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ
2	ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΒΑΡΩΝ
3	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ
4	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
5	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
6	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
7	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
8	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
9	ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ
10	ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σχέσεις με τη Βουλή των Αντιπροσώπων

Οι εισηγήσεις και επισημάνσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας εξετάζονται σε τακτικές συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών. Οι συνεδρίες αυτές αποτελούν ένα από τα κύρια εργαλεία παρακολούθησης της ανταπόκρισης των ελεγχόμενων οργανισμών στις επισημάνσεις και συστάσεις μας.

Επιπρόσθετα, όλες σχεδόν οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές ζητούν τακτικά τη συνδρομή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της.

Διεθνείς σχέσεις

Η Υπηρεσία μας είναι μέλος του Διεθνούς Οργανισμού Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (International Organisation of Supreme Audit Institutions – INTOSAI), καθώς και του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού (EUROSAI) και Ασιατικού (ASOSAI) Οργανισμού. Συμμετέχει επίσης ενεργά σε διάφορες ομάδες εργασίας των πιο πάνω Οργανισμών όπως τις Ομάδες Εργασίας Περιβαλλοντικών Ελέγχων, Τεχνολογίας Πληροφορικής, Ελέγχου και Ηθικής και Δημοσιονομικού Εκσυγχρονισμού και Μεταρρύθμισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β – ΕΙΔΙΚΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ.

Παρά τη διαχρονική προώθηση υδατικών έργων από τη Δημοκρατία με στόχο τη διασφάλιση επαρκών ποσοτήτων νερού, η λειψυδρία παραμένει βασικό χαρακτηριστικό της Κύπρου, έχοντας αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη, το περιβάλλον και τη γεωργία, ενώ η κατάσταση επιδεινώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής. Η Υπηρεσία μας, αντιλαμβανόμενη τη σημασία της ορθολογιστικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων της Κύπρου, αποφάσισε, παρά το περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό της, να θέσει το θέμα στις προτεραιότητές της και να προβεί σε ενδελεχή διαχειριστικό έλεγχο, εξετάζοντας τα κύρια θέματα που αφορούν στο πολύτιμο αυτό αγαθό.

Βασικός στόχος του ελέγχου ήταν η αξιολόγηση της εθνικής στρατηγικής και πολιτικών στον τομέα των υδάτινων πόρων υπό το πρίσμα της οικονομικότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των ενεργειών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα που εμπλέκεται στη διαχείριση του νερού. Σκοπός ήταν η εξέταση, τόσο της ποσοτικής όσο και της ποιοτικής διαχείρισης, καθώς και των διαδικασιών κοστολόγησης και αποτίμησης των υδάτινων πόρων.

Αναγνωρίζοντας ότι θα ήταν πρακτικά αδύνατο ένας έλεγχος να καλύψει όλες τις πτυχές ενός τέτοιου πολύπλοκου θέματος, επικεντρωθήκαμε στους τομείς που κρίναμε ότι ο έλεγχός μας θα προσέθετε τη μεγαλύτερη αξία. Αυτό έγινε κατόπιν μελέτης και ανάλυσης των δυνατών και αδύνατων σημείων στη διαχείριση των υδάτινων πόρων, καθώς και των ευκαιριών και απειλών που υπάρχουν. Τα κύρια θέματα στα οποία εστιάσαμε την προσοχή μας αφορούν στη διαχείριση, από τους αρμόδιους φορείς, των κυβερνητικών φραγμάτων, μονάδων αφαλάτωσης και υπόγειων υδάτινων σωμάτων, με έμφαση στα μέτρα που λαμβάνονται για διασφάλιση της δημόσιας υγείας, της ποσοτικής επάρκειας και της ποιότητας του νερού για όλες τις χρήσεις, καθώς και για την ανάκτηση του κόστους παροχής υπηρεσιών νερού. Εξετάσαμε επίσης θέματα γενικής διαχείρισης, όπως τη διαχείριση κινδύνων πλημμύρας και την αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών υδροδότησης, όπως το νερό τριτοβάθμιας επεξεργασίας και τα όμβρια ύδατα.

Τα κυριότερα ευρήματα του ελέγχου συνοψίζονται πιο κάτω:

Θεσμικό πλαίσιο και αρμόδιοι φορείς. Παρατηρείται μερική επικάλυψη αρμοδιοτήτων του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) και του Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης (ΤΓΕ), στον τομέα της παρακολούθησης και του ελέγχου των υδάτινων πόρων, με ενδεχόμενο να προκύπτει αχρείαστο διοικητικό κόστος ή επιπλοκές στην εύρυθμη ποιοτική παρακολούθηση των υπόγειων υδάτινων πόρων.

Συμβουλευτική Επιτροπή Διαχείρισης Υδάτων (ΣΕΔΥ). Περιορισμένη λειτουργία της ΣΕΔΥ σε σχέση με τις θεσμοθετημένες αρμοδιότητές της.

Υδατικό ισοζύγιο. Το υδατικό ισοζύγιο στην Κύπρο παρουσιάζει συχνές και έντονες διακυμάνσεις, καθώς, λόγω των κλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο, οι διαθέσιμες ποσότητες νερού από φυσικές πηγές εξαρτώνται αποκλειστικά από τη βροχόπτωση. Επιπλέον, οι εκμεταλλεύσιμες ποσότητες νερού στους υπόγειους υδροφορείς δεν μπορούν να εκτιμηθούν με ακρίβεια.

Στρατηγικός σχεδιασμός και πολιτικές. Παρατηρείται καθυστέρηση σε σχέση με τον καταρτισμό Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού για την περίοδο 2016-2021, το οποίο, σύμφωνα με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας Πλαίσιο για Ύδατα (Οδηγία 2000/60/ΕΚ), θα έπρεπε να είχε αναθεωρηθεί το αργότερο μέχρι τις 31.12.2015. Επισημαίνεται ότι, η ετοιμασία του υπό αναφορά Σχεδίου αποτελεί εκ των προτέρων προϋπόθεση για χρηματοδότηση υδατικών/αποχευτικών έργων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε, στις 7.10.2016, το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού και το Πρόγραμμα Μέτρων για την περίοδο 2016-2021,

ενώ αναμένεται ότι τα απαιτούμενα στοιχεία θα υποβληθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2016.

Κυβερνητικά φράγματα. Η Κύπρος διαθέτει 107 φράγματα συνολικής χωρητικότητας 332 εκ. κ.μ. νερού, με συνολική μέση αποθήκευση νερού την 1η Οκτωβρίου, για τα έτη 1988-2014, ύψους 100,4 εκ. κ.μ. νερού. Οι ποσότητες νερού που εξατμίστηκαν από τα 19 φράγματα για τα οποία υπάρχουν στοιχεία, κατά το 2014, ανέρχονταν στα 9,6 εκ. κ.μ. νερού, ενώ το συνολικό ποσοστό εξάτμισης από τα φράγματα του Νότιου Αγωγού υπολογίζεται στο 8%. Το θέμα της εξάτμισης νερού από τα φράγματα απασχόλησε επανειλημμένα το ΤΑΥ, χωρίς όμως να καταστεί δυνατή η εξεύρεση μιας αξιόπιστης και οικονομικά εφαρμόσιμης λύσης.

Ασφάλεια φραγμάτων.

- Δεν εφαρμόζεται ολοκληρωμένο σύστημα για την ασφάλεια των φραγμάτων, παρά την ψήφιση, από το 2010, σχετικής νομοθεσίας. Οι πολιτικοί μηχανικοί του ΤΑΥ δεν διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα για την επίβλεψη των φραγμάτων και δεν ετοιμάζονται από το ΤΑΥ ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την ασφάλεια όλων των μεγάλων υπερυψωμένων ταμιευτήρων, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της νομοθεσίας. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας, δεν κατέστη δυνατό να προσκομιστούν σημαντικές πληροφορίες όπως γεωτεχνικές μελέτες, εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης και τεκμηρίωση τακτικής προληπτικής συντήρησης.
- Δεν προγραμματίζεται, από το ΤΑΥ, η ετοιμασία χάρτη κατάκλυσης για το φράγμα Κούρη, παρόλο που κατάντη του φράγματος βρίσκονται κοινότητες και ο αυτοκινητόδρομος Λεμεσού-Πάφου, ενώ στις εκβολές του βρίσκεται η μονάδα αφαλάτωσης Επισκοπής.
- Δεν υπάρχουν εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης για όλα τα φράγματα και ενδείξεις ότι όλα τα φράγματα συντηρούνται συστηματικά από τα Επαρχιακά Γραφεία του ΤΑΥ.
- Λόγω της καθυστέρησης που παρατηρήθηκε στην ψήφιση των περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων (Ασφάλεια Μεγάλων Υπερυψωμένων Ταμιευτήρων) Κανονισμών του 2015 από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και στον καταρτισμό του καταλόγου προσοντούχων πολιτικών μηχανικών από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ), ο οποίος βρίσκεται ακόμη σε εκκρεμότητα, οι σχετικές διατάξεις του περί της Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμου δεν τέθηκαν ακόμη σε εφαρμογή.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ) ενέκρινε, στις 3.8.2016, τον πρώτο κατάλογο προσοντούχων πολιτικών μηχανικών. Το ΤΑΥ πρόκειται να αναθέσει άμεσα συγκεκριμένα καθήκοντα στους επιβλέποντες μηχανικούς, ώστε να τεθούν οι βάσεις για την πλήρη εναρμόνιση με τις πρόνοιες της νομοθεσίας. Οι πρώτες εκθέσεις από τους επιβλέποντες μηχανικούς αναμένεται να ολοκληρωθούν τον Οκτώβριο του 2017, οπότε και θα σταλεί η σχετική έκθεση προς τον Υπουργό ΓΑΑΠ, σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Μονάδες αφαλάτωσης.

- Το ΤΑΥ συνήψε συμφωνία για την αγορά νερού από την μονάδα αφαλάτωσης στο Βασιλικό, βάσει της οποίας η ποσότητα νερού που παράγεται είναι καθορισμένη και δεν μπορεί να μειωθεί. Λόγω του ότι δεν κατασκευάστηκε παράλληλα το απαραίτητο δίκτυο μεταφοράς του πόσιμου νερού στα δίκτυα ύδρευσης, το μεγαλύτερο μέρος του αφαλατωμένου νερού διοχετεύεται στο δίκτυο του Νότιου Αγωγού και είτε μεταφέρεται στο Διυλιστήριο της Τερσεφάνου για επανεπεξεργασία, είτε καταλήγει για άρδευση, είτε αποθηκεύεται στα φράγματα.
- Κατά τον καθορισμό της πολιτικής για κατανομή των αποθεμάτων νερού, δεν λαμβάνεται υπόψη το Σχέδιο Διαχείρισης Ξηρασίας, με αποτέλεσμα η ετήσια απόληψη από τα φράγματα, σε περιόδους λειψυδρίας, να υπερβαίνει σημαντικά την καθορισμένη βάσει του Σχεδίου. Συνεπώς, η κάλυψη των

αναγκών ύδρευσης εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από τη λειτουργία των μονάδων αφαλάτωσης, με σημαντικά υψηλότερο κόστος.

- Το Σχέδιο Διαχείρισης Ξηρασίας προσδιορίζει την ποσότητα νερού που μπορεί να αντληθεί ετησίως από τα φράγματα και, κατ'επέκταση, τη χρονική περίοδο και τις ποσότητες νερού που πρέπει να παραχθούν από τις μονάδες αφαλάτωσης, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζει τις μονάδες που πρέπει να λειτουργήσουν και αυτές που πρέπει να παραμείνουν σε κατάσταση εφεδρείας. Επισημαίνεται ότι παρατηρείται ανομοιομορφία στο κόστος παραγωγής αφαλατωμένου νερού μεταξύ των μονάδων.

Υπόγεια υδάτινα σώματα.

- Σύμφωνα με την Έκθεση επανεξέτασης, αναθεώρησης και επαναχαρακτηρισμού των συστημάτων υπόγειου ύδατος που ετοιμάστηκε από το ΤΑΥ το 2014, 16 από τα 21 Συστήματα Υπόγειου Υδατος της Κύπρου ή ποσοστό 76% βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση. Επιπλέον, εννέα σώματα έχουν υποστεί νιτρορύπανση ενώ σε 11 έχει διεισδύσει το θαλάσσιο μέτωπο, με αποτέλεσμα την υφαιμύρυνσή τους.
- Διαπιστώνονται αδυναμίες στον συντονισμό του ΤΑΥ με το ΤΓΕ στο θέμα της διενέργειας δειγματοληψιών και αναλύσεων για σκοπούς παρακολούθησης της κατάστασης των υπόγειων υδροφορέων, ειδικότερα αναφορικά με τη διενέργεια αναλύσεων για όλες τις σχετικές παραμέτρους και στο σύστημα πληροφόρησης του ΤΑΥ, σε περίπτωση υπέρβασης των ανώτατων τιμών παραμέτρων.
- Το ποσοστό ελέγχου των ευπρόσβλητων από νιτρορύπανση περιοχών είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Διαπιστώθηκε επίσης η απουσία μηχανισμού ελέγχου από το Τμήμα Γεωργίας, ως αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης για περιορισμό της νιτρορύπανσης, λόγω του περιορισμού των επιτόπιων ελέγχων στο δείγμα που επιλέγεται από τον ΟΑΠ στα πλαίσια του συστήματος πολλαπλής συμμόρφωσης.
- Δεν επιβάλλονται κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με το Πρόγραμμα Δράσης για τον περιορισμό της νιτρορύπανσης, πέραν των μειώσεων για πολλαπλή συμμόρφωση που επιβάλλει ο ΟΑΠ στις καταβληθείσες ενισχύσεις.

Ανόρυξη και χρήση γεωτρήσεων.

- Δεν τηρείται ενιαίο συγκεντρωτικό μητρώο με όλες τις αδειοδοτημένες γεωτρήσεις και τις ποσότητες που αντλούνται από αυτές, με αποτέλεσμα να είναι άγνωστο ποιες/πόσες γεωτρήσεις είναι σε λειτουργία σήμερα. Η βάση δεδομένων που τηρείται από το ΤΑΥ παρουσιάζει ελλείψεις ως προς την πληροφόρηση που έχει καταχωριστεί σε αυτή.
- Έγιναν δεκτές εκπρόθεσμες αιτήσεις για την παραχώρηση καλυπτικής άδειας έργου υδροληψίας, μετά την παρέλευση της τετραετούς παράτασης που δόθηκε βάσει της νομοθεσίας.
- Αδυναμίες στις διαδικασίες διεκπεραίωσης αιτήσεων για άδειες έργου υδροληψίας και ανομοιόμορφος χειρισμός περιπτώσεων μεταξύ επαρχιών.
- Τροποποίηση των τελών εξέτασης αιτήσεων για καλυπτική άδεια έργου υδροληψίας, με αποτέλεσμα την ανομοιόμορφη μεταχείριση αιτητών, πριν και μετά την τροποποίηση.
- Τοπικές Αρχές προβαίνουν σε ύδρευση κοινοτήτων από γεωτρήσεις, ακόμη και όταν υπάρχουν διαθέσιμες ποσότητες στα φράγματα, για σκοπούς εξοικονόμησης κόστους, με ενδεχόμενες επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.
- Σχεδόν ανύπαρκτος έλεγχος τήρησης της μέγιστης επιτρεπόμενης ποσότητας άντλησης νερού από γεωτρήσεις, ενώ για μεγάλο αριθμό παλαιότερων γεωτρήσεων δεν έχει καθοριστεί μέγιστη ποσότητα άντλησης.

- Το νερό που αντλείται από κοινοτικές και ιδιωτικές γεωτρήσεις δεν τιμολογείται από το ΤΑΥ, ούτε έχει καθοριστεί το περιβαλλοντικό τέλος του, παρά την έλευση πέραν των δύο ετών από την ψήφιση των σχετικών Κανονισμών.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, μέχρι το τέλος του 2016 αναμένεται η έκδοση, από το Υπουργικό Συμβούλιο, των Κανονισμών Τελών Ύδατος, για τον καθορισμό νέων τελών πώλησης νερού, τα οποία θα περιλαμβάνουν τέλος περιβάλλοντος και πόρου. Επισήμανε ότι τα νέα τέλη έχουν ήδη συζητηθεί στη ΣΕΔΥ και έχουν εγκριθεί από την Τεχνική Επιτροπή Καθορισμού και Αναθεώρησης Τελών και Δικαιωμάτων, ενώ εκκρεμούν οι απόψεις της Νομικής Υπηρεσίας.

Ποιότητα πόσιμου νερού.

- Εκτός από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας και ορισμένους μεγάλους Δήμους και κοινότητες, οι πλείστες τοπικές Αρχές υδατοπρομήθειας δεν φαίνεται να τεκμηριώνουν την τήρηση διαδικασιών για τη διασφάλιση της ποιότητας του νερού, πέραν των αναλύσεων που διεξάγονται από τις Υγειονομικές Υπηρεσίες.
- Ο περί της Ποιότητας του Νερού Ανθρώπινης Κατανάλωσης (Παρακολούθηση και Έλεγχος) Νόμος δεν προβλέπει την καταβολή τέλους για τη διενέργεια αναλύσεων ή την επιβολή διοικητικών προστίμων, σε περίπτωση υπερβάσεων των παραμετρικών τιμών και την συνεπακόλουθη ανάγκη επαναληπτικών δειγματοληψιών προς εξακρίβωση της αποκατάστασης της ποιότητας του νερού μετά τη λήψη των ενδεικνυόμενων διορθωτικών μέτρων.

Γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση.

- Η διαδικασία καθορισμού ζωνών προστασίας για τις γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση, δυνάμει του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Μέτρα Προστασίας Υπόγειων Νερών) Διατάγματος (ΚΔΠ 45/96) έχει ατονήσει από το 2010, λόγω της ανάγκης τροποποίησης της νομοθεσίας που να επιτρέπει στον Υπουργό ΓΑΑΠ τον καθορισμό απαγορευτικών και επιτακτικών μέτρων εντός των ζωνών. Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί Διατάγματα για 208 από τις περίπου 480 γεωτρήσεις ύδρευσης που χρησιμοποιούνται.
- Στην Επαρχία Πάφου οι δειγματοληψίες, από το ΤΑΥ, από γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για ύδρευση, είναι περιορισμένες.
- Δεν υπάρχει εποπτικός μηχανισμός που να διασφαλίζει ότι τηρούνται οι διατάξεις της νομοθεσίας από τους τοπικούς φορείς ύδρευσης. Ως αποτέλεσμα, παρατηρείται το φαινόμενο τοπικές Αρχές να προβαίνουν σε σύνδεση μη ελεγμένων, από το ΤΑΥ, γεωτρήσεων, με αρνητικό αντίκτυπο στις τιμές των ποιοτικών παραμέτρων.
- Σε αρκετές κοινότητες, ιδιαίτερα στην Επαρχία Λευκωσίας, οι πηγές και οι γεωτρήσεις που χρησιμοποιούνται για σκοπούς υδροδότησης υποβαθμίζονται διαχρονικά.
- Παρά την απόφαση, το 2014, για ετοιμασία πρότασης Νόμου για ίδρυση Συμβουλίου Ασφαλείας Νερού, από τις Υγειονομικές Υπηρεσίες, μέχρι σήμερα το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα καθώς δεν έχει ληφθεί σχετική απόφαση από το Υπουργείο Υγείας.

Τριτοβάθμια επεξεργασία λυμάτων.

- Παρά το γεγονός ότι, η μεταβατική περίοδος για συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ όσον αφορά στην εγκατάσταση κεντρικών αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων σε κοινότητες και Δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000, έληξε στις 31.12.2012, εντούτοις, μέχρι τον Μάιο του 2016, το ποσοστό συμμόρφωσης ανερχόταν σε 76% περίπου.

- Παρατηρείται ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού που παράγεται από τους βιολογικούς σταθμούς των Αστικών Αποχετευτικών Συμβουλίων (59% για το 2014), γεγονός που οφείλεται στην έλλειψη των αναγκαίων υποδομών αποθήκευσης, μεταφοράς και διανομής του νερού.
- Κατά το 2015 διαφάνηκε ότι το νερό που παράγεται από τον σταθμό επεξεργασίας λυμάτων Λάρνακας, παρουσιάζει περιεκτικότητα σε άλατα σχεδόν διπλάσια από τα επιτρεπόμενα όρια, γεγονός που αποδίδεται στην εισροή θαλασσινού νερού στον υδροφορέα της Λάρνακας, όπου βρίσκεται το δίκτυο μεταφοράς των λυμάτων προς τον σταθμό.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, λόγω της ποιότητας του επεξεργασμένου νερού που παράγεται από τον σταθμό επεξεργασίας λυμάτων Λάρνακας, έγινε αποκοπή 20% στα τιμολόγια που πληρώθηκαν το 2015 στο Συμβούλιο Αποχετεύσεων.

Παροχή νερού για άρδευση.

- Η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για την έγκριση της πολιτικής κατανομής νερού για το 2014 λήφθηκε με εξαιρετικά μεγάλη καθυστέρηση, στις 23.12.2014, μετά δηλαδή την πάροδο του έτους στο οποίο αφορούσε και αφού οι ποσότητες είχαν ήδη παραχωρηθεί από το ΤΑΥ στους αρδευτές. Η μεγάλη καθυστέρηση φαίνεται να οφείλεται στη μη έγκαιρη υποβολή της Πρότασης προς το Υπουργικό Συμβούλιο, από το Υπουργείο ΓΑΑΠ.
- Τα αποτελέσματα μελέτης που διενεργήθηκε από τα αρμόδια Τμήματα του Υπουργείου ΓΑΑΠ, υποδεικνύουν την ανάγκη καταρτισμού στρατηγικής για την παροχή νερού για άρδευση και την ενθάρρυνση των γεωργών προς την παραγωγή προϊόντων που θα αποσκοπούν στην καλύτερη δυνατή διαχείριση των υδάτινων πόρων.
- Διαπιστώθηκε αριθμός αδυναμιών στην εφαρμογή της διαδικασίας παραλαβής και έγκρισης αιτήσεων παραχώρησης νερού άρδευσης, περιλαμβανομένων αδυναμιών στην πληροφόρηση που παρέχεται από την σχετική βάση δεδομένων του ΤΑΥ, καθώς και αδυναμίες στην άσκηση ελέγχου των καταναλωθισών ποσοτήτων από τους αρδευτές.
- Η εποπτεία που ασκείται από τις Επαρχιακές Διοικήσεις στη λειτουργία Αρδευτικών Τμημάτων και Συνδέσμων περιορίζεται κατά κύριο λόγο στον οικονομικό έλεγχο, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας, και στη συμμετοχή εκπροσώπου της οικείας Επαρχιακής Διοίκησης στις συνεδρίες της επιτροπής, όπου κρίνεται αναγκαίο.
- Το ΤΑΥ δεν κατέχει πληροφορίες για όλα τα υδατικά δικαιώματα που βρίσκονται σε ισχύ και ασκούνται από ιδιώτες ή/και οργανωμένα σύνολα μέσω άντλησης ή εκτροπής νερού από ποτάμια ή λίμνες, γεγονός που αποδυναμώνει την άσκηση ελέγχου επί των υδάτων που αποτελούν, βάσει της νομοθεσίας, ιδιοκτησία της Δημοκρατίας.
- Η κατασκευή του φράγματος Σολέας ολοκληρώθηκε το 2014, ωστόσο, λόγω περιορισμών στις διαθέσιμες πιστώσεις, δεν έχει καταστεί δυνατή, μέχρι σήμερα, η κατασκευή του αρδευτικού δικτύου της περιοχής, με αποτέλεσμα οι ποσότητες νερού που αποθηκεύονται στο φράγμα να μην αξιοποιούνται από τους αρδευτές της περιοχής. Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις επιφυλάξεις της αναφορικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις στο υπόγειο υδροφόρο στρώμα της περιοχής κατάντη του φράγματος, το οποίο στερείται με τον τρόπο αυτό πολύτιμου εμπλουτισμού χωρίς ουσιαστικό όφελος των αρδευτών.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το ΤΑΥ έχει παραχωρήσει στις Κοινότητες Σολέας λάστιχα, τα οποία έχουν τοποθετηθεί επιφανειακά, επί προσωρινής βάσης, μέχρι την υλοποίηση των έργων των μόνιμων δικτύων. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν και παραχωρήθηκε νερό στις Κοινότητες τον Ιούλιο του 2016, καλύπτοντας τις αρδευτικές ανάγκες της περιοχής.

Τιμολόγηση υπηρεσιών νερού.

- Διαπιστώνεται αδυναμία της ισχύουσας τιμολογιακής πολιτικής να συμβάλει στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, με αποτέλεσμα τη μη συμμόρφωση της Κυπριακής Δημοκρατίας με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ενώ παρατηρείται ανομοιομορφία στη χρέωση νερού ύδρευσης από το ΤΑΥ μεταξύ επαρχιών. Το θέμα αναθεώρησης των τελών παροχής υπηρεσιών ύδατος βρίσκεται σε εκκρεμότητα και δεν έχει υποβληθεί σχετικό νομοσχέδιο στο Υπουργικό Συμβούλιο για λήψη πολιτικής απόφασης.
- Διαπιστώθηκαν ανομοιομορφίες, τόσο στα τέλη που επιβάλλονται από τους τοπικούς φορείς υδατοπρομήθειας, όσο και στη συχνότητα τιμολόγησης νερού ύδρευσης ανά περιοχή/κοινότητα.
- Για τον καθορισμό του περιβαλλοντικού κόστους των υπηρεσιών παροχής νερού δεν αξιοποιήθηκαν, από το ΤΑΥ, επικαιροποιημένα στοιχεία αναφορικά με την ποιοτική κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων. Ο υπολογισμός που διενεργήθηκε το 2015 βασίστηκε σε δεδομένα που υπήρχαν διαθέσιμα το 2009.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, μέχρι το τέλος του 2016 αναμένεται η έκδοση, από το Υπουργικό Συμβούλιο, των Κανονισμών Τελών Ύδατος, για τον καθορισμό νέων τελών πώλησης νερού, τα οποία θα περιλαμβάνουν τέλος περιβάλλοντος και πόρου. Επισήμανε ότι τα νέα τέλη έχουν ήδη συζητηθεί στη ΣΕΔΥ και έχουν εγκριθεί από την Τεχνική Επιτροπή Καθορισμού και Αναθεώρησης Τελών και Δικαιωμάτων, ενώ εκκρεμούν οι απόψεις της Νομικής Υπηρεσίας.

Απώλειες δικτύων υδροδότησης.

- Το ποσοστό ατιμολόγητου νερού για το σύστημα του Νότιου Αγωγού υπολογίζεται, από το ΤΑΥ, σε 15% των συνολικών ποσοτήτων που παραχωρούνται για σκοπούς άρδευσης.
- Ο μέσος όρος ατιμολόγητου νερού, για το 2014, ανήλθε στο 25% της συνολικής ποσότητας νερού που διοχετεύτηκε στα συστήματα ύδρευσης.

Υδροδότηση αναπτύξεων γκολφ.

- Πριν από την υποβολή της Πρότασης για καθορισμό πολιτικής γηπέδων γκολφ στο Υπουργικό Συμβούλιο το 2005, δεν είχε εξεταστεί η επάρκεια των διαθέσιμων υδάτινων πόρων για σκοπούς άρδευσης των προβλεπόμενων γηπέδων γκολφ. Ως αποτέλεσμα, η πολιτική που εξαγγέλθηκε υπέστη διαχρονικά συνεχείς τροποποιήσεις σε σχέση με τις πρόνοιες υδροδότησης των αναπτύξεων, ως επακόλουθο θεμάτων που προέκυπταν στην πορεία υλοποίησής της.
- Το ΤΑΥ παρέχει σήμερα νερό άρδευσης σε τρεις αναπτύξεις γκολφ στην Επαρχία Πάφου, οι οποίες προϋπήρχαν της αρχικής Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 16.2.2005. Το νερό αυτό τιμολογείται βάσει της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 17.12.2003 σχετικά με την αναθεώρηση των τελών ύδατος.

Παροχή νερού ύδρευσης από το ΤΑΥ σε μεμονωμένους καταναλωτές. Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις έγκρισης παροχής νερού ύδρευσης από το ΤΑΥ σε μεμονωμένους καταναλωτές, χωρίς τη δέουσα τεκμηρίωση της έγκρισης και παρά τους ενδιασμούς του Τμήματος ως προς την επάρκεια του δικτύου.

Αποθηκευτικές δεξαμενές τοπικών φορέων ύδρευσης.

- Το ΤΑΥ δεν κατέχει επικαιροποιημένες πληροφορίες όσον αφορά στον αριθμό και χωρητικότητα των δεξαμενών αποθήκευσης νερού που διατηρούν οι τοπικοί φορείς ύδρευσης παγκύπρια.
- Διαπιστώθηκε η ανεπάρκεια αρκετών τοπικών Αρχών να αντιμετωπίσουν ενδεχόμενη διακοπή στην παροχή νερού από το ΤΑΥ για ελάχιστο διάστημα 24 ωρών.

Διαχείριση κινδύνων πλημμύρας και αξιοποίηση όμβριων υδάτων.

- Η ετοιμασία του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Κύπρου (2016-2021) εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξέλιξη, παρά το γεγονός ότι βάσει της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι τις 22.12.2015.
- Παρά την έλευση πέραν των πέντε ετών από την ολοκλήρωση μελέτης για την αξιοποίηση των όμβριων υδάτων, δεν έχουν προωθηθεί ενέργειες για υλοποίηση των εισηγήσεών της. Σχετικά μέτρα περιλαμβάνονται στο Προσχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας 2016-2021.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Κύπρου 2016-2021 αναμένεται να οριστικοποιηθεί μέχρι τις 20.11.2016, με βάση τη Γνωμάτευση για τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, η οποία εκδόθηκε, την 1.11.2016, από την Περιβαλλοντική Αρχή. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι τα απαιτούμενα στοιχεία αναμένεται να υποβληθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2016.

Ολόκληρο το κείμενο της σχετικής έκθεσης βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας μας (www.audit.gov.cy).

2. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΔΑΣΜΟΥ

Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου για μεταφορά αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Αναδασμού (ΥΑ). Στις 6.5.2015, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Αναδασμού, στο Υπουργείο Εσωτερικών, ως ξεχωριστής Υπηρεσίας, αρμόδιας για θέματα αναδασμού και στις 14.12.2015, ενέκρινε την οργανική δομή της Υπηρεσίας. Επισημάναμε ότι, οι πιο πάνω Αποφάσεις, δεν υποστηρίζονται από μελέτες που να αναφέρονται στον αριθμό και στο είδος του προσωπικού που απαιτείται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας, ιδιαίτερα όσον αφορά στην ολοκλήρωση των επτά σχεδίων αναδασμού που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο, αφού έχει κατασκευαστεί σε αυτά το κύριο οδικό δίκτυο.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι το Κράτος θα πρέπει να προωθήσει ενέργειες για ολοκλήρωση των επτά σχεδίων όπου έχει κατασκευαστεί το κύριο οδικό δίκτυο. Για τον σκοπό αυτό, η Υπηρεσία Αναδασμού θα πρέπει να προβεί σε αξιολόγηση των εναπομενουσών εργασιών και να ενημερώσει τον Υπουργό Εσωτερικών αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσής τους, με βάση την υφιστάμενη στελέχωση της Υπηρεσίας. Εάν, λαμβάνοντας υπόψη το σχετικό κόστος και όλες τις άλλες συνεπακόλουθες επιπτώσεις, το Κράτος κρίνει ότι το χρονοδιάγραμμα της Υπηρεσίας αντικατοπτρίζει την πολιτική και τις προτεραιότητές του, τότε δεν προκύπτει θέμα διαφοροποίησης της στελέχωσης της Υπηρεσίας. Αν η πολιτική απόφαση είναι η ολοκλήρωση των σχεδίων αυτών σε συντομότερο χρονικό διάστημα, τότε θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο προσωρινής ενίσχυσης της Υπηρεσίας, ώστε αυτό να καταστεί εφικτό.

Στη συνέχεια, εάν το Κράτος κρίνει ότι ο αναδασμός δεν αποτελεί προτεραιότητα και δεν αναμένεται η προώθηση άλλων σχεδίων αναδασμού, που βρίσκονται ακόμα στα αρχικά στάδια υλοποίησης, ή και άλλων μελλοντικών σχεδίων, τότε, μετά την ολοκλήρωση των επτά σχεδίων που αναφέρουμε πιο πάνω, θα πρέπει να επανεξεταστεί το θέμα της αξιοποίησης του προσωπικού που υπηρετεί σήμερα στην Υπηρεσία Αναδασμού.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού συμφώνησε με τη σύστασή μας και μας πληροφόρησε ότι στις 9.5.2016 διαβίβασε προς τον Υπουργό Εσωτερικών, κατάσταση εργασιών και χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των επτά σχεδίων αναδασμού στα οποία έχει κατασκευαστεί το κύριο οδικό δίκτυο. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις της σχετικά με τη λογικότητα και την αντικειμενικότητα του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος, του απαιτούμενου προσωπικού, τόσο όσον αφορά στον αριθμό όσο και την ειδικότητά του, καθώς και για τις εκκρεμότητες εργασίες π.χ. μήκος και προϋπολογιζόμενο κόστος συμπληρωματικού οδικού δικτύου, τις οποίες ωστόσο, η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού δεν συμμαρτίζεται.

Απασχόληση προσωπικού. Στα πλαίσια διερεύνησης καταγγελίας που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας, εξετάσαμε τον βαθμό αξιοποίησης του προσωπικού των Επαρχιακών Γραφείων Αναδασμού (ΕΓΑ). Διαπιστώσαμε ότι το προσωπικό των ΕΓΑ απασχολείται με τα σχέδια αναδασμού, χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται ότι οι εργασίες εκτελούνται με τον πιο αποτελεσματικό, αποδοτικό και οικονομικό τρόπο, καθώς δεν φαίνεται να έχουν διασαφηνιστεί οι προτεραιότητες της Υπηρεσίας και τα σχέδια αναδασμού στα οποία πρέπει να επικεντρωθούν οι προσπάθειες του προσωπικού, με αποτέλεσμα αυτές να μην εστιάζονται στην ολοκλήρωση των σχεδίων αναδασμού που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Αναδασμού, το προσωπικό απασχολείται κυρίως με την ολοκλήρωση των πέντε από τα επτά ψηφισμένα σχέδια αναδασμού, στα οποία έχει κατασκευαστεί το κύριο μέρος του οδικού δικτύου και με έξι υπό μελέτη σχέδια που δεν έχουν ψηφιστεί ακόμα. Επιπρόσθετα, διεξάγει

εργασίες σε τέσσερα ψηφισμένα σχέδια, τα οποία βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο. Φαίνεται επίσης ότι, ο αριθμός του προσωπικού που απασχολείται στο κάθε ΕΓΑ, δεν συνάδει με τον όγκο εργασίας που διεκπεραιώνει.

Σύσταση: Η Υπηρεσία Αναδασμού πρέπει να αξιοποιήσει το προσωπικό της για την υλοποίηση, βάσει χρονοδιαγράμματος, με τον πιο αποτελεσματικό, αποδοτικό και οικονομικό τρόπο, των ψηφισμένων σχεδίων στα οποία έχει κατασκευαστεί το κύριο μέρος του οδικού δικτύου. Η Υπηρεσία Αναδασμού θα πρέπει να προωθήσει τις απαιτούμενες διευθετήσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά μετακινήσεις προσωπικού, έτσι ώστε η στελέχωση κάθε ΕΓΑ να είναι επαρκής και κατάλληλη για υλοποίηση των επτά προχωρημένων σχεδίων αναδασμού.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού συμφώνησε με τη σύστασή μας, αλλά μας πληροφόρησε ότι ο καθορισμός των προτεραιοτήτων θα αποφασιστεί από το Υπουργείο Εσωτερικών, όταν διασαφηνιστεί ο ρόλος της Υπηρεσίας και τα θέματα προσωπικού. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το ενδεχόμενο μετακίνησης προσωπικού λήφθηκε υπόψη στη σχετική κατάσταση εργασιών και χρονοδιάγραμμα, που υποβλήθηκαν στο Υπουργό Εσωτερικών, για την ολοκλήρωση των επτά σχεδίων αναδασμού στα οποία έχει κατασκευαστεί το κύριο οδικό δίκτυο, παρά το γεγονός ότι δεν τη συστήνει, καθότι η εργασία στην ύπαιθρο θα είναι λιγότερο αποτελεσματική και αποδοτική εάν έχει προηγηθεί ταξίδι των υπαλλήλων προς τον χώρο εργασίας και για το λόγο ότι η ενέργεια αυτή, θα προκαλέσει τη δυσaréσκεια του προσωπικού, το οποίο θα επιδιώξει απόσπαση σε άλλα Τμήματα και Υπηρεσίες. Μας ανέφερε επίσης ότι η υποαπασχόληση προσωπικού προκύπτει από την έλλειψη επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού με συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες, καθώς και ότι η μετακίνηση/μετάθεση υπαλλήλων δεν θα εξυπηρετήσει κανένα σκοπό, εάν οι υπάλληλοι δεν έχουν τις αναγκαίες γνώσεις για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της εργασίας που θα τους ανατεθεί.

Η Υπηρεσία μας διαφωνεί με τις πιο πάνω απόψεις και επισήμανε ότι, θα πρέπει να διασφαλιστεί η αξιοποίηση του υφιστάμενου προσωπικού με τον πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο, καθώς και ότι η προσωρινή μετακίνηση ή μετάθεση του προσωπικού σε άλλη επαρχία εφαρμόστηκε στην Υπηρεσία Αναδασμού κατά τα προηγούμενα έτη, ενώ αποτελεί πρακτική που εφαρμόζεται σε πολλές άλλες Υπηρεσίες και Τμήματα της Κυβέρνησης.

Αξιολόγηση προόδου σχεδίων αναδασμού.

(α) Από εξέταση που διενεργήσαμε σε προγράμματα υλοποίησης εργασιών των ΕΓΑ για τα έτη 2013, 2015 και 2016 και σε μηνιαία έντυπα απασχόλησης προσωπικού, διαπιστώσαμε σημαντική καθυστέρηση στην έναρξη ή/και στην ολοκλήρωση σταδίων εργασίας στα ψηφισμένα σχέδια αναδασμού Λυμπίων, Ορούντας/2, Χοιροκοιτίας, Ακρωτηρίου/2, Σαλαμιού και Δρούσειας, στα οποία έχει κατασκευαστεί το κύριο μέρος του οδικού δικτύου. Αναφέρεται σχετικά ότι οι αποφάσεις για εφαρμογή μέτρων αναδασμού στις περιοχές Δρούσειας και Σαλαμιού λήφθηκαν το 1997 και 2002, αντίστοιχα, δηλαδή ενώ έχουν παρέλθει πέραν των 19 και 14 χρόνων, αντίστοιχα, τα σχέδια δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί. Εκφράσαμε την άποψη ότι, σχέδια αναδασμού που βρίσκονται σε εκκρεμότητα εδώ και 12-20 χρόνια (όπως αυτά που βρίσκονται σε εξέλιξη τη δεδομένη χρονική στιγμή), ενδεχομένως να μην εξυπηρετούν πλέον τους σκοπούς για τους οποίους προωθήθηκαν.

(β) Διαπιστώσαμε ότι, ενώ η Υπηρεσία Αναδασμού διαβίβαζε προς το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ), κάθε εξάμηνο, τον προγραμματισμό εργασιών της, το Υπουργείο, δεν προέβaine στην αξιολόγησή του.

Σύσταση: Το Υπουργείο Εσωτερικών, ως αρμόδια Αρχή, θα πρέπει να αξιολογεί τους εξαμηνιαίους προγραμματισμούς εργασιών της Υπηρεσίας, έτσι ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα τυχόν καθυστερήσεις και να λαμβάνονται τα απαιτούμενα διορθωτικά μέτρα. Θεωρούμε επίσης σημαντικό όπως η μελέτη σκοπιμότητας που ετοιμάζεται για κάθε σχέδιο αναδασμού, περιλαμβάνει και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, το οποίο, σε περίπτωση υλοποίησης του σχεδίου, να τηρείται πιστά από όλους τους εμπλεκόμενους.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού μάς πληροφόρησε ότι η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των προχωρημένων σχεδίων αναδασμού οφείλεται στην απόσπαση, στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), από τον Αύγουστο του 2013 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2014, σημαντικού αριθμού προσωπικού της Υπηρεσίας, για την υλοποίηση μνημονιακών υποχρεώσεων, η οποία είχε ως συνέπεια την αναστολή των εργασιών αναδασμού κατά την περίοδο εκείνη, καθώς και στη συνεχιζόμενη απόσπαση προσωπικού σε άλλα Τμήματα και Υπηρεσίες, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την αποδυνάμωση της Υπηρεσίας από έμπειρα άτομα συγκεκριμένων ειδικοτήτων. Μας πληροφόρησε επίσης ότι η καθυστέρηση στο σχέδιο αναδασμού στη Δρούσεια οφείλεται, εν μέρει, στην καθυστέρηση οριστικοποίησης του Διαχειριστικού Σχεδίου Ακάμα, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την αναστολή των εργασιών για τρία χρόνια και στην καθυστέρηση, από το Τμήμα Περιβάλλοντος, για την ετοιμασία της Προκαταρκτικής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, η οποία διήρκεσε δύο χρόνια.

Η Υπηρεσία μας εξακολουθεί να διατηρεί την άποψη ότι υπήρξε σημαντική και αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση ψηφισμένων σχεδίων αναδασμού, ορισμένα από τα οποία, σύμφωνα με τα εξαμηνιαία προγράμματα εργασίας των ΕΓΑ, βρίσκονταν σε τελικό στάδιο κατά το 2013, πριν την απόσπαση του προσωπικού στο ΤΚΧ.

Επανεκτιμήσεις ιδιοκτησιών. Η Υπηρεσία Αναδασμού μάς πληροφόρησε ότι προτίθεται να προβεί σε επανεκτίμηση της αξίας των ιδιοκτησιών στις περιοχές αναδασμού Λυμπιών, Ορούντα/2, Χοιροκοιτίας, Δρούσειας και Σαλαμιού. Επισημάναμε ότι η διενέργεια επανεκτιμήσεων θα δημιουργήσει πρόσθετη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των υπό αναφορά σχεδίων αναδασμού. Επισημάναμε επίσης ότι η Υπηρεσία Αναδασμού δεν έχει διενεργήσει επανεκτίμηση σε κανένα από τα 78 σχέδια αναδασμού που ολοκληρώθηκαν μέχρι σήμερα, ακόμα και στις περιπτώσεις όπου οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν κατά 336%-1.221%, π.χ. περιοχή αναδασμού Πύργος/2.

Σύσταση: Εάν κριθεί απαραίτητη η διενέργεια επανεκτιμήσεων, να εξεταστεί το ενδεχόμενο ομοιόμορφης αναπροσαρμογής των αξιών των τεμαχίων κάθε περιοχής αναδασμού, μέσω της επιβολής ενιαίου συντελεστή.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού συμφώνησε με τη σύστασή μας και μας πληροφόρησε ότι θα προωθήσει εισήγηση στις Επιτροπές Εκτίμησης για διενέργεια επανεκτιμήσεων με συνοπτικές διαδικασίες, οι οποίες να αφορούν στην τροποποίηση των κατηγοριών αξιών.

Αξιολόγηση ωφέλειας από την εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων αναδασμού. Διαπιστώσαμε ότι η Υπηρεσία Αναδασμού διενήργησε αξιολόγηση μόνο για ένα από τα 78 ολοκληρωμένα σχέδια αναδασμού, η οποία ωστόσο δεν υποβλήθηκε επίσημα και δεν φαίνεται να έτυχε οποιασδήποτε αξιοποίησης.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι η Υπηρεσία πρέπει να αξιολογεί την ωφέλεια που προκύπτει από την εφαρμογή των ολοκληρωμένων σχεδίων αναδασμού, η οποία να βασίζεται και σε στοιχεία από Υπηρεσίες και Τμήματα του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα π.χ. Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών, Τμήμα Γεωργίας, και στην οποία να εντοπίζονται και να δικαιολογούνται τυχόν αποκλίσεις από τη μελέτη σκοπιμότητας.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού συμφώνησε με τη σύστασή μας.

Γραφειακός χώρος στέγασης Υπηρεσίας Αναδασμού. Διαπιστώσαμε ότι, αρκετός γραφειακός χώρος της Κεντρικής Υπηρεσίας και του ΕΓΑ Λευκωσίας δεν αξιοποιείται και παραμένει κενός. Συγκεκριμένα, το προσωπικό της Κεντρικής Υπηρεσίας και του ΕΓΑ Λευκωσίας, το οποίο ανέρχεται σε 13 άτομα, στεγάζεται σε γραφειακό χώρο συνολικού εμβαδού 736 τ.μ. για τον οποίο καταβάλλεται ετήσιο ενοίκιο ύψους €34.000. Επίσης, ενοικιάζεται, προς €5.400/ετησίως, χώρος στάθμευσης συνολικού εμβαδού 1.000 τ.μ. Η Υπηρεσία μάς πληροφόρησε επίσης ότι στο ΕΓΑ Λάρνακας/Αμμοχώστου υπάρχουν επίσης πλεονάζοντες γραφειακοί χώροι, οι οποίοι ενδεχομένως να μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την κάλυψη αναγκών άλλης κυβερνητικής Υπηρεσίας/Τμήματος. Συναφώς αναφέραμε ότι, οι επτά υπάλληλοι του ΕΓΑ Λάρνακας/Αμμοχώστου στεγάζονται σε γραφειακό χώρο 375 τ.μ., για τον οποίο καταβάλλεται ετήσιο ενοίκιο ύψους €26.400. Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας μάς πληροφόρησε ότι προωθούνται ενέργειες, από το Υπουργείο Εσωτερικών, για αξιοποίηση των πλεοναζόντων γραφειακών χώρων.

Σύσταση: Οι προσπάθειες για αξιοποίηση των γραφειακών χώρων στα Κεντρικά γραφεία της Υπηρεσίας και των ΕΓΑ Λευκωσίας και Λάρνακας/ Αμμοχώστου, πρέπει να εντατικοποιηθούν.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού συμφώνησε με τη σύστασή μας.

Υλοποίηση του σχεδίου αναδασμού Πύργος/2. Το υπό αναφορά σχέδιο αναδασμού άρχισε στις 22.9.1999, με τη λήψη σχετικής απόφασης από την πλειοψηφία των δικαιούχων ιδιοκτητών και ολοκληρώθηκε στις 27.12.2007. Μετά από εξέταση καταγγελιών που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας, σε σχέση με το πιο πάνω σχέδιο, παρατηρήθηκε σωρεία παράτυπων ενεργειών κατά την εκτέλεσή του, οι οποίες οδήγησαν στην αύξηση του πολυκερματισμού του γεωργικού κλήρου στην περιοχή και στη μείωση της γεωργικής παραγωγής. Συνεπώς, οι κύριοι στόχοι προώθησης του έργου αναδασμού της περιοχής, για το οποίο δαπανήθηκαν πολύ σημαντικά κονδύλια από το Κράτος, δεν επιτεύχθηκαν, αλλά αντίθετα, φαίνεται ότι οι ενέργειες που προωθήθηκαν ενθάρρυναν την εξασφάλιση, προς τους ιδιοκτήτες, του δικαιώματος ανέγερσης μεμονωμένης κατοικίας εντός των τεμαχίων που προέκυψαν. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος, τα ευρήματά μας, τα κυριότερα από τα οποία αναφέρονται πιο κάτω, κοινοποιήθηκαν στον Γενικό Εισαγγελέα, ώστε να αποφασίσει εάν προκύπτει η ανάγκη διερεύνησης τυχόν ποινικών ή άλλων αδικημάτων:

(α) Διαπιστώθηκαν ελλείψεις και παρατυπίες στον αρχικό κατάλογο ιδιοκτητών που ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία, με αποτέλεσμα να μην καταστεί δυνατή η εξακρίβωση της πληρότητάς του. Συγκεκριμένα, από αντιπαραβολή του αρχικού καταλόγου ιδιοκτητών που ετοιμάστηκε από το ΤΚΧ και του τελικού καταλόγου αναδιανομής που ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία, φαίνεται ότι οι νέοι ιδιοκτήτες γης, στην εν λόγω περιοχή αναδασμού, αυξήθηκαν κατά 109, ενώ ποσοστό 58% απέκτησαν γη στην περιοχή αναδασμού, ενώ το εν λόγω σχέδιο βρισκόταν σε εξέλιξη, γεγονότα που έρχονται σε αντίθεση με την επίτευξη των κύριων στόχων του αναδασμού, που είναι ο περιορισμός του κατακερματισμού της γης.

Σύσταση: Κατά την αξιολόγηση των σχεδίων θα πρέπει να γίνεται σύγκριση του αρχικού αριθμού των ιδιοκτητών πριν την εφαρμογή του σχεδίου, σύμφωνα με τον κατάλογο του ΤΚΧ, με τον τελικό αριθμό των ιδιοκτητών μετά την αναδιανομή.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου συμφώνησε με τη σύστασή μας.

(β) Η γεωργική δραστηριότητα στην υπό αναφορά περιοχή μειώθηκε σημαντικά μετά τον αναδάσμο, αφού η ακαλλιέργγητη γη αυξήθηκε στα 121 εκτάρια, σε σύγκριση με 34 εκτάρια πριν την εφαρμογή του σχεδίου.

Σύσταση: Η ακαλλιέργγητη γη σε μία περιοχή αναδάσμου πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς πληροφόρησε ότι τα στοιχεία που δόθηκαν στην Υπηρεσία μας για τη γεωργική δραστηριότητα πριν και μετά τον αναδάσμο αφορούσαν στον Νοέμβριο του 1998 και Ιούνιο του 2009, αντίστοιχα και για να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα θα πρέπει να γίνει επανάληψη της καταγραφής της χρήσης γης.

(γ) Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη μελέτη σκοπιμότητας που ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία και υποβλήθηκε προς το Υπουργείο ΓΑΑΠ, για σκοπούς αξιολόγησης και έγκρισης του σχεδίου αναδάσμου, αναφορικά με την έκταση της περιοχής αναδάσμου, το μήκος του οδικού δικτύου που θα κατασκευαστεί και τη γεωργική δραστηριότητα στην περιοχή, παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις με τα πραγματικά στοιχεία της περιοχής, όπως ίσχυαν πριν την έναρξη του αναδάσμου.

Σύσταση: Οι μελέτες σκοπιμότητας είναι καθοριστικές για τη λήψη έγκρισης από τον αρμόδιο Υπουργό και για αυτό τον λόγο θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι αποτυπώνουν τα πραγματικά δεδομένα.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς πληροφόρησε ότι οι μελέτες σκοπιμότητας εκπονήθηκαν από προσωπικό το οποίο βρίσκεται σε απόσπαση και συνεπώς δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και τον τρόπο συλλογής και ανάλυσης των στοιχείων της μελέτης. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι, το περιεχόμενο της μελέτης σκοπιμότητας και ο τρόπος υπολογισμού του κόστους/ωφελείας ενός σχεδίου αναδάσμου πρέπει να βασίζονται σε στοιχεία τα οποία να φυλάσσονται σε επίσημους φακέλους της Υπηρεσίας, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατανόηση και αξιολόγηση τους, ακόμα και από άτομα που δεν ασχολήθηκαν με το θέμα, αλλά διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις.

Η Αν. Διευθύντρια μάς πληροφόρησε επίσης ότι η μελέτη σκοπιμότητας ετοιμάζεται στη βάση των στοιχείων της περιοχής που επιλέγεται από την Υπηρεσία ως κατάλληλη για αναδάσμο και όχι των στοιχείων της περιοχής αναδάσμου που προκύπτει εκ των υστέρων, στη βάση των αποφάσεων της Προσωρινής Επιτροπής και η οποία συνήθως καλύπτει μέρος ή ολόκληρη την περιοχή στην οποία βασίστηκε η μελέτη σκοπιμότητας. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την επιφύλαξή της και εισηγήθηκε όπως η Υπηρεσία Αναδάσμου ετοιμάζει επικαιροποιημένη μελέτη σκοπιμότητας, βάσει των πραγματικών στοιχείων της περιοχής όπου θα διενεργηθεί ο αναδάσμος και η οποία να υποβάλλεται εκ νέου στον Υπουργό για έγκριση.

Η Αν. Διευθύντρια, μας ανέφερε ότι η ετοιμασία και η υποβολή της μελέτης σκοπιμότητας δεν προκύπτει από νομική πρόνοια, καθώς και ότι, η επικαιροποίηση της κάθε μελέτης σκοπιμότητας προϋποθέτει πρόσθετο διοικητικό κόστος, το οποίο εάν συγκριθεί με το όφελος, ενδεχομένως να κριθεί η αξία της μελέτης σκοπιμότητας ως ασύμφορη.

(δ) Παρατηρήσαμε ότι, μεγάλα τεμάχια που κατέχονταν εξ ολοκλήρου από ένα ιδιοκτήτη, μεταβιβάζονταν σε μερίδια των 4.000 τ.μ., που αποτελούσε το ελάχιστο όριο για ανέγερση μεμονωμένης

κατοικίας σε γεωργική γη, σε άλλα άτομα, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο αριθμός των ιδιοκτητών και να μειωθεί η έκταση που κατείχαν (πολυκερματισμός).

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς ανέφερε ότι, σύμφωνα με τον περί Ενοποίησης και Αναδιανομής Αγροτικών Κτημάτων Νόμο, όλες οι συναλλαγές και τροποποιήσεις επιβαρύνσεων επιτρέπονται με την έγγραφη συγκατάθεση του Προέδρου της Επιτροπής Αναδάσμου.

(Ε) Παρατηρήσαμε ότι η Επιτροπή Αναδάσμου ενέκρινε την παραχώρηση κρατικής γης στην περιοχή αναδάσμου σε άτομα που δεν κατείχαν γη στην περιοχή αναδάσμου, με τη δικαιολογία ότι ήταν καλλιεργητές ή μισθωτές κρατικής γης, σε τιμές πολύ χαμηλότερες από τις αγοραίες. Σημειώνεται ότι ορισμένοι, οι οποίοι κατείχαν γη στην περιοχή αναδάσμου, την οποία ωστόσο πώλησαν, ενώ το σχέδιο βρισκόταν σε εξέλιξη, για να λάβουν τεμάχια ως καλλιεργητές.

Σύσταση: Θα πρέπει να επανεξεταστεί η πολιτική παραχώρησης κρατικής γης σε περιοχές αναδάσμου, σε καλλιεργητές κρατικής γης, οι οποίοι δεν ήταν ιδιοκτήτες στην περιοχή αναδάσμου, αφού τα δικαιώματά τους μπορούν να διασφαλιστούν μέσω της εκμίσθωσης της καλλιεργούμενης κρατικής γης.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς ανέφερε ότι οι υπό αναφορά αποφάσεις λήφθηκαν σε συνεδρίες της Επιτροπής Αναδάσμου Πύργος/2.

(στ) Σύμφωνα με το εδάφιο άρθρο 7 του Πρώτου Πίνακα του περί Ενοποίησης και Αναδιανομής Αγροτικών Κτημάτων Νόμου, η Επιτροπή Αναδάσμου, κατά την ετοιμασία του σχεδίου ενοποίησης και αναδιανομής, δύναται, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να κρίνει σκόπιμη την εξαίρεση ιδιοκτησιών, για λόγους που καθορίζονται στην υπό αναφορά νομοθεσία. Παρατηρήσαμε ότι η Επιτροπή Αναδάσμου, χρησιμοποίησε αλόγιστα το δικαίωμα παραχώρησης εξαίρεσης σε αρκετές περιπτώσεις, οι οποίες δεν μπορούν να αιτιολογηθούν ως εξαιρετικές. Επίσης, τα πλείστα εξαιρέσιμα τεμάχια μετακινήθηκαν σε κρατική γη, κατά παράβαση της νομοθεσίας, η οποία δίνει τη δυνατότητα χρήσης κρατικής γης μόνο για αναπροσαρμογή συνόρων, με αποτέλεσμα οι ιδιοκτήτες να επωφεληθούν από το γεγονός ότι η κυβερνητική γη ήταν εκτιμημένη σε χαμηλότερη αξία από την ιδιωτική γη και να λάβουν μεγαλύτερη έκταση.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι η Υπηρεσία Αναδάσμου πρέπει να διερευνήσει όλες τις περιπτώσεις παραχώρησης πρόσθετης γης και εξαίρεσης τεμαχίων στην περιοχή αναδάσμου.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς ανέφερε ότι η παραχώρηση εξαιρέσιμων τεμαχίων έγινε με απόφαση της Επιτροπής Αναδάσμου Πύργος/2 και ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του περί Ενοποίησης και Αναδιανομής Αγροτικών Κτημάτων Νόμου, το περιεχόμενο των σχετικών εγκυκλίων της Διεύθυνσης της Υπηρεσίας Αναδάσμου και της σχετικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα. Όσον αφορά στη σύστασή μας για διερεύνηση των περιπτώσεων παραχώρησης πρόσθετης γης και εξαίρεσης τεμαχίων στην περιοχή αναδάσμου, μας πληροφόρησε ότι, αυτές αφορούν σε αποφάσεις της Επιτροπής Αναδάσμου Πύργος/2, ότι η διερεύνηση αυτή συνεπάγεται μεγάλο διοικητικό κόστος και ότι η Υπηρεσία δεν έχει οποιοδήποτε διοικητικό ή νομικό τρόπο παρέμβασης στον παρόν στάδιο.

Μας πληροφόρησε επίσης ότι, από το 2008 και μετά, όλες οι περιπτώσεις παραχώρησης πρόσθετης γης και εξαιρέσιμων τεμαχίων ελέγχονται, μεταξύ άλλων, από κλιμάκιο της Κεντρικής Υπηρεσίας πριν την οριστικοποίηση του κάθε σχεδίου αναδάσμου.

(ζ) Διαπιστώσαμε ότι για την εφαρμογή του σχεδίου εγκρίθηκε, βάσει Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 3.9.2003 η παραχώρηση 223.193 τ.μ. κρατικής γης. Η Επιτροπή Αναδάσμου

παραχώρησε έκταση κρατικής γης 329.276 τ.μ., δηλαδή πολύ μεγαλύτερη από αυτή που προνοούσε η σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Σύσταση: Επισημάνουμε ότι, μόνο το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εξουσία για εκχώρηση κρατικής γης, η οποία διέπεται από τις πρόνοιες του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου, Κεφ. 224 και από τους περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας (Διάθεση) Κανονισμούς (ΚΔΠ173/1999). Συναφώς η διάθεση πρόσθετης κρατικής γης έγινε αυθαίρετα από την Υπηρεσία Αναδάσμου, με την ανοχή του ΤΚΧ, το οποίο όφειλε να ελέγξει ότι η διάθεση της κρατικής γης έγινε σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς πληροφόρησε ότι σύμφωνα με τους υπηρεσιακούς φακέλους της Υπηρεσίας, δεν υποβλήθηκε νέα Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για εξασφάλιση έγκρισης για την παραχώρηση πρόσθετης κρατικής γης.

Το θέμα έχει σταλεί στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για εξέταση του ενδεχόμενου διάπραξης ποινικού αδικήματος.

(η) Διαπιστώσαμε ότι κατά τον υπολογισμό των εκτιμήσεων, η Επιτροπή Εκτιμήσεων, διαχειρίστηκε με διαφορετικό τρόπο τα κρατικά από τα ιδιωτικά τεμάχια, με αποτέλεσμα τα κρατικά τεμάχια να εκτιμηθούν σε πολύ πιο χαμηλές τιμές και να παρατηρηθούν περιπτώσεις όπου ιδιοκτήτες γης όχι μόνο έλαβαν μεγαλύτερη έκταση γης, από αυτή που κατείχαν πριν τον αναδάσμο, αλλά έλαβαν και χρηματική αποζημίωση, που προέκυπτε από μετακίνηση της ιδιοκτησίας τους σε κρατικά τεμάχια, που είχαν εκτιμηθεί σε πολύ χαμηλότερη αξία. Σχετικά με τις αξίες των ακινήτων, όπως εκτιμήθηκαν από την Επιτροπή Εκτιμήσεων, σε σύγκριση με τις τρέχουσες αξίες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία κτήσης κατοχής, ελέγξαμε τις αγοραπωλησίες που έγιναν σε διάστημα μερικών μηνών μετά τον αναδάσμο και διαπιστώσαμε ότι τα τεμάχια αυτά πωλήθηκαν σε τιμές υψηλότερες κατά 336%- 1.221% από τις εκτιμήσεις.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θα διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκαν οι εκτιμήσεις από την Επιτροπή Εκτιμήσεων, αφού από τις πιο πάνω ενέργειες το Κράτος απώλεσε σημαντικής αξίας γη.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου μάς πληροφόρησε ότι οι εκτιμήσεις διενεργούνται από την Επιτροπή Εκτιμήσεων στην οποία Πρόεδρος είναι υπάλληλος του ΤΚΧ, ex officio μέλη είναι υπάλληλοι της Υπηρεσίας Αναδάσμου, της Επαρχιακής Διοίκησης και του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων και δύο αιρετά μέλη που εκλέγονται από τους ιδιοκτήτες της περιοχής αναδάσμου. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, εξ όσων γνωρίζει, δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά με την οποία να δικαιολογείται η διαφοροποίηση της αξίας των κρατικών κτημάτων σε σχέση με τα ιδιωτικά κτήματα, με μόνο κριτήριο ότι αυτά ανήκουν στην Κυπριακή Δημοκρατία.

(θ) Η Υπηρεσία μας, διερευνώντας σχετική καταγγελία, εντόπισε περιπτώσεις απόκτησης ιδιοκτησίας στην υπό αναφορά περιοχή αναδάσμου από πρόσωπα συνδεδεμένα με λειτουργούς της Υπηρεσίας Αναδάσμου, με τρόπο που ενδεχομένως να συνιστά κατάχρηση εξουσίας ή/και νομιμοποίηση από παράνομες δραστηριότητες ή/και αθέμιτο πλουτισμό.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θα διερευνήσει τις συγκεκριμένες περιπτώσεις και θα ενημερώσει σχετικά τον Γενικό Εισαγγελέα, ώστε να αποφασίσει αν προκύπτει το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών αδικημάτων.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδάσμου επιβεβαίωσε τα ευρήματά μας.

(ι) Εντοπίσαμε περιπτώσεις μεταβίβασης περιουσίας στην υπό αναφορά περιοχή αναδασμού, ιδιαίτερα σε άτομα τα οποία παρουσιάζονται ως διαχειριστές ή κατέχουν πληρεξούσια, χωρίς αυτά να τεκμηριώνονται στους σχετικούς φακέλους της Υπηρεσίας Αναδασμού.

Σύσταση: Η Υπηρεσία Αναδασμού θα διερευνήσει υποθέσεις μεταβίβασης/ εγγραφής ακινήτων, που έγιναν στον συγκεκριμένο αναδασμό, από διαχειριστές/ κατόχους πληρεξουσίων.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας, δεν μπορεί να εφαρμοστεί από την Υπηρεσία Αναδασμού, καθότι όλες οι μεταβιβάσεις/εγγραφές ακινήτων, καθώς και η αποδοχή διαχειριστήριων, πληρεξουσίων κ.λπ. αφορούν σε διαδικασίες αρμοδιότητας του Διευθυντή του ΤΚΧ. Η αρμοδιότητα του Προέδρου της Επιτροπής Αναδασμού (Διευθυντής Υπηρεσίας Αναδασμού) περιορίζεται στην παραχώρηση έγκρισης για όλες τις δικαιοπραξίες σε περιοχές αναδασμού που το σχέδιο είναι σε εξέλιξη. Στη συνέχεια ο Διευθυντής του ΤΚΧ, σε περίπτωση διενέργειας δικαιοπραξίας, ενημερώνει τον Πρόεδρο της Επιτροπής Αναδασμού. Περαιτέρω, η Υπηρεσία Αναδασμού δεν έχει οποιαδήποτε εξουσία πρόσβασης σε αρχεία ή έλεγχο του ΤΚΧ.

Διαπιστώσαμε ότι σε συνεδριάσεις της Επιτροπής Αναδασμού Πύργος/2, συμμετείχαν άτομα που επηρεάζονται, είτε τα ίδια, είτε συγγενικά τους πρόσωπα, από τις αποφάσεις που λήφθηκαν.

Σύσταση: Η συμμετοχή, σε συνεδρίες, ατόμων που επηρεάζονται, είτε τα ίδια, είτε συγγενικά τους πρόσωπα, από τις αποφάσεις που λαμβάνονται, αντίκειται στις Αρχές του Διοικητικού Δικαίου.

Η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Αναδασμού μάς πληροφόρησε ότι το προσωπικό της Υπηρεσίας είναι γνώστες της υπό αναφορά νομοθεσίας καθώς και ότι οι πρόνοιες της εφαρμόζονται σε όλες τις συνεδριάσεις των Επιτροπών/ διοικητικών οργάνων στις οποίες συμμετέχουν.

Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία μας σε καμία περίπτωση δεν υιοθετεί τις θέσεις της Υπηρεσίας Αναδασμού που ουσιαστικά χαρακτηρίζονται από μια λογική συγκάλυψης. Προς τούτο, η Υπηρεσία μας προχωρεί η ίδια στη διερεύνηση όλων των θεμάτων που έχουν προκύψει.

3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ – ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ.

Η Κύπρος συγκαταλέγεται στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με τη μεγαλύτερη παραγωγή αποβλήτων, αφού ο μέσος όρος παραγωγής αποβλήτων της ξεπερνά κατά πολύ εκείνο των 28 κρατών μελών. Ιδιαίτερα στον τομέα των δημοτικών αποβλήτων, η Κύπρος κατέχει την τρίτη υψηλότερη θέση στην παραγωγή αποβλήτων ανά κάτοικο, ξεπερνώντας κατά πολύ τον αντίστοιχο μέσο όρο της ΕΕ. Σύμφωνα με στοιχεία του Eurostat, η κατά κεφαλή παραγωγή αποβλήτων στην Κύπρο κατά το 2013, ανήλθε σε 624 κιλά, σε σύγκριση με τον μέσο όρο παραγωγής αποβλήτων των 28 κρατών μελών της ΕΕ, που ανέρχεται σε 481 κιλά. Συναφώς, αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014 – 2020», “παρόλο που γενικά εφαρμόζεται στην Κύπρο το περιεχόμενο της πολιτικής της ΕΕ, ο τομέας δεν χαρακτηρίζεται από ολοκληρωμένη και συγκροτημένη αντιμετώπιση, με αρνητικά αποτελέσματα, τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και στην ορθολογική διαχείριση των πόρων, αφού μόνο το 20% των δημοτικών αποβλήτων προωθείται για ανακύκλωση, ενώ το υπόλοιπο διατίθεται για ταφή”.

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, που αφορούν στο έτος 2012, η ποσότητα αστικών αποβλήτων που συλλέχτηκαν για ανακύκλωση στην Κύπρο ανέρχεται σε 81 κιλά ανά άτομο, που υστερεί κατά πολύ από τον μέσο όρο των κρατών μέλη της ΕΕ, ο οποίος ανέρχεται σε 131 κιλά ανά άτομο. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ίδια πηγή, το μεγαλύτερο μέρος των αστικών αποβλήτων (78,8%), απορρίπτεται σε σκυβαλότοπους, δεικνύοντας ότι η χρήση άλλων μεθόδων επεξεργασίας αποβλήτων στην Κύπρο είναι περιορισμένη.

Η Υπηρεσία μας, αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα της ορθολογιστικής διαχείρισης των αποβλήτων, έκρινε αναγκαία τη διεξαγωγή ελέγχου με στόχο την αξιολόγηση της εθνικής στρατηγικής που εφαρμόζει το κράτος και να διαπιστώσει κατά πόσο οι αρμόδιοι φορείς λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα για ορθολογιστική, οικονομική και περιβαλλοντική διαχείριση των αποβλήτων. Ο έλεγχος, ο οποίος βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2017, επικεντρώνεται σε ορισμένα ρεύματα αποβλήτων, τα οποία επιλέγηκαν βάσει της σημαντικότητάς τους, είτε λόγω μεγέθους (όγκος αποβλήτων) ή/και των επιπτώσεων της μη ελεγχόμενης/ανεπαρκούς διαχείρισής τους στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία (απόβλητα συσκευασιών, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, απόβλητα ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών, απόβλητα εκσκαφών, κατεδαφίσεων και κατασκευών, και χρησιμοποιημένα ελαστικά).

Πιο κάτω συνοψίζονται τα κυριότερα ευρήματα του ελέγχου που αφορούν στην αξιολόγηση Εθνικής Στρατηγικής και των Σχεδίων Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων που είχαν ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της Ετήσιας Έκθεσής μας.

Αρμόδια Αρχή. Σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2015, ως αρμόδια Αρχή ορίζεται ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ), εκτός από συγκεκριμένες περιπτώσεις για τις οποίες ως αρμόδια Αρχή οριζόταν μέχρι πρόσφατα ο Υπουργός Εσωτερικών. Στις 5.2.2016 δημοσιεύτηκε ο περί Αποβλήτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016, ο οποίος διαλαμβάνει τη μεταφορά των εν λόγω αρμοδιοτήτων του Υπουργού Εσωτερικών, στον Υπουργό ΓΑΑΠ.

Στρατηγική Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων.

- Παρόλο που καταβάλλονται προσπάθειες εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής της ΕΕ, όσον αφορά στον τομέα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, δεν έχει ακόμα θεσμοθετηθεί μια ολοκληρωμένη και σύγχρονη στρατηγική, η οποία να θέτει συγκεκριμένους στόχους, στη βάση ξεκάθαρων χρονοδιαγραμμάτων, ούτε και έγινε αξιολόγηση των στόχων που τέθηκαν στη στρατηγική που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το 2004.

Σύσταση: Το Τμήμα Περιβάλλοντος θα πρέπει να προωθήσει την εκπόνηση νέας Στρατηγικής για τη διαχείριση όλων των ρευμάτων αποβλήτων, η οποία να λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, το σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο και την εις βάθος αξιολόγηση του Σχεδίου του 2004.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι βρίσκεται σε εξέλιξη η ετοιμασία τριών Σχεδίων διαχείρισης για τα ρεύματα ελαστικών, ελαίων και υγρών καυσίμων (μηχανελαίων) και των υπόλοιπων κατηγοριών αποβλήτων (κυρίως βιομηχανικών), με την ολοκλήρωση των οποίων θεωρεί ότι, η Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει μια ολοκληρωμένη και θεσμοθετημένη στρατηγική, έστω και αν αυτή καλύπτεται από τέσσερα ξεχωριστά σχέδια τα οποία περιλαμβάνουν καθορισμένους ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους.

• **Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) 2015 – 2021.** Σύμφωνα με το άρθρο 28 της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, τα κράτη μέλη καταρτίζουν ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, τα οποία καθορίζουν το πλαίσιο, τις κατευθύνσεις, τις δράσεις, τις διαδικασίες και τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας, εμποδίζοντας ή μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις της παραγωγής και της διαχείρισης αποβλήτων με την εφαρμογή, ιεραρχικά της πρόληψης, προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωσης, άλλου είδους ανάκτησης π.χ. ενέργειας και διάθεσης (ταφής). Για τη συμμόρφωση της Δημοκρατίας με τις εν λόγω υποχρεώσεις, το Τμήμα Περιβάλλοντος ετοίμασε τη Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων (ΣΔΔΑ) για τα έτη 2015-2021 και το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων για την ίδια περίοδο, τα οποία εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 5.11.2015. Κύριος σκοπός της εν λόγω στρατηγικής είναι ο καθορισμός του πλαισίου, των δράσεων, των μέτρων, των προϋποθέσεων και των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθηθούν την επόμενη εξαετία για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων. Στην παρούσα ΣΔΔΑ και στο Σχέδιο εφαρμογής της, δίνεται μεγάλη έμφαση σε δράσεις μείωσης παραγωγής αποβλήτων και εφαρμογής προγραμμάτων χωριστής συλλογής, ενδυναμώνοντας ταυτόχρονα τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης με αρμοδιότητες και υποχρεώσεις που αυξάνουν σημαντικά τον βαθμό της εμπλοκής της στην ορθολογική διαχείριση αποβλήτων.

Επισημάνουμε ότι, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAI 5130), η εθνική περιβαλλοντική στρατηγική αναμένεται να περιλαμβάνει ένα γενικό στρατηγικό πλαίσιο και διαδικασίες συντονισμού, παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων προόδου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τις καλές πρακτικές, οι στόχοι μιας στρατηγικής πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, ρεαλιστικοί και να συνδέονται με συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης. Διαπιστώσαμε ότι, τα πιο πάνω δεν έχουν ακολουθηθεί κατά την εκπόνηση της νέας Στρατηγικής, καθότι, όπως πληροφορηθήκαμε, αυτή αποτελεί ουσιαστικά περίληψη του Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων.

Σύσταση: Η εθνική περιβαλλοντική στρατηγική θα πρέπει να περιλαμβάνει τα πιο πάνω στοιχεία.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος εξέφρασε την άποψη ότι, η Στρατηγική Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων και το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων που αποτελούν την πολιτική γραμμή του κράτος για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων, είναι συμπληρωματικά και δεν μπορούν να διαβιβάζονται ή να αξιολογούνται ανεξάρτητα και επομένως θεωρεί ότι περιλαμβάνονται τα πιο πάνω στοιχεία. Η Υπηρεσίας μας διατηρεί τις απόψεις της.

• **Πρόταση Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα.** Στις 2.12.2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε νέα δέσμη μέτρων για την κυκλική οικονομία, η οποία αναμένεται να προωθήσει υψηλότερα ποσοστά ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης. Τα βασικά στοιχεία της αναθεωρημένης νομοθετικής πρότασης σχετικά με τα απόβλητα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αύξηση του στόχου που αφορά στην προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και την

ανακύκλωση αστικών αποβλήτων σε 65% έως το 2030 και τον σταδιακό περιορισμό της υγειονομικής ταφής των αστικών αποβλήτων σε ποσοστό 10% έως το 2030.

Σύσταση: Ενόψει των νέων δεδομένων, η ΣΔΔΑ 2015 – 2021 και το αντίστοιχο Σχέδιο Διαχείρισης όχι μόνο καθίστανται παρωχημένα, αλλά και εγκυμονούν τον κίνδυνο δρομολόγησης πολυδάπανων διαρθρωτικών έργων, τα οποία ενδεχομένως να μην συνάδουν με την πολιτική και τους στόχους της ΕΕ. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, το Τμήμα Περιβάλλοντος θα πρέπει να δρομολογήσει την εκπόνηση νέας ΣΔΔΑ, που να προτείνει άμεσες λύσεις για τα σοβαρά προβλήματα που υπάρχουν σήμερα, όπως είναι το κλείσιμο του Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) στον Κοτσιάτη το συντομότερο και που να συνάδουν με τη νέα πολιτική και στόχους της ΕΕ.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι τα δεδομένα και ο σχεδιασμός που περιλαμβάνονται στα πιο πάνω έγγραφα κατ' ουδένα λόγο δεν μπορούν να χαρακτηριστούν παρωχημένα ή να θεωρηθούν ότι εγκυμονούν τον κίνδυνο δρομολόγησης πολυδάπανων διαρθρωτικών έργων, τα οποία ενδεχομένως να μην συνάδουν με την πολιτική ή τους στόχους της ΕΕ. Μας πληροφόρησε επίσης ότι πιθανό ενδεχόμενο διαφοροποίησης ή εκπόνησης νέας ΣΔΔΑ, με στόχο την αναπροσαρμογή των στόχων και δράσεων, θα αξιολογηθεί όταν εγκριθεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το τελικό πακέτο για την κυκλική οικονομία. Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις επιφυλάξεις της.

- **Λειτουργία Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) στον Κοτσιάτη και στο Βατί.** Η Κυπριακή Δημοκρατία καταδικάστηκε, στις 18.7.2013, από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) για τη συνεχιζόμενη λειτουργία των ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη και στο Βατί και τη μη αποκατάσταση των ΧΑΔΑ που έχουν τεθεί έκτος λειτουργίας. Σύμφωνα με τη νέα Στρατηγική, η λειτουργία του ΧΑΔΑ στο Βατί θα τερματιστεί με τη λειτουργία της Μονάδας ΟΕΔΑ Πεντακώμου. Ωστόσο, δεν δίνεται χρονική προθεσμία τερματισμού του ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη. Επισημάναμε και πάλι ότι υπάρχει ορατός κίνδυνος επιβολής προστίμου.

Όπως προκύπτει, η νέα Στρατηγική δεν φαίνεται να προσφέρει οριστική λύση για τη διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων της επαρχίας Λευκωσίας, ούτε έχουν τεθεί χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των οποιωνδήποτε προτεινόμενων λύσεων. Διατηρούμε σοβαρές επιφυλάξεις αναφορικά με τη δυνατότητα επίτευξης του στόχου για κατασκευή Χώρου Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ) και μονάδας επεξεργασίας στην Λευκωσία μέχρι το 2018, αφού μέχρι σήμερα δεν έχουν καν καθοριστεί οι παράμετροι σχεδιασμού, ενώ δεν διαφαίνεται ότι υπάρχει σε εξέλιξη οτιδήποτε που θα απεγκλωβίσει αμέσως το κράτος από τη συνέχιση της λειτουργίας του ΧΑΔΑ στον Κοτσιάτη.

Σύσταση: Θα πρέπει να ληφθούν αμέσως όλα τα απαραίτητα μέτρα, τα οποία ούτως ή άλλως θα έπρεπε να αποτελούν μέρος της εκάστοτε εθνικής στρατηγικής για το εν λόγω θέμα, ώστε να καταστεί, το συντομότερο δυνατό, εφικτός ο τερματισμός της λειτουργίας των δύο ΧΑΔΑ και να αποφευχθεί η επιβολή χρηματικών κυρώσεων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι, το κλείσιμο των δύο χωματερών προβλέπεται και επιλύεται στην υφιστάμενη εγκριμένη ΣΣΔΔΑ με συγκεκριμένες δράσεις. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι τελευταίες εξελίξεις σχετικά με τη διαχείριση δημοτικών αποβλήτων, της λειτουργίας της ΟΕΔΑ Κόσιης και της λειτουργίας του ΧΥΤΑ Πάφου δημιούργησαν σημαντικές καθυστερήσεις οι οποίες επηρεάζουν άμεσα το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των προβλεπόμενων δράσεων και που το Υπουργείο ΓΑΑΠ προσπαθεί να αντιμετωπίσει.

- **ΧΥΤΑ Πάφου.** Στη ΣΔΔΑ 2015-2021 αναφέρεται ως προτεινόμενη δράση η αναβάθμιση του ΧΥΤΑ Πάφου, με την εγκατάσταση μονάδας επεξεργασίας, χωρίς όμως να καθορίζεται ούτε ο χρόνος δημιουργίας της εν λόγω μονάδας, ούτε και η τεχνολογία που θα χρησιμοποιηθεί.

Σύσταση: Θα πρέπει να καθοριστεί εφικτό και υλοποιήσιμο χρονοδιάγραμμα για την αναβάθμιση του ΧΥΤΑ Πάφου και να επανακαθοριστεί η δυναμικότητά του και η τεχνολογία που θα χρησιμοποιηθεί. Τα πιο πάνω θα πρέπει να γίνουν λαμβάνοντας υπόψη τους νέους στόχους που προωθούνται σε επίπεδο ΕΕ.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι δεν υπάρχει ανάγκη προκαθορισμού, προ εξαετίας, αναλυτικών λεπτομερειών υλοποίησης της κάθε δράσης με την κάθε δραστηριότητά της ή του τρόπου με τον οποίο θα επιτευχθεί η δράση, εκτός και αν χρήζει λήψη μέτρων στρατηγικής σημασίας, όπως και για τις τεχνολογίες οι οποίες αλλάζουν με έντονους ρυθμούς. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι τελευταίες εξελίξεις σχετικά με τη διαχείριση δημοτικών αποβλήτων, της λειτουργίας του ΟΕΔΑ Κόσιης και της λειτουργίας του ΧΥΤΑ Πάφου επέφεραν αλλοιώσεις στο προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα, το οποίο, στον παρόν στάδιο, το Τμήμα δεν μπορεί να επανακαθορίσει. Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις επιφυλάξεις της.

Χωριστή συλλογή. Οι προτεινόμενες δράσεις για την χωριστή συλλογή του 15% των οργανικών των δημοτικών αποβλήτων μέχρι το 2021 είναι, κατά την άποψή μας, αόριστες και δεν θέτουν σαφείς και μετρήσιμους στόχους ούτε και χρονοδιαγράμματα, ώστε η επίτευξή τους να μπορεί να τύχει παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Σύσταση: Οι δράσεις που τίθενται για την επίτευξη του στόχου για την χωριστή συλλογή του 15% των οργανικών των δημοτικών αποβλήτων μέχρι το 2021, θα πρέπει να διασαφηνιστούν και να συνδεθούν με ποσοτικά μετρήσιμα κριτήρια, ενώ θα πρέπει να τεθούν και στόχοι με ετήσιο ποσοστό επίτευξης για κάθε δράση ξεχωριστά, που να οδηγούν στον τελικό στόχο του 15%.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι, για την επίτευξη της χωριστής συλλογής του 15% των οργανικών των δημοτικών αποβλήτων προτείνονται, στο Σχέδιο, συγκεκριμένες δράσεις σε συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της.

- **Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 – 2021.** Σύμφωνα με το άρθρο 35 των περί Αποβλήτων Νόμων, όπως τροποποιήθηκαν με τον περί Αποβλήτων (Τροποποιητικό) Νόμο του 2016, το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από Πρόταση που υποβάλλεται σ' αυτό από τον Υπουργό ΓΑΑΠ, ο οποίος λαμβάνει υπόψη συμβουλευτική γνωμοδότηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Διαχείρισης Αποβλήτων (ΣΕΔΑ), εγκρίνει σχέδια διαχείρισης αποβλήτων και προγράμματα δημιουργίας αποβλήτων. Σημειώνεται ότι οι πιο πάνω ρυθμίσεις θεσμοθετήθηκαν στα πλαίσια συμμόρφωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας με το άρθρο 28 της Οδηγίας 98/2008/ΕΚ, ενώ η ετοιμασία του Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων αποτελεί μια από τις εκ των προτέρων προϋποθέσεις που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αξιοποίηση των πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων, από τα οποία συγχρηματοδοτούνται συναφή έργα και προγράμματα (ΟΕΔΑ Πεντακώμου, Πρόγραμμα Διαχείρισης Αποβλήτων Παραλιακού Μετώπου, κ.ά.). Το τρέχον έτος αποτελεί καταληκτική ημερομηνία για συμμόρφωση με τις εν λόγω προϋποθέσεις.

Διαπιστώσαμε ότι η ΣΔΔΑ 2015-2021 και το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων για την ίδια περίοδο, αφορούν μόνο στα δημοτικά απόβλητα. Όπως πληροφορηθήκαμε, στα πλαίσια σχετικής σύμβασης, που συνομολογήθηκε μεταξύ του Τμήματος Περιβάλλοντος και ιδιωτικής εταιρείας, ετοιμάζεται έκθεση σχετικά με τη διαχείριση και άλλων ρευμάτων αποβλήτων.

Σύσταση: Θα πρέπει, αφού γίνει εις βάθος αξιολόγηση της Στρατηγικής του 2004, να προωθηθεί η ετοιμασία Στρατηγικής και Σχεδίων Διαχείρισης και για τα υπόλοιπα ρεύματα αποβλήτων. Μετά την εν λόγω αξιολόγηση, όπου κριθεί απαραίτητο, να προωθηθούν οι σχετικές τροποποιήσεις στη ΣΔΔΑ 2015-2021, καθώς και στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι, στο παρόν στάδιο δεν προβλέπονται τροποποιήσεις στη ΣΔΔΑ 2015-2021 και το Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, εκτός εάν προκύψει η ανάγκη. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, με την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης τριών πρόσθετων σχεδίων διαχείρισης σχετικά με τα ρεύματα αποβλήτων ελαστικών, ελαίων και υγρών καυσίμων θεωρεί ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει μια ολοκληρωμένη και θεσμοθετημένη στρατηγική.

- **Τοπικές Αρχές (ΤΑ).** Σύμφωνα με τη νέα Στρατηγική, η ανυπαρξία *συγκεκριμένων* υποχρεώσεων των ΤΑ, πέραν της υποχρέωσης της αποκομιδής, αποτελεί μια από τις ελλείψεις που θεωρούνται ότι, από τη μια, δεν συμβάλλουν στην ιεράρχηση διαχείρισης αποβλήτων και από την άλλη δεν βοηθούν το κράτος να πετύχει τους ζητούμενους στόχους. Στη νέα Στρατηγική, αναφέρεται επίσης ότι στην τελευταία και στο Σχέδιο Διαχείρισης, ενδυναμώνεται ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης, με αρμοδιότητες και υποχρεώσεις που αυξάνουν σημαντικά τον βαθμό εμπλοκής της, καθώς, μέχρι σήμερα, οι ΤΑ παρουσίαζαν πολύ χαμηλό βαθμό εμπλοκής στην ορθολογική διαχείριση αποβλήτων.

Παρά το πιο πάνω, διαπιστώσαμε ότι, στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων περιλαμβάνονται μεν, μεταξύ άλλων, δράσεις οι οποίες σχετίζονται με τις ΤΑ, χωρίς ωστόσο να περιγράφονται οι συγκεκριμένες υποδομές που απαιτούνται, ώστε όλες οι ΤΑ να μπορέσουν να ανταποκριθούν με τον πιο αποδοτικό, αποτελεσματικό και οικονομικό τρόπο στην υλοποίηση του εν λόγω Σχεδίου. Επισημάναμε ότι, η σημερινή έλλειψη των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων που να καθορίζουν τον ρόλο, τις ευθύνες και υποχρεώσεις των ΤΑ, έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση της ανάληψης, από τις ΤΑ, εκείνων των ευθυνών που θα προωθήσουν την απαιτούμενη υποδομή ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν επαρκώς στις σχετικές απαιτήσεις. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων (Τροποποιητικό) Νόμο του 2016, το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από Πρόταση που υποβάλλεται σε αυτό από τη ΣΕΔΑ, εκδίδει Κανονισμούς που ρυθμίζουν την εκπόνηση τοπικών σχεδίων δράσης διαχείρισης αποβλήτων και τοπικών σχεδίων δράσης πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, αναφορικά με ρεύματα αποβλήτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των αρχών τοπικής διοίκησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Δήμων Νόμου και του περί Κοινοτήτων Νόμου. Επισημάναμε ότι, η υπό αναφορά τροποποίηση δεν περιλαμβάνεται στο κείμενο του τροποποιητικού νομοσχεδίου, το οποίο προωθήθηκε με Πρόταση του Υπουργείου ΓΑΠ και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρία του στις 29.10.2015.

Σύσταση: Θα πρέπει να προωθηθούν, το συντομότερο, οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με τον ρόλο, τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις των ΤΑ, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο θα πρέπει να ενημερωθεί σχετικά με την υπό αναφορά τροποποίηση.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα βρίσκεται στη διαδικασία ετοιμασίας Κανονισμών για τις υποχρεώσεις, καθήκοντα και αρμοδιότητες των ΤΑ, σύμφωνα με αυτά που προβλέπονται στη ΣΔΔΑ και στον τροποποιημένο Νόμο περί Αποβλήτων του 2016.

- **Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση.** Το Σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία και υλοποίηση τριετούς προγράμματος ολοκληρωμένης εκστρατείας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, με σκοπό την προώθηση των εννοιών της πρόληψης, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης και τη συμμετοχή του κοινού στις δράσεις ανακύκλωσης της κοινότητάς του. Οι ΤΑ είναι από τους βασικούς εμπλεκόμενους στην εν λόγω δράση, ωστόσο στο Σχέδιο, δεν περιγράφονται αναλυτικά οι δράσεις ενημέρωσης και

ευαισθητοποίησης, οι οποίες θα πρέπει να συνδέονται με χρονοδιάγραμμα και συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους. Αντιλαμβανόμαστε ότι οι εν λόγω δράσεις περιγράφονται στο Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015 – 2021, ωστόσο θα έπρεπε, κατά την άποψή μας, αυτές να συνδεθούν με το Σχέδιο και ποσοτικούς στόχους.

Σύσταση: Θα πρέπει οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης να καθοριστούν και να συνδεθούν με χρονοδιαγράμματα και ποσοτικούς στόχους. Επίσης, ο ρόλος, οι ευθύνες και υποχρεώσεις των ΤΑ θα πρέπει να τεθούν ξεκάθαρα, λόγω του σημαντικού ρόλου που αυτές έχουν να διαδραματίσουν στην προσπάθεια αυτή.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι το Σχέδιο περιλαμβάνει τη στρατηγική που θα ακολουθήσει το Κράτος γενικά για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, των ΤΑ και άλλων εμπλεκόμενων, χωρίς να είναι υποχρεωτικό να αναγράφεται αναλυτικά η κάθε δράση που θα ακολουθηθεί, ενώ διαφωνεί με την εισήγησή μας για σύνδεση των δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης με ποσοτικούς στόχους. Η Υπηρεσία μας δεν συμμερίζεται τις απόψεις του Τμήματος.

(β) Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015-2021. Σύμφωνα με την υπό αναφορά πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τροποποίηση της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα, η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων αποτελεί τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο βελτίωσης της αποδοτικής χρήσης των πόρων και μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αποβλήτων και συνεπώς είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων και να παρακολουθούν και αξιολογούν την πρόοδο της εφαρμογής των εν λόγω μέτρων. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 της βασικής Οδηγίας Πλαίσιο για τα Απόβλητα (2008/98 ΕΚ), στη νομοθεσία και την πολιτική για τα απόβλητα, η πρόληψη αποτελεί τον πρώτο άξονα προτεραιότητας, ενώ η κατάρτιση προγράμματος πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων αποτελεί απαίτηση του άρθρου 29 της υπό αναφορά Οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο κάθε κράτος μέλος πρέπει να εκπονήσει προγράμματα για την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων το αργότερο μέχρι τις 12.12.2013. Αντίστοιχες πρόνοιες προβλέπονται και στα άρθρα 35 και 36 των περί Αποβλήτων Νόμων. Μετά την παρέλευση σχεδόν δύο ετών από την πιο πάνω καταληκτική ημερομηνία, το Υπουργικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρία του στις 5.11.2015, ενέκρινε το Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2015 – 2021.

Παρατηρήσαμε ότι στο πρόγραμμα δεν καθορίστηκαν ποσοτικοί στόχοι, λόγω, σύμφωνα με τη σχετική Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, έλλειψης δεδομένων. Επιπλέον, δεν έχει ακόμα τροχοδρομηθεί οποιαδήποτε διαδικασία για την ετοιμασία προγραμμάτων πρόληψης για ρεύματα αποβλήτων, εκτός αυτών που αναφέρονται πιο πάνω.

Σύσταση: Το Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων θα πρέπει να τύχει τροποποίησης, ώστε να διασαφηνιστούν οι προτεινόμενες δράσεις και αυτές να συνδεθούν με ποσοτικούς στόχους, ανά έτος. Σε αντίθετη περίπτωση, θα δυσχεραίνεται τόσο η υλοποίηση όσο και η αξιολόγηση του προγράμματος. Επίσης, εισηγηθήκαμε την προώθηση της εκπόνησης Προγραμμάτων Πρόληψης και για τα υπόλοιπα ρεύματα αποβλήτων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μάς πληροφόρησε ότι δεν προτίθεται να προβεί στην ετοιμασία οποιουδήποτε άλλου τέτοιου προγράμματος πριν την υλοποίησης του υφιστάμενου. Η Υπηρεσία μας δεν συμμερίζεται τις απόψεις του Τμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Μεταρρύθμιση δημόσιου τομέα. Η μεταρρύθμιση συνίσταται μεταξύ άλλων, στον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας, στην απλοποίηση των δομών και διαδικασιών που ακολουθούνται και στην ενίσχυση ή/και αναδιάρθρωση υπηρεσιών. Πρόσθετα, προϋποθέτει τη χρήση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων, την παροχή εργαλείων για ενίσχυση δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, την τροποποίηση και εκσυγχρονισμό του συστήματος αξιολόγησης της Δημόσιας Υπηρεσίας και την επέκταση και ενίσχυση του θεσμού της κινητικότητας.

Για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, το Μνημόνιο Συναντίληψης προβλέπει (α) Μείωση των εμποδίων για την κινητικότητα του προσωπικού στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα· (β) Τροποποίηση του ωραρίου της δημόσιας υπηρεσίας ώστε να συμβάλει στη μείωση του κόστους της υπερωριακής εργασίας· (γ) Διεξαγωγή μελετών από ανεξάρτητο εξωτερικό μελετητή για την εξέταση επιπλέον πιθανών μεταρρυθμίσεων της δημόσιας διοίκησης, βάσει προσυμφωνημένων όρων εντολής. Οι μελέτες αυτές θα εξετάσουν: (1) οριζόντια θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, δηλαδή το σύστημα απολαβών και των όρων εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων καθώς και την εισαγωγή νέου συστήματος για αξιολόγησή τους· (2) τομεακά θέματα που αφορούν στην εξέταση του ρόλου, των αρμοδιοτήτων, της οργανωτικής δομής και του μεγέθους των Υπουργείων, των Υπηρεσιών και των Ανεξάρτητων Αρχών, την πιθανότητα κατάργησης ή ενοποίησης ημικρατικών οργανισμών ή Συμβουλίων που υπάγονται στα αντίστοιχα Υπουργεία και την αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας έθεσε την εποπτεία της Μεταρρύθμισης της Δημόσιας Υπηρεσίας στον Υφυπουργό παρά τω Προέδρω, στα πλαίσια της ευρύτερης προσπάθειας η οποία συμπεριλαμβάνει και την Αναπτυξιακή Μεταρρύθμιση. Για τον σκοπό αυτό, κατατέθηκαν ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων 6 συνολικά νομοσχέδια και κανονισμοί που αφορούν στη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας. Σε συνέχεια των συζητήσεων ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, τον Ιούνιο του 2016, καθώς και των τοποθετήσεων του Γενικού Εισαγγελέα και των παραστάσεων του Προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου, διεξήχθησαν συναντήσεις με τη Νομική Υπηρεσία, στην παρουσία και του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα, κατά τις οποίες επανεξετάστηκαν λεπτομερώς, όλα τα νομοσχέδια που είχαν κατατεθεί, ως η απαίτηση της Βουλής των Αντιπροσώπων. Σύμφωνα με τη Νομική Υπηρεσία, οι κανονισμοί που αφορούσαν στην ποσόστωση στο σύστημα αξιολόγησης παρουσίαζαν συνταγματικά κωλύματα, ενώ στα υπόλοιπα νομοσχέδια έγιναν μικρές αλλαγές για βελτίωσή τους. Ως εκ των πιο πάνω, τα 5 από τα 6 νομοσχέδια και κανονισμοί, αφού έτυχαν της έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου τον Αύγουστο του 2016, επανακατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Στις 9 Δεκεμβρίου 2016, η Βουλή των Αντιπροσώπων καταψήφισε τα 5 νομοσχέδια και κανονισμούς και παρέπεμψε την εξέταση του νομοσχεδίου που αφορά την κινητικότητα των υπαλλήλων μεταξύ του ευρύτερου δημόσιου τομέα στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού.

Εσωτερικός έλεγχος. Στον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο (Ν.20(Ι)/2014), προβλέπεται ότι όλα τα υπουργεία θα πρέπει να συστήσουν μονάδες ελέγχου (πρωτοβάθμιος έλεγχος/internal control), οι οποίες δύνανται να επιλαμβάνονται θεμάτων εσωτερικού ελέγχου, ερευνών και επαληθεύσεων, στο επίπεδο της διοίκησης, οι οποίες υπάγονται και λογοδοτούν στον προϊστάμενο οικονομικού φορέα (οικείο Υπουργό). Προβλέπεται επίσης ότι ο κάθε οικονομικός φορέας (υπουργεία, τμήματα, φορείς συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών και ανεξάρτητα γραφεία, που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό της Δημοκρατίας) οφείλει να προβαίνει στις απαραίτητες

διευθετήσεις για εφαρμογή και λειτουργία συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τις δραστηριότητες που είναι υπό την ευθύνη του.

Το πλέγμα εσωτερικού ελέγχου συμπληρώνεται από την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία συστάθηκε με βάση τον περί Εσωτερικού Ελέγχου Νόμο του 2003 (Ν.114(Ι)/2003) και έχει ως αρμοδιότητα τη διενέργεια δευτερογενούς εσωτερικού ελέγχου (internal audit). Ο Έφορος, ο οποίος προΐσταται της εν λόγω Υπηρεσίας, ενεργεί υπό τις οδηγίες του Συμβουλίου Εσωτερικού Ελέγχου, το οποίο διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Σε αρκετά Τμήματα/Υπηρεσίες εξακολουθούν να παρατηρούνται ελλείψεις και αδυναμίες στα επιμέρους συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Ως αποτέλεσμα, δεν παρακολουθείται ορθολογιστικά σε όλες τις περιπτώσεις η είσπραξη καθυστερημένων εσόδων και η ανάκτηση υπερπληρωμών, η διαχείριση αποθηκών παρουσιάζει αδυναμίες, γίνονται δαπάνες χωρίς πλήρη συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία, δεν τηρούνται πάντοτε τα απαραίτητα μητρώα για παρακολούθηση των δαπανών, εσόδων, προσφορών και περιουσιακών στοιχείων και δεν επιτυγχάνεται πλήρως η υλοποίηση του Προϋπολογισμού, κυρίως όσον αφορά στο αναπτυξιακό μέρος του.

Εισαγωγή μηχανογραφημένων συστημάτων. Διαπιστώνεται μεγάλη καθυστέρηση στην έναρξη και υλοποίηση στρατηγικών έργων του Γενικού Σχεδίου Μηχανογράφησης της Δημόσιας Υπηρεσίας, με σοβαρές επιπτώσεις αφενός στην οικονομική και αποδοτική λειτουργία της Δημόσιας Υπηρεσίας και αφετέρου, στο επίπεδο των παρεχόμενων προς το κοινό υπηρεσιών. Επίσης, εξακολουθούν να παρατηρούνται αδυναμίες στην υποστήριξη του Σχεδίου από τις υπό μηχανογράφηση Υπηρεσίες, στην πλήρη και αποδοτική λειτουργία τους, στην αξιολόγηση των έργων μετά την ολοκλήρωση και έναρξη λειτουργίας τους, καθώς και δυσκολία στην αποδοχή των συστημάτων από αρκετούς χρήστες. Διαπιστώνεται επίσης αδυναμία στην πλήρη λειτουργική υποστήριξη των συστημάτων από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, με αποτέλεσμα, αρκετά χρόνια μετά τη λειτουργία τους, στα πλείστα Τμήματα/Υπηρεσίες που λειτουργούν μηχανογραφημένα συστήματα, η λειτουργική υποστήριξη τους να παρέχεται από τον ιδιωτικό τομέα, έναντι σημαντικού κόστους. Τέλος, επισημαίνεται ότι το ετήσιο κόστος συντήρησης (συνδρομών χρήσης) για τα λογισμικά συστήματα (εφαρμογής, λειτουργικά, βάσης δεδομένων), αυξάνεται διαρκώς, με την αύξηση των συστημάτων και των χρηστών, απορροφώντας ένα σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού.

Ανεπαρκής συντονισμός μεταξύ Τμημάτων, Υπηρεσιών και Υπουργείων. Ως αποτέλεσμα της έλλειψης επαρκούς συντονισμού μεταξύ Τμημάτων, Υπηρεσιών και Υπουργείων, παρατηρείται καθυστέρηση στην προώθηση έργων ή άλλων θεμάτων, με συνεπαγόμενη αύξηση του σχετικού κόστους.

Αδαπάνητα ποσά αναπτυξιακών δαπανών. Πολλά Τμήματα/Υπηρεσίες/Υπουργεία προϋπολογίζουν έργα τα οποία για διάφορους λόγους δεν καθίσταται δυνατό να εκτελεστούν με αποτέλεσμα να παραμένουν σημαντικά ποσά για αναπτυξιακές δαπάνες του Προϋπολογισμού αδαπάνητα.

Καθυστερημένα έσοδα (μη εισπραχθέντα ποσά). Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από τα διάφορα Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες, στις 31 Δεκεμβρίου 2015 το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων, μετά τη συμπερίληψη τόκων και προστίμων, ήταν €2,179 δις, σε σύγκριση με €2,025 δις το προηγούμενο έτος. Από το ποσό αυτό €1.292,5 δις (59,3%), €450,1 εκ. (20,7%) και €131,3 εκ. (6%), αντιπροσωπεύουν καθυστερήσεις, συμπεριλαμβανομένων τόκων και προστίμων, του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, αντίστοιχα, σε σύγκριση με €1,154,7 εκ. (57%), €424,7 εκ. (21%) και €190 εκ. (9,4%), το 2014.

Σημειώνεται ότι, όπως αναφέρεται και στη Δημοσιονομική Έκθεση του Κράτους για το 2015, στα καθυστερημένα έσοδα περιλαμβάνεται ποσό €808,4 εκ. (χωρίς τόκους και πρόστιμα), η είσπραξη του οποίου θεωρείται επισφαλής.

Εκκρεμείς οφειλές. Μέχρι 18.3.2016 αναγνωρίστηκαν στη Δημοσιονομική Έκθεση του Κράτους εκκρεμείς οφειλές για το έτος 2015 συνολικού ύψους € 7,5 εκ. (2014: €3,9 εκ.). Οι σημαντικότερες οφειλές αφορούν στο Υπουργείο Υγείας (€5,3 εκ.), Υπουργείο Άμυνας (€0,5 εκ.) και Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (€0,4 εκ.). Σημειώνεται ότι η σημαντική αύξηση στις εκκρεμείς οφειλές του Υπουργείου Υγείας κατά €3,6 εκ., οφείλεται στο γεγονός ότι καταβλήθηκε προσπάθεια από το Υπουργείο Υγείας για ετοιμασία και υποβολή στο Γενικό Λογιστήριο πιο ολοκληρωμένων καταστάσεων εκκρεμών οφειλών κατά τις 31.12.2015 σε σχέση με αυτές που υποβάλλονταν κατά τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στην Ετήσια Έκθεσή μας στο μέρος που αφορά το Υπουργείο Υγείας, και πάλι, για τους λόγους που αναφέρονται, δεν συμπεριλαμβάνονται όλες οι εκκρεμείς οφειλές του Υπουργείου Υγείας. Σε μερικές περιπτώσεις παρατηρείται καθυστέρηση από τα Υπουργεία/Υπηρεσίες στην εξόφληση τιμολογίων, με αποτέλεσμα οι προμηθευτές να διεκδικούν τόκους και τα οφειλόμενα ποσά να αυξάνονται.

Οι πιο πάνω εκκρεμείς οφειλές δεν αφορούν στις συνολικές οφειλές του Κράτους, αφού δεν περιλαμβάνουν σημαντικά ποσά που αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαλλοτριώσεις περιουσιών και επιστροφές Φ.Π.Α. και συνταξιοδοτικά ωφελήματα των δημόσιων υπαλλήλων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Διευθυντή Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, το οφειλόμενο ποσό για απαλλοτριώσεις ανερχόταν στις 31.12.2015 σε €340,3 εκ. (31.12.2014-€413,6 εκ.). Το ποσό αυτό δεν περιλαμβάνει ποσά αποζημίωσης για απαλλοτριώσεις για τις οποίες δεν έγινε ακόμα προσφορά στους δικαιούχους (περιλαμβανομένων και όσων αφορούν σε Τ/Κ περιουσίες). Όσον αφορά στις επιστροφές Φ.Π.Α., σύμφωνα με τον Έφορο Φορολογίας, το οφειλόμενο ποσό στις 31.12.2015 ανερχόταν σε € 95 εκ. (31.12.2014 - €117 εκ.). Σχετικά με την οφειλή για συνταξιοδοτικά ωφελήματα των δημοσίων υπαλλήλων, η τελευταία αναλογιστική μελέτη που διεξήχθη με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2010, κατέδειξε ότι η παρούσα αξία της αναλογιστικής υποχρέωσης για συνταξιοδοτικά ωφελήματα των κρατικών υπαλλήλων και συνταξιούχων, μέχρι τις 31.12.2010, ανερχόταν σε €10,2 δις. Έγινε νέα αναλογιστική μελέτη με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2012 με βάση χρηματοοικονομικές προβολές ώστε να διαφανεί η επίδραση των αλλαγών της σχετικής νομοθεσίας στα συνταξιοδοτικά ωφελήματα.

Ενοικίαση κτιρίων για στέγαση δημόσιων υπηρεσιών. Η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι η στεγαστική πολιτική της Δημοκρατίας χρήζει άμεσης επανεξέτασης ώστε να τεθεί σε ορθολογιστική βάση. Έχουμε την άποψη ότι η κάλυψη μόνιμων στεγαστικών αναγκών δεν είναι ορθό να γίνεται με την μακροχρόνια ενοικίαση κτηρίων, κυρίως επειδή το Κράτος διαθέτει το ίδιο πολλές αναξιοποίητες εκτάσεις κατάλληλης γης. Προς τούτο, η Υπηρεσία εισηγείται ότι θα πρέπει να διεξαχθεί τεchnο-οικονομική μελέτη και να καθοριστεί πλάνο κάλυψης των στεγαστικών αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας σε ορίζοντα δεκαετίας, ή και δεκαπενταετίας αν απαιτείται. Παρατηρήθηκε ότι για πολλά υποστατικά τα οποία ενοικιάζονται από το Δημόσιο, με σκοπό τη στέγαση δημόσιων υπηρεσιών, δεν έχει εξασφαλιστεί το απαραίτητο πιστοποιητικό τελικής έγκρισης. Η αίτηση για πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, η οποία προβλέπεται από τους περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμους, αφορά σε όλες τις περιπτώσεις που έχει εκδοθεί οποιαδήποτε άδεια που σχετίζεται με την ανάπτυξη γης (άδεια διαχωρισμού οικοπέδων ή οικοδομής ή μετατροπής ή προσθηκών ή κατεδάφισης) και η έκδοσή του είναι υποχρεωτική και πρέπει να εξασφαλίζεται πριν από τη χρήση οποιασδήποτε ανάπτυξης, αφού η χρήση κτιρίου για το οποίο δεν έχει εξασφαλιστεί πιστοποιητικό τελικής έγκρισης συνιστά ποινικό αδίκημα. Η ευθύνη για εξασφάλιση της εν λόγω έγκρισης βαρύνει τον ιδιοκτήτη του κτιρίου, ο Νόμος όμως καθορίζει και την ευθύνη του χρήστη. Ως εκ τούτου, επισημάναμε ότι οι δημόσιες υπηρεσίες θα πρέπει άμεσα να ενημερώσουν σχετικά τους ιδιοκτήτες και σε περίπτωση που δεν καταστεί δυνατή η άμεση εξασφάλιση των εν λόγω πιστοποιητικών, να γίνουν άμεσες ενέργειες εξεύρεσης άλλων νόμιμων υποστατικών, για μεταστέγαση.

Απαλλοτριώσεις ακίνητης ιδιοκτησίας από το Κράτος. Παρατηρήθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις, όπου η Δημοκρατία προβαίνει σε απαλλοτριώσεις ακίνητης ιδιοκτησίας για εξυπηρέτηση σκοπού δημόσιας ωφελείας, καθυστερεί σημαντικά η έναρξη των εργασιών προς επίτευξη του σκοπού της απαλλοτρίωσης,

με αποτέλεσμα οι ιδιώτες πρώην ιδιοκτήτες της περιουσίας να προσφεύγουν στα Δικαστήρια επικαλούμενοι σχετική πρόνοια του Συντάγματος (άρθρο 23.5), σύμφωνα με την οποία, εάν εντός τριών ετών δεν επιτευχθεί ο σκοπός της απαλλοτρίωσης, τότε η απαλλοτριούσα αρχή υποχρεούται να προσφέρει την απαλλοτριωθείσα ιδιοκτησία στον αρχικό της ιδιοκτήτη στην τιμή που την απέκτησε. Ως αποτέλεσμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Δημοκρατία αναγκάζεται να προβαίνει στην αγορά ή στην εκ νέου απαλλοτρίωση της ιδιωτικής περιουσίας σε αυξημένη τιμή.

Αποθήκες. Παρατηρήθηκε ότι μερικά Τμήματα δεν διενέργησαν φυσική καταμέτρηση των αποθεμάτων και επιθεώρηση των αποθηκών τους. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαπιστώθηκαν αδυναμίες στην καταχώρηση των αποθεμάτων στα κατάλληλα βιβλία, στην αποθήκευσή τους σε κατάλληλους χώρους και γενικά στην παρακολούθηση της ορθότητας των ποσοτήτων αποθεμάτων.

Ασφαλής φύλαξη μετρητών. Διαπιστώθηκε ότι δεν λαμβάνονται πάντοτε ικανοποιητικά μέτρα για την ασφαλή φύλαξη μετρητών, όπως για παράδειγμα φύλαξή τους σε χρηματοκιβώτιο και καθημερινή κατάθεση των χρημάτων στην τράπεζα, όπως προβλέπεται από τη Δημοσιονομική και Λογιστική Οδηγία αρ. 30(α), με αποτέλεσμα σε κάποιες περιπτώσεις να απολεστούν χρηματικά ποσά λόγω κλοπής.

Κατάθεση εγγύησης από εισπράκτορες. Διαπιστώθηκε ότι ωρομίσθιο και έκτακτο προσωπικό εκτελεί καθήκοντα εισπράκτορα, χωρίς την κατάθεση οποιασδήποτε εγγύησης, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της Δημοσιονομικής και Λογιστικής Οδηγίας αρ. 24, σύμφωνα με την οποία στην περίπτωση μη μόνιμων υπαλλήλων απαιτείται ασφάλεια είτε σε μετρητά είτε σε εγγυητική επιστολή.

Απαντήσεις από ελεγχόμενες Υπηρεσίες σε παρατηρήσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ελεγχόμενοι καθυστερούν να απαντήσουν στις επιστολές ή παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας. Αν δεν ληφθεί απάντηση από μέρους των ελεγχόμενων Υπηρεσιών εντός εύλογου χρόνου, τότε ενημερώνεται γραπτώς ο αρμόδιος Υπουργός.

Κοινοποίηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση προς τους ελεγχόμενους, για απόψεις. Στα πλαίσια της ορθής ελεγκτικής πρακτικής, η Υπηρεσία μας, πριν τη συμπερίληψη οποιουδήποτε θέματος στην Ετήσια Έκθεσή της, ενημερώνει προηγουμένως για τα θέματα αυτά, με επιστολή που υπογράφεται από τον Γενικό Ελεγκτή, τους αρμόδιους Διευθυντές Τμημάτων/Υπηρεσιών στους οποίους αφορούν, ζητώντας τους να υποβάλουν τυχόν σχόλια/απόψεις, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί απάντηση θεωρείται ότι, όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή του Γενικού Ελεγκτή, οι αρμόδιοι Διευθυντές Τμημάτων/Υπηρεσιών στους οποίους αφορούν τα θέματα, συμφωνούν.

1. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1.1 ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Κρατική Χρηματοδότηση Πολιτικών Κομμάτων. Τόσο η παροχή κρατικής χορηγίας στα πολιτικά κόμματα όσο και ο τρόπος κατανομής της σε αυτά είναι θεσμοθετημένη με βάση τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο χωρίς ειδική πρόνοια/αναφορά σε χορηγία για αντιμισθία κοινοβουλευτικών συνεργατών. Ωστόσο, στον Προϋπολογισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων, στο άρθρο «Χορηγία των πολιτικών κομμάτων» στις επεξηγήσεις, καθορίζεται συγκεκριμένο ποσό που κατανέμεται για τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες.

Σύμφωνα με τον Περί Προϋπολογισμού Νόμο (Ν.49(Ι)/2015) και τις πρόσθετες πιστώσεις που εγκρίθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών, η χορηγία καταβάλλεται στα πολιτικά κόμματα που εκπροσωπούνται στην Βουλή των Αντιπροσώπων ως ακολούθως:

	2016 €	2015 €
Κάλυψη των συνεισφορών των κομμάτων στα αντίστοιχα πολιτικά κόμματα της ΕΕ	27.000,00	27.000,00
Βασική Χορηγία (€87.523,95 x 7 κοινοβουλευτικά κόμματα)	612.667,65	1.037.433,32
Με βάση τα εκλογικά αποτελέσματα στις τελευταίες Βουλευτικές Εκλογές	3.471.783,35	3.047.017,68
Χορηγία για τις Βουλευτικές Εκλογές	2.565.000,00	-
Μίσθωση υπηρεσιών κοινοβουλευτικών συνεργατών	3.513.000,00	2.749.000,00
	10.189.451,00	6.860.451,00

Αύξηση του αριθμού των Κοινοβουλευτικών Συνεργατών. Μέχρι τις 31.12.2015 το σύνολο των κοινοβουλευτικών συνεργατών ήταν 69. Σε σύσκεψη των Αρχηγών ή/και Εκπροσώπων των Κομμάτων, που έγινε τον Σεπτέμβριο 2015 αποφασίστηκε η αύξηση του αριθμού των κοινοβουλευτικών συνεργατών κατά 18 και τον Ιανουάριο του 2016 (δύο μήνες πριν τη διάλυση της Βουλής), τα κόμματα της απερχούσας Βουλής προχώρησαν στην εργοδότηση ακόμη 18 συνεργατών. Στη συνέχεια, κατόπιν αιτήματος του Προέδρου της Βουλής στις 21.6.2016, προς τον Υπουργό Οικονομικών, τον Ιούλιο 2016 εγκρίθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών η παραχώρηση επιπρόσθετων πιστώσεων, από το Κεφάλαιο 1830-Μη προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό - για 14 πρόσθετους επιστημονικούς κοινοβουλευτικούς συνεργάτες ύψους €245.000. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφαση του αρ. 80.895, ημερ. 30.6.2016, ενέκρινε την επιπρόσθετη αύξηση του αριθμού των επιστημονικών κοινοβουλευτικών συνεργατών στη Βουλή κατά 14 άτομα, με αποτέλεσμα τον Σεπτέμβριο του 2016, να εργοδοτούνται 101 κοινοβουλευτικοί συνεργάτες, και ο προϋπολογισμός για το έτος να έχει ανέλθει στα €3.758.000. Το ποσό αυτό κατανέμεται για τη μίσθωση κοινοβουλευτικών συνεργατών αναλογικά σύμφωνα με την εκπροσώπηση των πολιτικών κομμάτων στην Βουλή των Αντιπροσώπων ως ακολούθως:

Πολιτικά Κόμματα	Αρ. Βουλευτών	Αρ. Κοινοβουλευτικών Συνεργατών	Αρ. Βουλευτών	Αρ. Κοινοβουλευτικών Συνεργατών
	2016	2016	2015	2015
ΔΗΣΥ	18	28	20	22
ΑΚΕΛ	16	26	19	21
ΔΗΚΟ	9	16	8	10
ΕΔΕΚ	3	6	5	6
ΕΥΡΩΚΟ			1	2
Αλληλεγγύη	3	6	---	---
Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών	2	5	1	2
Συμμαχία Πολιτών	3	6	1	2
Ζ. Κουλίας			1	1
ΕΛΑΜ	2	5	---	---
Θρησκευτικοί Εκπρόσωποι	3	3	3	3
ΟΛΙΚΟ	59	101	59	69

Σύσταση: Θεωρούμε ότι η αύξηση του Προϋπολογισμού για τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες κατά 37% και του αριθμού των κοινοβουλευτικών συνεργατών κατά 46%, σε διάστημα λιγότερο του ενός έτους δεν συνάδει με τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που διέρχεται η χώρα μας.

Αντιμισθία κοινοβουλευτικών συνεργατών. Όσον αφορά στην αντιμισθία των κοινοβουλευτικών συνεργατών, οι οποίοι εργοδοτούνται από τα κόμματα, αυτή καταβάλλεται απευθείας στους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες από το λογιστήριο της Βουλής των Αντιπροσώπων, παρόλο που η σχετική συμφωνία ιδιωτικού δικαίου συνάπτεται μεταξύ του κοινοβουλευτικού συνεργάτη και του πολιτικού κόμματος. Συγκεκριμένα το λογιστήριο της Βουλής των Αντιπροσώπων ετοιμάζει το αμοιβολόγιο και αναλαμβάνει την πληρωμή των κοινοβουλευτικών συνεργατών, καθώς επίσης και την καταβολή των εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την καταβολή του ποσού που αφορά στο Φόρο Εισοδήματος. Σημειώνεται ότι στα έντυπα εισφορών αναφέρεται λανθασμένα ως εργοδότης η Βουλή των Αντιπροσώπων. Με την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 67.573 και ημερ. 30.7.2008 παρέχεται στους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες και τους εξαρτώμενους τους και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη έναντι καταβολής του εκάστοτε καθοριζόμενου ετήσιου εφάπαξ ποσού κατ' αναλογία της περίπτωσης παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε υπαλλήλους των Ημικρατικών Οργανισμών. Επίσης, από την 1.8.2013 το Λογιστήριο της Βουλής των Αντιπροσώπων προβαίνει σε αποκοπή της υποχρεωτικής συνεισφοράς για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ύψους 1,5% επί των ακαθάριστων απολαβών των κοινοβουλευτικών συνεργατών, όπως ισχύει και στην περίπτωση των δημοσίων υπαλλήλων. Επιπλέον, βάσει πρόνοιας που υπάρχει στα συμβόλαιά τους, οι κοινοβουλευτικοί συνεργάτες συνεχίζουν να λαμβάνουν για κάθε χρόνο προϋπηρεσίας ετήσια προσαύξηση στην κλίμακα Α8 και τιμαριθμικό επίδομα σύμφωνα με το ποσοστό που εγκρίνεται από την Κυβέρνηση.

Σημειώνεται ότι ο Γενικός Ελεγκτής, με επιστολή του προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών και τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερ. 19.5.2016, εισηγήθηκε όπως, ζητηθεί γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας κατά πόσο η καταβολή και ο τρόπος κατανομής της χορηγίας για την αντιμισθία των κοινοβουλευτικών συνεργατών των πολιτικών κομμάτων, από την Βουλή των Αντιπροσώπων, συνάδει με τον Περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο και κατά πόσο η

χρηματοδότηση των κοινοβουλευτικών συνεργατών Ανεξάρτητων και Θρησκευτικών Αντιπροσώπων θα πρέπει να θεωρείται ότι εντάσσεται στο ίδιο νομικό πλαίσιο ή εάν μπορεί να εξακολουθήσει να γίνεται με σχετική πρόνοια στον κρατικό Προϋπολογισμό, αφού αυτό δεν φαίνεται να πηγάζει από τη συγκεκριμένη νομοθεσία.

Ο Γενικός Εισαγγελέας, σε σχετική γνωμάτευση ημερ. 28.7.2016 ανέφερε ότι η αντιμισθία των συνεργατών θα πρέπει να καταβάλλεται από τον εργοδότη τους, δηλαδή το πολιτικό κόμμα και όχι από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, καθότι η όλη διαδικασία που ακολουθείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων δεν έχει νομική στήριξη. Συνεχίζοντας, ο Γενικός Εισαγγελέας αναφέρει ότι «κακώς στον προϋπολογισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων γίνεται αναφορά για μίσθωση υπηρεσιών κοινοβουλευτικών συνεργατών, οι οποίοι δεν αφορούν τη Βουλή των Αντιπροσώπων».

Σχετικά με το ερώτημα κατά πόσο η χρηματοδότηση των κοινοβουλευτικών συνεργατών Ανεξάρτητων και Θρησκευτικών Αντιπροσώπων θα πρέπει να θεωρείται ότι εντάσσεται στο ίδιο νομικό πλαίσιο, ο Γενικός Εισαγγελέας εξέφρασε την άποψη ότι, δεν μπορεί να θεωρηθεί πως εντάσσεται, καθώς, σύμφωνα με τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο 2012 (Ν.175(Ι)/2012), δεν υπάρχει πρόνοια που να ρυθμίζει οτιδήποτε σε σχέση με τους θρησκευτικούς αντιπροσώπους. Οι αντιπρόσωποι αυτοί, όπως και οι ανεξάρτητοι βουλευτές δεν εμπίπτουν στον ορισμό του πολιτικού κόμματος, για να τυγχάνουν της χρηματοδότησης που τυγχάνουν τα πολιτικά κόμματα.

Σύσταση: Η Βουλή των Αντιπροσώπων θα πρέπει να συμμορφωθεί με τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα. Σε περίπτωση που υπάρχει πολιτική βούληση για οικονομική στήριξη των θρησκευτικών αντιπροσώπων και των ανεξάρτητων βουλευτών, ώστε να συνεχίσουν να εργοδοτούν κοινοβουλευτικό συνεργάτη, τότε η χρηματοδότηση αυτή θα πρέπει να θεσμοθετηθεί. Επιπρόσθετα, λόγω των δυσμενών χρηματοοικονομικών συνθηκών που επικρατούν σήμερα στη χώρα μας και των αλλαγών που έχουν ήδη επέλθει στον δημόσιο τομέα, όπως είναι η συνεισφορά των δημοσίων υπαλλήλων στο Ταμείο Συντάξεων, η μείωση των απολαβών, η μη παραχώρηση προσauξήσεων και τιμαριθμικών αυξήσεων, η μείωση των κλιμάκων εισδοχής κ.λπ., θα πρέπει να γίνει αναθεώρηση των συμφωνιών που τα πολιτικά κόμματα συνάπτουν με τους κοινοβουλευτικούς τους συνεργάτες, ώστε να συνάδουν με τις ρυθμίσεις που έχουν εφαρμοστεί στη Δημόσια Υπηρεσία.

Αποζημίωση Μελών της Βουλής. Στις 31.12.2015 η μηνιαία αποζημίωση των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων ανερχόταν στο ποσό των €6.611,24, αποτελούμενο από αποδοχές ύψους €3.640,33, επίδομα παραστάσεως ύψους €1.945,75, καθώς και κατ' αποκοπή επίδομα €1.025,16 για γραμματειακές υπηρεσίες. Σημειώνεται ότι τόσο το επίδομα παραστάσεως όσο και το επίδομα για γραμματειακές υπηρεσίες θεωρούνται ως συντάξιμες απολαβές. Επίσης με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου καταβάλλεται μηνιαίως κατ' αποκοπή επίδομα οδοιπορικών ύψους €683,44 (£400), σε όλα τα Μέλη της Βουλής.

Όπως έχουμε επισημάνει και στην Ετήσια Έκθεση του 2014, σχετικά με την αποζημίωση των Μελών της Βουλής αναφέρονται τα ακόλουθα:

(α) Αποζημίωση Βουλευτών. Με τον Νόμο 79(Ι)/1995 καθορίστηκε ότι οι ετήσιες αποδοχές των Μελών της Βουλής αναπροσαρμόζονται: (α) σύμφωνα με τη διακύμανση του τιμαριθμικού δείκτη, και (β) του ετήσιου ποσοστού αύξησης μισθών και ημερομισθίων των εργαζομένων, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Τμήματος Στατιστικής και Ερευνών. Σημειώνεται ότι ο τρόπος υπολογισμού του ποσοστού αύξησης μισθών και ημερομισθίων σύμφωνα με το (β), που παραχωρείται μόνο στα Μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθορίστηκε σε σύσκεψη στο Υπουργείο Οικονομικών στις 10.7.1996 και καταγράφηκε σε σχετικά πρακτικά. Ωστόσο, παρατηρήθηκε πως ο τρόπος υπολογισμού που εφαρμόζεται από το Λογιστήριο της Βουλής δεν

συνάδει με τον τρόπο που καθορίστηκε στην πιο πάνω σύσκεψη. Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο 2016 στο Γενικό Λογιστήριο αποφασίστηκε όπως η μηνιαία αποζημίωση των βουλευτών διορθωθεί, και αναφέρθηκε ότι η νομοθεσία που διέπει τον τρόπο υπολογισμού της αποζημίωσης των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Ν.79(Ι)/1995) έπρεπε να είναι ξεκάθαρη και θεωρείται ανορθόδοξο να χρησιμοποιούνται τα πρακτικά σύσκεψης για διασαφήνιση του τρόπου υπολογισμού της, όπως επίσης θεωρείται ανορθόδοξο ένας βουλευτής να μην γνωρίζει με ακρίβεια την αποζημίωση που δικαιούται τη στιγμή που τη λαμβάνει, αλλά αυτή να υπολογίζεται/αναπροσαρμόζεται περίπου ένα χρόνο αργότερα (όταν θα υπολογιστεί από το Τμήμα Στατιστικής) με το ετήσιο ποσοστό αύξησης μισθών και ημερομισθίων των εργαζομένων.

Πληροφορικά αναφέρεται ότι, με βάση το άρθρο 8(3) του περί της μη Παραχώρησης Προσαυξήσεων και Τιμαριθμικών Αυξήσεων στους Μισθούς των Αξιωματούχων και Εργοδοτούμενων και στις Συντάξεις των Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμο 192(Ι)/2011, η αναπροσαρμογή των αποδοχών σύμφωνα με το (β) έχει ανασταλεί για τα έτη 2012-2016.

(i) Επίδομα για Γραμματειακές Υπηρεσίες. Σύμφωνα με τον Περί Υπουργών και του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων (Αποζημίωση) Νόμο 22/1960, όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 79(Ι)/1995 από το 1996, παραχωρείται στους βουλευτές μηνιαίο επίδομα Γραμματειακών υπηρεσιών ύψους £300 (€512,58), το οποίο από το έτος 2005 αναθεωρήθηκε σε £600 ή €1.025,16 (Ν.111(Ι)/2005). Το πιο πάνω επίδομα, προορίζεται για κάλυψη των εξόδων εργοδότησης από τους ίδιους τους Βουλευτές, ατόμων για παροχή γραμματειακών υπηρεσιών. Σημειώνεται επίσης ότι το πιο πάνω επίδομα θεωρείται συντάξιμη απολαβή και ως εκ τούτου, με την αποχώρησή τους από το βουλευτικό αξίωμα λαμβάνουν αυξημένη σύνταξη κατά €513 μηνιαίως και αύξηση στο φιλοδώρημα κατά €28.704 (για την περίπτωση βουλευτών με δύο θητείες).

(ii) Επίδομα παραστάσεως. Το επίδομα παραστάσεως που λαμβάνουν οι βουλευτές ανέρχεται σήμερα σε €1.945,75 μηνιαίως (€23.349 ετησίως). Σημειώνεται ότι το πιο πάνω επίδομα αυξάνεται με τις εκάστοτε τιμαριθμικές αναπροσαρμογές και θεωρείται συντάξιμη απολαβή και ως εκ τούτου, με την αποχώρησή τους από το βουλευτικό αξίωμα λαμβάνουν αυξημένη σύνταξη κατά €973 μηνιαίως και αύξηση στο φιλοδώρημα κατά €54.481 (για την περίπτωση βουλευτών με δύο θητείες).

(iii) Οδοιπορικά Μελών της Βουλής. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 13.7.2005 αρ. 62.358 καθορίστηκε ενιαίο κατ' αποκοπή ποσό αποζημίωσης, ύψους €683,44 το μήνα έναντι οδοιπορικών εξόδων για όλα τα Μέλη της Βουλής, ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής, για τη συμμετοχή τους στις συνεδρίες αλλά και σε άλλες εργασίες του Σώματος.

Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με προηγούμενη απόφαση, του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 9/1/2002 αρ. 54.875 καταβάλλονταν οδοιπορικά έξοδα μόνο για τα Μέλη της Βουλής που διέμεναν εκτός Λευκωσίας:

- Για όσα Μέλη διέμεναν στην Πάφο €384,43 τον μήνα.
- Για όσα Μέλη διέμεναν στη Λεμεσό ή στο Παραλίμνι €213,57 τον μήνα.
- Για όσα Μέλη διέμεναν στη Λάρνακα €128,15 τον μήνα.

Παρατηρήθηκε επίσης ότι το κατ' αποκοπή επίδομα καταβάλλεται και την καλοκαιρινή περίοδο που η Βουλή δεν συνεδριάζει ή λειτουργεί σε μειωμένους ρυθμούς.

Σημειώνεται επίσης ότι, το πιο πάνω επίδομα καταβάλλεται εξ ολοκλήρου ανεξαρτήτως της παρουσίας ή όχι των Μελών στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές και στην Ολομέλεια της Βουλής.

Σύσταση: Εφόσον το επίδομα για Γραμματειακές Υπηρεσίες και το επίδομα Παραστάσεως είναι συντάξιμα, θα πρέπει για σκοπούς διαφάνειας να ενσωματωθούν στην αποζημίωση των βουλευτών. Το επίδομα οδοιπορικών προφανώς δεν μπορεί να θεωρείται ότι σχετίζεται με το πραγματικό κόστος οδοιπορικών για τη συμμετοχή των βουλευτών στις συνεδρίες αλλά και σε άλλες εργασίες του Σώματος. Γίνεται εισήγηση όπως το ποσό αυτό συσχετιστεί με τα πραγματικά οδοιπορικά έξοδα των βουλευτών. Αν θα παραμείνει υπό τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού, θα πρέπει να περιοριστεί σημαντικά.

Η νομοθεσία που διέπει την αποζημίωση των βουλευτών θα πρέπει να τροποποιηθεί/εκσυγχρονιστεί.

(β) Συνταξιοδοτικά ωφελήματα των Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Σύμφωνα με τον περί Συντάξεων (Ορισμένοι Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας) Νόμο 49(Ι)/1980 και τον περί Συντάξεων Κρατικών Αξιωματούχων (Γενικές Αρχές) Νόμο 88(Ι)/2011, η σύνταξη και το φιλοδώρημα Βουλευτή με μία βουλευτική θητεία (60 μήνες) ανέρχεται σε €1.352 μηνιαίως και €75.729 αντίστοιχα, ενώ για Βουλευτή που συμπλήρωσε δύο βουλευτικές θητείες (120 μήνες) η σύνταξη ανέρχεται σε €3.306 μηνιαίως και το φιλοδώρημα σε €185.115. Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι ο Ν.49(Ι)/1980 συντάχθηκε με ετεροβαρή κριτήρια, με αποτέλεσμα ένας βουλευτής με δύο θητείες να απολαμβάνει υπερδιπλάσια συνταξιοδοτικά ωφελήματα σε σύγκριση με βουλευτή με μία θητεία.

Σημειώνεται ότι, το πιο φιλοδώρημα που λαμβάνουν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Βουλής δεν υπόκειται στην επιβολή φόρου εισοδήματος, σε αντίθεση με τα ισχύοντα στους κρατικούς υπαλλήλους και υπαλλήλους του ευρύτερου δημόσιου τομέα για τους οποίους οποιοδήποτε εφάπαξ ποσό ή φιλοδώρημα κερδίζεται με υπηρεσία από την 1.1.2013 και μετά, υπόκειται στην επιβολή φόρου εισοδήματος σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται (άρθρο 8 του περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμου 216(Ι)/2012).

Επιπλέον, η καταβολή της σύνταξης των βουλευτών αρχίζει από το 60^ο έτος της ηλικίας τους, νοουμένου ότι δεν εξακολουθούν να είναι βουλευτές ή να ασκούν οποιοδήποτε άλλο λειτούργημα ή αξίωμα στη Δημοκρατία, και το φιλοδώρημα καταβάλλεται με τη λήξη της θητείας τους. Δεν εφαρμόστηκε οποιαδήποτε επέκταση της ηλικίας έναρξης καταβολής της σύνταξης όπως καθορίστηκε για τους δημοσίους υπαλλήλους με τον Νόμο 216(Ι)/2012, για τους οποίους πλέον η υποχρεωτική ηλικία αφυπηρέτησης είναι η ηλικία των 65 ετών στην οποία ξεκινά να καταβάλλεται η σύνταξη και το εφάπαξ χωρίς οποιαδήποτε αναλογική μείωση.

Σύσταση: Ενόψει των δύσκολων δημοσιονομικών συνθηκών που διέρχεται η χώρα μας και για σκοπούς εφαρμογής των αρχών της ίσης μεταχείρισης και ισονομίας τα ωφελήματα των Βουλευτών και των άλλων αξιωματούχων του κράτους που καθορίζονται σύμφωνα με τον περί Συντάξεων (Ορισμένοι Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας) Νόμο 49(Ι)/1980 και τον περί Συντάξεων Κρατικών Αξιωματούχων (Γενικές Αρχές) Νόμο 88(Ι)/2011, θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να εναρμονιστούν με τον περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμο 216(Ι)/2012 που προνοεί φορολόγηση του εφάπαξ/φιλοδωρήματος και επέκταση της ηλικίας έναρξης καταβολής της σύνταξης.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με το άρθρο 13 του Νόμου 216(Ι)/2012, οι νεοεισερχόμενοι υπάλληλοι στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα που προσλαμβάνονται από 1.1.2013 και μετά, δεν εντάσσονται σε

Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάξεων ή όμοιο με αυτό, και ως εκ τούτου θα λαμβάνουν σύνταξη μόνο από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Έχουμε την άποψη ότι, ειδικά εφόσον οι βουλευτές δεν απαγορεύεται να εξασκούν οποιοδήποτε επάγγελμα κατά τη διάρκεια της θητείας τους, δεν θα πρέπει να λαμβάνουν κρατική σύνταξη κατ'αναλογία του Νόμου 216(Ι)/2012. Τονίζουμε σε αυτό το σημείο, ότι η ένταξη των βουλευτών το 1980 στο Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάξεων είχε γίνει κατ'επίκληση του γεγονότος ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι απολάμβαναν ένα τέτοιο ωφέλημα. Δεν μπορεί συνεπώς, κατά την άποψή μας, τώρα που στη δημόσια υπηρεσία το ωφέλημα αυτό έχει τερματιστεί, να συνεχίσει να δίνεται στους βουλευτές.

(γ) Αποκοπή για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Παρατηρήθηκε ότι δεν γίνεται αποκοπή εισφοράς στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, από την αποζημίωση των 56 Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων και των 3 Θρησκευτικών Αντιπροσώπων επειδή όπως μας πληροφόρησε ο Διευθυντής Οικονομικής Διαχείρισης της Βουλής των Αντιπροσώπων οι πιο πάνω θεωρούνται ως αυτοεργοδοτούμενοι για σκοπούς εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθότι αρκετοί ασκούν και άλλο επάγγελμα.

Σύσταση: Το θέμα πρέπει να τύχει εξέτασης σε συνεργασία με τον Διευθυντή του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας.

Σε σχέση με τη βουλευτική αποζημίωση η Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, μας ενημέρωσε ότι το όλο θέμα αναμένεται να ρυθμιστεί στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού της και της μεθοδολογίας καταβολής της, προσθέτοντας ότι η ρύθμιση πρέπει να προωθηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών.

1.2 ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Ανώτατο Δικαστήριο.

Τα πιο κάτω θέματα προέκυψαν από τον έλεγχο του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Σεβόμενη την ανεξαρτησία της Δικαστικής Εξουσίας, η Υπηρεσία μας δεν υποβάλλει οποιεσδήποτε συστάσεις για τα πιο κάτω θέματα, τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Άδειες ανάπαυσης και ασθενείας Δικαστών. Διαπιστώθηκε ότι οι Δικαστές των πρωτόδικων Δικαστηρίων δεν συμπληρώνουν έντυπα αιτήσεων άδειας ανάπαυσης, με αποτέλεσμα οι άδειες που λαμβάνουν να μην καταγράφονται και να μην είναι εφικτή η τεκμηρίωση του υπολοίπου της ετήσιας/συσσωρευμένης άδειας σε πίστη τους. Παρά τα πιο πάνω, κατά την αφυπηρέτηση ή παραίτηση κάποιου Δικαστή, αυτός λαμβάνει χρηματική, συνήθως, αποζημίωση για το μέγιστο επιτρεπτό όριο συσσωρευμένης άδειας (70 ημέρες), πλέον της αναλογίας της ετήσιας άδειας μέχρι την ημερομηνία της αφυπηρέτησης/παραίτησής του. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι δεν ακολουθούνται οι περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμοί που αφορούν στις άδειες ασθενείας.

Έγκαιρη έκδοση αποφάσεων των Δικαστηρίων. Σύμφωνα με στοιχεία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στις 31.12.2015 εκκρεμούσαν συνολικά 13 και 7 πολιτικές υποθέσεις, στις οποίες η τελική και ενδιάμεση απόφαση, αντίστοιχα, εκκρεμούσαν για περίοδο πέραν της καθορισμένης από τους Κανονισμούς.

Χορήγηση των αποφάσεων των Δικαστηρίων σε ηλεκτρονική μορφή. Το Ανώτατο Δικαστήριο και τα Επαρχιακά Δικαστήρια, αποστέλλουν ηλεκτρονικά τις αποφάσεις όλων των Δικαστηρίων, σε επεξεργάσιμη μορφή, σε δύο πλατφόρμες νομικής πληροφόρησης, με αντάλλαγμα την παραχώρηση από την μία εταιρεία, 100 δωρεάν αδειών χρήσης για πρόσβαση στο σύστημα από όλους τους Δικαστές. Το Δημόσιο έχει καταβάλει μέχρι σήμερα πέραν του €1εκ. στην εν λόγω εταιρεία για εξασφάλιση περαιτέρω αδειών πρόσβασης στο σύστημα νομικής πληροφόρησης για την υπόλοιπη Δημόσια Υπηρεσία.

Εντός του 2015, τρίτη εταιρεία υπέβαλε αίτημα για παραχώρηση των αποφάσεων όλων των Δικαστηρίων, σε ηλεκτρονική μορφή, με σκοπό να εμπλουτίσει τη νομική πλατφόρμα που έχει ήδη αναπτύξει, με την

Κυπριακή νομοθεσία και αποφάσεις Δικαστηρίων. Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα της εταιρείας, με την αιτιολογία ότι οι όροι που έχει θέσει επιβαρύνουν τον Προϋπολογισμό της Δικαστικής Υπηρεσίας.

Η Αρχιπρωτοκολλητής μάς πληροφόρησε ότι, σε πρόσφατη συνεδρία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποφασίστηκε η έγκριση του αιτήματος και της τρίτης εταιρείας. Επιπρόσθετα, μας αναφέρθηκε ότι το Τμήμα Νομικών Εκδόσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου διαβιβάζει τις αποφάσεις των Δικαστηρίων σε ηλεκτρονική μορφή και σε άλλες βάσεις δεδομένων.

Ανάθεση υπηρεσιών για τη συντακτική επιμέλεια των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η συντακτική επιμέλεια των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου ανατίθεται σε ιδιώτες νομικούς, μέσω της προκήρυξης σχετικών διαγωνισμών. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των συμβάσεων, με αποτέλεσμα να εκκρεμεί η συντακτική επιμέλεια μέρους αποφάσεων από το 2011. Παράλληλα διαπιστώθηκε ότι η εκτέλεση των συμβάσεων δεν παρακολουθείται, ούτε ελέγχεται, με αποτέλεσμα να μην επιβάλλονται οι προβλεπόμενες ρήτρες καθυστέρησης. Επίσης διαπιστώθηκε ότι δεν απαιτήθηκε η κατάπτωση των εγγυήσεων πιστής εκτέλεσης.

Σημειώνεται ότι, ο ανάδοχος των συμβάσεων που αφορούν στα Μέρη 3 και 4, για όλα τα έτη, διορίστηκε από τις 14.12.2015, στο νεοσύστατο Διοικητικό Δικαστήριο.

Αντιμισθία Επαρχιακών Δικαστών. Με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερ. 14.6.2013, οι αποκοπές στις απολαβές των μελών της Δικαστικής Υπηρεσίας κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές, αφού η αντιμισθία και οι λοιποί όροι υπηρεσίας οποιουδήποτε Δικαστού δεν δύνανται να μεταβληθούν δυσμενώς μετά τον διορισμό τους. Επιπρόσθετα, μετά από προσωπικές προσφυγές των Δικαστών, το Ανώτατο Δικαστήριο έκδωσε αποφάσεις με τις οποίες διατάσσει το Γενικό Λογιστήριο να παραχωρεί ετήσιες προσαυξήσεις στους Επαρχιακούς Δικαστές.

Διαπιστώσαμε ότι τα πιο πάνω εφαρμόζονταν και στις περιπτώσεις Δικαστών που διορίστηκαν μετά τη εφαρμογή των μνημονιακών μέτρων. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το σχετικό άρθρο του Συντάγματος αναφέρεται σε δυσμενή μεταβολή των απολαβών των Δικαστών μετά τον διορισμό τους, θεωρούμε ότι, στους Δικαστές οι οποίοι διορίστηκαν μετά τις ημερομηνίες ισχύος των Νόμων σχετικά με τις μνημονιακές αποκοπές και τις παγοποιήσεις των προσαυξήσεων και τιμαριθμικού επιδόματος, θα έπρεπε να εφαρμοστούν τα όσα προβλέπονται από τους σχετικούς Νόμους.

Καθυστερημένα Έσοδα. Στις 31.12.2015 τα καθυστερημένα έσοδα των Επαρχιακών Δικαστηρίων, τα οποία αφορούν σε πρόστιμα που επιβάλλονται από τα Δικαστήρια και σε έσοδα από επιδικασθέντα έξοδα, για τα οποία εκδόθηκαν εντάλματα ποινικών υποθέσεων, τα οποία παραμένουν ανεκτέλεστα, ανέρχονταν σε €44.495.625 σε σύγκριση με €42.262.816 στις 31.12.2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά 2.232.809 ή ποσοστό 5,3%.

Επισημάναμε ότι, το ύψος των καθυστερημένων εσόδων από ανεκτέλεστα εντάλματα ποινικών υποθέσεων συνεχίζει να παρουσιάζει, διαχρονικά, σημαντική αύξηση.

1.3 ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Δημοσιονομική Έκθεση και Οικονομικές Καταστάσεις.

(α) Δημοσιονομική Έκθεση. Το περιεχόμενο της Δημοσιονομικής Έκθεσης, καθορίζεται στον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), στο άρθρο 78, σύμφωνα με το οποίο η Δημοσιονομική Έκθεση περιλαμβάνει τον τελικό απολογισμό του Κρατικού Προϋπολογισμού και υποβάλλεται εντός τριών μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους στον Υπουργό Οικονομικών. Η Δημοσιονομική Έκθεση ετοιμάστηκε έγκαιρα, εντός της πιο πάνω προθεσμίας, και ελέγχθηκε από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας βάσει του άρθρου 116 του Συντάγματος.

(β) Οικονομικές καταστάσεις. Οι Οικονομικές καταστάσεις του Κράτους από το 2014 δεν περιλαμβάνονται στη Δημοσιονομική Έκθεση, αλλά υποβάλλονται ξεχωριστά, σύμφωνα με το άρθρο 79 του Ν.20(Ι)/2014. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το εδάφιο (1) του άρθρου 79 του Ν. 20(Ι)/2014, "...ο Γενικός Λογιστής ετοιμάζει, ετήσια, στη βάση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, που ο ίδιος ήθελε αποφασίσει (α) τις οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους του οικονομικούς φορείς και (β) τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης".

Σύμφωνα με το εδάφιο (2) του πιο πάνω άρθρου, όλες οι οντότητες Γενικής Κυβέρνησης και οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης υποβάλλουν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους στον Υπουργό Οικονομικών και στον Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας εντός τεσσάρων (4) μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς. Σύμφωνα με το εδάφιο (5), οι οικονομικές καταστάσεις και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας για έλεγχο εντός έξι (6) μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς.

Μέχρι την ετοιμασία της Έκθεσης αυτής δεν είχαν υποβληθεί για το 2014 και 2015 οι οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς και επομένως δεν διεξήχθη ο σχετικός έλεγχος από την Υπηρεσία μας. Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης επίσης δεν ετοιμάστηκαν, αφού από τους 800 οργανισμούς (800 για το 2014), απέστειλαν οικονομικές καταστάσεις στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας μόνο οι 262 (319 για το 2014) και δεδομένου τούτου, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας δεν ήταν σε θέση να ετοιμάσει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ώστε να υποβληθούν για έλεγχο.

Σύσταση: Χρειάζεται να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια και να υπάρξει ο κατάλληλος συντονισμός, ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι να υποβάλλουν τις οικονομικές καταστάσεις τους μέχρι 30 Απριλίου του επόμενου έτους, ώστε η Γενική Λογίστρια να είναι σε θέση να ετοιμάζει έγκαιρα τις οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν όλους τους οικονομικούς φορείς, καθώς και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης και να τις υποβάλλει στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο μέχρι τις 30 Ιουνίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Υπόλοιπα καθυστερημένων εσόδων. Σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων του Γενικού Λογιστηρίου για το έτος 2015 ήταν €4,4 εκ., σε σύγκριση με €4,5 εκ. το 2014. Στα καθυστερημένα έσοδα περιλαμβάνεται ποσό ύψους €2,3 εκ. που αφορά σε δάνεια προς Τουρκοκύπριους ή για έργα σε τουρκοκρατούμενες περιοχές.

Μεταφορά κερδών από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Το άρθρο 59(β) των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων προνοεί όπως μεταφέρεται στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό σε πίστη του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας το καθαρό κέρδος της Τράπεζας αφού αφαιρεθεί από αυτό η μεταφορά στο Γενικό Αποθεματικό της που αναφέρεται στο άρθρο 59(α) των πιο πάνω Νόμων (20% των καθαρών κερδών ή μέχρι 50% εάν το Γενικό Αποθεματικό μειωθεί κάτω από το κεφάλαιο της Τράπεζας.) Με βάση την πιο πάνω πρόνοια, μέσα στο 2015 μεταφέρθηκε σε πίστη του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας το ποσό των €133 εκ., που αντιπροσωπεύει το 80% των καθαρών κερδών της Κεντρικής Τράπεζας για το έτος 2014, σύμφωνα με τις οικονομικές της καταστάσεις που ελέγχθηκαν από ιδιώτες ελεγκτές. Για το έτος 2015 το αντίστοιχο ποσό ήταν €92,8 εκ.

Συνταξιοδοτικά ωφελήματα. Το 2015 καταβλήθηκε για συνταξιοδοτικά ωφελήματα το ποσό των €589,4 εκ. σε σύγκριση με €582,3 εκ. το 2014. Σύμφωνα με τη Γενική Λογίστρια, αν ληφθεί υπόψη ότι στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται ποσό ύψους €136 εκ. (€126,2 εκ. για το 2014), που αφορά στο συμπληρωματικό (αναλογικό) μέρος των συντάξεων που καταβάλλεται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων προς τους

συνταξιούχους κρατικούς υπαλλήλους, το οποίο αποκόπηκε από τις συντάξεις που καταβλήθηκαν από την Κυβέρνηση, σημειώθηκε αύξηση των συνταξιοδοτικών ωφελημάτων σε σχέση με το 2014 ύψους €7,1 εκ. ή 1,22%. Σύμφωνα με στοιχεία του Τομέα Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου, καταβλήθηκαν συνταξιοδοτικά ωφελήματα σε 700 κρατικούς υπαλλήλους 439 λόγω εθελοντικής αφυπηρέτησης, 154 για άλλους λόγους και 107 λόγω ορίου ηλικίας. Οι αντίστοιχοι αριθμοί για το 2014 είναι 517, 104 και 42.

Κυβερνητικές Εγγυήσεις.

(α) Γραφείο Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων. Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 3.6.2015, ανέλαβε τη διαχείριση και τον συντονισμό των διαδικασιών των κυβερνητικών εγγυήσεων. Στο Γενικό Λογιστήριο συστάθηκε το Γραφείο Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων το οποίο προχώρησε στη δημιουργία «Εγχειρίδιου Διαδικασιών Παραχώρησης και Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων». Το εν λόγω Εγχειρίδιο, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 2.9.2015, προβλέπει για τις διαδικασίες έγκρισης και έκδοσης νέων εγγυήσεων, τις διαδικασίες παρακολούθησης των εγγυήσεων, την αξιολόγηση πιστωτικών κινδύνων, τον υπολογισμό και την επιβολή τελών εγγυήσεων, τη διαχείριση εγγυήσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων και δανείων που έχουν κληθεί για πληρωμή, καθώς και τις διαδικασίες ανάκτησης πληρωθέντων ποσών μετά από μετάκληση κυβερνητικών εγγυήσεων.

(β) Υπόλοιπο κυβερνητικών εγγυήσεων. Σύμφωνα με κατάσταση που ετοίμασε το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, στις 31.12.2015, το Κράτος είχε σε ισχύ 4.900 εγγυητικές για το ποσό των €3,1 δις περίπου, εκ των οποίων το €1,2 δις αφορούσε σε οντότητες δημοσίου συμφέροντος. Από τις 4.900 εγγυητικές, οι 4.894 αφορούσαν σε εγγυητικές δανείων, 2 σε εγγυητικές ομολόγων, 2 σε εγγυητικές ταμείων προνοίας, 1 σε εγγυητική των Δανειστικών Επιτροπών και 1 σε εγγυητική του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας ετοίμασε τον Ιούνιο 2016 Έκθεση Αξιολόγησης Πιστωτικών Κινδύνων που Απορρέουν από το Χαρτοφυλάκιο των Κυβερνητικών Εγγυήσεων στις 31.12.2015. Η εν λόγω Έκθεση κατέδειξε ότι το Κράτος αναμένεται να υποστεί ζημιά από τις εγγυήσεις. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση, 1.546 εγγυημένα δάνεια από τα 4.894 (31,6%) και με αξία €114,6 εκ. (6,39% του συνολικού υπολοίπου των δανείων) έχουν καταστεί μη εξυπηρετούμενα και κατά συνέπεια ο κίνδυνος να κληθεί το Κράτος να καταβάλει τις εγγυήσεις αυτές θεωρείται μεγάλος. Από τις 1.546 εγγυήσεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια, οι 468 (€32 εκ.) ήδη ενεργοποιήθηκαν αφού ζητήθηκε από το Κράτος να καταβάλει τα ποσά των εγγυήσεων αυτών.

Σύσταση: Όπως συνεχιστούν οι προσπάθειες διαχείρισης των κυβερνητικών εγγυήσεων που έχουν παραχωρηθεί, καθώς και οι προσπάθειες περιορισμού της χορήγησης νέων κυβερνητικών εγγυήσεων και κατά συνέπεια της έκθεσης του Κράτους σε κυβερνητικές εγγυήσεις.

(γ) Εξόφληση δανείων με κυβερνητική εγγύηση στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (ΣΚΤ) – Υπερπληρωμή. Η ΣΚΤ με επιστολή της ημερ. 12.2.2015, απαίτησε από το Κράτος την εξόφληση δανείων ύψους €75,7 εκ. περίπου, πλέον τόκους από 1.1.2015, τα οποία αφορούσαν σε καθυστερημένα δάνεια που εξασφαλίζονται με κυβερνητική εγγύηση. Ο Υπουργός Οικονομικών, με την απαντητική του επιστολή ημερ. 23.7.2015, δεσμεύτηκε ότι το Κράτος θα εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις του προς τη ΣΚΤ με στόχο τη διευθέτηση του θέματος εντός του 2015 και για τον σκοπό αυτό έδωσε αυστηρές οδηγίες στο Γενικό Λογιστήριο για άμεση διευθέτηση του υπολοίπου παρόλο ότι η Γενική Λογίστρια, με σημειώμά της ημερ. 3.11.2015, εξέφρασε τη διαφωνία της ως προς την εξόφληση δανείων χωρίς προηγουμένως να διεξαχθεί ενδελεχής έλεγχος κάθε περίπτωσης ξεχωριστά.

Ως εκ τούτου, το Γενικό Λογιστήριο προχώρησε στις 4.11.2015 στην καταβολή ποσού ύψους €49,5 εκ. στην ΣΚΤ για την εξόφληση 45 δανείων τα οποία καλύπτονταν από κυβερνητική εγγύηση.

Επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρεται σε επιστολή του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας προς τη ΣΚΤ ημερ. 10.8.2016, μετά από έλεγχο που διενήργησε το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, προέκυψε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία διενήργησε τελικά υπερπληρωμή ύψους τουλάχιστον €9,7εκ. στην ΣΚΤ, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας αφορούσε σε καταβολή ποσού πέραν του διπλάσιου του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, το οποίο είναι το μέγιστο ποσό που μπορεί να διεκδικήσει μια τράπεζα για δάνεια που συνάφθηκαν πριν την 1.1.2001 που ίσχυε ο περί τόκου Νόμος (Ν.2/77). Επιπλέον, πιθανώς το ποσό της υπερπληρωμής να αυξηθεί περαιτέρω, καθώς θα πρέπει να διερευνηθεί η χρέωση τόκων, αφού όπως αναφέρει το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, σε ορισμένες περιπτώσεις η ΣΚΤ χρέωνε τους λογαριασμούς των δανείων με διαφορετική πολιτική χρέωσης επιτοκίων ή με πολύ ψηλά επιτόκια που σε κάποιες περιπτώσεις υπερέβαιναν το ανώτατο όριο επιτοκίου.

Επίσης, όπως διαφαίνεται, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το Κράτος εξοφλεί ενυπόθηκα δάνεια ως εγγυητής και η ΣΚΤ απελευθερώνει τα υποθηκευμένα ακίνητα, η ζημιά μετακυλύεται στο Κράτος, αφού τα ακίνητα περιέρχονται στην κατοχή του οφειλέτη. Εκτενέστερη αναφορά επί του θέματος γίνεται στην παρούσα Ετήσια Έκθεση στο μέρος που αφορά στο Υπουργείο Οικονομικών.

Συστάσεις:

- Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επαναληφθεί η καταβολή από το Κράτος οποιωνδήποτε ποσών για εξόφληση δανείων χωρίς να προηγηθεί ενδελεχής έλεγχος από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας τόσο των υπολοίπων όσο και των όρων των εγγυητικών και των δανείων. Στα πλαίσια του ελέγχου από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας θα πρέπει να εξετάζεται και η επάρκεια των ενεργειών της τράπεζας ως προς την υλοποίηση των συμφωνιών της με το Κράτος, καθώς και την είσπραξη των δανείων που χορηγήθηκαν ούτως ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία της εντύπωσης ότι το Κράτος, και κατά συνέπεια ο φορολογούμενος πολίτης, είναι η εύκολη λύση.
- Όπως το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για ανάκτηση της υπερπληρωμής από την ΣΚΤ το συντομότερο δυνατό.
- Όπως το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας ζητήσει από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας να γνωματεύσει κατά πόσο, σε περιπτώσεις εγγυημένων μη εξυπηρετούμενων δανείων που χορηγήθηκαν από τράπεζες και εξασφαλίζονται με υποθήκες, όταν ενεργοποιηθεί η εγγύηση, το Κράτος μπορεί να καταβάλλει τη διαφορά που προκύπτει αν από το ποσό της εγγύησης αφαιρείται η αξία των εξασφαλίσεων, προς αποφυγή περιπτώσεων πλήρους εξόφλησης των δανείων των χρεωστών από το Κράτος και απελευθέρωση των ενυπόθηκων ακινήτων τους, ώστε να μην μετακυλύεται ο κίνδυνος και η διενεργηθείσα ζημιά των χρεωστών στο Κράτος και στον φορολογούμενο πολίτη.

(δ) Ανάκτηση ποσών από χρεώστες. Πέραν της υπερπληρωμής που έγινε στη ΣΚΤ, η οποία θα πρέπει να ανακτηθεί, το Γενικό Λογιστήριο αναμένει να εισπράξει από τους χρεώστες μέρος του ποσού για το οποίο ενεργοποιήθηκαν και εξοφλήθηκαν οι εγγυήσεις από το Κράτος. Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας με τις επιστολές του ημερ. 22.12.2015 και 11.2.2016, προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ζητά νομική συμβουλή σχετικά με τις νομικές διαδικασίες που θα πρέπει να λάβει η κυβέρνηση για ανάκτηση των ποσών που καταβλήθηκαν από το Κράτος για τις εγγυητικές που κλήθηκαν για πληρωμή (€49,5 εκ.), καθώς και σχετικά με τη διαφύλαξη των συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Νομική Υπηρεσία, με απαντητική επιστολή της ημερ. 12.9.2016, επιβεβαίωσε την ισχύ

του περί Τόκου Νόμου για συμφωνίες δανείων που συνάφθηκαν πριν την 1.1.2001 και επομένως το μέγιστο ποσό ανάκτησης από τη ΣΚΤ δεν θα έπρεπε να ξεπερνά το διπλάσιο του κεφαλαίου. Επιπλέον, αναφέρει ότι θα πρέπει να αναμένεται η απάντηση της ΣΚΤ στην επιστολή για την αμφισβήτηση του ποσού που κατέβαλε η Κυπριακή Δημοκρατία και αφού αποκρυσταλλωθεί το ποσό για κάθε περίπτωση, τότε μόνο θα μπορεί να προωθηθούν οποιαδήποτε δικαστικά μέτρα για ανάκτησή του.

Σύμφωνα με σημείωμα της Γενικής Λογίστριας προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 9.6.2016, ο Γενικός Εισαγγελέας απέστειλε ήδη σε τέσσερις εταιρείες επιστολές με τις οποίες τις καλούσε εντός 15 ημερών να καταβάλουν στην κυβέρνηση τα καταβληθέντα από αυτήν ποσά ή να προβούν σε συνεννόηση με το Γενικό Λογιστήριο ως προς τον τρόπο διευθέτησης των οφειλών τους. Σε διαφορετική περίπτωση, η Νομική Υπηρεσία θα κινούσε νομικές διαδικασίες εναντίον τους. Ήδη, όπως πληροφορηθήκαμε, μία εξ αυτών επικοινωνήσε και ζήτησε διακανονισμό.

Όπως μας ενημέρωσε η Γενική Λογίστρια, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας έχει ήδη ξεκινήσει διαδικασίες ανάκτησης καταβληθέντων ποσών και από άλλους χρεώστες για τους οποίους έχει καταβληθεί η κυβερνητική εγγύηση.

Σύσταση: Όπως, σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία, εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για ανάκτηση των ποσών που καταβλήθηκαν από το Κράτος έναντι εγγυήσεων που παραχωρήθηκαν.

(ε) Κονδύλι: «Πληρωμές λόγω εγγυήσεων». Κατά τον έλεγχο του πιο πάνω κονδυλίου εντοπίστηκε πληρωμή ποσού ύψους €815.000 που αφορούσε στην αποπληρωμή δόσης δανείου της Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου Λτδ (ΔΕΦΑ). Όπως διαπιστώθηκε, η ΔΕΦΑ στις 5.5.2010, υπέγραψε συμφωνία δανείου ύψους €6 εκ. και ορίου πίστωσης ύψους €250 χιλ. με τη ΣΚΤ, με σκοπό την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών της, εφόσον δεν είχε έσοδα. Η ΔΕΦΑ εξασφάλιζε την αποπληρωμή των πιο πάνω πιστωτικών διευκολύνσεων με την υπογραφή συμφωνίας εκχώρησης προς όφελος της ΣΚΤ των δικαιωμάτων της, όπως αυτά θα προέκυπταν από όλες τις συμβάσεις τις οποίες θα σύναπτε στο μέλλον με τρίτα πρόσωπα και θα αφορούσαν στην παροχή φυσικού αερίου.

Επιπρόσθετα της πιο πάνω εξασφάλισης, το Υπουργείο Οικονομικών στις 23.3.2010 υιοθετώντας τις εισηγήσεις του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (γνωμάτευση 11.3.2010), εξέδωσε προς τη ΣΚΤ επιστολή στήριξης (Comfort Letter), σύμφωνα με την οποία η Κυβέρνηση, μεταξύ άλλων, θα κατέβαλλε κάθε δυνατή προσπάθεια να διατηρήσει τη ΔΕΦΑ ως βιώσιμη επιχείρηση, ικανή να εκπληρώσει εγκαίρως τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις και ότι οποιοδήποτε μέτρο κρατικής οικονομικής βοήθειας ενδεχομένως να λαμβανόταν από την Κυβέρνηση θα ήταν πλήρως συμβατό με το κοινοτικό και κυπριακό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις.

Στις 18.4.2011 το Γενικό Λογιστήριο, μετά από οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών, στα πλαίσια της συνήθους πρακτικής για διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων του Κράτους, προχώρησε σε δημιουργία λογαριασμού τακτής κατάθεσης διάρκειας ενός έτους στη ΣΚΤ ύψους €6.250.000. Επισημαίνεται ότι στην εν λόγω επιστολή δεν υπήρχε διασύνδεση της κατάθεσης με οποιαδήποτε δάνεια ή/και με τη ΔΕΦΑ. Εντούτοις, ο Υπουργός Οικονομικών, με σχετική επιστολή του προς τη ΣΚΤ ημερ. 11.5.2011, δεσμεύθηκε ότι το ποσό της πιο πάνω κατάθεσης θα παρέμενε κατατεθειμένο στη ΣΚΤ στο όνομα του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας, για τις πιστωτικές διευκολύνσεις οι οποίες είχαν παραχωρηθεί στη ΔΕΦΑ. Σημειώνεται ότι το Γενικό Λογιστήριο δεν είχε ενημερωθεί για αυτή τη διευθέτηση.

Στις 18.9.2012, η ΣΚΤ με επιστολή της προς το Υπουργείο Οικονομικών και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τους πληροφόρησε ότι κατά τη δική της αντίληψη «η αντίστοιχου ποσού κυβερνητική κατάθεση στην τράπεζα επ' ονόματι του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας, αποσκοπούσε στην παροχή εξασφάλισης προς την τράπεζα για τις πιστωτικές διευκολύνσεις προς τη

ΔΕΦΑ και ότι η εν λόγω κατάθεση θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από την τράπεζα για εξόφληση των υποχρεώσεων της ΔΕΦΑ και σε περίπτωση δυσμενών εξελίξεων θα προέβαινε σε συμψηφισμό του χρεωστικού υπολοίπου της ΔΕΦΑ με την εν λόγω κατάθεση. Αναφέρεται ότι η πιο πάνω επιστολή έμεινε ασχολίαστη από τα δύο Υπουργεία.

Τον Απρίλιο του 2015 η ΔΕΦΑ αποτάθηκε στη ΣΚΤ για αναβολή καταβολής της πρώτης δόσης του δανείου (€815.000 καταβλητέα την 1.7.2015), καθώς και επέκταση των πιστωτικών διευκολύνσεων. Η ΣΚΤ απάντησε ότι δεν είχε τα χρονικά περιθώρια να εξετάσει το αίτημα της ΔΕΦΑ, λόγω των διαδικασιών που απαιτούνταν, ώστε να είναι ευθυγραμμισμένη με τις κατευθυντήριες γραμμές της σχετικής οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, οπότε για να μην θεωρηθεί το δάνειο ως μη εξυπηρετούμενο, προχώρησε στην αποκοπή της δόσης του δανείου από την κατάθεση του Γενικού Λογιστηρίου ενημερώνοντάς το σχετικά, τηλεφωνικώς.

Επισημαίνεται ότι από χειρόγραφο σημείωμα του Προϊσταμένου του Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους, ημερ. 19.6.2015, προκύπτει ότι επ' ουδενί λόγο δεν πρέπει να δεσμεύονται ρευστά διαθέσιμα του Κράτους ως εξασφάλιση, αλλά να παραχωρείται κυβερνητική εγγύηση.

Το ποσό των €815.00 που πληρώθηκε από το κονδύλι του Γενικού Λογιστηρίου καλύφθηκε με πρόσθετη πίστωση στο κονδύλι αντίστοιχου ποσού.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι παράτυπα η ΣΚΤ προέβη στην ανάληψη του ποσού των €815.000 από κατάθεση στο όνομα του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε υπογεγραμμένη γραπτή δέσμευση της κατάθεσης έναντι του δανείου.

Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, δεν ακολουθήθηκαν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες για παροχή κρατικής εγγύησης από το Υπουργείο Οικονομικών για το εν λόγω δάνειο.

Εκτενέστερη αναφορά επί του θέματος γίνεται στην παρούσα Ετήσια Έκθεση στο μέρος που αφορά στο Υπουργείο Οικονομικών.

Κατοχυρωμένο Ταμείο Προνοίας Ωρομίσθιου Τακτικού Κυβερνητικού Προσωπικού.

(α) Παραχώρηση κατοχυρωμένου Ταμείου Προνοίας. Οι κανονισμοί του Ταμείου Προνοίας Ωρομίσθιου Τακτικού Κυβερνητικού Προσωπικού προβλέπουν την παραχώρηση κατοχυρωμένου κατώτατου ορίου ωφελημάτων στους αφυπηρετούντες, ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού με το οποίο είναι πιστωμένος ο λογαριασμός του Ταμείου Προνοίας τους. Το Κράτος συμπληρώνει την τυχόν διαφορά στο ύψος της συμφωνημένης κατοχυρωμένης απόδοσης. Για το 2015 το Κράτος κατέβαλε για τον σκοπό αυτό συνολικό ποσό ύψους €9.024.844 σε σύγκριση με €9.959.344 που κατέβαλε για το 2014.

Το σύνολο των ωρομίσθιων κρατικών υπαλλήλων που αποχώρησαν το 2015 ανήλθε στους 191 σε σύγκριση με 270 το 2014. Δικαιούχοι για Κατοχυρωμένο Ταμείο Προνοίας ήταν 188 αφυπηρετήσαντες, σε σύγκριση με 270 το 2014.

Το Ταμείο Προνοίας υπέστη ζημιές, λόγω απομείωσης καταθέσεων στην Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα. Επιπρόσθετα, υπέστη ζημιές και από επενδύσεις σε αξιόγραφα των εν λόγω τραπεζών. Με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης, το Κράτος κάλυψε το ποσοστό 52,5% της απομείωσης των καταθέσεων στη Λαϊκή Τράπεζα, ώστε αυτή να μειωθεί στο ποσοστό της απομείωσης των καταθέσεων στην Τράπεζα Κύπρου. Ωστόσο, μέσω της κατοχύρωσης που παρέχει το Κράτος, ως εργοδότης, κατά την αποχώρηση μέλους, στην ουσία καλύπτει το 100% της ζημιάς που υπέστη το Ταμείο τόσο από τις καταθέσεις όσο και από την επένδυση σε αξιόγραφα στις δύο πιο πάνω τράπεζες. Δεδομένου τούτου, η Υπηρεσία μας έχει ζητήσει για το θέμα σχετική γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Συστάσεις:

- Εισηγούμαστε και πάλι όπως το ύψος του κατοχυρωμένου κατώτατου ορίου ωφελημάτων που παραχωρείται στους αφυπηρετησάντες, ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού με το οποίο είναι πιστωμένος ο λογαριασμός τους, με επιβάρυνση του Κράτους, εξεταστεί από την Κυβέρνηση με στόχο την ορθολογιστική προσαρμογή του το συντομότερο δυνατό.
- Εν αναμονή της εν λόγω γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, συστήνουμε όπως για μέλη που αποχωρούν καταβάλλονται ωφελήματα, εξαιρουμένων των εν λόγω ζημιών από τα «κουρέματα» και αξιόγραφα, μέχρι το θέμα να ξεκαθαρίσει.

Όπως μας ενημέρωσε η Γενική Λογίστρια, η καταβολή κατοχυρωμένου ταμείου προνοίας και ο τρόπος υπολογισμού του διέπεται από αποφάσεις της Μικτής Εργατικής Επιτροπής οι οποίες εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο (Κ.Δ.Π. 112/98) και ως εκ τούτου το υφιστάμενο πλαίσιο λειτουργίας του Ταμείου Προνοίας δεν αφήνει επιλογή μη καταβολής των εν λόγω ποσών προς τους επηρεαζόμενους υπαλλήλους. Σε περίπτωση όμως που η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας διαφοροποιεί τα πιο πάνω, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας θα προχωρήσει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς συμμόρφωση. Η Υπηρεσία μας επισημαίνει, ωστόσο, ότι σε τέτοια περίπτωση συμμόρφωση θα μπορεί να υπάρξει μόνο για μεταγενέστερες της γνωμάτευσης περιπτώσεις, αφού δεν μπορεί να ανακτηθεί οποιοδήποτε ποσό από τα ήδη καταβληθέντα ωφελήματα.

(β) Αναλογιστική μελέτη για το κόστος του Ταμείου Προνοίας Τακτικού Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες Εκθέσεις μας για το Ταμείο Προνοίας Τακτικού Ωρομίσθιου Προσωπικού, σύμφωνα με την αναλογιστική εκτίμηση με ημερ. αναφοράς την 31^η Δεκεμβρίου 2012, η οποία παραδόθηκε στο Γενικό Λογιστήριο τον Ιούλιο του 2013, η αναλογιστική υποχρέωση του Ταμείου ανέρχεται στα €384.569.797 κατά την ημερομηνία αναφοράς (€398.599.823 το 2010), το Κανονικό Ποσοστό Εισφοράς (Κ.Π.Ε.) κατά την ημερομηνία αναφοράς για τη μελλοντική υπηρεσία των παρόντων μελών ανέρχεται στο 1,53% των μισθών (4,1% το 2010) και η μη χρηματοδοτούμενη υποχρέωση του Ταμείου ανέρχεται στα €142.404.011 (€136.543.401 το 2010).

Σημειώνεται ότι, η μη χρηματοδοτούμενη υποχρέωση, η οποία αντιστοιχεί σε ποσοστό 37% (34,3% το 2010) της αναλογιστικής υποχρέωσης του Ταμείου, αντιπροσωπεύει το κόστος του κατοχυρωμένου ωφελήματος πέρα από την αξία των Λογαριασμών Α (Λογαριασμός Εισφορών) και Β (Λογαριασμός Καταθέσεων) κατά την ίδια ημερομηνία. Το κόστος αυτό καλύπτεται από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας.

Ο σκοπός της εν λόγω αναλογιστικής μελέτης ήταν να υπολογιστούν οι εξοικονομήσεις στις ταμειακές ροές χρησιμοποιώντας τον μέσο όρο καριέρας, αντί τον τελευταίο μισθό.

Κατά συνέπεια, υπολογίστηκε η παρούσα αξία των ταμειακών ροών για τις εξοικονομήσεις στις ταμειακές ροές για την περίοδο 2013-2061 η οποία ισούται με €40.942.031.

Σύσταση: Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που κατέδειξε η αναλογιστική μελέτη και τα νέα δεδομένα που διαμορφώθηκαν όσον αφορά στις διάφορες επενδύσεις και στα οικονομικά του Κράτους, έχουμε την άποψη ότι το ποσοστό εισφοράς των μελών και το ύψος του κατοχυρωμένου ωφελήματος χρειάζεται να επανεξεταστούν, με σκοπό τον περιορισμό της μη χρηματοδοτούμενης υποχρέωσης την οποία καλείται να καταβάλει το Κράτος. Παρακαλούμε επίσης όπως πληροφορήσετε την Υπηρεσία μας για το πότε προγραμματίζεται να γίνει νέα αναλογιστική μελέτη.

Ανάπτυξη νέου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου (ERP). Το Γενικό Λογιστήριο είχε κατά το παρελθόν προωθήσει την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος το οποίο θα αντικαθιστούσε διάφορα πεπαλαιωμένα λογισμικά συστήματα και θα ικανοποιούσε νέες ανάγκες που προέκυπταν από την εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου. Λόγω της έλλειψης πόρων κατά τα προηγούμενα έτη, δεν αποκτήθηκε ένα τέτοιο σύστημα. Η εφαρμογή του Νόμου περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου (Ν20(Ι)/2014), έθεσε επιτακτικότερα την ανάγκη για την απόκτηση ενός Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), το οποίο εκτός από τη λογιστική εργασία, θα μπορεί να υποστηρίξει σε ένα ενοποιημένο περιβάλλον τον καταρτισμό και παρακολούθηση του προϋπολογισμού, τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και την καταβολή των μισθών και συντάξεων.

Η Κυπριακή Δημοκρατία λαμβάνει Τεχνική Βοήθεια από το Γερμανικό Υπουργείο Οικονομικών το οποίο χρηματοδοτεί τις εργασίες εταιρείας συμβούλων οι οποίες μελέτησαν τα υφιστάμενα λογισμικά συστήματα και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι χρειάζεται η εφαρμογή ενός ΟΠΣ.

Το Γενικό Λογιστήριο προχώρησε σε έρευνα αγοράς με την εξασφάλιση προτάσεων από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Εκδήλωσαν ενδιαφέρον 8 οικονομικοί φορείς, οι οποίοι παρουσίασαν τις προτάσεις τους στο Γενικό Λογιστήριο, το οποίο ακολούθως (τον Ιούλιο 2015) υπέβαλε σχετική πρόταση προς το Συμβούλιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΣΗΔ) για έγκριση υλοποίησης του έργου, με εκτιμώμενο κόστος περίπου €35 εκ. για περίοδο 10 ετών (2016-2025). Όπως έχουμε πληροφορηθεί, έχει ολοκληρωθεί η καταγραφή των απαιτήσεων από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Το Γενικό Λογιστήριο έχει προβεί στην προκήρυξη διαγωνισμού με κλειστή διαδικασία, η προθεσμία του οποίου έληξε στις 25.8.2016. Όπως επίσης πληροφορηθήκαμε, η Επιτροπή Αξιολόγησης που συστάθηκε μελετά τα έγγραφα της Α Φάσης του έργου. Αναμένεται ότι, μέχρι τον Φεβρουάριο του 2017 θα ολοκληρωθεί η διαδικασία της Β Φάσης, τα έγγραφα της οποίας έχουν ήδη ολοκληρωθεί και ότι τον Ιανουάριο του 2020 θα ξεκινήσει η εφαρμογή του συστήματος.

Σύσταση: Όπως τεθούν ρεαλιστικά χρονοδιαγράμματα ολοκλήρωσης όλων των φάσεων του έργου και ληφθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για τήρησή τους.

Μετάβαση του δημόσιου τομέα στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων.

Με σκοπό την ενίσχυση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων του Κράτους και την υποβοήθηση των κέντρων λήψης αποφάσεων με την παροχή ολοκληρωμένης χρηματοοικονομικής και άλλης πληροφόρησης, το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του ημερ. 5.2.2013, ενέκρινε την εισήγηση του Γενικού Λογιστηρίου για μετάβαση του δημόσιου τομέα στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων, όπως ισχύει ήδη σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό το Γενικό Λογιστήριο προχώρησε στην προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά υπηρεσιών για την ετοιμασία Σχεδίου Δράσης για τη μετάβαση του δημόσιου τομέα στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων (Έργο) έχοντας ως σημείο αναφοράς τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Δημόσιου Τομέα (IPSAS). Το Σχέδιο Δράσης ετοιμάστηκε από τον συμβουλευτικό οίκο PWC Βελγίου και παραδόθηκε στο Γενικό Λογιστήριο στις 7.6.2015. Το Σχέδιο Δράσης εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 5.9.2016.

Για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης έχουν ήδη συσταθεί ομάδες σε τέσσερα επίπεδα και, όπως ενημερωθήκαμε από το Γενικό Λογιστήριο, έχει ήδη ξεκινήσει το πρώτο στάδιο του Σχεδίου Δράσης το οποίο αφορά στην διαδικασία καταγραφής λογιστικών πολιτικών.

Η επιτυχής υλοποίηση του Έργου, βάσει του Σχεδίου Δράσης, απαιτεί άρτιο συντονισμό με το Έργο για Εγκατάσταση Νέου Μηχανογραφημένου Συστήματος Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων (ERP). Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στο Σχέδιο Δράσης, η Ομάδα Έργου για μετάβαση στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων (Ομάδα) θα πρέπει να τροφοδοτεί την Ομάδα Έργου ERP με τις

λογιστικές απαιτήσεις και η Ομάδα Έργου ERP θα πρέπει να τροφοδοτεί την Ομάδα σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις όσον αφορά σε διαδικασίες και συστήματα. Για τον σκοπό αυτό, όπως ενημερωθήκαμε, διενεργούνται συναντήσεις σε εβδομαδιαία βάση των δύο ομάδων, με επικεφαλής τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας και επιπλέον διενεργούνται και πολλές άλλες άτυπες συναντήσεις μεταξύ των δύο ομάδων. Στην παρούσα φάση οι συναντήσεις αφορούν σε θέματα συντονισμού και μόνο, αφού δεν έχει ξεκινήσει ουσιαστικά η υλοποίηση του Έργου.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί πολύ σημαντική την επιτυχή και έγκαιρη κατάληξη του δύσκολου αυτού έργου που προωθεί το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας και αναμένει όπως ληφθούν, από πλευράς όλων των εμπλεκόμενων φορέων, όλες οι απαραίτητες ενέργειες για συνδρομή των προσπάθειών του Γενικού Λογιστηρίου και πιστή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων του Σχεδίου Δράσης.

Αναδιάρθρωση Γενικού Λογιστηρίου. Στα πλαίσια των μεταρρυθμίσεων στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών οι οποίες αλλάζουν τον τρόπο της δημοσιονομικής διαχείρισης στον δημόσιο τομέα, καθώς επίσης και η μετάβαση στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων και η εισαγωγή του νέου πληροφοριακού συστήματος ERP παρέχουν την ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών και διεργασιών στη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών.

Ως εκ τούτου, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας μελέτησε εναλλακτικούς τρόπους αναδιάρθρωσής του, με στόχο την αναβάθμιση της υποστήριξης και της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται από το Γενικό Λογιστήριο προς τα Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες, την επικέντρωση στα καθήκοντα που σχετίζονται με την εκπλήρωση του ρόλου του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας ως θεματοφύλακα της δημοσιονομικής διαχείρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας και την πιο οικονομική, αποδοτική και αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγείται τη συνεχή παρακολούθηση της πιο πάνω μεταρρύθμισης με στόχο την έγκαιρη και αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων που τυχόν θα παρουσιαστούν έτσι ώστε να επιτευχθεί η αναβάθμιση της χρηματοοικονομικής διαχείρισης σε όλη τη Δημόσια Υπηρεσία.

1.4 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Σύσταση και λειτουργία της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ). Η ΕΠΑ συστάθηκε το 1990, λειτουργεί ως ανεξάρτητη αρχή της Δημοκρατίας σύμφωνα με τον περί Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου και είναι αρμόδια για τη διασφάλιση ενός υγιούς ανταγωνιστικού πλαισίου στην κυπριακή αγορά.

Εκκρεμείς αποφάσεις. Μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης εκκρεμούσε, ακόμα, η εκ νέου λήψη αποφάσεων από την ΕΠΑ, αναφορικά με τις αποφάσεις με αρ. 66/2009 – 69/2009 οι οποίες ακυρώθηκαν τον Μάιο 2011 από το Ανώτατο Δικαστήριο, καθότι ο διορισμός του τότε Προέδρου της ΕΠΑ, είχε κριθεί μη νόμιμος. Οι εν λόγω αποφάσεις, αφορούν σε 4 εταιρείες πετρελαιοειδών, στις οποίες είχε επιβληθεί πρόστιμο συνολικού ύψους €42,9 εκ. Σημειώνεται ότι, όπως μας είχε πληροφορήσει η Πρόεδρος της ΕΠΑ αρχικά τον Μάρτιο 2015 προφορικά και κατόπιν γραπτώς τον Οκτώβριο 2015, η υπόθεση βρισκόταν στο στάδιο της λήψης απόφασης από την Επιτροπή, αφού είχαν συμπληρωθεί όλα τα στάδια εξέτασης, δηλαδή η αποστολή των Εκθέσεων Αιτιάσεων, η υποβολή των θέσεων των μερών και η ακροαματική διαδικασία. Σημειώνεται ότι η ΕΠΑ, προέβη εδώ και χρόνια στη λήψη εκ νέου αποφάσεων, αναφορικά με τις υπόλοιπες 13 αποφάσεις, που επίσης είχαν ακυρωθεί και οι οποίες κρίνονται λιγότερο σημαντικές σε σχέση με τις πιο πάνω υποθέσεις των εταιρειών πετρελαιοειδών. Σημειώνεται ότι από τις 13 υποθέσεις,

αρχικά η ΕΠΑ δεν διαπίστωσε οποιαδήποτε παράβαση σε 6 υποθέσεις, ενώ για τις άλλες 7 υποθέσεις επιβλήθηκαν πρόστιμα που ανήλθαν συνολικά σε περίπου €4,5 εκ.

Η Πρόεδρος της ΕΠΑ στην απάντησή της τον Νοέμβριο 2016, μας ανέφερε ότι η αυτεπάγγελτη έρευνα σχετικά με τις πιο πάνω εταιρείες πετρελαιοειδών βρισκόταν, περί το τέλος του 2015, σε ιδιαίτερα προχωρημένο στάδιο διεκπεραίωσης. Ωστόσο, στη συνέχεια προέκυψαν δυσκολίες, λόγω της παραίτησης ενός από τα μέλη της ΕΠΑ, κατόπιν έκδοσης απόφασης από το Διοικητικό Δικαστήριο στις 29.1.2016, σύμφωνα με την οποία κρίθηκε ότι η συγκρότηση της ΕΠΑ ήταν κακή λόγω της συμμετοχής σ' αυτήν του πιο πάνω μέλους, το οποίο ήταν ταυτόχρονα και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής κόμματος. Ακολούθως, όπως επίσης μας ανέφερε, στις 2.2.2016 το Υπουργικό Συμβούλιο προχώρησε στον διορισμό νέου μέλους, το οποίο επίσης παραιτήθηκε στις 17.8.2016 και, στις 5.9.2016 το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε νέο μέλος.

Η Πρόεδρος της ΕΠΑ σημείωσε επίσης ότι θα πρέπει, κατά την άποψή της, να συνεκτιμηθεί ότι η Υπηρεσία της ΕΠΑ αντιμετώπιζε διαχρονικά προβλήματα υποστελέχωσης, τα οποία δυσχέραιναν το έργο της και την αποστολή που ο νομοθέτης την έταξε να υπηρετεί. Επίσης, όπως μας ανέφερε, το χρονικό πλαίσιο διεκπεραίωσης της κάθε υπόθεσης εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την πολυπλοκότητά της, τον αριθμό των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τον βαθμό δυσκολίας στη συλλογή ή και στην επεξεργασία των στοιχείων και δεδομένων, καθώς επίσης τον αριθμό των υποθέσεων που βρίσκονται ενώπιον της ταυτόχρονα.

Η Υπηρεσία μας σημειώνει ότι από τον Μάρτιο 2015 όταν η Πρόεδρος της ΕΠΑ μάς πληροφόρησε ότι επίκειτο η εκ νέου απόφαση μέχρι τις 29.1.2016 που εκδόθηκε η ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου, παρήλθε χρόνος πέραν των 10 μηνών.

1.5 ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Κατά την περίοδο 1.1.2005-31.8.2016 συνάφθηκαν διάφορες συμβάσεις που αφορούσαν σε αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα (περιλαμβανομένου και νομικών υπηρεσιών) συνολικού ποσού €1.388.705 πλέον ΦΠΑ. Τα μεγαλύτερα ποσά καταβλήθηκαν/θα καταβληθούν σε 5 άτομα, τα οποία παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πρόσωπο	Ποσό
A	387.900
B και εταιρεία που ανήκει σε συγγενικά πρόσωπα του B	329.538
Γ	223.905
Δ	44.160
	33.147
Ε	80.742
	1.099.392

Αναφορικά με τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την αγορά/ανάθεση υπηρεσιών στον ιδιωτικό τομέα, σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Συμβάσεις ύψους πέραν των €15.000, είτε υπογράφονταν με απευθείας ανάθεση είτε με συνοπτικές διαδικασίες με αποστολή εντύπων σε 3 ή και 4 οικονομικούς φορείς. Επισημαίνεται ότι, δεν υπήρχε η αναγκαία ανταπόκριση από τους άλλους οικονομικούς φορείς, αφού μόνο ο συγκεκριμένος ανάδοχος υπέβαλλε προσφορά, γεγονός που εγείρει ερωτηματικά αναφορικά με την επιλογή των οικονομικών φορέων από τους οποίους ζητείτο η υποβολή προσφοράς.
- Σε διάφορες συμβάσεις δεν υπήρχαν στοιχεία αναφορικά με τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν.

- Για κάποιες συμβάσεις παρατηρήθηκε κατάτμηση της προσφοράς κατά παράβαση του άρθρου 84(2) της τότε ισχύουσας νομοθεσίας Ν.12(Ι)/2006 και του άρθρου 90(2) του νέου Νόμου Ν.73(Ι)/2016, αφού αφορούσαν ακριβώς στις ίδιες υπηρεσίες και η προσφορά επαναλαμβανόταν κάθε χρόνο.
- Ενώ το συνολικό ποσό των συμβάσεων που υπογράφηκαν με τον Β ως φυσικό πρόσωπο ανερχόταν στις €249.177 πλέον ΦΠΑ, στον ίδιο καταβλήθηκε μόνο ποσό ύψους €46.013 και το υπόλοιπο καταβλήθηκε σε εταιρεία που ανήκει σε συγγενικά του πρόσωπα (μετά από προσκόμιση τιμολογίων της εταιρείας αντί του ιδίου που ήταν το συμβαλλόμενο μέρος).
- Το άτομο Β δεν δήλωσε στις φορολογικές του δηλώσεις τα εισοδήματά του από την παροχή των πιο πάνω υπηρεσιών ούτε εγγράφηκε στο μητρώο ΦΠΑ, παρά το γεγονός ότι από το 2004 τα εισοδήματά του ξεπερνούσαν τις €15.377,41 (£9.000) ετησίως.
- Στα πλαίσια απόρρητης απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για θέματα που αφορούν στην ετοιμασία νομοθετημάτων που σχετίζονται με τις διαδικασίες επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος έχουν υποβληθεί σχετικές παρατηρήσεις στην Επίτροπο Νομοθεσίας και Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού. Δεν περιλαμβάνονται όμως στην παρούσα έκθεση λόγω του απόρρητου χαρακτήρα τους.

Συστάσεις:

- Δεν πρέπει να γίνεται κατάτμηση της προσφοράς κατά παράβαση του άρθρου 84(2) του Ν.12(Ι)/2006 και του άρθρου 90(2) του νέου Νόμου Ν.73(Ι)/2016.
- Είναι γεγονός ότι, με βάση το προηγούμενο νομικό πλαίσιο (Ν.12(Ι)/2006), η ανάθεση των νομικών υπηρεσιών (οι οποίες αναφέρονταν στο Μέρος Β του Παραρτήματος ΙΙ του Νόμου) δεν θα έπρεπε να γίνεται αναγκαστικά τηρώντας τις αυστηρές διαδικασίες που εφαρμόζονταν για τις συνήθεις συμβάσεις υπηρεσιών. Ομοίως, στο άρθρο 14 του νέου Νόμου Ν.73(Ι)/2016 (που αποτελεί μεταφορά της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/23/ΕΕ) καθορίζεται ότι ο Νόμος αυτός δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις παροχής νομικών υπηρεσιών.

Ωστόσο, στην Εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου ΓΛ/ΑΑΔΣ 24ΣΤ που εκδόθηκε τον Μάρτιο 2006 αναφέρεται ότι «...οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να καθορίσουν την διαδικασία που θα ακολουθήσουν για τη σύναψη συμβάσεων όταν πρόκειται για τις υπηρεσίες του Μέρους Β του Παραρτήματος ΙΙ του Νόμου βάσει των αρχών της χρηστής διοίκησης και της καλύτερης διαχείρισης των πόρων του δημοσίου». Επίσης στην Εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου αρ. ΓΛ/ΑΑΔΣ 76 που εκδόθηκε στις 27 Απριλίου 2016 διευκρινίζεται ότι, ακόμη και για συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών του τομέα δημοσίων συμβάσεων (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), ισχύουν και πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης των οικονομικών φορέων, στις οποίες μάλιστα τώρα προστίθεται και η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού, η οποία θα πρέπει επίσης να εξυπηρετείται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατό, ευρύτερα σε κάθε είδους δημόσια σύμβαση.

- Το Γραφείο της Επιτρόπου δεν ενημέρωσε το Τμήμα Φορολογίας για τις συμφωνίες που υπογράφηκαν. Εισηγούμαστε όπως όλες οι συμφωνίες παροχής υπηρεσιών κοινοποιούνται στον Έφορο Φορολογίας, καθώς και στον Διευθυντή Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τις δικές τους ενέργειες.

Η Επίτροπος Νομοθεσίας και Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού μάς πληροφόρησε ότι πρώτιστο μέλημά της είναι να υπάρξει συμμόρφωση με τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας, ενώ ανέφερε εμφαντικά ότι το Υπουργείο Οικονομικών απορρίπτει το πάγιο αίτημά της για πρόσληψη μόνιμου προσωπικού, γεγονός που καθιστά υποχρεωτική την κάλυψη του κενού με αγορά υπηρεσιών.

2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΑ

2.1 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΜΥΝΑΣ

Λόγω της σοβαρής έλλειψης προσωπικού της Υπηρεσίας μας, μεγάλος αριθμός Μονάδων της Εθνικής Φρουράς δεν έχει ελεγχθεί για σειρά ετών.

Μηχανογράφηση Υπουργείου Άμυνας και Εθνικής Φρουράς. Παρατηρήσαμε μεγάλη καθυστέρηση στην προώθηση της μηχανογράφησης διάφορων εφαρμογών του Υπουργείου Άμυνας και της Εθνικής Φρουράς (Κοστολόγια, Σχέδιο Διακίνησης Εθνοφρουρών, Αποθήκης Φαρμακείου του Στρατιωτικού Νοσοκομείου και Αποθήκη Βάσεως Υγειονομικού Υλικού), με αποτέλεσμα να παρατηρούνται αδυναμίες στην παροχή αξιόπιστης πληροφόρησης και να μην επιτυγχάνεται ο εκσυγχρονισμός, που αναμένεται να αποφέρει σημαντική εξοικονόμηση διοικητικού κόστους. Όσον αφορά στα υφιστάμενα μηχανογραφημένα συστήματα, παρά τις επανειλημμένες υποδείξεις μας, πολλά από αυτά εξακολουθούν να παρουσιάζουν αδυναμίες και ελλείψεις (Συστήματα Τροφοδοσίας, Αδειών Ανάπαυσης και Ασθενείας και δοσοληψιών Υλικού της Εθνικής Φρουράς).

Από έλεγχο που διεξήγαμε στη λειτουργία του νέου Μηχανογραφημένου Συστήματος Απαλλοτριώσεων, Επιτάξεων και πληρωτέων ενοικίων, διαπιστώθηκε ότι αυτό βρίσκεται ακόμη στα αρχικά στάδια ανάπτυξής του και αφορά μόνο στο μέρος των αναγκών της μηχανογράφησης για επιτάξεις τεμαχίων, ενώ οι λειτουργίες που σχετίζονται με απαλλοτριώσεις, ενοίκια τεμαχίων και ακινήτων, αιτήματα αποζημιώσεων και άλλα αιτήματα δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί.

Σύσταση: Να προωθηθεί, το συντομότερο δυνατό, η ανάπτυξη νέων μηχανογραφημένων εφαρμογών που κρίθηκε ότι απαιτούνται, καθώς και η επίλυση των προβλημάτων που παρατηρούνται στα υφιστάμενα συστήματα.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, οι επισημάνσεις μας έχουν ήδη σημειωθεί από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Άμυνας και έχει ήδη αποσταλεί επιστολή προς το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, ζητώντας την υποστήριξή του για βελτίωση και αναβάθμιση των συστημάτων. Σχετικά με τη λειτουργία του νέου Μηχανογραφημένου Συστήματος Απαλλοτριώσεων, Επιτάξεων και πληρωτέων ενοικίων, μας πληροφόρησε ότι έχουν ληφθεί υπόψη οι εισηγήσεις μας αναφορικά με την ανάπτυξη του συστήματος. Επιπρόσθετα, μας ανέφερε ότι, λόγω της μακρόχρονης καθυστέρησης που παρατηρείται στην προώθηση των απαιτούμενων μηχανογραφικών συστημάτων, μέσω του Τμήματος Μηχανογραφικών Υπηρεσιών, το Υπουργείο Άμυνας προωθεί την άμεση και οριστική επίλυση των θεμάτων μέσω της νεοσύστατης Διεύθυνσης Κυβερνοάμυνας, η οποία θα στελεχωθεί και με πτυχιούχους και προσοντούχους Συμβασιούχους Οπλίτες. Σε περίπτωση που αυτό θεωρηθεί αναγκαίο, το Υπουργείο θα προχωρήσει και με αγορά υπηρεσιών από τον ιδιωτικό τομέα.

2.1.1 ΕΘΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ

Κέντρα Ψυχαγωγίας Μονάδων.

(α) Αποτελέσματα διαγωνισμού προμήθειας ειδών ΚΨΜ. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα στην προηγούμενη Ετήσια Έκθεσή μας, έπειτα από συγκριτικό έλεγχο τιμών που διενεργήσαμε σε επιλεγμένο δείγμα ειδών ΚΨΜ, διαφάνηκε ότι, οι τιμές πώλησής τους ήταν υψηλότερες κατά 27% συγκρινόμενες με τις αντίστοιχες τιμές λιανικής πώλησης στο ελεύθερο εμπόριο. Η Υπηρεσία μας, συνεκτιμώντας όλες τις παραμέτρους και περιορισμούς που υφίστανται, τόσο στις Διαχειρίσεις ΚΨΜ, όσο και στις υπεραγορές του ελεύθερου εμπορίου, αναφορικά με τα λειτουργικά τους έξοδα, καθώς και το ποσοστό κερδοφορίας τους, επισήμανε στους αρμόδιους φορείς τη δυνατότητα εξασφάλισης χαμηλότερων τιμών σε επόμενους

διαγωνισμούς. Το ΥΠΑΜ, υιοθετώντας τις πλείστες εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας, προώθησε, σε συνεργασία με το ΓΕΕΦ, τις απαραίτητες διορθωτικές και βελτιωτικές ενέργειες για τη διασφάλιση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των ενδιαφερόμενων προσφοροδοτών και την καλύτερη λειτουργία των ΚΨΜ της ΕΦ. Από επανάληψη του συγκριτικού ελέγχου τιμών, με βάση τα αποτελέσματα του νέου δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού, που αφορά στην ανάδειξη επιτυχόντων προσφοροδοτών ειδών ΚΨΜ, για την περίοδο 1.4.2016 έως 31.3.2017, μετά δηλαδή, την υιοθέτηση των εισηγήσεών μας, διαπιστώθηκε ότι, οι νέες κατακυρωθείσες τιμές πώλησης των ειδών ΚΨΜ έχουν μειωθεί, κατά μέσο όρο, κατά 21%. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, η μείωση που έχει επιτευχθεί σε συγκεκριμένα είδη ΚΨΜ με ιδιαίτερα υψηλό δείκτη κατανάλωσης (π.χ. αφεψήματα, κρουασάν) υπερβαίνει το 30%, συγκριτικά με τις αντίστοιχες τιμές της προηγούμενης περιόδου. Επιπρόσθετα, στα είδη ΚΨΜ που δεν αφορούν τυποποιημένα προϊόντα (π.χ. σάντουιτς, γλυκά και πίττες σε ατομική συσκευασία) και τα οποία δεν συμπεριλήφθηκαν στο αρχικό δείγμα προϊόντων για σκοπούς αξιολόγησης των τιμών, έχει επίσης επιτευχθεί μείωση των τιμών πώλησής τους, που κυμαίνεται από 5 -18%.

Σύσταση: Αναμένεται ότι, θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια από το ΓΕΕΦ για διασφάλιση της συμμόρφωσης, τόσο των προμηθευτών, όσο και των οικονομικών οργάνων των Μονάδων, στις συμβατικές και υπηρεσιακές τους υποχρεώσεις. Επιπρόσθετα, επαναλαμβάνουμε την εισήγησή για εξέταση του ενδεχομένου μείωσης του αριθμού των προϊόντων που κατακυρώνονται για διαφορετικές γεύσεις σε συγκεκριμένες κατηγορίες ειδών ΚΨΜ (π.χ. παγωτά, χυμοί φρούτων και φρουτοποτών - νέκταρ φρούτων).

Ο Γενικός Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι, η σύσταση της Υπηρεσίας μας αναφορικά με τη μείωση του αριθμού των προϊόντων που προσφέρονται από τα ΚΨΜ, θα εξεταστεί και να τύχει ανάλογης εφαρμογής, στο πλαίσιο διενέργειας του επόμενου διαγωνισμού, αξιολογώντας τα σχετικά στοιχεία που θα συλλεχθούν από τις Διαχειρίσεις ΚΨΜ.

(β) Έλεγχος λειτουργίας των Διαχειρίσεων ΚΨΜ.

(i) Σε πρόσφατους ελέγχους Διαχειρίσεων ΚΨΜ από την Υπηρεσία μας, εντοπίστηκαν διάφορα προβλήματα οικονομικής -διαχειριστικής φύσεως, όπως παρακάτω:

- Μεταπώληση προϊόντων (π.χ. αναψυκτικά, χυμοί, νερά, συσκευασμένα κρουασάν, τσιπς κ.α.) στους οπλίτες, έναντι καταβολής χρηματικού αντιτίμου, χωρίς την ανάρτηση του προβλεπόμενου τιμοκαταλόγου, τα οποία είχαν αγοραστεί από τη Διοίκηση της Μονάδας απ' ευθείας από το ελεύθερο εμπόριο και όχι από τους επιτυχόντες προμηθευτές ειδών ΚΨΜ, κατά παράβαση των Διαταγών του ΓΕΕΦ. Κατά συνέπεια, τόσο τα έσοδα, όσο και τα κέρδη που προέκυψαν από την πώληση των προϊόντων, δεν τύγχαναν διαχείρισης με τον νομότυπο - θεσμοθετημένο τρόπο, γεγονός που εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους.
- Παραχώρηση δωρεάν ποσότητας προϊόντων, από προμηθευτή ειδών ΚΨΜ προς τη Μονάδα, τα οποία δεν αναγράφηκαν στο αντίστοιχο εκδοθέν τιμολόγιο, ούτε χρεώθηκαν στα βιβλία του πωλητή ΚΨΜ, σύμφωνα με τις ισχύουσες Διαταγές του ΓΕΕΦ.
- Ελλείμματα και πλεονάσματα μετρητών στην κατοχή των διαχειριστών ΚΨΜ, καθώς και πλεονάσματα εμπορευμάτων στους πωλητές.
- Μη ορθή τήρηση των λογιστικών βιβλίων, σχετικά με την παρακολούθηση των δοσοληψιών παράδοσης εμπορευμάτων και εισπράξεων μεταξύ του διαχειριστή και πωλητή ΚΨΜ.
- Μη κατάλληλη φύλαξη – αποθήκευση των προϊόντων, καθώς επίσης η πώλησή τους σε τιμές που δεν συμφωνούν με τις αντίστοιχες που έχει εγκρίνει το ΓΕΕΦ, βάσει σχετικής Διαταγής.

Συστάσεις:

- (i) Η εγκατάσταση ταμειακών μηχανών στα πωλητήρια των ΚΨΜ, αναμένεται να επιφέρει πολλαπλά οφέλη, αφενός λόγω της διαφάνειας στην τιμολόγηση των προϊόντων κατά την πώλησή τους στους οπλίτες και αφετέρου στη λογιστική παρακολούθηση και οικονομικό έλεγχο των δοσοληψιών του ΚΨΜ, τόσο από τα οικονομικά όργανα της Μονάδας, όσο και από το ΓΕΕΦ.
- (ii) Επαναλαμβάνεται η ανάγκη διενέργειας, από το ΓΕΕΦ, έκτακτων αιφνίδιων ελέγχων και ειδικών οικονομικών επιθεωρήσεων, προκειμένου να επιτυγχάνεται η εξακρίβωση της πραγματικής εικόνας που παρουσιάζουν οι Διαχειρίσεις ΚΨΜ της ΕΦ, αναφορικά με την οικονομική τους κατάσταση, καθώς και τον ορθό τρόπο λειτουργίας τους.
- (iii) Ο τερματισμός λειτουργίας Διαχειρίσεων ΚΨΜ που λειτουργούν παράλληλα στο ίδιο στρατόπεδο και η εξυπηρέτηση του προσωπικού των συστρατονιζόμενων Μονάδων μέσω μιας κεντρικής Διαχείρισης ΚΨΜ και ισάριθμων Παραρτημάτων, αναμένεται ότι θα συμβάλει αφενός στη μείωση του διοικητικού κόστους και αφετέρου στην καλύτερη λογιστική παρακολούθηση και έλεγχο των δοσοληψιών του ΚΨΜ. Η παραπάνω τακτική θα μπορούσε να εξεταστεί και σε περιπτώσεις μικρών Διαχειρίσεων ΚΨΜ, μέσω της εξυπηρέτησής τους από αντίστοιχες Διαχειρίσεις Μονάδων που εδρεύουν στην ίδια περιοχή.

Το ΓΕΕΦ μας πληροφόρησε ότι, διέταξε τη διενέργεια ισάριθμων ερευνών αναφορικά με τα παραπάνω ευρήματα των ελέγχων της Υπηρεσίας μας και παράλληλα προέβη στη λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών και βελτιωτικών ενεργειών για αποτροπή του κινδύνου εκδήλωσής τους στο μέλλον. Αναφορικά με τις παραπάνω συστάσεις της Υπηρεσίας μας, ο Γενικός Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι, το ΓΕΕΦ έχει δώσει οδηγίες στους αρμόδιους φορείς, για την άμεση εξέταση και εκδήλωση όλων των ενδεδειγμένων ενεργειών υλοποίησης των εν λόγω συστάσεων.

- (ii) Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στη Διαχείριση Ιδίων Πόρων του ΤΣ/ΓΕΕΦ, το συνολικό κέρδος από τη λειτουργία των διαχειρίσεων ΚΨΜ, ανήλθε περίπου στις €618.377 για το έτος 2015 (2014: €733.901), σημειώνοντας ποσοστιαία μείωση ύψους 16%, συγκρινόμενο με το αντίστοιχο της προηγούμενης περιόδου. Το γεγονός ότι, με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στο ΓΕΕΦ, η μέση υπηρετούσα δύναμη των οπλιτών στην ΕΦ, δεν παρουσίασε αξιόλογη μεταβολή κατά τα έτη 2014 - 2015 (0,9% αύξηση), οι τιμές πώλησης των προϊόντων και το ποσοστό περιθωρίου κέρδους των ΚΨΜ δεν μεταβλήθηκαν κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο και γενικότερα, οι συνθήκες στην οικονομία παρέμειναν στα ίδια σχετικά επίπεδα, δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα αναφορικά με τα αίτια της εν λόγω μείωσης στην κερδοφορία των ΚΨΜ.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι, μέσω των παραπάνω κερδών ΚΨΜ (ίδιοι πόροι ΓΕΕΦ) παρέχεται η δυνατότητα διενέργειας συμπληρωματικών δαπανών επ' ωφελεία των οπλιτών της ΕΦ, μέσω της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσής τους, ως αντιστάθμισμα των ήδη περιορισμένων πιστώσεων στον ετήσιο Π/Υ, θα πρέπει να προβληματίσουν τους αρμόδιους φορείς του ΓΕΕΦ οι λόγοι που συνέβαλαν στην εν λόγω μείωση της κερδοφορίας των ΚΨΜ, προβαίνοντας σε περαιτέρω διερεύνησή τους, καθώς επίσης στην προώθηση των απαιτούμενων διορθωτικών και βελτιωτικών ενεργειών για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου φαινομένου.

Ο Γενικός Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι, το ΓΕΕΦ έχει δώσει οδηγίες στην αρμόδια Διεύθυνση, για την όσο το δυνατό μεγαλύτερη αύξηση των αιφνιδιαστικών ελέγχων στα ΚΨΜ, με στόχο την πρόληψη και έγκαιρη επισήμανση των όποιων οικονομικών ατασθαλιών/παρατυπιών. Παράλληλα, το ΓΕΕΦ θα προχωρήσει σε περαιτέρω διερεύνηση των παραγόντων που συνέβαλαν στην υπό αναφορά μείωση των κερδών.

(iii) Με βάση την υφιστάμενη διαδικασία που ακολουθείται για την κατάθεση των μηνιαίων δικαιωμάτων του ΓΕΕΦ, που προέρχονται από την κερδοφορία των ΚΨΜ, απαιτείται η εκτέλεση πάγιων κινήσεων με στρατιωτικά οχήματα, τουλάχιστο μια φορά μηνιαίως, από συνολικά 60 Διαχειρίσεις ΚΨΜ Μονάδων, οι οποίες εδρεύουν κατά μήκος ολόκληρης της επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας, προς τη Διαχείριση Ιδίων Πόρων ΤΣ/ΓΕΕΦ, στη Λευκωσία, με ότι αυτό συνεπάγεται σε θέματα κατανάλωσης καυσίμων, καταπόνησης των μέσων και παραγωγικότητας. Επισημαίνεται ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, οι Μονάδες προγραμματίζουν δύο ξεχωριστές κινήσεις κάθε μήνα, αφενός για να κατατεθούν τα εν λόγω δικαιώματα του ΓΕΕΦ μέχρι τη 10η εργάσιμη ημέρα του μήνα και αφετέρου να εισπράξουν, περί τα τέλη του ιδίου μήνα, τα εγκριθέντα από το ΓΕΕΦ χρηματικά ποσά για την πραγματοποίηση διαφόρων δαπανών επ' ωφελεία των Μονάδων της ΕΦ. Το γεγονός ότι, η διεκπεραίωση των εν λόγω δοσοληψιών προϋποθέτει τη διακίνηση μετρητών και ελεγχόμενων εντύπων από τους άμεσα υπόλογους Διαχειριστές, δεν ευνοεί το συντονισμό μεταξύ των Μονάδων για προγραμματισμό μιας κίνησης ανά Επαρχία, κατά παρόμοιο τρόπο που ακολουθείται σήμερα για την προώθηση στο ΥΠΑΜ, των παρουσιολογίων ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού, καθώς και των δικαιολογητικών παραλαβής ή χορηγήσεως εφοδίων - υλικών.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προώθησης μέτρων εξοικονόμησης πιστώσεων και μείωσης του διοικητικού κόστους, ιδίως σε τομείς που δεν επηρεάζουν το αξιόμαχο της ΕΦ, εισηγούμαστε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο διενέργειας των παραπάνω συναλλαγών, μέσω των υφιστάμενων τραπεζικών λογαριασμών που τηρούν στα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, όλες οι Μονάδες που διαθέτουν Διαχείριση ΚΨΜ, συμπεριλαμβανομένης της Διαχείρισης Ιδίων Πόρων του ΤΣ/ΓΕΕΦ. Σημειώνεται ότι, η κατάργηση των παραπάνω πάγιων κινήσεων με στρατιωτικά οχήματα, που σε αρκετές περιπτώσεις διενεργούνται από οπλίτες οδηγούς και συνοδηγούς τους Διαχειριστές, θα συμβάλει στην περαιτέρω πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων στην ΕΦ.

Ο Γενικός Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι συμφωνεί με την παράθεση των γεγονότων από την Υπηρεσία μας και το ΓΕΕΦ έχει προβεί στη συγκρότηση επιτροπής, με σκοπό τη σύνταξη επιτελικής μελέτης σκοπιμότητας, αναφορικά με την εφαρμογή της παραπάνω σύστασης, οι εργασίες της οποίας αναμένεται να ολοκληρωθούν πριν το τέλος του χρόνου. Ταυτόχρονα, έχουν δοθεί οδηγίες στη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου για διεξαγωγή επιπρόσθετων ειδικών ελέγχων και να υποβληθεί σχετική έκθεση προς τον Υπουργό.

3. Διακίνηση Στελεχών της ΕΦ με Στρατιωτικά Οχήματα. Το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφασή του ημερ. 11.6.2014, εξουσιοδότησε τους αρμόδιους Υπουργούς να προβούν στην έκδοση εγκυκλίου, προς ενημέρωση των μελών της ΕΦ, Αστυνομίας και Πυροσβεστικής, αναφορικά με τη ρητή απαγόρευση της άτυπης ρύθμισης για μεταφορά τους από τον τόπο διαμονής προς τον χώρο εργασίας τους και αντίστροφα, με υπηρεσιακά οχήματα, από 1.7.2014. Ωστόσο, με βάση πρόσφατες τροποποιήσεις της σχετικής Πάγιας Διαταγής του ΓΕΕΦ, που αφορά στον τρόπο χρησιμοποίησης και διάθεσης των στρατιωτικών οχημάτων, διαπιστώθηκε ότι, ενώ έχει απαγορευθεί η αποκλειστική χρήση υπηρεσιακού οχήματος με προσωπικό οδηγό, καθώς και η διέλευση υπηρεσιακού οχήματος από τις οικίες των στελεχών, πλην των εξαιρέσεων που καθορίζονται στον οικείο Νόμο και Κανονισμούς, εξακολουθεί να υφίσταται, με κάποιους χιλιομετρικούς περιορισμούς, η χρησιμοποίηση υπηρεσιακών οχημάτων στρατιωτικού και

πολιτικού τύπου για τη μεταφορά, επί καθημερινής βάσης, τόσο των στελεχών, όσο και του πολιτικού προσωπικού της ΕΦ, προς και από τις έδρες των Μονάδων που υπηρετούν. Σημειώνεται ότι, το ΓΕΕΦ σε έγγραφό του προς το ΥΠΑΜ, επισήμανε πως θα συνεχίσει την παραπάνω τακτική, καθότι κρίνεται επιβεβλημένη για καθαρά επιχειρησιακούς λόγους.

Σχετικά με τα πιο πάνω αναφέρονται τα ακόλουθα:

- (i) Σύμφωνα με τους περί Υπηρεσιακών Οχημάτων του Κρατικού Τομέα και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Κανονισμούς του 2014 (ΚΔΠ 504/2014), τα υπηρεσιακά οχήματα που διατίθενται για μη αποκλειστική χρήση, χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για υπηρεσιακούς σκοπούς τόσο εντός, όσο και εκτός του κανονικού ωραρίου. Επιπρόσθετα, αναφέρουν ότι, η μετάβαση από τον τόπο διαμονής στον τόπο εργασίας δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις υπηρεσιακής μετακίνησης, ούτε στους υπηρεσιακούς σκοπούς για τους οποίους δύναται να γίνεται χρήση υπηρεσιακού οχήματος. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, καθώς επίσης την προαναφερθείσα Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 11.6.2014, τίθεται υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα των διευθετήσεων που προωθήθηκαν από το ΓΕΕΦ, κατόπιν οδηγιών του ΥΠΑΜ, για διακίνηση του προσωπικού της ΕΦ προς και από τους χώρους εργασίας με τη χρήση υπηρεσιακών οχημάτων. Το γεγονός αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνεται και από το ΓΕΕΦ, μέσω σχετικής πρότασής του προς το ΥΠΑΜ ημερ. 2.2.2016, για εξαίρεση του προσωπικού της ΕΦ από την παραπάνω απαγορευτική πρόνοια της ΚΔΠ 504/2014. Ωστόσο, με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στο Υπουργείο, διαπιστώνεται ότι, μέχρι στιγμής δεν έχει προωθηθεί οποιαδήποτε σχετική πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, για τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας.
- (ii) Οι παραπάνω συνθήκες / πάγιες κινήσεις των στρατιωτικών οχημάτων, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της καθημερινής προσέλευσης και αναχώρησης του προσωπικού της ΕΦ, προς και από τις έδρες των στρατοπέδων, δεν πρέπει να παρερμηνεύονται αποδίδοντάς τους την έννοια των κινήσεων που αφορούν σε καθαρά υπηρεσιακούς λόγους ή επείγοντα/έκτακτα περιστατικά που ενδέχεται να προκύψουν σε απρόβλεπτο χρόνο τόσο εντός, όσο και εκτός του συνηθισμένου προγράμματος ωρών/υπηρεσίας και ως εκ τούτου εμπίπτουν στους υπηρεσιακούς σκοπούς που δικαιολογούν τη χρήση υπηρεσιακού οχήματος.
- (iii) Η κατανάλωση καυσίμων για τη διακίνηση του προσωπικού της ΕΦ προς και από τους χώρους εργασίας με τη χρήση υπηρεσιακών οχημάτων, βαρύνει τις εκάστοτε ποσότητες καυσίμων που διατίθεται σε κάθε Μονάδα (πάγιο καυσίμων) για κάλυψη των συνολικών υπηρεσιακών αναγκών, που αφορούν στη διεξαγωγή στρατιωτικών ασκήσεων, αναγνωρίσεων εδάφους, εξωτερικών εφόδων, ελέγχων των σχεδίων ασφαλείας, τη δοκιμή των μέτρων συναγερμού και γενικότερα στην κίνηση των οχημάτων μάχης, με ότι αυτό συνεπάγεται στην αποστολή των Μονάδων.

Σύσταση: Να διασφαλισθεί η νομιμότητα των δαπανών και η χρηστή διαχείριση των κονδυλίων του κρατικού Π/Υ, καθώς επίσης η διατήρηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας των Μονάδων, μέσω της αναθεώρησης και εξορθολογισμού της υφιστάμενης διαδικασίας χρησιμοποίησης των υπηρεσιακών οχημάτων, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις και πραγματικές επιχειρησιακές ανάγκες της ΕΦ.

Ο Γενικός Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι, στο πλαίσιο των θεσμικών αλλαγών στην ΕΦ με την αναδιοργάνωση των Μονάδων και στρατοπέδων, καθώς και την πρόσληψη συμβασιούχων οπλιτών (ΣΥΟΠ), το ΥΠΑΜ προωθεί, αρχές του 2017, ολοκληρωμένο σχέδιο διακίνησης, το οποίο θα καλύψει και τις όποιες ανάγκες μεταφοράς των στελεχών, τεχνικού προσωπικού και ΣΥΟΠ, προς και από τον χώρο εργασίας, με την καθιέρωση ειδικού τέλους. Επιπρόσθετα μας ανέφερε ότι έχει προωθηθεί σχετική

πρόταση προς το Υπουργείο Οικονομικών, για τροποποίηση των εν λόγω Κανονισμών, ώστε να επιτρέπεται η χρήση των υπηρεσιακών οχημάτων της ΕΦ από στελέχη, με την καταβολή ειδικού τέλους.

Επιτάξεις/μίσθώσεις ιδιωτικής γης για σκοπούς της Εθνικής Φρουράς. Η διασφάλιση τεμαχίων ιδιωτικής γης, για σκοπούς στέγασης στρατοπέδων και χρήσης ως πεδίων βολής ή φυλακίων, επιτυγχάνεται, είτε με τη μίσθωση των τεμαχίων, είτε με την έκδοση Διαταγμάτων Επίταξης, με βάση τους Περί Επιτάξεως για Σκοπούς Άμυνας Νόμους, από τον Υπουργό Άμυνας, στον οποίο έχει εκχωρηθεί η σχετική εξουσία από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η διάρκεια των Διαταγμάτων αυτών είναι για τρία χρόνια, και βάσει της νομοθεσίας, επιτρέπεται η έκδοση νέου Διατάγματος, μετά τη λήξη του παλαιού, διαδικασία που μπορεί να επαναλαμβάνεται για όσο χρονικό διάστημα χρειαστεί για την εξυπηρέτηση των αμυντικών αναγκών.

Παρατηρήσαμε ότι για αρκετά τεμάχια, τα οποία χρησιμοποιούνται από την Εθνική Φρουρά, δεν έχουν εκδοθεί Διατάγματα Επίταξης, ούτε καταβάλλονται ενοίκια στους ιδιοκτήτες, αφού δεν είναι καταγεγραμμένα και το Υπουργείο δεν είναι ενήμερο για τη χρήση τους. Ως αποτέλεσμα, το Υπουργείο καταβάλλει, κατά καιρούς, αναδρομικά ενοίκια για τεμάχια, τα οποία χρησιμοποιούνταν για χρόνια, αλλά περιήλθαν αργότερα, μέχρι και 40 χρόνια μετά, στην αντίληψή του.

Από τον Δεκέμβριο του 2015, τηρείται ηλεκτρονικό μητρώο επιτάξεων/απαλλοτριώσεων/ενοικίων, χωρίς ωστόσο να έχει ολοκληρωθεί η καταγραφή όλων των τεμαχίων, τα οποία χρησιμοποιούνται από την Εθνική Φρουρά, ώστε να επιτυγχάνεται η παρακολούθησή τους, με αποτέλεσμα να προκύπτει το ενδεχόμενο το Υπουργείο να υποχρεωθεί και στο μέλλον, να καταβάλει αναδρομικά σημαντικά ποσά για ενοίκια.

Σύσταση: Να ολοκληρωθεί η καταγραφή όλων των τεμαχίων που χρησιμοποιούνται από την Εθνική Φρουρά και των ιδιοκτησιών για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί Διάταγμα Επίταξης.

Ο Γενικός Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι έχουν τοποθετηθεί στον Τομέα Έργων δυο επιπρόσθετα στελέχη της Εθνικής Φρουράς και έχουν δοθεί οδηγίες στο ΓΕΕΦ για την διάθεση, στο Υπουργείο, δέκα κληρωτών στρατιωτών, για ολοκλήρωση της καταχώρισης όλων των τεμαχίων που χρησιμοποιούνται από την Εθνική Φρουρά και τη μηχανογράφηση της όλης διαδικασίας.

Καταβολή αποζημιώσεων για χρήση οικίας από Εθνική Φρουρά. Το Υπουργείο Άμυνας, κατά το 1985, ενέκρινε, μετά από σχετικό αίτημα συζύγου ιδιοκτήτριας δυο κατοικιών στην Λευκωσία, την καταβολή ενοικίου, με αναδρομική ισχύ από το 1974, μόνο για την μία οικία καθώς σύμφωνα με τότε αναφορές του ΓΕΕΦ, η δεύτερη οικία δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ από την Εθνική Φρουρά.

Η ιδιοκτήτρια ζήτησε στις 29.12.2008, μέσω του δικηγόρου της, την αποδέσμευση των δύο κατοικιών της από την Εθνική Φρουρά και την καταβολή αποζημιώσεων για επιδιόρθωσή τους.

Το Υπουργείο Άμυνας, με επιστολή του ημερ. 27.2.2009, πληροφόρησε τον δικηγόρο ότι η μία οικία εξακολουθεί να είναι αναγκαία για σκοπούς αμυντικού σχεδιασμού, ενώ η δεύτερη δεν είναι πλέον αναγκαία και αποδεσμεύεται, και στην συνέχεια προχώρησε, σε συνεργασία με τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου, σε καταγραφή των ζημιών.

Το ΓΕΕΦ, σε αναφορές του ημερ. 10.12.2009 και 31.3.2010, ενημέρωσε το Υπουργείο, ότι από σχετική έρευνα διαπιστώθηκε ότι η συγκεκριμένη οικία δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ επ' ωφελεία της, αναφέροντας επίσης ότι οι ζημιές που παρουσιάζονται στην οικία εκτιμάται πως προκλήθηκαν λόγω της πολύχρονης εγκατάλειψης, μη συντήρησης και έκθεσής της στις καιρικές συνθήκες.

Παρά τις ποιο πάνω αναφορές του ΓΕΕΦ, το Υπουργείο Άμυνας στις 25.9.2012, πληροφόρησε τον δικηγόρο της ιδιοκτήτριας ότι, το ποσό που θα απαιτηθεί για την επιδιόρθωση της κατοικίας ανέρχεται σε €160.260 (μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) και ζήτησε όπως ενημερωθεί κατά πόσο η πελάτης του δικηγόρου αποδέχεται το προσφερόμενο ποσό, υπογράφοντας, μεταξύ άλλων, σχετική δήλωση.

Η Νομική Υπηρεσία, στην οποία αποτάθηκε μεταγενέστερα το Υπουργείο για καθοδήγηση, αναφέρει σε επιστολή της ημερ. 15.1.2014, μεταξύ άλλων, ότι, το Υπουργείο, με τις πράξεις και ενέργειές του, ανέλαβε ευθύνη και/ή δεσμεύτηκε σε προσφορά ποσού και/ή καταβολή αποζημίωσης για την πιο πάνω οικία, η οποία ενδέχεται να ήταν ανύπαρκτη και/ή πολύ μικρότερη καθώς, όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα, η οικία δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ από την Εθνική Φρουρά, ούτε καταβαλλόταν, για τη χρήση γης, οποιοδήποτε ενοίκιο. Ωστόσο, με την εκτίμηση του κόστους αποζημίωσης και/ή προσφορά ποσού αποζημίωσης και/ή παραστάσεων προθέσεων καταβολής αυτού, το Υπουργείο ανέλαβε την υποχρέωση και/ή την καταβολή αυτού, η οποία είναι πλέον νομικά δεσμευτική.

Στο μεταξύ η ιδιοκτήτρια προέβη στην καταχώριση αγωγής, διεκδικώντας πλέον δικαστικώς την καταβολή αποζημιώσεων.

Όπως προκύπτει, η Δημοκρατία, λόγω λανθασμένων, πρόχειρων και απαράδεκτων χειρισμών του Υπουργείου, δεσμεύτηκε στην καταβολή σημαντικών αποζημιώσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να αποφευχθούν. Επίσης σε περίπτωση εκδίκασης της υπόθεσης υπέρ της ενάγουσας, πιθανόν να εγερθούν παρόμοιες απαιτήσεις για καταβολή αποζημιώσεων, για τόσα άλλα ιδιόκτητα υποστατικά κατά μήκος της γραμμής κατάπαυσης του πυρός, για τα οποία θα μπορούσαν να προβληθούν παρόμοιοι ισχυρισμοί, ότι δηλαδή έχουν υποστεί σοβαρές ζημιές από προσωπικό της Εθνικής Φρουράς.

Σύσταση: Άμεση διεξαγωγή διοικητικής έρευνας, ώστε να διαπιστωθεί εάν προκύπτουν οποιεσδήποτε ευθύνες για τον όλο χειρισμό του θέματος.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, έχει οριστεί από τον Υπουργό Άμυνας ερευνών λειτουργός, για τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον προκύπτουν ευθύνες από αρμόδιους λειτουργούς του Υπουργείου Άμυνας. Η έρευνα αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα τέλη Δεκεμβρίου 2016. Το θέμα της αγωγής από την ιδιοκτήτρια τυγχάνει χειρισμού σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία, στην οποία ήδη το Υπουργείο έχει αποστείλει τα σχετικά με το θέμα στοιχεία με επιστολή του ημερομηνίας 12.9.2016.

Ανθυπασιπιστής τοποθετημένος σε καθήκοντα νοσηλευτή χωρίς πτυχίο νοσηλευτικής. Μετά από διερεύνηση σχετικής καταγγελίας διαπιστώθηκε ότι Ανθυπασιπιστής της Εθνικής Φρουράς βρίσκεται τοποθετημένος από το 1990 μέχρι και σήμερα στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Εκστρατείας (ΣΝΕ) εκτελώντας, τόσο διοικητικά όσο και νοσηλευτικά καθήκοντα, χωρίς να κατέχει το απαιτούμενο από τη νομοθεσία πτυχίο νοσηλευτικής και χωρίς να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Εγγραφής Νοσηλευτικής.

Ευθύνες, τόσο πειθαρχικές όσο και ποινικές για την πιο πάνω τοποθέτηση, ενδεχομένως να προκύπτουν για το Υπουργείο Άμυνας, το οποίο διόρισε το εν λόγω πρόσωπο στο βαθμό του Λοχία, στο Στρατό της Δημοκρατίας, χωρίς ωστόσο να πληροί τα κριτήρια πρόσληψης, καθώς και για τον ίδιο νοσηλευτή, ο οποίος προέβη σε ψευδή δήλωση ως προς την εγγραφή του στο Μητρώο Εγγραφής Νοσηλευτών.

Σύσταση: Το θέμα μεταβιβάστηκε στον Γενικό Εισαγγελέα για σχετικές ενέργειες.

Ο Γενικός Εισαγγελέας, μας ενημέρωσε για την έναρξη της ποινικής διερεύνησης του θέματος από την Αστυνομία.

Ιατρικό Προσωπικό του Στρατιωτικού Νοσοκομείου Εκστρατείας (ΣΝΕ). Στο ΣΝΕ απασχολούνται 15 ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων, αριθμός ο οποίος, όπως αναφέρεται και σε επιστολές της Διεύθυνσης Υγειονομικού (ΔΥΓ) προς το Υπουργείο Άμυνας, δεν είναι επαρκής, με αποτέλεσμα από τις 10.1.2016 το ΣΝΕ να μην εφημερεύει και τα περιστατικά εκτός ωρών λειτουργίας να προωθούνται στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας.

Όπως πληροφορηθήκαμε από τη ΔΥΓ/ΓΕΕΦ, οι ειδικοί ιατροί του ΣΝΕ παραχωρούνται δύο με τρεις φορές την εβδομάδα στο Γενικό Νοσοκομείο για να εξασκούν την ειδικότητά τους, γεγονός που δημιουργεί κενά στη δευτεροβάθμια υγειονομική περίθαλψη, ενώ σε ορισμένους ιατρούς έχουν ανατεθεί διοικητικά καθήκοντα, τα οποία είναι υποχρεωμένοι να εκτελούν, επιπλέον του ιατρικού τους έργου. Επίσης διαπιστώθηκε, ότι ο αναισθησιολόγος δεν άσκει την ειδικότητά του λόγω έλλειψης χειρουργού ιατρού και ως αποτέλεσμα εργάζεται ως γενικός ιατρός και αναλαμβάνει έκτακτα περιστατικά. Σημειώνεται ότι, τον Σεπτέμβριο του 2015, προκηρύχθηκε θέση Γενικού Χειρουργού για τη οποία ωστόσο δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον, ενδεχομένως λόγω της χαμηλής μισθοδοτικής κλίμακας (Α8) της θέσης.

Η ΔΥΓ, με επιστολή της ημερ.11.2.2016, ζήτησε από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Άμυνας, την άμεση πρόσληψη συνολικά 28 ιατρών διαφόρων ειδικοτήτων, παραθέτοντας σχετικές εισηγήσεις όπως, τον απευθείας διορισμό ιατρών, την επανεξέταση του ενδεχόμενου αποστολής εκ νέου φοιτητών στην Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σώματος (ΣΣΑΣ) με αυστηρότερες ωστόσο δεσμεύσεις για παραμονή τους στην ΕΦ, την αγορά ιατρικών υπηρεσιών μέχρι την πρόσληψη ένστολων ιατρών καθώς και την εξέταση διάθεσης οπλιτών ιατρών από Ελλάδα στην ΕΛΔΥΚ, οι οποίοι στην συνέχεια θα διατίθεται για κάλυψη των υγειονομικών αναγκών της Ε.Φ. Επίσης εισηγήθηκε την επανεξέταση του θέματος χορήγησης αναβολής στράτευσης λόγω σπουδών σε όσους εξασφαλίζουν θέσεις σε αναγνωρισμένες ιατρικές σχολές εντός Κύπρου, όπως ισχύει και για τους Νοσηλευτές.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω καθίσταται προφανές ότι η μείωση της δύναμης της ΕΦ σε υπηρετούντες ιατρούς έχει ως άμεση συνέπεια την ελλιπή παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε όλους τους τομείς. Σε αρκετές μάλιστα περιπτώσεις, αυτό συνεπάγεται και τη μη αξιοποίηση ιατρικού εξοπλισμού υψηλής αξίας.

Σύσταση: Ζητήσαμε ενημέρωση σχετικά με τα μέτρα που προωθούνται για επίλυση των πιο προβλημάτων.

Ο Γενικός Διευθυντής μας πληροφόρησε ότι, το Υπουργείο Άμυνας προχωρεί εντός Νοεμβρίου στην προκήρυξη μίας θέσης χειρουργού ιατρού (Κλ. Α11), ενώ έχουν εξασφαλιστεί επίσης οι υπηρεσίες τεσσάρων στρατιωτικών ιατρών από την Ελλάδα. Επιπρόσθετα, μέσα από την πρόσληψη συμβασιούχων οπλιτών έχουν καλυφθεί πλήρως όλες οι ανάγκες σε νοσηλευτικό προσωπικό από απόφοιτους νοσηλευτικής σχολής. Το Υπουργείο Άμυνας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας, συνεχίζει την μελέτη τρόπων ενίσχυσης του Υγειονομικού της ΕΦ, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας παραχώρησης αναβολής κατάταξης σε σπουδαστές ιατρικών σχολών της Κύπρου.

Συστάσεις ιατροσυμβουλίων. Σημαντικός αριθμός στελεχών της Εθνικής Φρουράς, εκτελούν γραφειακά καθήκοντα, στη βάση συστάσεων των ιατροσυμβουλίων, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις δεν περιορίζονται στην αιτιολόγηση/διάγνωση της ασθένειας του στελέχους, αλλά προβαίνουν σε συστάσεις που επηρεάζουν την διοικητική οργάνωση της Εθνικής Φρουράς και που θεωρούμε θα έπρεπε να επαφίενται στην ιεραρχία της Εθνικής Φρουράς.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως τα ιατροσυμβούλια αποφεύγουν τη συμπερίληψη, στις γνωματεύσεις τους, συστάσεων που ενδεχομένως να άπτονται διοικητικών αποφάσεων της Εθνικής Φρουράς, καθώς επίσης, την επαναξιολόγηση, από τα ιατροσυμβούλια, όλων των περιπτώσεων όπου δόθηκαν ειδικές διευκολύνσεις στο παρελθόν, τις οποίες η ηγεσία της Εθνικής Φρουράς, θεωρεί ότι είναι υπερβολικές και δυσχεραίνουν το έργο της.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής, το Υπουργείο Άμυνας απέστειλε, τις 30.8.2016, επιστολή προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, με την παράκληση όπως τα ιατροσυμβούλια

περιορίζονται στη διακρίβωση της κατάστασης υγείας των στελεχών που εξετάζουν και να μην υπεισέρχονται σε συστάσεις που ενδεχομένως άπτονται διοικητικών αποφάσεων της Εθνικής Φρουράς. Περαιτέρω, ζητήθηκε από το Υπουργείο Υγείας όπως, σε περίπτωση που ιατροσυμβούλιο κρίνει σκόπιμο ότι οι εν λόγω συστάσεις είναι απαραίτητες, αυτές αιτιολογούνται επαρκώς και με πλήρη σαφήνεια ως προς την ιατρική τους σκοπιμότητα.

Επίσης, όσες περιπτώσεις στελεχών εξετάστηκαν από Ιατροσυμβούλιο και στις σχετικές εκθέσεις συμπεριλήφθηκαν συστάσεις που επηρεάζουν την διοικητική οργάνωση της Εθνικής Φρουράς ή οι συστάσεις θεωρούνται υπερβολικές, παραπέμπονται εκ νέου στο ιατροσυμβούλιο για επαναξιολόγηση ή / και πλήρη αιτιολόγηση των συστάσεων του.

Κοστολόγια. Στις 31.12.2015 εκκρεμούσε η τακτοποίηση κοστολογίων ύψους €201.766 (31.12.2014: €195.180), από το οποίο ποσό ύψους €10.692 αφορούσε στο έτος 2015, ενώ το υπόλοιπο ποσό ύψους €191.074, αφορούσε στα έτη 2008-2014. Διαπιστώθηκε ότι, στα υπόλοιπα που προσκομίστηκαν από το ΓΕΕΦ/ΔΥΠ κατά τον έλεγχο, δεν είχαν ληφθεί υπόψη όλα τα αναγκαία στοιχεία για την εξαγωγή του ορθού αποτελέσματος.

Διαπιστώσαμε ότι δεν τηρούνται από τις Μονάδες όλες οι πρόνοιες της σχετικής Πάγιας Διαταγής 6-15/2015 «Διαδικασία έκδοσης – τακτοποίησης κοστολογίων», με αποτέλεσμα το ΓΕΕΦ/ΔΥΠ να μην ενημερώνεται σε όλες τις περιπτώσεις, τόσο για την έκδοση των κοστολογίων, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου διεξάγεται ανάκριση, όσο και για την εξέλιξή τους.

Κατά το 2016 τέθηκε σε εφαρμογή μηχανογραφημένο σύστημα παρακολούθησης κοστολογίων, το οποίο ετοιμάστηκε από το ΓΕΕΦ/ΔΕΠ και ξεκίνησε η καταχώριση σε αυτό, των κοστολογίων που εκδόθηκαν κατά το 2016, από το ΓΕΕΦ/ΔΥΠ, χωρίς ωστόσο να καταχωριστούν τα εκκρεμή κοστολόγια περασμένων ετών.

Συστάσεις:

(α) Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στην όλη διαδικασία που προβλέπεται και στην σχετική Πάγια Διαταγή, εμπλέκονται αρκετοί φορείς, εισηγηθήκαμε όπως καθοριστούν, από το ΓΕΕΦ, διαδικασίες ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης ενημέρωση του ΓΕΕΦ/ΔΥΠ τόσο με τα εκδοθέντα κοστολόγια κάθε έτους, όσο και με την εξέλιξη της πορείας τους, μέχρι την τακτοποίησή τους.

(β) Εισηγηθήκαμε επίσης, όπως συγκεντρωθούν όλα τα στοιχεία, τα οποία τηρούνταν στο Λογιστήριο του Υπουργείου μέχρι και το 2014 και ετοιμαστούν αναθεωρημένες καταστάσεις με τα εκκρεμή κοστολόγια του κάθε έτους και να παρακολουθείται η εξέλιξη τους σε τακτική βάση. Τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να καταχωριστούν και στο μηχανογραφημένο σύστημα κοστολογίων, για διευκόλυνση της παρακολούθησής τους.

(γ) Θα πρέπει να ανατεθεί σε συγκεκριμένο λειτουργό η ευθύνη τήρησης όλων των στοιχείων, η εποπτεία και παρακολούθηση όλων των διαδικασιών καθώς και των εισπράξεων και της τήρησης των μητρώων.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής, το Υπουργείο συμφωνεί με τις διαπιστώσεις μας και σε συνεργασία με το ΓΕΕΦ έχει δρομολογηθεί τόσο η επανεξέταση των υφιστάμενων διαδικασιών στο πλαίσιο των συστάσεων μας, όσο και ο ορισμός αρμόδιου λειτουργού.

Διαχειρίσεις Εφοδιασμού Τροφίμων. Από έλεγχο σε Διαχειρίσεις Εφοδιασμού Τροφίμων διαπιστώθηκε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται χρήση ανεπίσημης εφαρμογής υπολογιστικών φύλλων (Microsoft excel), η οποία αυτοματοποιεί τη χειρόγραφη διαδικασία που θα έπρεπε να ακολουθείται στην τήρηση των απαραίτητων βιβλίων παραλαβών και χορηγήσεων Τροφίμων. Παρά το γεγονός ότι η εν λόγω εφαρμογή κρίνεται υποβοηθητική από τους διαχειριστές τροφίμων, έχουν εντοπιστεί διάφορες ελλείψεις και αδυναμίες, με αποτέλεσμα να μην διασφαλίζεται επαρκώς η ακεραιότητα των δεδομένων.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε την ανάπτυξη επίσημης εφαρμογής, από την Εθνική Φρουρά, για αυτοματοποίηση των διαδικασιών τήρησης των Βιβλίων Τροφίμων, όπως αυτές προβλέπονται στις σχετικές Πάγιες Διαταγές. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην εμπεριστατωμένη και λεπτομερή καταγραφή των απαιτήσεων των χρηστών και του συστήματος, ώστε να διασφαλιστεί η εγκυρότητα, η συνέπεια και η πληρότητα των απαιτήσεων και κατ' επέκταση η καλύτερη δυνατή κάλυψη των αναγκών του χρήστη. Εισηγηθήκαμε επίσης την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος, για διασφάλιση της ορθής και αποτελεσματικής λειτουργίας της εφαρμογής πριν την ευρεία χρήση της.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, μας πληροφόρησε ότι, για το θέμα ορίστηκε επιτροπή η οποία κατέγραψε σε μεγάλο βαθμό τις απαιτήσεις του συστήματος. Η επιτροπή θα συνεχίσει το έργο της παράλληλα με την ολοκλήρωση της εν εξελίξει αναδιοργάνωσης της Εθνικής Φρουράς, με στόχο να διασφαλιστεί ότι όλες οι υλικοτεχνικές απαιτήσεις των χρηστών θα καταγράφουν επακριβώς και στο σύνολό τους. Το πιλοτικό πρόγραμμα που χρησιμοποιείται στην ΕΦ θα αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη μίας πλήρους και ολοκληρωμένης εφαρμογής.

Διεύθυνση Μελετών και Ποιοτικού Ελέγχου (ΔΜΠΕ). Αποστολή της ΔΜΠΕ είναι η μελέτη και ο σχεδιασμός των υλικών και εργασιών του μηχανουργείου/σιδηρουργείου του 3^{ου} ΣΠΤΧ, τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη διακρίβωση μετρητικών οργάνων και μέτρηση αντοχής υλικών, χημικές αναλύσεις μετάλλων κ.α. χρησιμοποιώντας ειδικό εξοπλισμό. Παρόλο που με τη συμβολή της ΔΜΠΕ, επιτυγχάνεται είτε η κατασκευή, είτε η επισκευή υλικών/ανταλλακτικών εξοπλισμού, οχημάτων και μηχανημάτων της Εθνικής Φρουράς, με κόστος κατά πολύ χαμηλότερο σε σύγκριση με το κόστος αγοράς τους, διαπιστώσαμε ότι, εκκρεμεί η ολοκλήρωση 45 μελετών, 41 από τις οποίες δεν έχουν ακόμα δρομολογηθεί.

Σύσταση: Να εξευρεθούν τρόποι πλήρους αξιοποίησης του εξοπλισμού και απασχόλησης του μεγάλου αριθμού ωρομίσθιου προσωπικού που εργάζεται στο συνεργείο, για την προώθηση της υλοποίησης περισσότερων μελετών και κατασκευή/επισκευή όσο το δυνατό περισσότερων υλικών, με σκοπό την εξοικονόμηση δαπανών.

Ο Γενικός Διευθυντής μας πληροφόρησε ότι, το Υπουργείο Άμυνας θα ενισχύσει το Μηχανουργείο/Σιδηρουργείο του 3^{ου} ΣΠΤΧ με Συμβασιούχους Οπλίτες οι οποίοι έχουν εξειδικευμένες τεχνικές/ακαδημαϊκές γνώσεις, ώστε να βοηθήσουν στην καλύτερη οργάνωση και προγραμματισμό για αξιοποίηση εξοπλισμού και προσωπικού, με στόχο την προώθηση περισσότερων μελετών και την κατασκευή ή και επισκευή όσων το δυνατόν περισσότερων υλικών.

Ενοικίαση Κτηρίου για κάλυψη αναγκών ΥΠΑΜ και ΓΕΕΦ. Με επιστολή μας προς τον Πρόεδρο του Κεντρικού Φορέα Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ) τον Ιούλιο 2016 εισηγηθήκαμε όπως, στα πλαίσια τεchnο-οικονομικής μελέτης, εξεταστούν διεξοδικά οι τέσσερις (τουλάχιστον) προσφερόμενες επιλογές (option analysis), δηλαδή η ενοικίαση (με τη δυνατότητα ενοικιαγοράς, κάτι που η Υπηρεσία μας θεωρούσε εκ των ων ουκ άνευ) του συγκεκριμένου κτηρίου, η ενδεχόμενη προκήρυξη νέου διαγωνισμού για εξεύρεση άλλου κτηρίου προς ενοικίαση (με δυνατότητα ενοικιαγοράς), η προκήρυξη διαγωνισμού για αγορά κτηρίου και η ανέγερση ιδιόκτητων γραφείων. Όπως επισημάναμε στην επιστολή μας, μας προβληματίσε η θέση ενός μέλους της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης Ενοικίου (ΕΔΕ), ότι τα ποσά που θα καταβληθούν για την ενοικίαση του κτηρίου για μια πενταετία (€4εκ. αρχικό κόστος συν περίπου €800.000 ετησίως), θα μπορούσαν να είναι συγκρίσιμα με δαπάνες για την ανέγερση ιδιόκτητου κτηρίου, εμβαδού της τάξης των 7.000τ.μ., όπως το συγκεκριμένο. Εκφράσαμε επίσης τον προβληματισμό μας για το γεγονός

ότι, ενώ η προκήρυξη του διαγωνισμού αφορούσε σε περίοδο ενοικίασης 3 συν 2 χρόνων, είχε προκύψει μετά η ανάγκη για μακροχρόνια ενοικίαση του κτηρίου, εξαιτίας των πολύ ψηλών αρχικών δαπανών, κόστος που προτείνεται όπως επωμιστεί το Κράτος. Παρατηρήσαμε ακόμα ότι στην προκήρυξη καθορίζονταν ψηλές απαιτήσεις ως προς την ασφάλεια του κτηρίου (π.χ. συστήματα ανίχνευσης κίνησης με εξειδικευμένους αισθητήρες, ψηλή περίφραξη), καθώς επίσης και το γεγονός ότι ο ιδιοκτήτης θα επωμιζέτο τα έξοδα οποιωνδήποτε τροποποιήσεων στους διαχωρισμούς του κτηρίου, όρους/προϋποθέσεις που κατά την άποψη μας δεν υπήρχε σαφής αναφορά στην Έκθεση της ΕΔΕ κατά πόσο ικανοποιούνται με τη σκοπούμενη συμφωνία.

Σε επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Άμυνας (ΥΠΑΜ) προς τον ΚΦΣΚΥ ημερ. 27.7.2016, σχετικά με την πιο πάνω επιστολή της Υπηρεσίας μας που του είχε κοινοποιηθεί αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Το αρχικό κόστος μεταστέγασης του ΥΠΑΜ, συμπεριλαμβανομένης και της δυνητικής δημιουργίας Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων (ΕΚΕ), ανερχόταν στα €2,5 εκ, εκ των οποίων το €1,0 εκ. περίπου αφορά το ΕΚΕ, και όχι στα €4 εκ.. Διευκρινίστηκε επίσης ότι το ποσό του €1,5 εκ. αφορούσε υποδομές και συστήματα ασφαλείας που είχαν απαιτηθεί από τις αρμόδιες Υπηρεσίες (Αστυνομία, Εθνική Αρχή Ασφάλειας, κ.τ.λ.).

(β) Οι υποχρεώσεις του ιδιοκτήτη είχαν διασφαλιστεί κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Συγκεκριμένα, οι διαχωρισμοί θα γίνονταν με ευθύνη του ιδιοκτήτη, όπως αυτοί είχαν υποδειχθεί από τον ενοικιαστή και, το κόστος θα επωμιζόταν ο ιδιοκτήτης. Στην ψηλή περίφραξη θα περιλαμβάνονταν και 4 βαρετού τύπου ηλεκτρικές καγκελόπορτες, το κόστος των οποίων θα επωμιζόταν ο ιδιοκτήτης. Επίσης, θα εγκαθίσταντο με έξοδα του ιδιοκτήτη, τα συστήματα ανίχνευσης καπνού, ανίχνευσης κίνησης με αισθητήρες κλοπής, η καλωδίωση για σκοπούς εγκατάστασης συστήματος Η/Υ και τηλεφώνων και, η υποδομή για τοποθέτηση επιπρόσθετων συστημάτων ασφαλείας.

(γ) Στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος η διάρκεια ενοικίασης του κτηρίου είχε καθοριστεί στα 3 έτη, με δικαίωμα παράτασης για άλλα 2, καθώς και δικαίωμα ανανέωσης από μέρους του ενοικιαστή, όπως προνοεί το πρότυπο συμβόλαιο του ΚΦΣΚΥ, οπότε θεωρούσε ότι δεν υπήρχε αντίφαση μεταξύ του εγγράφου πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και της πρότασης που είχε κατατεθεί από την ΕΔΕ προς τον ΚΦΣΚΥ.

(δ) Εάν η δυνητική επιλογή για δημιουργία ΕΚΕ θα συνιστούσε ανασταλτικό παράγοντα για τη μεταστέγαση των εν λόγω Υπηρεσιών, το ΥΠΑΜ θα προχωρούσε με την αναστολή της πρόθεσης του για τη δημιουργία ΕΚΕ.

(ε) Η συστέγαση ΥΠΑΜ και ΓΕΕΦ σε ένα σύγχρονο, ασφαλές, ενιαίο κτήριο, αποτελούσε προϋπόθεση για την υλοποίηση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης του ΥΠΑΜ, που ήδη βρισκόταν σε εξέλιξη και με αυτήν θα αντιμετωπίζονταν σημαντικά οργανωτικά και λειτουργικά προβλήματα του ΥΠΑΜ/ΓΕΕΦ, ενώ θα επέφερε οικονομίες κλίμακας και σημαντικές συνέργειες.

(στ) Το ΥΠΑΜ θεωρούσε άκρως επιτακτική την ανάγκη για τάχιστη ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταστέγασης/συστέγασης ΥΠΑΜ και ΓΕΕΦ.

Τον Σεπτέμβριο 2016, με επιστολή μας προς το ΥΠΑΜ, αναφέραμε ότι η επιλογή της ανέγερσης ιδιόκτητων κτηρίων παρουσιάζει σοβαρό πλεονέκτημα, αφού οδηγεί σε αξιοποίηση της κρατικής γης. Η επιλογή αυτή θα μπορούσε να συνδυαστεί με την ενοικίαση του υπό αναφορά κτηρίου για περίοδο 3 + 2 έτη που προέβλεπε η προκήρυξη (ή την ενοικίαση άλλου κτηρίου αν δεν υπάρξει κατάληξη), νοουμένου ότι το αρχικό κόστος θα είναι μηδενικό (αφού ο ιδιοκτήτης έχει αποδεχθεί τις σχετικές υποχρεώσεις που προβλέπονταν στην προκήρυξη για διαχωρισμό των χώρων, κατασκευή ψηλής περίφραξης, εγκατάσταση συστημάτων ανίχνευσης καπνού και κίνησης με αισθητήρες κλοπής, κ.τ.λ.). Αναφέραμε επίσης ότι η ανέγερση ιδιόκτητων κτηρίων θα μπορούσε να γίνει με τη μέθοδο της μελέτης – κατασκευής –

μακροχρόνιας συντήρησης και μακροχρόνιας χρηματοδότησης, ώστε με την ολοκλήρωση του ιδιόκτητου κτηρίου, η ετήσια δαπάνη του Υπουργείου για τη στέγαση του, να μην υπερβαίνει το ετήσιο ενοίκιο των €800.000 που καταβάλλεται σήμερα.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΠΑΜ, μας πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2016 ότι, η προϋπόθεση που είχαμε θέσει, δηλαδή μηδενικό αρχικό κόστος μεταστέγασης, ισχύει, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συστήματα ασφαλείας που απαιτούνται από την Αστυνομία και την Εθνική Αρχή Ασφάλειας για να εγκατασταθούν στο νέο κτήριο, θα πρέπει να εγκατασταθούν και στα υφιστάμενα ενοικιαζόμενα κτήρια, στην περίπτωση που αποφασιστεί να μην μεταστεγαστεί το ΥΠΑΜ, με μεγαλύτερο μάλιστα εκτιμώμενο κόστος, αφού τώρα το ΥΠΑΜ στεγάζεται σε 6 διαφορετικά κτήρια. Μας ανέφερε επίσης ότι το ΥΠΑΜ συμφωνεί με την εισήγηση της Υπηρεσίας μας για την ενοικίαση κτηρίου για τη μεταστέγαση του ΥΠΑΜ και του ΓΕΕΦ, για 3 + 2 έτη.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – στις 21.11.2016 ότι το Υπουργείο θεωρεί ως άκρως επιτακτική τη λήψη απόφασης για μεταστέγαση/συστέγαση του ΥΠΑΜ και ΓΕΕΦ, σε ένα σύγχρονο, ασφαλές και ενιαίο κτήριο, το οποίο θα επιφέρει οικονομίες κλίμακας και, το οποίο αποτελεί προϋπόθεση για την υλοποίηση της Διοικητικής Μεταρρύθμισης του Υπουργείου. Σύμφωνα με τη θέση του, για τον σκοπό αυτό το Υπουργείο ακολουθεί όλες τις νεοορισμένες διαδικασίες για την ενοικίαση του κτηρίου.

Όπως ενημερωθήκαμε από το Υπουργείο Άμυνας στις 6 Δεκεμβρίου 2016, φαίνεται να επιλύονται όλα τα προβλήματα που εμπόδιζαν την ολοκλήρωση της συμφωνίας ενοικίασης του συγκεκριμένου κτηρίου και σύντομα θα υπάρχει επιτυχής κατάληξη που θα αφορά ενοικίαση για περίοδο 5 ετών.

Σύσταση: Στα πλαίσια εξέτασης αιτημάτων Κρατικών Υπηρεσιών για την ενοικίαση κτηρίων με σκοπό τη στέγαση τους, θα πρέπει να ζητείται όπως παρουσιάζεται τεχνοοικονομική μελέτη, με την οποία θα εξετάζονται διεξοδικά όλες οι προσφερόμενες επιλογές (option analysis), ώστε το δημόσιο να επωμίζεται το μικρότερο δυνατό συνολικά κόστος. Επίσης, η αξιολόγηση των προτάσεων που υποβάλλονται, θα πρέπει να γίνεται αυστηρά με βάση τις απαιτήσεις της προκήρυξης.

2.2 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Λόγω σοβαρής υποστελέχωσης της Υπηρεσίας μας, δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχος της Διοίκησης του Υπουργείου, των Τμημάτων Γεωργίας, Γεωλογικής Επισκόπησης και Περιβάλλοντος και του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών, Μετεωρολογικής Υπηρεσίας και της Υπηρεσίας Μεταλλείων.

Λόγω του ίδιου προβλήματος, δεν κατέστη δυνατός ούτε ο έλεγχος οποιουδήποτε Επαρχιακού Γραφείου των Τμημάτων του Υπουργείου. Επισημαίνεται ότι, ο έλεγχος αρκετών από αυτά, εκκρεμεί για αρκετά χρόνια.

2.2.1 ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΔΑΤΩΝ

Καθυστερημένα έσοδα.

(α) Γενικά στοιχεία. Σύμφωνα με την έκθεση καθυστερημένων εσόδων, τα καθυστερημένα έσοδα του Τμήματος ανήλθαν, στις 31.12.2015, σε €118,2 εκ. πλέον τόκων ύψους €13,1 εκ., σε σύγκριση με €153,3 εκ. πλέον τόκων ύψους €36,7 εκ. στις 31.12.2014, δηλαδή σημειώθηκε μείωση €58,7 εκ. ή ποσοστό 30,9%. Η μείωση οφείλεται στη διαγραφή οφειλών των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας (ΣΥ) Λευκωσίας και Λάρνακας για την αγορά νερού ύδρευσης, συνολικού ύψους €63,1 εκ., μετά από σχετικές αποφάσεις της Τεχνικής Επιτροπής Διαγραφής μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών.

Τα σημαντικότερα ποσά οφείλονται από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας, καθώς και από αριθμό τοπικών Αρχών, οι οποίες τιμολογούν το νερό στους καταναλωτές τους και εισπράττουν την αξία του, χωρίς ωστόσο να καταβάλλουν το κόστος αγοράς του στο Τμήμα.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειες για μείωση των καθυστερημένων εσόδων.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος επισήμανε ότι στο ποσό των καθυστερημένων εσόδων ύψους €118,2 εκ. περιλαμβάνεται ποσό €44,2 εκ. που αντιπροσωπεύει την αξία του νερού ύδρευσης που παραχωρήθηκε στους Τουρκοκύπριους μέχρι το τέλος του 2015. Το ΤΑΥ θεωρεί ότι το ποσό αυτό δεν θα πρέπει να συγκαταλέγεται στα καθυστερημένα έσοδα, αφού δεν τιμολογήθηκε ποτέ. Σχετική πρόταση έχει ήδη υποβληθεί στην αρμόδια Τεχνική Επιτροπή για τη διαγραφή απωλειών ή ελλειμμάτων δημοσίων χρημάτων η οποία, με επιστολή της ημερ. 4.10.2016, χαρακτήρισε το θέμα ως πολιτικό και εισηγήθηκε όπως συζητηθεί με το Υπουργείο Εξωτερικών.

Όπως μας πληροφόρησε ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος, συνεχίζονται οι προσπάθειες για τη μείωση των καθυστερημένων εσόδων, ωστόσο εξέφρασε την άποψη ότι θα πρέπει να εφαρμοστούν παράλληλα μέτρα πίεσης από αρμόδιες Υπηρεσίες προς τις Τοπικές Αρχές, αναφορικά με τις υποχρεώσεις τους προς το ΤΑΥ. Επίσης, ανέφερε ότι το Τμήμα προχωρεί με σύναψη συμφωνιών ή με τη λήψη νομικών μέτρων, ωστόσο υπάρχουν τοπικές Αρχές που δεν συμμορφώνονται με τους όρους των συμφωνιών ή τις δικαστικές αποφάσεις. Τέλος, εξέφρασε την άποψη ότι το μέτρο διακοπής της παροχής νερού αν και ίσως το μόνο αποτελεσματικό, δεν μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα, καθώς πρόκειται για νερό ανθρώπινης κατανάλωσης και το θέμα συνδέεται και με άλλες παραμέτρους.

(β) Οφειλές Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας (ΣΥ). Στις καθυστερημένες οφειλές προς το Τμήμα περιλαμβάνεται συνολικό ποσό €17.223.840 πλέον τόκων €2.788.657 από τα ΣΥ Λευκωσίας, Λάρνακας και Λεμεσού. Τον Οκτώβριο του 2015 αποφασίστηκε, από την Τεχνική Επιτροπή Διαγραφής Μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών, η διαγραφή οφειλών ύψους €21.681.591 πλέον τόκων μέχρι 31.12.2008 για το ΣΥ Λευκωσίας και €15.924.803, πλέον τόκους μέχρι 30.6.2009, για το ΣΥ Λάρνακας, οι οποίες προέκυψαν από αυξήσεις στην τιμή πώλησης του νερού, από το ΤΑΥ, και που αμφισβητούνταν από τα Συμβούλια, αφού οι αντίστοιχες αυξήσεις των διατιμήσεών τους προς τους καταναλωτές δεν εγκρίθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Παρά την αντίστοιχη διαγραφή οφειλών του ΣΥ Λεμεσού

ύψους €56,7 εκ. το 2009 κατόπιν έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου, παρατηρήθηκε η εκ νέου συσσώρευση οφειλόμενων ποσών του Συμβουλίου προς το Τμήμα, τα οποία στις 31.12.2015 ανέρχονταν σε €12.454.508 πλέον τόκων ύψους €2.718.852. Επισημαίνεται ότι το Συμβούλιο εξοφλά εμπρόθεσμα τις οφειλές του προς το ΤΑΥ από το 2012, ενώ από το 2014 άρχισε τη σταδιακή αποπληρωμή των συσσωρευμένων οφειλών του. Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη ο χειρισμός του θέματος, από τη Νομική Υπηρεσία, των οφειλών του ΣΥ Λεμεσού μετά την παραπομπή της υπόθεσης από το Τμήμα, για τη λήψη νομικών μέτρων το 2013.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το ΤΑΥ παρακολουθεί στενά τις οφειλές των ΣΥ, με στόχο την αποφυγή εκ νέου συσσώρευσης οφειλόμενων ποσών και την έγκαιρη λήψη μέτρων, όπου ενδείκνυται.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι τα ΣΥ Λευκωσίας και Λάρνακας, μετά και τη διαγραφή των οφειλών που συνδέονταν με τον ετεροχρονισμό των τελών νερού, είναι συνεπή με τις πληρωμές τους και δεν διατηρούν καθυστερημένες οφειλές προς το ΤΑΥ, ενώ το Τμήμα παρακολουθεί στενά τις οφειλές του ΣΥ Λεμεσού, του οποίου απέρριψε πρόσφατο αίτημα διαγραφής νέων συσσωρευμένων οφειλών.

Συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Κατά τον έλεγχό μας εντοπίστηκαν ελλείψεις και αδυναμίες στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζει το Τμήμα στους τομείς του ωρομίσθιου προσωπικού, των προκαταβολών και καταθέσεων, των αδειών ανάπαυσης και ασθενείας του προσωπικού και της παρακολούθησης των περιουσιακών στοιχείων του Τμήματος. Για σκοπούς διόρθωσης των αδυναμιών αυτών έγιναν από την Υπηρεσία μας σχετικές συστάσεις.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ήδη προωθούνται ενέργειες για εφαρμογή των συστάσεών μας.

Προσφορές.

1.(α) Σύμβαση για τη μελέτη, κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας και διάθεσης απορριμμάτων επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου (Αρ. Σύμβασης: ΥΠΕΣ 11/2005).

Επαναδιαπραγμάτευση/Τερματισμός Σύμβασης – Προκήρυξη Κλειστού Διαγωνισμού. Από την 1.4.2010 άρχισε η 10ετής περίοδος λειτουργίας του έργου. Η σύμβαση λειτουργίας εκχωρήθηκε στις 7.9.2011 από το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕσ) στο Συμβούλιο Εκμετάλλευσης των Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Επαρχιών Λάρνακας/Αμμοχώστου, και το κόστος λειτουργίας καταβάλλεται από τους Δήμους και τις Κοινότητες των Επαρχιών αυτών. Όπως διαπιστώθηκε, οι όροι της σύμβασης λειτουργίας είναι ετεροβαρείς –υπέρ του Αναδόχου– κυρίως ως προς την πολύ υψηλή τιμή μονάδας για τη διαχείριση των απορριμμάτων, ως προς την πρόνοια για περαιτέρω αύξηση της τιμής αυτής σε περίπτωση που η ετήσια ποσότητα αποβλήτων που παραδίδεται είναι λιγότερη από το κατώτατο όριο και ως προς τη φόρμουλα αναπροσαρμογής τιμών.

Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε στις 6.11.2013 την επαναδιαπραγμάτευση της Σύμβασης με τον Ανάδοχο, για μείωση του κόστους λειτουργίας. Η Υπηρεσία μας υπέδειξε στο ΥΠΕσ, ότι οποιαδήποτε συμφωνία για τροποποίηση της σύμβασης θα έπρεπε να υποβληθεί για εξέταση και να τύχει της έγκρισης της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ), σύμφωνα με τις πρόνοιες της ΚΔΠ 115/2004.

Στις 7.10.2015, ο Πρόεδρος της ΚΕΑΑ ενημέρωσε το ΥΠΕσ ότι η Επιτροπή έχει αρχίσει την προκαταρκτική εξέταση του θέματος, ζητώντας παράλληλα όπως υποβληθεί άμεσα ενώπιον της το σχετικό αίτημα με κατάλληλη τεκμηρίωση, μέσω της Τμηματικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΤΕΑΑ). Στις 8.10.2015, το ΥΠΕσ παρέπεμψε το θέμα στην ΚΕΑΑ, η οποία σε συνεδρία της ημερ. 14.10.2015, αποφάσισε ότι εμπίπτει στις αρμοδιότητες της και θα προχωρούσε στην εξέταση του κατά προτεραιότητα. Ο Πρόεδρος της ΚΕΑΑ σε επιστολή του ημερ. 19.10.2015 έκανε αναφορά σε δηλώσεις του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για εκτροπή επιπλέον ποσοτήτων απορριμμάτων στη Μονάδα

ΟΕΔΑ Κόσιης και ζήτησε τα σχόλια του Συντονιστή της Σύμβασης και της ΤΕΑΑ, ώστε η επαναδιαπραγμάτευση να περιλάβει όλα τα δεδομένα.

Η ΚΕΑΑ σε συνεδρία της στις 13.1.2016, ομόφωνα απέρριψε την εισήγηση του Υπερ. 4.11.2015 για 7ετή επέκταση της σύμβασης με παράλληλη άμεση μείωση της τιμής διαχείρισης των σύμμεικτων αποβλήτων σε €39,90/τόνο (από €65/τόνο περίπου που ανήρχετο τότε με βάση τη φόρμουλα αναπροσαρμογής) εφόσον, σύμφωνα με γνωματεύσεις, η προτεινόμενη λύση δεν ήταν νόμιμη ως προς το σκέλος της 7ετούς παράτασης και ενημέρωσε το Υπερ. ότι οι διαπραγματεύσεις με τον Ανάδοχο κατέληξαν σε αδιέξοδο. Επίσης, στα πλαίσια της ίδιας συνεδρίας η ΚΕΑΑ ζήτησε όπως αποσταλούν για εξέταση μέσω των νεοορισμένων διαδικασιών, οι απαιτήσεις του Εργολάβου για καταβολή δεδουλευμένων συνολικού ύψους €12 εκ. Σημειώνεται ότι, σειρά ευρημάτων που προέκυψαν από τον έλεγχο των ελεγχμένων λογαριασμών της Αναδόχου Κοινοπραξίας που διεξήχθη από την ΚΕΑΑ (μη υποβολή οικονομικών καταστάσεων, αλλαγή ποσοστού συμμετοχής των μελών, ανάθεση εργασιών σε υπεργολάβους και συνδεδεμένες εταιρείες, υψηλά κέρδη), τέθηκαν ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με επιστολή ημερ. 20.1.2016.

Σε συνέχεια ευρείας σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 4.2.2016, στο Υπερ. στην παρουσία του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, του Γενικού Ελεγκτή, του Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων, του Βοηθού Γενικού Λογιστή και του Προέδρου της ΚΕΑΑ, επανακαθορίστηκε το πλαίσιο εντός του οποίου θα μπορούσε να επιτευχθεί συμφωνία και, κατόπιν διαπραγμάτευσης με τον Εργολάβο, επήλθε κατ' αρχήν συμφωνία. Οι κύριες πρόνοιες της κατ' αρχήν συμφωνίας, περιελάμβαναν μεταξύ άλλων τριετή χρονική επέκταση, άμεση εφαρμογή νέας τιμής €39,90/τόνο μόνο για τα σύμμεικτα απόβλητα, εξορθολογισμό της φόρμουλας αναπροσαρμογής και κατάργηση της ρήτρας για μειωμένες ποσότητες, καθώς και όρο για ενεργοποίηση της μόνο αφού εξασφαλιστεί προηγουμένως η θετική απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η κατ' αρχήν συμφωνία τέθηκε ενώπιον της ολομέλειας της ΚΕΑΑ σε συνεδρία της ημερ. 10.2.2016.

Ωστόσο, η ΚΕΑΑ με επιστολές της ημερ. 7.3.2016 και 10.3.2016, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα που τέθηκαν ενώπιον της και αφορούσαν τις εν εξελίξει ποινικές έρευνες αναφορικά με την εν λόγω Σύμβαση, ανακάλεσε την προηγούμενη απόφαση της για έγκριση της πιο πάνω συμφωνίας και υπογράμμισε την αναγκαιότητα για κοινοποίηση του Μέτρου Κρατικής Ενίσχυσης – στην αρχική συμφωνία του 2006 – στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για ανάκτηση τυχόν υπερπληρωμών που είχαν γίνει μέχρι τότε. Ταυτόχρονα, αποφάσισε την παγοποίηση οποιωνδήποτε πληρωμών προς την Κοινοπραξία.

Ενόψει των πιο πάνω εξελίξεων, ζητήθηκε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα για τη δυνατότητα – και σε ποια βάση – άμεσου τερματισμού της Σύμβασης, ενώ σε συσκέψεις που ακολούθησαν στις 28.3.2016 και 31.3.2016 εκφράστηκαν διάφορες απόψεις και προβληματισμοί για την περαιτέρω διαχείριση του εργοστασίου. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η καταλληλότερη λύση υπό τις περιστάσεις ήταν η ανάθεση της λειτουργίας/συντήρησης του εργοστασίου σε νέο Ανάδοχο. Παράλληλα, σε σύσκεψη στις 12.4.2016, καθορίστηκαν οι ενέργειες των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών για την ετοιμασία και υποβολή της σχετικής υπόθεσης στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) ανέλαβε τον καταρτισμό – όσο το δυνατό πιο σύντομα – Εγγράφων Διαγωνισμού με κλειστή διαδικασία για διάρκεια 2+1 χρόνια, ενώ το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης σε συνεδρία του ημερ. 20.4.2016, έλαβε μεταξύ άλλων απόφαση τερματισμού της υφιστάμενης Σύμβασης και προκήρυξη νέου Διαγωνισμού.

Το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), παραχώρησε στις 22.6.2016 την έγκριση του στο αίτημα του ΤΑΥ για προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Ωστόσο, το ΤΑΥ δεν προχώρησε στην προκήρυξη του διαγωνισμού, επειδή το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης, ως η Αναθέτουσα Αρχή, αρνήθηκε να

παραχωρήσει την εξουσιοδότηση του, ώστε το ΤΑΥ να ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή, προτού ικανοποιηθούν όροι/προϋποθέσεις που έθεσε, παρά την επείγουσα φύση του θέματος. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο Προσφορών του ΥΓΑΑΠ ανακάλεσε την απόφαση του για έγκριση του αιτήματος του ΤΑΥ για προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Με επιστολή μας ημερ. 13.7.2016 προς το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης παρατηρήσαμε ότι θεωρούσαμε ως προσκόμματα την επίκληση όρων/προϋποθέσεων για παραχώρηση της έγκρισης προς το ΤΑΥ, ενώ ταυτόχρονα επισημάναμε ότι δημιουργούνταν εύλογα ερωτηματικά για το στάδιο στο οποίο ηγέρθηκαν. Με την ίδια επιστολή υποδείξαμε ότι η περαιτέρω καθυστέρηση στη διαδικασία επιλογής νέου Αναδόχου για τη διαχείριση των εγκαταστάσεων της Κόσιης, συντηρούσε την υφιστάμενη απαράδεκτη κατάσταση, ευθύνη για την οποία έφερε πλέον το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης.

Στις 22.7.2016 η Υπηρεσία μας απευθυνόμενη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, εξέφρασε την έντονη ανησυχία της ως προς τη καθυστέρηση στην υλοποίηση των αποφάσεων που είχαν ληφθεί προς 4μήνου σε σχέση με την προκήρυξη νέου διαγωνισμού το συντομότερο, για ανάθεση της λειτουργίας και συντήρησης των εγκαταστάσεων στην Κόσιη, και ζήτησε την άσκηση κάθε δυνατής επιρροής από μέρους τους, ώστε να αρθούν τα προσκόμματα που συνεχώς δημιουργούνταν και να τερματιστεί – χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση – η υφιστάμενη σύμβαση.

Με απαντητική επιστολή του ημερ. 29.7.2016, το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης επιβεβαίωσε την προηγούμενη τοποθέτηση της Υπηρεσίας μας για συνεχή δημιουργία προσκομμάτων, ώστε να μην ολοκληρωθεί το συντομότερο η διαδικασία ανάθεσης νέας σύμβασης – όπως αποφασίστηκε – και να τερματιστεί η υφιστάμενη, εγείροντας επιπρόσθετα θέματα, όπως τη μη ύπαρξη πιστώσεων, τη μελέτη των εγγράφων του διαγωνισμού, τη συμπερίληψη πρόνοιας αναφορικά με την απόφαση για ενιαία τιμολόγηση και την παροχή διευκρινίσεων για την πρόνοια μεταφοράς απορριμμάτων από τη Λευκωσία. Ενόψει των πιο πάνω, επαναλάβαμε για ακόμα μια φορά τη θέση μας ότι θα πρέπει να εφαρμοστούν αμέσως οι αποφάσεις για άμεσο τερματισμό της Συμφωνίας με τον υφιστάμενο Ανάδοχο, υπογραμμίζοντας ότι η τιμή μονάδος της υφιστάμενης σύμβασης είναι υπερβολικά υψηλή (υπερδιπλάσια της τιμής που εκτιμάται ότι θα εξασφαλιστεί στα πλαίσια του διαγωνισμού) και, ως εκ τούτου, η καθυστέρηση αποβαίνει υπέρ του Αναδόχου και εις βάρος των πολιτών.

Το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης μέσω επιστολής του ημερ. 24.8.2016, παραχώρησε την απαιτούμενη γραπτή έγκριση του στο ΤΑΥ για προκήρυξη σχετικού διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο Προσφορών του ΥΓΑΑΠ κατόπιν των συνεδριάσεων ημερ. 16.9.2016 και 29.9.2016 παραχώρησε τη σχετική έγκριση για προκήρυξη κλειστού διαγωνισμού με τη συμμετοχή 10 οικονομικών φορέων. Τελικά, ο διαγωνισμός ΤΑΥ 16/2016 προκηρύχθηκε στις 5.10.2016 με τη συμμετοχή των 10 προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων. Ο διαγωνισμός παρουσίασε εμπλοκή λόγω της προσφυγής στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ) άλλου οικονομικού φορέα που αιτήθηκε όπως συμπεριληφθεί στους προεπιλεγέντες. Στις 8 Δεκεμβρίου 2016 η ΑΑΠ εξέδωσε προσωρινά μέτρα για αναστολή της διαδικασίας.

Ο Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων με επιστολή ημερ. 7.10.2016 ενημέρωσε τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τον έλεγχο της συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων, που παραχωρήθηκαν στον Ανάδοχο της Σύμβασης ΥΠΕΣ 11/2005. Οι Κυπριακές Αρχές εκτιμούν ότι η υπό αναφορά Σύμβαση, στο σκέλος που αφορά στη διαχείριση των εγκαταστάσεων, έχει χορηγήσει αθέμιτα οικονομικά πλεονεκτήματα προς τον Ανάδοχο, που μεταφράζονται σε κέρδος πέραν του εύλογου, εξαιτίας της μη ορθής διαγωνιστικής διαδικασίας επιλογής του αναδόχου και όρων της σύμβασης που κρίνονται ως ετεροβαρείς προς το κράτος. Με την πιο πάνω ενέργεια, σκοπείται όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κινήσει τις διαδικασίες έρευνας της υπόθεσης, που προνοούνται στον Κανονισμό (ΕΕ) αρ. 2015/1589 του Συμβουλίου, οι οποίες ενδέχεται να καταλήξουν σε απόφαση της Επιτροπής για

ανάκτηση από τη Δημοκρατία των ασύμβατων κρατικών ενισχύσεων, που έχουν παραχωρηθεί στον Ανάδοχο.

Τον Οκτώβριο 2016, ο Αν. Διευθυντής του ΤΑΥ μας πληροφόρησε ότι η μεταφορά των αρμοδιοτήτων σε σχέση με τα Στερεά Δημοτικά Απόβλητα στον Υπουργό Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος από τον Υπουργό Εσωτερικών, ήταν βάση του περί Αποβλήτων Νόμου του 2016, Ν3(Ι)/2016 ημερ. 5.2.2016, ως εκ τούτου οι προγενέστερες παρατηρήσεις αφορούν το Υπουργείο Εσωτερικών.

Σύσταση: Το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης θα πρέπει να προχωρήσει το συντομότερο στον υπολογισμό των υπερπληρωμών που έγιναν στα πλαίσια της υφιστάμενης σύμβασης, ώστε να ληφθούν υπόψη κατά τις πληρωμές του υφιστάμενου Αναδόχου.

(β) Προώθηση Έργων Διαχείρισης Αποβλήτων Πάφου από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Η Υπηρεσία μας παρατηρεί ότι οι διαδικασίες για προώθηση των απαραίτητων έργων υποδομής των δημοτικών αποβλήτων στην επαρχία Πάφου, παρουσιάζουν σοβαρή καθυστέρηση. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια του Μνημονίου Συναντίληψης που υπογράφηκε μεταξύ του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης και του ΤΑΥ στις 22.2.2016, είχε τεθεί ως στόχος η ολοκλήρωση των απαραίτητων μελετών, ώστε να προκηρυχθεί ανοικτός διαγωνισμός για τα κατασκευαστικά έργα αναβάθμισης του ΧΥΤΑ σε Μονάδα Επεξεργασίας Αποβλήτων, με χρονοδιάγραμμα ανάθεσης της σύμβασης το αργότερο μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου 2016. Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν έχει προκηρυχθεί ο διαγωνισμός.

Όπως μας ενημέρωσε ο Αν. Διευθυντής του ΤΑΥ τον Οκτώβριο 2016, το ΤΑΥ μη έχοντας τους απαραίτητους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, δεν δύναται να προχωρήσει σε οιαδήποτε προκήρυξη διαγωνισμού είτε μελετητών είτε κατασκευής, μέχρις ότου εξασφαλιστούν οι απαιτούμενες πιστώσεις.

Σύσταση: Η προκήρυξη του διαγωνισμού θα πρέπει να γίνει το συντομότερο.

2.(α) Ανακαίνιση και λειτουργία της Μονάδας Αφαλάτωσης Λάρνακας (Αρ. Συμβολαίου: ΤΑΥ 57/2010) – Αποζημιώσεις για καθυστερήσεις. Όπως διαπιστώθηκε τον Δεκέμβριο 2015, ο Ανάδοχος του Συμβολαίου δεν είχε συμμορφωθεί με τον Χρόνο Αποπεράτωσης και καθυστέρησε αδικαιολόγητα την έναρξη παροχής νερού, κατά 379 ημέρες. Σύμφωνα με τους Όρους του Συμβολαίου, η ρήτρα καθυστέρησης ανέρχεται σε €10.000/ημέρα.

Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι, θα έπρεπε να αρχίσει η αποκοπή της ρήτρας καθυστέρησης, από το αμέσως επόμενο πιστοποιητικό πληρωμής. Η εν λόγω αποκοπή θα έπρεπε να εφαρμοστεί άσχετα με τις προσπάθειες που καταβάλλονταν από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (Κ.Ε.Α.Α.) για την επίτευξη Φιλικού Διακανονισμού με τον Εργολάβο, σε σχέση με τις Απαιτήσεις του.

Επειδή το ΤΑΥ διατηρούσε επιφυλάξεις ως προς την εφαρμογή των σχετικών προνοιών της σύμβασης για τις ρήτρες καθυστέρησης, αποτάθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ζητώντας ερμηνεία της σχετικής πρόνοιας του Συμβολαίου, δηλαδή αν θα έπρεπε να εφαρμοστεί χρηματική αποκοπή ή όχι για την καθυστέρηση που σημειώθηκε στην παράδοση του έργου.

Στη γνωμάτευση του ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ανέφερε ότι είναι νομικά ορθή και δικαιολογημένη η απόφαση του ΤΑΥ να μην προβεί σε αποκοπή – από τα πιστοποιητικά πληρωμής του Αναδόχου – του ποσού ή μέρους του ποσού που έχει υπολογιστεί ως ρήτρα καθυστέρησης στο παρόν στάδιο και πριν από την εξέταση του θέματος μέσω της διαδικασίας επίλυσης των διαφωνιών που προνοείται στο Συμβόλαιο, καθότι ο Ανάδοχος υπέβαλε τη διαφωνία του για την καθορισθείσα από το ΤΑΥ περίοδο καθυστέρησης, ώστε αυτή να καθίσταται επίμαχη.

Σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 27.7.2016, η Κ.Ε.Α.Α. υπέδειξε στο ΤΑΥ ότι θα πρέπει να εφαρμόσει την πιο πάνω γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα.

Σύσταση: Οι όροι των συμβάσεων που συνάπτει το ΤΑΥ, θα πρέπει να τροποποιηθούν ώστε να περιλαμβάνουν σαφείς πρόνοιες, προκειμένου οι ρήτρες καθυστέρησης να είναι άμεσα και πάραυτα οφειλόμενες και πληρωτέες από τον Ανάδοχο στον Εργοδότη, έστω και αν αμφισβητηθούν από τον Ανάδοχο ή/και έχουν παραπεμφθεί σε διαδικασία επίλυσης διαφορών. Έτσι προστατεύονται τα συμφέροντα του δημοσίου από το ενδεχόμενο αδυναμίας ανάκτησης των ποινικών ρητρών εκ των υστέρων, χωρίς να θίγονται τα συμφέροντα των αναδόχων οι οποίοι, αν στην πορεία δικαιωθούν στη διαδικασία επίλυσης διαφορών, θα δικαιούνται επιστροφή της ποινικής ρήτρας που θα έχει αποκοπεί.

(β) Treatment of the Garillis Aquifer Raw Water in Limassol to Potable Water (Αρ. Συμβολαίου: ΤΑΥ 37/2008) – Αποκλίσεις στην ποιότητα του αφαλατωμένου νερού. Από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από το ΤΑΥ στα πλαίσια έρευνας της Υπηρεσίας μας, διαπιστώθηκε ότι είχαν σημειωθεί – κατά καιρούς – αποκλίσεις στην ποιότητα του νερού το οποίο παρέδιδε στο ΤΑΥ η πιο πάνω Μονάδα, κατά το χρονικό διάστημα της λειτουργίας της. Στις περιπτώσεις αυτές, όπως μας πληροφόρησε το ΤΑΥ, οι ποσότητες νερού που ήταν εκτός προδιαγραφών αφαιρούνταν από τις ποσότητες που πληρώνονταν στον Ανάδοχο, σημειώνοντας ότι οι εν λόγω αποκλίσεις ήταν εντός των ορίων της σχετικής Νομοθεσίας για το πόσιμο νερό.

Σε σχέση με τις αποκλίσεις που σχετίζονται με την παράμετρο των νιτρικών αλάτων, για τις οποίες οι ποσότητες νερού που παράγονταν δεν αφαιρούνταν από τις ποσότητες που πληρώνονταν στον Ανάδοχο, το ΤΑΥ μας πληροφόρησε ότι παρουσιάστηκαν μετά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Μονάδας. Όπως διαπιστώθηκε, δεν είχαν υποβληθεί στις αρμόδιες Επιτροπές (Τ.Ε.Α.Α. και Κ.Ε.Α.Α.) σχετικές εισηγητικές εκθέσεις για έγκριση αλλαγής της σχετικής πρόνοιας της σύμβασης ή/και για επιβολή χρηματικών αποκοπών στον Ανάδοχο, κάτι το οποίο συνιστά σοβαρή παράλειψη, κατά την άποψη μας. Παρόλο ότι η σύμβαση προνοούσε ανώτατο επιτρεπτό όριο νιτρικών αλάτων 15ppm, τα αποτελέσματα έδειχναν ότι υπήρχε υπέρβαση του ορίου της πιο πάνω παραμέτρου. Το ΤΑΥ ισχυρίστηκε ότι το νερό δεν ήταν ακατάλληλο, εφόσον στη νομοθεσία καθορίζεται ως ανώτατο επιτρεπτό όριο η τιμή των 50ppm, και τα νιτρικά άλατα δεν υπερέβαιναν τα 50ppm.

Οι πιο πάνω ισχυρισμοί του ΤΑΥ δεν μας βρίσκουν σύμφωνους, καθότι επρόκειτο για ουσιώδη όρο της σύμβασης, τον οποίο ο Ανάδοχος δεν τήρησε. Θεωρούμε ότι το Δημόσιο υπέστη ζημιά, αφού καταβαλλόταν στον Ανάδοχο – χωρίς οποιεσδήποτε χρηματικές αποκοπές – το προβλεπόμενο ποσό, ενώ το νερό που παραγόταν ήταν εκτός των προνοιών της σύμβασης. Ενδεχομένως το ΤΑΥ να επιβαρύνθηκε με μεγαλύτερο κόστος, χωρίς να το υποστεί ο Ανάδοχος, εφόσον αυτός αδυνατούσε να πετύχει το αποτέλεσμα που προδιαγραφόταν στη σύμβαση, πιθανόν λόγω εγκατάστασης υποδεέστερου – και χαμηλότερου κόστους – συστήματος αφαλάτωσης.

Όπως μας απάντησε ο Αν. Διευθυντής του ΤΑΥ τον Οκτώβριο 2016, το ΤΑΥ δεν θεωρεί ότι το Δημόσιο υπέστη οποιαδήποτε ζημιά, σε σχέση με όσα αναφέρονται πιο πάνω.

Σύσταση: Οι όροι των δημοσίων συμβάσεων πρέπει να τηρούνται επακριβώς, παραπέμποντας στις αρμόδιες Επιτροπές (Τ.Ε.Α.Α. και Κ.Ε.Α.Α.) θέματα που άπτονται τροποποιήσεων ουσιωδών συμβατικών προνοιών.

(γ) Κατασκευή κινητής Μονάδας Αφαλάτωσης στην Πάφο και απόφαση για αύξηση της δυναμικότητας της. Στις 25.4.2016, η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας υπέβαλε στην Υπηρεσία μας το πόρισμα της Διοικητικής Έρευνας που πραγματοποίησε ανώτερος λειτουργός του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), σε σχέση με το πιο πάνω θέμα.

Από την μελέτη του εν λόγω πορίσματος, προέκυψαν τα ακόλουθα:

(i) Δεν είχε προηγηθεί η διενέργεια Τεχνοοικονομικής Μελέτης που να κατεδείκνυε την αναγκαιότητα κατασκευής της εν λόγω Μονάδας, στην οποία θα καθορίζονταν και τα διάφορα επιμέρους ζητήματα που εγείρονταν (τύπος, δυναμικότητα κ.ά), μολοντί στη σχετική Πρόταση που υπέβαλε αρχικά το ΥΓΑΑΠ στο Υπουργικό Συμβούλιο για λήψη μέτρων προς αντιμετώπιση της ανομβρίας, αναφερόταν ότι θα ετοιμαστεί η Μελέτη αυτή.

(ii) Ακόμη και στην Πρόταση που υπέβαλε το ΥΓΑΑΠ στο Υπουργικό Συμβούλιο με ημερ. 31.1.2008, με την οποία εισηγήθηκε την κατασκευή Μονάδας Αφαλάτωσης στην Πάφο, παρουσιαζόταν ως ικανοποιητική η υδατική κατάσταση στην Πάφο και, ότι τα αποθέματα νερού ήταν αρκετά για να καλύψουν τις υδρευτικές ανάγκες της πόλης της Πάφου.

(iii) Τα σχετικά στοιχεία για την τεκμηρίωση της αναγκαιότητας κατασκευής Μονάδας Αφαλάτωσης στην Πάφο υποβλήθηκαν – στις 28.3.2008 – από τον Επαρχιακό Μηχανικό Πάφου του ΤΑΥ απευθείας στο ΥΓΑΑΠ, με κοινοποίηση στον Διευθυντή του ΤΑΥ, χωρίς να είναι δυνατό έτσι να εξακριβωθεί κατά πόσο το ΤΑΥ συμφωνούσε με τα εν λόγω στοιχεία, τα οποία ήταν εντελώς υποθετικά, με σωρεία υπερβολικών παραδοχών και παρουσίαζαν το σενάριο η Πάφος να εξαντλήσει κάθε πηγή νερού περί το τέλος Αυγούστου 2009.

(iv) Ακόμη και στην Πρόταση που υπέβαλε το ΥΓΑΑΠ στο Υπουργικό Συμβούλιο με ημερ. 3.4.2008 για επίσπευση των διαδικασιών εγκατάστασης της Μονάδας (κηρύσσοντας το έργο ως ιδιάζουσας φύσης, για εξαίρεση του από τις πρόνοιες της νομοθεσίας περί της εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον), παρουσιάστηκαν διαφορετικές εκτιμήσεις σε σχέση με το υδατικό ισοζύγιο της Πάφου, σε σύγκριση με το σενάριο που αναφέρεται στην πιο πάνω παρ. (iii).

(v) Όταν λήφθηκε η απόφαση για αύξηση της δυναμικότητας της Μονάδας από 20.000 μ³/ημέρα σε 30.000 μ³/ημέρα, δηλαδή στις 26.2.2009, το ΤΑΥ είχε στη διάθεση του στοιχεία και δεδομένα που οδηγούσαν στο συμπέρασμα ότι η εν λόγω αύξηση δεν ήταν – τότε – αναγκαία. Πολύ περισσότερο, τρεις εβδομάδες πριν από την υπογραφή της σχετικής συμφωνίας (η οποία έγινε στις 30.4.2009), τα αποθέματα στα φράγματα της Επαρχίας Πάφου είχαν αυξηθεί σημαντικά και μπορούσαν να καλύψουν σχεδόν όλες τις ανάγκες της Πάφου για την επόμενη τριετία.

(vi) Σημειώνεται ότι η τελική Πρόταση που υπέβαλε το ΥΓΑΑΠ στο Υπουργικό Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2009 σε σχέση με το θέμα της αύξησης της δυναμικότητας της Μονάδας, παρουσιάζεται σημαντικά διαφοροποιημένη σε σύγκριση με τα αντίστοιχα προσχέδια που υπέβαλε το ΤΑΥ. Παρά τις διαπιστώσεις για υδατική επάρκεια της Πάφου, γινόταν εισήγηση για αύξηση της δυναμικότητας της Μονάδας, από 20.000 μ³/ημέρα σε 30.000 μ³/ημέρα, παραθέτοντας εντελώς υποθετικά σενάρια. Τον Νοέμβριο 2013, το ΤΑΥ αρνήθηκε ότι είχε προβεί στην εισήγηση αυτή, ωστόσο επέδειξε ανοχή, αναφέροντας ότι η απόφαση ήταν πολιτική, άποψη την οποία υιοθέτησε καταρχήν και ο Ερευνών Λειτουργός που πραγματοποίησε τη Διοικητική Έρευνα.

(vii) Το κόστος που επωμίστηκε το Δημόσιο για διατήρηση της Μονάδας σε κατάσταση εφεδρείας ανήλθε στο ποσό των €19,95 εκ., ενώ το κόστος αγοράς νερού ανήλθε στο ποσό των €4,29 εκ. Συνεπώς, το μέσο κόστος αγοράς του νερού – λαμβάνοντας υπόψη και το κόστος της εφεδρείας – ανήλθε στα €3,091/μ³, το οποίο κρίνεται ως ιδιαίτερα ψηλό, σε σύγκριση με τις άλλες Μονάδες Αφαλάτωσης.

(viii) Η Διοικητική Έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι κανένα από τα σενάρια που έγιναν κατά την υπό εξέταση περίοδο δεν επαληθεύτηκε. Επίσης, αναφέρεται ότι ενδεχομένως να είχαν διαπραχθεί

διοικητικές παρατυπίες και πειθαρχικά παραπτώματα από τον Επαρχιακό Μηχανικό Πάφου του ΤΑΥ, αναφορικά με την ετοιμασία και υποβολή στο Υπουργείο στοιχείων και εισηγήσεων για σημαντικά θέματα πολιτικής, χωρίς τη σύμφωνο γνώμη του ΤΑΥ ή/και για ενδεχόμενη πλημμελή άσκηση καθήκοντος.

Τον Οκτώβριο 2016, ο Αν. Διευθυντής του ΤΑΥ μας πληροφόρησε ότι το ΤΑΥ δεν είναι ενήμερο ούτε γνωρίζει το περιεχόμενο του πορίσματος της εν λόγω Διοικητικής Έρευνας, ως εκ τούτου, δεν είναι σε θέση να τη σχολιάσει. Σε σχέση με την απόφαση που λήφθηκε για αύξηση της δυναμικότητας της Μονάδας από 20.000 μ³/ημέρα σε 30.000 μ³/ημέρα, αυτή ήταν πολιτική απόφαση, η οποία λήφθηκε για κάλυψη της μέγιστης ζήτησης της ευρύτερης περιοχής Πάφου, ανεξάρτητα από άλλες εναλλακτικές πηγές (π.χ. γεωτρήσεις), δεδομένου ότι είχε προηγηθεί μια παρατεταμένη περίοδος ανομβρίας.

Σύσταση: Οι αποφάσεις για υλοποίηση έργων του δημοσίου πρέπει να λαμβάνονται κατόπιν πλήρους και εμπεριστατωμένης έρευνας. Θα πρέπει να προηγείται ενδελεχής μελέτη και αξιολόγηση όλων των στοιχείων/δεδομένων, ακολουθώντας πάντοτε τις νενομισμένες διαδικασίες.

(δ) Σχεδιασμός, προμήθεια, κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων για την κοινότητα Αγίων Βαβατσινιάς (Αρ. Συμβολαίου: ΤΑΥ 04/2013) - Αποκλίσεις στην ποιότητα του επεξεργασμένου νερού και δυσλειτουργίες/προβλήματα στη λειτουργία του Σταθμού. Στις 27.1.2016, ζητήσαμε από το ΤΑΥ όπως μας πληροφορήσει για τα μέτρα/ενέργειες του προκειμένου η ποιότητα του επεξεργασμένου νερού που παράγεται στον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων Αγίων Βαβατσινιάς να συνάδει με τις πρόνοιες της σύμβασης που έχει συναφθεί με τον Ανάδοχο. Περαιτέρω, ζητήσαμε όπως πληροφορηθούμε κατά πόσο έχουν διερευνηθεί οι λόγοι που παρουσιάζονται δυσλειτουργίες/προβλήματα στην ικανοποιητική λειτουργία του πιο πάνω Σταθμού, παραθέτοντας μας τα αποτελέσματα της εν λόγω διερεύνησης. Τέλος, ζητήσαμε όπως υποβληθεί στην Υπηρεσία μας αντίγραφο του Τελικού Λογαριασμού της φάσης της κατασκευής του Έργου, με ανάλυση για τυχόν χρηματικές αποκοπές που έχουν επιβληθεί στον Ανάδοχο ή/και επιπλέον εργασίες.

Στις 22.3.2016, το ΤΑΥ υπέβαλε στην Υπηρεσία μας τα στοιχεία που του ζητήθηκαν.

Από τη μελέτη των στοιχείων που υποβλήθηκαν από το ΤΑΥ, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Ως ημερομηνία παραλαβής για τη φάση της κατασκευής του πιο πάνω Έργου, καθορίστηκε η 22.11.2013. Από αυτήν την ημερομηνία και έπειτα, άρχισε η Περίοδος Ευθύνης Ελαττωμάτων, η οποία είχε διάρκεια 12 μήνες και έληγε στις 21.11.2014, ημερομηνία κατά την οποία έπρεπε να εκδοθεί το Πιστοποιητικό Καλής Εκτέλεσης (Performance Certificate) και να αρχίσει η φάση λειτουργίας και συντήρησης του Έργου (με αντισυμβαλλόμενο μέρος το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίων Βαβατσινιάς), η οποία έχει διάρκεια 9 χρόνια. Σημειώνεται ότι η λειτουργία του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων, άρχισε τελικά στις 11.3.2014, ημερομηνία κατά την οποία συνδέθηκε η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στον Σταθμό, ενώ υπήρχε και κάποια ροή λυμάτων προς επεξεργασία.

Στη συνέχεια, επεκτάθηκε κατά 4 μήνες η Περίοδος Ευθύνης Ελαττωμάτων, δηλαδή μέχρι τις 21.3.2015, για να καλυφθεί το διάστημα μεταξύ 22.11.2013 και 11.3.2014, κατά το οποίο δεν υπήρχε παροχή ηλεκτρικού ρεύματος στον Σταθμό.

Αφότου άρχισε τη λειτουργία του ο Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων, παρατηρήθηκαν αποκλίσεις στις παραμέτρους/χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου νερού, με αποτέλεσμα το Performance Certificate για τη φάση της κατασκευής του Έργου να εκδοθεί τελικά στις 4.9.2015, με ημερομηνία κατά την οποία ο Ανάδοχος συμπλήρωσε τις συμβατικές του υποχρεώσεις, την 5.8.2015.

Λαμβάνοντας υπόψη όλο το ιστορικό των αποκλίσεων που παρουσιάστηκαν στις παραμέτρους/χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου νερού αλλά και το γεγονός ότι, ακόμη και στην περίοδο που λήφθηκε υπόψη για να εκδοθεί το Performance Certificate (15.4.2015 – 27.7.2015), εξακολουθούσαν να

παρουσιάζονται σημαντικές αποκλίσεις σε ουσιώδους σημασίας παραμέτρους (E.coli, BOD₅, SS), εκφράσαμε την άποψη ότι το ΤΑΥ θα έπρεπε να επιμείνει σε περαιτέρω σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων, προτού προχωρήσει σε έκδοση του Performance Certificate.

Η πιο πάνω θέση μας ενισχύεται και από το γεγονός ότι εξακολουθούν να παρουσιάζονται αποκλίσεις και κατά τη μετέπειτα φάση της 9-ετούς λειτουργίας και συντήρησης του Σταθμού από τον Ανάδοχο, ενδεχομένως επειδή τα εν λόγω προβλήματα δεν είχαν επιλυθεί εξ' αρχής. Επιπλέον, μας προβληματίσε ιδιαίτερα η αναφορά του ΤΑΥ ότι η μη επίτευξη συνεχόμενων αποτελεσμάτων εντός των απαιτούμενων προδιαγραφών ενδεχομένως οφείλεται και σε δυσλειτουργία των διαφόρων σταδίων επεξεργασίας.

Ενόψει των πιο πάνω, το ΤΑΥ εισηγήθηκε τη μη καταβολή οποιουδήποτε ποσού στον Ανάδοχο μέχρις ότου παραχθεί επεξεργασμένο νερό που να συνάδει με τις προδιαγραφές της σύμβασης. Επιπρόσθετα ωστόσο, θεωρούμε ως ουσιώδους σημασίας το ζήτημα της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων. Κατά την άποψη μας, το κόστος για την ηλεκτρική ενέργεια, η οποία υπερβαίνει τη σχετική κατανάλωση που εγγυήθηκε ο Ανάδοχος στην προσφορά του (και η οποία λήφθηκε υπόψη για να του κατακυρωθεί ο διαγωνισμός), θα πρέπει να συνεχίσει να αποκόπτεται από τα πιστοποιητικά πληρωμής του Αναδόχου, μέχρι τη λήξη της σύμβασης.

Στις 20.4.2016, το ΤΑΥ μας πληροφόρησε ότι δεν επιβλήθηκαν ρήτρες/χρηματικές αποκοπές στη φάση της κατασκευής του Έργου, λόγω των αποκλίσεων που παρουσιάστηκαν στις παραμέτρους/χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου νερού, κάτι το οποίο συνιστά σοβαρή παράλειψη, κατά την άποψη μας.

Σε σχέση με την περίοδο που λήφθηκε υπόψη για να εκδοθεί το Performance Certificate (15.4.2015 – 27.7.2015), το ΤΑΥ θεωρεί ότι οι αποκλίσεις που παρουσιάστηκαν στις παραμέτρους/χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου νερού δεν ήταν σημαντικές, παραθέτοντας τα αποτελέσματα πρόσθετων ελέγχων που διενεργήθηκαν, τα οποία ήταν εντός των απαιτήσεων των τεχνικών προδιαγραφών της σύμβασης.

Σε σχέση με τη μη επιβολή ρητρών/χρηματικών αποκοπών στη φάση της κατασκευής του Έργου, λόγω των αποκλίσεων που παρουσιάστηκαν στις παραμέτρους/χαρακτηριστικά του επεξεργασμένου νερού, το ΤΑΥ μας ανέφερε ότι, ως πρώτιστος στόχος είχε τεθεί η επίτευξη και η σταθεροποίηση των αποτελεσμάτων εντός των απαιτήσεων των τεχνικών προδιαγραφών της σύμβασης. Όπως μας αναφέρθηκε από το ΤΑΥ, ο Ανάδοχος αποζημιώθηκε συνολικά ποσό το οποίο αντιστοιχούσε σε εργασίες λειτουργίας και συντήρησης διάρκειας 12 μηνών (με 12 σειρές χημικών αναλύσεων), χωρίς να του καταβληθεί πρόσθετη πληρωμή για το γεγονός ότι η διάρκεια της Περιόδου Ευθύνης Ελαττωμάτων, κατά την οποία λειτουργούσε τον Σταθμό, επεκτάθηκε τελικά στους 17 μήνες, ενώ κλήθηκε να διενεργήσει συνολικά 18 χημικές αναλύσεις.

Σύσταση: Οι όροι των δημόσιων συμβάσεων πρέπει να τηρούνται επακριβώς, χωρίς να απαλλάσσονται οι Ανάδοχοι από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Οι Αναθέτουσες Αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι με το πέρας της κατασκευής τους, τα έργα του δημοσίου λειτουργούν ικανοποιητικά και χωρίς προβλήματα.

2.2.2 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ

Έκταση κρατικής δασικής γης. Η Υπηρεσία μας υπέδειξε επανειλημμένα την ανάγκη αντιπαραβολής της κρατικής δασικής γης, η οποία, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Δασών (ΤΔ), ανέρχεται σε 163.818 εκτάρια, με τα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), ώστε να εντοπιστούν τυχόν διαφορές και να προωθηθούν οι απαραίτητες διορθώσεις. Λόγω του μεγάλου αριθμού εκκρεμοτήτων που εντοπίστηκαν στα δάση για τα οποία έγινε κάποια εργασία, αποφασίστηκε όπως δοθεί προτεραιότητα στη διόρθωση των στοιχείων για το δάσος Αθαλάσσας, όπου λόγω της εγγύτητάς του στη Λευκωσία, η αξία της γης είναι πολύ υψηλή. Όπως αναφέρεται και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, διαφάνηκε ότι, παρόλο που η κρατική δασική γη στο δάσος Αθαλάσσας ανέρχεται, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, σε 965

εκτάρια, στο ΤΚΧ είναι καταγεγραμμένη ως κρατική δασική γη, έκταση περίπου 4 εκταρίων μόνο, ενώ η υπόλοιπη είναι καταγεγραμμένη ως κρατική γη (χαλίτικη) ή ακόμη και ως ιδιωτική. Το ΤΔ συνεργάζεται με το ΤΚΧ για διόρθωση των πιο πάνω εκκρεμοτήτων και αποφασίστηκε αρχικά όπως ξεκινήσει η διαδικασία ελέγχου των τίτλων ιδιοκτησίας της κρατικής δασικής γης, αρχίζοντας από το Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσας.

Σύσταση: Συστήνεται όπως συνεχιστεί και εντατικοποιηθεί η πιο πάνω προσπάθεια.

Ο Διευθυντής του Τμήματος, μας πληροφόρησε ότι έχουν προωθηθεί ενέργειες για συνέχιση της πιο πάνω εργασίας.

Καθυστερημένα έσοδα. Τα καθυστερημένα έσοδα στις 31.12.2015 ανέρχονταν σε €6.358.716, σε σύγκριση με €6.003.726 στις 31.12.2014. Η αύξηση ύψους €354.990 οφείλεται, κυρίως, στη μη είσπραξη ενοικίων του 2015, καθώς και στην περαιτέρω καθυστέρηση είσπραξης ενοικίων προηγούμενων ετών. Σχετικά με τα σημαντικότερα ποσά που περιλαμβάνονται στα καθυστερημένα έσοδα, επισημαίνουμε ότι, ποσοστό 57,8% και 25,1% του συνόλου των καθυστερημένων εσόδων στις 31.12.2015, αφορούν σε μακροχρόνιες συμβάσεις μίσθωσης κρατικής δασικής γης, που εκδόθηκαν σε εταιρείες για την ανέγερση ξενοδοχειακών μονάδων στη Λευκωσία και στην Αγία Νάπα, αντίστοιχα, οι οποίες αμφισβητούν το ύψος των αναθεωρημένων μισθωμάτων. Το ΤΔ προώθησε τις υπό αναφορά περιπτώσεις στον Γενικό Εισαγγελέα για λήψη νομικών μέτρων. Η πρώτη περίπτωση, για την οποία γίνεται αναφορά και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, έχει ανατεθεί, από τον Γενικό Εισαγγελέα, σε ιδιωτικό δικηγορικό γραφείο, το οποίο, εκ παραδρομής, προχώρησε στην καταχώριση αγωγής κατά της συγκεκριμένης εταιρείας στις 26.6.2012, για το ποσό των €1.291.990, αντί €2.249.753. Το ιδιωτικό δικηγορικό γραφείο εισηγήθηκε όπως μην τροποποιηθεί το ποσό της απαίτησης, καθότι αυτό θα επιφέρει περαιτέρω καθυστέρηση στην εξέταση της υπόθεσης. Όσον αφορά στη δεύτερη περίπτωση, η εταιρεία εξόφλησε εντός του 2016 το καθυστερημένο όφελός της μέχρι τις 15.1.2015, εκτός του ποσού των €176. 651, πλέον τόκους υπερημερίας, για το οποίο εκκρεμεί η εκδίκαση σχετικής έφεσης που καταχώρισε στο Δικαστήριο.

Σύσταση: Επαναλαμβάνουμε την εισήγησή μας για εντατικοποίηση των προσπαθειών του Τμήματος, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, για απαίτηση ολόκληρων των οφειλόμενων ποσών που σχετίζονται με τις υπό αναφορά περιπτώσεις καθώς και για τις υπόλοιπες περιπτώσεις καθυστερημένων οφειλών που προωθήθηκαν στον Γενικό Εισαγγελέα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος, μας πληροφόρησε ότι τα υπό αναφορά θέματα τυγχάνουν χειρισμού με την καθοδήγηση της Νομικής Υπηρεσίας.

Μακροχρόνια σύμβαση μίσθωσης δασικής γης σε εταιρεία στην περιοχή Αγίας Νάπας. Η εταιρεία με την οποία συνήφθη η πιο πάνω σύμβαση αμφισβήτησε την ερμηνεία ορισμένων όρων της σύμβασης από την Υπηρεσία μας, την οποία υιοθέτησε και ο Γενικός Εισαγγελέας, σύμφωνα με την οποία, όπως επεξηγείται εκτενέστερα στην Έκθεσή μας για το 2008, θα έπρεπε να καταβάλει πρόσθετο μίσθωμα για την περίοδο 11.3-31.12.2003 ύψους €233.438.

Ενόψει της συνεχιζόμενης άρνησης της εταιρείας να καταβάλει το οφειλόμενο ποσό, το Τμήμα μετά από επιμονή της Υπηρεσίας μας απέστειλε, στις 13.8.2009, επιστολή στον Γενικό Εισαγγελέα, για λήψη νομικών μέτρων και ο Γενικός Εισαγγελέας στις 4.4.2013, ενημέρωσε το Τμήμα ότι στις 21.9.2011 καταχωρίστηκε αγωγή (αρ. 982/11) για διεκδίκηση του πιο πάνω μισθώματος.

Το Τμήμα μας πληροφόρησε ότι το θέμα έχει λήξει, με την εκ συμφώνου Απόφαση του Δικαστηρίου ημερομηνίας 2.11.2016 για την καταβολή, από την εταιρεία, του ποσού των €110.000, το οποίο

εξοφλήθηκε στις 18.11.2016. Το ποσό αυτό θα είχε απολεσθεί αν το Τμήμα Δασών δεν υιοθετούσε την εισήγηση μας για διεκδίκηση του.

Ανταλλαγές κρατικής δασικής γης με ιδιωτική. Όπως αναφέρουμε στην προηγούμενη Έκθεσή μας, από δειγματοληπτικό έλεγχο που είχαμε διενεργήσει σε περιπτώσεις ανταλλαγής κρατικής δασικής γης με ιδιωτική, διαπιστώσαμε σημαντικές αδυναμίες. Συγκεκριμένα, εντοπίσαμε δύο περιπτώσεις ανταλλαγών, που πραγματοποιήθηκαν το 2007 στο δάσος Ραντί στη Λεμεσό και το 2012 στο δάσος Λουρκά στο Γέρι, όπου, όχι μόνο δεν φαίνεται να εξυπηρετήθηκε το δημόσιο συμφέρον, αλλά η δεύτερη ανταλλαγή οδήγησε σε σημαντική μείωση του αποθέματος της κρατικής δασικής γης, ενώ και οι δύο ανταλλαγές κατέστησαν πιο δύσκολη τη διαχείριση των δασών. Σημειώνεται ότι και στις δύο περιπτώσεις το ΤΚΧ εκτίμησε τις υπό ανταλλαγή γαίες ως ισάξιες, παρά το ότι, εκ πρώτης όψews, τα χαρακτηριστικά τους παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές. Διαπιστώσαμε επίσης ότι, όσον αφορά στην πρώτη περίπτωση ανταλλαγής, η εταιρεία, η οποία ανέπτυξε γήπεδο γκολφ, προέβηκε σε τρεις επεμβάσεις εντός του δάσους Ραντί, χωρίς το ΤΔ να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για άμεση αποκατάσταση και ότι η διαδικασία εξέτασης της πρότασης για ανταλλαγή ολοκληρώθηκε ταχύτατα, σε αντίθεση με άλλες παρόμοιες προτάσεις, για τις οποίες απαιτήθηκε υπερβολικός χρόνος για την εξέτασή τους. Όσον αφορά στη δεύτερη περίπτωση ανταλλαγής, επισημάναμε ότι ο αιτητής ήταν Διευθυντής σε ένα από τα εμπλεκόμενα Τμήματα, εκπρόσωπος του οποίου συμμετείχε στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε για την εξέταση του αιτήματός του, και που παρέλειψε να δηλώσει κώλυμα.

Μετά από εισήγησή μας, για διερεύνηση των πιο πάνω και απόδοση ευθυνών, ο Διευθυντής του Τμήματος, ενημέρωσε το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ) και ζήτησε να διοριστεί Ερευνών Λειτουργός για εξέταση της ορθότητας των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν. Διαβίβασε επίσης, στις 15.3.2016, εκθέσεις γεγονότων στο Υπουργείο ΓΑΑΠ, με τις οποίες επιβεβαιώνει τις επισημάνσεις μας και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω ανταλλαγές δεν θα έπρεπε να είχαν προωθηθεί από το ΤΔ, διότι η τοπογραφία, η προσβασιμότητα και η βλάστηση των δασικών εκτάσεων που προσφέρθηκαν παρουσίαζαν σημαντικό πλεονέκτημα, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα χαρακτηριστικά των ιδιωτικών γαιών. Στις εκθέσεις ο Διευθυντής του Τμήματος αναφέρει ότι είναι δύσκολο να αποφανθεί σε σχέση με την απόδοση ευθυνών για την απόφαση της προώθησης των ανταλλαγών και για την εκτίμηση των υπό ανταλλαγών εκτάσεων, παρόλο που οι προσφερθείσες γαίες ήταν πιο κατάλληλες για ανάπτυξη και επομένως μεγαλύτερης αξίας, αφού δεν μπορεί να τεκμηριωθεί αν υπήρχε σκοπιμότητα για να ευνοηθούν οι ιδιώτες ή αν έγιναν λανθασμένοι χειρισμοί, ερμηνείες και συμπεράσματα. Στην έκθεση σημειώνεται επίσης ότι όλοι οι λειτουργοί του ΤΔ που συμμετείχαν στη διαμόρφωση της απόφασης για προώθηση των υπό αναφορά ανταλλαγών, αφυπηρέτησαν και επομένως δεν μπορούν να διωχθούν πειθαρχικά, ενώ σε ότι αφορά στην πιθανότητα ύπαρξης άλλου είδους αδικήματος και της δυνατότητας ακύρωσης των αποφάσεων των ανταλλαγών, αναφέρεται ότι θα πρέπει να ερωτηθεί ο Γενικός Εισαγγελέας, αφού πρώτα ζητηθούν οι απόψεις του ΤΚΧ, σε σχέση με την ορθότητα των εκτιμήσεων. Μετά από σύσταση του Υπουργείου ΓΑΑΠ, ο Διευθυντής του Τμήματος, απέστειλε στις 26.4.2016 επιστολή προς το ΤΚΧ ζητώντας την επανεκτίμηση της αξίας των κρατικών δασικών και ιδιωτικών γαιών.

Σύσταση: Παρακαλούμε όπως μας τηρείτε ενήμερους για εξελίξεις επί του θέματος.

Παράνομη κατοχή κρατικής δασικής γης.

(α) Όπως αναφέρουμε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, διαπιστώθηκε ότι, υποστατικά που βρίσκονται στο Εθνικό Δασικό Πάρκο Παιδαγωγικής Ακαδημίας κατακρατούνται παράνομα από ιδιώτη.

Σύσταση: Επαναλαμβάνουμε την εισήγησή μας, όπως, το Τμήμα προχωρήσει αμέσως με τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για ανάκτηση της δασικής γης και των υποστατικών.

Ο Διευθυντής του Τμήματος συμφώνησε με την εισήγησή μας και μας πληροφόρησε ότι ο σχετικός φάκελος της υπόθεσης θα προωθηθεί στη Νομική Υπηρεσία το συντομότερο δυνατό.

(β) Όπως αναφέρουμε εκτενέστερα σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, διαπιστώσαμε ότι 16 από τις 60 κατοικίες στο μεταλλείο Αμιάντου, συνεχίζουν να κατακρατούνται παράνομα από πρώην εργαζόμενους στο μεταλλείο και οι υποθέσεις αυτές εκκρεμούν στο Δικαστήριο, από το 2011. Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Υπουργείο ΓΑΑΠ θα εφαρμόσει τη σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 25.1.2016, σύμφωνα με την οποία, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, θα αναστείλει την εκτέλεση του δικαστικού Διατάγματος, αναφορικά με τις αγωγές για την χωρίς άδεια κατοχή των κατοικιών στο μεταλλείο Αμιάντου και θα προχωρήσει στην ενοικίαση των κατοικιών στους σημερινούς χρήστες με προσυμφωνημένο ενοίκιο, για προκαθορισμένο χρόνο και με όρο ότι οι κατοικίες θα συντηρούνται από τους χρήστες.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα, κατά τη σύναψη των σχετικών συμφωνιών ακολουθήσει τις σχετικές υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας, ώστε το Κράτος να μπορεί να ανακτήσει τις κατοικίες, όταν αυτό απαιτηθεί και εξετάσει το ενδεχόμενο επιβολής αγοραίου μηνιαίου ενοικίου.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε ότι έχουν ακολουθηθεί όλες οι υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας και σε ότι αφορά την επιβολή του αγοραίου ενοικίου, θα εφαρμοστούν οι πρόνοιες της σχετικής Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 25.1.2016.

Μονάδα Πτητικών Μέσων. Από επιτόπιο έλεγχο που διενεργήσαμε στη Μονάδα Πτητικών Μέσων (ΜΠΜ) του Τμήματος Δασών και από επισκόπηση φακέλων σχετικά με τη λειτουργία της Μονάδας, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

(α) Αδυναμίες στο νομικό πλαίσιο λειτουργίας της ΜΠΜ. Σε σχετική έκθεση που ετοιμάστηκε το 2015, από Τεχνική Επιτροπή, την οποία απαρτίζουν εκπρόσωποι από το ΤΔ, το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας (ΤΠΑ) και την Αστυνομία, επισημαίνεται η έλλειψη νομικού πλαισίου και Κανονισμών που να διέπουν τη λειτουργία των κρατικών πτητικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου των δύο αεροσκαφών του ΤΔ, καθώς και σοβαρές αποκλίσεις από τις απαιτήσεις των σχετικών Ευρωπαϊκών Κανονισμών. Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 22.6.2015, με τη συμμετοχή του Υπουργείου ΓΑΑΠ και των εμπλεκόμενων φορέων, αποφασίστηκε όπως το ΤΔ ετοιμάσει το νομικό πλαίσιο που θα διέπει τα αεροσκάφη που λειτουργούν ως κρατικά στην Κύπρο.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να προωθήσει άμεσα ενέργειες για την ετοιμασία του υπό αναφορά νομικού πλαισίου.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, ελλείψει βούλησης από το ΤΠΑ για προώθηση του υπό αναφορά νομικού θέματος, το οποίο, κατά την άποψη του, είναι το πλέον αρμόδιο Τμήμα για το χειρισμό του θέματος, το ΤΔ προχώρησε στη συμπερίληψη πιστώσεων, στον Προϋπολογισμό του 2017, για αγορά υπηρεσιών για την ετοιμασία νομοτεχνικού πλαισίου και Κανονισμών που να διέπουν τη λειτουργία των κρατικών αεροσκαφών στην Κύπρο.

(β) Πλήρωση κενών θέσεων Μηχανικού και Χειριστή Αεροσκαφών. Λόγω της παγοποίησης της πλήρωσης κενών θέσεων στο δημόσιο, παρατηρήθηκε καθυστέρηση στην πρόσληψη χειριστών και μηχανικών για τα αεροσκάφη του Τμήματος, με αποτέλεσμα να καθίσταται αναγκαία η κάλυψη των αναγκών αυτών με αγορά υπηρεσιών, με πολύ μεγαλύτερο κόστος. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, βάσει των υφιστάμενων συμβολαίων για αγορά υπηρεσιών, καταβάλλεται μηνιαίως ποσό ύψους €19.000 περίπου, για απασχόληση δύο χειριστών κατά την κρίσιμη περίοδο (4-5 μήνες), ενώ το μηνιαίο κόστος για απασχόληση του Χειριστή Πτητικών Μέσων Α' του Τμήματος ανέρχεται στα €4.500.

Η πλήρωση των θέσεων των χειριστών έχει ολοκληρωθεί εντός του 2016, αλλά σύμφωνα με το Τμήμα, τα Σχέδια Υπηρεσίας των χειριστών πτητικών μέσων παρουσιάζουν σημαντικές αδυναμίες, αφού, μεταξύ άλλων, δεν καθορίζουν μέγιστο όριο ηλικίας, ούτε πρόνοια για επιτυχή ολοκλήρωση του κύκλου εκπαίδευσης, ως προϋπόθεση για μόνιμη εργοδότηση. Επίσης, δεν περιλαμβάνεται οποιαδήποτε δέσμευση αναφορικά με την παραμονή των χειριστών στο Τμήμα, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους, για ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα, ώστε να διασφαλιστεί η αξιοποίηση της επένδυσης της Δημοκρατίας στην εκπαίδευσή τους, το κόστος της οποίας ανέρχεται περίπου σε €150.000 για τον καθένα.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως προωθηθούν οι σχετικές αλλαγές στα Σχέδια Υπηρεσίας των χειριστών πτητικών μέσων, ώστε οι πιο πάνω αδυναμίες να μην προκύψουν σε μελλοντικές προκηρύξεις.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ήδη ετοιμάστηκε Σχέδιο Δράσης για την εκπαίδευση των νεοπροσληφθέντων, καθώς και ότι, όσον αφορά στη σύσταση μας για τα Σχέδια Υπηρεσίας, με την οποία συμφωνεί, απέστειλε, στις 12.7.2016, σχετική επιστολή προς το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού.

(γ) Αξιοποίηση προσωπικού. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα εργασίας των τριών ωρομίσθιων εργατών της Μονάδας, διαπιστώθηκε ότι, κατά τη μη κρίσιμη περίοδο (δηλαδή περίοδο χαμηλού κινδύνου) 30.11.2015-29.1.2016, δεν αξιοποιούνταν επαρκώς, αφού όλοι εκτελούσαν κάθε μέρα τα ίδια καθήκοντα, που αφορούσαν είτε στην ετοιμασία του αεροσκάφους για ψέκασμα, είτε σε εργασίες καθαριότητας. Αναφέρεται ότι, η Υπηρεσία μας, σε επιστολή της ημερομηνίας 4.5.2012, εξέφρασε ερωτηματικά ως προς την απασχόληση, σε μόνιμη βάση, δύο ωρομίσθιων εργατών, στη Μονάδα και ζήτησε να μάθει τον τρόπο αξιοποίησής τους. Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η παρουσία τους σε μόνιμη βάση είναι πλήρως δικαιολογημένη και ότι κατά τους χειμερινούς μήνες είναι υπεύθυνοι για την πρόσμιξη των γεωργικών φαρμάκων και την ετοιμασία του αεροσκάφους για ψέκασμα.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως, κατά την έναρξη της μη κρίσιμης περιόδου, επανεξετάζονται οι ανάγκες της Μονάδας σε προσωπικό και προωθούνται οι απαραίτητες μετακινήσεις, ώστε η Μονάδα να στελεχώνεται μόνο με το απαιτούμενο προσωπικό.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η επανεξέταση των αναγκών της Μονάδας σε προσωπικό κατά τη μη κρίσιμη περίοδο είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται διαχρονικά μέσα στα πλαίσια της πολιτικής για καλύτερη αξιοποίηση του προσωπικού. Μας πληροφόρησε επίσης ότι υπάρχει μέγιστη αξιοποίηση του ωρομίσθιου προσωπικού το οποίο, κατά τη μη κρίσιμη περίοδο, ασχολείται και με έκτακτες συντηρήσεις των αεροσκαφών, οι οποίες δεν αναγράφονται στο πρόγραμμα εργασίας τους. Η Υπηρεσία μας διατηρεί την αρχική της άποψη αναφορικά με την αξιοποίηση του ωρομίσθιου προσωπικού. Ο Διευθυντής μάς επισήμανε επίσης την έλλειψη χειριστών στη Μονάδα, κατά τη μη κρίσιμη περίοδο, η οποία δημιουργεί προβλήματα στη διαθεσιμότητα των αεροσκαφών και στην τήρηση των όρων σχετικά με τους χρόνους εργασίας.

(δ) Αξιοποίηση αεροσκαφών για περιπολίες για εντοπισμό πυρκαγιών. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στον συνολικό αριθμό ωρών πτήσεων που εκτέλεσαν τα δύο αεροσκάφη κατά τα έτη 2014 και 2015 και στους σκοπούς των πτητικών επιχειρήσεων διαπιστώσαμε ότι, κατά τα έτη 2014 και 2015, από τις 310 και 305 περίπου ώρες πτήσης που πραγματοποίησαν συνολικά τα δύο αεροσκάφη, μόνο οι 12 και 34 ώρες, αντίστοιχα, αφορούσαν σε περιπολίες για εντοπισμό πυρκαγιών. Οι υπόλοιπες αφορούσαν, κυρίως, ψεκασμούς και εκπαίδευση.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως, για σκοπούς ενίσχυσης της επίγειας πυροπροστασίας των δασών αλλά και περαιτέρω αξιοποίησης των αεροσκαφών, το Τμήμα εξετάσει το ενδεχόμενο αύξησης των ωρών πτήσης που διενεργούν τα αεροσκάφη σε περιπολίες για εντοπισμό πυρκαγιών, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τις εκπαιδευτικές πτήσεις, ώστε να μην υπάρξει αύξηση στο σχετικό κόστος.

Ο Διευθυντής του Τμήματος συμφώνησε με τη σύστασή μας και μας πληροφόρησε ότι αυτή θα ληφθεί υπόψη.

Λογισμικό διαχείρισης αποθηκών. Διαπιστώθηκε ότι, ενώ παρήλθαν πέραν των 14 ετών από την ολοκλήρωση/παραλαβή του λογισμικού διαχείρισης αποθηκών, και το οποίο εγκαταστάθηκε σε εννέα σημεία και από το 2003 καταβάλλεται σχετικό ποσό για τη συντήρηση και υποστήριξή του, το ΤΔ δεν έχει ακόμη εξασφαλίσει έγκριση, από το Γενικό Λογιστήριο, για κατάργηση των χειρόγραφων καθολικών αποθήκης για τα οκτώ από τα εννέα σημεία. Όσον αφορά στην αποθήκη του Γραφείου Δασικού Μηχανικού, διαπιστώθηκε ότι το ΤΔ, δεν έχει αποταθεί στο Γενικό Λογιστήριο για την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης. Επισημαίνεται ότι, από έλεγχο της Υπηρεσίας μας στην υπό αναφορά Αποθήκη, διαπιστώθηκε ότι, διενεργούνται ετησίως περίπου 500 παραλαβές και 2.000 χορηγήσεις, για τις οποίες ενημερώνονται τόσο τα χειρόγραφα όσο και τα μηχανογραφημένα καθολικά.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να προωθήσει τις ανάλογες ενέργειες, ώστε να καταστεί εφικτή η εξασφάλιση έγκρισης από το Γενικό Λογιστήριο για κατάργηση των χειρόγραφων καθολικών.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα υπάρξει συμμόρφωση στη σύστασή μας. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, όσον αφορά στην αποθήκη του Δασικού Μηχανικού, οι παραλαβές και οι χορηγήσεις των υλικών που χρεώνονται σε λογαριασμό προκαταβολών θα συνεχίσουν να γίνονται με ενημέρωση των χειρόγραφων καθολικών, μέχρι την ανάπτυξη από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής νέου λογισμικού για τη διαχείριση αποθηκών, καθότι το υφιστάμενο παρουσιάζει πρόβλημα σχετικά με τον υπολογισμό του κόστους.

Εμπορία καυσόξυλων. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στην εφαρμογή των προνοιών του περί του Ελέγχου της Εμπορίας Ξυλείας και Προϊόντων Ξυλείας Νόμου του 2013, εντοπίσαμε αδυναμίες οι οποίες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, στη μη διενέργεια ελέγχου σε πρόσωπα που δεν ανανέωσαν την άδεια εμπορίας καυσόξυλων κατά τα έτη 2015-2016 για να εξακριβωθεί ότι δεν ασκούν πλέον δραστηριότητα, με σκοπό την ακύρωση των εντύπων μεταφοράς καυσόξυλων που κατείχαν, στην εξακρίβωση της νομιμότητας των στοιχείων που υποβάλλονται προς το Τμήμα και στη μη επίδειξη, σε κάποιες περιπτώσεις, αυστηρότητας και επιβολής μέτρων συμμόρφωσης κατά τη διενέργεια επίσημων ελέγχων σε εμπόρους καυσόξυλων. Επισημάναμε επίσης ότι δεν έχουν καθοριστεί οποιαδήποτε κριτήρια που να διασφαλίζουν ότι η διαδικασία διάθεσης καυσόξυλων, από το ΤΔ, γίνεται με βάση τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, με αποτέλεσμα, δασικοί υπάλληλοι, λόγω της άμεσης πρόσβασης που κατέχουν στην πληροφόρηση για διαθέσιμη ξυλεία που προορίζεται για καυσόξυλα, να προμηθεύονται οι ίδιοι και συγγενικά τους πρόσωπα μεγάλες ποσότητες καυσόξυλων. Επίσης, δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία για τον τρόπο διάθεσης καυσόξυλων που προκύπτουν μετά από πυρκαγιά, με αποτέλεσμα να εναπόκειται στην κρίση του εκάστοτε υπεύθυνου λειτουργού ο τρόπος με τον οποίο θα διατεθούν.

Σύσταση: Για την αντιμετώπιση των πιο πάνω θεμάτων, εισηγηθήκαμε, μεταξύ άλλων, όπως για σκοπούς περιορισμού του ενδεχόμενου εκμετάλλευσης, από το προσωπικό του ΤΔ, της πρόσβασης σε πληροφόρηση για να προμηθεύεται μεγάλες ποσότητες καυσόξυλων, το Τμήμα να καθορίσει πλαίσιο για τη διάθεση καυσόξυλων προς τους δασικούς υπάλληλους. Επιπρόσθετα, το Τμήμα πρέπει να καθορίσει γραπτές διαδικασίες για τη διάθεση καυσόξυλων που προκύπτουν μετά από πυρκαγιά.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το θέμα της διάθεσης καυσόξυλων απασχόλησε και το Τμήμα και για αυτό έχουν ληφθεί μέτρα, ενώ παράλληλα το Τμήμα επεξεργάζεται ολοκληρωμένο πλαίσιο για την επίλυσή του.

Συντήρηση χώρων πρασίνου από το Τμήμα Δασών.

(α) Χώροι πρασίνου του Νέου Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας (ΓΝΛ). Το ΤΔ αναλαμβάνει κάθε χρόνο τη συντήρηση των χώρων πρασίνου, σε εξωτερικούς και αίθριους χώρους του ΓΝΛ έκτασης 49.034 τ.μ. και 3.360 τ.μ., αντίστοιχα, η οποία αφορά σε εργασίες κηπουρικής, τοπιοτέχνησης και εγκατάστασης συστημάτων άρδευσης. Παρατηρήσαμε ότι το ΤΔ, μέχρι το 2015 εκτελούσε τις απαιτούμενες εργασίες συντήρησης ανεξάρτητα από τις διαθέσιμες πιστώσεις του Τμήματος Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (ΙΥ&ΥΔΥ), με αποτέλεσμα να επιβαρύνει τον δικό του Προϋπολογισμό με το πρόσθετο κόστος και να αναγκάζεται να προβαίνει σε περικοπές εργασιών σε άλλους χώρους πρασίνου που συντηρεί. Επίσης, διαπιστώσαμε ότι το ΤΔ συντηρεί χώρους που δεν προσφέρονται για χρήση από το κοινό και τους ασθενείς, στους οποίους φυτεύει γρασίδι, που απαιτεί αυξημένη συντήρηση, αντί άλλων δασικών δέντρων και θάμνων, που χρειάζονται λιγότερη συντήρηση. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με πρακτικά σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 17.12.2015, το Τμήμα ΙΥ&ΥΔΥ ανέφερε ότι θα μελετούσε σε μελλοντικό στάδιο το ενδεχόμενο για πλήρη ανάθεση της υπηρεσίας στον ιδιωτικό τομέα, θέση με την οποία συμφώνησε το ΤΔ.

(β) Κυβερνητικοί χώροι. Το ΤΔ συντηρεί χώρους πρασίνου σε άλση και κήπους Υπηρεσιών, Τμημάτων και Υπουργείων της Κυβέρνησης. Κατά το 2015, δαπανήθηκε για τον πιο πάνω σκοπό κονδύλι ύψους €72.080, στο οποίο όμως δεν περιλαμβάνονται τα εργατικά κόστη και τα κόστη αγοράς καυσίμων και συντήρησης των μηχανοκίνητων οχημάτων και μηχανημάτων που χρησιμοποιούνται για τη διεκπεραίωση της υπό αναφορά την εργασίας. Αναφέρεται ότι, κατά το 2015, για την εκτέλεση της εργασίας αυτής στην περιφέρεια Λευκωσίας, το Τμήμα απασχόλησε πλήρως δύο μέλη του μόνιμου ωρομίσθιου προσωπικού, δύο για περίοδο πέντε μηνών και 19 εποχικούς ωρομίσθιους εργάτες για περίοδο οκτώ μηνών και ότι η παρακολούθηση της εργασίας αυτής αποτελούσε το κύριο μέρος των αρμοδιοτήτων ενός δασικού λειτουργού του Τμήματος. Σύμφωνα με πληροφορίες του Τμήματος, η ολική έκταση κυβερνητικών χώρων πρασίνου που συντηρεί το Τμήμα στην περιφέρεια Λευκωσίας ανέρχεται σε 33,34 εκτάρια περίπου, εκ των οποίων μόνο το κόστος συντήρησης 10,85 εκταρίων ανακτάται από τα αντίστοιχα Τμήματα/Υπηρεσίες/Υπουργεία της Κυβέρνησης. Διαπιστώσαμε επίσης ότι, σε τέσσερεις περιπτώσεις, το Τμήμα ανέλαβε τη συντήρηση χώρων πρασίνου παρά το γεγονός ότι οι εν λόγω φορείς εργοδοτούν, σε μόνιμη βάση, κηπουρούς, καθώς και ότι το Τμήμα, παρέχει σε ορισμένους μη κυβερνητικούς φορείς δωρεάν υπηρεσίες συντήρησης χώρων πρασίνου, συνολικής έκτασης 6 εκταρίων.

Σύσταση: Δεδομένου ότι οι πιο πάνω εργασίες δεν αφορούν σε παροχή δασοκομικών υπηρεσιών και συνεπώς, με την εκτέλεσή τους, δεν επιτυγχάνεται η εκπλήρωση οποιουδήποτε στόχου του Τμήματος, αλλά αντίθετα ενδέχεται να αποβαίνουν εις βάρος άλλων ουσιωδών αρμοδιοτήτων του Τμήματος, εισηγούμαστε όπως το Τμήμα επανεξετάσει την ανάγκη ανάληψής τους. Σε περίπτωση κατά την οποία το Τμήμα αποφασίσει ότι οι εργασίες αυτές εμπίπτουν στις αρμοδιότητές του, η διεξαγωγή τους θα πρέπει να γίνεται με τον πιο οικονομικό και αποτελεσματικό τρόπο και το Τμήμα να προωθήσει τις απαιτούμενες ενέργειες για την ανάκτηση του πραγματικού κόστους εκτέλεσής τους. Επιπρόσθετα, το Τμήμα θα πρέπει να επανεξετάσει την ανάγκη παροχής υπηρεσιών σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι ο εξωραϊσμός των κυβερνητικών χώρων εμπίπτει στις εργασίες εγκατάστασης και περιποίησης του πρασίνου των πόλεων, οι οποίες αναμφίβολα εμπίπτουν στις δραστηριότητες του Τμήματος και ως εκ τούτου, το Τμήμα θα συνεχίσει να εκτελεί τις πιο πάνω εργασίες. Όσον αφορά στη συντήρηση χώρων πρασίνου του ΓΝΛ, θα προωθηθούν ενέργειες έτσι ώστε η εργασία να γίνεται με πιο οικονομικό τρόπο και στα πλαίσια των διαθέσιμων πιστώσεων του Τμήματος ΙΥ&ΥΔΥ. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι κυβερνητικοί χώροι πρασίνου που συντηρούνται είναι προκαθορισμένοι και σε περίπτωση που ζητείται η συντήρηση πρόσθετου χώρου πρασίνου, το ΤΔ ζητά την ανάκτηση του πραγματικού κόστους. Απέφερε επίσης ότι οι εργασίες που εκτελεί το Τμήμα, στις τέσσερις περιπτώσεις που διαθέτουν κηπουρούς, είναι δασοκομικής φύσεως και αποτελούν πρόσθετες εργασίες από αυτές που εκτελούν οι κηπουροί. Όσον αφορά στη συντήρηση των χώρων πρασίνου στους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, το Τμήμα συμφώνησε με τη σύστασή μας για τερματισμό των υπηρεσιών, αφού εξασφαλιστεί πρώτα η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου ΓΑΑΠ.

Η Υπηρεσία μας συνεχίζει να διατηρεί τις επιφυλάξεις της κατά πόσο η πιο πάνω αρμοδιότητα εμπίπτει στους στόχους του Τμήματος, δεδομένου ότι αποστολή του Τμήματος είναι η αιφορική διαχείριση και προστασία των κρατικών και ιδιωτικών δασών και άλλων δασοκαλυμμένων εκτάσεων της Κύπρου.

(γ) Δεντροστοιχίες κατά μήκος αυτοκινητόδρομων που εμπίπτουν στα όρια των δημοτικών τοπικών Αρχών. Μεταξύ των προτάσεων που προνοεί το Σχέδιο Δράσης για την αναδιάρθρωση του Υπουργείου ΓΑΑΠ, που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 4.2.2015, είναι η μεταφορά της αρμοδιότητας για διαχείριση των δεντροστοιχιών κατά μήκος των αυτοκινητόδρομων στις δημοτικές τοπικές Αρχές. Αναφέρεται ότι, σύμφωνα με κοστολόγηση του Τμήματος, το σχετικό κόστος συντήρησης ανέρχεται περίπου στις €206.110. Μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου του 2016, το Τμήμα ολοκλήρωσε τις διαβουλεύσεις με όλους τους εμπλεκόμενους Δήμους και ανέμενε από αυτούς την τελική απόφασή τους.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι το Τμήμα πρέπει να επιδιώξει την πιο πάνω διευθέτηση. Δεδομένου ότι η υπηρεσία αυτή συμβάλλει στη βελτίωση της αισθητικής των δημοτικών Αρχών, καθώς και ότι η συντήρηση χώρων πρασίνου εκτελείται ήδη από τις δημοτικές Αρχές, θεωρούμε ότι η ανάληψή της από τις δημοτικές Αρχές θα έχει ως αποτέλεσμα την αξιοποίηση συνεργειών και τη μείωση λειτουργικού κόστους, που θα προκύψουν όταν η υπηρεσία αυτή παρέχεται μόνο από ένα φορέα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, προκαταρκτικά, φαίνεται ότι μόνο τρεις Δήμοι ενδιαφέρονται να αναλάβουν τις υπό αναφορά εργασίες συντήρησης χώρων πρασίνου, καθώς και ότι μόλις υπάρξει τελική τοποθέτηση από όλους τους Δήμους, θα ετοιμαστεί σχετική πρόταση προς το Υπουργείο ΓΑΑΠ για υλοποίηση.

2.2.3 ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Έλεγχος αξιοπιστίας του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής αιγοπροβάτων. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 21/2004 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που αφορά στη θέσπιση συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής των αιγοπροβάτων, κάθε Κράτος μέλος δημιουργεί σύστημα για την αναγνώριση και την καταγραφή των αιγοπροβάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω Κανονισμού. Επισημάναμε ότι, το σύστημα αυτό αποτελεί την κύρια και μοναδική πηγή πληροφόρησης σχετική με την αναγνώριση και καταγραφή αιγοπροβάτων για εξυπηρέτηση αναγκών και άλλων Τμημάτων της Δημοκρατίας όπως το Τμήμα Γεωργίας – Κέντρο Εξυπηρέτησης του Αγρότη, το Τμήμα Δασών καθώς και τον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών (ΟΑΠ). Επισημάναμε επίσης ότι, σύμφωνα με επιστολή της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης (ΓΔΓΑΑ) ημερ. 16.7.2015, από έλεγχο των διαδικασιών διαχείρισης και ελέγχου μέτρων συνδεδεμένης στήριξης στον τομέα των αιγοπροβάτων, που διενήργησε τον Μάιο του 2015, και αφορούσε στα έτη υποβολής αιτήσεων 2014 και 2015, διαπίστωσε ότι οι αρμόδιες Αρχές δεν έχουν συμμορφωθεί πλήρως με τις απαιτήσεις της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας. Στις κυριότερες διαπιστώσεις που αφορούσαν σε θέματα των ΚΥ αναφέρεται, μεταξύ άλλων, η δυσλειτουργική βάση δεδομένων. Ως αποτέλεσμα των ευρημάτων του ελέγχου, η ΓΔΓΑΑ εξετάζει το ενδεχόμενο να προτείνει τον αποκλεισμό, από κοινοτική χρηματοδότηση, ποσοστού τουλάχιστον 25% του συνολικού ποσού που παραχωρήθηκε στα πλαίσια της ειδικής στήριξης στον τομέα των αιγοπροβάτων για τα έτη υποβολής αιτήσεων 2014 και 2015. Συναφείς επισημάνσεις γίνονται και σε άλλη επιστολή της ΓΔΓΑΑ ημερ. 24.7.2015, που αφορούσε στο έτος υποβολής αιτήσεων 2013.

Παρατηρήθηκε ότι, παρά την παρέλευση 12 χρόνων από την έκδοση του ευρωπαϊκού Κανονισμού, οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες (ΚΥ) απέτυχαν να εφαρμόσουν ένα σύστημα αναγνώρισης και καταγραφής αιγοπροβάτων που να διασφαλίζει την αξιοπιστία και αρτιότητα της βάσης δεδομένων και της πληροφόρησης που παρέχει, αφού, μεταξύ άλλων, διαφάνηκαν αδυναμίες και παραλείψεις όσον αφορά στην εφαρμογή των προβλεπόμενων διαδικασιών (τοποθέτηση ενωτίων, μετακινήσεις, σφαγές, θάνατοι) καθώς και στην ενημέρωση του συστήματος με τα ημερήσια αρχεία των σφαγών που προωθούνται ηλεκτρονικά από τα σφαγεία. Συγκεκριμένα εντοπίσαμε ότι, στις 4.8.2016, υπήρχαν 913 περιπτώσεις ατακτοποίητων εκκρεμοτήτων για την ενημέρωση της βάσης δεδομένων του συστήματος, που αφορούσαν στα τέσσερα σφαγεία και σε σύνολο 12.725 ζώων, από τις 2.1.2015.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των επίσημων δειγματοληπτικών ελέγχων, σε συνολικό ζωικό πληθυσμό ύψους 93.207 που ήταν καταχωρισμένος στη βάση δεδομένων, δεν εντοπίστηκαν 9.628 ζώα, δηλαδή ποσοστό ύψους 10%, ενώ σύμφωνα με την ολική απογραφή ζωικού πληθυσμού, που διενεργήθηκε το 2014, από τα 562.650 ζώα που ήταν καταχωρισμένα στη βάση δεδομένων, δεν εντοπίστηκαν 168.543 ζώα, δηλαδή ποσοστό περίπου 30%. Τα ευρήματα αυτά επιβεβαιώνουν τα όσα αναφέρονται πιο πάνω, ότι δηλαδή δεν διασφαλίζεται η αξιοπιστία και η αρτιότητα της βάσης δεδομένων του υπό αναφορά συστήματος. Επιπρόσθετα διαπιστώθηκε ανομοιομορφία στην επιβολή προστίμων, ως απόρροια των επίσημων ελέγχων, από τα Επαρχιακά Κτηνιατρικά Γραφεία (ΕΚΓ) και Αγροτικούς Σταθμούς (ΑΣ) και επισημάναμε ότι, εκ πρώτης όψεως, διαφάνηκε να ενδέχεται ευνοϊκότερη μεταχείριση από συγκεκριμένο ΕΚΓ και ΑΣ.

Σύσταση: Οι ΚΥ θα πρέπει άμεσα να προωθήσουν μέτρα και ενέργειες, ώστε η βάση δεδομένων του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής αιγοπροβάτων να καταστεί άρτια και αξιόπιστη. Επιπρόσθετα, να μελετηθούν τρόποι επίλυσης του προβλήματος που προκύπτει, από τη μη ταύτιση των κωδικών των ζώων που σφάζονται, με τους κωδικούς της βάσης δεδομένων, κατά τη σφαγή των ζώων. Επίσης να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα των επίσημων δειγματοληπτικών ελέγχων που διενεργήθηκαν κατά το 2015 και να ληφθούν ομοιόμορφα διορθωτικά μέτρα, από όλα τα ΕΚΓ και ΑΣ.

Ο Αν. Διευθυντής μάς πληροφόρησε ότι, έχει δρομολογηθεί από τις ΚΥ, η εφαρμογή ορισμένων ρυθμίσεων στη βάση δεδομένων, καθώς επίσης ότι, οι καταχωρήσεις των πληροφοριών στις δηλώσεις σφαγής και ο επιβεβαιωτικός έλεγχος, (μέσω διασταύρωσης/αντιπαραβολής των πληροφοριών), ο οποίος θα γίνεται αυτόματα, αναμένεται πως θα διασφαλίσουν την ενημέρωση της βάσης δεδομένων, σε σχέση με τις σφαγές ζώων με ακρίβεια.

Ζωολογικοί Κήποι. Η σύννομη λειτουργία ενός ζωολογικού κήπου διέπεται από σωρεία νομοθεσιών, Κανονισμών και διεθνών συμβάσεων, που άπτονται αρμοδιοτήτων διαφόρων Τμημάτων του Υπουργείου ΓΑΑΠ, καθώς και άλλων Υπουργείων/Τμημάτων της Δημοκρατίας, (όπως Πολεοδομίας και Οικήσεως, Τελωνείων και Επιθεώρησης Εργασίας και Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας), αφού στις προϋποθέσεις έκδοσης άδειας λειτουργίας ζωολογικού κήπου, εμπεριέχονται θέματα που αφορούν στις κτιριακές και λοιπές εγκαταστάσεις, στις πολεοδομικές άδειες, στο προσωπικό που απασχολείται, στις συνθήκες διαβίωσης των ζώων, στην επιτήρηση από κτηνίατρο και στην προστασία και ασφάλεια, τόσο των άγριων ζώων, όσο και του επισκεπτόμενου κοινού. Σύμφωνα με τους περί Προστασίας και Ευημερίας των Ζώων (Διατήρηση Άγριων Ζώων σε Ζωολογικούς Κήπους) Κανονισμούς αρ. 81/2002, αρμόδια Αρχή για την έκδοση άδειας λειτουργίας ζωολογικού κήπου είναι οι ΚΥ, οι οποίες μεταξύ άλλων, είναι επιφορτισμένες με την επιθεώρηση των ζωολογικών κήπων. Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από τις ΚΥ, μέχρι τον Ιούλιο του 2016 είχαν εκδοθεί άδειες λειτουργίας μόνο για τέσσερεις ζωολογικούς κήπους. Στο πλαίσιο διερεύνησης καταγγελιών που λάβαμε στην Υπηρεσία μας, που αφορούσαν σε συγκεκριμένο Ζωολογικό Πάρκο, εντοπίσαμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις/παραλείψεις που ενδεχομένως να αφορούν και σε υπόλοιπους εγκεκριμένους ζωολογικούς κήπους.

- Λόγω του ότι οι περί Προστασίας και Ευημερίας των Ζώων (Διατήρηση Άγριων Ζώων σε Ζωολογικούς Κήπους) Κανονισμοί αρ. 81/2002, δεν τυγχάνουν εφαρμογής σε σχέση με τα καταστήματα πώλησης ζώων συντροφιάς και λόγω της απουσίας νομοθετικού πλαισίου για την κατοχή μεγάλων άγριων ζώων, κατέστη δυνατή η κατοχή άγριων ζώων χωρίς να είναι ξεκάθαρο εάν αυτά ανήκουν στον ζωολογικό κήπο και συνεπώς οι πρόνοιες της νομοθεσίας σε σχέση με την προστασία και ευημερία τους τυγχάνουν εφαρμογής, η ανήκουν στο κατάστημα πώλησης ζώων συντροφιάς η/και την προσωπική συλλογή του ιδιοκτήτη. Ως εκ τούτου, ο ιδιοκτήτης του ζωολογικού κήπου, για να υπεκφεύγει των υποχρεώσεών του, δηλώνει λιοντάρια, ύαινες και τίγρεις ως ζώα που ανήκουν στο κατάστημα πώλησης ζώων συντροφιάς. Επισημάναμε την μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στην νομοθετική ρύθμιση των πιο πάνω θεμάτων, με την ανοχή όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και κυρίως των ΚΥ, ως αρμόδια Αρχή.
- Σχετικά με τη σύννομη λειτουργία του ζωολογικού κήπου, ανταλλάσσεται μεταξύ των εμπλεκόμενων Τμημάτων, για σειρά ετών, μεγάλος όγκος αλληλογραφίας, ανακυκλώνοντας προβλήματα εγκαταστάσεων, ασφάλειας, πολεοδομικών αδειών, άγριων ζώων, χωρίς ουσιαστικά να επιτυγχάνεται συμμόρφωση της εταιρείας με τα προβλεπόμενα. Επισημάναμε ότι η προσωρινή πολεοδομική άδεια που ίσχυε μέχρι 29.7.2015, δεν έχει ανανεωθεί.
- Παρά το ότι δεν υπήρξε συμμόρφωση, όσον αφορά στην τήρηση ενημερωμένων αρχείων της συλλογής του ζωολογικού κήπου, οι ΚΥ δεν παρακολούθησαν το θέμα, ούτε σε επίπεδο ΕΚΓ/ΑΣ, ούτε σε επίπεδο Διοίκησης, γεγονός που υποδηλώνει αδυναμία και έλλειψη διοικητικής εποπτείας. Δημιουργεί επίσης ερωτήματα αναφορικά με την πληροφόρηση για τη συλλογή ζώων στην οποία βασίστηκαν. Οι επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν από τις ΚΥ, που όπως διαφάνηκε, δεν πραγματοποιούνταν με την προβλεπόμενη συχνότητα. Συναφώς επισημάναμε ότι, η παράλειψη υποβολής επικαιροποιημένων καταλόγων της συλλογής του ζωολογικού κήπου, ενόψει μεταβολής του πληθυσμού των ζώων (προσθήκες μέσω αγορών, γεννήσεις θάνατοι),

εγκυμονεί κινδύνους αδήλωτων μετακινήσεων ζώων μεταξύ του ζωολογικού κήπου και του καταστήματος πώλησης ζώων συντροφιάς, ενέργεια που δεν είναι σύννομη.

- Σύμφωνα με τα αποτελέσματα επιθεωρήσεων των ΚΥ, παρατηρήθηκε μη συμμόρφωση σε επαναλαμβανόμενες αδυναμίες και παραλείψεις, παρά την επιβολή προστίμων, τα οποία όπως διαφάνηκε δεν αποτέλεσαν εργαλείο συμμόρφωσης.
- Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, από το 2008 που εισήχθηκε παράνομα ζεύγος υαινών και επιβλήθηκαν πρόστιμα, το θέμα χώρου κράτησής τους εξακολουθεί να εκκρεμεί, και απλά συνεχίζει να καταγράφεται ως παράλειψη στις εκθέσεις επιθεωρήσεων των ΚΥ, χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα. Επίσης πρόσφατα εισήχθηκαν παράνομα τρεις λίγκες και τρία λιοντάρια, κατά παράβαση των διατάξεων του περί Κτηνιατρικών Ελέγχων στο Ενδοκοινοτικό Εμπόριο και την Εισαγωγή από Τρίτες Χώρες Ζώων και Ζωικών Προϊόντων καθώς και για άλλα Συναφή Θέματα Νόμου 98(Ι)/2002 και παρά τις επισημάνσεις και υποδείξεις του Τμήματος Περιβάλλοντος.
- Στον Προϋπολογισμό του 2015 περιλήφθηκε πρόνοια ύψους €5.000 το ύψος της οποίας δεν είναι επαρκές για τη διαχείριση των ζώων σε περίπτωση που προκύψει το ενδεχόμενο κλεισίματος ζωολογικού κήπου, όπως προβλέπεται στους οικείους Κανονισμούς.
- Εξακολουθούν να υφίστανται παραβάσεις της νομοθεσίας που ρυθμίζει τα θέματα ασφαλείας και υγείας, οι οποίες εντοπίστηκαν στο πλαίσιο επιθεώρησης από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας στις 19.8.2014, και καταγράφονται σε επιστολή του Τμήματος ημερ. 20.8.2014.

Σύσταση: Απαιτείται συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών έτσι ώστε η λειτουργία ζωολογικών κήπων σε όλο τους το φάσμα να είναι σύννομη. Επίσης θα πρέπει να προωθηθεί αμέσως η νομοθετική ρύθμιση των θεμάτων κατοχής άγριων ζώων και πώλησης ζώων συντροφιάς.

Ο Αν. Διευθυντής, μας πληροφόρησε ότι, οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες έχουν ετοιμάσει προσχέδιο Κανονισμών για την κατοχή και πώληση ζώων συντροφιάς καθώς και νέο νομοσχέδιο το οποίο έχει ως στόχο την αναθεώρηση, τον εκσυγχρονισμό και την περεταίρω ενδυνάμωση της νομοθεσίας που διέπει το θέμα της λειτουργίας των ζωολογικών κήπων, αφού κρίθηκε ότι οι υφιστάμενοι Κανονισμοί δεν παρέχουν όλα τα εργαλεία που απαιτούνται για τον αποτελεσματικό χειρισμό του αντικειμένου. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι το νομοσχέδιο θα προωθηθεί προσεχώς στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο.

Αναφορικά με τη λειτουργία του καταστήματος πώλησης ζώων συντροφιάς που αναφέρουμε πιο πάνω, η Διευθύντρια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, μας πληροφόρησε ότι, επιτράπηκε άτυπα, εκ παραδρομής, από την Πολεοδομική Αρχή, η πώληση πτηνών, ενώ επισήμανε ότι, σε καμία περίπτωση δεν ήταν δυνατό το συγκεκριμένο υποστατικό να λειτουργεί αυτοτελώς ως κατάστημα πώλησης ζώων και μάλιστα ειδών που δεν εγκρίθηκαν από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Αναφέρει επίσης ότι, όπως προέκυψε από μεταγενέστερα στοιχεία, που τέθηκαν ενώπιον της Πολεοδομικής Αρχής, στο θεματικό πάρκο δεν είναι δυνατή ούτε και η πώληση πτηνών, όπως αναγράφεται στο εγκριμένο χωροταξικό σχέδιο της αρχικής πολεοδομικής άδειας ημερ. 29.7.2010, θέμα που αντιμετωπίστηκε στην απόφαση της Πολεοδομικής Αρχής ημερ. 31.12.2015.

Μας πληροφόρησε επίσης ότι, κατά τη μελέτη των πολεοδομικών αιτήσεων, που υποβλήθηκαν για ζωολογικούς κήπους, αλλά και τη διερεύνηση καταγγελιών, διαπιστώθηκαν σοβαρά προβλήματα σε σχέση με τη λειτουργία τους, με αποτέλεσμα να υπάρχει δυσκολία στην αδειοδότησή τους, λόγω εμπλοκής διαφόρων Τμημάτων/Υπηρεσιών/νομοθεσιών.

Όσον αφορά στο θέμα της λειτουργίας του συγκεκριμένου ζωολογικού πάρκου που αναφέρουμε πιο πάνω, ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, μας πληροφόρησε ότι, διαφαίνεται πως αυτό λειτουργεί χωρίς πολεοδομική άδεια, από τον περασμένο Ιανουάριο, παρά το ότι η άδεια λειτουργίας του συνδέεται άμεσα με την κατοχή ή όχι σχετικής πολεοδομικής άδειας, καθώς επίσης ότι το Τμήμα δεν έχει καθαρή εικόνα για το καθεστώς αδειοδότησης του ιδιοκτήτη, ως έμπορου ζώων για το κατάστημα πώλησης ζώων συντροφιάς. Μας ανέφερε επίσης ότι, η κατάσταση αυτή προκαλεί πολλαπλά προβλήματα στη διεξαγωγή των ελέγχων και καθηκόντων των λειτουργών του Τμήματος Περιβάλλοντος που απορρέουν από τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών για το εμπόριο, αφού από την μια το Τμήμα Περιβάλλοντος δεν αποτελεί αρχή αδειοδότησης για την εγκατάσταση, αλλά από την άλλη καλείται να διασφαλίσει ότι τα είδη που ανήκουν στα παραρτήματα της Σύμβασης CITES ή/και των Κανονισμών εισάγονται/διακινούνται νόμιμα.

Εργαστήριο Γάλακτος του Εργαστηρίου Ελέγχου Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης (ΕΕΤΖΠ). Σύμφωνα με το άρθρο 3 του περί της Μεταβίβασης των Αρμοδιοτήτων και των Λειτουργιών του Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας στο Τμήμα Γεωργίας και στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες Νόμου του 2014 (Ν.24(Ι)/2014), οι αρμοδιότητες και λειτουργίες του Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (ΟΚΒΓ) μεταβιβάστηκαν στο Τμήμα Γεωργίας, εκτός από τις αρμοδιότητες και λειτουργίες του Εργαστηρίου Γάλακτος, οι οποίες μεταβιβάστηκαν στις ΚΥ. Το ΕΕΤΖΠ, στο οποίο υπάγεται το Εργαστήριο Γάλακτος, έχει οριστεί ως το εθνικό εργαστήριο αναφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 33 του Κανονισμού (ΕΚ) 882/2004 για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους Κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

(α) Τέλη παραγωγής γάλακτος για τους επίσημους ελέγχους. Σύμφωνα με το άρθρο 26 του πιο πάνω Κανονισμού, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι είναι διαθέσιμοι επαρκείς οικονομικοί πόροι για την παροχή του απαραίτητου προσωπικού και άλλων πόρων για τη διεξαγωγή των επίσημων ελέγχων, με όλα τα μέσα που κρίνονται ενδεδειγμένα, συμπεριλαμβανομένης της γενικής φορολόγησης ή της καθιέρωσης τελών ή επιβαρύνσεων. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ίδιου Κανονισμού, τα κράτη μέλη μπορούν να εισπράττουν τέλη ή επιβαρύνσεις για την κάλυψη του κόστους των επισήμων ελέγχων και δημοσιοποιούν τη μέθοδο υπολογισμού των τελών και την κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Παρόλο ότι σύμφωνα με επιστολή των ΚΥ, ημερ. 27.10.2014, προς το Υπουργείο Οικονομικών, η πλήρης ανάκτηση του κόστους των ελέγχων νωπού γάλακτος επιτυγχάνεται με την επιβολή των τελών παραγωγής γάλακτος, τα οποία δημοσιεύτηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 11.7.2014, διαπιστώθηκε ότι οι ΚΥ δεν τηρούν στοιχεία που να το τεκμηριώνουν. Επιπλέον, η μέθοδος υπολογισμού των τελών δεν έχει δημοσιευτεί και κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε αντίθεση με τις πρόνοιες του πιο πάνω Κανονισμού.

Σύσταση: Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι, κατά τον υπολογισμό των τελών παραγωγής γάλακτος, λήφθηκαν υπόψη όλες οι σχετικές δαπάνες, όπως αυτές καθορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 882/2004 και να δημοσιευτεί και η μέθοδος υπολογισμού των τελών να κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με τις πρόνοιες του ίδιου Κανονισμού.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι, κατά την επαναξιολόγηση για καθορισμό των τελών, οι ΚΥ θα λάβουν υπόψη όλες τις τυχόν σχετικές δαπάνες όπως προνοεί ο Κανονισμός (ΕΚ) 882/2004, καταγράφοντας τις παραμέτρους που θα ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό τους. Μας πληροφόρησε επίσης ότι θα ενημερωθεί σχετικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(β) Ταμείο Εργαστηρίου Γάλακτος. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο μας στην Ταμία του Εργαστηρίου Γάλακτος, στις 11.7.2016, παρατηρήσαμε μη συμμόρφωση με αριθμό Δημοσιονομικών και Λογιστικών Οδηγιών (ΔΛΟ), όπως μη διενέργεια αιφνιδιαστικού ελέγχου στη Λειτουργό στην οποία ανατέθηκε η

είσπραξη και φύλαξη των εσόδων από την ημερομηνία μεταφοράς των αρμοδιοτήτων και της λειτουργίας του Εργαστηρίου Γάλακτος στις ΚΥ την 1.3.2014, μη ασφαλή φύλαξη των μετρητών, παραλαβή χρημάτων από τους δειγματολήπτες χωρίς την άμεση έκδοση απόδειξης είσπραξης, καθώς και αδυναμίες στην παρακολούθηση της είσπραξης των τιμολογίων επί πιστώσει.

Σύσταση: Θα πρέπει να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα για πλήρη συμμόρφωση με τις ΔΛΟ και να εξεταστεί το ενδεχόμενο της ενδυνάμωσης των μέτρων ασφαλείας. Επιπλέον, η είσπραξη χρημάτων από τους δειγματολήπτες χωρίς την άμεση έκδοση απόδειξης απαγορεύεται και πρέπει να τερματιστεί αμέσως. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τη ΔΛΟ αρ. 22, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων πρέπει να ορίζουν υπαλλήλους ως Λειτουργούς Είσπραξης Εσόδων που θα είναι εξουσιοδοτημένοι να εισπράττουν χρήματα και να εκδίδουν επίσημες αποδείξεις εκ μέρους τους.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι, για συμμόρφωση με τις ΔΛΟ δόθηκαν σχετικές οδηγίες, για τη φύλαξη των μετρητών το θέμα θα επιλυθεί σε συνεργασία με τη Διοίκηση του Υπουργείου ΓΑΑΠ και για την παρακολούθηση των τιμολογίων ετοιμάστηκε σχετικό μητρώο. Όσον αφορά στην παραλαβή χρημάτων χωρίς την έκδοση απόδειξης, μας πληροφόρησε ότι στις 6.10.2016 δόθηκαν γραπτώς σαφείς οδηγίες για τερματισμό της πρακτικής αυτής.

Παροχή υπηρεσιών για τον καθορισμό του γονότυπου της PRION πρωτεΐνης σε δείγματα ιστού ή/και αίματος αιγών με σκοπό την ανεύρεση ζώων ανθεκτικών στην Τρομάδη Νόσο. Στις 21.1.2012 συνομολογήθηκε η σύμβαση για παροχή υπηρεσιών, για τον καθορισμό του γονότυπου της PRION πρωτεΐνης 500.000 (με δυνατότητα αυξομείωσης μέχρι 30%) δειγμάτων ιστού ή/και αίματος αιγών, με σκοπό την ανεύρεση ζώων ανθεκτικών στην Τρομάδη Νόσο (Τμήμα Α) και στην προμήθεια σχετικού εξοπλισμού, συνολικής αξίας €1.045.000 συν ΦΠΑ (τιμή €2,09 συν ΦΠΑ ανά γονοτυπική ανάλυση. Μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου μας στις 20.7.2016, είχε καταβληθεί, στα πλαίσια τις πιο πάνω σύμβασης, συνολικό ποσό ύψους €601.430,10 πλέον ΦΠΑ ή €710.407,53 συμπερ. του ΦΠΑ, για συνολικά 287.766 γονοτυπικές αναλύσεις.

Κατόπιν της σύμφωνης γνώμης του αναδόχου, οι ΚΥ, με επιστολή τους ημερ. 13.6.2014, ζήτησαν την έγκριση της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) για παράταση, κατά δύο χρόνια, της διάρκειας της σύμβασης, ώστε η λήξη της να μετατοπιστεί, από 24.1.2015 στις 24.1.2017, με τους ίδιους όρους και χωρίς οποιαδήποτε οικονομική επιβάρυνση, αναφέροντας ότι, λόγω σημαντικής μείωσης του ζωικού πληθυσμού, κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο είχε πραγματοποιηθεί γονοτυπική ανάλυση σε μόνο 150.000 περίπου δείγματα ιστού από αίγες, ενώ για την κάλυψη του ελάχιστου συμβατικού αριθμού των 350.000 (500.000 μείον 30%), θα έπρεπε να διεξαχθούν ακόμα 200.000 αναλύσεις, οι οποίες δεν ήταν δυνατό να ολοκληρωθούν μέχρι τη λήξη του συμβολαίου στις 24.1.2015. Η ΚΕΑΑ, κατά τη συνεδρία της στις 25.6.2014, ενέκρινε το αίτημα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα ξεπεραστεί το ποσό του συμβολαίου μειωμένο κατά 30%. Όπως διαφάνηκε, ο συνολικός αριθμός των 500.000 (+/- 30) γονοτυπικών αναλύσεων ο οποίος είχε καθοριστεί ήταν υπερβολικός, αφού μέχρι τις 31.12.2014 (δηλαδή 24 μέρες πριν την αρχική λήξη της σύμβασης) είχαν πραγματοποιηθεί μόλις 207.586 και μέχρι τις 31.12.2015 είχαν πραγματοποιηθεί συνολικά 260.189 αναλύσεις, σε σύγκριση με 350.000 που ήταν η ελάχιστη συμβατική υποχρέωση. Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία του Λογιστηρίου των ΚΥ, κατά την περίοδο 1.1 - 20.7.2016, έγιναν πληρωμές για 27.577 περίπου γονοτυπικές αναλύσεις, δηλαδή μέχρι την ημερομηνία αυτή είχαν συμπληρωθεί συνολικά 287.766 δείγματα. Λαμβάνοντας υπόψη τον μέσο ετήσιο όρο των γονοτυπικών αναλύσεων κατά τα έτη 2013 – 2015 (59.567 αναλύσεις), αναμένεται ότι, κατά πάσα λογική πιθανότητα, κατά τη λήξη της σύμβασης στις 24.1.2017, δεν θα έχει συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός των 350.000 δειγμάτων και κατ' επέκταση το Κράτος, ενδεχομένως, να κληθεί να καταβάλει σχετικές αποζημιώσεις στην ανάδοχο εταιρεία.

Επιπλέον, για τα έτη 2013 και 2015 παρατηρείται μείωση των γονοτυπικών αναλύσεων κατά 30,6% και 24,4% αντίστοιχα, σε σύγκριση με μείωση 4,4% και αύξηση 1,4% του πληθυσμού των αιγών αντίστοιχα, δηλαδή, η μείωση στις γονοτυπικές αναλύσεις κατά τα έτη 2013 και 2015 δεν φαίνεται να δικαιολογείται από τις μεταβολές στον ζωικό πληθυσμό.

Σύσταση: Ο καθορισμός των αναγκών πρέπει να καθορίζεται με περισσότερη προσοχή, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες που μπορεί να τις επηρεάσουν. Σημειώνεται ότι, η τάση στη μείωση του ζωικού πληθυσμού φαίνεται να ήταν γνωστή πριν την προκήρυξη του διαγωνισμού και την υπογραφή της σύμβασης, παρόλο που αυτή, ούτως ή άλλως, δεν φαίνεται να δικαιολογεί επαρκώς τη μη επίτευξη τουλάχιστον του ελάχιστου αριθμού γονοτυπικών αναλύσεων.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι, κατά την προκήρυξη του νέου διαγωνισμού για τη διεξαγωγή γονοτυπικών αναλύσεων στις αίγες (21/2016), έχουν ληφθεί υπόψη όλοι οι παράγοντες που ενδεχόμενα θα επηρεάσουν το συνολικό αριθμό των αναλύσεων. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, στο πλαίσιο της σύμβασης 29/2011, άρχισε η εφαρμογή της γονοτυπικής ανάλυσης των αιγών και, λόγω αυτού, το 2012 παρατηρείται ο μεγαλύτερος αριθμός δειγμάτων σε σχέση με τις υπόλοιπες χρονιές, ενώ η μείωση των γονοτυπικών αναλύσεων το 2013 κατά 30% ήταν αναμενόμενη, καθώς πλέον διενεργείται γονοτυπική ανάλυση μόνο στα νεογέννητα ερίφια και όχι στους γονείς, αφού είχε ήδη προηγηθεί η εξέταση τους την προηγούμενη χρονιά. Επιπλέον μας ανέφερε ότι κατά την περίοδο 2013 – 2014, συνεπεία της οικονομικής κρίσης, πολλές κτηνοτροφικές μονάδες έκλεισαν, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του ζωικού πληθυσμού, με το ποσοστό μείωσης να ανέρχεται στο 25,6%.

Καθυστερημένα έσοδα. Τα καθυστερημένα έσοδα ανέρχονταν, στις 31.12.2015, σε €3.608.782 (31.12.2014: €3.757.361). Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται οφειλόμενο ποσό ύψους €1.935.738 από το Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου (ΚΣΚ), καθώς και οφειλόμενο ποσό ύψους €1.429.798 από τρία ιδιωτικά σφαγεία. Όπως αναφέρουμε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, η είσπραξη του οφειλόμενου ποσού από το ΚΣΚ για το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία καταγγέλθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από εταιρεία που δρα ανταγωνιστικά προς το ΚΣΚ, καθίσταται αμφίβολη λόγω της αναστολής των εργασιών του σφαγείου από τον Οκτώβριο του 2013. Όσον αφορά στα ιδιωτικά σφαγεία, αυτά καταβάλλουν κάποιο ποσό έναντι των οφειλών τους, αλλά δεν έχει καταχωριστεί αγωγή για διεκδίκηση των οφειλών δικαστικώς σε καμία περίπτωση. Επισημαίνεται ότι, συνολικό οφειλόμενο ποσό ύψους €991.824 από τα ιδιωτικά σφαγεία, αφορά σε καθυστερημένα τέλη επιθεώρησης, στα οποία, με βάση τους περί Κτηνιατρικών Τελών Νόμους του 2002 έως 2004 (Ν.239(Ι)/2002), δεν επιβάλλεται τόκος.

Κατόπιν εισήγησης της Υπηρεσίας μας, οι ΚΥ, με επιστολή τους ημερ. 3.3.2016, προς το Υπουργείο Οικονομικών και τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, ζήτησαν απόψεις με σκοπό τον καλύτερο χειρισμό του θέματος και κυρίως για να διασφαλιστεί ότι δεν τίθεται, εκ μέρους του Τμήματος, θέμα άνισης μεταχείρισης των σφαγείων. Κατόπιν σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 10.6.2016 στο γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, με συμμετοχή της τότε Αν. Διευθύντριας των ΚΥ και εκπροσώπων του Υπουργείου Οικονομικών και της Υπηρεσίας μας, ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, με επιστολή του ημερ. 18.11.2016, προς τον Αν. Διευθυντή των ΚΥ, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι, μετά από ενδελεχή διερεύνηση του θέματος, κατέληξε ότι η ευνοϊκή μεταχείριση από το κράτος των οφειλών επιχειρήσεων αποτελεί μορφή κρατικής ενίσχυσης και ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον υπάρχει κρατική ενίσχυση σε τέτοιες υποθέσεις, εφαρμόζεται η αρχή του ιδιώτη πιστωτή, σύμφωνα με την οποία το κράτος θα πρέπει να συμπεριφέρεται και να επιδιώκει την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του ως θα έπραττε ένας συνετός ιδιώτης πιστωτής. Με βάση τα πιο πάνω, ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων δίνει καθοδήγηση ως προς τον χειρισμό της κάθε περίπτωσης και καταλήγει ότι, αφού οι ΚΥ εξασφαλίσουν την

απαραίτητη πληροφόρηση και αξιολογήσουν την κάθε υπόθεση χωριστά, με βάση τα ιδιαίτερα δεδομένα της, θα πρέπει να εξαντλήσουν όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους για την είσπραξη των οφειλόμενων ποσών. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθήσουν τις κατάλληλες τροποποιήσεις στην εθνική νομοθεσία, έτσι ώστε να ενισχυθούν τα εργαλεία που θα έχει το Κράτος στη διάθεσή του για την είσπραξη των οφειλομένων σε αυτό ποσών.

Σύσταση: Οι ΚΥ θα πρέπει άμεσα να προωθήσουν ενέργειες για εφαρμογή των εισηγήσεων του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.

Εξέταση ένστασης για κατάσχεση προϊόντων. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα στην προηγούμενη Έκθεση μας, στις 27.8.2014, εντοπίστηκαν, σε ψυκτική αποθήκη, 7,5 τόνοι χαλούμια, τα οποία δεσμεύτηκαν και στη συνέχεια κατασχέθηκαν από τις ΚΥ, αφού δεν έφεραν την προβλεπόμενη από τους Κανονισμούς σήμανση. Μετά την υποβολή ένστασης από την εταιρεία κατά της απόφασης αυτής, χωρίς όμως να καταβληθεί το σχετικό τέλος εντός της καθοριζόμενης, από τη νομοθεσία, προθεσμίας και μια σειρά από γεγονότα που μεσολάβησαν, η Ερευνητική Επιτροπή Εξέτασης της Ένστασης, η οποία συστάθηκε για τον σκοπό αυτό, προχώρησε στην εξέταση της ένστασης και έκρινε ότι, με βάση τα στοιχεία που της δόθηκαν και τα ευρήματά της, τεκμηριώνεται η ιχνηλασιμότητα και η προέλευση της πρώτης ύλης παραγωγής των χαλουμιών, της διαδικασίας παραγωγής, του εργαστηριακού μικροβιολογικού ελέγχου των χαλουμιών και της συσκευασίας και φύλαξής τους και αποφάσισε την αποδέσμευσή τους, μετά τη διενέργεια των απαραίτητων μικροβιολογικών εξετάσεων. Η Υπηρεσία μας, με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν στη διάθεσή της, κατέληξε στο αντίθετο συμπέρασμα, αφού η εταιρεία δεν φαινόταν να διέθετε τις απαραίτητες ποσότητες γάλακτος για την ποσότητα των χαλουμιών που διατείνεται ότι παρήγαγε στις 20.8.2014 και συσκέυασε στις 21.8.2014.

Εισηγηθήκαμε τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας από την Μονάδα Ελέγχου του Υπουργείου ΓΑΑΠ, καθώς και την άμεση επιμόρφωση όλων των λειτουργών αναφορικά με τα θέματα της ιχνηλασιμότητας καθότι, με αφορμή το περιστατικό αυτό, διαφάνηκε ότι παρουσιάζονται σοβαρές ελλείψεις. Ο Υπουργός ΓΑΑΠ, με επιστολή του ημερ. 14.6.2016, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι συμφωνεί με την Υπηρεσία ως προς την ανάγκη για αξιολόγηση της μεθοδολογίας ελέγχου της ιχνηλασιμότητας, με σκοπό αφενός να επιβεβαιωθεί η ορθότητα της μεθοδολογίας και αφετέρου, σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο από τον έλεγχο, να διασαφηνιστούν επιμέρους ζητήματα/διαδικασίες, το οποίο θα αναλάβει ο εσωτερικός έλεγχος του Τμήματος.

Σύσταση: Θα πρέπει να προωθηθούν ενέργειες για αξιολόγηση της μεθοδολογίας ελέγχου της ιχνηλασιμότητας, σύμφωνα με την υπόδειξη του Υπουργού.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι, ο Τομέας Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας των ΚΥ, ως εκ της αρμοδιότητάς του, θα προχωρήσει σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού ΓΑΑΠ στη σχετική αξιολόγηση της συγκεκριμένης μεθοδολογίας.

Σφαγεία ερυθρού κρέατος/οπληφόρων ζώων. Κατά τη διάρκεια του 2015, λειτουργούσαν παγκύπρια τέσσερα συνολικά εγκεκριμένα σφαγεία ερυθρού κρέατος, όπως και κατά το 2014. Σύμφωνα με στοιχεία των ΚΥ, κατά τη διάρκεια του έτους σφάγηκαν στα πιο πάνω σφαγεία 847.618 (2014: 826.259) ζώα. Σε σχέση με τη λειτουργία των σφαγείων αυτών, παρατηρήθηκαν και πάλι τα πιο κάτω προβλήματα:

(α) Στελέχωση και κατάρτιση. Κατά τις ώρες εκτός του κανονικού ωραρίου της Δημόσιας Υπηρεσίας, τα σφαγεία στελεχώνονται μόνο με ένα Επίσημο Κτηνίατρο και ένα Κτηνιατρικό Επιθεωρητή. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με το ότι οι Κτηνιατρικοί Επιθεωρητές δεν πληρούν τα κριτήρια του Κανονισμού (ΕΚ) 854/2004, αναφορικά με τα προσόντα του Επίσημου Βοηθού και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να διενεργούν κρεοσκοπικούς και άλλους ελέγχους, ώστε να βοηθούν τους Επίσημους Κτηνιάτρους στην

εκτέλεση των καθηκόντων τους, θέτει σε κίνδυνο την ποιότητα των ελέγχων που διενεργούνται. Όπως πληροφορηθήκαμε με την επιστολή των ΚΥ ημερ. 7.6.2016, όσον αφορά στην κατάρτιση των κτηνιατρικών επιθεωρητών για την απόκτηση των προσόντων των Επίσημων Βοηθών τα οποία προβλέπονται από τον πιο πάνω Κανονισμό, οι ΚΥ έχουν ήδη προχωρήσει στην εκπόνηση προγράμματος σεμιναρίων με σκοπό της εκπαίδευση όλων των Κτηνιατρικών Επιθεωρητών σε διάστημα τριών ετών.

Σύσταση: Ζητήσαμε όπως τηρηθούμε ενήμεροι σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος επιμόρφωσης των Κτηνιατρικών Επιθεωρητών.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι, έγινε προσπάθεια από την Υπηρεσία για τη σχετική επιμόρφωση των Επιθεωρητών με σκοπό τον καταρτισμό τους ως επίσημους βοηθούς, χωρίς όμως την ανάλογη ανταπόκριση από μέρους τους, παρά τις επίμονες προσπάθειες της Υπηρεσίας και ως εκ τούτου αναμένεται πως το όλο θέμα θα επιλυθεί μέσω της σφαιρικής αξιολόγησης του θέματος της στελέχωσης και λειτουργίας των σφαγείων σε συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών και θα υποβληθεί η σχετική εισήγηση στο Υπουργείο ΓΑΑΠ.

(β) Επιθεωρήσεις εγκαταστάσεων. Παρατηρήθηκε ότι, συγκεκριμένο σφαγείο εξακολουθεί να λειτουργεί, με την ανοχή των ΚΥ, παρά το γεγονός ότι εντοπίστηκαν, κατ' επανάληψη, σωρεία προβλημάτων που αφορούν στις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό του και δόθηκαν επανειλημμένα χρονοδιαγράμματα για συμμόρφωσή του, τα οποία δεν τηρήθηκαν. Όπως αναφέρεται και σε σχετική επιστολή των ΚΥ, ημερ. 13.5.2015, προς τον Διευθυντή του σφαγείου, οι παραβάσεις αυτές θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία. Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ΓΑΑΠ μάς πληροφορήσατε με την επιστολή της ημερ. 7.6.2016, ότι δόθηκε στο εν λόγω σφαγείο νέο χρονοδιάγραμμα για πλήρη συμμόρφωσή του.

Σύσταση: Ζητήσαμε όπως πληροφορηθούμε κατά πόσο η πιο πάνω εγκατάσταση έχει συμμορφωθεί πλήρως με τις υποδείξεις των ΚΥ. Επισημάναμε ότι στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει πλήρης συμμόρφωση με τις υποδείξεις τους, οι ΚΥ, ως αρμόδια Αρχή, θα πρέπει να προβαίνουν στις ανάλογες ενέργειες για διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι ο ΚΥ λαμβάνουν συνεχώς μέτρα στην εν λόγω εγκατάσταση (επιβολή διοικητικών προστίμων και αναστολή λειτουργίας του σφαγείου τον Απρίλη του 2016) και κατόπιν τούτου θα γίνει αξιολόγηση όλων των χρονοδιαγραμμάτων με τις παραβάσεις που παρατηρήθηκαν και θα ληφθεί οριστική απόφαση σε συνεννόηση και με το Υπουργείο ΓΑΑΠ για το κατά πόσον η άδεια λειτουργίας του συγκεκριμένου σφαγείου θα ακυρωθεί, όπως προβλέπεται στους περί Υγιεινής Παραγωγής Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης και Διάθεσής τους στην Αγορά καθώς και για άλλα Συναφή Θέματα Νόμους του 2003 έως 2013 (Ν.150(Ι)/2003).

Έλεγχος εσόδων και υπερωριών στα σφαγεία. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα στην προηγούμενη Έκθεση μας, από έλεγχο που προέβηκε το Λογιστήριο του Τμήματος, αναφορικά με τα έσοδα από τέλη σφαγής και τις υπερωρίες στα σφαγεία για την περίοδο των ημερών του Πάσχα του 2015, μεγάλος αριθμός αιγοπροβάτων που είχε σφαχθεί εκτός ωρών εργασίας της Δημόσιας Υπηρεσίας και έπρεπε να χρεωθεί με διπλάσια τέλη, χρεώθηκε με κανονικά τέλη ως να είχε σφαχθεί κατά τις εργάσιμες ώρες, ο συνολικός αριθμός των ζώων που δηλώθηκαν ήταν υπερβολικά χαμηλός, σε σύγκριση με τα ζώα που σφάχθηκαν, γεγονός που υποδηλούσε ότι, είτε οι υπερωρίες που δηλώθηκαν ήταν υπερβολικές, είτε δηλώθηκαν και χρεώθηκαν πιο λίγα ζώα από ότι πραγματικά σφάχθηκαν. Δεδομένων των πιο πάνω ευρημάτων και το ότι ο έλεγχος που διενέργησε το Λογιστήριο ήταν δειγματοληπτικός, αναφέραμε ότι θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι το υφιστάμενο σύστημα δεν διασφαλίζει τον ορθό υπολογισμό και είσπραξη των τελών, με αποτέλεσμα την ενδεχόμενη απώλεια εσόδων για το Κράτος και ότι θα έπρεπε να διενεργηθεί ενδελεχής έρευνα για το περιστατικό, και να αποδοθούν οι ανάλογες ευθύνες.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ΓΑΑΠ μάς πληροφόρησε με επιστολή της ημερ. 7.6.2016, ότι το θέμα έτυχε διερεύνησης και μετά από εξηγήσεις που δόθηκαν από την Υπηρεσία, διαπιστώθηκε η ανάγκη αναθεώρησης του όλου συστήματος ελέγχου των τελών σφαγής και των υπερωριών. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, για τον πιο πάνω λόγο, αποφασίστηκε να ανατεθεί στις ΚΥ, υπό την επίβλεψη της Κεντρικής Διοίκησης, η αξιολόγηση των διαδικασιών υπολογισμού των τελών σφαγής και των υπερωριών, καθώς και της καταγραφής και του ελέγχου των στοιχείων, προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα ως προς την αποτελεσματικότητα του όλου συστήματος και τις επιμέρους βελτιώσεις/ρυθμίσεις που ενδεχομένως να απαιτούνται.

Σύσταση: Θα πρέπει να επισπευσθεί η αξιολόγηση της όλης διαδικασίας υπολογισμού των τελών σφαγής και των υπερωριών και της καταγραφής και του ελέγχου των στοιχείων. Επιπλέον, ζητήσαμε όπως ενημερωθούμε κατά πόσο έχουν προκύψει και αποδοθεί οποιεσδήποτε ευθύνες σχετικά με το πιο πάνω περιστατικό.

Ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ μάς πληροφόρησε ότι, η διαδικασία υπολογισμού των τελών σφαγής θα εξεταστεί, σύντομα, μαζί με τα τέλη έκδοσης άδειας λειτουργίας των εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της ολιστικού χαρακτήρα αντιμετώπισης του θέματος από τα Υπουργεία ΓΑΑΠ και Οικονομικών. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, κατόπιν διερεύνησης του συγκεκριμένου περιστατικού και των εξηγήσεων που δόθηκαν, δεν προέκυψε θέμα απόδοσης οιασδήποτε ευθυνών.

Διοικητικές έρευνες για θέματα που εντοπίστηκαν κατά τον προηγούμενο έλεγχο. Παρατηρήθηκε ότι, ο επικεφαλής του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Ασθενειών (ΕΚΕΑ), ο οποίος είχε συγγένεια έκτου βαθμού (δεύτερα ξαδέρφια) με τον μέτοχο εταιρείας που είχε υποστεί τις μεγαλύτερες ζημιές και δικαιούτο στα πλαίσια του πιο πάνω Σχεδίου, αποζημίωση ύψους €470.290, ενδεχομένως να προσπάθησε να αποτρέψει τη διενέργεια του προνοούμενου από τον Νόμο, συμψηφισμού της αποζημίωσης με τις οφειλές της εταιρείας προς το Κράτος. Πέραν τούτου, ζητήθηκε για το θέμα γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα, χωρίς, ωστόσο, να παρατεθούν όλα τα γεγονότα με ακρίβεια, με αποτέλεσμα να εκμαιευθεί γνωμάτευση προς το συμφέρον του συγγενικού του προσώπου. Παραπέμψαμε το θέμα στον Γενικό Εισαγγελέα, παραθέτοντας τα γεγονότα και θέτοντάς του το ερώτημα, κατά πόσο η σχετική γνωμάτευσή του θα ήταν διαφορετική, εάν είχε πλήρη ενημέρωση για τα γεγονότα. Ο Γενικός Εισαγγελέας μάς πληροφόρησε ότι εφόσον το κρίσιμο γεγονός ως προς την ύπαρξη δικαστικών διαδικασιών σε σχέση με τα οφειλόμενα ποσά, ως του είχαμε αναφέρει, δεν υφίσταται, συνάγεται ότι η γνωμάτευση θα διαφοροποιείτο.

Επιπρόσθετα, από έλεγχό μας σε άλλο Τμήμα της Κυβέρνησης, διαπιστώθηκε ότι ο Αν. Διευθυντής των ΚΥ, χρησιμοποιούσε όχημα το οποίο εισήγαγε στην Κύπρο, χωρίς να το έχει εγγράψει στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών, ως όφειλε, και χρησιμοποιούσε παράνομα διπλωματικές πινακίδες, οι οποίες θα έπρεπε να είχαν επιστραφεί στη Μόνιμη Αντιπροσωπία της Κυπριακής Δημοκρατίας, στις Βρυξέλλες.

Τα πιο πάνω τέθηκαν υπόψη του Υπουργού ΓΑΑΠ, ως αρμόδια Αρχή, ο οποίος μας πληροφόρησε ότι από διερεύνηση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν προκύπτει οποιοδήποτε θέμα το οποίο να απαιτεί τη διενέργεια πειθαρχικής έρευνας. Όσον αφορά στην παράνομη χρήση διπλωματικών πινακίδων, ο Υπουργός ΓΑΑΠ μάς ανέφερε ότι η από μέρους του Αν. Διευθυντή παράβαση της νομοθεσίας αφενός δεν αφορούσε στην άσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων του ως λειτουργός των ΚΥ και αφετέρου το θέμα έτυχε χειρισμού από την καθ' ύλην αρμόδια Αρχή, δηλαδή το Τμήμα Τελωνείων. Επιπρόσθετα, η Γενική Διευθύντρια του ΓΑΑΠ, μας πληροφόρησε ότι, η επίσημη πινακίδα του Βελγίου επιστράφηκε έγκαιρα και το όχημα κυκλοφορούσε με πρόσθιο αντίγραφο της, για το οποίο το Τμήμα Τελωνείων έδινε διαδοχικές εγκρίσεις, ενώ του έχει επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο ύψους €70 για τη χρονική περίοδο που το όχημα κυκλοφορούσε χωρίς έγκριση.

Η Γενική Διευθύντρια του ΥΓΑΑΠ μάς πληροφόρησε ότι, όσον αφορά στο θέμα του συμψηφισμού της αποζημίωσης με τις οφειλές εταιρείας προς το Κράτος, δεν προκύπτει, κατά την άποψή της, οτιδήποτε παράνομο ή αντιδεοντολογικό, εφόσον η υπό αναφορά συγγένεια ήταν έκτου βαθμού, ενώ η σχετική νομοθεσία ορίζει ότι κώλυμα στον χειρισμό υποθέσεων αποτελεί η συγγένεια μέχρι τέταρτου βαθμού και δεν έχει στοιχειοθετηθεί οποιαδήποτε άλλη ιδιάζουσα σχέση ή προσωπικό συμφέρον. Επιπλέον, μας πληροφόρησε ότι ο τότε Αν. Διευθυντής των ΚΥ είχε ζητήσει γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα, έχοντας υπόψη του συγκεκριμένες πληροφορίες και δεδομένα και παρόλο ότι στη συνέχεια προέκυψαν νέα στοιχεία, αυτός δεν έκρινε αναγκαίο να τα διαβιβάσει στη Νομική Υπηρεσία καθώς, στο μεταξύ, μετά από οδηγίες της Γενικής Λογίστριας, έγινε ο συμψηφισμός. Τέλος, μας πληροφόρησε ότι ο Υπουργός ΓΑΑΠ, με επιστολή του ημερ. 8.11.2016, ζήτησε τις απόψεις του Γενικού Εισαγγελέα για οριστική διευθέτηση του θέματος.

Η Υπηρεσία διατηρεί της επιφυλάξεις της αναφορικά με τα πορίσματα των διοικητικών ερευνών σχετικά με τα πιο πάνω θέματα, όπως και για τις αποφάσεις του Υπουργού για μη αναζήτηση ευθυνών στη βάση των διοικητικών αυτών ερευνών, και έχει διαβιβάσει στον Γενικό Εισαγγελέα τις απόψεις της για το θέμα.

Προσφορές.

Προσφορά για τη συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και τελική διάθεση ζωικών αποβλήτων. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το έτος 2014, το Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών ανέθεσε το 2004 τη σύμβαση αρ. 20/2004 στον Ανάδοχο, για τη συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και τελική διάθεση των ζωικών υποπροϊόντων Κατηγορίας 1 και 2, έναντι του ποσού των €2.212.639 τον χρόνο. Οι υπηρεσίες άρχισαν να παρέχονται από την 1.12.2006 (όταν ο Ανάδοχος ολοκλήρωσε την ανάπτυξη της αναγκαίας υποδομής), με διάρκεια της σύμβασης 5 χρόνια, η οποία στη συνέχεια επεκτάθηκε σε 7, και έληξε στις 30.11.2013. Όπως σημειώνεται επίσης στην Έκθεση μας, το πρόβλημα εστιάζεται στο μονοπωλιακό καθεστώς που δημιουργήθηκε για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, το οποίο είχε ως αποτέλεσμα, το δημόσιο να καταβάλλει έκτοτε υπερβολικά ψηλά ποσά στον μοναδικό αδειοδοτημένο οικονομικό φορέα, ο οποίος ήταν και ο Ανάδοχος της πιο πάνω σύμβασης.

(α) Διαδικασίες για την ανάθεση νέων συμβάσεων. Για τους διαγωνισμούς/διαδικασίες οι οποίες ακολουθήθηκαν για την απευθείας ανάθεση στη συνέχεια νέων συμβάσεων για παροχή των εν λόγω υπηρεσιών καθώς και τις σχετικές διαπιστώσεις/παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας για τις πράξεις/παραλείψεις του Τμήματος σχετικά με το υπό αναφορά θέμα, που είχαν ως αποτέλεσμα να εγκλωβιστεί το δημόσιο σε ένα μονοπωλιακό καθεστώς, χωρίς εναλλακτική επιλογή, και να είναι αναγκασμένο να καταφεύγει σε προσωρινές δαπανηρές λύσεις, αναθέτοντας απευθείας τις πιο πάνω υπηρεσίες στον μοναδικό αδειοδοτημένο – όπως ισχυριζόταν το Τμήμα – οικονομικό φορέα, γίνεται εκτενής αναφορά στην Έκθεση μας για το 2014.

Μετά την ακύρωση δύο - ξεχωριστών - ανοικτών διαγωνισμών, ενός για την επεξεργασία των ζωικών υποπροϊόντων και ενός για τη συλλογή και μεταφορά τους, αποφασίστηκε όπως προκηρυχθούν δύο νέοι αντίστοιχοι διαγωνισμοί με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, στους οποίους κλήθηκαν να συμμετάσχουν οικονομικοί φορείς που ικανοποιούσαν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που είχαν καθοριστεί στους ακυρωθέντες διαγωνισμούς.

Τον Δεκέμβριο 2015, ανατέθηκε η μια εκ των δύο πιο πάνω συμβάσεων με αρ. 1-4/2015, για την επεξεργασία και τελική διάθεση των υπό αναφορά υποπροϊόντων, σε διαφορετικό οικονομικό φορέα από τον υφιστάμενο Ανάδοχο, για το ποσό των €540.000+ΦΠΑ ανά έτος (δηλαδή €45.000+ΦΠΑ τον μήνα), ενώ ο δεύτερος διαγωνισμός για τη συλλογή και μεταφορά τους ακυρώθηκε από το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος τον Νοέμβριο 2015.

Με την υπογραφή της πιο πάνω νέας σύμβασης, επιβεβαιώθηκε η άποψη της Υπηρεσίας μας, ότι η καθυστέρηση στην ανάθεση νέας σύμβασης ευνοούσε τον υφιστάμενο Ανάδοχο, ο οποίος παρείχε τις πιο

πάνω υπηρεσίες, τόσο για τη συλλογή και μεταφορά, όσο και για την επεξεργασία των υπό αναφορά υποπροϊόντων, έναντι του ποσού των €1.320.000 τον χρόνο (€110.000 τον μήνα), χωρίς μάλιστα να παρέχει όλες τις υπηρεσίες, αποκομίζοντας υπερκέρδος. Συγκεκριμένα, με την υπογραφή της νέας σύμβασης για την επεξεργασία όλων των ζωικών υποπροϊόντων έναντι €45.000 τον μήνα και, λαμβάνοντας υπόψη αφενός την εκτίμηση των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών για τη συλλογή/μεταφορά των ζωικών υποπροϊόντων όλων των επαρχιών, η οποία ανερχόταν σε €23.000 τον μήνα και, αφετέρου, το επιπλέον κόστος που απαιτείται για παροχή των υπηρεσιών που δεν παρείχε ο υφιστάμενος Ανάδοχος (υποπροϊόντα Κατηγορίας 2 και αφαίρεση δείγματος εγκεφάλου) το οποίο ανέρχεται στις €15.000+ΦΠΑ τον μήνα, προκύπτει ότι υπάρχει μια υπερπληρωμή της τάξης των €57.000 περίπου τον μήνα (€110.000 + €15.000 - €45.000 - €23.000), την οποία επωφελείται ο υφιστάμενος Ανάδοχος.

Λόγω του ότι η έναρξη της πιο πάνω νέας σύμβασης προϋποθέτει την κατακύρωση και της ακυρωθείσας προσφοράς για τη συλλογή και μεταφορά των υπό αναφορά υποπροϊόντων (η οποία προκηρύχθηκε εκ νέου με ανοικτή διαδικασία τον Φεβρουάριο 2016, αλλά η υποβολή της καθυστέρησε λόγω προσφυγής του υφιστάμενου Αναδόχου στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών και, υποβάλλεται τον Ιανουάριο 2017), αλλά και της αδυναμίας του πιο πάνω νέου Αναδόχου να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες άδειες, για τις οποίες προβλεπόταν χρονικό διάστημα 6 μηνών από την ανάθεση της σύμβασης, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων αποφάσισε τον Ιούλιο 2016 την παράταση έναρξης της νέας σύμβασης για έξι μήνες, δηλαδή μέχρι τις 31.1.2017 και, τον Αύγουστο 2016 την παράταση της υφιστάμενης σύμβασης για έξι μήνες από την 1.8.2016, δηλαδή μέχρι τις 31.1.2017, με μείωση της τιμής κατά 3%, την οποία αποδέχτηκε ο Ανάδοχος.

Σημειώνεται επίσης ότι, τον Ιούνιο 2016 προκηρύχθηκε ανοικτός διαγωνισμός για τη συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και τελική διάθεση των ζωικών υποπροϊόντων Κατηγορίας 1 και 2, για περίοδο 10 χρόνων. Για τον εν λόγω διαγωνισμό υποβλήθηκαν τον Σεπτέμβριο 2016 δύο προσφορές, οι οποίες κατά την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης μας βρίσκονταν στο στάδιο αξιολόγησης.

Με βάση τις τιμές που υποβλήθηκαν, επιβεβαιώνονται πέραν πάσης αμφιβολίας οι απόψεις/θέσεις της Υπηρεσίας μας, ότι το δημόσιο κατέβαλλε και καταβάλλει υπερβολικά ψηλά ποσά στον υφιστάμενο Ανάδοχο της πιο πάνω σύμβασης.

(β) Άδειες λειτουργίας των εγκαταστάσεων του υφιστάμενου Αναδόχου και των συνεργατών του.

Από έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας τον Αύγουστο 2016, σχετικά με τις απαιτούμενες από τη σύμβαση άδειες καθώς και τις άδειες λειτουργίας των εγκαταστάσεων του υφιστάμενου Αναδόχου, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Ενώ η εν λόγω εταιρεία είναι ο Ανάδοχος της σύμβασης του Τμήματος για την αγορά υπηρεσιών για τη συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και τελική διάθεση των ζωικών υποπροϊόντων από το 2004 μέχρι σήμερα, εντούτοις από την έρευνα μας διαπιστώθηκε ότι – εκ πρώτης όψεως – δεν ικανοποιούσε τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας που προνοούνται από τον Νόμο αρ. 29(Ι)2004 έως 2015 και την Ευρωπαϊκή Συμφωνία για τη Διεθνή Οδική Μεταφορά Επικίνδυνων Εμπορευμάτων (ADR), από την ημερομηνία εφαρμογής τους.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος προς τον οποίο υποβάλαμε τις πιο πάνω διαπιστώσεις μας, τον Οκτώβριο 2016 μάς πληροφόρησε ότι ο Ανάδοχος είχε συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της πιο πάνω νομοθεσίας τον Ιούνιο 2016, δηλαδή πολύ αργότερα της ημερομηνίας εφαρμογής της, ενώ το Τμήμα του δεν είχε διενεργήσει οποιουδήποτε ελέγχους σχετικά με τη συμμόρφωση του Αναδόχου, πέραν από την απαίτηση για παρουσίαση των αδειών ADR για τους οδηγούς που εργοδοτεί, όπως και αποδεικτικών στοιχείων για τον ορισμό συμβούλου ασφαλούς μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα του θα αποτείνεται περιοδικά στον Διευθυντή του Τμήματος Οδικών Μεταφορών, ως Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή της πιο

πάνω νομοθεσίας, για να τυγχάνει ενημέρωσης σχετικά με τη συμμόρφωση του Αναδόχου με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

Σημειώνεται ότι ο Διευθυντής του Τμήματος Οδικών Μεταφορών, ως η αρμόδια αρχή εφαρμογής/επιτήρησης της πιο πάνω νομοθεσίας, απέστειλε τον Σεπτέμβριο 2016 επιστολή στον Αν. Διευθυντή του Τμήματος, με την οποία τον πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – ότι στην πιο πάνω νομοθεσία, δεν προβλεπόταν οποιαδήποτε περίοδος προσαρμογής για μεταφορείς οι οποίοι ήδη εκτελούσαν σχετική σύμβαση με το δημόσιο.

- (ii) Τόσο ο υφιστάμενος Ανάδοχος της σύμβασης του Τμήματος για την παροχή υπηρεσιών συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και τελικής διάθεσης των ζωικών υποπροϊόντων από το 2004 μέχρι σήμερα, όσο και η εταιρεία με την οποία ο πιο πάνω Ανάδοχος έχει συνάψει σύμβαση για την αγορά υπηρεσιών διαχείρισης των αποβλήτων του στα πλαίσια της πιο πάνω σύμβασης και, αποτελεί μέρος της άδειας του, διαπιστώθηκε ότι δεν διέθεταν όλες τις άδειες/εγκρίσεις που απαιτούνται από τη σχετική νομοθεσία (άδεια διαχείρισης αποβλήτων και άδεια βιομηχανικών εκπομπών), για την εκτέλεση της υπό αναφορά σύμβασης.

Τον Αύγουστο 2016, στάλθηκαν οι πιο πάνω διαπιστώσεις μας στον Αν. Διευθυντή του Τμήματος ζητώντας τις απόψεις του και, αναφέροντας ότι αυτές δημιουργούσαν – κατά την άποψή μας – θέμα ευνοιοκρατικής ή/και άνισης μεταχείρισης του υφιστάμενου Αναδόχου, λαμβάνοντας υπόψη την αυστηρότητα με την οποία αντιμετώπισε το Τμήμα του το θέμα μη εξασφάλισης των αδειών από τον δεύτερο Ανάδοχο της σύμβασης αρ. 1-4/2015, για την παροχή υπηρεσιών για την επεξεργασία και τελική χρήση ή απόρριψη των ζωικών υποπροϊόντων Κατηγορίας 1 και 2, τις οποίες – όπως αναφέραμε - ορθά απαιτούσε.

Τις πιο πάνω διαπιστώσεις μας αποστείλαμε και στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος, τον οποίο παρακαλέσαμε όπως μας πληροφορήσει τους λόγους για τους οποίους δεν είχαν εκδοθεί οι πιο πάνω άδειες (άδεια διαχείρισης αποβλήτων και άδεια βιομηχανικών εκπομπών) και, κατά πόσο εξακολουθούσαν να διεξάγονται οι ενδεδειγμένοι έλεγχοι – και σε ποια βάση – λαμβάνοντας υπόψη ότι εκκρεμούσε η έκδοση των αδειών διαχείρισης αποβλήτων και βιομηχανικών εκπομπών, παρόλο ότι η Μονάδα της εταιρείας του συνεργάτη του Αναδόχου λειτουργούσε σε καθημερινή βάση.

Τον Σεπτέμβριο 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος μας πληροφόρησε/επιβεβαίωσε ότι οι εγκαταστάσεις του συνεργάτη του Αναδόχου δεν διέθεταν τις απαιτούμενες άδειες, αφού η άδεια διαχείρισης αποβλήτων είχε λήξει τον Φεβρουάριο 2014 και, παρόλο που είχε υποβάλει αίτηση για ανανέωση της, δεν είχε μέχρι τότε ανανεωθεί, επειδή δεν διέθετε Πολεοδομική Άδεια και Άδεια Οικοδομής. Όσον αφορά την άδεια απόρριψης αποβλήτων και άδεια εκπομπής αερίων αποβλήτων, μας πληροφόρησε ότι είχαν χορηγηθεί στην εν λόγω εταιρεία μόνο για δύο χρόνια, λόγω μεταβατικής διάταξης της νέας σχετικής νομοθεσίας και, παρόλο που είχαν λήξει από τον Ιανουάριο 2016, ευρίσκονταν ακόμα σε διαβούλευση για αντικατάστασή τους με την άδεια βιομηχανικών εκπομπών, η οποία αναμενόταν να χορηγηθεί σύντομα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι στις εγκαταστάσεις της εταιρείας (συνεργάτη του Αναδόχου) διενεργούνταν επιθεωρήσεις σε τακτική βάση, με τελευταία – μέχρι τότε – τον Ιούνιο 2016, κατά τις οποίες δεν είχε διαπιστωθεί οποιαδήποτε παραβίαση που να έθετε σε κίνδυνο το περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία.

Όσον αφορά στις εγκαταστάσεις του υφιστάμενου Αναδόχου της σύμβασης, μας πληροφόρησε ότι οι άδειες απόρριψης αποβλήτων και εκπομπής αερίων αποβλήτων, είχαν χορηγηθεί στην εν λόγω εταιρεία για τέσσερα χρόνια και έχουν λήξει από τον Ιούλιο και Μάιο 2016, αντίστοιχα. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι δύο πιο πάνω άδειες θα αντικατασταθούν από την άδεια βιομηχανικών εκπομπών, που αναμενόταν να εκδοθεί από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και

Περιβάλλοντος και την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αναφέροντας μας ότι ο Ανάδοχος είχε υποβάλει σχετική αίτηση τον Μάιο 2016 η οποία είχε απορριφθεί, αφού είχε θεωρηθεί ελλιπής και, αναμενόταν η υποβολή νέας αίτησης. Στις εγκαταστάσεις δε της εταιρείας διενεργούνταν επιθεωρήσεις σε τακτική βάση, με τελευταία – μέχρι τότε – τον Ιούνιο 2016, κατά την οποία δεν είχε διαπιστωθεί οποιαδήποτε παραβίαση που να έθετε σε κίνδυνο το περιβάλλον ή την ανθρώπινη υγεία.

Τέλος, μας πληροφόρησε ότι με βάση τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της λήξης της άδειας και της ανανέωσης της, ο φορέας εκμετάλλευσης οφείλει να τηρεί ανελλιπώς, με ακρίβεια και συνέπεια, όλους τους όρους της άδειας που είχε λήξει. Ως εκ τούτου, οι εγκαταστάσεις των δύο πιο πάνω φορέων, οφείλουν να τηρούν τουλάχιστον τους όρους της προηγούμενης άδειας απόρριψης αποβλήτων που κατείχαν.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Αν. Διευθυντής των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών μάς πληροφόρησε ότι αναφορικά με τις απαιτούμενες άδειες, τόσο του Αναδόχου όσο και του συνεργάτη του, αναμενόταν η απάντηση του Τμήματος Περιβάλλοντος, προς το οποίο είχαν απευθυνθεί, ζητώντας να τους πληροφορήσει κατά πόσο είχαν εκδοθεί οι πιο πάνω άδειες.

Επισημαίνεται ωστόσο ότι – όπως αναφέρεται πιο πάνω –, οι εν λόγω άδειες δεν είχαν μέχρι τον Σεπτέμβριο 2016 εκδοθεί και, ο Αν. Διευθυντής των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών ήταν ενήμερος γι' αυτό, αφού του είχε κοινοποιηθεί η σχετική επιστολή του Τμήματος Περιβάλλοντος προς την Υπηρεσία μας.

Τέλος, ο Αν. Διευθυντής των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών μάς πληροφόρησε ότι διαφωνεί με τη θέση της Υπηρεσίας μας, για ευνοιοκρατική ή/και άνιση μεταχείριση του υφιστάμενου Αναδόχου, χωρίς ωστόσο να τεκμηριώνει την άποψη του αυτή.

2.2.4 ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Σχέδιο Μετριασμού της Αλληλεπίδρασης της Αλιείας και των Δελφινιών. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με Απόφασή του ημερ. 22.4.2015 ενέκρινε το «Σχέδιο Μετριασμού της Αλληλεπίδρασης της Αλιείας και των Δελφινιών» για το 2014, που αποσκοπούσε στην οικονομική στήριξη των αλιέων για μετριασμό των οικονομικών επιπτώσεων που προκαλούν τα δελφίνια στο αλιεύμα και στα αλιευτικά εργαλεία με την παροχή βοήθειας συνολικού ποσού μέχρι €300.000 και έθεσε ως προϋπόθεση την υποβολή από μέρους των δικαιούχων βεβαίωσης διευθέτησης των υποχρεώσεων προς την Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στη συνέχεια, με νέα Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 26.8.2015, η προϋπόθεση υποβολής των πιο πάνω άρθηκε, αφού, όπως αναφέρεται στη σχετική Πρόταση, ο βασικός σκοπός της πιο πάνω προϋπόθεσης θα επιτυγχανόταν εξίσου αποτελεσματικά μέσω του συμψηφισμού της χορηγίας που θα δικαιούται κάθε αιτητής και των υποχρεώσεων του προς το Κράτος. Επίσης, το Υπουργικό Συμβούλιο εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών όπως παραχωρήσει τις απαιτούμενες πιστώσεις, με την προϋπόθεση ότι το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ), θα υποδείξει, πριν το τέλος του έτους, ισάξιες αποδεκτές εξοικονομήσεις από τον Προϋπολογισμό του. Για το έτος 2015 η πραγματική δαπάνη/χορηγία ανήλθε στις €279.650 και καταβλήθηκε σε 368 αλιείς. Αναφορικά με την καταβολή των πιο πάνω βοηθειών στη βάση του πιο πάνω Σχεδίου, μεταξύ άλλων, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Η λήψη των πληροφοριών για ικανοποίηση των πιο πάνω κριτηρίων για σκοπούς κατάταξης των αλιέων λήφθηκαν από διάφορες βάσεις δεδομένων του Τμήματος Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (ΤΑΘΕ), οι οποίες όμως δεν αποτελούν πηγές ολοκληρωμένης και αξιόπιστης πληροφόρησης. Ως εκ τούτου, επισημάναμε ότι τα κριτήρια κατάταξης τα οποία τέθηκαν δεν αποτέλεσαν δυναμικό εργαλείο και ικανοποιητικό μηχανισμό διασφάλισης της αξιόπιστης κατάταξης των αλιέων.
- (ii) Η Επιτροπή Αξιολόγησης προχώρησε στην κατάταξη των αλιέων και υπέβαλε την εισήγησή της, στις

14.7.2015, στην Αν. Διευθύντρια για έγκριση, ώστε το Τμήμα να προχωρήσει με την παραχώρηση των χορηγιών στους δικαιούχους αλιείς, η οποία δόθηκε αυθημερόν, χωρίς να είχε ζητηθεί από τους δικαιούχους αλιείς η υποβολή των προβλεπόμενων δικαιολογητικών, και εν αναμονή της τροποποίησής της Απόφασης από το Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία εγκρίθηκε στις 26.8.2015, δηλαδή μετά από πέραν του ενός μηνός. Συναφώς αναφέραμε ότι, η Πρόταση για τροποποίηση υποβλήθηκε προς το Υπουργικό Συμβούλιο στις 18.8.2015, δηλαδή μετά τη λήψη της πιο πάνω απόφασης και το σχετικό αίτημα, για εξασφάλιση έγκρισης από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ΓΑΑΠ, υποβλήθηκε στις 14.7.2015.

- (iii) Το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θάλασσα» 2014-2020, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 2.7.2015. Ένα εκ των Μέτρων που περιλαμβάνει αφορά στο πιο πάνω Σχέδιο. Ζητήσαμε από το Τμήμα όπως μας πληροφορήσει, εάν οι χορηγίες που καταβλήθηκαν το 2015 θα μπορούσαν να ενταχθούν στο πιο πάνω Πρόγραμμα, ώστε να τύχουν συγχρηματοδότησης από την ΕΕ. Επισημαίνεται ότι, το «Σχέδιο Χορηγιών για την αποζημίωση των ζημιών που προκαλούνται στα αλιεύματα από προστατευόμενα θηλαστικά» προκηρύχτηκε από το ΤΑΘΕ στις 26.9.2016.
- (iv) Η προϋπόθεση ότι το Υπουργείο ΓΑΑΠ, πριν το τέλος του έτους θα υποδείξει ισάξιες αποδεκτές εξοικονομήσεις από τον Προϋπολογισμό του για επαναφορά των πιστώσεων στο Αποθεματικό δεν ικανοποιήθηκε.

Σύσταση: Κατά την αξιολόγηση Σχεδίων θα πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα εφαρμογής των κριτηρίων που τίθενται και οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, να είναι επαρκώς τεκμηριωμένες. Επίσης το Τμήμα θα πρέπει να εφαρμόζει κατάλληλες διαδικασίες, ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί εάν το ύψος της χορηγίας αποτέλεσε ανακουφιστικό μέτρο για τους αλιείς και ταυτόχρονα ωφέλησε, περαιτέρω, στην προστασία των δελφινιών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, το ΤΑΘΕ, αντιλαμβανόμενο τα προβλήματα που δημιουργούνται με τις διαφορετικές βάσεις δεδομένων που υπάρχουν στο Τμήμα, έχει ήδη προχωρήσει με διαδικασίες προσφορών για να αξιολογηθεί η όλη κατάσταση και να προταθούν λύσεις, όπως για παράδειγμα η ενοποίηση τους. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι η προσκόμιση των δικαιολογητικών από τους αλιείς δεν αφορούσε την Επιτροπή Αξιολόγησης και μπορούσε να διενεργηθεί σε κατοπινό στάδιο, από το Λογιστήριο του Τμήματος. Όσον αφορά στο ύψος της χορηγίας, η Διευθύντρια του Τμήματος, μας πληροφόρησε ότι αυτή συνάδει με σχετική βιβλιογραφία για το ύψος των ζημιών που παρατηρούνται από τέτοιες επιθέσεις δελφινιών στο αλίευμα ψαράδων στη Μεσόγειο.

Κατασκευή τεχνητών υφάλων. Στο πλαίσιο υλοποίησης του Μέτρου 3.2 «Προστασία και ανάπτυξη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας», Δράση 1 «Δημιουργία Τεχνητών υφάλων», του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας (Ε.Π.ΑΛ) 2007 -2013, υλοποιήθηκαν πέντε έργα που αφορούν στην κατασκευή τεχνητού υφάλου στην θαλάσσια περιοχή Αμαθούντας και στη δημιουργία θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής με τεχνητούς υφάλους στην περιοχή Δασούδι στη Λεμεσό, στο Παραλίμνι, Αγία Νάπα και στην Πάφο. Η σχετική δαπάνη ανήλθε συνολικά στις €1.101.071. Κατά το 2015 έγιναν επτά καταγγελίες για παραβάσεις σε προστατευόμενες/απαγορευμένες περιοχές από τις οποίες, σύμφωνα με την περιγραφή τους, η μια αφορούσε στην χρήση δικτύων εντός θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής (Αμαθούντα).

Σύσταση: Επισημάναμε την σημαντικότητα του έργου και την ανάγκη αποτελεσματικού εμπλουτισμού του θαλάσσιου χώρου. Η εποπτεία των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών πρέπει να είναι συστηματική και μπορεί να επιτευχθεί με την υιοθέτηση τακτικού προγράμματος επιθεωρήσεων από το Τμήμα, καθώς επίσης την ευαισθητοποίηση των αλιέων στο θέμα προστασίας των υφάλων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, το ΤΑΘΕ υιοθετεί τη θέση για τη σημαντικότητα του έργου και προς τον σκοπό αυτό, εφαρμόζει σειρά μέτρων με σκοπό την καλλιέργεια κουλτούρας για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Έκδοση αδειών αλιείας και απόσυρση αλιευτικών σκαφών. Στα πλαίσια του Ε.Π.ΑΛ. 2007-2013, υλοποιήθηκε το Μέτρο 1.1 «Οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων», το οποίο επιδοτεί τη μόνιμη απόσυρση σκαφών, ώστε να διασφαλίζεται η βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων. Στο έγγραφο του Ε.Π.ΑΛ 2007-2013 περιλήφθηκαν ποσοτικοποιημένοι ενδιάμεσοι και τελικοί στόχοι για το 2010 και 2015, αντίστοιχα, σε σχέση με τη δυναμικότητα του αλιευτικού στόλου μετρούμενη σε ολική χωρητικότητα (GT) και ισχύ (KW), ενώ αντίστοιχο Μέτρο περιλήφθηκε και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θάλασσα» 2014-2020, που ήδη έχει αρχίσει να υλοποιείται.

Βάσει του μητρώου αλιευτικών σκαφών που τηρείται από το ΤΑΘΕ, η δυναμικότητα του κυπριακού αλιευτικού στόλου, μετρούμενη σε ολική χωρητικότητα (GT) και ισχύ (KW), παρέμεινε εντός των τεθέντων στόχων του Ε.Π.ΑΛ. 2007-2013 καθ' όλη την εφαρμογή του Προγράμματος, ωστόσο παρατηρήθηκαν τα εξής:

- (i) Το 2009 επιδοτήθηκε η απόσυρση 12 πολυδύναμων σκαφών με συνολική επιδότηση €1,7 εκ. Ως αποτέλεσμα, ο αριθμός των εκδοθεισών αδειών αλιείας για τέτοια σκάφη μειώθηκε, από 30 το 2008 (1.214,65 GT, 6.177,29 KW) σε 22 το 2010 (881,1 GT, 4.098,49 KW). Ωστόσο, έκτοτε παρατηρείται προοδευτική αυξητική τάση στον αριθμό αδειών πολυδύναμων σκαφών, οι οποίες έφτασαν, μέχρι τις 12.9.2016, τις 31 (1.077,13 GT, 5.178,38 KW), επανήλθαν, δηλαδή, σχεδόν στα επίπεδα που ίσχυαν πριν από την εφαρμογή του Μέρους.
- (ii) Το 2011 επιδοτήθηκε η απόσυρση δύο τρατών βυθού (χωρικών υδάτων) με επιδότηση ύψους €1,3 εκ., με αποτέλεσμα ο αριθμός των εκδοθεισών αδειών αλιείας για τέτοια σκάφη να μειωθεί από τέσσερεις το 2010 (361 GT, 1.229,65 KW) σε δύο το 2011 (174 GT, 630,42 KW). Το 2016 ο αριθμός εκδοθεισών αδειών παρέμενε σε δύο, ωστόσο η συνολική χωρητικότητα των σκαφών αυξήθηκε σε 185 GT, ενώ η συνολική τους δυναμικότητα αυξήθηκε ελαφρώς σε 633 KW.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι οι όποιες θετικές επιπτώσεις της εφαρμογής του Μέρους απόσυρσης πολυδύναμων αλιευτικών σκαφών από τον κυπριακό αλιευτικό στόλο, ενδεχομένως να έχουν αναστραφεί τουλάχιστον, μερικώς, με τη μετέπειτα έκδοση πρόσθετων αδειών για την κατηγορία αυτή.

Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία παραγωγής του αλιευτικού τομέα που τηρεί το Τμήμα, σύμφωνα με τα οποία η ετήσια παραγωγή των πολυδύναμων σκαφών μειώθηκε από 458.096 κιλά αλιευμάτων το 2008 σε 252.398 κιλά το 2010, ενώ μέχρι το 2014 (τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία), η παραγωγή για το συγκεκριμένο τμήμα του αλιευτικού στόλου αυξήθηκε σε 556.243 κιλά, δηλαδή ξεπέρασε τα επίπεδα που ίσχυαν πριν την εφαρμογή του Μέρους απόσυρσης πολυδύναμων σκαφών. Αναφορικά με τις τράτες, η ετήσια παραγωγή μειώθηκε από 275.896 κιλά το 2010 σε 123.545 κιλά το 2012 (ένα έτος μετά την εφαρμογή του Μέρους απόσυρσης σκαφών), ενώ μέχρι το 2014 είχε αυξηθεί σε 187.729. Σε επίπεδο συνολικού αλιευτικού στόλου, η ετήσια παραγωγή φαίνεται να σημειώνει σταθερά αυξητική τάση από το 2012 και μετά, παρά τη μείωση που παρατηρήθηκε την περίοδο 2008-2011 και ενδεχομένως να αποδίδεται στην εφαρμογή των Μέτρων απόσυρσης σκαφών. Αντιλαμβανόμαστε ότι η παραγωγή του αλιευτικού τομέα δεν είναι ο μόνος παράγοντας που επηρεάζει τα αλιευτικά αποθέματα, ωστόσο, αναγνωρίζοντας τον στόχο περιορισμού του μεγέθους του στόλου και της αλιευτικής δραστηριότητας σε επίπεδα που να διασφαλίζουν τη βιώσιμη διαχείρισή τους, ζητήσαμε από το Τμήμα όπως μας πληροφορήσει, εάν, κατά την κρίση του, έχουν επιτευχθεί οι στόχοι των Μέτρων απόσυρσης σκαφών.

Συναφώς αναφέρεται ότι, μετά την εφαρμογή του Μέρους απόσυρσης σκαφών παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας το 2012-2013, στα πλαίσια του οποίου εγκρίθηκε η απόσυρση 107 σκαφών με συνολική

επιδότηση ύψους €2,8 εκ., το Τμήμα μείωσε αντίστοιχα τον μέγιστο αριθμό αδειών παράκτιας αλιείας μικρών σκαφών κατηγορίας Α και Β όπως αυτός προνοείται στο άρθρο 13(3) των περί Αλιείας Νόμων (500), προωθώντας παράλληλα τροποποίηση του υπό αναφορά άρθρου.

Σύσταση: Εκφράσαμε την άποψη ότι, για σκοπούς επίτευξης των στόχων για τους οποίους καταβάλλονται επιδοτήσεις στα πλαίσια των εκάστοτε επιχειρησιακών προγραμμάτων, το Τμήμα θα πρέπει να προβεί σε ενέργειες για περιορισμό του μέγιστου αριθμού αδειών ανά κατηγορία σκαφών των οποίων η απόσυρση επιδοτείται, κατά τρόπο αντίστοιχο της μείωσης του μέγιστου αριθμού επαγγελματικών αδειών παράκτιας αλιείας κατηγορίας Α και Β.

Η Διευθύντρια του Τμήματος εξέφρασε την άποψη ότι, στόχος της διαχείρισης του αλιευτικού στόλου με περιορισμό της αλιευτικής προσπάθειας, συμπεριλαμβανομένης της αφαίρεσης αδειών, δεν είναι η μείωση της παραγωγής, αλλά η εξασφάλιση της βιώσιμης εκμετάλλευσης των αλιευτικών πόρων, καθώς και της οικονομικής βιωσιμότητας των αλιευτικών στόλων, στόχοι οι οποίοι συνάδουν μακροπρόθεσμα. Αυτό σημαίνει ότι η παραγωγή ανά σκάφος μπορεί και να αυξηθεί μετά τη μείωση των αδειών συγκεκριμένου στόλου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο στόχος δεν έχει επιτευχθεί.

Επίσης, μας πληροφόρησε ότι η μικρή αύξηση της χωρητικότητας των τρατών βυθού αποδίδεται στην αναγκαία αντικατάσταση ενός σκάφους, το οποίο κρίθηκε ακατάλληλο για αλιεία. Όσον αφορά στις διαπιστώσεις μας για τα πολυδύναμα σκάφη, η Διευθύντρια επισήμανε ότι αυτά αλιεύουν κυρίως μεγάλα πελαγικά είδη, τα οποία αποτελούν κοινό απόθεμα σε όλη τη Μεσόγειο και η διαχείρισή τους γίνεται από διεθνή οργανισμό και όχι σε εθνικό επίπεδο. Επιπρόσθετα, η Διευθύντρια του Τμήματος, μας πληροφόρησε ότι η μείωση του στόλου των πολυδύναμων σκαφών δεν έγινε για σκοπούς διαχείρισης των αλιευτικών αποθεμάτων, αλλά για αντιμετώπιση προβλημάτων οικονομικής βιωσιμότητας των σκαφών, λόγω της αύξησης στην τιμή των καυσίμων, στα πλαίσια του Κανονισμού (ΕΚ) 744/2008 του Συμβουλίου για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων με στόχο την προώθηση της αναδιάρθρωσης των αλιευτικών στόλων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας οι οποίοι πλήττονται από την οικονομική κρίση. Τέλος, επισήμανε ότι η μετέπειτα βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του στόλου αυτού αποτελεί επίτευξη του στόχου του ΤΑΘΕ.

Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με τις πιο πάνω απόψεις και διατηρεί την αρχική της θέση, καθώς ο στόχος απόσυρσης πολυδύναμων σκαφών καθορίστηκε εξ αρχής στο Ε.Π.ΑΛ. 2007-2013 ως η βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων, ενώ η αύξηση της παραγωγής των πολυδύναμων σκαφών παρατηρείται σε συνολικό επίπεδο και όχι σε επίπεδο σκάφους.

Ηλεκτρονική καταχώριση και αναφορά αλιευτικών δραστηριοτήτων. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1224/2009, οι πλοίαρχοι κοινοτικών αλιευτικών σκαφών καταγράφουν και διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στην αρμόδια Αρχή τα δεδομένα του ημερολογίου αλιείας και των δηλώσεων μεταφόρτωσης και εκφόρτωσης. Ο ίδιος Κανονισμός ορίζει ότι, όλα τα αλιευτικά προϊόντα διατίθενται για πρώτη φορά προς πώληση σε αγοραστές, οι οποίοι οφείλουν να είναι εγκεκριμένοι από την αρμόδια Αρχή, με εξαίρεση αγοραστές αλιευτικών προϊόντων μέγιστου βάρους 30 κιλών για ιδιωτική κατανάλωση. Επίσης, οι εγκεκριμένοι αγοραστές καταγράφουν και διαβιβάζουν ηλεκτρονικά στην αρμόδια Αρχή τα δεδομένα που ο Κανονισμός καθορίζει για τα δελτία πώλησης αλιευτικών προϊόντων.

Από αντιπαραβολή που διενεργήσαμε μεταξύ των στοιχείων που υποβάλλουν οι πλοίαρχοι αλιευτικών σκαφών και οι εγκεκριμένοι αγοραστές, εντοπίστηκαν αλιευτικά σκάφη για τα οποία οι συνολικές δηλωθείσες ποσότητες αγοράς για το 2015 παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές σε σχέση με τις αναφερόμενες, στις δηλώσεις εκφορτώσεων, ποσότητες αλιευμάτων για την ίδια περίοδο. Επιπρόσθετα, διαφορές παρατηρήθηκαν στα είδη αλιευτικών προϊόντων που δηλώνονται και στο βάρος συγκεκριμένων αλιευτικών προϊόντων που εκφορτώνονται και αγοράζονται. Ως αποτέλεσμα, εκφράσαμε την άποψη ότι εγείρονται

αμφιβολίες ως προς την ορθότητα των δεδομένων που υποβάλλονται από τους αλιείς ή/και τους εγκεκριμένους αγοραστές. Παρά το γεγονός ότι αρκετές περιπτώσεις ασυνεπειών/παρατυπιών σε σχέση με τα υποβληθέντα στοιχεία εντοπίζονται από το Τμήμα, εντούτοις μέχρι στιγμής δεν φαίνεται να προωθούνται ενέργειες για αποτροπή παρόμοιων φαινομένων, καθώς το Τμήμα δεν έχει προχωρήσει σε καταγγελίες των εμπλεκόμενων αλιέων ή/και αγοραστών ή την επιβολή προστίμων.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να επιδιώκει την ορθότητα των υποβληθέντων δεδομένων με τη λήψη των ενδεικνυόμενων μέτρων στις περιπτώσεις εντοπισμού παρατυπιών, αφού πέραν της ανάγκης συμμόρφωσης με την κοινοτική νομοθεσία, αυτό είναι σημαντικό για την παρακολούθηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων, την αξιολόγηση της πίεσης στα αλιευτικά αποθέματα και την καταβολή ενισχύσεων στους αλιείς. Επίσης, δεδομένου του ενδεχομένου επιπτώσεων των πιο πάνω δεδομένων στην ορθότητα των δηλώσεων εισοδημάτων που υποβάλλονται στο Τμήμα Φορολογίας, εισηγηθήκαμε όπως οι περιπτώσεις σημαντικών ασυνεπειών προωθούνται, κατά την κρίση του Τμήματος, στο Τμήμα Φορολογίας για διερεύνηση στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το ΤΑΘΕ θα προωθήσει ενέργειες για αποτροπή φαινομένων σκόπιμων ασυνεπειών/παρατυπιών.

Υδατοκαλλιέργεια.

(α) Ερευνητικές μονάδες. Το Τμήμα λειτουργεί δύο ερευνητικές μονάδες, το Ερευνητικό Κέντρο Θαλάσσιας Υδατοκαλλιέργειας Κύπρου (ΕΚΘΥΚ) στο Μενεού και τον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού στον Καλοπαναγιώτη. Διαπιστώθηκε ότι οι εργασίες του Ερευνητικού Σταθμού Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού στον Καλοπαναγιώτη του αφορούν, ουσιαστικά, στην παραγωγή πέστροφας για στήριξη των ιδιωτικών ιχθυοτροφείων και στην ερασιτεχνική αλιεία και όχι στην έρευνα, σε αντίθεση με το ΕΚΘΥΚ, το οποίο δραστηριοποιείται σε αριθμό ερευνητικών προγραμμάτων.

Σύσταση: Εκφράσαμε την άποψη ότι θα πρέπει να επαναξιολογηθεί ο σκοπός λειτουργίας του Ερευνητικού Σταθμού Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη, σε σχέση με τις εργασίες που διεξάγει σήμερα. Επιπλέον, η λειτουργία των δύο μονάδων πρέπει να κοστολογηθεί πλήρως, ώστε να καταστεί δυνατή η κοστολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Τμήματος, η οποία θα υποβοηθήσει στη λήψη αποφάσεων, στον καλύτερο προγραμματισμό, στον έλεγχο, καθώς και στη λήψη διορθωτικών μέτρων σχετικά με τη λειτουργία τους. Επιπρόσθετα, η κοστολόγηση είναι απαραίτητη για τον καθορισμό των διάφορων τελών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι πρόκειται να καταρτιστεί έγγραφο στο οποίο θα καθορίζονται τόσο οι ετήσιες όσο και οι μακροχρόνιες προτεραιότητες και οι στόχοι της κάθε μονάδας και το οποίο, σε συνδυασμό με τις εκθέσεις εργασιών / ετήσιο απολογισμό που θα ετοιμάζεται, θα συνδράμει στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και εργασιών τους και ταυτόχρονα στην αναγνώριση προβλημάτων και στη λήψη των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων. Όσον αφορά στην εισήγησή μας για κοστολόγηση της λειτουργίας των δύο μονάδων, μας πληροφόρησε ότι, πέραν της ερευνητικής εργασίας, οι δύο μονάδες παρέχουν και άλλες υπηρεσίες με οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη, ενώ στηρίζουν ένα από τους σημαντικότερους γεωργικούς τομείς πρωτογενούς παραγωγής, ο ετήσιος κύκλος εργασιών του οποίου εκτιμάται σε περίπου €35 - €40 εκατομμύρια.

(β) Επιθεωρήσεις μονάδων υδατοκαλλιέργειας. Σύμφωνα με το άρθρο 16 των περί Υδατοκαλλιέργειας Νόμων του 2000 μέχρι 2010, ο Διευθυντής του Τμήματος μπορεί να εισέρχεται σε οποιοδήποτε μέρος (εκτός από οικία) το οποίο χρησιμοποιείται μόνο για σκοπούς υδατοκαλλιέργειας και να διενεργεί έλεγχο των εγκαταστάσεων και των προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας. Διαπιστώσαμε αδυναμίες και ελλείψεις

στην τεκμηρίωση και παρακολούθηση των επιθεωρήσεων που διενεργεί το Τμήμα στις εν λόγω μονάδες. Επίσης, οι επιθεωρήσεις, για σειρά ετών, διεξάγονται από τους ίδιους Λειτουργούς/Επιθεωρητές.

Σύσταση: Εκφράσαμε την άποψη ότι θα πρέπει, για όλες τις επιτόπιες επιθεωρήσεις που διενεργούνται, ανεξάρτητα εάν διαπιστώνονται προβλήματα ή όχι, να ετοιμάζεται έκθεση, ώστε να τεκμηριώνεται η διενέργεια των επιθεωρήσεων. Επίσης, όλες οι μονάδες υδατοκαλλιέργειας θα πρέπει να επιθεωρούνται ετησίως, ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτές λειτουργούν στα πλαίσια που ορίζουν οι όροι των αδειών λειτουργίας τους και η συχνότητα των επιθεωρήσεων θα πρέπει να γίνεται βάσει ανάλυσης κινδύνου, κατά την οποία θα λαμβάνονται υπόψη παράμετροι όπως το ιστορικό συμμόρφωσης, ο όγκος εργασιών και η πιθανότητα ύπαρξης παρατυπίας σε κάθε μονάδα. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα, όπως η εναλλαγή επιθεωρητών, ώστε να ενισχύεται η αντικειμενικότητα των ελέγχων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι όλες οι μονάδες θα επιθεωρούνται τουλάχιστον ετησίως και θα ετοιμάζεται σχετική έκθεση, ωστόσο, λόγω του μικρού αριθμού των μονάδων, δεν θεωρεί ότι η συχνότητα των επιθεωρήσεων θα πρέπει να γίνεται βάσει ανάλυσης κινδύνου, αλλά να γίνεται πιο εντατική παρακολούθηση στις περιπτώσεις μονάδων που παρουσιάζουν παρατυπίες. Όσον αφορά στην εισήγησή μας για εναλλαγή των επιθεωρητών, μας πληροφόρησε ότι οι επιθεωρήσεις διεξάγονται από προσωπικό του Τομέα Υδατοκαλλιέργειας, το οποίο κατέχει τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις και εμπειρία και ότι οι επιθεωρήσεις δεν αποσκοπούν μόνο στον έλεγχο συμμόρφωσης των μονάδων με τους όρους της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας που κατέχουν, αλλά και στην παροχή τεχνικών συμβουλών για τη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας τους και των διαδικασιών και τεχνικών που εφαρμόζονται ή ακόμη και στην υπόδειξη πιθανών λύσεων για προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Τέλος, μας πληροφόρησε ότι η εναλλαγή των επιθεωρητών δεν είναι εφικτή λόγω μειωμένου προσωπικού.

Η Υπηρεσία μας αντιλαμβάνεται τα πιο πάνω, αλλά εξακολουθεί να θεωρεί απαραίτητη τη λήψη μέτρων με σκοπό την ενίσχυση της αντικειμενικότητας των ελέγχων.

(γ) Άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου στην ξηρά. Δεν διασφαλίζεται ότι, για την ανέγερση των υποστατικών του ιχθυοτροφείου, για το οποίο εκδίδεται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, έχουν τηρηθεί οι όροι που προβλέπονται στην άδεια πολεοδομίας και άδεια οικοδομής, καθότι δεν απαιτείται, από τους περί Υδατοκαλλιέργειας (Γενικούς) Κανονισμούς, η υποβολή πιστοποιητικού τελικής έγκρισης, το οποίο, σύμφωνα με τους περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμους, πρέπει να εξασφαλίζεται πριν από τη χρήση οποιασδήποτε ανάπτυξης. Επιπλέον, κατά την ανανέωση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείου, το Τμήμα δεν βεβαιώνεται ότι τα υποστατικά του ιχθυοτροφείου εξακολουθούν να είναι νόμιμα. Όπως είχε επισημανθεί και πέρσι, συγκεκριμένο ιχθυοτροφείο ιδρύθηκε και λειτουργεί χωρίς την εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειών και, όπως διαπιστώσαμε, παρά τις επισημάνσεις του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, το Τμήμα δεν έχει λάβει ακόμα κατάλληλα μέτρα, ενώ δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα για τις συνθήκες υπό τις οποίες εκδόθηκε, από τον τότε Διευθυντή του Τμήματος, η άδεια αυτή.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί αυτονόητο ότι δεν μπορεί να εκδοθεί ή ανανεωθεί άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ιχθυοτροφείων αν αυτό δεν διαθέτει πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, με βάση τον περί Οδών και Οικοδομών Νόμο, αφού τέτοια χρήση του υποστατικού συνιστά ποινικό αδίκημα. Όσον αφορά στο συγκεκριμένο ιχθυοτροφείο, που ιδρύθηκε και λειτουργεί χωρίς τα κτίριά του να καλύπτονται από τις απαιτούμενες άδειες, θα πρέπει να διερευνηθούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπογράφηκε, η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του και να αποδοθούν τυχόν ευθύνες. Η άδεια λειτουργίας θα πρέπει να ανασταλεί ή ακυρωθεί αν δεν υπάρξει άμεση συμμόρφωση με τη νομοθεσία, στη βάση καθοδήγησης από τον Γενικό Εισαγγελέα.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι, ο τότε Διευθυντής έχει αφυπηρετήσει, ενώ, όσον αφορά στις συνθήκες της παράτυπης έκδοσης της άδειας στο συγκεκριμένο ιχθυοτροφείο, θα ενημερωθεί το Υπουργείο ΓΑΑΠ για τα γεγονότα και τις πτυχές του θέματος, προκειμένου να αποφασισθούν οι περαιτέρω ενέργειες.

Ερασιτεχνική αλιεία εσωτερικών υδάτων. Οι υδατοφράκτες εμπλουτίζονται ετησίως με αριθμό ιχθύων, κυρίως πέστροφες, οι οποίες παράγονται στον Ερευνητικό Σταθμό Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη, με σκοπό την ενίσχυση των υφιστάμενων πληθυσμών και διατήρηση της βιοποικιλότητας, καθώς και για σκοπούς ερασιτεχνικής αλιείας. Σύμφωνα με στοιχεία του Τομέα Υδατοκαλλιέργειας του Τμήματος, κατά το 2015 οι υδατοφράκτες εμπλουτίστηκαν με συνολικά 46.400 πέστροφες και 2.000 οξύρυγχους. Επίσης, κατά το ίδιο έτος, εισπράχθηκε για την έκδοση αδειών ερασιτεχνικής αλιείας συνολικό ποσό ύψους €81.649 για συνολικά 2.718 άδειες. Σύμφωνα με το άρθρο 3B των περί Αλιείας Νόμων (Κεφ. 135), κανένας δεν ασκεί ερασιτεχνική αλιεία, είτε ατομικά είτε συλλογικά, στη θάλασσα, λίμνες, ποταμούς ή υδατοφράκτες, χωρίς την προηγούμενη εξασφάλιση της άδειας ερασιτεχνικής αλιείας, που απαιτείται σύμφωνα με τους Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει του Νόμου. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ίδιου Νόμου, οι άδειες ερασιτεχνικής αλιείας εκδίδονται αφού καταβληθούν τα τέλη, τα οποία προβλέπονται από Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει του Νόμου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον Κανονισμό 12 των περί Αλιείας Κανονισμών του 1990 έως 2012, απαγορεύεται η καταδίωξη, σύλληψη, θανάτωση, κατοχή ή πώληση με οποιοδήποτε τρόπο οποιουδήποτε είδους ψαριών των εσωτερικών υδάτων, εκτός αν για τον σκοπό αυτό δοθεί άδεια ερασιτεχνικής αλιείας και καταβληθούν τα καθορισμένα τέλη.

(α) Διαπιστώθηκε ότι παρήλθε μεγάλο χρονικό διάστημα από τον καθορισμό των τελών για έκδοση άδειας ερασιτεχνικής αλιείας στα εσωτερικά ύδατα.

Σύσταση: Θα πρέπει το Τμήμα να προβεί, το συντομότερο δυνατό, στις αναγκαίες ενέργειες για αναθεώρηση των τελών για έκδοση άδειας ερασιτεχνικής αλιείας, αφού προηγηθεί η κοστολόγηση του εμπλουτισμού των υδατοφρακτών και κατ'επέκταση της ερασιτεχνικής αλιείας.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα μελετηθεί σε συνεννόηση με το Υπουργείο ΓΑΑΠ.

(β) Σε ορισμένες περιπτώσεις, το Τμήμα παραχωρεί έγκριση για αλιευτικής δραστηριότητα σε οργανωμένα σύνολα τα οποία περιλαμβάνουν ανήλικους, χωρίς την καταβολή τελών, χωρίς την έκδοση της προβλεπόμενης άδειας ερασιτεχνικής αλιείας και χωρίς να ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στους Κανονισμούς όσον αφορά στην άσκηση ερασιτεχνικής αλιείας από παιδιά.

Σύσταση: Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι όλες οι άδειες ερασιτεχνικής αλιείας στα εσωτερικά ύδατα εκδίδονται σύμφωνα με τους Κανονισμούς. Επισημάνουμε ότι, πέραν της τυπικής διαδικασίας έκδοσης αδειών, η έγκριση της ερασιτεχνικής αλιείας σε ανήλικους χωρίς την παρουσία γονέα ή κηδεμόνα ενδεχομένως να συνεπάγεται την ανάληψη ευθύνης, από το Κράτος, ως προς την ασφάλεια των παιδιών.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι όλες οι άδειες ερασιτεχνικής αλιείας στα εσωτερικά ύδατα θα εκδίδονται με βάση τους Κανονισμούς και παράλληλα θα εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας.

(γ) Διαπιστώσαμε αδυναμίες και ελλείψεις οι οποίες αφορούν, κυρίως, στη λανθασμένη συμπλήρωση στοιχείων στα έντυπα αδειών, στην έκδοση συλλογικής άδειας για μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη από τους Κανονισμούς περίοδο και με μη αναθεωρημένους όρους και στον έλεγχο και επιτήρηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων στους υδατοφράκτες.

Σύσταση: Θα πρέπει να επιδεικνύεται η απαιτούμενη προσοχή κατά τη συμπλήρωση των αδειών, να διασφαλίζεται ότι η περίοδος έκδοσης συλλογικής άδειας ερασιτεχνικής αλιείας δεν υπερβαίνει την προβλεπόμενη από τους Κανονισμούς περίοδο των 15 ημερών και το μηχανογραφημένο Σύστημα Διαχείρισης Αλιευτικών Πόρων να ενημερωθεί με τους αναθεωρημένους όρους ερασιτεχνικής αλιείας στους υδατοφράκτες. Επίσης, θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι περιπολίες στα εσωτερικά ύδατα να διενεργούνται στον χρόνο κατά τον οποίο υπάρχει αυξημένη αλιευτική δραστηριότητα, ώστε να επιτυγχάνεται με αποτελεσματικό τρόπο η πάταξη και η αποτροπή των παραβάσεων στα εσωτερικά ύδατα.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, όσον αφορά στη διενέργεια περιπολιών στα εσωτερικά ύδατα κατά το χρόνο που υπάρχει αυξημένη αλιευτική δραστηριότητα (ώρες εκτός κανονικών ωρών εργασίας και Σαββατοκύριακα), αυτές πραγματοποιούνται στα πλαίσια του εφικτού και στη βάση των υφιστάμενων διαθέσιμων πόρων, με προτεραιότητα τις περιπολίες που αφορούν σε αλιευτικές δραστηριότητες στη θάλασσα.

Εισπράξεις. Από έλεγχο των εισπράξεων που διενεργούνται από λειτουργούς είσπραξης εσόδων στα Κεντρικά Γραφεία, διαπιστώθηκαν και πάλι αδυναμίες, όπως η μη έγκαιρη κατάθεση των μετρητών στην τράπεζα, η μη ασφαλής φύλαξη των εισπράξεων και η μη διενέργεια αιφνιδιαστικών ελέγχων στους λειτουργούς είσπραξης εσόδων από τους Προϊσταμένους ή εκπρόσωπούς τους, σε αντίθεση με τη Δημοσιονομική και Λογιστική Οδηγία (ΔΛΟ) 38. Όσον αφορά στον Ερευνητικό Σταθμό Υδατοκαλλιέργειας Γλυκού Νερού Καλοπαναγιώτη, διαπιστώσαμε ότι, παρά τις προηγούμενες επισημάνσεις μας σχετικά με την έκδοση αποδείξεων είσπραξης με ελλιπή στοιχεία και την υπερβολική καθυστέρηση στην κατάθεση των εισπράξεων, το θέμα δεν έχει ακόμα διερευνηθεί από το Τμήμα. Επιπλέον, κατά τον έλεγχο που διενήργησε το Λογιστήριο του Τμήματος στους εισπράκτορες του Επαρχιακού Γραφείου του Τμήματος στην Πάφο στις 18.2.2015, διαπιστώθηκε ότι λειτουργός προέβαινε σε είσπραξη χρημάτων για έκδοση αδειών αλιείας χωρίς την έκδοση απόδειξης είσπραξης. Το θέμα προωθήθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα, στις 22.4.2015.

Σύσταση: Για τα θέματα διαχείρισης των εισπράξεων θα πρέπει να τηρούνται οι σχετικές ΔΛΟ. Θέματα ευθυνών θα πρέπει να διερευνηθούν αμέσως.

Η Διευθύντρια μάς πληροφόρησε ότι συμφωνεί με τη σύστασή μας.

Παραβάσεις και επιβολή ποινών.

(α) Έντυπα ενημέρωσης αδικήματος. Σύμφωνα με τους περί Αλιείας Νόμους, κάθε πρόσωπο που παραβαίνει οποιουσδήποτε Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει των Νόμων είναι ένοχο αδικήματος και, σε περίπτωση καταδίκης, υπόκειται σε χρηματικό πρόστιμο ή/και σε ποινή φυλάκισης, παρέχεται όμως και η δυνατότητα στο Τμήμα να ρυθμίζει εξώδικα υποθέσεις παράβασης των προνοιών της νομοθεσίας.

Βάσει των διαδικασιών που καθόρισε το Τμήμα, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, οι Επιθεωρητές συμπληρώνουν προαριθμημένο έντυπο ενημέρωσης αδικήματος, το οποίο επιδίδεται στον επιθεωρούμενο και αποστέλλεται άμεσα στα Κεντρικά Γραφεία του Τμήματος. Διαπιστώθηκε ότι, παρά τις προηγούμενες επισημάνσεις μας και την πληροφόρηση που είχαμε από τον τότε Αν. Διευθυντή ότι, μέχρι τη λειτουργία της ηλεκτρονικής βάσης ελέγχου στις αρχές του 2016, το Τμήμα στο τέλος κάθε έτους, θα προέβαινε σε έλεγχο της σειριακής αρίθμησης των εντύπων, εξακολουθεί να μην διενεργείται έλεγχος της σειριακής αρίθμησης των εντύπων αυτών, έτσι ώστε να αποτρέπεται η εκ παραδρομής ή σκόπιμη διαγραφή κάποιου αδικήματος και να παρακολουθείται η εξέλιξη των υποθέσεων παράβασης. Από τον έλεγχό μας στο μητρώο καταγγελιών για το 2015 εντοπίστηκαν πέραν των 70 περιπτώσεων εντύπων ενημέρωσης αδικήματος που δεν είχαν καταχωρηθεί στο μητρώο, ενώ διαφάνηκε ότι, για αριθμό εντύπων, δεν φαίνεται να προωθήθηκαν έγκαιρα οι σχετικές υποθέσεις για την επιβολή ποινής.

Το μητρώο καταγγελιών εξακολουθεί να τηρείται σε μορφή ιδιαίτερα ευάλωτη σε μη εξουσιοδοτημένες παρεμβάσεις, παρά τη λειτουργία της ηλεκτρονικής Βάσης Ελέγχου, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία τροποποιήσεων και αναβαθμίσεων.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως διερευνηθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας κατάλληλης εφαρμογής στη Βάση Ελέγχου, ώστε τα στοιχεία για τις εντοπισθείσες παραβάσεις να εξάγονται αυτόματα από τη Βάση και να ελέγχονται περιοδικά, με σκοπό να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος λανθασμένων ή ελλιπών καταχωρίσεων.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι θα συνεχιστεί η προσπάθεια για συνεχή βελτίωση, με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία της Βάσης Ελέγχου.

(β) Αναθεώρηση καθορισθείσων ποινών. Σύμφωνα με τον περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο, οι διοικητικές πράξεις οι οποίες εκδίδονται έπειτα από άσκηση διακριτικής εξουσίας πρέπει να είναι επαρκώς και δεόντως αιτιολογημένες, ιδίως όταν πρόκειται για πράξεις οι οποίες, μεταξύ άλλων, είναι αντίθετες, ως της το περιεχόμενό της με προηγηθείσα εισήγηση αρμόδιου οργάνου ή είναι αντίθετες με χαραχθείσα πολιτική. Της, η αιτιολογία μιας διοικητικής πράξης πρέπει να είναι σαφής, ώστε να μην αφήνει αμφιβολίες ως της το ποιος ήταν πραγματικά ο λόγος που οδήγησε το διοικητικό όργανο στη λήψη απόφασης. Σύμφωνα με της καθορισθείσες διαδικασίες του Τμήματος, χρηματικές ποινές άνω των €500 ή ειδικές περιπτώσεις (π.χ. όπου εμπλέκονται ανθρωπιστικοί λόγοι) υποβάλλονται στη Διευθύντρια, η οποία έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει για την ποινή που θα επιβληθεί. Παράλληλα, η Διευθύντρια διατηρεί την εξουσία αναθεώρησης της ποινής που καθορίζεται από Επιθεωρητή του Τμήματος.

Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις αναθεώρησης της καθορισθείσας ποινής από τη Διευθύντρια χωρίς ανάλογη αιτιολόγηση ή τεκμηρίωση των αναφερόμενων λόγων της αναθεώρησης (π.χ. οικονομική κατάσταση του καταγγελλόμενου). Σε ορισμένες από αυτές της περιπτώσεις, οι καθορισθείσες, από τον Επιθεωρητή, ποινές, αναθεωρήθηκαν σε επίπεδα χαμηλότερα των ενδεικτικών χρηματικών προστίμων βάσει του Οδηγού Επιβολής Προστίμων για Παραπτώματα και Παραβάσεις της Νομοθεσίας κατά την Άσκηση Αλιευτικών Δραστηριοτήτων που εξέδωσε το Τμήμα. Της, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις διαγραφής μορίων που καταλογίσθηκαν σε σκάφη και καπετάνιους, δυνάμει της ΚΔΠ 403/2014, από τον Υπουργό ΓΑΑΠ μετά την υποβολή ιεραρχικών προσφυγών, χωρίς τη δέουσα τεκμηρίωση των λόγων αποδοχής της προσφυγής.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς συμμόρφωσης με τις διατάξεις του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, ενίσχυσης της διαφάνειας και διασφάλισης της ισότιμης μεταχείρισης των πολιτών, σε όλες τις περιπτώσεις αναθεώρησης καθορισθείσων ποινών από τη Διευθύντρια ή διαγραφής μορίων από τον Υπουργό, καταγράφεται και τεκμηριώνεται σαφώς ο λόγος λήψης της σχετικής απόφασης.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υιοθετηθεί, ενώ επισήμανε ότι οι περιπτώσεις αναθεώρησης ποινών είναι μεμονωμένες και αφορούν περιπτώσεις που συντρέχουν σοβαροί οικονομικοί ή/και ανθρωπιστικοί λόγοι.

Παραχώρηση Θέσεων Ελλιμενισμού σκαφών στα αλιευτικά καταφύγια. Σύμφωνα με την υφιστάμενη πολιτική του ΤΑΘΕ, σε περιόδους που δεν εκδίδεται ανακοίνωση για υποβολή αιτήσεων για την παραχώρηση θέσεων ελλιμενισμού σε αλιευτικά καταφύγια, το Τμήμα ενημερώνει τους ενδιαφερόμενους ότι δεν αποδέχεται αιτήσεις, εκτός για παραχώρηση ελλιμενισμού σε ημερήσια βάση, ανάλογα με τον διαθέσιμο χώρο. Κατ' εξαίρεση της γενικά εφαρμοσθείσας διαδικασίας, νέες άδειες ελλιμενισμού χωρίς διαδικασία υποβολής αιτήσεων χορηγούνται μόνο με την έγκριση/οδηγίες του Υπουργού ΓΑΑΠ.

Διαπιστώθηκε ότι, με γραπτές οδηγίες του Υπουργού ΓΑΑΠ, με βάση τις διατάξεις της νομοθεσίας, το ΤΑΘΕ παραχώρησε, κατά το 2015 και 2016, θέσεις ελλιμενισμού σε μεμονωμένες περιπτώσεις εκτός ανοικτής διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αιτήσεων, με αποτέλεσμα να προκύπτει, κατά την άποψή μας, η μη ισότιμη μεταχείριση των αιτητών θέσεων ελλιμενισμού. Συγκεκριμένα, παραχωρήθηκαν θέσεις ελλιμενισμού σε δύο ακτοτουριστικά σκάφη, επτά σκάφη αναψυχής, ένα φουσκωτό σκάφος και ένα ερασιτεχνικό αλιευτικό σκάφος, στα αλιευτικά καταφύγια Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Αγίας Τριάδας και Ποταμού Λιοπετρίου. Επιπλέον, εξετάζεται από το Τμήμα η παραχώρηση θέσεων ελλιμενισμού σε άλλα δύο ακτοτουριστικά σκάφη στο αλιευτικό καταφύγιο Αγίας Νάπας, κατόπιν έγκρισης του Υπουργού ΓΑΑΠ των αιτημάτων των ιδιοκτητών. Στις περιπτώσεις κατ' εξαίρεση παραχώρησης άδειας ελλιμενισμού από τον Υπουργό, δεν τεκμηριώνονται στους σχετικούς φακέλους οι λόγοι της απόφασης, σε αντίθεση με τις διατάξεις του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν. 158(Ι)/1999).

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς διαφάνειας, όλες οι αποφάσεις αποδοχής αιτήσεων για παραχώρηση ετήσιου ελλιμενισμού εκτός διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων, τεκμηριώνονται και αιτιολογούνται κατάλληλα.

Η Διευθύντρια του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα υλοποιηθεί.

Αδυναμίες και ελλείψεις συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Διαπιστώθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, που αφορούν, κυρίως, στη μη κατάλληλη αρχειοθέτηση εγγράφων και φύλαξη φακέλων του Αρχείου του Τμήματος, μη υποβολή στο Γενικό Λογιστήριο, με κοινοποίηση στην Υπηρεσία μας, πιστοποιητικού φυσικής καταμέτρησης των περιουσιακών στοιχείων, ελλιπή τεκμηρίωση της ορθότητας των καθυστερημένων εσόδων και ετοιμασία καταστάσεων λογαριασμών καταθέσεων και προκαταβολών χωρίς λεπτομέρειες και εξηγήσεις για κάθε προκαταβολή και κατάθεση. Επίσης, παρατηρήθηκε μια γενική αταξία στην προσέλευση και αποχώρηση του προσωπικού του Τμήματος, καθώς και ανομοιομορφία ως προς τον τρόπο χειρισμού του όλου συστήματος καταγραφής του χρόνου προσέλευσης/αποχώρησης του προσωπικού και επισημάνθηκε ότι αυτή ενδεχομένως να προκαλέσει προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του Τμήματος.

Σύσταση: Θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για ενδυνάμωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του Τμήματος και πλήρη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τις σχετικές εγκυκλίους της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Η Διευθύντρια μάς πληροφόρησε ότι τα προβλήματα που αναφέρονται αποτελούν απόρροια της σοβαρής υποστελέχωσης του αρχείου του Τμήματος και ότι γίνονται προσπάθειες στα πλαίσια των υφιστάμενων υποδομών, για λήψη μέτρων για συμμόρφωση με τους Κανονισμούς και τις εγκυκλίους.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι αρκετές από τις αδυναμίες και ελλείψεις που παρατηρήθηκαν στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου θα μπορέσουν να αντιμετωπιστούν με καλύτερη εποπτεία των διαδικασιών του Τμήματος.

Ενοικίαση κτιρίου για στέγαση των Κεντρικών Γραφείων του Τμήματος. Στις 4.1.2007 υπογράφηκε συμβόλαιο μεταξύ του Διευθυντή του Τμήματος και ιδιωτικής εταιρείας, για την επταετή ενοικίαση κτιρίου συνολικού εμβαδού 2.550 τ.μ. και χώρων στάθμευσης, για σκοπούς στέγασης των Κεντρικών Γραφείων του ΤΑΘΕ, έναντι ετήσιου ενοικίου €191.600 (£112.140), με πρόνοια αύξησής του κατά 7% μετά τα τρία πρώτα χρόνια και ακολούθως ανά διετία. Το συμβόλαιο τροποποιήθηκε στις 4.7.2013 στα πλαίσια της γενικής διαπραγμάτευσης του ύψους των ενοικίων που καταβάλλει το δημόσιο και το ετήσιο ενοίκιο μειώθηκε σε €80.000 ετησίως, μέχρι τις 4.7.2015, ημερομηνία κατά την οποία θα γινόταν εκ νέου διαπραγμάτευση.

Μετά από επανειλημμένα αιτήματα της ιδιοκτήτριας εταιρείας, ο Κεντρικός Φορέας Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ) ενέκρινε, στις 29.7.2015, την ανανέωση του ενοικιαστήριου συμβολαίου για περίοδο δέκα ετών, με ετήσιο ενοίκιο ύψους €220.000 για το πρώτο έτος και αύξηση ύψους 9% για το δεύτερο έτος, 4% για το τρίτο και στη συνέχεια 7% ανά διετία, αρχίζοντας από το τέταρτο έτος. Στις 20.8.2015 εξασφαλίστηκε και η σχετική έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών. Σε επιστολή μας ημερ. 11.9.2015 προς τον Πρόεδρο του ΚΦΣΚΥ, επισημάναμε ότι με την απόφαση αυτή εγκρίθηκε, ουσιαστικά, η επαναφορά του καταβαλλόμενου ενοικίου στα επίπεδα που θα ίσχυαν εάν το αρχικό συμβόλαιο δεν τύγχανε τροποποίησης. Εκφράσαμε την άποψη ότι η σημαντική αύξηση του ενοικίου εν μέσω περιόδου οικονομικής δυσχέρειας, χωρίς προηγουμένως να εξαντληθούν προσπάθειες για εξεύρεση εναλλακτικής και ίσως καταλληλότερης λύσης στέγασης του Τμήματος, δεν δικαιολογείται.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, με επιστολή του ημερ. 17.9.2015 προς τον Αν. Διευθυντή του ΤΑΘΕ, απέσυρε την επιστολή του ημερ. 29.7.2015 προς το Τμήμα και παραχώρησε έγκριση για εξεύρεση νέου κτιρίου με τη διαδικασία ανοικτής προκήρυξης διαγωνισμού. Ακολούθησε τελεσίγραφο του ιδιοκτήτη του κτιρίου με ημερ. 18.9.2015, με το οποίο καλούσε το ΤΑΘΕ όπως εγκαταλείψει το κτίριο μέχρι τις 21.9.2015, ημερομηνία κατά την οποία απέκλεισε την πρόσβαση στο κτίριο.

Σε επιστολή της προς τον ιδιοκτήτη του κτιρίου, ημερ. 24.9.2015, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ΓΑΑΠ τον πληροφόρησε για την επικείμενη προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού προσφορών, μέχρι το πέρας της οποίας, τόσο το ΤΑΘΕ όσο και το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Λευκωσίας/Κερύνειας θα συνέχιζαν να στεγάζονται στο κτίριο με την καταβολή ενοικίου €220.000 ετησίως, σύμφωνα με την έγκριση του ΚΦΣΚΥ ημερ. 29.7.2015. Στο μεταξύ ο Γενικός Εισαγγελέας εξασφάλισε, στις 22.9.2015, Διατάγματα, βάσει των οποίων απαγορεύθηκε στον ιδιοκτήτη η οποιαδήποτε παρέμβαση στην κατοχή ή λειτουργία του κτιρίου και η παρεμπόδιση της εισόδου των υπαλλήλων των Τμημάτων του Υπουργείου που στεγάζονται στο κτίριο. Παράλληλα, καταχωρίστηκε αγωγή εναντίον του ιδιοκτήτη.

Ακολούθησε διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμού προσφορών για την εξεύρεση νέου κτιρίου από το Τμήμα, κατά την οποία υποβλήθηκαν προσφορές από έξι οικονομικούς φορείς, περιλαμβανομένου και του

ιδιοκτήτη του υπό αναφορά κτιρίου. Βάσει των αποτελεσμάτων αξιολόγησης των προσφορών, η προσφορά που υποβλήθηκε για το κτίριο στο οποίο στεγάζονταν τα δύο Τμήματα εξασφάλισε την υψηλότερη βαθμολογία σε σχέση με τα κριτήρια που καθορίστηκαν, ενώ παρουσίαζε και το χαμηλότερο ενοίκιο. Στις 11.5.2016 ο ΚΦΣΚΥ ενέκρινε την υπογραφή πενταετούς συμβολαίου με τον ιδιοκτήτη του κτιρίου έναντι ετήσιου ενοικίου ύψους €205.200, με δικαίωμα ανανέωσης για άλλες δύο διετίες και πρόνοια αυξομειώσής του ενοικίου μετά από διαπραγμάτευση των δύο μερών μετά την πρώτη τριετία. Όπως προκύπτει, η εισήγησή μας για προκήρυξη διαγωνισμού οδήγησε στην επίτευξη χαμηλότερου ενοικίου με ευνοϊκότερους όρους για το Κράτος. Αν ληφθεί υπόψη ότι η αρχική συμφωνία προέβλεπε ενοίκιο ύψους €220.000 για το πρώτο έτος, περίπου €240.000 για το δεύτερο έτος, €250.000 για το τρίτο και €265.000 για το τέταρτο και πέμπτο έτος, γίνεται αντιληπτό ότι η εξοικονόμηση ήταν πολύ σημαντική.

Το νέο συμβόλαιο εξακολουθεί να μην έχει υπογραφεί, καθώς εκκρεμεί η ακύρωση των Διαταγμάτων της 22.9.2015 και η απόσυρση της αγωγής, προϋποθέσεις που έθεσε ο ιδιοκτήτης για υπογραφή του συμβολαίου. Η καθυστέρηση στην υπογραφή φαίνεται όμως να ευνοεί τον ιδιοκτήτη ο οποίος ενδεχομένως να ισχυριστεί ότι θα συνεχίσει, μέχρι τότε, να ισχύει το ενοίκιο ύψους €220.000 ετησίως. Είναι συνεπώς εισήγηση μας ότι θα πρέπει άμεσα να διευθετηθεί το θέμα.

Συναφώς αναφέρεται ότι για το εν λόγω υποστατικό δεν έχει ακόμη εξασφαλιστεί πιστοποιητικό τελικής έγκρισης, λόγω εκκρεμοτήτων ρυμοτομίας. Σε επιστολή μας προς το ΤΑΘΕ ημερ. 6.8.2015, επισημάναμε ότι η χρήση του κτιρίου χωρίς τέτοιο πιστοποιητικό αντίκειται στην ισχύουσα νομοθεσία, αφού συνιστά ποινικό αδίκημα. Στο τελικό προσχέδιο του ενοικιαστήριου συμβολαίου περιλήφθηκε όρος όπως το πιστοποιητικό τελικής έγκρισης εξασφαλιστεί σε ένα χρόνο από την υπογραφή της συμφωνίας, ενώ, σε περίπτωση κωλύματος εξασφάλισής του εντός του χρονικού αυτού περιθωρίου, θα πρέπει να ενημερωθεί έγκαιρα ο ΚΦΣΚΥ για εξέταση του θέματος και λήψη απόφασης. Η Υπηρεσία μας δεν συμμερίζεται τη θέση ότι τέτοιες ρήτρες στο ενοικιαστήριο συμβόλαιο αίρουν την παρανομία και θεωρεί απαράδεκτη κάθε ανοχή σε παρανομία, πόσο μάλλον όταν η ανοχή αυτή συνεχίζεται για 10 ολόκληρα χρόνια και καταγράφεται ως πρόνοια σε δημόσια σύμβαση. Εισηγείται συνεπώς να δοθεί τακτική μικρή προθεσμία στον ιδιοκτήτη για εξασφάλιση του πιστοποιητικού τελικής έγκρισης ως προϋπόθεση για υπογραφή της συμφωνίας. Αν τούτο δεν καταστεί εφικτό, τότε το κτήριο θα πρέπει, κατά την άποψη μας, να εγκαταλειφθεί αφού εξευρεθεί με ταχείες διαδικασίες άλλο, κατάλληλο, κτήριο.

2.2.5 ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, ο ετήσιος έλεγχος του Τμήματος Περιβάλλοντος (ΤΠ) δεν διεξήχθη, λόγω έλλειψης προσωπικού. Τα πιο κάτω θέματα προέκυψαν από τη διερεύνηση καταγγελιών, σε σχέση με θέματα που αφορούν στο Τμήμα.

Επιχωμάτωση με υλικό που περιέχει ίνες αμιάντου στο Λύκειο Δασούπολης. Κατόπιν καταγγελίας για διενέργεια επιχωμάτωσης στο Λύκειο Δασούπολης, με υλικό που περιέχει ίνες αμιάντου, οι οποίες ειδικά σε θρυμματισμένη μορφή, εγκυμονούν κινδύνους για τη δημόσια υγεία και πρέπει να τύχουν εξειδικευμένης διαχείρισης, η Υπηρεσία μας ζήτησε, στις 25.4.2016, από τα αρμόδια Τμήμα, να διερευνήσουν το θέμα και να μας ενημερώσουν σχετικά.

Το ΤΠ, με επιστολή του ημερ. 10.5.2016, μας πληροφόρησε ότι δεν έτυχε άμεσης ενημέρωσης για το θέμα και ότι ζήτησε, με επιστολή του, από προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), να του κοινοποιήσουν τα στοιχεία του κατασκευαστή του προαυλίου του Λυκείου. Στην υπό αναφορά επιστολή αναφέρεται ότι, το ΥΠΠ ενημέρωσε προφορικά το ΤΠ στις 29.3.2016, ότι ανατέθηκε σε εργολάβο η απομάκρυνση του φυτοχώματος και οι εργασίες θα άρχιζαν την ίδια μέρα και ότι επιθεωρητής του ΤΠ μετέβη άμεσα στον χώρο των εργασιών, που περιλάμβαναν εκσκαφή, φόρτωση και απομάκρυνση όλου του φυτοχώματος που υπήρχε στον χώρο πρασίνου όπου εντοπίστηκαν τα αμιαντούχα θραύσματα. Κατά την παραμονή του επιθεωρητή στον χώρο δεν εντοπίστηκαν άλλα αμιαντούχα θραύσματα και όπως

ενημερώθηκε από τον εργολάβο, μετά το τέλος των εργασιών, δεν υπήρχαν πρόσθετα αμιαντούχα υλικά στο χώμα που αφαιρέθηκε. Στην επιστολή επισημαίνεται ότι το ΤΠ δεν είναι σε θέση να γνωρίζει αν υπήρχαν κατάλοιπα ινών αμιάντου στο φυτόχωμα, που ούτως ή άλλως αφαιρέθηκε.

Το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (ΤΓΕ) μάς ενημέρωσε στις 20.5.2016 ότι, σύμφωνα με το ΤΠ, έχει απομακρυνθεί μέρος του επίμαχου χώματος, αλλά όχι ολόκληρη η ποσότητα. Στην προς εμάς επιστολή του επισύναψε σημείωμα ημερ. 2.12.2015, προς όλους τους αρμόδιους φορείς, με το οποίο τους ενημέρωσε ότι, σύμφωνα με τον προσδιορισμό εξειδικευμένου εργαστηρίου του εξωτερικού, το φυτόχωμα που έχει τοποθετηθεί στο εν λόγω Λύκειο, περιέχει ίνες χρυσοτιλικού αμιάντου και κροκιδόλιθου. Επισύρει μάλιστα την προσοχή στο γεγονός ότι ο κροκιδόλιθος είναι η πιο επικίνδυνη μορφή ινών αμιάντου, που αποτελεί όχι απλά δυνητική, αλλά πραγματική πηγή κινδύνου για την υγεία, τόσο των μαθητών του σχολείου, όσο και των ανυποψίαστων περαστικών και κατοίκων της περιοχής.

Λόγω της σοβαρότητας του θέματος, ζητήσαμε στις 2.6.2016, από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) να προωθηθούν όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για άμεση απομάκρυνση του φυτοχώματος, λαμβάνοντας πολύ σοβαρά υπόψη την εισήγηση του ΤΓΕ για απομάκρυνση του εν λόγω υλικού από αδειοδοτημένη εταιρεία διαχείρισης αμιαντούχων υλικών το συντομότερο δυνατό. Επιπρόσθετα, επισημάναμε ότι το ΥΠΠ πρέπει να προβεί σε σχετική διερεύνηση αναφορικά με την τοποθέτηση του μολυσμένου με αμίαντο χώματος στο Λύκειο Δασούπολης, ιδιαίτερα σε σχέση με τις συμβατικές υποχρεώσεις του εργολάβου του έργου και την παρακολούθηση τήρησής τους από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου και να αποδοθούν ευθύνες, εάν και όπου υπάρχουν.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες του ΥΠΠ, με επιστολή τους ημερ. 8.8.2016, μας ανέφεραν ότι το φυτόχωμα τοποθετήθηκε στην αυλή του σχολείου από ιδιωτική εταιρεία τον Αύγουστο του 2014 και στις 9 Οκτωβρίου 2014 έλαβαν επιστολή από τη Διεύθυνση του εν λόγω Λυκείου η οποία αναφερόταν, μεταξύ άλλων, σε διαμαρτυρία του Συνδέσμου Γονέων για την ύπαρξη υπολειμμάτων από πλάκες αμιάντου στον εξωτερικό κήπο. Στις 24 Ιουνίου 2015, ιδιωτικό χημικό εργαστήριο συνέλεξε φυτόχωμα για ανάλυση, εκ μέρους του εργολάβου και, σύμφωνα με τα εργαστηριακά αποτελέσματα, δεν ανιχνεύτηκε αμίαντος στο φυτόχωμα. Παρόλο που το Υπουργείο θεωρούσε ότι το φυτόχωμα δεν ήταν μολυσμένο, αλλά μολυσμένα ήταν τα τεμάχια που υποβλήθηκαν για αναλύσεις στο ΤΓΕ από τον Σύνδεσμο Γονέων του σχολείου, εντούτοις αντικατέστησε εξ ολοκλήρου το φυτόχωμα στους επίμαχους χώρους στις 29.3.2016, μετά και τη σχετική παρέμβαση της Υπηρεσίας μας. Επιπλέον το Υπουργείο άφησε αιχμές ότι τα εν λόγω τεμάχια με αμίαντο μπορεί να τοποθετήθηκαν εκεί κακόβουλα από οποιοδήποτε περαστικό και μέρος τους θα μπορούσε να είχε βρεθεί εκεί από τις εργασίες τοποθέτησης συστήματος άρδευσης στην περιοχή που πραγματοποίησε ο Δήμος Στροβόλου στις 16 και 17.2.2015 ή να βρέθηκε με άλλους τρόπους που δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουν.

Λαμβάνοντας υπόψη την ολιγωρία που παρατηρήθηκε σε ένα τόσο σοβαρό θέμα που πιθανόν να επηρέαζε δυσμενώς τη δημόσια υγεία και ειδικότερα την υγεία μαθητών, ζητήσαμε, στις 11.8.2016, από το ΥΠΠ να μας ενημερώσει αν έχει ελέγξει την προέλευση και την ποσότητα του φυτοχώματος που τοποθετήθηκε, σύμφωνα με τις πρόνοιες του συμβολαίου που είχε συναφθεί με ιδιωτική εταιρεία. Επισημάναμε επίσης ότι, επειδή οι απόψεις του Υπουργείου ήταν, σε αρκετά σημεία, αντιφατικές με εκείνες του ΤΓΕ, ζητήσαμε τα σχόλια του ΤΓΕ επί των απόψεων του Υπουργείου. Επιπλέον ζητήσαμε, στις 11.8.2016, από το ΤΠ και το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, ενημέρωση κατά πόσο τηρήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες για την απομάκρυνση του φυτοχώματος που περιείχε ίνες αμιάντου στο Λύκειο Δασούπολης, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στους περί Ασφάλειας και Υγείας (Προστασία από τον Αμίαντο) Κανονισμούς του 2006.

Το ΤΓΕ, με επιστολή του ημερ. 25.8.2016, μας ανέφερε συνοπτικά τα ακόλουθα επί των απόψεων του ΥΠΠ:

- Έγινε μόνο οπτικός έλεγχος του φυτοχώματος από τους επιβλέποντες μηχανικούς, ενώ θα έπρεπε να διερευνηθεί κατά πόσο υπήρχαν προδιαγραφές για το φυτόχωμα, όπως κοκκομετρική διαβάθμιση, χημική σύσταση, περιεκτικότητα σε οργανική ύλη και pH και εάν και με ποια διαδικασία το υλικό αυτό ελέγχθηκε αν πληρούσε τις προδιαγραφές, εφόσον αυτές είχαν τεθεί.
- Η τυχαία δειγματοληψία φυτοχώματος έχει μηδαμινές πιθανότητες εντοπισμού μεμονωμένων ινών αμιάντου και ως εκ τούτου ο μη εντοπισμός ινών αμιάντου από ιδιωτικό χημικό εργαστήριο δεν μπορεί να αποτελέσει ουσιαστικό στοιχείο. Σύμφωνα με τη γνώση του Τμήματος, στην Κύπρο δεν υπάρχει κανένα εργαστήριο που να είναι διαπιστευμένο στον προσδιορισμό ινών αμιάντου. Ο προσδιορισμός ινών αμιάντου και ειδικότερα ο καθορισμός του είδους και της επικινδυνότητας των ινών απαιτεί εξειδικευμένη γνώση και εμπειρία.
- Από οπτική επισκόπηση αρμόδιου λειτουργού του Τμήματος, προέκυψε ότι όντως τα υλικά αυτά περιείχαν αμιαντούχα υλικά, το είδος όμως και η επικινδυνότητά τους μπορούσε να καθοριστεί μόνο μετά από αναλύσεις σε εξειδικευμένο εργαστήριο. Στάλθηκαν δύο δείγματα σε εξειδικευμένο εργαστήριο του εξωτερικού, όπου και διαπιστώθηκε ότι επρόκειτο για αμιαντούχα υλικά που περιείχαν κροκιδόλιθο. Αμέσως μετά την εργαστηριακή επιβεβαίωση, αρμόδιοι λειτουργοί του Τμήματος προχώρησαν σε επιτόπια επισκόπηση στον χώρο με τα επίμαχα υλικά, ο οποίος υποδείχθηκε από το Διευθυντή του Λυκείου Δασουπόλεως, όπου εντοπίστηκαν θραύσματα τσιμεντοσωλήνας στο φυτόχωμα, που περιείχαν ίνες αμιάντου. Συλλέγησαν ακόμα δύο δείγματα, τα οποία στάλθηκαν στο ίδιο εργαστήριο του εξωτερικού και τα αποτελέσματα των εξετάσεων συμφωνούσαν με τα αποτελέσματα της εξέτασης των προηγούμενων δειγμάτων.
- Το Τμήμα θεωρεί ατυχή την αναφορά του ΥΠΠ, ότι το φυτόχωμα δεν ήταν μολυσμένο και ότι μολυσμένα ήταν τα τεμάχια που υποβλήθηκαν για εξέταση στο ΤΓΕ από το Σύνδεσμο Γονέων. Το Τμήμα δεν θα προέβαινε σε συστάσεις και εισηγήσεις, εάν δεν είχε αδιάσειστα στοιχεία για την παρουσία επικίνδυνων αμιαντούχων υλικών στο επίμαχο υλικό, ειδικότερα επειδή ο χώρος αυτός αποτελεί περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται νεαρά παιδιά.
- Αναφορικά με το θέμα της απομάκρυνσης του φυτοχώματος, το Τμήμα μάς ανέφερε ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που κατέχει, εκτιμά ότι δεν λήφθηκαν υπόψη οι πρόνοιες των περί Ασφάλειας και Υγείας (Προστασία από τον Αμιάντο) Κανονισμοί του 2006.
- Το Τμήμα θεωρεί ότι, σε κάποιες παραγράφους της επιστολής του ΥΠΠ αμφισβητείται η αξιοπιστία και η εμπειρογνωμοσύνη του και ως εκ τούτου, κρίνει σκόπιμο να τονίσει ότι το ΤΓΕ διαθέτει πολυετή εμπειρία σε θέματα διερεύνησης τέτοιων υποθέσεων και αποτελεί τον τεχνικό σύμβουλο των κρατικών Υπηρεσιών για θέματα που σχετίζονται με το έδαφος, το υπέδαφος, και τα διάφορα άλλα υλικά.

Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΤΕΕ), με επιστολή του ημερ. 1.9.2016, μας ενημέρωσε συνοπτικά τα πιο κάτω για το υπό αναφορά θέμα :

- Η εταιρεία που ανέλαβε τη μετακίνηση του φυτοχώματος που περιείχε αμιάντο, δεν συμμορφώθηκε με τη υποχρέωσή της για αποστολή γραπτής ειδοποίησης, τουλάχιστον 14 μέρες πριν την έναρξη της εργασίας, στον Αρχιεπιθεωρητή του, μαζί με το Σχέδιο Εργασίας, για έγκριση πριν την έναρξη των προβλεπόμενων εργασιών, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Προστασία από τον Αμιάντο) Κανονισμών του 2006 και 2015. Επιπρόσθετα, δεν γνωρίζει μετά βεβαιότητας αν έχουν εφαρμοσθεί οποιαδήποτε προστατευτικά μέτρα κατά την εκτέλεση των εργασιών, ούτε και αν ο χώρος έχει καθαριστεί ενδελεχώς από τον αμιάντο με την περάτωση των εργασιών.
- Το ΤΕΕ ενημερώθηκε από λειτουργούς του ΥΠΠ ότι το εν λόγω φυτόχωμα είχε μετακινηθεί, κατά τη διάρκεια επιτόπου επίσκεψης που πραγματοποιήθηκε από αρμόδια επιθεωρητήρια στις 18.5.2016, μετά την κοινοποίηση της σχετικής επιστολής από την Υπηρεσία μας.

- Μετά την πληροφόρηση του Τμήματος ότι την απομάκρυνση του εν λόγω φυτοχώματος ανέλαβε ιδιωτική εταιρεία, αυτή ενημερώθηκε για τις παραλείψεις και τη μη συμμόρφωσή της με τη σχετική νομοθεσία.
- Το ΤΕΕ σημειώνει ότι οι αρμοδιότητές του περιορίζονται σε ότι αφορά στα θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση εργασιών και ότι η αδειοδότηση για διαχείριση (συλλογή και μεταφορά) αμιάντου δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητές του.

Το ΤΠ μάς ενημέρωσε στις 7.9.2016 ότι ενημερώθηκε από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του ΥΠΠ πως ακολουθήθηκαν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες υπό την επίβλεψή τους και ότι το φυτόχωμα, μετά την αφαίρεσή του, μεταφέρθηκε στο Μεταλλείο Αμιάντου.

Επισημάναμε ότι μας προξενεί ιδιαίτερη εντύπωση η πιο πάνω αναφορά του ΤΠ, αφού θα έπρεπε να γνωρίζει ότι το αρμόδιο για τέτοια θέματα είναι το ΤΕΕ και σε αυτό θα έπρεπε να είχε αποταθεί. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει ότι δεν ακολουθήθηκαν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες.

Το ΤΠ, με επιστολή του ημερ. 17.10.2016, μας ενημέρωσε ότι, σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον συλλέκτη-μεταφορέα, μετά το πέρας των εργασιών απομάκρυνσης του φυτοχώματος, αυτός ανέφερε ότι το χώμα μεταφέρθηκε στο Μεταλλείο Αμιάντου και ότι εκδόθηκε βεβαίωση παραλαβής του από το Τμήμα Δασών, ενώ ο ίδιος παρέλειψε να εκδώσει το έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης Μεταφοράς Αποβλήτων. Του έγιναν συστάσεις για αυτή την παράλειψη από μέρους του και προειδοποιήθηκε για επιπτώσεις σε περίπτωση επανάληψής της και μη συμμόρφωσης με τη νομοθεσία.

Παρά τα πιο πάνω, το ΥΠΠ μάς ενημέρωσε ότι δεν παρατηρεί σημεία αντιφάσεων ανάμεσα στις απόψεις του και αυτές του ΤΓΕ.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι πρέπει να υπάρχει καλύτερος συντονισμός και συνεννόηση των εμπλεκόμενων Τμημάτων για αυστηρή τήρηση των νομικών διαδικασιών σε θέματα απομάκρυνσης αμιαντούχων υλικών. Όπως προκύπτει, για ένα τόσο σοβαρό θέμα, όπως είναι η απομάκρυνση αμιαντούχων υλικών από Λύκειο όπου ελλοχεύουν κίνδυνοι για την υγεία των μαθητών, παρατηρήθηκε ολιγωρία και τα αρμόδια Τμήματα κινητοποιήθηκαν μόνο μετά τις συστάσεις μας για απομάκρυνση του μολυσμένου φυτοχώματος.

Όπως μας πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, στα πλαίσια συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων Τμημάτων για εργασίες που διεξάγονται από τις οποίες προκύπτουν αμιαντούχα απόβλητα, έγινε ήδη σχετική συνάντηση με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας με το οποίο υπάρχει συνεργασία στην καταγραφή των ποσοτήτων που προκύπτουν από εργασίες αποξήλωσης. Μας πληροφόρησε επίσης, ότι στο Τμήμα Επισκόπησης υπάρχει ήδη συντονισμός στη διεξαγωγή των εκστρατειών ενταφιασμού αμιαντούχων αποβλήτων στο μεταλλείο Αμιάντου και ότι θα σταλούν ενημερωτικές επιστολές για τις αρμοδιότητες του Τμήματος Περιβάλλοντος σε Τμήματα και Φορείς που έχουν ή πιθανόν να έχουν εμπλοκή στη διαχείριση αμιαντούχων αποβλήτων.

Όσον αφορά στην υπόθεση του Λυκείου Δασούπολης, μας ανέφερε ότι η υπόθεση γνωστοποιήθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος μετά τη μετακίνηση των αμιαντούχων θραυσμάτων. Η διερεύνηση του θέματος από Επιθεωρητές του Τμήματος Περιβάλλοντος ήταν καθοριστική για τον χειρισμό του περιστατικού και για τις διαδικασίες που έπρεπε να ακολουθηθούν για την απομάκρυνση των υλικών και την αποκατάσταση του χώρου.

Διαχείριση Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδάφισης (ΑΕΚΚ), που προέκυψαν από την κατεδάφιση του τσιμεντοποιείου Μονής. Στο πλαίσιο του ελέγχου που διεξάγει η Υπηρεσία μας σχετικά με τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων ζητήσαμε, στις 9.3.2015, από το ΤΠ και την Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού, να μας υποβάλουν τους όρους που τέθηκαν για την κατεδάφιση του Τσιμεντοποιείου Μονής, η

οποία άρχισε την 1.11.2012 και ολοκληρώθηκε στις 31.4.2014, καθώς και αποδεικτικά στοιχεία παράδοσης ή άλλης τελικής διάθεσης για κάθε κατηγορία αποβλήτων που προέκυψαν από την υπό αναφορά κατεδάφιση.

Το ΤΠ μάς απέστειλε, στις 30.5.2015, τη σχετική γνωμάτευση της Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) που εκδόθηκε από την Περιβαλλοντική Αρχή, μαζί με διάφορα στοιχεία παράδοσης και τελικής διάθεσης για κάθε κατηγορία αποβλήτων που προέκυψαν κατά τις εργασίες κατεδάφισης.

Από σχετικό έλεγχο που διενεργήσαμε σε σχέση με την τήρηση των όρων κατεδάφισης του τσιμεντοποιείου Μονής, καθώς και στα αποδεικτικά στοιχεία παράδοσης ή άλλης τελικής διάθεσης που μας έχουν προσκομιστεί, προέκυψαν τα ακόλουθα:

1. Δεν φαίνεται να διενεργήθηκε οποιοσδήποτε έλεγχος, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο τα απόβλητα έχουν διατεθεί σύμφωνα με τους όρους της άδειας κατεδάφισης, τήρηση των οποίων αναφερόταν ως προϋπόθεση στη γνωμάτευση της ΜΕΕΠ που εκπονήθηκε για τον σκοπό αυτό. Ιδιαίτερα όσον αφορά στη διάθεση των επικίνδυνων αποβλήτων που είχαν προκύψει από την εν λόγω κατεδάφιση, (μεγάλη ποσότητα αμιάντου, 12 μετασχηματιστές, υπολείμματα πετρελαιοειδών, χώμα και πέτρες με πετρελαιοειδή), επισημάναμε ότι το Τμήμα, ως το αρμόδιο για τη διαχείρισή τους, θα έπρεπε να είχε ενεργότερη εμπλοκή, τόσο όσο προς την επιβεβαίωση των ποσοτήτων που αναφέρονται στο σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων που κατέθεσε ο εργολάβος που ανέλαβε την κατεδάφιση, όσο και την επιβεβαίωση, μέσω διασταυρούμενων ελέγχων, των ποσοτήτων που τελικά διατέθηκαν. Επίσης δεν φαίνεται να διενεργήθηκε οποιοσδήποτε έλεγχος, από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, κατά την διάρκεια των εργασιών αφαίρεσης των αμιάντων, ώστε να διαπιστωθεί ότι οι εργασίες κατεδάφισης, καθώς και η φύλαξη των αμιαντούχων υλικών διενεργήθηκαν με τον ενδεδειγμένο τρόπο.

Σύσταση: Για κατεδαφίσεις τέτοιας κλίμακας, οι οποίες είναι μικρές σε αριθμό, από τις οποίες προκύπτουν ασυνήθιστα μεγάλοι όγκοι αποβλήτων (και που ενδεχομένως να περιλαμβάνουν και επικίνδυνα απόβλητα) θεωρούμε όπως τα αρμόδια Τμήματα πρέπει να έχει ενεργότερη εμπλοκή στην όλη διαδικασία και να ασκούν έγκαιρους και αποτελεσματικούς ελέγχους.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος εξέφρασε την άποψη ότι, με βάση τον Νόμο, δεν υπήρχε υποχρέωση, αλλά ούτε και προσωπικό για παρακολούθηση των περιβαλλοντικών όρων της γνωμάτευσης. Το Τμήμα είναι στη διαδικασία τροποποίησης της εν λόγω νομοθεσίας, η οποία μεταξύ άλλων, θα προνοεί την έκδοση Διατάγματος για συγκεκριμένα περιεχόμενα μελετών, σύμφωνα με το είδος του έργου, για να γίνεται πιο αποτελεσματική αξιολόγηση των περιεχομένων της μελέτης, καθώς και την υποχρεωτική παρακολούθηση των όρων των γνωματεύσεων για έργα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις και πρόνοιες για επιθεώρηση, ποινές κ.λπ. Ανέφερε ότι, στο μέτρο του δυνατού, γινόταν παρακολούθηση του έργου πριν, κατά την διάρκεια και μετά την ολοκλήρωσή του.

2. Από αντιπαραβολή των ποσοτήτων αποβλήτων, για τις οποίες προσκομίστηκαν αποδεικτικά στοιχεία διαχείρισης ή διάθεσης, με τις ποσότητες που αναφέρονται ότι προέκυψαν από τη κατεδάφιση στο σχέδιο αποβλήτων που έχει κατατεθεί από τον εργολάβο, εντοπίσαμε μεγάλες αδικαιολόγητες διαφορές, που κατά την άποψή μας θα έπρεπε να είχαν ήδη εντοπιστεί και διερευνηθεί από τα αρμόδια Τμήματα.

Σύσταση: Τα αρμόδια Τμήματα θα πρέπει να διενεργήσουν την πιο πάνω αντιπαραβολή, έστω και εκ των υστέρων και να λάβουν τα ενδεικνυόμενα μέτρα στις περιπτώσεις όπου διαπιστωθούν αδικαιολόγητες διαφορές. Ανάλογα με τη σοβαρότητα των ευρημάτων, ενδεχομένως να προκύψει και ανάγκη επιβολής διοικητικών προστίμων ή και λήψης νομικών μέτρων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος ανέφερε ότι, η αντιπαραβολή των ποσοτήτων των παραγόμενων αποβλήτων και το πού αυτά κατέληξαν, έγινε τόσο κατά τη διάρκεια, αλλά κυρίως με

την ολοκλήρωση του έργου όταν πλέον υπήρχαν διαθέσιμα συγκεντρωτικά στοιχεία για απόβλητα που παράχθηκαν και παραδόθηκαν.

Επισήμανε ότι τα πιο πάνω έγιναν κατόπιν υπόδειξης της Υπηρεσίας μας.

3. Το σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων που έχει καταθέσει ο εργολάβος, παρουσιάζει ελλείψεις και αδυναμίες. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, ορισμένες ποσότητες αποβλήτων είναι γραμμένες με το χέρι, ενώ δεν είναι συμπληρωμένα όλα τα απαραίτητα πεδία. Επιπλέον, το εν λόγω σχέδιο φαίνεται να έχει παραληφθεί από το Τμήμα Περιβάλλοντος στις 27.6.2013, ενώ οι εργασίες κατεδάφισης ήταν ήδη σε εξέλιξη (τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν στην παραλαβή ποσοτήτων αμιάντου, από το Τμήμα Δασών, έχουν ημερομηνίες εντός του Απριλίου 2013).

Σύσταση: Η υποβολή των σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων πρέπει απαραίτητα να προηγείται της διεξαγωγής των εργασιών κατεδάφισης, ώστε να τυγχάνει ελέγχου από τα αρμόδια Τμήματα, ιδιαίτερα όσον αφορά στις ποσότητες των αποβλήτων που αναμένεται να προκύψουν.

4. Οι εργασίες κατεδάφισης ξεκίνησαν προτού εξασφαλιστεί η άδεια κατεδάφισης, γεγονός που ήταν σε γνώση των αρμόδιων Τμημάτων, αφού αυτό αναφέρεται ρητά σε σειρά μηνιαίων εκθέσεων προόδου που υποβλήθηκαν από τον εργολάβο.

Σύσταση: Δεν πρέπει να γίνεται ανεκτή η έναρξη εργασιών κατεδάφισης πριν την παραχώρηση της σχετικής άδειας. Όταν τέτοιες περιπτώσεις έρχονται στην αντίληψη των Τμημάτων, θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τη δέουσα αυστηρότητα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος τόνισε ότι η τυχόν έναρξη εργασιών κατεδάφισης από τους ιδιώτες, πριν την εξασφάλιση των σχετικών αδειών, αποτελεί αδίκημα και στη συγκεκριμένη περίπτωση το Γραφείο του Έπαρχου Λεμεσού, με επιστολή του προέβηκε σε σύσταση προς τους εμπλεκόμενους ιδιώτες.

5. Στην ΜΕΕΠ που έχει υποβληθεί, δεν γίνεται αναφορά στις συγκεκριμένες ποσότητες των αποβλήτων που αναμένονταν να παραχθούν ανά κατηγορία, παρά μόνο προτείνονται λύσεις διαχείρισης, οι οποίες όμως τελικά δεν φαίνεται να εφαρμόστηκαν. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με τη μελέτη, τα αδρανή απόβλητα κατεδαφίσεων θα μεταφέρονταν σε αδειοδοτημένους ανακυκλωτές, ενώ στην πραγματικότητα αυτά έτυχαν διαχείρισης με διαλογή στην πηγή, με τη χρήση σπαστήρα στο εργοτάξιο και τα παραγόμενα υλικά χρησιμοποιήθηκαν για επιχωμάτωση του χώρου.

Σύσταση: Το ΤΠ οφείλει να αξιολογεί κατάλληλα τις ΜΕΕΠ που υποβάλλονται και να εντοπίζει έγκαιρα τυχόν ελλείψεις και αδυναμίες (π.χ. μη αναφορά σε ποσότητες). Επίσης, θα πρέπει να διενεργεί ελέγχους, ώστε να διασφαλίζει ότι οι κατεδαφίσεις διενεργούνται σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ.

6. Οι μηνιαίες εκθέσεις προόδου που υπέβαλε ο εργολάβος δεν είναι υπογραμμένες, ούτε φέρουν σφραγίδα με την ημερομηνία παραλαβής τους από το ΤΠ και όπως διαφάνηκε, δεν έτυχαν οποιασδήποτε μελέτης/αξιολόγησης από το Τμήμα. Σε μηνιαία έκθεση προόδου επισυνάπτονται ζυγολόγια, στα οποία δεν φαίνονται ευκρινώς οι ποσότητες που παραδόθηκαν για ανακύκλωση και τα οποία δεν υποστηρίζονται από σχετικά τιμολόγια. Επιπλέον, σύμφωνα με άλλη μηνιαία έκθεση, παραδόθηκαν στο τσιμεντοποιείο Βασιλικού 109,20 τόνοι πετρελαιοειδών (μαζούτ) και 44 τόνοι μείγματος καυσίμων σε άλλη εταιρεία. Οι ποσότητες των αποβλήτων αυτών δεν αναφέρονται στο σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων που έχει καταθέσει ο εργολάβος. Επίσης, δεν προσκομίστηκε τιμολόγιο ή απόδειξη παραλαβής σε σχέση με τους 44 τόνους μείγματος καυσίμων. Επιπρόσθετα, σε δύο μητρώα συλλογής – μεταφοράς επικίνδυνων αποβλήτων (τύπος ΙΙΙ), αναφέρεται η διάθεση 7.900 κιλών χωμάτων και πετρών που περιέχουν

επικίνδυνες ουσίες, ενώ στην απόδειξη της εταιρείας που τα παράλαβε αναγράφεται ποσότητα 15.680 κιλών.

Σύσταση: Οι μηνιαίες εκθέσεις προόδου πρέπει να εξετάζονται με τη δέουσα προσοχή και επιμέλεια, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους όρους αδειοδότησης και όπου απαιτείται, να προωθούνται έγκαιρα οι απαιτούμενες ενέργειες. Τα έγγραφα που προσκομίζονται πρέπει να είναι ευανάγνωστα ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχός τους. Επίσης, θα πρέπει να απαιτείται η προσκόμιση των σχετικών τιμολογίων. Περιπτώσεις όπως η πιο πάνω, που αφορούν σε επικίνδυνα απόβλητα, πρέπει να τυγχάνουν ιδιαίτερης προσοχής από το ΤΠ.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος ανέφερε ότι λόγω μεγάλου φόρτου εργασίας των επιθεωρητών, δεν γινόταν άμεσα αξιολόγηση των εισερχόμενων μηνιαίων εκθέσεων.

7. Με την ολοκλήρωση του έργου δεν φαίνεται να διενεργήθηκε, από τα αρμόδια Τμήματα, αντιπαραβολή των ποσοτήτων αποβλήτων που θα έπρεπε να είχαν διατεθεί, σε σύγκριση με εκείνες που διατέθηκαν στη βάση των στοιχείων που προσκόμισε ο εργολάβος, ούτε έλεγχος αναφορικά με τον τόπο και τρόπο διάθεσής τους. Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι, για ορισμένα είδη αποβλήτων, περιλαμβανομένων αμιάντουχων υλικών, οι προς διαχείριση ποσότητες και εκείνες που διατέθηκαν εμφανίζονταν με διαφορετική μονάδα μέτρησης, γεγονός που δυσχέραινε την αντιπαραβολή τους.

Σύσταση: Η πιο πάνω αντιπαραβολή θα πρέπει να διενεργείται, από τα αρμόδια Τμήματα, ιδιαίτερα όσον αφορά στα επικίνδυνα απόβλητα. Οι ποσότητες θα πρέπει να μετατρέπονται στην ίδια μονάδα μέτρησης και ο υπολογισμός να φυλάσσεται στον σχετικό φάκελο. Σε περίπτωση που εντοπίζονται διαφορές, αυτές πρέπει να διερευνούνται αμέσως και να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα.

Όσον αφορά τα αποδεικτικά παράδοσης των εν λόγω αποβλήτων στο Μεταλλείο Αμιάντου και το πρόβλημα που παρουσιάστηκε στην αντιπαραβολή των στοιχείων λόγω χρήσης διαφορετικής μονάδας μέτρησης, ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος ανέφερε ότι έχουν γίνει υποδείξεις τόσο σε παραλήπτες (Τμήμα Δασών, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης) όσο και σε διαχειριστές αποβλήτων για πιστή τήρηση Έντυπου Αναγνώρισης και Παρακολούθησης Αποβλήτων στο οποίο να φαίνονται ευκρινώς ή προέλευση, οι ημερομηνίες παραλαβής και μεταφοράς, οι ποσότητες, ο μεταφορέας και ο παραλήπτης των αποβλήτων.

8. Στον εργολάβο εκδόθηκαν, από Επιθεωρητή της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού, τρία εξώδικα για μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων χωρίς άδεια. Παρόλο ότι, από τα εν λόγω εξώδικα πληρώθηκε μόνο ένα δεν φαίνεται να προωθήθηκαν οποιεσδήποτε ενέργειες για είσπραξη και των υπολοίπων. Σημειώνεται ότι ο εργολάβος δεν φαίνεται να έχει υποβάλει οποιαδήποτε γραπτή ένσταση ή να προέβαλε αντίρρηση σε σχέση με την επιβολή των εξωδίκων. Επίσης, σύμφωνα με τη νενομισμένη διαδικασία, όπως αυτή αναφέρθηκε στον Έπαρχο Λεμεσού σε σχετική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας ημερ. 20.10.2014, τα μη εξοφληθέντα εξώδικα θα έπρεπε να αποσταλούν στο Διευθυντή του ΤΠ για περαιτέρω χειρισμό. Η Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού δεν προέβη στις δέουσες ενέργειες, παρά μόνο κατόπιν ανακίνησης του θέματος από την Υπηρεσία μας, οπότε και στάλθηκε σχετική επιστολή ημερ. 23.4.201 στο ΤΠ.

Σύσταση: Να εξεταστεί γιατί δεν τηρήθηκαν οι νενομισμένες διαδικασίες για μη πληρωμή εξωδικών προστίμων από τον εργολάβο και γιατί παρατηρήθηκε τόσο μεγάλη καθυστέρηση στην ενημέρωση του Διευθυντή του ΤΠ, σε σχέση με τη γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος επισήμανε ότι κακώς εκδόθηκαν εξώδικα από επιθεωρητή της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού, που αφορούσαν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Περιβάλλοντος και όχι του Υπουργείου Εσωτερικών. Σε τέτοια περίπτωση θα έπρεπε να αποσταλούν έγκαιρα τα στοιχεία στο Τμήμα Περιβάλλοντος για λήψη αναγκαίων μέτρων ως Αρμόδιο Τμήμα.

9. Δεν υποβλήθηκαν δελτία μεταφοράς και παράδοσης για ξύλο, γυαλί, χαλκό, μπρούντζο, ορείχαλκο και μετασχηματιστές, που αναφέρονται στον πίνακα του σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων που έχει καταθέσει ο εργολάβος, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να τεκμηριωθεί ο τρόπος διάθεσής τους.

Σύσταση: Θα πρέπει να ζητηθούν εξηγήσεις από τον εργολάβο αναφορικά με τη διάθεση των πιο πάνω αποβλήτων.

Όπως μας πληροφόρησε ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, από περαιτέρω έρευνα που έγινε διαπιστώθηκε ότι, οι μετασχηματιστές, ο χαλκός/μπρούντζος και το ξύλο/γυαλί, μαζί με τα υπόλοιπα απόβλητα εκσκαφών, παραδόθηκαν σε συγκεκριμένες εταιρείες. Επισημάναμε ότι, ο πιο πάνω έλεγχος διενεργήθηκε κατόπιν υπόδειξης της Υπηρεσίας μας.

10. Δεν φαίνεται να έχει υποβληθεί, από τον εργολάβο, για έγκριση, από τον Διευθυντή του ΤΠ, ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των επικίνδυνων αποβλήτων, σύμφωνα με το Παράρτημα Α, άρθρο 4, της γνωμάτευσης της ΜΕΕΠ και της άδειας κατεδάφισης. Επίσης, δεν φαίνεται να έχουν προσκομιστεί, για έγκριση, στον Διευθυντή του ΤΠ, δειγματοληψίες εδάφους για εντοπισμό τυχόν ρύπανσης, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου Παραρτήματος.

11. Στο Παράρτημα Α της άδειας κατεδάφισης οικοδομής που έχει εκδοθεί από την Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού στις 11.4.2013 αναφέρεται ότι “πριν την έναρξη των εργασιών να υποβάλετε στο Γραφείο μου «Τομέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων», τα πιο κάτω: (α) τον φορέα εκμετάλλευσης, (β) αντίγραφο της Άδειας Διαχείρισης Αποβλήτων, (γ) τη μονάδα παράδοσης των ΑΕΚΚ και (δ) χρονοδιάγραμμα έναρξης εργασιών.” Τα έγγραφα αυτά δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν στους σχετικούς φακέλους κατά τον έλεγχό μας. Σύμφωνα με τη Μηχανικό στον Τομέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, τα έγγραφα είχαν υποβληθεί από τον εργολάβο μαζί με το σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων στην ίδια, η οποία τα παρέδωσε στο αρχείο του Κλάδου Οικοδομών, για αρχειοθέτηση. Επισημαίνεται ότι, ούτε το σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων δεν βρέθηκε, κατά τον έλεγχο, καταχωρισμένο στον σχετικό φάκελο και κατόπιν αιτήματός μας, ζητήθηκε από τον εργολάβο, ο οποίος το υπέβαλε στην Επαρχιακή Διοίκηση.

Σύσταση: Η Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού θα πρέπει να διερευνήσει το θέμα απώλειας των εγγράφων, που σύμφωνα με τη Μηχανικό του Τομέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, υποβλήθηκαν από τον εργολάβο, αφού αυτό συνιστά σοβαρή αδυναμία του συστήματος. Είναι αυτονόητο ότι, χωρίς τα έγγραφα αυτά ήταν αδύνατη η διενέργεια οποιουδήποτε ελέγχου (είτε εκ των προτέρων, είτε εκ των υστέρων) επί των ποσοτήτων ΑΕΚΚ και των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν κατά την κατεδάφιση. Όπως διαφάνηκε, στη συγκεκριμένη περίπτωση κανένας έλεγχος δεν διενεργήθηκε, ούτε σχετικά με τις ποσότητες αποβλήτων ΑΕΚΚ που προέκυψαν, ούτε σε σχέση με την επεξεργασία και διάθεσή τους.

12. Δεν έχει πραγματοποιηθεί επί τόπου επίσκεψη από Λειτουργούς των Γραφείων των αρμόδιων Τμημάτων για επιθεώρηση της περιοχής μετά το τέλος των εργασιών του εργολάβου, ώστε να διαπιστωθεί αν έχουν τηρηθεί οι όροι που τέθηκαν στον εργολάβο καθώς και να αξιολογηθεί η κατάσταση της περιοχής μετά το πέρας της κατεδάφισης. Από επί τόπου επίσκεψη που πραγματοποιήθηκε από Λειτουργό της Υπηρεσίας μας, διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω:

- Η περιοχή μετά την κατεδάφιση δεν έχει αποκατασταθεί πλήρως σύμφωνα με τους όρους κατεδάφισης και της ΜΕΕΠ.

- Εντοπίστηκαν διάσπαρτα κομμάτια αμιαντούχων υλικών και σωροί με κομμάτια ασφάλτου στην περιοχή, τα οποία θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα.
- Δεν φαίνεται να προηγήθηκε ολοκληρωμένη επεξεργασία για τα απόβλητα ΑΕΚΚ, καθώς η επίστρωση που έγινε στον χώρο περιέχει μεγάλα κομμάτια από μπετόν και τούβλα και είναι εμφανές ότι δεν έχει ελεγχθεί κατά πόσο το υλικό αυτό έχει τύχει ορθής επεξεργασίας και είναι κατάλληλο για επιχωμάτωση και επίστρωση. Επιπλέον, υπάρχουν διάσπαρτοι σωροί με απόβλητα ΑΕΚΚ στην περιοχή.

Σύσταση: Τα αρμόδια Τμήματα θα πρέπει έστω και εκ των υστέρων να προβούν σε επί τόπου έλεγχο της κατάστασης και όπου απαιτείται να προβούν σε παραστάσεις προς τον εργολάβο, ώστε να προβεί σε διορθωτικές ενέργειες. Ανάλογα με τη σοβαρότητα των ευρημάτων, ενδεχομένως να προκύψει και ανάγκη επιβολής διοικητικών προστίμων ή και λήψης νομικών μέτρων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης, μας ανέφερε ότι μετά από σχετικό αίτημα του Τμήματος Περιβάλλοντος, πραγματοποιήθηκε γεωφυσική επισκόπηση σε χώρο που υποδείχθηκε κοντά στο κατεδαφισμένο τσιμεντοποιείο Μονής. Στόχος της επισκόπησης ήταν να διαπιστωθεί κατά πόσο έχουν ενταφιαστεί αμιαντούχα υλικά στον υπό αναφορά χώρο. Η γεωφυσική επισκόπηση δεν έχει εντοπίσει στον εν λόγω χώρο να έχουν ενταφιαστεί οποιεσδήποτε συσκευασίες με αμιαντούχα υλικά.

Επεσήμανε όμως, ότι η γεωφυσική επισκόπηση με τις μεθόδους που μπορεί να χρησιμοποιήσει το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, δεν μπορεί να εντοπίσει μικρά τεμάχια που περιέχουν ίνες αμιάντου και είναι αναμεμιγμένα με τεμάχια σκυροδέματος ή επιχρίσματος.

13. Με βάση το άρθρο 32 του περί αποβλήτων Νόμου του 2011, κάθε πρόσωπο που αδειοδοτείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 24 και 25 του πιο πάνω Νόμου, υποχρεούται όπως: α) τηρεί χρονολογικό μητρώο αποβλήτων, στο οποίο σημειώνεται η ποσότητα των αποβλήτων, η φύση και η προέλευσή τους και όπου χρειάζεται ο προσορισμός, η συχνότητα συλλογής, το μέσο μεταφοράς και ο τρόπος επεξεργασίας τους και β) διαβιβάζει τις πληροφορίες της παραγράφου α) στην αρμόδια Αρχή (δηλαδή στον οικείο Έπαρχο), κατά το μήνα Μάρτιο κάθε επόμενου έτους, καθώς επίσης κάθε άλλη φορά που αυτό ζητείται από την αρμόδια Αρχή. Παρόλο που το υπό αναφορά έργο έχει ολοκληρωθεί στις 30.4.2014, δεν έχει υποβληθεί, από τον εργολάβο, το μητρώο αποβλήτων, ούτε έχει γίνει οποιαδήποτε υπενθύμιση, παρατήρηση ή άλλη ενέργεια από την Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού.

Σύσταση: Είναι υποχρέωση των λειτουργών της Επαρχιακής Διοίκησης να παρακολουθούν την όλη διαδικασία και όπου ο εργολάβος δεν συμμορφώνεται στις υποχρεώσεις του, να γίνονται οι απαραίτητες συστάσεις. Θα πρέπει να ζητηθεί, έστω και τώρα, το μητρώο αποβλήτων, να ελεγχθεί και να σταλεί στο Υπουργείο Εσωτερικών για τα περαιτέρω.

14. Η συνεργασία και αλληλοενημέρωση, μεταξύ του Τομέα που ασχολείται με την έκδοση αδειών οικοδομών και του Τομέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού, σε σχέση με την υποβολή και έγκριση αδειών κατεδάφισης δεν ήταν η αναμενόμενη. Επιπλέον, δεν υπάρχει καθόλου συνεργασία και συντονισμός με άλλα Τμήματα που εμπλέκονται στην αδειοδότηση τέτοιας φύσεως εργασιών, όπως είναι το ΤΠ και το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας. Επίσης οι όροι που τίθενται και που αφορούν σε άδειες κατεδάφισης είναι σχεδόν πάντα οι ίδιοι και δεν προσαρμόζονται ανάλογα με το μέγεθος, τη φύση και τη δυσκολία του κάθε έργου.

Σύσταση: Να προωθηθούν μέτρα για καλύτερη συνεργασία και αλληλοενημέρωση, τόσο μεταξύ των Τομέων της Επαρχιακής Διοίκησης, όσο και με άλλα Τμήμα/Υπηρεσίες, όπου απαιτείται και εισηγηθήκαμε όπως, για τον σκοπό αυτό, καθοριστεί διαδικασία και κώδικας συνεργασίας.

15. Διαφάνηκε η ενδεχόμενη έλλειψη γνώσης των διαδικασιών που πρέπει να ακολουθούνται από τους Λειτουργούς του Τομέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού, σε σχέση με τις κατεδαφίσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά στους ελέγχους που πρέπει να διενεργούνται πριν την αδειοδότηση, κατά την διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση της κατεδάφισης.

Σύσταση: Να καταγραφεί αναλυτικά η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται σε περιπτώσεις κατεδαφίσεων, ώστε να γνωρίζει ο κάθε Λειτουργός με λεπτομέρεια τα καθήκοντα που του αναλογούν.

16. Στην εκ των προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου που έχει παραληφθεί από το Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας στις 2.11.2012, η προβλεπόμενη διάρκεια εργοταξίου υπολογίστηκε σε τρεις μήνες. Στην πραγματικότητα, η κατεδάφιση άρχισε την 1.11.2012 και ολοκληρώθηκε στις 31.4.2014. Το γεγονός της τόσο μεγάλης απόκλισης δεν φαίνεται να έτυχε εξέτασης από το Τμήμα.

Σύσταση: Το Τμήμα οφείλει να αξιολογεί τα έγγραφα που υποβάλλονται και να εντοπίζει έγκαιρα τυχόν ελλείψεις και αδυναμίες. Επίσης, θα πρέπει να διενεργεί ελέγχους ώστε να διασφαλίζει ότι η κατεδάφιση διενεργήθηκε σύμφωνα με αυτά.

17. Το σχέδιο εργασίας που αφορά στην εκτέλεση των εργασιών κατεδάφισης ή απομάκρυνσης αμιάντου ή/και αμιαντούχων υλικών από υποστατικά/ κατασκευές ή και εγκαταστάσεις που υπέβαλε ο εργολάβος δεν είναι υπογραμμένο, ούτε φέρει σφραγίδα με την ημερομηνία παραλαβής του από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας και όπως διαφάνηκε, δεν έτυχε οποιασδήποτε μελέτης/ αξιολόγησης, καθώς και έγκρισης από το Τμήμα.

Σύσταση: Τα σχέδια εργασίας πρέπει να εξετάζονται με την απαραίτητη προσοχή και επιμέλεια, ώστε να προωθούνται έγκαιρα οι απαιτούμενες ενέργειες και εφόσον κριθεί ότι δεν παρουσιάζουν οποιεσδήποτε αδυναμίες, να τυγχάνουν έγκρισης. Οποιαδήποτε έγγραφα παραλαμβάνονται από το Τμήμα πρέπει να φέρουν σφραγίδα παραλαβής και να φυλάσσονται στους σχετικούς φακέλους, ώστε να αποτελούν τεκμήρια σε περιπτώσεις ελέγχου, ή διαφωνιών με τον εργολάβο.

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού στις 24.7.2015, μας ανέφερε ότι διενεργούσε επιτόπιους ελέγχους σε διάφορα χρονικά διαστήματα, αλλά θα προβαίνει σε εντατικότερους και έγκαιρους ελέγχους σε παρόμοιας φύσης έργα. Όσον αφορά στη μη καταχώριση, στον σχετικό φάκελο της άδειας κατεδάφισης κάποιων στοιχείων που υπέβαλε ο εργολάβος, μας πληροφόρησε ότι θα προβεί σε ενδεδειγμένο έλεγχο και θα προβεί στην αντιπαραβολή των εκτιμώμενων προς παραγωγή Α.Ε.Κ.Κ με τα πραγματικά απόβλητα που είχαν παραχθεί και όπου κριθεί αναγκαίο, θα προβεί στη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011. Το γραφείο της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού δεν είχε ενημερωθεί έγκαιρα από τον εργολάβο για την ολοκλήρωση της κατεδάφισης, ώστε να προέβαινε στους απαραίτητους ελέγχους και θα προβεί στην υπό την Υπηρεσία μας υποδειχθείσα επιθεώρηση και αν κριθεί αναγκαίο, στη λήψη μέτρων.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, μας ενημέρωσε στις 15.6.2016 για τις συναντήσεις, παραληφθέντα έγγραφα και επιτόπιους ελέγχους που προέβησαν λειτουργοί του Τμήματος του για το υπό αναφορά θέμα.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, δεν έχουν τηρηθεί οι ορθές διαδικασίες εκ μέρους των αρμόδιων Τμημάτων, ούτε έχουν διενεργηθεί επαρκείς έλεγχοι ώστε να διασφαλιστεί η ορθή διαχείριση και διάθεση των παραγόμενων αποβλήτων και ειδικά των επικίνδυνων αποβλήτων. Η μη ορθή διαχείριση και διάθεση των παραγόμενων αποβλήτων και ειδικά των επικίνδυνων αποβλήτων αποτελεί ποινικό αδίκημα, εγκυμονεί τεράστιους κινδύνους για την δημόσια υγεία και ενδεχομένως να αποφέρει παράτυπο οικονομικό όφελος στους εκάστοτε εργολάβους.

Ρύπανση του ποταμού Οβκού με χοιρολύματα. Σύμφωνα με καταγγελία που δέχθηκε η Υπηρεσία μας, χοιροτροφική μονάδα ρυπαίνει τον ποταμό Οβκό με χοιρολύματα. Ζητήσαμε από το Τμήμα Περιβάλλοντος όπως μας πληροφορήσει κατά πόσο η εν λόγω χοιροτροφική μονάδα τηρεί τους όρους της άδειας απόρριψης αποβλήτων που της είχε εκδώσει, παραθέτοντας τυχόν μέτρα/ενέργειες στις οποίες προέβηκε το Τμήμα για εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Ο Διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος, μας πληροφόρησε ότι, στην περιοχή του ποταμού Οβκού, στα διοικητικά όρια Παλιομετόχου, δραστηριοποιούνται τρεις χοιροτροφικές μονάδες και ένας σταθμός επεξεργασίας αποβλήτων, καθώς και ότι οι φορείς εκμετάλλευσης των χοιροτροφικών μονάδων, υπέβαλαν, προς τις αρμόδιες Αρχές, αιτήσεις για χορήγηση σχετικής άδειας. Στο πλαίσιο εξέτασης των αιτήσεων, πραγματοποιήθηκε κοινή επιθεώρηση των εγκαταστάσεων του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων από λειτουργούς του Τμήμα Περιβάλλοντος και του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, όπου διαπιστώθηκε ότι οι νέες δεξαμενές αποθήκευσης υγρών επεξεργασμένων αποβλήτων που κατασκεύασε ο φορέας εκμετάλλευσης του σταθμού επεξεργασίας αποβλήτων δεν είχαν στεγανοποιηθεί με πλαστική μεμβράνη πολυμερούς, όπως προβλεπόταν στην περιβαλλοντική γνωμάτευση που είχε ετοιμάσει η Περιβαλλοντική Αρχή και είχε ενσωματωθεί ως όρος στην Πολεοδομική άδεια και άδεια Οικοδομής.

Ως συνέπεια της μη στεγανοποίησης των δεξαμενών υγρών αποβλήτων της χοιροτροφικής μονάδας, παρά τις συνεχείς υποδείξεις και τις προφορικές συστάσεις του Τμήματος, διαπιστώθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις, διαρροές ή απορρίψεις χοιρολυμάτων στο έδαφος ή στον ποταμό και το Τμήμα προχώρησε στη λήψη των μέτρων που προβλέπονται από τη Νομοθεσία για επιβολή εξώδικου προστίμου και επιβολή καταγγελίας/έκθεσης στον Γενικό Εισαγγελέα, για λήψη ποινικών μέτρων.

Επισημάνσαμε προς το Τμήμα Περιβάλλοντος ότι, επειδή διαφαίνεται ότι οι παρανομίες εκ μέρους των χοιροστασιών που έχουν ως αποτέλεσμα τη ρύπανση του ποταμού Οβκού συνεχίζονται, το ΤΠ πρέπει να επισπεύσει τη διαδικασία έκδοσης διατάγματος αναστολής των εργασιών των υπό αναφορά χοιροστασιών σε συνεργασία με τον Γενικό Εισαγγελέα.

Το Τμήμα μάς πληροφόρησε ότι σύντομα θα εξεταστεί εκ νέου το θέμα της αδειοδότησης των εν λόγω εγκαταστάσεων από την αρμόδια Τεχνική Επιτροπή και σε περίπτωση που η γνωμοδότησή της δεν είναι θετική, θα προχωρήσει σε Έκθεση Γεγονότων προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τερματισμό της λειτουργίας των χοιροστασιών, τονίζοντας ότι η έκδοση διατάγματος αναστολής των εργασιών των χοιροστασιών δεν αποτελεί διαδικασία απλή και άμεση επειδή τα χοιροστάσια περιλαμβάνουν ζώντα όντα, τα οποία, σε περίπτωση αναστολής των εργασιών, θα πρέπει να τύχουν κατάλληλης μεταχείρισης σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Σύστημα: Το Τμήμα Περιβάλλοντος θα πρέπει να εξεύρει τους μηχανισμούς, ώστε να μπορεί να παρεμβαίνει αμέσως σε περιπτώσεις περιβαλλοντικής ρύπανσης, όπως είναι η συγκεκριμένη.

2.3 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΕΩΣ

Προσφορές.

Προσφορά του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για την παροχή υπηρεσιών για επίδοση κλήσεων Κατηγορουμένων (Κατηγορητήρια) ή Μαρτύρων και Διαταγμάτων που εκδίδονται σε Ποινικές Διαδικασίες ενώπιον των Δικαστηρίων της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και ενώπιον των Ελληνικών Δικαστηρίων που αποστέλλονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και για επίδοση επιστολών επιβολής διοικητικού προστίμου. Τον Φεβρουάριο 2016, η Υπηρεσία μας προχώρησε στη διερεύνηση παραπόνου σχετικά με διαγωνισμούς τους οποίους είχε προκηρύξει το Υπουργείο για την αγορά των υπό αναφορά υπηρεσιών. Από την πιο πάνω διερεύνηση διαπιστώθηκε ότι μετά την ακύρωση ανοικτού διαγωνισμού για την αγορά των υπό αναφορά υπηρεσιών (αρ. 3/2014), το Υπουργείο προχώρησε σε απευθείας ανάθεση στον Ανάδοχο της τελευταίας σύμβασης (αρ. 2/2012), με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, με βάση το άρθρο 33(α)(ii) του Νόμου Ν.12(Ι)/2006, για συνέχιση της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών. Η ανάθεση έγινε τον Σεπτέμβριο 2015 για περίοδο 3 μηνών, έναντι του ποσού των €4,30 ανά επίδοση σε δημαρχούμενες περιοχές και €5,30 ανά επίδοση σε μη δημαρχούμενες περιοχές.

Τον Νοέμβριο 2015, το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου, μετά από σχετική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ενέκρινε με βάση το άρθρο 33(α)(i) του Νόμου Ν.12(Ι)/2006, την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, με τους τέσσερις οικονομικούς φορείς οι οποίοι είχαν λάβει μέρος στον ακυρωθέντα διαγωνισμό με αρ. 3/2014 και, τον Δεκέμβριο 2015, το Συμβούλιο Προσφορών κατακύρωσε τον νέο διαγωνισμό με αρ. 4/2015, σε διαφορετικό οικονομικό φορέα από τον μέχρι τότε Ανάδοχο, έναντι του ποσού των €3,68 ανά επίδοση σε δημαρχούμενες περιοχές και €4,68 ανά επίδοση σε μη δημαρχούμενες περιοχές.

Εναντίον της πιο πάνω απόφασης του Συμβουλίου Προσφορών καταχωρίστηκε τον Δεκέμβριο 2015 ιεραρχική προσφυγή ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών (ΑΑΠ), στα πλαίσια της οποίας είχαν χορηγηθεί προσωρινά μέτρα για αναστολή υπογραφής της σύμβασης. Μετά τη χορήγηση των πιο πάνω προσωρινών μέτρων, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Προσφορών ενέκρινε και πάλιν, με βάση το άρθρο 33(α)(ii) του Νόμου Ν.12(Ι)/2006, την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, με τον Ανάδοχο της προηγούμενης σύμβασης (αρ. διαγωνισμού 5/2015) που παρείχε τις υπηρεσίες κατά τα τελευταία χρόνια και, τον Ιανουάριο 2016 έγινε ανάθεση της σύμβασης για περίοδο 2+1 μηνών, έναντι του ποσού των €4,20 ανά επίδοση σε δημαρχούμενες περιοχές και €5,20 ανά επίδοση σε μη δημαρχούμενες περιοχές.

Ενόψει των πιο πάνω, ζητήσαμε από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου να μας πληροφορήσει τα ακόλουθα:

(α) Τους λόγους για τους οποίους, ενώ στον διαγωνισμό με αρ. 4/2015 το Υπουργείο, ως Αναθέτουσα Αρχή, εισηγήθηκε, και το Συμβούλιο Προσφορών ενέκρινε, τη συμμετοχή στον διαγωνισμό – με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης – και των τεσσάρων οικονομικών φορέων οι οποίοι συμμετείχαν στον ακυρωθέντα διαγωνισμό με αρ. 3/2014, δεν εφάρμοσε την ίδια διαδικασία και κατά τις 2 προηγούμενες φορές, παρά μόνο προχώρησε – και τις 2 φορές – στην απευθείας ανάθεση της αγοράς των υπό αναφορά υπηρεσιών στον ίδιο – υφιστάμενο – Ανάδοχο, σε τιμές μάλιστα (και τις 2 φορές) ψηλότερες από τις τιμές οι οποίες είχαν κατακυρωθεί στον διαγωνισμό με αρ. 4/2015, οι οποίες ήταν προϊόν ανταγωνισμού.

(β) Τους λόγους για τους οποίους τα αιτήματα και οι εγκρίσεις οι οποίες δόθηκαν – και τις 2 φορές – για την απευθείας ανάθεση των υπό αναφορά υπηρεσιών στον υφιστάμενο Ανάδοχο, βασίστηκαν στον λόγο ότι ήταν ο μοναδικός οικονομικός φορέας ο οποίος διέθετε επιδότες εξουσιοδοτημένους από το Ανώτατο Δικαστήριο, αφού, σύμφωνα με επιστολή της Αρχιπρωτοκολλητού του Ανωτάτου Δικαστηρίου προς άλλο οικονομικό φορέα ο οποίος είχε λάβει μέρος στους διαγωνισμούς με αρ. 3/2014 και 4/2015,

για να εκδώσει το Ανώτατο Δικαστήριο τις πιο πάνω εξουσιοδοτήσεις σε επιδότες θα έπρεπε να προηγηθεί η υπογραφή σχετικής σύμβασης με το Υπουργείο. Επομένως, η απαίτηση για εξουσιοδοτημένους επιδότες, προκαθόριζε και την επιλογή του υφιστάμενου Αναδόχου της σύμβασης, εφόσον δεν επέτρεπε σε κανένα άλλο τη συμμετοχή στον διαγωνισμό.

Ενόψει των πιο πάνω, τον πληροφορήσαμε ότι κατά την άποψη μας, οι λόγοι στους οποίους είχαν βασιστεί οι 2 πιο πάνω απευθείας αναθέσεις συμβάσεων στον υφιστάμενο Ανάδοχο, σε τιμές μάλιστα ψηλότερες τόσο από αυτές του χαμηλότερου/επιτυχόντα προσφοροδότη, όσο και από αυτές του ιδίου, στον διαγωνισμό με αρ. 4/2015, δεν ενέπυπταν στις πρόνοιες του άρθρου 33(α)(ii) του Νόμου Ν.12(Ι)/2006, με βάση το οποίο είχαν δοθεί και οι σχετικές εγκρίσεις.

Τον Μάρτιο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μας πληροφόρησε ότι η απευθείας ανάθεση των υπό αναφορά υπηρεσιών στον υφιστάμενο Ανάδοχο είχε γίνει με βάση το άρθρο 33(α)(ii) του Νόμου Ν.12(Ι)/2006, για τους τεχνικούς λόγους οι οποίοι μας είχαν εξηγηθεί και, όλα τα έγγραφα, εγκρίσεις, αποφάσεις του Συμβουλίου Προσφορών καθώς και οι εκθέσεις αξιολόγησης κοινοποιούνταν στην Υπηρεσία μας έγκαιρα, θεωρώντας ενδεχομένως ότι έτσι δεν είχε το ίδιο το Υπουργείο την ευθύνη, κάτι το οποίο δεν ευσταθεί. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, ο λόγος για τον οποίο οι τιμές στις οποίες είχαν γίνει οι απευθείας αναθέσεις ήταν ψηλότερες από αυτές του διαγωνισμού στον οποίο ζητήθηκε προσφορά και από τους τέσσερις οικονομικούς φορείς, ήταν ότι οι απευθείας αναθέσεις αφορούσαν συμβάσεις διάρκειας 3 μηνών, ενώ ο διαγωνισμός αφορούσε σύμβαση διάρκειας δύο ετών. Τέλος, επιβεβαίωσε ότι για να προχωρήσει το Ανώτατο Δικαστήριο στην έκδοση των πιο πάνω εξουσιοδοτήσεων (για τις οποίες απαιτείται χρόνος γύρω στις 10 με 15 εργάσιμες ημέρες) απαιτείτο η υποβολή υπογεγραμμένης σύμβασης.

Ενόψει των πιο πάνω, ζήτησε τις απόψεις/εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας για τον τρόπο χειρισμού του θέματος.

Τον Απρίλιο 2016, εισηγηθήκαμε στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου όπως κληθούν με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, και οι τρεις οικονομικοί φορείς, οι οποίοι είχαν λάβει μέρος στον διαγωνισμό αρ. 4/2015, να υποβάλουν προσφορά για τις υπό αναφορά υπηρεσίες και, στα έγγραφα του διαγωνισμού να περιληφθεί πρόνοια που να υποχρεώνει τον επιτυχόντα προσφοροδότη, εντός ενός καθορισμένου χρονικού διαστήματος (10-15 εργάσιμες ημέρες, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω), να εξασφαλίσει τις απαραίτητες εξουσιοδοτήσεις από το Ανώτατο Δικαστήριο, για τους επιδότες που θα χρησιμοποιούσε.

Τον Ιούνιο 2016, το Υπουργείο, υιοθετώντας την πιο πάνω εισήγηση της Υπηρεσίας μας, ζήτησε προσφορά από τους 3 οικονομικούς φορείς οι οποίοι είχαν λάβει μέρος στον διαγωνισμό αρ. 4/2015, για περίοδο 12+6+6 μηνών, με συνολική εκτίμηση δαπάνης €860.000+ΦΠΑ. Με βάση την έκθεση αξιολόγησης η οποία υποβλήθηκε τον Αύγουστο 2016, προσφορά υπέβαλαν τελικά δύο οικονομικοί φορείς, ο υφιστάμενος Ανάδοχος και ο άλλος οικονομικός φορέας στον οποίο είχε κατακυρωθεί ο διαγωνισμός για τον οποίο είχε καταχωριστεί προσφυγή στην ΑΑΠ (αρ. 4/2015) και, η επιτροπή αξιολόγησης εισηγήθηκε στο Συμβούλιο Προσφορών την κατακύρωση του διαγωνισμού στον χαμηλότερο προσφοροδότη (που δεν ήταν ο υφιστάμενος Ανάδοχος), έναντι του ποσού των €3,4658 ανά επίδοση σε δημαρχούμενες περιοχές και €4,4598 ανά επίδοση σε μη δημαρχούμενες περιοχές. Με βάση τον ενδεικτικό αριθμό επιδόσεων ο οποίος είχε καθοριστεί στα έγγραφα του διαγωνισμού, στον οποίο βασίστηκε και ο υπολογισμός της εκτίμησης δαπάνης, το συνολικό ποσό κατακύρωσης του διαγωνισμού ανερχόταν σε €663.413,48+ΦΠΑ για περίοδο 12+6+6 μηνών, το οποίο ήταν κατά 23% χαμηλότερο της εκτίμησης δαπάνης.

Εάν ακόμα συγκριθούν οι πιο πάνω τιμές, με αυτές τις οποίες κατέβαλλε μέχρι τότε το Υπουργείο στον Ανάδοχο στον οποίο είχαν γίνει οι απευθείας αναθέσεις, δηλαδή των €4,20 ανά επίδοση σε

δημαρχούμενες περιοχές και €5,20 ανά επίδοση σε μη δημαρχούμενες περιοχές, προκύπτει – με βάση τον πιο πάνω ενδεικτικό αριθμό επιδόσεων - εξοικονόμηση περίπου €65.000 τον χρόνο.

Σημειώνεται τέλος ότι οι τιμές τις οποίες είχε υποβάλει ο υφιστάμενος Ανάδοχος στον πιο πάνω διαγωνισμό, οι οποίες ήταν προϊόν ανταγωνισμού, ανέρχονταν σε €3,49 ανά επίδοση σε δημαρχούμενες περιοχές και €4,49 ανά επίδοση σε μη δημαρχούμενες περιοχές.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μας πληροφόρησε ότι συμφωνεί με τη σύσταση της Υπηρεσίας μας. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι οι πιο πάνω ενέργειες του Υπουργείου για το υπό αναφορά θέμα, είχαν συμφωνηθεί σε δύο συσκέψεις με λειτουργούς της Υπηρεσίας μας οι οποίες είχαν γίνει τον Απρίλιο και Μάιο 2016 και, το Υπουργείο είχε τηρήσει όλα τα συμφωνηθέντα, για τα οποία τηρείτο ενήμερη η Υπηρεσία μας.

Σύσταση: Οι Αναθέτουσες Αρχές θα πρέπει με τις ενέργειες τους να διασφαλίζουν την ευρύτητα συμμετοχής και την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, έτσι ώστε να εξασφαλίζονται ανταγωνιστικές τιμές προς όφελος του δημοσίου.

2.3.1 ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Λόγω της σοβαρής έλλειψης προσωπικού της Υπηρεσίας μας, δεν διενεργήθηκε έλεγχος της Διοίκησης του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως (ΥΔΔΤ), του Κρατικού Αρχείου, των Αστυνομικών Διευθύνσεων Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου και Μόρφου ως επίσης σε όλων σχεδόν των Αστυνομικών και Πυροσβεστικών Σταθμών.

Εκτέλεση ποινικών ενταλμάτων.

(α) Ποινικά εντάλματα που εκκρεμούν στην Αστυνομία. Σύμφωνα με στοιχεία του Αρχηγείου Αστυνομίας, κατά το 2015 καταχωρίστηκαν 72.005 νέα εντάλματα (2014:70.635, 2013:56.827) εκ των οποίων εκτελέστηκαν από την Αστυνομία μόνο τα 25.873, συνολικής αξίας €58.530.505. Σημειώνεται ότι, από τα εντάλματα που καταχωρίστηκαν το 2015, εξοφλήθηκαν τα 19.946 (28%), αξίας €7.021.692 (12%), ενώ 5.927 εντάλματα (8%) εισπράχθηκαν μερικώς, με το ποσό εισπραχής τους να ανέρχεται σε €1.922.168 (3%).

Τα ανεκτέλεστα στις 28.3.2016 ανέρχονταν σε 247.914, συνολικής αξίας €246.327.312, σε σύγκριση με 216.114 εντάλματα, αξίας €203.460.681 στις 12.1.2015, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά 31.800 εντάλματα ή 15%. Όπως προκύπτει ο ρυθμός εκτέλεσης ενταλμάτων δεν συμβαδίζει με την αυξητική τάξη στον ρυθμό καταχώρισης νέων ενταλμάτων ανά έτος, με αποτέλεσμα τα ανεκτέλεστα εντάλματα να αυξάνονται διαχρονικά και να συσσωρεύεται όγκος εργασίας στα επόμενα έτη.

(β) Ανεκτέλεστα εντάλματα. Όπως αναφέρεται και πιο πάνω, σημαντικός αριθμός ενταλμάτων παραμένει μέχρι σήμερα ανεκτέλεστος. Συγκεκριμένα, για τα έτη 2011-2015, τα ανεκτέλεστα εντάλματα για τα οποία δεν έχει εισπραχθεί οποιοδήποτε ποσό αριθμούν σε 166.170 και αντιπροσωπεύουν συνολική αξία ύψους €184.912.875, ποσοστό που ξεπερνά το 53% και 67%, αντίστοιχα, των ανεκτέλεστων ενταλμάτων. Ποσό ύψους €186.614.985 ή ποσοστό 75,76%, αφορούν σε εντάλματα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διαφόρων ποινικών υποθέσεων και τροχαίων παραβάσεων και αποτελούν, στην ουσία, έσοδα του ευρύτερου Δημοσίου.

Σε σχέση με τα ανεκτέλεστα εντάλματα διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω:

1. Τα εντάλματα Κοινωνικών Ασφαλίσεων που εκκρεμούσαν ανέρχονταν στις 41.132 (16,6% του συνόλου), με αξία €126.082.490 (51% του συνολικού ποσού). Παρά τη σύγκλιση σύσκεψης με τους Υπουργούς Εργασίας, Πρόνοιας, και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως, για λήψη μέτρων αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν από τη μη εκτέλεση των ενταλμάτων αυτών, όχι μόνο δεν έχει παρατηρηθεί οποιαδήποτε βελτίωση, αλλά αντίθετα

παρατηρείται αύξηση στα οφειλόμενα ποσά. Από τα πιο πάνω εντάλματα, τα 24, συνολικής αξίας €3.449.118,αφορούσαν σε ποσά μεγαλύτερα των €100.000 και έχουν εκδοθεί κατά 16 νομικών και δύο φυσικών προσώπων.

2. Διαπιστώσαμε ότι, ένταλμα ύψους €196.922, εκκρεμεί κατά εταιρείας, κατά της οποίας εκδόθηκαν στο παρελθόν άλλα οκτώ εντάλματα, αξίας €273.359, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί, στο μηχανογραφημένο σύστημα της Αστυνομίας, ως «κλειστά-μη εκτελεσθέντα» και έχουν επιστραφεί στο Δικαστήριο ως ανεκτέλεστα, λόγω του ότι ο οφειλέτης αρνήθηκε να τα εξοφλήσει. Επίσης εντοπίστηκε μεγάλος αριθμός ενταλμάτων κατά εταιρειών, οι οποίες τελούν υπό εκκαθάριση. Τα εν λόγω εντάλματα, ως επί το πλείστον, χαρακτηρίζονται ως μη εκτελεσθέντα και επιστρέφονται στα Δικαστήρια, με συνέπεια την απώλεια σημαντικών ποσών στα Ταμεία της Δημοκρατίας.
3. Εντάλματα που υπερβαίνουν συνολικά τα €2 εκ. εκκρεμούν κατά αθλητικών σωματείων. Ενδεικτικά αναφέρουμε την περίπτωση γνωστού αθλητικού σωματείου της Λευκωσίας, εναντίον του οποίου εκκρεμούν εντάλματα προστίμου πέραν των €500.000. Παρά το γεγονός ότι, στις 15.6.2007 συστάθηκε σχέδιο αποπληρωμής οφειλών ποδοσφαιρικών σωματείων προς το Κράτος, εντούτοις οι όροι του αφενός δεν φαίνεται να τηρούνται πλήρως και αφετέρου δεν φαίνεται να συμπεριλαμβάνει τις οφειλές των σωματείων από εντάλματα προστίμου.
4. Τα εντάλματα για τροχαίες παραβάσεις που εκκρεμούσαν κατά την πιο πάνω ημερομηνία ανέρχονταν σε 84.760 (34,2% του συνόλου), με αξία €21.747.669 (8,83% του συνολικού ποσού). Από τα πιο πάνω, τα €11.288.048 (52%) αφορούν σε 62.100 εντάλματα (73%) τα οποία αφορούν σε ποσά μικρότερα των €300.
5. Από αντιπαραβολή των ανεκτέλεστων ενταλμάτων στις 28.3.2016 με τον κατάλογο των δημοσίων υπαλλήλων και αξιωματούχων του Κράτους, του ωρομίσθιου προσωπικού καθώς και των συνταξιούχων που λαμβάνουν σύνταξη από το Γενικό Λογιστήριο, διαπιστώθηκε ότι για αρκετά άτομα δεν είχε δοθεί εντολή στο Γενικό Λογιστήριο, για απευθείας αποκοπή μέρους του μισθού τους προς εξόφληση των οφειλών.
6. Παρατηρήθηκε ότι, μεγάλος αριθμός ενταλμάτων (26.206 ή 10,5% του συνολικού αριθμού εκκρεμούντων ενταλμάτων) είναι καταχωρισμένα στο σύστημα με ελλιπή στοιχεία, καθιστώντας αδύνατη την εκτέλεσή τους.

Συστάσεις: Η Υπηρεσία μας υπέβαλε τις πιο κάτω εισηγήσεις:

- (i) Λόγω του αυξημένου διοικητικού κόστους που επιφέρει η εκτέλεση ενός εντάλματος, εισηγηθήκαμε όπως οι προσπάθειες της Αστυνομίας επικεντρωθούν, στο στάδιο αυτό, στα εντάλματα που αφορούν σε ποσά μεγαλύτερα των €300.
- (ii) Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για εξεύρεση λύσης σε σχέση με την είσπραξη των 4.484 ανεκτέλεστων ενταλμάτων που εκδόθηκαν κατά τα έτη 1980-1999, συνολικής αξίας €4.743.053, αφού με την πάροδο του χρόνου η διευθέτησή τους δυσχεραίνεται.
- (iii) Για διευκόλυνση της άμεσης εκτέλεσης μεγάλου όγκου εκκρεμών τροχαίων ενταλμάτων μικρής αξίας (κάτω των €300) και την εξοικονόμηση διοικητικού κόστους, να εξεταστεί, με το Τμήμα Οδικών Μεταφορών και τη Νομική Υπηρεσία, κατά πόσο είναι νομικά εφικτό όπως η εξόφληση ενταλμάτων που αφορούν σε τροχαίες παραβάσεις, να αποτελεί προϋπόθεση για ανανέωση της άδειας κυκλοφορίας του οχήματος ή/και της άδειας οδήγησης.
- (iv) Η Αστυνομία να θέσει το πρόβλημα που προκύπτει από την μη συμμόρφωση των σωματείων με τις υποχρεώσεις τους, ενώπιον του Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο συμφώνησε το πιο πάνω σχέδιο, για εξέταση του θέματος από κοινού και λήψη μέτρων αντιμετώπισης του προβλήματος.
- (v) Προώθηση διαδικασιών ώστε να θεσπιστεί νομικά η προτεραιοποίηση τακτοποίησης των οφειλών προς την Δημοκρατία που προκύπτουν από εντάλματα προστίμου, σε περιπτώσεις όπου βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία πτώχευσης εταιρείας.
- (vi) Αναφορικά με τα άτομα που λαμβάνουν μισθό/σύνταξη από το Γενικό Λογιστήριο, εισηγηθήκαμε όπως, μετά την παρέλευση συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο τα άτομα θα έχουν την ευχέρεια να εξοφλήσουν απευθείας τα εντάλματα που εκκρεμούν εναντίον τους, να ενημερώνεται το Γενικό Λογιστήριο, ώστε να προβαίνει σε απευθείας αποκοπές από τον μισθό/σύνταξή τους.
- (vii) Εντατικοποίηση των προσπαθειών εκτέλεσης ενταλμάτων προστίμου στα αεροδρόμια και γενικότερα στα σημεία εισόδου-εξόδου.
- (viii) Σε συνεννόηση με τα Επαρχιακά Δικαστήρια θα πρέπει να γίνονται όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την καταγραφή των απαραίτητων στοιχείων των οφειλετών στα εντάλματα.

7. Σύμφωνα με στοιχεία της ΔΑΣΑ Λάρνακας και του ΟΥΛΕΕ Πάφου, εκτελέστηκαν μόνο 140 και 306 εντάλματα στα δύο αεροδρόμια, αντίστοιχα, συνολικού ποσού €81.040. Όπως προκύπτει, η πρακτική ελέγχου στα αεροδρόμια και ιδίως του αεροδρομίου Λάρνακας, έχει εξασθενήσει σημαντικά.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, μας ενημέρωσε ότι ο Υπουργός ΔΔΤ ζήτησε με επιστολή του από τον Αρχηγό Αστυνομίας, όπως η εκτέλεση ενταλμάτων είναι στοχευμένη και επικεντρώνεται κυρίως στην είσπραξη των μεγαλύτερων ποσών, στην εκτέλεση των ενταλμάτων εναντίον οφειλετών που αδιαφορούν να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους και στην αποφυγή του εγκλεισμού στη φυλακή ανθρώπων που πραγματικά αδυνατούν να καταβάλουν τις οφειλές τους. Στις περιπτώσεις οφειλετών που αδυνατούν πραγματικά να πληρώσουν τα εντάλματα, να παροτρύνονται να αποταθούν στον Γενικό Εισαγγελέα για να διευθετήσουν τον τρόπο πληρωμής των οφειλών τους (αναστολή/καταβολή με δόσεις). Επίσης, ζήτησε όπως εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες είσπραξης των ενταλμάτων και να μην περιορίζονται στις περιπτώσεις όπου οι οφειλέτες, μετά από σχετικό τηλεφώνημα, προσέρχονται στην Αστυνομία για να

καταβάλουν το οφειλόμενο ποσό. Στα πλαίσια αυτά, ο Αρχηγός Αστυνομίας εξέδωσε σχετική εγκύκλιο προς τις Αστυνομικές Διευθύνσεις ώστε να ενημερωθούν τα μέλη της Αστυνομίας που ασχολούνται με την εκτέλεση των ενταλμάτων. Ανέφερε επίσης ότι η Αστυνομία προχώρησε στον έλεγχο για οφειλές ενταλμάτων κατά τους τροχονομικούς ελέγχους, στις αφιξοαναχωρήσεις και στα πλαίσια αιτημάτων για έκδοση λευκού ποινικού μητρώου, καθώς και στην ολοκλήρωση της διασύνδεσής της με την Κυβερνητική Αποθήκη Πληροφοριών και την αποστολή ενταλμάτων Δημοσίων Υπαλλήλων, Συνταξιούχων και Ορομισθίων στο Γενικό Λογιστήριο, για αποκοπή της οφειλής από τον μισθό τους.

Περαιτέρω μας αναφέρθηκε ότι, η Αστυνομία προέβηκε σε εκστρατείες κατά τα έτη 2015 και 2016, για την είσπραξη ενταλμάτων άνω των 300 ευρώ με σκοπό την άμεση εξόφληση τους που είχε ως αποτέλεσμα την εκτέλεση 7.783 ενταλμάτων συνολικής αξίας €2.354.404, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη ακόμα μια εκστρατεία.

Σημειώνεται ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως έχει ετοιμάσει και αποστέλλει για διαβούλευση με τις συναρμόδιες Υπηρεσίες και τη Νομική Υπηρεσία, δύο νομοσχέδια τα οποία τροποποιούν τον περί Ποινικού Κώδικα και τον περί Ποινικής Δικονομίας, με στόχο την προστασία των ευάλωτων οφειλετών και μεταξύ άλλων, εισάγουν ειδική ρύθμιση με την οποία, όταν ο αρμόδιος λειτουργός εκτελεί το ένταλμα, θα μπορεί να προβαίνει σε προκαταρκτική έρευνα για να διαπιστώσει κατά πόσο υπάρχουν ειδικά περιστατικά που σχετίζονται με την ικανότητα του προσώπου να πληρώσει χρηματικές οφειλές προς το Κράτος και εάν το άτομο έχει τη δυνατότητα να πληρώνει το ποσό με δόσεις, να του δοθεί αυτή η ευκαιρία. Σε αντίθετη περίπτωση, ο λειτουργός εξετάζει το ενδεχόμενο κοινοτικής εργασίας και σε αυτή την περίπτωση το ένταλμα παραπέμπεται στον Γενικό Εισαγγελέα για τις ανάλογες διευθετήσεις.

(γ) Επιτόπιοι έλεγχοι στους Ουλαμούς Εκτέλεσης Ενταλμάτων (ΟΥΛΕΕ) των Αστυνομικών Διευθύνσεων. Από τους επιτόπιους ελέγχους στους ΟΥΛΕΕ, διαπιστώθηκε ότι:

- Δεν γίνεται κανένας έλεγχος για επιβεβαίωση/συμφιλίωση των ενταλμάτων που παραλαμβάνονται από το Δικαστήριο, ως προς την καταχώρισή τους στο σύστημα, γεγονός που ελλοχεύει τον κίνδυνο απώλειας εντάλματος χωρίς αυτό να εντοπιστεί.

Σύσταση: Να γίνεται ο σχετικός έλεγχος για επιβεβαίωση/συμφιλίωση των ενταλμάτων που καταχωρίζονται.

- Τα εντάλματα που αφορούν σε νομικά πρόσωπα (ένταλμα για κατάσχεση κινητής περιουσίας), εκτελούνται μόνο στις περιπτώσεις όπου η εταιρεία, κατόπιν τηλεφωνήματος της Αστυνομίας, προσέρχεται για να καταβάλει το οφειλόμενο ποσό. Κανένα ένταλμα δεν εκτελείται με κατάσχεση κινητής περιουσίας, ως η απόφαση του Δικαστηρίου.

Σύσταση: Να εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας Τμήματος Κατασχέσεων/Εκποιήσεων Περιουσίας, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτέλεση των πιο πάνω ενταλμάτων.

Σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ, η Αστυνομία δεν έχει, στην παρούσα φάση, τη δυνατότητα δημιουργίας Τμήματος Κατασχέσεων/Εκποιήσεων, λόγω απουσίας της απαραίτητης υποδομής. Για αντιμετώπιση του προβλήματος, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, στις 29.7.2015, όπως κάθε Υπουργείο προωθήσει τροποποιητικά νομοσχέδια, με εισαγωγή σχετικών διατάξεων που να επιτρέπουν την κατάσχεση και εκποίηση κινητής περιουσίας, πριν και μετά την έναρξη κάθε ποινικής διαδικασίας.

- Μόνο ορισμένα μέλη του Ουλαμού εκτελούν εντάλματα εκτός γραφείου. Ως αποτέλεσμα, η είσπραξη μεγάλου αριθμού ενταλμάτων ενδεχομένως να μην επιχειρήθηκε ποτέ.
- Δεν μπορεί να τεκμηριωθεί κατά πόσο καταβάλλονται όλες οι απαραίτητες προσπάθειες για εκτέλεση των ενταλμάτων τα οποία παραμένουν ανεκτέλεστα στην Αστυνομία, εφόσον δεν καταγράφονται

πουθενά οι ενέργειες που γίνονται από τους αστυνομικούς για είσπραξη των οφειλόμενων ποσών, παρόλο που έχει περιληφθεί σχετικό έντυπο στο ηλεκτρονικό μητρώο ενταλμάτων προστίμου.

Σύσταση: Η αυστηρή τήρηση των διαδικασιών και η ενημέρωση του σχετικού εντύπου.

- Δεν αρχειοθετούνται οι αποφάσεις για αναστολή εκτέλεσης των ενταλμάτων, με αποτέλεσμα να μην καταστεί δυνατή η ανεύρεση τους σε δείγμα οφειλετών που επιλέγθηκε για έλεγχο.

Σύσταση: Προώθηση ενεργειών για άμεση εξεύρεση των επιστολών αναστολής εκτέλεσης. Να εξεταστεί επίσης το ενδεχόμενο σάρωσης τους, ώστε να διευκολυνθεί η γρήγορη αναζήτηση και ανεύρεσή τους.

- Διαπιστώθηκε ότι οι μηχανές καταμέτρησης χαρτονομισμάτων που διαθέτουν ενσωματωμένη λειτουργία ανίχνευσης πλαστότητας, οι οποίες χρησιμοποιούνται στους ΟΥΛΕΕ, δεν αναγνωρίζουν την νέα σειρά χαρτονομισμάτων, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο έλεγχος της γνησιότητας των χρημάτων που εισπράττονται.

Σύσταση: Λόγω του υψηλού ποσού μετρητών που εισπράττονται καθημερινά εισηγούμαστε όπως προωθηθούν οι διαδικασίες αναβάθμισης ή αντικατάστασης των μηχανών.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, μας πληροφόρησε ότι αγοράστηκαν 11 μηχανές καταμέτρησης χαρτονομισμάτων που διαθέτουν ενσωματωμένη λειτουργία ανίχνευσης πλαστότητας και περιλήφθηκε πρόνοια στον Προϋπολογισμό του 2017, για την αγορά 30 ακόμα τέτοιων μηχανών.

Επιδόματα και υπερωρίες. Κατά το 2015 καταβλήθηκαν σε μέλη της Αστυνομίας επιδόματα και υπερωρίες συνολικού ύψους €20,3 εκ., τα οποία αντιπροσωπεύουν το 12% του συνόλου της ετήσιας μισθοδοσίας (€168 εκ.). Τα σημαντικότερα ποσά αφορούσαν «Επίδομα κατά τις Κυριακές και Δημόσιες Αργίες στην περίοδο Βάρδιας» (€10,9 εκ.), «Επίδομα Βάρδιας» (€6,1 εκ.) και «Υπερωριακή Αμοιβή» (€1,9 εκ.).

Υπερωριακή απασχόληση. Το 2015 τα μέλη της Αστυνομίας που απασχολήθηκαν υπερωριακά, αποζημιώθηκαν μερικώς με χρηματική αποζημίωση συνολικού ύψους €1.870.114 (2014: 1.206.682) και εν μέρει με παραχώρηση ελεύθερου χρόνου. Σημειώνεται ότι, η αύξηση της χρηματικής δαπάνης κατά 48% οφείλεται στην χρηματική αποζημίωση υπερωριών για αντιτρομοκρατικές ενέργειες και στην αύξηση του χρηματικού ποσού που καταβλήθηκε για αστυνόμευση αθλητικών γεγονότων. Οι υπερωρίες που καταβλήθηκαν για αστυνόμευση αθλητικών γεγονότων και κυρίως ποδοσφαιρικών αγώνων εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν το σημαντικότερο ποσό που καταβλήθηκε (€896.488 ή 52% 2014: €762.062).

Στις 31.12.2015 βρίσκονταν χρεωμένες, στα δελτία υπερωριών των μελών, συνολικά 76.725 ώρες χρόνου ανάπαυσης που παραχωρήθηκε ως αποζημίωση υπερωριακών καθηκόντων και που έχει συσσωρευτεί κατά τα τελευταία χρόνια.

Επισημάνσαμε ότι η συσσώρευση μεγάλου χρόνου ανάπαυσης θα πρέπει να προβληματίσει σοβαρά την Αστυνομία, ώστε να αποφευχθούν τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στο παρελθόν και είχαν ως αποτέλεσμα την καταβολή σημαντικών χρηματικών ποσών από το Κράτος.

Σύσταση: Να καθοριστεί πολιτική για τον χειρισμό του θέματος με το βέλτιστο τρόπο.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, μας πληροφόρησε ότι, καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες για μείωση του αριθμού της συσσωρευμένης άδειας απουσίας και προαφυπηρετικής άδειας. Παρόλα αυτά σημείωσε

ότι, λόγω της έλλειψης προσωπικού και της παγοποίησης των προσλήψεων, είναι εξαιρετικά δύσκολο τα μέλη να λαμβάνουν τη συσσωρευμένη άδεια απουσίας τους, εκτός εκεί όπου υπάρχει δυνατότητα παραχώρησής της, χωρίς να επηρεάζεται η αποτελεσματικότητα και η ανταπόκριση της Αστυνομίας στα ολοένα αυξανόμενα καθήκοντα της.

Για την αντιμετώπιση του πιο πάνω θέματος έχει ληφθεί απόφαση όπως από το 2016 η υπερωριακή απασχόληση αποζημιώνεται εξ ολοκλήρου σε χρήμα και συνεπώς αναμένεται ότι θα μειωθεί ο συσσωρευμένος ελεύθερος χρόνος. Μας ενημέρωσε επίσης ότι, με οδηγίες του Υπουργού ΔΔΤ, ετοιμάστηκε από την Αστυνομία μελέτη, που αφορά τόσο τον αριθμό των μελών της Αστυνομίας, όσο και των επιτηρητών που θα πρέπει να απασχολούνται σε αθλητικά γεγονότα, για κάθε γήπεδο ξεχωριστά. Τα εν λόγω στοιχεία είναι καθοδηγητικά ώστε να γίνεται πιο στοχευμένη κατανομή του προσωπικού, καθότι σημαντικό κριτήριο για τους αριθμούς αυτούς, είναι και ο βαθμός επικινδυνότητας του κάθε αγώνα. Η εφαρμογή των πορισμάτων της μελέτης αναμένεται ότι θα οδηγήσει στη περαιτέρω μείωση του κόστους αστυνόμευσης αθλητικών γεγονότων.

Κτιριακές εγκαταστάσεις Αστυνομίας/Στεγαστικές ανάγκες. Για τη στέγαση των διαφόρων Τμημάτων/Υπηρεσιών/Διευθύνσεων της Αστυνομίας, ενοικιάζονται συνολικά 29 υποστατικά και δύο οικοπέδα. Η ετήσια δαπάνη για ενοίκια το 2015 ανήλθε σε €1,17 εκ. (2014: €1,19 εκ.).

Σύσταση: Ενόψει της προγραμματιζόμενης μεταστέγασης του ΓΕΕΦ σε γραφεία του Υπουργείου Άμυνας, να εξεταστεί το ενδεχόμενο μεταστέγασης των υπηρεσιών που εδρεύουν στην Λευκωσία και καταβάλλουν τα σημαντικότερα ποσά ενοικίων, στα γραφεία που θα αποδεσμευτούν, έχοντας ως γνώμονα την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ.78.222 ημερ.22.1.2015 με θέμα «Αντιστοιχία εμβαδού κυβερνητικών γραφείων και μισθολογικής κλίμακας».

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, μας πληροφόρησε ότι το ΓΕΕΦ στεγάζεται σε τρεις πτέρυγες του κτιρίου του Αρχηγείου Αστυνομίας. Μετά τη μεταστέγασή του, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2017, στις εν λόγω πτέρυγες, προγραμματίζεται η μεταφορά Υπηρεσιών της Αστυνομίας, οι οποίες σήμερα στεγάζονται σε ενοικιαζόμενα κτίρια, αφού προηγηθεί η συντήρηση των χώρων και διαφοροποίηση των εμβαδών τους, όπου είναι δυνατό, ώστε αυτό να αντιστοιχεί στον αριθμό των μελών που θα εργάζονται σε αυτά, σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 22.1.2015.

Μας ανέφερε επίσης ότι, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, στα πλαίσια της επίλυσης των προβλημάτων που σχετίζονται με τις κτιριακές εγκαταστάσεις της Αστυνομίας, έχει προωθήσει την ανέγερση διαφόρων έργων, ώστε να εξοικονομηθούν περαιτέρω οι δαπάνες του κράτους, αφού θα επιτευχθεί μείωση των καταβαλλόμενων ενοικίων και θα επιλυθούν τα προβλήματα που σχετίζονται με ακατάλληλες εγκαταστάσεις στις οποίες στεγάζονται Διευθύνσεις και Τμήματα της Αστυνομίας.

Μηχανογραφημένο Σύστημα Ενταλμάτων Προστίμου.

(α) Αναβάθμιση συστήματος. Στα πλαίσια της σύμβασης για την αναβάθμιση υφιστάμενων και δημιουργία νέων εφαρμογών/λειτουργιών του Κεντρικού Συστήματος της Αστυνομίας περιλήφθηκε και το μηχανογραφημένο σύστημα ενταλμάτων προστίμου, έναντι ποσού ύψους €59.525 (συμπεριλαμβανομένης και της συντήρησής του για τρία χρόνια). Αν και οι απαιτήσεις/ανάγκες για αλλαγές/βελτιστοποιήσεις του συστήματος ενταλμάτων καθορίστηκαν, διαπιστώσαμε ότι, παρά την πάροδο τριών ετών από την υλοποίηση της σύμβασης, δεν έχουν υλοποιηθεί επαρκώς όλες ή παρουσιάζουν σημαντικά λάθη. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι, κατά τη διαδικασία παραλαβής του έργου ενδεχομένως να μην διενεργήθηκαν όλοι οι απαιτούμενοι έλεγχοι. Διαπιστώθηκε επίσης ότι, λειτουργίες που έχουν αναπτυχθεί δεν έχουν ακόμα τεθεί σε εφαρμογή από τους χρήστες, γεγονός που καταδεικνύει ότι είτε ενδεχομένως να μην υπήρχε ανάγκη για υλοποίησή τους ή/και δεν έγινε κατάλληλη ενημέρωση εκπαίδευση των χρηστών.

Σύσταση: Να εξεταστούν ενδελεχώς όλα τα σημεία της αναβάθμισης και να αξιολογηθούν οι αποκλίσεις/παραλείψεις από τις πρόνοιες της σύμβασης και να κοστολογηθούν. Επίσης, να ενημερωθούν/εκπαιδευτούν όλοι οι χρήστες για τις νέες εφαρμογές του συστήματος.

(β) Έλεγχοι εισόδου δεδομένων. Εντοπίστηκαν αδυναμίες του συστήματος αναφορικά με την εφαρμογή ελέγχων κατά την καταχώριση δεδομένων όπως π.χ. τύποι ενταλμάτων, εταιρικά στοιχεία, τύποι δεδομένων, γραμματοσειρές κ.α.

Σύσταση: Να διερευνηθούν και να γίνουν διορθώσεις σε τυχόν λάθη που παρουσιάζει η βάση δεδομένων και να εφαρμοστούν σε κάθε πεδίο κατάλληλοι περιορισμοί εισόδου, ώστε να ελαχιστοποιούνται τα λάθη των χρηστών και να διασφαλίζεται ότι όλα τα δεδομένα που καταχωρίζονται έχουν ορθή μορφή και περιεχόμενο.

(γ) Ιστορικό ενημερώσεων εντάλματος. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο ιστορικό ενημερώσεων δεν είναι πάντοτε ορθά ή είναι ελλιπή.

Σύσταση: Να γίνει διερεύνηση της διαδικασίας εξαγωγής του ιστορικού και να διορθωθεί, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του χρήστη.

Σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ, το ιστορικό ενημέρωσης του εντάλματος, ελέγχθηκε και λειτουργεί ορθά. Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις επιφυλάξεις της.

(δ) Διπλότυπες εγγραφές. Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις όπου το ίδιο ένταλμα είναι καταχωρισμένο στο σύστημα δύο φορές.

Σύσταση: Θεωρούμε επιτακτική την ανάγκη άμεσης επίλυσης του πιο πάνω θέματος διασφαλίζοντας την ύπαρξη περιορισμών κλειδιού, διερευνώντας τα σενάρια με τα οποία το σύστημα επιτρέπει τις καταχωρήσεις αυτές και διορθώνοντας τα ήδη καταχωρισμένα δεδομένα που αποτελούν διπλότυπες εγγραφές.

(ε) Υπερπληρωμές. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου το σύστημα επιτρέπει την υπερπληρωμή ενταλμάτων, παρουσιάζοντας αρνητικά υπόλοιπα. Αν και μας έχετε ενημερώσει ότι η αδυναμία είχε εντοπιστεί και διορθωθεί κατά την τελευταία αναβάθμιση του συστήματος, εντούτοις τα δεδομένα δεν έχουν διορθωθεί.

Σύσταση: Να επιβεβαιωθεί η ορθή συμπεριφορά του συστήματος σε περιπτώσεις υπερπληρωμής και να γίνουν οι ανάλογες διορθώσεις στη βάση δεδομένων, τηρώντας παράλληλα την απαραίτητη τεκμηρίωση αναφορικά με τις διορθωτικές ενέργειες.

(στ) Ιστορικό οφειλέτη. Δεν παρέχεται η δυνατότητα παρουσίασης ιστορικού οφειλέτη, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο έλεγχος ή ο εντοπισμός των πληρωμών.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι πρέπει να προωθηθούν οι απαραίτητες αλλαγές ώστε να καταστεί δυνατή η παρουσίαση ιστορικού οφειλέτη, η οποία να περιλαμβάνει στοιχεία όπως πληρωμές, έκδοση αναστολής φυλάκιση, εξόφληση κ.ο.κ.

(ζ) Ταξινόμηση ενταλμάτων. Στην οθόνη παρουσίασης των ενταλμάτων κάθε οφειλέτη τα εντάλματα δεν παρατίθενται ταξινομημένα με βάση το έτος έκδοσής τους, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο

εντοπισμός εκκρεμούντων ενταλμάτων.

Σύσταση: Να γίνουν οι απαραίτητες μετατροπές ώστε να παρέχεται η δυνατότητα ταξινόμησης, ανά αριθμό εντάλματος, με βάση το έτος έκδοσής τους.

(η) Αναστολή πληρωμών. Στο σύστημα δεν καταχωρίζονται όλα τα στοιχεία για εγκρίσεις αναστολής εκτέλεσης του εντάλματος, ώστε να παρακολουθείται αυτόματα η αποπληρωμή του.

Σύσταση: Να καταχωρίζονται όλα τα σχετικά στοιχεία ώστε το σύστημα να παρακολουθεί τις αποπληρωμές και να ενημερώνει τον χρήστη για οφειλέτες που παραβαίνουν τους όρους αποπληρωμής ή για την λήξη της περιόδου αναστολής.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, μας πληροφόρησε ότι, θα γίνει μελέτη κατά πόσο μπορεί να κωδικοποιηθεί ο τρόπος ελέγχου και η πλήρης καταγραφή της αναστολής, καθώς και κοστολόγηση. Μετά την ολοκλήρωση της μελέτης και εφόσον εξασφαλιστεί κονδύλι, θα προωθηθούν οι απαραίτητες βελτιώσεις.

(θ) Αποπληρωμές με δόσεις. Το σύστημα παρουσιάζει αδυναμία στον εντοπισμό των ενταλμάτων τα οποία αποπληρώνονται με δόσεις.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι υπάρχει η ανάγκη για ανασχεδιασμό της διαδικασίας αποπληρωμής με δόσεις, ώστε να γίνει δυνατός, μέσω του συστήματος ο χειρισμός των εν λόγω ενταλμάτων με τρόπο που θα μειώνει τον κίνδυνο απώλειας ή παραγκώνισής τους.

(ι) Καταχώριση ενταλμάτων. Κατά την καταχώριση των ενταλμάτων στο σύστημα, η διορία αποπληρωμής καθορίζεται αυθαίρετα από τον χρήστη.

Σύσταση: Να προωθηθούν ενέργειες για επίλυση του πιο πάνω.

(κ) Μη εκτέλεση εντάλματος. Τα εντάλματα που χαρακτηρίζονται ως «μη εκτελεσθέντα» στο σύστημα αφορούν σε διάφορους λόγους όπως π.χ. μη ανεύρεση του οφειλέτη, πληρωμή σε άλλη Υπηρεσία, θάνατος οφειλέτη, κ.α. Θεωρούμε σημαντική την κατηγοριοποίηση των λόγων μη εκτέλεσης, για λόγους καλύτερης παρακολούθησης και ελέγχου.

Σύσταση: Να διερευνηθεί το πιο πάνω θέμα και αφού αναλυθούν και αξιολογηθούν τα δεδομένα που έχουν καταχωριστεί μέχρι στιγμής στο σύστημα να γίνουν ενέργειες κατηγοριοποίησης των μη εκτελεσμένων ενταλμάτων ώστε να παρουσιάζουν την πραγματική εικόνα.

Λανθασμένες κλήσεις συστημάτων συναγερμού. Η Αστυνομική Δύναμη ανταποκρίνεται σε κάθε κλήση που λαμβάνει για διερεύνηση πιθανής διάπραξης ποινικού αδικήματος, ωστόσο σε μερικές περιπτώσεις διαπιστώνεται ότι η κλήση που λήφθηκε ήταν λανθασμένη. Παρατηρήθηκε ότι, στις περιπτώσεις όπου η λανθασμένη κλήση αφορούσε υποστατικό συνδεδεμένο με τη Αστυνομία, επιβάλλεται χρέωση, υπό μορφή τέλους λανθασμένης κλήσης, ύψους €77 ενώ στις περιπτώσεις όπου το υποστατικό ήταν συνδεδεμένο με ιδιωτική εταιρεία φρούρησης δεν επιβάλλεται οποιαδήποτε χρέωση. Εκφράσαμε την άποψη ότι, με τον τρόπο αυτό προκύπτει άνιση μεταχείριση των πολιτών και εισηγηθήκαμε όπως, ετοιμαστούν σχετικοί Κανονισμοί, οι οποίοι να προνοούν την ομοιόμορφη επιβολή χρέωσης.

Σύσταση: Να ακολουθείται ομοιόμορφος χειρισμός για όλες τις περιπτώσεις λανθασμένων κλήσεων.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, μας ανέφερε ότι, από την 1.10.2016, έχει τεθεί σε πλήρη εφαρμογή και

λειτουργία το νέο Κεντροποιημένο Σύστημα Συναγερμού. Το εν λόγω σύστημα, μπορεί να αναλύει και εντοπίζει οποιεσδήποτε κλήσεις αφορούν στα συστήματα συναγερμού, με αποτέλεσμα, σε περίπτωση λανθασμένων κλήσεων, να μην μεταβαίνει η Αστυνομία στα επηρεαζόμενα υποστατικά. Όλα τα σχετικά έντυπα που αφορούν στο νέο σύστημα αναθεωρήθηκαν και αναμένεται να δημοσιοποιηθούν σύντομα.

Προσφορές.

1. Εκποίηση Αεροπλάνου «ΕΡΜΗΣ» της Αστυνομίας. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το έτος 2014, στην οποία περιλαμβάνονται λεπτομερώς οι ενέργειες/αποφάσεις τόσο του Υπουργείου όσο και της Αστυνομίας για το θέμα της εκποίησης του αεροπλάνου «ΕΡΜΗΣ», τον Νοέμβριο 2006 και, ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία για έγκριση της αποστολής του αεροπλάνου για συντήρηση, διαπιστώθηκε επέκταση της οξείδωσης στην πτέρυγα του, με αποτέλεσμα να επιβάλλεται η καθήλωση του στο έδαφος. Η προκαταρκτική εκτίμηση των ειδικών της Αστυνομίας ήταν ότι, το κόστος επιδιόρθωσης του θα ανερχόταν στο ποσό των £262.000 (€447.654), ενώ σε περίπτωση που διαπιστωνόταν – μετά την αποσυναρμολόγηση – φθορά/οξείδωση στον σκελετό, το κόστος επισκευής θα ήταν πολύ μεγαλύτερο. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις της Αστυνομίας τον Νοέμβριο 2006, η αξία του αεροπλάνου – τότε – ανερχόταν στις £250.000 - £300.000 (€427.150 - €512.580) ενώ η αγορά καινούργιου παρόμοιου αεροπλάνου ανερχόταν στο £1.200.000 (€2.050.322).

Τον Οκτώβριο 2008, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την εκποίηση του αεροπλάνου κατόπιν Πρότασης η οποία υποβλήθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως τον Απρίλιο 2007, στην οποία αναφερόταν – μεταξύ άλλων – ότι το πιο πάνω αεροπλάνο ήταν παλιάς τεχνολογίας και οι δυνατότητες του, τόσο από άποψης εξοπλισμού όσο και επιχειρησιακής δράσης ήταν ανεπαρκείς για την κάλυψη των αναγκών έρευνας και διάσωσης σε ολόκληρη την περιοχή του FIR Λευκωσίας, εφόσον η ακτίνα δράσης του ήταν 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια.

Ενόψει των πιο πάνω, προκηρύχθηκαν τρεις πλειοδοτικοί διαγωνισμοί για την εκποίηση του αεροπλάνου και, η Αστυνομία είχε εκτιμήσει ότι η αξία του αεροπλάνου και των εξαρτημάτων του ανήρχετο σε \$400.000 (€294.000, με τη συναλλαγματική ισοτιμία που ίσχυε τότε). Αφού οι δύο πρώτοι διαγωνισμοί ακυρώθηκαν (στον πρώτο δεν υποβλήθηκαν προσφορές, ενώ στον δεύτερο η τιμή της μοναδικής προσφοράς που υποβλήθηκε, θεωρήθηκε ως εξωπραγματικά χαμηλή, αφού ήταν μόλις €24.700), τον Νοέμβριο 2012 το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου αποφάσισε – με βάση την εισήγηση της επιτροπής αξιολόγησης της Αστυνομίας - την κατακύρωση του τρίτου πλειοδοτικού διαγωνισμού στον μοναδικό προσφοροδότη ο οποίος υπέβαλε προσφορά, για το ποσό των €150.001 (€75.001 για το αεροπλάνο και €75.000 για τα εξαρτήματα).

Κατόπιν έρευνας στο διαδίκτυο, η Υπηρεσία μας εντόπισε τον Σεπτέμβριο 2013 σε ιστοσελίδα εταιρείας του εξωτερικού, με την ονομασία με την οποία διεξάγει εμπορικές εργασίες η εταιρεία που είχε αγοράσει το αεροπλάνο (η ίδια εταιρεία αλλά με διαφορετική ονομασία από την εταιρεία που το αγόρασε), ανακοίνωση για πώληση του εν λόγω αεροπλάνου στην τιμή των GBP 790.000. Ως εκ τούτου, αποστείλαμε στον Υπουργό σχετική έκθεση, ο οποίος την απέστειλε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ζητώντας του να γνωματεύσει για τη διαδικασία που θα έρεπε να ακολουθηθεί για να διερευνηθούν όλα τα ζητήματα που προέκυπταν.

Τον Ιούνιο 2015, ο Υπουργός, μετά από εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα – ο οποίος κατόπιν μελέτης των πιο πάνω γεγονότων, θεωρούσε ότι δεν ενδείκνυτο η έναρξη ποινικής διερεύνησης της υπόθεσης, λόγω και του μεγάλου χρονικού διαστήματος που είχε παρέλθει – πληροφόρησε τον Αρχηγό Αστυνομίας ότι, με βάση τα στοιχεία που είχαν τεθεί υπόψη του, αλλά και μετά από την αλληλογραφία με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και την Υπηρεσία μας, έκρινε ότι προέκυπταν υπόνοιες για διάπραξη πειθαρχικών αδικημάτων από μέλη της Αστυνομίας που είχαν εμπλακεί στην όλη διαδικασία. Ενόψει των

πιο πάνω, του ζήτησε όπως προχωρήσει στη διεξαγωγή πειθαρχικής διαδικασίας, σύμφωνα με τους περί Αστυνομίας Κανονισμούς.

Τον Μάρτιο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μας πληροφόρησε ότι είχε διεξαχθεί πειθαρχική έρευνα σχετικά με την εκποίηση του υπό αναφορά αεροπλάνου, και είχαν υποβληθεί σχετικά πορίσματα (αρχικό και συμπληρωματικό), στα οποία καταγράφεται μεταξύ άλλων ότι η αναφορά στη σχετική Πρόταση που είχε υποβληθεί από το ΥΔΔΤ προς το Υπουργικό Συμβούλιο με ημερ. 16.4.2007, ότι δηλαδή η επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου δεν υπερέβαινε τα 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια και, στην οποία βασίστηκε η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για εκποίηση του, δεν ήταν αποτέλεσμα εισήγησης, επιχειρήματος ή συμπεράσματος μελέτης που είχε υποβληθεί από οποιοδήποτε μέλος της Αστυνομίας, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να καταλογιστούν οποιεσδήποτε πειθαρχικές ευθύνες εναντίον οποιουδήποτε μέλους της Αστυνομίας. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, κατόπιν έρευνας στους διοικητικούς φακέλους του Υπουργείου, διαπιστώθηκε ότι πριν την ετοιμασία της πιο πάνω Πρότασης προς το Υπουργικό Συμβούλιο, είχαν υποβληθεί διάφορα σημειώματα με επιχειρήματα υπέρ και κατά των δύο προτεινομένων λύσεων, δηλαδή της επιδιόρθωσης ή της εκποίησης του αεροπλάνου, χωρίς ωστόσο να εντοπιστεί από ποιόν δόθηκε η πληροφορία ότι η επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου, δεν υπερέβαινε τα 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια και, η οποία περιλήφθηκε τελικά στην πιο πάνω Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο. Συνεπώς, μας πληροφόρησε ότι δεν μπορούσε να εντοπιστεί οποιαδήποτε ευθύνη σε λειτουργό του Υπουργείου.

Τον Απρίλιο 2016, η Υπηρεσία μας προχώρησε σε δική της διερεύνηση του θέματος και, μετά από μελέτη των σχετικών φακέλων του Υπουργείου ετοίμασε και υπόβαλε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας έκθεση, με τις ακόλουθες διαπιστώσεις:

(α) Με βάση την αλληλογραφία/σημειώματα/εκθέσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στους πιο πάνω φακέλους, οι οποίες είχαν ετοιμαστεί από μέλη της Αστυνομίας, δεν φαινόταν να υπήρχε οποιαδήποτε αναφορά σε μέγιστη επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια. Τα πιο πάνω σημειώματα/εκθέσεις, πλην δύο σημειωμάτων - τα οποία στάλθηκαν με λίγες μέρες καθυστέρηση - του τότε Ανώτερου Υπαστυνόμου, κυβερνήτη και εκπαιδευτή του υπό αναφορά αεροπλάνου, προς τον πρώην Βοηθό Αρχηγό (Υ) Αστυνομίας, στα οποία αναφερόταν – μεταξύ άλλων – ότι με βάση την μέχρι τότε εμπειρία του, όταν το αεροπλάνο καλείτο να ανταποκριθεί στο πλέον απομακρυσμένο σημείο του Κυπριακού FIR και σε απόσταση 142 ναυτικών μιλίων από τις ακτές της Κύπρου και μπορούσε να ανταποκριθεί, είχαν σταλεί τον Ιανουάριο 2007 με επιστολή του πρώην Αρχηγού Αστυνομίας, στον πρώην Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, συνοδευόμενα από επιστολή/έκθεση του πρώην Βοηθού Αρχηγού (Υ), στην οποία επίσης δεν γίνεται καμία αναφορά σε μέγιστη επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου δηλ. ότι ήταν 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια. Με την πιο πάνω επιστολή του, ο πρώην Αρχηγός Αστυνομίας πληροφορούσε – μεταξύ άλλων – τον πρώην Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, ότι έτεινε να εισηγηθεί την πρώτη προτεινόμενη λύση της πιο πάνω έκθεσης του πρώην Βοηθού Αρχηγού (Υ), για επιδιόρθωση δηλαδή του αεροπλάνου και, εάν διαφωνούσε, να τον πληροφορήσει για τις θέσεις του, διαφορετικά θα ξεκινούσε με ταχύτητα τη διαδικασία αποστολής του αεροπλάνου στο εξωτερικό για επιδιόρθωση του.

(β) Στα πρακτικά σχετικής σύσκεψης η οποία έγινε στο γραφείο του πρώην Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου τον Μάρτιο 2007, παρόλο που γίνεται σε κάποιο σημείο αναφορά σε αδυναμία του υπό αναφορά αεροπλάνου να ικανοποιήσει τις τότε αυξημένες ανάγκες του FIR της Κύπρου, και πάλιν δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά ότι η μέγιστη επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου ήταν 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια. Τον ίδιο μήνα, ο πρώην Αρχηγός Αστυνομίας απέστειλε στον πρώην Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως λεπτομερή έκθεση του πρώην Βοηθού Αρχηγού (Υ), στην οποία αναφερόταν – μεταξύ άλλων – ότι το εν λόγω αεροπλάνο είχε ακτίνα δράσης 195 ναυτικά μίλια, με δυνατότητα να υπερίπταται του πλέον απομακρυσμένου σημείου (195 ναυτικά μίλια) για 90 λεπτά περίπου, ζητώντας άμεση ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου για λήψη ανάλογης απόφασης.

(γ) Σε ένα από τους πιο πάνω φακέλους του Υπουργείου, εντοπίστηκε μια πρόχειρη Πρόταση ημερ. 11.4.2007 προς το Υπουργικό Συμβούλιο με τίτλο «Αντικατάσταση Πτητικών μέσων της Αστυνομίας», με χειρόγραφη σημείωση «Draft» στην πρώτη σελίδα, στην οποία, παρόλο που γίνεται – μεταξύ άλλων – αναφορά στο εν λόγω αεροπλάνο, δεν γίνεται καμία αναφορά ότι η μέγιστη επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του ήταν 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια. Στον ίδιο φάκελο, εντοπίστηκε η τελική Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο με τίτλο «Εξασφάλιση των αναγκών πτητικών και άλλων μέσων για την Αεροπορική Πτέρυγα της Αστυνομίας (Α.Π.Α.) και τη Λιμενική Αστυνομία», ημερ. 16.4.2007, η οποία έφερε άλλα αρχικά (ετοιμασίας/δακτυλογράφησης) από εκείνα της πιο πάνω πρόχειρης Πρότασης. Στην πιο πάνω τελική Πρόταση, η οποία παρατέμφθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο, εμφανίστηκε για πρώτη φορά η αναφορά, ότι η μέγιστη επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου ήταν 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια.

Τελικά, όπως αναφέρεται και πιο πάνω, τον Οκτώβριο 2008 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε – με βάση την πιο πάνω Πρόταση – να εγκρίνει την εκποίηση του εν λόγω αεροπλάνου και του αποθέματος των ανταλλακτικών του με την κανονική διαδικασία των ανοικτών προσφορών, αφού είχαν ληφθεί και οι απόψεις του τότε Υπουργού Οικονομικών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, εκφράσαμε προς τον Γενικό Εισαγγελέα την άποψη ότι, καθοριστικό ρόλο στην απόφαση για εκποίηση του υπό αναφορά αεροπλάνου, αντί της επιδιόρθωσης του, όπως εξάλλου αναφέρεται και στα πορίσματα της πιο πάνω πειθαρχικής έρευνας, είχε διαδραματίσει η αναφορά στην πιο πάνω Πρόταση ημερ. 16.4.2007 που είχε υποβληθεί από το Υπουργείο προς το Υπουργικό Συμβούλιο, δηλαδή ότι η επιχειρησιακή ακτίνα δράσης του αεροπλάνου δεν υπερέβαινε τα 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια. Όσον αφορά τον εντοπισμό του ατόμου/ λειτουργού ο οποίος φαίνεται να είχε προσθέσει την πιο πάνω αναφορά – η οποία όπως αναφέρεται πιο πάνω, δεν υπήρχε στην αρχική/πρόχειρη Πρόταση –, αυτό θα έπρεπε κατά την άποψη μας να διερευνηθεί περαιτέρω, αφού υπήρχαν τα αρχικά του ατόμου που συνέταξε την πιο πάνω Πρόταση, αλλά και αυτού που την είχε δακτυλογραφήσει. Σημειώσαμε επίσης ότι στην εν λόγω Πρόταση περιλαμβανόταν – από το ίδιο άτομο – η εισήγηση για εκποίηση και των 2 ελικοπτέρων BELL412, τα οποία χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα (9 χρόνια μετά) χωρίς – μάλιστα – προβλήματα.

Ενόψει των πιο πάνω και, λαμβάνοντας υπόψη επιστολή του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως τον Αύγουστο 2013, με βάση την οποία στο εν λόγω αεροσκάφος διενεργήθηκαν εργασίες επιδιόρθωσης του από την εταιρεία που το είχε αγοράσει, διάρκειας 12 ημερών στο Αεροδρόμιο Λάρνακας και, το αεροπλάνο απογειώθηκε και εκτέλεσε πτήση προς τη Σκωτία, γεγονός που δείχνει ότι το αεροπλάνο δεν ήταν σε τόσο κακή κατάσταση και ούτε η ακτίνα δράσης του περιοριζότο στα 40 μέχρι 50 ναυτικά μίλια, η Υπηρεσία μας πληροφόρησε τον Γενικό Εισαγγελέα ότι θεωρούσε ότι ενδεχομένως να έχουν διαπραχθεί ποινικά αδικήματα, από συγκεκριμένο/α άτομο/α, και γι' αυτό είχαμε υποβάλει την πιο πάνω έρευνα μας για τη δική του αξιολόγηση και απόφαση για τυχόν περαιτέρω ενέργειες.

Τον Απρίλιο 2016, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας αποφάσισε τον διορισμό ανεξάρτητου ανακριτή για διερεύνηση του ενδεχόμενου διάπραξης ποινικών αδικημάτων, στη βάση των όσων αναφέρονται στην πιο πάνω έκθεση μας.

2. Διαγωνισμός Δ.Ο. 12/2015: Αναβάθμιση του Υφιστάμενου Συστήματος Eurodac για Εναρμόνιση της Κυπριακής δημοκρατίας στον Αναθεωρημένο Κανονισμό Eurodac Recast Regulation 603/2013, Συντήρηση και Εκπαίδευση στη Χρήση του Συστήματος. Το ιστορικό του θέματος παρατίθεται εκτενώς στην Ετήσια Έκθεση μας του 2014. Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 20.05.2015 με αντικειμενική εκτίμηση δαπάνης €448.000.

Στις 31.7.2015 στάλθηκε στην Υπηρεσία μας η έκθεση αξιολόγησης του εν λόγω διαγωνισμού, στην οποία αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι είχαν υποβληθεί δύο προσφορές, με εισήγηση κατακύρωσης του εν λόγω διαγωνισμού στον χαμηλότερο προσφοροδότη.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 31.08.2015 παρατήρησε ότι, παρόλο ότι η Αστυνομία δεν είχε προβεί σε μείωση του ύψους της εκτίμησης δαπάνης, ο χαμηλότερος προσφοροδότης είχε υποβάλει προσφορά κατά 46% χαμηλότερη της εκτίμησης, ενώ ο δεύτερος προσφοροδότης υπέβαλε προσφορά ίση με την εκτίμηση δαπάνης.

Στις 18.9.2015, το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου αποφάσισε την κατακύρωση του διαγωνισμού στον χαμηλότερο προσφοροδότη. Ακολούθως καταχωρήθηκε στις 8.10.2015 προσφυγή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ) από τον αποτυχόντα προσφοροδότη και στις 8.1.2016 η ΑΑΠ με απόφαση της ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

Τον Ιανουάριο 2016 η Επιτροπή Αξιολόγησης ετοίμασε συμπληρωματική Έκθεση Αξιολόγησης με εισήγηση όπως ο διαγωνισμός κατακυρωθεί στον χαμηλότερο σε τιμή προσφοροδότη, σημειώνοντας ότι θα πρέπει να περιληφθεί ως όρος στο συμβόλαιο ότι η εν λόγω εταιρεία θα μεριμνήσει ώστε να αποκατασταθεί/επιδιορθωθεί τυχόν βλάβη που μπορεί να προκληθεί στον εξοπλισμό ή στο λογισμικό του υφιστάμενου συστήματος κατά την διάρκεια της εκτέλεσης του εν λόγω έργου.

Στη συνέχεια στις 8.2.2016 το Συμβούλιο Προσφορών υιοθέτησε την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης. Τις 2 Μαρτίου 2016 ο αποτυχών προσφοροδότης καταχώρησε προσφυγή στην ΑΑΠ, την οποία όμως απέσυρε στις 10.5.2016.

Η Σύμβαση με τον επιτυχόντα προσφοροδότη υπογράφηκε στις 26.5.2016.

3. Διαγωνισμός Δ.Ο. 18/2015: Αναβάθμιση της Λειτουργίας STOP-LIST του Κεντρικού Συστήματος της Αστυνομίας (CPCS) για να συμπεριλαμβάνει τη Βάση Δεδομένων INTERPOL (Fixed Interpol Network Database) FIND. Παροχή Υπηρεσιών Λειτουργικής Υποστήριξης Συντήρησης και Εκπαίδευσης στη Χρήση του Συστήματος. Το ιστορικό του θέματος παρατίθεται εκτενώς στην Ετήσια Έκθεση μας του 2014. Τον Μάιο 2015 υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας αντίγραφο του αιτήματος για έγκριση προκήρυξης της πιο πάνω προσφοράς - με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης - στην οποία συμπεριλαμβανόταν και αναλυτικός πίνακας εκτίμησης κόστους, η οποία ανήρχετο στις €180.252.

Η Υπηρεσία μας, κατόπιν μελέτης του εν λόγω πίνακα, διαπίστωσε ότι οι τιμές ανά ανθρωποημέρα που είχαν ληφθεί υπόψη για το κάθε είδος εργασίας ήταν υπερβολικά ψηλές, σε σύγκριση με τις τρέχουσες αντίστοιχες τιμές άλλων οικονομικών φορέων καθώς και του ίδιου του οικονομικού φορέα σε άλλες παρόμοιες συμβάσεις του με την Αστυνομία ή/και άλλα Τμήματα του δημοσίου. Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας απέστειλε ενδεικτικό πίνακα με τιμές ανά ανθρωποημέρα οι οποίες είχαν υποβληθεί πρόσφατα από οικονομικούς φορείς για παρόμοιας φύσης έργα πληροφορικής και, στη συνέχεια η Αστυνομία, με αναθεωρημένη πρόταση της, αφού λήφθηκαν υπόψη οι εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας, υπολόγισε το εκτιμώμενο κόστος στις €56.000.

Ακολούθως, η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 3.8.2015, πληροφόρησε την Αστυνομία ότι κατόπιν μελέτης και αξιολόγησης των απαιτήσεων της προτεινόμενης λύσης, για την υλοποίηση του εν λόγω έργου – σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας – οι ανθρωποημέρες που απαιτούνται δεν πρέπει να υπερβαίνουν συνολικά τις 80, σε αντίθεση με τις 140 που είχαν περιληφθεί στον αναλυτικό πίνακα που είχε ετοιμάσει η Αστυνομία. Ενόψει των πιο πάνω, καθώς και των τιμών μονάδος για τις διάφορες ειδικότητες των ατόμων που απαιτούνταν, τις οποίες είχαμε επισημάνει προηγουμένως, εκφράσαμε την άποψη ότι η εκτιμώμενη δαπάνη για το εν λόγω έργο θα έπρεπε να ανέρχεται στις €29.000 περίπου – με βάση την οποία θα έπρεπε να γίνει η διαπραγμάτευση με τον οικονομικό φορέα – και όχι στις €180.252,00, ποσό το οποίο είχε υπολογιστεί αρχικά από την Αναθέτουσα Αρχή.

Ακολούθως, η Αστυνομία αφού επαναξιολόγησε την πρόταση, αναθεώρησε το εκτιμώμενο κόστος στις €32.000.

Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε και κατόπιν διαπραγμάτευσης, ο οικονομικός φορέας, υπέβαλε προσφορά για €126.578,44. Κατόπιν περαιτέρω διαπραγμάτευσης, συμφωνήθηκε η συνολική τιμή των €105.000.

Κατόπιν τούτου η Επιτροπή Αξιολόγησης στις 16.5.2016 εισηγήθηκε την κατακύρωση του Διαγωνισμού έναντι €105.000 και, στις 17.5.2016 επικυρώθηκε από τον Προϊστάμενο της Αναθέτουσας Αρχής. Στις 31.5.2016 υπογράφηκε η Σύμβαση με τον Ανάδοχο.

2.3.2 ΦΥΛΑΚΕΣ

Κατάδικοι - Υπόδικοι. Την 1.1.2015 υπήρχαν στις Φυλακές 520 κατάδικοι και υπόδικοι, σε σύγκριση με 531 την 1.1.2014. Κατά το 2015 εισήλθαν στις Φυλακές 1.926 άτομα, 523 υπόδικοι καταδικάστηκαν και απολύθηκαν 1.380, με αποτέλεσμα στις 31.12.2015 να υπάρχουν 543 κατάδικοι και υπόδικοι.

Εργαστήρια. Δεν κατέστη δυνατό να εξαχθούν στοιχεία σχετικά με τα υπόλοιπα του αποθέματος των υλικών που θα έπρεπε να βρίσκονται στην αποθήκη των εργαστηρίων του Τμήματος Φυλακών, ούτως ώστε να επιβεβαιωθούν με δειγματοληπτική φυσική καταμέτρηση του αποθέματος. Τα μητρώα που τηρούνται στα εργαστήρια δεν ήταν ενημερωμένα με υλικά σημαντικής αξίας, που παραλήφθηκαν κατά το 2016, ενώ αρκετές από τις εγγραφές του 2015 ήταν καταχωρισμένες με μολύβι. Επίσης δεν τηρούνταν όλα τα απαραίτητα στοιχεία που να τεκμηριώνουν τις παραλαβές/αγορές ή τις εκδόσεις που έγιναν για το έτος.

Σύσταση: Έγινε εισήγηση όπως προωθηθούν άμεσες ενέργειες για εφαρμογή των απαραίτητων διαδικασιών για την ορθή τήρηση και έγκαιρη ενημέρωση των πιο πάνω μητρώων, καθώς επίσης την καταμέτρηση και επιβεβαίωση του αποθέματος υλικών στις αποθήκες.

Ιατρικό και Νοσηλευτικό Προσωπικό τοποθετημένο στο Τμήμα Φυλακών. Κατά την επιτόπια επίσκεψη κλιμακίου της Υπηρεσίας μας, διαπιστώθηκε ότι, ο ένας εκ των δύο παθολόγων ιατρών απουσίαζε από την εργασία του για μεγάλο διάστημα, χωρίς ωστόσο να είναι γνωστός ο λόγος απουσίας του. Επίσης παρατηρήθηκε ότι δεν τηρούνται προσωπικοί φάκελοι όσο αφορά στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, ούτε ασκείται οποιοσδήποτε έλεγχος ή παρακολούθηση στο ωράριο απασχόλησης τους.

Σύσταση: Ζητήθηκε όπως μας αναφερθεί ο λόγος απουσίας του εν λόγω ιατρού, προσκομίζοντας μας παράλληλα τα σχετικά δικαιολογητικά. Επίσης όπως οριστεί διαδικασία ελέγχου τήρησης του ωραρίου του πιο πάνω προσωπικού.

Η Διευθύντρια, μας πληροφόρησε ότι, οι προσωπικοί φάκελοι των εν λόγω υπαλλήλων δεν έχουν αποσταλεί στο Τμήμα Φυλακών, ωστόσο έχουν αποσταλεί επιστολές στους Γενικούς Διευθυντές (Υγείας και Εργασίας) και αναμένεται η ανταπόκριση τους.

Αγορά Φαρμάκων από ιδιωτικά Φαρμακεία. Το κόστος αγοράς φαρμάκων από εξωτερικά φαρμακεία, επ' ωφελεία των κρατουμένων, για το έτος 2015, ανήλθε συνολικά στις €23.500 περίπου. Διαπιστώθηκε ότι οι αγορές των φαρμάκων διενεργούνται από δύο μόνο συγκεκριμένα φαρμακεία της περιοχής, χωρίς ωστόσο να έχουν προηγηθεί οποιοσδήποτε διαδικασίες διαγωνισμού/προσφορών που να διασφαλίζουν την προμήθεια τους με τον πιο οικονομικά συμφέρον τρόπο, όπως η εξασφάλιση ποσοστιαίας έκπτωσης επί των αναγραφόμενων τιμών πώλησης. Επίσης δεν προσκομίστηκαν για έλεγχο τα νόμιμα δικαιολογητικά που να επιβεβαιώνουν το πραγματικό ποσό που πληρώθηκε στα φαρμακεία κατά την παραλαβή τους. Σχετικά αναφέρεται ότι εντοπίστηκαν αρκετές περιπτώσεις συνταγογράφησης διαφόρων συμπληρωμάτων διατροφής και προϊόντων – καλλυντικών αισθητικής κατόπιν ιατρικής συνταγής.

Σύσταση: Να προωθηθούν οι απαραίτητες ενέργειες μέσω σχετικού διαγωνισμού/προσφορών για εξασφάλιση καλύτερων τιμών. Να μας προσκομιστούν για έλεγχο όλες οι αποδείξεις/εξόφλησης των πιστωτικών τιμολογίων που αφορούν τις αγορές φαρμάκων του έτους. Επίσης να γίνουν ενέργειες ρύθμισης των περιπτώσεων χορήγησης συμπληρωμάτων διατροφής και ειδών προσωπικής περιποίησης και φροντίδας.

Η Διευθύντρια, μας πληροφόρησε ότι, το Τμήμα Φυλακών βρίσκεται σε συνεννόηση με το Τμήμα Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου και του ΥΔΔΤ για εξεύρεση νέου τρόπου αγοράς φαρμάκων από ιδιωτικά φαρμακεία στα πλαίσια της σύστασης της Υπηρεσίας μας. Όσο αφορά τις αποδείξεις, μας ενημέρωσε ότι, το Τμήμα λάμβανε μόνο πιστωτικό τιμολόγιο ενώ πλέον δόθηκε εντολή για προσκόμιση εξοφλητικής απόδειξης, η οποία θα συμφιλιώνεται με το τιμολόγιο. Αναφορικά με την συνταγογράφηση διατροφικών συμπληρωμάτων και προϊόντων αισθητικής από ιατρικό λειτουργό, μας ανέφερε το θέμα αφορά αποκλειστικά το Υπουργείο Υγείας.

Αποθέμα φαρμάκων από Κρατικά Φαρμακεία. Διαπιστώθηκε ότι δεν τηρείται οποιοδήποτε σύστημα καταχώρισης/παρακολούθησης των φαρμάκων που παραλαμβάνονται από το κρατικό φαρμακείο, γεγονός που δυσχεραίνει τη λογιστική παρακολούθηση των εκάστοτε διαθέσιμων αποθεμάτων, τόσο για σκοπούς αναπλήρωσής τους, όσο και για συμφιλίωση των υπολοίπων μέσω φυσικής καταμέτρησης. Μέρος του αποθέματος φυλάσσεται σε χειραποσκευές και πλαστικά δοχεία, αντί των αρχικών τους συσκευασιών, καθιστώντας ανέφικτη την επιβεβαίωση ημερομηνίας λήξης τους. Όσο αφορά στα ελεγχόμενα φάρμακα, δεν τηρείται μητρώο στο οποίο να αναφέρονται οι παραλαβές και εκδόσεις, ενώ το βιβλίο ναρκωτικών φαρμάκων δεν συμπληρωνόταν με τον ενδεδειγμένο τρόπο, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η επιβεβαίωση του αποθέματος τους.

Σύσταση: Να προωθηθούν άμεσες ενέργειες για δημιουργία συστήματος παρακολούθησης του αποθέματος φαρμάκων και όπως σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας να εξεταστεί το ενδεχόμενο απόσπασης φαρμακοποιού στο Τμήμα Φυλακών. Επίσης, να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση της ποιότητας των φαρμάκων στις χειραποσκευές. Λαμβάνοντας υπόψη την ευαίσθητη φύση των υποκατάστατων ναρκωτικών και των ελεγχόμενων φαρμάκων θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για εφαρμογή των ενδεδειγμένων διαδικασιών συμπλήρωσης και τήρησης των σχετικών μητρώων.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια, έχει αποσταλεί επιστολή στην Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας με σκοπό την απόσπαση φαρμακοποιού για έλεγχο του αποθέματος, την ασφαλή φύλαξη του και διασφάλισης της ποιότητας των φαρμάκων. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι, μετά από ενημέρωση από την Ομάδα Ψυχικής Υγείας, τα σχετικά μητρώα ελεγχόμενων φαρμάκων συμπληρώνονται πλέον με τον ενδεδειγμένο τρόπο.

Μέτρα Ασφαλείας στο αντλιοστάσιο καυσίμων – δεξαμενή υγραερίου. Όπως αναφέραμε εκτενέστερα στην προηγούμενη Έκθεσή μας, τα μέτρα πυρασφαλείας στο χώρο του αντλιοστασίου καυσίμων είναι ελλιπή, παρόλο ότι, η Διεύθυνση των Φυλακών έκδωσε γραπτές οδηγίες για συμμόρφωση των υπευθύνων προς τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι, τα μέτρα ασφαλείας της δεξαμενής αποθήκευσης υγραερίου, χωρητικότητας 10.000 λίτρων, είναι επίσης ελλιπή, ενώ η υφιστάμενη μηχανολογική εγκατάσταση τροφοδοσίας υγραερίου δεν πληροί τις απαιτούμενες προδιαγραφές που καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία και τον κώδικα καλής πρακτικής.

Σύσταση: Να δρομολογηθεί το συντομότερο η αποκατάσταση των παραπάνω ελλείψεων, μέσω της:

- Προμήθειας και εγκατάστασης κατάλληλου τύπου πυροσβεστήρων στα σημεία ανεφοδιασμού καυσίμων και υγραερίου. Η εν λόγω δαπάνη να βαρύνει τους Ανάδοχους των αντίστοιχων συμβάσεων, βάσει σχετικής πρόνοιας στους ειδικούς όρους.

Εγκατάστασης ενός ολοκληρωμένου συστήματος αντικεραυνικής προστασίας και αναβάθμισης των συστημάτων ασφαλείας στο υφιστάμενο δίκτυο μεταφοράς υγραερίου.

- Εξασφάλισης σχετικής άδειας αποθήκευσης πετρελαιοειδών.
- Τήρησης βιβλίου ελέγχου των μέτρων ασφαλείας σε κρίσιμα σημεία υψηλού κινδύνου.

Η Διευθύντρια των Φυλακών, μας πληροφόρησε ότι, ορισμένες από τις πιο πάνω συστάσεις έχουν ήδη υλοποιηθεί και έχουν προωθηθεί όλες οι ενδεδειγμένες ενέργειες και για τις υπόλοιπες.

Καταλληλότητα υπηρεσιακών οχημάτων. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στα βιβλία κίνησης οχημάτων, διαπιστώθηκε ότι, παρόλο που το πιστοποιητικό καταλληλότητας τριών υπηρεσιακών οχημάτων είχε λήξει, αυτά εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των κινήσεων του Τμήματος Φυλακών. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση ενός βαρετού τύπου φορτηγού, που σύμφωνα με το αντίστοιχο βιβλίο κινήσεως πραγματοποιούσε τακτικά δρομολόγια εκτός των Φυλακών, παρά το γεγονός ότι το πιστοποιητικό καταλληλότητας του είχε λήξει από τις 25.4.2016.

Σύσταση: Να προωθηθούν το συντομότερο δυνατό, οι απαιτούμενες ενέργειες για τη συμμόρφωση των υπευθύνων προς τις διατάξεις του περί Μηχανοκίνητων Οχημάτων Νόμου (Ν1 (Ι)/2007).

Όπως πληροφορηθήκαμε από τη Διευθύντρια των Φυλακών, υπήρξε άμεση συμμόρφωση του Τμήματος Φυλακών, αναφορικά με τα παραπάνω.

Κατανάλωση και τροφοδοσία πετρελαίου θέρμανσης.

(α) Η συνολική δαπάνη που αφορά στην προμήθεια πετρελαίου θέρμανσης ανήλθε στις €172.106, για το έτος 2015 και σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στις Φυλακές, συμπεραίνεται ότι, οι €50.000 περίπου αφορούσαν στη λειτουργία των καυστήρων για την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης κατά τους μήνες Απρίλη μέχρι Οκτώβρη, παρά τις ευνοϊκές καιρικές συνθήκες που επικρατούν τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Από περαιτέρω διερεύνηση του θέματος, διαπιστώθηκε ότι, η παραπάνω ανάγκη προκύπτει λόγω της μη εγκατάστασης ηλιακών πλαισίων στις πτέρυγες 5 και 8, καθώς και στο αντίστοιχο μαγειρείο, σε αντίθεση με τις πτέρυγες 1 και 2 που διαθέτουν συνολικά 52 ηλιακά πλαίσια.

Σύσταση: Εισηγούμεστε όπως προωθηθούν αμέσως ενέργειες για μελέτη της εγκατάστασης ηλιακών πλαισίων και ανάλογου αριθμού αποθηκευτικών θέρμων ζεστού νερού χρήσης, καθώς και διασύνδεσης όλων των ενεργοβόρων ηλεκτρικών συσκευών (πχ. πλυντήρια ρούχων – πιάτων) απ' ευθείας με την παροχή ζεστού νερού χρήσης.

Η Διευθύντρια των Φυλακών, μας πληροφόρησε ότι, έχει αποσταλεί σχετική επιστολή στο Τμήμα ΗΜΥ, με σκοπό τη διενέργεια μελέτης και κοστολόγησης της απαιτούμενης δαπάνης.

(β) Στο πλαίσιο διενέργειας του παραπάνω ελέγχου κατανάλωσης πετρελαίου θέρμανσης, διαπιστώθηκε ότι, στις 24.2.2015, παραδόθηκε στις Φυλακές συνολική ποσότητα πετρελαίου θέρμανσης 3500 λίτρων, εκτιμώμενης χρηματικής αξίας περίπου € 2.235, χωρίς την οποιαδήποτε χρέωση από μέρους του προμηθευτή. Όπως διαφάνηκε, η εν λόγω παράδοση αφορούσε στη διευθέτηση παλαιότερου ελλείμματος, που προέκυψε λόγω παράδοσης στις Φυλακές λιγότερων ποσοτήτων πετρελαίου

θέρμανσης, από τις αντίστοιχες ποσότητες που αναγράφονταν στα εκάστοτε εκδιδόμενα τιμολόγια από τον προμηθευτή. Σημειώνεται ότι, η παραπάνω ασυμφωνία εντοπίστηκε κατόπιν μεταγενέστερων μετρήσεων – επαληθεύσεων που διενεργήθηκαν από δεσμοφύλακες της ομάδας συντηρήσεως. Επισημαίνεται ότι, με βάση στοιχεία των Φυλακών, οι επιμέρους διαφορές που προέκυψαν στην παραδοθείσα ποσότητα καυσίμων κυμαίνονταν από 700 λίτρα μέχρι και 1.100 λίτρα για κάθε ανεφοδιασμό, συνεπώς, κατά την άποψή μας, δεν δικαιολογείται το γεγονός της μη έγκαιρης επισήμανσης, από τον υπεύθυνο δεσμοφύλακα, μίας τόσο μεγάλης απόκλισης στην ποσότητα καυσίμου που παραδόθηκε, με εκείνη που τιμολογήθηκε. Συναφώς αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο διενέργειας του εν λόγω ελέγχου, ζητήσαμε όπως μας προσκομιστούν οι αντίστοιχες αποδείξεις που εκδίδονταν απευθείας από τον μετρητή καυσίμων του βυτιοφόρου οχήματος, μετά από κάθε ανεφοδιασμό, χωρίς ωστόσο να καταστεί εφικτό.

Όπως πληροφορηθήκαμε από λειτουργό της Υπηρεσίας μέτρων και σταθμών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ο ροομετρητής υγρών καυσίμων που είναι εγκατεστημένος στο βυτιοφόρο όχημα του συγκεκριμένου πρατηριούχου, δεν παρουσίαζε οποιαδήποτε τεχνική βλάβη ή απόκλιση των μετρήσεων του από τα επίσημα μέτρα και σταθμά, καθώς επίσης δεν διαπιστώθηκε η παραβίαση της μολυβοσφραγίδας, που είχε τοποθετηθεί στο μετρητή κατά την προηγούμενη επιθεώρηση, στις 12.11.2013. Επομένως ο ισχυρισμός του πρατηριούχου αναφορικά με πιθανή βλάβη του μετρητή καυσίμων του βυτιοφόρου οχήματος, συνέπεια της οποίας προέκυψε η εν λόγω διαφορά στην παραδοθείσα ποσότητα καυσίμων, δεν φαίνεται να ευσταθεί.

Σύσταση: Η Διεύθυνση των Φυλακών θα πρέπει να προβεί στην καταγραφή και εφαρμογή διαδικασιών αναφορικά με την παραλαβή και βεβαίωση από τους υπεύθυνους δεσμοφύλακες, των ποσοτήτων καυσίμων που εισρέουν στις δεξαμενές του Τμήματος Φυλακών, προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο παρόμοιου περιστατικού στο μέλλον. Επιπρόσθετα, να διενεργηθεί διοικητική έρευνα, σχετικά με το κατά πόσο προκύπτουν πειθαρχικές ή / και ποινικές ευθύνες των αρμοδίων οργάνων, καθώς και ενημέρωση του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, για την κατά την κρίση του επιβολή στον Ανάδοχο της υπό αναφορά Συμφωνίας Πλαίσιο, των όποιων κυρώσεων προνοούνται στους ειδικούς όρους αυτής.

Η Διευθύντρια των Φυλακών, μας πληροφόρησε ότι, έχει ετοιμασθεί συγκεκριμένο έντυπο, που αφορά στην περιγραφή των διαδικασιών σχετικά με την παραλαβή και βεβαίωση των ποσοτήτων καυσίμων και με βάση σχετική εντολή της Διεύθυνσης, θα συμπληρώνεται ανελλιπώς σε κάθε διαδικασία ανεφοδιασμού των δεξαμενών καυσίμων. Επιπλέον έχει ζητηθεί από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως όπως ορισθεί λειτουργός για τη διεξαγωγή της παραπάνω διοικητικής έρευνας και μας πληροφορήσει κατά πόσο έχουν ζητηθεί οι απόψεις, τόσο του Γενικού Εισαγγελέα, όσο και της Γενικής Λογίστριας της Δημοκρατίας, αναφορικά με τον περαιτέρω χειρισμό του εν λόγω θέματος.

Συνεργατικό Παντοπωλείο Προσωπικού Φυλακών. Η Υπηρεσία μας, κατόπιν καταγγελίας αναφορικά με τις υψηλές τιμές χρέωσης των ειδών παντοπωλείου που προμηθεύονται οι κρατούμενοι, προέβη στη διερεύνηση τόσο του τρόπου λειτουργίας και διαχείρισης των κερδών του εν λόγω παντοπωλείου, όσο και της διαδικασίας προμήθειας, καθώς και τιμολόγησης των ειδών που διατίθενται προς μεταπώληση. Πιο κάτω παρατίθενται τα κύρια ευρήματα του ελέγχου:

(α) Στο συγκεκριμένο παντοπωλείο απασχολούνται, σε μόνιμη βάση, δύο δεσμοφύλακες, οι μισθοί των οποίων επιβαρύνουν το κρατικό μισθολόγιο και επιπλέον αριθμός καταδίκων της ανοικτής Φυλακής, χωρίς την εξασφάλιση σχετικής έγκρισης από το Υπουργείο Οικονομικών. Σημειώνεται ότι, οι υπό αναφορά δεσμοφύλακες, αμείβονταν μέχρι τις αρχές του 2015, με επιπρόσθετο μισθό από τα κέρδη του παντοπωλείου.

(β) Δεν είχε εξασφαλισθεί η απαιτούμενη έγκριση από την Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών, για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του παντοπωλείου κατά 118% από το αρχικά εγκριθέν ποσό.

(γ) Οι τελικές τιμές πώλησης των προϊόντων καθορίζονται από τον εκάστοτε δεσμοφύλακα που εκτελεί καθήκοντα πωλητή και για την επιλογή των προμηθευτών δεν διενεργείται οποιοσδήποτε μειοδοτικός διαγωνισμός, καθότι όπως διαφάνηκε η αγορά τους πραγματοποιείται με απ' ευθείας ανάθεση σε προμηθευτές της επιλογής του εν λόγω δεσμοφύλακα.

(δ) Έπειτα από έλεγχο των τιμών πώλησης που διενεργήσαμε σε αντιπροσωπευτικό δείγμα προϊόντων που μεταπωλούνται στους κρατούμενους διαπιστώθηκε ότι, αυτές είναι υψηλότερες κατά 20%, σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές διάθεσής τους στο ελεύθερο εμπόριο.

(ε) Ορισμένες προμηθεύτριες εταιρείες αποδίδουν στο παντοπωλείο χρηματικά ποσά, υπό μορφή προμήθειας, επί των συνολικών πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν στα προϊόντα τους, τα οποία ωστόσο δεν εκπίπτουν από το αρχικό κόστος προμήθειας των εμπορευμάτων, προκειμένου να μειωθεί η τελική τιμή διάθεσής τους στους κρατούμενους. Αντ' αυτού διαπιστώθηκε ότι, οι εν λόγω προμήθειες ενσωματώνονταν απευθείας στα κέρδη, αυξάνοντας κατ' αυτό τον τρόπο το ύψος του επιμερίσματος που διανέμεται σε όλα τα μέλη (προσωπικό Φυλακών) του παντοπωλείου.

(στ) Παραχωρείται πιστωτική διευκόλυνση στα μέλη του παντοπωλείου (προσωπικό Φυλακών) για τις αγορές προϊόντων που πραγματοποιούν, με όρους οι οποίοι αντιβαίνουν τους ειδικούς κανονισμούς λειτουργίας του παντοπωλείου.

(ζ) Παρόλο που η Υπηρεσία μας επισήμανε από το έτος 1972 την υποχρέωση του συνεργατικού παντοπωλείου, ως κερδοσκοπικού οργανισμού, για καταβολή των τελών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω πρακτική δεν εφαρμόζεται ακόμη.

(η) Από έλεγχο του λογαριασμού διανομής κερδών για το έτος 2014, διαπιστώθηκε ότι, ως βάση υπολογισμού των συνολικών πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν προς τα μέλη (δεσμοφύλακες) και μη μέλη (κρατούμενους), χρησιμοποιείται σταθερός συντελεστής στη βάση της αναλογίας 60% και 40%, αντίστοιχα, αντί της αναλογίας στη βάση των πραγματικών πωλήσεων. Η συγκεκριμένη πρακτική είναι αντίθετη προς τους ειδικούς κανονισμούς του παντοπωλείου και δεν αποδίδει την πραγματική εικόνα των συνολικών πωλήσεων ανά κατηγορία πελατών, για σκοπούς υπολογισμού του επιμερίσματος που καταβάλλεται στα μέλη του.

Έπειτα από συζήτηση του παραπάνω θέματος ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησης Σχεδίων Ανάπτυξης και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών στην παρουσία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δόθηκαν σαφείς οδηγίες για εξορθολογισμό του τρόπου λειτουργίας του συγκεκριμένου Συνεργατικού Παντοπωλείου, στη βάση των ευρημάτων και εισηγήσεων της Υπηρεσίας μας, θέτοντας παράλληλα συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα στην υλοποίηση των μέτρων και ενημερώνοντας σχετικά με τις όποιες εξελίξεις τα μέλη της εν λόγω Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Ακολούθησαν διαδοχικές συνεδρίες, προκειμένου να ληφθούν σχετικές αποφάσεις και να δρομολογηθούν οι απαραίτητες ενέργειες συμμόρφωσης προς τους παραπάνω όρους και επισημάνσεις.

Σύσταση: Ζητήσαμε να ενημερωθούμε αναφορικά με τις εξελίξεις στα παρακάτω θέματα:

Μείωση των υφιστάμενων τιμών πώλησης ειδών παντοπωλείου

Διαδικασία προώθησης της διενέργειας δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού, για την ανάδειξη επιτυχόντα προσφοροδότη εκμετάλλευσης του εν λόγω παντοπωλείου.

Γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας, αναφορικά με τον τρόπο διάθεσης του αποθεματικού του κεφαλαίου του Συνεργατικού παντοπωλείου.

Η Διευθύντρια των Φυλακών, μας πληροφόρησε ότι, οι τρέχουσες τιμές πώλησης των ειδών

παντοπωλείου έχουν μειωθεί, προκειμένου το κέρδος να μην υπερβαίνει το 10% της τιμής αγοράς τους. Αναφορικά με τη διενέργεια δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού, το Τμήμα των Φυλακών απέστειλε τους σχετικούς όρους στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως, για να συμπεριληφθούν στα έγγραφα του διαγωνισμού. Επιπρόσθετα, έχουν προωθηθεί οι διαδικασίες συγκρότησης τριμελούς επιτροπής για την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών του διαγωνισμού.

Εισπράξεις από εισπράκτορες. Διαπιστώθηκαν ελλείψεις στη διαδικασία είσπραξης και κατάθεσης χρημάτων, χρήσης και παρακολούθησης των διπλοτύπων είσπραξης καθώς και στη διενέργεια αιφνίδιων ελέγχων, σύμφωνα με τις πρόνοιες των Δημοσιονομικών και Λογιστικών Οδηγιών (ΔΛΟ).

Εισπράξεις από Ταμίες. Δεν κατέστη εφικτός ο έλεγχος των εισπράξεων, αφού οι αποδείξεις είσπραξης δεν καταχωρίζονται αναλυτικά στο βιβλίο Ταμείου ΓΛ14. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται από τους υπεύθυνους Ταμίες, προκύπτει ότι, εκδίδεται μία συγκεντρωτική απόδειξη είσπραξης ΓΛ18 για το σύνολο των ημερήσιων εισπράξεων, γεγονός που δεν επιτρέπει την επιβεβαίωση της καταχώρισης όλων των επιμέρους εισπράξεων που διενεργήθηκαν. Διαπιστώθηκε επίσης ότι, τα ατομικά μητρώα διπλοτύπων καθώς και το απόθεμα διπλοτύπων δεν τηρούνταν βάσει των ΔΛΟ.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω σημεία υψηλού κινδύνου, καθώς επίσης τα περιστατικά υπεξαίρεσης χρημάτων από τα Ταμεία των Φυλακών, εισηγήθηκε διορθωτικές ενέργειες και εξορθολογισμό της διαδικασίας καθώς και για συμμόρφωση με τις ΔΛΟ.

Η Διευθύντρια, μας πληροφόρησε ότι, έχουν δοθεί εντολές για συμμόρφωση σύμφωνα με τις συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Ατομικοί λογαριασμοί κρατουμένων. Διαπιστώσαμε ότι, δεν διενεργήθηκε συμφιλίωση του πιο πάνω λογαριασμού καταθέσεων με τις αντίστοιχες καταστάσεις λογαριασμών κρατουμένων που τηρούνται στην ταμία. Διαπιστώθηκε επίσης ότι οι πιο πάνω καταστάσεις τηρούνται τόσο σε χειρόγραφο όσο και ηλεκτρονική μορφή (τύπου excel), γεγονός που επιφέρει επιπρόσθετο διοικητικό κόστος αλλά και μη ικανοποιητικό επίπεδο ασφαλείας.

Σύσταση: Συμφιλίωση των υπολοίπων των ατομικών λογαριασμών κρατουμένων με τον αντίστοιχο λογαριασμό καταθέσεων, τουλάχιστον κατά τη λήξη κάθε έτους. Επίσης να εξεταστεί, σε συνεργασία με το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής, το ενδεχόμενο ανάπτυξης κατάλληλου λογισμικού για μηχανογράφηση της διαδικασίας.

Η Διευθύντρια, μας πληροφόρησε ότι έχουν δοθεί οδηγίες για διενέργεια μηνιαίων συμφιλιώσεων από τον Υπεύθυνο λογιστηρίου. Επίσης, αποφασίστηκε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο εύρεσης έτοιμου προγράμματος ή δημιουργίας προσωρινού λογισμικού από αρμόδιο λειτουργό, που θα ικανοποιεί τις ανάγκες. αφού η ανάπτυξη τέτοιου είδους λογισμικού από το ΤΥΠ σύμφωνα με τις απαιτούμενες προδιαγραφές θα είναι οικονομικά ασύμφορη.

Υπερωρίες. Η δαπάνη για το έτος 2015 ανήλθε στις €309.085, σε σύγκριση με €85.831 το 2014, δηλαδή σημειώθηκε σημαντική αύξηση ύψους €223.254 ή 260%. Η αύξηση που παρατηρείται, οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι, κατά το 2015, καταβαλλόταν κυρίως χρηματική αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση των αξιωματικών και δεσμοφυλάκων, στους οποίους κατά το 2014, παραχωρείτο υπερωριακή αποζημίωση υπό τη μορφή παραχώρησης ελεύθερου χρόνου. Συναφώς αναφέρεται ότι, κατά το 2015, πιστώθηκε στις κάρτες υπερωριακής απασχόλησης του προσωπικού των Φυλακών ελεύθερος χρόνος 2.186 ωρών (4.696 περίοδος 2013-2014), από τον οποίο παραχωρήθηκαν, εντός του έτους, μόνο οι 663 ώρες. Ως αποτέλεσμα, οι συσσωρευμένες ώρες που βρίσκονταν πιστωμένες ανήλθαν, στις 31.12.2015, σε 16.164.

Θεωρούμε ότι, η συσσώρευση μεγάλου χρόνου ανάπαυσης θα πρέπει να προβληματίσει τη Διεύθυνση των Φυλακών, καθώς σε περίπτωση που ο συσσωρευμένος χρόνος ανάπαυσης χορηγηθεί μελλοντικά, όταν το μέλος θα βρίσκεται κατά πάσα λογική πιθανότητα σε υψηλότερη κλίμακα από τη σημερινή, αυτό θα συνεπάγεται τη σημαντικά αύξηση της δαπάνης, εφόσον η καταβολή του θα γίνεται με βάση τον τελευταίο μισθό.

Σύσταση: Να προωθηθούν ενέργειες για παραχώρηση του ελεύθερου χρόνου.

Η Διευθύντρια, με επιστολή της στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (ΥΔΔΤ) ζήτησε έγκριση όπως, σε περίπτωση που δεν παραχωρηθεί το σχετικό ποσό για αποπληρωμή του ελεύθερου χρόνου των μελών του προσωπικού, αυτό να διευθετηθεί σταδιακά από εξοικονομήσεις που προκύπτουν από το σχετικό άρθρο του Προϋπολογισμού του Τμήματος. Οι εν λόγω εισηγήσεις μεταβιβάστηκαν από το ΥΔΔΤ στο Υπουργείο Οικονομικών.

Ηλεκτρονική παρακολούθηση καταδίκων. Στις 29.2.2012 παραλήφθηκε και εγκαταστάθηκε το σύστημα «Ηλεκτρονικής Παρακολούθησης Φυλακισμένων», το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, 50 πομπούς ραδιοσυχνότητας που εφαρμόζονται στον κατάδικο υπό μορφή βραχιολιού. Λόγω περιορισμών, τόσο στην νομοθεσία όσο και σε θέματα άμεσης ανταπόκρισης, δεν κατέστη δυνατή η πλήρης αξιοποίηση του. Για επίλυση του προβλήματος ψηφίστηκε, στις 23.12.2015, από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ο περί Φυλακών (τροποποιητικός) Νόμος του 2015. Σύμφωνα με το Τμήμα Φυλάκων, μετά τις τροποποιήσεις στη νομοθεσία, το υφιστάμενο σύστημα δεν παρείχε τη δυνατότητα ανταπόκρισης στα νέα δεδομένα, με αποτέλεσμα να καταστεί απαραίτητη η αναβάθμιση του λογισμικού, στα πλαίσια της ετήσιας συντήρησης, χωρίς επιπρόσθετη οικονομική επιβάρυνση. Ωστόσο, ο υφιστάμενος εξοπλισμός (βραχιόλια) δεν υποστηρίζεται από την αναβάθμιση του λογισμικού με αποτέλεσμα να καταστεί αναγκαία η αγορά 25 νέων συσκευών, συνολικής αξίας €22.500 (πλέον ΦΠΑ).

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη τη μη αξιοποίηση των προηγούμενων 50 συσκευών, επισημάνουμε και πάλι ότι, όσον αφορά στην αγορά εξοπλισμού/συστημάτων, θα πρέπει να προηγείται λεπτομερής μελέτη για να αποφεύγεται η μη ικανοποιητική αξιοποίηση τους.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια των Φυλακών, προηγήθηκε μελέτη, τόσο για τις τροποποιήσεις της νομοθεσίας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Δικαιοσύνης, όσο και για την αγορά του νέου εξοπλισμού από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών (ΗΜΥ).

Σύστημα πυρανίχνευσης/πυρόσβεσης. Μετά από επιθεώρηση, από το Αρχηγείο Πυροσβεστικής, του χώρου όπου στεγάζονται οι Υπηρεσίες ηλεκτρονικού εξοπλισμού και μονάδα αδιάλειπτης παροχής ρεύματος, στις 19.7.2012, προέκυψε ότι τα μέτρα πυρασφάλειας δεν ήταν επαρκή. Οι ενέργειες που θα έπρεπε να προωθηθούν από το Τμήμα Φυλακών για επίλυση των προβλημάτων υποδείχθηκαν, από την Πυροσβεστική, με επιστολή ημερ. 1.8.2012, χωρίς ωστόσο μέχρι σήμερα να έχουν επιλυθεί, παρά την εκτενή αλληλογραφία που ανταλλάχθηκε μεταξύ του Τμήματος Φυλακών και του Τμήματος ΗΜΥ, με αποτέλεσμα να τίθενται σε κίνδυνο, τόσο το προσωπικό, όσο και ο πλείστος ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός των Φυλακών.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως, καταβληθούν προσπάθειες για επίσπευση των ενεργειών εγκατάστασης του αυτόματου συστήματος ανίχνευσης και κατάσβεσης πυρκαγιάς, εντός του 2016, σύμφωνα με τις οδηγίες της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια των Φυλακών στις 4.10.2016 στάλθηκε υπενθυμητική και

κατεπείγουσα επιστολή ζητώντας τη γραπτή επιβεβαίωση του ΗΜΥ αναφορικά με την ασφάλεια και διαφύλαξη της υγείας του προσωπικού που εργάζεται στο Κέντρο Ελέγχου, σε περίπτωση ενεργοποίησης του συστήματος αυτόματης πυρόσβεσης.

Εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας (συναγερμού και κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης) σε μέλη του προσωπικού των Φυλακών. Η προηγούμενη Διεύθυνση του Τμήματος Φυλακών αποδεχόταν, διαχρονικά, αιτήματα για εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας στις οικίες μελών του προσωπικού, αναλαμβάνοντας το κόστος αγοράς και συντήρησής τους, πρακτική η οποία σταμάτησε να εφαρμόζεται από το 2015. Επίσης, εντός του 2014 καταβλήθηκε ποσό ύψους €19.925 για την αναβάθμιση και επέκταση υφιστάμενου συστήματος ασφαλείας στην οικία ενός μέλους του προσωπικού των Φυλακών, χωρίς να τηρηθούν οι νομότυπες διαδικασίες.

Σύσταση: Επισημάναμε και πάλι ότι, για τη συγκεκριμένη υπόθεση ενδεχομένως να προκύπτουν πειθαρχικές ή άλλες ευθύνες οι οποίες θα πρέπει να διερευνηθούν. Ζητήσαμε όπως, ενημερωθούμε για τις ενέργειες τις οποίες προτίθεται το Τμήμα Φυλακών να προωθήσει για τη διερεύνηση του πιο πάνω θέματος.

Η Διευθύντρια, μας πληροφόρησε ότι, το Τμήμα Φυλακών, με επιστολή του ημερ. 13.10.2016, προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ζήτησε το διορισμό ερευνητών λειτουργού.

Ποιοτικός έλεγχος τροφίμων. Έπειτα από σύσταση της Υπηρεσίας μας, οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες διενέργησαν αιφνιδιαστικό έλεγχο καταλληλότητας των νωπών και κατεψυγμένων σφαγίων που παραλαμβάνονται από το Τμήμα Φυλακών, στο πλαίσιο του οποίου επισημάνθηκε, μεταξύ άλλων, ότι το όχημα που χρησιμοποιείται από το εν λόγω Τμήμα για μεταφορά τροφίμων είναι ακατάλληλο και συνεπώς θα πρέπει να αντικατασταθεί με κατάλληλο όχημα ψυγείου.

Σύσταση: Προκειμένου να διασφαλισθεί η ποιότητα των παραπάνω ευπαθών προϊόντων, εισηγούμαστε όπως επιδιωχθεί σε εξαμηνιαία βάση τουλάχιστον, ο έλεγχος από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, τόσο στις εγκαταστάσεις των Αναδόχων, όσο και στο Τμήμα Φυλακών κατά την παραλαβή των εφοδίων. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να επισπευτούν οι ενέργειες που προωθούνται αναφορικά με την αντικατάσταση του υφιστάμενου οχήματος μεταφοράς τροφίμων.

Η Διευθύντρια των Φυλακών, μας πληροφόρησε ότι, αναμένεται η προκήρυξη σχετικού διαγωνισμού, μέσω του Τμήματος ΗΜΥ, για την προμήθεια ενός κατάλληλου οχήματος ψυγείου, εντός του 2017. Επίσης, έχει εγκριθεί η προσωρινή παραχώρηση, από το Υπουργείο Άμυνας, ενός παρόμοιου οχήματος, για την προσωρινή κάλυψη των αναγκών του Τμήματος Φυλακών. Αναφορικά με τον έλεγχο της καταλληλότητας των εφοδίων που παραλαμβάνονται, μετά από σχετική επιστολή που αποστάληκε στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, προκειμένου να προβούν σε νέο αιφνιδιαστικό έλεγχο. Το Επαρχιακό Κτηνιατρικό Γραφείο Λευκωσίας διενέργησε επιθεώρηση, κατά την οποία δεν διαπιστώθηκε οποιαδήποτε μη συμμόρφωση με τις πρόνοιες την νομοθεσίας.

2.3.3 ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Κέντρο Εκπαίδευσης Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στο Παραλίμνι. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα στην προηγούμενή μας Έκθεση, η Πυροσβεστική Υπηρεσία και το Ταμείο Ευημερίας, σε συνεννόηση με τον Δήμαρχο Παραλιμνίου, προχώρησαν στην κατεδάφιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων του Κέντρου Εκπαίδευσης Πυροσβεστικής Υπηρεσίας στο Παραλίμνι που είχαν φθαρεί και την προώθηση ενεργειών για ανέγερση καταρχήν τεσσάρων κατοικιών.

Όπως προκύπτει από τη σχετική αλληλογραφία, το Ταμείο Ευημερίας προχώρησε στην αγορά υλικών για την κατασκευή ξύλινων σπιτιών, χωρίς την εξασφάλιση των σχετικών αδειών και χωρίς την ενημέρωση του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ενώ φαίνεται να συμφωνήθηκε η άτυπη παραχώρηση, προς τον Δήμο Παραλιμνίου, μέρους του τεμαχίου, ώστε να εξασφαλιστεί η υποστήριξη του για το έργο. Στη βάση των πιο πάνω επισημάνσεών μας, ο Αρχηγός Αστυνομίας διέταξε τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας, σύμφωνα με την οποία δεν προέκυψαν οποιαδήποτε πειθαρχικά ή ποινικά αδικήματα.

Σύσταση: Πριν προχωρήσουν οποιαδήποτε περαιτέρω έργα, θα πρέπει να εξασφαλιστούν πρώτα όλες οι αναγκαίες εγκρίσεις και άδειες, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανάπτυξη (ή μέρος της) ενδέχεται να χωροθετηθεί εντός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας.

Ο Διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, μας πληροφόρησε ότι ζητήθηκε έγκριση από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, για την ανέγερση τεσσάρων νέων διαμερισμάτων και εγκαταστάσεων, οι οποίες θα είναι σύμφωνα με τους όρους και τις υποδείξεις των Τμημάτων Πολεοδομίας και Οικήσεως και εκτός της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με επιστολή του ημερομηνίας 6.10.2016, πληροφόρησε την Πυροσβεστική Υπηρεσία ότι δεν εγκρίνεται καμία ενέργεια για κατεδάφιση ή ανέγερση νέων κτιρίων, χωρίς προηγουμένως να εξασφαλιστούν όλες οι απαιτούμενες άδειες. Ως εκ τούτου, το θέμα αναμένεται να συζητηθεί σε επικείμενη σύσκεψη των μελών της Επιτροπής του Ταμείου Ευημερίας.

Θέματα πυρασφάλειας στις θαλάσσιες περιοχές των αεροδρομίων Λάρνακας και Πάφου και στις περιοχές των Αλυκών εντός και εκτός του Αεροδρομίου Λάρνακας. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, το θέμα πυρόσβεσης και διάσωσης σε περίπτωση αεροπορικού δυστυχήματος, στη θαλάσσια περιοχή γύρω από τα Αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, καθώς και στις αλυκές εντός και εκτός του αεροδρομίου Λάρνακας, απασχολούσε την Πυροσβεστική Υπηρεσία ακόμα και πριν την υπογραφή της συμφωνίας για την διαχείριση των αεροδρομίων από τον Στρατηγικό Επενδυτή το 2006.

Για επίλυση του προβλήματος αποφασίστηκε, κατόπιν πολλών συσκέψεων και διαπραγματεύσεων, μεταξύ άλλων, η αγορά δύο σκαφών τύπου hovercraft για κάλυψη των αναγκών του αεροδρομίου Λάρνακας και δύο θαλάσσιων σκαφών για το αεροδρόμιο Πάφου, το κόστος των οποίων θα καλυφθεί κατά 49% από τη Δημοκρατία και 51% από τον Στρατηγικό Επενδυτή που διαχειρίζεται τα αεροδρόμια. Τα δύο θαλάσσια σκάφη που παραλήφθηκαν για κάλυψη των αναγκών του αεροδρομίου Πάφου παραμένουν αναξιοποίητα πέραν των 16 μηνών, λόγω του ότι, μελετούνται ακόμα σενάρια αναφορικά με το ποια Υπηρεσία θα τα αναλάβει.

Σύσταση: Σε συνεργασία με τις υπόλοιπες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες του Κράτους, να ανευρεθούν άμεσα τρόποι επίλυσης των προβλημάτων για αποφυγή τυχόν δυσάρεστων συμβάντων σε περίπτωση ατυχήματος.

Ο Διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, μας πληροφόρησε ότι αναμένεται από το Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ) η μελέτη και απόφαση, σε ποια Υπηρεσία θα παραχωρηθούν τα δύο σκάφη του αεροδρομίου Πάφου.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, για τον σκοπό αυτό έχουν προγραμματιστεί συσκέψεις με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών και του Στρατηγικού Επενδυτή.

Μας πληροφόρησε επίσης ότι η προσφορά για την αγορά των δύο σκαφών τύπου hovercraft αναμένεται να κατακυρωθεί σύντομα.

2.4 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Λόγω σοβαρής υποστελέχωσης της Υπηρεσίας μας, δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχος του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, ο οποίος εκκρεμεί για αρκετά χρόνια.

Τιμές πετρελαιοειδών.

(α) Νομοθετικό πλαίσιο. Σύμφωνα με τον περί Πετρελαιοειδών (Καθορισμός Ανωτάτων Τιμών Πώλησης σε Ειδικές Περιπτώσεις) Νόμο (Ν.115(Ι)/2004), άρθρο 4, «ο Υπουργός δύναται να εκδίδει διάταγμα με το οποίο να καθορίζει, για περίοδο μέχρι σαράντα πέντε (45) ημερών, ανώτατες τιμές πώλησης για όλα ή μερικά από τα πετρελαιοειδή, όταν εύλογα πιστεύει ότι το ύψος των τιμών στις οποίες διατίθενται τα προϊόντα αυτά στην αγορά είναι σε υπερβολικά πιο ψηλό επίπεδο από ό,τι δικαιολογείται από τις διεθνείς και εγχώριες συνθήκες».

(β) Διαδικασία παρακολούθησης των τιμών. Η Υπηρεσία μας είχε από το 2012 εντοπίσει αδυναμίες στη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου των τιμών πετρελαιοειδών, για τις οποίες υποβλήθηκαν συγκεκριμένες εισηγήσεις με σκοπό τον αποτελεσματικότερο έλεγχο της αγοράς των πετρελαιοειδών.

Συναφώς αναφέρεται ότι το πλαίσιο παρακολούθησης των τιμών αφορά κυρίως στην ετοιμασία, για κάθε εισαγωγή φορτίου συγκεκριμένων καυσίμων, σχετικού κοστολογίου για υπολογισμό της αναμενόμενης (αποδεκτής) τιμής πώλησης ανά λίτρο και τη σύγκρισή της με την τιμή πώλησης.

Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΕΕΒΤ), λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις και εισηγήσεις μας προχώρησε - με τη βοήθεια συμβουλευτικού οίκου - σε διορθωτικά μέτρα, κυρίως όσον αφορά στα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την ετοιμασία των σχετικών κοστολογίων. Τον Αύγουστο του 2016, η Επιτροπή παρακολούθησης των τιμών των πετρελαιοειδών η οποία συστάθηκε τον Μάρτιο 2005 κατόπιν Απόφασης Υπουργικού Συμβουλίου, ενέκρινε τον νέο τρόπο ετοιμασίας των κοστολογίων, τα αποτελέσματα του οποίου θα αξιολογηθούν από την Υπηρεσία μας μετά την εφαρμογή του για εύλογο χρονικό διάστημα.

(γ) Σε σχέση με το εν λόγω θέμα αναφέρονται επίσης τα ακόλουθα:

- (i)** Παρατηρούνται καθυστερήσεις στην αποστολή των σχετικών στοιχείων από το Τελωνείο στο Υπουργείο ΕΕΒΤ, συνήθως για συγκεκριμένη εταιρεία, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η ετοιμασία των κοστολογίων (8-10 ημέρες μετά την άφιξη του φορτίου). Όπως πληροφορηθήκαμε, αυτό οφείλεται στην καθυστέρηση υποβολής των τελικών τιμολογίων από την εν λόγω εταιρεία στο Τελωνείο, σε αντίθεση με τις άλλες 2 εταιρείες εισαγωγής καυσίμων, οι οποίες φαίνεται να υποβάλλουν τα τελικά τιμολόγια εντός 3 - 4 ημερών από την ημέρα άφιξης του φορτίου. Σημειώνεται ωστόσο ότι, όπως μας αναφέρθηκε, η σχετική νομοθεσία παρέχει στις εταιρείες το δικαίωμα υποβολής των τελικών τιμολογίων εντός ενός μηνός από την ημερομηνία εισαγωγής του φορτίου.

Θα πρέπει άμεσα να εξευρεθούν τρόποι και να ληφθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης και της εξέτασης της δυνατότητας τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας, έτσι ώστε τα κοστολόγια να ετοιμάζονται έγκαιρα και σε κάθε περίπτωση εντός 6 ημερών από την ημέρα άφιξης, δηλαδή εντός του χρόνου που απαιτείται, σύμφωνα με το Υπουργείο ΕΕΒΤ, για να κυκλοφορήσει το καύσιμο στην αγορά. Σε διαφορετική περίπτωση, η όλη διαδικασία ελέγχου καθίσταται άσκοπη. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι τα εν λόγω στοιχεία είναι εφικτό να αποστέλλονται στο Υπουργείο ΕΕΒΤ 4 - 5 ημέρες μετά τη φόρτωση ή εντός 2 - 3 ημερών από την άφιξη του φορτίου. Ως προσωρινό μέτρο, γίνεται εισήγηση όπως το Υπουργείο ΕΕΒΤ προβεί στις απαραίτητες διευθετήσεις έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη ετοιμασία προκαταρκτικών κοστολογίων βάσει (προκαταρκτικών) τιμών που θα λαμβάνονται από την εν λόγω εταιρεία.

Όπως πληροφορηθήκαμε, με πρωτοβουλία του Υπουργείου ΕΕΒΤ, εξετάζεται η δυνατότητα αυτοματοποίησης του τρόπου λήψης των αναγκαιών πληροφοριών από το Τμήμα Τελωνείων.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ στην απάντησή του τον Νοέμβριο 2016 μάς ανέφερε ότι στόχος του Υπουργείου είναι η έγκαιρη ετοιμασία τελικών κοστολογίων και ειδικότερα η ετοιμασία των κοστολογίων εντός 6 ημερών το αργότερο από την άφιξη του φορτίου, λαμβάνοντας υπόψη και τις διαδικασίες που ακολουθούνται από το Τμήμα Τελωνείων. Τους τελευταίους μήνες έχει παρατηρηθεί μικρή καθυστέρηση 1-2 ημερών στην ετοιμασία των κοστολογίων, η οποία οφείλεται στην καθυστέρηση υποβολής τελικών κοστολογίων στο Τελωνείο από μία συγκεκριμένη εταιρεία. Σημειώνεται ότι τα κοστολόγια των υπόλοιπων εταιρειών ετοιμάζονται το αργότερο εντός 5 ημερών από την άφιξη του φορτίου, περίοδος που θεωρείται ικανοποιητική, δεδομένου ότι κατά μέσο όρο χρειάζονται 6 τουλάχιστον μέρες για να κυκλοφορήσει το καύσιμο στην αγορά. Ειδικότερα, όπως μας ανέφερε, κατά τους τελευταίους τέσσερις μήνες, από τα 35 κοστολόγια που ετοιμάστηκαν, τα 29 ετοιμάστηκαν σε περίοδο μικρότερη των 6 ημερών.

Σχετικά με την αναφορά της Υπηρεσίας μας για εξέταση της δυνατότητας τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας, μας ανέφερε ότι δεν εμπύπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργείου ΕΕΒΤ, αλλά στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Υπηρεσία μας σημειώνει ότι για την εν λόγω τροποποίηση θα πρέπει το Υπουργείο ΕΕΒΤ να απευθυνθεί στο Υπουργείο Οικονομικών.

- (ii) Εξακολουθεί να παρατηρείται το φαινόμενο της ασύμμετρης προσαρμογής, γνωστό και ως «rocket and feathers», κατά το οποίο οι τιμές των καυσίμων στη λιανική αγορά ανταποκρίνονται αμέσως σε αυξήσεις στις διεθνείς τιμές του πετρελαίου, ενώ αντίθετα μειώνονται πολύ αργά όταν οι διεθνείς τιμές κινηθούν προς τα κάτω.

Δεδομένου ότι ο βαθμός προσαρμογής συνδέεται άμεσα με τα επίπεδα του ανταγωνισμού (όσο πιο έντονος είναι ο ανταγωνισμός τόσο πιο μεγάλος είναι ο βαθμός προσαρμογής), η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η ανάγκη δημιουργίας ενός πιο ανταγωνιστικού περιβάλλοντος γίνεται ακόμη πιο επιτακτική.

- (iii) Κατά την ετοιμασία του κοστολογίου λαμβάνονται υπόψη τα έξοδα των εταιρειών, τα οποία αποστέλλονται στο Υπουργείο ΕΕΒΤ από τις ίδιες τις εταιρείες. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο, το Υπουργείο θα πρέπει να διενεργεί λεπτομερή έλεγχο, ενδεχομένως και κατόπιν επίσκεψης στα γραφεία των εταιρειών, ώστε να επιβεβαιώνεται ότι δεν παρεισφρεύουν έξοδα που δεν έχουν σχέση με την εμπορία πετρελαιοειδών.

- (iv) Το Υπουργείο ΕΕΒΤ προχώρησε στην εκπόνηση μελέτης η οποία καταπιάνεται με τα σημεία λιανικής πώλησης των καυσίμων προς τους καταναλωτές, δηλαδή τα πρατήρια πετρελαιοειδών, εξετάζοντας τη δυνατότητα διαφοροποίησης της μορφής με την οποία αυτά λειτουργούν στην Κύπρο, με απώτερο στόχο τη βελτίωση του ανταγωνισμού στην αγορά.

Στη μελέτη σημειώνεται, μεταξύ άλλων, ότι σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), μια σημαντική παράμετρος της αύξησης του ανταγωνισμού στο λιανικό επίπεδο πώλησης πετρελαιοειδών είναι η μείωση των εμποδίων στην είσοδο νέων παικτών στην αγορά. Όπως σχετικά αναφέρεται, η είσοδος στη λιανική αγορά ανεξάρτητων πρατηρίων και πρατηρίων χαμηλού κόστους είναι πολύ δύσκολη ή/και σχεδόν αδύνατη κυρίως λόγω του ότι στην ισχύουσα νομοθεσία και χωροθετική πολιτική εμπεριέχονται πρόνοιες που σκοπό έχουν να περιορίσουν την ανέγερση νέων πρατηρίων. Ως εκ τούτου, σύμφωνα πάντα με την εν λόγω μελέτη, θα πρέπει να τροποποιηθούν οι περί Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών Νόμοι και οι σχετικοί Κανονισμοί, καθώς επίσης η

σχετική Χωροθετική Πολιτική και λοιπές νομοθεσίες που εφαρμόζονται στη χορήγηση Άδειας Λειτουργίας πρατηρίου πετρελαιοειδών. Η Υπηρεσία μας σημειώνει επιπλέον ότι τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας σίγουρα επιβάλλεται εάν διαπιστωθεί ότι αντίκειται στο Ευρωπαϊκό δίκαιο για την προστασία του ανταγωνισμού, θέμα το οποίο θα πρέπει να διερευνηθεί από το Υπουργείο ΕΕΒΤ.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς ανέφερε ότι το θέμα της συμβατότητας της εν λόγω νομοθεσίας με το Ευρωπαϊκό δίκαιο για την προστασία του ανταγωνισμού δεν μπορεί να διερευνηθεί από το Υπουργείο ΕΕΒΤ, δεδομένου ότι αφενός, η σχετική νομοθεσία εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών και, αφετέρου, αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του ανταγωνισμού στην Κύπρο είναι η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (ΕΠΑ).

Η Υπηρεσία μας σημειώνει ότι για το εν λόγω θέμα, το Υπουργείο ΕΕΒΤ θα πρέπει να απευθυνθεί στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Εναλλακτικά, όπως αναφέρεται στη μελέτη, η αύξηση σε νέα ανεξάρτητα πρατήρια θα μπορούσε να προέλθει από το σύνολο των υφιστάμενων πρατηρίων «DoDo» (Dealer owned – Dealer operated) όπου η ιδιοκτησία και η ευθύνη λειτουργίας του πρατηρίου ανήκει σε ξεχωριστή επιχείρηση και η προμήθεια γίνεται από εταιρείες πετρελαιοειδών και/ή χονδρεμπόρους, και από πρατήρια «CoDo» (Company owned – Dealer operated) όπου το πρατήριο ανήκει στην εταιρεία αλλά η ευθύνη λειτουργίας ανατίθεται σε ξεχωριστή επιχείρηση, τα οποία επιθυμούν και μπορούν να αποδεσμευτούν από τα συμβόλαια που διατηρούν με τις υφιστάμενες εταιρείες προμήθειας πετρελαιοειδών.

Λόγω του ότι το θέμα άπτεται άμεσα των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Εσωτερικών, ο Υπουργός ΕΕΒΤ, με επιστολή του με ημερ. 8.2.2016, απέστειλε την εν λόγω μελέτη στον Υπουργό Εσωτερικών, ενώ, όπως πληροφορηθήκαμε, κατά τη διάρκεια σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 5.4.2016 με τη συμμετοχή των 2 Υπουργών, αποφασίστηκε όπως, δεδομένου ότι συγκεκριμένες πτυχές της μελέτης αφορούν στη χωροθετική πολιτική του Κράτους, τον χειρισμό του θέματος αναλάβει - στο παρόν στάδιο - το Υπουργείο Εσωτερικών. Επίσης, το Υπουργείο ΕΕΒΤ, με επιστολή του με ημερ. 8.9.2016 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, ζήτησε τα σχόλια/απόψεις του επί της μελέτης, τα οποία, όπως έχουμε πληροφορηθεί, δεν είχαν υποβληθεί μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης.

Η Υπηρεσία μας τονίζει για μια ακόμη φορά ότι θα πρέπει, και αυτό είναι μείζον, να ληφθούν άμεσα όλα τα απαραίτητα μέτρα από την Κυβέρνηση για ενίσχυση του ανταγωνισμού, όπως είναι π.χ. η ενθάρρυνση της αποσύνδεσης των πρατηρίων από τις εταιρείες χονδρικής πώλησης και η δημιουργία πρατηρίων χαμηλού κόστους.

- (v) Επισημαίνεται ότι στις 4 κυπριακές εταιρείες πετρελαιοειδών είχε επιβληθεί πρόστιμο ύψους €42,9 εκ. από την ΕΠΑ, ως η αρμόδια αρχή για τη διασφάλιση ενός υγιούς ανταγωνιστικού πλαισίου στην κυπριακή αγορά, με τις αποφάσεις με αρ. 66/2009-69/2009 οι οποίες ωστόσο ακυρώθηκαν τον Μάιο 2011 από το Ανώτατο Δικαστήριο, καθότι ο διορισμός του τότε Προέδρου της ΕΠΑ είχε κριθεί μη νόμιμος, και για τις οποίες εκκρεμεί η λήψη εκ νέου απόφασης από την ΕΠΑ.

Το εν λόγω θέμα για το οποίο γίνεται αναφορά στο μέρος της Ετήσιας Έκθεσής μας για την ΕΠΑ, δεν αφορά άμεσα στο Υπουργείο ΕΕΒΤ.

Καθυστερημένα Έσοδα. Σύμφωνα με την Έκθεση Καθυστερημένων Εσόδων που υποβλήθηκε στη Γενική Λογίστρια με κοινοποίηση στην Υπηρεσία μας, τα καθυστερημένα έσοδα του Υπουργείου στις 31.12.2015, τα οποία αφορούν κυρίως σε ενοίκια βιομηχανικών περιοχών, ανήλθαν σε €8.088.002 σε σύγκριση με €7.108.854 στις 31.12.2014, σημειώνοντας αύξηση ύψους €979.148 (ή 13,8%).

Τα καθυστερημένα έσοδα του Υπουργείου κατά τα τελευταία χρόνια παρουσιάζονται στον πιο κάτω πίνακα:

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
	€	€	€	€	€
Καθυστερημένα έσοδα	8.088.002	7.108.854	5.434.232	6.444.342	3.372.784
εκ των οποίων ενοίκια βιομηχανικών περιοχών	6.730.032	5.918.099	4.394.268	3.158.558	2.016.208

(α) Καθυστερημένα έσοδα από ενοίκια Κυβερνητικών Βιομηχανικών Περιοχών (ΚΒΠ). Από το σύνολο των καθυστερημένων ενοικίων βιομηχανικών περιοχών ύψους €6.730.032 στις 31.12.2015, ποσό ύψους €3.850.455 (ή ποσοστό 57,2%) αφορά σε καθυστερήσεις προηγούμενων ετών, ποσό ύψους €2.189.656 (ή ποσοστό 32,5%) αφορά σε καθυστερήσεις για το 2015, ενώ ποσό ύψους €689.921 (ή ποσοστό 10,3%) αφορά σε τόκους.

Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου, τον Μάιο 2016, 422 από τους 930 μισθωτές βιομηχανικών τεμαχίων, όφειλαν ενοίκια, εκ των οποίων 239 κατέβαλλαν τα ενοίκιά τους με δόσεις, κάνοντας χρήση του δικαιώματος που παραχωρήθηκε με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 75.077, ημερ. 16.5.2013, ενώ 183 μισθωτές ή 19,68% του συνολικού αριθμού μισθωτών δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους (μη καταβολή ενοικίων ή μειωμένη και σποραδική καταβολή ενοικίων).

Αρκετές περιπτώσεις καθυστερημένων ενοικίων βιομηχανικών τεμαχίων αφορούν σε μισθωτές, οι οποίοι καθυστερούν την πληρωμή των ετήσιων ενοικίων τους για περίοδο πέραν των πέντε ετών. Παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο παραπέμπει έγκαιρα τις περιπτώσεις των μισθωτών που καθυστερούν ή αρνούνται να καταβάλουν τα ενοίκια τους στη Νομική Υπηρεσία για λήψη των αναγκαίων δικαστικών μέτρων, ωστόσο, εν μέρει λόγω των χρονοβόρων δικαστικών διαδικασιών, καθώς επίσης και της άρνησης πολλών μισθωτών να συμμορφωθούν με Αποφάσεις Δικαστηρίων για καταβολή των οφειλομένων ενοικίων, σε αρκετές περιπτώσεις οι σχετικές οφειλές εξακολουθεί να εκκρεμούν για αρκετά χρόνια. Σημειώνεται ότι τα εν λόγω προβλήματα υφίστανται εδώ και δεκαετίες, χωρίς, μέχρι σήμερα, να τύχουν επίλυσης.

Η Υπηρεσία μας επανειλημμένα εκφράζει την ανησυχία της ότι, λόγω της μεγάλης καθυστέρησης που παρατηρείται στην είσπραξη των οφειλομένων, οι κίνδυνοι απώλειας ή ζημιάς σε βάρος του Δημοσίου είναι υπαρκτοί.

Με στόχο τον επανακαθορισμό της διαδικασίας είσπραξης των ενοικίων και τον καθορισμό πολιτικής για τυχόν επιπρόσθετα μέτρα που θα μπορούσαν να λαμβάνονται, πραγματοποιήθηκαν συσκέψεις στο Υπουργείο στις οποίες συμμετείχαν εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας, του Υπουργείου Οικονομικών, της Γενικής Λογίστριας και της Υπηρεσίας μας. Σύμφωνα με τα πρακτικά της σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στις 17.2.2014, η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας αναφέρθηκε σε επιπρόσθετες ενέργειες που το Υπουργείο δύναται να προβαίνει όταν οι μισθωτές δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Συγκεκριμένα, όπως ανέφερε, το Υπουργείο έχει την ευχέρεια να καταχωρίζει από την αρχή αγωγή, όχι μόνο για την είσπραξη των καθυστερημένων ενοικίων, αλλά και για έξωση και τερματισμό της σύμβασης όσων μισθωτών δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Ανέφερε επίσης ότι, η ύπαρξη υποθήκης δεν αποτελεί εμπόδιο στην οποιαδήποτε διαδικασία ανάκτησης του μισθίου, για τον λόγο ότι οι υποθήκες βαρύνουν το εμπράγματο δικαίωμα και όχι το ακίνητο. Σημείωσε επίσης ότι, τα πιο πάνω, μπορούν να εφαρμοστούν μετά από επαρκή και κατάλληλη προειδοποίηση στους μισθωτές, τόσο ως προς τα συγκεκριμένα μέτρα που προτίθεται να λάβει το

Υπουργείο, όσο και ως προς τον χρόνο λήψης τους.

Στις 30.3.2015 το Υπουργείο ζήτησε νομική συμβουλή από το Γενικό Εισαγγελέα για συγκεκριμένα θέματα, ορισμένα από τα οποία αφορούν στα περαιτέρω ενδεδειγμένα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνονται στις περιπτώσεις άρνησης των μισθωτών να συμμορφωθούν με Αποφάσεις Δικαστηρίων για καταβολή οφειλομένων ενοικίων (π.χ. writ, αίτηση για διάλυση της εταιρείας, έκδοση διατάγματος τερματισμού της σύμβασης και ανάκτησης της κατοχής του ακινήτου, κ.λπ.), καθώς επίσης κατά πόσον είναι δυνατή η χρησιμοποίηση αστυνομικής παρέμβασης και σε ποια μορφή στις περιπτώσεις που μισθωτές αρνούνται να συμμορφωθούν με Αποφάσεις Δικαστηρίων για έξωση και ανάκτηση της κατοχής του ακινήτου.

Η γνωμάτευση, η οποία λήφθηκε από τον Γενικό Εισαγγελέα στις 21.01.2016, παραπέμπει το Υπουργείο στον Περί Πολιτικής Δικονομίας Νόμο (Κεφ. 6) και στους θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας, οι οποίοι παρέχουν, σύμφωνα με τον Γενικό Εισαγγελέα, σωρεία νομικών μέτρων (π.χ. writ, αίτηση για διάλυση της εταιρείας, έκδοση διατάγματος τερματισμού της σύμβασης και ανάκτησης της κατοχής του ακινήτου, κ.λπ.), που μπορούν να ληφθούν για εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Στις περιπτώσεις άρνησης των μισθωτών να συμμορφωθούν με δικαστικές αποφάσεις για έξωσή τους και ανάκτηση της κατοχής του ακινήτου, σύμφωνα με τον Γενικό Εισαγγελέα, μπορεί να ζητείται η συνδρομή της Αστυνομίας για την εκτέλεση των διαταγμάτων έξωσής τους, ενώ υπάρχει και η δυνατότητα προσφυγής στο Δικαστήριο, καταχωρώντας αίτηση για παρακοή του διατάγματος έξωσης, νοουμένου ότι έχει προηγηθεί η επίδοση του διατάγματος έξωσης.

Σημειώνεται ότι το Υπουργείο, για σκοπούς καλύτερης και πιο αποτελεσματικής παρακολούθησης των οφειλόμενων ενοικίων, έθεσε περί τα τέλη του 2015 σε εφαρμογή, το ηλεκτρονικό μητρώο ενοικίων, ενώ επιπρόσθετα, γίνονται προσπάθειες σε συνεννόηση με το Γενικό Λογιστήριο, εκεί και όπου μισθωτές-οφειλέτες, συναλλάσσονται με άλλα Κυβερνητικά Τμήματα, πριν την καταβολή σ' αυτούς οποιουδήποτε ποσού, να παραπέμπονται στο Υπουργείο για εξόφληση των οφειλομένων ενοικίων ή σε συνεννόηση με το Υπουργείο να γίνεται συμψηφισμός των οφειλών τους.

Σύσταση: Λήψη, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, όλων των νομικά δυνατών μέτρων, σύμφωνα με τη γνωμάτευση που λήφθηκε από τον Γενικό Εισαγγελέα στις 21.1.2016, ώστε να αρθεί η στρέβλωση αυτή.

(β) Οφειλές για αποχετευτικά τέλη από εταιρείες που τελούν υπό εκκαθάριση. Ποσό ύψους €351.095 αφορά σε οφειλές μισθωτών βιομηχανικών τεμαχίων για αποχετευτικά τέλη τα οποία, καταβάλλει το Υπουργείο, κατόπιν γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας στις 12.2.1996 και, στη συνέχεια απαιτεί την ανάκτησή τους από τους μισθωτές. Σε περίπτωση μη καταβολής τους, τα σχετικά ποσά διεκδικούνται από τους μισθωτές δικαστικώς με πολιτική αγωγή.

Παρατηρήθηκε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις το Υπουργείο, στα πλαίσια εφαρμογής αυτής της πολιτικής, καταβάλλει προς τα Συμβούλια Αποχετεύσεων σημαντικά ποσά για τέλη που αφορούν σε εταιρείες που είναι υπό εκκαθάριση, με κίνδυνο την απώλειά τους, αφού η ανάκτηση τους αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες. Αναφέρονται ενδεικτικά παραδείγματα:

A/A	Μισθωτής/Οφειλέτης	ΚΒΠ	Περίοδος Οφειλής	Οφειλόμενο Ποσό €
1	Εταιρεία «Α»	Στροβόλου	2013-2015	4.425
2	Εταιρεία «Β»	Στροβόλου	2010-2014	2.332
3	Εταιρεία «Γ»	Λάρνακας	2009-2014	7.997
4	Εταιρεία «Δ»	Λάρνακας	2010-2014	13.327
5	Εταιρεία «Ε»	Λάρνακας	2011-2014	10.242
6	Εταιρεία «ΣΤ»	Λεμεσού	2011-2015	23.643

Σύσταση: Το Υπουργείο σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, να επεξεργαστεί τρόπους ώστε να αποφεύγεται η καταβολή αποχετευτικών τελών στις περιπτώσεις που η είσπραξή τους είναι εξ ορισμού πολύ περιορισμένη. Θα πρέπει επίσης να επιδιωχθεί νομική λύση έτσι ώστε το Κράτος να απαλλαγεί γενικά από την υποχρέωση καταβολής των αποχετευτικών τελών στα οικεία Συμβούλια Αποχετεύσεων.

Κυβερνητικές Βιομηχανικές Περιοχές (ΚΒΠ).

(α) Αξιολόγηση του θεσμού των ΚΒΠ. Ο θεσμός των ΚΒΠ άρχισε το 1966 με στόχο την επιτάχυνση του ρυθμού βιομηχανικής ανάπτυξης. Με την ίδρυση των ΚΒΠ δημιουργήθηκε η αναγκαία βιομηχανική υποδομή και οι κατάλληλες συνθήκες ώστε να παρέχεται στην ιδιωτική πρωτοβουλία η δυνατότητα για γρήγορη εγκαθίδρυση βιομηχανικών μονάδων με το χαμηλότερο δυνατόν κεφαλαιουχικό κόστος. Η τελευταία βιομηχανική περιοχή δημιουργήθηκε στην Κοκκινότριμιθιά το 2004. Σύμφωνα με έκθεση της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου τον Ιούνιο 2012, στα πλαίσια ελέγχου που διενήργησε στον Κλάδο Βιομηχανικών Περιοχών, από το 1966 δεν έγινε οποιαδήποτε αξιολόγηση του εν λόγω θεσμού για να διαπιστωθεί κατά πόσον επιτεύχθηκαν οι στόχοι του, καθώς επίσης κατά πόσον χρήζει οποιασδήποτε αναθεώρησης. Η Υπηρεσία μας στην Ετήσια Έκθεσή της για το 2013, εισηγήθηκε όπως, ληφθούν άμεσα ενέργειες για αξιολόγηση του θεσμού.

Τον Μάιο 2015, λειτουργοί του Κλάδου ΚΒΠ ετοίμασαν σχετική Έκθεση, η οποία αναφέρεται κυρίως στην περιγραφή του ιστορικού της δημιουργίας των ΚΒΠ, στις διαδικασίες διαχείρισης τους (νομοθετικό πλαίσιο και επιτρεπόμενες δραστηριότητες, διαδικασίες εκμίσθωσης/ανανέωσης εκμίσθωσης βιομηχανικών τεμαχίων, υπολογισμός και είσπραξη ενοικίων, λειτουργία και συντήρηση των ΚΒΠ κ.ά.), χωρίς να υπάρχει ένδειξη σ' αυτήν, για οποιαδήποτε αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των αρχικών στόχων, εντοπισμό των λόγων μη επίτευξής τους και τυχόν εισηγήσεις για βελτίωση του θεσμού.

Συναφώς αναφέρεται ότι, οι αρχικοί στόχοι, οι οποίοι είχαν τεθεί κατά την εφαρμογή του θεσμού των ΚΒΠ, αφορούσαν, μεταξύ άλλων, σύμφωνα με την σχετική έκθεση, στην εξυπηρέτηση του αναπτυσσόμενου μεταποιητικού κλάδου, στη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και εξωτερικών οικονομιών μεταξύ των εγκατεστημένων επιχειρήσεων, στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και στη βελτίωση της παραγωγικότητας.

Η Έκθεση καταλήγει στις ακόλουθες συγκεκριμένες εισηγήσεις:

- Τροποποίηση των περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας (Μίσθωση Ιδιοκτησίας μέσα σε Κυβερνητικές Βιομηχανικές Περιοχές) Κανονισμών του 1990 έως 2013, έτσι ώστε να είναι δυνατή η διεύρυνση των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να εγκατασταθούν στις ΚΒΠ (π.χ. αποθήκες, καινοτομία, ηλεκτρονικό εμπόριο κ.ά.), με στόχο την αξιοποίηση υφιστάμενων εργοστασιακών κτιρίων και την αναζωογόνηση των ΚΒΠ.
- Καθορισμός, σε συνεννόηση με τον Γενικό Εισαγγελέα, μιας πιο αποδοτικής και συμφέρουσας για το Κράτος διαδικασίας είσπραξης των ενοικίων.
- Δημιουργία ενός σύγχρονου ολοκληρωμένου μηχανογραφικού συστήματος με στόχο τον καλύτερο έλεγχο και διοίκηση των ΚΒΠ.
- Σε μακροοικονομικό επίπεδο να εντοπιστούν οι τομείς του μεταποιητικού κλάδου όπου μπορεί η Κύπρος να παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, ώστε να δοθούν κατάλληλα κίνητρα για εγκατάσταση των τομέων αυτών στις ΚΒΠ.

Η Υπηρεσία μας, στην επιστολή της αναφορικά με τον έλεγχο των λογαριασμών του Υπουργείου για το 2014, εισηγήθηκε τη λήψη ενεργειών για διενέργεια εμπεριστατωμένης και ανεξάρτητης αξιολόγησης του θεσμού και εκπόνηση στρατηγικού σχεδιασμού για τη μελλοντική ανάπτυξη των ΚΒΠ και υπέδειξε ότι, το Υπουργείο, προτού προχωρήσει στη διεύρυνση των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να εγκατασταθούν στις ΚΒΠ, θα έπρεπε να προβεί στη διενέργεια της εν λόγω μελέτης. Όπως έχουμε παρατηρήσει, το Υπουργείο υιοθετώντας τη σύσταση της Υπηρεσίας μας, έχει ήδη συμπεριλάβει στις προτάσεις του για τον Προϋπολογισμό του 2017, συγκεκριμένο ποσό για την εκπόνηση ανεξάρτητης μελέτης, ωστόσο, έχει επίσης προχωρήσει σε κατάθεση προσχεδίου Τροποποιητικών Κανονισμών για διεύρυνση των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να εγκατασταθούν στις ΚΒΠ, παρά τη σύσταση της Υπηρεσίας μας όπως, πριν την τροποποίηση των Κανονισμών, διενεργηθεί η πιο πάνω ανεξάρτητη μελέτη.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το πιο πάνω προσχέδιο Τροποποιητικών Κανονισμών, περιλήφθηκαν στις επιτρεπόμενες χρήσεις, η αποθήκευση, το ηλεκτρονικό εμπόριο και τα κέντρα καινοτομίας.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η ενέργεια του Υπουργείου για τροποποίηση των σχετικών Κανονισμών, έτσι ώστε να διευρύνονται οι χρήσεις που δύνανται να εγκατασταθούν εντός των ΚΒΠ, δεν μπορεί να προηγηθεί της εκπόνησης Στρατηγικού Σχεδιασμού για τη μελλοντική ανάπτυξη του θεσμού, τη στιγμή μάλιστα που δεν υπάρχουν αδιάθετα βιομηχανικά οικόπεδα.

Σύσταση: Το Υπουργείο, προτού προβεί στη διεύρυνση των δραστηριοτήτων που θα μπορούν να εγκατασταθούν στις ΚΒΠ, να προχωρήσει τάχιστα στη διενέργεια εμπεριστατωμένης και ανεξάρτητης αξιολόγησης του θεσμού και εκπόνηση στρατηγικού σχεδιασμού για τη μελλοντική ανάπτυξη των ΚΒΠ.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς ανέφερε ότι οι Τροποποιητικοί Κανονισμοί αναφορικά με τις χρήσεις που δύνανται να εγκατασταθούν στις ΚΒΠ έγιναν κατόπιν διαβούλευσης και της σύμφωνης γνώμης του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ) και της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων και έτυχαν νομοτεχνικής επεξεργασίας από τη Νομική Υπηρεσία, προτού κατατεθούν στην Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η Υπηρεσία μας ωστόσο σημειώνει ότι, σύμφωνα με την απαντητική επιστολή του Υπουργείου ΕΕΒΤ ημερ. 30.10.2014, αναφορικά με τα θέματα που είχαν προκύψει από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας για το 2013, το ΚΕΒΕ διαφωνούσε με τη διεύρυνση των επιτρεπόμενων χρήσεων στις ΚΒΠ.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη ότι μέρος των ΚΒΠ δημιουργήθηκε κατόπιν απαλλοτρίωσης γης για συγκεκριμένο σκοπό, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως, σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία, διερευνηθεί η νομιμότητα/συνταγματικότητα οποιωνδήποτε μελλοντικών αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΚΒΠ αλλά και ειδικότερα του Κανονισμού που αφορά στη διεύρυνση των επιτρεπόμενων χρήσεων στις ΚΒΠ. Η Υπηρεσία μας σημειώνει ότι στην απάντηση του Υπουργείου δεν περιλαμβάνονται σχόλια για το εν λόγω θέμα.

(β) Τροποποίηση ή/και προσθήκη νέων όρων αναφορικά με νέες συμβάσεις μίσθωσης. Ενόψει των πολλαπλών προβλημάτων που υφίστανται εδώ και δεκαετίες αναφορικά με τη διαχείριση των συμβάσεων μίσθωσης και με αφορμή ανακοινώσεις του Υπουργείου στις 18.1.2016 και 1.3.2016 για εκμίσθωση δύο και οκτώ διαθέσιμων βιομηχανικών τεμαχίων, αντίστοιχα, η Υπηρεσία μας με επιστολή της στις 7.4.2016 εισηγήθηκε όπως το Υπουργείο, πριν την υπογραφή νέων συμβάσεων μίσθωσης, προβεί σε τροποποίηση ορισμένων όρων τους ή/και προσθήκη νέων όρων, με σκοπό τη διόρθωση της ετεροβαρούς, εις βάρος του Κράτους, φύσης των συμβάσεων που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα.

Οι εν λόγω τροποποιήσεις/προσθήκες όρων, καθώς επίσης ο χειρισμός αιτήματος Τραπεζών, ως ενυπόθηκων δανειστών μισθωτών σε ΚΒΠ, για να τους δίδεται έγκριση μεταβίβασης των συμβάσεων

μίσθωσης επ' ονόματι τους για κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αποτέλεσαν αντικείμενο συσκέψεων στο Γραφείο του Υπουργού ΕΕΒΤ, με τη συμμετοχή του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και άλλων υπηρεσιακών παραγόντων. Σύμφωνα με τα πρακτικά της σύσκεψης στις 21.6.2016, αποφασίστηκαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

(i) Μεταβίβαση υποθηκευμένων συμβάσεων μίσθωσης στις Τράπεζες.

- Υποθηκευμένες συμβάσεις μίσθωσης που βρίσκονται στα τελευταία επτά χρόνια ισχύος τους να μην ανανεώνονται, εκτός εάν ο μισθωτής λειτουργεί την επιχείρησή του και τηρεί πλήρως τις συμβατικές του υποχρεώσεις.
- Σε υποθηκευμένες συμβάσεις μίσθωσης που βρίσκονται πέραν των επτά χρόνων ισχύος τους, να δίνεται η έγκριση για μεταβίβασή τους στις Τράπεζες ή σε εταιρείες των Τραπεζών, με σκοπό την πώλησή τους /μεταβίβαση σε εταιρείες/πρόσωπα που σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς πληρούν τα κριτήρια για εγκατάσταση των επιχειρήσεων τους σε ΚΒΠ. Σημειώνεται ως προϋπόθεση ότι, πριν την έγκριση, η Τράπεζα θα καταβάλει όλα τα καθυστερημένα ενοίκια /αποχετευτικά τέλη. Επίσης σημειώνεται ότι οι Τράπεζες θα έχουν υποχρέωση να πωλήσουν το εμπράγματο δικαίωμα σε τρία χρόνια από την απόκτησή του. Η πώληση αυτή θα αφορά μόνο την εναπομένουσα περίοδο μέχρι τη λήξη της αρχικής σύμβασης.

(ii) Ανανέωση των συμβάσεων μίσθωσης. Για τις υφιστάμενες συμβάσεις μίσθωσης, όσο και για τις νέες που θα συνομολογηθούν, αποφασίστηκε να μην γίνεται αποδεκτό αίτημα για ανανέωση σύμβασης μίσθωσης πριν τα τελευταία πέντε χρόνια ισχύος της, εκτός περιπτώσεων στις οποίες ο μισθωτής λειτουργεί την επιχείρησή του, τηρεί πλήρως τις συμβατικές του υποχρεώσεις και αποδεδειγμένα η ανανέωση είναι αναγκαία λόγω σημαντικών κεφαλαιουχικών επενδύσεων.

Οι συμβάσεις μίσθωσης που βρίσκονται στα τελευταία πέντε χρόνια ισχύος τους αλλά δεν χρησιμοποιείται το εργοστασιακό κτίριο, να γίνεται πρόταση στους ιδιοκτήτες για τερματισμό της σύμβασης πριν τη λήξη της και το Υπουργείο να πωλεί με τη διαδικασία των προσφορών το εργοστασιακό κτίριο. Από το προϊόν είσπραξης να δίδεται στον πρώην μισθωτή ποσό ανάλογο με τον εναπομείναντα χρόνο ισχύος της σύμβασης (δηλ. προϊόν είσπραξης * εναπομείναντα χρόνο / 33).

(iii) Προσφορά τεμαχίου και νέες συμβάσεις μίσθωσης. Για τις προσφορές τεμαχίων σε νέους αιτητές και για τις νέες συμβάσεις μίσθωσης που θα συνομολογηθούν, αποφασίστηκαν τα ακόλουθα:

- Να προστεθεί όρος στην προσφορά εκμίσθωσης βιομηχανικών τεμαχίων που να προνοεί ότι αυτή θα παύσει να ισχύει αυτοδίκαια αν σε τρία χρόνια ο αιτητής (μισθωτής) δεν αρχίσει την ανέγερση του εργοστασιακού κτιρίου.
- Να τροποποιηθεί ο όρος 5(χix)(4) της πρότυπης σύμβασης μίσθωσης έτσι ώστε, διαρκούντων των πρώτων επτά και των τελευταίων πέντε χρόνων ισχύος της σύμβασης, να απαγορεύεται οποιαδήποτε εκχώρηση, εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση άδειας χρήσης.
- Να τροποποιηθεί ο Κανονισμός 11 των πιο πάνω Κανονισμών, έτσι ώστε το πρώτο μίσθωμα να καταβάλλεται από την ημερομηνία καθορισμού του βιομηχανικού τεμαχίου που θα εκμισθωθεί.

(γ) Υπενεικίαση βιομηχανικών τεμαχίων. Η Υπηρεσία μας επανειλημμένα αναφέρθηκε στη διαπίστωση ότι, σε αρκετές περιπτώσεις υπενεικίασης των βιομηχανικών τεμαχίων, οι μισθωτές

εισπράττουν πολλαπλάσια χρηματικά ποσά σε σχέση με το ενοίκιο που καταβάλλουν στο Υπουργείο. Θέση του Υπουργείου είναι ότι η Κυβέρνηση ενοικιάζει γη, ενώ οι μισθωτές υπενοικιάζουν τα κτήριά τους. Η Υπηρεσία μας ωστόσο σημειώνει ότι τα σημαντικά ποσά που εισπράττουν οι μισθωτές, εκ των πραγμάτων, δεν οφείλονται μόνο στα κτήρια που έχουν ανεγερθεί, αλλά και στο πλεονέκτημα της τοποθεσίας ορισμένων βιομηχανικών περιοχών, το οποίο τελικά επωφελούνται οικονομικά οι μισθωτές των βιομηχανικών τεμαχίων και όχι ο ιδρυτής και ιδιοκτήτης των τεμαχίων, δηλαδή το Κράτος.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι το Υπουργείο πρέπει να μελετήσει το θέμα και να λάβει τα δέοντα μέτρα ώστε να αποφεύγεται η ευχέρεια για κερδοσκοπική εκμετάλλευση των βιομηχανικών περιοχών, οι οποίες θα πρέπει να εξυπηρετούν αποκλειστικά τους αρχικούς σκοπούς λειτουργίας τους.

Συγκεκριμένα, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως στις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης που ανανεώνονται (στις οποίες, όπως παρατηρήσαμε, γίνεται προσθήκη όρου, σύμφωνα με τον οποίο, ο εκμισθωτής δύναται να επανεκτιμήσει και να αναθεωρήσει οποτεδήποτε το μίσθωμα, εάν αυτό δεν κριθεί συμβατό με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας), το Υπουργείο θα πρέπει να διαμορφώνει τον σχετικό όρο, έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα αύξησης του μισθώματος οποτεδήποτε δικαιολογείται από τα δεδομένα της αγοράς (και όχι μόνο στις περιπτώσεις που η αύξηση δεν είναι συμβατή με το Ευρωπαϊκό δίκαιο).

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τη γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 21.1.2016, η οποία λήφθηκε κατόπιν αιτήματος του Υπουργείου στις 30.3.2015, δεν υφίσταται οποιοδήποτε νομικό κώλυμα για την προσθήκη ως όρου στις υφιστάμενες συμβάσεις μίσθωσης, της εισήγησης της Υπηρεσίας μας για αύξηση του συμβατικού ενοικίου κατά τη χορήγηση της έγκρισης προς τον μισθωτή για υπενοικίαση των υποστατικών του. Τονίζεται ωστόσο ότι, σύμφωνα με την πιο πάνω γνωμάτευση, δεν είναι νομικά επιτρεπτό όπως επιβληθεί αυτή η εισήγηση στον μισθωτή, χωρίς την τροποποίηση των συμβάσεων μίσθωσης και την εκ των προτέρων εξασφάλιση της συναίνεσης των μισθωτών.

Σημειώνεται επίσης ότι, ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων απαντώντας στις 13.5.2015 στην πιο πάνω επιστολή του Υπουργείου με ημερ. 30.3.2015, ανέφερε ότι, ενόψει του ότι, με βάση τον σχετικό όρο στις συμβάσεις μίσθωσης, η αποδοχή και έγκριση αιτήματος ενοικιαστή για υπενοικίαση εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του Κράτους, ως ιδιοκτήτη, θα μπορούσε να τίθεται ως όρος η αποδοχή από τον ενοικιαστή της αύξησης του συμβατικού ενοικίου κατά τον χρόνο έγκρισης της υπενοικίασης. Σε διαφορετική περίπτωση, όπως σχετικά ανέφερε, το αίτημά του θα μπορούσε να απορρίπτεται. Πρακτικά, όπως επίσης ανέφερε, σε περίπτωση που η εισήγηση της Υπηρεσίας μας γίνει αποδεκτή, όταν ενοικιαστής υποβάλλει αίτημα υπενοικίασης, να του ζητείται να υπογράψει σχετική δεσμευτική συμφωνία για καταβολή ψηλότερου ενοικίου για όσο καιρό διαρκεί η υπενοικίαση. Κατά συνέπεια, όπως σχετικά ανέφερε, εάν το Κράτος εισπράξει υψηλότερο μίσθωμα από αυτό που επιβάλλουν οι κανόνες των κρατικών ενισχύσεων δεν δημιουργείται κανένα ζήτημα. Ο Έφορος επεσήμανε επίσης την παρουσία στη σύμβαση μίσθωσης του πιο πάνω όρου, περί δυνατότητας του εκμισθωτή για επανεκτίμηση και αναθεώρηση οποτεδήποτε του μισθώματος εάν αυτό ήθελε κριθεί μη συμβατό με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι υπενοικιαστές είναι κυβερνητικά τμήματα, όπως στα παραδείγματα που αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα:

Βιομηχανική Περιοχή	Ενοικιαστής	Ετήσιο ενοίκιο μίσθωσης €	Κυβερνητικό Τμήμα	Ετήσιο ενοίκιο υπεκμίσθωσης €
Στρόβολος	Εταιρεία «Α»	6.660	Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	135.000
Λάρνακα	Εταιρεία «Β»	1.581	Τμήμα Ηλεκτρομ/λογικών Υπηρεσιών	57.600
Λάρνακα	Εταιρεία «Γ»	2.751	Τμήμα Δημοσίων Έργων	29.400
Λεμεσός	Εταιρεία «Δ»	1.973 (οικόπεδο 48) 1.007 (οικόπεδο 49)	Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών	66.000

Η Υπηρεσία μας θεωρεί σκανδαλώδες το Κράτος να παραχωρεί γη έναντι χαμηλού ενοικίου με στόχο την ανάπτυξη της βιομηχανίας και ο μισθωτής να την υπενοικιάζει - και δη σε κυβερνητικά τμήματα - εισπράττοντας πολλαπλάσιο ενοίκιο από αυτό που ο ίδιος καταβάλλει, χωρίς μάλιστα να εξυπηρετείται ο αρχικός σκοπός λειτουργίας των βιομηχανικών περιοχών.

Η εταιρεία «Α», η οποία περιλαμβάνεται στον πιο πάνω πίνακα και υπενοικιάζει στις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες (ΦΥ) από το 2004 το βιομηχανικό τεμάχιο που της είχε παραχωρήσει το Υπουργείο ΕΕΒΤ, μαζί με την ανεγερθείσα αποθήκη, εισπράττοντας πολλαπλάσιο χρηματικό ποσό σε σχέση με το ενοίκιο που η ίδια καταβάλλει στο Υπουργείο ΕΕΒΤ, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα κερδοσκοπικής εκμετάλλευσης των βιομηχανικών περιοχών.

Συγκεκριμένα, από την 1.4.2004, ημερομηνία υπενοικίασης του τεμαχίου, μέχρι και τις 30.6.2016, οι ΦΥ κατέβαλαν στην εταιρεία «Α» ενοίκια ύψους €1,7 εκ. περίπου, ενώ κατά την εν λόγω περίοδο το αντίστοιχο ποσό που κατέβαλε η συγκεκριμένη εταιρεία στο Υπουργείο ΕΕΒΤ για τη μίσθωση της γης ανήλθε σε μόλις €80.000 περίπου.

Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία μας στην Ετήσια Έκθεσή της για το έτος 2011, παρατήρησε ότι η σύμβαση μίσθωσης που είχε υπογράψει αρχικά η εταιρεία «Α» με το Υπουργείο ΕΕΒΤ για την περίοδο 1.5.1979 – 30.4.2012 ανανεώθηκε σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου ΕΕΒΤ ημερ. 26.4.2012 με έγκριση του τότε Υπουργού ΕΕΒΤ για ακόμα μία περίοδο 33 χρόνων από 1.5.2012 μέχρι 30.4.2045, παρόλο ότι δεν υπήρχε οποιαδήποτε νομική υποχρέωση. Όπως επίσης είχαμε παρατηρήσει, από την 1.1.2004 μέχρι τις 31.12.2012, οι ΦΥ είχαν καταβάλει στην εταιρεία «Α» ενοίκια συνολικού ύψους €1.215.417.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι, το κόστος της ανεγερθείσας αποθήκης ενδεχομένως να υπερκαλύφθηκε με τη μέχρι τότε είσπραξη από την εταιρεία «Α» ενοικίων ύψους €1,2 εκ., ($€1.200.000 = 3.000 \text{ τ.μ.} \times €400/\text{τ.μ.}$ τιμή που προφανώς υπερβαίνει το κόστος κατασκευής βιομηχανικού κτηρίου το 2003 που με βάση τους δείκτες του Τμήματος Στατιστικής ήταν της τάξης των €300/τ.μ.), καθώς επίσης το γεγονός ότι με τη λήξη της σύμβασης μίσθωσης, τόσο η γη όσο και ο αποθηκευτικός χώρος που ανεγέρθηκε σ' αυτή θα περιέρχονταν στην κυριότητα του Κράτους, θεωρούμε την ενέργεια παραχώρησης έγκρισης για ανανέωση της σύμβασης μίσθωσης, ως ένδειξη κακοδιαχείρισης, η οποία ουδόλως εξυπηρετούσε τα συμφέροντα του δημοσίου, παρά μόνο ενός ιδιώτη.

Η τεράστια διαφορά μεταξύ των δύο ενοικίων, θεωρούμε ότι δεν οφείλεται αποκλειστικά στον αποθηκευτικό χώρο που έχει ανεγερθεί στο βιομηχανικό τεμάχιο και ενοικιάζεται από τις ΦΥ, αλλά προφανώς οφείλεται, αφενός στη μη επιβολή του αγοραίου ενοικίου από το Υπουργείο ΕΕΒΤ και

αφετέρου, στο υπερβολικά ενδεχομένως ψηλό ενοίκιο που συμφωνήθηκε μεταξύ των ΦΥ και της εταιρείας «Α».

Η Υπηρεσία μας σε επιστολή της προς το Υπουργείο ΕΕΒΤ ημερ. 29.9.2016, ενόψει της λήξης του συμβολαίου μεταξύ των ΦΥ και της εταιρείας «Α» στις 30.6.2015, ανέφερε ότι το Υπουργείο ΕΕΒΤ θα πρέπει να εξετάσει, σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, κατά πόσο υπάρχει νόμιμος τρόπος ανάκτησης του τεμαχίου από το Κράτος. Σε περίπτωση που αυτό δεν γίνει κατορθωτό, το Υπουργείο θα πρέπει να προχωρήσει σε προσπάθεια αναπροσαρμογής του ενοικίου που καταβάλλει η εταιρεία «Α», σε αγοραίο.

Συναφώς αναφέρεται ότι κατά την ανανέωση της σύμβασης μίσθωσης μεταξύ του Υπουργείου ΕΕΒΤ και της εταιρείας «Α», έγινε προσθήκη όρου σύμφωνα με τον οποίο *«Ο εκμισθωτής δύναται να επανεκτιμήσει και να αναθεωρήσει οποτεδήποτε το μίσθωμα εάν αυτό ήθελε κριθεί μη συμβατό με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, ούτως ώστε να το καταστήσει συμβατό με αυτό/αυτούς και ο μισθωτής δεσμεύεται όπως αποδεχθεί το αναθεωρημένο μίσθωμα και όπως καταβάλλει τούτο»*.

Σε διαφορετική περίπτωση, όπως σχετικά αναφέραμε, οι ΦΥ θα πρέπει να εξετάσουν εναλλακτικές προτάσεις για την ικανοποίηση των αποθηκευτικών αναγκών και να εγκαταλείψουν το κτήριο.

Λόγω του ότι το πολύ χαμηλό ενοίκιο που καταβάλλει η εταιρεία «Α», σε σχέση με το ενοίκιο που καταβάλλουν οι ΦΥ, ενδεχομένως να αποτελεί κρατική ενίσχυση, η πιο πάνω επιστολή μας κοινοποιήθηκε και στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων για τη δική του εξέταση.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ στην απάντησή του τον Νοέμβριο 2016, μας ανέφερε ότι το Υπουργείο με επιστολή του ημερ. 25.10.2016 ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας νομική συμβουλή κατά πόσο υπάρχει νόμιμος τρόπος ανάκτησης του οικοπέδου που έχει εκμισθωμένο η εταιρεία «Α» στην ΚΠΒ Στροβόλου, στο οποίο έχει ανεγείρει εργοστασιακό κτήριο και το έχει ενοικιάσει στις ΦΥ. Σε περίπτωση που η ανάκτηση του οικοπέδου δεν είναι εφικτή, το Υπουργείο ζήτησε νομική συμβουλή κατά πόσο νομιμοποιείται να αυξήσει το συμβατικό ενοίκιο.

Χαρακτηριστικό επίσης παράδειγμα αποτελεί και η εταιρεία «Β», που αναφέρεται στον πιο πάνω πίνακα, η οποία υπενοικιάζει από το 2004 το βιομηχανικό τεμάχιο μαζί με τα ανεγερθέντα σε αυτό υποστατικά στο Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών και η σχετική σύμβαση μίσθωσής της ανανεώθηκε από τον τότε Υπουργό ΕΕΒΤ στις 8.5.2008 για ακόμα μια περίοδο 33 χρόνων από 1.11.2012 μέχρι 31.12.2045.

Σύσταση: Το Υπουργείο να προβεί άμεσα, σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία σε όλες τις ενδεικνυόμενες ενέργειες έτσι ώστε στις περιπτώσεις ανανέωσης υφιστάμενων συμβάσεων μίσθωσης ή υπογραφής νέων συμβάσεων, να περιληφθεί σχετικός όρος, έτσι ώστε να παρέχεται η δυνατότητα αύξησης του μισθώματος στις περιπτώσεις που δικαιολογείται από τα δεδομένα της αγοράς νοουμένου ότι αυτή είναι συμβατή με τη νομοθεσία.

Επίσης, να προβεί σε ενέργειες για τροποποίηση των νέων συμβάσεων μίσθωσης, έτσι ώστε σε περίπτωση υπενοικίασης των υποστατικών να παρέχεται η ευχέρεια επιβολής στον μισθωτή του αγοραίου ενοικίου για τη γη.

Επιπλέον, κατά τον χρόνο έγκρισης της υπενοικίασης από το Υπουργείο, να τίθεται ως όρος η αποδοχή από τον ενοικιαστή της αύξησης του συμβατικού ενοικίου, ως η εισήγηση του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς ανέφερε ότι, σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 21.1.2016, δεν είναι νομικά επιτρεπτό να εφαρμοστεί για τις υφιστάμενες συμβάσεις

μίσθωσης η εν λόγω εισήγηση χωρίς την τροποποίηση της σύμβασης μίσθωσης για την οποία απαιτείται η εκ των προτέρων εξασφάλιση της συναίνεσης του μισθωτή.

(δ) Χρησιμοποίηση βιομηχανικών τεμαχίων για σκοπούς άλλους από αυτούς που καθορίζονται στις συμβάσεις μίσθωσης/παράνομες επεκτάσεις κτηριακών εγκαταστάσεων. Όπως ήδη έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες επιστολές/εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, έρευνα που διενεργήθηκε το 2007, αλλά και στοιχεία από επιθεωρήσεις των ΚΒΠ από λειτουργούς του Κλάδου καταδεικνύουν ότι σε αρκετές περιπτώσεις, μισθωτές είτε χρησιμοποιούν τα εργοστασιακά τους κτήρια για σκοπούς άλλους από αυτούς που καθορίζονται στις συμβάσεις μίσθωσης, είτε προβαίνουν σε παράνομες επεκτάσεις των κτηριακών τους εγκαταστάσεων χωρίς την εκ των προτέρων εξασφάλιση των απαιτούμενων εγκρίσεων, είτε τα υπενοικιάζουν, χωρίς την απαιτούμενη έγκριση του Υπουργείου ΕΕΒΤ, σε τρίτους, οι οποίοι με τη σειρά τους τα χρησιμοποιούν για σκοπούς άλλους από αυτούς που καθορίζονται στις συμβάσεις μίσθωσης, που ενδεχομένως να μην εμπίπτουν στις επιτρεπόμενες από τους σχετικούς Κανονισμούς χρήσεις.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η διαφορετική από την αρχικά προορισθείσα χρήση των υποστατικών αυτών και η χωρίς έγκριση αλλαγή χρήσης, δεν συμβάλλει στον υγιή ανταγωνισμό με τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε εμπορικές ή/και άλλες περιοχές και καταβάλλουν πολλαπλάσια ενοίκια, σύμφωνα με τις συνθήκες της ελεύθερης αγοράς.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, με επιστολή του αρ. Φακ. Γ.Ε. 93/37/30 ημερ. 8.8.2012 προς το Υπουργείο, ανέφερε ότι, σύμφωνα με τον όρο 7(β) της σύμβασης μίσθωσης που υπογράφεται μεταξύ της Κυβέρνησης και του μισθωτή, παρέχεται δικαίωμα στην Κυβέρνηση να εισέλθει στο μίσθιο και με το γεγονός αυτό να επέρχεται λύση της Σύμβασης. Επίσης, όπως αναφέρεται και σε παράγραφο πιο πάνω, το Υπουργείο σύμφωνα με υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας έχει την ευχέρεια να καταχωρίζει αγωγή για έξωση όσων μισθωτών δεν συμμορφώνονται με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις.

Το Υπουργείο ωστόσο, αδυνατώντας να υιοθετήσει τις εισηγήσεις της Νομικής Υπηρεσίας για άμεση παρέμβαση και επιδίωξη της έξωσης των μισθωτών και της λύσης των συμβάσεων μίσθωσης, παραπέμπει τις πλείστες υποθέσεις των μισθωτών που χρησιμοποιούν τα εργοστασιακά τους κτήρια για σκοπούς άλλους από αυτούς που καθορίζονται στις συμβάσεις μίσθωσης στη Νομική Υπηρεσία για λήψη δικαστικών μέτρων για τερματισμό της μη επιτρεπόμενης χρήσης και συμμόρφωση με τις πρόνοιες της σύμβασης, με αποτέλεσμα, λόγω των χρονοβόρων δικαστικών διαδικασιών, το πρόβλημα να διαιωνίζεται.

Σημειώνεται ότι, ο Γενικός Εισαγγελέας, στη γνωμάτευσή του ημερ. 21.1.2016, ενημέρωσε το Υπουργείο ότι σε περιπτώσεις άρνησης των μισθωτών να συμμορφωθούν με δικαστικές αποφάσεις για έξωση τους και ανάκτηση της κατοχής του ακινήτου, είναι δυνατή η χρησιμοποίηση της συνδρομής της Αστυνομίας για την εκτέλεση των διαταγμάτων έξωσης. Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι, εφόσον οι μισθωτές δεν συμμορφώνονται με διάταγμα έξωσής τους, είναι δυνατή η προσφυγή στο Δικαστήριο καταχωρώντας αίτηση για παρακοή του διατάγματος έξωσης, νοουμένου ότι έχει προηγηθεί η επίδοση του διατάγματος έξωσης.

Σύσταση: Το Υπουργείο, σε συνεννόηση και, με βάση τις υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας, να προχωρήσει στη λήψη άμεσων ενεργειών για επίλυση του πιο πάνω προβλήματος.

(ε) Επιθεωρήσεις ΚΒΠ. Η τακτική επιθεώρηση των ΚΒΠ είναι αναγκαία έτσι ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα τα διάφορα προβλήματα όπως είναι η αυθαίρετη επέμβαση σε κυβερνητική γη, η υπενοικίαση μέρους των υποστατικών χωρίς την έγκριση του Υπουργείου, η παράνομη χρήση, η παράνομη κτηριακή επέκταση και άλλα, τα οποία δεν συνάδουν με τους όρους των συμβάσεων μίσθωσης, καθώς επίσης με τους σχετικούς Κανονισμούς. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, τόσο ο αριθμός των επιθεωρήσεων όσο και ο αριθμός των επισκέψεων/ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν σε ΚΒΠ κατά τη διάρκεια του 2015 παρουσίασαν σημαντική μείωση, σε σύγκριση με το 2014.

Σύμφωνα με στοιχεία που εξασφαλίστηκαν για 8 από τις 13 ΚΒΠ, κατά τη διάρκεια του 2015 διενεργήθηκαν μόνο 27 επιθεωρήσεις κατά τις οποίες πραγματοποιήθηκαν 112 επισκέψεις σε υποστατικά/βιομηχανίες, σε σύγκριση με 49 επιθεωρήσεις και 225 επισκέψεις το 2014, παρουσιάζοντας μείωση 44,9% και 50,2%, αντίστοιχα. Στο σύνολο των επιχειρήσεων που ήταν εγκατεστημένες στις υπό αναφορά ΚΒΠ, οι οποίες σύμφωνα με την Έκθεση αξιολόγησης του θεσμού των ΚΒΠ τον Μάιο του 2015 ήταν 493, οι επιθεωρήσεις κάλυψαν ποσοστό μόνο 22,7%.

Σημειώνεται ότι, σχεδόν και για τις 8 ΚΒΠ παρουσιάστηκε μείωση τόσο στον αριθμό των επιθεωρήσεων, καθώς επίσης στον αριθμό των επισκέψεων/ελέγχων σε βιομηχανικά υποστατικά. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, στην ΚΒΠ Αγ. Αθανασίου πραγματοποιήθηκαν 2 μόνο επισκέψεις σε σύγκριση με 11 το 2014 και επιθεωρήθηκαν μόνο 5 βιομηχανίες (3,7%) σε σύγκριση με 48 το 2014, στην ΚΒΠ Λάρνακας πραγματοποιήθηκαν 3 επισκέψεις και επιθεωρήθηκαν μόνο 2 βιομηχανίες (2,4%) ενώ στην ΚΒΠ Κοκκινотριμιτιάς πραγματοποιήθηκε μόνο μία επίσκεψη σε σύγκριση με 3 το 2014 και δεν επιθεωρήθηκε κανένα βιομηχανικό υποστατικό.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς ανέφερε ότι η μείωση των επισκέψεων στις ΚΒΠ κατά το 2015 οφείλεται κυρίως στη μείωση του προσωπικού κατά ένα λειτουργό και στην αύξηση του απαιτούμενου χρόνου που διαθέτουν οι υπόλοιποι λειτουργοί σε υποθέσεις μισθωτών για τις οποίες καταχωρούνται αγωγές στα Δικαστήρια.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε και πάλι την άποψη ότι θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια περαιτέρω αύξησης των επισκέψεων από τους Λειτουργούς που διενεργούν τις επιθεωρήσεις, ώστε τα προβλήματα να εντοπίζονται έγκαιρα και να λαμβάνονται τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα.

Σύσταση: Η κατάρτιση από τον αρμόδιο Κλάδο προγράμματος ελέγχου των ΚΒΠ και των εγκατεστημένων σ' αυτές επιχειρήσεων, έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται η επιθεώρηση, εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου που θα καθοριστεί από το Υπουργείο, όλων των βιομηχανικών τεμαχίων/υποστατικών. Στα πλαίσια των εν λόγω επισκέψεων, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, θα πρέπει να λαμβάνονται οι δέουσες ενέργειες για εντοπισμό όλων των προβληματικών περιπτώσεων και λήψη μέτρων για διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου με βάση και τις υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας.

Επίσης, για σκοπούς ορθολογιστικής πληροφόρησης/παρακολούθησης και λήψης κατάλληλων ενεργειών, η Υπηρεσία μας επανέλαβε προηγούμενη εισήγησή της, όπως δημιουργηθεί κατάλληλα διαμορφωμένο μητρώο, στο οποίο να καταχωρίζονται τα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων που πραγματοποιούνται σε κάθε ΚΒΠ και βιομηχανικό τεμάχιο, τυχόν σχόλια και παρατηρήσεις (τα οποία ήδη τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή), καθώς επίσης οι οδηγίες του Προϊστάμενου του Κλάδου, οι ενέργειες για την εφαρμογή τους, καθώς επίσης τα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς πληροφόρησε ότι η σύσταση της Υπηρεσίας μας έχει υιοθετηθεί.

Σχέδια παροχής χορηγιών και επιδοτήσεων.

(α) Οι προϋπολογισθείσες και πραγματικές δαπάνες των σχεδίων παροχής χορηγιών και επιδοτήσεων, καθώς επίσης το ποσοστό υλοποίησης των εν λόγω δαπανών κατά τα τέσσερα τελευταία έτη, είχαν ως ακολούθως:

Έτος	Προϋπολογισμός	Πραγματικές δαπάνες	Ποσοστό υλοποίησης
	€ εκ.	€ εκ.	%
2012	14,5	10,5	72,4
2013	11,4	7,1	62,3
2014	13,2	6,9	52,3
2015	14,3	7,5	52,5

Όπως φαίνεται από τον πιο πάνω πίνακα, το ποσοστό υλοποίησης για το έτος 2015 διατηρήθηκε στα ίδια χαμηλά επίπεδα του 2014.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση που υπέβαλε το Υπουργείο ΕΕΒΤ στο Υπουργικό Συμβούλιο στις 13.05.2016 σχετικά με τις παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014, οι κύριοι λόγοι για τους οποίους οι εγκεκριμένοι αιτητές δεν προχωρούν με την αξιοποίηση της κυβερνητικής χορηγίας, είναι το αρνητικό οικονομικό κλίμα που εξακολουθεί να επικρατεί, το οποίο επηρεάζει τις επενδύσεις, καθώς επίσης, η δυσκολία στην εξασφάλιση δανείων για χρηματοδότηση των επενδύσεων.

Το Υπουργείο με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση των σχεδίων ανέθεσε σε εξειδικευμένο οίκο, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τη μελέτη των σχεδίων χορηγιών του Υπουργείου που αφορούν στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, με στόχο την αξιολόγησή τους, ώστε να προσαρμοστούν και να εξυπηρετούν τις ανάγκες της αγοράς, όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα. Οι εισηγήσεις της εν λόγω μελέτης, η οποία υποβλήθηκε στο Υπουργείο τον Ιούλιο του 2015, αφορούν σε συγκεκριμένες ενέργειες που πρέπει να γίνουν από πλευράς Υπουργείου για το κάθε σχέδιο ξεχωριστά, αλλά και γενικότερα για τον τρόπο διαχείρισης των σχεδίων, ώστε αυτά να καταστούν πιο αποτελεσματικά και πιο αποδοτικά τόσο για τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς όσο και για την οικονομία. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη μελέτη, κρίνεται επιβεβλημένη η ανάπτυξη ενός λογισμικού μέσω του οποίου θα διεκπεραιώνεται όλη η εργασία που απαιτείται για την εφαρμογή των σχεδίων. Όπως σχετικά αναφέρεται, η υποβολή, αρχειοθέτηση, αξιολόγηση και διαχείριση των αιτήσεων θα πρέπει να γίνεται εξ ολοκλήρου ηλεκτρονικά, γεγονός που θα βοηθήσει και την επικοινωνία με άλλα συστήματα εντός και εκτός Κύπρου που βρίσκονται σε λειτουργία και σχετίζονται με τη λειτουργία των διαρθρωτικών ταμείων. Στα πλαίσια του Μνημονίου Συνεργασίας στον τομέα των Μικρών και Μεσάιων Επιχειρήσεων που υπογράφηκε στις 28 Νοεμβρίου 2014 μεταξύ του Υπουργείου ΕΕΒΤ και του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής Δημοκρατίας, το Υπουργείο ΕΕΒΤ έχει εξασφαλίσει συμφωνία για παραχώρηση του Ελλαδικού Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) για κάλυψη των αναγκών μηχανογράφησης των Σχεδίων Χορηγιών του Υπουργείου. Η παραχώρηση του συστήματος, όπως έχουμε πληροφορηθεί, θα υλοποιηθεί σε δύο φάσεις.

Σύσταση: Λήψη κατάλληλων ενεργειών από το Υπουργείο, για εφαρμογή των υπόλοιπων εισηγήσεων της πιο πάνω μελέτης στην αμέσως επόμενη προκήρυξη, με στόχο την τάχιστα προσαρμογή των σχεδίων, έτσι ώστε να εξυπηρετούν τις ανάγκες της αγοράς, όπως έχουν διαμορφωθεί σήμερα. Επιπρόσθετα, εισηγηθήκαμε όπως ο Προϋπολογισμός ετοιμάζεται λαμβάνοντας υπόψη τη δυνατότητα υλοποίησής του, ώστε να μην παρουσιάζονται τόσο σημαντικές αποκλίσεις.

(β) Σχέδια χορηγιών για την Προώθηση Γεωργικών και Βιομηχανικών Προϊόντων και για την προώθηση Υπηρεσιών στην Ενιαία Αγορά και τρίτες χώρες. Σύμφωνα με τους όρους που περιλαμβάνονται στους Οδηγούς των πιο πάνω Σχεδίων, οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να υποβάλουν στο Υπουργείο πρωτότυπο της αίτησης συμμετοχής η οποία θα πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται μεταξύ άλλων από «Υπεύθυνη Δήλωση για χορήγηση κρατικής Ενίσχυσης» με την οποία θα βεβαιώνεται ότι η επιχείρηση που έχει

υποβάλλει αίτηση, ή οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο αποτελεί μέρος της ίδιας επιχείρησης, δεν έχει οποιαδήποτε εκκρεμούσα οφειλή προς το Κράτος.

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαφάνηκε, κατά το στάδιο καταβολής της εγκριθείσας χορηγίας ότι συγκεκριμένες εταιρείες όφειλαν σημαντικά ποσά στο Δημόσιο κατά το στάδιο υποβολής της αίτησής τους, χωρίς να τα είχαν συμπεριλάβει στην πιο πάνω Δήλωση, γεγονός που υποδηλώνει ότι η Δήλωση τους ήταν ψευδής. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, το Υπουργείο προχώρησε στην καταβολή/συμψηφισμό της χορηγίας, παρόλο ότι σύμφωνα με τους Οδηγούς των Σχεδίων, η ψευδής, ανακριβής, ελλιπής ή παραπλανητική δήλωση είτε κατά το στάδιο υποβολής αίτησης συμμετοχής στο Σχέδιο, είτε κατά την υποβολή των σχετικών αποδεικτικών συμμετοχής, συνεπάγεται την υποχρέωση επιστροφής της χορηγίας εντόκως προς 5% τον χρόνο και, ως εκ τούτου θεωρούμε ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν θα έπρεπε να είχε καταβληθεί η χορηγία. Όπως επίσης αναφέρεται στον Οδηγό του Σχεδίου, δυνατόν να ληφθούν πρόσθετα μέτρα όπως ο αποκλεισμός συμμετοχής από όλα τα Σχέδια χορηγιών του Υπουργείου για 3 έτη ή/και λήψη νομικών μέτρων.

Στο μεταξύ, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 13 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), οι οποίες παρέχουν τη δυνατότητα συμψηφισμού οφειλόμενων ποσών κατά τη διενέργεια οποιασδήποτε πληρωμής προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς επίσης τις διατάξεις του περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών Νόμου του 2016 (Ν.76(Ι)/2016), ο οποίος επιτρέπει τον διακανονισμό για την εξόφληση των οφειλών προς το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων με δόσεις, το Υπουργείο θα πρέπει να μελετήσει το ενδεχόμενο τροποποίησης του σχετικού όρου στους Οδηγούς των Σχεδίων έτσι ώστε να μην απαιτείται η υποβολή της πιο πάνω Δήλωσης στο στάδιο υποβολής της αίτησης συμμετοχής.

(γ) Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας – Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014 – 2020. Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης των αιτήσεων που λήφθηκαν στα πλαίσια του πιο πάνω Σχεδίου, θέμα για το οποίο η Υπηρεσία μας έγινε δέκτης καταγγελιών από αιτητές. Επισημαίνεται ότι σε συγκεκριμένη καταγγελία, αιτητής εκφράζει την ανησυχία του κατά πόσον στο μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από την υποβολή της αίτησής του, η ιδέα του, αφού πρόκειται για υποβολή προτάσεων καινοτομίας, ενδεχομένως να έχει διαρρεύσει και κάποιος άλλος ήδη να την υλοποιεί. Επίσης, σε μεταγενέστερη καταγγελία του, η οποία υποβλήθηκε στο Υπουργείο ΕΕΒΤ και κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας, εγείρει θέμα εφαρμογής των κανόνων χρηστής διακυβέρνησης και συγκεκριμένα της αποτελεσματικότητας.

Συγκεκριμένα, κατόπιν σχετικής διερεύνησης, η Υπηρεσία μας παρατήρησε τα ακόλουθα:

- Ο έλεγχος των τυπικών προϋποθέσεων των 223 αιτήσεων που είχαν υποβληθεί στο Υπουργείο από τις 12.1.2015 μέχρι τις 16.3.2015, με βάση τον οποίο 47 αιτήσεις απορρίφθηκαν, ολοκληρώθηκε με μεγάλη καθυστέρηση τον Απρίλιο 2016.
- Η ανάθεση συμβάσεων σε ανεξάρτητους, εκτός του δημόσιου τομέα, τεχνικούς αξιολογητές, οι οποίοι σύμφωνα με τον Οδηγό του Σχεδίου θα βαθμολογούν τα βασικά κριτήρια, άρχισε στις 22.4.2016 και όπως έχουμε πληροφορηθεί, στις 25.10.2016 εκκρεμούσε η ανάθεση δύο συμβάσεων. Σημειώνεται ότι, μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (10.10.2016) είχε ολοκληρωθεί η αξιολόγηση/βαθμολόγηση μόνο 31 αιτήσεων.
- Μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (10.10.2016) δεν είχε ακόμα συσταθεί η Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία, με βάση τον Οδηγό του Σχεδίου θα προβεί στην αξιολόγηση/βαθμολόγηση των αιτήσεων με βάση επιπρόσθετα κριτήρια.

Σύσταση: Λήψη άμεσων μέτρων για επίσπευση των διαδικασιών αξιολόγησης των αιτήσεων.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι έχει συσταθεί η Επιτροπή Αξιολόγησης και άρχισε συνεδρίες. Όπως επίσης μας πληροφόρησε, η αξιολόγηση των αιτήσεων βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο και τα αποτελέσματα αναμένεται να ανακοινωθούν το αργότερο σε δύο μήνες.

(δ) Στα σχέδια χορηγιών του Υπουργείου περιλαμβάνεται πρόνοια, σύμφωνα με την οποία αποκλείονται από αυτά αιτητές, που είχαν καταδικαστεί για απάτη σε σχέση με σχέδια χορηγιών του Υπουργείου, πρόνοια η οποία ήδη εφαρμόζεται. Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε σε προηγούμενες Εκθέσεις της όπως το Υπουργείο, εξετάσει το ενδεχόμενο επέκτασής της, έτσι ώστε να αποκλείονται και αιτητές που έχουν καταδικαστεί για απάτη σε σχέση με οποιοδήποτε κυβερνητικό σχέδιο χορηγίας. Προς τον σκοπό αυτό, εισηγηθήκαμε όπως, σε συνεργασία με άλλα εμπλεκόμενα Τμήματα/Υπουργεία, καθώς επίσης με τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων και το Υπουργείο Οικονομικών, τύχει μελέτης το θέμα της δημιουργίας ενός κεντρικού μητρώου. Επίσης, ανεξάρτητα από την ύπαρξη ενός κεντρικού μητρώου, επειδή η πληροφόρηση αναφορικά με αιτητές που καταδικάστηκαν για απάτη σε σχέση με οποιοδήποτε κυβερνητικό σχέδιο χορηγίας, μπορεί να περιέλθει στην αντίληψη του Υπουργείου λόγω και της συνεργασίας του με άλλα κυβερνητικά τμήματα, εισηγηθήκαμε όπως επανεξεταστεί η συμπερίληψη της πιο πάνω πρόνοιας στα σχέδια χορηγιών του Υπουργείου.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση που υποβλήθηκε από το Υπουργείο προς το Υπουργικό Συμβούλιο, αναφορικά με τις παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014, το Υπουργείο υιοθετεί την εν λόγω εισήγηση και προτίθεται να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες τροποποιήσεις στους οδηγούς των Σχεδίων Χορηγιών του Υπουργείου, προκειμένου η εν λόγω πρόνοια να εφαρμοστεί στις νέες προκηρύξεις Σχεδίων.

Όπως επίσης αναφέρεται στην πιο πάνω έκθεση (σχετική αναφορά έγινε και στην παράγραφο (α) πιο πάνω), το Υπουργείο προωθεί την υλοποίηση μηχανογραφημένου συστήματος διαχείρισης όλων των σχεδίων χορηγιών του, στο οποίο θα μπορούν να συνδεθούν και συστήματα διαχείρισης των σχεδίων χορηγιών άλλων Υπουργείων, έτσι ώστε δεδομένα και πληροφορίες αναφορικά με περιπτώσεις απάτης, να είναι διαθέσιμα σε όλα τα κυβερνητικά Τμήματα τα οποία διαχειρίζονται σχέδια χορηγιών.

Σύσταση: Το Υπουργείο να προβεί άμεσα σε όλες τις απαιτούμενες τροποποιήσεις στους οδηγούς των Σχεδίων Χορηγιών, προκειμένου να περιληφθεί σ' αυτούς η πρόνοια στη βάση της οποίας θα αποκλείονται αιτητές που έχουν καταδικαστεί για απάτη σε σχέση με οποιοδήποτε κυβερνητικό σχέδιο χορηγίας. Επίσης, εισηγούμαστε παρακολούθηση της ολοκλήρωσης υλοποίησης του πιο πάνω συστήματος με στόχο την εφαρμογή του το συντομότερο δυνατό.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς ανέφερε ότι η σύσταση της Υπηρεσίας μας θα υιοθετηθεί στις επόμενες προκηρύξεις των Σχεδίων του Υπουργείου. Συγκεκριμένα, όπως μας ανέφερε, ο έλεγχος για τυχόν καταδικαστική απόφαση αιτητών από οποιοδήποτε κυβερνητικό σχέδιο θα γίνεται μέσω υπεύθυνης δήλωσης που θα υποβάλλεται μαζί με την αίτηση. Ήδη, όπως μας πληροφόρησε, σύμφωνα με τον αρμόδιο Προϊστάμενο του Κλάδου, τροποποιούνται οι σχετικές πρόνοιες του Σχεδίου Χορηγιών για τα Οινοποιεία που θα προκηρυχθεί τον Ιανουάριο.

(ε) Δυνατότητα ελέγχου των ανωτάτων ορίων ενίσχυσης για κάθε επιχείρηση. Σύμφωνα με τους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 1408/2013 και 1407/2013 το σύνολο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται ανά δικαιούχο επιχείρηση στη Δημοκρατία, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των €200.000, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Σημειώνεται ότι τα ανώτατα όρια ενισχύσεων που καθορίζονται από τους πιο πάνω κανονισμούς (άρθρο 3(2)) αφορούν μια «ενιαία επιχείρηση».

Στους Οδηγούς των Σχεδίων Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) προς κυπριακές επιχειρήσεις, το Υπουργείο περιλαμβάνει σχετικό όρο σύμφωνα με τον οποίο η αίτηση συμμετοχής από ενδιαφερόμενους θα πρέπει να συνοδεύεται, μεταξύ άλλων, από:

«Δήλωση δυνάμει του Κανονισμού 3(2) των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμών του 2009 και 2012» (Παράρτημα ΙΙΙ της αίτησης), με την οποία θα βεβαιώνεται ότι, λαμβάνοντας το εν λόγω ποσό χορηγίας, η οικεία επιχείρηση δεν αναμένεται να ξεπεράσει το ανώτατο συνολικό ποσό ενισχύσεων De minimis, ύψους €200.000, που της έχει καταβληθεί από οποιαδήποτε Αρμόδια Αρχή της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά τα τελευταία τρία οικονομικά έτη».

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι στο Υπουργείο δεν τηρείται συγκεντρωτικό μητρώο αναφορικά με τις Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) που παραχωρούνται προς διάφορες εταιρείες στα πλαίσια των διαφόρων σχεδίων χορηγιών που το Υπουργείο, κατά καιρούς, προκηρύσσει. Ο κάθε κλάδος, τηρεί δικό του ξεχωριστό μητρώο στο οποίο καταχωρούνται μόνο οι χορηγίες/ενισχύσεις που παραχωρούνται στα πλαίσια των σχεδίων που βρίσκονται κάτω από τον τομέα ευθύνης του, με αποτέλεσμα, η διοικητική πληροφόρηση να είναι ανεπαρκής και οι δυνατότητες ελέγχου αναφορικά με τα συνολικά ποσά χορηγιών/ενισχύσεων που παραχωρούνται σε κάθε εταιρεία ή και «ενιαία επιχείρηση» πολύ περιορισμένες.

Λόγω επίσης της μη τήρησης συγκεντρωτικού μητρώου από όλους τους φορείς του δημοσίου, δεν μπορεί να διαπιστωθεί εάν τυγχάνουν παραβίασης τα ανώτατα όρια ενισχύσεων που καθορίζονται από τους πιο πάνω Κανονισμούς.

Σύσταση: Ως πρώτο βήμα θα πρέπει να δημιουργηθεί κεντρικό μητρώο, σε επίπεδο Υπουργείου, στο οποίο να καταχωρίζονται όλα τα ποσά χορηγιών/ενισχύσεων που παραχωρούνται στα πλαίσια των διαφόρων Προγραμμάτων/Σχεδίων, έτσι ώστε να παρέχεται ολοκληρωμένη πληροφόρηση αναφορικά με τα ποσά που χορηγούνται σε κάθε εταιρεία. Στη συνέχεια, το Υπουργείο, σε συνεννόηση και συνεργασία και με άλλους φορείς του Δημοσίου ή και ανεξάρτητους φορείς οι οποίοι χειρίζονται θέματα/προγράμματα χορηγιών/ενισχύσεων (π.χ. Μονάδα Μεταρρύθμισης της Δημόσιας Υπηρεσίας στην Προεδρία της Δημοκρατίας, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Γεωργίας, Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, Γραφείο Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων, Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής κ.α.) θα πρέπει να μελετήσουν την ανάπτυξη μιας κοινής πλατφόρμας στην οποία θα καταχωρίζονται στοιχεία από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων (ΚΟΠΕ).

(α) Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με αρ. 62.593 και ημερ. 5.9.2005, ενέκρινε τη σύσταση εταιρείας περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση, η οποία θα λειτουργεί ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός, με μόνο μέλος την Κυπριακή Δημοκρατία, για την προσέλκυση και εξυπηρέτηση ξένων επενδυτών.

Οι κυριότεροι σκοποί του Οργανισμού είναι η προώθηση της Κύπρου ως επενδυτικού κέντρου, η υποστήριξη στους ξένους επενδυτές, η επικοινωνία με επενδυτές, η προώθηση και διευκόλυνση εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών, η συλλογή πληροφοριών και η δημιουργία τράπεζας πληροφοριών πάνω σε θέματα ξένων επενδύσεων, επενδυτικών ευκαιριών και νομοθεσίας, τις οποίες να καθιστά διαθέσιμες προς τους ενδιαφερόμενους επενδυτές.

(β) Κρατική επιχορήγηση. Τα έξοδα του Οργανισμού καλύπτονται εξολοκλήρου από κρατική χορηγία, το ύψος της οποίας, κατά τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

2015	2014	2013	2012	2011
€	€	€	€	€
1.552.309	1.640.527	1.200.000	1.150.000	1.000.000

Η συνολική κρατική επιχορήγηση του ΚΟΠΕ από την ημερομηνία δραστηριοποίησής του (2007) μέχρι τον Δεκέμβριο 2015 ανέρχεται στο σημαντικό ποσό των €9,7 εκ. Η Υπηρεσία μας στην Ετήσια Έκθεσή της για το 2014 ανέφερε ότι δεν υπάρχει ένδειξη κατά πόσον το Υπουργείο ΕΕΒΤ, ως το αρμόδιο Υπουργείο, έχει προβεί στην αξιολόγηση κόστους/οφέλους από τη λειτουργία του και εισηγήθηκε τη διενέργεια μελέτης, στην οποία να παρουσιάζονται οι μέχρι σήμερα επενδύσεις που έχει αποφέρει ο εν λόγω Οργανισμός, έτσι ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση κόστους/οφέλους από τη λειτουργία του και η λήψη κατάλληλων αποφάσεων, αναφορικά με τη συνέχιση της λειτουργίας του ως ανεξάρτητος Οργανισμός ή την ένταξη των δράσεών του κάτω από το αρμόδιο Υπουργείο.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου ΕΕΒΤ μάς ανέφερε ότι η μελέτη αναδιάρθρωσης του Υπουργείου που έγινε από την Ομάδα Συμβούλων του National School of Government International, στην οποία περιλαμβάνεται και ο ΚΟΠΕ κατέδειξε την ανάγκη στενότερης συνεργασίας και εποπτείας του ΚΟΠΕ από το Υπουργείο, καθώς και την ανάγκη για κατάρτιση εργαλείων καταμέτρησης της αποτελεσματικότητας των δράσεων του ΚΟΠΕ. Προς τούτο σημειώθηκε ότι, σύμφωνα με την εξαγγελία για δημιουργία Υφυπουργείου Ανάπτυξης, ενδέχεται το εν λόγω Υφυπουργείο να αναλάβει την εποπτεία του ΚΟΠΕ. Το Υπουργείο, εν αναμονή των πιο πάνω εξελίξεων, δεν προχώρησε στη διενέργεια της μελέτης για αξιολόγηση του κόστους/οφέλους της λειτουργίας του ΚΟΠΕ.

Προγράμματα δημιουργίας και λειτουργίας εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων και Δημιουργίας Νέων Επιχειρήσεων Υψηλής Τεχνολογίας και Καινοτομίας (Ν.Ε.Υ.Τ.Κ.) μέσω των εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων.

Λόγω διοικητικών και άλλων προβλημάτων που προέκυψαν μεταξύ του εκκολαπτηρίου ΚΕΚ Προμηθείας Λτδ και τεσσάρων Ν.Ε.Υ.Τ.Κ. του εκκολαπτηρίου, το Υπουργείο αποφάσισε στις 30.10.2007 τη διακοπή οποιωνδήποτε πληρωμών στις τέσσερις Ν.Ε.Υ.Τ.Κ. Το Υπουργείο διαβίβασε το 2008 στον Γενικό Εισαγγελέα εκθέσεις γεγονότων, ζητώντας να καταχωριστούν αγωγές εναντίον του Διευθυντή του εκκολαπτηρίου, για τη διεκδίκηση ποσού ύψους μέχρι και €546.415 από τις χορηγίες που παραχωρήθηκαν στις τέσσερις Ν.Ε.Υ.Τ.Κ. Τον Μάρτιο 2014 το Υπουργείο ετοίμασε και απέστειλε στη Νομική Υπηρεσία επικαιροποιημένη έκθεση γεγονότων. Επιπρόσθετα, τον Οκτώβριο 2014, το Υπουργείο, κατόπιν συνεννόησης με τη Νομική Υπηρεσία, απέστειλε επιστολές στο εκκολαπτήριο και στις 2 από τις 4 Ν.Ε.Υ.Τ.Κ. οι οποίες δεν ολοκλήρωσαν το έργο τους, με τις οποίες ζητείτο η επιστροφή του αδαπάνητου ποσού της χορηγίας βάσει των όρων 6(δ) και 6(ε) του συμβολαίου, καθώς επίσης και η προσκόμιση καταστάσεων κίνησης τραπεζικών λογαριασμών. Ακολουθώντας, το Υπουργείο, με επιστολή του στις 5.8.2015, απέστειλε στον Γενικό Εισαγγελέα νέα επικαιροποιημένη έκθεση γεγονότων, ζητώντας τη νομική συμβουλή του ως προς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν εναντίον των συμβαλλομένων, η οποία δεν φαίνεται να είχε ληφθεί μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Οκτώβριος 2016).

Στο μεταξύ, τον Σεπτέμβριο 2015 το εκκολαπτήριο έχει επιστρέψει στο Υπουργείο ΕΕΒΤ ποσό ύψους €22.900 ενώ έχει εξασφαλιστεί και η κίνηση του λογαριασμού για μια από τις δύο Ν.Ε.Υ.Τ.Κ.

Η Υπηρεσία μας σημείωσε και πάλι ότι παρατηρείται αδικαιολόγητη καθυστέρηση για τη διευθέτηση του εν λόγω θέματος, το οποίο εξακολουθεί εδώ και οκτώ χρόνια να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Προσφορές

(α) Ανέγερση Νέου Εργαστηρίου Μετρολογίας με τη Μέθοδο «Μελέτη και Κατασκευή» Αρ. Διαγωνισμού 22/2009. Προμήθεια Εξοπλισμού για το Εργαστήριο Μετρολογίας Αρ. Διαγωνισμού ΥΕΒΤ/ΥΜΣ/ΜΒ 1/2006. Τον Μάρτιο 2016, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών σε συνεδρία της που έγινε στις 8.3.2016, εξέτασε τα πιο πάνω θέματα και ζήτησε από την Υπηρεσία μας όπως τα διερευνήσει περαιτέρω.

(i) Ανέγερση Νέου Εργαστηρίου Μετρολογίας. Τον Αύγουστο 2016, υποβάλαμε προς τον Πρόεδρο της πιο πάνω Επιτροπής σχετική έκθεση της Υπηρεσίας μας με τις ακόλουθες παρατηρήσεις/διαπιστώσεις:

Στα πλαίσια του Προγράμματος «Μεταβατική Διευκόλυνση 2004» η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ενέκρινε τη χρηματοδότηση του Έργου «Ενίσχυση της υποδομής στον Τομέα της Μετρολογίας στη Κύπρο». Το εν λόγω Έργο αποτελείται από δύο μέρη (α) την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την οργανωτική και τεχνική δομή της Υπηρεσίας Μέτρων και Σταθμών (ΥΜΣ) και (β) την προμήθεια μετρολογικού εξοπλισμού με συγχρηματοδότηση από την ΕΕ με ποσοστό 75% της δαπάνης και από την Κυπριακή Δημοκρατία με ποσοστό 25%.

Ο σχεδιασμός και κατασκευή του Εργαστηρίου εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφαση του ημερ. 19.10.2004. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό που έγινε, η ανέγερση του νέου Εργαστηρίου θα έπρεπε να ολοκληρωνόταν το αργότερο στα μέσα του 2007, πριν την παραλαβή του εξοπλισμού, έτσι ώστε με την προμήθεια του να καταστεί δυνατή η άμεση εγκατάσταση του στο Εργαστήριο, όπως προβλεπόταν στα πλαίσια του Προγράμματος «Μεταβατική Διευκόλυνση 2004». Ο εν λόγω εξοπλισμός παραλήφθηκε τον Δεκέμβριο 2007, ενώ το Εργαστήριο ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο 2013, δηλαδή 5 χρόνια και 4 μήνες μετά, ή με καθυστέρηση 6 χρόνων από τον αρχικό προγραμματισμό. Ως αποτέλεσμα της πιο πάνω καθυστέρησης, ο εξοπλισμός εγκαταστάθηκε/αποθηκεύτηκε στο υφιστάμενο Εργαστήριο, ενώ μέρος του εξοπλισμού παρέμεινε εκτός λειτουργίας λόγω ακαταλληλότητας του Εργαστηρίου αυτού. Ως εκ τούτου, αφενός οι στόχοι του Προγράμματος δεν επιτεύχθηκαν πλήρως και, αφετέρου, το κράτος υποχρεώθηκε να επιστρέψει στην ΕΕ ποσό ύψους €59.653, το οποίο του είχε παραχωρηθεί στα πλαίσια του πιο πάνω Προγράμματος.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η μη επιτυχής υλοποίηση του Προγράμματος οφείλεται στην έλλειψη επαρκούς προγραμματισμού και συντονισμού μεταξύ του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ) και του Τμήματος Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ), καθώς και σε αδυναμίες/παραλείψεις στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν.

Η λειτουργία του νέου Εργαστηρίου Μετρολογίας καθώς και η αξιοποίηση του εξοπλισμού, έγινε τελικά κατορθωτή τον Ιανουάριο 2014, δηλαδή σχεδόν 10 χρόνια μετά τη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΕΕΒΤ μας πληροφόρησε ότι συμφωνεί με τις παρατηρήσεις/συστάσεις της Υπηρεσίας μας, τις οποίες το Υπουργείο θα υιοθετήσει σε μελλοντικούς σχεδιασμούς του.

Σύσταση: Οι λόγοι που οδήγησαν στη μεγάλη καθυστέρηση, θα πρέπει να προβληματίσουν το ΤΔΕ κυρίως, καθώς και το ΥΕΕΒΤ, ώστε να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για αποφυγή παρόμοιων περιπτώσεων στο μέλλον.

(ii) Προβλήματα Λειτουργίας του Εργαστηρίου. Τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ΥΜΣ, ενδεχομένως να έχουν ως αποτέλεσμα το κτήριο και ο εξοπλισμός €4,5εκ. περίπου να παραμείνουν για αρκετά ακόμα χρόνια ανεκμετάλλευτα ή/και σε αχρησία. Τα κυριότερα προβλήματα είναι τα ακόλουθα:

- Ελλείψεις στη μετρολογική υποδομή καθώς και υποστελέχωση και ελλιπής εκπαίδευση προσωπικού.
- Εκκρεμότητα στην τροποποίηση/επικαιροποίηση της εθνικής νομοθεσίας.
- Καθυστέρηση στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης 2015 – 2016 που ετοιμάστηκε.
- Μη αξιοποίηση όλων των εργαστηρίων.

Αδυναμία της ΥΜΣ για εκπλήρωση των νομοθετικών της υποχρεώσεων. Η Υπηρεσία μας διαπίστωσε ότι η ΥΜΣ αδυνατεί να εκπληρώσει πλήρως τις νομοθετικές της υποχρεώσεις.

Σύμφωνα με Έκθεση της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) του ΥΕΕΒΤ, οι έλεγχοι που διενεργήθηκαν από την ΥΜΣ κατά τα έτη 2014 και 2015 για την επαλήθευση ροομετρητών καυσίμων σε πρατήρια, γεφυροπλαστιγγών και βυτιοφόρων, είχαν ως ακολούθως:

Αντικείμενο ελέγχου	Νομοθετική υποχρέωση	2014	2015
Ροομετρητές καυσίμων σε πρατήρια	5800 (291 πρατήρια)	4740 (220 πρατήρια)	3118 (165 πρατήρια)
Γεφυροπλάστιγγες	114	24	70
Βυτιοφόρα (μεγάλοι ροομετρητές καυσίμων)	223	16	135

Επίσης, από έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας στα μητρώα που τηρούνται στην ΥΜΣ, διαπιστώθηκαν επίσης τα ακόλουθα:

- Από τις 128 γεφυροπλάστιγγες οι οποίες ήταν καταχωρισμένες στα μητρώα κατά την ημερομηνία του ελέγχου (22.6.2016), 9 ή ποσοστό 7% ελέγχθηκαν για τελευταία φορά το 2013.
- Από τα 223 βυτιοφόρα τα οποία ήταν καταχωρισμένα στα μητρώα κατά την ημερομηνία του ελέγχου (22.6.2016), 15 ή ποσοστό 7% και 41 ή ποσοστό 18% ελέγχθηκαν για τελευταία φορά το 2012 και 2013, αντίστοιχα.

Η Υπηρεσία μας διαπίστωσε επίσης ότι δεν φαίνεται να πραγματοποιούνται οι απαιτούμενοι - βάσει της νομοθεσίας - έλεγχοι επαλήθευσης άλλων οργάνων μέτρησης που χρησιμοποιούνται στο εμπόριο (π.χ. ζυγαριές υπεραγορών, κρεοπωλείων, ψαραγορών). Σημειώνεται ότι δεν έχουν δημιουργηθεί σχετικά μητρώα για τα εν λόγω όργανα.

Ο Έφορος Μέτρων και Σταθμών μάς ανέφερε ότι με βάση την υφιστάμενη στελέχωση της ΥΜΣ και, μέχρι την τροποποίηση της νομοθεσίας έτσι ώστε να παρέχεται η δυνατότητα ανάθεσης μετρολογικών αρμοδιοτήτων στον ιδιωτικό τομέα, δίδεται προτεραιότητα στην επαλήθευση βασικών οργάνων μέτρησης, με στόχο την αποφυγή τυχόν στρέβλωσης στην αγορά. Όπως επίσης μας ανέφερε, με την ενίσχυση της ΥΜΣ τον Μάρτιο 2016 με ένα ακόμα Επιθεωρητή Εμπορίου και Βιομηχανίας και με καλύτερο προγραμματισμό, έχει θέσει ως στόχο την επαλήθευση κατά το 2016 όλων των ροομετρητών καυσίμων σε πρατήρια, γεφυροπλαστιγγών και βυτιοφόρων.

Διαπίστευση εργαστηρίου. Ενώ η διαπίστευση του εργαστηρίου δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να εκπληρώσει τις παρούσες ανάγκες λειτουργίας του, το γεγονός ότι, για να επιτευχθεί η διαπίστευσή του, θα πρέπει εκτός από τη στελέχωση και εκπαίδευση του προσωπικού, να οριστικοποιηθούν οι διαδικασίες λειτουργίας και η μεθοδολογία ελέγχων που θα ακολουθείται και να ετοιμαστεί/αναθεωρηθεί το Εγχειρίδιο Ποιότητας και Πολιτικής, καθιστά προφανές ότι τα οφέλη θα είναι πολλαπλά, κυρίως όσον αφορά στην ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται, στην βελτίωση της αποδοτικότητας αλλά και στην καλύτερη αξιοποίηση του εξοπλισμού.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΕΕΒΤ μάς πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα:

- Η πλήρης αξιοποίηση του Εργαστηρίου, δεν είναι προς το παρόν εφικτή λόγω έλλειψης προσωπικού και υποστελέχωσης της ΥΜΣ.
- Η ΥΜΣ προωθεί συνεχώς μέτρα με στόχο την όσο το δυνατό καλύτερη αξιοποίηση του Εργαστηρίου.

- Έχουν υποβληθεί – και εκκρεμούν στη Νομική Υπηρεσία – για νομοτεχνικό έλεγχο οι σχετικοί Κανονισμοί για τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας.
- Το Σχέδιο Δράσης 2015 – 2016 υλοποιήθηκε σε πολύ περιορισμένο βαθμό λόγω υποστελέχωσης της ΥΜΣ.
- Η αδυναμία εκπλήρωσης από την ΥΜΣ των νομοθετικών υποχρεώσεων της οφείλεται στην υποστελέχωση της Υπηρεσίας.
- Η διαπίστευση του Εργαστηρίου περιλαμβάνει αρκετές και χρονοβόρες διαδικασίες και προϋποθέσεις, όπως την ύπαρξη κατάλληλου καταρτισμένου προσωπικού και τη διεξαγωγή διεργασιών μετρήσεων, οι οποίες στο παρόν στάδιο δεν πληρούνται.

Σύσταση: Η άμεση επίλυση των προβλημάτων της ΥΜΣ είναι απαραίτητη, ώστε η εν λόγω Υπηρεσία να είναι σε θέση να επιτελεί το έργο της όπως προβλέπεται στη νομοθεσία, διασφαλίζοντας τα συμφέροντα των καταναλωτών.

(β) Ανάπτυξη Μαρίνας Παραλιμνίου. Η Διαχειριστική Επιτροπή για τις Μαρίνες (ΔΕΜ) σε συνεδρία της που έγινε στις 10.5.2016, αποφάσισε την κατακύρωση του έργου στον μοναδικό προσφοροδότη, που υπέβαλε προσφορά.

Για τη διαδικασία που ακολουθήθηκε, η Υπηρεσία μας παρατήρησε τα ακόλουθα:

- Το συνολικό μίσθωμα που προσφέρθηκε από τον μοναδικό προσφοροδότη για την παραχώρηση του θαλάσσιου και χερσαίου χώρου για τη δημιουργία της Μαρίνας Παραλιμνίου, για χρονική περίοδο 125 χρόνια, ανέρχεται σε €8,2εκ.. Η καθαρή παρούσα αξία του μισθώματος (με συντελεστή προεξόφλησης 4% όπως χρησιμοποιήθηκε από την Διαχειριστική Επιτροπή) είναι μόλις €4,6εκ.. Σύμφωνα με την εκτίμηση του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), η αξία του χώρου που θα παραχωρηθεί ανέρχεται περίπου σε €17εκ..
- Στα έγγραφα του διαγωνισμού δεν είχε καθοριστεί το ελάχιστο ποσό μισθώματος.
- Η ΔΕΜ έλαβε υπόψη διάφορους άλλους παράγοντες που συνηγορούσαν υπέρ της κατακύρωσης του διαγωνισμού, όχι όμως στη βάση οικονομικών κριτηρίων αλλά μάλλον με περιγραφικό, γενικό και αόριστο τρόπο ώστε να μην μπορεί να τεκμηριωθεί με οικονομικούς όρους ότι η απόφαση για κατακύρωση ήταν συμφέρουσα για το Κράτος.
- Σε αντίθεση με τις άλλες μαρίνες στις οποίες οι λιμενικοί χώροι μισθώνονται για περίοδο 50 περίπου ετών, στην προκειμένη περίπτωση η περίοδος μίσθωσης ανέρχεται σε 125 έτη που είναι εξαιρετικά μεγάλη.

Τον Ιούνιο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΕΕΒΤ, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Η προώθηση υλοποίησης της Μαρίνας Παραλιμνίου γίνεται με βάση σχετικές αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου στα πλαίσια ανάπτυξης του ναυτικού τουρισμού και της πολιτικής για προσέλκυση ξένων επενδύσεων.
- Το πλαίσιο διεξαγωγής του διαγωνισμού για την ανάπτυξη της Μαρίνας αποφασίστηκε σε συνάντηση όλων των αρμοδίων φορέων, η οποία έγινε στις 23.1.2015, και κατά την οποία αποφασίστηκε, μεταξύ άλλων, όπως η παραχώρηση του χερσαίου χώρου θα μπορούσε να γίνει για καθορισμένη περίοδο μέχρι και 125 χρόνια.
- Σύμφωνα με Εγκύκλιο του Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων ημερ. 26.2.2014, η εκμίσθωση κρατικής/δασικής γης μπορεί να γίνεται με επιλογή του μισθωτή μέσα από ανοικτή και διάφανη διαδικασία διαγωνισμού, στη βάση της ψηλότερης ή μοναδικής προσφοράς. Ως εκ τούτου η αξία του χώρου καθορίστηκε από την αγορά.

- Το κόστος και τα άλλα έξοδα που σχετίζονται με την κατασκευή της επίχωσης είναι σύμφωνα με την Τεχνική Προσφορά περίπου €5,2εκ., ποσό το οποίο σύμφωνα με το ΤΚΧ θα πρέπει να αφαιρεθεί από την αξία της γης που θα παραχωρηθεί από το Κράτος.
- Η εν λόγω γη επηρεάζεται από τη Ζώνη Προστασίας της Παραλίας, η οποία έχει καταργηθεί και, με την ανάπτυξη της Μαρίνας καθώς και της επίχωσης τόσο η έκταση της όσο και η αγοραία αξία αυξάνεται.
- Από την ανάπτυξη θα προκύψουν έσοδα από την καταβολή του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας ύψους €16,5εκ.

Όλα τα έργα της ανάπτυξης μαζί με τη γη θα επιστραφούν στο Κράτος μετά την περίοδο της μίσθωσης.

Το συνολικό κόστος όλων των έργων υπολογίζεται να ανέλθει σε σημερινές τιμές στα €85εκ..

Τον Ιούλιο 2016, με νέα επιστολή μας προς τον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΕΒΤ, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- Στη σύσκεψη που έγινε στις 23.1.2015, δεν είχε παρουσιαστεί οποιαδήποτε μελέτη ως προς τη διάρκεια της μίσθωσης, αλλά αποφασίστηκε μόνο ότι η διάθεση της γης θα γινόταν για καθορισμένη περίοδο, ενώ είχε γίνει ειδική αναφορά ως προς την ανάγκη εξέτασης κατά πόσο ο θαλάσσιος και χερσαίος χώρος θα εκμισθώνονταν για την ίδια ή για διαφορετική περίοδο. Υποδείξαμε ότι αντί τούτου, το Υπουργείο, χωρίς οποιαδήποτε μελέτη, αποφάσισε – σε αντίθεση με τις άλλες μαρίνες στις οποίες οι λιμενικοί (θαλάσσιοι) χώροι μισθώνονται για περίοδο περί τα 50 έτη – να εκμισθώσει τον χερσαίο αλλά και τον θαλάσσιο χώρο για περίοδο 125 ετών.
- Η αναφορά του Γενικού Διευθυντή του ΥΕΕΒΤ στο γεγονός ότι η ανάθεση της σύμβασης έγινε κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού, και ως εκ τούτου την πραγματικά αξία του χώρου την καθορίζει η αγορά, δεικνύει ότι το Υπουργείο παραγνώρισε συνειδητά την αξία της εκτίμησης του ποσού μιας σύμβασης, πριν την προκήρυξη της, όπως και το γεγονός ότι οι προσφερόμενες τιμές διαμορφώνουν αξιόπιστο δείγμα για καθορισμό της αγοραίας αξίας, όταν αναπτυχθεί ικανοποιητικός ανταγωνισμός, ενώ στον συγκεκριμένο διαγωνισμό είχε υποβληθεί μόνο μία προσφορά.
- Η αναφορά στην Εγκύκλιο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ημερομηνίας 26.2.2014 αφορά μόνο το θέμα του ελέγχου της νομιμότητας των κρατικών ενισχύσεων και όχι τη σωστή πρακτική για διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου από ενδεχόμενο «ξεπούλημα» κρατικής περιουσίας.
- Η αφαίρεση του ποσού των €5,2εκ. από την εκτίμηση του ΤΚΧ, επειδή ο ανάδοχος θα υποστεί αυτό το κόστος για να κατασκευάσει την επίχωση, δεν είναι ορθή. Το ΤΚΧ εκτίμησε ότι η αξία του χώρου που θα παραχωρηθεί ανέρχεται περίπου σε €17εκ.. Ο ανάδοχος, για να αναπτύξει τη γη που θα του παραχωρηθεί, θα υποστεί κόστος για την κατασκευή επίχωσης, κόστος για την κατασκευή λιμενικών και υποστηρικτικών έργων κλπ. Το γεγονός αυτό δεν μειώνει την αξία της κρατικής γης που παραχωρείται, αφού έχει ήδη ληφθεί υπόψη κατά την ετοιμασία της εκτίμησης. Ως εκ τούτου, για γη που αξίζει €17εκ., το Κράτος θα εισπράξει μόνο €4,6εκ.
- Δεν συμφωνούσαμε με το επιχείρημα του ότι η αξία της γης αυξήθηκε λόγω κατάργησης της Ζώνης Προστασίας της Παραλίας.
- Η εναπομένουσα αξία έργων μετά από 125 χρόνια από την κατασκευή τους, είναι μηδενική.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΕΕΒΤ μας πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα:

- Το προσχέδιο των εγγράφων του διαγωνισμού στο οποίο περιλήφθηκε αναφορά για τη διάρκεια μίσθωσης στου χερσαίου και θαλάσσιου χώρου για περίοδο 125 χρόνων, είχε τύχει ευρείας διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Περίοδος μίσθωσης πέραν των 50 ετών έγινε

και για τη μαρίνα Πάφου (90 έτη). Σημειώνεται ωστόσο ότι αυτή η περίπτωση αφορά σύμβαση η οποία προκηρύχθηκε πριν από αρκετά χρόνια και υπογράφηκε πρόσφατα, κατόπιν αποφάσεως Δικαστηρίου.

- Η ΔΕΜ πριν λάβει την απόφαση της για κατακύρωση του διαγωνισμού, προέβη σε οικονομική αξιολόγηση του μισθώματος, λαμβάνοντας υπόψη και τα άλλα οφέλη που θα προκύψουν από την κατασκευή της Μαρίνας στη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού στην Κύπρο.
- Συμφωνεί με τη θέση της Υπηρεσίας μας ότι η παραχώρηση κρατικής περιουσίας θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν αυτή είναι συμφέρουσα για το κράτος.

Σύσταση: Τα αρμόδια όργανα του Κράτους θα πρέπει να αξιολογούν με σαφή οικονομικά κριτήρια τα ανταλλάγματα για την παραχώρηση κρατικής περιουσίας και να προχωρούν στην παραχώρηση μόνο όταν αυτή κρίνεται ως συμφέρουσα για το Κράτος.

2.5 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Τα Τμήματα Εργασίας, Εργασιακών Σχέσεων και Επιθεώρησης Εργασίας, καθώς και το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου, δεν κατέστη δυνατό να ελεγχθούν, λόγω έλλειψης προσωπικού της Υπηρεσίας μας. Ο έλεγχος της Διοίκησης του Υπουργείου και της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και του Κέντρου Παραγωγικότητας βρισκόταν σε εξέλιξη κατά τη διάρκεια της ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης.

Δημιουργία Τοπικού Γραφείου Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας Λακατάμιας στην Λεωφόρο Κέννεντυ στη Λακατάμια. Τον Φεβρουάριο 2016, κατόπιν διερεύνησης της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την ενοικίαση γραφειακού χώρου για τη δημιουργία του Τοπικού Γραφείου Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας Λακατάμιας, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφαση του στις 19.3.2008 (Αρ. Απόφασης 66.976), ενέκρινε Πρόταση του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την αποκέντρωση των Επαρχιακών Γραφείων Ευημερίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ) – με βάση τα αποτελέσματα σχετικής μελέτης – με σκοπό την καλύτερη γεωγραφική τοποθέτηση των εν λόγω Υπηρεσιών, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβαση και ποιοτική εξυπηρέτηση όλων των πολιτών. Για την υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης, το Υπουργικό Συμβούλιο κάλεσε την Υπουργό να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την άμεση προώθηση της δημιουργίας Τοπικών Γραφείων των ΥΚΕ.

Στις 26.5.2008, σε συνεδρία των Προϊσταμένων Υπηρεσιών και των Επαρχιακών Λειτουργών Ευημερίας, που έγινε στα Κεντρικά Γραφεία Ευημερίας, συζητήθηκε το θέμα της δημιουργίας των εν λόγω Τοπικών Γραφείων για κάθε Επαρχία ξεχωριστά. Για την Επαρχία Λευκωσίας έγινε εισήγηση για τη δημιουργία 4 νέων Τοπικών Γραφείων, στον Στρόβολο, στη Λακατάμια και τα Λατσια – τα οποία θα στεγαζόνταν στους αντίστοιχους Δήμους – καθώς και στη Λευκωσία, το οποίο θα στεγαζόταν σε κεντρικό σημείο της πόλης.

Με βάση τις αποφάσεις που λήφθηκαν, η Επαρχιακός Λειτουργός Ευημερίας (ΕΛΕ) Λευκωσίας, δημοσίευσε τον Αύγουστο 2008 στον ημερήσιο τύπο ανακοίνωση για ενοικίαση 4 γραφείων σε περιοχές της Λευκωσίας (Λακατάμια, Στρόβολο – περιοχή Σταυρού, Λατσια και Λευκωσία – περιοχή αγοράς Αγ. Αντωνίου ή Παλλουριώτισσας), με εμβαδό περίπου 450τ.μ. μέχρι 500τ.μ. το καθένα, χωρίς να καθορίζονται άλλες ουσιώδεις απαιτήσεις (χρονική περίοδος ενοικίασης, ημερομηνία έναρξης, αριθμός ατόμων που θα στεγαζόνταν, κατάσταση κτηρίου, προσβασιμότητα κ.λπ.).

Επειδή στη Λακατάμια, δεν είχαν εξευρεθεί κατάλληλα κτήρια, η ΕΛΕ δημοσίευσε – κατόπιν έγκρισης της Διευθύντριας ΥΚΕ – τον Δεκέμβριο 2008, νέα ανακοίνωση στον ημερήσιο τύπο, με το ίδιο περιεχόμενο, εκτός του απαιτούμενου εμβαδού που καθορίστηκε στα 450τ.μ. περίπου (αντί 450τ.μ. μέχρι 500τ.μ.).

Στις 22.6.2009, η ΕΛΕ Λευκωσίας με επιστολή της προς τον Διευθυντή του Τμήματος Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ), ζήτησε όπως το Τμήμα του προχωρήσει σε επιθεώρηση και διαρρύθμιση των χώρων 2 συγκεκριμένων κτηρίων στη Λακατάμια (το ένα εμβαδού 560τ.μ. και το άλλο εμβαδού 444τ.μ.), επισυνάπτοντας τα σχέδια καθώς και σχετικό έντυπο στο οποίο καταγράφονταν οι στεγαστικές ανάγκες του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, που ανέρχονταν σε εμβαδόν 463τ.μ. συνολικά.

Στις 4.9.2009, η ΕΛΕ Λευκωσίας με νέα επιστολή της προς τον Διευθυντή του ΤΔΕ, επισύναψε τα αρχιτεκτονικά σχέδια του 2^{ου} ορόφου ενός ακόμα κτηρίου στη Λακατάμια, που βρισκόταν στην λεωφόρο Κέννεντυ, με εμβαδόν 512τ.μ., για να εξεταστεί ως προς την καταλληλότητα του.

Στις 19.10.2009, ο Διευθυντής του ΤΔΕ με επιστολή του προς την ΕΛΕ Λευκωσίας, την πληροφόρησε ότι και τα 3 πιο πάνω κτήρια βρίσκονταν υπό κατασκευή, με πιο προχωρημένο το κτήριο επί της Λεωφ. Μακαρίου Γ', ενώ τα άλλα δύο βρίσκονταν ακόμα στο αρχικό στάδιο κατασκευής των υπογείων χώρων τους. Την πληροφόρησε επίσης ότι οι στεγαστικές ανάγκες του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, όπως είχαν υπολογιστεί με βάση τον σχεδιασμό του χώρου που προτάθηκε, ανέρχονταν σε 504τ.μ. Τέλος, αξιολογώντας τα 3 κτήρια, ο Διευθυντής ΤΔΕ ανέφερε ότι το κτήριο που βρίσκεται στην λεωφόρο Κέννεντυ

καλύπτει με λειτουργικό τρόπο τις ανάγκες του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, ενώ τα άλλα δύο παρουσίαζαν αδυναμίες σε σχέση με τις απαιτήσεις της ΥΚΕ (ολικό εμβαδόν, λειτουργικότητα/διαρρύθμιση χώρων).

Στις 30.9.2010, η Διευθύντρια ΥΚΕ με επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τον ενημέρωσε – μεταξύ άλλων – ότι το πιο πάνω κτήριο – η ολοκλήρωση του οποίου αναμενόταν να γίνει τον Ιούνιο 2011 – και, το οποίο κρίθηκε από το ΤΔΕ ως το καταλληλότερο, είχε επιλεγεί για ενοικίαση για κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας.

Στις 19.10.2010, σε συνεδρία της Επαρχιακής Επιτροπής Καθορισμού Ενοικίων, εξετάστηκε το θέμα ενοικίασης του 2^{ου} ορόφου του πιο πάνω κτηρίου εμβαδού 512 τ.μ. και, αποφασίστηκε ο καθορισμός του ύψους του ενοικίου σε €11.00/τ.μ. μηνιαίως, για χρονική περίοδο ενοικίασης 7 χρόνων, με δικαίωμα ανανέωσης, χωρίς να αναφέρεται η περίοδος ανανέωσης. Καθορίστηκε επίσης ότι το ύψος του ενοικίου θα παραμείνει το ίδιο για τα πρώτα 3 χρόνια, ενώ θα αυξανόταν κατά 8%, τις επόμενες 2 διετίες.

Στις 10.11.2010, η Διευθύντρια ΥΚΕ διαβίβασε στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, τα πρακτικά της πιο πάνω συνεδρίας της Επιτροπής, ζητώντας την έγκριση του, η οποία δόθηκε με την επιστολή του ημερ. 21.12.2010.

Στις 28.7.2011, ο Διευθυντής του ΤΔΕ με επιστολή του πληροφόρησε την Προϊσταμένη του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, αφενός ότι το συνολικό εμβαδόν του υπό ενοικίαση χώρου ήταν τελικά 533τ.μ. και, αφετέρου ότι περιλαμβάνονταν – επιπρόσθετα – 2 καλυμμένες βεράντες συνολικού εμβαδού 20τ.μ.

Την 1.11.2011, υπογράφηκε μεταξύ της Διευθύντριας ΥΚΕ και του εν λόγω ιδιοκτήτη το ενοικιαστήριο έγγραφο, σύμφωνα με το οποίο το μηνιαίο ενοίκιο ανέρχεται στο ποσό των €5.929 (533τ.μ. για γραφειακούς χώρους x €11.00/τ.μ. + 20τ.μ. x 30% για καλυμμένες βεράντες x €11.00/τ.μ.), δηλαδή €71.148 ετησίως και, η χρονική περίοδος ενοικίασης καθορίστηκε σε 7 χρόνια, με δικαίωμα ανανέωσης για μια διετία. Σύμφωνα με το πιο πάνω ενοικιαστήριο έγγραφο, το ύψος του ενοικίου θα παρέμενε σταθερό τα πρώτα 3 χρόνια και, θα αυξανόταν κατά 8% για τις επόμενες 2 διετίες.

Στις 16.4.2013, ο Έπαρχος Λευκωσίας με επιστολή του προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, τον πληροφόρησε ότι στις 29.3.2013, η Επαρχιακή Επιτροπή Καθορισμού Ενοικίων Λευκωσίας, σε συνεδρία της εξέτασε – στα πλαίσια επαναδιαπραγμάτευσης των ενοικιαστηρίων συμβολαίων των ΥΚΕ – και το συμβόλαιο του Τοπικού Γραφείου Ευημερίας Λακατάμιας και, εισηγήθηκε όπως το μηνιαίο ενοίκιο μειωθεί κατά 35% (δηλαδή, από €11.00/τ.μ. σε €7.15/τ.μ.) για την επόμενη διετία.

Στις 21.5.2013, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ενημέρωσε με επιστολή του τον Έπαρχο Λευκωσίας ότι, σε συνεδρία της αρμόδιας Επιτροπής που είχε συσταθεί για εξέταση και επαναδιαπραγμάτευση των υφιστάμενων συμβολαίων ενοικίασης κτηρίων για στέγαση Κυβερνητικών Υπηρεσιών, κατόπιν Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 14.12.2011, η οποία διεξήχθη στις 20.5.2013, αποφασίστηκε η μείωση του ετήσιου ενοικίου του εν λόγω κτηρίου κατά 30%, δηλαδή από €71.148 σε €49.200 (€7.60/τ.μ.) ή €4.100 τον μήνα για περίοδο δύο ετών, από 1.5.2013 μέχρι 30.4.2015, με δικαίωμα παράτασης της ενοικίασης μέχρι τις 31.10.2020. Τον ενημέρωσε επίσης ότι για την πιο πάνω απόφαση, θα υπογραφόταν Παράρτημα στο υφιστάμενο ενοικιαστήριο έγγραφο, από τη Διευθύντρια ΥΚΕ.

Στις 14.10.2013, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών με επιστολή του προς τη Διευθύντρια ΥΚΕ, την πληροφόρησε ότι η πιο πάνω Επιτροπή σε νέα συνεδρία της, που διεξήχθη στις 3.10.2013 στο Υπουργείο Οικονομικών, επανεξέτασε το θέμα της μείωσης του ενοικίου του εν λόγω κτηρίου κατόπιν αιτήματος του ιδιοκτήτη, για κάλυψη – όπως ισχυρίστηκε – των υποχρεώσεων του, εξαιτίας δανείου που είχε συνάψει για την ανέγερση του κτηρίου και, αποφάσισε όπως αποδεχτεί το αίτημα του για μείωση του ετήσιου ενοικίου, από €71.148 σε €56.900, για την περίοδο από 1.11.2013 μέχρι 14.5.2015 (18½ μήνες).

Δηλαδή, η μείωση περιορίστηκε στο 20% (€8.80/τ.μ.) αντί στο 30% που είχε αποφασιστεί προηγουμένως και στο 35% που είχε εισηγηθεί η Επιτροπή Καθορισμού Ενοικίων και, με δικαίωμα παράτασης της ενοικίασης μέχρι 14.11.2020. Με την πιο πάνω επιστολή του, ζήτησε από τη Διευθύντρια ΥΚΕ όπως προβεί στις δέουσες ενέργειες, για υπογραφή νέου Παραρτήματος στο υφιστάμενο ενοικιαστήριο έγγραφο.

Στις 26.5.2015, η ΕΛΕ με επιστολή της προς τη Διευθύντρια ΥΚΕ, την πληροφόρησε ότι στις 14.5.2015 είχε λήξει η περίοδος μείωσης του ενοικίου. Την πληροφόρησε επίσης ότι εκ παραδρομής, δεν είχε υπογραφεί από τα συμβαλλόμενα μέρη το σχετικό Παράρτημα. Τέλος, με την εν λόγω επιστολή της εισηγήθηκε όπως προωθηθεί στον Κεντρικό Φορέα Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ) που είχε στο μεταξύ συσταθεί με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 30.4.2014 για να χειρίζεται τα θέματα στέγασης των Κυβερνητικών Υπηρεσιών, αίτημα για ανανέωση του ενοικιαστήριου εγγράφου για περίοδο 2 χρόνων.

Στις 7.9.2015, ο Πρόεδρος του ΚΦΣΚΥ με επιστολή του προς τη Διευθύντρια ΥΚΕ, την πληροφόρησε ότι ο ΚΦΣΚΥ αποφάσισε να παραχωρήσει έγκριση για παραμονή του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας στο εν λόγω κτήριο μέχρι τις 30.10.2020, με την προϋπόθεση να προηγήτο διαπραγμάτευση για μείωση του ενοικίου, το αποτέλεσμα της οποίας να υποβαλλόταν στον ΚΦΣΚΥ για τελική έγκριση.

Στις 10.11.2015, η ΕΛΕ Λευκωσίας με επιστολή της προς τη Διευθύντρια ΥΚΕ, την πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – ότι στις 27.8.2015, η τριμελής Επιτροπή για τη διαπραγμάτευση του ενοικίου, είχε συνάντηση με τον ιδιοκτήτη του εν λόγω κτηρίου, ο οποίος δήλωσε ότι δεν αποδεχόταν περαιτέρω μείωση του ενοικίου. Ο ιδιοκτήτης υπέβαλε προς τούτο σχετική γραπτή δήλωση προς την Επιτροπή στις 10.11.2015, την οποία η Διευθύντρια ΥΚΕ απέστειλε στις 16.11.2015 στον Πρόεδρο του ΚΦΣΚΥ για ενημέρωση.

Στις 18.12.2015, ο Πρόεδρος του ΚΦΣΚΥ με επιστολή του προς τη Διευθύντρια ΥΚΕ, την πληροφόρησε ότι ο ΚΦΣΚΥ αποφάσισε να παραχωρήσει έγκριση για συνέχιση της στέγασης του Τοπικού Γραφείου ΥΚΕ Λακατάμιας στο εν λόγω κτήριο μέχρι τις 30.10.2020, με το ίδιο ετήσιο ενοίκιο ύψους €56.900, με δεδομένο το γεγονός ότι διαθέτει όλες τις κατά Νόμο απαιτούμενες άδειες. Τέλος, στην πιο πάνω επιστολή του επισύναψε προσχέδιο Πρότυπου Συμβολαίου, όπως είχε ετοιμαστεί από τον ΚΦΣΚΥ, για υπογραφή του με τον ιδιοκτήτη.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων τον Φεβρουάριο 2016, παρατήρησε τα ακόλουθα:

(i) Ενώ η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 19.3.2008, προέβλεπε την άμεση προώθηση της δημιουργίας Τοπικών Γραφείων των ΥΚΕ για αποκέντρωση των Υπηρεσιών των Επαρχιακών Γραφείων Ευημερίας, εξαιτίας αδυναμιών/ελλείψεων στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από την ΥΚΕ για εξεύρεση κατάλληλου χώρου στέγασης του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, η λειτουργία του πιο πάνω γραφείου έγινε κατορθωτή την 1.11.2011, δηλαδή 3,5 περίπου χρόνια αργότερα.

Συγκεκριμένα, η ανακοίνωση που είχε δημοσιευτεί στον ημερήσιο τύπο δεν παρείχε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για προσέλκυση ενδιαφέροντος από ιδιοκτήτες κατάλληλων κτηρίων. Επίσης, η επιλογή του συγκεκριμένου κτηρίου που ήταν σε αρχικό στάδιο κατασκευής, δεν συνήδε με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για άμεση προώθηση της δημιουργίας Τοπικών Γραφείων για αποκέντρωση των Υπηρεσιών και εξασφάλιση πρόσβασης και ποιοτικής εξυπηρέτησης ισότιμα, όλων των πολιτών.

(ii) Το απαιτούμενο εμβαδόν, καθορίστηκε στην πρώτη ανακοίνωση στον τύπο στα 450τ.μ. – 500 τ.μ., ενώ στη δεύτερη ανακοίνωση σε περίπου 450τ.μ. Η ΥΚΕ υπολόγισε τις στεγαστικές ανάγκες του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας σε 463τ.μ. ενώ το ΤΔΕ σε 504τ.μ.. Ως εκ τούτου, το ΤΔΕ κατά την αξιολόγηση των 3 προτάσεων που του υπέβαλε η ΥΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη ως βασικό κριτήριο το εμβαδόν των 504τ.μ., απέρριψε τις δύο προτάσεις που είχαν μικρότερο και μεγαλύτερο εμβαδόν (444τ.μ. και 560τ.μ. αντίστοιχα) και, εισηγήθηκε την αποδοχή του εν λόγω κτηρίου με εμβαδόν 512τ.μ.. Τελικά, στο ενοικιαστήριο έγγραφο περιλήφθηκε συνολικό εμβαδόν 539τ.μ., το οποίο με βάση τα πιο πάνω δεδομένα θα έπρεπε επίσης να είχε απορριφθεί, αφού ήταν μεγαλύτερο από τα 504τ.μ. που λήφθηκαν υπόψη από

το ΤΔΕ για την επιλογή του κτηρίου και, κατά πολύ μεγαλύτερο από το απαιτούμενο εμβαδόν που δημοσιεύθηκε στον τύπο (450τ.μ.), ενώ πλησίαζε το εμβαδόν του άλλου κτηρίου των 560τ.μ. που απορρίφθηκε. Το επιπλέον ετήσιο ενοίκιο που δαπανάται, συγκρίνοντας το εμβαδόν των 539τ.μ. με το εμβαδόν των 504τ.μ. ανέρχεται στο ποσό των €4.620.

(iii) Ενώ η Επαρχιακή Επιτροπή Καθορισμού Ενοικίων, που ήταν η πλέον αρμόδια – τότε – να καθορίσει το ύψος του ενοικίου, είχε εισηγηθεί τη μείωση του μηνιαίου ενοικίου κατά 35%, δηλαδή από €11.00/τ.μ. σε €7.15/τ.μ., λαμβάνοντας υπόψη – μεταξύ άλλων – τις επικρατούσες τότε τιμές ενοικίων της περιοχής, τελικά, κατόπιν απαίτησης του ιδιοκτήτη και οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών, η μείωση περιορίστηκε στο ποσοστό του 20%, για περίοδο 18 ½ μηνών αντί 2 χρόνων.

(iv) Η έγκριση του ΚΦΣΚΥ για συνέχιση στέγασης του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας στο εν λόγω κτήριο, δόθηκε με δεδομένο ότι διαθέτει όλες τις κατά Νόμο απαιτούμενες άδειες. Η Υπηρεσία μας, κατόπιν ελέγχου, διαπίστωσε ότι το για το συγκεκριμένο κτήριο είχε εκδοθεί Πιστοποιητικό Μη Εξουσιοδοτημένων Εργασιών (σύμφωνα με τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο, Κεφ. 96 – Άρθρο 10Γ), επισημαίνοντας ότι η χρήση κτηρίου με τέτοιο Πιστοποιητικό παραβιάζει τις πρόνοιες του άρθρου 10 του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου (Κεφ. 96) και συνιστούσε ποινικό αδίκημα. Σημειώσαμε επίσης ότι στους λόγους για μη έκδοση Πιστοποιητικού Έγκρισης, περιλαμβάνετο η μη έγκριση του από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

(v) Η ΥΚΕ παράλειψε να προωθήσει για υπογραφή το σχετικό Παράρτημα στο υφιστάμενο ενοικιαστήριο έγγραφο και, ως εκ τούτου, οι πρόνοιες του δεν καλύπτονταν με συμφωνητικό έγγραφο.

(vi) Η αποδοχή του αιτήματος του ιδιοκτήτη του εν λόγω κτηρίου για περιορισμό της μείωσης του ενοικίου σε 20%, με το δικαιολογητικό κάλυψης των αναγκών του δανείου που είχε συνάψει για εκτέλεση των εργασιών ανέγερσης του κτηρίου, δεν αποτελούσε – κατά την άποψη μας – λόγο για περιορισμό της μείωσης του ενοικίου.

Τέλος, υποδείξαμε ότι, με τη μείωση του ενοικίου που ίσχυε μέχρι τις 14.5.2015, το μηνιαίο ενοίκιο ανήρχετο σε €8,80/τ.μ. και, έκτοτε, το μηνιαίο ενοίκιο αυξήθηκε στα €11,00/τ.μ., ενώ για τα γραφεία του Τμήματος Πολιτικής Άμυνας, στο ίδιο κτήριο, το ενοίκιο που συμφωνήθηκε τον Οκτώβριο 2015, ανέρχεται στα €5,49/τ.μ. (για 1.139τ.μ.), δηλαδή είναι το μισό περίπου.

Τον Ιούνιο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, μας πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα:

Η καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στη λειτουργία του πιο πάνω γραφείου οφείλεται στην προσπάθεια της ΥΚΕ για εξεύρεση κατάλληλων γραφείων για στέγαση της Υπηρεσίας, λαμβάνοντας υπόψη και τη γεωγραφική τους θέση, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

Η επιλογή του εν λόγω κτηρίου έγινε από το ΤΔΕ, το οποίο με βάση τις στεγαστικές ανάγκες του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, εισηγήθηκε την ενοικίαση του συγκεκριμένου γραφείου.

Ο καθορισμός του ενοικίου ήταν αποτέλεσμα διαπραγμάτευσης, την δεδομένη στιγμή, της Επιτροπής Καθορισμού Ενοικίων με τον ιδιοκτήτη του κτηρίου.

Οι ΥΚΕ ζήτησαν αμέσως από τον ιδιοκτήτη του κτηρίου όπως μεριμνήσει για την έκδοση όλων των κατά Νόμο απαιτούμενων αδειών. Σε περίπτωση που δεν ανταποκριθεί, θα γίνουν ενέργειες για την προκήρυξη διαγωνισμού για την εξεύρεση άλλου κατάλληλου κτηρίου, βάσει των διαδικασιών που καθορίστηκαν από τον ΚΦΣΚΥ. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Παράρτημα στο υφιστάμενο ενοικιαστήριο έγγραφο δεν είχε υπογραφεί εκ παραδρομής.

Τον ίδιο μήνα, με νέα επιστολή μας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τον πληροφορήσαμε ότι ο Πρόεδρος του ΚΦΣΚΥ με επιστολή του ημερ. 18.12.2015 προς τη Διευθύντρια ΥΚΕ, την πληροφόρησε ότι ο ΚΦΣΚΥ. αποφάσισε να εγκρίνει τη συνέχιση

της στέγασης του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, στο κτήριο στη λεωφόρο Κέννεντυ, μέχρι τις 30.10.2020 με ετήσιο ενοίκιο €56.900 (μηνιαίο ενοίκιο €4.742 για συνολικό εμβαδόν 539τ.μ.), το οποίο αντιστοιχεί σε €8,80/τ.μ., ενώ το ενοίκιο από τις 14.5.2015 ανήρχετο σε €11,00/τ.μ.

Υποδείξαμε επίσης ότι, στο ίδιο κτήριο στεγάζονται τα Γραφεία της Γενικής Διοίκησης Πολιτικής Άμυνας και της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πολιτικής Άμυνας Λευκωσίας, με μηνιαίο ενοίκιο ύψους €5,49/τ.μ. (μηνιαίο ενοίκιο €8.182 για συνολικό εμβαδόν 1.489τ.μ.), το οποίο είχε συμφωνηθεί τον Οκτώβριο 2015.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως γίνει διαπραγμάτευση με τον ιδιοκτήτη του εν λόγω κτηρίου, για μείωση του ενοικίου του Τοπικού Γραφείου Λακατάμιας, στο επίπεδο του μηνιαίου ενοικίου των Γραφείων της Πολιτικής Άμυνας και σε διαφορετική περίπτωση, θα έπρεπε να αναζητηθεί άλλος κατάλληλος χώρος για στέγαση με χαμηλότερο ενοίκιο.

2.5.1 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Μη καταβολή εισφορών από συνεργάτες που παρέχουν υπηρεσίες στα πλαίσια σχετικών συμβάσεων/συμφωνιών.

(α) Ασφάλιση συνεργατών-μεταφραστών του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών (ΓΤΠ). Η Υπηρεσία μας προέβη σε στοχευμένη διερεύνηση, για να διαπιστωθεί κατά πόσο οι συνεργάτες-μεταφραστές, στους οποίους το ΓΤΠ αναθέτει μεταφράσεις εγγράφων, εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που πηγάζουν από τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 2010 έως 2015 και τους σχετικούς Κανονισμούς, όσον αφορά στην ασφάλισή τους και στην καταβολή των καθορισμένων εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ως αυτοτελώς εργοδοτούμενοι (δεν θεωρούνται προσωπικό του ΓΤΠ).

Η διερεύνηση κάλυψε περιπτώσεις συνεργατών, που επιλέχθηκαν δειγματοληπτικά, στους οποίους καταβλήθηκαν από το ΓΤΠ διάφορα ποσά μέσα στο 2015, όπως αναφέρεται και στη σχετική παράγραφο της Έκθεσής μας κάτω από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών. Από την εν λόγω διερεύνηση διαφάνηκε ότι κάποιοι συνεργάτες-μεταφραστές ήταν ασφαλισμένοι στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων ως Μισθωτοί («Μ») μόνο, αλλά δεν είχαν εγγραφεί και ως Αυτοτελώς Εργοδοτούμενοι («Α/Ε») στην οικεία επαγγελματική κατηγορία και ως εκ τούτου δεν είχαν καταβάλει τις καθορισμένες εισφορές, σε σχέση με την εν λόγω απασχόλησή τους, ενώ πέντε συνεργάτες-μεταφραστές δεν εντοπίστηκαν καθόλου στο σύστημα, δηλαδή δεν ήταν ασφαλισμένοι. Επιπρόσθετα, εντοπίστηκαν περιπτώσεις συνεργατών που είναι ασφαλισμένοι ως «Α/Ε», οι οποίοι όμως καταβάλλουν εισφορές πάνω σε μειωμένες («πραγματικές») απολαβές, σε σχέση με το κατώτατο ποσό ασφαλιστέων αποδοχών της οικείας επαγγελματικής κατηγορίας, οι οποίες έγιναν αποδεκτές από τον Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ), μετά από αίτημα για καταβολή εισφορών πάνω στις πραγματικές τους απολαβές, σύμφωνα με τον Κανονισμό 17(1) της ΚΔΠ289/2010. Παρατηρήσαμε ότι σε 7 περιπτώσεις, οι πραγματικές αποδοχές τους από το ΓΤΠ για το έτος 2015 ήταν διπλάσιες ή σχεδόν διπλάσιες από τις απολαβές που έγιναν αποδεκτές, ως αναφέρεται πιο πάνω.

Τον Αύγουστο του 2016, ζητήσαμε από τον Διευθυντή ΥΚΑ όπως διερευνήσει το θέμα, λαμβάνοντας υπόψη και τη διάταξη για περιορισμό στα 6 χρόνια της αναδρομικής καταβολής εισφορών (άρθρο 13 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου).

Σύσταση: Ενόψει των πιο πάνω διαπιστώσεών μας, η Υπηρεσία μας συστήνει την σε βάθος εξέταση και έρευνα του θέματος, το συντομότερο δυνατόν, με στόχο την εκτίμηση της έκτασης και της σοβαρότητάς του, αφού αυτό μπορεί να αφορά και σε αδήλωτες περιόδους απασχόλησης και στη μη καταβολή εισφορών από τους εν λόγω συνεργάτες στα πλαίσια συνεργασιών τους και με άλλους φορείς/οργανώσεις σε άλλες χρονικές περιόδους, καθώς και την εφαρμογή των διατάξεων της σχετικής νομοθεσίας, όσον αφορά στη λήψη μέτρων είσπραξης των οφειλόμενων εισφορών.

Όπως μας ενημέρωσε ο Διευθυντής ΥΚΑ, έχει ξεκινήσει εις βάθος διερεύνηση του θέματος από τα Επαρχιακά Γραφεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στα οποία έχει σταλεί η σχετική πληροφόρηση και γίνονται οι ενδεδειγμένες ενέργειες, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, ημερ. 20.9.2016, για την οποία γίνεται αναφορά στην επόμενη παράγραφο.

(β) Ασφάλιση συνεργατών συγκεκριμένης εταιρείας, μέλη της Ομάδας Έργου για υλοποίηση δημόσιας σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών επίδοσης κλήσεων κ.λπ. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενή μας Έκθεση, η Υπηρεσία μας προέβη σε στοχευμένη διερεύνηση κατά πόσο οι συνεργάτες (επιδότες) που απασχολεί η πιο πάνω εταιρεία, εκτός του μόνιμου προσωπικού της, για την υλοποίηση της σύμβασης, τηρούν τις υποχρεώσεις τους που πηγάζουν από τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους του 2010 έως 2015 και τους σχετικούς Κανονισμούς, όσον αφορά στην ασφάλισή τους και στην καταβολή των καθορισμένων εισφορών στο ΤΚΑ ως αυτοτελώς εργοδοτούμενοι (αφού δεν θεωρούνται προσωπικό της εταιρείας). Από προκαταρκτική διερεύνηση σε αριθμό συνεργατών/επιδοτών, διαφάνηκε ότι δεν είχαν εγγραφεί ως αυτοτελώς εργοδοτούμενοι στην οικεία επαγγελματική κατηγορία και ως εκ τούτου δεν είχαν καταβάλει τις καθορισμένες εισφορές, σε σχέση με την εν λόγω απασχόλησή τους, για αυτό και τον Ιούνιο του 2015 ζητήσαμε όπως οι ΥΚΑ διερευνήσουν το θέμα, λαμβάνοντας υπόψη και τη διάταξη για περιορισμό στα 6 χρόνια της αναδρομικής καταβολής εισφορών (άρθρο 13 του Νόμου).

Παρόλο που λήφθηκαν μέτρα, όσον αφορά στην από εδώ και πέρα ρύθμιση των αδυναμιών/ παραλείψεων που προέκυψαν, εντούτοις, μέχρι και την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης, ήταν σε εκκρεμότητα θέματα που αφορούσαν στον τρόπο υπολογισμού του ύψους των οφειλόμενων εισφορών και στη λήψη μέτρων για την είσπραξή τους, σε σχέση με τις αποδοχές των συνεργατών/επιδοτών για τις προηγούμενες περιόδους (από το 2009). Για το εν λόγω θέμα, ο Διευθυντής ΥΚΑ ζήτησε, στις 13.11.2015, γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα, αφού κατά την αναδρομική εγγραφή των συνεργατών/επιδοτών ηγέρθηκε το ζήτημα κατά πόσο οι επηρεαζόμενοι είχαν δικαίωμα υποβολής αίτησης για πληρωμή εισφορών, βάσει του πραγματικού τους εισοδήματος και για τις προηγούμενες περιόδους, κατά τις οποίες, σύμφωνα με στοιχεία που προσκόμισε η εταιρεία σε αρκετές περιπτώσεις, τα ποσά που έλαβαν ήταν πολύ χαμηλότερα από το κατώτατο ποσό ασφαλιστέων αποδοχών της οικείας επαγγελματικής κατηγορίας (τεκμαρτό εισόδημα). Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό 17(5) της ΚΔΠ 289/2010, η απόφαση του Διευθυντή για έγκριση πληρωμής εισφορών βάσει του πραγματικού, αντί του τεκμαρτού εισοδήματος, ισχύει εντός του τριμήνου μέσα στο οποίο υποβάλλεται το αίτημα.

Στη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, ημερ. 20.9.2016, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η απόφαση του Διευθυντή στο αίτημα των πιο πάνω συνεργατών/επιδοτών (που υποβλήθηκε το 2015), για πληρωμή εισφορών πάνω στις χαμηλότερες (πραγματικές) από το κατώτατο ποσό ασφαλιστέων αποδοχών της οικείας επαγγελματικής κατηγορίας, δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ, αφού αυτό δεν το επιτρέπει το άρθρο 7 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν. 158(Ι)/1999).

Παρατηρήσαμε επίσης ότι, εν αναμονή της ζητηθείσας γνωμάτευσης, τον Δεκέμβριο του 2015 δόθηκαν οδηγίες για άσκηση ποινικών διώξεων για την είσπραξη των οφειλόμενων εισφορών. Από περιορισμένο δειγματοληπτικό έλεγχο στον οποίο προέβη η Υπηρεσία μας, τον Ιούνιο του 2016, παρατηρήσαμε ότι η άσκηση ποινικών διώξεων δεν έγινε κατά ομοιόμορφο τρόπο. Συγκεκριμένα, κάποιες ποινικές διώξεις κινήθηκαν στη βάση του τεκμαρτού εισοδήματος και άλλες στη βάση του πραγματικού εισοδήματος. Σε κάποιες περιπτώσεις δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη για οφειλές των ετών μετά το 2010, ενώ εντοπίστηκαν δύο περιπτώσεις που εισπράχθηκαν οφειλόμενες εισφορές για τα έτη 2009 και 2010, στη βάση του πραγματικού εισοδήματος και ως εκ τούτου δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει πλέον δυνατότητα άσκησης ποινικής δίωξης για είσπραξη των οφειλόμενων εισφορών (διαφορά) στη βάση του τεκμαρτού εισοδήματος (κατέστησαν οφειλές πέραν των 6 χρόνων).

Επιπρόσθετα, η Υπηρεσία μας ζήτησε να πληροφορηθεί κατά πόσο έχει εξασφαλιστεί δήλωση των συνεργατών ότι, πέραν από τα εισοδήματα στη βάση των στοιχείων που προσκόμισε η υπό αναφορά εταιρεία, δεν είχαν, για την ίδια περίοδο, άλλο εισόδημα από οποιεσδήποτε άλλες συνεργασίες με την ίδια εταιρεία ή με άλλη, για εξυπηρέτηση άλλων φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή/και του ιδιωτικού τομέα.

Σύσταση: Υπό το φως και της πιο πάνω γνωμάτευσης, να δρομολογηθούν, το συντομότερο, οι ενδεδειγμένες ενέργειες για συμμόρφωση με αυτή και την έγκαιρη λήψη μέτρων είσπραξης των οφειλόμενων εισφορών, στη βάση των διατάξεων της σχετικής νομοθεσίας και των Κανονισμών.

Ο Διευθυντής ΥΚΑ, μας πληροφόρησε ότι γίνονται οι απαραίτητες ενέργειες για διευθέτηση του θέματος, ενόψει της πιο πάνω γνωμάτευσης.

Γενική σύσταση: Να εξευρεθούν τρόποι αντιμετώπισης ή περιορισμού τέτοιων φαινομένων, ώστε να επιτυγχάνεται συμμόρφωση με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας και των Κανονισμών. Να ερευνηθεί το ενδεχόμενο, μέσα από θεσμοθετημένες διαδικασίες, να λαμβάνεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων πληροφόρηση για τις πληρωμές που διενεργούνται, στη βάση παρόμοιων συνεργασιών, από Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες ή Οργανισμούς/Φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

2.5.2 ΤΑΜΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Νομοθεσία. Στις 9.7.2010 τέθηκε σε ισχύ ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος του 2010 (Ν.59(Ι)/2010), με τον οποίο καταργήθηκαν οι περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμοι του 1980 μέχρι 2009. Σύμφωνα με τον Ν. 59(Ι)/2010, από την εν λόγω ημερομηνία το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) αποτελείται από τέσσερεις λογαριασμούς (Βασικών Συντάξεων, Συμπληρωματικών Συντάξεων, Παροχών Ανεργίας και Λοιπών Παροχών).

Οικονομική κατάσταση. Ο έλεγχος των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015 δεν έχει ολοκληρωθεί από την Υπηρεσία μας και ως εκ τούτου η Έκθεση Ελεγκτή δεν έχει εκδοθεί ακόμα.

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του ΤΚΑ για το έτος 2015, παρουσίασαν έλλειμμα €16,7 εκ., σε σύγκριση με έλλειμμα €19,9 εκ. το 2014.

(β) Εισπράξεις. Οι εισπράξεις του Ταμείου για το έτος 2015 ήταν €1.375,9 εκ., σε σύγκριση με €1.359,6 εκ. για το 2014, δηλαδή παρουσίασαν αύξηση €16,3 εκ. ή ποσοστό 1,2%.

(γ) Πληρωμές. Οι πληρωμές του Ταμείου για το έτος 2015 ήταν €1.392,6 εκ., σε σύγκριση με €1.379,5 εκ. το 2014, δηλαδή παρουσίασαν αύξηση €13,1 εκ. ή ποσοστό 1%.

(δ) Ταμειακά υπόλοιπα. Το υπόλοιπο του Ταμείου στις 31.12.2015 ήταν €7.366,3 εκ., σε σύγκριση με €7.382,9 εκ. στις 31.12.2014. Από το ποσό αυτό, €7.091,6 εκ. ήταν κατατεθειμένα στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό υπό μορφή καταθέσεων και €204,1 εκ. ήταν επενδυμένα σε Ομόλογα της Κυπριακής Δημοκρατίας και €9,8 εκ. σε Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως. Προκύπτει, δηλαδή, ότι ποσοστό 99,2% των διαθεσίμων στο Ταμείο ήταν κατατεθειμένα στο Κράτος, από το οποίο ποσοστό 97,1% ήταν κατατεθειμένο στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό υπό μορφή καταθέσεων και το οποίο θεωρήθηκε, για σκοπούς της ειδικής αναλογιστικής μελέτης που έγινε το 2013, με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης, ως μη πραγματικό αποθεματικό. Σημειώνεται ότι η Έκθεση Γενικού Ελεγκτή προς το Ταμείο για το 2014 έχει εκδοθεί με έμφαση θέματος, αναφέροντας ότι ταμειακά διαθέσιμα του ΤΚΑ ύψους €7 δις κρατούνται στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας και €60 εκ. σε χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, με πιστωτική αξιολογία, η οποία μεταβάλλεται από το οικονομικό περιβάλλον.

Εκκρεμείς οφειλές.

(α) Επιδικασθείσες υποθέσεις. Στις 31.12.2015 εκκρεμούσε η είσπραξη των πιο κάτω ποσών από υποθέσεις που είχαν επιδικαστεί προς όφελος του ΤΚΑ και των άλλων Ταμείων, τη διαχείριση των οποίων ή/και την ευθύνη της παρακολούθησης των εισπράξεών τους έχει ο Διευθυντής Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ).

	2015	2014	Αύξηση/ (μείωση)	Ποσοστό
	€	€	€	%
Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων	121.601.631	106.182.749	15.418.882	14,5
Κεντρικό Ταμείο Αδειών	20.549.470	18.521.644	2.027.826	11,0
Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού	6.390.466	5.643.362	747.104	13,2
Ταμείο Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	2.826.126	2.504.899	321.227	12,8
Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης	3.844.969	3.932.159	(87.190)	(2,2)
Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	11.703.446	9.957.139	1.746.307	17,5
	166.916.108	146.741.952	20.174.156	13,8

Μέσα στο 2015 εκδικάστηκαν για όλα τα Ταμεία 8.401 νέες υποθέσεις, σε σύγκριση με 7.158 το 2014 και 4.452 το 2013, για ολικό ποσό περίπου €31,8 εκ. (€24,7 εκ. το 2014) και εισπράχθηκε ποσό περίπου €9 εκ. (€7,4 εκ. το 2014). Επίσης, για οφειλόμενα επιδικασθέντα ποσά ύψους €2,7 εκ. (€5,6 εκ. το 2014), έχουν εκδοθεί διατάγματα εκκαθάρισης, για τα οποία υποβλήθηκαν επαληθεύσεις χρέους στους εκκαθαριστές.

Σημειώνεται ότι το Ταμείο πιστώνει τους εργοδοτούμενους με το σύνολο των εισφορών, αμέσως μετά την επιβεβαίωση των σχετικών ποσών στη βάση της Κατάστασης Αποδοχών και Εισφορών που υποβάλλεται από τους εργοδότες και αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις προς όφελός τους, είτε εισπράξει τις εισφορές είτε όχι, αφού η ευθύνη για την πληρωμή των εισφορών, περιλαμβανομένων και των εισφορών των εργοδοτούμενων, βαρύνει εξ ολοκλήρου τον εργοδότη.

(β) Τρέχουσες οφειλές. Από στοιχεία που λήφθηκαν από τις ΥΚΑ, στις 31.12.2015 εκκρεμούσε η είσπραξη πρόσθετου ποσού, που αφορούσε σε μη επιδικασμένες οφειλές προς το ΤΚΑ και τα άλλα Ταμεία, από εργοδότες και αυτοτελώς εργαζομένους, ύψους €99.664.853 (συμπεριλαμβανομένων πρόσθετων τελών), όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μέχρι και τις 26.9.2016 (ημερομηνία της ειδικής ζήτησης των στοιχείων) και το οποίο παρουσιάζεται αναλυτικά στον πιο κάτω πίνακα.

	Οφειλές κάτω των 6 ετών	Οφειλές πέραν των 6 ετών	Συνολικές οφειλές
		€	
Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Σημ.)	71.448.693	3.770.494	75.219.187
Κεντρικό Ταμείο Αδειών	8.522.540	651.298	9.173.838
Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού	3.377.288	155.301	3.532.589
Ταμείο Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	1.406.823	222.483	1.629.306
Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης	-	411.902	411.902
Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	8.568.480	1.129.551	9.698.031
Ολικό	93.323.824	6.341.029	99.664.853

Σημ.: Στο ποσό των €71.448.693 και €3.770.494 περιλαμβάνονται και οφειλές από αυτοτελώς εργαζομένους ύψους €19.825.316 και €1.518.295, αντίστοιχα.

Από το σύνολο των οφειλών κάτω των 6 ετών, έχει ήδη ξεκινήσει η διαδικασία για άσκηση ποινικής δίωξης, για οφειλές ύψους €36.134.811. Ποινική δίωξη είχε ήδη ασκηθεί και για οφειλές εργοδοτών ύψους €39.324 που περιλαμβάνονται στις οφειλές πέραν των 6 ετών.

Στον πίνακα διαχωρίζονται οι οφειλές σε δύο κατηγορίες, αφού, σύμφωνα με το άρθρο 13 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου του 2010, καμιά εισφορά δεν καταβάλλεται για απασχόληση μισθωτού ή αυτοτελώς εργαζόμενου μετά την πάροδο έξι (6) ετών από το τέλος της περιόδου εισφοράς για την οποία οφείλεται η εισφορά, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσό των υποχρεώσεων προς τα Ταμεία πέραν των 6 ετών, ύψους €4.733.348 από εργοδότες και €1.568.357 από αυτοτελώς εργαζομένους να μην μπορεί πλέον να εισπραχθεί. Συναφώς αναφέρεται ότι η μη είσπραξη του οφειλόμενου ποσού από τους αυτοτελώς εργαζομένους συνεπάγεται και ανάλογη μείωση στις δικαιούμενες σε αυτούς παροχές.

(γ) Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, τη διαχρονική αύξηση που παρατηρείται στο ύψος των επιδικασμένων οφειλών και το ύψος και δυσκολίες είσπραξης των τρεχουσών οφειλών, καθώς και τις σχετικές διαπιστώσεις της Υπηρεσίας μας, που αφορούν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (ΥΔΔΤ) και αναφέρονται στην παρούσα μας Έκθεση, για μη αποτελεσματική εκτέλεση των ποινικών ενταλμάτων που αφορούν, μεταξύ άλλων, στις οφειλές εισφορών κοινωνικών ασφαλίσεων, ζητήσαμε από τα δύο εμπλεκόμενα Υπουργεία (Υπουργεία Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως) να διαβουλευθούν για την εξεύρεση πρακτικών και εφαρμόσιμων τρόπων αντιμετώπισης της κατάστασης το συντομότερο δυνατόν. Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 12.2.2015 στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ), στην παρουσία των δύο Υπουργών και του Γενικού Ελεγκτή, διαφάνηκαν διάφορα προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με την έλλειψη υποβοηθητικών νομοθετικών ρυθμίσεων, όπως η έλλειψη διάταξης στον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο για κατάσχεση και εκποίηση κινητής περιουσίας πριν την έναρξη της ποινικής διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου, κατ' αναλογία σχετικής διάταξης στη νομοθεσία που αφορά στον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας. Στην εν λόγω σύσκεψη εισηγηθήκαμε όπως προωθηθεί η ετοιμασία νομοσχεδίου-ομπρέλα, που να ρυθμίζει τα θέματα αυτά, καθώς και οτιδήποτε άλλο κρίνεται αναγκαίο, που ενδεχομένως αφορά σε όλες τις περιπτώσεις είσπραξης εσόδων του Κράτους.

Το πρόβλημα της μη ικανοποιητικής είσπραξης οφειλών προς το Κράτος, για τις οποίες έχει εκδοθεί απόφαση δικαστηρίου σε ποινική διαδικασία και η έλλειψη ειδικών ρυθμίσεων στις κείμενες νομοθεσίες των αρμοδίων Υπουργείων ή Κυβερνητικών Τμημάτων/Υπηρεσιών, που να επιτρέπουν την ενίσχυση της διαδικασίας είσπραξης για την αποφυγή έναρξης δικαστικών διαδικασιών και έκδοσης φυλακιστηρίων (σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τη δικαστική απόφαση), τέθηκε ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου από το ΥΔΔΤ, με σχετική Πρόταση και συγκεκριμένες εισηγήσεις. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφαση αρ. 79.229, ημερ. 29.7.2015, ενέκρινε όπως κάθε αρμόδιο Υπουργείο προωθήσει τροποποίηση των νομοθεσιών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του, με την εισαγωγή σχετικών ρυθμιστικών διατάξεων, ανάλογων με αυτές που έχουν εισαχθεί στη νομοθεσία που αφορά στον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, οι οποίες να επιτρέπουν την κατάσχεση και εκποίηση κινητής περιουσίας πριν και μετά την έναρξη της ποινικής διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου και την αποδοχή και εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη.

Ζητήσαμε να ενημερωθούμε για τις ενέργειες που έγιναν από το ΥΕΠΚΑ και τις ΥΚΑ για υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της είσπραξης των οφειλομένων εισφορών.

Επιπρόσθετα, με στόχο να δοθεί η ευκαιρία/κίνητρο σε εργοδότες/αυτοτελώς εργαζομένους για εξόφληση των οφειλόμενων εισφορών τους, προωθήθηκε από το ΥΕΠΚΑ και ψηφίστηκε ο περί Ρύθμισης Ληξιπρόθεσμων Κοινωνικών Εισφορών Νόμος του 2016 (Ν. 76(Ι)/2016), που τέθηκε σε ισχύ την 1.8.2016. Ουσιαστικά, ο εν λόγω Νόμος επιτρέπει στους οφειλέτες την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων κοινωνικών

εισφορών, όπως αυτές ορίζονται στον εν λόγω Νόμο, με δόσεις, κατόπιν υποβολής από μέρους τους αίτησης για ρύθμιση και έγκρισή της από τον Διευθυντή ΥΚΑ. Προβλέπει, επίσης, ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται, κατ' αναλογία και στις περιπτώσεις οφειλετών εναντίον των οποίων εκκρεμούν ποινικές διώξεις ή πολιτικές αγωγές, καθώς και σε περιπτώσεις επιδικασμένων οφειλών για τις οποίες εκκρεμεί η εκτέλεση διατάγματος δικαστηρίου. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 13, η ρύθμιση που επιτυγχάνεται ουδόλως εμποδίζει τον συμψηφισμό οφειλών με οφειλές προς το Κράτος. Με την ΚΔΠ 211/2016, η Υπουργός γνωστοποίησε ότι ο Νόμος εφαρμόζεται σχετικά με οφειλές που προηγούνται της 1.9.2016.

Συναφώς αναφέρεται ότι, μέχρι και την ψήφιση του πιο πάνω Νόμου και κατόπιν συνεννόησης με τον Γενικό Εισαγγελέα, οι ΥΚΑ δεν προέβαιναν σε άσκηση ποινικών διώξεων για οφειλόμενες εισφορές του 2015.

Ενόψει της πρόσφατης εφαρμογής του πιο πάνω Νόμου, η Υπηρεσία μας δεν έχει προβεί σε οποιονδήποτε έλεγχο. Εξέφρασε όμως την άποψη ότι ο βαθμός επιτυχίας/απόδοσης του νομοθετήματος, παρά του ότι έχουν τεθεί σε αυτό κάποιες ασφαλιστικές δικλίδες, είναι συνάρτηση αρκετών παραμέτρων, όπως, για παράδειγμα, του βαθμού ενδιαφέροντος από τους οφειλέτες και τη δυνατότητα ανταπόκρισής τους, καθώς και του τρόπου και διοικητικού κόστους παρακολούθησης του μηχανισμού των ρυθμίσεων που επιτυγχάνονται.

Όπως μας πληροφόρησε ο Διευθυντής ΥΚΑ, μέχρι τις 29.11.2016 είχαν υποβληθεί 8.629 αιτήσεις, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 3.527 και οι οφειλέτες άρχισαν να καταβάλλουν κανονικά τις καθορισμένες δόσεις, ενώ σε 229 περιπτώσεις εξόφλησαν εφάπαξ το σύνολο των υπό ρύθμιση οφειλών τους και ως εκ τούτου η ρύθμιση τερματίστηκε. Μας πληροφόρησε επίσης ότι εγκρίθηκαν και 696 αιτήσεις, για τις οποίες αναμένεται η υποβολή της Δήλωσης Αποδοχής της Εγκριθείσας Ρύθμισης, καθώς επίσης και ότι ένας σημαντικός αριθμός από τις υπόλοιπες αιτήσεις βρίσκεται υπό μελέτη, εν αναμονή απάντησης από τον Γενικό Εισαγγελέα, αναφορικά με εκκρεμή φυλακιστήρια και κατασχετήρια εντάλματα και εκκρεμείς ποινικές υποθέσεις που βρίσκονται υπό εκδίκαση, ενώ αριθμός αιτήσεων απορρίφθηκαν για διάφορους λόγους.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας χαιρετίζει την πιο πάνω νομοθετική ρύθμιση, ως πρακτική και κινητήριο μοχλό για την ενίσχυση της εισπραξιμότητας και την απάμβλυνση του προβλήματος των ανεκτέλεστων ενταλμάτων. Ωστόσο, έχοντας υπόψη το ύψος των οφειλόμενων ποσών και την υφιστάμενη οικονομική κατάσταση, εκτιμά ότι η κατάσταση εξακολουθεί να χρήζει στενής παρακολούθησης και συστήνει την εξέταση του ενδεχόμενου υιοθέτησης, παράλληλα, και άλλων υποβοηθητικών δράσεων και νομοθετημάτων (για παράδειγμα, υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου) για διασφάλιση της συμμόρφωσης των εργοδοτών, εταιρειών κ.ά. προς τις υποχρεώσεις τους, αλλά και περιορισμού δημιουργίας άλλων οφειλών. Να μελετηθούν επίσης και αξιοποιηθούν οι σχετικές εισηγήσεις της μελέτης για την αναδιάρθρωση του ΥΕΠΚΑ που έγινε από το Ιρλανδικό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης, η οποία υποβλήθηκε περί τα τέλη Δεκεμβρίου του 2015 και αφορούν στις ΥΚΑ.

Εσωτερικός έλεγχος. Εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου που καλύπτει τις παροχές, μεταξύ των οποίων και το μειωμένο ποσοστό ελέγχου που γίνεται από τον Κλάδο Εσωτερικού Ελέγχου των ΥΚΑ σε ορισμένα είδη παροχών, καθώς επίσης και αδυναμίες στο μηχανογραφημένο σύστημα παροχών (η λειτουργική υποστήριξή του συνεχίζει να εξαρτάται από συγκεκριμένη ιδιωτική εταιρεία, χωρίς οι λειτουργοί να γνωρίζουν επαρκώς το σύστημα, εκτός του μέρους που έχει παραληφθεί) και στον έλεγχο των μηνιαίων καταστάσεων οικονομικών αλλαγών. Εισηγηθήκαμε

την ανάγκη για επαναξιολόγηση και επανασχεδιασμό των ελέγχων που διενεργούνται, με έμφαση στους τομείς κινδύνου της κάθε παροχής.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε όπως ενημερωθεί για τα αποτελέσματα της επαναξιολόγησης σε αρκετές διαδικασίες που εφαρμόζουν οι ΥΚΑ που, όπως είχαμε πληροφορηθεί τον Μάρτιο του 2015 από τον Γενικό Διευθυντή ΥΕΠΚΑ, διεξαγόταν από τη Μονάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης της Προεδρίας, πάνω σε πιλοτική βάση, καθώς επίσης και για τυχόν διορθωτικές ενέργειες/δράσεις που υιοθετήθηκαν ή δρομολογούνται.

Ο Διευθυντής ΥΚΑ μάς ανέφερε ότι πρόσφατα έχει αποσπαστεί ένας λειτουργός στο ΥΕΠΚΑ, ο οποίος ασχολείται με την απλοποίηση ή/και ενίσχυση των διαδικασιών των ΥΚΑ.

Σύσταση: Να γίνουν όλες οι ενδεικνυόμενες ενέργειες για βελτίωση/ρύθμιση των πιο πάνω αδυναμιών και να διασφαλιστεί η υλοποίηση της εισήγησής μας για τον επανασχεδιασμό των ελέγχων.

Αποθεματικά.

(α) Λογαριασμός Παροχών Ανεργίας. Το ποσό των πληρωμών παροχών ανεργίας, τα τελευταία χρόνια, ξεπερνά το σύνολο των εισπράξεων και του αποθεματικού του πιο πάνω Λογαριασμού. Για τα έτη που έληξαν στις 31.12.2015 και 31.12.2014, παρουσιάζεται έλλειμμα (καθαρές ταμειακές ροές) ύψους €26,2 εκ. και €47,5 εκ., αντίστοιχα. Το αποθεματικό του Λογαριασμού παρουσίαζε στις 31.12.2015 πιστωτικό υπόλοιπο ύψους €24,7 εκ., σε σύγκριση με επίσης πιστωτικό υπόλοιπο ύψους €50,8 εκ. κατά τις 31.12.2014 και αυτό οφειλόταν στη μεταφορά ποσού ύψους €170 εκ., όπως αναφέρεται πιο κάτω, για κάλυψη του ελλείμματος που παρουσίασε ο Λογαριασμός κατά τα έτη 2014 και 2013.

Στο άρθρο 73(2) του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου προνοείται όπως, σε περίπτωση που το αποθεματικό και τα έσοδα του Λογαριασμού δεν επαρκούν για κάλυψη των υποχρεώσεών του, η διαφορά καταβάλλεται από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας ή καλύπτεται από ειδική εισφορά που καθορίζεται με Κανονισμούς. Σημειώσαμε ότι το 2012 και το 2014 ψηφίστηκαν τροποποιητικοί Νόμοι (Ν.170(Ι)/2012 και Ν.106(Ι)/2014), οι οποίοι προνοούσαν, ανεξάρτητα από τις διατάξεις του πιο πάνω άρθρου, τη μεταφορά €50 εκ. και €170 εκ. από τον Λογαριασμό Συμπληρωματικών Συντάξεων στον Λογαριασμό Παροχών Ανεργίας του ΤΚΑ, για κάλυψη του ελλείμματος που παρουσίασε ο Λογαριασμός Παροχών Ανεργίας κατά το 2012 και κατά τα έτη 2013 και 2014, αντίστοιχα.

Έχοντας υπόψη ότι το ποσοστό ανεργίας εξακολουθεί, παρά τη βελτίωση, να παραμένει σε σχετικά ψηλά επίπεδα, επισημάναμε την αναγκαιότητα αναζήτησης οριστικής λύσης για την ισοσκέλιση των πληρωμών και εισπράξεων του Λογαριασμού Παροχών Ανεργίας, επειδή θα εξακολουθεί να παρατηρείται ανισοσκέλεια μεταξύ τους, με αποτέλεσμα τη συνεχή δημιουργία ελλείμματος.

(β) Λογαριασμός Λοιπών Παροχών. Κατά την 31.12.2012, το αποθεματικό του Λογαριασμού Λοιπών Παροχών παρουσίασε, για πρώτη φορά, χρεωστικό υπόλοιπο ύψους €10 εκ., λόγω του ότι το ύψος των πληρωμών (επιδόματα, βοηθήματα, παροχές) ξεπέρασε σημαντικά το σύνολο των εισπράξεων και του αποθεματικού. Στις 31.12.2013 και στις 31.12.2014 το χρεωστικό υπόλοιπο αυξήθηκε σε €26,2 εκ. και €43,1 εκ., αντίστοιχα και στις 31.12.2015 σε €48,3 εκ.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη το θέμα της επάρκειας των αποθεματικών των δύο πιο πάνω Λογαριασμών, έτσι ώστε να ληφθούν οι κατάλληλες αποφάσεις, στα πλαίσια και των νομοθετικών διατάξεων, για τη λήψη μέτρων και εξεύρεση επαρκών λύσεων, που να διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία του ΤΚΑ, χωρίς να επηρεάζονται αρνητικά οι Λογαριασμοί Βασικών και Συμπληρωματικών Συντάξεων.

Όπως διαπιστώσαμε, η νέα αναλογιστική μελέτη που έγινε με ημερομηνία αναφοράς τις 31.12.2014, για την οποία γίνεται αναφορά στην παράγραφο «Αναλογιστική ανασκόπηση της οικονομικής κατάστασης του Ταμείου», υπέδειξε, μεταξύ άλλων, την ανάγκη παρακολούθησης της οικονομικής κατάστασης των πιο πάνω λογαριασμών και ιδιαίτερα του Λογαριασμού Παροχών Ανεργίας, καθώς και την ανάγκη για κάλυψη των ελλειμμάτων, που εκτιμάται ότι θα υπάρχουν, παραθέτοντας και σχετικές εισηγήσεις, με διατήρηση όμως του ποσοστού εισφοράς στο 1,15% που είναι σήμερα.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το όλο θέμα βρίσκεται υπό στενή παρακολούθηση και λήψη σχετικών αποφάσεων, το συντομότερο δυνατόν, στη βάση και των εισηγήσεων του αναλογιστή.

Επενδυτική πολιτική. Όπως προβλέπεται στον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο του 2010, ο Διευθυντής ΥΚΑ, σύμφωνα με τις εκάστοτε οδηγίες του Υπουργού Οικονομικών, επενδύει το ενεργητικό του Ταμείου, με σκοπό τη μεγιστοποίηση των αποθεμάτων του, λαμβάνοντας υπόψη την ασφάλεια, ρευστότητα και απόδοση των επενδύσεων, το ρόλο τον οποίο αυτές πρέπει να διαδραματίζουν στη γενικότερη αναπτυξιακή προσπάθεια και την κυβερνητική δημοσιονομική και οικονομική πολιτική.

(α) «Διευθέτηση» μεταξύ Κυβέρνησης και Κεντρικής Τράπεζας για την περίοδο 1.1.1970-31.7.2010. Σύμφωνα με «Διευθέτηση» μεταξύ της Κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, που τέθηκε σε ισχύ από 1.1.1970, η Κεντρική Τράπεζα επενδύει τα πλεονάσματα του ΤΚΑ σε Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως, Χρεόγραφα εγγυημένα από την Κυβέρνηση και Γραμμάτια του Δημοσίου.

Η ίδια «Διευθέτηση» ίσχυσε μεταγενέστερα και για τα υπόλοιπα Ταμεία (Ταμείο για Πλεονάζον Προσωπικό, Κεντρικό Ταμείο Αδειών και Ταμείο για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη) που τελούν υπό τον έλεγχο και διαχείριση του Διευθυντή ΥΚΑ.

Η Κεντρική Τράπεζα, καθ' υπόδειξη του εκάστοτε Υπουργού Οικονομικών, επένδυε τα πλεονάσματα των Ταμείων μόνο σε Γραμμάτια του Δημοσίου, τα οποία ήταν μικρής διάρκειας και έφεραν το χαμηλότερο επιτόκιο από τα υπόλοιπα κρατικά αξιόγραφα, παραχωρώντας στα Ταμεία εγγυημένο ετήσιο επιτόκιο, μεγαλύτερο από το επιτόκιο των Γραμματίων του Δημοσίου, το ύψος του οποίου διαμορφωνόταν κατά καιρούς με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

(β) «Διευθέτηση» από 1.8.2010 μέχρι σήμερα. Με τη μεταφορά της διαχείρισης του δημόσιου χρέους από την Κεντρική Τράπεζα στο Υπουργείο Οικονομικών από 1.8.2010, η «Διευθέτηση» του 1970 αντικαταστάθηκε με νέα «Διευθέτηση», η οποία ισχύει μέχρι και σήμερα και που προνοεί την κατάθεση των αποθεματικών όλων των Ταμείων, συμπεριλαμβανομένων και των Γραμματίων του Δημοσίου που θα έληγαν τότε, στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό υπό μορφή καταθέσεων, με την απόδοση που αναφέρεται πιο κάτω. Στις 31.12.2015, το συνολικό υπόλοιπο που ήταν κατατεθειμένο στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό ήταν περίπου €7,7 δις, το οποίο αναλύεται σε €7.091,6 εκ. για το ΤΚΑ και €59,5 εκ, €338,2 εκ. και €178,7 εκ. για το Κεντρικό Ταμείο Αδειών, το Ταμείο για Πλεονάζον Προσωπικό και το Ταμείο για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Εργοδοτούμενων σε Περίπτωση Αφερεγγυότητας του Εργοδότη, αντίστοιχα.

(γ) Απόδοση καταθέσεων/επενδύσεων. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενές μας Εκθέσεις, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εφαρμόστηκε για το ΤΚΑ από την 1.6.2007 και για τα υπόλοιπα Ταμεία από 1.1.2014, σύμφωνα με σχετική επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 9.12.2013, στα οποία καταβαλλόταν, μέχρι τις 31.12.2013, μικρότερο επιτόκιο, η απόδοση του αποθεματικού του ΤΚΑ και των υπόλοιπων Ταμείων, είναι ίση με το εκάστοτε επιτόκιο διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μείον 0,25%, το οποίο μειώθηκε σταδιακά

από 3% που ίσχυε από 21.1.2009 στο 0,30% και 0,25% από 10.9.2014 και 16.3.2016, αντίστοιχα και ως εκ τούτου και η απόδοση του ΤΚΑ, από 2,75% σε 0,05% και 0%, αντίστοιχα.

Υποδεικνύεται και πάλι ότι με την πολιτική που ακολουθείται διαχρονικά, το Κράτος δανείζεται με διοικητικές διευθετήσεις τα πλεονάσματα των Ταμείων με ευνοϊκούς όρους, πολιτική που δεν διασφαλίζει τα συμφέροντα του ΤΚΑ, καθώς και των άλλων Ταμείων. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε επανειλημμένα την άποψη ότι η επενδυτική πολιτική για τα πλεονάσματα των Ταμείων επιβάλλεται όπως επαναξιολογηθεί, με σκοπό την αναθεώρησή της, έτσι ώστε οι επενδύσεις να γίνονται με τον συμφερότερο για τα Ταμεία τρόπο.

(δ) Μελέτη Διεθνούς Τράπεζας.

- (i) Νέα επενδυτική πολιτική.** Ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 65.533, ημερ. 16.5.2007, εκπονήθηκε μελέτη για τη νέα επενδυτική πολιτική του ΤΚΑ από τη Διεθνή Τράπεζα και για την επεξεργασία της μελέτης συστάθηκε Διυπουργική Τεχνική Επιτροπή.

Οι κυριότερες εισηγήσεις που αναφέρονταν στη μελέτη, αναφορικά με τις επενδύσεις του αποθεματικού του Ταμείου, αφορούσαν στη σταδιακή δημιουργία ενός Εθνικού Ταμείου με «πραγματικό» αποθεματικό, το οποίο θα επενδύεται σε τύπους επενδύσεων με ψηλότερες αποδόσεις από τις σημερινές, στα πλαίσια όμως χαμηλού επενδυτικού κινδύνου και στη σύσταση ενός ανεξάρτητου Δημόσιου Οργανισμού, με κύρια αρμοδιότητα την εφαρμογή και παρακολούθηση της επενδυτικής πολιτικής του Εθνικού Ταμείου.

Σε συνάντηση που είχαν οι Υπουργοί Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομικών με τους κοινωνικούς εταίρους, που πραγματοποιήθηκε στις 13.1.2009, ο Υπουργός Οικονομικών, αφού ανέφερε ότι το «πραγματικό» αποθεματικό του ΤΚΑ είναι μόνο €80 εκ., τα οποία είναι επενδυμένα σε τραπεζικούς οργανισμούς και ότι ποσό ύψους €6 δισ. οφείλεται από την Κυβέρνηση, ανακοίνωσε ότι η Κυβέρνηση δεσμεύεται να καταβάλει στο Ταμείο €1 δισ, σε 5 ίσες ετήσιες δόσεις των €200 εκ.

Παρόλο ότι στην πιο πάνω συνάντηση, η τότε Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανακοίνωσε ότι αρχίζει αμέσως η ετοιμασία νομοσχεδίου για τη δημιουργία του νέου Οργανισμού, εντούτοις, όπως πληροφορηθήκαμε, αυτό βρίσκεται ακόμα υπό μελέτη.

Συναφώς αναφέρεται ότι σύμφωνα με την επιφύλαξη του Άρθρου 73(6) του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου του 2010, όπως έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα, μέχρι τον Μάρτιο του 2010 ο Υπουργός Οικονομικών και ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα έπρεπε να καταθέσουν στη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοσχέδιο, ως προς την αποτελεσματική διαχείριση των αποθεματικών του Ταμείου από ανεξάρτητη Επιτροπή, αφού διασφαλιζόταν η δημιουργία ικανοποιητικού αποθεματικού, κάτι το οποίο, μέχρι την ολοκλήρωση του ελέγχου, δεν φαίνεται να είχε γίνει. Θεωρούμε ότι η πιο πάνω επιφύλαξη συμπεριλήφθηκε στον Νόμο, έχοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τη δέσμευση για καταβολή στο Ταμείο του €1 δισ, αλλά και την απόδοση των «επενδύσεων» των εν λόγω ποσών, ως αναφέρεται στις παραγράφους (α), (β) και (γ) πιο πάνω, καθώς και στην παράγραφο που ακολουθεί. Θεωρούμε επιβεβλημένο είτε να κατατεθεί αμέσως το υπό αναφορά νομοσχέδιο, είτε να κατατεθεί ενδιάμεσο νομοσχέδιο για καθορισμό στον Νόμο νέου καταληκτικού χρονοδιαγράμματος ή νέας ρύθμισης.

- (ii) Δημιουργία «πραγματικού» αποθεματικού.** Στη βάση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 68.643, ημερ. 14.4.2009, με την οποία εγκρίθηκε η διάθεση €200 εκ. για τη δημιουργία «πραγματικού» αποθεματικού στο ΤΚΑ, καταβλήθηκε στο ΤΚΑ η πρώτη δόση.

Η δεύτερη δόση των €200 εκ. για το 2010 καταβλήθηκε την 1.11.2010, ενώ η τρίτη, τέταρτη και πέμπτη δόση των €200 εκ. για το 2011, 2012 και 2013, αντίστοιχα, τα οποία η Κυβέρνηση δεσμεύτηκε να καταβάλει στο Ταμείο, δεν έχουν ακόμη καταβληθεί.

Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του ΤΚΑ, κατά την έννοια του «πραγματικού» αποθεματικού, όπως αυτό διαμορφώθηκε διαχρονικά και παρουσιάζεται στις οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου αναλύεται πιο κάτω:

	31.12.2015	31.12.2014
	€	€
Ομόλογα Κυπριακής Δημοκρατίας	204.100.100	341.278.968
Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως	9.816.877	29.348.298
Γραμμάτια Δημοσίου	-	53.004.617
Τραπεζικά υπόλοιπα	60.760.601	58.996.199
	274.677.578	482.628.082

Παρατηρήσαμε ότι κατά την τριετία 2012-2014, κατόπιν οδηγιών του Υπουργείου Οικονομικών, το ΤΚΑ προέβη σε ρευστοποιήσεις καταθέσεων σε εμπορικές τράπεζες, καθώς και άλλων στοιχείων, συνολικού ύψους €74 εκ. (κεφάλαιο και τόκοι). Κατά το 2015 αποπληρώθηκαν/ρευστοποιήθηκαν επενδύσεις που έληξαν συνολικού ύψους €228 εκ., συμπεριλαμβανομένων και των τόκων που απέφεραν. Τα ποσά αυτά (2012-2015) δεν επανεπενδύθηκαν σε «πραγματικό» αποθεματικό, αλλά κατατέθηκαν στον Λογαριασμό Καταθέσεων που διατηρεί το ΤΚΑ στο Γενικό Λογιστήριο με μηδενικό ή πολύ χαμηλό επιτόκιο (0% στις 16.3.2016, 0,05% στις 31.12.2014, 0,5% στις 31.12.2013 και 1,25% στις 31.12.2012).

Όπως διαπιστώσαμε, το ΥΕΠΚΑ με σχετικές επιστολές του προς το Υπουργείο Οικονομικών ζήτησε επανειλημμένα την επανέναρξη συζήτησης για την αναβάθμιση του πλαισίου της επενδυτικής πολιτικής του ΤΚΑ. Στην απαντητική του επιστολή, ημερ. 1.9.2014, το Υπουργείο Οικονομικών αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι στην παρούσα φάση, με δεδομένο ότι η Κύπρος βρίσκεται σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής, θεωρεί ότι προς το παρόν είναι προτιμότερο η Κυβέρνηση να περιοριστεί στην εξεύρεση του καλύτερου δυνατού επιτοκίου στις καταθέσεις για τα κεφάλαια που το ΤΚΑ διατηρεί στο Κράτος. Σε μεταγενέστερη επιστολή του, ημερ. 8.12.2014, στην οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων και στην υπό αναφορά διάταξη του άρθρου 73(6) και παραθέτει την επιχειρηματολογία του, καταλήγει στην τοποθέτηση ότι θεωρεί ότι το όλο θέμα της επενδυτικής πολιτικής του ΤΚΑ πρέπει να επανεξεταστεί, αφού οι δείκτες της οικονομίας το επιτρέψουν και αν κρίνεται σκόπιμο να τροποποιηθεί η σχετική διάταξη (άρθρο 73(6)), προσθέτοντας ότι στο παρόν στάδιο το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί καλύτερο να περιοριστεί στην προσπάθεια επίτευξης βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

Το ΥΕΠΚΑ, ενόψει των πιο πάνω τοποθετήσεων του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και της από 16.3.2016 μη λήψης οποιουδήποτε τόκου (μηδενικό επιτόκιο) στις καταθέσεις του ΤΚΑ και των άλλων υπό διαχείριση Ταμείων, επανήλθε και με την επιστολή του, ημερ. 6.5.2016, ζήτησε επανεξέταση του ενδεχόμενου αναθεώρησης του τρόπου υπολογισμού των εν λόγω επιτοκίων, υπό το φως των σημερινών δημοσιονομικών συνθηκών. Στην απαντητική του επιστολή, ημερ. 4.7.2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρει ότι, με δεδομένο ότι ο τόκος που λαμβάνει το ΤΚΑ δεν κατατίθεται σε πραγματικό αποθεματικό, αλλά με όλα τα υπόλοιπα έσοδα καταλήγουν στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό, η επενδυτική πολιτική του ΤΚΑ θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σφαιρικά με τη σύσταση ανεξάρτητου διαχειριστικού μηχανισμού, ο οποίος θα αποφασίζει για την επενδυτική πολιτική, με γνώμονα τα συμφέροντα του Ταμείου και τη συσσώρευση αποθεματικού, ώστε να διατηρηθούν τα ωφέληματα των ασφαλισμένων. Ωστόσο, καταλήγει ότι, ενόψει του ότι η κυπριακή οικονομία πρόσφατα εξήλθε από το πρόγραμμα μακροοικονομικής αναπροσαρμογής, απαιτείται περαιτέρω χρόνος εμπέδωσης

της μακροοικονομικής σταθερότητας για να συσσωρεύσει το ΤΚΑ και τα άλλα Ταμεία, σταδιακά, πιο ψηλά πλεονάσματα, ώστε να πρέπει να εξευρεθεί ο κατάλληλος τρόπος αξιοποίησης και επένδυσής τους.

Τον Νοέμβριο του 2016, ο Διευθυντής ΥΚΑ μάς πληροφόρησε ότι στις 16.9.2016, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων απέστειλε σχετική επιστολή προς τον Υπουργό Οικονομικών, μαζί με προσχέδια νομοσχεδίου και Κανονισμών, αναφορικά με τη σύσταση ανεξάρτητου διαχειριστικού μηχανισμού, ο οποίος θα αποφασίζει για την επενδυτική πολιτική του Ταμείου, τα οποία είχαν ετοιμαστεί το 2009-2010, αλλά, λόγω των οικονομικών συνθηκών, δεν προωθήθηκαν, ζητώντας να ενημερωθεί κατά πόσο το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί ότι αυτά μπορούν να προωθηθούν για νομοτεχνικό έλεγχο. Μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης δεν είχε ληφθεί απάντηση από το Υπουργείο Οικονομικών.

Σύσταση: Να υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο Πρόταση σχετικά με τις επιλογές που υπάρχουν ως προς το χρονοδιάγραμμα και διαδικασίες για την υλοποίηση των δεσμεύσεων, αποφάσεων και νομοθετικών απαιτήσεων, για την αποτελεσματική διαχείριση των αποθεματικών του Ταμείου, για την καταβολή των οφειλόμενων δόσεων και για τη διατήρηση του «πραγματικού» αποθεματικού που δημιουργήθηκε.

Αναλογιστική ανασκόπηση της οικονομικής κατάστασης του Ταμείου. Σύμφωνα με το άρθρο 76 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου (Ν.59(Ι)/2010), αναλογιστής, τον οποίο διορίζει ο Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προβαίνει, ανά τριετία, σε ανασκόπηση της όλης εφαρμογής του Νόμου και της οικονομικής κατάστασης του ΤΚΑ. Επίσης, προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι σε κάθε ανασκόπηση, ο αναλογιστής υποβάλλει σχετική έκθεση στον Υπουργό για την οικονομική κατάσταση του Ταμείου και για την επάρκεια ή μη των σχετικών εισφορών, που καταβάλλονται δυνάμει του υπό αναφορά Νόμου, να καλύψουν τις παροχές και άλλες υποχρεώσεις του Ταμείου και ότι ο Υπουργός προχωρεί αμέσως σε κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων ενημερωτικής έκθεσης αναφορικά με τα αποτελέσματά της έκθεσης του αναλογιστή.

Το 2016 έγινε νέα αναλογιστική ανασκόπηση για την οικονομική κατάσταση του Ταμείου, με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2014, τα αποτελέσματα της οποίας παρουσιάστηκαν τον Απρίλιο του 2016, ενώπιον της Υπουργού και άλλων αρμοδίων, από αναλογιστή του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας (ILO), στο οποίο ανατέθηκε η εκπόνησή της. Τα αποτελέσματά της, λαμβάνοντας υπόψη τις δημογραφικές και οικονομικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και τα μέτρα μεταρρύθμισης του Ταμείου που περιλήφθηκαν στον Τροποποιητικό Ν. 193(Ι)/2012 του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου (Ν.59(Ι)/2010), κατέδειξαν ότι τα εν λόγω μέτρα διασφαλίζουν τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του ΤΚΑ, καθιστώντας το χρηματοοικονομικά βιώσιμο μέχρι και το 2080.

Παρατηρήσαμε ότι, μέχρι και την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης, εκκρεμούσε η υποβολή από το ILO της τελικής αναλογιστικής ανασκόπησης. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με πληροφόρηση που είχαμε από τον Διευθυντή ΥΚΑ τον Μάρτιο του 2015, η υπό αναφορά αναλογιστική ανασκόπηση αναμενόταν να ολοκληρωθεί αρχές του 2016, ενώ στο προωθούμενο για υπογραφή συμβόλαιο με το ILO, τίθετο χρονοδιάγραμμα υποβολής περί τα τέλη Ιουλίου 2016.

Όπως μας πληροφόρησε ο Διευθυντής ΥΚΑ, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας έχει αποστείλει στις ΥΚΑ μεγάλο μέρος της τελικής αναλογιστικής ανασκόπησης και οι ΥΚΑ έχουν ήδη υποβάλει τα σχόλια και παρατηρήσεις τους, ενώ αναμένεται σύντομα η τελική αναλογιστική ανασκόπηση.

Σύσταση: Παρατηρήθηκε πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην εκπόνηση, αλλά και στην υποβολή της υπό αναφορά ανασκόπησης. Να γίνουν οι ενδεικνυόμενες ενέργειες για να επιτευχθεί και συμμόρφωση με τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις.

2.5.3 ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Θεσμικό πλαίσιο-Σχέδια κοινωνικών παροχών προς άτομα με αναπηρίες και Σύστημα Αξιολόγησης της Αναπηρίας και της Λειτουργικότητας. Στα πλαίσια της γενικότερης μεταρρύθμισης της πολιτικής για την κοινωνική πρόνοια και του εκσυγχρονισμού του συστήματος κοινωνικών παροχών, εκφράσαμε την άποψη ότι καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ανασχεδιασμού και αναστόχευσης των επιμέρους Σχεδίων κοινωνικών παροχών προς τα άτομα με αναπηρίες και ενδεχομένως η ανάγκη εισαγωγής ενός γενικότερου ρυθμιστικού νομοθετικού πλαισίου για το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ), ως κεντρικός φορέας για τη διαμόρφωση, τον συντονισμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των πολιτικών για τα άτομα με αναπηρίες, με συναρμόδιους φορείς.

Εκφράσαμε την άποψη ότι θεσμικής «θωράκισης» χρήζει και η λειτουργία του Κέντρου Αξιολόγησης της Αναπηρίας (ΚΑΑ) στη Λευκωσία, καθώς και η εφαρμογή στο εν λόγω Κέντρο, από τον Δεκέμβριο του 2013, του νέου αξιολογητικού μηχανισμού (Σύστημα Αξιολόγησης της Αναπηρίας και της Λειτουργικότητας στη βάση της Διεθνούς Ταξινόμησης της Λειτουργικότητας, Αναπηρίας και Υγείας), για την έκδοση, μεταξύ άλλων, σχετικών πορισμάτων πιστοποίησης/τεκμηρίωσης της αναπηρίας, του τύπου και της έκτασής της ή/και γνωμοδοτήσεων κατά πόσο οι αξιολογούμενοι πληρούν τα κριτήρια και προϋποθέσεις νομοθεσιών ή Σχεδίων κοινωνικών παροχών. Παρατηρήσαμε επίσης ότι στα υφιστάμενα Σχέδια, τη διαχείριση των οποίων έχει το ΤΚΕΑΑ, δεν γίνεται ρητή αναφορά για την υποχρεωτική αξιολόγηση των αιτητών στο ΚΑΑ, καθώς επίσης ότι η διερεύνηση της λειτουργικότητας έχει τεθεί πάνω σε προαιρετική βάση, δηλαδή γίνεται μόνο εφόσον ο αιτητής το επιθυμεί και το δηλώσει. Έχοντας υπόψη ότι στόχος της διερεύνησης της λειτουργικότητας είναι, μεταξύ άλλων, να περιγράψει και τεκμηριώσει τους περιορισμούς που αντιμετωπίζει το άτομο στην καθημερινότητά του, καθώς και τις αναγκαίες παρεμβάσεις στήριξης, εισηγηθήκαμε να εξεταστεί το ενδεχόμενο υποχρεωτικής αξιολόγησης της λειτουργικότητας τουλάχιστον κάποιων κατηγοριών αναπήρων, που οι απαιτούμενες παρεμβάσεις αντιστοιχούν και σε παραχώρηση οικονομικών ωφελημάτων (παραχώρηση/χρήση συγκεκριμένων τεχνικών μέσων ή/και τροχοκαθισμάτων/βοηθημάτων ή θεραπείες ή/και υπηρεσίες φροντίδας κ.λπ.).

Ενόψει των πιο πάνω διαπιστώσεων, καθώς και της ανάγκης διαφοροποίησης, στα πλαίσια της λειτουργίας του νέου Συστήματος Αξιολόγησης, των όρων λειτουργίας των Επιτροπών Αξιολόγησης, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ) υπέβαλε σχετική Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο, με την απόφασή του αρ. 79.926, ημερ. 14.12.2015, αφού ενημερώθηκε για την υλοποίηση του νέου Συστήματος και τη δρομολογούμενη γεωγραφική επέκτασή του με την ίδρυση δύο πρόσθετων ΚΑΑ στη Λεμεσό και Λάρνακα, ενέκρινε το νέο θεσμικό πλαίσιο και τους όρους λειτουργίας των Επιτροπών Αξιολόγησης και των ΚΑΑ και εξουσιοδότησε την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να αποφασίζει για την ενδεχόμενη τροποποίησή τους με εσωτερικούς Κανονισμούς. Ενέκρινε επίσης την τροποποίηση όλων των Σχεδίων του ΤΚΕΑΑ, ώστε η εξέταση των αιτήσεων και η αξιολόγηση και πιστοποίηση της αναπηρίας να διενεργείται στη βάση των πιο πάνω όρων λειτουργίας των Επιτροπών Αξιολόγησης και των ΚΑΑ του ΤΚΕΑΑ.

Ωστόσο, παρατηρήσαμε ότι στο νέο θεσμικό πλαίσιο και όρους λειτουργίας, η διερεύνηση της λειτουργικότητας εξακολουθεί να παραμένει πάνω σε προαιρετική βάση, ενώ δεν φαίνεται στο παρόν στάδιο να προωθείται νομοθετική θωράκιση της λειτουργίας των ΚΑΑ και του Συστήματος Αξιολόγησης. Επίσης, η τροποποίηση όλων των Σχεδίων κοινωνικών παροχών προς τα άτομα με αναπηρίες, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, ενώ ο ανασχεδιασμός, αναστόχευση και ένταξη των κοινωνικών παροχών προς τα άτομα με αναπηρίες σε μια νέα ενιαία νομοθεσία, εξακολουθεί να εκκρεμεί.

Σύσταση: Το ΤΚΕΑΑ, αξιοποιώντας την πληροφόρηση και τα αποτελέσματα της εφαρμογής του πιο πάνω Συστήματος, να διαμορφώσει, μέσω των θεσμοθετημένων διαδικασιών, τις κατάλληλες πολιτικές ή/και να προβεί στις ενδεικνυόμενες νομοθετικές ή άλλες ρυθμίσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η εισαγωγή ενός ενιαίου ρυθμιστικού νομοθετικού πλαισίου, που να διασφαλίζει αποτελεσματικότερη στόχευση, μείωση του κινδύνου πολλαπλής χρηματοδότησης της ίδιας ανάγκης από άλλους φορείς και πιο ορθολογιστική κατανομή των κρατικών πόρων, για την ικανοποίηση των αναγκών και την εκπλήρωση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, από ένα κεντρικό φορέα.

Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων (ΚΕΑΑ).

(α) Με την απόφασή του αρ. 68.425, ημερ. 18.2.2009, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό του τομέα επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρίες, με βάση ένα νέο θεσμικό πλαίσιο στη σφαίρα αρμοδιότητας του ΥΕΠΚΑ και εξουσιοδότησε την Υπουργό να διαβουλευτεί, με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και να προωθήσει την ετοιμασία νομοσχεδίου για τη σύσταση και λειτουργία του Οργανισμού Επαγγελματικής Κατάρτισης και Αποκατάστασης Ατόμων με Αναπηρίες, στον οποίο θα εντάσσονταν το Ίδρυμα Χρίστου Στέλιου Ιωάννου (ΙΧΣΙ) και το ΚΕΑΑ.

Το ΤΚΕΑΑ, παράλληλα με τις ενέργειες για την ίδρυση και λειτουργία του Οργανισμού, προέβη σε μια σειρά ενεργειών για εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση του ΚΕΑΑ και σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς, προχώρησε στην αποϊδρυματοποίηση των ατόμων που φιλοξενούνταν στο οικοτροφείο του ΚΕΑΑ και στον τερματισμό της λειτουργίας του οικοτροφείου τον Ιανουάριο του 2013. Προχώρησε επίσης στην επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων που απασχολούνταν στα εργαστήρια (προστατευόμενης απασχόλησης) του ΚΕΑΑ και στο σταδιακό τερματισμό της λειτουργίας τους.

Στις 14.2.2013, υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ Κυβέρνησης και ΙΧΣΙ, η οποία προέβλεπε, σε πρώτη φάση, αλλαγές στη Διοίκηση του Ιδρύματος (γεγονός που έγινε με την ανάληψη της Διοίκησης από την Κυβέρνηση στις 6.8.2013) και σε δεύτερη φάση, την ένταξη του Ιδρύματος στον Οργανισμό. Η Υπηρεσία μας υπέδειξε ότι έχει παρέλθει το προβλεπόμενο στην εν λόγω συμφωνία χρονοδιάγραμμα των 2 χρόνων για κατάθεση και ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων του νομοσχεδίου για την ίδρυση και λειτουργία του Οργανισμού και ως εκ τούτου, οι πρόνοιες που είναι άμεσα συνδεδεμένες με τη σύσταση και λειτουργία του Οργανισμού, όπως προβλέπεται στην εν λόγω συμφωνία, κατέστησαν ανενεργές.

Υποδείξαμε την πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου και εκφράσαμε την άποψη ότι το Υπουργικό Συμβούλιο θα έπρεπε ήδη να έχει ενημερωθεί για τα νέα δεδομένα. Οι αποσπασματικές ενέργειες που έγιναν ή οι οποιεσδήποτε άλλες ενέργειες γίνονται από το ΤΚΕΑΑ, σε συνεργασία με το ΙΧΣΙ, για εξεύρεση άλλων λύσεων, χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου και η παρέλευση σημαντικού χρόνου, χωρίς τη λήψη τελικής απόφασης, δεν συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό του τομέα επαγγελματικής κατάρτισης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρίες.

Σύσταση: Παρατηρήθηκε πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου της 18.2.2009. Συστήνεται και πάλι όπως ενημερωθεί το Υπουργικό Συμβούλιο για τα νέα δεδομένα που συνηγορούν στην αναστολή ή στη μη υλοποίησή της και εξασφαλιστεί σχετική εξουσιοδότηση για τις ενέργειες που γίνονται για εξεύρεση άλλων λύσεων.

(β) Αναφορικά με τον τερματισμό της λειτουργίας του οικοτροφείου και των εργαστηρίων (προστατευόμενης απασχόλησης) και γενικά του ΚΕΑΑ, η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις της για την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διαχείριση του εξοπλισμού/μηχανημάτων/αποθεμάτων του οικοτροφείου και των εργαστηρίων και στην έναρξη της διαδικασίας παραχώρησής τους σε διάφορα κυβερνητικά Τμήματα/Υπηρεσίες ή και άλλους Φορείς/Οργανώσεις ή της καταγραφής του για προώθηση της αχρήστευσής του, χωρίς προηγουμένως να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αντιπαραβολής των αποτελεσμάτων της φυσικής καταμέτρησης και βεβαίωσης της ύπαρξης όλου του εξοπλισμού/μηχανημάτων/αποθεμάτων που έπρεπε να υπάρχουν, με βάση τα υφιστάμενα μητρώα/καθολικά. Η παραχώρηση του εξοπλισμού/μηχανημάτων/αποθεμάτων γινόταν με σχετική ενημέρωση των ηλεκτρονικών φύλλων που δημιουργήθηκαν και στα οποία καταχωρίστηκαν τα αποτελέσματα της φυσικής καταμέτρησης που διενεργήθηκε. Για σκοπούς συμπλήρωσης του ελέγχου, ζητήσαμε όπως τα εν λόγω φύλλα ενημερωθούν με όλα τα απαραίτητα στοιχεία, όπως αναφορά στην απόφαση του αρμόδιου οργάνου ή/και στο δελτίο ή επιστολή/έγγραφο παραχώρησής τους.

Ζητήσαμε επίσης όπως ενημερωθούμε και για τις ενέργειες που έγιναν, όσον αφορά στην αξιοποίηση των χώρων και εγκαταστάσεων του ΚΕΑΑ, αφού, όπως διαπιστώθηκε και από επιτόπια επίσκεψη λειτουργιών της Υπηρεσίας μας, στις αρχές Μαρτίου του 2015, η πρόσβαση στον χώρο ήταν ελεύθερη, οι κήποι και τα περιβόλια είχαν παραμεληθεί και κάποια υποστατικά είχαν εμφανή ανάγκη συντήρησης, με όλες τις επακόλουθες οικονομικές και άλλες συνέπειες αποκατάστασής τους. Συναφώς αναφέρεται ότι η Διευθύντρια του ΤΚΕΑΑ, ζήτησε τον Σεπτέμβριο του 2014, την εμπλοκή του ΥΕΠΚΑ στη διαχείριση του όλου θέματος. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, σε επιστολή του, ημερ. 6.10.2014, προς το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και το Τμήμα Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ), εξέφρασε, μεταξύ άλλων, τις ανησυχίες του για την όλη κατάσταση και ζήτησε τις απόψεις και εισηγήσεις τους σχετικά με την καθ' ύλην αρμόδια Αρχή για τη διαχείριση του θέματος.

Τον Σεπτέμβριο του 2015, το ΤΔΕ ενημέρωσε το ΥΕΠΚΑ και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την ολοκλήρωση, από τον Κεντρικό Φορέα Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ), ως αρμόδιος φορέας, της διαδικασίας παραχώρησης των διαθέσιμων εγκαταστάσεων και χώρων του πρώην ΚΕΑΑ σε κυβερνητικές Υπηρεσίες και Τμήματα και υπέδειξε την ανάγκη σύστασης Διατμηματικής Επιτροπής, για διαχείριση των κοινόχρηστων χώρων και άλλων συναφών θεμάτων, η οποία θα συντονίζεται από τον Επαρχιακό Μηχανικό ΤΔΕ.

Ωστόσο, όπως διαπιστώσαμε, παρόλο που το ΤΚΕΑΑ και το ΥΕΠΚΑ ζητούσαν επανειλημμένα από το ΤΔΕ και τον ΚΦΣΚΥ, τη σύσταση και την ενεργοποίηση της Διατμηματικής Επιτροπής, εντούτοις η εν λόγω Επιτροπή, μέχρι και την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης, δεν είχε συσταθεί και ενεργοποιηθεί. Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, σε σχετική επιστολή του, ημερ. 26.5.2016, προς τον Γενικό Διευθυντή ΥΕΠΚΑ, ξεκαθάρισε ότι ο ΚΦΣΚΥ επιλαμβάνεται θεμάτων που αφορούν στη διάθεση κυβερνητικών κτιρίων σε Κρατικές Υπηρεσίες, με βάση σχετικά αιτήματα και ότι θέματα που αφορούν στη διαχείριση κοινόχρηστων χώρων και άλλων σχετικών θεμάτων αναλαμβάνονται από τις Κρατικές Υπηρεσίες στις οποίες παραχωρούνται οι εγκαταστάσεις και χώροι. Παρατηρήσαμε ότι το ΤΚΕΑΑ συνέχισε να επωμίζεται δαπάνες υδροδότησης, ηλεκτροδότησης ή να προβαίνει σε ανεπίσημες διευθετήσεις για συντήρηση των κήπων και πρασίνου, για να μη καταστραφούν/ερημωθούν.

Σύσταση: Παρατηρήθηκε μεγάλη καθυστέρηση και αδυναμίες/παραλείψεις στη διαχείριση του εξοπλισμού/μηχανημάτων και των αποθεμάτων και κατ' επέκταση στη διαχείριση των χώρων και εγκαταστάσεων του ΚΕΕΑ, ως αποτέλεσμα του τερματισμού της λειτουργίας του. Το ΥΕΠΚΑ να προβεί στις ενδεικνυόμενες ενέργειες για οριστική ρύθμιση των εκκρεμοτήτων και σε ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου, με απόφαση του οποίου είχε παραχωρηθεί η εν λόγω κρατική ιδιοκτησία για λειτουργία του ΚΕΕΑ και άλλων σχετικών χρήσεων και το ΤΚΕΑΑ να προβεί, το συντομότερο δυνατόν, σε ανάκτηση των ποσών που πλήρωσε και δεν το αφορούσαν.

Παροχή ειδικής χορηγίας σε τυφλούς. Η αρμοδιότητα για την παροχή της εν λόγω χορηγίας, η οποία ανήκε στην Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων του Υπουργείου Οικονομικών, μεταφέρθηκε από 31.3.2011 στο ΤΚΕΑΑ. Σημειώνεται ότι το ποσό που καταβλήθηκε το 2015 για την εν λόγω χορηγία ανήλθε στα €9,3 εκ. (€9,7 εκ. το 2014).

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του περί Παροχής Ειδικής Χορηγίας σε Τυφλούς Νόμου του 2011 (Ν.11(Ι)/2011), οι υφιστάμενοι λήπτες που κατέστησαν δικαιούχοι πριν την 1.1.2008, δυνάμει του περί Παροχής Ειδικών Χορηγιών Νόμου του 1996 έως 2009, παραπέμπονται για εξέταση σε ειδική πολυθεματική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από δύο οφθαλμιάτρους. Όπως διαπιστώθηκε, η διάταξη αυτή, μέχρι και τον Μάρτιο του 2015, δεν τύγχανε εφαρμογής, αφού, όπως πληροφορηθήκαμε, δεν γινόταν οποιαδήποτε επανεξέταση των ληπτών αυτών μετά την αρχική έγκριση των αιτήσεών τους και την παραχώρηση σε αυτούς της ειδικής χορηγίας. Η Διευθύντρια του ΤΚΕΑΑ, μας ανέφερε ότι εντοπίστηκαν 1.244 λήπτες που κατέστησαν δικαιούχοι πριν την 1.1.2008, χωρίς αξιολόγηση από ιατροσυμβούλιο, για τους οποίους όμως έχει ξεκινήσει σταδιακά, από τον Απρίλιο του 2015, η επαναξιολόγησή τους. Παρατηρήσαμε, ωστόσο, ότι τα 407 από τα πιο πάνω άτομα, στα οποία, μέχρι τον Μάρτιο του 2016, είχε αποσταλεί επιστολή για την επικείμενη διαδικασία αξιολόγησής τους και την αναγκαιότητα υποβολής πρόσφατης αναφοράς του θεράποντος οφθαλμιάτρου τους, επιλέγησαν (εξαιρουμένων κάποιων περιπτώσεων) με τη σειρά που παρατίθενται στον κατάλογο των 1.244 ατόμων, στον οποίο καταγράφονται κατά αύξοντα αριθμό ταυτότητας, με αποτέλεσμα να καλούνται πρώτα τα πιο ηλικιωμένα άτομα, αρκετά από τα οποία είναι υπερήλικα ή ηλικιωμένα άτομα με βεβαρημένο ιατρικό ιστορικό, που σε κάποιες περιπτώσεις, μετά την αξιολόγηση κάποια από αυτά απεβίωσαν.

Σύσταση: Το Τμήμα να προβεί, το συντομότερο δυνατόν, στις απαιτούμενες ενέργειες για συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του πιο πάνω Νόμου. Η επιλογή των ατόμων για επαναξιολόγηση, να γίνεται ανάλογα με την εκτίμηση του βαθμού επικινδυνότητας των δεδομένων τους, σε σχέση με την παροχή του επιδόματος.

Σχέδιο παροχής χορηγίας στις Οργανώσεις των ατόμων με αναπηρίες. Σκοπός του εν λόγω Σχεδίου είναι η κάλυψη των βασικών λειτουργικών εξόδων των πιο πάνω Οργανώσεων, καθώς και των εξόδων αριθμού προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρίες. Από τον έλεγχο παρατηρήθηκαν κάποιες αδυναμίες/ελλείψεις, που αφορούν, μεταξύ άλλων, στη χρήση κριτηρίων για την κατανομή της χορηγίας πέραν αυτών που προβλέπονται στο Σχέδιο, στην καταβολή χορηγιών σε Οργανώσεις με πολύ μεγάλα αποθεματικά, στην αδυναμία βεβαίωσης ότι οι χορηγίες διατέθηκαν για τον σκοπό που δόθηκαν λόγω μη λεπτομερούς πληροφόρησης στους ελεγμένους λογαριασμούς και στη μη λήψη υπόψη της αδαπάνητης χορηγίας στον καθορισμό του ύψους της χορηγίας του επόμενου έτους.

Παρόλο που το 2014, το ΤΚΕΑΑ προέβη σε ανασχεδιασμό του εντύπου αίτησης, ώστε να ζητείται η υποβολή στοιχείων στη βάση, είτε των επιπρόσθετων κριτηρίων που τέθηκαν, κατόπιν έγκρισης της Διευθύντριας του Τμήματος, είτε νομοθετικών ή άλλων απαιτήσεων, εντούτοις εξακολουθούν να υπάρχουν αδυναμίες/ελλείψεις, που αφορούν στην επαλήθευση της ορθότητας κάποιων στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση, στην αξιολόγηση, βάσει κριτηρίων, των οικονομικών ή άλλων στοιχείων που υποβάλλονται, χωρίς μεθοδολογία απόδοσης βαρύτητας και στη μη κατάλληλη τεκμηρίωση της κατανομής των χορηγιών, αφού σε κάθε Οργάνωση που εγκρίνεται να λάβει χορηγία παραχωρείται ένα συνολικό ποσό χορηγίας, χωρίς αυτό να κατανέμεται σε λειτουργικές δαπάνες ή/και σε υλοποίηση επιμέρους προγραμμάτων.

Συστήσαμε όπως το Τμήμα προβεί, το συντομότερο δυνατόν, σε σφαιρική μελέτη και εκσυγχρονισμό του Σχεδίου. Η Διευθύντρια του ΤΚΕΑΑ, μας ενημέρωσε τον Οκτώβριο του 2015, ότι ετοιμάστηκε και προωθείτο για διαβούλευση με το αναπηρικό κίνημα νέο Σχέδιο, με νέα κριτήρια και προϋποθέσεις, στη βάση των συστάσεών μας. Όπως πληροφορηθήκαμε, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφασή του αρ. 80.598, ημερ. 27.4.2016, ενέκρινε αναθεωρημένο Σχέδιο με τίτλο «Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας για την Παροχή Χορηγίας σε Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρίες».

Σύσταση: Το Τμήμα να προβεί στην υιοθέτηση κατάλληλων μηχανισμών αξιολόγησης, στη βάση των κριτηρίων και προϋποθέσεων του αναθεωρημένου Σχεδίου, που να διασφαλίζουν την ορθολογιστική διαχείριση/κατανομή του διαθέσιμου ποσού χορηγίας, καθώς επίσης και ότι οι χορηγίες παραχωρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 38(Ι)/2014.

Νομοθετικό πλαίσιο/αρμοδιότητες.

(α) Στο πλαίσιο της συνολικής μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και του εκσυγχρονισμού/ανασχεδιασμού της επιδοματικής πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως οι δεσμεύσεις της που απέρρεαν από το Μνημόνιο Συναντίληψης με την Τρόικα, προωθήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ), στο οποίο δόθηκε η αρμοδιότητα για τον σχεδιασμό και διαχείριση της νέας επιδοματικής πολιτικής και ψηφίστηκε ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμος του 2014 (Ν.109(Ι)/2014), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ με τη δημοσίευσή του στις 11.7.2014. Σύμφωνα με τις επιφυλάξεις, μεταβατικές διατάξεις και καταργήσεις του εν λόγω Νόμου, το δικαίωμα σε δημόσιο βοήθημα (ΔΒ), με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο, συνεχίζει να υφίσταται, μέχρι την ημερομηνία λήψης της τελικής απόφασης σχετικά με την αίτηση για παροχή Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ), την οποία, σύμφωνα με τον ίδιο Νόμο, είχε την υποχρέωση ο λήπτης ΔΒ να υποβάλει.

Παρόλο που η πρόνοια για την παροχή ΔΒ έχει, από το 2014, μεταφερθεί στον Προϋπολογισμό του ΥΕΠΚΑ - Διοίκηση, εντούτοις η παροχή υπηρεσιών/εκτέλεση της εργασίας, σε σχέση με το ΔΒ, συνεχίζει μέχρι και σήμερα να γίνεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ), μέσω της διαδικασίας έκδοσης και υποβολής ενδοκυβερνητικής παραγγελίας από το ΥΕΠΚΑ (εντολοδότης που έχει και τις απαιτούμενες πιστώσεις) προς τις ΥΚΕ (εντολοδόχος) και η διεκπεραίωση των δαπανών να γίνεται με τη χρήση Λογαριασμού Προκαταβολών. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου, ο κατά Νόμο υπεύθυνος θα είναι ο Ελέγχων Λειτουργός του εντολοδόχου που αποδέχεται την παραγγελία, ανεξάρτητα αν τα Κονδύλια δεν είναι καταχωρισμένα στον Προϋπολογισμό του.

Σύμφωνα με στοιχεία που μας δόθηκαν από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας (ΥΔΕΠ), ο αριθμός των αιτήσεων ληπτών ΔΒ που ήταν σε κατάσταση καταχώρισης ή αξιολόγησης/επανεξέτασης για παροχή ΕΕΕ στις 30.9.2016 μειώθηκε σε 7.547, σε σύγκριση με 18.701 από σύνολο 21.274 στις 30.9.2015 και όπως πληροφορηθήκαμε, ο εν λόγω αριθμός αφορά κυρίως σε λήπτες ΔΒ για τους οποίους δεν έχουν

ακόμη αξιολογηθεί οι ανάγκες τους για φροντίδα από τις Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης Φροντίδας των ΥΚΕ στα πλαίσια επισκέψεων στον χώρο διαμονής των αιτητών/επωφελούμενων.

(β) Πέραν από τις διατάξεις εφαρμογής, επιφυλάξεις και μεταβατικές διατάξεις του Ν.109(Ι)/2014, ως αναφέρεται πιο πάνω, δίνονται στις ΥΚΕ, δυνάμει του ιδίου Νόμου και άλλες αρμοδιότητες, είτε απευθείας είτε με ανάθεση/εξουσιοδότηση εφαρμογής τους με Διάταγμα ή με απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τέτοιες αρμοδιότητες αφορούν, μεταξύ άλλων, στην παραπομπή στις ΥΚΕ περιπτώσεων για την άσκηση Κοινωνικής Παρέμβασης (ΚΠ) και στην εφαρμογή του Σχεδίου Επιδότησης Υπηρεσιών Φροντίδας (ΣΕΥΦ), καθώς και στην κάλυψη Έκτακτων Αναγκών. Εμπλέκονται επίσης και στα θέματα που αφορούν σε υπηκόους τρίτων χωρών και θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης κατά την έννοια των σχετικού Νόμου, καθώς και σε διαδικαστικά θέματα αιτήσεων για ΕΕΕ ληπτών ΔΒ (παραλαβή, καταχώριση).

(i) Κοινωνική Παρέμβαση (ΚΠ). Οι διαδικασίες και το περιεχόμενο της ΚΠ καθορίστηκαν με απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, απόφαση που στάλθηκε στις 15.12.2014 προς τις ΥΚΕ, τον Διευθυντή Τμήματος Εργασίας και την Προϊστάμενη ΥΔΕΠ, με οδηγίες για εφαρμογή της. Με την εν λόγω απόφαση εξουσιοδοτούνταν οι ΥΚΕ, εκεί όπου κρίνουν σκόπιμο, να αναθέτουν συγκεκριμένες εργασίες σε πρόσωπα ή/και Υπηρεσίες ή/και Αρχές ή/και Ομάδες προσώπων, με στόχο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΚΠ. Καθόριζε επίσης αναλυτικά το περιεχόμενο και τις διαδικασίες της ΚΠ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των ΥΚΕ.

Όπως πρόσφατα πληροφορηθήκαμε, στις 8.9.2016 λήφθηκε νέα απόφαση από την Υπουργό, η οποία καταργεί την προηγούμενη, στην οποία περιγράφεται ο σκοπός και οι επωφελούμενοι της ΚΠ, εξουσιοδοτούνται (πέραν των ΥΚΕ) και άλλοι (π.χ. Τμήμα Εργασίας) για εφαρμογή/υλοποίηση της ΚΠ, από κοινού ή ξεχωριστά με βάση το πλαίσιο, αρμοδιότητες και διαδικασίες που καταγράφονται στην εν λόγω απόφαση, για κάθε εμπλεκόμενη Υπηρεσία/Τμήμα ξεχωριστά.

Παρατηρήσαμε μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση της πρώτης απόφασης. Όπως προκύπτει από σχετική αλληλογραφία μεταξύ των ΥΚΕ και της ΥΔΕΠ, ημερ. 29.5.2015 και 16.7.2015, η Διευθύντρια ΥΚΕ εξέφρασε την άποψη ότι παρόλο που με την πιο πάνω απόφαση της Υπουργού καθορίστηκαν οι διαδικασίες εφαρμογής ΚΠ, εντούτοις οι ΥΚΕ δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στη διαχείριση των πιο πάνω περιπτώσεων, αφού δεν είχαν αναπτυχθεί/καθοριστεί οι απαραίτητοι μηχανισμοί λειτουργίας και συνεργασίας με άλλα εμπλεκόμενα Τμήματα. Στις 3.9.2015, οι ΥΚΕ σε επιστολή τους προς τον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΠΚΑ ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι οι ΥΚΕ βρίσκονται σε αρκετά προχωρημένο στάδιο όσον αφορά στην ετοιμασία των κατάλληλων εργαλείων/εγγράφων για την αξιολόγηση και παρακολούθηση των περιπτώσεων δικαιούχων ΕΕΕ που θα παραπέμπονται από την ΥΔΕΠ για ΚΠ και ζήτησαν όπως γίνουν οι απαραίτητες διασυνδέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων Τμημάτων και αναπτυχθεί εξειδικευμένο λογισμικό που θα στηρίζει τις εργασίες των ΥΚΕ (αξιολόγηση, λήψη απόφασης και παρακολούθηση της εφαρμογής της).

Μέχρι και την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης, εκκρεμούσε η ολοκλήρωση της ανάπτυξης μηχανογραφικού συστήματος παραπομπών για ΚΠ, αλλά και του εξειδικευμένου λογισμικού που θα στηρίζει τις εργασίες των ΥΚΕ για ΚΠ και ως εκ τούτου δεν μπορούσαν να εξαχθούν ακριβή στοιχεία για τις παραπομπές, διερεύνησή τους και αποτελέσματα.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε από τις ΥΚΕ όπως ενημερωθεί για τυχόν εξελίξεις, ενόψει και της νέας απόφασης της Υπουργού, σημειώνοντας τη μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των προβλεπόμενων στην αρχική απόφαση της Υπουργού.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, οι ΥΚΕ έχουν ολοκληρώσει τον καταρτισμό επαγγελματικών εργαλείων εφαρμογής της ΚΠ και έχουν γίνει οι πρώτες πιλοτικές

εφαρμογές, ενώ βρίσκεται στο τελικό στάδιο ο καθορισμός και η εκπαίδευση των αρμόδιων, για εφαρμογή της ΚΠ, λειτουργιών. Σημείωσε, ωστόσο, ότι, μέχρι την έναρξη εφαρμογής της ΚΠ, περιπτώσεις που παρουσιάζουν ψυχοκοινωνικά προβλήματα τυγχάνουν στήριξης από τις ΥΚΕ, μέσω άλλων προγραμμάτων που εφαρμόζουν.

Σύσταση: Η μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των προβλεπόμενων στην αρχική απόφαση της Υπουργού συνεπάγεται συνέχιση καταβολής του ΕΕΕ για μακρόν χρονικό διάστημα και σε άτομα ίσως μη δικαιούχα, αφού μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της ΚΠ και να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα, ο αιτητής, στη βάση προέγκρισης ή/και ο δικαιούχος, συνεχίζουν να λαμβάνουν το ΕΕΕ. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η ΚΠ αποτελεί σημαντικό στάδιο της όλης φιλοσοφίας της νέας επιδοματικής πολιτικής, για αυτό και οι ΥΚΕ, ως μία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες για άσκηση ΚΠ, να προχωρήσουν, σε συνεννόηση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους, στις ενδεδειγμένες ενέργειες για εφαρμογή των αποφάσεων της Υπουργού, με απώτερο στόχο τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.

- (ii) **Σχέδιο Επιδότησης Υπηρεσιών Φροντίδας (ΣΕΥΦ).** Με τα περί του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Διατάγματα, που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας το 2014, 2015 και 2016, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξουσιοδότησε τη Διευθύντρια ΥΚΕ για την εφαρμογή των εδαφίων (1) και (2) του άρθρου 10 «Έκτακτες ανάγκες και ανάγκες φροντίδας» και τους Λειτουργούς των ΥΚΕ όπως υλοποιούν το ΣΕΥΦ, σύμφωνα με τις οδηγίες της Διευθύντριας των ΥΚΕ. Στο εν λόγω Σχέδιο προβλέπονται οι προϋποθέσεις και ο τρόπος εφαρμογής του, που περιλαμβάνει τα αιτήματα για κάλυψη αναγκών φροντίδας, τα οποία αξιολογούνται, με βάση συγκεκριμένα εργαλεία, από Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης (ΕΟΑ) των ΥΚΕ στα πλαίσια επισκέψεων στον χώρο διαμονής των αιτητών/επωφελούμενων.

Όπως διαπιστώσαμε, έχουν ήδη δημιουργηθεί Μονάδες Διαχείρισης Θεμάτων Φροντίδας σε όλες τις Επαρχίες και για σκοπούς ομοιομορφίας εφαρμογής του ΣΕΥΦ έχει καταρτιστεί σχετικό Εγχειρίδιο. Σε κάθε Επαρχία λειτουργεί μια ΕΟΑ, στις οποίες στις 15.7.2015 διαβιβάστηκαν για αξιολόγηση, για πρώτη φορά, συνολικά 239 περιπτώσεις. Σύμφωνα με τα συνοπτικά στατιστικά στοιχεία που μας δόθηκαν, μέχρι τις 8.10.2015 είχαν εγκριθεί 64 από τα πιο πάνω αιτήματα.

Κατά την επίσκεψή μας στη Μονάδα στη Λευκωσία τον Νοέμβριο του 2015, παρατηρήσαμε ότι παρόλο που εγκρίνονταν σχετικά αιτήματα από την ΕΟΑ και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης καταχωρίζονταν στην ειδική οθόνη του συστήματος του ΕΕΕ, εντούτοις δεν γίνονταν πληρωμές από την ΥΔΕΠ, λόγω της μη ανάπτυξης σχετικού υποσυστήματος στο σύστημα πληρωμών της. Σύμφωνα με πρόσφατη πληροφόρηση που είχαμε, το επίδομα φροντίδας από την ΥΔΕΠ, το οποίο υπολογίζεται με τη χρήση αρχείου MS Excel, ενόψει της μη ολοκλήρωσης του σχετικού υποσυστήματος πληρωμών, άρχισε να καταβάλλεται από τον Φεβρουάριο του 2016. Τον Σεπτέμβριο του 2016, οι δικαιούχοι επιδόματος φροντίδας ανέρχονταν σε 1.331, στους οποίους καταβλήθηκε ποσό ύψους €294.287.

Σύσταση: Να δρομολογηθούν όλες οι ενδεδειγμένες ενέργειες, στη βάση συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων και κατάλληλου συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων, για την πλήρη εφαρμογή του Σχεδίου και γενικότερα των σχετικών νομοθετικών διατάξεων, περιλαμβανομένης και της εφαρμογής/ολοκλήρωσης των αξιόπιστων υποστηρικτικών μηχανογραφημένων διαδικασιών/λογισμικών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Το Κράτος δεν νοείται να συνεχίσει να καταβάλλει βοήθημα για την κάλυψη της ίδιας ανάγκης είτε μέσω του ΔΒ (υφιστάμενοι λήπτες μέχρι την τελική εξέταση για ΕΕΕ), είτε με τη μορφή του ΕΕΕ, με διαφορετικές όμως προϋποθέσεις.

Η Διευθύντρια ΥΚΕ μάς ανέφερε τον Νοέμβριο του 2016, ότι από τις αρχές Ιουνίου του 2016, άρχισε η επαναξιολόγηση όλων των περιπτώσεων που εξακολουθούσαν να λαμβάνουν επίδομα φροντίδας από τις ΥΚΕ (στα πλαίσια των περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμων του 2006 έως 2013), στη βάση των προνοιών του ΣΕΥΦ, όπως αυτό καθορίζεται στο περί του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Έκτακτες Ανάγκες και Ανάγκες Φροντίδας) Διάταγμα του 2016, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα μέσα Δεκεμβρίου 2016.

Γενική σύσταση: Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω ζητήματα και την ουσιαστική εμπλοκή των ΥΚΕ σε θέματα εφαρμογής του Ν.109(Ι)/2014, καθώς και των μεταβατικών διατάξεων του, όσον αφορά στην εφαρμογή του Ν. 95(Ι)/2006), με βάση τις διατάξεις του οποίου συνέχισε και συνεχίζει να παραχωρείται στους υφιστάμενους λήπτες, από τις ΥΚΕ, δημόσιο βοήθημα (μέχρι και τη λήψη της τελικής απόφασης κ.λπ.), η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι, ενόψει των νέων δεδομένων που διαμορφώθηκαν για τις ΥΚΕ και των αλλαγών που αναμένεται να προκύψουν με την πλήρη εφαρμογή της νέας επιδοματικής πολιτικής,

θα πρέπει να ληφθούν σχετικές αποφάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα/συστάσεις για τις ΥΚΕ, στα πλαίσια της Έκθεσης Αναδιάρθρωσης (Functional Review) του ΥΕΠΚΑ και, αν κριθεί αναγκαίο, στη βάση πιο εξειδικευμένης ανεξάρτητης μελέτης, όσον αφορά στην οργάνωση/δομή των ΥΚΕ, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας/αποδοτικότητας και ως εκ τούτου της αναγκαιότητας συνέχισης της λειτουργίας των τοπικών Γραφείων Κοινωνικών Υπηρεσιών, καθώς και της εισαγωγής νέου/εκσυγχρονισμένου νομοθετικού πλαισίου.

Παρόλο που αντιλαμβανόμαστε τις πρακτικές δυσκολίες της εισαγωγής και εφαρμογής της νέας επιδοματικής πολιτικής (ΕΕΕ κ.ά), σημειώνουμε τη μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων του Ν. 109(Ι)/2014, με όλες τις συνέπειες που αυτό μπορεί να συνεπάγεται.

Η κάλυψη ίδιας φύσης αναγκών με παράλληλες νομοθεσίες και με διαφορετικές προϋποθέσεις δεν εξυπηρετούν τις αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των πολιτών.

Δημόσια βοηθήματα – Πληρωμές. Το ύψος του ΔΒ και άλλων βοηθημάτων (παροχές σε μορφή δελτίων ή/και χρηματικού βοηθήματος στους αιτητές διεθνούς προστασίας (ασύλου)) που πληρώθηκαν από τις ΥΚΕ κατά το 2015 ανήλθε σε € 147,4 εκ., σε σύγκριση με €172,8 εκ. το 2014 και €167,9 εκ. το 2013, δηλαδή σημειώθηκε μείωση €25,4 εκ. το 2015 ή ποσοστό 14,7%, σε σχέση με το 2014 και αύξηση €4,9 εκ. ή ποσοστό 2,9% το 2014, σε σχέση με το 2013.

Συναφώς αναφέρεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 5(1)(α)(iv) του Νόμου 109(Ι)/2014, αιτητές θεωρούνται, μεταξύ άλλων και οι υπήκοοι τρίτης χώρας, οι οποίοι κατέχουν νομικό καθεστώς που προβλέπεται στον περί Προσφύγων Νόμο, εξαιρουμένων των αιτητών ασύλου, στους οποίους θα συνεχίζουν οι ΥΚΕ να παρέχουν υλικές συνθήκες υποδοχής (δελτία ή/και χρηματικό βοήθημα). Επίσης, οι ΥΚΕ δυνάμει του άρθρου 11 του Ν.109(Ι)/2014, σύμφωνα με το οποίο η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

δύναται να παρέχει βοήθεια σε πρόσωπα που δεν λαμβάνουν ΕΕΕ και βρίσκονται σε εξαιρετικά επείγουσα ή/και έκτακτη ανάγκη, πλήρωσαν το 2015 ποσό ύψους €1,2 εκ.

Ζητήσαμε από τις ΥΚΕ να μας εξηγήσουν τους λόγους στους οποίους οφείλεται η αύξηση του ΔΒ για το 2014, σε σύγκριση με το 2013, υπό το φως και της από 11.7.2014 έναρξης ισχύος του (Ν.109(Ι)/2014) για το ΕΕΕ και της μη υποβολής/αποδοχής νέων αιτήσεων για δημόσιο βοήθημα στα πλαίσια του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου, καθώς και του γεγονότος ότι το ύψος των ποσών που παρέχονται ως ΔΒ δεν διαφοροποιήθηκαν από το 2012.

Διαχειριστικός και άλλοι έλεγχοι – Παροχή δημοσίων βοηθημάτων. Επειδή συνέχιζε να παρέχεται ΔΒ από τις ΥΚΕ σε σημαντικό αριθμό ληπτών, για τους οποίους δεν είχε ληφθεί ακόμη τελική απόφαση για ΕΕΕ, στα πλαίσια του Ν.109(Ι)/2014, η Υπηρεσία μας διεξήγαγε έλεγχο σε περιπτώσεις ληπτών ΔΒ (κατά τον έλεγχο των λογαριασμών του Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας Λευκωσίας για τα έτη 2014 και 2015), από τον οποίο διαπιστώθηκε ότι τα προβλήματα, ελλείψεις και αδυναμίες από την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου του 2006, που προέκυψαν διαχρονικά σε προηγούμενο διαχειριστικό έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, καθώς και από άλλους ετήσιους ελέγχους, όσον αφορά στην παροχή δημόσιου βοηθήματος, εξακολουθούσαν να υπάρχουν, στο σύνολο ή εν μέρει. Και αυτό γιατί κάποιες αδυναμίες/ελλείψεις έχουν σε κάποιο βαθμό διευθετηθεί, ενόψει της πρόσβασης ή/και αξιοποίησης των στοιχείων/πληροφοριών που τέθηκαν στη διάθεσή των ΥΚΕ, μέσω της εμπλοκής των στην εφαρμογή του Ν.109(Ι)/2014, ενώ άλλες εξακολουθούν να υφίστανται στη μεταβατική αυτή περίοδο, μέχρι την τελική εξέταση της αίτησης των ληπτών ΔΒ για ΕΕΕ. Παρόλο που υπήρξε κάποια βελτίωση, εντούτοις παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Μη διενέργεια του προβλεπόμενου αριθμού επισκέψεων σε λήπτες (ανάλογα με την κατηγορία επίβλεψης).
- (β) Μη έγκαιρη και επαρκής διερεύνηση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας των αιτητών/ληπτών.
- (γ) Λήξη ή/και μη ανανέωση ή έγκαιρη προσκόμιση ιατρικών πιστοποιητικών, ενοικιαστηρίων συμβολαίων, αποδείξεων καταβολής ενοικίων και Δελτίων Εγγραφής Ανέργων.
- (δ) Μη προσκόμιση επαρκών στοιχείων (πιστοποιητικών/βεβαιώσεων) που να αποδεικνύουν ότι τα παιδιά των ληπτών ΔΒ κατοικούν στο εξωτερικό.
- (ε) Μη ενεργοποίηση/εφαρμογή του άρθρου 27 «Ανάκτηση του ΔΒ μετά τον θάνατο του λήπτη», σύμφωνα με το οποίο μπορεί να ανακτάται το ΔΒ που καταβλήθηκε εάν δεν υπάρχουν εξαρτώμενα που βρίσκονται στη ζωή.
- (στ) Μη εφαρμογή σχετικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, ημερ. 29.4.2009, σύμφωνα με την οποία δεν παρέχεται το δικαίωμα λήψης επιδόματος φροντίδας από τους γονείς των άγαμων τέκνων, τα οποία είναι ανάπηρα και μένουν μαζί τους.
- (ζ) Αδυναμίες/ελλείψεις στις διαδικασίες διαχείρισης και στην πρόληψη υπερπληρωμών.

Σύσταση: Σημειώνεται η μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 109(Ι)/2014, με όλες τις συνέπειες που αυτό μπορεί να συνεπάγεται στις πληρωμές για δημόσιο βοήθημα.

Καθυστερημένα έσοδα-Υπερπληρωμές. Σύμφωνα με την Έκθεση Καθυστερημένων Εσόδων των ΥΚΕ, τα καθυστερημένα έσοδα στις 31.12.2015, τα οποία αφορούν κυρίως σε υπερπληρωμές σε λήπτες δημόσιου βοηθήματος, ανέρχονταν σε €36 εκ., σε σύγκριση με €36,3 εκ. και €33,7 εκ. στις 31.12.2014 και 31.12.2013, αντίστοιχα.

Η δημιουργία υπερπληρωμών οφείλεται σε διάφορους λόγους, μερικοί από τους οποίους αφορούν στην απόκρυψη στοιχείων από τους αιτητές ή/και στη μη έγκαιρη ενημέρωση των ΥΚΕ για αλλαγές στα

δεδομένα τους, βάσει των οποίων υπολογίζεται το δημόσιο βοήθημα, στη μη διενέργεια ή και στην αδυναμία από μέρους των ΥΚΕ να διεξάγουν τις αναγκαίες επιτόπιες επισκέψεις σε λήπτες δημόσιου βοηθήματος, στην έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών/Τμημάτων και στους λανθασμένους χειρισμούς ή/και παραλείψεις των λειτουργιών. Η ανάκτηση των υπερπληρωμών φαίνεται να είναι ευθύνη των λειτουργιών των ΥΚΕ που χειρίζονται την κάθε περίπτωση, οι οποίοι όμως εξακολουθούν να είναι επιφορτισμένοι και με πολλά άλλα καθήκοντα.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η απουσία ενός ικανοποιητικού μηχανισμού, που να επιτρέπει την έγκαιρη και συστηματική παρακολούθηση των οφειλόμενων ποσών, δυσχεραίνει την ανάκτησή τους και δεν διασφαλίζει τη λήψη έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων για την είσπραξή τους, λόγω συνήθως και της παρέλευσης σημαντικού χρόνου μέχρι τον εντοπισμό και διαχείριση των υπερπληρωμών.

Εισηγηθήκαμε επανειλημμένα όπως οι ΥΚΕ προβούν στη διερεύνηση όλων των περιπτώσεων και υποδείξαμε την ανάγκη να οριστούν συντονιστές, οι οποίοι θα παρακολουθούν και θα συντονίζουν τις ενέργειες των λειτουργιών, σε σχέση με τη διαχείριση των υπερπληρωμών. Με τον τρόπο αυτό, θα εντοπιστούν περιπτώσεις οφειλών για τις οποίες δεν έχουν ληφθεί αποτελεσματικά μέτρα για την είσπραξή τους, περιπτώσεις που οφείλονται σε λάθη και παραλείψεις των λειτουργιών, οι οποίες χρήζουν διαγραφής, καθώς και περιπτώσεις για τις οποίες θα πρέπει να ληφθούν επειγόντως τα κατάλληλα νομικά μέτρα για την είσπραξή τους.

Παρατηρήσαμε ότι, παρά τις προσπάθειες που διαχρονικά κατέβαλαν και καταβάλλουν οι ΥΚΕ, δεν επιλύθηκαν οριστικά τα πιο πάνω ζητήματα και σημειώσαμε τη μεγάλη καθυστέρηση στο «νοικοκύρεμα» και την οριστική επίλυση των αδυναμιών/προβλημάτων, σε σχέση με τη γενικότερη διαχείριση των υπερπληρωμών (αναθεωρήσεις, διαγραφές, ανακτήσεις).

Η Υπηρεσία μας χαιρέτησε τη δημιουργία από τις ΥΚΕ του Οδηγού Διαχείρισης Υπερπληρωμών και Κλιμακίων Διαχείρισης Υπερπληρωμών, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας ενιαίας και ομοιόμορφης πρακτικής διαχείρισης των υπερπληρωμών (διαδικασίες μελέτης, υπολογισμού, έγκρισης και διαχείρισής τους), που διαβιβάστηκε προς τους αρμοδίους στις 2.7.2015, για να τεθεί αμέσως σε εφαρμογή και ο οποίος, μεταξύ άλλων, προβλέπει ότι όλες οι υπερπληρωμές θα πρέπει να τύχουν επαναξιολόγησης, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο έτυχαν ορθής εφαρμογής τα σχετικά άρθρα της νομοθεσίας και των εγκύκλιων οδηγιών των ΥΚΕ και που αναφέρει συγκεκριμένους τρόπους/διαδικασίες για την ανάκτησή τους.

Παρατηρήσαμε ότι στις περιπτώσεις υπερπληρωμών που κατά την επαναξιολόγησή τους διαπιστώνεται λάθος στον υπολογισμό και προκύπτει ανάγκη μείωσης του ποσού, η πρακτική που ακολουθούν οι ΥΚΕ για διόρθωση των σχετικών ποσών στην Έκθεση Καθυστερημένων Εσόδων είναι η παρουσίαση των εν λόγω μειώσεων, λανθασμένα, κατά την άποψή μας, στις εισπράξεις (ενώ δεν αποτελούν είσπραξη) και χωρίς να εξασφαλίζεται για τις εν λόγω μειώσεις (ουσιαστικά διαγραφές καθυστερήσεων) σχετική έγκριση από την Τεχνική Επιτροπή (Διαγραφής Μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών). Το ποσό των διορθώσεων (μειώσεων), σύμφωνα με στοιχεία των ΥΚΕ, για το 2015 και 2014, ανήλθε σε €305.279 και €489.534, αντίστοιχα.

Έχοντας υπόψη την επιφύλαξη του άρθρου 28 («Ανάκτηση και συμψηφισμός οφειλόμενων ποσών») του Ν.109(Ι)/2014, που έχει τεθεί σε εφαρμογή από τις 11.7.2014, σύμφωνα με την οποία δύναται να συμψηφιστούν και ποσά που έχουν καταστεί οφειλόμενα με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο, ζητήσαμε από τις ΥΚΕ όπως πληροφορηθούμε κατά πόσο έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επαναξιολόγησης και επαναυπολογισμού των υπερπληρωμών (υπολογισμένων και μη), αν έχει τεθεί σε εφαρμογή και με ποιο τρόπο η διαδικασία επανάκτησής τους στη βάση των προνοιών του πιο πάνω άρθρου ή/και μέσω της συστήματος συμψηφισμού και αν ναι, σε ποιές/πόσες περιπτώσεις.

Η Διευθύντρια ΥΚΕ μάζ ανέφερε ότι, έχοντας υπόψη τη σχετική εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου, διατηρεί τις επιφυλάξεις της κατά πόσο θα πρέπει να εξασφαλίζεται η έγκριση της αρμόδιας Τεχνικής Επιτροπής για τις πιο πάνω μειώσεις καθυστερημένων εσόδων (υπερπληρωμών).

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας υποδεικνύει τη μεγάλη καθυστέρηση στη λήψη όλων των ενδεικνυόμενων ενεργειών/μέτρων για την εφαρμογή κατάλληλων και επαρκών μηχανισμών/διαδικασιών, που να αποτρέπουν τη δημιουργία υπερπληρωμών ή τουλάχιστον να διασφαλίζουν τον έγκαιρο και ορθό υπολογισμό τους, οι οποίες να καταχωρίζονται σε κατάλληλα δομημένο μητρώο υπερπληρωμών, για την ορθή εφαρμογή των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας για ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών, συμπεριλαμβανομένης και της γενικότερης διαδικασίας συμψηφισμού. Να ζητηθεί η άποψη της Τεχνικής Επιτροπής, για τον τρόπο χειρισμού των μειώσεων καθυστερήσεων (υπερπληρωμών) και να ενημερωθούμε σχετικά.

Ο περί Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Νόμος του 2006 (Ν.61(Ι)/2006 και κάλυψη εξόδων λειτουργίας. Τα έξοδα λειτουργίας και δράσης του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ) χρεώνονται σε Κονδύλι του Προϋπολογισμού των ΥΚΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3(5) του πιο πάνω Νόμου.

Η Υπηρεσία μας, έχοντας υπόψη τις πρόνοιες του πιο πάνω Νόμου, καθώς και αρκετές καταγγελίες που δέχεται για κακοδιαχείριση προγραμμάτων που υλοποιούνται από εθελοντικές οργανώσεις, αλλά και για διευκρίνιση οποιασδήποτε αμφιβολίας ή σύγχυσης που μπορεί να υπάρχει για τη φύση και έκταση των αρμοδιοτήτων των ΥΚΕ, δυνάμει των διατάξεων του πιο πάνω Νόμου, ζήτησε τις απόψεις, εξηγήσεις και σχόλια των ΥΚΕ σε ερωτήματα και προβληματισμούς που τέθηκαν με αφορμή συγκεκριμένη καταγγελία. Από την απάντηση τόσο των ΥΚΕ, όσο και του ΠΣΣΕ (στον οποίο κοινοποιήθηκε σχετική επιστολή), διαφάνηκε ότι οι διατάξεις του Νόμου αφορούν σε σφαιρικά θέματα εθελοντισμού και άσκησης συμβουλευτικού ρόλου ή/και οικονομικού και διοικητικού ελέγχου Οργανώσεων/Φορέων εθελοντισμού και όχι μόνο σε θέματα ευημερίας (αρμοδιότητα ΥΚΕ), με αποτέλεσμα να δίνεται η εντύπωση ότι, με την προβλεπόμενη από τον εν λόγω Νόμο εμπλοκή των ΥΚΕ και τη διαδικασία χρηματοδότησης του ΠΣΣΕ, μέσω του Προϋπολογισμού των ΥΚΕ, ασκείται και σχετικός έλεγχος από τις ΥΚΕ. Επιπρόσθετα, διαφάνηκε ότι οι σχετικές διατάξεις περί άσκησης οικονομικού και διοικητικού ελέγχου επί των Συμβουλίων Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΣΚΕ) και Επιτροπών Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΕΚΕ) από το ΠΣΣΕ, δεν εφαρμόζονται και ότι οι ΥΚΕ δεν νομιμοποιούνται να ασκούν έλεγχο σε αυτά, εκτός στις περιπτώσεις που επιχορηγούνται μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων.

Μας αναφέρθηκε επίσης ότι δρομολογείται ο εκσυγχρονισμός του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου, με πρόνοιες όπως τα ΣΚΕ και ΕΚΕ εγγράφονται δυνάμει του εν λόγω Νόμου και αναμένεται ότι θα διασφαλιστεί η διαφάνεια στις τάξεις των εθελοντικών οργανώσεων με την υποχρέωση υποβολής των οικονομικών τους καταστάσεων.

Ενόψει όλων των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι το θέμα χρήζει ρύθμισης το συντομότερο.

Σύσταση: Οι ΥΚΕ, σε συνεννόηση με το οικείο Υπουργείο και τους ενδιαφερόμενους φορείς, να εξετάσουν και να διασαφηνίσουν τις ευθύνες και αρμοδιότητές τους που πηγάζουν από τον εν λόγω Νόμο, προς άρση κάθε αμφιβολίας. Όλες οι σχετικές ενέργειες/διαδικασίες για τη χρηματοδότηση θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις των περί Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμων του 2014 και 2015 για την παραχώρηση χορηγιών και κατά χάριν δωρεών, κατά την έννοια των εν λόγω Νόμων.

Η Διευθύντρια διασαφηνίσει ότι οι ΥΚΕ ασκούν οικονομικό έλεγχο σε εθελοντικές οργανώσεις, μέλη ή μη μέλη του ΠΣΣΕ, οι οποίες λαμβάνουν χορηγία μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, στο μέτρο που προβλέπεται στο Σχέδιο αυτό και ότι το θέμα είναι ανεξάρτητο από τη χρηματοδότηση του ΠΣΣΕ από τις ΥΚΕ. Η Υπηρεσία μας, ωστόσο, θεωρεί ότι το ύψος και η φύση της χρηματοδότησης του ΠΣΣΕ για την άσκηση του ρόλου και άλλων αρμοδιοτήτων του (ως αναφέρεται πιο πάνω), είναι συνυφασμένα με τις εθελοντικές οργανώσεις μέλη του, περιλαμβανομένων και των ΣΚΕ και ΕΚΕ και ότι η έκταση του ελέγχου για τη χρήση της χορηγίας προς τον ΠΣΣΕ και των χορηγιών σε εθελοντικές οργανώσεις, μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, θα πρέπει να γίνεται και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των πιο πάνω Νόμων.

Αξιοποίηση Κληροδοτήματος Νεφέλης Ταλιώτου. Αναφορά στο εν λόγω θέμα έγινε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας. Η Νεφέλη Ταλιώτου από την Πάφο, η οποία απεβίωσε το 1982, κληροδότησε μέρος της περιουσίας της, ύψους €152.939, στην Κρατική Στέγη Ηλικιωμένων και Αναπήρων που βρίσκεται στη Χλώρακα, ποσό το οποίο κατατέθηκε τον Δεκέμβριο του 1986 σε λογαριασμό καταθέσεων των ΥΚΕ. Μέρος του ποσού αυτού επενδύθηκε σε κυβερνητικά χρεόγραφα και το υπόλοιπο παρέμεινε στον τοκοφόρο λογαριασμό καταθέσεων. Το συνολικό ύψος του κληροδοτήματος στις 31.12.2015 ανερχόταν στις €787.058 (όσο και στις 31.12.2014).

Για αξιοποίηση του κληροδοτήματος προγραμματιζόταν για αρκετά χρόνια η ανέγερση συγκροτήματος μικρών οικιστικών μονάδων, πάνω σε κρατική γη που παραχωρήθηκε με έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου το 1996, για τη διαμονή ηλικιωμένων ατόμων που μπορούν, σε κάποιο βαθμό, να αυτοεξυπηρετούνται, ενώ στη συνέχεια οι ΥΚΕ αποφάσισαν να προχωρήσουν στην υλοποίηση κάποιων βελτιωτικών έργων, τα οποία και πάλι δεν έγιναν, αφού αργότερα αποφασίστηκε η αξιοποίηση του εν λόγω κληροδοτήματος κατά την ολική ανακαίνιση της εν λόγω Στέγης. Τελικά τον Οκτώβριο του 2014, οι ΥΚΕ μάς ανέφεραν ότι σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Επιτροπή του κληροδοτήματος, βρίσκονταν σε διαδικασία αξιολόγησης των αναγκών τόσο των ενοίκων, όσο και των κτιριακών εγκαταστάσεων της Στέγης, ώστε να αξιοποιήσουν το εν λόγω κληροδοτήμα σύμφωνα με τις σημερινές ανάγκες των ενοίκων.

Ωστόσο, μέχρι και την ολοκλήρωση του ελέγχου, δεν υπήρξε οποιαδήποτε τελική πρόταση/σχεδιασμός, όσον αφορά στην υλοποίηση των πιο πάνω, και ζητήσαμε από την Διευθύντρια των ΥΚΕ όπως μας πληροφορήσει για τυχόν εξελίξεις.

Σύσταση: Παρατηρήθηκε μεγάλη καθυστέρηση στην αξιοποίηση του Κληροδοτήματος, με όλες τις συνέπειες που αυτή μπορεί να συνεπάγεται, αφού, σύμφωνα με τη διαθήκη, αυτό κληροδοτήθηκε για την πλέον άνετη και αξιοπρεπή διαβίωση των διαμενόντων στο εν λόγω Ίδρυμα και όχι για τη δημιουργία ταμειακού αποθέματος. Συστήνουμε τη χωρίς άλλη καθυστέρηση δρομολόγηση των απαιτούμενων ενεργειών, στη βάση συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια ΥΚΕ τον Νοέμβριο του 2016, έχουν ήδη ξεκινήσει οι εργασίες συντήρησης και επιδιόρθωσης της Στέγης, οι οποίες αναμένεται να αποπερατωθούν εντός του 2017, αξιοποιώντας το διαθέσιμο ποσό του Κληροδοτήματος.

Δημιουργία Τοπικών Γραφείων. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφασή του αρ. 66.976, ημερ. 19.3.2008, ενέκρινε Πρόταση του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για αποκέντρωση των Επαρχιακών Γραφείων των ΥΚΕ, με τη δημιουργία 12 Τοπικών Γραφείων (συμπεριλαμβανομένων 2 Τοπικών Γραφείων με Εξειδικευμένες Υπηρεσίες). Στόχος της Πρότασης αυτής ήταν η καλύτερη γεωγραφική τοποθέτηση των Τοπικών Γραφείων, που να διασφαλίζει ισότητα στην πρόσβαση και ποιοτική εξυπηρέτηση για όλους τους πολίτες. Σύμφωνα με την Πρόταση, θα απαιτούντο πρόσθετα Κονδύλια για σκοπούς μετακόμισης και εγκατάστασης στα νέα υποστατικά και για αγορά μικροσυσκευών, για ποσό περίπου €150.000, χωρίς να απαιτηθεί η πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού σε οργανικές θέσεις, αλλά μόνο ανακατανομή των υφιστάμενων πόρων.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις της κατά πόσο ο στόχος της αποκέντρωσης επετεύχθη με τον πιο αποτελεσματικό, οικονομικό και αποδοτικό τρόπο, καθώς και την άποψη ότι για τη λήψη ή/και την υλοποίηση της πιο πάνω Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, θα έπρεπε να προηγηθεί μια ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη μελέτη τόσο για το αναμενόμενο κόστος σε ενοίκια, λειτουργικά έξοδα και ανθρώπινο δυναμικό των Τοπικών Γραφείων που θα δημιουργούνται, όσο και για τον τρόπο και τη διαδικασία που θα ακολουθείτο για αποκέντρωση των Επαρχιακών Γραφείων.

Κατά τα έτη 2010 και 2011, είχαν δημιουργηθεί και λειτουργήσει 13 Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών (όπως ονομάστηκαν τα Τοπικά Γραφεία), γεγονός που επέφερε και πρόσθετες ανάγκες στέγασης, για κάλυψη των οποίων οι ΥΚΕ προέβηκαν σε ενοικίαση νέων κτιριακών χώρων, ενώ οι δαπάνες που αφορούσαν σε φωτισμό, θέρμανση, τέλη ύδατος, κοινόχρηστα, τηλεφωνικά τέλη κ.ά. παρουσίασαν διαχρονικά σημαντική αύξηση, σε σχέση με τις δαπάνες του 2009. Συναφώς σημειώσαμε ότι σε κάθε Τοπικό Γραφείο δημιουργήθηκε ξεχωριστή διοικητική δομή και λειτουργία Λογιστηρίου και Αρχείου.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι τρία τουλάχιστον Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών δημιουργήθηκαν και συνέχισαν να συστεγάζονται με Επαρχιακό ή άλλο Τοπικό Γραφείο για μεγάλη χρονική περίοδο, εκ των οποίων ένα μέχρι και την ημερομηνία συμπλήρωσης του ελέγχου. Θέσαμε εύλογα το ερώτημα πώς εξυπηρετείται ο στόχος της αποκέντρωσης για εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής, αφού μέχρι τη μεταστέγασή τους τα πιο πάνω Γραφεία δεν λειτουργούσαν ή/και δεν λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο, αποκομίζοντας τα προβλεπόμενα οφέλη, καθώς και κατά πόσο η λειτουργία τους καλύπτεται από την πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Διαχρονική θέση των ΥΚΕ είναι, μεταξύ άλλων, ότι τα οφέλη για το κοινό, αλλά και ο καλύτερος διοικητικός έλεγχος που ασκείται στα Τοπικά Γραφεία, εκτιμάται ότι μακροπρόθεσμα θα επιδράσει θετικά και στα οικονομικά ζητήματα.

Παρόλο που, όπως διαπιστώσαμε, έχουν γίνει το 2014 ή δρομολογούνται να γίνουν κάποιες ενέργειες σε σχέση με τα ενοικιαζόμενα κτίρια ή/και τη λειτουργία κάποιων Τοπικών Γραφείων (μετακίνηση/σύμπτυξη/τερματισμός λειτουργίας ή και μετακίνηση σε ιδιόκτητα κτίρια), εντούτοις η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι οι ενέργειες που απαιτούνται δεν πρέπει να είναι αποσπασματικές και συγκυριακές και εκφράσαμε την άποψη ότι, υπό το φως των σημερινών οικονομικών ή/και νομοθετικών αλλαγών, ο θεσμός, δομή και τρόπος λειτουργίας των πιο πάνω Τοπικών Γραφείων χρήζει ολικής επαναξιολόγησης, με απώτερο στόχο την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού (οικονομικά και κοινωνικά) συστήματος αποκέντρωσης.

Η Διευθύντρια ΥΚΕ εξέφρασε την άποψη ότι η παραγωγικότητα που έχει σημειωθεί με τη λειτουργία των Τοπικών Γραφείων και η καλύτερη διαχείριση των θεμάτων που αφορούν στις ΥΚΕ, καλύπτουν τυχόν μικρό επιπρόσθετο κόστος.

Σύσταση: Να γίνει επαναξιολόγηση του θεσμού, περιλαμβανομένης και της εξέτασης άλλων εναλλακτικών λύσεων (π.χ. μη σταθερών δομών), όπως, για παράδειγμα, προσφορά συγκεκριμένων υπηρεσιών στους πολίτες από λειτουργούς των ΥΚΕ για κάποιες περιοχές στον χώρο των τοπικών αρχών.

2.5.4 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Νομοθετικό πλαίσιο/αρμοδιότητες.

(α) Στο πλαίσιο της συνολικής μεταρρύθμισης του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας και του εκσυγχρονισμού/ανασχεδιασμού της επιδοματικής πολιτικής της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως οι δεσμεύσεις της που απέρρεαν από το Μνημόνιο Συναντίληψης με την Τρόικα, προωθήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ), στο οποίο δόθηκε η αρμοδιότητα για τον σχεδιασμό και διαχείριση της νέας επιδοματικής πολιτικής και ψηφίστηκε ο περί Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Νόμος του 2014 (Ν.109(I)/2014), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ με τη δημοσίευσή του στις 11.7.2014. Σύμφωνα με τις επιφυλάξεις, μεταβατικές διατάξεις και καταργήσεις του εν λόγω Νόμου, το δικαίωμα σε δημόσιο βοήθημα (ΔΒ), με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο, συνεχίζει να υφίσταται, μέχρι την ημερομηνία λήψης της τελικής απόφασης σχετικά με την αίτηση για παροχή Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ), την οποία, σύμφωνα με τον ίδιο Νόμο, είχε την υποχρέωση ο λήπτης ΔΒ να υποβάλει.

Παρόλο που η πρόνοια για την παροχή ΔΒ έχει, από το 2014, μεταφερθεί στον Προϋπολογισμό του ΥΕΠΚΑ - Διοίκηση, εντούτοις η παροχή υπηρεσιών/εκτέλεση της εργασίας, σε σχέση με το ΔΒ, συνεχίζει μέχρι και σήμερα να γίνεται από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας (ΥΚΕ), μέσω της διαδικασίας έκδοσης και υποβολής ενδοκυβερνητικής παραγγελίας από το ΥΕΠΚΑ (εντολοδότης που έχει και τις απαιτούμενες πιστώσεις) προς τις ΥΚΕ (εντολοδόχος) και η διεκπεραίωση των δαπανών να γίνεται με τη χρήση Λογαριασμού Προκαταβολών. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου, ο κατά Νόμο υπεύθυνος θα είναι ο Ελέγχων Λειτουργός του εντολοδόχου που αποδέχεται την παραγγελία, ανεξάρτητα αν τα Κονδύλια δεν είναι καταχωρισμένα στον Προϋπολογισμό του.

Σύμφωνα με στοιχεία που μας δόθηκαν από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας (ΥΔΕΠ), ο αριθμός των αιτήσεων ληπτών ΔΒ που ήταν σε κατάσταση καταχώρισης ή αξιολόγησης/επανεξέτασης για παροχή ΕΕΕ στις 30.9.2016 μειώθηκε σε 7.547, σε σύγκριση με 18.701 από σύνολο 21.274 στις 30.9.2015 και όπως πληροφορηθήκαμε, ο εν λόγω αριθμός αφορά κυρίως σε λήπτες ΔΒ για τους οποίους δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί οι ανάγκες τους για φροντίδα από τις Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης Φροντίδας των ΥΚΕ στα πλαίσια επισκέψεων στον χώρο διαμονής των αιτητών/επωφελούμενων.

(β) Πέραν από τις διατάξεις εφαρμογής, επιφυλάξεις και μεταβατικές διατάξεις του Ν.109(I)/2014, ως αναφέρεται πιο πάνω, δίνονται στις ΥΚΕ, δυνάμει του ιδίου Νόμου και άλλες αρμοδιότητες, είτε απευθείας είτε με ανάθεση/εξουσιοδότηση εφαρμογής τους με Διάταγμα ή με απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τέτοιες αρμοδιότητες αφορούν, μεταξύ άλλων, στην παραπομπή στις ΥΚΕ περιπτώσεων για την άσκηση Κοινωνικής Παρέμβασης (ΚΠ) και στην εφαρμογή του Σχεδίου Επιδότησης Υπηρεσιών Φροντίδας (ΣΕΥΦ), καθώς και στην κάλυψη Έκτακτων Αναγκών. Εμπλέκονται επίσης και στα θέματα που αφορούν σε υπηκόους τρίτων χωρών και θύματα εμπορίας και εκμετάλλευσης κατά την έννοια των σχετικού Νόμου, καθώς και σε διαδικαστικά θέματα αιτήσεων για ΕΕΕ ληπτών ΔΒ (παραλαβή, καταχώριση).

- (i) Κοινωνική Παρέμβαση (ΚΠ).** Οι διαδικασίες και το περιεχόμενο της ΚΠ καθορίστηκαν με απόφαση της Υπουργού Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, απόφαση που στάλθηκε στις 15.12.2014 προς τις ΥΚΕ, τον Διευθυντή Τμήματος Εργασίας και την Προϊστάμενη ΥΔΕΠ, με οδηγίες

για εφαρμογή της. Με την εν λόγω απόφαση εξουσιοδοτούνταν οι ΥΚΕ, εκεί όπου κρίνουν σκόπιμο, να αναθέτουν συγκεκριμένες εργασίες σε πρόσωπα ή/και Υπηρεσίες ή/και Αρχές ή/και Ομάδες προσώπων, με στόχο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΚΠ. Καθόριζε επίσης αναλυτικά το περιεχόμενο και τις διαδικασίες της ΚΠ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των ΥΚΕ.

Όπως πρόσφατα πληροφορηθήκαμε, στις 8.9.2016 λήφθηκε νέα απόφαση από την Υπουργό, η οποία καταργεί την προηγούμενη, στην οποία περιγράφεται ο σκοπός και οι επωφελούμενοι της ΚΠ, εξουσιοδοτούνται (πέραν των ΥΚΕ) και άλλοι (π.χ. Τμήμα Εργασίας) για εφαρμογή/υλοποίηση της ΚΠ, από κοινού ή ξεχωριστά με βάση το πλαίσιο, αρμοδιότητες και διαδικασίες που καταγράφονται στην εν λόγω απόφαση, για κάθε εμπλεκόμενη Υπηρεσία/Τμήμα ξεχωριστά.

Παρατηρήσαμε μεγάλη καθυστέρηση στην υλοποίηση της πρώτης απόφασης. Όπως προκύπτει από σχετική αλληλογραφία μεταξύ των ΥΚΕ και της ΥΔΕΠ, ημερ. 29.5.2015 και 16.7.2015, η Διευθύντρια ΥΚΕ εξέφρασε την άποψη ότι παρόλο που με την πιο πάνω απόφαση της Υπουργού καθορίστηκαν οι διαδικασίες εφαρμογής ΚΠ, εντούτοις οι ΥΚΕ δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στη διαχείριση των πιο πάνω περιπτώσεων, αφού δεν είχαν αναπτυχθεί/καθοριστεί οι απαραίτητοι μηχανισμοί λειτουργίας και συνεργασίας με άλλα εμπλεκόμενα Τμήματα. Στις 3.9.2015, οι ΥΚΕ σε επιστολή τους προς τον Γενικό Διευθυντή του ΥΕΠΚΑ ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι οι ΥΚΕ βρίσκονται σε αρκετά προχωρημένο στάδιο όσον αφορά στην ετοιμασία των κατάλληλων εργαλείων/εγγράφων για την αξιολόγηση και παρακολούθηση των περιπτώσεων δικαιούχων ΕΕΕ που θα παραπέμπονται από την ΥΔΕΠ για ΚΠ και ζήτησαν όπως γίνουν οι απαραίτητες διασυνδέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων Τμημάτων και αναπτυχθεί εξειδικευμένο λογισμικό που θα στηρίζει τις εργασίες των ΥΚΕ (αξιολόγηση, λήψη απόφασης και παρακολούθηση της εφαρμογής της).

Μέχρι και την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης, εκκρεμούσε η ολοκλήρωση της ανάπτυξης μηχανογραφικού συστήματος παραπομπών για ΚΠ, αλλά και του εξειδικευμένου λογισμικού που θα στηρίζει τις εργασίες των ΥΚΕ για ΚΠ και ως εκ τούτου δεν μπορούσαν να εξαχθούν ακριβή στοιχεία για τις παραπομπές, διερεύνησή τους και αποτελέσματα.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε από τις ΥΚΕ όπως ενημερωθεί για τυχόν εξελίξεις, ενόψει και της νέας απόφασης της Υπουργού, σημειώνοντας τη μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των προβλεπόμενων στην αρχική απόφαση της Υπουργού.

Όπως μας πληροφορήσε η Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, οι ΥΚΕ έχουν ολοκληρώσει τον καταρτισμό επαγγελματικών εργαλείων εφαρμογής της ΚΠ και έχουν γίνει οι πρώτες πιλοτικές εφαρμογές, ενώ βρίσκεται στο τελικό στάδιο ο καθορισμός και η εκπαίδευση των αρμόδιων, για εφαρμογή της ΚΠ, λειτουργιών. Σημείωσε, ωστόσο, ότι, μέχρι την έναρξη εφαρμογής της ΚΠ, περιπτώσεις που παρουσιάζουν ψυχοκοινωνικά προβλήματα τυγχάνουν στήριξης από τις ΥΚΕ, μέσω άλλων προγραμμάτων που εφαρμόζουν.

Σύσταση: Η μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των προβλεπόμενων στην αρχική απόφαση της Υπουργού συνεπάγεται συνέχιση καταβολής του ΕΕΕ για μακρόν χρονικό διάστημα και σε άτομα ίσως μη δικαιούχα, αφού μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία της ΚΠ και να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα, ο αιτητής, στη βάση προέγκρισης ή/και ο δικαιούχος, συνεχίζουν να λαμβάνουν το ΕΕΕ. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η ΚΠ αποτελεί σημαντικό στάδιο της όλης φιλοσοφίας της νέας επιδοματικής πολιτικής, για αυτό και οι ΥΚΕ, ως μία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες για άσκηση ΚΠ, να προχωρήσουν, σε συνεννόηση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους, στις ενδεδειγμένες ενέργειες για εφαρμογή των αποφάσεων της Υπουργού, με απώτερο στόχο τη διασφάλιση του δημόσιου συμφέροντος.

- (iii) **Σχέδιο Επιδότησης Υπηρεσιών Φροντίδας (ΣΕΥΦ).** Με τα περί του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών Διατάγματα, που δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας το 2014, 2015 και 2016, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξουσιοδότησε τη Διευθύντρια ΥΚΕ για την εφαρμογή των εδαφίων (1) και (2) του άρθρου 10 «Έκτακτες ανάγκες και ανάγκες φροντίδας» και τους Λειτουργούς των ΥΚΕ όπως υλοποιούν το ΣΕΥΦ, σύμφωνα με τις οδηγίες της Διευθύντριας των ΥΚΕ. Στο εν λόγω Σχέδιο προβλέπονται οι προϋποθέσεις και ο τρόπος εφαρμογής του, που περιλαμβάνει τα αιτήματα για κάλυψη αναγκών φροντίδας, τα οποία αξιολογούνται, με βάση συγκεκριμένα εργαλεία, από Ειδικές Ομάδες Αξιολόγησης (ΕΟΑ) των ΥΚΕ στα πλαίσια επισκέψεων στον χώρο διαμονής των αιτητών/επωφελούμενων.

Όπως διαπιστώσαμε, έχουν ήδη δημιουργηθεί Μονάδες Διαχείρισης Θεμάτων Φροντίδας σε όλες τις Επαρχίες και για σκοπούς ομοιομορφίας εφαρμογής του ΣΕΥΦ έχει καταρτιστεί σχετικό Εγχειρίδιο. Σε κάθε Επαρχία λειτουργεί μια ΕΟΑ, στις οποίες στις 15.7.2015 διαβιβάστηκαν για αξιολόγηση, για πρώτη φορά, συνολικά 239 περιπτώσεις. Σύμφωνα με τα συνοπτικά στατιστικά στοιχεία που μας δόθηκαν, μέχρι τις 8.10.2015 είχαν εγκριθεί 64 από τα πιο πάνω αιτήματα.

Κατά την επίσκεψή μας στη Μονάδα στη Λευκωσία τον Νοέμβριο του 2015, παρατηρήσαμε ότι παρόλο που εγκρίνονταν σχετικά αιτήματα από την ΕΟΑ και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης καταχωρίζονταν στην ειδική οθόνη του συστήματος του ΕΕΕ, εντούτοις δεν γίνονταν πληρωμές από την ΥΔΕΠ, λόγω της μη ανάπτυξης σχετικού υποσυστήματος στο σύστημα πληρωμών της. Σύμφωνα με πρόσφατη πληροφόρηση που είχαμε, το επίδομα φροντίδας από την ΥΔΕΠ, το οποίο υπολογίζεται με τη χρήση αρχείου MS Excel, ενόψει της μη ολοκλήρωσης του σχετικού υποσυστήματος πληρωμών, άρχισε να καταβάλλεται από τον Φεβρουάριο του 2016. Τον Σεπτέμβριο του 2016, οι δικαιούχοι επιδόματος φροντίδας ανέρχονταν σε 1.331, στους οποίους καταβλήθηκε ποσό ύψους €294.287.

Η Διευθύντρια ΥΚΕ μάς ανέφερε τον Νοέμβριο του 2016, ότι από τις αρχές Ιουνίου του 2016, άρχισε η επαναξιολόγηση όλων των περιπτώσεων που εξακολουθούσαν να λαμβάνουν επίδομα φροντίδας από τις ΥΚΕ (στα πλαίσια των περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμων του 2006 έως 2013), στη βάση των προνοιών του ΣΕΥΦ, όπως αυτό καθορίζεται στο περί του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και Γενικότερα περί Κοινωνικών Παροχών (Έκτακτες Ανάγκες και Ανάγκες Φροντίδας) Διάταγμα του 2016, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί περί τα μέσα Δεκεμβρίου 2016.

Σύσταση: Να δρομολογηθούν όλες οι ενδεδειγμένες ενέργειες, στη βάση συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων και κατάλληλου συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων, για την πλήρη εφαρμογή του Σχεδίου και γενικότερα των σχετικών νομοθετικών διατάξεων, περιλαμβανομένης και της εφαρμογής/ολοκλήρωσης των αξιόπιστων υποστηρικτικών μηχανογραφημένων διαδικασιών/λογισμικών σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Το Κράτος δεν νοείται να συνεχίσει να καταβάλλει βοήθημα για την κάλυψη της ίδιας ανάγκης είτε μέσω του ΔΒ (υφιστάμενοι λήπτες μέχρι την τελική εξέταση για ΕΕΕ), είτε με τη μορφή του ΕΕΕ, με διαφορετικές όμως προϋποθέσεις.

Γενική σύσταση: Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω ζητήματα και την ουσιαστική εμπλοκή των ΥΚΕ σε θέματα εφαρμογής του Ν.109(Ι)/2014, καθώς και των μεταβατικών διατάξεών του, όσον αφορά στην εφαρμογή του Ν. 95(Ι)/2006), με βάση τις διατάξεις του οποίου συνέχισε και συνεχίζει να παραχωρείται στους υφιστάμενους λήπτες, από τις ΥΚΕ, δημόσιο βοήθημα (μέχρι και τη λήψη της τελικής απόφασης κ.λπ.), η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι, ενόψει των νέων δεδομένων που διαμορφώθηκαν για τις ΥΚΕ και των αλλαγών που αναμένεται να προκύψουν με την πλήρη εφαρμογή της νέας επιδοματικής πολιτικής,

- Θα πρέπει να ληφθούν σχετικές αποφάσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα/συστάσεις για τις ΥΚΕ, στα πλαίσια της Έκθεσης Αναδιάρθρωσης (Functional Review) του ΥΕΠΚΑ και, αν κριθεί αναγκαίο, στη βάση πιο εξειδικευμένης ανεξάρτητης μελέτης, όσον αφορά στην οργάνωση/δομή των ΥΚΕ, περιλαμβανομένης της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας/αποδοτικότητας και ως εκ τούτου της αναγκαιότητας συνέχισης της λειτουργίας των τοπικών Γραφείων Κοινωνικών Υπηρεσιών, καθώς και της εισαγωγής νέου/εκσυγχρονισμένου νομοθετικού πλαισίου.
- Παρόλο που αντιλαμβανόμαστε τις πρακτικές δυσκολίες της εισαγωγής και εφαρμογής της νέας επιδοματικής πολιτικής (ΕΕΕ κ.ά), σημειώνουμε τη μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων του Ν. 109(Ι)/2014, με όλες τις συνέπειες που αυτό μπορεί να συνεπάγεται.
- Η κάλυψη ίδιας φύσης αναγκών με παράλληλες νομοθεσίες και με διαφορετικές προϋποθέσεις δεν εξυπηρετούν τις αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των πολιτών.

Δημόσια βοηθήματα – Πληρωμές. Το ύψος του ΔΒ και άλλων βοηθημάτων (παροχές σε μορφή δελτίων ή/και χρηματικού βοηθήματος στους αιτητές διεθνούς προστασίας (ασύλου)) που πληρώθηκαν από τις ΥΚΕ κατά το 2015 ανήλθε σε € 147,4 εκ., σε σύγκριση με €172,8 εκ. το 2014 και €167,9 εκ. το 2013, δηλαδή σημειώθηκε μείωση €25,4 εκ. το 2015 ή ποσοστό 14,7%, σε σχέση με το 2014 και αύξηση €4,9 εκ. ή ποσοστό 2,9% το 2014, σε σχέση με το 2013.

Συναφώς αναφέρεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 5(1)(α)(iv) του Νόμου 109(Ι)/2014, αιτητές θεωρούνται, μεταξύ άλλων και οι υπήκοοι τρίτης χώρας, οι οποίοι κατέχουν νομικό καθεστώς που προβλέπεται στον περί Προσφύγων Νόμο, εξαιρουμένων των αιτητών ασύλου, στους οποίους θα συνεχίζουν οι ΥΚΕ να παρέχουν υλικές συνθήκες υποδοχής (δελτία ή/και χρηματικό βοήθημα). Επίσης, οι ΥΚΕ δυνάμει του άρθρου 11 του

N.109(I)/2014, σύμφωνα με το οποίο η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δύναται να παρέχει βοήθεια σε πρόσωπα που δεν λαμβάνουν ΕΕΕ και βρίσκονται σε εξαιρετικά επείγουσα ή/και έκτακτη ανάγκη, πλήρωσαν το 2015 ποσό ύψους €1,2 εκ.

Ζητήσαμε από τις ΥΚΕ να μας εξηγήσουν τους λόγους στους οποίους οφείλεται η αύξηση του ΔΒ για το 2014, σε σύγκριση με το 2013, υπό το φως και της από 11.7.2014 έναρξης ισχύος του (N.109(I)/2014) για το ΕΕΕ και της μη υποβολής/αποδοχής νέων αιτήσεων για δημόσιο βοήθημα στα πλαίσια του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου, καθώς και του γεγονότος ότι το ύψος των ποσών που παρέχονται ως ΔΒ δεν διαφοροποιήθηκαν από το 2012.

Διαχειριστικός και άλλοι έλεγχοι – Παροχή δημοσίων βοηθημάτων. Επειδή συνέχιζε να παρέχεται ΔΒ από τις ΥΚΕ σε σημαντικό αριθμό ληπτών, για τους οποίους δεν είχε ληφθεί ακόμη τελική απόφαση για ΕΕΕ, στα πλαίσια του N.109(I)/2014, η Υπηρεσία μας διεξήγαγε έλεγχο σε περιπτώσεις ληπτών ΔΒ (κατά τον έλεγχο των λογαριασμών του Επαρχιακού Γραφείου Ευημερίας Λευκωσίας για τα έτη 2014 και 2015), από τον οποίο διαπιστώθηκε ότι τα προβλήματα, ελλείψεις και αδυναμίες από την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων του περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμου του 2006, που προέκυψαν διαχρονικά σε προηγούμενο διαχειριστικό έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, καθώς και από άλλους ετήσιους ελέγχους, όσον αφορά στην παροχή δημόσιου βοηθήματος, εξακολουθούσαν να υπάρχουν, στο σύνολο ή εν μέρει. Και αυτό γιατί κάποιες αδυναμίες/ελλείψεις έχουν σε κάποιο βαθμό διευθετηθεί, ενόψει της πρόσβασης ή/και αξιοποίησης των στοιχείων/πληροφοριών που τέθηκαν στη διάθεσή των ΥΚΕ, μέσω της εμπλοκής των στην εφαρμογή του N.109(I)/2014, ενώ άλλες εξακολουθούν να υφίστανται στη μεταβατική αυτή περίοδο, μέχρι την τελική εξέταση της αίτησης των ληπτών ΔΒ για ΕΕΕ. Παρόλο που υπήρξε κάποια βελτίωση, εντούτοις παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Μη διενέργεια του προβλεπόμενου αριθμού επισκέψεων σε λήπτες (ανάλογα με την κατηγορία επίβλεψης).
- (β) Μη έγκαιρη και επαρκής διερεύνηση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας των αιτητών/ληπτών.
- (γ) Λήξη ή/και μη ανανέωση ή έγκαιρη προσκόμιση ιατρικών πιστοποιητικών, ενοικιαστηρίων συμβολαίων, αποδείξεων καταβολής ενοικίων και Δελτίων Εγγραφής Ανέργων.
- (δ) Μη προσκόμιση επαρκών στοιχείων (πιστοποιητικών/βεβαιώσεων) που να αποδεικνύουν ότι τα παιδιά των ληπτών ΔΒ κατοικούν στο εξωτερικό.
- (ε) Μη ενεργοποίηση/εφαρμογή του άρθρου 27 «Ανάκτηση του ΔΒ μετά τον θάνατο του λήπτη», σύμφωνα με το οποίο μπορεί να ανακτάται το ΔΒ που καταβλήθηκε εάν δεν υπάρχουν εξαρτώμενα που βρίσκονται στη ζωή.
- (στ) Μη εφαρμογή σχετικής γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, ημερ. 29.4.2009, σύμφωνα με την οποία δεν παρέχεται το δικαίωμα λήψης επιδόματος φροντίδας από τους γονείς των άγαμων τέκνων, τα οποία είναι ανάπηρα και μένουν μαζί τους.
- (ζ) Αδυναμίες/ελλείψεις στις διαδικασίες διαχείρισης και στην πρόληψη υπερπληρωμών.

Σύσταση: Σημειώνεται η μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 109(I)/2014, με όλες τις συνέπειες που αυτό μπορεί να συνεπάγεται στις πληρωμές για δημόσιο βοήθημα.

Καθυστερημένα έσοδα-Υπερπληρωμές. Σύμφωνα με την Έκθεση Καθυστερημένων Εσόδων των ΥΚΕ, τα καθυστερημένα έσοδα στις 31.12.2015, τα οποία αφορούν κυρίως σε υπερπληρωμές σε λήπτες δημοσίου βοηθήματος, ανέρχονταν σε €36 εκ., σε σύγκριση με €36,3 εκ. και €33,7 εκ. στις 31.12.2014 και 31.12.2013, αντίστοιχα.

Η δημιουργία υπερπληρωμών οφείλεται σε διάφορους λόγους, μερικοί από τους οποίους αφορούν στην απόκρυψη στοιχείων από τους αιτητές ή/και στη μη έγκαιρη ενημέρωση των ΥΚΕ για αλλαγές στα

δεδομένα τους, βάσει των οποίων υπολογίζεται το δημόσιο βοήθημα, στη μη διενέργεια ή και στην αδυναμία από μέρους των ΥΚΕ να διεξάγουν τις αναγκαίες επιτόπιες επισκέψεις σε λήπτες δημόσιου βοηθήματος, στην έλλειψη συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών/Τμημάτων και στους λανθασμένους χειρισμούς ή/και παραλείψεις των λειτουργιών. Η ανάκτηση των υπερπληρωμών φαίνεται να είναι ευθύνη των λειτουργιών των ΥΚΕ που χειρίζονται την κάθε περίπτωση, οι οποίοι όμως εξακολουθούν να είναι επιφορτισμένοι και με πολλά άλλα καθήκοντα.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η απουσία ενός ικανοποιητικού μηχανισμού, που να επιτρέπει την έγκαιρη και συστηματική παρακολούθηση των οφειλόμενων ποσών, δυσχεραίνει την ανάκτησή τους και δεν διασφαλίζει τη λήψη έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων για την είσπραξή τους, λόγω συνήθως και της παρέλευσης σημαντικού χρόνου μέχρι τον εντοπισμό και διαχείριση των υπερπληρωμών.

Εισηγηθήκαμε επανειλημμένα όπως οι ΥΚΕ προβούν στη διερεύνηση όλων των περιπτώσεων και υποδείξαμε την ανάγκη να οριστούν συντονιστές, οι οποίοι θα παρακολουθούν και θα συντονίζουν τις ενέργειες των λειτουργιών, σε σχέση με τη διαχείριση των υπερπληρωμών. Με τον τρόπο αυτό, θα εντοπιστούν περιπτώσεις οφειλών για τις οποίες δεν έχουν ληφθεί αποτελεσματικά μέτρα για την είσπραξή τους, περιπτώσεις που οφείλονται σε λάθη και παραλείψεις των λειτουργιών, οι οποίες χρήζουν διαγραφής, καθώς και περιπτώσεις για τις οποίες θα πρέπει να ληφθούν επείγοντως τα κατάλληλα νομικά μέτρα για την είσπραξή τους.

Παρατηρήσαμε ότι, παρά τις προσπάθειες που διαχρονικά κατέβαλαν και καταβάλλουν οι ΥΚΕ, δεν επιλύθηκαν οριστικά τα πιο πάνω ζητήματα και σημειώσαμε τη μεγάλη καθυστέρηση στο «νοικοκύρεμα» και την οριστική επίλυση των αδυναμιών/προβλημάτων, σε σχέση με τη γενικότερη διαχείριση των υπερπληρωμών (αναθεωρήσεις, διαγραφές, ανακτήσεις).

Η Υπηρεσία μας χαιρέτησε τη δημιουργία από τις ΥΚΕ του Οδηγού Διαχείρισης Υπερπληρωμών και Κλιμακίων Διαχείρισης Υπερπληρωμών, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας ενιαίας και ομοιόμορφης πρακτικής διαχείρισης των υπερπληρωμών (διαδικασίες μελέτης, υπολογισμού, έγκρισης και διαχείρισής τους), που διαβιβάστηκε προς τους αρμοδίους στις 2.7.2015, για να τεθεί αμέσως σε εφαρμογή και ο οποίος, μεταξύ άλλων, προβλέπει ότι όλες οι υπερπληρωμές θα πρέπει να τύχουν επαναξιολόγησης, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο έτυχαν ορθής εφαρμογής τα σχετικά άρθρα της νομοθεσίας και των εγκύκλιων οδηγιών των ΥΚΕ και που αναφέρει συγκεκριμένους τρόπους/διαδικασίες για την ανάκτησή τους.

Παρατηρήσαμε ότι στις περιπτώσεις υπερπληρωμών που κατά την επαναξιολόγησή τους διαπιστώνεται λάθος στον υπολογισμό και προκύπτει ανάγκη μείωσης του ποσού, η πρακτική που ακολουθούν οι ΥΚΕ για διόρθωση των σχετικών ποσών στην Έκθεση Καθυστερημένων Εσόδων είναι η παρουσίαση των εν λόγω μειώσεων, λανθασμένα, κατά την άποψή μας, στις εισπράξεις (ενώ δεν αποτελούν είσπραξη) και χωρίς να εξασφαλίζεται για τις εν λόγω μειώσεις (ουσιαστικά διαγραφές καθυστερήσεων) σχετική έγκριση από την Τεχνική Επιτροπή (Διαγραφής Μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών). Το ποσό των διορθώσεων (μειώσεων), σύμφωνα με στοιχεία των ΥΚΕ, για το 2015 και 2014, ανήλθε σε €305.279 και €489.534, αντίστοιχα.

Έχοντας υπόψη την επιφύλαξη του άρθρου 28 («Ανάκτηση και συμψηφισμός οφειλόμενων ποσών») του Ν.109(Ι)/2014, που έχει τεθεί σε εφαρμογή από τις 11.7.2014, σύμφωνα με την οποία δύναται να συμψηφιστούν και ποσά που έχουν καταστεί οφειλόμενα με βάση τον περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμο, ζητήσαμε από τις ΥΚΕ όπως πληροφορηθούμε κατά πόσο έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επαναξιολόγησης και επαναυπολογισμού των υπερπληρωμών (υπολογισμένων και μη), αν έχει τεθεί σε εφαρμογή και με ποιο τρόπο η διαδικασία επανάκτησής τους στη βάση των προνοιών του πιο πάνω άρθρου ή/και μέσω της συστήματος συμψηφισμού και αν ναι, σε ποιές/πόσες περιπτώσεις.

Η Διευθύντρια ΥΚΕ μās ανέφερε ότι, έχοντας υπόψη τη σχετική εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου, διατηρεί τις επιφυλάξεις της κατά πόσο θα πρέπει να εξασφαλίζεται η έγκριση της αρμόδιας Τεχνικής Επιτροπής για τις πιο πάνω μειώσεις καθυστερημένων εσόδων (υπερπληρωμών).

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας υποδεικνύει τη μεγάλη καθυστέρηση στη λήψη όλων των ενδεικνυόμενων ενεργειών/μέτρων για την εφαρμογή κατάλληλων και επαρκών μηχανισμών/διαδικασιών, που να αποτρέπουν τη δημιουργία υπερπληρωμών ή τουλάχιστον να διασφαλίζουν τον έγκαιρο και ορθό υπολογισμό τους, οι οποίες να καταχωρίζονται σε κατάλληλα δομημένο μητρώο υπερπληρωμών, για την ορθή εφαρμογή των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας για ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών, συμπεριλαμβανομένης και της γενικότερης διαδικασίας συμψηφισμού. Να ζητηθεί η άποψη της Τεχνικής Επιτροπής, για τον τρόπο χειρισμού των μειώσεων καθυστερήσεων (υπερπληρωμών) και να ενημερωθούμε σχετικά.

Ο περί Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Νόμος του 2006 (Ν.61(I)/2006 και κάλυψη εξόδων λειτουργίας. Τα έξοδα λειτουργίας και δράσης του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ) χρεώνονται σε Κονδύλι του Προϋπολογισμού των ΥΚΕ, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3(5) του πιο πάνω Νόμου.

Η Υπηρεσία μας, έχοντας υπόψη τις πρόνοιες του πιο πάνω Νόμου, καθώς και αρκετές καταγγελίες που δέχεται για κακοδιαχείριση προγραμμάτων που υλοποιούνται από εθελοντικές οργανώσεις, αλλά και για διευκρίνιση οποιασδήποτε αμφιβολίας ή σύγχυσης που μπορεί να υπάρχει για τη φύση και έκταση των αρμοδιοτήτων των ΥΚΕ, δυνάμει των διατάξεων του πιο πάνω Νόμου, ζήτησε τις απόψεις, εξηγήσεις και σχόλια των ΥΚΕ σε ερωτήματα και προβληματισμούς που τέθηκαν με αφορμή συγκεκριμένη καταγγελία. Από την απάντηση τόσο των ΥΚΕ, όσο και του ΠΣΣΕ (στον οποίο κοινοποιήθηκε σχετική επιστολή), διαφάνηκε ότι οι διατάξεις του Νόμου αφορούν σε σφαιρικά θέματα εθελοντισμού και άσκησης συμβουλευτικού ρόλου ή/και οικονομικού και διοικητικού ελέγχου Οργανώσεων/Φορέων εθελοντισμού και όχι μόνο σε θέματα ευημερίας (αρμοδιότητα ΥΚΕ), με αποτέλεσμα να δίνεται η εντύπωση ότι, με την προβλεπόμενη από τον εν λόγω Νόμο εμπλοκή των ΥΚΕ και τη διαδικασία χρηματοδότησης του ΠΣΣΕ, μέσω του Προϋπολογισμού των ΥΚΕ, ασκείται και σχετικός έλεγχος από τις ΥΚΕ. Επιπρόσθετα, διαφάνηκε ότι οι σχετικές διατάξεις περί άσκησης οικονομικού και διοικητικού ελέγχου επί των Συμβουλίων Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΣΚΕ) και Επιτροπών Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΕΚΕ) από το ΠΣΣΕ, δεν εφαρμόζονται και ότι οι ΥΚΕ δεν νομιμοποιούνται να ασκούν έλεγχο σε αυτά, εκτός στις περιπτώσεις που επιχορηγούνται μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων.

Μας αναφέρθηκε επίσης ότι δρομολογείται ο εκσυγχρονισμός του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου, με πρόνοιες όπως τα ΣΚΕ και ΕΚΕ εγγράφονται δυνάμει του εν λόγω Νόμου και αναμένεται ότι θα διασφαλιστεί η διαφάνεια στις τάξεις των εθελοντικών οργανώσεων με την υποχρέωση υποβολής των οικονομικών τους καταστάσεων.

Ενόψει όλων των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι το θέμα χρήζει ρύθμισης το συντομότερο.

Σύσταση: Οι ΥΚΕ, σε συνεννόηση με το οικείο Υπουργείο και τους ενδιαφερόμενους φορείς, να εξετάσουν και να διασαφηνίσουν τις ευθύνες και αρμοδιότητές τους που πηγάζουν από τον εν λόγω Νόμο, προς άρση κάθε αμφιβολίας. Όλες οι σχετικές ενέργειες/διαδικασίες για τη χρηματοδότηση θα πρέπει να γίνονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις των περί Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμων του 2014 και 2015 για την παραχώρηση χορηγιών και κατά χάριν δωρεών, κατά την έννοια των εν λόγω Νόμων.

Η Διευθύντρια διασαφήνισε ότι οι ΥΚΕ ασκούν οικονομικό έλεγχο σε εθελοντικές οργανώσεις, μέλη ή μη μέλη του ΠΣΣΕ, οι οποίες λαμβάνουν χορηγία μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, στο μέτρο που προβλέπεται στο Σχέδιο αυτό και ότι το θέμα είναι ανεξάρτητο από τη χρηματοδότηση του ΠΣΣΕ από τις ΥΚΕ. Η Υπηρεσία μας, ωστόσο, θεωρεί ότι το ύψος και η φύση της χρηματοδότησης του ΠΣΣΕ για την άσκηση του ρόλου και άλλων αρμοδιοτήτων του (ως αναφέρεται πιο πάνω), είναι συνυφασμένα με τις εθελοντικές οργανώσεις μέλη του, περιλαμβανομένων και των ΣΚΕ και ΕΚΕ και ότι η έκταση του ελέγχου για τη χρήση της χορηγίας προς τον ΠΣΣΕ και των χορηγιών σε εθελοντικές οργανώσεις, μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, θα πρέπει να γίνεται και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των πιο πάνω Νόμων.

Αξιοποίηση Κληροδοτήματος Νεφέλης Ταλιώτου. Αναφορά στο εν λόγω θέμα έγινε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας. Η Νεφέλη Ταλιώτου από την Πάφο, η οποία απεβίωσε το 1982, κληροδότησε μέρος της περιουσίας της, ύψους €152.939, στην Κρατική Στέγη Ηλικιωμένων και Αναπήρων που βρίσκεται στη Χλώρακα, ποσό το οποίο κατατέθηκε τον Δεκέμβριο του 1986 σε λογαριασμό καταθέσεων των ΥΚΕ. Μέρος του ποσού αυτού επενδύθηκε σε κυβερνητικά χρεόγραφα και το υπόλοιπο παρέμεινε στον τοκοφόρο λογαριασμό καταθέσεων. Το συνολικό ύψος του κληροδοτήματος στις 31.12.2015 ανερχόταν στις €787.058 (όσο και στις 31.12.2014).

Για αξιοποίηση του κληροδοτήματος προγραμματιζόταν για αρκετά χρόνια η ανέγερση συγκροτήματος μικρών οικιστικών μονάδων, πάνω σε κρατική γη που παραχωρήθηκε με έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου το 1996, για τη διαμονή ηλικιωμένων ατόμων που μπορούν, σε κάποιο βαθμό, να αυτοεξυπηρετούνται, ενώ στη συνέχεια οι ΥΚΕ αποφάσισαν να προχωρήσουν στην υλοποίηση κάποιων βελτιωτικών έργων, τα οποία και πάλι δεν έγιναν, αφού αργότερα αποφασίστηκε η αξιοποίηση του εν λόγω κληροδοτήματος κατά την ολική ανακαίνιση της εν λόγω Στέγης. Τελικά τον Οκτώβριο του 2014, οι ΥΚΕ μάς ανέφεραν ότι σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Επιτροπή του κληροδοτήματος, βρίσκονταν σε διαδικασία αξιολόγησης των αναγκών τόσο των ενοίκων, όσο και των κτιριακών εγκαταστάσεων της Στέγης, ώστε να αξιοποιήσουν το εν λόγω κληροδοτήμα σύμφωνα με τις σημερινές ανάγκες των ενοίκων.

Ωστόσο, μέχρι και την ολοκλήρωση του ελέγχου, δεν υπήρξε οποιαδήποτε τελική πρόταση/σχεδιασμός, όσον αφορά στην υλοποίηση των πιο πάνω, και ζητήσαμε από την Διευθύντρια των ΥΚΕ όπως μας πληροφορήσει για τυχόν εξελίξεις.

Σύσταση: Παρατηρήθηκε μεγάλη καθυστέρηση στην αξιοποίηση του Κληροδοτήματος, με όλες τις συνέπειες που αυτή μπορεί να συνεπάγεται, αφού, σύμφωνα με τη διαθήκη, αυτό κληροδοτήθηκε για την πλέον άνετη και αξιοπρεπή διαβίωση των διαμενόντων στο εν λόγω Ίδρυμα και όχι για τη δημιουργία ταμειακού αποθέματος. Συστήνουμε τη χωρίς άλλη καθυστέρηση δρομολόγηση των απαιτούμενων ενεργειών, στη βάση συγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια ΥΚΕ τον Νοέμβριο του 2016, έχουν ήδη ξεκινήσει οι εργασίες συντήρησης και επιδιόρθωσης της Στέγης, οι οποίες αναμένεται να αποπερατωθούν εντός του 2017, αξιοποιώντας το διαθέσιμο ποσό του Κληροδοτήματος.

Δημιουργία Τοπικών Γραφείων. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφασή του αρ. 66.976, ημερ. 19.3.2008, ενέκρινε Πρόταση του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για αποκέντρωση των Επαρχιακών Γραφείων των ΥΚΕ, με τη δημιουργία 12 Τοπικών Γραφείων (συμπεριλαμβανομένων 2 Τοπικών Γραφείων με Εξειδικευμένες Υπηρεσίες). Στόχος της Πρότασης αυτής ήταν η καλύτερη γεωγραφική τοποθέτηση των Τοπικών Γραφείων, που να διασφαλίζει ισότητα στην πρόσβαση και ποιοτική εξυπηρέτηση για όλους τους πολίτες. Σύμφωνα με την Πρόταση, θα απαιτούντο πρόσθετα Κονδύλια για σκοπούς μετακόμισης και εγκατάστασης στα νέα υποστατικά και για αγορά μικροσυσκευών, για ποσό περίπου €150.000, χωρίς να απαιτηθεί η πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού σε οργανικές θέσεις, αλλά μόνο ανακατανομή των υφιστάμενων πόρων.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις της κατά πόσο ο στόχος της αποκέντρωσης επετεύχθη με τον πιο αποτελεσματικό, οικονομικό και αποδοτικό τρόπο, καθώς και την άποψη ότι για τη λήψη ή/και την υλοποίηση της πιο πάνω Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, θα έπρεπε να προηγηθεί μια ολοκληρωμένη και εμπειριστατωμένη μελέτη τόσο για το αναμενόμενο κόστος σε ενοίκια, λειτουργικά έξοδα και ανθρώπινο δυναμικό των Τοπικών Γραφείων που θα δημιουργούνται, όσο και για τον τρόπο και τη διαδικασία που θα ακολουθείτο για αποκέντρωση των Επαρχιακών Γραφείων.

Κατά τα έτη 2010 και 2011, είχαν δημιουργηθεί και λειτουργήσει 13 Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών (όπως ονομάστηκαν τα Τοπικά Γραφεία), γεγονός που επέφερε και πρόσθετες ανάγκες στέγασης, για κάλυψη των οποίων οι ΥΚΕ προέβηκαν σε ενοικίαση νέων κτιριακών χώρων, ενώ οι δαπάνες που αφορούσαν σε φωτισμό, θέρμανση, τέλη ύδατος, κοινόχρηστα, τηλεφωνικά τέλη κ.ά. παρουσίασαν διαχρονικά σημαντική αύξηση, σε σχέση με τις δαπάνες του 2009. Συναφώς σημειώσαμε ότι σε κάθε Τοπικό Γραφείο δημιουργήθηκε ξεχωριστή διοικητική δομή και λειτουργία Λογιστηρίου και Αρχείου.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι τρία τουλάχιστον Γραφεία Κοινωνικών Υπηρεσιών δημιουργήθηκαν και συνέχισαν να συστεγάζονται με Επαρχιακό ή άλλο Τοπικό Γραφείο για μεγάλη χρονική περίοδο, εκ των οποίων ένα μέχρι και την ημερομηνία συμπλήρωσης του ελέγχου. Θέσαμε εύλογα το ερώτημα πώς εξυπηρετείται ο στόχος της αποκέντρωσης για εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής, αφού μέχρι τη μεταστέγασή τους τα πιο πάνω Γραφεία δεν λειτουργούσαν ή/και δεν λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο, αποκομίζοντας τα προβλεπόμενα οφέλη, καθώς και κατά πόσο η λειτουργία τους καλύπτεται από την πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Διαχρονική θέση των ΥΚΕ είναι, μεταξύ άλλων, ότι τα οφέλη για το κοινό, αλλά και ο καλύτερος διοικητικός έλεγχος που ασκείται στα Τοπικά Γραφεία, εκτιμάται ότι μακροπρόθεσμα θα επιδράσει θετικά και στα οικονομικά ζητήματα.

Παρόλο που, όπως διαπιστώσαμε, έχουν γίνει το 2014 ή δρομολογούνται να γίνουν κάποιες ενέργειες σε σχέση με τα ενοικιαζόμενα κτίρια ή/και τη λειτουργία κάποιων Τοπικών Γραφείων (μετακίνηση/σύμπτυξη/τερματισμός λειτουργίας ή και μετακίνηση σε ιδιόκτητα κτίρια), εντούτοις η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι οι ενέργειες που απαιτούνται δεν πρέπει να είναι αποσπασματικές και συγκυριακές και εκφράσαμε την άποψη ότι, υπό το φως των σημερινών οικονομικών ή/και νομοθετικών αλλαγών, ο θεσμός, δομή και τρόπος λειτουργίας των πιο πάνω Τοπικών Γραφείων χρήζει ολικής επαναξιολόγησης, με απώτερο στόχο την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού (οικονομικά και κοινωνικά) συστήματος αποκέντρωσης.

Η Διευθύντρια ΥΚΕ εξέφρασε την άποψη ότι η παραγωγικότητα που έχει σημειωθεί με τη λειτουργία των Τοπικών Γραφείων και η καλύτερη διαχείριση των θεμάτων που αφορούν στις ΥΚΕ, καλύπτουν τυχόν μικρό επιπρόσθετο κόστος.

Σύσταση: Να γίνει επαναξιολόγηση του θεσμού, περιλαμβανομένης και της εξέτασης άλλων εναλλακτικών λύσεων (π.χ. μη σταθερών δομών), όπως, για παράδειγμα, προσφορά συγκεκριμένων υπηρεσιών στους πολίτες από λειτουργούς των ΥΚΕ για κάποιες περιοχές στον χώρο των τοπικών αρχών.

2.6 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Λόγω σοβαρής υποστελέχωσης της Υπηρεσίας μας, δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχος των Επαρχιακών Διοικήσεων, του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, της Υπηρεσίας Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων, της Πολιτικής Άμυνας και Υπηρεσίας Ασύλου.

Λόγω του ιδίου προβλήματος, δεν κατέστη δυνατός ούτε ο έλεγχος οποιουδήποτε Επαρχιακού Γραφείου και Τμημάτων του Υπουργείου. Επισημαίνεται ότι, ο έλεγχος αρκετών από αυτά, εκκρεμεί για αρκετά χρόνια.

Διοίκηση

Σχέδιο Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων για σκοπούς ανάκαμψης της αναπτυξιακής δραστηριότητας στην Κύπρο. Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29.5.2013 ενέκρινε την εισαγωγή του «Σχεδίου Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων για σκοπούς ανάκαμψης της αναπτυξιακής δραστηριότητας στην Κύπρο». Τα κίνητρα αφορούσαν σε αύξηση του συντελεστή δόμησης συγκεκριμένων κατηγοριών ανάπτυξης και είχαν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής.

Κατά την επικαιροποίηση του Σχεδίου στις 28.5.2014, αποφασίστηκε η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των κινήτρων, η ενίσχυση, επέκταση και διευκρίνιση τους σε κάποιους τομείς, καθώς και η εισαγωγή παροχής κινήτρων και στις περιπτώσεις των μαρίνων. Επίσης εγκρίθηκε η σύσταση της Ειδικής Επιτροπής Κινήτρων (ΕΕΚ) ως συμβουλευτικό όργανο των Πολεοδομικών Αρχών κατά την λήψη αποφάσεων για αιτήσεις παροχής των κινήτρων. Στις 3.3.2015, εγκρίθηκε παράταση του χρονικού διαστήματος αξιοποίησης των πολεοδομικών κινήτρων κατά 2 χρόνια.

Στις 29.7.2015 εγκρίθηκε η παροχή των κινήτρων για τις μεγάλης κλίμακας ή και στρατηγικής σημασίας αναπτύξεις σε μόνιμη βάση. Ταυτόχρονα, εγκρίθηκε η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των κινήτρων και των αρμοδιοτήτων της ΕΕΚ, πέραν του συμβουλευτικού της χαρακτήρα προς τις Πολεοδομικές Αρχές.

Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ΤΠΟ) σε σχετικό με το θέμα σημείωμα προς το Υπουργείο Εσωτερικών, ημερ. 8.6.2015, εξέφρασε την άποψη ότι η πρόθεση μονιμοποίησης των κινήτρων, αποτελεί σύγκρουση, τόσο με τις πρόνοιες του περί Πολεοδομίας Νόμου όσο και με τους σκοπούς της εισαγωγής των κινήτρων. Εισηγήθηκε όπως, σε περίπτωση που η Κυβέρνηση επιθυμεί την μονιμοποίηση των πολεοδομικών κινήτρων, τότε θα πρέπει αυτά να προωθηθούν μέσα από τις νόμιμες διαδικασίες της τροποποίησης των Σχεδίων Ανάπτυξης και για επίσπευση των διαδικασιών τα κίνητρα θα μπορούσαν να προωθηθούν με θεματική τροποποίηση των Σχεδίων.

Επίσης, το Πολεοδομικό Συμβούλιο με επιστολή του προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ημερ. 9.6.2015, ανέφερε ότι «Η ομόφωνη άποψη του Συμβουλίου, είναι όπωςσε καμία περίπτωση δεν θα βοηθήσει την τοπική οικονομίαη μονιμοποίηση των κινήτρων». Εισηγήθηκε όπως «εάν η κυβέρνηση επιθυμεί την αυξητική αναθεώρηση των ισχυουσών ρυθμίσεων των Σχεδίων Ανάπτυξης, αυτό εξεταστεί μέσα από τις ενδεδειγμένες και νόμιμες διαδικασίες».

Το Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή του προς το ΤΠΟ, ημερ. 3.8.2015, ζήτησε όπως εξεταστεί, κατά προτεραιότητα, το ενδεχόμενο τροποποίησης (θεματική τροποποίηση), των διατάξεων των Σχεδίων Ανάπτυξης, σε συνάρτηση με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 29.7.2015.

Σχετικά αναφέρεται ότι το Πολεοδομικό Συμβούλιο, αποφάσισε κατά τη διάρκεια συνεδρίας του στις 8.12.2015, όπως προχωρήσει με τη θεματική τροποποίηση των Τοπικών Σχεδίων με σκοπό την ενσωμάτωση σε αυτά ειδικού κεφαλαίου με τα αποφασισθέντα κίνητρα, διαδικασία η οποία όπως πληροφορηθήκαμε βρίσκεται σε εξέλιξη.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από το ΤΠΟ, από την εισαγωγή του Σχεδίου μέχρι τις 31.12.2015 χορηγήθηκαν 114 σχετικές πολεοδομικές άδειες.

Αναφορικά με τη διαδικασία εισαγωγής κινήτρων και μονιμοποίησης τους διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Οι νόμιμες διαδικασίες σχεδιασμού των Σχεδίων Ανάπτυξης και της χορήγησης πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση του Σχεδίου Ανάπτυξης, προβλέπονται στον περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο και στους περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Παρεκκλίσεις) Κανονισμούς, οι οποίοι βασίζονται σε ολοκληρωμένη επιστημονική υποστήριξη και συμμετοχική/διάφανη διαδικασία. Όπως φαίνεται, η διαδικασία που ακολουθήθηκε, θεωρήθηκε ως αναγκαία λόγω της οικονομικής κρίσης.

(i) Αναφορικά με τη δυνατότητα ενδιάμεσης επεξεργασίας και δημοσίευσης μεμονωμένων θεματικών ενοτήτων ή ειδικών πολιτικών και την διαδικασία που απαιτείται, το ΤΠΟ εξασφάλισε στο παρελθόν γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα. ημερ. 26.6.2009, σύμφωνα με την οποία «η τροποποίηση είναι εφικτή και επιβεβλημένη, νοουμένου όμως ότι τηρείται κατά γράμμα η προβλεπόμενη στο Νόμο διαδικασία γιατί τυχόν παράκαμψη της θα επιφέρει αυτόματη ακυρότητα της επιδιωκόμενης τροποποίησης, με όλα τα δυσμενή αποτελέσματα».

Όπως πληροφορηθήκαμε, το ΤΠΟ προωθεί την θεματική τροποποίηση των Τοπικών Σχεδίων στα πλαίσια της γνωμάτευσης αυτής, με στόχο την θεσμοθέτηση της μονιμοποίησης των κινήτρων για μεγάλης κλίμακας ή/και στρατηγικής σημασίας αναπτύξεις.

Με βάση την πιο πάνω γνωμάτευση, τίθεται το ερώτημα κατά πόσο η μέχρι σήμερα παραχώρηση του συνόλου των κινήτρων του Σχεδίου είναι νόμιμη, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι δεν ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη στον Νόμο διαδικασία, δηλαδή μέσω της τροποποίησης των Σχεδίων Ανάπτυξης.

(ii) Στα εγκριμένα Τοπικά Σχέδια Λευκωσίας 2012, Λεμεσού 2013, Λάρνακας 2013 και Πάφου 2013, προνοείται ότι «η Πολεοδομική Αρχή θα επιτρέπει αναπτύξεις με συντελεστή δόμησης πέραν αυτού που καθορίζεται στο Σχέδιο Πολεοδομικών Ζωνών του Τοπικού Σχεδίου σε περιπτώσεις που αφορούν... αύξηση που προκύπτει από οποιοδήποτε Σχέδιο Παροχής Κινήτρων βρίσκεται σε ισχύ κατά τη διάρκεια εφαρμογής του Τοπικού Σχεδίου, όπως για παράδειγμα το Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για δημιουργία Χώρων Στάθμευσης για Δημόσια Χρήση».

Από τα πιο πάνω, προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο η πρόνοια αυτή καλύπτει την παραχώρηση των πολεοδομικών κινήτρων που δεν βρίσκονταν σε ισχύ αλλά προέκυψαν κατά τη διάρκεια εφαρμογής των Τοπικών Σχεδίων και κατά πόσο η πρόνοια των Τοπικών Σχεδίων θα μπορούσε να υπερέχει των διαδικασιών που προνοούνται στη σχετική νομοθεσία.

(iii) Σύμφωνα με το άρθρο 26(2) του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου «Το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί με απόφαση του να χορηγεί πολεοδομική άδεια κατά παρέκκλιση του σχεδίου ανάπτυξης... σε έκτακτες και δικαιολογημένες προς το δημόσιο συμφέρον περιπτώσεις ή άλλες ειδικές περιπτώσεις, που θα καθοριστούν με Κανονισμούς, τους οποίους εκδίδει το Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίνει η Βουλή των Αντιπροσώπων». Το Υπουργικό Συμβούλιο ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο αυτό, εξέδωσε τους περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Παρεκκλίσεις) Κανονισμούς του 1999.

Σημειώνεται ότι στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 29.5.2013 αναφέρεται ότι «Για την παραχώρηση όλων των πιο πάνω αναφερόμενων κινήτρων δεν απαιτείται η διαδικασία της εξέτασης αίτησης κατά παρέκκλιση των προνοιών των Σχεδίων Ανάπτυξης που βρίσκονται σε ισχύ».

Η νομιμότητα της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για παράκαμψη της νενομισμένης διαδικασίας για εξέταση των αιτήσεων που αφορούν παρέκκλιση των προνοιών των Σχεδίων Ανάπτυξης ενδεχομένως να χρήζει διερεύνησης.

(β) Τόσο το ΤΠΟ όσο και το Πολεοδομικό Συμβούλιο, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, εξέφρασαν αμφιβολίες σχετικά με την απόφαση μονιμοποίησης των πολεοδομικών κινήτρων, αφού θεωρούν ότι αποτελούν σημαντική αναβάθμιση αναπτυξιακών δικαιωμάτων, μέσω της παραχώρησης εθνικού πλούτου, χωρίς άμεση ενίσχυση της αναπτυξιακής προσπάθειας για ανάκαμψη της οικονομίας της Κύπρου, που ήταν ο αρχικός στόχος της εισαγωγής του Σχεδίου.

(γ) Το ευρύ πεδίο εφαρμογής των κινήτρων, ενδεχομένως να αυξάνει τον βαθμό πολυπλοκότητας κατά την εξέταση των πολεοδομικών αδειών με αποτέλεσμα την αύξηση του χρόνου εξέτασης τους, χωρίς η εν λόγω ανάπτυξη να αφορά κατ' ανάγκη ουσιώδη επένδυση.

(δ) Εγείρεται το ερώτημα κατά πόσο οι αρμοδιότητες της ΕΕΚ και ειδικά η δυνατότητα που της παρέχεται να εγκρίνει την εφαρμογή κινήτρων σε συγκεκριμένες κατηγορίες ανάπτυξης, έχουν νομική υπόσταση.

(ε) Ενώ σύμφωνα με σχετική πρόνοια των διευκρινήσεων του Υπουργείου Εσωτερικών ημερ. 21.11.2013 «.....για διασφάλιση της έγκαιρης ολοκλήρωσης του (του έργου), προβλέπεται..... η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης της Ανάπτυξης από την Πολεοδομική Αρχή,» αυτό δεν φαίνεται να έχει υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Σύσταση. (α) Συστήνεται όπως ζητηθεί νομική γνωμάτευση κατά πόσον (i) οι σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου για παραχώρηση πολεοδομικών κινήτρων, (ii) οι πολεοδομικές άδειες που έχουν χορηγηθεί μέχρι σήμερα με βάση τα εν λόγω κίνητρα, μέσω της διαδικασίας που ακολουθήθηκε και (iii) η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της ΕΕΚ, έχουν νομική υπόσταση. **(β)** Συστήνεται επίσης όπως αξιολογηθεί η μέχρι σήμερα απόδοση των κινήτρων και από την εμπειρία που αποκτήθηκε γίνουν στοχευμένα και μέσω νομότυπων διαδικασιών.

Κατά την άποψη του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου, οποιοδήποτε Σχέδιο Παροχής Κινήτρων εισάγεται ενόσω βρίσκεται σε ισχύ το Σχέδιο Ανάπτυξης, η Πολεοδομική Αρχή οφείλει να το εφαρμόζει. Επίσης, ανέφερε ότι δεν τίθεται θέμα υπέρβασης εξουσίας εκ μέρους του Υπουργικού Συμβουλίου στην Απόφαση του να θεσμοθετεί πολεοδομικά κίνητρα για οποιοδήποτε σκοπό, αφού το ίδιο όργανο έχει την εξουσία να παρεκκλίνει από τις πρόνοιες του Σχεδίου Ανάπτυξης, εάν τούτο απαιτείτο. Εν όψει της πιο πάνω θέσης, η Υπηρεσία μας θα ζητήσει η ίδια γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Στεγαστικά Σχέδια - Μη διασφάλιση του όρου που αφορά σε αποξένωση κατοικίας. Κατά την παραχώρηση της οικονομικής βοήθειας μέσω του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (ΟΧΣ), η ακίνητη περιουσία του δικαιούχου δεν επιβαρύνεται ουσιαστικά με τον όρο ότι η κατοικία δεν αποξενώνεται εκτός και αν παρέλθουν 10 χρόνια από την αποπεράτωση ή την αγορά της και η οποία θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τουλάχιστον 10 χρόνια για μόνιμη ιδιοκατοίκηση (ως οι πρόνοιες του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου). Ο όρος αυτός, δεν διασφαλίζεται μέσω του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), παρά μόνο αναφέρεται ως απαγορευτικός όρος στις επιστολές έγκρισης των αιτήσεων του Σχεδίου. Σε αντίθεση με τα πιο πάνω, στις περιπτώσεις παραχώρησης δανείου (αντί βοήθειας) μέσω του ΟΧΣ, ο συγκεκριμένος όρος διασφαλίζεται, αφού η ακίνητη περιουσία του δικαιούχου δεσμεύεται με πρώτη υποθήκη προς όφελος του Οργανισμού.

Το Υπουργείο στις 11.8.2015, κατόπιν εισήγησης της Υπηρεσίας μας, ζήτησε σχόλια/εισηγήσεις από το ΤΚΧ, ώστε να εξευρεθεί τρόπος οριστικής επίλυσης του πιο πάνω προβλήματος. Το ΤΚΧ στις 15.10.2015, ανέφερε ότι για να συμπεριληφθεί σημείωση στις εγγραφές των ακινήτων τα οποία αγοράστηκαν ή βελτιώθηκαν ή επεκτάθηκαν μέσω του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου, ώστε να μην επιτρέπεται η αποξένωση τους πριν την παρέλευση δέκα χρόνων, θα πρέπει να προβλεφθεί από την οικία νομοθεσία». Ανέφερε επίσης ότι Υπουργείο Εσωτερικών και φορέας εφαρμογής του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου, για όσα κτήματα επιθυμεί να εξακριβώσει εάν έχουν ή όχι αποξενωθεί από τους ιδιοκτήτες τους, θα μπορούσε να υποβάλει αίτηση για έκδοση πιστοποιητικού έρευνας. Κατόπιν τούτου, το Υπουργείο στις 11.4.2016 ζήτησε από το ΤΚΧ όπως ετοιμάσει προσχέδιο νομοθετικής ρύθμισης για να καταστεί δυνατή η συγκεκριμένη εγγραφή.

Σύσταση: (i) Σε συνεργασία με το ΤΚΧ να δρομολογηθούν οι απαραίτητες ενέργειες για τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας. (ii) Να υποβληθεί αίτηση για έκδοση πιστοποιητικών έρευνας για όλες τις κατοικίες που επωφελήθηκαν επιχορήγησης και να ληφθούν μέτρα για επιστροφή της χορηγίας στις περιπτώσεις που έγινε παράβαση.

Δαπάνη για κάλυψη κοινωνικών αναγκών σε φορείς και δυσπραγούντες πολίτες. Κατά το 2015 δαπανήθηκε ποσό ύψους €488.970 (€273.567 το 2014) για κάλυψη κοινωνικών αναγκών σε φορείς και δυσπραγούντες πολίτες. Συγκεκριμένα παραχωρήθηκαν €132.020 σε άτομα, €221.450 σε σωματεία €12.000 σε θρησκευτικές οργανώσεις και €123.500 σε κοινωνικά παντοπωλεία. Παρατηρήθηκε ότι οι δαπάνες γίνονται μετά από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών χωρίς: **(i)** να αποτελούν μέρος ενός δημοσιευμένου σχεδίου παροχής τέτοιας βοήθειας, ώστε όλοι οι πολίτες/φορείς να γνωρίζουν ότι υπάρχει αυτή η δυνατότητα, **(ii)** να βασίζονται σε διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια επιλογής και **(iii)** να συνοδεύονται από μέτρα ελέγχου των δηλώσεων των αιτούντων για βοήθεια.

Σύσταση: Η κοινωνική πολιτική του Κράτους θα πρέπει να ασκείται με τέτοιο τρόπο, ώστε να υπάρχει, κατά το δυνατό, διασφάλιση ότι αυτή δεν τυγχάνει κατάχρησης από πρόσωπα/φορείς, που δεν έχουν ανάγκη της αρωγής του Κράτους, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να περιορίζεται η γραφειοκρατία που προκύπτει από την εγκαθίδρυση ξεχωριστών κρατικών μηχανισμών για τον χειρισμό παρόμοιας φύσης θεμάτων. Επίσης, θα πρέπει πάντοτε να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση των πολιτών/φορέων και η διαφάνεια.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, από το 2016, για την παραχώρηση τέτοιων ποσών, απαιτείται η γραπτή συγκατάθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής των Αντιπροσώπων. Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί ότι η ανάγκη συγκατάθεσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής αίρει το πρόβλημα.

Χορηγίες.

(α) Χορηγία στους Δήμους των ελεύθερων περιοχών. Κατά το έτος 2015 από τη συνολική πρόνοια ύψους €53.758.800 του άρθρου «Χορηγία στους Δήμους Ελεύθερων Περιοχών», ποσό ύψους €51.082.119 δόθηκε ως χορηγία προς τους Δήμους με βάση την κατανομή της κρατικής χορηγίας όπως καθορίστηκε σε συνεργασία με την Ένωση Δήμων και ποσό ύψους €342.500, πέραν του ποσού που τους αναλογούσε.

Παρόλο που το εν λόγω κονδύλι περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο των τακτικών δαπανών του Προϋπολογισμού, εντούτοις παρατηρήθηκε ότι συνολική δαπάνη ύψους €312.500 σχετίζεται με αναπτυξιακές δαπάνες.

Σύσταση: Να περιληφθεί ξεκάθαρη πρόνοια στο μνημόνιο του Προϋπολογισμού για το ποσό που θα κατανέμεται στους Δήμους με βάση την καθορισμένη κατανομή. Όσον αφορά στα ποσά που θα δίνονται κατά την κρίση του Υπουργείου, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε Δήμου, θα πρέπει να καθοριστούν κριτήρια.

(β) Χορηγία σε κατεχόμενες Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ). Η καταβολή των χορηγιών προς τις κατεχόμενες ΑΤΑ γίνεται με βάση τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες που υποβάλλουν στο Υπουργείο. Παρατηρήθηκε ότι δεν γίνεται σύγκριση των πραγματικών δαπανών που υποβάλλουν οι κατεχόμενες ΑΤΑ για επιχορήγηση, με αυτές των ελεγμένων λογαριασμών για επιβεβαίωση της ορθότητάς τους. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι η χορηγία που παραχωρείται μειώνεται με το υπόλοιπο στην αρχή του

έτους, μόνο του τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο κατατίθεται η κυβερνητική χορηγία και δεν γίνεται καμία έρευνα από το Υπουργείο κατά πόσο υπάρχουν και άλλοι τραπεζικοί λογαριασμοί με ταμειακά υπόλοιπα. Από στοιχεία που μας δόθηκαν από το Υπουργείο, παρατηρήθηκε ότι υπάρχουν Δήμοι οι οποίοι διατηρούν υψηλά ταμειακά υπόλοιπα σε λογαριασμούς άλλους από αυτούς που κατατίθεται η χορηγία (σε συγκεκριμένη περίπτωση διαπιστώθηκε υπόλοιπο ύψους €800.000 περίπου).

Σύσταση: Θα πρέπει ο έλεγχος των πραγματικών δαπανών που υποβάλλονται από τις κατεχόμενες ΑΤΑ, για την καταβολή της κρατικής χορηγίας, να ολοκληρώνεται έγκαιρα. Επίσης, θα πρέπει να γίνεται έλεγχος των δαπανών και να λαμβάνονται υπόψη τα υπόλοιπα όλων των τραπεζικών λογαριασμών που ενδεχομένως να διατηρούν.

(γ) Χορηγία στα Κοινοτικά Συμβούλια των ελεύθερων περιοχών. Από την συνολική πρόνοια ύψους €12.658.000 του άρθρου «Χορηγία Κοινοτικών Συμβουλίων Ελεύθερων Περιοχών», πέραν του ποσού ύψους €11.420.000 που παραχωρήθηκε στα διάφορα Κοινοτικά Συμβούλια, βάσει προσυμφωνημένης φόρμουλας μεταξύ Ένωσης Κοινοτήτων και Υπουργείου, παραχωρήθηκε ποσό €130.000 σε διάφορες Κοινότητες, μέσω πρόσθετων πιστώσεων.

Σύσταση: Να περιληφθεί ξεχωριστή πρόνοια στο μνημόνιο του Προϋπολογισμού για το ποσό που θα παραχωρείται στα Κοινοτικά Συμβούλια σύμφωνα με την καθορισμένη κατανομή και για το ποσό που θα δίνεται κατά την κρίση του Υπουργείου, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε Κοινοτικού Συμβουλίου να προκαθοριστούν κριτήρια.

Εγγεγραμμένα Ιδρύματα. Παρά την υποχρέωση της διοίκησης ενός ιδρύματος, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, για υποβολή στον Έφορο Σωματείων και Ιδρυμάτων ελεγμένων λογαριασμών από εγκεκριμένο ελεγκτή, πάνω σε ετήσια βάση, η απουσία ρήτρας που να ποινικοποιεί την παράλειψη συμμόρφωσης οδηγεί σε αρκετές περιπτώσεις στη μη εφαρμογή της. Από δειγματοληπτικό έλεγχο σε οκτώ φακέλους εγγεγραμμένων ιδρυμάτων, διαπιστώθηκε ότι για κανένα δεν είχαν υποβληθεί οικονομικές καταστάσεις για όλα τα έτη λειτουργίας τους.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, έχει ετοιμαστεί νομοσχέδιο το οποίο αποσκοπεί στην αντικατάσταση και εκσυγχρονισμό του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, στο οποίο περιέχονται οι αναγκαίες ρήτρες για διασφάλιση εφαρμογής των αντίστοιχων προνοιών, το οποίο ωστόσο εκκρεμεί. Επίσης έχουν δοθεί σαφείς οδηγίες στους αρμόδιους λειτουργούς όπως διαβιβάζουν συστηματικά υπενθυμίσεις στις περιπτώσεις όπου παρατηρείται παράλειψη συμμόρφωσης με την αντίστοιχη υποχρέωση και παράλληλα εξετάζουν τις υποβαλλόμενες οικονομικές καταστάσεις για τυχόν στοιχεία που χρήζουν διερεύνησης.

Σύσταση: Θα πρέπει να εφαρμοσθεί σαφής διαδικασία παρακολούθησης της υποβολής ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων από όλα τα εν ενεργεία ιδρύματα, εντός των χρονικών πλαισίων που καθορίζει η νομοθεσία, καθώς και έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων που υποβάλλονται για τυχόν στοιχεία που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης.

Σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, το όλο ζήτημα συναρτάται και με τη μη κατάλληλη στελέχωση της Υπηρεσίας Σωματείων και Ιδρυμάτων.

Παγκύπριο Ίδρυμα Στοργής και Αγάπης για τα Παιδιά. Σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Εσωτερικών προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 9.4.2014, το Ίδρυμα το οποίο συστάθηκε στις 31.5.2011 με δραστηριότητες πώληση εντύπων, απέστειλε στο Υπουργείο οικονομικές καταστάσεις

για την περίοδο από 4.9.2009 μέχρι 31.12.2013. Οι ελεγκτές στις εκθέσεις τους για όλα τα έτη επισημαίνουν ότι «δεν έχουν τηρηθεί από το ίδρυμα κατάλληλα λογιστικά βιβλία», ενώ στις εκθέσεις τους για τα έτη 2012 και 2013 επισημαίνουν ότι δεν υπήρχαν στη διάθεσή τους κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια ως προς τις ποσότητες περιοδικών που είχαν πωληθεί. Σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Εσωτερικών ημερ. 9.4.2014, για το εν λόγω ίδρυμα διεξάγεται ποινική έρευνα σε σχέση με δραστηριότητες πώλησης εντύπων, τα έσοδα των οποίων δεν φαίνεται να έχουν διατεθεί για τους σκοπούς του ιδρύματος. Εκφράζεται επίσης η άποψη ότι «ανεξάρτητα από την ποινική υπόθεση που προωθείται από την Αστυνομία στο Δικαστήριο, θα πρέπει να τεθεί και θέμα διάλυσης του Ιδρύματος, θεωρώντας ότι αυτό εξέκλινε του σκοπού του». Η Νομική Υπηρεσία με επιστολή ημερ. 19.7.2016, ζήτησε ενημέρωση από τον Αρχηγό της Αστυνομίας σχετικά με το αποτέλεσμα της διερεύνησης της υπόθεσης, καθότι αυτό αποτελεί σημαντικό στοιχείο για ενδεχόμενη αίτηση διάλυσης του ιδρύματος.

Σύσταση: Ζητήσαμε να πληροφορηθούμε κατά πόσο έχει ολοκληρωθεί η έρευνα από την Αστυνομία και κατά πόσο έχει προωθηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43(2)(β) του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου, η διάλυση του Ιδρύματος, εφόσον αυτό απέκλινε του σκοπού του.

Ίδρυμα «Ο Καλός Σαμαρείτης». Το Ίδρυμα «Ο Καλός Σαμαρείτης» συστάθηκε το 1995 και υπέβαλε ελεγμένες και υπογραμμένες οικονομικές καταστάσεις στο Υπουργείο Εσωτερικών μέχρι το έτος 1996. Κατόπιν πολυάριθμων υπενθυμητικών επιστολών του Υπουργείου Εσωτερικών προς το Ίδρυμα για υποβολή των απαιτούμενων εκ της νομοθεσίας οικονομικών καταστάσεων, οι ελεγκτές του Ιδρύματος, με επιστολή ημερ. 18.5.2010, ενημέρωσαν ότι το Ίδρυμα έχει μετατραπεί σε εταιρεία χωρίς κεφάλαιο. Το Υπουργείο αποτάθηκε στον Έφορο Εταιρειών και επιβεβαίωσε ότι το Ίδρυμα έχει συσταθεί, με βάση τον περί Εταιρειών Νόμο, Κεφ. 113, ως Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης, στις 10.5.1995. Βάσει τούτου, το Υπουργείο απέστειλε επιστολή προς τους ελεγκτές του Ιδρύματος, ημερ. 2.8.2011, με την οποία τους ενημέρωσαν ότι αν εξακολουθεί να υφίσταται το Ίδρυμα, με βάση τη νομοθεσία θα πρέπει να υποβάλλονται λογαριασμοί και στο Υπουργείο Εσωτερικών. Αν όχι, τότε θα πρέπει να προχωρήσει διαδικασία διάλυσής του, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Το Ίδρυμα με επιστολή του ημερ. 12.4.2016 ενημέρωσε το Υπουργείο ότι «έπαυσε να διεξάγει οποιεσδήποτε εργασίες και διελύθει σύμφωνα με την απόφαση 24.10.1995». Ανέφερε επίσης ότι «το αγαθόν έργο του Ιδρύματος το συνεχίζει το Ίδρυμα «Καλός Σαμαρείτης», το οποίο ενεγράφη την 10.5.1995 στο γραφείο Εφόρου Εταιρειών σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο και στο οποίο έχει μεταβιβαστεί η περιουσία του Ιδρύματος... και παρακαλούμε εκ μέρους της διοίκησης του Ιδρύματος όπως διαγραφεί από το μητρώο Ιδρυμάτων». Σημειώνεται ότι σε άλλη επιστολή του Ιδρύματος ημερ. 21.12.2015 προς τον Έφορο Σωματείων αναφέρεται ότι «έπαυσε να διεξάγει οποιεσδήποτε εργασίες και διελύθει κατά την 1.6.2002». Το Υπουργείο, σε επιστολή ημερ. 14.6.2016 προς το Ίδρυμα, αναφέρει ότι στην βεβαίωση του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας για την περιουσία του Ιδρύματος «Καλός Σαμαρείτης» (εταιρεία) δεν αναφέρονται περιουσιακά στοιχεία που φαίνεται να κατείχε το Ίδρυμα «Ο Καλός Σαμαρείτης» και ζητεί όπως έχει τα σχόλια τους ως προς το εγείρομενο ζήτημα.

Σύσταση: Ζητήσαμε να πληροφορηθούμε για τυχόν εξελίξεις και κατά πόσον έχουν προωθηθεί διαδικασίες διαγραφής του Ιδρύματος.

Σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου, οι επηρεαζόμενοι έχουν τελικά ανταποκριθεί, μέσω του ελεγκτικού τους γραφείου που βεβαιώνει ότι το διαθέσιμο υπόλοιπο του ιδρύματος μεταβιβάστηκε στην εταιρεία, ενώ παράλληλα, υποβλήθηκε επικαιροποιημένη κατάσταση της αποκτηθείσας ακίνητης ιδιοκτησίας, απ' όπου προκύπτει ότι, το ίδρυμα προέβαινε σε αγοραπωλησίες/εκποίησης ακίνητης του

ιδιοκτησίας, χωρίς την αναγκαία έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 40(β) του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου. Μας πληροφόρησε επίσης, ότι το θέμα τέθηκε ενώπιον του Εφόρου για λήψη απόφασης με σκοπό τη διάλυση του ιδρύματος.

Αξιολόγηση, διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων πλημμύρας. Με βάση τον περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμο (Ν.70(Ι)/2010), Συντονιστική Αρχή για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων πλημμύρας είναι ο Υπουργός Εσωτερικών και αρμόδια Αρχή το Τμήμα Αναπτύξεων Υδάτων (ΤΑΥ). Σύμφωνα με τον Νόμο, η Συντονιστική Αρχή είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της εφαρμογής των σχεδίων διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας και η αρμόδια Αρχή διεξάγει προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας, από την οποία προκύπτουν οι περιοχές, για τις οποίες υπάρχουν σοβαροί δυνητικοί κίνδυνοι πλημμύρας ή η πιθανότητα να σημειωθεί πλημμύρα και καταρτίζει χάρτες επικινδυνότητας πλημμύρας και χάρτες κινδύνων πλημμύρας. Οι χάρτες αυτοί, φαίνεται ότι έχουν ήδη ολοκληρωθεί και βρίσκονται αναρτημένοι στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Ο καταρτισμός, για όλες αυτές τις περιοχές, σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί και δημοσιευτεί μέχρι τις 22 Δεκεμβρίου 2015. Όπως πληροφορηθήκαμε από το ΤΑΥ, ο καταρτισμός των σχεδίων αναμένεται να ολοκληρωθεί αρχές Δεκεμβρίου 2016.

Σύσταση: Το Υπουργείο, ως Συντονιστική Αρχή, και δεδομένου ότι τα φυσικά φαινόμενα όπως είναι οι πλημμύρες θέτουν σε κίνδυνο τόσο την ανθρώπινη ζωή, αλλά και την ιδιωτική και δημόσια περιουσία, θα πρέπει να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για εφαρμογή της νομοθεσίας.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, το 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας αναμένεται να ολοκληρωθεί το Δεκέμβριο του 2016 και το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ήδη συνεννοηθεί με το ΤΑΥ για τις περαιτέρω αναγκαίες ενέργειες. Επιπρόσθετα σημείωσε ότι, οι Τεχνικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών θα συζητήσουν το θέμα με το Γενικό Διευθυντή, ώστε να καθοριστούν οι απαιτούμενες ενέργειες που απορρέουν από την πιο πάνω αρμοδιότητα και οι απαιτούμενοι πόροι. Επίσης ανέφερε ότι για το σοβαρό πρόβλημα στελέχωσης των Τεχνικών Υπηρεσιών έχει ήδη διαβιβαστεί από το Υπουργείο Εσωτερικών σχετικό σημείωμα στο Τμήμα Διοίκησης και Προσωπικού.

Λειτουργία και έλεγχος των Γραφείων Κηδειών και εγγραφή και οργάνωση των επαγγελματιών λειτουργών κηδειών και ταριχευτών. Η λειτουργία και έλεγχος των Γραφείων Κηδειών και η εγγραφή και η οργάνωση των επαγγελματιών λειτουργών κηδειών και ταριχευτών διέπεται από τους «περί Ελέγχου των Γραφείων Κηδειών και Εγγραφής Λειτουργών Κηδειών και Ταριχευτών Νόμους του 2013 έως 2016».

(i) Συμβούλιο Εγγραφής Λειτουργών Κηδειών και Ταριχευτών. Όπως έχει παρατηρηθεί από τον έλεγχο των πρακτικών του Συμβουλίου, τα πρακτικά δεν επικυρώνονται στην επόμενη συνεδρία, δεν μονογράφονται όλες οι σελίδες, ούτε υπογράφονται από τον Πρόεδρο και συνεπώς δεν υπάρχει επαρκής στοιχειοθέτηση ότι έγινε έλεγχος κατά πόσο αυτά έχουν καταγραφεί ορθά.

Σύσταση: Τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Συμβουλίου πρέπει να επικυρώνονται στην επόμενη συνεδρία, να μονογράφονται και να υπογράφονται.

Όπως μας ενημέρωσε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, το εγείρομενο ζήτημα θα τεθεί ενώπιον του ιδίου του Συμβουλίου Εγγραφής και ότι μια τέτοια υποχρέωση δεν απορρέει από τον σχετικό Νόμο.

(i) Μητρώο Λειτουργών Κηδειών – Μητρώο Ταριχευτών – Μητρώο Γραφείων Κηδειών. Ο Έφορος μέχρι την 1.8.2016 έπρεπε να καταρτίσει Μητρώο Λειτουργών Κηδειών, Μητρώο Ταριχευτών και Μητρώο Γραφείων Κηδειών. Το Μητρώο Γραφείων Κηδειών, δεν είχε καταρτιστεί μέχρι την ετοιμασία της Έκθεσής μας, αφού οι σχετικές αιτήσεις βρίσκονταν στους οικείους Έπαρχους για εξέταση κατά πόσο πληρούν τις

απαιτήσεις της Νομοθεσίας για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας.

Σύσταση: Να δρομολογηθούν οι διαδικασίες έτσι ώστε να χορηγηθούν οι άδειες λειτουργίας γραφείων κηδειών και να ετοιμαστεί το σχετικό μητρώο.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ανέφερε ότι έχει ζητηθεί η επίσπευση των εκθέσεων που θα υποβληθούν από τους εξουσιοδοτηθέντες για τον σκοπό αυτό λειτουργούς των Επαρχιακών Διοικήσεων, γεγονός που θα επιτρέψει στο Συμβούλιο Εγγραφής να αντιμετωπίσει τόσο τις αιτήσεις, όσο και τα γραφεία που λειτουργούν κατά παράβαση της σχετικής νομοθεσίας.

(ii) Γενική Συνέλευση/Πειθαρχικό Συμβούλιο. Στο Πειθαρχικό Συμβούλιο, σύμφωνα με τη Νομοθεσία, διορίζονται και τρεις εγγεγραμμένοι λειτουργοί κηδειών ή εγγεγραμμένοι ταριχευτές που ασκούν το επάγγελμα για πάνω από 10 συνεχή χρόνια και οι οποίοι εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου. Η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου δεν έχει συγκληθεί, με αποτέλεσμα και ο διορισμός των λειτουργών που θα εκλεγούν να εκκρεμεί.

Το Υπουργείο, ζήτησε νομική συμβουλή από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας όσον αφορά τους εγγεγραμμένους λειτουργούς κηδειών και εγγεγραμμένους ταριχευτές οι οποίοι είναι Έλληνες υπήκοοι και εργάζονται στην Ελλάδα, κατά πόσο θα πρέπει να κληθούν να παραστούν στην Γενική Συνέλευση του Συλλόγου, αφού σήμερα δεν ασκούν το επάγγελμα στην Κύπρο όπως απαιτείται από τον Νόμο.

Σύσταση: Η 1^η Τακτική Γενική Συνέλευση να συγκληθεί αφού πρώτα ληφθεί η γνωμάτευση από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ώστε να εφαρμοστεί η σχετική νομοθεσία.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ενημέρωσε ότι με την εξασφάλιση της αναμενόμενης γνωμάτευσης θα προωθηθεί η διαδικασία σύγκλησης της 1^{ης} Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η ανάδειξη τόσο του Διοικητικού Συμβουλίου του ίδιου του Συλλόγου, όσο και οι εκπρόσωποί του στο Συμβούλιο Εγγραφής και στο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

(iii) Εκπαιδευτικό πρόγραμμα και διεξαγωγή εξετάσεων από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Δικαίωμα εγγραφής στα Μητρώα Λειτουργών Κηδειών και Ταριχευτών σύμφωνα με τη νομοθεσία, έχει οποιοδήποτε πρόσωπο το οποίο έχει ικανοποιήσει το Συμβούλιο ότι, μεταξύ άλλων, έχει συμμετάσχει σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα και έχει επιτύχει σε γραπτές εξετάσεις που ήθελε αναγνωρίσει το Συμβούλιο για σκοπούς εγγραφής. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου, από ιδιωτική πρωτοβουλία οργάνωσε εκπαιδευτικά προγράμματα και εξετάσεις χωρίς προηγούμενη διαβούλευση με το Συμβούλιο Εγγραφής. Για να δοθεί η δυνατότητα στο Συμβούλιο Εγγραφής να εγκρίνει τα εν λόγω εκπαιδευτικά προγράμματα και τις εξετάσεις ή/και εκπαιδευτικά προγράμματα και εξετάσεις που ενδεχομένως έχουν διοργανωθεί από οποιοδήποτε άλλο φορέα τροποποιήθηκαν τα σχετικά άρθρα του Νόμου.

Δεν φαίνεται ωστόσο από τα πρακτικά του Συμβουλίου, ότι οι σχετικές γραπτές εξετάσεις και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που έγιναν από το Πανεπιστήμιο Κύπρου να έτυχαν αναγνώρισης από το Συμβούλιο.

Σύσταση: Πρέπει να εξασφαλίζεται η απαιτούμενη έγκριση από το Συμβούλιο Εγγραφής για τη διοργάνωση εκπαιδευτικού προγράμματος και εξετάσεων σύμφωνα με τα σχετικά άρθρα του Νόμου.

Αναθεώρηση του Νόμου περί Ρύθμισης Πρατηρίων Πετρελαιοειδών. Το Υπουργείο, με στόχο τη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν στον σχεδιασμό, κατασκευή και επιθεώρηση των εγκαταστάσεων των πετρελαιοειδών, ανέλαβε να ετοιμάσει προσχέδιο νομοσχεδίου με εισηγήσεις ως προς τον τρόπο που

μπορεί να τροποποιηθούν οι περί Ρύθμισης Λειτουργίας Πρατηρίων Πετρελαιοειδών Νόμοι, με σκοπό την απόδοση αρμοδιότητας στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ), ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική λειτουργία και εποπτεία των πρατηρίων πετρελαιοειδών από εξειδικευμένους αναφορικά με το θέμα λειτουργούς.

Το ΥΕΕΒΤ ετοίμασε νομοσχέδιο, με το οποίο εκσυγχρονίζεται η ισχύουσα νομοθεσία και με το οποίο αποδίδεται αρμοδιότητα στην Υπηρεσία Ενέργειας. Παράλληλα, το Υπουργείο Εσωτερικών ετοίμασε αντίστοιχο προσχέδιο νομοσχεδίου με το οποίο καταργούνται οι εν ισχύ «περί Ρυθμίσεως Πρατηρίων Πετρελαιοειδών Νόμοι», με την ταυτόχρονη εφαρμογή του νομοσχεδίου που ετοίμασε το ΥΕΕΒΤ. Τα νομοσχέδια υποβλήθηκαν στη Νομική Υπηρεσία και έτυχαν νομοτεχνικού ελέγχου, ωστόσο η υποβολή τους στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση εκκρεμούσε.

Σημειώνεται ότι, το ΥΕΕΒΤ, σε επιστολή ημερ. 31.8.2015 προς το Υπουργείο Εσωτερικών αναφέρει ότι θεωρεί πως σήμερα υπάρχει επαρκές νομικό πλαίσιο για ρύθμιση της αδειοδότησης της λειτουργίας των πρατηρίων πετρελαιοειδών, το οποίο και θα πρέπει να εφαρμόζεται. Αναφέρει επίσης ότι οι διατάξεις του νομοσχεδίου που ετοιμάστηκε από την Υπηρεσία Ενέργειας, θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον εν ισχύ νόμο ή να αποτελέσουν τη βάση για σύνταξη διατάξεων που αποσκοπούν στην άρση των αδυναμιών της ισχύουσας νομοθεσίας, όπως είναι η επιβολή αποτρεπτικών και αυστηρών ποινών για τους παραβάτες.

Η Νομική Υπηρεσία μετά την πιο πάνω εξέλιξη σε επιστολή ημερ. 30.10.2015, αναφέρει ότι το νομοσχέδιο που διαβιβάστηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών δεν μπορεί να προωθηθεί αφού προκύπτει διαφορά απόψεων μεταξύ των δύο Υπουργείων όσον αφορά θέματα αρμοδιοτήτων και ότι ο καθορισμός αρμοδιοτήτων είναι καθαρά θέμα πολιτικής.

Σύσταση: Λόγω της λειτουργίας μεγάλου αριθμού πρατηρίων πετρελαιοειδών, χωρίς την έκδοση σχετικής άδειας λειτουργίας, οι αρμόδιες Αρχές θα πρέπει να εφαρμόζουν την κείμενη νομοθεσία και να γίνουν άμεσα ενέργειες για καθορισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των δύο Υπουργείων, καθώς και για αναθεώρηση των προνοιών της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Προσφορές.

(α) Σύμβαση για τη μελέτη, κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας και διάθεσης απορριμμάτων επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου (Αρ. Σύμβασης: ΥΠ.ΕΣ. 11/2005).

Κατόπιν ελέγχων που διενήργησε η Υπηρεσία μας σε σχέση με την πιο πάνω σύμβαση, υποβάλαμε – στις 8.6.2016 και στις 9.6.2016 – επιστολές στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με τα ακόλουθα ευρήματα μας, για να εξετάσει κατά πόσο είχαν διαπραχθεί ποινικά αδικήματα.

(i) Τέλη χαρτοσήμανσης συμβολαίου.

Με επιστολή του ημερ. 19.11.2007, ο Έφορος Τελών Χαρτοσήμου ανέφερε στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, ότι ο Ανάδοχος του πιο πάνω Έργου θα έπρεπε να καταβάλει το ποσό των £157.922,71 ως τέλη χαρτοσήμανσης του Συμβολαίου, συν το ποσό των £31.620,54 ως πρόστιμο. Επιπρόσθετα, με επιστολή του ημερ. 26.2.2008, ο Έφορος Τελών Χαρτοσήμου καλούσε τον Ανάδοχο του πιο πάνω Έργου, να καταβάλει τα εν λόγω τέλη καθώς επίσης και το πρόστιμο.

Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι θα πρέπει είτε να ελεγχθεί το πρωτότυπο συμβόλαιο είτε οι σχετικές αποδείξεις πληρωμής ή/και οι εισπράξεις του Εφόρου, προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο όντως καταβλήθηκαν τα πιο πάνω ποσά από τον Ανάδοχο, όπως προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία. Θεωρούμε ότι τυχόν απαλλαγή του Αναδόχου από την εν λόγω υποχρέωση του, συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση και κακοδιαχείριση, ειδικά μάλιστα εάν τα πιο πάνω ποσά έχουν καταβληθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών. Συνεπώς, το θέμα αυτό – κατά την άποψη μας – θα πρέπει να τύχει περαιτέρω

διερεύνησης (από την Αστυνομία), στα πλαίσια της ποινικής έρευνας που βρίσκεται σε εξέλιξη, σε σχέση με το πιο πάνω συμβόλαιο.

Εισηγηθήκαμε επίσης όπως αντίστοιχη διερεύνηση διεξαχθεί – στα πλαίσια της ποινικής έρευνας – και για το συμβόλαιο του ΧΥΤΑ Πάφου, αφού σύμφωνα με την προαναφερθείσα επιστολή του Εφόρου Τελών Χαρτοσήμου προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, τα τέλη χαρτοσήμανσης για το συμβόλαιο αυτό είχαν ανέλθει στις £16.718,46 και το πρόστιμο στις £3.379,69.

Σύσταση: Θα πρέπει να εφαρμόζονται πιστά οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, σε σχέση με την καταβολή των νενομισμένων τελών χαρτοσήμανσης των συμβολαίων.

(iii) Έκθεση του Τεχνικού Συμβούλου του Έργου ημερ. 17.11.2006 σχετικά με την επικαιροποίηση της μελέτης κόστους – οφέλους της Μονάδας ΟΕΔΑ Κόσιης.

Με επιστολή της προς το Υπουργείο Εσωτερικών ημερ. 10.11.2006, η κοινοπραξία – στην οποία της κατακυρώθηκε τελικά το Έργο – υπολόγισε το κόστος λειτουργίας και συντήρησης της Μονάδας ΟΕΔΑ Κόσιης σε €56,70/t.

Στις 17.11.2006, ο Τεχνικός Σύμβουλος του Υπουργείου Εσωτερικών για το πιο πάνω Έργο, προχώρησε σε επικαιροποίηση της μελέτης κόστους – οφέλους του Έργου (η οποία – όπως αναφέρεται – είχε ετοιμαστεί από τον Απρίλιο 2005). Προέβηκε επίσης σε αξιολόγηση της τιμής της προσφοράς που είχε υποβάλει η κοινοπραξία (στην οποία κατακυρώθηκε τελικά το Έργο), καταλήγοντας ότι, η τιμή μονάδας (€56,70/t) που είχε υποβάλει η κοινοπραξία, παρόλο ότι ήταν ψηλότερη της εκτίμησης δαπάνης, η οποία σύμφωνα με τη μελέτη κόστους – οφέλους που είχε ετοιμάσει αρχικά ο Τεχνικός Σύμβουλος του Έργου – για το πρώτο έτος λειτουργίας (2007) – ανερχόταν στα €45,62/t, ήταν δικαιολογημένη. Προς τούτο, ο Τεχνικός Σύμβουλος του Έργου επικαλέστηκε διάφορους λόγους (αύξηση της τιμής του πετρελαίου, αλλαγή των συστημάτων απόσμησης, λειτουργία της Μονάδας από Εργολάβο αντί από το Συμβούλιο Διαχείρισης) για να δικαιολογήσει την πιο πάνω σημαντική διαφορά στο κόστος λειτουργίας της Μονάδας και να εισηγηθεί όπως η προσφορά γίνει αποδεκτή.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε επιφυλάξεις για τα στοιχεία που παρέθεσε ο Τεχνικός Σύμβουλος για να δικαιολογήσει εκ των υστέρων τη μεγάλη διαφορά τιμής [π.χ. για το έτος 2007: (€56,70/τόνο - €45,62/τόνο) x 110.000 τόνους περίπου = €1.218.800 περίπου)], και παράθεσε τους λόγους για τους οποίους δεν ευσταθούσαν τα επιχειρήματα του. Παράλληλα, ζητήθηκαν τον Ιούλιο 2016 συγκεκριμένα στοιχεία από τον Ανάδοχο – μέσω του Συμβουλίου Διαχείρισης – τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχουν υποβληθεί.

Σύσταση: Η ανάθεση δημοσίων συμβάσεων πρέπει να γίνεται κατόπιν ενδελεχούς μελέτης και αξιολόγησης όλων των δεδομένων/στοιχείων. Στις περιπτώσεις όπου η εκτίμηση δαπάνης είναι αρκετά χαμηλότερη από τα ποσά των προσφορών οι οποίες έχουν κριθεί ως έγκυρες, θα πρέπει να εξετάζεται σοβαρά το ενδεχόμενο ακύρωσης και επαναπροκήρυξης των διαγωνισμών.

(β) Σύμβαση για τη μελέτη, κατασκευή και αποκατάσταση των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) των επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου – Τμήμα III (Αρ. Σύμβασης: ΥΠ.ΕΣ. 03/2014) – Αλλαγές αρ. 6, 7 και 8.

(i) ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς.

Ο ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς είναι ένας από τους 10 ΧΑΔΑ που περιλαμβάνονται στη πιο πάνω σύμβαση, της οποίας το συνολικό ποσό ανέρχεται σε €5.982.510 συν ΦΠΑ.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες της σύμβασης, η αρχική έκταση των απορριμμάτων στον ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς καταλάμβανε επιφάνεια περίπου 100 στρεμμάτων και, με βάση τον σχεδιασμό της τεχνοοικονομικής

μελέτης, τα υφιστάμενα απορρίμματα θα έπρεπε να αναδιευθετηθούν και να τοποθετηθούν εντός συγκεκριμένων τεμαχίων, καταλαμβάνοντας έκταση 86,74 στρεμμάτων περίπου.

Αφού είχαν ολοκληρωθεί οι εργασίες στον ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς από τον Ανάδοχο του πιο πάνω Έργου, η Υπηρεσία μας, στα πλαίσια ελέγχου, διαπίστωσε – κατόπιν εμβαδομέτρησης του Χώρου αυτού από τοπογραφικό συνεργείο του Τμήματος Δημοσίων Έργων, για λογαριασμό της Υπηρεσίας μας –, ότι η έκταση του ΧΑΔΑ ήταν περίπου 69,33 στρέμματα, αντί 86,74 στρέμματα που προνοούσε η σύμβαση. Συνεπώς, υπήρξε μείωση του εμβαδού του ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς, κατά περίπου 20%, σε σχέση με τις απαιτήσεις του διαγωνισμού.

Οι εργασίες που περιλήφθηκαν στην πιο πάνω σύμβαση αναφορικά με τον ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς, τιμολογήθηκαν από τον Ανάδοχο με το συνολικό ποσό των €2.350.000. Ως εκ τούτου, θα αναμένετο να επιβληθεί χρηματική αποκοπή στα πιστοποιητικά πληρωμής του Αναδόχου, ύψους – κατ' εκτίμηση/αναλογία – €470.000 (20% x €2.350.000). Η εν λόγω χρηματική αποκοπή θα έπρεπε να εκτιμηθεί/υπολογιστεί δεόντως από τους Συμβούλους Μηχανικούς του Έργου και να προωθηθεί στις αρμόδιες Επιτροπές (Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων και Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων) για εξέταση και λήψη των αναγκαίων εγκρίσεων.

Αντί αυτού, παρατηρήσαμε ότι η εισήγηση που είχε υποβληθεί προηγουμένως στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) από την Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων του Υπουργείου Εσωτερικών ήταν για αφαίρεση του ποσού των €267.719 (Αλλαγή αρ. 8), το οποίο ήταν πολύ χαμηλότερο από το ποσό που προέκυψε από τον μετέπειτα έλεγχο της Υπηρεσίας μας. Σημειώνεται ότι η ΚΕΑΑ, σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε στις 9.12.2015 (πριν τη διεξαγωγή του ελέγχου από την Υπηρεσία μας), ενέκρινε το πιο πάνω αίτημα, όπως ήταν και η εισήγηση της Τμηματικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, αφού δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει επακριβώς τα πραγματικά δεδομένα επιτόπου.

Εκφράσαμε την άποψη ότι ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάστηκε το θέμα ενώπιον της ΚΕΑΑ δεν ήταν ο ενδεδειγμένος, εφόσον οι αφαιρέσεις είχαν υπολογιστεί με βάση τιμές μονάδος για επιμέρους εργασίες, μέθοδος η οποία δεν ενδείκνυτο, εφόσον η σύμβαση ήταν με συνολικές τιμές ανά είδος εργασίας (χωρίς ποσότητες ή τιμές μονάδος).

Από τα πιο πάνω, προέκυψε ότι ενδεχομένως να υπήρξε κακοδιαχείριση ως προς την έγκριση του τελικού λογαριασμού και ευνοϊκή μεταχείριση του Αναδόχου, εις βάρος των συμφερόντων του Δημοσίου.

Επειδή τα πιο πάνω ευρήματα/διαπιστώσεις μας συνδέονταν και ενδεχομένως να ενέπυπταν στο αντικείμενο της ποινικής έρευνας που βρισκόταν σε εξέλιξη για τις σχετικές συμβάσεις που διαχειριζόταν το Υπουργείο Εσωτερικών, αποστάληκαν με επιστολή μας ημερ. 17.6.2016 στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για ενημέρωση του και για τυχόν περαιτέρω ενέργειες, εάν έκρινε ότι χρειάζονταν.

Στη συνέχεια (24.6.2016), ενημερώσαμε τον Πρόεδρο της ΚΕΑΑ για τα εν λόγω ευρήματα/διαπιστώσεις μας, με εισήγηση όπως η ΚΕΑΑ ανακαλέσει – αρχικά – την απόφαση της για έγκριση της Αλλαγής αρ. 8 η οποία αφορούσε τον ΧΑΔΑ Δρομολαξιάς και, να ζητήσει από το Υπουργείο Εσωτερικών να επαναυποβάλει το θέμα – μέσω της Τμηματικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων – στην ΚΕΑΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, για επανεξέταση του.

Στις 6.7.2016, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) υιοθέτησε την πιο πάνω εισήγηση της Υπηρεσίας μας.

(ii) ΧΑΔΑ Βορόκληνης.

Τα ίδια διαπιστώθηκαν και από τον έλεγχο που διεξήχθη – με την ίδια μέθοδο – στον ΧΑΔΑ Βορόκληνης, όπου αντί για 16,2 στρέμματα, ο ΧΑΔΑ καταλαμβάνει έκταση περίπου 9,6 στρεμμάτων, δηλαδή έχει κατά 40,7% περίπου μικρότερο εμβαδόν. Ομοίως και εδώ, αντί να αφαιρεθεί – κατ' αναλογία – ένα ποσό της

τάξης των €203.500 (40,7% x 500.000 που ήταν το ποσό της σύμβασης για τον ΧΑΔΑ Βορόκληνης), αφαιρέθηκε το ποσό των €19.307 (Αλλαγή αρ. 7).

Οι ίδιες ενέργειες από την Υπηρεσία μας ακολούθησαν και για την περίπτωση αυτή. Επειδή ωστόσο το θέμα αυτό δεν είχε υποβληθεί στην ΚΕΑΑ (ενέπιπτε με βάση το ποσό που αφαιρέθηκε στις αρμοδιότητες της ΤΕΑΑ), ενημερώσαμε με επιστολές μας ημερ. 24.6.2016 και 19.7.2016 τον Πρόεδρο της ΚΕΑΑ για τα εν λόγω ευρήματα/διαπιστώσεις μας, με εισήγηση όπως η ΚΕΑΑ ζητήσει από το Υπουργείο Εσωτερικών να υποβάλει – μέσω της Τμηματικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων – στην ΚΕΑΑ για εξέταση και λήψη απόφασης την Αλλαγή που αναφερόταν στον ΧΑΔΑ Βορόκληνης (αρ. 7), εφόσον τα ποσά διαφοροποιούνταν σημαντικά.

Στις 6.7.2016, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) υιοθέτησε την πιο πάνω εισήγηση της Υπηρεσίας μας.

(iii) ΧΑΔΑ Πάνω Λευκάρων.

Ομοίως, ο ΧΑΔΑ Πάνω Λευκάρων που κατασκευάστηκε, καταλαμβάνει έκταση 5,83 στρεμμάτων αντί 6,75 που προνοούσε η σύμβαση, δηλαδή έχει εμβαδό κατά 13,6% περίπου μικρότερο. Ωστόσο, το ποσό που αφαιρέθηκε ανέρχεται σε €12.806 (Αλλαγή αρ. 6), ενώ – κατ' αναλογία – θα έπρεπε να αφαιρεθεί ποσό ύψους €25.704 (13,6% x €189.000 που ήταν το ποσό της σύμβασης για τον ΧΑΔΑ Πάνω Λευκάρων).

Οι ίδιες ενέργειες ακολούθησαν εκ μέρους μας για το πιο πάνω θέμα. Η επιστολή ενημέρωσης του Προέδρου της ΚΕΑΑ φέρει ημερ. 6.9.2016.

Στις 30.9.2016, η Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων του Υπουργείου Εσωτερικών επανεξέτασε τα ζητήματα που εγέρθηκαν από την Υπηρεσία μας για τους 3 ανωτέρω ΧΑΔΑ, παραπέμποντας στην ΚΕΑΑ – με τη θετική της σύσταση – τις Αλλαγές αρ. 6, 7 και 8, όπως είχαν υπολογιστεί από την Αναθέτουσα Αρχή και τους Συμβούλους Μηχανικούς. Επί της ουσίας, αφού προηγήθηκε επανέλεγχος των προτεινόμενων αποκοπών από τους Συμβούλους Μηχανικούς, υποβλήθηκε εισήγηση για αποκοπή ενός πρόσθετου ποσού ύψους €798, το οποίο αφορούσε τον ΧΑΔΑ Πάνω Λευκάρων.

Στις 9.11.2016, η ΚΕΑΑ αποφάσισε όπως αναβάλει τη λήψη απόφασης, για περαιτέρω διερεύνηση.

Στις 11.11.2016, η Υπηρεσία μας ζήτησε από το Υπουργείο Εσωτερικών πρόσθετα στοιχεία, προκειμένου να προχωρήσει η περαιτέρω διερεύνηση του θέματος.

Στις 16.11.2016, το Υπουργείο Εσωτερικών υπέβαλε στην Υπηρεσία μας μέρος των στοιχείων που ζητήθηκαν, τα οποία – στην παρούσα φάση – είναι υπό αξιολόγηση.

Σύσταση: Για τα θέματα που παραπέμπονται στις αρμόδιες Επιτροπές (ΤΕΑΑ και ΚΕΑΑ) και άπτονται τροποποιήσεων ουσιαστών συμβατικών προνοιών, θα πρέπει στις εισηγητικές εκθέσεις προς τις αρμόδιες Επιτροπές, να περιλαμβάνονται όλα τα δεδομένα/στοιχεία, ώστε να λαμβάνονται από τα αρμόδια όργανα αποφάσεις στη βάση των πραγματικών δεδομένων.

(γ) Σύμβαση για τη μελέτη, κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας και διάθεσης απορριμμάτων επαρχιών Λάρινακας – Αμμοχώστου (Αρ. Σύμβασης: ΥΠΕΣ 11/2005).

(i) Παροχή Υπηρεσιών «Ανεξάρτητου Εξειδικευμένου Συμβούλου» κατά τη διάρκεια λειτουργίας και συντήρησης του Έργου. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της Σύμβασης, κατά τη διάρκεια της 10ετούς λειτουργίας και συντήρησης της Μονάδας ΟΕΔΑ Κόσιης, απαιτείτο η συνεργασία με ανεξάρτητα εξειδικευμένο Σύμβουλο της εγκρίσεως του Εργοδότη, το κόστος του οποίου θα επωμιζόταν αποκλειστικά ο Ανάδοχος. Επιστημάνθηκε από την Υπηρεσία μας η παράλειψη του ΥπΕσ να απαντήσει στον Ανάδοχο, κατόπιν της υποβολής – εμπρόθεσμα – εισήγησης του, για εργοδότηση συγκεκριμένου Συμβούλου, για έλεγχο και παρακολούθηση του Έργου καθ' όλη την περίοδο «Λειτουργίας και Συντήρησης».

Περαιτέρω, η Υπηρεσίας μας παρατήρησε ότι το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης, χειρίστηκε ανεπαρκώς το θέμα της μη συμμόρφωσης του Αναδόχου σχετικά με τον διορισμό του ανεξάρτητου εξειδικευμένου Συμβούλου. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο δεν προχώρησε – ως όφειλε – στις απαραίτητες υποδείξεις/συστάσεις προς τον Ανάδοχο για τη μη τήρηση των προνοιών της Σύμβασης Λειτουργίας. Επίσης, από τον Απρίλιο 2010 μέχρι και σήμερα, ήτοι για περίοδο πέραν των 6 ετών, εν γνώσει του Συμβουλίου ότι δεν είχαν παρασχεθεί οι υπηρεσίες του Ανεξάρτητου Συμβούλου, αυτό κατέβαλε προς τον Ανάδοχο το συνολικό ποσό του €1,5εκ. (με βάση την εκτίμηση δαπάνης που υποβλήθηκε από τον Ανάδοχο στο στάδιο υποβολής προσφοράς). Τα πιο πάνω ευρήματα μας υποβλήθηκαν στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με επιστολή μας ημερ. 13.6.2015.

Σύσταση: Η ετοιμασία πλήρους και τεκμηριωμένης πρότασης προς την ΚΕΑΑ για έγκριση συμψηφισμού της δαπάνης που αντιστοιχεί στις μη παρασχεθείσες υπηρεσίες Συμβούλου, με το οφειλόμενο προς τον Ανάδοχο ποσό ή/και της ανάκτησης των υπερπληρωμών.

(ii) Εγγύηση Πιστής Εκτέλεσης Συμβολαίου Λειτουργίας. Κατόπιν ελέγχου, διαπιστώθηκε ότι η Τραπεζική Εγγύηση Πιστής Εκτέλεσης Συμβολαίου (για τη Λειτουργία του Έργου) ύψους 10% επί του Ποσού Λειτουργίας, ήτοι €9.988.000, από την 1.4.2010, ημερομηνία που ορίστηκε ως έναρξη κανονικής λειτουργίας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας απορριμμάτων στην Κόσιη, δεν είχε υποβληθεί από τον Ανάδοχο στο Υπερ – ως Αρμόδια Αρχή Διαχείρισης της Σύμβασης κατά την πιο πάνω χρονική περίοδο έναρξης της σύμβασης λειτουργίας. Επιπρόσθετα, στη Συμφωνία Εκχώρησης της Σύμβασης Λειτουργίας στο Συμβούλιο Εκμετάλλευσης, που υπογράφηκε στις 7.9.2011, ήτοι ενάμιση σχεδόν χρόνο μετά την έναρξη της περιόδου λειτουργίας της Μονάδας, χωρίς μέχρι τότε να είχε εξασφαλιστεί η πιο πάνω Εγγυητική, αναφερόταν ότι η εγγυητική είχε εξασφαλιστεί από το Υπερ και παραχωρείτο στο Συμβούλιο. Το δε Συμβούλιο υπέγραψε τη Συμφωνία Εκχώρησης – στην οποία αναφερόταν ότι του παραδίδετο και η Εγγυητική Πιστής Εκτέλεσης – χωρίς να αναφέρει ότι κάτι τέτοιο δεν του είχε παραδοθεί. Ενόψει των πιο πάνω και επειδή θεωρούσαμε ότι ενδεχομένως η πιο πάνω παράλειψη να συνιστούμε και τη διάπραξη ποινικού αδικήματος υποβάλαμε στις 13.6.2016, το όλο θέμα στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

(δ) Σύμβαση παροχής υπηρεσιών «Τεχνικού Συμβούλου» του Έργου: «Νέος Χώρος Υγειονομικής Ταφής και Διαμετακομιστικοί Σταθμοί για ολοκληρωμένη Διαχείριση Στερεών Απορριμμάτων επαρχιών Λάρνακας – Αμμοχώστου» (Αρ. Σύμβασης: ΥΠΕΣ 1/2005). Η Σύμβαση ΥΠΕΣ 1/2005, περιελάμβανε την παροχή γενικών εργασιών και υπηρεσιών διαχείρισης και υποστήριξης του Έργου, καθώς και διαχείρισης και επίβλεψης δύο Υποέργων για περίοδο 28 μηνών. Η υλοποίηση των συμβάσεων «Μελέτης - Κατασκευής» παρουσίασε σημαντικές καθυστερήσεις, και μέσω συμπληρωματικής συμφωνίας παρατάθηκε η παροχή υπηρεσιών συμβούλου για επιπρόσθετη περίοδο 15 μηνών περίπου (ανάλογα με την ημερομηνία συμπλήρωσης των κατασκευαστικών εργασιών ανά υποέργο).

Η Υπηρεσία μας επεσήμανε ότι παρόλο που δεν είχαν παρασχεθεί υπηρεσίες επίβλεψης – εφόσον δεν κατασκευάστηκε το ΣΜΑ Ξυλοφάγου (μέρος Υποέργου 2), δεν υπήρξε οποιαδήποτε αποκοπή από το ποσό της Σύμβασης του Τεχνικού Συμβούλου, ενώ ταυτόχρονα εφαρμόστηκε και ποσοστό αύξησης ύψους 7,27% στην αμοιβή του Αναδόχου, στα πλαίσια της συμπληρωματικής σύμβασης για την εν λόγω εργασία.

Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι κατά την πιο πάνω περίοδο είχαν γίνει τουλάχιστον άλλες 3 συμπληρωματικές συμφωνίες για εκπόνηση μελετών, λόγω αλλαγής στη χωροθέτηση των ΣΜΑ και ΧΥΤΥ. Για τις πιο πάνω μελέτες, καταβλήθηκαν στον Ανάδοχο τα επιπλέον ποσά των £30.000 (=€51.258 για τη συμφωνία ημερ. 21.6.2007), £20.000 (=€34.172 για τη συμφωνία ημερ. 7.8.2007) και €49.000 (για τη συμφωνία ημερ. 6.5.2009).

Ενόψει των πιο πάνω και επειδή θεωρούσαμε ότι με τον χειρισμό της σύμβασης που έγινε, ενδεχομένως να είχαν διαπραχθεί ποινικά αδικήματα, υποβάλαμε στις 11.7.2016, τα αποτελέσματα των ελέγχων μας στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για να αποφασίσει τον περαιτέρω χειρισμό τους.

(ε) Συμβούλιο Εκμετάλλευσης ΧΥΤΑ Επαρχίας Πάφου. Το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης των Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων Πάφου, προχώρησε στις 9.9.2015, στην απευθείας ανάθεση στον υφιστάμενο Ανάδοχο, νέας σύμβασης διαχείρισης του ΧΥΤΑ Μαραθούντας και συναφών εργασιών, με ισχύ 6 μήνες, λόγω καθυστέρησης στην προκήρυξη σχετικού ανοικτού διαγωνισμού, η οποία τέθηκε σε ισχύ από τις 15.7.2015. Ωστόσο, το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης δεν προέβη, παρά τις προηγούμενες συστάσεις της Υπηρεσίας μας, σε όλες τις νενομισμένες διαδικασίες για ανάθεση νέας σύμβασης διαχείρισης πριν τη λήξη της Συμπληρωματικής Συμφωνίας. Η ΚΕΑΑ η οποία εξέτασε – συμβουλευτικά – το θέμα, μέσω επιστολών ημερ. 29.12.2015 και 2.2.2016 επεσήμανε ότι είχε παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς το Συμβούλιο να έχει προχωρήσει στην προκήρυξη διαγωνισμού.

Ένεκα της λήξης της Συμπληρωματικής Συμφωνίας στις 14.1.2016 καθώς και της εν εξελίξει ποινικής έρευνας σχετικά με τη λειτουργία του ΧΥΤΑ Πάφου, υποβλήθηκε στις 2.3.2016 πρόταση από τον Δήμο Πάφου για προσωρινή διαχείριση του έργου με χαμηλότερο κόστος. Ωστόσο, στοιχεία σχετικά με τον υπολογισμό του εκτιμώμενου κόστους, παρόλο ότι ζητήθηκαν από την Υπηρεσία μας, ουδέποτε υποβλήθηκαν, παρά τις σχετικές δεσμεύσεις του Δήμου Πάφου. Στη συνέχεια με επιστολή του ημερ. 7.3.2016 προς τους Υπουργούς Εσωτερικών και Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης ενημέρωνε για την απόφαση του να αναλάβει προσωρινά τη διαχείριση μέχρι και την ανάληψη αυτής από νέο Ανάδοχο. Ταυτόχρονα, υποβλήθηκε αίτημα από το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης (17.5.2016) για παραχώρηση έγκρισης για πρόσληψη έκτακτου προσωπικού, στα πλαίσια της νομοθεσίας, το οποίο δεν τελεσφόρησε, καθιστώντας έτσι αδύνατη τη διαχείριση/λειτουργία της Μονάδας από το Συμβούλιο. Ως εκ τούτου, υπό τις περιστάσεις, κρίθηκε ως καταλληλότερη λύση η ανάθεση της σύμβασης, μέσω κλειστής διαδικασίας, λόγω της επείγουσας φύσης του όλου θέματος.

Σημειώνεται ότι, αν και ο χρόνος ισχύος της τελευταίας συμφωνίας παρήλθε στις 14.1.2016, ο Ανάδοχος συνέχισε να παρέχει υπηρεσίες λειτουργίας και συντήρησης. Η Ανάδοχος Κοινοπραξία με επιστολή της ημερ. 27.6.2016, πληροφόρησε το Συμβούλιο ότι προτίθετο να αποχωρήσει σε περίπτωση που μέχρι και τις 15.7.2016, δεν τακτοποιούνταν οι οφειλές του, οι οποίες είχαν παγοποιηθεί κατόπιν απόφασης της ΚΕΑΑ ημερ. 7.3.2016. Η ΚΕΑΑ στις 6.7.2016, αποφάσισε όπως άρει την προηγούμενη απόφαση της για παγοποίηση των πληρωμών και το θέμα υπερπληρωμών, εάν έγιναν, επαφίετο στις Αναθέτουσες Αρχές για περαιτέρω χειρισμό. Ως εκ τούτου, στη συνεδρία ημερ. 8.7.2016 στο ΥΓΑΑΠ, ο νομικός εκπρόσωπος του Αναδόχου ανέφερε ότι θα αναμένουν την πρόταση του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης για διευθέτηση των οφειλών του, ενώ δεν ετίθετο θέμα αποχώρησης του, εάν και εφόσον ρυθμιζόταν η οικονομική πτυχή του θέματος.

Στο μεταξύ, το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης προχώρησε στη διενέργεια κλειστού διαγωνισμού (αρ. 01/2016) για κάλυψη των αναγκών διαχείρισης των Στερεών Οικιακών Αποβλήτων της επαρχίας Πάφου για περίοδο 18 μηνών με δικαίωμα ανανέωσης για ακόμα 6 μήνες. Η σύμβαση υπογράφηκε στις 31.8.2016 και δόθηκε εντολή έναρξης για εκτέλεση του αντικειμένου της Σύμβασης από τις 19.9.2016, οπότε και η λειτουργία του ΧΥΤΑ Μαραθούντας συνέχισε απρόσκοπτα με τον νέο Ανάδοχο.

Στο μεταξύ, στα πλαίσια ελέγχου για εντοπισμό ενδεχομένων υπερπληρωμών κατά την υλοποίηση της προηγούμενης σύμβασης σε σχέση με τις ζυγίσεις εισερχομένων απορριμμάτων του ΧΥΤΑ Πάφου, η Υπηρεσία μας ζήτησε με επιστολή της ημερ. 7.3.2016 τη διενέργεια ογκομέτρησης από το Τμήμα Δημοσίων Έργων. Κατόπιν αξιολόγησης των αποτελεσμάτων από την Υπηρεσία μας, προκύπτει ότι ένα ποσοστό του 15-20% του ποσού που χρεώθηκε/καταβλήθηκε από το Συμβούλιο, δεν δικαιολογείται με το εκτιμώμενο βάρος των απορριμμάτων που έχουν ταφεί στο ΧΥΤΑ Μαραθούντας από την έναρξη

λειτουργίας του. Τα εν λόγω στοιχεία, πέραν της ποινικής πτυχής η οποία τυγχάνει χειρισμού από τη Νομική Υπηρεσία και την Αστυνομία, προωθήθηκαν με επιστολή μας ημερ. 16.5.2016 στο Συμβούλιο Εκμετάλλευσης, για να χρησιμοποιηθούν κατά τον συμβατικό χειρισμό της υπόθεσης από μέρους του.

Σύσταση: Η άμεση εξέταση ενδεχομένου υπερπληρωμών, εάν έγιναν και ο συμψηφισμός τους με το οφειλόμενο προς τον προηγούμενο Ανάδοχο ποσό από το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης. Η εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για διευθέτηση τυχόν υποχρεώσεων της Αναθέτουσας Αρχής που θα προκύψουν στα πλαίσια της προαναφερόμενης εξέτασης ή/και της νέας Σύμβασης που έχει υπογραφεί.

(στ) **Σύμβαση παροχής υπηρεσιών Συμβούλου για την ετοιμασία όλων των αναγκαίων μελετών και εγγράφων για την κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων ολοκληρωμένης διαχείρισης των οικιακών στερεών απορριμμάτων της επαρχίας Λεμεσού και την επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών (Αρ. Σύμβασης: ΥΠΕΣ 1/2009).** Μέσω επιστολής ημερ. 18.4.2016 του Υπουργού Εσωτερικών ζητήθηκε από τη Νομική Υπηρεσία γνωμάτευση κατά πόσο ήταν δυνατός ο τερματισμός της πιο πάνω Σύμβασης, ένεκα της εμπλοκής (παραδοχής) μέλους της Κοινοπραξίας σε διερευνώμενες ποινικές υποθέσεις σε σχέση με το ΧΥΤΑ Πάφου και ΟΕΔΑ Κόσιης. Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 21.4.2016, προκύπτει ότι υφίστανται βάσιμοι λόγοι για τον τερματισμό του υπό αναφορά Συμβολαίου οι οποίοι πρέπει να συνεκτιμηθούν με τις πρακτικές προεκτάσεις και ενδεχόμενες επιπλοκές από τον Τερματισμό.

Καθότι μέχρι και τις 31.5.2016, το ΥπΕσ δεν είχε προχωρήσει στον τερματισμό της Σύμβασης, η Διεύθυνση Ελέγχου του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ως Ενδιάμεσος Φορέας για το εν λόγω συγχρηματοδοτούμενο έργο, επέστησε την προσοχή στην Αναθέτουσα Αρχή για αυστηρή αξιολόγηση όλων των ενεργειών των Συμβούλων.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι επιβάλλεται ο άμεσος τερματισμός της εν λόγω σύμβασης, εφόσον η περαιτέρω παράταση της παροχής υπηρεσιών από τον Ανάδοχο, συντηρεί την υφιστάμενη απαράδεκτη κατάσταση και, συνιστά πρόκληση για το περί δικαίου αίσθημα. Σε περίπτωση που το ΥπΕσ κρίνει ότι απαιτείται η παροχή Υπηρεσιών Τεχνικού Συμβούλου για εξειδικευμένα θέματα, στα οποία δεν μπορεί να ανταποκριθεί επαρκώς το ίδιο, δύναται να προχωρήσει στη σύναψη σύμβασης με νέο Ανάδοχο για το μικρό χρονικό διάστημα που εναπομένει μέχρι την ολοκλήρωση του Έργου.

Ωστόσο, παρατηρήσαμε ότι παρουσιάζεται σοβαρή καθυστέρηση στην προώθηση του σοβαρού αυτού θέματος από το ΥπΕσ στα Αρμόδια Όργανα, για εξέταση και λήψη τελικής απόφασης. Συγκεκριμένα, η σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για διακοπή της Σύμβασης εξασφαλίστηκε στις 21.4.2016, το θέμα εξετάστηκε σε συνεδρία της Τ.Ε.Α.Α. στις 5.7.2016 και, προωθήθηκε στην Κ.Ε.Α.Α. στις 8.9.2016, με αποτέλεσμα να γίνεται τώρα επίκληση στον περιορισμένο χρόνο που απομένει μέχρι την ολοκλήρωση του έργου. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η σύμβαση θα έπρεπε ήδη να είχε τερματιστεί και η οποιαδήποτε καθυστέρηση που παρατηρήθηκε ή/και η επιχειρηματολογία για τη μη διακοπή της μέχρι την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών, δεν δικαιολογείται.

Το θέμα εξετάστηκε σε συνεδρία της Κ.Ε.Α.Α που διεξήχθη στις 28.9.2016 και με επιστολή της ημερ. 3.10.2016 κοινοποίησε στο Υπουργείο Εσωτερικών, την απόφαση της. Συγκεκριμένα, η ΚΕΑΑ υπέδειξε στο Υπουργείο ότι το θέμα διακοπής της σύμβασης αποτελεί αρμοδιότητα της Αναθέτουσας Αρχής, ωστόσο, ανεξάρτητα από αυτό, θεωρεί ότι θα έπρεπε ευθύς με τη λήψη της γνωμάτευσης από τη Νομική Υπηρεσία να διακοπεί η σύμβαση και να προκηρυχθεί αμέσως Διαγωνισμός για ανάθεση νέας σύμβασης.

Σύσταση: Η φύση των γεγονότων που παρατίθενται στη νομική γνωμάτευση, σε συνάρτηση με τον καίριο ρόλο του Τεχνικού Συμβούλου για την έγκριση μελετών, διαχείριση και έλεγχο εφαρμογής της σύμβασης Μελέτης και Κατασκευής, καθώς και το γεγονός ότι κλονίστηκε – από τα όσα έγιναν – η εμπιστοσύνη που θα πρέπει να διέπει τις σχέσεις των μερών, επιβάλλουν τον άμεσο τερματισμό της Σύμβασης.

(ζ) Μελέτη, Κατασκευή και Λειτουργία για το Έργο: Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Στερεών Οικιακών Απορριμμάτων και Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού (Αρ. Σύμβασης: ΥΠΕΣ 2/2013) – Πρόοδος των εργασιών. Στα πλαίσια ελέγχου ως προς τη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Σύμβασης σχετικά με τη μέθοδο επεξεργασίας στραγγισμάτων και λοιπών υγρών αποβλήτων, που υποβλήθηκε με τη μελέτη εφαρμογής του Αναδόχου καθώς και του συστήματος το οποίο εγκρίθηκε τελικά για την επεξεργασία στραγγισμάτων, προέκυψε ότι υπήρχε σημαντική καθυστέρηση στην υποβολή της τεχνικής λύσης που προτείνεται από τον Ανάδοχο.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον μας, προκύπτει ότι ο Ανάδοχος είχε υποβάλει στις 19.10.2015 την περιγραφή της προτεινόμενης μεθόδου επεξεργασίας στραγγισμάτων και λοιπών υγρών αποβλήτων. Οι Τεχνικοί Σύμβουλοι υπέβαλαν στις 11.11.2015 τα σχόλια τους, υποδεικνύοντας ότι τα στοιχεία που υποβλήθηκαν δεν γίνονταν αποδεκτά και, ως εκ τούτου, απαιτείτο επαναυποβολή τους για πλήρη συμμόρφωση με τους Όρους Συμβολαίου. Στις 1.2.2016 υποβλήθηκε από τον Ανάδοχο σχέδιο ολοκληρωμένης διαχείρισης νερού και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων, για το οποίο οι Τεχνικοί σύμβουλοι υπέδειξαν στις 25.2.2016 ότι αποκλίνει από τις απαιτήσεις των Εγγράφων του Διαγωνισμού. Με νέα επιστολή τους ημερ. 21.3.2016, οι Τεχνικοί Σύμβουλοι ανέφεραν στον Ανάδοχο ότι παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην υποβολή της τεχνικής του λύσης αναφορικά με τη μέθοδο επεξεργασίας στραγγισμάτων και υγρών αποβλήτων.

Ενόψει των πιο πάνω, προκύπτει ότι οι Τεχνικοί Σύμβουλοι είχαν επιδείξει ολιγωρία στην εκ νέου επισήμανση προς τον Ανάδοχο (αυτό έγινε περί τα μέσα Ιουλίου 2016), της σοβαρής καθυστέρησης στην υποβολή της τεχνικής τους πρότασης για τις εν λόγω εγκαταστάσεις. Σημειώνεται ότι εναπομένει μικρό χρονικό διάστημα μέχρι και τις 19.01.2017, ημερομηνία ολοκλήρωσης του Έργου και, ως εκ τούτου, τίθεται εν αμφιβόλω η δυνατότητα υλοποίησης του Έργου εντός του χρονοδιαγράμματος αυτού.

Τον Οκτώβριο 2016, το Υπουργείο Εσωτερικών σε απαντητική επιστολή του καταγράφει ότι έγιναν εκ μέρους του Συμβούλου αλλά και του Εργοδότη όλες οι ενέργειες προς τον Ανάδοχο για υποβολή της μελέτης για το βιολογικό σταθμό επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και ότι σε καμία περίπτωση δεν υπήρξε ολιγωρία.

Σύσταση: Το Υπουργείο Εσωτερικών, ως η Αναθέτουσα Αρχή, απαιτείται όπως προβεί σε όλες τις δέουσες ενέργειες και συστάσεις προς τους Τεχνικούς Συμβούλους για να προβούν με τη σειρά τους προς τον Ανάδοχο Λειτουργίας – Κατασκευής, σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για άμεση υποβολή των απαραίτητων μελετών και σε αυστηρές συστάσεις σχετικά με την τήρηση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης του Έργου.

(η) Λειτουργία και Συντήρηση Πράσινων Σημείων (ΠΣ) – Εκχώρηση Διαχείρισης από το Υπουργείο Εσωτερικών. Η Υπηρεσία μας, στα πλαίσια ελέγχου/έρευνας που διεξήγαγε, ζήτησε τον Σεπτέμβριο 2016 πληροφόρηση από τα Συμβούλια Εκμετάλλευσης των Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων των επαρχιών Λευκωσίας και Λάρνακας – Αμμοχώστου, τους λόγους της μη αξιοποίησης των πράσινων σημείων, η κατασκευή των οποίων είχε ολοκληρωθεί, μέσω προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού για ανάθεση της παροχής υπηρεσιών λειτουργίας τους. Ζητήσαμε επίσης να πληροφορηθούμε τους λόγους μη αποδοχής/υπογραφής της συμφωνίας εκχώρησης λειτουργίας τους, με το Υπουργείο Εσωτερικών. Παράλληλα, σχετική σύσταση έγινε προς το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης επαρχίας Λεμεσού, όπως προβεί έγκαιρα σε όλες τις προπαρασκευαστικές ενέργειες που απαιτούνται, για την ετοιμασία και υπογραφή της συμφωνίας εκχώρησης λειτουργίας των ΠΣ με το Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και στην ετοιμασία των Εγγράφων Διαγωνισμού για παροχή υπηρεσιών, στην προκήρυξη του διαγωνισμού και την

ανάθεση της σύμβασης, ώστε να καταστεί δυνατή η λειτουργία τους ταυτόχρονα με την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Εκμετάλλευσης των Χώρων Διάθεσης ή Αξιοποίησης Οικιακών Αποβλήτων επαρχίας Λευκωσίας, μας πληροφόρησε με επιστολή του ημερ. 28.9.2016, ότι το Συμβούλιο, παρόλο που από την ίδρυση του λειτουργεί χωρίς ουσιαστική δομή και οικονομικούς πόρους, έχει ετοιμάσει όρους για τη λειτουργία και διαχείριση των ΠΣ της επαρχίας, ενώ στις 10.8.2016 έχει αποστείλει σχετική επιστολή στον Υπουργό Οικονομικών, ώστε να εξεύρει πόρους για άμεση προκήρυξη των σχετικών προσφορών. Ωστόσο, το Συμβούλιο Εκμετάλλευσης, δεν έχει λάβει χορηγία για το κόστος διαχείρισης ή/και για το αναγκαίο κεφάλαιο κίνησης, ως εκ τούτου, δεν είναι σε θέση να εκτελέσει τις αρμοδιότητες που του ανατέθηκαν μέσα από την κείμενη νομοθεσία αλλά ούτε και να αναλάβει τη διαχείριση του ΧΑΔΑ Κοτσιάτη και των ΠΣ, αρμοδιότητα που δόθηκε δύο χρόνια περίπου προηγουμένως στα επαρχιακά Συμβούλια Εκμετάλλευσης, με την Απόφαση αρ. 77.612 ημερ. 30.9.2014 του Υπουργικού Συμβουλίου.

(θ) Μεταστέγαση των Γραφείων της Γενικής Διοίκησης Πολιτικής Άμυνας και της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πολιτικής Άμυνας Λευκωσίας στη Λακατάμια. Τον Σεπτέμβριο 2013, με επιστολή μας προς την τέως Διοικητή Πολιτικής Άμυνας (ΠΑ) παρατηρήσαμε, μεταξύ άλλων, ότι την ημερομηνία υπογραφής του συμβολαίου ενοικίασης κτηρίου στη Λεωφόρο Αθαλάσσας στο Στρόβολο, για τη στέγαση των γραφείων της Γενικής Διοίκησης Πολιτικής Άμυνας (ΓΕΔΠΑ) και της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πολιτικής Άμυνας (ΠΕΔΠΑ) Λευκωσίας εκκρεμούσε η έκδοση Πολεοδομικής Άδειας και Άδειας Οικοδομής για τη μετατροπή των 3 ορόφων του εν λόγω κτηρίου από διαμερίσματα σε γραφεία, καθώς και η καλυπτική έγκριση για την προσθήκη 4^{ου} ορόφου.

Υποδείξαμε επίσης ότι το πιο πάνω κτήριο, χρησιμοποιείτο από τον Αύγουστο 2012, κατά παράβαση των άρθρων 10(1) και 10(2) του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου (Κεφάλαιο 96), αφού δεν είχε εκδοθεί ακόμα Πιστοποιητικό Έγκρισης.

Τον Ιανουάριο 2014, ο Διοικητής της ΠΑ, με επιστολή του μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι ο ιδιοκτήτης του πιο πάνω κτηρίου υπέβαλε στις 4.4.2012 αίτηση στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για έγκριση των εν λόγω προσθηκών/μετατροπών που είχαν γίνει στο κτήριο και ότι η αίτησή του βρισκόταν υπό εξέταση.

Παρατηρήθηκε ότι η παράλειψη αυτή δεν είχε εντοπιστεί από την ΠΑ ούτε στα πλαίσια της μελέτης που έγινε για την αναδιοργάνωση της Δύναμης και της στέγασης των Τμημάτων/Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, όπως προκύπτει από την επιστολή της τέως Διοικητού ΠΑ προς τον Αν. Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών ημερ. 22.4.2014, στην οποία δεν γίνεται οποιαδήποτε αναφορά για την ανάγκη μεταστέγασης των Υπηρεσιών ΓΕΔΠΑ και ΠΕΔΠΑ Λευκωσίας σε άλλο κτήριο που να διαθέτει τις πιο πάνω άδειες και Πιστοποιητικό Έγκρισης, παρά και την επισήμανση της Υπηρεσίας μας. Κατόπιν οδηγιών του Υπουργού Εσωτερικών, αποφασίστηκε τον Μάρτιο 2015 η μετακίνηση των Υπηρεσιών ΓΕΔΠΑ και ΠΕΔΠΑ Λευκωσίας, επειδή το κτήριο που στεγάζονταν δεν διέθετε τις σχετικές άδειες καθώς και Πιστοποιητικό Έγκρισης. Η έγκριση για μεταστέγαση της ΓΕΔΠΑ και ΠΕΔΠΑ Λευκωσίας σε άλλο κτήριο στη Λακατάμια, δόθηκε από τον Κεντρικό Φορέα Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ), ο Πρόεδρος του οποίου ενημέρωσε σχετικά με επιστολή του ημερ. 30.10.2015 τον Αν. Διοικητή ΠΑ. Επισημαίνεται ωστόσο ότι κατά την ημερομηνία λήψης της απόφασης ούτε το εν λόγω κτήριο είχε εξασφαλίσει Πιστοποιητικό Έγκρισης. Παρατηρήθηκε ότι, ενώ στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (ΠΕΕ) αναφέρεται ότι το κτήριο θα πρέπει να είναι έτοιμο για παράδοση το αργότερο μέχρι τις 30.11.2015, με εξασφαλισμένες όλες τις απαραίτητες άδειες – βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας – για γραφειακή χρήση, στην παράγραφο 3 του Προσυμφώνου Ενοικιαστηρίου Εγγράφου αναφέρεται ότι τα υποστατικά θα πρέπει να έχουν τις εν λόγω άδειες ή να μπορούν να τις εξασφαλίσουν μέχρι τις 31.3.2016. Υποδείξαμε ότι η πιο πάνω πρόνοια του Προσυμφώνου, δεν συνάδει με τους όρους/προϋποθέσεις που είχαν τεθεί στην ΠΕΕ και, η

συμπερίληψη της παραβιάζει τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, εφόσον – εάν είχε δημοσιοποιηθεί κάτι τέτοιο – ενδεχομένως να είχαν ανταποκριθεί και άλλοι οικονομικοί φορείς που δεν πληρούσαν κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία τα κριτήρια που είχαν τεθεί (δεν είχαν εξασφαλίσει τις απαιτούμενες άδειες).

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι για το χρονικό διάστημα από τις 29.1.2016, ημερομηνία κατά την οποία προβλέπετο να γίνει η μετακόμιση, μέχρι τις 31.3.2016, η ΠΑ θα στεγάζετο σε κτήριο, το οποίο δεν διέθετε Πιστοποιητικό Έγκρισης, κατά παράβαση των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας. Υποδείξαμε ότι η χρήση κτηρίου χωρίς Πιστοποιητικό Έγκρισης αποτελεί ποινικό αδίκημα και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να επανεξεταστεί η εν λόγω απόφαση.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι ενώ στην ΠΕΕ είχε καθοριστεί ότι το κτήριο θα πρέπει να έχει συνολικό εμβαδόν 1.300 τ.μ., εκ των οποίων τα 1.110 τ.μ. γραφειακοί και αποθηκευτικοί χώροι, το συνολικό εμβαδόν του κτηρίου που τελικά επιλέγηκε, μετά την προσθήκη του καταστήματος και του μεσοπατώματος, ανέρχεται στα 1.489 τ.μ., το οποίο υπερβαίνει το ζητούμενο εμβαδόν.

Παρατηρήσαμε ακόμα ότι το μεσοπάτωμα, το οποίο έχει μέγιστο ύψος 2,43μ, είναι δηλαδή χαμηλότερο από το ελάχιστο επιτρεπτό όριο των 2,60μ που προβλέπεται στους σχετικούς Πολεοδομικούς Κανονισμούς, ως εκ τούτου δεν θα έπρεπε να περιληφθεί στον συνολικό ενοικιαζόμενο χώρο των γραφείων της συμφωνίας (1.489 τ.μ.). Σημειώνεται ότι το ύψος του μηνιαίου ενοικίου καθορίζεται από το εμβαδόν που λήφθηκε υπόψη (δηλ. τα 1.489 τ.μ. και την τιμή των €5,34 ανά τ.μ.).

Τέλος, παρατηρήσαμε ότι η βαρύτητα που καθορίστηκε για το ύψος του ενοικίου ήταν μόνο 5%, το οποίο κατά την άποψη μας ήταν πολύ χαμηλό.

Για τη διαδικασία ενοικίασης του κτηρίου παρατηρήσαμε ότι, ενώ σύμφωνα με την αρχική αξιολόγηση είχε επιλεγεί η πρώτη σε σειρά κατάταξης πρόταση, στη συνέχεια, μετά την υποβολή των προσφορών και αφού ο προσφοροδότης της δεύτερης σε σειρά πρότασης προσκόμισε νέα στοιχεία, η προσφορά του, η οποία αρχικά είχε απορριφθεί εφόσον δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις/κριτήρια του διαγωνισμού, τελικά έγινε αποδεκτή, κατέστη προτιμητέα επιλογή και εγκρίθηκε από τον ΚΦΣΚΥ. Σημειώνεται επίσης ότι, η πρόταση αυτή δεν φαίνεται να είχε τεθεί ξανά ενώπιον της Επιτροπής Αξιολόγησης για εξέταση και αιτιολόγηση στην αλλαγή της αρχικής εισήγησης της, αλλά στάλθηκε απευθείας με επιστολή του Αν. Διοικητή ΠΑ προς τον Πρόεδρο του ΚΦΣΚΥ, με εισήγηση να ληφθούν υπόψη 3 κτήρια (αντί τα 2 που είχαν επιλεγεί αρχικά).

Περαιτέρω, διαπιστώθηκε ότι η επιτυχούσα προσφορά, υποβλήθηκε εκ μέρους της προσφοροδότριας εταιρείας από τον υιό του Δημοτικού Γραμματέα του Δήμου Λακατάμιας. Ενόψει του γεγονότος ότι για την οικοδομή εκκρεμούσε η έκδοση τροποποιητικής άδειας για μετατροπή του ισογείου (κατάστημα) σε γραφειακούς χώρους, καθώς επίσης και η έκδοση Πιστοποιητικού Έγκρισης, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι λόγω της πιο πάνω σχέσης, δημιουργείτο σύγκρουση συμφερόντων, σε περίπτωση συμμετοχής του Δημοτικού Γραμματέα σε οποιαδήποτε επιτροπή λήψης απόφασης σχετικά με το εν λόγω κτήριο.

Τέλος, παρατηρήσαμε ότι ενώ η απόφαση να μεταστεγαστεί η ΓΕΔΠΑ και η ΠΕΔΠΑ Λευκωσίας (τερματίζοντας το συμβόλαιο που στεγάζονταν) λήφθηκε επειδή το υφιστάμενο κτήριο δεν διέθετε Άδεια Οικοδομής και Πολεοδομική Άδεια, τελικά επιλέγηκε κτήριο το οποίο δεν διέθετε Πιστοποιητικό Έγκρισης για τις αλλαγές που έγιναν, πέραν του ότι δεν ήταν έτοιμο για ενοικίαση μέχρι τις 30.11.2015, όπως προέβλεπε η προκήρυξη.

Τον Μάρτιο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Η παράλειψη εντοπισμού της μη έκδοσης των σχετικών αδειών (Πολεοδομική Άδεια, Άδεια Οικοδομής, Πιστοποιητικό Έγκρισης) στο κτήριο στη λεωφόρο Αθαλάσσας στο Στρόβολο, από την ΠΑ στα πλαίσια της μελέτης που έγινε για την αναδιοργάνωση της Δύναμης και της στέγασης των Τμημάτων/Υπηρεσιών του

Υπουργείου Εσωτερικών οφείλεται στο γεγονός ότι η εν λόγω μελέτη περιορίστηκε στην αναδιοργάνωση της Δύναμης και δεν έλαβε υπόψη τις ανάγκες για κτηριακές εγκαταστάσεις.

Ο ιδιοκτήτης του κτηρίου στη Λακατάμια είχε εξασφαλίσει την Πολεοδομική Άδεια και Άδεια Οικοδομής, αλλά όχι το Πιστοποιητικό Έγκρισης, εφόσον εκκρεμούσε η αίτηση για εξασφάλιση έγκρισης για αλλαγή χρήσης των καταστημάτων στο ισόγειο του κτηρίου σε γραφειακούς χώρους.

Η εξαίρεση του μεσοπατώματος του κτηρίου από την ενοικίαση δεν ήταν δυνατή για λόγους ασφάλειας. Το εν λόγω μεσοπάτωμα αξιοποιείται κυρίως για βοηθητικούς χώρους.

Η βαρύτητα που καθορίστηκε για το ενοίκιο (5%) στις προϋποθέσεις που τέθηκαν για αξιολόγηση των προσφορών ήταν πράγματι ιδιαίτερα χαμηλή, αλλά τελικά επιλέχθηκε η πιο συμφέρουσα οικονομική προσφορά. Ο ΚΦΣΚΥ έχει ετοιμάσει πρότυπο έντυπο αξιολόγησης προσφορών για ενοικίαση χώρων, στο οποίο η βαρύτητα που αποδίδεται στην οικονομική αξιολόγηση είναι 50%.

Οι εργασίες στο ισόγειο του κτηρίου καθώς και οι διαχωρισμοί των γραφείων ολοκληρώθηκαν στις 29.1.2016.

Σύσταση: Τα Τμήματα/Υπηρεσίες καθώς και οι αρμόδιες επιτροπές θα πρέπει να ακολουθούν τις προβλεπόμενες διαδικασίες κατά την επιλογή/ενοικίαση κτηρίων για κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των Τμημάτων και Υπηρεσιών.

2.6.1 ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

2.6.1.1 ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΕΜΕΣΟΥ

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, ο ετήσιος έλεγχος της Επαρχιακής Διοίκησης Λεμεσού δεν διεξήχθη λόγω έλλειψης προσωπικού. Το πιο κάτω θέμα προέκυψε από τεχνικούς ελέγχους.

1. Καταγγελία σε σχέση με τη διεκπεραίωση διαγωνισμού στην Κοινότητα Κολοσσίου – «Διαχωρισμός οικοπέδων Αυτοστέγασης εκτοπισθέντων στο χωριό Κολόσσι, Φάση Λ'». Κατόπιν περαιτέρω διερεύνησης των θεμάτων που προέκυπταν από την έκθεση – μετά από έρευνα – της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ), διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Η μελέτη είχε ανατεθεί σε ιδιώτη Σύμβουλο Μελετητή (ΣΜ) απευθείας, αντί κατόπιν προκήρυξης ανοικτού διαγωνισμού σύμφωνα με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.
- (ii) Η αξιολόγηση των προσφορών του διαγωνισμού ανάθεσης του Έργου, έγινε από ένα μόνο άτομο, τον ΣΜ, αντί από 3-μελή τουλάχιστον επιτροπή από δημόσιους λειτουργούς.
- (iii) Στη σύμβαση του Αναδόχου της Φάσης Λ' του Έργου, ενσωματώθηκαν και οι Φάσεις Μ' και Ν' χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού.
- (iv) Για τον διαγωνισμό υλοποίησης του έργου, δεν προηγήθηκε η κατάλληλη μελέτη και συνεννόηση μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής (ΑΑ) και του ΣΜ, ώστε να περιληφθούν εκείνες οι εργασίες που μπορούσαν να εκτελεστούν, με αποτέλεσμα, στο στάδιο εκτέλεσης των εργασιών, να προκύψουν σοβαρές τροποποιήσεις του αρχικού διαχωρισμού (Φάση Λ'), κυρίως λόγω της γειτνίασης σημαντικού αριθμού οικοπέδων με την υφιστάμενη κτηνοτροφική περιοχή και την ύπαρξη δεξαμενής απολύμανσης ζώων και, ως εκ τούτων, ο αριθμός των οικοπέδων μειώθηκε σημαντικά (από 102 σε 65).
- (v) Για τις εργασίες των Φάσεων Μ' και Ν', οι οποίες ενσωματώθηκαν στη σύμβαση του Αναδόχου κατασκευής της Φάσης Λ', δεν φαίνεται να έγινε ο σωστός και λεπτομερής σχεδιασμός από τον ΣΜ, με αποτέλεσμα, στο στάδιο υλοποίησης των εργασιών, να προκύψουν καθυστερήσεις, οι οποίες οφείλονταν: (α) στις δυσκολίες προσαρμογής του σχεδίου στον πυρήνα του χωριού με τα επιτόπου

δεδομένα (Φάση Μ') και, (β) στην όδευση των ομβρίων υδάτων της ευρύτερης βορειότερης περιοχής (Φάση Ν'), προβλήματα που θα έπρεπε να αντιμετωπισθούν/επιλυθούν στο στάδιο ετοιμασίας της μελέτης.

Ενόψει των πιο πάνω και του γεγονότος ότι, ενώ για τον διαχωρισμό 102 οικοπέδων, το ποσό συμβολαίου ανερχόταν στις €1.750.000 (με τα ποσά προνοίας) συν ΦΠΑ, για τον τελικό/πραγματικό διαχωρισμό των 100 οικοπέδων (65 της Φάσης Λ' + 26 της Φάσης Μ' + 9 της Φάσης Ν'), το ποσό του τελικού λογαριασμού ανήλθε στις €2.270.000 (με τα πραγματικά ποσά που δαπανήθηκαν για τα ποσά προνοίας) συν ΦΠΑ, χωρίς να περιλαμβάνονται οποιεσδήποτε οικονομικές απαιτήσεις εκ μέρους του Αναδόχου για τις καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του έργου, δηλαδή υπήρξε μια υπέρβαση €520.000 (30% αύξηση), εισηγηθήκαμε στη ΜΕΕ του ΥΠΕΣ όπως προχωρήσει σε λεπτομερή έλεγχο του τελικού λογαριασμού, περιλαμβανομένων των αλλαγών/τροποποιήσεων στη σύμβαση/αρχικό σχέδιο διαχωρισμού, καθώς και όλων των επιπλέον εργασιών, τόσο της σύμβασης κατασκευής του έργου, όσο και της σύμβασης του ΣΜ. Ζητήσαμε όπως τα αποτελέσματα του ελέγχου της ΜΕΕ κοινοποιηθούν και στην Υπηρεσία μας. Μέχρι σήμερα εκκρεμεί η αποστολή τους.

Όσον αφορά το οφειλόμενο υπόλοιπο ποσό των €34.881,66 συν ΦΠΑ στον ΣΜ, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι, προτού αποφασιστεί η οποιαδήποτε πληρωμή του ΣΜ, θα πρέπει πρώτα να αναμένονται τα αποτελέσματα της έρευνας της ΜΕΕ όσον αφορά: (α) τυχόν ευθύνες του ΣΜ, αναφορικά με πιθανά λάθη/παράληψεις στη μελέτη που ετοίμασε, τα οποία οδήγησαν στη σημαντική υπέρβαση του προϋπολογισμού και, (β) την ορθότητα του ποσού του τελικού λογαριασμού, εφόσον η αμοιβή του (ύψους 5%), υπολογίζεται επί του ποσού αυτού.

Πέραν των πιο πάνω και, επειδή η Υπηρεσία μας διαπίστωσε ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο Κολοσσίου απέστειλε στην Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού (ΕΔΛ) το σχετικό πρακτικό της συνεδρίας κατά την οποία αποφασίστηκε η κατακύρωση του πιο πάνω διαγωνισμού με καθυστέρηση 6,5 περίπου μηνών, κατά παράβαση του άρθρου 42(1) του περί Κοινοτήτων Νόμου 86(Ι)/1999, εισηγηθήκαμε με επιστολή μας στον Έπαρχο Λεμεσού – με κοινοποίηση σε όλες τις άλλες Επαρχιακές Διοικήσεις για ανάλογες ενέργειες – όπως αποστέλλει επιστολή σε όλα τα Κοινοτικά Συμβούλια (ΚΣ) της Επαρχίας Λεμεσού, στην οποία να επισημαίνεται η πιο πάνω υποχρέωσή τους, ζητώντας την πιστή εφαρμογή της. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΔΛ θα είναι σε θέση αφενός να ασκεί έγκαιρα τον απαραίτητο έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων των ΚΣ και, αφετέρου θα ενημερώνεται σχετικά με όλα τα θέματα που απασχολούν τα ΚΣ.

Ο Αν. Έπαρχος Λεμεσού μας πληροφόρησε τον Ιούνιο 2016 ότι η πιο πάνω εισήγηση της Υπηρεσίας μας υλοποιήθηκε, με την αποστολή στις 28.4.2016, σχετικής εγκυκλίου προς όλους τους Προέδρους των ΚΣ της Επαρχίας του.

Ο Έπαρχος Λεμεσού μας πληροφόρησε στις 17.11.2016 ότι συμφωνεί με τις πιο πάνω διαπιστώσεις της Υπηρεσίας μας.

Σύσταση: Πριν την προκήρυξη διαγωνισμών εκτέλεσης έργων, των οποίων η μελέτη ετοιμάζεται από ιδιώτες Συμβούλους Μελετητές, θα πρέπει να προηγείται ικανοποιητικός έλεγχος και επικαιροποίηση της, ώστε να αποφεύγονται επιβαρύνσεις στους προϋπολογισμούς των έργων και καθυστερήσεις στην υλοποίησή τους.

2.6.1.2 ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, ο ετήσιος έλεγχος της Επαρχιακής Διοίκησης Λάρνακας δεν διεξήχθη λόγω έλλειψης προσωπικού. Τα πιο κάτω θέματα αφορούν σε θέματα που προέκυψαν από τεχνικούς ελέγχους.

1. Ανέγερση/κατασκευή Κοινοτικού Πάρκου στη Μελίνη – Προσφορά αρ. ΚΣ 28/2009 – Τελικός Λογαριασμός. Με επιστολή μας προς τον Αν. Έπαρχο Λάρνακας τον Ιανουάριο 2015, παρατηρήσαμε ότι κατόπιν επιτόπου δειγματοληπτικού ελέγχου που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας στις 22.12.2014, στην παρουσία εκπροσώπου/τεχνικού της Επαρχιακής Διοίκησης Λάρνακας (ΕΔΛ), προέκυψαν ουσιαστικές αποκλίσεις (+/-) μεταξύ των ποσοτήτων που περιλήφθηκαν στον τελικό λογαριασμό του έργου και των πραγματικών επιτόπου μετρήσεων, οι οποίες και εισηγηθήκαμε να ενσωματωθούν στον τελικό λογαριασμό, ως τελικές. Στη συνέχεια, η ΕΔΛ προχώρησε – μετά από σχετική υπόδειξη της Υπηρεσίας μας – σε επιπρόσθετες επιτόπου επιμετρήσεις συγκεκριμένων εργασιών που περιλαμβάνονταν στο Δελτίο Ποσοτήτων (ΔΠ) του έργου, από τις οποίες διαπιστώθηκαν ουσιαστικές αποκλίσεις (-). Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι θα έπρεπε να επαναμετρηθούν όλες οι εργασίες του τελικού λογαριασμού του έργου, τόσο για τις αλλαγές/τροποποιήσεις που έγιναν, όσο και για τις ποσότητες του ΔΠ της σύμβασης που είχαν κοστολογηθεί από τον Ανάδοχο και, των οποίων το κόστος – καθεμιάς – υπερέβαινε τα €1.000. Επιπρόσθετα, εισηγηθήκαμε όπως ελεγχθούν/αξιολογηθούν όλες οι τιμές μονάδος που χρησιμοποιήθηκαν στις αλλαγές που έγιναν στο έργο. Εισηγηθήκαμε επίσης όπως η ΕΔΛ προχωρήσει σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες προς το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας (ΕΔΛ/κας), στο οποίο είχε προσφύγει ο Ανάδοχος, ώστε να ανασταλεί η εφαρμογή της εκδοθείσας απόφασης του για καταβολή στον Ανάδοχο του υπόλοιπου ποσού προς εξόφληση του τελικού λογαριασμού (€18.070,60 συν τόκοι προς 5,50% από 31.1.2013), μέχρις ότου επαναμετρηθούν οι ποσότητες, επανεξεταστεί/επαναυπολογιστεί ο τελικός λογαριασμός και οριστικοποιηθούν οι απαιτήσεις της ΕΔΛ.

Παρατηρήσαμε ότι υπήρξε σημαντική κωλυσιεργία/καθυστέρηση εκ μέρους της ΕΔΛ να αποστείλει το σχετικό σημείωμα με όλες τις αλλαγές, καθώς και τον τελικό λογαριασμό στην ΚΕΑΑ και στην Υπηρεσία μας για έγκριση/έλεγχο, παρά τις σχετικές αποφάσεις/εγκυκλίου της ΚΕΑΑ, με αποτέλεσμα να εκδοθεί στο μεταξύ (στις 11.11.2014) από το ΕΔΛ/κας η πιο πάνω απόφαση του.

Με νέα επιστολή μας προς τον Αν. Έπαρχο Λάρνακας τον Φεβρουάριο 2015, ζητήσαμε όπως επισπεύσει την απάντηση του και μας ενημερώσει κατά πόσο είχε προχωρήσει σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες προς το ΕΔΛ/κας για αναστολή της απόφασης του.

Ο Έπαρχος Λάρνακας πληροφόρησε τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών στις 4.2.2016, ότι η ΕΔΛ ζήτησε από τους Συμβούλους Μελετητές (ΣΜ) όπως προχωρήσουν σε επαναμέτρηση όλων των εργασιών που περιλήφθηκαν στον τελικό λογαριασμό του έργου και οι οποίες υπερέβαιναν τα €1.000 η κάθε μια, οι οποίοι ωστόσο αρνήθηκαν, επιμένοντας στην ορθότητα του τελικού λογαριασμού που είχαν ετοιμάσει. Ως εκ τούτου, η ΕΔΛ ανέλαβε να διεκπεραιώσει την εργασία αυτή, την οποία θα διαβίβαζε στους ΣΜ για τα δικά τους σχόλια ως προς τις αποκλίσεις που θα εντοπίζονταν. Τον πληροφόρησε επίσης ότι, ως προς την απόφαση του ΕΔΛ/κας, με βάση νομική γνωμάτευση που εξασφάλισε η ΕΔΛ, σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι λανθασμένα εκδόθηκε ο τελικός λογαριασμός του έργου, τότε η Αναθέτουσα Αρχή, δηλαδή το Κοινοτικό Συμβούλιο Μελίνης (ΚΣΜ), θα μπορεί να έχει αγωγή δικαίωμα εναντίον τόσο των ΣΜ όσο και του Εργολάβου του έργου. Τέλος τον πληροφόρησε ότι μέχρι τον Μάρτιο 2016, δηλαδή μετά τον επαναυπολογισμό του τελικού λογαριασμού και τα σχόλια των ΣΜ, η ΕΔΛ θα ενημερώσει την ΚΕΑΑ και την Υπηρεσία μας, για λήψη απόφασης ως προς την εξόφληση του τελικού λογαριασμού καθώς και για πιθανές δικαστικές διεκδικήσεις.

Μέχρι σήμερα εκκρεμεί η ενημέρωση της ΚΕΑΑ και της Υπηρεσίας μας καθώς και η απάντηση στις 2 πιο πάνω επιστολές μας προς την ΕΔΛ.

Ο Έπαρχος Λάρνακας μάς πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι το Γραφείο του έχει προχωρήσει στην επαναμέτρηση του τελικού λογαριασμού του έργου, ως οι εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας, και έχει διαβιβάσει τον τροποποιημένο τελικό λογαριασμό του έργου στους ΣΜ για τα σχόλια/απόψεις τους. Όταν

αυτά σταλούν, η ΕΔΛ θα ενημερώσει σχετικά την ΚΕΑΑ και την Υπηρεσία μας για τη λήψη σχετικής απόφασης.

Όσον αφορά το θέμα εξόφλησης του τελικού λογαριασμού του έργου (€18.070,60 πλέον τόκοι), το ΚΣΜ προχώρησε στην καταχώρηση αίτησης παραμερισμού και αίτησης αναστολής της απόφασης του ΕΔ Λ/κας για καταβολή προς τον Ανάδοχο του πιο πάνω ποσού. Στη συνέχεια η αίτηση παραμερισμού της εν λόγω απόφασης εξετάστηκε και απορρίφθηκε από το ΕΔ Λ/κας, ενώ στην παρούσα φάση αναμένεται η απόφαση του ΕΔ Λ/κας, μετά τη σχετική ακρόαση της αίτησης κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, του πιο πάνω αναφερόμενου ποσού, που αφορούσε την αρχική απόφαση του ΕΔ Λ/κας στην αγωγή του Αναδόχου εναντίον του ΚΣΜ.

2. Προσθήκη νέων κτηρίων και διαμόρφωση αυλής για το Κέντρο Νεότητας Πυργών – Φάση Β' – Διαγωνισμός αρ. ΚΣ 03/2011. Με επιστολή μας προς τον Αν. Έπαρχο Λάρνακας τον Απρίλιο 2015, παρατηρήσαμε ότι κατόπιν επιτόπου δειγματοληπτικού ελέγχου που διεξήχθη από την Υπηρεσία μας στις 17.3.2015, στην παρουσία εκπροσώπου/τεχνικών της Επαρχιακής Διοίκησης Λάρνακας (ΕΔΛ), προέκυψαν ουσιαστικές αποκλίσεις (+/-) μεταξύ των ποσοτήτων που περιλήφθηκαν στον τελικό λογαριασμό του έργου και των πραγματικών επιτόπου μετρήσεων, οι οποίες και εισηγηθήκαμε να ενσωματωθούν στον τελικό λογαριασμό, ως τελικές. Στη συνέχεια, η ΕΔΛ προχώρησε – μετά από σχετική υπόδειξη της Υπηρεσίας μας – σε επιπρόσθετες επιτόπου επιμετρήσεις και έλεγχο τιμών μονάδας συγκεκριμένων εργασιών που περιλαμβάνονταν στις αλλαγές/τροποποιήσεις που είχαν γίνει στο έργο, καθώς επίσης στην εξέταση/επιμέτρηση ορισμένων εργασιών του Δελτίου Ποσοτήτων (ΔΠ) του έργου, από την οποία διαπιστώθηκαν ουσιαστικές αποκλίσεις (-). Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι θα έπρεπε να επαναμετρηθούν όλες οι εργασίες του τελικού λογαριασμού του έργου, τόσο για τις αλλαγές/τροποποιήσεις που έγιναν, όσο και για τις ποσότητες του ΔΠ της σύμβασης που είχαν κοστολογηθεί από τον Ανάδοχο και, των οποίων το κόστος – καθεμιάς – υπερέβαινε τα €300. Επιπρόσθετα, εισηγηθήκαμε όπως ελεγχθούν/αξιολογηθούν όλες οι τιμές μονάδος που χρησιμοποιήθηκαν στις αλλαγές που έγιναν στο έργο. Εισηγηθήκαμε επίσης όπως η ΕΔΛ ζητήσει – γραπτώς – εξηγήσεις από τον Σύμβουλο για όλες τις πιο πάνω αποκλίσεις και ενημερώσει την Υπηρεσία μας σχετικά, τόσο για τις επεξηγήσεις του όσο και για τις πρόνοιες της σύμβασης που ο Σύμβουλος έχει υπογράψει, αναφορικά με τη μη ορθή τήρηση/εκπλήρωση των καθηκόντων του. Επιπρόσθετα, κατόπιν αριθμητικού ελέγχου του ΔΠ εντοπίστηκαν αριθμητικά λάθη, μετά τη διόρθωση των οποίων μειώθηκε – ελάχιστα – το ποσό του συμβολαίου (από €531.851,25 σε €531.231,50). Η ύπαρξη αριθμητικών λαθών στο ΔΠ, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στο στάδιο αξιολόγησης των προσφορών, δεν είχε διεξαχθεί ο απαραίτητος αριθμητικός έλεγχος. Πέραν των πιο πάνω, διαπιστώθηκε ότι ο Επιβλέπων Μηχανικός (ΕΜ) είχε προβεί στην αφαίρεση της υποχρέωσης του Αναδόχου για προμήθεια και τοποθέτηση πέτρας (coring stone) στην περίμετρο των πισίνων, την οποία ο Ανάδοχος είχε τιμολογήσει με €70/μ² (ενώ μόνο η τιμή αγοράς της ήταν €70/μ²) και, έδωσε οδηγίες για τοποθέτηση μαρμάρων, εργασία την οποία ο Ανάδοχος τιμολόγησε στα €180/μ² (αγορά και τοποθέτηση), τιμή που έγινε αποδεκτή από τον ΕΜ. Η τροποποίηση αυτή επέφερε ένα επιπρόσθετο κόστος €6.600 στο έργο, ενώ παράλληλα, κατά τον έλεγχο, διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω εργασία χρεώθηκε 2 φορές στον τελικό λογαριασμό του έργου. Καταληκτικά, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως για αποφυγή παρόμοιων προβλημάτων στο μέλλον και διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου, η ΕΔΛ να πραγματοποιεί πρώτα η ίδια δειγματοληπτικό επιτόπου έλεγχο των ποσοτήτων στα έργα όπου εμπλέκονται ιδιώτες Σύμβουλοι και, στη συνέχεια, αφού ικανοποιηθεί η ίδια για την ορθότητα τους, τότε να αποστέλλεται ο τελικός λογαριασμός στις αρμόδιες αρχές/όργανα για έγκριση και, έλεγχο από την Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών. Επίσης, στις περιπτώσεις που αναθέτουσα αρχή είναι το Κοινοτικό Συμβούλιο, τότε ο τελικός λογαριασμός των έργων να συνυπογράφεται με τον Ανάδοχο, κατόπιν ολοκλήρωσης του ελέγχου του τελικού λογαριασμού.

Ο Έπαρχος Λάρνακας μας πληροφόρησε τον Μάιο 2016 ότι ο Μηχανικός του έργου έδωσε κάποιες διευκρινίσεις/επεξηγήσεις για τα πιο πάνω και, στη συνέχεια το Γραφείο του προχώρησε στον επαναυπολογισμό του τελικού λογαριασμού του έργου, με επαναμέτρηση των ποσοτήτων όλων των εργασιών των οποίων το κόστος υπερέβαινε τα €300 και, τον απέστειλε στον Μηχανικό του έργου για τελικές απόψεις/σχόλια. Αφού ληφθούν οι απόψεις/σχόλια του Μηχανικού, η ΕΔΛ θα ολοκληρώσει τον τελικό λογαριασμό και θα ζητήσει από τον Μηχανικό του έργου να προχωρήσει στην έκδοσή του, ώστε να τον υποβάλει στην ΚΕΑΑ και την Υπηρεσία μας για λήψη απόφασης ως προς την εξόφληση του τελικού λογαριασμού καθώς και για πιθανές δικαστικές διεκδικήσεις, στην περίπτωση που διαφανεί ότι υπήρξαν υπερπληρωμές. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι πιο πάνω εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας έχουν ληφθεί σοβαρά υπόψη από την ΕΔΛ και θα τυγχάνουν πλήρους εφαρμογής.

Ο Έπαρχος Λάρνακας μάς πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι στην παρούσα φάση το Γραφείο του επαναμετρά τον τελικό λογαριασμό του έργου από κοινού με τον Ανάδοχο, ο οποίος θα διαβιβαστεί εκ νέου στον Μηχανικό του έργου για σχόλια/απόψεις. Στη συνέχεια θα ενημερωθεί σχετικά η ΚΕΑΑ και η Υπηρεσία μας για τη λήψη απόφασης.

Σύσταση: Η Επαρχιακή Διοίκηση να διενεργεί δειγματοληπτικό επιτόπου έλεγχο των ποσοτήτων στα έργα όπου εμπλέκονται ιδιώτες Σύμβουλοι και, στη συνέχεια, αφού ικανοποιηθεί για την ορθότητα τους, να αποστέλλεται έγκαιρα ο τελικός λογαριασμός στη ΜΕΕ του Υπουργείου Εσωτερικών για έλεγχο και ακολούθως στα αρμόδια όργανα (ΚΕΑΑ, ΤΕΑΑ) για έγκριση. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων που αναθέτουσα αρχή είναι το Κοινοτικό Συμβούλιο, ο τελικός λογαριασμός των έργων να συνυπογράφεται με τον Ανάδοχο, κατόπιν ολοκλήρωσης του ελέγχου από την ΜΕΕ.

3. Αποκατάσταση διατηρητέων οικοδομών (παλαιών δημοτικών σχολείων) και μετατροπή τους σε αίθουσα συσκέψεων και Πολιτιστικό Κέντρο στην Κοινότητα Κάτω Δρυς – Αρ. Σύμβασης 111/2011, Αρ. Προσφοράς ΚΣ 20/2011. Με αφορμή σχετικό σημείωμα που είχε υποβληθεί από την Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας (ΕΔΛ) στην ΚΕΑΑ στις 3.11.2014, η Υπηρεσία μας απέστειλε τον Νοέμβριο 2014 επιστολή στον Αν. Έπαρχο Λάρνακας, παρατηρώντας ότι είχαν εκτελεστεί επιπλέον εργασίες αξίας περίπου €20.000, χωρίς την προηγούμενη έγκριση των αρμοδίων οργάνων (ΤΕΑΑ/ΚΕΑΑ). Επίσης, παρατηρήσαμε ότι το αίτημα της ΕΔΛ για παραχώρηση δικαιολογημένης παράτασης χρόνου στον Ανάδοχο ήταν εκπρόθεσμο, παρόλο ότι κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου προέκυψαν γεγονότα/συνθήκες που ενδεχομένως να δικαιολογούσαν μέρος της καθυστέρησης (απεργίες, επιπλέον εργασίες, γεγονότα της οικονομίας) που επηρέασαν την κρίσιμη διαδρομή του έργου. Επιπλέον, παρατηρήσαμε ότι με βάση τη συμβατική ημερομηνία ολοκλήρωσης των εργασιών (20.3.2013) και το πολύ χαμηλό ποσοστό ολοκλήρωσης τους μέχρι το τέλος Απριλίου 2013 (50%), η σύμβαση θα έπρεπε να είχε τερματιστεί, ώστε να αποφεύγονταν τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη συνέχεια. Περαιτέρω, επισημάναμε πώς, παρόλο ότι το αρχικό ποσό της σύμβασης ανερχόταν στις €680.000, στη συνέχεια δόθηκε οδηγία για μείωση των εργασιών στις €300.000, ώστε να συνάδει με τον προϋπολογισμό του έργου και, ως εκ τούτου, η αφαίρεση των εργασιών θα έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την ΕΔΛ κατά την εξέταση αιτημάτων παράτασης χρόνου. Υποδείξαμε επίσης ότι είχε γίνει υπερπληρωμή στο έργο ύψους €25.000 περίπου, χωρίς να διατηρηθούν σε ισχύ οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολής και πιστής εκτέλεσης. Όπως διαπιστώθηκε, η ισχύς της εγγύησης προκαταβολής είχε λήξει στις 30.4.2013. Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι λόγω της διαχείρισης που είχε γίνει κατά το στάδιο εκτέλεσης των εργασιών, το δημόσιο ήταν εκτεθειμένο, με σοβαρό ενδεχόμενο, σε περίπτωση που αποφαιζόταν η διακοπή του συμβολαίου, να προέκυπτε σημαντική καθυστέρηση και ζημιά για το δημόσιο. Ενόψει των πιο πάνω, εισηγηθήκαμε όπως υπογραφεί συμπληρωματική συμφωνία με τον Ανάδοχο, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης (6 μήνες) και με πρόνοια επιβολής αυξημένης ποινικής ρήτρας για

οποιαδήποτε αδικαιολόγητη καθυστέρηση πέραν της νέας ημερομηνίας ολοκλήρωσης του έργου, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: Να εξοφλήσει ο Ανάδοχος ολόκληρο το ποσό της προκαταβολής (€61.000) που δεν ανακτήθηκε, να προσκομίσει άμεσα τις εγγυητικές προκαταβολής/πιστής εκτέλεσης (πριν την υπογραφή της συμπληρωματικής συμφωνίας) και, να καταβληθεί στον Ανάδοχο το ποσό για την εκτελεσθείσα εργασία (που δεν είχε πληρωθεί), αφού πρώτα ελεγχθούν/εγκριθούν οι επιπλέον εργασίες αξίας €20.000 που έγιναν. Τέλος, σημειώσαμε την αδυναμία της ΕΔΛ να διαχειριστεί ορθά το έργο και να εφαρμόσει τους όρους της σύμβασης, με αποτέλεσμα αφενός να μένει εκτεθειμένο το δημόσιο και, αφετέρου, να καλείται εκ των υστέρων η ΚΕΑΑ να εξεύρει λύσεις/τρόπους απάμβλυνσης των ζημιών. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε από την ΕΔΛ να μας πληροφορήσει σχετικά με τα μέτρα που προτίθεται να λάβει, ώστε να αποφεύγονται παρόμοια προβλήματα στο μέλλον.

Η ΚΕΑΑ σε συνεδρία της στις 21.1.2015, ενέκρινε τη φιλική διευθέτηση που επιτεύχθηκε με τον Ανάδοχο, υπό τις προϋποθέσεις που είχε υποδείξει η Υπηρεσία μας και, αφετέρου, ζήτησε όπως ετοιμαστεί συμπληρωματική συμφωνία με βάση τις εισηγήσεις μας.

Ο Έπαρχος Λάρνακας μας πληροφόρησε τον Απρίλιο 2016 ότι, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες του Γραφείου του ώστε ο Ανάδοχος να καταφέρει να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες εγγυητικές προκαταβολής/πιστής εκτέλεσης για να καταστεί δυνατή η υπογραφή συμπληρωματικής συμφωνίας μεταξύ του Κοινοτικού Συμβουλίου (ΚΣ) και του Αναδόχου, αυτό δεν κατέστη δυνατό. Επιπρόσθετα, ο Ανάδοχος δεν ανταποκρίθηκε στην τελευταία ειδοποίηση που του είχε σταλεί από την ΕΔΛ, με αποτέλεσμα να δοθούν οδηγίες από την ΕΔΛ στο ΚΣ για τερματισμό της σύμβασης. Το ΚΣ ειδοποίησε τον Ανάδοχο στις 22.4.2016 για τον τερματισμό της σύμβασης. Η ΕΔΛ προγραμματίζει την επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, για την ανάθεση νέας σύμβασης, με σκοπό τη συμπλήρωση των εργασιών που υπολείπονται. Όπως μας πληροφόρησε τέλος ο Έπαρχος Λάρνακας, έχουν γίνει οι κατάλληλες διευθετήσεις, με ανακατάταξη του προσωπικού, και καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να μην επαναληφθούν παρόμοια προβλήματα.

Ο Έπαρχος Λάρνακας μάς πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι το ΚΣ προχώρησε στον τερματισμό της σύμβασης με τον Ανάδοχο του έργου και ότι στην παρούσα φάση ετοιμάζονται νέα έγγραφα για την προκήρυξη νέου διαγωνισμού για την ολοκλήρωση του έργου.

Σύσταση: Η Επαρχιακή Διοίκηση να προχωρά σε δειγματοληπτικούς ελέγχους, ώστε να βεβαιώνεται ότι στα κατασκευαστικά έργα που αναλαμβάνει, είτε ως Αναθέτουσα Αρχή είτε ως διαχειρίστρια των συμβάσεων στις οποίες Αναθέτουσες Αρχές είναι ΚΣ, εφαρμόζονται οι σχετικές Εγκύκλιοι της Αρμοδίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

4. Ανέγερση Μουσείου Ελιάς στις Αγγλισίδες (Αρ. Προσφοράς 34/2013, Αρ. Σύμβασης 98/2013) – Εξέταση αλλαγών που αφορούν εργασίες οι οποίες στο πιστοποιητικό του τελικού λογαριασμού έχουν ποσοστό συμπλήρωσης διαφορετικό από το 100% [συμβόλαιο κατ' αποκοπή με ποσότητα- Α18/46(15)].

Η Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας (ΕΔΛ) απέστειλε στην ΚΕΑΑ στις 5.11.2015 το πιο πάνω θέμα, το οποίο αφορούσε την εξέταση/έγκριση αριθμού εργασιών του πιστοποιητικού πληρωμής του τελικού λογαριασμού του έργου, με ποσοστό συμπλήρωσης διαφορετικό από το συνολικό ποσοστό του 100% και συνολικής αξίας της αλλαγής ύψους €73.383 – με μείωση του αρχικού ποσού του συμβολαίου ύψους €3.173.

Η ΚΕΑΑ στην απόφαση της, ημερ. 11.11.2015, αφού ενημερώθηκε από τον εκπρόσωπο της ΕΔΛ για το θέμα, ενέκρινε εκπρόθεσμα τις αλλαγές, σύμφωνα με τις εισηγήσεις της ΤΕΑΑ. Ταυτόχρονα, με επιστολή της ημερ. 19.11.2015 προς τον Έπαρχο Λάρνακας, υπέδειξε πώς η ΕΔΛ θα πρέπει να ζητήσει ενημέρωση από το Κοινοτικό Συμβούλιο (ΚΣ) σχετικά με τα μέτρα που έλαβε κατά του Αρχιτέκτονα του έργου για τον μη επαγγελματικό χειρισμό του θέματος και, παράλληλα ζήτησε από την ΕΔΛ, όπως υποδεικνύει στο ΚΣ ότι οι

εν λόγω αλλαγές οφείλονταν σε αμέλεια και λανθασμένη χωροθέτηση του κτηρίου από τον Αρχιτέκτονα. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να προχωρήσει σε σχετική καταγγελία στο ΕΤΕΚ. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η ΚΕΑΑ εισηγήθηκε όπως μη καταβληθεί οποιοδήποτε επιπρόσθετο ποσό στον Αρχιτέκτονα, πέραν της προβλεπόμενης στη σύμβαση του αμοιβής.

Με επιστολή μας ημερ. 13.1.2016, προς τον Έπαρχο Λάρνακας, ζητήσαμε όπως ενημερώσει τόσο την Υπηρεσία μας όσο και την ΚΕΑΑ, σχετικά με τις ενέργειες του για συμμόρφωση με τις υποδείξεις της ΚΕΑΑ.

Ο Έπαρχος Λάρνακας μάς πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι ενημέρωσε το ΚΣ σχετικά με το περιεχόμενο της επιστολής της ΚΕΑΑ και ζήτησε όπως συμμορφωθεί με τις υποδείξεις της.

Στη συνέχεια το ΚΣ ενημέρωσε το Γραφείο του Επάρχου Λάρνακας για την απόφαση του να μην προχωρήσει στην καταγγελία του Αρχιτέκτονα προς το ΕΤΕΚ. Όσον αφορά το θέμα της αμοιβής του Αρχιτέκτονα, το ΚΣ αποφάσισε ότι αυτή θα αφορά μόνο το ποσό της προβλεπόμενης αρχικής αμοιβής του χωρίς οποιαδήποτε επιπρόσθετη αμοιβή για την ετοιμασία των τροποποιημένων σχεδίων για εξασφάλιση νέας Πολεοδομικής Άδειας και καλυπτικής Άδειας Οικοδομής λόγω της αλλαγής της χωροθέτησης του έργου.

Σύσταση: Η Επαρχιακή Διοίκηση να ενημερώνει τους ιδιώτες Συμβούλους Μελετητές (ΣΜ) που πρόκειται να συμβληθούν μαζί της αναφορικά με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τους και, στο στάδιο υλοποίησης των έργων, να διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους, ώστε αφενός να εξασφαλίζεται η πιστή εφαρμογή των όρων των συμβάσεων που έχουν υπογράψει και, αφετέρου, να μειώνεται ο κίνδυνος να παρουσιαστούν προβλήματα (παρατάσεις, οικονομικές επιβαρύνσεις).

2.6.2 ΤΜΗΜΑ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΟΜΕΤΡΙΑΣ

Προϋπολογισμός. Ο Προϋπολογισμός του Τμήματος για το έτος 2015 προνοούσε έσοδα €104,9 εκ. και δαπάνες €121,3 εκ. Τα πραγματικά έσοδα για το έτος ανήλθαν στα €79,6 εκ. και οι δαπάνες στα €116,3 εκ. σε σύγκριση με €85,1 εκ. και €114,5 εκ. το 2014, αντίστοιχα. Η μείωση των εσόδων του Τμήματος κατά το 2015, οφείλεται στη μείωση των εσόδων από τέλη και δικαιώματα τα οποία ανήλθαν σε €73,4 εκ. (€79,3 εκ. το 2014), λόγω κυρίως του μειωμένου αριθμού των μεταβιβάσεων ακίνητης ιδιοκτησίας.

Καθυστερημένα έσοδα. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, τα καθυστερημένα έσοδα, που αφορούν κυρίως σε μισθώματα κρατικής γης και στη συνεισφορά Δήμων και Κοινοτήτων για πολεοδομικά έργα, ανήλθαν στις 31.12.2015 σε €15.259.459 σε σύγκριση με €11.886.535 το 2014. Σημειώνεται ότι, ποσό ύψους €8.990.924 αφορά στο σύνολο των καθυστερημένων ενοικίων από μίσθωση κρατικής γης σε όλες τις Επαρχίες, ενώ ποσό ύψους €6.026.421 αφορά στο σύνολο των καθυστερημένων ποσών στον Κλάδο Εκτιμήσεων σε όλες τις Επαρχίες, στο οποίο περιλαμβάνονται κυρίως οφειλές των Δήμων/Κοινοτήτων για τη συνεισφορά τους για πολεοδομικά έργα, που δεν καταβλήθηκαν στο Κράτος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, ο Δήμος Λεμεσού οφείλει στο Τμήμα ως συνεισφορά του για απαλλοτριώσεις για πολεοδομικά έργα ποσό ύψους €2.926.615, ενώ για τον ίδιο σκοπό ο Δήμος Λακατάμειας οφείλει €270.605, το Κοινοτικό Συμβούλιο Αγρού €253.020 και ο Δήμος Στροβόλου €249.651. Αναφέρεται σχετικά ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει αποκόψει εντός του 2015 μέρος των καθυστερημένων οφειλών ορισμένων Δήμων/Κοινοτήτων από την κρατική χορηγία που τους αναλογεί συνολικού ύψους €1.583.449, σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 21.10.2009.

Σύσταση: Θα πρέπει να διαμορφωθεί σχέδιο δράσης και να τεθούν χρονοδιαγράμματα για είσπραξη των καθυστερημένων εσόδων, περιλαμβανομένης της πιστής εφαρμογής της σχετικής εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου με την οποία καθορίζονται διαδικασίες είσπραξης των εσόδων του Κράτους.

Έργα που προβλέπονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και αφορούν στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Στο Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού

Σταθερότητας και της Κυπριακής Δημοκρατίας περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, έργα τα οποία αφορούν στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Τα κυριότερα έργα είναι:

(α) Γενική Εκτίμηση Ακίνητης Ιδιοκτησίας. Περίπου 1,1 εκ. τεμάχια γης και 500.000 μονάδες οικοδομών, διαμερισμάτων καταστημάτων και άλλων ειδών ιδιοκτησίας θα έπρεπε, σύμφωνα με το Μνημόνιο, να εκτιμηθούν σε τιμές 1.1.2013 μέχρι τον Ιούνιο του 2014, έργο το οποίο ολοκληρώθηκε εντός των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Με βάση το τελευταίο επικαιροποιημένο μνημόνιο ημερ. 12.9.2015, μέχρι τέλος Οκτωβρίου 2015 θα πρέπει να υιοθετηθεί νομοθεσία η οποία να καθορίζει τη συχνότητα διεξαγωγής Γενικής Εκτίμησης, η οποία να είναι εντός της κάθε τριετίας, αρχόμενη από την 1^η Ιανουαρίου 2018. Το Τμήμα ετοίμασε σχετικό προσχέδιο νομοσχεδίου το οποίο διαβιβάστηκε στις 23.9.2015 στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για νομοτεχνικό έλεγχο. Το θέμα εκκρεμεί.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, μέχρι τις 31.3.2016 εκκρεμούσε στο Τμήμα η εξέταση 10.498 από σύνολο 34.541 αιτήσεων διόρθωσης λάθους που υποβλήθηκαν στο Τμήμα και 1.562 από σύνολο 1.656 αιτήσεων ενστάσεων που αφορούν στη Γενική Εκτίμηση. Επίσης, σύμφωνα με επιστολή του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού Αμαθούντας ημερ. 19.5.2015, στα αρχεία που στάλθηκαν από το Τμήμα προς το Συμβούλιο σχετικά με τις αξίες ακινήτων 1.1.2013 δεν συμπεριλαμβάνονται οι εκτιμημένες αξίες των μισθώσεων που βρίσκονται εντός 2 συγκεκριμένων βιομηχανικών περιοχών στη Λεμεσό.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για επίσπευση της διαδικασίας κατάλληλης ενημέρωσης των σχετικών αρχείων που αφορούν στις εκτιμήσεις όλων των ακινήτων σε αξίες 1.1.2013, περιλαμβανομένων των μισθώσεων σε όλες τις βιομηχανικές περιοχές και ενημερωθούν σχετικά τα επηρεαζόμενα Τμήματα και Οργανισμούς.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε ότι η ολοκλήρωση της διαδικασίας καταγραφής και εκτίμησης των μισθώσεων σε κρατικά ακίνητα σε όλες τις Επαρχίες, θα ολοκληρωθεί μέχρι 31.12.2016. Επίσης, ανέφερε ότι η περίοδος των ενστάσεων έχει λήξει στις 25.10.2016 και αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί και η εξέταση περί τα τέλη του 2016.

(β) Έκδοση Τίτλων Ιδιοκτησίας για όλες τις αναπτύξεις. Μέχρι το τέλος του 2015 πρέπει να εκκρεμούν για έκδοση λιγότεροι από 3.500 τίτλοι ιδιοκτησίας για αναπτύξεις γης που να είναι καθυστερημένοι πέραν των 6 μηνών. Επιπρόσθετα, από τον Ιανουάριο 2016, θα πρέπει να εκδίδονται αναφορικά με τις εκκρεμούσες υποθέσεις, τουλάχιστον 3.000 τίτλοι ιδιοκτησίας, μηνιαίως. Ειδικότερη αναφορά για την έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας γίνεται σε άλλη παράγραφο της παρούσας έκθεσης.

Σχέδιο ιδιωτικοποιήσεων/Μεταβίβαση κρατικής γης στην Κεντρική Τράπεζα. Σύμφωνα με το Μνημόνιο Συναντίληψης (πρόνοια 3.5 του επικαιροποιημένου μνημονίου ημερ. 12.9.2015), οι Κυπριακές Αρχές για την υποβοήθηση της οικονομικής αποδοτικότητας και την αποκατάσταση της βιωσιμότητας του χρέους, θα προωθήσουν Σχέδιο ιδιωτικοποιήσεων κρατικών επιχειρήσεων και ημικρατικών οργανισμών καθώς και ακινήτων και γης που ανήκουν στο Κράτος.

Σύμφωνα με επιστολή του Τμήματος ημερ. 30.5.2014 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, στα πλαίσια των Αποκρατικοποιήσεων με βάση την πρόνοια του Μνημονίου Συναντίληψης, ετοιμάστηκε πίνακας κρατικών τεμαχίων (38) με κατά προσέγγιση αξία ύψους €540 εκ. περίπου. Επίσης ετοιμάστηκε σχετικός πίνακας κρατικής ακίνητης ιδιοκτησίας που θα περιλαμβάνεται στην ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων (asset swap) με την Κεντρική Τράπεζα, με κατά προσέγγιση αξία ύψους €1,2 δισ. περίπου, η οποία ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος ημερ. 22.4.2016, αναπροσαρμόστηκε σε €914,6 εκ. περίπου λόγω μείωσης της αγοραίας αξίας της.

Επίσης, σύμφωνα με σχετική επιστολή του Τμήματος, ημερ. 27.1.2016, ετοιμάστηκε και νέα προτεινόμενη λίστα με επιπλέον 14 τεμάχια κρατικής γης προς αποκρατικοποίηση. Όπως αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στα πρακτικά συνεδρίας στο Υπουργείο Εσωτερικών ημερ. 27.2.2015 για το θέμα της αξιοποίησης κρατικής γης, υπάρχει τεράστια διαφορά στις αξίες των ακινήτων που θα μεταβιβαστούν στην Κεντρική Τράπεζα, όπως αυτές υπολογίστηκαν από το ΤΚΧ, το οποίο εκτίμησε τα ακίνητα για το συνολικό ποσό των €1,2 δισ. και του ιδιώτη εκτιμητή της Κεντρικής Τράπεζας για τις εκτιμήσεις του οποίου αναφέρεται ότι «η συνολική αξία των ακινήτων, με βάση το δείγμα που λήφθηκε, υπολογίζεται στα €650 εκ.».

Αναφορικά με τα πιο πάνω σημειώνονται τα ακόλουθα:

(α) Για οποιαδήποτε αποξένωση κρατικής περιουσίας, είτε για να δοθεί στην Κεντρική Τράπεζα είτε για να αποκρατικοποιηθεί, απαιτείται τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας. Αναφέρεται σχετικά ότι το άρθρο 18 του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου, Κεφ. 224 δεν επιτρέπει την αποξένωση κρατικής περιουσίας για τους πιο πάνω σκοπούς.

Ο Διευθυντής μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα ετοίμασε νομοσχέδιο για τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας το οποίο εκκρεμεί στη Βουλή από τις 29.10.2014. Το εν λόγω νομοσχέδιο συζητήθηκε επανειλημμένα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, με την τελευταία συνεδρία να έχει διεξαχθεί στις 19.11.2015.

(β) Επισημαίνουμε τις μεγάλες διαφορές στις σχετικές εκτιμήσεις του ΤΚΧ και των ιδιωτών εκτιμητών, όπως αυτές αναφέρονται πιο πάνω. Ζητήσαμε από το Τμήμα να μας πληροφορήσει κατά πόσο έχουν διερευνηθεί οι λόγοι που προβάλλουν σχετικά οι ιδιώτες εκτιμητές και πως θα διασφαλιστεί ότι η οποιαδήποτε αποξένωση κρατικής περιουσίας δεν θα αποβεί εις βάρος του δημοσίου.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε ότι έγινε συνάντηση με τον ιδιώτη εκτιμητή στην παρουσία του Έφορου Αποκρατικοποιήσεων. Οι διαφορές στις παραδοχές εκτιμήσεων μεταξύ του Τμήματος και του ιδιώτη εκτιμητή έχουν καταγραφεί, με σκοπό να ενημερωθεί ο Έφορος Αποκρατικοποιήσεων. Δεν υπήρξε οποιαδήποτε άλλη ενημέρωση ή οδηγίες επί του θέματος.

Σύσταση: Συστήνεται όπως ληφθούν το συντομότερο οι αναγκαίες αποφάσεις, ώστε η εκκρεμότητα να διευθετηθεί το ταχύτερο με τον τρόπο που θα προκύψει από τη σχετική απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων ως προς την τροποποίηση ή μη της νομοθεσίας.

Καθυστέρηση στην καταβολή αποζημιώσεων λόγω απαλλοτριώσεων - Εντάλματα κατάσχεσης κινητής περιουσίας εναντίον της Δημοκρατίας. Εξακολουθεί να παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην καταβολή των πιο πάνω αποζημιώσεων, η οποία οφείλεται, μεταξύ άλλων, στη χρονοβόρα διαδικασία μέχρι τον καθορισμό του τελικού ποσού της αποζημίωσης και στα περιορισμένα κονδύλια του Προϋπολογισμού σε σχέση με τις καταβλητέες αποζημιώσεις. Ως αποτέλεσμα, στο τέλος κάθε χρόνου εκκρεμούν σημαντικά ποσά αποζημιώσεων, περιλαμβανομένων και οφειλών προς το Ταμείο Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών, ενώ το Κράτος επιβαρύνεται με πολύ ψηλά ποσά τόκων. Αναφέρεται επίσης ότι, σε αρκετές περιπτώσεις οι επηρεαζόμενοι ιδιοκτήτες εξασφαλίζουν εντάλματα κατάσχεσης εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας, λόγω απλήρωτων αποζημιώσεων κατόπιν αποφάσεων Δικαστηρίων

σε σχετικές Παραπομπές. Τον Μάρτιο του 2016, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, εκκρεμούσαν παγκύπρια συνολικά 124 εντάλματα κατάσχεσης εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας για καταβολή ποσού αποζημίωσης €14,2 εκ. περιλαμβανομένων τόκων και άλλων εξόδων. Σύμφωνα επίσης με επιστολή του Τμήματος ημερ. 11.3.2016, στις 31.12.2015 το οφειλόμενο ποσό για αποζημιώσεις λόγω απαλλοτριώσεων προς επηρεαζόμενους ιδιοκτήτες, συμπεριλαμβανομένων τόκων μέχρι τις 31.12.2015 ανέρχεται σε €340,3 εκ. περίπου. Το ποσό, σύμφωνα με την ανάλυση του Τμήματος, αποτελείται από ποσά προσφερθέντα στους ιδιοκτήτες γης αλλά μη αποδεχθέντα (€125,3 εκ.) και ποσά αποδεχθέντα, περιλαμβανομένων ποσών που αφορούν σε αποφάσεις Δικαστηρίου, αλλά μη καταβληθέντα στους δικαιούχους, (€215 εκ.) μέχρι τον Δεκέμβριο 2015.

Επισημάναμε ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 23 του Συντάγματος, και το Άρθρο 12 του περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμου, οι αποζημιώσεις καταβάλλονται τοις μετρητοίς και προκαταβολικά.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε ότι ο κυριότερος λόγος που δεν καταβάλλονται έγκαιρα τα οφειλόμενα ποσά αποζημίωσης, είναι τα περιορισμένα κονδύλια που διατίθενται για τις απαλλοτριώσεις. Πρόσθεσε επίσης ότι το Τμήμα εισηγήθηκε παλαιότερα προς το Υπουργείο Οικονομικών την εξασφάλιση σχετικού δανείου με επιτόκιο πολύ χαμηλότερο από αυτό που πρέπει να καταβάλει η Δημοκρατία προς τους ιδιοκτήτες απαλλοτριωθείσας γης. Επίσης, ο Διευθυντής μάς ανέφερε ότι για τις Επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού για τις οποίες τα αιτήματα για πληρωμές για αποδεχθέντα ποσά αποζημιώσεων είναι πέραν των διαθέσιμων πιστώσεων, έχουν ετοιμαστεί κατάλογοι προτεραιότητας πληρωμής.

Σύσταση: Συστήνεται όπως, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, ετοιμαστεί σχετικό χρονοδιάγραμμα καταβολής των αποζημιώσεων στη βάση κατάταξης των οφειλών του Κράτους κατά σειρά προτεραιότητας, σύμφωνα με τα κριτήρια που έθεσε το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24.4.2013.

Ανακλήσεις έργων απαλλοτρίωσης. Από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας σε πολλές περιπτώσεις έργων απαλλοτρίωσης διαπιστώθηκαν, μεταξύ άλλων, αδυναμίες και προβλήματα στον προγραμματισμό και την εκτέλεση των έργων, σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες, μη υλοποίηση των έργων εντός της προθεσμίας που θέτει το Σύνταγμα και η σχετική νομοθεσία και αδυναμία του Κράτους να καταβάλει τις σχετικές αποζημιώσεις μέσω των ετήσιων Προϋπολογισμών.

Τα πιο πάνω, καθώς επίσης η συσσώρευση σημαντικών οφειλών του δημοσίου για αποζημιώσεις απαλλοτριώσεων και η υφιστάμενη οικονομική κρίση, φαίνεται να οδήγησαν το Κράτος στην επαναξιολόγηση των έργων απαλλοτρίωσης και στην ανάκληση απαλλοτριώσεων ακίνητης περιουσίας για έργα τα οποία δεν είναι εφικτό να υλοποιηθούν άμεσα ή/και δεν κρίνεται απόλυτα αναγκαία η υλοποίησή τους στο εγγύς μέλλον. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος την περίοδο Αυγούστου 2012 – Ιούλιο 2016 ανακλήθηκαν 28 έργα απαλλοτρίωσης, για τα οποία το ποσό της αποζημίωσης που δεν θα χρειαστεί να καταβληθεί είναι πέραν των €170,5 εκ.

Σύσταση: Αναμένεται από το Κράτος να προβαίνει σε απαλλοτρίωση ακίνητης ιδιοκτησίας για έργα τα οποία υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιηθούν όπως ορίζει το Σύνταγμα και ο Νόμος και όπως υπάρχει μεταξύ άλλων, στενή συνεργασία των απαλλοτριούσων Αρχών με το Υπουργείο Οικονομικών, για αποφυγή των προβλημάτων που δημιουργούνται.

Ιδιοκτήτες ακινήτων χωρίς αριθμό Πολιτικής Ταυτότητας. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, τον Αύγουστο 2015 υπήρχαν καταχωρημένα στο μηχανογραφικό σύστημα του Τμήματος με διακριτικό αριθμό που δεν ταυτίζεται με τον αριθμό πολιτικής ταυτότητας, αφού αυτός δεν είναι γνωστός, συνολικά 262.300 περίπου φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι ιδιοκτήτες σημαντικής ακίνητης περιουσίας στις

ελεύθερες περιοχές η αξία της οποίας, συνολικά ανέρχεται σε €1,66 δισ. σε τιμές 1.1.1980. Σχετικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας ημερ. 13.1.2015, τα οποία στάλθηκαν ηλεκτρονικά στην Υπηρεσία μας στις 2.4.2015, φαίνεται να υπάρχουν 36.500 περίπου περιπτώσεις προσώπων με διακριτικό αριθμό που δεν ταυτίζεται με τον αριθμό πολιτικής ταυτότητας των οποίων η συνολική αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας σε τιμές 1.1.1980, υπερβαίνει τις €12.500, ανά περίπτωση, και σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία υπόκεινται σε φορολογίες.

Λόγω του πιο πάνω και του γεγονότος ότι για την επιβολή του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας του δημοτικού τέλους, του τέλους βελτίωσης και των αποχετευτικών τελών, λαμβάνονται σχετικά στοιχεία από το Τμήμα, προκύπτει απώλεια σημαντικών εσόδων τόσο για το Κράτος όσο και για τις Τοπικές Αρχές εφόσον για τα τεμάχια αυτά δεν θα είναι δυνατόν να επιβληθούν οι σχετικές φορολογίες.

Ζητήσαμε από το Τμήμα να μας ενημερώσει για οποιαδήποτε επικαιροποιημένα στοιχεία, σε περίπτωση που το Τμήμα έχει εντοπίσει τα στοιχεία ιδιοκτητών ακινήτων με διακριτικό αριθμό που δεν ταυτίζεται με τον αριθμό πολιτικής ταυτότητας.

Σύσταση: Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για εντοπισμό των στοιχείων των ιδιοκτητών ακινήτων που είναι καταχωρημένα χωρίς πολιτική ταυτότητα τόσο μέσω άλλων κυβερνητικών Τμημάτων και Τοπικών Αρχών όσο και με τη βοήθεια των ιδιοκτητών ακινήτων που συνορεύουν με αυτά.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς ανέφερε ότι σε όλες τις περιπτώσεις δικαιοπρασιών που το όνομα του φυσικού προσώπου, είναι καταχωρημένο στο μηχανογραφικό σύστημα με διακριτικό αριθμό που δεν ταυτίζεται με τον αριθμό πολιτικής ταυτότητας, δόθηκαν οδηγίες να γίνεται η απαραίτητη διόρθωση, αφού πρώτα γίνει ο απαραίτητος έλεγχος και συσχετισμός, ενώ τα Επαρχιακά Κτηματολογικά Γραφεία εργάζονται με σκοπό την οριστική διευθέτηση του θέματος.

Έκδοση τίτλων ιδιοκτησίας. Με βάση το τελευταίο επικαιροποιημένο Μνημόνιο Σεπτεμβρίου 2015, μέχρι το τέλος του 2015 πρέπει να εκκρεμούν για έκδοση λιγότεροι από 3.500 τίτλοι ιδιοκτησίας για αναπτύξεις γης που να είναι καθυστερημένοι πέραν των 6 μηνών. Επιπρόσθετα, από τον Ιανουάριο 2016, θα πρέπει να εκδίδονται αναφορικά με τις εκκρεμούσες υποθέσεις, τουλάχιστον 3.000 τίτλοι ιδιοκτησίας, μηνιαίως.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος τα οποία δεν επιβεβαιώθηκαν από την Υπηρεσία μας, στις 31.12.2015 εκκρεμούσαν συνολικά περίπου 4.663 υποθέσεις από τις οποίες αναμένεται να εκδοθούν 39.473 τίτλοι ιδιοκτησίας (26.035 τίτλοι ιδιοκτησίας αφορούν μνημονιακή υποχρέωση). Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με το Τμήμα, τον Μάιο του 2016 εκκρεμούσαν συνολικά περίπου 5.908 υποθέσεις από τις οποίες αναμένεται να εκδοθούν 54.188 τίτλοι ιδιοκτησίας (38.750 τίτλοι ιδιοκτησίας αφορούν μνημονιακή υποχρέωση), οι 21.887 με τη διαδικασία αίτησης από τον εγγεγραμμένο ιδιοκτήτη και 26.589 με τη διαδικασία του αναγκαστικού εκσυγχρονισμού, με βάση την εξουσία που παρέχεται στον Διευθυντή, ενώ υπήρχαν επιπλέον 5.712 περίπου (εκτίμηση του Τμήματος) τίτλοι για τους οποίους, σύμφωνα με το Τμήμα, δεν άρχισε ακόμη οποιαδήποτε εργασία.

Επισημαίνεται ότι για την περίοδο Ιανουαρίου 2016 – Μαΐου 2016, παρόλο που με βάση το Μνημόνιο Συναντίληψης θα πρέπει να εκδίδονται τουλάχιστον 3.000 τίτλοι μηνιαίως, εκδόθηκαν συνολικά 3.699 μόνο, ενώ εξακολουθεί να εκκρεμεί πολύ μεγάλος αριθμός τίτλων ιδιοκτησίας.

Σημειώνεται επίσης ότι, παρά τις τροποποιήσεις στη σχετική νομοθεσία που σημειώθηκαν την περίοδο 2011-2015, δεν φαίνεται να προχωρά με γοργούς ρυθμούς η διαδικασία έκδοσης τίτλων, καθώς και η μεταβίβαση των ακινήτων στους εγκλωβισμένους αγοραστές. Αναφέρεται σχετικά ότι μεγάλος αριθμός υποθέσεων, οι οποίες έχουν σταλεί στις αρμόδιες Αρχές για θέματα που αφορούν άδειες διαίρεσης ή/και σχετικά πιστοποιητικά, εξακολουθούν να εκκρεμούν, ενώ αρκετές άλλες φαίνεται να εκκρεμούν στο Τμήμα κυρίως για χωρομετρική εργασία.

Λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό περιπτώσεων για τις οποίες, για διάφορους λόγους, εκκρεμεί η έκδοση τίτλων, είναι φανερό ότι αν τελικά διευθετηθούν, θα ενισχυθούν σημαντικά τα έσοδα του δημοσίου.

Σύσταση: Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για έκδοση των τίτλων που εκκρεμούν και διεκπεραίωση των μεταβιβάσεων που θα προκύψουν, τόσο για εξυπηρέτηση του πολίτη όσο και για αύξηση των εσόδων του Κράτους. Η Υπηρεσία μας συστήνει επίσης να μελετηθεί το ενδεχόμενο όπως, σε συνεργασία και συντονισμό με τις αρμόδιες οικοδομικές και πολεοδομικές Αρχές, εφαρμοστεί σύστημα συνεχούς παρακολούθησης της αδειοδότησης αναπτύξεων σε συσχετισμό με την έκδοση των τίτλων ιδιοκτησίας.

Κλάδος Κρατικής γης.

(α) Καθυστέρηση στην εξέταση των αιτήσεων του Κλάδου κρατικής γης. Η εξέταση των αιτήσεων στον Κλάδο κρατικής γης που αφορούν εκμίσθωση κρατικής γης, παραχώρηση, ανταλλαγή κ.λπ., καθυστερεί σημαντικά από το Τμήμα. Επισημαίνεται ότι η καθυστέρηση που παρατηρείται σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αδικαιολόγητη αφού εκκρεμούν αιτήσεις μέχρι 20 και πλέον έτη, με ενδεχόμενο, μεταξύ άλλων, σε κάποιες περιπτώσεις, οι αιτητές να έπαυσαν να ενδιαφέρονται, ενώ σε άλλες περιπτώσεις προκύπτει απώλεια δημοσίων εσόδων από ενοίκια κρατικής γης.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, στις 31.12.2015 εκκρεμούσαν για επιτόπια έρευνα 7.087 αιτήσεις για διάθεση κρατικής γης στον Κλάδο, ενώ στις 14.7.2016 εκκρεμούσαν 12.017 αιτήσεις (δεν συμπεριλαμβάνονται οι επεμβάσεις σε κρατική γη).

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για έγκαιρη διεκπεραίωση των αιτήσεων του Κλάδου κρατικής γης.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε ότι μετά από σχετικές οδηγίες του, επιπρόσθετα με τις επείγουσες υποθέσεις, ετοιμάζονται και υποβάλλονται στην αρμόδια Υπουργική Επιτροπή και παλιές υποθέσεις, οι οποίες εκκρεμούν για χρόνια.

(β) Παράνομη επέμβαση ιδιώτη πάνω σε κρατική παραλιακή γη στη Λάρνακα. Ιδιώτης στη Λάρνακα του οποίου η σύμβαση μίσθωσης έληξε από το 1987 και έκτοτε δεν ανανεώθηκε, εξακολουθεί, να κάνει χρήση/επέμβαση σε κρατική γη στην παράκτια περιοχή νότια του αεροδρομίου Λάρνακας που βρίσκεται εντός της περιοχής των Αλυκών Λάρνακας, η οποία έχει ενταχθεί στο δίκτυο «Natura 2000», ενώ έχει δημιουργηθεί εδώ και χρόνια παράνομος κατασκηνωτικός χώρος. Όπως αναφέραμε και στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2012, το Υπουργικό Συμβούλιο, με σχετικές αποφάσεις του ημερ. 18.2.1993 και 24.1.1999, απέρριψε αίτημά του για ανανέωση της σύμβασης και, παράλληλα αποφάσισε όπως αυτός καταβάλει δικαιώματα για τον κατασκηνωτικό χώρο (παράνομη κατοχή και χρήσης παραλιακής γης) από το 1986 μέχρι την άρση της επέμβασης, καθώς και τη λήψη δικαστικών μέτρων εναντίον του, τόσο από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, για την παράνομη επέμβαση σε κρατική γη, όσο και από τον Έπαρχο Λάρνακας για ανέγερση οικοδομής χωρίς άδεια από την αρμόδια Αρχή.

Το θέμα παραπέμφθηκε από το Τμήμα στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και καταχωρίστηκε η αγωγή αρ. 725/10. Σύμφωνα με επιστολή του Τμήματος ημερ. 18.1.2016 προς τον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών «Στη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 19.3.2015 μεταξύ του Υπουργού Εσωτερικών και της Επιτροπής του Κατασκηνωτικού Χώρου, αναφέρθηκε ότι η αγωγή με αριθμό 725/10, η οποία αφορά την παράνομη ανέγερση του εστιατορίου σε κρατική γη, απερρίφθη από το Δικαστήριο, όσον αφορά δε το θέμα της παράνομης ανέγερσης οικίας στην κρατική γη, δεν έχουν ληφθεί ακόμα οποιαδήποτε μέτρα». Το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα.

Σύσταση: Συστήνεται όπως, ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο και τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για άρση των επεμβάσεων και είσπραξη των ενδιάμεσων οφειλών.

Ο Διευθυντής μάζ ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι αναμένεται η απάντηση του Υπουργείου Εσωτερικών για να αποφασιστούν, σε συνεργασία και με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, οι οποιεσδήποτε ενέργειες εκ μέρους του Τμήματος.

2.6.3 ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, ο ετήσιος έλεγχος του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως δεν διεξήχθη, λόγω έλλειψης προσωπικού. Τα πιο κάτω θέματα προέκυψαν από τη διερεύνηση ειδικών θεμάτων και καταγγελιών που αφορούν στο Τμήμα.

Έλεγχος Τροποποίησης Σχεδίων Ανάπτυξης.

Όπως αναφέρεται στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το έτος 2014, με την εκπόνηση ή τροποποίηση των Σχεδίων Ανάπτυξης από το Κράτος, στα πλαίσια του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, σε ορισμένες περιπτώσεις οι αξίες των ιδιοκτησιών που επηρεάζονται αυξάνονται σημαντικά. Η Υπηρεσία μας έκρινε αναγκαία τη διεξαγωγή ελέγχου, με σκοπό τη διαπίστωση κατά πόσο ακολουθούνται νόμιμες και αξιόπιστες διαδικασίες που να διασφαλίζουν την τεκμηριωμένη και αμερόληπτη λήψη αποφάσεων.

Λόγω της πολυπλοκότητας του συστήματος του πολεοδομικού σχεδιασμού και της ευρείας έκτασης που καλύπτει, ο έλεγχος επικεντρώθηκε στην τελευταία τροποποίηση των Τοπικών Σχεδίων κατά τα έτη 2012 – 2014.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε σε δειγματοληπτική βάση και εστιάστηκε από το στάδιο της υποβολής ενστάσεων μέχρι την έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο, των Τοπικών Σχεδίων Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου.

Συμπεράσματα/διαπιστώσεις ελέγχου:

(α) Εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας 2012 - Διοικητική περιοχή Δήμου Γερίου - Έντεκα ενστάσεις οι οποίες αφορούσαν ένταξη γεωργικής ζώνης σε οικιστική.

(i) Η τροποποίηση της πολεοδομικής ζώνης από το Υπουργικό Συμβούλιο, έγινε κατόπιν εισήγησης της Υπουργού Εσωτερικών παρόλο που οι ενστάσεις που αφορούσαν την συγκεκριμένη περιοχή απορρίφθηκαν από την Επιτροπή Μελέτης Ενστάσεων (ΕΜΕ) βάσει πολεοδομικών δεδομένων.

(ii) Μεταξύ των ιδιοκτητών των τεμαχίων που εντάχθηκαν, περιλαμβάνονται Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα και υψηλόβαθμοι δημόσιοι υπάλληλοι.

(β) Εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Λεμεσού 2013 - Διοικητική περιοχή Κ. Σ. Αγίου Τύχωνα - Μία ένσταση που αφορούσε τεμάχιο που βρισκόταν σε τουριστική ζώνη και ζητήθηκε αναβάθμιση του συντελεστή δόμησης για ξενοδοχεία από 50% σε 60%.

(i) Η τροποποίηση της πολεοδομικής ζώνης από το Υπουργικό Συμβούλιο, έγινε κατόπιν εισήγησης της Υπουργού Εσωτερικών, παρόλο που η ένσταση που υποβλήθηκε απορρίφθηκε από την ΕΜΕ βάσει πολεοδομικών δεδομένων.

(ii) Οι εταιρείες που υπέβαλαν ένσταση ανήκουν σε εργοληπτική εταιρεία η οποία είναι συγγενική δημόσιας εταιρείας στην οποία κατέχει σημαντική συμμετοχή Πολιτικώς Εκτεθειμένο Πρόσωπο.

(iii) Όπως διαφαίνεται, ο πραγματικός λόγος που ζητήθηκε από το Υπουργείο ο τερματισμός του περιορισμού του ελάχιστου εμβαδού του προς ανάπτυξη τεμαχίου που προνοούσε η τροποποίηση, ήταν η εξυπηρέτηση των απαιτήσεων για ανάπτυξη του τεμαχίου της ένστασης.

(iv) Οι οδηγίες για τερματισμό της πρόνοιας για τον περιορισμό του ελάχιστου εμβαδού δόθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών, χωρίς να είναι το αρμόδιο όργανο.

(v) Στο δημοσιευμένο Τοπικό Σχέδιο Λεμεσού δεν δίνεται πληροφόρηση για τον τερματισμό του περιορισμού με αποτέλεσμα να μην διασφαλίζεται η ενημέρωση του κοινού και κατά συνέπεια η διαφάνεια των διαδικασιών.

(γ) **Εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Λεμεσού 2013 - Διοικητική περιοχή Κ. Σ. Πάνω Πολεμιδιών** - Μία ένσταση για ένταξη ενός τεμαχίου από αγροτική ζώνη σε οικιστική.

(i) Ενώ η ένσταση αφορούσε ένταξη σε οικιστική, η εισήγηση της Υπουργού Εσωτερικών που περιλήφθηκε εκ των υστέρων, αφορούσε σε ζώνη Γα4 – Εξειδικευμένες Αναπτύξεις.

(ii) Η ένσταση του Κ.Σ. Π. Πολεμιδιών ετοιμάστηκε από Πολιτικώς Εκτεθειμένο Πρόσωπο στο οποίο ανήκει εταιρεία παροχής υπηρεσιών για θέματα ανάπτυξης και τοπικής αυτοδιοίκησης.

(iii) Οι οδηγίες για ένταξη του τεμαχίου σε ζώνη Γα4 - Εξειδικευμένες Αναπτύξεις δόθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών, χωρίς να είναι το αρμόδιο όργανο.

(iv) Στο δημοσιευμένο Τοπικό Σχέδιο Λεμεσού, δεν περιλαμβάνεται η τροποποίηση με αποτέλεσμα να μην διασφαλίζεται η ενημέρωση του κοινού και κατά συνέπεια η διαφάνεια των διαδικασιών.

(δ) **Εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Λεμεσού 2013 - Διοικητική περιοχή Δήμου Γερμασόγειας** - Επτά ενστάσεις για ένταξη τεμαχίων από αγροτική ζώνη σε οικιστική.

(i) Η ένταξη της περιοχής έγινε χωρίς να περιληφθεί οποιαδήποτε πρόνοια που να διασφαλίζει την περιβαλλοντική προστασία της.

(ii) Ανάμεσα στους ιδιοκτήτες των τεμαχίων της περιοχής που επηρεάστηκε περιλαμβάνονται Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα και εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα κατασκευής ακινήτων.

(ε) **Εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Πάφου 2013.- Διοικητική περιοχή Κ.Σ. Κισσόνεργας** - Οκτώ ενστάσεις για ένταξη από αγροτική ζώνη σε παραθεριστική.

(i) Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την τροποποίηση της πολεοδομικής ζώνης προς ικανοποίηση των ενστάσεων, χωρίς επαρκή αιτιολόγηση της απόφασής του.

(ii) Οι εταιρείες που υπέβαλαν ένσταση και στις οποίες ανήκει το μισό σχεδόν μέρος της έκτασης που επηρεάστηκε, ανήκουν σε μία εργοληπτική εταιρεία.

(στ) **Εγκριμένο Τοπικό Σχέδιο Πάφου 2013 - Διοικητική περιοχή Κ.Σ. Τρεμιθούσας** – Τρεις ενστάσεις για ένταξη από αγροτική ζώνη και ζώνη προστασίας, σε οικιστική ή βιομηχανική ζώνη.

(i) Το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την τροποποίηση της πολεοδομικής ζώνης προς ικανοποίηση των ενστάσεων χωρίς επαρκή αιτιολόγηση.

(ii) Όπως διαπιστώθηκε, η ιδιοκτήτρια δύο τεμαχίων στην εν λόγω περιοχή είναι σύζυγος Πολιτικώς Εκτεθειμένου Προσώπου.

Γενικές παρατηρήσεις και σχόλια:

(i) Διαπιστώνεται κενό στη νομοθεσία αναφορικά με τη διενέργεια εκτίμησης επιπτώσεων στο περιβάλλον κατά την εκπόνηση/τροποποίηση των Σχεδίων Ανάπτυξης.

(ii) Η έλλειψη επαρκούς αιτιολόγησης της απόφασης τροποποίησης των Τοπικών Σχεδίων, στα πλαίσια της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, βρίσκεται σε αντίθεση με τις πρόνοιες του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου.

(iii) Τα πρακτικά που τηρούνται κατά τις συνεδρίες ενημέρωσης του Υπουργού θα πρέπει να εγκρίνονται από τον Υπουργό και να κυκλοφορούν σε όλους τους παρευρισκόμενους.

Ο τρόπος άσκησης της διακριτικής εξουσίας, τόσο της Υπουργού Εσωτερικών όσο και του Υπουργικού Συμβουλίου, κατά το στάδιο της εξέτασης ενστάσεων των αναθεωρημένων Τοπικών Σχεδίων, σε ορισμένες περιπτώσεις δεν συνοδεύεται από επαρκή τεκμηρίωση και εγείρονται ερωτηματικά ως προς την αμεροληψία των αποφάσεων.

Έγινε σύσταση όπως κατά τη διαδικασία εξέτασης των ενστάσεων ακολουθούνται πιστά οι πρόνοιες του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου και οι διοικητικές πράξεις να είναι πάντοτε

πολεοδομικά αιτιολογημένες, και να λαμβάνονται προς εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, δηλαδή το καλό όλων των πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Εσωτερικών ημερ. 10.5.2016 προς το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, ο Υπουργός θεωρεί αναγκαία την λήψη καθοδήγησης από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο ενδείκνυται η λήψη διορθωτικών μέτρων που να είναι νομικά ασφαλή και η ενδεχόμενη θεραπεία/χειρισμός να επεκτείνεται σε όλες τις περιπτώσεις τροποποιήσεων που η τέως Υπουργός εισηγήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο, αφού αυτές που εντοπίστηκαν κατά το δειγματοληπτικό έλεγχο της Υπηρεσίας μας δεν είναι οι μοναδικές. Για σκοπούς προώθησης της λήψης διορθωτικών μέτρων ζητήθηκε από το Τμήμα η συγκέντρωση σχετικών πληροφοριών για υποβολή της όλης διαδικασίας.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος, οι ζητηθείσες πληροφορίες αποστάληκαν στο Υπουργείο στις 13.9.2016.

Αναφορικά με την 2η περίπτωση που αναφέρεται στον έλεγχο της Υπηρεσίας μας στον Άγιο Τύχωνα, διαπιστώθηκε ότι στις 24.11.2015 υποβλήθηκε αίτηση στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως για τροποποιητική άδεια (αρ. αιτ. ΛΕΜ/2544/2007/Α) από την επηρεαζόμενη εταιρεία. Επειδή στην αίτηση για τροποποιητική άδεια λαμβάνεται υπόψη και εμβαδόν με συντελεστή δόμησης 0,60:1, που όπως αναφέρεται προέκυψε από αλλαγή ζώνης, εισηγηθήκαμε όπως οποιεσδήποτε αποφάσεις να ληφθούν μετά την εξασφάλιση της σχετικής γνωμάτευσης για να μη βρεθεί το Κράτος προ τετελεσμένων γεγονότων.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος, το Τμήμα υιοθέτησε την εισήγηση μας και προωθεί τη χορήγηση της άδειας με το συντελεστή και προϋποθέσεις που ισχύουν στο Τοπικό Σχέδιο.

Έλεγχος αιτήσεων για χορήγηση (α) πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου και (β) αυξημένου συντελεστή δόμησης βάση του Σχεδίου Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων, σε εταιρεία για εμπορικό κέντρο σύνθετου τύπου.

(α) Αίτηση για χορήγηση πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση. Στις 12.12.2013 υποβλήθηκε από την εταιρεία αίτηση για χορήγηση πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση των προνοιών του Τοπικού Σχεδίου, για εσωτερικές μετατροπές/τροποποίηση χρήσεων και νέες προσθήκες/επέκταση σε εμπορικό κέντρο σύνθετου τύπου. Το Συμβούλιο Μελέτης Παρεκκλίσεων (ΣΥΜΕΠΑ) στις 26.02.2015 εισηγήθηκε την απόρριψή της αίτησης, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο στις 22.4.2015 αποφάσισε να την αναπέμψει προς επανεξέταση. Το ΣΥΜΕΠΑ στις 11.6.2015 αποφάσισε, κατόπιν επανεξέτασης της αίτησης, να εισηγηθεί την έγκριση της με κατάλληλες προϋποθέσεις, όρους και αντισταθμιστικά μέτρα.

Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29.7.2015 ενέκρινε την αίτηση με όλους τους όρους, προϋποθέσεις και αντισταθμιστικά μέτρα, που εισηγήθηκε το ΣΥΜΕΠΑ, δηλαδή **(i)** η οποιαδήποτε υπέρβαση στο συντελεστή δόμησης (σδ) να αντισταθμιστεί πριν τη χορήγηση της πολεοδομικής άδειας, **(ii)** να καταβληθεί ποσό €100.000 σε ειδικό λογαριασμό του Δήμου Στροβόλου για την κατασκευή οποιουδήποτε ώριμου προς υλοποίηση πολεοδομικού έργου και **(iii)** να καταβληθεί από τους αιτητές, για την υλοποίηση προγραμματιζόμενων οδικών έργων του Τμήματος Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ) στην περιοχή για διευκόλυνση της αυξημένης κυκλοφορίας, ποσό, το ύψος του οποίου θα καθοριστεί μετά από επανεκτίμηση της δαπάνης στην οποία προέβη το ΤΔΕ, λαμβάνοντας υπόψη παρόμοια περίπτωση. Σε ότι αφορά την υπέρβαση του σδ, αποφάσισε όπως αντί της κατά κανόνα αντιστάθμισης του με μεταφορά σδ από άλλο τεμάχιο γης ή από διατηρητέα οικοδομή, την κατ' εξαίρεση στοχευμένη αντιστάθμιση του με χρηματικό ποσό που αναλογεί στη συγκεκριμένη υπέρβαση, το οποίο θα καταβληθεί σε ειδικό ταμείο για τη χρηματοδότηση έργου που θα συντείνει στην αναζωογόνηση του Αστικού Κέντρου Λευκωσίας.

Η καταβολή των αντισταθμιστικών μέτρων δεν είχε τακτοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου, με αποτέλεσμα η έκδοση της πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα: **(i)** Κατά την αρχική απόφαση του ΣΥΜΕΠΑ στις 26.2.2015 αποφασίστηκε η εισήγηση για απόρριψη της αίτησης, θεωρώντας ότι αυτή δεν εμπίπτει σε κανένα από τα κριτήρια του Κανονισμού 19(1)(α)-(ιβ) και κρίνοντας ότι επηρεάζει ουσιωδώς τη γενική στρατηγική του ισχύοντος Σχεδίου Ανάπτυξης. Ωστόσο, το Υπουργικό Συμβούλιο στις 22.4.2015 αποφάσισε να αναπέμψει την αίτηση, καθότι μεταξύ άλλων, συμφωνεί με την έκθεση της Πολεοδομικής Αρχής, ότι δηλαδή η αίτηση εμπίπτει στα κριτήρια (δ) και (η) του Κανονισμού 19(1) και επίσης, ότι η ανάπτυξη δεν επηρεάζει ουσιωδώς τη γενική στρατηγική του ισχύοντος Σχεδίου Ανάπτυξης.

Σε αντίθεση με την αρχική του θέση, το ΣΥΜΕΠΑ κατά την επανεξέταση της αίτησης στις 11.6.2015 θεώρησε ότι η έγκριση της αίτησης αιτιολογείται με βάση τα κριτήρια (δ) και (η) του Κανονισμού 19(1) και εισηγήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο την έγκριση της αίτησης κατά παρέκκλιση με προϋποθέσεις, όρους και αντισταθμιστικά μέτρα.

Όπως προκύπτει, τα κριτήρια και οι αρχές εξέτασης αιτήσεων που αναφέρονται στον Κανονισμό 19(1) παρέχουν τη δυνατότητα διαφορετικής ερμηνείας κατά την εξέταση τους από τα αρμόδια όργανα, με αποτέλεσμα να εκφράζονται αντίθετες απόψεις.

(ii) Όπως αναφέρθηκε από τον Πρόεδρο του ΣΥΜΕΠΑ στη συνεδρία στις 11.6.2015, κατά την οποία επανεξετάστηκε η αίτηση, οι λόγοι που παραθέτει το Υπουργικό Συμβούλιο για αναπομπή είχαν ληφθεί σοβαρά υπόψη κατά τη συζήτηση που κατέληξε στην απορριπτική εισήγηση του ΣΥΜΕΠΑ και δεν προέκυψε κανένα νέο στοιχείο που να συνηγορεί υπέρ της αλλαγής της απόφασης.

Όπως διαπιστώθηκε, η τροποποίηση της απόφασης του ΣΥΜΕΠΑ, από αρνητική σε θετική εισήγηση, προέκυψε από την αλλαγή στην ψήφο ενός από τα πέντε μέλη του.

(iii) Το Πολεοδομικό Συμβούλιο, με επιστολή του ημερ. 27.1.2015 προς το ΣΥΜΕΠΑ, εξέφρασε σοβαρές επιφυλάξεις και προβληματισμούς αναφορικά με την διαδικασία εξέτασης της αίτησης και εισηγήθηκε όπως δρομολογηθούν οι αναγκαίες βελτιώσεις και εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου αξιολογικού πλαισίου τέτοιων αιτήσεων.

Συστάσεις: (α) Να εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης του Κανονισμού 19(Ι) που αφορά στα κριτήρια και τις αρχές εξέτασης αιτήσεων, ώστε αυτά να είναι αντικειμενικά και μετρήσιμα. **(β)** Να εξεταστεί κατά πόσο θα έπρεπε να εφαρμοστεί η πρόνοια του Κανονισμού 19(2), για απόρριψη της αίτησης και παραπομπή στο Πολεοδομικό Συμβούλιο για εξέταση της ανάγκης τροποποίησης του Σχεδίου Ανάπτυξης. **(γ)** Να αξιολογηθούν οι προβληματισμοί του Πολεοδομικού Συμβουλίου και να εξεταστεί κατά πόσο θα πρέπει να υλοποιηθεί η εισήγηση του.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος, μελετάται η τροποποίηση των Κανονισμών ώστε να επικαιροποιηθούν και να καλύψουν αδυναμίες, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που έχουν επισημανθεί από την Υπηρεσία μας. Κατά την άποψη της, οι εισηγήσεις του Τμήματος τεκμηριώθηκαν επαρκώς και το δημόσιο συμφέρον διασφαλίστηκε με τα αντισταθμιστικά μέτρα. Επίσης, η τελική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου δεν δικαιολογεί την παραπομπή στο Πολεοδομικό Συμβούλιο.

(iv) Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά την αιτιολόγηση της Απόφασης του για αναπομπή, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων, στην συμβολή της επέκτασης του εμπορικού κέντρου στην αναβάθμιση και βιωσιμότητα του. Το εμπορικό κέντρο πωλήθηκε στις 23.7.2015, δηλαδή μία εβδομάδα πριν την έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο της αίτησης της πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση. Όπως δε αναφέρθηκε πιο πάνω, η θετική εισήγηση του ΣΥΜΕΠΑ (μετά που του είχε αναπέμψει το θέμα το Υπουργικό Συμβούλιο για επανεξέταση) είχε υποβληθεί στις 11.6.2015, θα πρέπει συνεπώς να θεωρείτο σχεδόν βέβαιη η έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο. Φαίνεται συνεπώς ότι η διαφαινόμενη έγκριση της αίτησης ενδεχομένως να συνέβαλε στην αύξηση του κέρδους από την πώληση του εμπορικού κέντρου.

Σύσταση: Οι εγκρίσεις για αύξηση σδ κατά παρέκκλιση για σκοπούς διασφάλισης της βιωσιμότητας υφιστάμενων ιδιωτικών αναπτύξεων και κατά συνέπεια ιδιωτικών εταιρειών, αποτελούν άνιση μεταχείριση μεταξύ των επιχειρηματιών και δεν φαίνεται να εμπίπτουν στους παράγοντες που θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του το Κράτος. Να διερευνηθεί η νομιμότητα της λήψης τέτοιων αποφάσεων. Σε περίπτωση που αυτές κριθούν σύννομες, να ζητείται η ετοιμασία μελέτης βιωσιμότητας για σκοπούς τεκμηρίωσης.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος, η βιωσιμότητα και η τεχνοοικονομική μελέτη έχει τεθεί ως προϋπόθεση σε πολλές πολιτικές των Σχεδίων Ανάπτυξης, με στόχο τη διασφάλιση υλοποίησης της ανάπτυξης που είναι και βασική επιδίωξη των Σχεδίων.

(v) Όπως αναφέρεται σε επιστολή του ΤΔΕ ημερ. 21.5.2014 προς το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, σύμφωνα με εξειδικευμένη μελέτη που διενεργήθηκε για επίλυση των έντονων κυκλοφοριακών προβλημάτων που παρατηρήθηκαν στην περιοχή, τα οποία προκλήθηκαν μεταξύ άλλων και από τη λειτουργία το 2007 του εμπορικού κέντρου, το συνολικό εκτιμώμενο κόστος των πέντε απαιτούμενων οδικών έργων ανέρχεται σε €76,2 εκ. Στις 27.6.2014 έγινε εισήγηση από το ΤΔΕ όπως οι αιτητές συνεισφέρουν ποσό ύψους €76.000, δηλαδή μόλις το ένα τοις χιλίοις του κόστους των απαιτούμενων έργων.

Όταν ζητήθηκε στις 3.9.2015 επανεκτίμηση του ύψους του αντισταθμιστικού ποσού, λαμβάνοντας υπόψη και την παρόμοια περίπτωση παραπλήσιας ανάπτυξης κατά το 2009, το ΤΔΕ στις 7.9.2015 επεξήγησε ότι ο υπολογισμός του αντισταθμιστικού, ύψους €76.000, προέκυψε από τον πολλαπλασιασμό της αύξησης του κυκλοφοριακού φόρτου που θα επιφέρει η προτεινόμενη ανάπτυξη, με το εκτιμημένο κόστος ενός οδικού έργου που προωθείται άμεσα και κατά προτεραιότητα στην περιοχή ύψους €2 εκ. (εκτίμηση 2013) (δηλ. $3,8\% \times €2\text{εκ} = €76.000$). Όπως εξήγησε, η ίδια μεθοδολογία ακολουθήθηκε και στην περίπτωση παραπλήσιας ανάπτυξης με εκτιμημένο κόστος (εκτίμηση 2009) τριών έργων στην περιοχή (δηλ. $5\% \times €19,6\text{εκ} = €980.000$). Σε εκείνη την περίπτωση, το Υπουργικό Συμβούλιο μείωσε το ποσό αυτό στις €680.000.

Ωστόσο, το ΤΔΕ κατά την αξιολόγηση για την προτεινόμενη επέκταση του εμπορικού κέντρου κατά το 2014, δεν συνυπολόγισε το κόστος κατασκευής των δύο πρόσθετων έργων εκτιμημένου κόστους €35 εκ (εκτίμηση 2013), με το αιτιολογικό πως με βάση τα σημερινά δεδομένα (οικονομική κρίση, αυξημένο κόστος κλπ) δεν υπάρχει σαφής απόφαση για άμεση προώθηση τους. Όπως αναφέρεται, το τελικό εκτιμώμενο κόστος των τριών έργων με βάση τις μελέτες που ολοκληρώθηκαν το 2013 ανέρχεται σε €37εκ περίπου. Όπως δε αναφέρεται πιο πάνω, ως αναγκαία είχε κριθεί η κατασκευή πέντε έργων με συνολικό εκτιμώμενο κόστος €76,2εκ. Αυτό σημαίνει ότι, για την μεν παραπλήσια ανάπτυξη από τα πέντε αναγκαία έργα λήφθηκαν υπόψη τα τρία, για δε την υπό αναφορά ανάπτυξη του εμπορικού κέντρου, μόνο το ένα.

Όπως προκύπτει, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε από το ΤΔΕ κατά τον υπολογισμό του απαιτούμενου αντισταθμίسمatos, φαίνεται να είχε ως αποτέλεσμα την άνιση μεταχείριση μεταξύ αιτητών παραπλήσιας ανάπτυξης και τον υπολογισμό για καταβολή προς το Κράτος σημαντικά μειωμένου αντισταθμίسمatos για το σύνολο των απαιτούμενων οδικών έργων (μείωση κατά €2,8 εκ. περίπου).

Σύσταση: Να εξεταστεί το ενδεχόμενο επανεκτίμησης από το ΤΔΕ του ύψους του αντισταθμιστικού, κατόπιν επανεξέτασης των σχετικών παραμέτρων, οι οποίες να λαμβάνουν υπόψη σταθερά δεδομένα, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης. Επίσης ενδεχομένως να πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα έργα στην υπό εξέταση περίπτωση, δεν ήταν άμεσα υλοποιήσιμα λόγω της οικονομικής κρίσης, η οποία δεν αποτελεί σταθερό φαινόμενο, και όχι λόγω μόνιμης ακύρωσης τους.

(β) Αίτηση για χορήγηση αυξημένου σδ βάσει του Σχεδίου Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων. Ενόψει της οικονομικής κρίσης και με στόχο την προσέλκυση και ενθάρρυνση επενδύσεων στην οικοδομική βιομηχανία, το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29.5.2013 ενέκρινε την εισαγωγή του «Σχεδίου Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων για σκοπούς ανάκαμψης της αναπτυξιακής δραστηριότητας στην Κύπρο», τα οποία αφορούσαν σε αύξηση του σδ συγκεκριμένων κατηγοριών ανάπτυξης.

Κατά την επικαιροποίηση της πιο πάνω Απόφασης στις 28.5.2014, συστάθηκε Ειδική Επιτροπή Κινήτρων (ΕΕΚ), ως συμβουλευτικό όργανο των Πολεοδομικών Αρχών. Στις 29.7.2015 το Υπουργικό Συμβούλιο, ενέκρινε την παροχή των κινήτρων σε μόνιμη βάση και τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των κινήτρων και των αρμοδιοτήτων της ΕΕΚ. Η διεύρυνση αυτή παρέχει την δυνατότητα στην ΕΕΚ εξέτασης αιτήσεων για αναπτύξεις οι οποίες εμπίπτουν σε περιοχές εφαρμογής των κινήτρων και είχαν εγκριθεί κατά παρέκκλιση ως προς την χρήση και με υπέρβαση στον συντελεστή δόμησης (παρ.7(γ)(iii)).

Η εταιρεία των νέων ιδιοκτητών του εμπορικού κέντρου στις 12.2.2016 υπέβαλε αίτημα για παραχώρηση του σδ που προνοούν τα κίνητρα αναφορικά με νέες προσθήκες/επέκταση. Η ΕΕΚ στις 11.4.2016 αποφάσισε να εισηγηθεί όπως το ποσοστό μείωσης της αξίας του εμβαδού που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο να δοθεί κατά παρέκκλιση, να μην είναι μεγαλύτερο από το 30%. Η υποβολή εισήγησης προς το Υπουργικό Συμβούλιο για λήψη απόφασης, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου βρισκόταν σε εκκρεμότητα. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(i) Όπως αναφέρεται στα πρακτικά του ΣΥΜΕΠΑ στις 26.2.2015, το Σχέδιο Κινήτρων δεν ισχύει για την συγκεκριμένη ανάπτυξη γιατί δεν αποτελεί καθορισμένη χρήση.

Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 29.7.2015 ενέκρινε την αίτηση της ιδιοκτήτριας εταιρείας για παρέκκλιση κατόπιν αναπομπής. Την ίδια ημέρα ενέκρινε επίσης την μονιμοποίηση των κινήτρων για μεγάλης κλίμακας ή και στρατηγικής σημασίας αναπτύξεις και διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής τους και των αρμοδιοτήτων της ΕΕΚ. Η διεύρυνση αυτή αποτέλεσε τη βάση για εξέταση της αίτησης για παραχώρηση των κινήτρων που υποβλήθηκε στις 12.2.2016.

(ii) Στα πλαίσια της εξέτασης του αιτήματος για εφαρμογή των κινήτρων, η ΕΕΚ αποφάσισε την προώθηση προς το Υπουργικό Συμβούλιο εισήγησης για μερική εφαρμογή τους, στα πλαίσια της παραγράφου 7(γ)(iii) της Απόφασης ημερ. 29.7.2015. Η εισήγηση της ΕΕΚ αποτέλεσε βάση για ετοιμασία προσχεδίου πρότασης από το Υπουργείο Εσωτερικών, σύμφωνα με την οποία, το Υπουργικό Συμβούλιο καλείται να εγκρίνει την παραχώρηση του σδ κατά 30%. Σημειώνεται ότι η αξία της μείωσης ανέρχεται σε €1.017.348 περίπου.

Ωστόσο, η εισήγηση μείωσης κατά 30% της αξίας του σδ δεν φαίνεται να μπορεί να αιτιολογηθεί βάση των κριτηρίων που έλαβε υπόψη η ΕΕΚ αφού, (α) για την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 28.4.2015 για την οποία γίνεται επίκληση (η οποία προβλέπει την υποβολή πρότασης στο Υπουργικό Συμβούλιο για παροχή δυνατότητας μείωσης κατά 30% της αξίας του σδ), δεν έχει μέχρι σήμερα υποβληθεί Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και (β) η τροποποίηση του Νόμου για την οποία επίσης γίνεται επίκληση, που προβλέπει μείωση του αντισταθμίسمatos κατά 30%, αφορά αδειοδότηση αυθαίρετων.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος, θεωρεί ότι η εισήγηση της ΕΕΚ ήταν κατάλληλα και κατ' αναλογία δικαιολογημένη και εν πάση περιπτώσει δεν αποτελεί Απόφαση.

(γ) Υπολογισμός αξίας σε περιπτώσεις έγκρισης αιτήσεων για χορήγηση πολεοδομικής άδειας κατά παρέκκλιση. Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 28.4.2015, αποφάσισε να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Εσωτερικών να υποβάλει Πρόταση στο Συμβούλιο, με την οποία να παρέχεται η δυνατότητα μείωσης κατά 30% της αξίας του σδ που πρέπει να καταβάλει ο αιτητής, σε περιπτώσεις έγκρισης κατά παρέκκλιση.

Στις 4.3.2016 υποβλήθηκε στον Υπουργό «Σημείωμα προς το Υπουργικό Συμβούλιο» για έγκριση, σε σχέση με την μη υλοποίηση της Απόφασης που λήφθηκε στις 28.4.2015. Όπως αναφέρεται στο προσχέδιο Σημείωμα, σύμφωνα με την Διευθύντρια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, δεν κρίνεται σκόπιμη

η τροποποίηση των Κανονισμών για σκοπούς ρύθμισης του θέματος καταβολής αντισταθμίματος μόνο για το 70% της αξίας της υπέρβασης. Στις 31.8.2016 υποβλήθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών τροποποίηση του πιο πάνω Σημειώματος, με την προσθήκη ότι θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης των Κανονισμών με την συμπερίληψη διάταξης, που να παρέχει την εξουσία στο Υπουργικό Συμβούλιο να εκδίδει Διατάγματα, με τα οποία βάσει καθορισμένων κριτηρίων για συγκεκριμένες κατηγορίες ανάπτυξης και για καθορισμένο χρονικό διάστημα, για αιτήσεις που εγκρίνονται κατά παρέκκλιση, να μειώνεται το αντισταθμισμα που καταβάλλεται για υπέρβαση του σδ σε ποσοστό μέχρι 30%.

Σημειώνεται ότι η υποβολή του εν λόγω Σημειώματος προς το Υπουργικό Συμβούλιο για λήψη απόφασης μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου βρισκόταν σε εκκρεμότητα. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 28.4.2015 λήφθηκε 6 μέρες μετά την Απόφαση στις 22.4.2015 για αναπομπή της αρχικής απόφασης του ΣΥΜΕΠΑ αναφορικά με την υπό αναφορά αίτηση για χορήγηση άδειας κατά παρέκκλιση, και σε περίπτωση που εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, η εισήγηση του Υπουργείου ενδεχομένως να υποβληθεί αίτημα για πρόσθετη μείωση του αντισταθμίματος κατά €712.144.

Σύσταση: Κατά την ενδεχόμενη τροποποίηση των Κανονισμών να εισαχθούν ασφαλιστικές δικλίδες που να αποτρέπουν την δυνατότητα παροχής διπλού οφέλους, δηλ. 30% βάση των κινήτρων και πρόσθετο 30% βάση των Κανονισμών.

Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος, το Τμήμα δεν θεωρούσε ορθή την συμπερίληψη στους Κανονισμούς συγκεκριμένου ποσοστού μείωσης της αξίας της υπέρβασης γιατί αυτό θα ήταν μόνιμο και για όλες τις αναπτύξεις. Μετά που ζητήθηκε από το Υπουργείο, έγινε εισήγηση που θα έδινε τη δυνατότητα στο Υπουργικό Συμβούλιο να παίρνει με Διάταγμα, Αποφάσεις μείωσης, όταν και εφόσον το απαιτούν οι συνθήκες. Δεν πιστεύει ότι υπήρχε πρόθεση παροχής διπλού οφέλους, θέμα το οποίο μπορεί να διασφαλιστεί, κατά την άποψή της, τόσο στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, όσο και στο Σχετικό Διάταγμα.

Γενικές Διαπιστώσεις/Συμπεράσματα: (i) Το ποσό του αντισταθμίματος για υπέρβαση στο σδ με βάση την εκτίμηση του ΤΚΧ υπολογίζεται σε €3.391.160 \pm 10%. Σε περίπτωση που τα δύο προσχέδια των Προτάσεων του Υπουργείου Εσωτερικών προωθηθούν και τύχουν έγκρισης από το Υπουργικό Συμβούλιο, το ύψος του αντισταθμίματος που θα κληθεί να καταβάλει η αιτήτρια εταιρεία, αναμένεται να μειωθεί συνολικά κατά €1.729.492 \pm 10% περίπου. (ii) Όπως αναφέρεται προηγουμένως, το ύψος των αντισταθμιστικών μέτρων που καλείται να καταβάλει η εταιρεία για την υλοποίηση οδικών έργων, ενδεχομένως να υπέστη μείωση κατά €2,8 εκ. περίπου.

Όπως προκύπτει, το συνολικό ποσό της μείωσης στο σύνολο των αντισταθμιστικών μέτρων που ενδεχομένως να επιβληθούν στην αιτήτρια εταιρεία, υπολογίζονται σε €4,5 εκ. περίπου. Αυτό θα αποτελεί απώλεια δημόσιου χρήματος προς όφελος ιδιωτικής εταιρείας.

Σύσταση: Να αξιολογηθεί κατά πόσο η ενδεχόμενη μείωση, συνολικού ύψους €4,5 εκ. περίπου, του ποσού των αντισταθμιστικών που πρέπει να καταβληθούν από την αιτήτρια εταιρεία είναι σύμφωνη.

Κατά την άποψη της Διευθύντριας του Τμήματος, το ύψος της μείωσης του αντισταθμίματος για υπέρβαση στον σδ ανέρχεται σε €1.254.730 αντί €1.729.492 \pm 10% (λαμβάνοντας υπόψη μείωση 10% και χωρίς τον υπολογισμό διπλού οφέλους). Επίσης, σύμφωνα με τη Διευθύντρια, η νομιμότητα ή όχι της οποιασδήποτε απόφασης θα πρέπει να ιδωθεί μέσα από το πρίσμα της Απόφασης του Κράτους να βοηθήσει στην αναζωογόνηση της οικονομίας.

2.6.4 ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Μεταφράσεις. Οι συνολικές δαπάνες για μεταφράσεις, κατά το 2015 ανήλθαν σε €836.673 (€789.986 το

Συστάσεις:

Για σκοπούς επιβεβαίωσης των εισπράξεων από μεταφράσεις, εισηγούμαστε όπως στο τέλος του χρόνου ετοιμάζονται σχετικές συμφιλιωτικές καταστάσεις. Η Αν. Διευθύντρια μάς ενημέρωσε ότι η εισήγησή μας θα υιοθετηθεί νοουμένου ότι δεν θα έχει εν τω μεταξύ εγκριθεί το νομοσχέδιο του Ορκωτού Μεταφραστή.

(ii) Θα πρέπει να υπάρξει διασφάλιση της κατάλληλης διαδικασίας για δικαιότερη κατανομή των μεταφράσεων. Επιπλέον, οι συνολικές απολαβές των συνεργατών – μεταφραστών θα πρέπει να κοινοποιούνται και στο Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τις δικές του ενέργειες.

(iii) Σε περίπτωση που τον Σεπτέμβριο 2016 δεν ψηφιστεί το νομοσχέδιο για τους Ορκωτούς Μεταφραστές που περιλαμβάνει την απεμπλοκή του ΓΤΠ από την παροχή πιστοποιημένων μεταφράσεων, θα πρέπει:

Να αναπροσαρμοστούν τα τέλη των μεταφράσεων που χρεώνονται ή/και οι απολαβές των μεταφραστών, ούτως ώστε τα τέλη να συνάδουν τουλάχιστον με το κόστος παροχής των σχετικών υπηρεσιών.

Για τις μεταφράσεις να ζητούνται προσφορές, βάσει του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις, για διασφάλιση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας του ανταγωνισμού.

Η Αν. Διευθύντρια του Γραφείου μάς ενημέρωσε ότι αρκετοί από τους συνεργάτες μεταφραστές που συγκεντρώνουν μεγάλες ετήσιες απολαβές προσκομίζουν οι ίδιοι έγγραφα από δικούς τους πελάτες.

2014), ενώ τα συνολικά έσοδα από μεταφράσεις κατά το 2015 ανήλθαν σε €988.584 (€1.043.704 το 2014). Επισημαίνεται ωστόσο ότι στις πιο πάνω δαπάνες δεν περιλαμβάνονται οι συνολικές ετήσιες απολαβές ύψους €280.649 περίπου των λειτουργών που απασχολούνται αποκλειστικά στον Κλάδο, καθώς και αναλογία λειτουργικών και άλλων εξόδων.

(α) Στον πιο κάτω πίνακα φαίνονται κατά κατηγορία οι ετήσιες απολαβές των μεταφραστών του έτους 2015. Το ΓΤΠ ενημερώνει το Τμήμα Φορολογίας για τις συνολικές απολαβές των συνεργατών – μεταφραστών, αλλά δεν ενημερώνει τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Από έλεγχο της Υπηρεσίας μας διαπιστώθηκε ότι αρκετοί συνεργάτες-μεταφραστές δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους που πηγάζουν από τους περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμους και τους σχετικούς κανονισμούς (π.χ. κάποιοι μεταφραστές δεν ήταν ασφαλισμένοι, κάποιοι δήλωσαν χαμηλότερα εισοδήματα). Σχετική επιστολή έχει αποσταλεί στον Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Παρατηρήθηκε επίσης ότι σε 6 μεταφραστές έγιναν ετήσιες πληρωμές πέραν των €15.600 χωρίς να φαίνεται ότι είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας (Ν.95(Ι)/2000).

Ετήσιες Απολαβές των μεταφραστών για έτος 2015	€1-1.000	€1.001-5.000	€5.001-10.000	€10.001-20.000	€20.001-50.000	Πέραν των €50.001
Άτομα	27	29	13	17	8	1

(β) Σε προηγούμενες επιστολές του ΓΤΠ ημερ. 14.10.2014 και 27.2.2015, πληροφορηθήκαμε ότι γίνεται δειγματοληπτικός έλεγχος της ορθότητας των μεταφράσεων μόνο σε γλώσσες που γνωρίζουν λειτουργοί του ΓΤΠ, όπως τα ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά.

Σύσταση: Να εξευρεθούν τρόποι έτσι ώστε να γίνεται δειγματοληπτικός έλεγχος και των μεταφράσεων που γίνονται σε άλλες γλώσσες.

Η Αν. Διευθύντρια του Γραφείου μάς ενημέρωσε ότι ο αριθμός των γλωσσών, στις οποίες γίνεται δειγματοληπτικός έλεγχος έχει αυξηθεί σε έξι με την προσθήκη της Αραβικής και της Ρωσικής. Η πρακτική αυτή θα συνεχιστεί μέχρι την ψήφιση του νομοσχεδίου για τον ορκωτό μεταφραστή.

(γ) Με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 60.519 ημερ. 7.7.2004, εξουσιοδοτήθηκε ο Υπουργός Εσωτερικών να υποβάλει προς το Υπουργικό Συμβούλιο, μέχρι τέλος Οκτωβρίου 2004, εισήγηση για την εισαγωγή του θεσμού των Ορκωτών Μεταφραστών. Τον Δεκέμβριο 2010 ετοιμάστηκε προσχέδιο νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Θέσπισης του Θεσμού του Ορκωτού Μεταφραστή» και το τελικό προσχέδιο του νομοσχεδίου στάλθηκε με καθυστέρηση 2,5 χρόνων στις 8.7.2013 στον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών για προώθηση του στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για νομοτεχνικό έλεγχο, ο οποίος αποπερατώθηκε στις 25.9.2014. Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 26.11.2014 ενέκρινε το υπό αναφορά νομοσχέδιο και στις 28.11.2014 κατατέθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Για το θέμα έχουν γίνει συσκέψεις στις 2.9.2015 και 4.4.2016 στο Γραφείο του Υπουργού Εσωτερικών, παρουσία και του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, στις οποίες αποφασίστηκε όπως αποσυρθεί το Νομοσχέδιο που βρίσκεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων, προκειμένου να οριστικοποιηθούν τα θέματα που θα αναλάβει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (διενέργεια εξετάσεων κ.λπ.) και να γίνουν οι απαραίτητες τροποποιήσεις στο Νομοσχέδιο σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία, ώστε να υποβληθεί εκ νέου στη Βουλή των Αντιπροσώπων το συντομότερο, με στόχο την εξέτασή του το Σεπτέμβριο του 2016.

Σημειώνεται ότι, ανάμεσα στις τροποποιήσεις του εν λόγω Νομοσχεδίου περιλαμβάνεται η απεμπλοκή του ΓΤΠ από τη διαδικασία παροχής πιστοποιημένων μεταφράσεων, αφού σύμφωνα και με την έκθεση των Ιρλανδών Εμπειρογνομόνων για τη μεταρρύθμιση του ΓΤΠ, η παροχή τέτοιων υπηρεσιών από το ΓΤΠ δεν συνάδει με το σκοπό και το ρόλο του και γίνεται εισήγηση για αφαίρεση αυτής της ευθύνης από το ΓΤΠ.

Σύσταση: Το θέμα θέσπισης του θεσμού του Ορκωτού Μεταφραστή θα πρέπει να δρομολογηθεί τάχιστα, αφού τούτο, εφόσον γίνει ορθά, θα εκσυγχρονίσει και αναβαθμίσει τον θεσμό και, θα διασφαλίσει τις αρχές της διαφάνειας και χρηστής διοίκησης. Όπως μας πληροφόρησε η Αν. Διευθύντρια του Γραφείου, αναμένεται η ψήφιση του νομοσχεδίου μέχρι το τέλος του χρόνου.

2.6.5 ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Λογαριασμοί Καταθέσεων. Το σύνολο των λογαριασμών καταθέσεων στις 31.12.2015 ανερχόταν σε €3.580.429 (€3.487.711 στις 31.12.2014) ποσό που αντιπροσωπεύει εγγυήσεις για πιθανά έξοδα επαναπατρισμού αλλοδαπών. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται ποσά που αφορούν σε εγγυητικές που ρευστοποιήθηκαν κατά τη λήξη τους αλλά δεν χρησιμοποιήθηκαν μέχρι σήμερα καθώς ο αλλοδαπός συνεχίζει να διαμένει παράνομα στο έδαφος της Δημοκρατίας και η διαμονή του είναι άγνωστη. Περιλαμβάνει επίσης περιπτώσεις εγγυητικών, οι οποίες, αφού χρησιμοποιήθηκαν για την απέλαση των αλλοδαπών, το υπόλοιπο που παρέμεινε, δεν επιστράφηκε στον δικαιούχο. Από τους 2.611 φακέλους που εκκρεμούσαν προς εξέταση και αφορούν στην περίοδο 2007-2011, από το έτος 2014 μέχρι σήμερα έχουν

διερευνηθεί περίπου 750. Έχουν εγκριθεί και μεταφερθεί στα έσοδα 185 περιπτώσεις με έγκριση της Γενικής Λογιστρίας, ενώ 35 περιπτώσεις έχουν υποβληθεί στην Τεχνική Επιτροπή Διαγραφής Εσόδων του Γενικού Λογιστηρίου. Για τις υπόλοιπες περιπτώσεις είτε έχουν σταλεί επιστολές προς τους εργοδότες για τη προσκόμιση στοιχείων για επιστροφή των ποσών και αναμένεται η απάντησή τους, είτε οι αλλοδαποί εξακολουθούν να παραμένουν στην Κύπρο και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επιστραφούν τα ποσά της εγγυητικής και θα παραμείνουν στο λογαριασμό καταθέσεων μέχρι τον εντοπισμό και απέλαση των αλλοδαπών. Επιπρόσθετα, παρατηρήθηκε ότι δεν φαίνεται να διενεργείται έλεγχος αναφορικά με τις εγγυητικές των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν λήξει και ο εργοδότης έχει παραλείψει να ενημερώσει το Τμήμα ότι αποχώρησαν από το χώρο εργασίας και διαμονής τους.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα εκτυπώνει καταστάσεις με όλες τις εγγυητικές που λήγουν πέραν των εγγυητικών που αφορούν σε αλλοδαπούς οι οποίοι είναι αναζητούμενοι και αφού γίνει η σχετική διερεύνηση τα σχετικά έσοδα από τη ρευστοποίηση να καταχωρούνται στα Ταμεία του Κράτους.

Σύμφωνα με τον Αν. Διευθυντή του Τμήματος, έχει τοποθετηθεί άτομο με αγορά υπηρεσιών στο λογιστήριο του Τμήματος, για δυο χρόνια, για εξέταση των ανωτέρω φακέλων.

Κυρώσεις και μέτρα κατά των εργοδοτών που απασχολούν παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών. Η διαδικασία επιβολής οικονομικών κυρώσεων εναντίον εργοδοτών που απασχολούν παράνομους μετανάστες αποτελεί απαίτηση Ευρωπαϊκής Οδηγίας και ρυθμίζεται από το άρθρο 18ΝΖ του περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμου, που προνοεί ότι σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης οποιασδήποτε διάταξης του Νόμου, σε σχέση με την απασχόληση υπηκόου τρίτης χώρας, ο Διευθυντής του Τμήματος δύναται να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο τόσο στον εργοδότη όσο και στον αλλοδαπό. Η Υπηρεσία μας υπέδειξε επανειλημμένα ότι το πιο πάνω άρθρο δεν έχει εφαρμοστεί και αντ' αυτού προωθείται διαδικασία ποινικής δίωξης για παρανομούντες εργοδότες βάσει του άρθρου 14Β του Νόμου. Η Νομική Υπηρεσία σε σχετική με το θέμα γνωμάτευση στις 14.1.2016 ανέφερε ότι οι διαδικασίες καθορίζονται από τη Νομοθεσία και δεν υπάρχουν περιθώρια αλλαγής και ότι οποιαδήποτε αλλαγή θα μπορούσε να γίνει με τροποποίηση της Νομοθεσίας.

Σύσταση: Το ΤΑΠΜ, θα πρέπει να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια σε συνεργασία με τις άλλες εμπλεκόμενες υπηρεσίες έτσι ώστε να εφαρμοστεί η εν λόγω νομοθεσία με την επιβολή διοικητικών προστίμων στους εργοδότες που παρανομούν παράλληλα με το μέτρο ποινικής δίωξης αν απαιτείται, για σκοπούς συμμόρφωσης με τη Νομοθεσία και τη σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία. Στις περιπτώσεις όπου η νομοθεσία δεν μπορεί να εφαρμοστεί για πρακτικούς λόγους, να γίνουν οι σχετικές τροποποιήσεις σε συνεννόηση με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σύμφωνα με τον Αν. Διευθυντή, το Τμήμα θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια όπως διευθετηθεί το ζήτημα το συντομότερο, καθώς η επιβολή διοικητικών προστίμων στους εργοδότες παρανόμως διαμένοντων αλλοδαπών αποτελεί υποχρέωση της Δημοκρατίας βάσει Ευρωπαϊκής Οδηγίας, όπως έχει μεταφερθεί στον περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμο. Περαιτέρω, όπως ανέφερε, το Τμήμα θα εισηγηθεί προς το Υπουργείο Εσωτερικών όπως γίνει σχετική διαβούλευση με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για να εξεταστεί το ενδεχόμενο τροποποίησης του Νόμου, ώστε η διαδικασία επιβολής διοικητικού προστίμου να διεκπεραιώνεται από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ή τουλάχιστον να γίνεται με την απαραίτητη συμβολή εκ μέρους τους, ως αρμόδια Αρχή όσον αφορά θέματα εργοδοτών.

Οικονομικές δραστηριότητες φοιτητών. Η διαδικασία παραχώρησης, ανανέωσης και ανάκλησης των αδειών παραμονής σε φοιτητές προερχόμενους από τρίτες χώρες ρυθμίζεται από τον περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμο. Σύμφωνα με το εδάφιο 2 του άρθρου 18ΝΖ του εν λόγω Νόμου, ο Διευθυντής, δύναται να επιβάλει κλιμακωτό διοικητικό πρόστιμο στον υπήκοο της τρίτης χώρας σε περίπτωση παράβασης οποιασδήποτε διάταξης του Νόμου σε σχέση με την απασχόληση. Σχετική είναι και η απόφαση του Δικαστηρίου ημερ. 29.10.2015 με αρ. 308/2014 που αναφέρει ότι «ο νόμος δεν προνοεί για ποινική μεταχείριση ή απέλαση, αλλά προνοεί ότι προτού επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο στον αλλοδαπό, ο Διευθυντής ειδοποιεί το επηρεαζόμενο πρόσωπο για την πρόθεση του να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, παρέχοντας σε αυτό το δικαίωμα υποβολής παραστάσεων εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία προειδοποίησης». Συνεπώς, θα πρέπει να επιβληθούν διοικητικά πρόστιμα και στην εσχάτη της ποινής να επιβληθεί ποινική δίωξη ή/και απέλαση. Έχει διαπιστωθεί ότι το Τμήμα (i) δεν έχει υιοθετήσει διαδικασίες για επιβολή διοικητικών ποινών και απελαύνει όσους φοιτητές υπηκόους τρίτων χωρών εντοπιστούν να απασχολούνται παράνομα. (ii) εξακολουθεί να μη τηρεί μητρώα τα οποία να παρουσιάζουν τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι έχουν άδεια παραμονής ως φοιτητές και εργάζονται.

Όπως μας αναφέρθηκε και η Υπηρεσία μας συμφωνεί ότι το εν λόγω μητρώο θα ήταν πιο χρήσιμο εάν κατέγραφε τους υπηκόους τρίτων χωρών, ανεξαρτήτου καθεστώτος, που βρίσκονται στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι οποίοι απασχολούνται παράνομα.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας που αφορούν στην επιβολή των διοικητικών κυρώσεων για τους υπηκόους τρίτων χωρών που έχουν άδεια διαμονής ως φοιτητές και εργάζονται παράνομα. Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, θα πρέπει να τηρεί σχετικό μητρώο με τους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι εργάζονται το οποίο και θα πρέπει να ενημερώνεται σχετικά.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος μας ενημέρωσε ότι υπάρχουν πρακτικά προβλήματα στην εφαρμογή της νομοθεσίας για την επιβολή διοικητικών προστίμων και ότι σκοπός του Τμήματος είναι να ετοιμάσει σχετικό σημείωμα προς το Υπουργείο Εσωτερικών αναφορικά με τα εν λόγω προβλήματα. Σε περίπτωση που διαφωνεί ότι, τελικώς, η εφαρμογή αυτή της πρόνοιας της νομοθεσίας δεν είναι εφικτή, το Τμήμα θα προχωρήσει με εισήγηση για τροποποίησής της.

Μηχανογραφημένο σύστημα αλλοδαπών (ARS – Aliens Registration System). Κατόπιν επιλογής δείγματος αλλοδαπών φοιτητών από τρίτες χώρες, με ληγμένη άδεια παραμονής, ελέγχθηκε ο προσωπικός τους φάκελος και έγινε σύγκριση με το λογισμικό του Τμήματος καθώς και με το σύστημα αφιξοαναχωρήσεων της Αστυνομίας. Η διαπίστωση της Υπηρεσίας μας συνοψίζεται στο γεγονός ότι το λογισμικό του Τμήματος δεν είναι πλήρως ενημερωμένο βάσει των πληροφοριών του συστήματος της Αστυνομίας, ενώ δεν φαίνεται να υπάρχει σωστή διασύνδεση για άμεση ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των δύο συστημάτων. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι δεν γίνεται χρήση των δυνατοτήτων εξαγωγής δεδομένων του εν λόγω λογισμικού.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει, σε συνεργασία με τα άλλα αρμόδια Τμήματα και Υπηρεσίες, να εξεύρουν τρόπους επίλυσης των πιο πάνω προβλημάτων του λογισμικού, ώστε αυτό να παρουσιάζει τα ορθά δεδομένα. Επιπλέον, το Τμήμα να φροντίσει για την σωστή διασύνδεση του λογισμικού του με το σύστημα της Αστυνομίας και να αναθέσει, εντός χρονοδιαγραμμάτων, σε λειτουργούς του την παρακολούθηση όλων των περιπτώσεων που χρήζουν διερεύνησης.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος, μας ανέφερε ότι σε συνεργασία με τα άλλα αρμόδια Τμήματα και Υπηρεσίες, έχει ήδη τροχοδρομηθεί λύση, στόχος της οποίας είναι να υπάρξει δυνατότητα κατά την παραλαβή αίτησης να γίνεται έλεγχος του κατά πόσο ο συγκεκριμένος αλλοδαπός έχει συνδεθεί με τις αφίξεις/αναχωρήσεις του και σε διαφορετική περίπτωση να γίνεται η σύνδεση αυτή από τον λειτουργό παραλαβής. Η εν λόγω βελτίωση, σύμφωνα με τον Αν. Διευθυντή, δεν μπορεί να βεβαιώσει την ολοκληρωτική επίλυση του προβλήματος λόγω της εξάρτησης των πληροφοριών που εισάγονται/τηρούνται από την Αστυνομία και του χρόνου που αυτές αποστέλλονται στο σύστημα του Τμήματος. Για το θέμα της βελτίωσης και του εκσυγχρονισμού των ακολουθούμενων διαδικασιών και κατ' επέκταση των μηχανογραφημένων συστημάτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύναψε συμφωνία με ιδιωτική εταιρεία στην Κύπρο για υλοποίηση του έργου «Modernise and Simplify Procedures in the Civil Registry and Migration Department» το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με το Τμήμα και όπως αναφέρθηκε, θα ολοκληρωθεί τον Μάρτιο του 2017.

Επιβολή προστίμων στους αερομεταφορείς σε σχέση με παραβάσεις των περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως (Ευθύνη Μεταφορέων) Νόμων του 2000 και 2005 και του Νόμου 146(I)/2007. Κατά την 31.12.2015 σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν από το ΤΑΠΜ, εκκρεμούσε προς είσπραξη: **(i)** Ποσό ύψους €3.642.492 το οποίο αφορούσε σε 1.236 πρόστιμα που επιβλήθηκαν με βάση τις διατάξεις του Νόμου 146(I)/2007, άρθρο 4, εδάφιο 1,2,3 σε αεροπορικές εταιρείες από τον Λειτουργό Μετανάστευσης στα σημεία εισόδου, αναφορικά με τη μεταφορά προσώπων χωρίς ταξιδιωτικά έγγραφα/θεωρήσεις. **(ii)** Ποσό ύψους €1.869.848 αναφορικά με 379 πρόστιμα που επιβλήθηκαν με βάση τα εδάφια 4 και 5 του ιδίου άρθρου του Νόμου στους αερομεταφορείς για τη μη διαβίβαση δεδομένων ή τη διαβίβαση ελλιπών ή αναληθών δεδομένων. Για το έτος 2015 δεν επιβλήθηκαν πρόστιμα σε αερομεταφορείς και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι από 18.7.2014 τέθηκε εκτός λειτουργίας το μηχανογραφημένο σύστημα Advance Passenger Information System (APIS) που χρησιμοποιείται με σκοπό τη συλλογή και καταγραφή πληροφοριακών στοιχείων των επιβατών. Σημειώνεται σχετικά ότι, σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, η υποχρέωση διενέργειας των απαιτούμενων διοικητικών διαδικασιών και της προσθήκης σχετικών κονδυλίων στον δικό της Προϋπολογισμό ανήκει στην Αστυνομία. **(iii)** Ποσό ύψους €688.936 για 481 πρόστιμα που επιβλήθηκαν βάσει του Ν36(I) /2000 και Ν38(I)/2005 που ίσχυαν μέχρι της 2.11.2007.

Σύσταση: Θα πρέπει να διαμορφωθεί σχέδιο δράσης και να τεθούν χρονοδιαγράμματα για την είσπραξη των προστίμων που επιβλήθηκαν σε μεταφορείς και, για όσες εταιρείες αρνούνται να πληρώσουν, να γίνεται ενημέρωση του Γενικού Εισαγγελέα για λήψη νομικών μέτρων. Επιπλέον, να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες από τις αρμόδιες αρχές έτσι ώστε το σύστημα APIS να τεθεί άμεσα σε εφαρμογή για σκοπούς εφαρμογής του Νόμου και της σχετικής Ευρωπαϊκής Οδηγίας.

Όπως μας ανέφερε ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος, το Τμήμα βρίσκεται στη διαδικασία λήψης ενεργειών για ενημέρωση των μεταφορέων όσον αφορά τα οφειλόμενα ποσά προς τη Δημοκρατία και σε περίπτωση άρνησης της καταβολής των οφειλομένων ποσών, αυτά θα σταλούν στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για καταχώρηση αγωγών. Επιπλέον, το Τμήμα θα προχωρήσει σε τροποποίηση της Νομοθεσίας με την εισαγωγή προνοιών για καλύτερη είσπραξη των προστίμων και θα ετοιμάσει σχέδιο δράσης με σκοπό την αποτελεσματικότερη είσπραξή των. Σχετικά με το σύστημα APIS ανέφερε ότι, το Τμήμα απέστειλε επιστολή στο Υπουργείο Εσωτερικών, με σκοπό τη σύγκληση σύσκεψης με τα αρμόδια Τμήματα, με θέμα τη λειτουργία του εν λόγω συστήματος.

Έκδοση διαβατηρίων.

(α) Απόθεμα διαβατηρίων. Από επισκόπηση των διαδικασιών φύλαξης και έκδοσης των διαβατηρίων παρατηρήθηκαν οι ακόλουθες ελλείψεις/παραλήψεις: **(i)** Δεν έχει οριστεί από το Τμήμα λειτουργός, ο

οποίος θα φέρει την ευθύνη για την τήρηση καθολικού αποθέματος στην αποθήκη διαβατηρίων με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εξαχθούν οι παραλαβές, οι εκδόσεις, τα άκυρα και τα υπόλοιπα των διαβατηρίων. **(ii)** Δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί κατά πόσο η επιπλέον ποσότητα των 3.102 διαβατηρίων που παραδόθηκαν από την προμηθεύτρια εταιρεία συμφωνεί με τα ελλείμματα προηγούμενων παραδόσεων. **(iii)** Δεν μπορούν να εξαχθούν σύνολα και υπόλοιπα των αποθεμάτων των διαβατηρίων που παραλήφθηκαν και εκδόθηκαν από το Τμήμα, παρά το γεγονός ότι τηρούνται στοιχεία στο μηχανογραφημένο σύστημα ιθαγένειας (CRS). **(iv)** Άτομα υπεύθυνα για την παραλαβή των διαβατηρίων από το θησαυροφυλάκιο του Υπουργείου Οικονομικών συμμετέχουν και στην έκδοση των διαβατηρίων. **(v)** Το κλειδί στην αποθήκη των διαβατηρίων φυλάσσεται σε προσβάσιμο χώρο. **(vi)** Διαβατήρια που κρίθηκαν ακατάλληλα για χρήση βρίσκονται στον προθάλαμο της αποθήκης διαβατηρίων στον οποίο πρόσβαση έχει όλο το προσωπικό του Τμήματος. Όπως πληροφορηθήκαμε, τα παλιά διαβατήρια τα οποία δεν χρησιμοποιούνται πλέον λόγω της εισαγωγής των νέων διαβατηρίων που περιλαμβάνουν βιομετρικά στοιχεία, έχουν τοποθετεί μαζί με τα υπόλοιπα ακατάλληλα διαβατήρια για καταστροφή. Σημειώνεται ότι, τα διαβατήρια αυτά, όπως μας αναφέρθηκε, θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μέχρι το 2024 και είναι εύαλτα στην πλαστογραφία.

(β) Αναλώσιμα για την έκδοση διαβατηρίων. Δεν τηρείται καθολικό αναλώσιμων και συνεπώς δεν παρακολουθείται η παραλαβή και η χρησιμοποίηση των αναλώσιμων για την έκδοση των διαβατηρίων.

Σύσταση: Το ΤΑΠΜ, θα πρέπει να ορίσει λειτουργό, ανεξάρτητο της διαδικασίας παραγγελίας διαβατηρίων και της διαδικασίας έκδοσης των διαβατηρίων, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος της αποθήκης διαβατηρίων και των αναλώσιμων για την έκδοση διαβατηρίων. Επίσης θα πρέπει να φέρει ευθύνη για το απόθεμα των διαβατηρίων που είναι ακατάλληλα για χρήση.

Όπως μας ενημέρωσε ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος, ζητήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών όπως το Τμήμα στελεχωθεί από έμπειρο αποθηκάριο, χωρίς ωστόσο, να καταστεί αυτό εφικτό μέχρι στιγμής.

Διαδικασίες εισόδου αλλοδαπών φοιτητών στην Κύπρο. Με βάση την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/114/ΕΚ, οι υπήκοοι τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση εισδοχής στο έδαφος Κράτους Μέλους με σκοπό τις σπουδές, οφείλουν να πληρούν κάποια κριτήρια. Οι διαδικασίες έκδοσης άδειας/θεώρησης εισόδου καθορίστηκαν με κατά καιρούς αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

(α) Καταγγελία σχετικά με τις διαδικασίες εισόδου αλλοδαπών φοιτητών στην Κύπρο από την Μπαγκλαντές: Μετά από καταγγελία και σχετική αλληλογραφία που λήφθηκε στην Υπηρεσία μας σύμφωνα με την οποία σε αριθμό αιτήσεων φοιτητών από τη Μπαγκλαντές για παραχώρηση Άδειας Εισόδου/Άδειας Διαμονής και Φοίτησης σε Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που υποβλήθηκαν στο ΤΑΠΜ, για τη σχολική περίοδο «καλοκαίρι 2015», εντοπίστηκαν πλαστά έγγραφα, η Υπηρεσία μας προέβη σε καταγραφή των γεγονότων. Όπως έχουμε καταγράψει στην έκθεσή μας, επιτράπηκε η είσοδος στους εν λόγω φοιτητές, παρόλο που στις 4.6.2015, η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης είχε αναφέρει ότι οι εν λόγω φοιτητές έχουν καταχωριστεί στο ALERT-LIST και δεν θα τους επιτραπεί η είσοδος. Αναφέραμε, επίσης ότι, σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Εσωτερικών ημερ. 16.6.2015, ο Υπουργός Εσωτερικών, λαμβάνοντας υπόψη το επείγον του ζητήματος, αποφάσισε όπως αναγνωρίσει στους εν λόγω υποψήφιους το ευεργέτημα της αμφιβολίας και να επιτρέψει την είσοδο στην Κυπριακή Δημοκρατία. Λόγω της φύσης και του επείγοντος του χαρακτήρα της καταγγελίας, αφού καταγράφηκαν τα γεγονότα, διαβιβάστηκαν με επιστολή ημερ. 30.9.2016, στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για διερεύνηση και για να κρίνει κατά πόσο υφίστανται ποινικά αδικήματα και για να συμβουλευτεί κατάλληλα την Κυβέρνηση για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης. Μετά από διερεύνηση της εν λόγω καταγγελίας, από το ΤΑΕ, η Αστυνομία σε επιστολή προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και

Δημοσίας Τάξεως ημερ. 3.11.2015, αναφέρει ότι τα αδικήματα και οι παρατυπίες έγιναν στο Μπαγκλαντές και ότι ευθύνη φέρει ο Πρόξενος μας στο Μπαγκλαντές αφού αυτός επικύρωνε τη γνησιότητα των εγγράφων. Όσον αφορά στην ενδεχόμενη πλαστογραφία εγγράφων θα πρέπει να αποδειχθεί εάν έγινε στο Μπαγκλαντές. Αναφέρει επίσης ότι, λόγω μη συνεργασίας με τις αρχές του Μπαγκλαντές συμφωνεί όπως ενημερωθεί το Υπουργείο Εξωτερικών σχετικά με τις ελλείψεις/παραλείψεις του Προξενου της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Μπαγκλαντές.

(β) Τροποποίηση διαδικασιών εισόδου αλλοδαπών φοιτητών: Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 16.2.2016, αποφασίστηκε όπως η διαπίστωση της γνησιότητας των εγγράφων γίνεται πλέον από το Τμήμα και όχι από την Προξενική Αρχή ή τον Επίτιμο Πρόξενο. Οι συνεντεύξεις με τους υποψήφιους φοιτητές θα γίνονται από ομάδα ελέγχου και τα δίδακτρα, θα πρέπει να καταβάλλονται με την παραχώρηση της άδειας εισόδου. Μέχρι σήμερα έχουν διεξαχθεί 3 συνεντεύξεις στο Μπαγκλαντές μόνο, ενώ η αρμόδια Υπουργική Επιτροπή, για τους φοιτητές από την Ινδία και το Πακιστάν, αποφάσισε όπως δεν διενεργούνται συνεντεύξεις αλλά οι άδειες εισόδου να εκδίδονται από το Τμήμα, μετά από τους απαραίτητους ελέγχους, αφού τα προβλήματα φοιτητών από αυτές τις χώρες είναι περιορισμένα.

(γ) Στατιστικά στοιχεία σε σχέση με τους αλλοδαπούς φοιτητές. Παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση στον αριθμό των αιτήσεων που λήφθηκαν και εκδόθηκαν άδειες εισόδου από φοιτητές από την Ινδία για το καλοκαιρινό εξάμηνο του 2016 σε σχέση με το 2015. Συγκεκριμένα έχουν εγκριθεί 899 αιτήσεις περισσότερες το καλοκαιρινό εξάμηνο του 2016 σε σχέση με το καλοκαιρινό εξάμηνο του 2015 (ποσοστό αύξησης 494%). Σε αντίθεση, υπήρξε σημαντική μείωση στις αιτήσεις για φοιτητές από Μπαγκλαντές μετά και από την υιοθέτηση της πρακτικής των προσωπικών συνεντεύξεων από ομάδα ελέγχου. Συγκεκριμένα έχουν υποβληθεί το καλοκαιρινό εξάμηνο 2016 μόνο 196 αιτήσεις, σε σχέση με 868 το 2015. Δεν υπήρχαν δεδομένα για τον αριθμό των εγκρίσεων, αφού όπως μας λέχθηκε εκδίδονται στο Μπαγκλαντές μετά από τη διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων.

(δ) Προβλήματα σε σχέση με αλλοδαπούς φοιτητές που διακινούνται μέσω Κύπρου που έχουν εντοπιστεί και από ξένες Αρχές. Σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Εξωτερικών ημερ. 20.4.2016, πέντε φοιτητές από το Μπαγκλαντές, οι οποίοι συνελήφθηκαν από τις Αυστριακές Αρχές με την κατηγορία της παράνομης εισόδου στη χώρα/προώθησης λαθρομετανάστευσης, κατείχαν άδεια εισόδου από την Κυπριακή Δημοκρατία για σκοπούς φοίτησης το 2015 και οι άδειες εκδόθηκαν χωρίς προσωπική συνέντευξη. Επιπλέον όπως αναφέρεται, σύμφωνα με την Ειδική Μονάδα Εμπορίας Προσώπων του Ομόσπονδου Εγκληματικού Γραφείου της Αυστρίας, πολίτες του Μπαγκλαντές διακινούνται μέσω Κύπρου με «φοιτητική θεώρηση εισόδου» έναντι ποσού ύψους €3.500 περίπου και ότι μερικά από τα εν λόγω άτομα επαναπροωθούνται σε Ευρωπαϊκές Χώρες βάσει πιστοποιητικών γάμου, σε ορισμένες περιπτώσεις πλαστών, με ευρωπαϊούς πολίτες. Αναφέρεται επίσης ότι, Λειτουργός της Γερμανικής Πρεσβείας, στο αεροδρόμιο του Νέου Δελχί δεν επέτρεψε την επιβίβαση σε 6 Ινδούς που κατείχαν κυπριακή άδεια εισόδου ως φοιτητές γιατί μιλούσαν πολύ λίγα αγγλικά και δεν γνώριζαν το αντικείμενο των σπουδών τους. Αναφορά γίνεται και για εκατοντάδες πλαστογραφημένες/χαλκευμένες άδειες εισόδου στη Δημοκρατία για σκοπούς εργοδότησης από την Ινδία. Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι, το Υπουργείο Εξωτερικών των Ινδιών, σε επιστολή ημερ. 17.11.2015, σχετικά με 11 πλαστά πιστοποιητικά λευκού ποινικού μητρώου φοιτητών από την Ινδία βεβαιώνει ότι δεν έχουν εκδοθεί από αυτούς και συνεπώς δεν είναι αυθεντικά.

Σύσταση: Η πολιτική των προσωπικών συνεντεύξεων με βάση τη νέα διαδικασία θα πρέπει να συνεχιστεί στο Μπαγκλαντές. Επιπλέον, αφού διαφαίνεται να υπάρχει πρόβλημα και με τους φοιτητές από Ινδία, εισηγηθήκαμε να εξεταστεί το ενδεχόμενο διενέργειας και στην Ινδία προσωπικών συνεντεύξεων, ώστε να δίδεται άδεια εισόδου στους αιτητές που πραγματικά επιθυμούν να σπουδάσουν. Σχετικά με τις καταγγελίες που καταγράφονται στο (δ) πιο πάνω θα πρέπει να προβληματίσουν όλα τα αρμόδια Υπουργεία τα οποία σε συνεργασία να θέσουν σωστές διαδικασίες, οι οποίες θα ακολουθούνται πάντα πριν την έκδοση των σχετικών αδειών.

Ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος μας ανέφερε ότι το περιεχόμενο της παρούσας έκθεσης καθώς και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία διαθέτει το Τμήμα θα τεθούν υπόψη των αρμοδίων οργάνων για να αποφασίσουν σχετικά με ενδεχόμενη τροποποίηση των διαδικασιών, ούτως ώστε να επεκταθεί η διαδικασία των συνεντεύξεων και σε άλλες χώρες όπως στην Ινδία όπου φαίνεται ότι προκύπτουν προβλήματα.

Εισπράξεις. Από την αξιολόγηση του μηχανογραφημένου συστήματος εισπράξεων έχουν εντοπιστεί αρκετές αδυναμίες, όπως για παράδειγμα: **(i)** ο αριθμός απόδειξης καταχωρείται χειρόγραφα στο μηχανογραφημένο σύστημα, **(ii)** παρόλο που χρησιμοποιούνται προαριθμημένες αποδείξεις, ο ίδιος αριθμός απόδειξης μπορεί να καταχωριστεί και στα δύο μηχανογραφημένα συστήματα (ιθαγένειας και αλλοδαπών), **(iii)** τα μηχανογραφημένα συστήματα επιτρέπουν την ακύρωση απόδειξης είσπραξης, αφού εισπραχθούν τα χρήματα και αφού δοθεί απόδειξη στον αιτητή. Λόγω του ότι μόνο οι έγκυρες αποδείξεις προωθούνται αυτόματα από το σύστημα στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό για κατάθεση, η είσπραξη δεν θα κατατεθεί στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό, **(iv)** οι αιτήσεις για παραχώρηση ιθαγένειας μπορεί να προωθηθούν και να αποδοθεί ιθαγένεια χωρίς την είσπραξη των απαιτούμενων τελών κ.α.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να αξιολογήσει το μηχανογραφημένο σύστημα είσπραξης κατά πόσο διαθέτει όλες τις απαραίτητες ασφαλιστικές δικλίδες για την είσπραξη των εσόδων και όπου χρειάζεται, να δρομολογηθούν διαδικασίες για διόρθωση των αδυναμιών.

Σύμφωνα με τον Αν. Διευθυντή του Τμήματος, βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη, του ενδεχόμενου μετάβασης από τις προεκτυπωμένες αποδείξεις σε αποδείξεις που θα εκδίδονται από το σύστημα, οι οποίες και κατ'επέκταση θα λαμβάνουν αυτόματα αριθμό από το μηχανογραφικό σύστημα. Κατά την ολοκλήρωση της εν λόγω μελέτης θα υπάρξει σημαντική βελτίωση σχετικά με τις πιο πάνω διαπιστώσεις.

2.7 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Έλεγχος Λογαριασμών Διπλωματικών Αποστολών. Κατά το 2015 διενεργήθηκε στο Κέντρο, έλεγχος των λογαριασμών των Διπλωματικών Αποστολών της Μόνιμης Αντιπροσωπείας στην Γενεύη, των πρεσβειών του Παρισιού, Τρίπολης και Δαμασκού και επιτόπιος έλεγχος της Υπάτης Αρμοστείας Λονδίνου. Από τον έλεγχο παρατηρήθηκαν τα εξής:

Γενικές Παρατηρήσεις Διπλωματικών Αποστολών.

(α) Πιστοποιητικά τραπεζικών υπολοίπων. Κατά τη λήξη του οικονομικού έτους δεν υποβλήθηκαν από όλες τις Διπλωματικές Αποστολές πιστοποιητικά υπολοίπων για τους τραπεζικούς τους λογαριασμούς.

Σύσταση: Το Υπουργείο να ζητήσει την αποστολή των πιο πάνω πιστοποιητικών.

(β) Ύψος Ταμείων πάγιας προκαταβολής. Σε μερικές Διπλωματικές Αποστολές το σύνολο των τραπεζικών και ταμειακών διαθεσίμων διακυμάνθηκε σε υψηλά επίπεδα, πολύ πέραν του προβλεπόμενου ύψους του ταμείου πάγιας προκαταβολής, όπως αυτό καθορίζεται από τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας.

Σύσταση: Να γίνει επαναξιολόγηση του ύψους του ταμείου πάγιας προκαταβολής κάθε Διπλωματικής Αποστολής, λαμβάνοντας υπόψη το ύψος των συνήθων μηνιαίων δαπανών και εισπράξεων.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ανέφερε ότι η προσωρινή διακύμανση των τραπεζικών και ταμειακών διαθεσίμων σε μερικές Διπλωματικές Αποστολές οφειλόταν στην ανάγκη για κάλυψη έκτακτων αναγκών τόσο του Υπουργείου Εξωτερικών όσο και άλλων Υπουργείων και μας πληροφόρησε ότι θα γίνει επαναξιολόγηση του ύψους του Ταμείου Πάγιας Προκαταβολής στις περιπτώσεις όπου έχει διαπιστωθεί ότι χρειάζεται.

(γ) Αιφνιδιαστικός έλεγχος μετρητών. Παρατηρήθηκε ότι δεν πραγματοποιείται αιφνιδιαστικός έλεγχος από τον Αρχηγό της Αποστολής ή εκπρόσωπο του για τις εισπράξεις που διενεργούνται.

Σύσταση: Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τη Δημοσιονομική και Λογιστική Οδηγία αρ. 38 τουλάχιστον μια φορά κατά τη διάρκεια του έτους, θα πρέπει να γίνεται αιφνιδιαστικός έλεγχος των εισπράξεων και καταμέτρηση των ταμειακών διαθεσίμων από τον Αρχηγό της Αποστολής ή εκπρόσωπο του με σκοπό την επιβεβαίωση της ορθότητας του λογιστικού υπολοίπου του Ταμείου που παρουσιάζεται στις μηνιαίες καταστάσεις «revised monthly return of imprest account» και τα αποτελέσματα του ελέγχου θα πρέπει να κοινοποιούνται στον Γενικό Λογιστή και στον Γενικό Ελεγκτή.

(δ) Βιβλίο κίνησης πρεσβευτικού οχήματος (έντυπο Γεν. 70). Σε επιστολή του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου ημερ. 23.5.2014 προς τους Αρχηγούς Διπλωματικών Αποστολών αναφέρεται ότι κάθε μήνα θα πρέπει να υποβάλλεται στο Λογιστήριο του Υπουργείου το πιο πάνω έντυπο, ενώ σε περίπτωση χρήσης του υπηρεσιακού οχήματος για ιδιωτικούς σκοπούς, θα πρέπει να καταβάλλεται το σχετικό αντίτιμο στο Ταμείο της Αποστολής. Παρατηρήθηκε ότι σε ορισμένες Αποστολές το έντυπο δεν έχει ακόμη υποβληθεί στο Κέντρο, ενώ σε άλλες διαπιστώθηκε ελλιπής ενημέρωσή του.

Σύσταση: Η τήρηση του βιβλίου πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την πιο πάνω οδηγία του Υπουργείου, έτσι ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση και ο έλεγχος της κίνησης του πρεσβευτικού οχήματος.

(ε) **Διπλότυπα αποδείξεων.** Οι περισσότερες Διπλωματικές Αποστολές δεν είχαν επιστρέψει τα συμπληρωμένα διπλότυπα ΓΛ292Α και ΓΛ292Β.

Σύσταση: Να ζητηθεί η επιστροφή όλων των συμπληρωμένων διπλοτύπων.

(στ) **Μητρώα Περιουσιακών Στοιχείων και πιστοποιητικά φυσικής καταμέτρησης περιουσιακών στοιχείων των Διπλωματικών Αποστολών.** Δεν γίνεται έλεγχος από το Κέντρο των μητρώων περιουσιακών στοιχείων των γραφείων και της Πρεσβευτικής κατοικίας των Διπλωματικών Αποστολών. Επίσης, οκτώ Αποστολές δεν είχαν αποστείλει το πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης των περιουσιακών στοιχείων για το έτος 2015, όπως προβλέπεται στους Κανονισμούς Αποθηκών.

Σύσταση: Τα μητρώα περιουσιακών στοιχείων πρέπει να ελέγχονται από το Κέντρο.

(ζ) **Τηλέφωνα.**

(i) Σε μερικές Διπλωματικές Αποστολές δεν ετοιμάζεται κατάσταση στην οποία να διαχωρίζονται τα κόστη των τηλεφωνικών κλήσεων που διενεργούνται από το κινητό του Αρχηγού της Διπλωματικής Αποστολής, τα Γραφεία της Διπλωματικής Αποστολής και την Πρεσβευτική κατοικία.

Σύσταση: Για σκοπούς ελέγχου, ζητήθηκε η καταγραφή/διαχωρισμός των πληρωμών που αφορούν κλήσεις από το κινητό του Αρχηγού της Διπλωματικής Αποστολής, το Γραφείο της Διπλωματικής Αποστολής και την Πρεσβευτική κατοικία.

(ii) Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 53.984, ημερ. 11.7.2001 και επιστολή του ΥΠΕΞ προς τους Αρχηγούς Διπλωματικών Αποστολών ημερ. 22.11.2001, η έγκριση για χρήση κινητών τηλεφώνων μέχρι £600 ανά έτος από κρατικούς Λειτουργούς θα δίνεται από τον Υπουργό Οικονομικών, μετά από σχετική εισήγηση του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, αλλά εξυπακούεται ότι η χρήση θα περιορίζεται σε υπηρεσιακά τηλεφωνήματα.

Η πιο πάνω επιστολή αναφέρει ότι το ποσό των £600 (€1.025) θα ισχύει για ένα χρόνο και μετά αναλόγως θα αυξομειωθεί. Σημειώνεται ότι δεν έχει διαφοροποιηθεί καθόλου το πιο πάνω ποσό.

Σύσταση: Το Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) σε συνεργασία με τον Υπουργό Οικονομικών και το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, να αξιολογήσουν κατά πόσο χρειάζεται να αυξομειωθεί το ποσό των £600 (€1.025) για χρήση κινητού τηλεφώνου από τους Αρχηγούς των Διπλωματικών Αποστολών.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ενημέρωσε ότι προωθείται σχετική πρόταση προς το Υπουργείο Οικονομικών για επαναξιολόγηση του ποσού, που θα ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες και θα λαμβάνει υπόψη την ανάπτυξη της τεχνολογίας.

(η) **Φορολογία εισοδήματος.** Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι το επιτόπιο προσωπικό που κατέχει Κυπριακή υπηκοότητα και απασχολείται σε κάποιες Διπλωματικές Αποστολές, δεν καταβάλλει φόρο εισοδήματος ούτε στη χώρα που βρίσκεται η Αποστολή, ούτε στην Κύπρο.

Το ΥΠΕΞ με επιστολή του ημερ. 7.10.2015, απέστειλε προς τον Έφορο Φορολογίας προσχέδιο νομοσχεδίου για τη ρύθμιση, μεταξύ άλλων, και του σημαντικού θέματος της φορολόγησης του επιτόπιου προσωπικού που κατέχει Κυπριακή υπηκοότητα.

Τον Νοέμβριο του 2016 η Υπηρεσία μας απέστειλε επιστολή στον Έφορο Φορολογίας υποδεικνύοντας ότι το θέμα χρήζει άμεσης ρύθμισης.

Σύσταση: Το πιο πάνω θέμα θα πρέπει να επιλυθεί άμεσα από τα εμπλεκόμενα Τμήματα/Υπουργεία (Υπουργείο Οικονομικών, Τμήμα Φορολογίας και Υπουργείο Εξωτερικών).

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι ο Έφορος Φορολογίας τον έχει ενημερώσει με επιστολή ημερ. 7.10.2016 ότι έχει προωθηθεί σχετικό νομοσχέδιο στον Γενικό Εισαγγελέα για ρύθμιση του θέματος.

Εκτός των πιο πάνω γενικών παρατηρήσεων, για τις πιο κάτω Διπλωματικές Αποστολές σημειώθηκαν τα ακόλουθα:

Υπάτη Αρμοστεία (ΥΑ) Λονδίνου.

Ταμείο Πάγιας Προκαταβολής STG2.500.000. Για την περίοδο Ιανουάριο-Μάιο 2016 ο μέσος όρος δαπανών ήταν STG315.904, με μέγιστη μηνιαία δαπάνη ύψους STG495.076 τον Μάιο 2016, ενώ το ύψος της εγκεκριμένης αναπλήρωσης ανέρχεται σε STG2.500.000.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη το ύψος των συνήθων μηνιαίων δαπανών καθώς και το ύψος των μηνιαίων εισπράξεων (STG8.951 μέσος όρος), εισηγούμαστε όπως, το ύψος του Ταμείου Πάγιας Προκαταβολής της ΥΑ μειωθεί.

Επιτόπιο προσωπικό.

Σύμφωνα με το Επεξηγηματικό μνημόνιο του Προϋπολογισμού του 2016, στην Υπάτη Αρμοστεία του Λονδίνου υπήρχαν εγκεκριμένες 15 θέσεις επιτόπιου προσωπικού. Σχετικά με το επιτόπιο προσωπικό σημειώνονται τα ακόλουθα:

(α) Συμβόλαια απασχόλησης επιτόπιου προσωπικού. Δεν έχουν ετοιμαστεί επιστολές/συμβόλαια εργοδότησης για 4 άτομα εκ των οποίων 2 προσλήφθηκαν τον Σεπτέμβριο 2015 και τα άλλα 2 τον Ιούλιο 2016.

Ο Γενικός Εισαγγελέας σε γνωμάτευσή του ημερ. 24.4.2015 σχετικά με το πιο πάνω θέμα, αναφέρει ότι «...φαίνεται ότι εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία ο εργαζόμενος διαμένει και εργάζεται, ήτοι το τοπικό δίκαιο και όχι το κυπριακό δίκαιο...». Με βάση την εν λόγω γνωμάτευση, ετοιμάστηκε από την Υπάτη Αρμοστεία Λονδίνου, προσχέδιο συμβολαίου για το επιτόπιο προσωπικό με βάση το τοπικό δίκαιο και αποστάληκε στο Κέντρο στις 9.12.2015. Το Κέντρο, σε επιστολή του ημερ. 22.6.2016 προς την Υπάτη Αρμοστεία κάλεσε την Υπάτη Αρμοστεία όπως προχωρήσει με την υπογραφή του συμβολαίου με 4 άτομα του επιτόπιου προσωπικού, ενώ για το υπόλοιπο επιτόπιο προσωπικό, η υπογραφή του νέου τύπου συμβολαίου θα εξεταστεί – όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή – σε μεταγενέστερο στάδιο μαζί με την αναθεώρηση της μισθοδοσίας του επιτόπιου προσωπικού.

(β) Μισθολογικές αυξήσεις. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη Έκθεσή μας, σύμφωνα με την επιστολή της Υπάτης Αρμοστείας ημερ. 28.7.2008, στην Βρετανική Κυβέρνηση όταν υπάλληλος φτάνει στην κορυφή της κλίμακας του και η αποδοτικότητα του κρίνεται ως άριστη καταβάλλεται αύξηση μισθού η οποία για τα έτη 2008 και 2009 είχε καθοριστεί στο 3,25% για τους υπαλλήλους με μέγιστη αποδοτικότητα και μικρότερα ποσοστά για υπαλλήλους με χαμηλότερη αποδοτικότητα. Παρατηρήθηκε ότι στην Υπάτη Αρμοστεία από το 2008, με την έγκριση του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, παραχωρούνται πρόσθετες αυξήσεις 3,25% πέραν της κορυφής της κάθε κλίμακας, σε όλους τους υπαλλήλους που έχουν φτάσει στην κορυφή της κλίμακας τους, χωρίς να γίνονται αξιολογήσεις της απόδοσης του προσωπικού.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι η επιλεκτική, με τέτοιο τρόπο, υιοθέτηση μιας μόνο παραμέτρου από σχέδιο αξιολόγησης προσωπικού που υπάρχει σε άλλη χώρα, συνιστά διασπάθιση δημόσιου χρήματος.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μας πληροφόρησε ότι το Υπουργείο εξετάζει το ενδεχόμενο αναθεώρησης της μισθοδοσίας του προσωπικού σε άλλη βάση, συμπεριλαμβανομένης της υιοθέτησης των αντίστοιχων κλιμάκων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

(γ) Παραχώρηση ετήσιων προσαυξήσεων. Σύμφωνα με επιστολή ημερ. 30.1.2012 του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, εγκρίθηκε η παγοποίηση της μισθοδοσίας του επιτόπιου προσωπικού της Υπάτης Αρμοστείας στο Λονδίνο, για την περίοδο Αυγούστου 2010 – Ιουλίου 2012 (2 χρόνια), και η παραχώρηση αύξησης ύψους STG250 ετησίως για την εν λόγω περίοδο στους υπαλλήλους της Υπάτης Αρμοστείας που λαμβάνουν ετήσια μισθοδοσία χαμηλότερη των STG21.000, σύμφωνα με την απόφαση της Βρετανικής Κυβέρνησης. Παρά το ότι η εν λόγω αύξηση των STG250 παραχωρήθηκε στους επηρεαζόμενους υπαλλήλους, ωστόσο δεν εφαρμόστηκε η παγοποίηση της μισθοδοσίας αφού παραχωρούνταν οι ετήσιες προσαυξήσεις την εν λόγω περίοδο. Σημειώνεται ότι, παρόλο που η πιο πάνω απόφαση της Βρετανικής Κυβέρνησης λήφθηκε τον Ιούνιο του 2010, η Υπάτη Αρμοστεία ενημέρωσε σχετικά το Κέντρο στις 9.9.2011, δηλαδή με σημαντική καθυστέρηση πέραν του ενός έτους.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι η παραχώρηση προσαυξήσεων/αυξήσεων μισθών στο επιτόπιο προσωπικό όλων των Διπλωματικών αποστολών παγοποιήθηκε από 1.2.2013.

(δ) Επίδομα στους οδηγούς/κλητήρες. Στους δύο οδηγούς/κλητήρες καταβάλλεται κατ' αποκοπή συνολικό μηνιαίο επίδομα για υπερωριακή απασχόληση ύψους STG250. Αναμένεται η κοινοποίηση της σχετικής έγκρισης του Υπουργείου Οικονομικών στην Υπηρεσία μας για το πιο πάνω επίδομα, αφού κατά τον έλεγχο δεν παρουσιάστηκε.

Επιπρόσθετα καταβάλλεται σε αυτούς επίδομα ύψους STG15 για κάθε γεύμα εντός έδρας πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας τους, με την προϋπόθεση ότι προσκομίζεται απόδειξη εστιατορίου, με ισχύ από 1.9.2008.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες των διατάξεων που διέπουν την καταβολή επιδόματος γεύματος, αυτό καταβάλλεται σε κρατικό λειτουργό για τα έξοδα γεύματος ή δείπνου λόγω της παραμονής του εκτός έδρας. Σημειώνεται ότι το ΤΔΔΠ στις 13.3.2014 ανακάλεσε την δοθείσα έγκριση για καταβολή επιδόματος γεύματος στους Οδηγούς/Κλητήρες της πρεσβείας στην Αθήνα.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι η ανάκληση της έγκρισης για καταβολή επιδόματος γεύματος στους Οδηγούς/Κλητήρες στην πρεσβεία της Αθήνας έγινε μετά από αίτημα του Πρέσβη, αλλά στο Λονδίνο δεν δικαιολογείται η επανεξέταση της καταβολής ενός τέτοιου επιδόματος λόγω του υψηλού κόστους ζωής.

(ε) Μορφωτικός Σύμβουλος. Το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφασή του αρ. 76.500 ημερ. 13.2.2014 αποφάσισε το διορισμό υπαλλήλου του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) με μισθοδοτική κλίμακα Α8, ο οποίος έλαβε από το Ίδρυμα άδεια άνευ απολαβών μέχρι 22.5.2017 στη θέση του Μορφωτικού Συμβούλου στην Υπάτη Αρμοστεία της Δημοκρατίας στο Λονδίνο, για ένα έτος με δικαίωμα ετήσιας ανανέωσης μέχρι και τέσσερα χρόνια, και με την Απόφαση αρ. 77.399 ημερ. 22.8.2014 καθόρισε τη μισθοδοσία του Μορφωτικού Συμβούλου στις STG5.000 μηνιαίως, χωρίς την κάλυψη άλλων επιπρόσθετων εξόδων, που αφορούν το μόνιμο προσωπικό των Διπλωματικών Αποστολών της Δημοκρατίας στο εξωτερικό. Σημειώνεται ότι στην Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για τον καθορισμό της μισθοδοσίας του Μορφωτικού Συμβούλου, αναφερόταν ότι το Υπουργείο Εξωτερικών εισηγήθηκε όπως η μισθοδοσία του καθοριστεί στις STG5.000 μηνιαίως, λαμβάνοντας υπόψη τη μισθοδοσία των δύο προκατόχων της θέσης Μορφωτικού Συμβούλου, που ανερχόταν στις STG5.500 μηνιαίως, ενώ το ΤΔΔΠ εισηγήθηκε όπως η μισθοδοσία του καθοριστεί στην αρχική βαθμίδα της

μισθοδοτικής κλίμακας συμβολαίων επιτόπιου επιστημονικού προσωπικού της τοπικής δημόσιας υπηρεσίας, που ανερχόταν σε STG2.083,33 μηνιαίως. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, λαμβάνοντας υπόψη τη μισθοδοσία των προκατόχων της θέσης, αλλά και τη μισθοδοσία των Μορφωτικών Συμβούλων σε άλλες διπλωματικές αποστολές στο εξωτερικό (που ανέρχονταν σε €5.800 στο Βερολίνο και €3.500 στην Αθήνα) εισηγήθηκε τον καθορισμό της μισθοδοσίας του Μορφωτικού Συμβούλου Λονδίνου στις STG5.000 μηνιαίως, εισήγηση που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το ΤΔΔΠ αποφάσισε τον Ιούνιο 2016 όπως ο μισθός της Μορφωτικής Συμβούλου στο Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα, ενόψει της λήξης του συμβολαίου της, καθοριστεί στα €1.659 από τις €3.500 που είναι σήμερα, εισηγούμαστε όπως επανεξεταστεί και επανακαθοριστεί και το ύψος της αντιμισθίας και των υπόλοιπων Μορφωτικών Συμβούλων που βρίσκονται στο εξωτερικό.

Σχετικά με την απασχόληση του Μορφωτικού Συμβούλου Λονδίνου παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- Με βάση στοιχεία που έχουν ληφθεί από το Λογιστήριο του Υπουργείου Εξωτερικών, δεν φαίνεται να έχει υπογραφεί σύμβαση απασχόλησης.
- Όπως αναφέρεται σε επιστολή ημερ. 12.6.2014 του Υπουργείου Εξωτερικών, η θέση του Μορφωτικού Συμβούλου υπόκειται στους όρους επιτόπιου προσωπικού αλλά παραχωρείται σε αυτόν καθεστώς Κύπριου Διπλωμάτη και ως εκ τούτου υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος στην Κυπριακή Δημοκρατία. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με επιστολή ημερ. 19.2.2015 του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών, η μισθοδοσία του Μορφωτικού Συμβούλου έχει καθοριστεί στις STG5.000, λαμβάνοντας υπόψη ότι θα υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος στην Κυπριακή Δημοκρατία. Πρόσθετα, σε επιστολή ημερ. 2.4.2012 του Τμήματος Φορολογίας επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση των ατόμων στα οποία παραχωρείται διπλωματικό καθεστώς (όπως αυτό του Μορφωτικού Συμβούλου) να εγγραφούν στο Μητρώο Φορολογουμένων του Τμήματος Φορολογίας, να υποβάλλουν φορολογική δήλωση για κάθε φορολογικό έτος και γενικότερα, να συμμορφώνονται με όλες τις πρόνοιες της άμεσης Κυπριακής φορολογικής νομοθεσίας. Ωστόσο, παρατηρήθηκε ότι δεν γίνεται οποιαδήποτε αποκοπή για φόρο εισοδήματος από τη μηνιαία αντιμισθία που λαμβάνει ο Μορφωτικός Σύμβουλος Λονδίνου.
- Από περαιτέρω έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, παρατηρήθηκε ότι δεν έχει δηλώσει τις απολαβές του στη φορολογική δήλωση του έτους 2014 για την περίοδο εργοδότησης του από 1.9.2014-31.12.2014 στην ΥΑ. Για το έτος 2015 δεν υποβλήθηκε φορολογική δήλωση στη Δημοκρατία.
- Σύμφωνα με την επιστολή του Υπουργείου Εξωτερικών προς το Διευθυντή Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ημερ. 13.1.2016, ο Μορφωτικός Σύμβουλος της Υπάτης Αρμοστείας της Δημοκρατίας στο Λονδίνο είναι διαπιστευμένος στο Ηνωμένο Βασίλειο και το ασφαλιστικό του συμφέρον είναι στην Κύπρο, και ως εκ τούτου θα πρέπει να καταβάλλονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού όλες οι σχετικές εισφορές (Τ.Κ.Α. κλπ.) από την ημερομηνία πρόσληψης του (1.9.2014). Ωστόσο, σε έλεγχο που έγινε από την Υπηρεσία μας διαπιστώθηκε ότι μόνο για την περίοδο Σεπτεμβρίου – Δεκεμβρίου 2014 έγινε η καταβολή των σχετικών εισφορών, ενώ εκκρεμεί η καταβολή των εισφορών για το 2015 μέχρι σήμερα, παρότι γίνεται η σχετική αποκοπή από την αντιμισθία του Μορφωτικού Συμβούλου.

Μητρώα Περιουσιακών Στοιχείων. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκαν σοβαρές παραλείψεις όπως:

(α) Μη τήρηση μητρώων περιουσιακών στοιχείων, ΓΕΝ 55 και ΓΕΝ 56B για τα γραφεία της ΥΑ και της Πρεσβευτικής κατοικίας. Παρουσιάστηκε ηλεκτρονικό μητρώο ημερ. 31.3.2008 στο οποίο υπάρχουν καταχωρίσεις κατά δωμάτιο χωρίς να φαίνεται ότι έγινε οποιοσδήποτε έλεγχος από το Κέντρο και αντιπαραβολή με τα παλαιά μητρώα της πρεσβευτικής κατοικίας.

(β) Τον Μάρτιο 2008 τα γραφεία της Υπάτης Αρμοστείας μεταστεγάστηκαν σε ιδιόκτητο κτήριο. Δεν έγινε μεταφορά του υφιστάμενου εξοπλισμού γιατί θεωρήθηκε πεπαλαιωμένος χωρίς ωστόσο να φαίνεται πως έχει διατεθεί.

Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν από το Κέντρο, η αγορά των καινούργιων επίπλων και σκευών έγινε μετά από την κατακύρωση προσφοράς σε συγκεκριμένη εταιρεία για το συνολικό ποσό (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) των STG321.636 (€406.190).

Επίσης, έχει αγοραστεί μηχανογραφικός εξοπλισμός αξίας STG41.307 και φωτοτυπικές μηχανές και τηλεομοιοτύπο αξίας STG31.689.

(γ) Οι Κανονισμοί Αποθηκών αρ.108-111 για τήρηση και έλεγχο των μητρώων περιουσιακών στοιχείων δεν τυγχάνουν εφαρμογής.

Σύσταση: Για σκοπούς ελέγχου και διασφάλισης της δημόσιας περιουσίας θα πρέπει, άμεσα να εφαρμοστούν οι σχετικές Οδηγίες και Κανονισμοί. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία της Υπάτης Αρμοστείας και της Πρεσβευτικής κατοικίας θα πρέπει να καταγραφούν σε συγκεντρωτικά και αναλυτικά μητρώα περιουσιακών στοιχείων, η ορθότητα των οποίων θα πρέπει να ελεγχθεί από το Κέντρο, με σχετική ενημέρωση της Υπηρεσίας μας. Στη συνέχεια τα μητρώα να υποβάλλονται τουλάχιστον ετήσια στο Κέντρο για σχετικό έλεγχο των προσθηκών και διαγραφών.

Φυσική καταμέτρηση περιουσιακών στοιχείων.

(α) Πρεσβευτική κατοικία. Δεν επιτράπηκε από τον Υπάτο Αρμοστή στην Ανώτερη Λειτουργό Ελέγχου της Υπηρεσίας μας η μετάβαση στην πρεσβευτική κατοικία για δειγματοληπτική φυσική καταμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων.

(β) Πιστοποιητικό Παράδοσης και παραλαβής περιουσιακών στοιχείων. Κατά τη μετάθεση του Υπάτου Αρμοστή στο Λονδίνο τον Νοέμβριο 2013, δεν ετοιμάστηκε πιστοποιητικό παράδοσης και παραλαβής περιουσιακών στοιχείων των γραφείων και της Πρεσβευτικής κατοικίας, σε αντίθεση με τους Κανονισμούς Αποθηκών αρ.104-107.

Σημειώνεται επίσης ότι δεν έχει ετοιμαστεί πιστοποιητικό παράδοσης και παραλαβής των ταμειακών διαθεσίμων ή άλλων βιβλίων που ελέγχονται μέσω Μητρώου Βιβλίων Αποδείξεων, αντίγραφο του οποίου σύμφωνα με τις Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες αρ. 172-174 θα πρέπει να κοινοποιείται στον Γενικό Λογιστή και τον Γενικό Ελεγκτή.

Σύσταση: Να τηρούνται οι Κανονισμοί Αποθηκών και οι Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι το υφιστάμενο σύστημα Παράδοσης και παραλαβής περιουσιακών στοιχείων θα τύχει περαιτέρω εξέτασης λόγω του πρωτοκόλλου που δεν επιτρέπει την ταυτόχρονη παρουσία του αποχωρούντα Πρέσβη και του Πρέσβη που αναλαμβάνει καθήκοντα.

Διατάξεις ελέγχου του χρόνου προσέλευσης/αποχώρησης των υπαλλήλων. Παρατηρήθηκε ότι δεν τηρείται ούτε παρουσιολόγιο για καταχώριση της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης τόσο του μόνιμου όσο και του επιτόπιου προσωπικού ούτε τηρείται ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων από την εργασία τους. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 24(1) των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικών) Κανονισμών «όλοι οι υπάλληλοι καταχωρούν την ώρα προσέλευσης και αναχώρησης τους». Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφαση του αρ. 56.567 ημερ. 16.10.2002 ενέκρινε την καθολική εφαρμογή του ηλεκτρονικού συστήματος.

Αναφέρεται επίσης ότι σύμφωνα με το άρθρο 73 των περί της Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμων, τυχόν μη εφαρμογή τους αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα.

Σύσταση: Επισημαίνεται ότι οι πρόνοιες των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικών) Κανονισμών καθώς και η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 56.567 ημερ. 16.10.2002 θα πρέπει να τύχουν άμεσα καθολικής εφαρμογής.

Μόνιμη Αντιπροσωπεία στην Γενεύη (ΜΑΓΕ).

Υπηρεσιακό Αυτοκίνητο. Η ΜΑΓΕ διατηρούσε υπηρεσιακό αυτοκίνητο BMW 523i το οποίο αγοράστηκε στις 9.10.2008 έναντι €26.659 και το οποίο μέχρι τις 28.10.2014 είχε διανύσει 72.079 χιλιόμετρα. Λόγω μηχανικών προβλημάτων, αποφασίστηκε η αντικατάστασή του και κατόπιν διενέργειας διαγωνισμού επιλέγηκε ο χαμηλότερος προσφοροδότης για αυτοκίνητο BMW 520i αξίας €30.678. Με την εν λόγω εταιρεία έγινε διακανονισμός για πώληση του υφιστάμενου οχήματος BMW 523i το οποίο βρισκόταν στο γκαράζ της εταιρείας για επιδιόρθωση. Το Υπουργείο έδωσε οδηγίες να προταθεί στην εταιρεία – η οποία τελικά αποδέχτηκε – όπως, το παλιό αυτοκίνητο με αξία CHF9.000 (περίπου EUR8.230) παραχωρηθεί στην εταιρεία να το επιδιορθώσει και η διαφορά μεταξύ της αξίας του παλιού αυτοκινήτου και του κόστους επιδιόρθωσης του να αφαιρεθεί από την αγοραία αξία του καινούργιου αυτοκινήτου. Τελικά για την αγορά του νέου αυτοκινήτου πληρώθηκε το 2015 στην εταιρεία ποσό ύψους €26.696 (€30.678 - €3.982).

Από τα πιο πάνω παρατηρήθηκε ότι:

(α) Στις προδιαγραφές της προκήρυξης του διαγωνισμού, δεν τέθηκε απαίτηση όσον αφορά στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα σύμφωνα με το Νόμο 3(Ι)/2014. Σημειώνεται ότι από τον πιο πάνω Νόμο εξαιρούνται – μεταξύ άλλων – οι πρέσβεις και τα μέλη των διπλωματικών αποστολών, οι οποίοι κατά την άσκηση των συνήθων καθηκόντων τους είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν ειδικά υπηρεσιακά οχήματα ως αναπόσπαστο μέρος της διεκπεραίωσης της καθημερινής εργασίας τους. Συνεπώς η αγορά και χρήση των υπηρεσιακών οχημάτων στις διπλωματικές αποστολές της Κυπριακής Δημοκρατίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου οι συνθήκες της χώρας ή/και η φύση της εργασίας στην οποία θα χρησιμοποιούνται, επιβάλλουν τη χρήση ειδικών οχημάτων, θα πρέπει να γίνεται με βάση τις πρόνοιες της πιο πάνω σχετικής νομοθεσίας.

Υπό το φως των πιο πάνω, για την αγορά του οχήματος θα έπρεπε να ακολουθηθούν οι πρόνοιες του Νόμου 3(Ι)/2014. Σύμφωνα με τον εν λόγω Νόμο, το όριο εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα δεν δύναται να ξεπερνά τα 145 gr/km, ενώ από έρευνα που έγινε από την Υπηρεσία μας στην ιστοσελίδα του κατασκευαστή το εν λόγω μοντέλο που αγοράστηκε παρουσιάζει εκπομπές που κυμαίνονται στο εύρος 149-139 gr/km.

(β) Στους όρους του διαγωνισμού, ζητήθηκε αυτοκίνητο με κυβικά από 1750cc μέχρι 2250cc, ενώ σύμφωνα με τον πιο πάνω Νόμο, το υπηρεσιακό όχημα δεν έπρεπε να υπερβαίνει τα 2000cc. Σημειώνεται ωστόσο ότι, το όχημα που εξασφαλίστηκε έχει 1997cc και ως εκ τούτου είναι εντός του ορίου που καθορίζεται από το Νόμο.

(γ) Από τη μελέτη του θέματος και της σχετικής αλληλογραφίας φαίνεται ότι δεν έχει δικαιολογηθεί/τεκμηριωθεί ο καθορισμός της τιμής του παλιού αυτοκινήτου (μετά την επιδιόρθωση του) στα CHF9.000. Το κόστος επιδιόρθωσης του οχήματος που ανήλθε σε CHF5.017, δηλαδή ξεπέρασε τις €4.000 θεωρείται υπερβολικό για ένα αυτοκίνητο 7 ετών με λιγότερα από 100.000 χιλιόμετρα τη δεδομένη περίοδο. Ως εκ τούτου, η Ελεγκτική Υπηρεσία ζήτησε όπως της αποσταλεί τόσο το τιμολόγιο της εταιρείας επεξηγώντας αναλυτικά τις επιδιορθώσεις που έγιναν, όσο και η έγκριση του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών για την αντικατάσταση του οχήματος.

(δ) Το Υπουργείο Εξωτερικών δεν φαίνεται να ζήτησε αντίγραφο του σχετικού μεταβιβαστικού εγγράφου/συμβολαίου πώλησης για το παλιό όχημα και ως εκ τούτου δεν κατέστη δυνατό να επιβεβαιωθεί ότι το όχημα μεταβιβάστηκε στην εταιρεία.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ενημέρωσε ότι στάλθηκε εγκύκλιος στις Διπλωματικές Αποστολές με την οποία καθορίζεται η διαδικασία εκποίησης των υπηρεσιακών οχημάτων.

Επιτόπιο Προσωπικό.

(α) Στις 13.11.2006 προσλήφθηκε στη ΜΑΓΕ Κύπρια υπάλληλος, ως επιτόπιο προσωπικό, στη θέση Γραφέα/Δακτυλογράφου, με την υπογραφή σχετικού συμβολαίου.

Στις 16.6.2014 ο τότε Υπουργός Υγείας ζήτησε από τον Υπουργό Εξωτερικών, την αναβάθμιση της εν λόγω λειτουργού από τη θέση Γραφέα/Δακτυλογράφου, στη θέση Συμβούλου για θέματα Δημόσιας Υγείας, επειδή, λόγω της συνεργασίας του Υπουργείου Υγείας με τον Διεθνή Οργανισμό Υγείας, και του μεγάλου όγκου εργασίας στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία, της είχαν ανατεθεί καθήκοντα παρακολούθησης συναντήσεων διεθνών οργανισμών. Στην πιο πάνω επιστολή αναφερόταν ότι η αναβάθμιση της εν λόγω λειτουργού θα αφορούσε μόνο την αναβάθμιση του τίτλου εργασίας και καθηκόντων της και όχι μισθολογικά, θέση με την οποία συμφώνησε ο Υπουργός Εξωτερικών, σύμφωνα με απαντητική επιστολή του ημερ. 3.7.2014 στον Υπουργό Υγείας.

Το Υπουργείο Εξωτερικών σε επιστολή του ημερ. 26.6.2014 στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών συμπεριέλαβε στις προτάσεις του για τον Προϋπολογισμό του 2015 μία πρόσθετη θέση Επιστημονικού Συνεργάτη με πρόνοια ύψους περίπου €60.000, η οποία τελικά εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Το ερώτημα που εγείρεται είναι γιατί στις προτάσεις του Υπουργείου Εξωτερικών για τον Προϋπολογισμό του 2015 που υποβλήθηκαν στο Υπουργείο Οικονομικών συμπεριλήφθηκε μία πρόσθετη θέση Επιστημονικού Συνεργάτη με πρόσθετη δαπάνη ύψους περίπου €60.000, τη στιγμή που δεν υπήρχε οποιαδήποτε γραπτή έγκριση για τέτοια πρόσθετη θέση.

Παρατηρήθηκε ότι ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος, παρόλο που είχε έγκαιρα ενημερωθεί από το Κέντρο, στις 19.12.2014, για το περιεχόμενο της προαναφερόμενης επιστολής του Υπουργού Εξωτερικών ημερ. 3.7.2014 προς τον Υπουργό Υγείας, εντούτοις στις 30.1.2015, υπέγραψε νέο συμβόλαιο μαζί με την εν λόγω υπάλληλο, χωρίς να καθορίζει το ύψος του μισθού της, αλλά με την συμπερίληψη της φράσης «ο μισθός θα εξεταστεί από τον εργοδότη και σε διαβούλευση με το ΥΠΕΞ, θα έχει ως στόχο την αναβάθμιση του, από 1.6.2015, ώστε να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές στο επίπεδο των καθηκόντων και των ευθυνών που επιφέρει αυτό το νέο συμβόλαιο». Ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος υπέγραψε το συμβόλαιο χωρίς να εξασφαλίσει τις απαραίτητες γραπτές εγκρίσεις. Συναφώς αναφέρεται ότι μετά από συνάντηση που είχε το Υπουργείο Εξωτερικών με εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας στις 8.10.2015, ενημέρωσαν τον Μόνιμο Αντιπρόσωπο, ότι για να παρίσταται κάποιος στις πιο πάνω ομάδες, τα καθήκοντα αυτά θα πρέπει να εξομοιώνονται διπλωματικά και θα πρέπει να διαπιστεύονται, γεγονός που σημαίνει ότι δεν θα μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση τους το τοπικό δίκαιο. Ως εκ τούτου θα πρέπει να συνάπτονται άλλου τύπου συμβόλαια. Επίσης οι Λειτουργοί θα πρέπει να κατέχουν τα απαιτούμενα προσόντα και να πληρούν τις προϋποθέσεις για να διαπιστεύονται.

Σημειώνεται ότι η εν λόγω υπάλληλος, σε επιστολή ημερ. 7.3.2016, μέσω του δικηγόρου της, προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών αξιώνει, μεταξύ άλλων, να τηρηθούν οι όροι του συμβολαίου. Το Υπουργείο Εξωτερικών μέχρι την ημερομηνία συμπλήρωσης του ελέγχου (12.8.2016) δεν είχε ακόμα απαντήσει στον δικηγόρο της εν λόγω υπαλλήλου.

Σύσταση: Θεωρούμε το θέμα πολύ σοβαρό και θα πρέπει το Υπουργείο να το επιλύσει τάχιστα και να προβεί σε όλες τις δέουσες ενέργειες, περιλαμβανομένης της πειθαρχικής έρευνας εναντίον των υπευθύνων και της επιβάρυνσής τους με οποιαδήποτε ποσά κληθεί να καταβάλει η Δημοκρατία πέραν των νομίμως εγκεκριμένων.

(β) Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Η Μόνιμη Αντιπροσωπεία, με δεδομένη την υποχρέωση της με βάση τις Διατάξεις για το επιτόπιο προσωπικό, συνέχισε να καλύπτει την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όλου του προσωπικού μέσω ιατροφαρμακευτικής ασφάλισης του, παρά τις εγκύκλιες επιστολές του Υπουργείου Υγείας επί του θέματος. Εκτενέστερη αναφορά για το θέμα, γίνεται πιο κάτω.

Σύσταση: Μέχρι την εξέταση του θέματος με το Υπουργείο Υγείας, οι εγκύκλιοι του Υπουργείου Υγείας θα πρέπει να τυγχάνουν εφαρμογής.

Υπάτη Αρμοστεία Πραιτώριας. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη Έκθεσή μας, το Υπουργείο Εξωτερικών διενήργησε έρευνα αναφορικά με τη λειτουργία της υπό αναφορά Υπάτης Αρμοστείας, για πιθανή διάπραξη πειθαρχικών παραπτωμάτων σχετικά με την αγορά αγαθών και υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της θητείας του τέως Υπάτου Αρμοστή κατά την περίοδο 3.9.2007 μέχρι 2.9.2011, τα αποτελέσματα της οποίας τέθηκαν ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας τον Ιούνιο του 2012. Σχετικό κατηγορητήριο ετοιμάστηκε από τον Γενικό Εισαγγελέα, και τον Φεβρουάριο του 2013, το θέμα διαβιβάστηκε στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, για πειθαρχική έρευνα.

Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας κατόπιν εξέτασης των κατηγοριών, επέβαλε στον Πληρεξούσιο Υπουργό (οργανική θέση Υπάτου Αρμοστή) την ποινή του υποβιβασμού σε κατώτερη θέση και την τοποθέτηση του στη θέση Γραμματέα Β΄ ή Υποπρόξενου από 5.8.2014, ημερομηνία λήψης της απόφασης. Μετά την απόφαση της ΕΔΥ, στις 6.7.2015 η Υπηρεσία μας ζήτησε από τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας όπως δώσει οδηγίες στο Υπουργείο Εξωτερικών για την ετοιμασία τεκμηριωμένης λογιστικής έκθεσης, στη βάση της οποίας θα στηριχθεί τυχόν αστική αγωγή εναντίον του από τη Νομική Υπηρεσία.

Η Γενική Λογίστρια με επιστολή της ημερ. 25.1.2016 πληροφόρησε τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ότι έχει προβεί σε εξέταση όλων των απαραίτητων στοιχείων και εγγράφων που θεωρεί ότι μπορούν να αποτελέσουν επαρκή βάση για καταχώριση αστικής αγωγής προς διεκδίκηση του ποσού των €162.010 από τον τέως Υπάτο Αρμοστή.

Σύσταση: Επειδή οι κατηγορίες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, σε εξουσιοδότηση με δελτία πληρωμών την πληρωμή πλαστών τιμολογίων, χωρίς τα αγαθά και οι υπηρεσίες να παρασχέθηκαν στη Δημοκρατία (€73.377), την αποδοχή χρημάτων ως δώρο από ιδιωτική εταιρεία (€4.809) και τον εξαναγκασμό Διευθυντή εταιρείας να εκδώσει τιμολόγια για το ποσό των €16.145 για δήθεν παροχή ασφάλειας κατά τη μεταφορά χρημάτων της Πρεσβείας στην τράπεζα, το Υπουργείο Εξωτερικών θα πρέπει να διερευνήσει με τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο προκύπτει θέμα διάπραξης ποινικών αδικημάτων.

Πώληση υπηρεσιακού οχήματος από την Πρεσβεία της Κύπρου στο Κάιρο. Το όχημα (Mercedes E240), που αγοράστηκε τον Δεκέμβριο 2002 στην τιμή των €34.240, πωλήθηκε αρχές του 2013 στο μοναδικό προσφοροδότη στην εξευτελιστική τιμή των €2.430. Από έλεγχο που διεξήχθη, διαπιστώθηκε ότι το εν λόγω όχημα εισήχθη στην Κύπρο τον Απρίλιο 2015 από Κύπριο υπάλληλο της Πρεσβείας της Κύπρου στο Κάιρο, ο οποίος διετέλεσε μέλος της τριμελούς Επιτροπής που ορίστηκε για την πώληση του εν λόγω οχήματος. Κατά την εισαγωγή του οχήματος στην Κύπρο, ο εν λόγω υπάλληλος δήλωσε ότι το όχημα εγγράφηκε στο όνομά του από τον Φεβρουάριο 2012, κάτι που παραπέμπει σε ενδεχόμενη ψευδή

δήλωσή του. Επιπρόσθετα, επειδή ο υποτιθέμενος αγοραστής αρνήθηκε κάθε εμπλοκή στο θέμα, τίθεται και ζήτημα τυχόν πλαστογραφίας από τον υπάλληλο κατά την υποβολή της προσφοράς. Λόγω της σοβαρότητας των θεμάτων που εγέρθηκαν και της πιθανότητας διάπραξης ποινικών αδικημάτων, το θέμα προωθήθηκε στον Αρχηγό Αστυνομίας και στον Γενικό Εισαγγελέα, όπως και στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού που υπάγεται ο εν λόγω υπάλληλος, για τις δικές τους τυχόν περαιτέρω ενέργειες.

Απόσπαση εκπαιδευτικού Δημοτικής Εκπαίδευσης στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΑΕΕ). Κατόπιν διερεύνησης καταγγελιών ότι, ταυτόχρονα με την τριετή απόσπαση Λειτουργού της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στη ΜΑΕΕ, για την περίοδο από 3.3.2015 έως τις 28.2.2018, επιχειρήθηκε και η απόσπαση (ουσιαστικά «βόλεμα») της δασκάλας συζύγου του (στο εξής θα αναφέρεται ως η «Δασκάλα ΑΒ»), διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Στις 12.6.2015 ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού απέστειλε επιστολή στον Υπουργό Οικονομικών και ζήτησε την αύξηση, από μία σε δύο, των θέσεων των λειτουργών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) στην ΜΑΕΕ, με την αιτιολογία ότι υπήρχε ανάγκη για εξυπηρέτηση των αναγκών του Υπουργείου από δεύτερο λειτουργό.

Στις 21.7.2015 το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) ενέκρινε την αύξηση των θέσεων των λειτουργών του ΥΠΠ στην ΜΑΕΕ από μία σε δύο.

Στις 6.8.2015 με επιστολή του ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού ζήτησε από τον Υπουργό Εξωτερικών έγκριση για μια επιπλέον θέση απόσπασης για εκτέλεση ειδικών καθηκόντων στη ΜΑΕΕ για εξυπηρέτηση των αναγκών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, η οποία δεν φαίνεται να απαντήθηκε.

Κατόπιν επιστολής της Υπηρεσίας μας ημερ. 3.8.2015 προς το Υπουργείο Εξωτερικών για διερεύνηση καταγγελίας για επιχειρούμενη πρόσληψη στη ΜΑΕΕ χωρίς να υπάρχει υπηρεσιακή ανάγκη, το Υπουργείο Εξωτερικών απέστειλε επιστολή ημερ. 19.8.2015 στο ΤΔΔΠ στην οποία επισημάνθηκε, μεταξύ άλλων, ότι ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Κύπρου στη ΜΑΕΕ, ενώπιον του οποίου τέθηκε το όλο θέμα, ανέφερε ότι δεν γνώριζε τίποτα για το συγκεκριμένο θέμα και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να προωθηθεί η δημιουργία θέσης στη ΜΑΕΕ ή ακόμη και απόσπαση, χωρίς να επιβεβαιωθεί από το Μόνιμο Αντιπρόσωπο ότι υπάρχει πράγματι υπηρεσιακή ανάγκη.

Η δασκάλα (στο εξής θα αναφέρεται ως η «Δασκάλα ΓΔ») που ήταν αποσπασμένη στη ΜΑΕΕ μέχρι 31.8.2016 παρουσιάστηκε για συνέντευξη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 4.11.2015 και στις 11.11.2015 πληροφορήθηκε γραπτώς ότι προσλήφθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη θέση Εθνικού Εμπειρογνώμονα.

Το ΥΠΠ, σε επιστολή του ημερ. 9.11.2015 προς το ΤΔΔΠ, ανέφερε ότι επειδή η μια εκ των δύο θέσεων απόσπασης στη ΜΑΕΕ δεν κατέστη δυνατό να πληρωθεί, ζητούσε έγκριση ώστε η θέση αυτή να κατανεμηθεί στο Γραφείο του Υπουργού (αύξηση από 4 σε 5 θέσεις στο Γραφείο του Υπουργού). Το ΤΔΔΠ έδωσε την έγκριση του με επιστολή ημερ. 13.11.2015. Η ΕΕΥ, η οποία σύμφωνα με το άρθρο 5(1) του περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου έχει αρμοδιότητα για αποσπάσεις εκπαιδευτικών λειτουργών, ανάρτησε στις 25.11.2015 στην ιστοσελίδα της την απόσπαση της Δασκάλας ΑΒ με ισχύ από 16.11.2015, χωρίς αναφορά στο που και για πόση χρονική περίοδο αποσπάται, και απέστειλε στην Δασκάλα ΑΒ επιστολή που αφορούσε την απόσπαση της στο Γραφείο του Υπουργού για την περίοδο 16.11.2015-31.8.2016 με μεγάλη καθυστέρηση, στις 23.2.2016.

Ενώ η απόσπαση της Δασκάλας ΑΒ άρχιζε από τις 16.11.2015, η ίδια αναχώρησε από την Κύπρο για τις Βρυξέλλες με δικά της έξοδα στις 12.11.2015. Όπως πληροφορηθήκαμε, στις Βρυξέλλες παρέμεινε μέχρι τις 7.2.2016, οπότε και επέστρεψε στην Κύπρο πάλιν με δικά της έξοδα. Από τις 8.2.2016 εκτελούσε καθήκοντα στο ΥΠΠ.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι, ενώ η επιστολή του ΥΠΠ προς το ΤΔΔΠ για παραχώρηση έγκρισης για μία πρόσθετη θέση στο Γραφείο του Υπουργού στάλθηκε στις 9.11.2015, η έγκριση δόθηκε στις 13.11.2015, η πρόταση του ΥΠΠ προς την ΕΕΥ για απόσπαση της εκπαιδευτικού στάλθηκε στις 20.11.2015, και η απόφαση της ΕΕΥ ανακοινώθηκε στις 25.11.2015, ήδη από τις 12.11.2015, η Δασκάλα ΑΒ αναχώρησε από την Κύπρο για τις Βρυξέλλες με δικά της έξοδα. Τα πιο πάνω, μαζί με την πρωτόγνωρη ταχύτητα με την οποία έγιναν όλες οι διαδικασίες, όπως και το γεγονός ότι, ενώ η απόσπαση αφορούσε το Γραφείο του Υπουργού η εκπαιδευτικός αίφνης βρέθηκε στις Βρυξέλλες (χωρίς τούτο να αναφερθεί στο ΤΔΔΠ που παραχώρησε την έγκριση), δεικνύουν ότι υπήρχαν προειλημμένες αποφάσεις και απλώς τα αρμόδια όργανα (ΤΔΔΠ και ΕΕΥ) χρησιμοποιήθηκαν για κάλυψη των αποφάσεων αυτών.

Σύμφωνα με το ημερολόγιο εργασιών, το οποίο ετοιμάστηκε από την ίδια τη Δασκάλα ΑΒ, η εν λόγω Λειτουργός είχε 8 συμμετοχές σε διάφορες Επιτροπές/Ομάδες Εργασίας και διεκπεραίωσε διάφορες εργασίες για τις οποίες εκφράσαμε την άποψη ότι θα μπορούσαν να διεκπεραιωθούν από το γραφείο της στο Υπουργείο.

Σημειώνεται επίσης ότι η ίδια μας ενημέρωσε ότι κατά τη διάρκεια της σχεδόν τρίμηνης παραμονής της στις Βρυξέλλες εργαζόταν από την οικία της, στην οποία διέμενε με την οικογένειά της. Θεωρήσαμε τούτο απαράδεκτο από κάθε άποψη.

Η Γενική Διευθύντρια του ΥΠΠ με επιστολή της ημερ. 22.1.2016 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών ζήτησε, χωρίς προηγουμένως να προηγηθεί προκήρυξη της θέσης που να απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς λειτουργούς και ενδεχομένως και σε άλλους λειτουργούς της Δημόσιας Υπηρεσίας, την έγκριση της απόσπασης της Δασκάλας ΑΒ στις Βρυξέλλες για άμεση αντικατάσταση της Δασκάλας ΓΔ, τη στιγμή που σε προγενέστερη επιστολή της ημερ. 26.8.2015 προς το Υπουργείο Εξωτερικών με κοινοποίηση στην Υπηρεσία μας αναφέρθηκε η πρόθεση του ΥΠΠ για προκήρυξη των θέσεων στη ΜΑΕΕ.

Στις 25.2.2016 σε απαντητική επιστολή του Υπουργείου Εξωτερικών προς την Υπηρεσία μας αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι στην προκειμένη περίπτωση της εισήγησης του ΥΠΠ για απόσπαση της Δασκάλας ΑΒ στη ΜΑΕΕ, το Υπουργείο Εξωτερικών κρίνει ότι το αίτημα αφορούσε την πλέον οικονομική λύση, αφού η Δασκάλα ΑΒ θα λάμβανε μόνο Γενικό Επίδομα Εξωτερικού και όχι επίδομα ενοικίου, αφού ο σύζυγός της διάμενε στις Βρυξέλλες.

Υπό το φως των πιο πάνω, συμπεράναμε ότι, παρόλο που στον περί Εξωτερικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας Νόμο δεν γίνεται καμία αναφορά για τις διαδικασίες απόσπασης των λειτουργών Υπουργείων στη ΜΑΕΕ, η όλη επιχειρούμενη προσπάθεια για απόσπαση της εν λόγω εκπαιδευτικού στη ΜΑΕΕ στερείται διαφάνειας και δεν συνάδει με τις αρχές της χρηστής διοίκησης που οφείλει να τηρεί η διοίκηση. Με επιστολή μας ημερ. 29.2.2016 προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού εισηγηθήκαμε όπως:

(α) Για την περίοδο από 12.11.2015 μέχρι 7.2.2016, που η εν λόγω εκπαιδευτικός βρισκόταν στην οικία της (Βρυξέλλες), δεν θα πρέπει να της καταβληθεί οποιοσδήποτε μισθός αφού η εργασία από το σπίτι δεν καλύπτεται από νομοθεσία και συνεπώς δεν είναι σύνηθες και να θεωρηθεί ως άδεια άνευ απολαβών.

(β) Για την κάλυψη της δημιουργηθείσας κενής θέσης στην ΜΑΕΕ που κατείχε η Δασκάλα ΓΔ, θα έπρεπε να προηγηθεί προκήρυξη της θέσης που να απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς λειτουργούς και σε άλλους λειτουργούς της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Στις 4.4.2016, η Υπηρεσία μας απέστειλε επιστολή στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, στην οποία αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, ότι, από νέα στοιχεία που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας από το Υπουργείο Εξωτερικών, ο Μόνιμος Αντιπρόσωπος στη ΜΑΕΕ με επιστολή του ημερ. 22.9.2015 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών ανέφερε ότι δεν τεκμηριώνεται η οποιαδήποτε πρόσθετη

υπηρεσιακή ανάγκη η οποία να δικαιολογεί την απόσπαση στη ΜΑΕΕ και δεύτερου λειτουργού του ΥΠΠ στη ΜΑΕΕ.

Αναφορικά με τις πιο πάνω υποδείξεις, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, με επιστολές του ημερ. 25.4.2016 και 20.5.2016, μας ενημέρωσε ότι δεν γνώριζε για την άποψη του Μόνιμου Αντιπροσώπου, αλλά ο ίδιος διαφωνούσε με την εν λόγω άποψη. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι το συνολικό ποσό της μισθοδοσίας της εν λόγω εκπαιδευτικού που αφορούσε την υπό αναφορά περίοδο (από 12.11.2015 μέχρι 7.2.2016) θα αποκόπτεται από τον μισθό της σε μηνιαίες δόσεις και στις 7.4.2016 έγινε προκήρυξη της εν λόγω θέσης.

Για τη θέση υποβλήθηκαν συνολικά 11 αιτήσεις και από τον έλεγχο των προσόντων φάνηκε ότι δύο υποψήφιοι ήταν κάτοχοι και διδακτορικού τίτλου. Η Επιτροπή Αξιολόγησης, αφού κάλεσε σε προφορικές συνεντεύξεις τους υποψήφιους, αποφάσισε ομόφωνα στις 6.6.2016 να συστήσει για κάλυψη της μίας θέσης Συμβούλου στη ΜΑΕΕ την Δασκάλα ΑΒ (η οποία ήταν κάτοχος πτυχίου και μεταπτυχιακού τίτλου, αλλά όχι διδακτορικού τίτλου), η οποία ήταν και η μόνη που αξιολογήθηκε ως «Εξαιρετική». Σημειώνεται ότι η Επιτροπή, λανθασμένα, κατά την άποψή μας, περιέλαβε στα προσόντα της και την συμμετοχή της σε συναντήσεις των προπαρασκευαστικών οργάνων του Συμβουλίου της ΕΕ κατά την σχεδόν τρίμηνη παραμονή της στις Βρυξέλλες. Σύμφωνα με το προσχέδιο απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 13.7.2016, η απόσπαση της Δασκάλας ΑΒ θα είναι για περίοδο τριών ετών, από την 1.9.2016 μέχρι τις 31.7.2019, με δυνατότητα παράτασης της απόσπασής της.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών μάς ενημέρωσε ότι το Υπουργείο Εξωτερικών στη βάση των θέσεων που είχαν εκφραστεί από τον Μόνιμο Αντιπρόσωπο δεν συναίνεσε στην απόσπαση/μετάθεση και δεύτερου λειτουργού του ΥΠΠ στη ΜΑΕΕ, αλλά δεν απέστειλε σχετική απαντητική επιστολή στο ΥΠΠ.

Αίτηση από τον σύζυγο της δασκάλας ΑΒ - Λειτουργό της Κεντρικής Τράπεζας - για έκδοση διπλωματικού διαβατηρίου. Κατά τη διερεύνηση των προαναφερόμενων καταγγελιών, η Υπηρεσία μας εντόπισε ότι ο σύζυγος της Δασκάλας ΑΒ - Λειτουργός της Κεντρικής Τράπεζας - που τοποθετήθηκε στη ΜΑΕΕ στις 3.3.2015 ενδεχομένως να προέβηκε σε ψευδή δήλωση στην αίτηση του για έκδοση διπλωματικού διαβατηρίου αναφορικά με τη μόνιμη διαμονή της συζύγου του. Το Υπουργείο Εξωτερικών στις 6.3.2015 ενέκρινε την έκδοση διπλωματικού διαβατηρίου στην σύζυγο του, η οποία σημειωτέον εκείνο το διάστημα εργαζόταν ως δασκάλα σε δημοτικό σχολείο στην Κύπρο. Επιπρόσθετα στην αίτηση του για επίδομα ενοικίου ημερ. 30.6.2015 δήλωσε ότι στην ίδια στέγη διέμεναν μαζί του η σύζυγος του και η θυγατέρα του, κάτι που δεν ίσχυε αφού τότε η σύζυγος του διάμενε μόνιμα στην Κύπρο.

Σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ.68.008 ημερ. 26.11.2008 «τα μέλη των οικογενειών των δικαιούχων διπλωματικών διαβατηρίων που διαμένουν μόνιμα στην Κύπρο δεν έχουν δικαίωμα να κατέχουν διπλωματικό διαβατήριο».

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι το θέμα θα πρέπει να εξεταστεί από την Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας για το ενδεχόμενο διάπραξης πειθαρχικών παραπτωμάτων από μέρους του εν λόγω Λειτουργού, και σχετικές επιστολές στάλθηκαν στις 7.4.2016 και 1.9.2016 στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών και στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, αντίστοιχα.

Η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας διόρισε Επιτροπή για διεξαγωγή σχετικής έρευνας για το ενδεχόμενο διάπραξης πειθαρχικών αδικημάτων από μέρους του Λειτουργού της Κεντρικής Τράπεζας.

Θέσαμε τα πιο πάνω υπόψη του Γενικού Εισαγγελέα για να διερευνηθεί κατά πόσο ενδεχομένως να έχουν διαπραχθεί οποιαδήποτε ποινικά αδικήματα, ώστε να δικαιολογείται η έναρξη ποινικής έρευνας.

Στέγαση των Διπλωματικών Αποστολών και των άλλων Δημόσιων Υπηρεσιών της Δημοκρατίας που εδρεύουν στο εξωτερικό. Διαχείριση και συντήρηση των οικημάτων αυτών. Κατά το έτος 2015 καταβλήθηκαν ενοίκια για τα οικήματα των Διπλωματικών Αποστολών και των πρεσβευτικών κατοικιών,

καθώς και έξοδα συντήρησης ύψους €4.742.356 και €101.674 σε σύγκριση με €4.758.374 και €243.250 για το 2014, αντίστοιχα.

(α) Κτήρια Πρεσβείας στην Αθήνα. Τον Δεκέμβριο του 2009 όλες οι κρατικές υπηρεσίες που έδρευαν στην Αθήνα, πλην του Ναυτιλιακού Γραφείου, μετακόμισαν από το ιδιόκτητο κτήριο της οδού Ηροδότου σε νέο επίσης ιδιόκτητο οίκημα που είχε ανεγερθεί στην οδό Ξενοφώντος. Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 5.11.2009, αποφάσισε όπως στο παλαιό κτήριο της Πρεσβείας στεγαστεί το Σπίτι της Κύπρου, που στη συνέχεια κατόπιν νέας απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 26.6.2011 συστεγάστηκε, τον Δεκέμβριο 2011, στο νέο οίκημα. Διαχρονικά μελετήθηκε το ενδεχόμενο εκμίσθωσης του παλαιού κτηρίου, καθώς και ανακαίνισής του, ωστόσο αυτό εξακολουθεί να παραμένει αχρησιμοποίητο/ανεκμετάλλευτο.

Σύσταση: Επαναλαμβάνουμε τη σύσταση μας για εντατικοποίηση των προσπάθειών για αξιοποίηση του παλαιού κτηρίου.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ενημέρωσε ότι θα προωθηθεί άμεσα η προσπάθεια για αξιοποίηση του οικήματος της Ηροδότου.

(β) Υπάτη Αρμοστεία Καμπέρας.

(i) Ανέγερση πρεσβευτικής κατοικίας. Η Δημοκρατία κατέχει οικοπέδο με μακροχρόνια μίσθωση για περίοδο 99 χρόνων (2004 – 2103) στην Καμπέρα, (για το οποίο το 2004 καταβλήθηκε ποσό ύψους ΑΥ\$800.000) που προορίζεται για την ανέγερση πρεσβευτικής κατοικίας. Μέχρι σήμερα δεν έχει ανεγερθεί η πρεσβευτική κατοικία διότι το οικόπεδο θεωρήθηκε ακατάλληλο λόγω του εντοπισμού μετάλλων μολύβδου στο υπέδαφος του. Σε επιστολή του Υπουργείου προς την Υπηρεσία μας ημερ.10.11.2014 αναφέρεται ότι αποφασίστηκε όπως ερευνηθούν δύο πιθανά ενδεχόμενα για εκμετάλλευση του οικοπέδου:

- Πρώτον εάν υπάρξει επίσημη πιστοποίηση για την καταλληλότητα του εδάφους να ερευνηθεί το ενδεχόμενο δανειοδότησης από τοπικό πιστωτικό ίδρυμα για την ανέγερση της πρεσβευτικής κατοικίας, και
- Δεύτερον να ερευνηθεί το ενδεχόμενο αποδέσμευσης του οικοπέδου και πώληση των δικαιωμάτων μίσθωσης στην Αυστραλιανή Κυβέρνηση όπως έγινε και με το εφαπτόμενο οικόπεδο το οποίο επιστράφηκε από την Πρεσβεία του Κατάρ διότι κρίθηκε ακατάλληλο για εκμετάλλευση.

Σημειώνεται ότι, κατά την περίοδο 2004 μέχρι 2015 καταβλήθηκαν ενοίκια για την πρεσβευτική κατοικία συνολικού ύψους €698.299.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να αποφασίσει χωρίς άλλη καθυστέρηση για τον εφικτό τρόπο αξιοποίησης ή αποδέσμευσης του οικοπέδου.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ενημέρωσε ότι έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες στη Διπλωματική Αποστολή για διερεύνηση των δύο επιλογών που υπάρχουν και ανάλογα με τα αποτελέσματα της διερεύνησης, το Υπουργείο θα υποβάλει το θέμα ενώπιον της Καθοδηγητικής Επιτροπής όπου θα αποφασιστεί ο ενδεδειγμένος χειρισμός του θέματος.

(ii) Τέλη για ιδιόκτητο οικόπεδο των γραφείων. Η τοπική κυβέρνηση της Επικράτειας της Αυστραλιανής Πρωτεύουσας επιβάλλει ετήσια τέλη για τα ιδιόκτητα οικόπεδα. Οι Διπλωματικές Αποστολές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εδρεύουν στην Καμπέρα καταβάλλουν προσπάθειες για διαγραφή των τελών βάσει της αρχής της αμοιβαιότητας. Μέχρι τις

30.6.2015 τα σχετικά συσσωρευμένα τέλη για το πιο πάνω οικόπεδο ανέρχονταν στα ΑΥ\$105.578 (€69.071 περίπου).

Επιδόματα.

(α) Γενικό επίδομα εξωτερικού και ειδικό επίδομα. Δυνάμει του Κανονισμού 19(1)(α) των Περί Εξωτερικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας (Ειδικοί Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 2006, καταβάλλεται αφορολόγητο γενικό επίδομα εξωτερικού σε υπαλλήλους που υπηρετούν στο εξωτερικό, το οποίο προορίζεται να καλύψει τυχόν διαφορά του τιμαρίθμου μεταξύ Κύπρου και της χώρας, στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος και έξοδα παραστάσεως. Μέχρι το 2010, αναθεωρείτο δυο φορές τον χρόνο με βάση τους δείκτες κόστους ζωής που δημοσιεύει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το ύψος του διαφέρει για κάθε χώρα. Παραχωρείται ανάλογα με τη θέση στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος και το ύψος του κυμαίνεται από 70% μέχρι 100% για επιστημονικό προσωπικό και 54% μέχρι 68% για μη επιστημονικό προσωπικό στη βάση του καθορισμένου επιδόματος. Επιπρόσθετα καταβάλλεται και επίδομα δυσχερούς πόστου ύψους 20% επί του γενικού επιδόματος εξωτερικού για υπαλλήλους που υπηρετούν σε συγκεκριμένες Διπλωματικές Αποστολές.

Κατά το 2015 καταβλήθηκαν ποσά ύψους €5.819.279 και €214.643 για γενικό επίδομα εξωτερικού συμπεριλαμβανομένου και του επιδόματος δυσχερούς πόστου, και αφορούσε τόσο σε υπαλλήλους της Εξωτερικής Υπηρεσίας όσο και σε άλλους υπαλλήλους του Δημοσίου που είναι αποσπασμένοι σε Διπλωματικές Αποστολές.

Σε κάποιες περιπτώσεις, καταβάλλεται και ειδικό επίδομα μέχρι και 10% επί του γενικού επιδόματος εξωτερικού υπό προϋποθέσεις, όπως για εκτέλεση χρεών Προξένου στον δεύτερο τη τάξη διπλωματικό υπάλληλο, που κατά το 2015 ανήλθε στις €56.371 (€60.335 για το 2014).

Είναι πιστεύουμε υπερβολικό, υπό τις περιστάσεις, στους Αρχηγούς των Διπλωματικών Αποστολών, στους οποίους παρέχεται από τη Δημοκρατία ενοικιαζόμενη κατοικία, κάλυψη όλων των λειτουργικών δαπανών αυτής, κάλυψη εργοδότησης οικιακής βοηθού, όχημα για τη διακίνησή τους, κάλυψη εξόδων φιλοξενίας, κάλυψη τηλεφωνικών εξόδων καθώς και εκπαιδευτικό επίδομα να καταβάλλεται επιπρόσθετα και ποσοστό ύψους 100% (μειωμένο κατά 15% από 1.1.2013) του γενικού επιδόματος εξωτερικού.

Σύσταση: Όπως έχουμε σημειώσει και στις Ετήσιες Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας για τα προηγούμενα έτη, στα πλαίσια των μέτρων οικονομικής εξυγίανσης και συγκράτησης των δαπανών του Κράτους, συστήνουμε όπως, επανεξεταστεί και επανακαθοριστεί το ύψος του ποσοστού του καταβαλλόμενου γενικού επιδόματος εξωτερικού και του ειδικού επιδόματος εξωτερικού κατά περίπτωση θέσης στην οποία υπηρετεί ο υπάλληλος και οπωσδήποτε ουσιαστική μείωση του ποσοστού που παραχωρείται στους Αρχηγούς Διπλωματικών Αποστολών, στους οποίους παρέχεται δωρεάν κατοικία, όχημα για τη διακίνησή τους, επίδομα φιλοξενίας, υπηρεσίες οικιακής βοηθού, κάλυψη τηλεφωνικών εξόδων καθώς και εκπαιδευτικό επίδομα.

Αναφέρεται σχετικά ότι, το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του στις 13.6.2016 ενέκρινε την αναθεώρηση του Γενικού Επιδόματος Εξωτερικού (ΓΕΕ) με βάση το κόστος ζωής διαφόρων χωρών, με τελικό αποτέλεσμα να σημειωθεί αύξηση του ΓΕΕ σε 46 και μείωση του σε 6 από το σύνολο των Διπλωματικών Αποστολών.

Η μεγαλύτερη αύξηση του ΓΕΕ αφορά στις πιο κάτω Διπλωματικές Αποστολές:

Διπλωματική Αποστολή	Ετήσιο ΓΕΕ		Αύξηση ΓΕΕ
	Πρέσβη από 1.7.2010 ως 31.12.2015	Ετήσιο ΓΕΕ Πρέσβη από 1.1.2016	
	με μείωση 15%		
	€	€	€
Κατάρ	36.116	63.049	26.933
Καναδάς	36.116	56.026	19.911
Αυστραλία	36.221	55.568	19.347
Μεξικό*	36.116	53.278	17.163
Κίνα	44.271	60.148	15.877
Ινδία*	36.651	50.988	14.337
Δανία	47.100	61.064	13.964
Ην. Αραβικά Εμιράτα	46.655	60.453	13.799
Σουηδία	44.399	57.553	13.154
Ιράν*	45.674	56.790	11.116
Βραζιλία	46.655	57.705	11.051
Ηνωμένο Βασίλειο	59.307	70.071	10.764
Φινλανδία	46.660	57.248	10.588

* Καταβάλλεται επιπρόσθετα Επίδομα Δυσχερούς Πόστου 20%

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι για τους Αρχηγούς Διπλωματικών Αποστολών απαιτείται στενή επαφή με Κυβερνητικούς και άλλους υψηλόβαθμους αξιωματούχους για να μπορέσουν να επιτελέσουν τα διπλωματικά τους καθήκοντα, και γι' αυτό πρέπει να έχουν την απαραίτητη οικονομική ευχέρεια για να κινούνται στους κύκλους αυτούς.

(β) Επίδομα Ενοικίου. Δυνάμει του Κανονισμού 21 των Περί Εξωτερικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας (Ειδικοί Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2006, υπάλληλος που υπηρετεί στο εξωτερικό δικαιούται να πάρει επίδομα ενοικίου για κατοικία που ενοικιάζει σύμφωνα με σχέδιο που καταρτίζεται από τον Υπουργό Εξωτερικών και τον Υπουργό Οικονομικών. Το ολικό ποσό του επιδόματος ενοικίου που καταβλήθηκε κατά το 2015 σε υπαλλήλους της Εξωτερικής Υπηρεσίας, καθώς και άλλων υπηρεσιών που είναι αποσπασμένοι σε Διπλωματικές Αποστολές και σε υπαλλήλους της Διοίκησης ανήλθε σε €1.140.700 και €70.304 (€1.098.708 και €44.202 για το 2014), αντίστοιχα.

Αναφορικά με την καταβολή του πιο πάνω επιδόματος παρατηρήσαμε ότι στο υφιστάμενο σχέδιο επιδόματος ενοικίου καθορίζεται ανώτατο ποσοστό συνεισφοράς από μέρους του υπαλλήλου επί των ολικών του απολαβών μέχρι 23%, χωρίς ωστόσο να έχει καθοριστεί ανώτατο ποσό συνεισφοράς όσον αφορά το μερίδιο της Δημοκρατίας. Το γεγονός αυτό ευνοεί την ενοικίαση κατοικιών με ψηλό ενοίκιο αφού πέραν του ανώτατου ποσοστού, τη διαφορά καταβάλλει η Δημοκρατία.

Αναφέρεται ότι έχουν καθοριστεί ανώτατα επίπεδα ενοικίων στις Βρυξέλλες από 19.3.2014, στη Νέα Υόρκη από 14.5.2013 και στην Ουάσιγκτον από 14.5.2013.

Σύσταση: Να επανεξεταστούν και επανακαθοριστούν περιορισμοί και όρια στις διατάξεις παραχώρησης του επιδόματος ενοικίου, εξετάζοντας όχι μόνο όσον αφορά τα ανώτατα ποσοστά συνεισφοράς από μέρους των υπαλλήλων αλλά και τον καθορισμό ανώτατων ποσών από μέρους του Κράτους κατά περίπτωση χώρας, και ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι το Υπουργείο εξετάζει το ενδεχόμενο καθορισμού εφάπαξ ποσού ανά πόλη λαμβάνοντας υπόψη την υπηρεσιακή και οικογενειακή κατάσταση του λειτουργού.

(γ) Διερεύνηση καταγγελίας για επίδομα ενοικίου. Δύο λειτουργοί του Υπουργείου Οικονομικών φαίνεται ότι δεν δήλωναν τα εισοδήματα των συζύγων τους κατά την περίοδο της απόσπασής τους στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις Βρυξέλλες, με αποτέλεσμα να επωφελούνται ψηλότερου επιδόματος ενοικίου.

Με την επιστολή μας ημερ. 15 Ιουλίου 2016 στο Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών και στον Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εξωτερικών, εισηγηθήκαμε όπως αποσταλεί η υπόθεση στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, καθότι ενδεχομένως να προκύπτουν ποινικά αδικήματα. Τον Αύγουστο 2016 ο Γενικός Εισαγγελέας ζήτησε από τον Αρχηγό Αστυνομίας την ποινική διερεύνηση της υπόθεσης.

(δ) Εκπαιδευτικό επίδομα. Δυνάμει του Κανονισμού 20 των περί Εξωτερικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας (Ειδικοί Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 2006, υπάλληλος που υπηρετεί στην Κύπρο ή στο εξωτερικό δικαιούται εκπαιδευτικό επίδομα για τα τέκνα του, η καταβολή του οποίου διέπεται από διατάξεις σύμφωνα με σχέδιο που καταρτίζεται από τον Υπουργό Εξωτερικό και τον Υπουργό Οικονομικών (ποσοστό 85% επί του πραγματικού ετήσιου ποσού διδάκτρων για το πρώτο τέκνο, 90% για το δεύτερο και 95% για το τρίτο). Αναφορικά με το πιο πάνω επίδομα, κατά το 2015 καταβλήθηκε συνολικά ποσό ύψους €448.896 (€504.316 για το 2014).

Αναφέρεται ότι, μετά από ενέργειες του Υπουργείου Εξωτερικών κατά την ετοιμασία του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2016, το πιο πάνω επίδομα απαλείφθηκε από τον κατάλογο επιδομάτων που μειώνονται κατά 15%, κάτι που ίσχυε για τα τελευταία τρία χρόνια, με ισχύ από 1.1.2016.

Σύσταση: Όπως εισηγηθήκαμε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, το σχέδιο εκπαιδευτικού επιδόματος πρέπει να αναθεωρηθεί και, μεταξύ άλλων, να καθοριστούν πλαίσια και κριτήρια όσον αφορά στο ανώτατο ύψος του επιδόματος που καταβάλλεται ετησίως ανά τέκνο σε σχέση και με τη χώρα που υπηρετεί ο υπάλληλος με γνώμονα ότι η χρήση του εκπαιδευτικού επιδόματος θα πρέπει να γίνεται με σύνεση, λογικότητα και φειδώ.

Όσον αφορά τις συστάσεις και παρατηρήσεις που έγιναν επί σειρά ετών για τα διάφορα επιδόματα θεωρούμε ότι παρατηρείται αδικαιολόγητη κωλυσιεργία στη διευθέτηση των θεμάτων αυτών, μη διασφαλίζοντας το δημόσιο συμφέρον.

Περίθαλψη Κυβερνητικών Υπαλλήλων στο Εξωτερικό. Κατά το 2015 από τα άρθρα τακτικών δαπανών 04.384 «Περίθαλψη Κυβερνητικών Υπαλλήλων στο Εξωτερικό» του Κεφ. 22.01 «Υπουργείο Υγείας - Διοίκηση» και 04.384 «Περίθαλψη Κυβερνητικών Υπαλλήλων στο Εξωτερικό» του Κεφ. 22.04 «Υπουργείο Υγείας - Οδοντιατρικές Υπηρεσίες» καταβλήθηκαν συνολικά €673.074 (€704.064 το 2014) και €83.351 (€92.345 το 2014), αντίστοιχα. Οι δαπάνες αυτές αφορούσαν στην περίθαλψη κυβερνητικών υπαλλήλων, περιλαμβανομένων των μελών των οικογενειών τους, καθώς και σε επιτόπιο προσωπικό, που υπηρετούν κυρίως σε Διπλωματικές Αποστολές της Δημοκρατίας στο εξωτερικό. Σημειώνεται ότι σε προηγούμενες Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, εισηγηθήκαμε όπως μελετηθεί/διερευνηθεί το ενδεχόμενο η παροχή ιατρικής περίθαλψης να γίνεται από τα κρατικά νοσηλευτήρια των χωρών αυτών.

Το Υπουργείο Υγείας με εγκύκλιες επιστολές του ημερ. 17.10.2013 και 21.1.2014 προς όλη τη Δημόσια Υπηρεσία, υπέδειξε, μεταξύ άλλων, όπως δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου και στην Ελβετία, θα πρέπει απαραίτητα να απευθύνονται στο κρατικό σύστημα υγείας για την εξασφάλιση ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Σε περίπτωση που το κρατικό σύστημα δεν είναι ικανοποιητικό, ο υπάλληλος θα μπορεί να διεκδικήσει αποζημίωση για την περίθαλψη κατόπιν έγκρισης του Αρχηγού της Διπλωματικής Αποστολής και έλεγχο από το Υπουργείο Υγείας. Επίσης αναφέρεται ότι το Υπουργείο δεν δεσμεύεται ότι θα προβαίνει σε πλήρη κάλυψη αιτημάτων που υποβάλλονται από δημόσιους υπαλλήλους που υπηρετούν σε τρίτες χώρες. Με νέα εγκύκλιο του ημερ. 10.10.2014 το Υπουργείο Υγείας αναφέρεται σε συγκεκριμένες διαδικασίες οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούνται για σκοπούς καλύτερου ελέγχου των δαπανών για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των δημοσίων υπαλλήλων που υπηρετούν στο εξωτερικό, ωστόσο ο Υπουργός Εξωτερικών με σχετική επιστολή του ημερ. 19.11.2014 ζήτησε όπως δοθούν οδηγίες για αναστολή της πιο πάνω εγκυκλίου μέχρι την «ολοκλήρωση του απαραίτητου διαλόγου» και με εισήγηση όπως εξετασθεί και η επιλογή της σύναψης συλλογικής ιδιωτικής ασφάλειας υγείας, η οποία να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Παρόλο ότι το Υπουργείο Υγείας δεν φαίνεται να συμφώνησε μέχρι σήμερα με τα εν λόγω αιτήματα, η πιο πάνω εγκύκλιος δεν εφαρμόζεται από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Σύσταση: Οι πιο πάνω εγκύκλιοι του Υπουργείου Υγείας πρέπει να τυγχάνουν εφαρμογής.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών μάς πληροφόρησε ότι με εγκυκλιό του ημερ. 11.11.2016, ενημέρωσε όλο το προσωπικό ότι οι εγκύκλιοι του Υπουργείου Υγείας με ημερ. 21.1.2014 και 10.10.2014 θα πρέπει να τυγχάνουν εφαρμογής.

Αγορά υπηρεσιών. Το Υπουργικό Συμβούλιο ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται δυνάμει του άρθρου 11 του περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμου αρ. 12(Ι)/2006, με την απόφασή του αρ. 65.555 ημερ. 16.5.2007 αποφάσισε να χαρακτηρίσει τη σύμβαση που συνάφθηκε μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και συνεργάτη/επαγγελματία δημοσιογράφου για θέματα τύπου στην Πρεσβεία Ρώμης, ως σύμβαση που άπτεται της προστασίας των ουσιωδών συμφερόντων της Δημοκρατίας και να την εξαιρέσει από την εφαρμογή των προνοιών του πιο πάνω Νόμου, έναντι καθαρής αμοιβής ύψους €3.500 το μήνα. Σχετική συμφωνία υπογράφηκε την 1.6.2008 για περίοδο ενός έτους έναντι συνολικής αμοιβής €45.500 (13μήνες Χ €3.500) και με δικαίωμα άδειας απουσίας 15 εργάσιμων ημερών. Με επόμενες αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ανανεωνόταν η συνεργασία με τον υπό αναφορά συνεργάτη, με την τελευταία απόφαση αρ. 77.796 ημερ. 5.11.2014 να προνοεί για παροχή υπηρεσιών μέχρι τις 31.12.2015. Σημειώνεται ότι η αμοιβή του μειώθηκε από 1.1.2013 κατά 15%, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 2013.

Για το πιο πάνω θέμα σημειώνονται τα ακόλουθα:

(α) Η απασχόληση του δημοσιογράφου αφορά στην περίοδο από 1.6.2007 μέχρι 31.12.2015, δηλ. σχεδόν 9 έτη. Έχουμε την άποψη ότι η επίκληση του άρθρου 11 του πιο πάνω Νόμου και ο χαρακτηρισμός της σύμβασης ως σύμβαση που άπτεται της προστασίας των ουσιωδών συμφερόντων της Δημοκρατίας δεν είναι τεκμηριωμένη. Εν πάση περιπτώσει, ο νέος Νόμος Ν.73(Ι)/2016 έχει πλέον περιορίσει την ευχέρεια εξαίρεσης, μόνον σε θέματα ουσιωδών συμφερόντων ασφάλειας (άρθρο 19(2)).

(β) Η καταβολή 13ου μισθού και η παροχή άδειας απουσίας δεν προβλεπόταν στην αρχική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, στοιχεία τα οποία παραπέμπουν σε σχέση εργοδότη/εργοδοτούμενου αντί σε αγορά υπηρεσιών.

(γ) Η απασχόληση του δημοσιογράφου για τα έτη 2012-2013, 2014 και 2015 έγινε χωρίς να υπογραφούν συμβάσεις.

Σύσταση: Με τη λήξη της σύμβασης, εάν εξακολουθεί να υφίσταται η ανάγκη απασχόλησης λειτουργού για θέματα τύπου, η θέση πρέπει να προκηρυχθεί ώστε να τηρηθούν οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Ο εν λόγω δημοσιογράφος θα έχει κάθε δικαίωμα να συμμετάσχει στον διαγωνισμό.

Προμήθεια ειδών καθαρισμού και γραφικής ύλης. Για την προμήθεια των πιο πάνω ειδών διενεργήθηκαν από το Υπουργείο Εξωτερικών αγορές από οικονομικούς φορείς, διαφορετικούς από αυτούς που προνοούνται στις σχετικές συμφωνίες-πλαίσιο που έχει συνάψει το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας και σε κάποιες περιπτώσεις σε τιμές ψηλότερες από τη σχετική συμφωνία-πλαίσιο. Επίσης, η αγορά και η φύλαξη των πιο πάνω ειδών γινόταν από το ίδιο άτομο χωρίς να τηρούνται καθολικά για ενημέρωση των αγορών και εκδόσεων τους.

Ο Γενικός Εισαγγελέας στον οποίο θέσαμε το θέμα, ανέφερε ότι «προκύπτει θέμα διερεύνησης πειθαρχικών αδικημάτων τόσο εναντίον του εν λόγω λειτουργού όσο και εναντίον άλλων υπαλλήλων που εμπλέκονται με τις πράξεις ή τις παραλείψεις τους». Όπως πληροφορηθήκαμε η διοικητική έρευνα που διεξήχθη από Ανώτερο Λειτουργό που διόρισε η Γενική Λογίστρια έχει ολοκληρωθεί από τον Απρίλιο 2016, χωρίς ωστόσο να μας κοινοποιηθούν τα πορίσματα της σχετικής έρευνας.

Σύσταση: Η προμήθεια των πιο πάνω αγαθών να διενεργείται μέσω των συμφωνιών-πλαίσιο που έχει συνάψει το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, εκτός και αν συντρέχουν άλλες ανάγκες που δεν ικανοποιούνται από τα παρεχόμενα είδη.

Πρόσληψη 34 Ακολούθων στις Εξωτερικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών. Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (ΕΔΥ) αποφάσισε από 1.3.2010 τον διορισμό 34 ατόμων στις μόνιμες θέσεις Ακολούθων στις Εξωτερικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών. Κατόπιν επιτυχίας των προσφυγών αρ. 637/2010 και 820/2010 στις 16.4.2014, που αφορούσαν στην ακύρωση της εν λόγω απόφασης της ΕΔΥ μέχρι την ολοκλήρωση της επανεξέτασης από την ΕΔΥ της διαδικασίας πλήρωσης των κενών θέσεων, τα άτομα αυτά εργοδοτούνταν σε δεκαπενθήμερη βάση. Με βάση το άρθρο 4(2)(ε) του περί της Ρύθμισης της Απασχόλησης Εργοδοτούμενων Αορίστου και Εργοδοτούμενων Ορισμένου Χρόνου στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου (Ν.70(Ι)/2016), τα συμβόλαια τους από 17.5.16 μετατράπηκαν από δεκαπενθήμερα σε εξάμηνα. Στις 25.6.2015 και 15.10.2015 εκδόθηκαν οι αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου με βάση τις οποίες απορρίφθηκαν οι Αναθεωρητικές Εφέσεις που είχαν υποβληθεί από τη Νομική Υπηρεσία. Ως εκ τούτου, η Νομική Υπηρεσία με επιστολή της ημερ. 19.10.2015 προς τον Πρόεδρο της ΕΔΥ, αναφέρει ότι, με δεδομένα ως έγκυρα στοιχεία την προκήρυξη των θέσεων και την υποβολή των αιτήσεων από όλους τους αιτητές, όπως έγιναν στον τότε ουσιώδη χρόνο, θα πρέπει να συνέλθει η Συμβουλευτική Επιτροπή και η Εξεταστική Επιτροπή με σκοπό τη διεξαγωγή νέων γραπτών εξετάσεων, στις οποίες θα πρέπει να κληθούν να παρακαθίσουν όλα τα πρόσωπα που υπέβαλαν αίτηση τον τότε ουσιώδη χρόνο. Ωστόσο, οι 34 Ακόλουθοι προσκόμισαν στο Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) γνωμάτευση ημερ. 18.2.2016 από τον νομικό σύμβουλο της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., ο οποίος προτείνει διάφορες εισηγήσεις για την αποκατάσταση και μη θυματοποίηση – κατά την άποψή του – των 34 Ακολούθων.

Ο Υπουργός Εξωτερικών σε σημείωμά του ημερ. 21.3.2016 προς τον Γενικό Διευθυντή του ΥΠΕΞ, έδωσε οδηγίες να προχωρήσει η διαδικασία εντός του πλαισίου που περιγράφει η γνωμάτευση του εν λόγω νομικού συμβούλου, στην οποία προτείνεται, αντί της διενέργειας νέων γραπτών εξετάσεων, η σύσταση νέας Εξεταστικής και Συμβουλευτικής Επιτροπής οι οποίες έχουν κάθε δικαίωμα να επαναλάβουν και

υιοθετήσουν τις πράξεις και τις αποφάσεις των προηγούμενων Επιτροπών, αφού προηγουμένως τις μελετήσουν και αιτιολογήσουν την απόφασή τους.

Πιο συγκεκριμένα, ο Υπουργός Εξωτερικών στο σημείωμά του αναφέρει ότι:

«Η γνωμάτευση του εν λόγω νομικού συμβούλου, επιτρέπει στην Αρμόδια Αρχή να διορίσει νομότυπα Εξεταστική και Συμβουλευτική Επιτροπή. Η Εξεταστική Επιτροπή αφού μελετήσει ως ανωτέρω τα θέματα και αποτελέσματα των εξετάσεων και εφόσον κρίνει την ορθότητά τους, να παραπέμψει το θέμα στη Συμβουλευτική, η οποία με τη σειρά της μπορεί, είτε να επιβεβαιώσει τα αποτελέσματα της προηγούμενης Συμβουλευτικής είτε να καλέσει σε συνέντευξη τους 53 επιτυχόντες υποψήφιους που εστάλησαν τότε στην ΕΔΥ, για να προβεί εκ νέου σε σύστασή της προς την ΕΔΥ.

Ως αρμόδια Αρχή κρίνω ότι, για λόγους δημοσίου συμφέροντος και δικαιοσύνης δεν ενδείκνυται η προκήρυξη εκ νέου εξετάσεων, εκτός εάν η Εξεταστική Επιτροπή κρίνει ότι η διαδικασία των γραπτών εξετάσεων πάσχει.».

Σύσταση: Ο Υπουργός Εξωτερικών θα έπρεπε να ακολουθήσει τις οδηγίες του Γενικού Εισαγγελέα, που είναι και ο Νομικός Σύμβουλος της Δημοκρατίας, όπως παρατίθενται στις επιστολές της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 26.6.2015 και 19.10.2015 προς την ΕΔΥ, με τις οποίες δίνονται οδηγίες για διεξαγωγή νέων γραπτών εξετάσεων, στις οποίες θα πρέπει να κληθούν να παρακαθίσουν όλα τα πρόσωπα που υπέβαλαν αίτηση τον τότε ουσιώδη χρόνο. Σε κάθε περίπτωση ο Γενικός Εισαγγελέας θα έπρεπε να ενημερωθεί για τις προθέσεις του Υπουργείου Εξωτερικών σχετικά με την ακολουθούμενη διαδικασία, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα οδηγηθεί εκ νέου η διαδικασία στο δικαστήριο.

Δαπάνη για αεροπορικά εισιτήρια. Για την περίοδο 2009 - 2015 έχει δαπανηθεί για την έκδοση αεροπορικών εισιτηρίων συνολικό ποσό ύψους €2.693.493. Σημειώνεται ότι για τα πιο πάνω έτη το Υπουργείο συνεργάστηκε με συγκεκριμένα ταξιδιωτικά γραφεία με πολύ υψηλή δαπάνη.

Α/Α	Ταξιδιωτικό γραφείο	Αρ. εισιτηρίων	Ολικό
			Ποσό (€)
1	Α	594	937.409
2	Β	387	285.470
3	Γ	315	242.610
4	Δ	197	193.351

Επισημαίνεται ότι οι συστάσεις μας που είχαν σημειωθεί και στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014 δεν έτυχαν εφαρμογής. Συγκεκριμένα, για την αγορά των αεροπορικών εισιτηρίων δεν ζητούνται προσφορές από διάφορα ταξιδιωτικά πρακτορεία έτσι ώστε να γίνεται σύγκριση τιμών.

Συστάσεις:

- (i) Ο κάθε λειτουργός να παρουσιάζει γραπτό σημείωμα στο Λογιστήριο του Υπουργείου που να τεκμηριώνει ότι ζητήθηκαν προσφορές από τρία τουλάχιστον ταξιδιωτικά γραφεία, τα οποία δεν θα είναι πάντοτε τα ίδια.
- (ii) Η αγορά εισιτηρίων, εκεί που είναι εφικτό, να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου 73 (Ι)/2016, προκειμένου να διασφαλίζονται οι αρχές της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και χρηστής διοίκησης.
- (iii) Το Υπουργείο μπορεί να ζητήσει από τα ταξιδιωτικά γραφεία τη δημιουργία εταιρικού λογαριασμού που να πιστώνεται με βαθμούς/μύλια για κάθε αεροπορικό ταξίδι που διενεργείται, έτσι ώστε με τη συγκέντρωση του απαιτούμενου αριθμού βαθμών/μυλίων, να εξαργυρώνονται από το Υπουργείο για τη δωρεάν απόκτηση αεροπορικών εισιτηρίων.

Διατάξεις ελέγχου του χρόνου προσέλευσης των υπαλλήλων στην εργασία και αποχώρησης τους από αυτήν.

(α) Παρόλο που μέχρι τις 20.12.2015 στο κεντρικό κτήριο του Υπουργείου υπήρχε εγκατεστημένο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων, εντούτοις σύμφωνα με εγκύκλιο επιστολή του Υπουργείου ημερ. 19.6.2015, μεγάλος αριθμός υπαλλήλων (51 άτομα) δεν το χρησιμοποιούσε. Με την εγκύκλιο, ζητήθηκε από όλους τους Λειτουργούς/Υπαλλήλους του Υπουργείου ανεξαρτήτως βαθμού και θέσης να εφοδιαστούν με ηλεκτρονική κάρτα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης και ενημερώθηκαν οι Διευθυντές Διευθύνσεων/ Προϊστάμενοι Τμημάτων για την ευθύνη που φέρουν για τη συμμόρφωση των υφισταμένων τους προς την τήρηση του ωραρίου εργασίας. Σε ότι αφορά στη Διεύθυνση Schengen και Προξενικών Υποθέσεων και στη Διεύθυνση Εθιμοτυπίας που στεγάζονται στα Κτήρια αρ.18 και αρ.19, αντίστοιχα, στα οποία δεν υπήρχε ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής ζητήθηκε όπως υπογράψουν όλοι οι λειτουργοί στο Μητρώο Παρουσιών.

Στον έλεγχο που έχει διεξαχθεί για την περίοδο 1.1-31.12.2015 διαπιστώθηκε ότι το πιο πάνω πρόβλημα εξακολουθούσε να υφίσταται.

(β) Το Υπουργείο τον Δεκέμβριο 2015 προχώρησε με την κατάργηση του παλαιού τρόπου καταγραφής του ωραρίου του προσωπικού του και την εγκατάσταση νέου διαλειτουργικού συστήματος καταγραφής (card reader) της ώρας άφιξης και αναχώρησης του προσωπικού.

Αναφορικά με την εφαρμογή του πιο πάνω συστήματος διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω:

- Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου λειτουργοί είτε κτυπούσαν μόνο μία φορά την κάρτα τους, κατά την είσοδο/αποχώρηση τους από το Υπουργείο, είτε δεν την κτυπούσαν καθόλου.
- Το νέο σύστημα όπως είναι σήμερα δεν είναι σε θέση να εκτυπώνει τις ανά δεκαπενθήμερο καταστάσεις στις οποίες να φαίνεται τυχόν δεδουλευμένος χρόνος πέραν από το κανονικό ωράριο εργασίας ή τυχόν οφειλόμενος χρόνος στη λήξη του δεκαπενθήμερου.

Σύσταση: Επισημαίνεται ότι οι πρόνοιες των διατάξεων της σχετικής εγκυκλίου του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού που διέπουν τον έλεγχο του ωραρίου της δημόσιας υπηρεσίας καθώς και η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 56.567 ημερ. 16.10.2002 θα πρέπει να τύχουν άμεσα καθολικής εφαρμογής. Αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 73 των περί της Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμων τυχόν μη εφαρμογή τους αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου μάς ενημέρωσε ότι στη Διεύθυνση Schengen και Προξενικών Υποθέσεων και στη Διεύθυνση Εθιμοτυπίας τοποθετήθηκε σύστημα ίδιο με το κεντρικό κτήριο.

Μητρώα περιουσιακών στοιχείων.

(α) Η ενημέρωση των Μητρώων του Υπουργείου εκκρεμεί για αρκετά έτη (σε κάποιες περιπτώσεις από το 2009).

(β) **Πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης.** Εκκρεμεί η ετοιμασία και υποβολή του πιστοποιητικού φυσικής καταμέτρησης στη Γενική Λογιστρία, με κοινοποίηση στην Υπηρεσία μας (Κανονισμός Αποθηκών αρ. 110).

Επισημαίνεται ότι επί σειρά ετών δεν φαίνεται να διενεργείται φυσική καταμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με τα έντυπα Γεν. 56 που βρίσκονται στα δωμάτια του Υπουργείου, η τελευταία φορά που διενεργήθηκε φυσική καταμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων ήταν το 2011.

Σύσταση: Η τήρηση των μητρώων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους Κανονισμούς Αποθηκών και εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου.

Λογαριασμοί Προκαταβολών. Στις 31.12.2015 το υπόλοιπο του λογαριασμού ανερχόταν σε €609.447 (€582.368 το 2014). Σημειώνεται ότι, προκαταβολές ύψους €318.251 αφορούν έξοδα που διενεργήθηκαν από τις Διπλωματικές Αποστολές στο εξωτερικό και αφορούν την στέγαση του ΚΟΤ. Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από το Λογιστήριο του Υπουργείου ποσό ύψους €234.329 αφορά σε οφειλές του 2015, ενώ ποσό ύψους €83.922 αφορά οφειλές προηγούμενων χρόνων.

Σημειώνεται επίσης ότι, προκαταβολές συνολικού ύψους €48.087 αφορούν σε έξοδα διαμονής στο Λονδίνο κατά το 2000 πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας (εκτός περιόδου θητείας του στο προεδρικό αξίωμα) και ποσό ύψους €6.738 αφορά σε έξοδα διαμονής στο εξωτερικό από το 1995 μέχρι και το 2003 πρώην Προέδρου Κοινοβουλευτικού Κόμματος.

Σύσταση:

(i) Όπως έχουμε συστήσει και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας τα ποσά αυτά θα πρέπει να ερευνηθούν και αν αφορούν σε οφειλές να απαιτηθεί άμεσα η ανάκτησή τους.

Όσον αφορά στις οφειλές του ΚΟΤ θα πρέπει να δρομολογηθούν ενέργειες για άμεση εξόφληση τους ή και με συμψηφισμό της οφειλής μέσω της Κρατικής χορηγίας που παραχωρείται στον ΚΟΤ από το Υπουργείο Οικονομικών.

Επίτιμα Προξενία.

(α) **Λογαριασμοί Εσόδων.** Αρκετοί από τους Επίτιμους Πρόξενους (84) τηρούν προσωπικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, ενώ μόνο 13 λογαριασμοί τηρούνται στο όνομα του Γενικού Λογιστή.

(β) **Καθυστερήσεις προηγούμενων χρόνων.** Το ύψος των καθυστερημένων εσόδων κατά την 31.12.2015 ανερχόταν στα €379.738 (€570.226 το 2014) από το οποίο ποσό ύψους €328.363 αφορά σε προηγούμενα έτη. Σημειώνεται ότι, ποσό ύψους €301.370 ή ποσοστό 79,4% αφορά οφειλές από δύο προξενία, του Ισλαμαμπάντ και του Κιέβου.

Ο πίνακας που ακολουθεί είναι ενδεικτικός:

Προξενείο	€	Εκκρεμούν από το έτος
Ισλαμαμπάντ	157.993	2001
Κιέβο	143.377	2010
Τζακάρτα	11.570	2006
Φρανκφούρτη	6.006	2004*

* σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου προς τον Πρέσβη στο Βερολίνο, ημερ. 21.8.2014, φαίνεται ότι δεν είχαν ζητηθεί/προσκομιστεί στοιχεία του σχετικού προσωπικού λογαριασμού από τις 16.3.2004 μέχρι και σήμερα. Τονίζουμε ότι η παρέλευση 12 χρόνων για έλεγχο και διερεύνηση της πιο πάνω οφειλής εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους απώλειας εσόδων.

Συστάσεις:

Να εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες για ανάκτηση των καθυστερημένων εσόδων.

Κατά τη λήξη του οικονομικού έτους να ετοιμάζεται κατάσταση με τα υπόλοιπα των λογαριασμών εσόδων των επίτιμων προξένων καθώς και συμφιλίωση με τα πιστοποιητικά τραπεζών, τα οποία πρέπει να υποβάλλονται στον Γενικό Λογιστή και Γενικό Ελεγκτή.

Άμεση μεταφορά των χρημάτων στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό στις περιπτώσεις εκείνες που οι τραπεζικοί λογαριασμοί τηρούνται σε προσωπική βάση, καθώς επίσης να διερευνηθεί η αναγκαιότητα τήρησης προσωπικών τραπεζικών λογαριασμών.

Όπως μας ενημέρωσε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου, στις περισσότερες περιπτώσεις, το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών στο όνομα του Γενικού Λογιστή δεν είναι εφικτό, καθώς είτε δεν το επιτρέπει η νομοθεσία της κάθε χώρας, είτε τα ετήσια ποσά των εισπράξεων είναι πολύ χαμηλά.

Σύσταση Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 75.481, 76.025 και 76.619 με ημερομηνίες 10.7.2013, 6.11.2013 και 12.3.2014 αντίστοιχα, καθώς και το άρθρο 80 «Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου και Εσωτερικός Έλεγχος» του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου αρ. 20(Ι)/2014 τα οποία υποδεικνύουν τη σύσταση μονάδων ελέγχου στα Υπουργεία, ο Υπουργός Εξωτερικών προχώρησε στη σύσταση Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου τον Μάρτιο 2015 αρχικά με τον διορισμό υψηλόβαθμου λειτουργού ως Διευθυντή της Μονάδας και στη συνέχεια με την ενίσχυση της με ακόμη ένα λειτουργό, τον Ιούλιο 2015.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου από τον Δεκέμβριο 2015 υποστηρίζεται μόνο από τον Διευθυντή της ενώ σύμφωνα με σημείωμα ημερ. 9.7.2013 που στάλθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων με θέμα «Μηχανισμοί Ελέγχου της Κρατικής Μηχανής» γίνεται σαφής αναφορά ότι «το προσωπικό το οποίο θα στελεχώνει τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου θα πρέπει να κυμαίνεται από 2 έως 5 πρόσωπα ανάλογα με το μέγεθος κάθε Υπουργείου και τη φύση των δραστηριοτήτων του».

Σύσταση: Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να ενισχυθεί με προσωπικό έτσι ώστε να μπορέσει να αντεπεξέλθει στις αρμοδιότητες της που καθορίστηκαν με βάση την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 76.619 ημερ. 12.3.2014.

Αναπάντητες επιστολές. Παρατηρήθηκε ότι αρκετές επιστολές που φέρουν ημερ. 13.3.2015 και εντεύθεν που αφορούν ελέγχους που έχουν διενεργηθεί από την Υπηρεσία μας δεν έχουν ακόμη απαντηθεί, παρόλο που έχουν σταλεί και υπενθυμίσεις.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την έντονη δυσφορία της για τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται για χειρισμό των πιο πάνω επιστολών από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Σύσταση: Για τα Υπουργεία που δεν απαντούν στις παρατηρήσεις του Γενικού Ελεγκτή, θα ενημερώνεται σχετικά ο αρμόδιος Υπουργός.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών μάς ενημέρωσε ότι θα αποσταλούν όλες οι απαντήσεις μέχρι 30.11.2016.

Κονδύλι Διαφώτισης Υπουργείου Εξωτερικών

Προϋπολογισμός και πραγματικές δαπάνες. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο αρχικός και αναθεωρημένος Προϋπολογισμός, οι πραγματικές δαπάνες και ο βαθμός υλοποίησης του Κονδυλίου της Διαφώτισης κατά τα έτη 2012 έως 2015.

	2015	2014	2013	2012
	€	€	€	€
Αρχικός Προϋπολογισμός	1.100.000	1.500.000	2.200.000	2.272.400
Μεταφορές	-347.846	-332.717	-241.919	-591.197
Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός	752.154	1.167.283	1.958.081	1.681.203
Πραγματικές Δαπάνες	727.150	787.426	1.358.059	1.681.202
Βαθμός υλοποίησης του Αρχικού Προϋπολογισμού	66,10%	52,50%	61,73%	73,98%

Κατά τα τελευταία τέσσερα έτη παρατηρείται ανεπαρκής αξιοποίηση των προνοιών του Προϋπολογισμού για Διαφώτιση και μεταφορές πιστώσεων σε άλλα Κονδύλια δαπανών και εύλογα προκύπτει το ενδεχόμενο η σύνταξη του Προϋπολογισμού να μην γίνεται σε ορθολογιστική βάση.

Κονδύλι Διαφώτισης του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών (ΓΤΠ). Για το 2015, ποσό €800.000 προϋπολογίστηκε για δαπάνη από το Κονδύλι Διαφώτισης του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών και δαπανήθηκε ποσό €430.012, παραμένοντας αδαπάνητο ποσό ύψους €362.987.

Σύσταση: Η ετοιμασία του Προϋπολογισμού θα πρέπει να γίνεται σε πιο ορθολογιστική βάση. Επίσης, θεωρούμε πως ενδεχομένως να απαιτείται επαναξιολόγηση και εκσυγχρονισμός των μεθόδων προώθησης των εθνικών θέσεων και Διαφώτισης για το Κυπριακό πρόβλημα, αξιοποιώντας, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητα που παρέχουν σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και υπηρεσίες διαδικτύου (π.χ. κοινωνικά δίκτυα), πάντα στα πλαίσια της διαφάνειας και χρηστής διοίκησης και χωρίς υποβάθμιση του στόχου για διαφώτιση επί των θεμάτων του Κυπριακού προβλήματος και των εθνικών θέσεων.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών μάς ενημέρωσε ότι, λόγω της γενικότερης οικονομικής κρίσης τα αιτήματα από τα οργανωμένα σύνολα έχουν μειωθεί πράγμα που θα ληφθεί υπόψη στην σύνταξη του επόμενου Προϋπολογισμού.

Η Αν. Διευθύντρια του ΓΤΠ μάς ενημέρωσε ότι από τούδε και στο εξής ο Προϋπολογισμός καταρτίζεται σε πιο ορθολογιστική βάση στη Βάση Δραστηριοτήτων.

Επιχορήγηση δραστηριοτήτων ομογενειακών οργανώσεων. Οι ομογενειακές οργανώσεις υποβάλλουν τις προτάσεις τους για επιχορήγηση των δραστηριοτήτων τους αναφορικά με θέματα Διαφώτισης. Η Υπουργική Επιτροπή Διαφώτισης (ΥΕΔ) εγκρίνει το ύψος των επιχορηγήσεων, οι οποίες στα πλαίσια της οικονομικής περισυλλογής του Κράτους κατά τα τελευταία τρία έτη αναπροσαρμόστηκαν ως ακολούθως:

	2015 \$	2014 \$	2013 \$
American Hellenic Institute Foundation	26.000	25.000	50.000
Co-Ordinated Effort of Hellenes	150.000	150.000	150.000
Παγκόσμια Συντονιστική Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα - επιχορήγηση	50.000	50.000	50.000
Προβολή στον Αμερικάνικο τύπο	-	50.000	-
Διοργάνωση Δεξίωσης	-	5.000	-
Κυπριακή Ομοσπονδία Αμερικής	50.000	50.000	125.000
	GBP	GBP	GBP
Εθνική Κυπριακή Ομοσπονδία Ηνωμένου Βασιλείου	-	50.000	50.000

Όπως καθορίστηκε στο «Σχέδιο Δράσης και Κριτήρια Επιχορήγησης Κομμάτων, Οργανώσεων, Δήμων και άλλων φορέων για το 2015», από το Κονδύλι της Διαφώτισης που εγκρίθηκε από την ΥΕΔ στη συνεδρία 1/2015 αναφορικά με την διαδικασία επιχορηγήσεων, μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι οι οργανώσεις που τυγχάνουν επιχορηγήσεων θα πρέπει να υποβάλλουν οικονομικό απολογισμό μαζί με όλα τα αναγκαία υποστηρικτικά αποδεικτικά έγγραφα καθώς και έκθεση αποτελεσμάτων των εκδηλώσεων. Παρατηρήθηκε ότι στους σχετικούς φακέλους κάποιων ομογενειακών οργανώσεων δεν υπήρχαν καταστάσεις οικονομικού απολογισμού ούτε για το 2015 αλλά ούτε και για τα προηγούμενα έτη.

Σύσταση: Ενδεχομένως το θέμα καταβολής των πιο πάνω επιχορηγήσεων να χρήζει εξορθολογισμού, αφού προκύπτουν ερωτηματικά, ως προς την αξιολόγηση και αποδοτικότητα των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων τους.

Επιχορηγήσεις πολιτικών κομμάτων και άλλων συνδεδεμένων οργανώσεων. Η ΥΕΔ στη συνεδρία της 1/2015 ημερ. 27.4.2015 ενέκρινε την επιχορήγηση των πολιτικών κομμάτων από το Κονδύλι της Διαφώτισης με συνολικό ποσό €100.000 (ανώτατο όριο €25.000 για ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ, €15.000 για ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ, €10.000 για ΕΥΡΩΚΟ και €5.000 για Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών και Συμμαχία Πολιτών). Κατά το 2015, το ποσό των €67.678 (€59.510 το 2014) καταβλήθηκε σε πολιτικά κόμματα και άλλες συνδεδεμένες οργανώσεις, όπως οργανώσεις νεολαίας και γυναικείες οργανώσεις.

Παρατηρήθηκε ότι, σε συνδεδεμένη οργάνωση κόμματος δόθηκε χορηγία χωρίς να συνυπολογιστεί στην επιχορήγηση του κόμματος, κατόπιν έγκρισης του Υπουργού, πρακτική που δεν ακολουθήθηκε για τις οργανώσεις άλλων κομμάτων.

Σύσταση: Εισηγηθήκαμε όπως το όλο θέμα υποβληθεί στον Υπουργό Εξωτερικών για λήψη απόφασης ως προς τον ομοιόμορφο χειρισμό των υποθέσεων.

Επιχορηγήσεις Κατεχόμενων Δήμων.

(α) Οι εννέα κατεχόμενοι Δήμοι έλαβαν επιχορήγηση για Διαφώτιση για το 2015 συνολικό ποσό ύψους €280.000. Η επιχορήγηση, που αφορούσε κοινές και χωριστές δραστηριότητες των Δήμων, καταβλήθηκε σε δύο ισόποσες δόσεις με την έγκριση της ΥΕΔ για την πρώτη δόση και του Υπουργού Εξωτερικών για τη δεύτερη.

Παρατηρήθηκε ότι το 2014, ενώ η συνολική επιχορήγηση ανερχόταν σε €280.000, δαπανήθηκαν €214.694 και ως εκ τούτου ποσό ύψους €65.306 παρέμεινε αδαπάνητο. Η Υπηρεσία μας ζήτησε όπως ενημερωθεί με τα σχετικά στοιχεία που αφορούν στο έτος 2015.

Σύσταση: Για το ποσό των €65.306 που παρέμεινε αδαπάνητο για το 2014, θα πρέπει να ζητηθεί η επιστροφή του από την Ένωση Δήμων και να γίνει αντίστοιχος χειρισμός και για το έτος 2015 (εάν προκύπτει).

(β) Παρατηρήθηκε ότι δεν υποβάλλονται αποδεικτικά στοιχεία τεκμηρίωσης και λεπτομέρειες των δαπανών. Ωστόσο σημειώνεται ότι σε επιστολή της Ένωσης Δήμων Κύπρου αναφέρεται ότι υπάρχουν οι σχετικές αποδείξεις και είναι στη διάθεση του Υπουργείου αν αυτό κριθεί χρήσιμο. Το Υπουργείο δεν έχει προβεί σε οποιοδήποτε έλεγχο.

Σύσταση: Το Υπουργείο Εξωτερικών να προβεί στον απαραίτητο έλεγχο.

(γ) Πληροφοριακά αναφέρεται ότι στους κατεχόμενους Δήμους παραχωρείται από το Υπουργείο Εσωτερικών ετησίως συνολική χορηγία για κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών. Το έτος 2015 η χορηγία ανήλθε στα €3.583.370 (€3.830.749 το 2014).

Αναφέρεται ότι, σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 79.593 ημερ. 7.10.2015, το Κονδύλι που λαμβάνουν οι κατεχόμενοι Δήμοι για σκοπούς Διαφώτισης μεταφέρθηκε από το 2016 στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα και με σχετική σύσταση της Υπηρεσίας μας.

2.8 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

(α) Έργο ανάπτυξης και διαχείρισης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας. Κατόπιν απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ) προκήρυξε διαγωνισμό, για την ανάπτυξη του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας, με τη μέθοδο της Κατασκευής – Λειτουργίας – Μεταβίβασης (Built – Operate – Transfer, BOT). Οι διαπραγματεύσεις με την επιλεγείσα κοινοπραξία άρχισαν τον Ιούλιο 2010.

Κατόπιν εντατικών διαπραγματεύσεων μεταξύ της Διαχειριστικής Επιτροπής του έργου και της επιλεγείσας κοινοπραξίας, τα δύο μέρη κατέληξαν τον Αύγουστο 2012 σε προκαταρκτική συμφωνία, για τη σύναψη σύμβασης για την ανάπτυξη και διαχείριση – από την κοινοπραξία – του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας και υπογραφής της τελικής συμφωνίας, προβλεπόταν να γίνει, όταν και εφόσον η κοινοπραξία θα εξασφάλιζε την αναγκαία χρηματοδότηση από επενδυτές.

Ως εκ τούτου, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε διαδοχικά την παράταση της περιόδου ισχύος της προκαταρκτικής συμφωνίας μέχρι τις 15.6.2015, για να δοθεί περαιτέρω δυνατότητα και ευκαιρία στην κοινοπραξία να εξεύρει χρηματοδότη.

Στις 8.7.2015, η Κυβέρνηση αποφάσισε να τερματίσει τις διαπραγματεύσεις με την επιλεγείσα κοινοπραξία, εξ αιτίας της αδυναμίας της κοινοπραξίας να ολοκληρώσει την υποβολή των αναγκών εγγράφων και να επιλύσει όλες τις εκκρεμότητες, ώστε να καταστεί δυνατή η υπογραφή συμφωνίας.

Στις 14.7.2015, το Υπουργικό Συμβούλιο με νέα απόφαση του, εξουσιοδότησε τον Υπουργό Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων να προχωρήσει στην επαναπροκήρυξη του έργου, αφού πρώτα επικαιροποιηθούν οι προηγούμενοι σχεδιασμοί και γίνει διαβούλευση με την Αρχή Λιμένων Κύπρου και τους τοπικούς φορείς.

Προς υλοποίηση του σκοπού αυτού, το ΥΜΕΕ αποφάσισε να προχωρήσει στην πρόσληψη Συμβούλων, για να μελετήσουν και συμβουλέψουν το Υπουργείο σχετικά με την επικαιροποίηση και επανασχεδιασμό του έργου καθώς και, την προώθηση της διαδικασίας προκήρυξης του νέου διαγωνισμού εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την εκτέλεση του έργου.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει τεθεί, η ολοκλήρωση της πιο πάνω διαδικασίας και η ανάθεση στη συνέχεια του έργου σε στρατηγικό επενδυτή, αναμένεται να γίνει το καλοκαίρι του 2017.

(β) Επέκταση Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας με τη Μέθοδο Μελέτη, Κατασκευή και 12ετής Συντήρηση - Υποβολή Εγγυητικών Επιστολών Προκαταβολής και Πιστής Εκτέλεσης - Πρόοδος Εργασιών. Το ιστορικό της σύμβασης παρατίθεται στην προηγούμενη Ετήσια Έκθεση μας. Στο μεταξύ, ο Ανάδοχος δεν ανταποκρινόταν στις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει, δηλαδή την προσκόμιση νέων τραπεζικών εγγυήσεων (πιστής εκτέλεσης και προκαταβολής) ενώ οι εργασίες εξακολουθούσαν να παρουσιάζουν σημαντική καθυστέρηση.

Τον Ιούλιο 2015, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) σε συνεδρία της, αποφάσισε όπως ορίσει Ad-Hoc Επιτροπή για να διαπραγματευθεί με τον Ανάδοχο, με σκοπό την επίτευξη φιλικής διευθέτησης όλων των θεμάτων που εκκρεμούσαν, τόσο σε σχέση με το συμβόλαιο του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας, όσο και με άλλες συμβάσεις που είχαν συνάψει με το Τμήμα Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ).

Τον Φεβρουάριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ) μας πληροφόρησε ότι η εισήγηση του ΤΔΕ για συμψηφισμό των εκατέρωθεν οφειλών, με βάση τις πρόνοιες της Εγκυκλίου αρ. 1714 του Γενικού Λογιστηρίου, άρχισε να εφαρμόζεται, με την αποκοπή – μέχρι τότε – από τις πληρωμές του Αναδόχου ποσού ύψους €317.000 περίπου, ενώ οι οφειλές του Κράτους προς τον Ανάδοχο σε άλλα συμβόλαια του ΤΔΕ ανέρχονταν σε €677.000 περίπου. Ως εκ τούτου,

και λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσό της προκαταβολής που είχε καταβληθεί στον Ανάδοχο ανερχόταν σε €1.610.000 περίπου, οι οφειλές του Αναδόχου προς το κράτος υπολογίζονταν σε €516.000 περίπου.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του ΤΔΕ μας πληροφόρησε ότι παρά τις επανειλημμένες προειδοποιήσεις του Τμήματος, ο Ανάδοχος εξακολουθούσε να μην έχει υποβάλει έγκυρες τραπεζικές εγγυήσεις προκαταβολής και πιστής εκτέλεσης για το έργο.

Το εν λόγω θέμα εξετάστηκε στα πλαίσια των εργασιών της Ad-Hoc Επιτροπής, τα πορίσματα της οποίας μελετήθηκαν από την ΚΕΑΑ σε συνεδρία της που έγινε στις 11.5.2016.

Στις 21.9.2016, σε συνεδρία της ΚΕΑΑ, επιτεύχθηκε φιλικός διακανονισμός με τον Ανάδοχο για αριθμό θεμάτων που εκκρεμούσαν σε σχέση με έργα του δημοσίου, μεταξύ των οποίων και το συμβόλαιο για την ανέγερση του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά το Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας, συμφωνήθηκε όπως πληρωθεί προς τον Ανάδοχο το κατ' αποκοπή ποσό των €530.000 για συνολική διευθέτηση όλων των θεμάτων που εκκρεμούσαν και ταυτόχρονα ο Ανάδοχος να υποβάλει στο ΤΔΕ εγγύηση πιστής εκτέλεσης, ύψους 5% επί του ποσού του συμβολαίου, καθώς και εγγύηση προκαταβολής επί του σημερινού υπολοίπου υφιστάμενου ποσού. Συμφωνήθηκε επίσης όπως παραχωρηθεί στον Ανάδοχο παράταση χρόνου, χωρίς οικονομικές αποζημιώσεις, μέχρι τις 31.12.2017.

Εγκρίθηκε επίσης, η αλλαγή του τρόπου πληρωμής του ποσοστού σε σχέση με την κατασκευή – συντήρηση από 70%-30% σε 80%-20% καθώς και, η πληρωμή υλικών μετά την επιτόπου παράδοση τους.

Τέλος, εγκρίθηκε η εισήγηση για αλλαγή στα δάπεδα των κλιμακοστασίων του Νοσοκομείου από κεραμικό σε γρανίτη.

(γ) Επέκταση Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας με τη μέθοδο «Μελέτη, Κατασκευή και 12ετής Συντήρηση». Σχετική αναφορά για την πιο πάνω σύμβαση περιλήφθηκε στις παραγράφους του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης. Εδώ αναφέρουμε μόνο ότι, σε προηγούμενη σχετική παρατήρηση μας ότι τα πρακτικά των συνεδριάσεων εργοταξίου ετοιμάζονταν από τον Ανάδοχο, κάτι το οποίο δεν ενδείκνυτο, η Διευθύντρια του Τμήματος μας πληροφόρησε τον Μάιο 2016 με την έκθεση συμμόρφωσης που υπέβαλε, ότι σύμφωνα με τις πρόνοιες της σύμβασης, η τήρηση των πρακτικών είναι συμβατική υποχρέωση του Αναδόχου και, η ορθότητα των πρακτικών που τηρούνται ελέγχεται και επικυρώνονται από όλους τους εμπλεκόμενους.

Μας πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα της, υιοθετώντας την εισήγηση της Υπηρεσίας μας, προχώρησε σε τροποποίηση των νέων συμβολαίων, ώστε να προβλέπεται ότι η τήρηση των πρακτικών θα γίνεται από τον Εργοδότη.

(δ) Μεταστέγαση του Επαρχιακού Γραφείου Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως και του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου Αμμοχώστου. Στις 5.6.2014, ο Αν. Έπαρχος Αμμοχώστου ζήτησε έγκριση από τον Κεντρικό Φορέα Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (Κ.Φ.Σ.Κ.Υ.) όπως προχωρήσει σε Πρόσκληση Δήλωσης Ενδιαφέροντος (ΠΔΕ) για την ενοικίαση κτηρίου για στέγαση του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου Αμμοχώστου, του Επαρχιακού Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Αμμοχώστου, και της Επαρχιακής Διοίκησης Αμμοχώστου. Στις 23.9.2014, ο Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. ενέκρινε το πιο πάνω αίτημα.

Μετά την υποβολή των προσφορών και την αξιολόγηση τους, ο Αν. Έπαρχος Αμμοχώστου υπέβαλε στις 15.12.2014 στον Κ.Φ.Σ.Κ.Υ., την Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης. Ο Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. κατόπιν μελέτης της εν λόγω Έκθεσης και επιτόπου επισκέψεις αρμοδίων λειτουργών, με επιστολή του προς τον Αν. Έπαρχο Αμμοχώστου ημερ. 3.8.2015, παραχώρησε νέα έγκριση, με την οποία η Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου θα παρέμενε στο κτήριο στο οποίο στεγαζόταν τότε και θα μεταστεγάζονταν μόνο τα 2 Τμήματα, του Επαρχιακού Κτηματολογικού Γραφείου Αμμοχώστου και του Επαρχιακού Γραφείου Τμήματος

Πολεοδομίας και Οικήσεως Αμμοχώστου στο κτήριο που είχε επιλεγεί, εμβαδού 2.300τ.μ., έναντι μηνιαίου ενοικίου €10,00/τ.μ. (δηλαδή €23.000 τον μήνα), για περίοδο τριών ετών, με δυνατότητα παράτασης δύο επιπλέον ετών.

Στις 29.3.2016, ο Αν. Έπαρχος Αμμοχώστου με επιστολή του πληροφόρησε τον Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. ότι ο ιδιοκτήτης του πιο πάνω κτηρίου, μετά τον καθορισμό των εργασιών που απαιτούνται για την κατάλληλη διαμόρφωση του κτηρίου για μεταστέγαση των πιο πάνω Υπηρεσιών και τον υπολογισμό της αναμενόμενης δαπάνης για την εκτέλεση τους, η οποία υπολογίστηκε σε €500.000 περίπου, απαίτησε όπως γίνουν αποδεκτές νέες/επιπρόσθετες απαιτήσεις του, με κυριότερη την υπογραφή συμβολαίου ενοικίασης διάρκειας τουλάχιστον 9 χρόνων, έτσι ώστε να καταστεί, κατά τον ισχυρισμό του, συμφέρουσα η επένδυση του.

Το θέμα συζητήθηκε σε συνεδρία του Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. που έγινε στις 9.5.2016, κατά την οποία αποφασίστηκε ότι, για να μπορέσει να εξεταστεί η πιο πάνω πρόταση του ιδιοκτήτη, θα έπρεπε να τύχει επαναδιαπραγμάτευσης η τιμή που είχε υποβάλει αρχικά.

Στις 18.5.2016, κατόπιν διαπραγμάτευσης του Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. με τον ιδιοκτήτη του κτηρίου, αποφασίστηκε όπως γίνει αποδεκτή η αναθεωρημένη πρόταση του που προέβλεπε – μεταξύ άλλων – όπως: (i) καθοριστεί ως μηνιαίο ενοίκιο το ποσό των €18.000, (ii) η διάρκεια ενοικίασης του κτηρίου να είναι για περίοδο 9 χρόνων και, (iii) η δαπάνη για τις εργασίες διαμόρφωσης του κτηρίου (€500.000) να αναληφθεί από το Κράτος.

Τέλος, αποφασίστηκε όπως το ενοίκιο αρχίσει να καταβάλλεται από το Κράτος 4 μήνες μετά την υπογραφή του συμβολαίου ενοικίασης και, η εκτέλεση των εργασιών επιδιόρθωσης του κτηρίου να αναληφθεί από τα Τμήματα Δημοσίων Έργων και Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών.

Στις 19.5.2016, το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του εξέτασε το θέμα και ενέκρινε τις πιο πάνω εισηγήσεις του Κ.Φ.Σ.Κ.Υ.

Στις 30.6.2016, με επιστολή μας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ), επισημάναμε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενώ είχαν ακολουθηθεί από τις αρμόδιες Υπηρεσίες οι διαδικασίες που προβλέπονται σε σχετική εγκύκλιο του ΥΜΕΕ (ημερ. 26.9.2014), η απόφαση για υπογραφή των σχετικών συμβολαίων λήφθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, μετά από εισήγηση του Κ.Φ.Σ.Κ.Υ., χωρίς κάτι τέτοιο να προβλέπεται από την πιο πάνω εγκύκλιο, εφόσον αρμοδιότητα χειρισμού του θέματος είχε ο Κ.Φ.Σ.Κ.Υ.

Παρατηρήσαμε επίσης ότι το κόστος των εργασιών διαμόρφωσης του κτηρίου, που είχε αναλάβει το Κράτος, το οποίο υπολογίστηκε σε €215/τ.μ., ήταν – κατά την άποψη μας – πολύ υψηλό, λαμβάνοντας υπόψη ότι αφορούσε μόνο διαρρυθμίσεις για ικανοποίηση των αναγκών των Κυβερνητικών Τμημάτων που θα στεγάζονταν στο κτήριο.

Υποδείξαμε επίσης ότι σε περίπτωση που οι εργασίες δεν ολοκληρωθούν εντός 4 μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, το Κράτος θα κληθεί να καταβάλλει ενοίκιο, πριν τη μεταστέγαση των Κρατικών Υπηρεσιών, σύμφωνα με την πρόνοια που περιλήφθηκε στη σύμβαση, αφήνοντας εκτεθειμένο το δημόσιο σε κινδύνους που δεν θα έπρεπε να αναλάβει το ίδιο.

Τέλος, εκφράσαμε έντονες επιφυλάξεις για την τιμή του ενοικίου που συμφωνήθηκε (€7,83/τ.μ.), αφού σε αυτό περιλαμβάνονταν εργασίες που εύλογα αναμενόταν να αναληφθούν από τον ιδιοκτήτη του κτηρίου, παραθέτοντας τα δημοσιευμένα στοιχεία του Δείκτη Τιμών του RICS Κύπρου κατά την 31.12.2015, τα οποία δίνουν μέση τιμή ενοικίου για την Λευκωσία τα €10,6/τ.μ. και για το Παραλίμνι τα €3,34/τ.μ. Με τη συμπερίληψη του ποσού των €500.000 και την κατανομή του στα 9 χρόνια ενοικίασης, τη τιμή του ενοικίου ανεβαίνει στα €9,84/τ.μ., που είναι κατά πολύ ψηλότερη της μέσης τιμής για το Παραλίμνι.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, παρατηρήσαμε ότι η απόφαση που λήφθηκε για επιλογή του εν λόγω κτηρίου, παραβίαζε τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης, αφού είχαν τροποποιηθεί ουσιώδεις όροι της δημοσιευθείσας Πρόσκλησης Δήλωσης Ενδιαφέροντος (ΠΔΕ), ως ακολούθως:

- (i) Η διάρκεια ενοικίασης του κτηρίου καθορίστηκε για περίοδο 9 χρόνων αντί 5 χρόνων (3+2 χρόνια) σύμφωνα με τους όρους της ΠΔΕ.
- (ii) Είχαν αναληφθεί από το Κράτος υποχρεώσεις, οι οποίες δεν περιλαμβάνονταν στην ΠΔΕ.
- (iii) Το κτήριο διαθέτει 52 χώρους στάθμευσης αντί 100 όπως ήταν η απαίτηση στην ΠΔΕ.
- (iv) Το κτήριο δεν διαθέτει Πιστοποιητικό Έγκρισης όπως απαιτείτο.
- (v) Στην πρώτη ΠΔΕ αναφερόταν ότι ζητείται η υποβολή δήλωσης ενδιαφέροντος από άτομα ή εταιρείες που διαθέτουν προς ενοικίαση οικοδομή στην ελεύθερη περιοχή της Επαρχίας Αμμοχώστου, ενώ με τη δεύτερη ΠΔΕ ζητείτο κτήριο στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Έκθεση Αξιολόγησης, η Επιτροπή Αξιολόγησης είχε απορρίψει 4 Δηλώσεις Ενδιαφέροντος, επειδή οι προτεινόμενες οικοδομές, ενώ ευρίσκονταν στην ελεύθερη περιοχή της Επαρχίας Αμμοχώστου, δεν ενέπιπταν στα διοικητικά όρια της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Παραλιμνίου.

Τον Σεπτέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Το εν λόγω θέμα τέθηκε – για απόφαση – ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, επειδή τροποποιήθηκαν οι σχετικές προϋποθέσεις, όπως αυτές είχαν καθοριστεί στην ΠΔΕ.
- Ο λόγος της επέκτασης της χρονικής περιόδου ενοικίασης από τα 3+2 χρόνια της δημοσιευθείσας ΠΔΕ στα 9 χρόνια, έγινε επειδή ο ιδιοκτήτης παρεχώρησε έκπτωση στο μηνιαίο ποσό του ενοικίου, από €23.000 σε €18.000.
- Ο Κ.Φ.Σ.Κ.Υ. έκρινε την πιο πάνω διευθέτηση για ενοικίαση του συγκεκριμένου κτηρίου συμφέρουσα για το κράτος, αφού η δαπάνη για την εκτέλεση των εργασιών αναμένεται να υπερκαλυφθεί από την εξοικονόμηση στο ενοίκιο, εξασφαλίστηκε σταθερό ενοίκιο χωρίς αυξήσεις για 9 χρόνια, το εν λόγω κτήριο, το οποίο είναι νέο κτήριο υψηλής ενεργειακής απόδοσης, παρέχει μεγάλες διευκολύνσεις και καλύτερη εξυπηρέτηση στο κοινό.
- Το ενοίκιο για την ενοικίαση του κτηρίου που συμφωνήθηκε, κρίνεται λογικό λαμβάνοντας υπόψη τα ενοίκια άλλων ενοικιαζόμενων κτηρίων στην Επαρχία Αμμοχώστου.
- Πέραν των 52 χώρων στάθμευσης που υφίστανται, στο παρόν στάδιο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και μέρος του προτεινόμενου οδικού δικτύου που περιλαμβάνεται στην άδεια οικοδομής του ιδιοκτήτη για τη δημιουργία 12 περίπου πρόσθετων χώρων στάθμευσης.
- Ο ιδιοκτήτης είχε ειδοποιηθεί ότι ο χρόνος των 4 μηνών για ολοκλήρωση των εργασιών και έναρξη καταβολής του ενοικίου, θα υπολογιζόταν από τον Σεπτέμβριο 2016, όταν ξεκίνησαν οι κατασκευαστικές εργασίες.

Τον Οκτώβριο 2016, με επιστολή μας προς βουλευτές, οι οποίοι ζήτησαν να ενημερωθούν σχετικά με το θέμα, τους πληροφορήσαμε τα ακόλουθα:

Η μείωση του ενοικίου από €23.000 σε €18.000, δόθηκε από τον ιδιοκτήτη του κτηρίου, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- (i) Την ανάληψη του κόστους των εργασιών διαμόρφωσης του κτηρίου από το Κράτος, το οποίο, εάν καταμεριστεί σε όλη τη διάρκεια ενοικίασης, τότε ισοδυναμεί σχεδόν με το ποσό της μείωσης του ενοικίου. Δηλ. $€500.000 \div 108 \text{ μήνες} = €4.630$. Επομένως, δεν παραχωρήθηκε οποιαδήποτε

έκπτωση, αλλά αντιθέτως, το Κράτος ανέλαβε να προπληρώσει το κόστος των εργασιών που – κατά κανόνα – αναλαμβάνει ο ιδιοκτήτης σε τέτοιες συμφωνίες.

- (ii) Ο ιδιοκτήτης απαλλάχθηκε από την υποχρέωση που είχε αναλάβει γραπτώς, να εκμισθώσει γειτονικό τεμάχιο και να το διαμορφώσει σε χώρο στάθμευσης τουλάχιστον 48 επιπλέον οχημάτων, για να ικανοποιηθεί η απαίτηση της ΠΔΕ για 100 συνολικά χώρους στάθμευσης, εφόσον το κτήριο διέθετε μόνο 52 χώρους στάθμευσης.

Λαμβάνοντας υπόψη το σημαντικό μηνιαίο κόστος που συνεπαγόταν για τον ιδιοκτήτη η εκμίσθωση γειτονικού τεμαχίου (πέραν του αρχικού κόστους για τη διαμόρφωση του) καθώς και τα προβλήματα που δημιουργούνται από την έλλειψη ικανοποιητικού αριθμού χώρων στάθμευσης, θεωρούμε την παραχώρηση που έγινε στον ιδιοκτήτη, χωρίς μάλιστα οποιοδήποτε – στην ουσία – αντάλλαγμα, εντελώς αδικαιολόγητη.

Η αρχική προσφορά του ιδιοκτήτη για το εν λόγω κτήριο ήταν €10,0/τ.μ., με 100 χώρους στάθμευσης στο ισόγειο και 40 στο υπόγειο και 7 χρόνια περίοδο ενοικίασης. Τελικά, κατόπιν και της διαπραγμάτευσης, το κτήριο ενοικιάστηκε έναντι €9,84/τ.μ. τον μήνα (συνυπολογίζοντας και το κόστος των εργασιών διαμόρφωσης του, ύψους €500.000), με 52 χώρους στάθμευσης και για χρονική περίοδο 9 χρόνων. Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι για μια ελάχιστη μείωση του ύψους του ενοικίου €0,16/τ.μ. ή €368/μήνα, ο ιδιοκτήτης – κατόπιν διαπραγμάτευσης – απαλλάχθηκε από την υποχρέωση για 88 χώρους στάθμευσης και του δόθηκε επιπρόσθετη διάρκεια της σύμβασης 2 χρόνων, από ότι αυτός είχε ζητήσει στην προσφορά του.

Σε σύγκριση με το ενοίκιο των €9,84/τ.μ. που συμφωνήθηκε, παρατηρήσαμε ότι δεύτερο κτήριο του ίδιου ιδιοκτήτη, προσφέρθηκε με μηνιαίο ενοίκιο €7,0/τ.μ. για περίοδο ενοικίασης 7 χρόνων και ήταν εντός του Δήμου Παραλιμνίου, ενώ κτήριο στη Δερύνεια, εμβαδού 1.600τ.μ. και με δέσμευση κατασκευής του επιπρόσθετου αναγκαίου χώρου εντός 4 μηνών, είχε προσφερθεί έναντι μηνιαίου ενοικίου ύψους €3,50/τ.μ. και 4% αύξηση τον χρόνο, για 3+2 χρόνια. Το κτήριο αυτό ωστόσο απορρίφθηκε και δεν έτυχε αξιολόγησης ή/και διαπραγμάτευσης, επειδή ήταν εκτός των διοικητικών ορίων της ευρύτερης περιοχής του Δήμου Παραλιμνίου. Επίσης κτήριο στη Σωτήρα εμβαδού 2.200τ.μ. ή 2.787τ.μ., είχε προσφερθεί με μηνιαίο ενοίκιο ύψους €6,0/τ.μ. για 3+2 χρόνια, με τα αναγκαία συστήματα που ζητήθηκαν στην ΠΔΕ και, με παράδοση εντός 2 μηνών. Ωστόσο και το κτήριο αυτό απορρίφθηκε εξ αρχής, επειδή βρισκόταν εκτός ορίων του Δήμου Παραλιμνίου. Άλλο κτήριο που βρισκόταν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Παραλιμνίου, εμβαδού 2.000τ.μ., προσφέρθηκε με μηνιαίο ενοίκιο ύψους €6,46/τ.μ., περιλαμβανομένης και της διαμόρφωσης, για 3+2 χρόνια. Το κτήριο αυτό αξιολογήθηκε και κατετάγη τρίτο. Στο κτήριο αυτό στεγάζεται η Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου και το Επαρχιακό Γεωργικό Τμήμα Αμμοχώστου. Τέλος, 2 κτήρια που προσφέρθηκαν στο Λιοπέτρι εμβαδού 1.622τ.μ. (δηλ. μικρότερου από το απαιτούμενο) και στην Αυγόρου, εμβαδού 2.050τ.μ., απορρίφθηκαν επειδή ήταν εκτός Δήμου Παραλιμνίου. Για σκοπούς σύγκρισης, αναφέρεται ότι το μηνιαίο ενοίκιο που προσφέρθηκε ανέρχεται σε €3,95/τ.μ. (το ίδιο για το καθένα).

Σημειώνεται ότι οι προσφορές αυτές υποβλήθηκαν την τελευταία ημέρα που καθοριζόταν στην πρώτη ΠΔΕ (30.6.2014), ενώ με βάση τη δεύτερη - τροποποιημένη – ΠΔΕ που δημοσιεύθηκε την 1.8.2014 (ένα μήνα δηλαδή αργότερα), η πιο πάνω ημερομηνία μετατέθηκε για τις 15.9.2014 και ταυτόχρονα περιορίστηκε η περιοχή του κτηρίου από τους Δήμους της ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου, στην ευρύτερη περιοχή μόνο του Δήμου Παραλιμνίου.

Τέλος παρατηρήσαμε ότι τελικά ενοικιάστηκε αρκετά μεγαλύτερο κτήριο από αυτό που απαιτείτο στην ΠΔΕ (1.600τ.μ. γραφεία και διάδρομοι διακίνησης και υπηρεσίες, και 600τ.μ. αποθήκες), αφού το κτήριο διαθέτει 840τ.μ. ισόγειο, 620τ.μ. πρώτο όροφο, 576τ.μ. δεύτερο όροφο, 370τ.μ. μεσοπάτωμα και 1.550τ.μ. υπόγειο, σύμφωνα με την προσφορά του ιδιοκτήτη.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων μάς πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα:

- Έχει συμφωνηθεί με τον ιδιοκτήτη του κτηρίου όπως το κράτος αρχίσει να καταβάλλει ενοίκιο από την ημέρα που οι εν λόγω Υπηρεσίες θα μετακομίσουν στο κτήριο, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών διαμόρφωσης του, και τότε θα τεθεί σε ισχύ η χρονική περίοδος ενοικίασης των 9 χρόνων.
- Όσον αφορά την περιοχή ενοικίασης του κτηρίου, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν κατάλληλα κτήρια για στέγαση των δύο Υπηρεσιών στα χωριά της ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου, Αυγόρου, Φρέναρος, Λιοπέτρι, Δασάκι της Άχνας, Βρυσούλες και Σωτήρα.
- Για τους χώρους στάθμευσης, μας πληροφόρησε ότι πέραν των 52 χώρων υπάρχουν στο υπόγειο και ισόγειο του κτηρίου, ενώ στο παρόν στάδιο θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και μέρος προτεινόμενου οδικού δικτύου που περιλαμβάνεται στην άδεια οικοδομής του ιδιοκτήτη για τη δημιουργία 12 περίπου πρόσθετων χώρων στάθμευσης.
- Τα σημερινά ενοίκια που καταβάλλονται για τη στέγαση των πιο πάνω Υπηρεσιών (Επαρχιακό Κτηματολογικό Γραφείο και Επαρχιακό Γραφείο Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Αμμοχώστου) και της Επαρχιακής Διοίκησης Αμμοχώστου στη Λάρνακα ανέρχονται σε €622.000 ετησίως, ενώ με την υλοποίηση της απόφασης για μετακίνηση τους στην Επαρχία Αμμοχώστου όπως συμφωνήθηκε ανέρχονται συνολικά σε €346.000 οπότε θα υπάρχουν συνολικά εξοικονομήσεις ύψους €276.000 ετησίως, έτσι κατά την διάρκεια των εννέα χρόνων θα υπάρξουν εξοικονομήσεις €1.984.000.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, με επιστολή του προς τον Επαρχιακό Μηχανικό Τμήματος Δημοσίων Έργων Αμμοχώστου, τον πληροφόρησε ότι για να μπορέσει το Τμήμα του να προχωρήσει με την προκήρυξη του διαγωνισμού για τις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις του κτηρίου θα πρέπει να εγκριθεί δέσμευση δαπάνης ύψους €300.000 συν ΦΠΑ. Περαιτέρω τον πληροφόρησε ότι, σύμφωνα με τους Συμβούλους του ιδιοκτήτη, για την έκδοση Πιστοποιητικού Έγκρισης και Άδειας Χρήσης, ζητήθηκε από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως όπως γίνουν τροποποιήσεις στον χώρο του ισογείου (αφαίρεση ψευδοροφής, τροποποίηση διαχωριστικών γραφείων) ώστε το ύψος του χώρου να είναι 5,6μ., αλλαγή η οποία θα επιφέρει ολική διαφοροποίηση στις ηλεκτρομηχανολογικές μελέτες, καθιστώντας σχεδόν αδύνατη την υλοποίηση των εν λόγω εργασιών και ειδικά του κλιματισμού, όπως έχουν σχεδιασθεί.

Τέλος, τον πληροφόρησε ότι μόλις επιλυθούν τα πιο πάνω θέματα, το Τμήμα του θα είναι σε θέση να προχωρήσει με την προκήρυξη του διαγωνισμού και ζήτησε οδηγίες για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για αποφυγή καθυστερήσεων, λόγω αλλαγών κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, με συνεπακόλουθη αύξηση του κόστους.

Από τα πιο πάνω, προκύπτει ότι μέχρι τον Νοέμβριο δεν είχε προκηρυχθεί ο διαγωνισμός για τις εν λόγω εργασίες.

Όσον αφορά τη θέση του Υπουργείου ότι, το νέο κτήριο στο Παραλίμνι θα στοιχίζει ετησίως στο κράτος €346.000 ενώ το υφιστάμενο στην Λάρνακα στοιχίζει €622.000, και άρα θα υπάρχει εξοικονόμηση, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- (α)** Η σύγκριση αφορά ανόμοια πράγματα αφού το κτήριο στην Λάρνακα προοριζόταν να καλύψει 3 Τμήματα/Υπηρεσίες ενώ του Παραλιμνίου μόνο τα 2.
- (β)** Στο ποσό των €346.000 λανθασμένα δεν περιέλαβε το Υπουργείο το ποσό των €55.000 (€500.000/9 χρόνια).
- (γ)** Αν το Υπουργείο επέλεγε, ως όφειλε, κτήριο στην περιοχή Αμμόχωστου σε λογική τιμή, τότε η εξοικονόμηση θα ήταν μεγαλύτερη.

(δ) Το Υπουργείο παραγνωρίζει ότι με την τόσο μεγάλη καθυστέρηση που στην πράξη προκαλείται για την παράδοση του κτηρίου στο Παραλίμνι, αναγκαστικά το κράτος είναι αναγκασμένο να συνεχίζει την ενοικίαση του κτηρίου στην Λάρνακα.

Σύσταση: Τα αρμόδια όργανα του Κράτους θα πρέπει να ακολουθούν τις προβλεπόμενες διαδικασίες διαχείρισης θεμάτων που αφορούν ενοικιάσεις κτηρίων και να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και διαφάνειας.

(ε) Δημιουργία Κέντρου Διαχείρισης και Συντονισμού της Μεταναστευτικής Ροής και Προσφύγων από τη Μέση Ανατολή. Στις 7.1.2016 υποβλήθηκε Πρόταση από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ) στο Υπουργικό Συμβούλιο για άμεση δημιουργία του Κέντρου Διαχείρισης και Συντονισμού της Μεταναστευτικής Ροής και Προσφύγων από τη Μέση Ανατολή, σε υφιστάμενο κρατικό κτήριο πλησίον του αεροδρομίου Λάρνακας. Σύμφωνα με την Πρόταση του Υπουργείου, το Κέντρο θα έπρεπε να ήταν έτοιμο μέχρι τις 30.4.2016, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί κατά τη διεθνή άσκηση «ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ 2016». Στην Πρόταση του το Υπουργείο εισηγήθηκε όπως, για λόγους δημοσίου συμφέροντος αλλά και τεχνογνωσίας, ο σχεδιασμός, προμήθεια και εγκατάσταση του εξειδικευμένου μηχανογραφικού ή/και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, καθώς και η κατασκευή της υποδομής και οι όποιες τροποποιήσεις του υφιστάμενου κτηρίου, θα έπρεπε να ανατεθούν στη CYTA, όπως έγινε και στην περίπτωση του δορυφορικού σταθμού MEOLUT, εξαιρώντας την όλη διαδικασία από τις πρόνοιες της νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις, με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 11 του Νόμου Ν.12(Ι)/2006, που ίσχυε τότε.

Η συνολική εκτίμηση κόστους υπολογίστηκε στις €970.000+ΦΠΑ, ενώ το κόστος της βασικής διαμόρφωσης της Α΄ Φάσης, η οποία θα εκτελείτο υπό την επίβλεψη του Τμήματος Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ) εκτιμήθηκε στις €800.000+ΦΠΑ με 90% χρηματοδότηση από την ΕΕ.

Η πιο πάνω Πρόταση εγκρίθηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 11.1.2016.

Στις 19.2.2016 και 24.3.2016, με επιστολές μας προς τον Γενικό Διευθυντή του ΥΜΕΕ, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i)** Οι εργασίες που ανατέθηκαν στη CYTA αφορούσαν κυρίως οικοδομικές εργασίες, ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, προμήθεια και τοποθέτηση τηλεπικοινωνιακού, μηχανογραφικού και οικιακού εξοπλισμού καθώς και εργασίες αλουμινίων και ξυλουργικών, ως εκ τούτου δεν δικαιολογείτο η ανάθεση των πιο πάνω εργασιών στη CYTA, αφού οι εν λόγω εργασίες δεν αφορούσαν τη φύση και το αντικείμενο των εργασιών της, εκτός της προμήθειας και τοποθέτησης του τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και της υποδομής για τη μεταφορά – σε πραγματικό χρόνο – των επιχειρησιακών δεδομένων του ΚΣΕΔ (εικόνες αεροπορικών και ναυτικών ραντάρ).
- (ii)** Το αυστηρό χρονοδιάγραμμα (λειτουργία του Κέντρου στις 30.4.2016) δεν ήταν κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας εφικτό.
- (iii)** Τον Δεκέμβριο 2015, σε σύσκεψη που έγινε στο Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ), το ΤΔΕ είχε δηλώσει ότι δεν μπορούσε να αναλάβει την υλοποίηση του έργου, με βάση το πιο πάνω χρονοδιάγραμμα, ενώ εκτιμούσε ότι το έργο θα μπορούσε να αποπερατωθεί – το συντομότερο – μέχρι τις αρχές Ιουλίου 2016.
- (iv)** Στις 20.1.2016, η Διευθύντρια του ΤΔΕ ενημέρωσε με επιστολή της τον Διοικητή του ΚΣΕΔ, ότι το ΤΔΕ θα αναλάμβανε μόνο συμβουλευτικό ρόλο στην υλοποίηση του έργου, ενώ Αναθέτουσα Αρχή όπως και Συντονιστής του έργου θα ήταν η CYTA.

- (v) Την ίδια ημέρα, ο Διευθυντής του Τμήματος ΗΜΥ ενημέρωσε με τη σειρά του τον Διοικητή ΚΣΕΔ, ότι το Τμήμα του δεν θα αναλάμβανε την ετοιμασία των ηλεκτρομηχανολογικών μελετών, των εγγράφων διαγωνισμού και την επίβλεψη/παρακολούθηση των εργασιών, αλλά θα είχε απλώς συμβουλευτικό ρόλο.
- (vi) Σε σε συνάντηση που έγινε στο Γραφείο του Υπουργού ΜΕΕ στις 3.2.2016 σχετικά με το εν λόγω θέμα, ο Διοικητής του ΚΣΕΔ αναφέρθηκε σε επιστολή του Αν. Ανώτατου Εκτελεστικού Διευθυντή της CYTA προς τον Υπουργό ΜΕΕ ημερ. 1.2.2016, με την οποία τον πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι επειδή το κόστος, καθώς και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των εργασιών θα είναι δυνατόν να εκτιμηθούν μόνο μετά την ολοκλήρωση του σχεδιασμού και των απαραίτητων μελετών, η CYTA δεν ήταν σε θέση να δεσμευτεί ότι θα αναλάβει το έργο, με τις προϋποθέσεις που τίθενται στην Πρόταση που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 11.1.2016, ότι δηλαδή θα υλοποιήσει το έργο μέχρι τις 30.4.2016, με μέγιστο κόστος το ποσό των €800.000 συν ΦΠΑ.

Περαιτέρω, τον πληροφόρησε ότι αφού ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός και οι απαραίτητες μελέτες, θα συγκληθεί σύσκεψη όλων των εμπλεκόμενων, μετά την οποία η CYTA θα εξέταζε το ενδεχόμενο να αναλάβει εξολοκλήρου το έργο, νοουμένου ότι το ΥΜΕΕ θα συμφωνούσε με τα ακόλουθα:

- Να διασφαλιστούν τα αναγκαία κεφάλαια, σε περίπτωση που με βάση τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό, το τελικό κόστος θα ξεπεράσει το ποσό των €800.000 συν ΦΠΑ.
- Να καθοριστεί νέο χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των εργασιών σε συνεργασία με τη CYTA.

Ενόψει των πιο πάνω, υποδείξαμε ότι οι εν λόγω όροι και προϋποθέσεις που είχε θέσει η CYTA για να αναλάβει την εκτέλεση του έργου, δεν ήταν σύμφωνοι με την πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 11.1.2016 και, ως εκ τούτου, εκφράσαμε την άποψη ότι δεν ενδείκνυτο η ανάθεση του έργου στη CYTA, εφόσον δεν ήταν σε θέση να δεσμευτεί με τις προϋποθέσεις που τέθηκαν. Τέλος, εισηγηθήκαμε ότι σε περίπτωση που κρίνεται ότι θα έπρεπε να συνεχιστεί η διαδικασία, τότε το όλο θέμα θα έπρεπε να τεθεί ξανά ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, με βάση τα νέα δεδομένα, για να ληφθεί νέα απόφαση.

Στις 7.7.2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ με επιστολή του μας πληροφόρησε ότι η CYTA προκήρυξε σχετικές διαγωνισμούς για υλοποίηση του έργου, οι οποίοι κατακυρώθηκαν στις 11.4.2016. Οι εργασίες άρχισαν στις 21.4.2016 και ολοκληρώθηκαν στις 24.6.2016, έναντι συνολικού ποσού δαπάνης €1.294.550.

Περαιτέρω, μας πληροφόρησε ότι ποσό €800.000 θα χρηματοδοτηθεί από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία του Υπουργείου Εσωτερικών και, €200.000 από τις εξοικονομήσεις στη λειτουργία του «Κύπρος Ράδιο», που είχε ενσωματωθεί στο ΚΣΕΔ. Για την εξόφληση του έργου (συμπεριλαμβανομένου και του εξοπλισμού), έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του ΚΣΕΔ για το 2017, πιστώσεις συνολικού ύψους €540.000.

Ενόψει των πιο πάνω, παρατηρήσαμε ότι και οι δύο προϋποθέσεις που είχαν τεθεί στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για υλοποίηση του έργου είχαν παραβιαστεί, αφού αφενός η συνολική δαπάνη του έργου (€1.294.550) υπερβαίνει κατά πολύ το μέγιστο προϋπολογισθέν ποσό (€800.000) και, αφετέρου, οι εργασίες ολοκληρώθηκαν στις 24.6.2016, δηλαδή σχεδόν δύο μήνες μετά την ημερομηνία (30.4.2016) που καθορίστηκε ως ημερομηνία ολοκλήρωσης τους, επιβεβαιώνοντας τις επισημάνσεις της Υπηρεσίας μας.

Τέλος, ζητήσαμε όπως διευκρινιστεί/επεξηγηθεί ο λόγος της περίληψης στον προϋπολογισμό του ΚΣΕΔ του ποσού των €540.000, αφού το συνολικό κόστος του έργου ανήλθε σε €1.294.549,84, περιλαμβανομένου του μηχανογραφικού εξοπλισμού ICT και του γενικού εξοπλισμού του κτηρίου.

Στις 12.10.2016, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ με επιστολή του μας πληροφόρησε ότι το ποσό των €800.000, που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφορούσε στη βασική διαμόρφωση της Α' Φάσης του έργου (οικοδομικές, μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές εργασίες), και όχι το συνολικό κόστος του

έργου που ανέρχεται σε €1.294.550 και περιλαμβάνει επιπρόσθετα τις μελέτες, τις προκαταρκτικές εργασίες, τον εξοπλισμό, τα έπιπλα, τις εξωτερικές εργασίες κ.τ.λ. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το κόστος για την Α΄ Φάση του έργου, η οποία έχει ολοκληρωθεί, δεν αναμένεται να υπερβεί τις €700.000.

Όσον αφορά στον χρόνο ολοκλήρωσης των εργασιών, μας πληροφόρησε ότι το ΥΜΕΕ υιοθέτησε την εισήγηση της Υπηρεσίας μας για επαναφορά του θέματος ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίο σε συνεδρία του στις 13.7.2016, ενέκρινε σχετικό Σημείωμα στο οποίο είχαν περιληφθεί τα νέα χρονοδιαγράμματα του έργου.

Τέλος όσον αφορά στην περίληψη του προϋπολογισμού του ΚΣΕΔ του ποσού των €540.000, μας διευκρίνισε ότι το ποσό των πιστώσεων θα πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το συνολικό κόστος του έργου, ώστε να καλυφθεί και το ΦΠΑ ύψους 19%.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων μάς πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα:

Το κόστος των €800.000 συν ΦΠΑ που αναφέρεται στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 11.1.2016, αφορά στη βασική διαμόρφωση της Α΄ Φάσης του έργου (οικοδομικές, μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές εργασίες) και όχι το συνολικό κόστος του έργου, που περιλαμβάνει πέραν των πιο πάνω εργασιών, μελέτες, προκαταρκτικές εργασίες, εξοπλισμό, έπιπλα, εξωτερικές εργασίες κ.λπ.

Ο αντικειμενικός στόχος για χρήση του Κέντρου κατά τη διάρκεια της άσκησης «Αργοναύτης 2016» έχει επιτευχθεί, λόγω της προσπάθειας και αφοσίωσης που επέδειξαν όλοι οι εμπλεκόμενοι κατά την υλοποίηση του έργου.

Σύσταση: Για την υλοποίηση του έργου θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν τα τεχνικά τμήματα του Υπουργείου (ΤΔΕ, ΤΗΜΥ), αντί της CYTA, ακολουθώντας τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

Συμβάσεις Δημόσιας Υπηρεσίας Εσωτερικών Οδικών Μεταφορών. Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, οι πιο πάνω συμβάσεις ανατέθηκαν στις 2.12.2009 σε έξι Αναδόχους, για περίοδο 10 ετών, με δικαίωμα ανανέωσης για 5 επιπλέον έτη, με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, κατόπιν δημοσίευσης προκήρυξης ενός ειδικού τύπου διαγωνισμού που δεν περιλάμβανε υποβολή προσφορών, αλλά μόνο εκδήλωση ενδιαφέροντος. Επειδή τα συμβαλλόμενα μέρη αποδέχτηκαν ότι ο αριθμός επιβατών δεν θα ήταν εξ αρχής ικανός για να καταστήσει τις συμβάσεις κερδοφόρες, περιλήφθηκε πρόνοια για κάλυψη – μέσω Κυβερνητικής Συνεισφοράς – του ελλείμματος/διαφοράς στο κόστος παροχής των υπηρεσιών (κόστος παροχής υπηρεσιών, μείον τα έσοδα από κόμιστρα και διαφημίσεις) συν ένα ποσοστό εύλογου κέρδους – ύψους 6% επί της αξίας των πάγιων στοιχείων ενεργητικού που είναι αναγκαία για την παροχή της Υπηρεσίας καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης, οι κατηγορίες των οποίων καθορίζονται σε σχετικό παράρτημα και, τα οποία να σχετίζονται με την παροχή των Υπηρεσιών και να ανήκουν κατά κυριότητα στον Ανάδοχο ή, να βρίσκονται στην κατοχή του Αναδόχου και με βάση τους ισχύοντες λογιστικούς και φορολογικούς κανόνες που ισχύουν στη Δημοκρατία να μπορούν να θεωρηθούν ως απασχολούμενο κεφάλαιο του Αναδόχου – όπως αυτά θα προκύπτουν από τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και τηρουμένου του Ευρωπαϊκού Κανονισμού ΕΚ 1370/2007. Όπως επίσης προνοείται, οι Ανάδοχοι θα λαμβάνουν όλα τα μέτρα για χρηστή και αποτελεσματική διαχείριση των υπηρεσιών, ώστε να περιορίζεται το κόστος λειτουργίας τους σε χαμηλά επίπεδα και αυτό θα πρέπει να διαπιστώνεται από τον έλεγχο των λογαριασμών και άλλα στοιχεία που οφείλουν να τηρούν.

Η Κυβερνητική Συνεισφορά για το 2010 (για περίοδο 6 μηνών αφού η παροχή των υπηρεσιών οδικών μεταφορών άρχισε στις 5.7.2010), ανήλθε σε €26,1 εκ., για το 2011 σε €46,3 εκ., για το 2012 σε €69,6 εκ., για το 2013 σε €63,4 εκ., για το 2014 σε €50,6 εκ. και για το 2015 €50,4 εκ., περιλαμβανομένου – σε όλα –

του ΦΠΑ. Συνολικά, για τις υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από τους Αναδόχους, από την έναρξη των συμβάσεων μέχρι τις 31.12.2015, έχει καταβληθεί ποσό ύψους €306,4 εκ. περίπου.

Από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή των συμβάσεων έχουν προκύψει σοβαρές διαφωνίες μεταξύ των Αναδόχων και του Κράτους, κυρίως ως προς το ύψος της Κυβερνητικής Συνεισφοράς και τον τρόπο υπολογισμού του κέρδους των Αναδόχων, το οποίο συνυπολογίζεται στην Κυβερνητική Συνεισφορά, για τις οποίες γίνεται εκτενής αναφορά στην Έκθεση μας για το 2014.

Η διαχείριση των πιο πάνω 6 Συμβάσεων Παραχώρησης, εξ αιτίας των πολύπλοκων και επισταμένων ελέγχων που απαιτούνται, καθώς και του πολύ μεγάλου – ετήσιου – ποσού που αφορούν, αποτελούν περιπτώσεις που ενέχουν πολύ υψηλό κίνδυνο εμφάνισης φαινομένων διαφθοράς και διασπάθισης δημοσίου χρήματος, ιδιαίτερα αν ο έλεγχος που γίνεται από την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι ικανοποιητικός. Ενόψει των πιο πάνω, τον Φεβρουάριο 2015, το ΥΜΕΕ μετέφερε από το ΤΟΜ, στη διοίκηση του Υπουργείου, τη διαχείριση των συμβάσεων, ενέργεια η οποία κατά την άποψη μας αποτελούσε ενδεχομένως και τη μόνη επιλογή.

Σήμερα, μετά από καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Αστυνομία την περίοδο 2011 – 2013, βρίσκεται σε εξέλιξη η διερεύνηση πιθανών ποινικών αδικημάτων εκ μέρους συγκεκριμένων εταιρειών των Αναδόχων, που, μεταξύ άλλων, αφορούν:

- (i) Την υποβολή πλαστού τιμολογίου από ένα Ανάδοχο στο Τμήμα Τελωνείων, για την αγορά λεωφορείων, με αποτέλεσμα την πληρωμή χαμηλότερων δασμών και ΦΠΑ.

Παρόλο ότι για την εν λόγω υπόθεση έγινε διακανονισμός μεταξύ του Αναδόχου και του Τμήματος Τελωνείων, με την επιβολή του ανάλογου προστίμου, η υπόθεση εξετάζεται από την Αστυνομία, η οποία ζήτησε από τον κατασκευαστή των λεωφορείων να της στείλει το τιμολόγιο που έχει εκδώσει προς τον Ανάδοχο.

Η Νομική Υπηρεσία έδωσε οδηγίες στην Αστυνομία, όπως το θέμα επανεξεταστεί αφού ληφθεί το πιο πάνω τιμολόγιο από τον κατασκευαστή των λεωφορείων, το οποίο ωστόσο δεν είχε σταλεί, μέχρι την ετοιμασία της Έκθεσης μας.

- (ii) Την έκδοση τιμολογίων για εφοδιασμό λεωφορείων με καύσιμο, χωρίς να έχει πραγματοποιηθεί τέτοιος εφοδιασμός, με σκοπό την αύξηση του κόστους της υπηρεσίας και κατ' επέκταση του ύψους της Κυβερνητικής Συνεισφοράς. Εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου η εκδίκαση της υπόθεσης, για την οποία έχουν κατηγορηθεί δύο διευθυντές ενός από τους Αναδόχους.

- (iii) Την έκδοση επιταγών στα ονόματα οκτώ διευθυντών ενός από τους Αναδόχους και τήρηση ψευδών λογαριασμών, για τα οποία τον Νοέμβριο 2015 διατυπώθηκαν εναντίον τους κατηγορίες για τα πιο κάτω αδικήματα:

- Συνωμοσία για διάπραξη κακουργήματος, άρθρο 371 του Ποινικού Κώδικα (Κεφ. 154)
- Συνωμοσία για καταδολίευση, άρθρο 302 του Κεφ. 154
- Πλαστογραφία, άρθρο 331,333 του Κεφ. 154
- Απόσπαση χρημάτων με ψευδείς παραστάσεις, άρθρο 297,298, του Κεφ. 154
- Τήρηση ψευδών λογαριασμών, άρθρο 311 του Κεφ. 154
- Αδικήματα του Νόμου περί παρεμπόδισης και καταπολέμησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες Ν. 188(Ι)/2007.

Η πιο πάνω υπόθεση έχει καταχωριστεί στο Δικαστήριο και έχει οριστεί για ακρόαση τον Φεβρουάριο 2017.

- (iv) Την έκδοση τιμολογίων με τρόπο ώστε το κόστος επισκευής λεωφορείων ιδιοκτησίας – και δικής του χρήσης – συγκεκριμένου μετόχου και διευθυντή ενός από τους Αναδόχους, να παρουσιάζεται ως

έξοδο επισκευής λεωφορείων που ανήκουν στον Ανάδοχο, ώστε να αποζημιωθεί από την Κυβερνητική Συνεισφορά, για την οποία υποβλήθηκε στον Οκτώβριο 2016 έκθεση της Αστυνομίας στη Νομική Υπηρεσία για οδηγίες.

- (v) Εφοδιασμός με καύσιμο ιδιωτικών αυτοκινήτων μετόχων ή/και άλλων προσώπων και χρέωση των εταιρειών των Αναδόχων, ώστε το κόστος να καλυφθεί από το Κράτος, για την οποία δόθηκαν οδηγίες στην Αστυνομία από τη Νομική Υπηρεσία, όπως αναμένουν την ολοκλήρωση του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων που υπέβαλαν οι Ανάδοχοι για τα έτη 2011- 2012, με βάση τον οποίο να επανεξεταστεί η υπόθεση και να σταλεί νέα έκθεση για οδηγίες.

Επειδή οι 6 Ανάδοχοι δεν είχαν υλοποιήσει τις συμβατικές τους υποχρεώσεις σχετικά με τις ακυρωτικές μηχανές και το σύστημα διαχείρισης στόλου, σύμφωνα με τις οποίες θα έπρεπε να είχαν εγκαταστήσει μέχρι τις 31.12.2013 ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης στόλου και έκδοσης εισιτηρίων με χρήση έξυπνων καρτών και, μέχρι τις 31.12.2012 ακυρωτικές μηχανές, το ΥΜΕΕ προκήρυξε ανοικτό διαγωνισμό για εγκατάσταση κεντρικού συστήματος, για όλους τους Αναδόχους, ο οποίος κατακυρώθηκε στις 10.9.2015 από το Συμβούλιο Προσφορών του ΥΜΕΕ. Η σύμβαση για την προμήθεια, εγκατάσταση και συντήρηση του συστήματος, αξίας €7.477.657+ΦΠΑ, υπογράφηκε τελικά τον Μάιο 2016, αφού εναντίον της πιο πάνω απόφασης είχαν καταχωριστεί ιεραρχικές προσφυγές στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, οι οποίες απορρίφθηκαν. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της σύμβασης, η εγκατάσταση του συστήματος θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός 2 χρόνων από την έναρξη της, δηλαδή μέχρι τον Μάιο 2018.

Τον Ιανουάριο 2015, μετά από διαγωνισμό που διενεργήθηκε από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας εκ μέρους του ΥΜΕΕ και των 6 Αναδόχων, οι τελευταίοι υπέγραψαν Συμφωνίες Πλαίσιο για την προμήθεια καυσίμων, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ από την 1.2.2015, και διάρκεια 48 μήνες. Με τις πιο πάνω Συμφωνίες Πλαίσιο, παραχωρείται από τις εταιρείες πετρελαιοειδών στους 6 Αναδόχους έκπτωση ανά λίτρο καυσίμου (στις 5 Συμφωνίες ανέρχεται σε €0,046 ανά λίτρο και στην έκτη €0,041 ανά λίτρο), η οποία μετακυλύεται/μειώνει το Κόστος Ανά Χιλιόμετρο (ΚΑΧ) με βάση το οποίο υπολογίζεται η Κυβερνητική Συνεισφορά. Τον Μάιο 2016, ο Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων μας πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – ότι ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των πιο πάνω Συμφωνιών Πλαίσιο, είχε εξοικονομηθεί – μέχρι τότε – από το Κράτος ένα επιπρόσθετο ποσό της τάξης των €452.000 περίπου, ενώ για το 2014, οι εκπτώσεις οι οποίες είχαν ληφθεί από δύο Αναδόχους οι οποίοι είχαν ειδικές συμφωνίες με τις εταιρείες πετρελαιοειδών, ανερχόταν περίπου σε €113.000.

Με βάση στοιχεία τα οποία δόθηκαν στην Υπηρεσία μας από το ΥΜΕΕ, στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η πρόοδος στον έλεγχο των ετήσιων τελικών λογαριασμών των 6 Αναδόχων – οι οποίοι ανατέθηκαν από το ΥΜΕΕ σε ιδιώτες λογιστές/ελεγκτές – και, στην ετοιμασία τελικής έκθεσης για τον υπολογισμό του ΚΑΧ, για την περίοδο 2011 - 2015:

Ανάδοχος (Ανά Επαρχία)	Τελικοί Λογαριασμοί που υποβλήθηκαν	Ελεγμένοι Τελικοί Λογαριασμοί (Τελική Έκθεση για ΚΑΧ)
Λευκωσία	4	0
Λεμεσός	3	0
Λάρνακα	4	4
Αμμόχωστος	5	2
Πάφος	4	4
Υπεραστικά	0	0

Σύσταση:

- Να ενισχυθούν οι προσπάθειες του Υπουργείου για εξορθολογισμό των συμβάσεων, ως βασική προϋπόθεση για βελτίωση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών.
- Να ενισχυθούν οι έλεγχοι των λογαριασμών των Αναδόχων ώστε να μειωθούν τα φαινόμενα διασπάθισης δημοσίου χρήματος.
- Να επισπευσθούν οι έλεγχοι των ετήσιων ελεγμένων λογαριασμών των Αναδόχων, έτσι ώστε να προχωρήσει ο υπολογισμός του κόστους των παρεχομένων υπηρεσιών με βάση τους ελεγμένους λογαριασμούς, με τον οποίο θα γίνει ο συμψηφισμός και, κατ' επέκταση ο έλεγχος της ορθότητας των πληρωμών, με το κόστος που υπολογίζεται με βάση τη μεθοδολογία της σύμβασης.

2.8.1 ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Επιτόπιος έλεγχος στα Μουσεία Πάφου και Παλαιπάφου. Από τον επιτόπιο έλεγχο στα Μουσεία Πάφου και Παλαιπάφου, καθώς και σε αρχαιολογικούς χώρους της Επαρχίας Πάφου, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

Διαδικασίες κατά την ανασκαφή των αρχαιολογικών χώρων. Παρατηρήθηκαν αδυναμίες σχετικά με τη φύλαξη των χώρων, την τήρηση ημερολογίου εργασιών από τον υπεύθυνο αρχαιολόγο, την καταγραφή των ευρημάτων κατά τη διάρκεια των ανασκαφών και στην παράδοση/παραλαβή των ευρημάτων στις αποθήκες των Μουσείων.

Από τον έλεγχο στις αποθήκες του Μουσείου Παλαιπάφου, όπου φυλάσσονται τα ευρήματα από τους αρχαιολογικούς χώρους της περιοχής, διαπιστώθηκε ότι αυτά δεν είναι καταγεγραμμένα σε καταλόγους. Επίσης, λόγω της ακαταστασίας που υπάρχει στον χώρο είναι δύσκολος ο εντοπισμός των ευρημάτων.

Σύσταση: Θα πρέπει να ακολουθούνται οι γενικά αποδεκτές διαδικασίες για τη διενέργεια ανασκαφής υπό την επίβλεψη αρχαιολόγου, ο οποίος να έχει την ευθύνη της καταγραφής, συγκέντρωσης, ταξινόμησης, μελέτης και ερμηνείας των ευρημάτων, καθώς επίσης και της λεπτομερούς τήρησης του ημερολογίου ανασκαφών. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται μέτρα φύλαξης των αρχαιολογικών χώρων για την αποτροπή λαθρανασκαφών. Για σκοπούς ελέγχου και διασφάλισης ότι όλα τα ευρήματα μεταφέρονται με ασφάλεια στους αποθηκευτικούς χώρους θα πρέπει η μεταφορά να γίνεται από τουλάχιστον δύο άτομα (το ένα εκ των οποίων να είναι ο αρχαιολόγος ή ο τεχνικός) και να συμπληρώνεται έντυπο παράδοσης και παραλαβής. Συστήνεται επίσης η έγκαιρη καταγραφή των ευρημάτων σε καταλόγους με φωτογραφική τεκμηρίωση. Το Τμήμα θα πρέπει επίσης να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για εξασφάλιση κατάλληλων αποθηκευτικών χώρων για τη φύλαξη των ευρημάτων, και στην τοποθέτηση καμερών ασφαλείας για ενίσχυση της ασφάλειας του χώρου.

Στην απάντησή της η Διευθύντρια του Τμήματος αναφέρει ότι στους εν λόγω αρχαιολογικούς χώρους υπήρχε παράνομη δραστηριότητα και η επέμβαση ήταν ουσιαστικά σωστικού χαρακτήρα. Οι ενέργειες του Τμήματος επικεντρώθηκαν στη διάσωση του αρχαιολογικού υλικού και στη μεταφορά του στο τοπικό αρχαιολογικό μουσείο για φύλαξη. Επίσης, αναφέρει ότι άρχισε η συστηματική καταγραφή των

σημαντικότερων ευρημάτων αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί λόγω της υποστελέχωσης του Τμήματος. Η ολοκλήρωση της μελέτης και ταξινόμησης του υλικού είναι δύσκολη δεδομένου ότι οι ανασκαφές είναι συνεχείς και οι εργασίες συντήρησης και φύλαξης των ευρημάτων είναι αυξημένες.

Εισπράξεις στο Αρχαιολογικό Πάρκο Κάτω Πάφου (Ψηφιδωτά). Παρατηρήθηκε ότι σε διάφορες περιπτώσεις πραγματοποιήθηκαν εισπράξεις στον εν λόγω χώρο από αρχαιοφύλακα ο οποίος, σύμφωνα με το Αρχείο Παρουσιών, βρισκόταν εκτός υπηρεσίας. Επίσης παρατηρήθηκε ότι εκδόθηκαν πολύ περισσότερα εισιτήρια με μειωμένο τέλος (για επισκέπτες οι οποίοι είναι συνταξιούχοι) στο συγκεκριμένο χώρο σε σύγκριση με τον γειτονικό χώρο «Τάφοι των Βασιλέων».

Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως διεξαχθεί έρευνα για να διαπιστωθεί η έκταση των παρατυπιών που ενδεχομένως να έγιναν (σε σχέση με την παρουσία του αρχαιοφύλακα στον χώρο ενώ ήταν εκτός υπηρεσίας) και να ληφθούν μέτρα, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν εκδίδονται εισιτήρια με μειωμένο τέλος σε μη δικαιούχους.

Στην απάντησή της η Διευθύντρια του Τμήματος ανέφερε ότι άρχισε συστηματικός έλεγχος των προγραμμάτων εργασίας και έχει τεθεί αυστηρό σύστημα παρουσίας των αρχαιοφυλάκων που εργάζονται στο ταμείο. Επίσης, έχουν γίνει μετακινήσεις αρχαιοφυλάκων σε όλη την Επαρχία και αυτές θα γίνονται σε τακτική ανά εξάμηνο βάση.

Η Υπηρεσία μας έχει ενημερώσει σχετικά τη Νομική Υπηρεσία για να εξεταστεί το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών αδικημάτων.

Παράσταση «Αντιγόνη» στο κατεχόμενο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας στις 28.9.2016 και εργασίες συντήρησης αρχαίων μνημείων (εκκλησιών) στα κατεχόμενα. Από τη διερεύνηση των πιο πάνω θεμάτων, τα οποία ηγέρθηκαν από τους αρχηγούς δύο πολιτικών κομμάτων, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Το αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας περιλαμβάνεται στον Πρώτο Πίνακα του περί Αρχαιοτήτων Νόμου και αποτελεί ιδιοκτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με τους περί Αρχαιοτήτων Κανονισμούς για οποιαδήποτε εκδήλωση σε αρχαίο μνημείο Πρώτου Πίνακα απαιτείται η εκ των προτέρων γραπτή άδεια του Διευθυντή Τμήματος Αρχαιοτήτων. Με βάση τους ίδιους Κανονισμούς, τα αρχαία μνημεία στα κατεχόμενα είναι κλειστά για τους επισκέπτες λόγω της συνεχιζόμενης κατοχής από τα Τουρκικά στρατεύματα. Στην περίπτωση της παράστασης «Αντιγόνη» στο εν λόγω θέατρο στις 28.9.2016 δεν ζητήθηκε και δεν εξασφαλίστηκε άδεια από το Τμήμα. Σύμφωνα με τη Διευθύντρια του Τμήματος και αν είχε ζητηθεί άδεια δεν θα μπορούσε να δοθεί, αφού το θέατρο βρίσκεται στις κατεχόμενες περιοχές όπου η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο. Επίσης, ανέφερε ότι για οποιοδήποτε θέμα αφορά στις αρχαιότητες σε κατεχόμενες περιοχές, εφαρμόζει την πολιτική που καθορίζει το Υπουργείο Εξωτερικών στο οποίο απευθύνεται για τις σχετικές οδηγίες.

Το Υπουργείο Εξωτερικών σε σχετική επιστολή του προς την Υπηρεσία μας ανέφερε ότι η παράσταση στις 28.9.2016 στο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας, προωθήθηκε στο πλαίσιο της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό (συστάθηκε το 2015 στο πλαίσιο της τρέχουσας διαπραγματευτικής διαδικασίας για επίλυση του Κυπριακού) και ότι το Υπουργείο δεν έχει αρμοδιότητα ερμηνείας του ισχύοντος νομικού πλαισίου.

(β) Οι εκκλησίες που έχουν αρχαιολογική σημασία αποτελούν μνημεία που ορίζονται στον Δεύτερο Πίνακα του περί Αρχαιοτήτων Νόμου, δηλαδή δεν αποτελούν ιδιοκτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά της αρμόδιας εκκλησιαστικής αρχής. Σύμφωνα με τον Νόμο, απαγορεύεται κάθε μεταβολή, προσθήκη ή επιδιόρθωση που επηρεάζει τον αρχιτεκτονικό χαρακτήρα της εκκλησίας παρά μόνο σύμφωνα με τους όρους εκ των προτέρων γραπτής άδειας από τον Διευθυντή του Τμήματος Αρχαιοτήτων. Σύμφωνα με τη Διευθύντρια του Τμήματος δεν παραχωρείται τέτοια άδεια για τα μνημεία που συντηρούνται στις κατεχόμενες περιοχές είτε από την Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς είτε από την Εκκλησία, τις Μητροπόλεις, τις Εκκλησιαστικές Επιτροπές ή μεμονωμένα άτομα. Μόνο στην περίπτωση της συντήρησης της Μονής του Αποστόλου Ανδρέα, για την οποία υποβλήθηκε στο Τμήμα η μελέτη που συνέταξε το

Πανεπιστήμιο Πατρών, το Τμήμα έχει δώσει την έγκρισή του στον Επίσκοπο Καρπασίας και στη Διαχειριστική Επιτροπή της Μονής για τις εργασίες συντήρησης που εκτελέστηκαν από την Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Σύσταση: Όσον αφορά στη χρήση μνημείων στα κατεχόμενα, όπως το αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας, το Τμήμα Αρχαιοτήτων θα πρέπει να καθορίσει πολιτική, η οποία να περιλαμβάνει τη διαδικασία αδειοδότησης της χρήσης αρχαίων μνημείων και πιθανά μέτρα εναντίον προσώπων που παράνομα χρησιμοποιούν τα αρχαία μνημεία. Η πολιτική αυτή, που ενδεχομένως να απαιτήσει νομοθετική ρύθμιση, θα πρέπει να καθοριστεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και τη Νομική Υπηρεσία.

Όσον αφορά στον τρόπο χειρισμού του θέματος συντήρησης κατεχόμενων μνημείων το Τμήμα Αρχαιοτήτων, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, θα πρέπει να μελετήσει το θέμα, αφού φαίνεται να μην υπάρχει σαφώς καθορισμένη πολιτική για τον χειρισμό τέτοιων περιπτώσεων.

2.8.2 ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Προσφορές.

Α. Αδυναμίες στον προγραμματισμό μελέτης και εκτέλεσης έργων.

(α) Περιμετρικός Αυτοκινητόδρομος Λευκωσίας. Τον Μάιο 2007, ανατέθηκε η σύμβαση ετοιμασίας των κατασκευαστικών σχεδίων και της μελέτης εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε σύμβουλο Μελετητή, έναντι ποσού €1.964.892. Η μελέτη προβλεπόταν να ολοκληρωθεί τον Μάιο 2009 και να παραδοθεί στο Τμήμα Δημοσίων Έργων (ΤΔΕ) σε 5 φάσεις, οι οποίες θα αποτελούσαν ξεχωριστά συμβόλαια κατασκευής. Η ετοιμασία της μελέτης παρουσιάζει σημαντική καθυστέρηση, λόγω κυρίως διαφόρων προβλημάτων που προέκυψαν στον καθορισμό της τελικής χάραξης του αυτοκινητόδρομου και του δευτερεύοντος οδικού δικτύου καθώς και της πολυπλοκότητας του έργου.

Κατά καιρούς δόθηκαν διαδοχικές παρατάσεις στη συμπλήρωση της μελέτης. Συγκεκριμένα, τον Φεβρουάριο 2010, η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) ενέκρινε παράταση χρόνου 132 εβδομάδων. Τον Οκτώβριο 2012, η ΚΕΑΑ ενέκρινε την παραχώρηση περαιτέρω παράτασης χρόνου, με καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της μελέτης, την 8.10.2014. Τον Μάιο 2015, η ΚΕΑΑ ενέκρινε την παραχώρηση στον Μελετητή νέας παράτασης χρόνου 90 εβδομάδων με αναθεωρημένη ημερομηνία ολοκλήρωσης της μελέτης την 29.6.2016.

Παράλληλα, εγκρίθηκαν διαδοχικά τα ποσά €439.482, €30.790 και €95.470 για διευθέτηση των κατά καιρούς οικονομικών απαιτήσεων του Μελετητή, εξ αιτίας των αλλαγών που είχαν γίνει στη μελέτη.

Το κόστος του αυτοκινητόδρομου υπολογίζεται προκαταρκτικά σε €350 - €400 εκ. Ο προγραμματισμός της υλοποίησης του έργου θα καθοριστεί μετά την ολοκλήρωση της μελέτης και της διαδικασίας των απαλλοτριώσεων, νοουμένου ότι θα έχει εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση του έργου.

Ο αυτοκινητόδρομος έχει ενταχθεί στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών και έχει προταθεί για συγχρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα του Ταμείου Συνοχής, για την περίοδο 2014-2020.

Λόγω δέσμευσης ποσού περίπου €50 εκ. από τα πιο πάνω Προγράμματα και, λόγω της οικονομικής αδυναμίας του κράτους να εξεύρει τους οικονομικούς πόρους για χρηματοδότηση ολόκληρου του έργου, δόθηκαν οδηγίες για προώθηση ενός κυκλοφοριακά εφικτού και λειτουργικού προγράμματος κατασκευής

τμημάτων του έργου, με εκτιμώμενο κόστος κατασκευής €70 εκ.. Ως εκ τούτου προέκυψε η ανάγκη εκπόνησης νέας/τροποποιημένης μελέτης βασιζόμενης στο πιο πάνω εκτιμώμενο κόστος κατασκευής.

Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως ληφθούν μέτρα για ολοκλήρωση των μελετών εντός των χρονικών πλαισίων που έχουν καθοριστεί και παρατήρησε ότι η σχεδόν επί δεκαετία εκπόνηση μιας μελέτης συνιστά στοιχείο αδυναμίας. Υπέδειξε επίσης ότι οι λόγοι που οδήγησαν στην αστοχία αυτή θα πρέπει να προβληματίσουν το Τμήμα ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα για αποφυγή παρόμοιων περιπτώσεων στο μέλλον.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος υπόβαλε στην Υπηρεσία μας έκθεση συμμόρφωσης σε σχέση με τις πιο πάνω παρατηρήσεις μας, με την οποία μας πληροφόρησε ότι λόγω της ένταξης του έργου στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών και της ανάγκης που προέκυψε για εκπόνηση νέας/τροποποιημένης μελέτης, η ολοκλήρωση της μελέτης αναμένεται να γίνει περί το τέλος του 2016.

Σύσταση: Οι μελέτες θα πρέπει να ολοκληρώνονται εντός των καθορισμένων χρονικών πλαισίων, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

(β) Μελέτη από ιδιώτες συμβούλους του Αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας – Παλαιχωρίου (Φάση Β και Γ) – Αρ. Συμβολαίου PS/D/288. Η έναρξη της μελέτης έγινε στις 15.5.2008, με ημερομηνία ολοκλήρωσης την 19.11.2009. Το ποσό του συμβολαίου ανέρχεται στις €326.000. Η μελέτη αφορά την ετοιμασία σχεδίων και εγγράφων για την κατασκευή αυτοκινητόδρομου τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας, μεταξύ Λευκωσίας και Παλαιχωρίου, συνολικού μήκους περίπου 11,6 χλμ. Το συνολικό κόστος του έργου υπολογίζεται περίπου σε €60 εκ.

Η πρόοδος της μελέτης παρουσιάζει μεγάλη καθυστέρηση περίπου 7 ετών. Τον Μάρτιο 2012, οι σύμβουλοι παρέδωσαν στο Τμήμα την Προκαταρκτική Τελική Έκθεση Μελέτης. Με βάση τη μελέτη αυτή, στάλθηκαν στις αρμόδιες Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας τα κατασκευαστικά σχέδια, για την ετοιμασία των σχετικών μελετών.

Τον Μάρτιο 2015, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, μάς πληροφόρησε ότι η καθυστέρηση που σημειώθηκε, οφείλεται στο μεγάλο χρονικό διάστημα που απαιτήθηκε από τις πιο πάνω Υπηρεσίες για να υποβάλουν τις μελέτες τους, και ότι η ολοκλήρωση της μελέτης προβλέπεται να γίνει το τέλος του 2015. Μέχρι τον Μάιο του 2016, η μελέτη δεν είχε ακόμα ολοκληρωθεί.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος υπόβαλε στην Υπηρεσία μας έκθεση συμμόρφωσης σε σχέση με τις πιο πάνω παρατηρήσεις μας, με την οποία μας πληροφόρησε ότι το Τμήμα έχει υποβάλει στους συμβούλους παρατηρήσεις σε ότι αφορά το Προσχέδιο της Τελικής Μελέτης και ότι το Τμήμα λαμβάνει μέτρα για ολοκλήρωση της μελέτης μέχρι το τέλος του 2016.

Σύσταση: Οι μελέτες θα πρέπει να ολοκληρώνονται εντός των καθορισμένων χρονικών πλαισίων, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

(γ) Μελέτη αναβάθμισης του Αυτοκινητόδρομου Λεμεσού – Σαϊττά. Η περιβαλλοντική και τεchnοοικονομική μελέτη του έργου ολοκληρώθηκε το 2006. Στις 21.11.2009, υπογράφηκε μεταξύ του ΤΔΕ και των Συμβούλων Μηχανικών το συμβόλαιο για τη μελέτη και ετοιμασία των κατασκευαστικών σχεδίων του αυτοκινητόδρομου, συνολικού μήκους περίπου 22,5 χλμ., με τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας, έναντι του ποσού των €820.500. Ο χρόνος ολοκλήρωσης της μελέτης καθορίστηκε στα δύο χρόνια. Το συνολικό κόστος κατασκευής του έργου υπολογίζεται περίπου σε €150 εκ.

Μέχρι τον Μάιο 2016, η μελέτη δεν είχε ακόμα ολοκληρωθεί. Η καθυστέρηση που παρατηρείται, περίπου 5 χρόνια, οφείλεται στην ικανοποίηση επιπρόσθετων αιτημάτων των επηρεαζόμενων κοινοτήτων, και στην ανάγκη τροποποίησης του αρχικού σχεδιασμού, για επίλυση προβλημάτων που παρουσιάστηκαν.

Στα πλαίσια των πιο πάνω τροποποιήσεων προέκυψε ανάγκη για ετοιμασία πρόσθετων μελετών, κυρίως συνδετήριων δρόμων, με αποτέλεσμα την υποβολή απαιτήσεων από τους Συμβούλους Μελετητές για πρόσθετη αμοιβή. Τον Δεκέμβριο 2014, η ΚΕΑΑ ενέκρινε την πληρωμή προς τους Συμβούλους πρόσθετου ποσού ύψους €200.000 για πλήρη και τελική διευθέτηση όλων των οικονομικών απαιτήσεων τους.

Η κατασκευή του έργου αναμένεται να αρχίσει αφού ολοκληρωθεί η μελέτη και η διαδικασία απαλλοτριώσεων, νοουμένου ότι θα εγκριθούν οι ανάλογες πιστώσεις στον προϋπολογισμό του Κράτους.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος υπόβαλε στην Υπηρεσία μας έκθεση συμμόρφωσης σε σχέση με τις πιο πάνω παρατηρήσεις μας, με την οποία μας πληροφόρησε ότι το Τμήμα λαμβάνει μέτρα για ολοκλήρωση της μελέτης μέχρι το τέλος του 2016.

Σύσταση: Οι μελέτες θα πρέπει να ολοκληρώνονται εντός των καθορισμένων χρονικών πλαισίων, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων.

(δ) Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου (Κάθετος Δρόμος Λεμεσού). Η κατασκευή του δρόμου ο οποίος έχει συνολικό μήκος περίπου 7,2 χλμ. εντάχθηκε στο Ευρωπαϊκό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα», της Προγραμματικής Περιόδου 2007 – 2013, και συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής.

Είναι δρόμος πρωταρχικής σημασίας, τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας και η συνολική δαπάνη υπολογίζεται περίπου στα €126 εκ. Η υλοποίηση του έργου γίνεται σε 2 Φάσεις (Φάση Ι και Φάση ΙΙ), οι οποίες αποτελούνται από 4 και 2 τμήματα αντίστοιχα. Τα 4 τμήματα της Φάσης Ι εκτελέστηκαν/εκτελούνται με τη συνήθη διαδικασία προκήρυξης προσφορών ενώ τα 2 τμήματα της Φάσης ΙΙ με τη μέθοδο «Μελέτη-Κατασκευή». Για όλα τα τμήματα του έργου προκηρύχθηκαν προσφορές σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στις 17.1.2014, υποβλήθηκαν οι προσφορές του διαγωνισμού για την Αναβάθμιση του Υφιστάμενου Ανισόπεδου Κόμβου του Αυτοκινητόδρομου Λεμεσού – Πάφου (Φάση ΙΙ – Τμήμα Α – Αρ. Διαγωνισμού PS/DB/5). Παρατηρήθηκε καθυστέρηση στην ανάθεση της σύμβασης λόγω διαδοχικών ιεραρχικών προσφυγών που καταχωρίστηκαν στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ), κατά των αποφάσεων της Αναθέτουσας Αρχής.

Στις 29.5.2015, υποβλήθηκαν οι προσφορές για την κατασκευή του Παράλληλου Δρόμου του νέου Λιμανιού (Φάση ΙΙ – Τμήμα Β – Αρ. Διαγωνισμού PS/DB/10).

Μετά την αξιολόγηση των τεχνικών φακέλων, το Συμβούλιο Προσφορών σε συνεδρία του στις 10.9.2015, αποφάσισε τον αποκλεισμό από τον διαγωνισμό των 2 από τους 4 οικονομικούς φορείς που υπέβαλαν προσφορά και το μη άνοιγμα του οικονομικού φακέλου τους, αφού διαπίστωσε τη διάπραξη εκ μέρους τους σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, με βάση την απόφαση του Δικαστηρίου στην Ποινική Υπόθεση αρ. 12057/14 που αφορούσε συμβόλαιο του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Πάφου.

Στις 14.9.2015, πραγματοποιήθηκε το άνοιγμα των οικονομικών φακέλων των 2 εναπομεινάντων προσφοροδοτών και στις 17.9.2015 το Συμβούλιο αποφάσισε την κατακύρωση του διαγωνισμού στον χαμηλότερο προσφοροδότη.

Τον ίδιο μήνα καταχωρήθηκε προσφυγή στην ΑΑΠ, από τον ένα εκ των 2 πιο πάνω προσφοροδοτών που αποκλείστηκαν, κατά της απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής να μην προχωρήσει στο άνοιγμα του οικονομικού φακέλου της προσφορά του.

Η ΑΑΠ αποφάσισε τον Απρίλιο 2016 την ακύρωση της απόφασης της Αναθέτουσας Αρχής για αποκλεισμό του προσφοροδότη από τον διαγωνισμό.

Ενόψει των πιο πάνω, και μετά την ψήφιση του νέου περί Δημοσίων Συμβάσεων Νόμου Ν.73(Ι)/2016, το Συμβούλιο Προσφορών επανεξέτασε τους 2 πιο πάνω διαγωνισμούς (PS/DB/5 και PS/DB/10) .

Τον Ιούνιο 2016, το Συμβούλιο Προσφορών, αφού έλαβε υπόψη του σχετικές γνωματεύσεις από τη Νομική Υπηρεσία αναφορικά με τον χειρισμό του θέματος, τις απόψεις του Γενικού Λογιστηρίου και της Υπηρεσίας μας καθώς και, τις σχετικές αποφάσεις της ΑΑΠ, αποφάσισε να ανακαλέσει τις προηγούμενες αποφάσεις του και να κατακυρώσει τους 2 πιο πάνω διαγωνισμούς στον προσφοροδότη που καταχώρισε τις πιο πάνω προσφυγές και, του οποίου οι τιμές των προσφορών του ήταν οι χαμηλότερες.

(ε) Αποχετευτικό Σύστημα Αυγόρου και Άχνας – Αρ. Διαγωνισμού ΤΑΥ 05/2010 – Προβλήματα στο οδικό δίκτυο της Κοινότητας Αυγόρου λόγω αστοχιών/κακοτεχνιών κατά την εκτέλεση των εργασιών κατασκευής του αποχετευτικού συστήματος. Η τελική παραλαβή του έργου έγινε στις 29.5.2015, από Ειδική Επιτροπή Παραλαβής, η οποία ορίστηκε από τον Διευθυντή του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (ΤΑΥ) μετά από σύσταση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Στις 6.8.2015, πραγματοποιήθηκε συνεδρία στα Γραφεία του Κοινοτικού Συμβουλίου Αυγόρου, στην παρουσία του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Βουλευτών, άλλων αρμοδίων κρατικών αξιωματούχων καθώς και μελών του Κοινοτικού Συμβουλίου, για εξέταση των προβλημάτων που παρατηρούνται στο οδικό δίκτυο της κοινότητας Αυγόρου, εξαιτίας, όπως αναφέρθηκε στη σύσκεψη, αστοχιών/κακοτεχνιών κατά την κατασκευή του αποχετευτικού συστήματος.

Μετά από εκτενή συζήτηση του θέματος, δόθηκαν οδηγίες από τον Υπουργό, όπως ο Επαρχιακός Μηχανικός ΤΔΕ Αμμοχώστου, σε συνεργασία με την Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου, ετοιμάσει εκτίμηση κόστους για επανακατασκευή των σκαμμάτων σε συγκεκριμένα τμήματα των δρόμων, όπου παρατηρούνται αστοχίες/κακοτεχνίες, καθώς και, για την ασφαλίτωση όλων των δρόμων της Κοινότητας στους οποίους έγιναν οι πιο πάνω εργασίες.

Στις 8.2.2016, ο Επαρχιακός Μηχανικός ΤΔΕ Αμμοχώστου με επιστολή του προς τον Αν. Διευθυντή ΤΑΥ, αναφέρθηκε στις πιο πάνω οδηγίες του Υπουργού και, τον ενημέρωσε ότι η επιπρόσθετη δαπάνη που απαιτείται για επανακατασκευή των σκαμμάτων (εκ νέου εκσκαφή και παλινόρθωση) ανέρχεται στο ποσό των €624.390. Τον ενημέρωσε επίσης ότι ο υπολογισμός του πιο πάνω ποσού έγινε, αφού λήφθηκαν υπόψη τα στοιχεία που προέκυψαν από επιτόπια έρευνα, η οποία κατέδειξε ότι, σε μήκος δρόμων περίπου 20 χιλιομέτρων θα χρειαστεί να γίνει επανακατασκευή των σκαμμάτων.

Τον Φεβρουάριο 2016, με επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Ο Επαρχιακός Μηχανικός δεν ανέφερε τη μεθοδολογία/διαδικασία που ακολούθησε το Γραφείο του για διακρίβωση της υφιστάμενης κατάστασης των σκαμμάτων, δηλαδή, κατά πόσο αυτά πληρούσαν τις τεχνικές προδιαγραφές του έργου (πάχος στρώσεων, βαθμός συμπίεσης, ποιότητα υλικών).
- (ii) Δεν γινόταν αναφορά σε ποια συγκεκριμένα τμήματα/χιλιομετρικές θέσεις των δρόμων θα χρειαστεί επανακατασκευή των σκαμμάτων.
- (iii) Δεν γινόταν αναφορά στην έκταση του προβλήματος, σε κάθε τμήμα των δρόμων ξεχωριστά, αλλά θεωρήθηκε ότι απαιτείται η ίδια επανακατασκευή στο σύνολο των 20 χιλιομέτρων.
- (iv) Δεν έγινε εκτίμηση της δαπάνης για την ασφαλίτωση όλων των δρόμων της Κοινότητας Αυγόρου, στους οποίους έγιναν εργασίες για το αποχετευτικό σύστημα, σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργού.
- (v) Η ετοιμασία της εκτίμησης δαπάνης για την επανακατασκευή των σκαμμάτων, δεν έγινε σε συνεργασία με την Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου, όπως ήταν και οι οδηγίες του Υπουργού

Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, εφόσον εκπρόσωποι της δεν είχαν συμμετάσχει στη σχετική διαδικασία.

Ενόψει των πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι η έρευνα που έγινε από τον Επαρχιακό Μηχανικό, αφενός δεν έγινε με βάση τις οδηγίες του Υπουργού και, αφετέρου δεν ήταν ολοκληρωμένη/τεκμηριωμένη και ενδεχομένως να μην απέδιδε την πραγματική διάσταση του προβλήματος και το πραγματικό ύψος της αναμενόμενης δαπάνης για επανακατασκευή των σκαμμάτων.

Με την πιο πάνω επιστολή μας, εισηγηθήκαμε όπως διευθετηθεί η διεξαγωγή νέας έρευνας, σε όλους τους δρόμους που παρουσιάζουν αστοχίες/κακοτεχνίες, από Ειδική Επιτροπή, με τη συμμετοχή του Κεντρικού Εργαστηρίου του Τμήματος, το οποίο θα αναλάβει τη διεκπεραίωση του εργαστηριακού ελέγχου της ποιότητας των εργασιών που έγιναν από τον Ανάδοχο του έργου για παλινόρθωση των σκαμμάτων.

Τέλος, εισηγηθήκαμε όπως τα αποτελέσματα της έρευνας υποβληθούν στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, η οποία να εξετάσει πιθανές ευθύνες του Αναδόχου καθώς και, τις περαιτέρω ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος μας πληροφόρησε ότι έχει οριστεί τριμελής Επιτροπή η οποία θα διεξαγάγει έρευνα σε όλους τους δρόμους που παρουσιάζουν αστοχίες/κακοτεχνίες και ότι οι εν λόγω εργασίες θα γίνουν με τη συνδρομή του Κεντρικού Εργαστηρίου του Τμήματος.

Σύσταση: Να γίνεται συνεχής και ικανοποιητικός έλεγχος κατά την εκτέλεση παρόμοιας φύσης εργασιών ώστε να αποφεύγονται οι αστοχίες/κακοτεχνίες που παρουσιάζονται συχνά σε τέτοια έργα.

Β. Λάθη και παραλείψεις σε μελέτες έργων.

(α) Κατασκευή/βελτίωση της οδού Πιαλέ Πασιά στη Λάρνακα. Αρ Διαγωνισμού 28/2011. Αδυναμίες/παραλείψεις στη μελέτη του έργου. Τον Ιούλιο 2013, η ΤΕΑΑ ενέκρινε την εκτέλεση τριών αλλαγών στο έργο, η ανάγκη για τις οποίες προέκυψε εξ αιτίας αδυναμιών/παραλείψεων της μελέτης.

Τον Απρίλιο 2014, η Αν. Διευθύντρια του Τμήματος – κατόπιν αιτήματος μας – μάς πληροφόρησε ότι μετά από διερεύνηση του θέματος, θεωρεί ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα εναντίον του Συμβούλου Μελετητή μόνο όσον αφορά τη μια αλλαγή, εξ αιτίας της οποίας θα προκύψει σημαντική επιβάρυνση του Εργοδότη λόγω της παράτασης χρόνου, και για την οποία θεωρεί ότι ο Σύμβουλος Μελετητής φέρει ευθύνη.

Τον Φεβρουάριο 2014, η ΚΕΑΑ ενέκρινε αλλαγή για την εκτέλεση εργασιών σταθεροποίησης της θεμελίωσης του τοίχου αντιστήριξης σε τμήμα του δρόμου μήκους 110 μέτρων, και ζήτησε όπως το Τμήμα εξετάσει κατά πόσο προκύπτει θέμα ευθυνών του Συμβούλου Μελετητή, καθώς και το ενδεχόμενο αποκοπής από τις πληρωμές του, του αντίστοιχου χρηματικού ποσού για κάλυψη των εξόδων του δημοσίου. Τον Μάρτιο 2015, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων μας πληροφόρησε ότι αποφασίστηκε ο ορισμός Επιτροπής για εξέταση των ευθυνών του Συμβούλου και των πιθανών μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν εναντίον του.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος υπόβαλε στην Υπηρεσία μας έκθεση συμμόρφωσης σε σχέση με τις πιο πάνω παρατηρήσεις μας, με την οποία μας πληροφόρησε ότι το Τμήμα έχει ορίσει Ad-Hoc Επιτροπή για εξέταση των ευθυνών του Συμβούλου Μελετητή καθώς και των μέτρων που θα μπορούσαν να ληφθούν εναντίον του.

Σύσταση: Σε περιπτώσεις που διαπιστώνονται λάθη/παραλείψεις σε μελέτες συμβούλων, να εξετάζονται οι λόγοι και να καταλογίζονται ευθύνες, επιδιώκοντας την ανάκτηση των εξόδων του δημοσίου.

(β) Έργο Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Κάτω Πάφου. Αρ. Διαγωνισμού Α/18/2015. Δαπεδοστρώσεις – Πλακοστρώσεις. Στα Δελτία Ποσοτήτων και τις Τεχνικές Προδιαγραφές του έργου, έχουν περιληφθεί εργασίες τοποθέτησης δαπεδοστρώσεων και πλακοστρώσεων, αποκλειστικά με πλάκες από γρανίτη και γρανιτόλιθους, που αποτελούν εισαγόμενα προϊόντα, ενώ αγνοήθηκαν τοπικά – κατάλληλα – προϊόντα.

Τον Ιανουάριο 2016, με επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, εκφράσαμε την άποψη ότι ο σχεδιασμός του πιο πάνω έργου, που ανατέθηκε σε ιδιώτες συμβούλους κατόπιν αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, δεν θα έπρεπε να αποκλείει τη δυνατότητα τοποθέτησης υλικών τοπικής προέλευσης, που συνάδουν αφενός με τον τοπικό χαρακτήρα και, αφετέρου με την αισθητική του χώρου του συγκεκριμένου έργου, των οποίων εξάλλου το κόστος είναι και χαμηλότερο. Υποδείξαμε επίσης ότι με τον τρόπο αυτό, αναμένεται να αναπτυχθεί μεγαλύτερος ανταγωνισμός, να εξασφαλιστούν καλύτερες τιμές προς όφελος του δημοσίου, και να δοθεί η ευκαιρία συμμετοχής στον διαγωνισμό και σε τοπικούς οικονομικούς φορείς.

Τον Φεβρουάριο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι ο σχεδιασμός του έργου είχε τύχει συναίνεσης από όλους τους εμπλεκόμενους και ότι η χρήση των γρανιτόλιθων συνάδει με τον χώρο των εργασιών, αφού ο αρχαιολογικός χώρος περιλαμβάνει και άλλα στοιχεία από γρανίτη.

Τον Μάρτιο 2016, με νέα επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, διευκρινίσαμε ότι η εισήγηση που είχαμε υποβάλει με την αρχική επιστολή μας, αφορούσε στη διεύρυνση των προδιαγραφών του έργου, έτσι ώστε να μην αποκλείεται η δυνατότητα τοποθέτησης στο έργο προϊόντων τοπικής προέλευσης.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος μας πληροφόρησε ότι συμμερίζεται την άποψη της Υπηρεσίας μας.

Σύσταση: Να λαμβάνονται μέτρα ώστε οι προδιαγραφές που καθορίζονται σε έργα του δημοσίου να μην αποκλείουν την τοποθέτηση υλικών τοπικής προέλευσης, ώστε να εξασφαλίζονται καλύτερες τιμές, προς όφελος του δημοσίου.

Γ. Αδυναμίες στη διαχείριση διαγωνισμών και συμβολαίων.

(α) Ανέγερση και Συντήρηση του Κτηρίου των Γραφείων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας με τη Μέθοδο Μελέτη – Κατασκευή – Συντήρηση – Χρηματοδότηση. Όπως αναφέραμε στην Ετήσια Έκθεση μας του 2014, η χαμηλότερη προσφορά από τις δύο έγκυρες που υποβλήθηκαν προέβλεπε τα ακόλουθα ποσά, για κάθε μέρος της σύμβασης:

(α)	Κατασκευή	:	£	3.102.581	+ ΦΠΑ
(β)	15-ετής Συντήρηση	:	£	1.456.545	+ ΦΠΑ
(γ)	Χρηματοδότηση	:	£	956.874	+ ΦΠΑ
(δ)	Προνοητικά Ποσά	:	£	400.000	+ ΦΠΑ
ΣΥΝΟΛΟ		:	£	5.916.000	+ ΦΠΑ

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του διαγωνισμού, το πιο πάνω συνολικό ποσό θα αποπληρωνόταν από τον Εργοδότη σε 15 ετήσιες δόσεις, με την καταβολή της πρώτης δόσης δώδεκα μήνες μετά την παράδοση του κτηρίου. Αυτό σημαίνει ότι ο Ανάδοχος του έργου θα υφίστατο τη διαδικασία και τα έξοδα χρηματοδότησης και, για τον σκοπό αυτό, είχε περιλάβει στην προσφορά του το ποσό των £956.874 + ΦΠΑ, που αναφέρεται πιο πάνω, ως έξοδα/κόστος χρηματοδότησης.

Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν στην συνέχεια για την ανάθεση της σύμβασης, παρατίθενται λεπτομερώς στην προηγούμενη Ετήσια Έκθεση μας. Επειδή το αποτέλεσμα των διαδικασιών αυτών ήταν να ανατεθεί η σύμβαση με τροποποίηση των όρων πληρωμής, οι οποίοι τελικά ακολούθησαν την παραδοσιακή μέθοδο πληρωμής που εφαρμόζεται στα έργα στα οποία τη χρηματοδότηση αναλαμβάνει το Κράτος (εξόφληση με την παράδοση του έργου), χωρίς να αφαιρεθεί το αντίστοιχο ποσό χρηματοδότησης των £956.874+ΦΠΑ από την προσφορά του Εργολάβου, η Υπηρεσία μας – κατόπιν της εξέτασης του θέματος στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησης Σχεδίων Ανάπτυξης και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών – υπόβαλε έκθεση με τις διαπιστώσεις της στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, για τυχόν δικές του περαιτέρω ενέργειες. Ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας και έδωσε σχετικές οδηγίες στον Αρχηγό Αστυνομίας τον Ιανουάριο 2016.

(β) Ζημιές στα κτήρια που στεγάζεται το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης στον χώρο του παλαιού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Κατά τη διάρκεια του 2015, ο Αν. Διευθυντής του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (Τ.Α.Π.Μ.) με αριθμό επιστολών του προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, υπέδειξε ότι στα κτήρια που στεγάζεται το Τ.Α.Π.Μ. στον χώρο του Παλαιού Νοσοκομείου Λευκωσίας, τα οποία είχαν συντηρηθεί το 2009, είχαν παρουσιαστεί σοβαρά προβλήματα στην υγραμόνωση του κτηρίου, με αποτέλεσμα την εισροή νερού σε διάφορους χώρους των γραφείων κατά τη διάρκεια βροχοπτώσεων. Παρουσιάστηκαν επίσης αποκολλήσεις και πτώσεις σοβάδων καθώς και άλλες ζημιές.

Τον Μάρτιο 2016, με επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, ζητήσαμε όπως ερευνήσει το θέμα και πληροφορήσει την Υπηρεσία μας τα ακόλουθα:

- (i)** Τους λόγους στους οποίους οφείλονται τα πιο πάνω προβλήματα.
- (ii)** Τα μέτρα που είχε λάβει το Τμήμα ή προτίθετο να λάβει για άμεση επίλυση των προβλημάτων καθώς και το κόστος που απαιτείτο για την πρόληψη καθώς και την αποκατάσταση των ζημιών.

Τον Μάιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του τον Ιανουάριο 2011, αποφάσισε τη συνέχιση στέγασης του Τ.Α.Π.Μ. στον χώρο του παλαιού Νοσοκομείου Λευκωσίας, τουλάχιστον μέχρι το 2015 και, στη συνέχεια, ανάλογα με τις εξελίξεις σχετικά με την υλοποίηση του έργου ανέγερσης του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου, να εξευρίσκετο νέος χώρος για στέγαση του Τ.Α.Π.Μ. Ως εκ τούτου, δηλαδή της προσωρινότητας της στέγασης του Τ.Α.Π.Μ. στο εν λόγω κτήριο, δεν είχαν εκτελεστεί ουσιαστικές εργασίες συντήρησης.

Τέλος, μας πληροφόρησε ότι μετά τη λήψη των πιο πάνω επιστολών από τον Αν. Διευθυντή του Τ.Α.Π.Μ., το Τμήμα προχώρησε τον Νοέμβριο 2015, σε εργασίες επιδιόρθωσης των πλακών του κτηρίου, ενώ προγραμματίζεται η άμεση εκτέλεση εργασιών συντήρησης από το Γραφείο του Επαρχιακού Μηχανικού Τμήματος Δημοσίων Έργων Λευκωσίας, έναντι δαπάνης €100.000.

Σύσταση: Να γίνουν έγκαιρα οι απαραίτητες ενέργειες για εξεύρεση νέου χώρου στέγασης του Τ.Α.Π.Μ., ενόψει της απόφασης για υλοποίηση της ανέγερσης του νέου Αρχαιολογικού Μουσείου στον χώρο του Παλαιού Νοσοκομείου Λευκωσίας.

(γ) Διαγωνισμός για τη βελτίωση της Λεωφόρου Περνέρα στο Παραλίμνι. Αρ. Διαγωνισμού PS/C/718.

- (i) Προϋπολογισμός Σύμβασης.** Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε στις 28.8.2015 και οι προσφορές υποβλήθηκαν στις 11.11.2015.

Υποβλήθηκαν συνολικά 9 προσφορές, ενώ είχαν εκδηλώσει ενδιαφέρον στο ηλεκτρονικό σύστημα δημοσίων συμβάσεων άλλοι 22 οικονομικοί φορείς οι οποίοι όμως τελικά δεν υπέβαλαν προσφορά.

Η Διευθύντρια του Τμήματος με επιστολή της ημερομηνίας 30.11 2015, υπόβαλε στον Πρόεδρο του Συμβουλίου Προσφορών του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, την έκθεση αξιολόγησης του διαγωνισμού, η οποία ετοιμάστηκε από την Επιτροπή Αξιολόγησης.

Η εν λόγω έκθεση εξετάστηκε σε συνεδρία του Συμβουλίου Προσφορών, η οποία έγινε στις 3.12.2015. Κατά τη συνεδρία κλήθηκε ενώπιον του Συμβουλίου ο συντονιστής της Επιτροπής Αξιολόγησης, για να δώσει διευκρινήσεις όσον αφορά το ποσό που καταγράφηκε στην έκθεση αξιολόγησης, ως αναθεωρημένη εκτίμηση Μηχανικού (€6.821.723), το οποίο διέφερε σημαντικά από τον προϋπολογισμό της σύμβασης ο οποίος γνωστοποιήθηκε με τα έγγραφα του διαγωνισμού(€7.750.000).

Ο συντονιστής της Επιτροπής διευκρίνισε ότι το εν λόγω ποσό προέκυψε εξαιτίας τροποποιήσεων που είχαν γίνει στα έγγραφα του διαγωνισμού (Τεχνικές Προδιαγραφές, Κατασκευαστικά Σχέδια, Δελτία Ποσοτήτων), για τις οποίες εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια του σχετικά διευκρινιστικά έγγραφα προς τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Έγινε επίσης από τον συντονιστή η διόρθωση δύο τιμών μονάδας της εκτίμησης, για δύο είδη εργασιών, μετά την υποβολή των προσφορών.

Ενόψει των πιο πάνω, το Συμβούλιο Προσφορών αποφάσισε να ζητήσει την υποβολή συμπληρωματικής έκθεσης αξιολόγησης, σχετικά με τη διαφοροποίηση του προϋπολογισμού της σύμβασης.

Τον Δεκέμβριο 2015, με επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, παρατηρήσαμε ότι η πιο πάνω αναθεώρηση του προϋπολογισμού της σύμβασης δεν γνωστοποιήθηκε με διευκρινιστικό έγγραφο στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, ώστε να ληφθεί υπόψη κατά την ετοιμασία της προσφοράς τους. Τέλος, επισημάναμε ότι η πιο πάνω παράλειψη τους Τμήματος ήταν ουσιώδης και ενδεχομένως να επηρέασε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού.

Τον ίδιο μήνα, η Διευθύντρια του Τμήματος μας κοινοποίησε αντίγραφο της συμπληρωματικής έκθεσης αξιολόγησης που ετοίμασε η Επιτροπή Αξιολόγησης και υποβλήθηκε στο Συμβούλιο Προσφορών. Στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι εκ παραδρομής η αναθεώρηση του προϋπολογισμού της σύμβασης δεν κοινοποιήθηκε με διευκρινιστικό έγγραφο στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Αναφέρεται επίσης ότι επειδή η αναθεώρηση του προϋπολογισμού προέκυψε ουσιαστικά από διαφοροποιήσεις σε ποσότητες των δελτίων ποσοτήτων, λόγω των τροποποιήσεων που έγιναν στα έγγραφα του διαγωνισμού, δεν είχε επηρεάσει την τιμολόγηση των προσφορών που υπέβαλαν οι προσφοροδότες.

Τα Συμβούλιο Προσφορών σε συνεδρία του που διεξήχθη στις 7.1.2016, αποφάσισε να υιοθετήσει την εισήγηση της συμπληρωματικής έκθεσης αξιολόγησης και να κατακυρώσει τον διαγωνισμό στον χαμηλότερο προσφοροδότη για το ποσό των €5.6995.708,58.

Σύσταση: Ο προϋπολογισμός σύμβασης που δημοσιοποιείται αποτελεί ουσιώδη πρόνοια ενός διαγωνισμού και, τυχόν λανθασμένος υπολογισμός του, αποτελεί λόγο ακύρωσης του διαγωνισμού.

- (ii) **Πρώθηση και δημοσίευση της Γνωστοποίησης Απαλλοτρίωσης της επηρεαζόμενης από το πολεοδομικό οδικό έργο ιδιωτικής γης.** Στις 27.7.2015, η Διευθύντρια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως με επιστολή της προς τον Δήμαρχο Παραλιμνίου τον πληροφόρησε ότι ο Διευθυντής του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), στα πλαίσια της ετοιμασίας της προκαταρκτικής εκτίμησης του κόστους της απαλλοτρίωσης των ιδιωτικών τεμαχίων που επηρεάζονταν από την κατασκευή του έργου, διαπίστωσε ότι σε αρκετά τεμάχια που είχαν εκδοθεί παλαιότερα άδειες οικοδομής, είχαν υλοποιηθεί αναπτύξεις, χωρίς να έχει παραχωρηθεί στο δημόσιο η ρυμοτομία που είχε επιβληθεί στους όρους των αδειών που εκδόθηκαν, για σκοπούς

εξασφάλισης της γης για υλοποίηση του έργου, με αποτέλεσμα να υφίστανται σήμερα παράνομες επεμβάσεις στον χώρο της ρυμοτομίας.

Περαιτέρω, τον πληροφόρησε ότι για τα εν λόγω τεμάχια δεν θα προωθείτο δημοσίευση Γνωστοποίησης Απαλλοτρίωσης και, τον κάλεσε όπως προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για εξασφάλιση της γης που ενέπιπτε στην εν λόγω ρυμοτομία και η οποία συνάδει με τα όρια που καταλαμβάνει το έργο, έτσι ώστε ο χώρος να παραδοθεί ελεύθερος στον Εργολάβο που θα αναλάβει την εκτέλεση του έργου.

Τέλος, με την επιστολή της προειδοποίησε τον Δήμαρχο ότι σε περίπτωση που δεν υλοποιηθούν τα πιο πάνω, οποιεσδήποτε δικαιολογημένες οικονομικές απαιτήσεις που πιθανό να προκύψουν σε σχέση με την έγκαιρη παράδοση του χώρου του εργοταξίου στον Εργολάβο, αυτές δεν θα καταβληθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό, αλλά από τον Δήμο.

Σε συνεδρία του Δημοτικού Συμβουλίου Παραλιμνίου που έγινε στις 28.7.2015, εξετάστηκε το εν λόγω θέμα και αποφασίστηκε, όπως ο Δήμος αναλάβει τη δέσμευση για άρση των παράνομων επεμβάσεων που βρίσκονται στα όρια που καταλαμβάνει το έργο και την καταβολή οποιωνδήποτε αποζημιώσεων που πιθανό να προκύψουν.

Ενόψει των πιο πάνω, με επιστολή μας προς τον Δήμαρχο Παραλιμνίου ημερομηνίας 21.9.2015, ζητήσαμε να μας πληροφορήσει τα ακόλουθα:

- (i) Τις ενέργειες στις οποίες είχε προβεί ο Δήμος για άρση των παράνομων επεμβάσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εν λόγω διαγωνισμός είχε ήδη προκηρυχθεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων, με ημερομηνία υποβολής των προσφορών στις 9.10.2015.
- (ii) Κατά πόσο είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία άρσης των παράνομων επεμβάσεων και ολοκλήρωσης απαλλοτρίωσης άλλων επηρεαζόμενων από την κατασκευή του πιο πάνω έργου τεμαχίων.

Εκφράσαμε επίσης την άποψη ότι πριν την ανάθεση της σύμβασης, θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία απαλλοτρίωσης καθώς και η άρση των πιο πάνω παράνομων επεμβάσεων, για αποφυγή καταβολής αποζημιώσεων προς τον Εργολάβο που θα αναλάμβανε το έργο, εξαιτίας της μη έγκαιρης παράδοσης του χώρου του εργοταξίου.

Στις 18.11.2015, με επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, το οποίο ανέλαβε την ευθύνη υλοποίησης του έργου, αναφερθήκαμε στην πιο πάνω επιστολή μας προς τον Δήμαρχο Παραλιμνίου καθώς και στην απαντητική του επιστολή ημερομηνίας 11.11.2015, με την οποία μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι το πρόβλημα των παράνομων επεμβάσεων δεν είχε επιλυθεί, υποδεικνύοντας ότι ενόψει του γεγονότος ότι είχαν ήδη υποβληθεί οι προσφορές για την κατασκευή του πιο πάνω έργου, το Τμήμα, πριν την ανάθεση της σύμβασης και τον καθορισμό της ημερομηνίας έναρξης των εργασιών, θα έπρεπε να βεβαιωθεί ότι το πρόβλημα έχει επιλυθεί, ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος καθυστερήσεων και διεκδίκησης αποζημίωσης από τον Ανάδοχο.

Στις 11.12.2015, σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε υπό την προεδρία της Διευθύντριας του Τμήματος και συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων, ο εκπρόσωπος της Υπηρεσίας μας εξέφρασε την ανησυχία του για πιθανή καταβολή αποζημιώσεων στον Ανάδοχο του έργου, λόγω ενδεχόμενης παρεμπόδισης εκτέλεσης του έργου από τους ιδιοκτήτες των επηρεαζόμενων τεμαχίων, τα οποία δεν είχαν συμπεριληφθεί στη γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης.

Στην ίδια συνεδρία, ο Δήμαρχος Παραλιμνίου ανέφερε ότι τα τεμάχια στα οποία υπάρχουν παράνομες επεμβάσεις – εντός της ζώνης ρυμοτομίας – βρίσκονται σε τμήμα του έργου όπου, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, προβλέπεται όπως οι εργασίες εκτελεστούν κατά τη χειμερινή περίοδο, δηλαδή μεταξύ 1.11.2016 και 20.3.2017.

Στις 15.12.2015, ο Διευθυντής του ΤΚΧ με επιστολή του προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, αναφέρθηκε στην εν λόγω συνεδρία, καθώς και στην αλληλογραφία μεταξύ της Υπηρεσίας μας και του Δημάρχου Παραλιμνίου, πληροφορώντας την – μεταξύ άλλων – ότι η θέση του Τμήματος του, είναι ότι ο Γενικός Εισαγγελέας μπορεί να κινηθεί δικαστικώς εναντίον των ιδιοκτητών, με σκοπό την ανάκτηση των οποιονδήποτε αποζημιώσεων καταβληθούν προς τον Ανάδοχο εξ υπαιτιότητάς τους.

Εισηγήθηκε επίσης όπως τα εν λόγω θέματα αποτελέσουν αντικείμενο τροποποιήσεων όλων των σχετικών νομοθεσιών, δηλαδή του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, του περί Οδών και Οικοδομών Νόμου και του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου, έτσι ώστε να αποτελούν ρητές πρόνοιες της νομοθεσίας.

Στις 4.1.2016, με επιστολή μας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφερθήκαμε στην πιο πάνω επιστολή του Διευθυντή του ΤΚΧ και, ζητήσαμε όπως μας πληροφορήσει κατά πόσο είχε προωθηθεί η διαδικασία τροποποίησης των τριών πιο πάνω Νόμων, σύμφωνα με την εισήγηση του Διευθυντή του Τμήματος.

Στις 5.1.2016, με επιστολή μας προς τον Διευθυντή του ΤΚΧ, αναφερθήκαμε στην επιστολή του ημερομηνίας 15.12.2015 και, υποδείξαμε ότι η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με την άποψη του Τμήματος του ότι τυχόν αποζημιώσεις προς τον Ανάδοχο του έργου θα μπορούν να διεκδικηθούν/ανακτηθούν δικαστικά - εκ των υστέρων - από τους ιδιοκτήτες της επηρεαζόμενης γης, τονίζοντας ότι αυτό στην πράξη ενδεχομένως να αποδειχθεί ανεφάρμοστο και, ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο όπως γίνουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες – εκ των προτέρων – από τα αρμόδια Τμήματα, ώστε να αποφευχθούν καθυστερήσεις, ταλαιπωρία του κοινού και χρονοβόρες δικαστικές διαδικασίες.

Στις 19.5.2016, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών μας πληροφόρησε ότι δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί η διαδικασία μελέτης για την τροποποίηση των τριών Νόμων που εισηγήθηκε ο Διευθυντής του ΤΚΧ.

Το Συμβούλιο Προσφορών, σε συνεδρία του που έγινε στις 7.1.2016, αποφάσισε να κατακυρώσει τον διαγωνισμό στον χαμηλότερο προσφοροδότη, έναντι του ποσού των €5.6995.708,58. Η έναρξη των εργασιών έγινε στις 22.3.2016 και η ολοκλήρωση τους προβλέπεται να γίνει στις 19.9.2017.

Σύσταση: Να προωθηθεί το ταχύτερο δυνατό η διαδικασία τροποποίησης της σχετικής νομοθεσίας ώστε να αποφεύγονται παρόμοια προβλήματα στο μέλλον.

(δ) Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Κάτω Πάφου. Τεχνική και Επαγγελματική ικανότητα προσφερόντων. Τον Φεβρουάριο 2016, με επιστολή μας προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, ζητήσαμε όπως μας ενημερώσει κατά πόσο η απόφαση για αλλαγή της Τάξης του έργου (από Τεχνικό Τάξης Β' σε Οικοδομικό και Τεχνικό Τάξης Α'), είχε ληφθεί από το Τμήμα, μετά από γραπτή έγκριση του Συμβουλίου Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων, όπως προνοεί το άρθρο 36 του οικείου Νόμου [Ν.29(Ι)/2001].

Ζητήσαμε επίσης όπως μας υποβάλει στοιχεία που να δεικνύουν ότι το κριτήριο για την πείρα των προσφοροδοτών, όπως αυτό τροποποιήθηκε, τέθηκε κατόπιν μελέτης, εφόσον το εν λόγω κριτήριο συνιστούσε πολύ περιοριστικό όρο, κάτι που διαπιστώθηκε και από το αποτέλεσμα του διαγωνισμού, εφόσον είχαν υποβληθεί 4 μόνο προσφορές.

Τον Μάρτιο 2016, μετά την υποβολή των προσφορών που έγινε στις 10.2.2016, η Διευθύντρια του Τμήματος με επιστολή της προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων, ζήτησε – εκ των υστέρων – την έγκριση του Συμβουλίου για την πιο πάνω αλλαγή Τάξης.

Τον ίδιο μήνα, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με επιστολή του προς τη Διευθύντρια του Τμήματος, παρατήρησε ότι το πιο πάνω αίτημα υποβλήθηκε μετά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών και, ως εκ τούτου, την ενημέρωσε ότι για να μπορέσει το Συμβούλιο να το εξετάσει, θα πρέπει πρώτα να επιβεβαιωθεί η εγκυρότητα της διαδικασίας προκήρυξης του διαγωνισμού που ακολουθήθηκε, με την προσκόμιση σχετικής γνωμάτευσης από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Τον Απρίλιο 2016, η Διευθύντρια του Τμήματος μας πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ενόψει των πιο πάνω δεδομένων και, μετά από εισήγηση του Τμήματος, αποφάσισε την ακύρωση του διαγωνισμού.

Σύσταση: Να λαμβάνονται μέτρα για πιστή τήρηση και εφαρμογή των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας, κατά τη διαδικασία ετοιμασίας των εγγράφων διαγωνισμού.

2.8.3 ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Επιθεωρήσεις πλοίων στο εξωτερικό με αγορά υπηρεσιών. Κατά το 2015 επιθεωρήθηκαν 129 πλοία (306 το 2014) από τους 12 ανεξάρτητους επιθεωρητές που είναι διορισμένοι σε 10 λιμάνια του εξωτερικού, ενώ στόχος του Τμήματος είναι να διοριστούν 54 επιθεωρητές σε 44 λιμάνια. Οι επιθεωρήσεις των ανεξάρτητων επιθεωρητών κάλυψαν το 13% των ποντοπόρων πλοίων (32% το 2014). Ορισμένοι ανεξάρτητοι επιθεωρητές δεν διενήργησαν καθόλου επιθεωρήσεις το 2015.

Το σύνολο των επιθεωρήσεων, περιλαμβανομένων και των επιθεωρήσεων από τους Επιθεωρητές του Τμήματος, ήταν 22% (41% το 2014), ενώ ο στόχος του Τμήματος είναι να γίνεται επιθεώρηση όλων των πλοίων κάθε 12 μήνες.

Εκφράσαμε την άποψη ότι θα πρέπει να επαναξιολογηθούν τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των επιθεωρήσεων από τους ανεξάρτητους επιθεωρητές και να ληφθούν αποφάσεις για την παραπέρα εφαρμογή του προγράμματος, έτσι ώστε να επιτευχθεί βελτίωση των επιπέδων ασφάλειας και λειτουργίας των πλοίων και μείωση των καταγγελιών και των κρατήσεων πλοίων υπό κυπριακή σημαία από ξένες λιμενικές αρχές.

Αναφέρεται ότι κατά το 2015 έγιναν 56 κρατήσεις πλοίων (48 το 2014) από ξένες λιμενικές αρχές για σοβαρές ελλείψεις και επιβλήθηκαν πρόστιμα από το Τμήμα συνολικού ύψους €31.140 (€20.484 το 2014)

Σύσταση: Το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας να θέσει σαφείς στόχους για τη συχνότητα των επιθεωρήσεων και να καθορίσει χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση των στόχων αυτών. Ταυτόχρονα, να καθοριστεί σχέδιο δράσης και χρονοδιαγράμματα για την εκ βάθρων αναθεώρηση του υφιστάμενου συστήματος επιθεώρησης.

Επιθεώρηση πλοίων σε λιμάνια και αγκυροβόλια στα πλαίσια του ελέγχου του κράτους του λιμένα. Σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Έλεγχος του Κράτους του Λιμένα) Νόμου του 2011, (95(Ι)/2011), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο 2011 με σκοπό την εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2009/16/ΕΚ, το Τμήμα έχει υποχρέωση επιθεώρησης των πλοίων που εισέρχονται στα λιμάνια και αγκυροβόλια της Δημοκρατίας.

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες εκθέσεις μας, για σειρά ετών, οι Επιθεωρητές του Τμήματος δεν διενεργούσαν έλεγχο των πλοίων στα αγκυροβόλια επικαλούμενοι τα Σχέδια Υπηρεσίας στα οποία δεν περιλαμβάνεται αναφορά για επιθεώρηση πλοίων που εισέρχονται στα αγκυροβόλια αλλά μόνο πλοίων που εισέρχονται στα λιμάνια. Αυτό συνεχίστηκε και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015.

Σύμφωνα με τον Νόμο, η αρμόδια Αρχή έχει υποχρέωση να επιθεωρεί τουλάχιστον του 95% των πλοίων υψηλού κινδύνου και του 90% των πλοίων μη υψηλού κινδύνου, τα οποία καταπλέουν σε λιμάνια και αγκυροβόλια της Δημοκρατίας.

Διαπιστώθηκε ότι κατά το 2015, δεν έγινε πλήρης συμμόρφωση με τον Νόμο, καθώς 19,5% των πλοίων υψηλού κινδύνου και 21,1% των πλοίων μη υψηλού κινδύνου, τα οποία κατέπλευσαν στα λιμάνια και αγκυροβόλια δεν επιθεωρήθηκαν.

2.8.4 ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Επιτήρηση της αγοράς για την ασφάλεια του ραδιοεξοπλισμού. Το Τμήμα έχει αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, να επιτηρεί την αγορά, με στόχο τη διασφάλιση της διάθεσης σε αυτή, ραδιοεξοπλισμού, ο οποίος συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Μέρους IV των περί Ραδιοεπικοινωνιών Νόμων και των περί Ραδιοεπικοινωνιών (Ραδιοεξοπλισμός) Κανονισμών όπως αυτοί τροποποιούνται.

Παρατηρήθηκε ότι ο έλεγχος που γίνεται είναι περιορισμένος και επικεντρώνεται κυρίως σε διοικητικούς ελέγχους.

Σύσταση: Να καθοριστεί σχέδιο δράση και χρονοδιάγραμμα για άρση της αδυναμίας αυτής.

2.8.5 ΤΜΗΜΑ ΟΔΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Καθυστερημένα Έσοδα. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στο Τμήμα, τα καθυστερημένα έσοδα στις 31.12.2015 ήταν €44,1 εκ., σε σύγκριση με €40,8 εκ. στις 31.12.2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €3,3 εκ. ή 7,5%. Σχεδόν στην ολότητά τους, τα καθυστερημένα έσοδα αφορούν σε τέλη κυκλοφορίας για οχήματα τα οποία διαγράφηκαν από το μητρώο λόγω μη ανανέωσης της άδειάς τους για τρία συνεχή χρόνια, τα οποία, σύμφωνα με τον Νόμο 145(Ι)/2006, οφείλονται στη Δημοκρατία ως αστικό χρέος, εκτός εάν το όχημα έχει εξαχθεί ή ακινητοποιηθεί ή καταστραφεί (και προσκομίσουν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά). Αναφέρεται ότι, με τον Νόμο 121(Ι)/2014 δόθηκε το δικαίωμα στους οφειλέτες να καταβάλουν τα καθυστερημένα τέλη σε δώδεκα μηνιαίες δόσεις και με τον Νόμο 189(Ι)/2014 δόθηκε η δυνατότητα για απαλλαγή από την υποχρέωση για καταβολή των καθυστερημένων τελών που δημιουργήθηκαν πριν την 1.7.2014, νοουμένου ότι οι ιδιοκτήτες θα προσκομίσουν στο Τμήμα ένορκο δήλωση ότι τα οχήματα ήταν καταστρεμμένα, διαλυμένα ή άλλως πως αδύνατο να κυκλοφορήσουν. Ως αποτέλεσμα, ένα μεγάλο μέρος των οφειλών ενδέχεται να διαγραφεί.

Εγγραφές Μηχανοκινήτων Οχημάτων. Κατά τη διάρκεια του 2015 εγγράφηκαν 26.495 οχήματα, σε σύγκριση με 22.718 το 2014 (αύξηση 16.6%). Τα έσοδα από εγγραφές και επανεγγραφές το 2015 ανήλθαν σε €4,25 εκ. σε σύγκριση με €3,82 εκ. το 2014 παρουσιάζοντας αύξηση 11%. Το σύνολο των εγγεγραμμένων οχημάτων στις 31.12.2015 ήταν 795.360, σε σύγκριση με 785.385 στις 31.12.2014.

Χορήγηση επαγγελματικών αδειών οδήγησης (ΕΑΟ) σε λήπτες σύνταξης ανικανότητας. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενή μας Έκθεση, σε διάφορες περιπτώσεις άτομα τα οποία, σύμφωνα με στοιχεία της Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, είναι λήπτες επιδομάτων ανικανότητας ή αναπηρίας είναι ταυτόχρονα κάτοχοι επαγγελματικών αδειών οδήγησης (ταξί, λεωφορείου, φορτηγού). Κάποιες περιπτώσεις αφορούν σε επίδομα ανικανότητας 100%.

Παρατηρήθηκε επίσης ότι, παρόλο που το Τμήμα Οδικών Μεταφορών και η Υπηρεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξασφάλισαν άδεια από τον Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για διασύνδεση των αρχείων τους από το 2012 με σκοπό να αποφευχθούν περιπτώσεις όπου λήπτες σύνταξης ανικανότητας ή αναπηρίας, οι οποίοι δεν πληρούν τα ελάχιστα επίπεδα σωματικών και διανοητικών ικανοτήτων, να κατέχουν επαγγελματικές άδειες οδήγησης εν τούτοις δεν έγιναν ενέργειες για να αποτραπεί η ανανέωσή των επαγγελματικών αδειών των εν λόγω ατόμων. Σύμφωνα με το Τμήμα, τον

Ιανουάριο 2016 συμφωνήθηκε μεταξύ των δύο Τμημάτων ο τρόπος συνεργασίας προκειμένου να ελέγχεται κατά πόσο αιτητής ή κάτοχος επαγγελματικής άδειας οδήγησης πάσχει από οποιαδήποτε ασθένεια ή φυσική αναπηρία που αναφέρεται στον Κανονισμό 5(4) των Κ.Δ.Π. 53/91, ώστε το Τμήμα να ενεργεί ανάλογα.

Ο Διευθυντής του Τμήματος στην απάντησή του ανέφερε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου 80(Ι)/2011 για τη χορήγηση ή ανανέωση ΕΑΟ, ο αιτητής πρέπει να πληροί σωρευτικά τα πιο κάτω κριτήρια:

- (i) Να έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο, αλλά όχι το εβδομηκοστό έτος της ηλικίας του,
- (ii) να κατέχει άδεια οδήγησης στην αντίστοιχη κατηγορία του επαγγελματικού οχήματος για το οποίο αιτείται την ΕΑΟ (φορτηγό, λεωφορείο),
- (iii) να μην έχει στερηθεί του δικαιώματος να κατέχει ΕΑΟ, γεγονός που βεβαιώνεται με πιστοποιητικό ποινικού μητρώου, χορηγούμενου από την Αστυνομία,
- (iv) να διαθέτει φυσική ικανότητα η οποία τεκμαίρεται από ιατρικό πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από εγγεγραμμένο ιατρό και
- (v) να είναι κάτοχος Πιστοποιητικού Επαγγελματικής Ικανότητας στην κατηγορία του επαγγελματικού οχήματος για το οποίο αιτείται ΕΑΟ (φορτηγό, λεωφορείο).

Ανέφερε επίσης ότι στις διατάξεις του Νόμου, καθώς και στους σχετικούς Κανονισμούς δεν περιλαμβάνεται ως κριτήριο η μη λήψη επιδομάτων ανικανότητας ή αναπηρίας και επομένως δεν υπάρχει νομικό έρεισμα σύμφωνα με το οποίο το Τμήμα να μην χορηγεί ή να μην ανανεώνει ΕΑΟ στην περίπτωση λήπτη δημοσίου βοηθήματος. Για επίλυση του θέματος, πραγματοποιήθηκε συνάντηση στις 11.1.2016 με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην οποία συμφωνήθηκε ο τρόπος συνεργασίας των δύο Τμημάτων προκειμένου να ελέγχεται κατά πόσον αιτητής ή κάτοχος ΕΑΟ πάσχει από οποιαδήποτε από τις ασθένειες ή φυσικές αναπηρίες που αναφέρονται ρητά στον Κανονισμό 5(4) των Κ.Δ.Π. 53/91, ώστε το Τμήμα Οδικών Μεταφορών να ενεργεί ανάλογα.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειες σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων έτσι ώστε άτομα τα οποία δεν πληρούν το κριτήριο της φυσικής ικανότητας να μην ασκούν το επάγγελμα του οδηγού.

Ακινητοποίηση οχημάτων. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος στις 31.12.2015 υπήρχαν ακινητοποιημένα κατόπιν δήλωσης των ιδιοκτητών τους, 68.279 οχήματα σε σύγκριση με 59.208 που ήταν ακινητοποιημένα στις 31.12.2014 δηλαδή σημειώθηκε αύξηση 15%.

Για την παραλαβή και καταχώρηση στο μηχανογραφικό σύστημα των αιτήσεων ακινητοποίησης δεν προβλέπεται η είσπραξη οποιουδήποτε τέλους. Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως θεσμοθετηθεί σχετικό τέλος στα πλαίσια της αναθεώρησης τελών για τις υπηρεσίες που παρέχονται από το Τμήμα. Η επιβολή τέλους θα συμβάλει στη μείωση του αριθμού των οχημάτων που ακινητοποιούνται για μικρά χρονικά διαστήματα, γεγονός που συνεπάγεται σημαντικό διοικητικό κόστος. Επίσης εισηγήθηκε όπως στο έντυπο ακινητοποίησης οχήματος καταγράφεται η ένδειξη του χιλιομετρητή. Το Τμήμα ετοίμασε σχετική νομοθετική ρύθμιση στην οποία περιλαμβάνεται η δυνατότητα του Εφόρου να καθορίζει το περιεχόμενο του εντύπου ακινητοποίησης, στο οποίο θα περιληφθεί και η ένδειξη του χιλιομετρητή. Επίσης, με την εν λόγω τροποποίηση προωθείται η τροποποίηση του Νόμου, ώστε αντί να ακυρώνεται η ακινητοποίηση και να επιβάλλεται η καταβολή των τελών κυκλοφορίας μετά από καταδίκη από Δικαστήριο, αυτή να επιβάλλεται μετά από καταγγελία για χρήση οχήματος το οποίο δηλώθηκε ως ακινητοποιημένο ή εάν μετά από έλεγχο διαπιστωθεί ότι το όχημα δεν βρίσκεται στη δηλωθείσα διεύθυνση ακινητοποίησης. Η εν λόγω τροποποίηση του Νόμου εκκρεμεί.

2.8.6 ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Δημιουργία Κρατικής Εταιρείας Παροχής Αεροναυτιλιακών Υπηρεσιών/ Αναδιοργάνωση του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας. Με βάση Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 75.821 και ημερ. 3.10.2013, το Τμήμα ανέθεσε στον Οργανισμό Eurocontrol τη διεξαγωγή μελέτης με σκοπό την υποβολή ολοκληρωμένου σχεδίου για τη δημιουργία Κρατικής Εταιρείας Παροχής Αεροναυτιλιακών Υπηρεσιών στην Κύπρο, καθώς και την αναδιοργάνωση του Τμήματος.

Στη μελέτη που ετοιμάστηκε, ο Eurocontrol προτείνει τη σύσταση νέας εταιρείας ιδιωτικού δικαίου - Υπηρεσίες Αεροναυτιλίας Κύπρου (Cyprus Air Navigation Services) - η οποία θα ανήκει κατά 100% στο κράτος θα είναι αυτοχρηματοδοτούμενη, θα έχει δικό της Προϋπολογισμό, ενώ σ' αυτήν θα «μεταφερθεί» προσωπικό από τη δημόσια υπηρεσία, δεδομένου ότι θα επιλυθούν σημαντικά θέματα που αφορούν στους όρους εργοδότησης του εν λόγω προσωπικού. Η νέα εταιρεία θα εφαρμόζει πιο απλοποιημένες και ευέλικτες διαδικασίες λήψης αποφάσεων σ' ότι αφορά τις λειτουργίες της και θα πρέπει να συσταθεί βάσει συγκεκριμένης νομοθεσίας. Σε ότι αφορά στην αναδιοργάνωση του Τμήματος, ο Eurocontrol προτείνει τη δημιουργία τεσσάρων Τομέων (Εναέριας Κυκλοφορίας και Υπηρεσιών Αεροναυτιλίας, Αεροπορικής Ασφάλειας, Αεροπλοϊμότητας και Πτητικών Επιχειρήσεων και Υποστήριξης) καθώς και τη δημιουργία Γραφείου Διευθυντή. Η αναδιοργάνωση θεωρείται μεταβατικό στάδιο με απώτερο στόχο τη μετεξέλιξη του Τμήματος σε Ανεξάρτητη Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας.

Το Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων μετά από διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Οικονομικών και με το προσωπικό του Τμήματος ετοίμασε Νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί Παροχής Υπηρεσιών Αεροναυτιλίας Νόμος του 2016», με σκοπό τη μεταβίβαση της παροχής υπηρεσιών αεροναυτιλίας από το Τμήμα στην κρατική εταιρεία ιδιωτικού δικαίου που θα δημιουργηθεί και δεύτερο Νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί Πολιτικής Αεροπορίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2016» για σκοπούς ευθυγράμμισης της υφιστάμενης νομοθεσίας με τη νέα τάξη πραγμάτων. Τα δύο Νομοσχέδια έτυχαν νομοτεχνικού ελέγχου από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και στις 31.8.2016 στάλθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση τους σε νόμο.

Καθυστερήσεις στον Κυπριακό Εναέριο Χώρο (FIR Λευκωσίας). Σύμφωνα με τον Κανονισμό αρ. 390/2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό μηχανισμού επιδόσεων των υπηρεσιών αεροναυτιλίας και των λειτουργιών δικτύου, η Εθνική Εποπτική Αρχή κάθε Κράτους είναι αρμόδια για την κατάρτιση και παρακολούθηση εθνικού σχεδίου επιδόσεων. Σύμφωνα με έκθεση της Εθνικής Εποπτικής Αρχής, οι καθυστερήσεις στον Κυπριακό Εναέριο Χώρο (KEX) το 2015 ήταν κατά μέσο όρο 2,5 λεπτά ανά πτήση, πέραν δηλαδή του στόχου που είναι 1,5 λεπτό ανά πτήση. Σύμφωνα με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αρ. 2014/132/ΕΕ ημερομηνίας 11.3.2014, ο πανευρωπαϊκός στόχος για τη χωρητικότητα για κάθε ημερολογιακό έτος στη δεύτερη περίοδο αναφοράς (2015-2019) διαλαμβάνει βελτίωση στις καθυστερήσεις, ώστε ο μέσος όρος καθυστέρησης ανά πτήση να είναι για κάθε ημερολογιακό έτος κάτω από 0,5 λεπτά.

Στην απάντησή του ο Αναπληρωτής Διευθυντής του Τμήματος ανέφερε ότι το Τμήμα, εντός του 2016, έχει ήδη υλοποιήσει σχέδιο δράσης για μείωση των καθυστερήσεων με μέτρα όπως:

- Την ενισχυμένη συνεργασία με τους εταίρους του στο BLUE MED FAB και τον Διαχειριστή Δικτύου της ΕΕ για αποδοτικότερη διαχείριση της ροής της εναέριας κυκλοφορίας στην Περιοχή Πληροφοριών Πτήσεων της Λευκωσίας.
- Την εφαρμογή του Σχεδίου Αύξησης της Αποδοτικότητας των Υπηρεσιών Αεροναυτιλίας ώστε να δίνεται επιπλέον κίνητρο σε Ελεγκτές Εναέριας Κυκλοφορίας να ανταποκρίνονται σε καλέσματα υπερωριακής απασχόλησης.
- Την επιτάχυνση των προγραμμάτων εκπαίδευσης με αποτέλεσμα την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του Κέντρου Ελέγχου Περιοχής Λευκωσίας με νέους Ελεγκτές Εναέριας Κυκλοφορίας. Το

γεγονός αυτό επέτρεψε τη λειτουργία των τομέων ελέγχου με τρόπο που να εξυπηρετείται καλύτερα η εναέρια κυκλοφορία.

Υπερωριακή απασχόληση και εφαρμογή Σχεδίου Αύξησης της Αποδοτικότητας των Υπηρεσιών Αεροναυτιλίας. Η δαπάνη για υπερωρίες και επιδόματα για το 2015 ήταν €2.792.272 σε σύγκριση με €2.899.151 το 2014. Οι πραγματικές ώρες υπερωριακής απασχόλησης κατά το 2015 ανήλθαν σε 60.050 σε σύγκριση με 61.998 το 2014, δηλαδή υπήρξε μείωση 1.948 ωρών ή 3%. Το μεγαλύτερο ποσό σε ότι αφορά υπερωριακή απασχόληση και επιδόματα καταβλήθηκε στους Ελεγκτές Εναέριας Κυκλοφορίας του Κέντρου Ελέγχου Περιοχής Λευκωσίας και ανέρχεται στο €1.482.067. Η ανάγκη για υπερωριακή απασχόληση δημιουργείται από την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, αλλά και από τον υφιστάμενο άκαμπτο τρόπο εργασίας των Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας (για κάθε μια ώρα εργασίας ακολουθεί μια ώρα ξεκούρασης, σταθερή επάνδρωση της βάρδιας ανεξαρτήτως του όγκου εργασίας κ.λπ), εξαιτίας του οποίου παρατηρούνται ελλείψεις σε προσωπικό σε ημέρες με αυξημένη κυκλοφορία και υπέρ-επάνδρωση σε μέρες με μειωμένη κυκλοφορία.

Η μείωση στην αποζημίωση της υπερωριακής απασχόλησης (που επιβλήθηκε λόγω των μέτρων οικονομικής περισυλλογής) επέδρασε αρνητικά στη προσέλευση του προσωπικού για κάλυψη υπερωριακών αναγκών με αποτέλεσμα να επιβάλλονται περιορισμοί ροής και να προκαλούνται καθυστερήσεις στο Κυπριακό Εναέριο Χώρο. Για την αύξηση της αποδοτικότητας και επίτευξη του εθνικού στόχου επίδοσης της χωρητικότητας το Υπουργικό Συμβούλιο με τις αποφάσεις του με αρ. 77.152, ημερ. 25.6.2014 και αρ. 79.164 ημερ. 22.7.2015 ενέκρινε την εφαρμογή Σχεδίου Αύξησης της Αποδοτικότητας των Υπηρεσιών Αεροναυτιλίας για το έτη 2014 και 2015 αντίστοιχα. Το κόστος του Σχεδίου για το 2015 ανήλθε σε €999.961 ανεβάζοντας τη συνολική δαπάνη για υπερωρίες, κίνητρα και επιδόματα για το 2015 σε €3.792.233. Εντούτοις, παρά την εφαρμογή του πιο πάνω Σχεδίου και την καταβολή του ποσού αυτού δεν έχει επιτευχθεί ο εθνικός στόχος επιδόσεως σχετικά με την καθυστέρηση της διαχείρισης της ροής της εναέριας κυκλοφορίας που τέθηκε για το 2015.

Σύσταση. Το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας να διαμορφώσει με το Υπουργείο ΜΕΕ σχέδιο μείωσης των καθυστερήσεων με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Εφόσον το Υπουργείο έχει αποφασίσει να κινηθεί προς την επιλογή της δημιουργίας Κρατικής Εταιρείας Ιδιωτικού Δικαίου για παροχή Αεροναυτιλιακών Υπηρεσιών, τούτο θα πρέπει να προχωρήσει και υλοποιηθεί το ταχύτερο, ώστε να αντιμετωπιστεί και το πρόβλημα των υψηλών δαπανών για υπερωρίες και επιδόματα προσωπικού.

Μονάδα Ασφάλειας Πτήσεων. Η Μονάδα Ασφάλειας Πτήσεων, σύμφωνα με έκθεση εμπειρογνομόνων, δεν είναι επαρκώς στελεχωμένων για να μπορεί να ανταποκρίνεται αυτόνομα στις υποχρεώσεις της που πηγάζουν από τους Κανονισμούς και Οδηγίες των διεθνών Οργανισμών αεροναυτιλίας και της ΕΕ.

Σύσταση: Το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας σε συνεργασία με το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και το Υπουργείο Οικονομικών να διαμορφώσει σχέδιο δράσης με βάση τις εισηγήσεις των Εμπειρογνομόνων για την αναδιοργάνωση του Τμήματος, για τη σωστή στελέχωση της Μονάδας.

2.8.7 ΤΜΗΜΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Αλλαγή του θεσμικού πλαισίου του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών. Με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 77.330 ημερ. 30.7.2014 ανατέθηκε σε οικονομικό σύμβουλο η διενέργεια μελέτης για τη διοικητική και οικονομική αυτονόμηση του Τμήματος με τρόπο που να διασφαλίζει τη βιωσιμότητά του σε βάθος χρόνου. Το έργο εκτελέστηκε σε τρεις φάσεις, (i) Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και των προσφερόμενων μορφών αυτονόμησης (ii) Ανάλυση, κοστολόγηση και μελέτη

βιωσιμότητας προσφερόμενων μορφών αυτονόμησης (iii) Σχέδιο δράσης για υλοποίηση επιλεγείσας μορφής αυτονόμησης και εξέτασε τρία σενάρια αυτονόμησης (Αυτόνομη Κρατική Υπηρεσία, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου).

Αναμένεται να ληφθούν αποφάσεις αναφορικά με το μοντέλο αυτονόμησης που θα επιλεγεί και να ολοκληρωθούν οι διαβουλεύσεις με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη προώθηση του θέματος.

Επιβολή χρηματικών προστίμων από τον Επίτροπο Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΡΗΕΤ). Ο Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων επέβαλε διοικητικό πρόστιμο €50.000 για παραβίαση της υποχρέωσης του Τμήματος να κοινοποιήσει στον Επίτροπο τα οικονομικά στοιχεία του 2013 (απολογιστικά) και του 2014 (προϋπολογιστικά). Τα στοιχεία υποβλήθηκαν με καθυστέρηση 85 ημερών με αποτέλεσμα να επιβληθεί στο Τμήμα επιπρόσθετο πρόστιμο ύψους €59.500 (€700 ημερησίως για κάθε μέρα καθυστέρησης). Τον Φεβρουάριο του 2016 ο ΕΡΗΕΤ επέβαλε διοικητικό πρόστιμο €100.000 για καθυστέρηση στην κοινοποίηση των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2014.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να υποβάλλονται στον ΕΡΗΕΤ όλα τα απαραίτητα οικονομικά στοιχεία εντός των χρονοδιαγραμμάτων που καθορίζονται από την σχετική νομοθεσία, για να αποφευχθεί η επιβολή διοικητικών προστίμων.

Οι περί Ποιότητας Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Κανονισμοί. Από τις έρευνες που έγιναν κατά το 2015 από ιδιωτική εταιρεία για τη μέτρηση του χρόνου διακίνησης της διασυννοριακής αλληλογραφίας (εισερχόμενης και εξερχόμενης), φαίνεται ότι, παρά τη βελτίωση που σημειώθηκε, δεν έχουν ακόμη επιτευχθεί τα προβλεπόμενα στο περί Ποιότητας Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Διάταγμα του 2005 (Κ.Δ.Π. 435/2005) ποσοστά επίδοσης, δηλαδή, επίδοση του 85% της διασυννοριακής αλληλογραφίας εντός τριών ημερών και του 97% εντός πέντε ημερών.

Ο ΕΡΗΕΤ, με βάση τα αποτελέσματα των ερευνών για το 2011, 2012 και 2013, επέβαλε, με τις Αποφάσεις του αρ. 3/2015, 4/2015 και 5/2015 ημερομηνίας 12.5.2015, διοικητικό πρόστιμο συνολικού ποσού €390.000 (€130.000 για κάθε ένα από τα πιο πάνω έτη) αφού το Τμήμα δεν παρείχε την Καθολική Ταχυδρομική Υπηρεσία που προσδιορίζουν τα άρθρα 20(δ), 20(κ), 27(γ) και 136 του περί Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Νόμου, Ν.112(Ι)/2014, όπως έχει τροποποιηθεί και το Διάταγμα περί Ποιότητας (Κ.Δ.Π. 435/2005). Επίσης ο Επίτροπος με επιστολή του ημερομηνίας 4.2.2016 ενημέρωσε το Διευθυντή του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών ότι αποφάσισε την επιβολή προστίμου ύψους €130.000 και για το έτος 2014.

Το συνολικό ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στο Τμήμα από το 2004 μέχρι το 2014 ανήλθε σε €1,07 εκ.

Σύσταση: Το Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών να διαμορφώσει σχέδιο συμμόρφωσης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών με το περί Ποιότητας Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Διάταγμα του 2005 (Κ.Δ.Π. 435/2005) με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των διαφόρων δράσεων.

2.9 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Λόγω υποστελέχωσης της Υπηρεσίας μας, δεν κατέστη δυνατή η διεξαγωγή ελέγχου στις ακόλουθες Υπηρεσίες/Τμήματα του Υπουργείου Οικονομικών:

- Αποθήκη Κρατικών Αγορών και Προμηθειών.
- Κυβερνητικό Τυπογραφείο.
- Στατιστική Υπηρεσία.
- Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών.
- Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής.
- Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης.

Θέματα που αφορούν στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

(α) Έκθεση στην Τράπεζα Κύπρου.

Κυβερνητικές εγγυήσεις. Όπως αναφέραμε και στην επιστολή μας για τον έλεγχο του 2014, στις 27.1.2014 εγκρίθηκε από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στα πλαίσια του περί της Παραχώρησης Κυβερνητικών Εγγυήσεων για τη Σύναψη Δανείων ή/και την Έκδοση Ομολόγων από Πιστωτικά Ιδρύματα Νόμου του 2012, η παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €2,9 δις, χωρίς οποιεσδήποτε εξασφαλίσεις, στην Τράπεζα Κύπρου μετά από σχετικό αίτημα της ίδιας της Τράπεζας για έκδοση δικών της ομολόγων προς ενίσχυση της κεφαλαιακής της επάρκειας.

Όπως επιβεβαιώθηκε κατά τον έλεγχο μας, δεν εκδόθηκαν οι πιο πάνω εγγυήσεις. Η Υπηρεσία μας είχε εισηγηθεί την απόσυρση των πιο πάνω διαθέσιμων εγγυήσεων αφού και βάσει των αποτελεσμάτων των stress test δεν αναμενόταν να χρησιμοποιηθούν. Όπως μας είχε ενημερώσει το Υπουργείο Οικονομικών, οι εγγυήσεις παραμένουν διαθέσιμες προς όλα τα πιστωτικά ιδρύματα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Επιπλέον το Υπουργείο Οικονομικών στην απαντητική του επιστολή για τον έλεγχο του 2014, ημερ. 26.10.2015, μας πληροφόρησε ότι η διαθεσιμότητα των κυβερνητικών αυτών εγγυήσεων αποτελεί μνημονιακή δέσμευση της Κυβέρνησης και επομένως δεν εισηγείται την απόσυρσή τους.

Σημειώνεται ότι, πέραν των πιο πάνω εγγυήσεων, η Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ) έχει εκδώσει εγγύηση ύψους €1 δις, δυνάμει των Διαταγμάτων του Υπουργού Οικονομικών ημερομηνίας 16 και 23 Νοεμβρίου 2012, προς την πρώην Λαϊκή Τράπεζα οι οποίες μετά τη διάλυση της Τράπεζας μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου. Όπως μας είχε πληροφορήσει το Υπουργείο Οικονομικών με την πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή του, η εν λόγω κυβερνητική εγγύηση έχει ανανεωθεί μέχρι τον Νοέμβριο του 2017, καθώς επιτρέπει στην Τράπεζα Κύπρου να χρησιμοποιεί τα ομόλογα ως εξασφάλιση για άντληση ρευστότητας με ευνοϊκούς όρους για μείωση της έκτακτης ρευστότητας (ELA).

Σύσταση: Συστήνουμε όπως η απόσυρση των πιο πάνω εγκεκριμένων εγγυήσεων μελετηθεί και προωθηθεί ανάλογα, αφού αφορούν σε ιδιωτική τράπεζα.

Αναφορικά με τις κυβερνητικές εγγυήσεις ύψους €2,9 δις, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μας πληροφόρησε και πάλι ότι οι πιο πάνω εγγυήσεις παραμένουν διαθέσιμες προς όλα τα πιστωτικά ιδρύματα σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Επιπλέον, αναφορικά με την εισήγηση της Υπηρεσίας μας για απόσυρση των κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €1 δις, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μας πληροφόρησε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου, σε συνεδρία του ημερομηνίας 16.8.2016, αποφάσισε όπως προχωρήσει στην ακύρωση των (i) εγγυημένων ομολόγων ύψους €0,5 εκ. ημερομηνίας έκδοσης 14.11.2012 και (ii) των εγγυημένων ομολόγων ύψους €0,5 εκ. ημερομηνίας έκδοσης 27.11.2012. Στη συνέχεια, και μετά τη λήψη

των σχετικών εγκρίσεων από τις αρμόδιες αρχές, οι εν λόγω κυβερνητικές εγγυήσεις τερματίστηκαν στις 31.8.2016.

(β) Θέματα που αφορούν στον Συνεργατικό Πιστωτικό Τομέα (ΣΠΤ).

(i) Ανακεφαλαιοποίηση ΣΠΤ.

Παροχή Χρεογράφου ύψους €1,5 δις από την ΚΔ. Με βάση το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που υπογράφηκε τον Απρίλιο του 2013, το συνολικό έλλειμμα κεφαλαίου των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ) υπολογίστηκε από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ) στο €1,5 δις, με βάση το δυσμενές σενάριο της PIMCO.

Μετά την έγκριση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης από τη Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (ΣΚΤ) προχώρησε σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά €1,5 δις το οποίο καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την ΚΔ με την παροχή στη ΣΚΤ χρεογράφου ισόποσης ονομαστικής αξίας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ΕΜΣ), διάρκειας 18 μηνών το οποίο κατά τη λήξη του ανανεώνεται ή ανταλλάσσεται στο σύνολο του με μετρητά. Όπως πληροφορηθήκαμε, το χρεόγραφο του ΕΜΣ έχει αποπληρωθεί πλήρως.

Ανακεφαλαιοποίηση ύψους €175 εκ. μέσω του Ταμείου Ανακεφαλαιοποίησης. Από εποπτικό έλεγχο που διενεργήθηκε στον ΣΠΤ κατά το 2015 από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ), ο ΕΕΜ ζήτησε από τη ΣΚΤ όπως αυξήσει τις προβλέψεις της κατά €471 εκ. με αποτέλεσμα να προκύψει ανάγκη για ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης του ΣΠΤ. Επιπλέον, ο ΕΕΜ ζήτησε την αποστολή πλάνου κεφαλαίων (capital plan) μέχρι τις 30.6.2016 με όλα τα μέτρα που θα λαμβάνονταν για τήρηση των καθορισμένων ελάχιστων εποπτικών κεφαλαίων.

Στις 9.12.2015 κατατέθηκε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της ΕΕ αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της ΣΚΤ, το οποίο προνοούσε και για «ένεση» €175 εκ. από την ΚΔ. Το αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, καθώς και η χορήγηση των €175 εκ. εγκρίθηκαν από την ΕΕ στις 18.12.2015.

Ως όρος για την έγκριση του αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης από τη ΓΔ Ανταγωνισμού της ΕΕ ήταν η υποβολή έκθεσης αποτίμησης της αξίας του ΣΠΤ.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του ημερ. 14.12.2015, αποφάσισε την ανακεφαλαιοποίηση της ΣΚΤ μέσω της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου ύψους €175 εκ. το οποίο θα καλυπτόταν εξ ολοκλήρου από το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης με αντάλλαγμα ισόποσης αξίας μετοχές. Προς υλοποίηση της πιο πάνω Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, ο Υπουργός Οικονομικών έκδωσε το Διάταγμα ημερ. 17.12.2015 (ΚΔΠ 444/2015) σύμφωνα με το οποίο έπρεπε να διενεργηθεί αποτίμηση της αξίας των μετοχών και η σχετική έκθεση αποτίμησης της αξίας της μετοχής του ΣΠΤ, η οποία διενεργήθηκε από ανεξάρτητο όικο, έπρεπε να υποβληθεί στον Υπουργό Οικονομικών με κοινοποίηση στην ΚΤΚ και την ΣΚΤ μέχρι τις 31 Μαρτίου 2016. Επιπρόσθετα, το Διάταγμα προνοούσε ότι οι όροι εντολής της αποτίμησης θα συμφωνούνταν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ίδιο Διάταγμα ανέφερε επιπλέον ότι η ΣΚΤ θα προχωρήσει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, καθώς και στη λήψη των απαιτούμενων εγκρίσεων ούτως ώστε να είναι δυνατή ενδεχόμενη εισαγωγή της στο ΧΑΚ από τον Ιούνιο του 2017.

Η αποτίμηση διενεργήθηκε από τον όικο PWC με βάση την αρχή της αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων και σύμφωνα με τους όρους που προνοούνταν στην παράγραφο 6(2) του Διατάγματος της 17.12.2015, ότι δηλαδή ο ΣΠΤ θα συνεχίσει να λειτουργεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κρατική στήριξη και ότι η αποτίμηση θα διενεργηθεί με βάση το άρθρο 36 της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ για τη θέσπιση πλαισίου την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων.

Η έκθεση αποτίμησης ημερ. 31.3.2016, κατέδειξε ότι η δίκαιη αξία του ΣΠΤ ανέρχεται μεταξύ €500 εκ. και €625 εκ. Η Μονάδα Διαχείρισης της Συμμετοχής της ΚΔ στην Ιδιοκτησιακή Δομή Πιστωτικών Ιδρυμάτων -

σχετική αναφορά πιο κάτω - απέστειλε στη ΓΔ Ανταγωνισμού της ΕΕ την τελική έκθεση αποτίμησης, καθώς και σχετικό αίτημα όπως το εύρος της αξίας του ΣΠΤ κυμανθεί μεταξύ €560 εκ. (μέση αξία) και €625 εκ. (ψηλότερο εύρος). Η έκθεση αποτίμησης και το πιο πάνω αίτημα εγκρίθηκαν με απόφαση της ΕΕ ημερ. 27.4.2016.

Η χορήγηση των €175 εκ. έγινε μέσω του Ταμείου Ανακεφαλαιοποίησης με χρήματα τα οποία του παραχώρησε το Κράτος με υπογραφή συμφωνίας δανείου ημερ. 18.12.2015 με μηδενικό επιτόκιο και με δετή διάρκεια.

Με Διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών (ΚΔΠ151/2016) ημερ. 6.5.2016 το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης έλαβε ως αντάλλαγμα 156.879.916 νέες μετοχές της ΣΚΤ ποσοστό δηλαδή 21,875%, με αποτέλεσμα, το ποσοστό συμμετοχής του Κράτους στην ιδιοκτησιακή δομή της ΣΚΤ να μειωθεί στο 77,346%. Επιπλέον, η ονομαστική αξία των μετοχών της ΣΚΤ μειώθηκε από €1,28 σε €1,1155. Στη συνέχεια, σύμφωνα με το διάταγμα, η ονομαστική αξία της μετοχής διαιρέθηκε σε €0,28 με την παραχώρηση στους υφιστάμενους μετόχους τεσσάρων περίπου μετοχών ονομαστικής αξίας €0,28 για κάθε μία μετοχή που κατείχαν ονομαστικής αξίας €1,1155. Η προαναφερόμενη διαίρεση δεν επηρεάζει τη συνολική ονομαστική αξία των μετοχών που κατείχαν οι μέτοχοι, ούτε και το ποσοστό συμμετοχής τους στην ιδιοκτησιακή δομή της ΣΚΤ.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, το Κράτος κατέβαλε συνολικά ποσό ύψους €1,675 εκ., άμεσα ή έμμεσα, στον ΣΠΤ.

Σύσταση: Όπως λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα προληπτικά και διορθωτικά, με στενή συνεχή παρακολούθηση, τόσο από την ίδια την ΣΚΤ όσο και από το Υπουργείο Οικονομικών ως διαχειριστή της συμμετοχής του Κράτους στο μετοχικό κεφάλαιο της ΣΚΤ, ούτως ώστε να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα του Κράτους και των πολιτών στον ΣΠΤ και η μεγαλύτερη κρατική επένδυση αποδώσει στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

(iii) **Άσκηση ελέγχου από ΚΔ - Σύσταση Μονάδας Διαχείρισης.** Προαπαιτούμενο, βάσει της τριμερούς συμφωνίας για την παροχή του χρεογράφου του ΕΜΣ στη ΣΚΤ από την ΚΔ, ήταν η σύσταση Μονάδας Διαχείρισης της Συμμετοχής της ΚΔ στην Ιδιοκτησιακή Δομή Πιστωτικών Ιδρυμάτων (Μονάδα) για σκοπούς διασφάλισης της μέγιστης δυνατής απόδοσης της συμμετοχής της ΚΔ. Στις 9.9.2013 ψηφίστηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων ο Νόμος που προνοεί για τη Σύσταση και Λειτουργία της πιο πάνω Μονάδας (Ν.106(Ι)/2013). Με βάση τον πιο πάνω Νόμο, η Μονάδα είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της συμμόρφωσης της ΣΚΤ ως προς την τήρηση των προνοιών του Μνημονίου και του Πλαισίου-Συμφωνίας που υπογράφηκε μεταξύ της ΚΔ και της ΣΚΤ. Όπως πληροφορηθήκαμε, στις 16.7.2015 τέθηκε σε ισχύ τροποποιητικός νόμος, ούτως ώστε να καλύπτονται όλα τα Πιστωτικά Ιδρύματα (ΠΙ) στα οποία έχει συμμετοχή το Κράτος, γεγονός που αναμένεται να συμβάλει στην άσκηση αποτελεσματικότερου ελέγχου και κατ' επέκταση στην καλύτερη διαφύλαξη των συμφερόντων του Κράτους.

Η Μονάδα απέστειλε επιστολή ημερ. 10.10.2014, στον Γενικό Διευθυντή της ΣΚΤ στην οποία ανέφερε τα στοιχεία που πρέπει να της υποβάλλονται από τη ΣΚΤ σε ημερήσια, μηνιαία, τριμηνιαία και ετήσια βάση. Η Μονάδα, με τη σειρά της, ενημερώνει σε μηνιαία και τριμηνιαία βάση τον Υπουργό Οικονομικών και ετοιμάζει ετήσια έκθεση η οποία κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Η ετήσια έκθεση της Μονάδας για το 2015 (τρίτη ετήσια έκθεση) κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 27.5.2016. Στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι όλες οι μνημονιακές υποχρεώσεις που ανέλαβε η ΚΔ σε σχέση με την αναδιάρθρωση και ανακεφαλαιοποίηση του ΣΠΤ έχουν υλοποιηθεί πλήρως. Αναφέρονται, ωστόσο, οι κύριες αποκλίσεις από τους αρχικούς στόχους που τέθηκαν, οι οποίες αφορούν στον αριθμό του προσωπικού ο οποίος παραμένει πολύ μεγαλύτερος από αυτόν που είχε

καθοριστεί, στα κεφάλαια του ΣΠΤ, στις καταθέσεις και στα δάνεια τα οποία παραμένουν σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από τον στόχο που είχε τεθεί και στις προβλέψεις προς δάνεια με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών οι οποίες υπερβαίνουν τον στόχο.

Όπως αναφέρεται στην πιο πάνω έκθεση, ο Εντολοδόχος Παρακολούθησης, στην 8^η (τελευταία) τριμηνιαία Έκθεση του προς την ΕΕ, ανέφερε ορισμένες εκκρεμούσες ενέργειες για τις οποίες πρότεινε και νέο χρονοδιάγραμμα. Αυτές αφορούσαν στην εταιρική διακυβέρνηση και διαχείριση κινδύνων, καθώς και στην εφαρμογή των οδηγιών της ΚΤΚ αναφορικά με το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας, τα Κριτήρια Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, την Εσωτερική Διακυβέρνηση και τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου μέσω του διορισμού των μελών της Επιτροπείας της ΣΚΤ. Όσον αφορά στην Εταιρική Διακυβέρνηση και Διαχείριση Κινδύνων, τα θέματα που εκκρεμούσαν ήταν το Σύστημα Πιστωτικής Διαβάθμισης, η παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου σε ενοποιημένη βάση, η ολοκλήρωση του έργου για το εγκριτικό σύστημα χορηγήσεων, η εφαρμογή ενιαίων μισθολογικών κλιμάκων, η εφαρμογή πολιτικής για συνδεδεμένα πρόσωπα και η άσκηση κοινής τιμολογιακής πολιτικής.

Επιπλέον, στην έβδομη έκθεση αξιολόγησης της Ε.Ε. που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2015, αναφέρεται ότι το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης υλοποιείται με αργούς ρυθμούς και ο δείκτης κεφαλαίου απέχει πολύ από τον στόχο. Πρόοδος, όπως αναφέρεται, επετεύχθη στη δομή του ΣΠΤ αλλά η πρόκληση, όσον αφορά στην επιδείνωση του δανειακού χαρτοφυλακίου του ομίλου, παραμένει μεγάλη.

Συστάσεις:

Όπως η Μονάδα βρίσκεται σε συνεχή επαφή με την ΣΚΤ ούτως ώστε να παρακολουθεί και να διασφαλίσει την τήρηση των αναθεωρημένων χρονοδιαγραμμάτων προς πλήρη συμμόρφωση με το αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης και κατά συνέπεια την τήρηση των όρων της ΕΕ. Επιπλέον, η συμμόρφωση με το εν λόγω Σχέδιο αναμένεται να βελτιώσει τις εσωτερικές διαδικασίες του ΣΠΤ και κατά συνέπεια την οικονομική του κατάσταση, η οποία πρέπει να αποτελεί ύψιστης σημασίας στόχο τόσο για τον ΣΠΤ όσο και για την ΚΔ για να εκλείψει πρωτίστως ο κίνδυνος ο ΣΠΤ να χρειαστεί επιπρόσθετα κεφάλαια αλλά και για να είναι σε θέση να επαναγοράσει το μετοχικό του κεφάλαιο από την ΚΔ.

Όπως διασφαλιστεί ότι το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης θα έχει τα αναμενόμενα έσοδα ούτως ώστε να τηρηθεί στο έπακρο η συμφωνία δανειοδότησης του από την ΚΔ μέχρι την πλήρη εξόφληση του δανείου.

Όπως τηρούνται πάντοτε πιστά οι δεσμεύσεις της ΣΚΤ σχετικά με το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της, κυρίως όσον αφορά στα θέματα του προσωπικού, της πιστωτικής πολιτικής και των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ούτως ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος και πάλι ο φορολογούμενος πολίτης να επωμισθεί επιπρόσθετο κόστος που δυνατό να προκύψει ως αποτέλεσμα αναποτελεσματικών χειρισμών και μη συμμόρφωσης με τους όρους των συμφωνιών της ΣΚΤ. Δεδομένων των πιο πάνω, η Μονάδα οφείλει να παρακολουθεί σε συνεχή βάση τις ενέργειες της ΣΚΤ, για λήψη των εν λόγω μέτρων, καθώς και για τον σχηματισμό επαρκούς πρόνοιας για μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις στη βάση μιας συνετής πολιτικής (prudent).

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ανέφερε ότι στις 17.12.2015 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας τροποποιητικός νόμος με βάση τον οποίο η Μονάδα Διαχείρισης

αναλαμβάνει τη διαχείριση του Ταμείου Ανακεφαλαιοποίησης, μέσω του οποίου ανακεφαλαιοποιήθηκε η ΣΚΤ τον Δεκέμβριο του 2015.

Παρακολούθηση εφαρμογής Μνημονίου Συναντίληψης με την Τρόικα. Με την έξοδο της Κύπρου από το Πρόγραμμα Μακροοικονομικής Προσαρμογής (Μνημόνιο), η Κύπρος, όπως και άλλες χώρες οι οποίες εξήλθαν από μνημόνιο, παραμένει υπό εποπτεία μετά το πρόγραμμα (post-program surveillance). Με βάση το Άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος παραμένει υπό εποπτεία μέχρι την εξόφληση τουλάχιστον του 75% της χρηματοδοτικής στήριξης που της έχει παραχωρηθεί, στα πλαίσια του Προγράμματος Εποπτείας.

Για σκοπούς καλύτερου συντονισμού και οργάνωσης του Προγράμματος Εποπτείας, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Οικονομικών «Μονάδα Συντονισμού του Προγράμματος Εποπτείας».

Η Κύπρος έχει λάβει μέχρι σήμερα οικονομική βοήθεια από τον ΕΜΣ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) ύψους €7,2 δις περίπου, από τα €10 δις που είναι η συνολική οικονομική βοήθεια που προνοείται, βάσει της μνημονιακής συμφωνίας με την Τρόικα.

Στην ένατη Έκθεση του ΔΝΤ σχετικά με το Πρόγραμμα Αναδιάρθρωσης της Κύπρου, η οποία εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016, αναφέρεται ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα αναδιάρθρωσης επανέφερε την οικονομική σταθερότητα και έθεσε τα θεμέλια για βιώσιμη ανάπτυξη και καλύτερο βιοτικό επίπεδο. Όσον αφορά στον χρηματοοικονομικό τομέα, αναφέρεται ότι η αναδιάρθρωση δανείων έχει σταθεροποιηθεί και οι καταθέσεις αυξάνονται. Ωστόσο, γίνεται αναφορά στα ψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς και της ανεργίας αλλά και στην καθυστέρηση που παρατηρείται όσον αφορά στην υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως της μνημονιακής υποχρέωσης μας για τις ιδιωτικοποιήσεις.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Στατιστική Υπηρεσία για τους πρώτους πέντε μήνες του 2016, καταγράφηκε δημοσιονομική επιδείνωση, με μείωση του δημοσιονομικού πλεονάσματος η οποία οφείλεται σε μείωση των δημοσίων εσόδων και αύξηση των δαπανών.

Η χώρα μας βγαίνει από το πρόγραμμα διάσωσης χωρίς όμως να έχει ολοκληρώσει όλες τις μεταρρυθμίσεις που είχε δεσμευτεί να υλοποιήσει και σύμφωνα με τις δηλώσεις εκπροσώπων της ΕΕ, η Κύπρος οφείλει να παραμείνει σε τροχιά μεταρρυθμίσεων και να συνεχίσει με υπεύθυνες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές. Η ΕΕ θα διενεργεί ελέγχους της πορείας της κυπριακής οικονομίας κάθε έξι μήνες. Η ΕΕ χαρακτήρισε σημαντική τη δημοσιονομική απόκλιση, η οποία, όπως αναφέρει, απορρέει από τον Προϋπολογισμό της Κύπρου για το 2017. Σύμφωνα με την ΕΕ, η σημαντική δημοσιονομική χαλάρωση, συμπεριλαμβανομένης της κατάργησης του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας, της λήξης της προσωρινής εισφοράς των υπαλλήλων και του κόστους πρόσληψης επαγγελματιών στρατιωτών, γίνεται χωρίς αντισταθμιστικά μέτρα. Ως εκ τούτου, η ΕΕ περιέλαβε την Κύπρο στις χώρες με κίνδυνο μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του 2017 και σημείωσε ότι πρέπει να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο. Στις 5 Δεκεμβρίου 2016 το Eurogroup υιοθέτησε την σχετική γνωμάτευση της Κομισιόν και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι:

«Συμφωνούμε με την αξιολόγηση της Κομισιόν ότι ο προϋπολογισμός είναι σε κίνδυνο της μη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με την τελευταία εκτίμηση της Κομισιόν, η διαρθρωτική δημοσιονομική προσπάθεια της Κύπρου το 2017 θα είναι -1,4% του ΑΕΠ, ενώ η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να παραμείνει στο Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Στόχο για διαρθρωτικό ισοζύγιο 0,0% του ΑΕΠ. Μετά την εκτίμηση αυτή, θα χρειαστούν σημαντικά πρόσθετα μέτρα. Χαίρετίσουμε τις δεσμεύσεις της Κύπρου, ότι σε αυτήν την περίπτωση, θα εφαρμόσει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει ότι ο προϋπολογισμός του 2017 θα είναι συμβατός με τους κανόνες του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης».

Η αποπληρωμή του συνολικού δανείου αρχίζει για την Κύπρο από το 2019 προς το ΔΝΤ και από το 2025 προς την ΕΕ και η αποπληρωμή αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2031. Ως προς τούτο, αναμένεται ανάλογος προγραμματισμός, σύνεση και κατάλληλοι προϋπολογισμοί για να μπορεί η Κύπρος να αντεπεξέλθει των αυξημένων δανειακών υποχρεώσεων της που κληροδότησε σε αυτή αλλά και στην επόμενη γενιά.

Σύσταση: Όπως εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες εκπλήρωσης των μνημονιακών υποχρεώσεων της χώρας μας. Σε περίπτωση που υπάρχει αντίθετη πολιτική άποψη θα πρέπει να διεξαχθεί διαβούλευση με την Τρόικα, παρουσιάζοντας πειστικά στοιχεία για τη θέση της ΚΔ, ούτως ώστε, όπου είναι δυνατό, να υπάρξει μια τροποποίηση του Μνημονίου, ώστε η χώρα μας να μην αγνοεί τις υποχρεώσεις που ανέλαβε.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, πέραν της αποπληρωμής του πακέτου διάσωσης από την Τρόικα, υπάρχει η υποχρέωση αποπληρωμής του ρώσικου δανείου που θα ξεκινήσει από το 2018 και το οποίο εμπίπτει στον επίσημο δανεισμό που αναλήφθηκε για τη διάσωση της κυπριακής οικονομίας.

Εξόφληση δανείων με κυβερνητική εγγύηση στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα (ΣΚΤ) – Υπερπληρωμή.

Για το θέμα αυτό υπάρχει αναφορά και κάτω από το Γενικό Λογιστήριο. Η ΣΚΤ με επιστολή της ημερ. 12.2.2015, απαίτησε από το Κράτος την εξόφληση δανείων ύψους €75,7 εκ. περίπου πλέον τόκους από 1.1.2015 τα οποία αφορούσαν σε καθυστερημένα δάνεια που εξασφαλίζονται με κυβερνητική εγγύηση. Ο Υπουργός Οικονομικών με την απαντητική του επιστολή ημερ. 23.7.2015, δεσμεύτηκε ότι το Κράτος θα εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις του προς τη ΣΚΤ με στόχο τη διευθέτηση του θέματος εντός του 2015.

Η υπεύθυνη λειτουργός του Γραφείου Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων με σημειώματά της προς τη Γενική Λογίστρια ημερ. 21.9.2015 και 2.11.2015, την ενημέρωνε ότι η εξόφληση του ποσού που ζητεί η ΣΚΤ χωρίς ενδελεχή έλεγχο από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας είναι ενάντια στις διαδικασίες που περιλαμβάνονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στα σημειώματα, ορισμένες υποθέσεις καθυστερημένων δανείων βρίσκονταν σε διαιτησία και δεν ήταν γνωστό στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας σε ποιο στάδιο βρίσκονταν οι διαιτησίες, πόσες ήταν αυτές οι υποθέσεις και ποιο ήταν το ιστορικό τους. Εξέφρασε, επίσης, την άποψη ότι προτού το Κράτος προχωρούσε σε εξόφληση δανείων θα έπρεπε να είχε ληφθεί η συμβουλή της Νομικής Υπηρεσίας.

Ο Υπουργός Οικονομικών προχώρησε στην υπογραφή συμφωνίας με την ΣΚΤ ημερ. 2.11.2015, βάσει της οποίας δεσμεύτηκε να αποπληρώσει το ποσό των €49,5 εκ. περίπου, το οποίο αντιστοιχούσε σε οφειλές 45 χρεωστών, αφήνοντας υπόλοιπο ύψους €100 στον κάθε λογαριασμό, το οποίο θα έφερε μηδενικό επιτόκιο και η ΣΚΤ να απελευθέρωνε οποιεσδήποτε εξασφαλίσεις κατείχε προς όφελος της εναντίον των χρεωστών, με εξαίρεση την περίπτωση ακίνητης ιδιοκτησίας του ΣΟΔΑΠ την οποία η ΚΔ έδωσε τη συγκατάθεσή της για πώληση του ενυπόθηκου ακινήτου από τη ΣΚΤ με την προϋπόθεση ότι το υπόλοιπο ποσό που θα προέκυπτε μετά την αφαίρεση των διαφόρων εξόδων/φόρων/τελών θα αφαιρείτο από το υπόλοιπο του δανείου του ΣΟΔΑΠ ή από άλλα δάνεια με κυβερνητική εγγύηση ή θα κατατίθετο επ' ονόματι της ΚΔ. Σημειώνεται ότι στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Διαχείρισης των Κυβερνητικών Εγγυήσεων, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, αναφέρεται ότι προτού καταβληθεί μια κυβερνητική εγγύηση, η οποία έχει κληθεί από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για πληρωμή, θα πρέπει πρώτα να εξεταστούν/μελετηθούν οι όροι της σχετικής σύμβασης δανείου και της σχετικής εγγυητικής, καθώς επίσης και οποιαδήποτε άλλα σχετικά έγγραφα/αλληλογραφία, ο υπολογισμός τόκων και χρεώσεων κ.λπ. Εντούτοις, η συμφωνία που υπογράφηκε μεταξύ της ΣΚΤ και του Υπουργού Οικονομικών προνοούσε ότι μετά την εξόφληση των εγγυημένων δανείων από το Κράτος θα πρέπει η ΣΚΤ να αποστείλει όλα τα

αναγκαία έγγραφα για διεξαγωγή ελέγχου από την ΚΔ και σε περίπτωση που μετά από έλεγχο διαπιστωθεί διαφορά στο υπόλοιπο της οφειλής το οποίο έχει ήδη καταβληθεί, αυτή θα παραπεφθεί για επίλυση σε Τριμελή Επιτροπή αποτελούμενη από εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας και της ΣΚΤ. Σε περίπτωση που δεν καταλήξει σε ομόφωνη απόφαση, τότε η διαφορά θα παραπέμπεται σε διαδικασία διαιτησίας. Την ίδια μέρα, ο Υπουργός Οικονομικών με σημείωμά του προς τη Γενική Λογίστρια, διαβίβασε τις οδηγίες του «για υλοποίηση όλων των ενδεδειγμένων ενεργειών για διευθέτηση αριθμού δανείων με κυβερνητικές εγγυήσεις προς τον Συνεργατισμό για τα οποία έχουν ήδη ενεργοποιηθεί οι εγγυήσεις από την πλευρά της Τράπεζας». Στη συνέχεια, την ενημέρωσε για τη συμφωνία που είχε υπογράψει με τη ΣΚΤ και πρόσθεσε ότι ανέμενε υλοποίηση των γραπτών του οδηγιών μέχρι την επόμενη το μεσημέρι. Η Γενική Λογίστρια με σημείωμά της προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 3.11.2015, εξέφρασε τη διαφωνία της ως προς την εξόφληση των δανείων χωρίς να προηγηθεί ενδεδειγμένος έλεγχος κάθε περίπτωσης ξεχωριστά και επιπλέον δήλωσε άγνοια για το περιεχόμενο της συμφωνίας μεταξύ του Υπουργού και της ΣΚΤ. Όπως μας αναφέρθηκε, μετά από τηλεφωνική παρέμβαση του ίδιου του Υπουργού Οικονομικών, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας προχώρησε στις 4.11.2015 στην καταβολή του ποσού των €49,5 εκ. στην ΣΚΤ για την εξόφληση των 45 δανείων τα οποία καλύπτονταν από κυβερνητική εγγύηση, με χρέωση του κονδυλίου του Υπουργείου Οικονομικών «πληρωμές λόγω εγγυήσεων».

Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, μελετώντας εκ των υστέρων τη συμφωνία που υπέγραψε ο Υπουργός Οικονομικών με την ΣΚΤ, και ιδιαίτερα την πρόνοια για απελευθέρωση από τη ΣΚΤ όλων των εξασφαλίσεων που κατείχε έναντι των δανείων χρεωστών με επιστολή του προς τη ΣΚΤ ημερ. 9.11.2015, ζήτησε, μεταξύ άλλων, όπως πριν η ΣΚΤ προέβαινε σε απελευθέρωση των οποιωνδήποτε εξασφαλίσεων διέθετε προς όφελός της εναντίον των χρεωστών ή/και προς τρίτα πρόσωπα, ενημέρωνε το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας «άμεσα και χωρίς καμιά καθυστέρηση» για συγκεκριμένα στοιχεία τα οποία ήταν αναγκαία για τις διαδικασίες που θα ακολουθούσαν για ανάκτηση των ποσών που κατέβαλε η κυβέρνηση ως εγγυητής. Επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρεται σε επιστολή του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας προς τη ΣΚΤ ημερ. 10.8.2016, μετά από έλεγχο που διενήργησε το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, προέκυψε ότι η ΚΔ διενήργησε υπερπληρωμή ύψους τουλάχιστον €9,7 εκ. στη ΣΚΤ, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας αφορούσε σε καταβολή ποσού πέραν του διπλάσιου του αρχικού κεφαλαίου του δανείου, το οποίο είναι το μέγιστο ποσό που μπορεί να διεκδικήσει μια τράπεζα για δάνεια που συνάφθηκαν πριν την 1.1.2001 που ίσχυε ο περί τόκου Νόμος (Ν.2/77). Επιπλέον, πιθανώς το ποσό της υπερπληρωμής να αυξηθεί περαιτέρω, καθώς θα πρέπει να διερευνηθεί η χρέωση τόκων, αφού όπως αναφέρει το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, σε ορισμένες περιπτώσεις η Τράπεζα χρέωνε τους λογαριασμούς των δανείων με διαφορετική πολιτική χρέωσης επιτοκίων ή με πολύ ψηλά επιτόκια που σε κάποιες περιπτώσεις υπερέβαιναν το ανώτατο όριο επιτοκίου. Στην ίδια επιστολή αναφέρεται επίσης ότι όσον αφορά στο ποσό που καταβλήθηκε από το Κράτος για εξόφληση ενός δανείου του ΣΟΔΑΠ, αυτό ήταν μεγαλύτερο από το ποσό που έδειχνε η κατάσταση της ΣΚΤ που αποστάληκε στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας.

Συστάσεις:

- Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να επαναληφθεί η καταβολή από το Κράτος οποιωνδήποτε ποσών για εξόφληση δανείων χωρίς να προηγηθεί ενδελεχής έλεγχος από το ΓΔΚΕ τόσο των υπολοίπων όσο και των όρων των εγγυητικών και των δανείων και χωρίς την εκ των προτέρων νομική συμβουλή της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Στα πλαίσια του ελέγχου από τη ΓΔΚΕ θα πρέπει να εξετάζεται και η επάρκεια των ενεργειών της σχετικής τράπεζας ως προς την υλοποίηση των συμφωνιών της με το Κράτος, καθώς και την είσπραξη των δανείων που χορηγήθηκαν ούτως ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία της εντύπωσης ότι το Κράτος, και κατά συνέπεια ο φορολογούμενος πολίτης, είναι η εύκολη λύση. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι για μια υπόθεση που βρίσκεται σε διαιτησία διαπιστώθηκε ότι η ΣΚΤ παραβίασε την προϋπόθεση χορήγησης κρατικής εγγύησης που ήταν η ενημέρωση του Υπουργείου Οικονομικών, σε εξαμηνιαία βάση, σχετικά με την εξυπηρέτηση του οφειλόμενου δανείου. Επιπλέον, δημιουργεί ερωτηματικά η επιβληθείσα από τον Υπουργό Οικονομικών «επείγουσα» εξόφληση των εγγυημένων δανείων χρεωστών στη ΣΚΤ, η οποία μάλιστα είχε ως αποτέλεσμα τη διενέργεια υπερπληρωμής, καθώς θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κρατική στήριξη γεγονός που θα την καθιστούσε παράνομη.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο ΕΕΜ, στα προκαταρκτικά του συμπεράσματα μετά από τον επιτόπιο έλεγχο που διεξήγαγε το 2015, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), στη ΣΚΤ, προσανατολιζότο μεταξύ άλλων, να επιβάλει κεφαλαιακές ανάγκες ύψους περίπου €75 εκ. σε αριθμό δανείων που παραχωρήθηκαν με κυβερνητικές εγγυήσεις και για τα οποία είχε ήδη ενεργοποιηθεί η εγγύηση από τη ΣΚΤ, πολύ πριν την ανακεφαλαιοποίηση της το 2013. Σημείωσε επίσης ότι το όλο θέμα της καταβολής μέρους των εγγυήσεων εξεταζόταν από το 2014 και για αυτό το λόγο συμπεριλήφθηκε στον Προϋπολογισμό του 2015 πρόνοια ύψους περίπου €50 εκ., για την αποπληρωμή δανείων με κυβερνητική εγγύηση. Ακολούθως, η εμπλοκή του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας ξεκίνησε περί τα τέλη Αυγούστου του 2015, μετά από την σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2015, για τη δημιουργία του Γραφείου Διαχείρισης Κυβερνητικών Εγγυήσεων στο Γενικό Λογιστήριο, καθώς πριν τη δημιουργία του Γραφείου, την αρμοδιότητα για τη διαχείριση των Κυβερνητικών Εγγυήσεων είχε η Διοίκηση του Υπουργείου Οικονομικών.

Επιπρόσθετα, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μας πληροφόρησε ότι ο Υπουργός Οικονομικών, για τον μετριασμό των επιπτώσεων από ενδεχόμενη κίνηση του ΕΕΜ για την επιβολή κεφαλαιακών αναγκών για τα δάνεια με κυβερνητική εγγύηση, απέστειλε στις 23.7.2015 σχετική επιστολή προς τον Γενικό Διευθυντή της ΣΚΤ, με την οποία δεσμεύετο ότι το Υπουργείο Οικονομικών θα αποπλήρωνε τα εν λόγω δάνεια εντός του 2015, μετά από τη διενέργεια σχετικής αξιολόγησης και ελέγχου των δανείων. Σημειώνεται ότι, η εν λόγω επιστολή κοινοποιήθηκε από τη ΣΚΤ στον ΕΕΜ.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο Υπουργός Οικονομικών έδωσε οδηγίες προς τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου όπως επιταχυνθούν όλες οι διαδικασίες έτσι ώστε μέχρι το τέλος του 2015 να αποπληρωθεί το μεγαλύτερο μέρος των εν λόγω δανείων. Στη συνέχεια, ετοιμάστηκε προσχέδιο σχετικής συμφωνίας, το οποίο έτυχε νομοτεχνικής επεξεργασίας από την Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας τον Οκτώβριο του 2015, αντίγραφο του οποίου αποστάληκε και στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας στις 13.10.2015. Σημειώνεται ότι, όπως διαφαίνεται από το σημείωμα της Γενικής Λογίστριας προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 3.11.2015, για το οποίο κάνουμε αναφορά πιο πάνω, η τελική συμφωνία που υπογράφηκε δεν είχε διαβιβαστεί στο Γενικό Λογιστήριο της

Δημοκρατίας για ενημέρωση και ανάλογη ενέργεια. Επίσης όλες οι πληροφορίες για τα δάνεια και τις κυβερνητικές εγγυήσεις αποστάληκαν στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας τον Σεπτέμβριο του 2015 και ακολούθησε αριθμός συναντήσεων με την συμμετοχή των αρμόδιων λειτουργών τόσο του Υπουργείου Οικονομικών όσο και του Γενικού Λογιστηρίου. Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας δήλωσε ότι δεν ήταν σε θέση να εξετάσει τα δάνεια μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 2015.

Αναφορικά με το δάνειο του ΣΟΔΑΠ, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μάς πληροφόρησε ότι οι υποχρεώσεις του ΣΟΔΑΠ προς τη ΣΚΤ ανέρχονταν στα €18,8 εκ. από τα οποία ποσό €7,7 εκ. (μετά την κεφαλαιοποίηση των τόκων στις 30.6.2015) αφορά πιστωτικές διευκολύνσεις με κυβερνητική εγγύηση. Σημειώνεται ότι, σε επιστολή του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας προς τη ΣΚΤ ημερ. 10.8.2016, αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που είχε στην κατοχή του το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, το ποσό του δανείου με κυβερνητική εγγύηση ανερχόταν σε €7,3 εκ. περίπου, ενώ καταβλήθηκε, βάσει της συμφωνίας που υπογράφηκε μεταξύ Υπουργείου Οικονομικών και ΣΚΤ, ποσό ύψους €7,9 εκ. περίπου δημιουργώντας υπερπληρωμή ύψους €0,6 εκ. περίπου.

Αποπληρωμή Δανείου της Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου Λτδ (ΔΕΦΑ). Κατά τον έλεγχο του Γενικού Λογιστηρίου εντοπίστηκε πληρωμή ποσού ύψους €815.000 που αφορούσε στην αποπληρωμή δόσης δανείου της ΔΕΦΑ. Όπως διαπιστώθηκε, η ΔΕΦΑ στις 5.5.2010, υπέγραψε συμφωνία δανείου ύψους €6 εκ. και ορίου πίστωσης ύψους €250 χιλ. με τη ΣΚΤ, με σκοπό την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών της, εφόσον δεν είχε έσοδα. Η ΔΕΦΑ εξασφάλιζε την αποπληρωμή των πιο πάνω πιστωτικών διευκολύνσεων με την υπογραφή συμφωνίας εκχώρησης προς όφελος της ΣΚΤ των δικαιωμάτων της, όπως αυτά θα προέκυπταν από όλες τις συμβάσεις τις οποίες θα σύναπτε στο μέλλον με τρίτα πρόσωπα και θα αφορούσαν στην παροχή φυσικού αερίου.

Επιπρόσθετα της πιο πάνω εξασφάλισης, το Υπουργείο Οικονομικών στις 23.3.2010 υιοθετώντας τις εισηγήσεις του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (γνωμάτευση 11.3.2010), εξέδωσε προς τη ΣΚΤ επιστολή στήριξης (Comfort Letter) σύμφωνα με την οποία η Κυβέρνηση μεταξύ άλλων θα κατέβαλλε κάθε δυνατή προσπάθεια να διατηρήσει τη ΔΕΦΑ ως βιώσιμη επιχείρηση, ικανή να εκπληρώσει εγκαίρως τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις και ότι οποιοδήποτε μέτρο κρατικής οικονομικής βοήθειας ενδεχομένως να λαμβανόταν από την Κυβέρνηση θα ήταν πλήρως συμβατό με το κοινοτικό και κυπριακό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις. Στη γνωμάτευση του ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ανέφερε ότι κάθε επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της ενέργειας υπόκειται στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων ανεξάρτητα από το εάν αποτελεί μονοπώλιο. Επίσης, με βάση το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις, στοιχεία κρατικών ενισχύσεων είναι δυνατό να προκύψουν ακόμα και μέσα από επιστολές των κρατικών αξιωματούχων όπως τα letters of comfort.

Στις 18.4.2011 το Γενικό Λογιστήριο, μετά από οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών, στα πλαίσια της συνήθους πρακτικής για διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων του Κράτους, προχώρησε σε δημιουργία λογαριασμού τακτής κατάθεσης διάρκειας ενός έτους στη ΣΚΤ ύψους €6.250.000. Επισημαίνεται ότι στην εν λόγω επιστολή δεν υπήρχε οποιαδήποτε διασύνδεση της κατάθεσης με οποιαδήποτε δάνεια ή/και με τη ΔΕΦΑ. Εντούτοις, ο Υπουργός Οικονομικών, με σχετική επιστολή του προς τη ΣΚΤ ημερ. 11.5.2011, δεσμεύθηκε ότι το ποσό της πιο πάνω κατάθεσης θα παρέμενε κατατεθειμένο στη ΣΚΤ στο όνομα του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας, για τις πιστωτικές διευκολύνσεις οι οποίες είχαν παραχωρηθεί στη ΔΕΦΑ. Σημειώνεται ότι το Γενικό Λογιστήριο δεν είχε ενημερωθεί για αυτή τη διευθέτηση.

Στις 18.9.2012 η ΣΚΤ με επιστολή της προς το Υπουργείο Οικονομικών και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, τους πληροφόρησε ότι κατά τη δική της αντίληψη «η αντίστοιχο ποσού κυβερνητική κατάθεση στην τράπεζα επ' ονόματι του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας, αποσκοπούσε στην παροχή εξασφάλισης προς την τράπεζα για τις πιστωτικές διευκολύνσεις προς τη ΔΕΦΑ και ότι η εν λόγω κατάθεση θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από την τράπεζα για εξόφληση των

υποχρεώσεων της ΔΕΦΑ και σε περίπτωση δυσμενών εξελίξεων θα προέβαινε σε συμψηφισμό του χρεωστικού υπολοίπου της ΔΕΦΑ με την εν λόγω κατάθεση». Αναφέρεται ότι η πιο πάνω επιστολή έμεινε ασχολίαστη από τα δύο Υπουργεία.

Τον Απρίλιο του 2015 η ΔΕΦΑ αποτάθηκε στη ΣΚΤ για αναβολή καταβολής της πρώτης δόσης του δανείου (€815.000 καταβλητέα την 1.7.2015), καθώς και επέκταση των πιστωτικών διευκολύνσεων. Η ΣΚΤ απάντησε ότι δεν είχε τα χρονικά περιθώρια να εξετάσει το αίτημα της ΔΕΦΑ, λόγω των διαδικασιών που απαιτούνταν, ώστε να είναι ευθυγραμμισμένη με τις κατευθυντήριες γραμμές της σχετικής οδηγίας της ΚΤΚ, οπότε για να μην θεωρηθεί το δάνειο ως μη εξυπηρετούμενο, προχώρησε στην αποκοπή της δόσης του δανείου από την κατάθεση του Γενικού Λογιστηρίου ενημερώνοντάς το σχετικά, τηλεφωνικώς.

Επισημαίνεται ότι από χειρόγραφο σημείωμα του Προϊσταμένου του Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους, ημερ. 19.6.2015, προκύπτει ότι επ' ουδενί λόγο δεν πρέπει να δεσμεύονται ρευστά διαθέσιμα του Κράτους ως εξασφάλιση, αλλά να παραχωρείται κυβερνητική εγγύηση.

Στις 9.12.2015 ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων σε νέα γνωμάτευση του για τη χρηματοδότηση της ΔΕΦΑ εκτιμά ότι η προσωρινή κάλυψη από το Κράτος, με διάφορους τρόπους, των λειτουργικών δαπανών της μπορεί να πραγματοποιηθεί, καθότι στην πράξη, η ΔΕΦΑ δεν αποτελεί στο παρόν στάδιο, επιχείρηση, υπό την έννοια των κοινοτικών κανόνων των κρατικών ενισχύσεων. Σημειώνεται ότι η γνωμάτευση ζητήθηκε μετά από την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 29.10.2015 και με παρότρυνση της Υπηρεσίας μας.

Συστάσεις:

- Παράτυπα η ΣΚΤ προέβη στην ανάληψη του ποσού των €815.000 από κατάθεση στο όνομα του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε υπογεγραμμένη γραπτή δέσμευση της κατάθεσης έναντι του δανείου και ως προς τούτο χρειάζεται να ληφθούν διορθωτικά μέτρα, αλλά και προληπτικά, ώστε κάτι τέτοιο να μην επαναληφθεί σε καμιά περίπτωση.
- Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, δεν ακολουθήθηκαν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες για παροχή κρατικής εγγύησης από το Υπουργείο Οικονομικών για το εν λόγω δάνειο και χρειάζεται οι διαδικασίες αυτές να επιβεβαιώνεται ότι ακολουθούνται πιστά σε όλες τις περιπτώσεις.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μας πληροφόρησε ότι το επιπλέον ποσό των €815.000 που κατατέθηκε στη ΣΚΤ την 1.7.2015, μαζί με τους τόκους, αποσύρθηκε με εντολή (επιστολή) του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 8.11.2016.

Κυπριακές Αερογραμμές (ΚΑ).

(α) Ιστορικό κρατικής ενίσχυσης - Κλείσιμο ΚΑ. Σύμφωνα με δελτίο τύπου που εξέδωσε η ΕΕ στις 9.1.2015, έπρεπε να επιστραφεί από τις ΚΑ, το ποσό των €65,83 εκ. το οποίο είχε καταβληθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία στις ΚΑ, αφού, σύμφωνα με το πόρισμα των ερευνών της ΕΕ, συνιστούσε ασυμβίβαστες ενισχύσεις οι οποίες μάλιστα έδιναν στις ΚΑ αδικαιολόγητο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της. Αποτέλεσμα της πιο πάνω απόφασης, και δεδομένου της αδυναμίας των ΚΑ να προχωρήσουν σε καταβολή του πιο πάνω ποσού στο Κράτος, η Διεθνής Ένωση Αερομεταφορών αφαίρεσε την πτητική άδεια των ΚΑ. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, το Διοικητικό Συμβούλιο των ΚΑ σε συνεδρία του στις 9.1.2015, αποφάσισε να θέσει τις ΚΑ σε εκούσια εκκαθάριση.

Το ποσό της «παράνομης» κρατικής ενίσχυσης που έπρεπε να ανακτηθεί από τις ΚΑ ανήλθε, σύμφωνα με την απαντητική επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών για τον έλεγχο του 2014 ημερ. 26.10.2015, προς την Υπηρεσία μας, στα €92,75 εκ., μη συμπεριλαμβανομένων των τόκων.

(β) Οικονομικές συνέπειες για το Κράτος. Η Υπηρεσία μας παραθέτει τα πιο κάτω στοιχεία για σκοπούς πληροφόρησης χωρίς κάποια παρατήρηση.

(i) Διευθέτηση πτήσεων. Το Υπουργείο Οικονομικών προχώρησε σε απευθείας ανάθεση στο συγκεκριμένο ταξιδιωτικό γραφείο Top Kinisis Travel, με επίκληση του κατεπείγοντος βάσει των προνοιών του άρθρου 33(α)(III) του Νόμου περί Δημοσίων Συμβάσεων (Ν.12(I)/2006), της διευθέτησης εναλλακτικών πτήσεων για το επιβατικό κοινό που κατείχε εισιτήρια σε πτήσεις των ΚΑ με ημερομηνία αναχώρησης μέχρι και τις 9.2.2015, εκτός εάν παρατείνεται η σύμβαση.

Όπως πληροφορηθήκαμε, το συνολικό ποσό που κατέβαλε το Κράτος για διευθέτηση πτήσεων ανήλθε σε €3,3 εκ., (συμπεριλαμβανομένης και της κάλυψης των ανοικτών εισιτηρίων).

(ii) Εγγυήσεις που δόθηκαν από την ΚΔ. Το Κράτος προχώρησε σε ανάληψη υποχρέωσης εξόφλησης 2 δανείων που είχαν οι ΚΑ με εμπορικές τράπεζες στα οποία το Κράτος ήταν εγγυητής. Το ένα δάνειο ήταν με την Ελληνική Τράπεζα και το Κράτος, μετά από απαίτηση της Τράπεζας, κατέβαλε, σύμφωνα με την έκθεση του εκκαθαριστή των ΚΑ ποσό ύψους €15,9 εκ. Το υπόλοιπο του δανείου στις 31.12.2015, σύμφωνα με τον Πίνακα 4.5 της Δημοσιονομικής Έκθεσης, ήταν μηδενικό. Επιπλέον του πιο πάνω δανείου, το Κράτος ανάλαβε ως εγγυητής να εξοφλήσει και τον λογαριασμό παρατραβήγματος που είχαν οι ΚΑ με την Τράπεζα Κύπρου, το υπόλοιπο του οποίου στις 31.12.2014 ανερχόταν σε €3,3 εκ. Το υπόλοιπο στις 31.12.2015, σύμφωνα με τον Πίνακα 4.5 της Δημοσιονομικής Έκθεσης, ήταν μηδενικό.

(iii) Κάλυψη ελλείμματος Ταμείου Προνοίας υπαλλήλων. Όπως αναφέραμε και στην επιστολή ελέγχου για το 2014, αποφασίστηκε όπως το Κράτος καλύψει το έλλειμμα του Ταμείου Προνοίας των υπαλλήλων των ΚΑ, πλην των πιλότων, το οποίο, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, ανερχόταν σε €7,9 εκ. Η αποζημίωση αποφασίστηκε να δοθεί απευθείας στους υπαλλήλους ούτως ώστε να μην συνιστά κρατική ενίσχυση. Σε επικοινωνία που είχαμε με τον εκκαθαριστή της εταιρείας, πληροφορηθήκαμε ότι, μετά και τη λήψη σχετικής γνωμάτευσης από τον Γενικό Εισαγγελέα της ΚΔ, έχει καταχωριστεί προνομιακή υποχρέωση προς την ΚΔ από τις ΚΑ για την κάλυψη του πιο πάνω ελλείμματος.

(iv) Χαριστικές Αποζημιώσεις σε υπαλλήλους των ΚΑ. Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, το Κράτος υπολόγισε ότι, για αποζημίωση 930 δικαιούχων, θα καταβάλει το ποσό των €14.860.602,69, συμπεριλαμβανομένου του ποσού των €7,9 εκ. το οποίο δόθηκε για κάλυψη του ελλείμματος του Ταμείου Προνοίας. Από το πιο πάνω ποσό, μέχρι την 1.6.2016, καταβλήθηκαν τα €14.745.613,74 σε 922 άτομα που είχαν υπογράψει μέχρι την πιο πάνω ημερομηνία, το έντυπο αποποίησης περαιτέρω αποζημίωσης (Απόδειξη Πληρωμής και Έγγραφο Απαλλαγής) που ετοίμασε το Υπουργείο Οικονομικών.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, μέχρι την 1.12.2016, έγιναν πληρωμές χαριστικών αποζημιώσεων ύψους €14.746.041,08, σε 923 άτομα που είχαν προβεί στην υπογραφή του Εντύπου «Απόδειξη Πληρωμής και Έγγραφο Απαλλαγής».

(v) Οφειλές ΚΑ προς το Κράτος. Με βάση στοιχεία που είχε στη διάθεση του το Γενικό Λογιστήριο μέχρι τις 29.1.2015, φαίνεται ότι οι ΚΑ είχαν επιπλέον οφειλές προς το Κράτος, πέραν του ποσού που κρίθηκε ως παράνομη κρατική ενίσχυση, ύψους €10,8 εκ. περίπου, που αφορούν οφειλές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο Τμήμα Φορολογίας στο Τελωνείο στην Πολιτική Αεροπορία και στο Υπουργείο Οικονομικών. Αναμένεται ότι μετά την εκκαθάριση της εταιρείας θα ξεκαθαρίσει κατά πόσο το εν λόγω ποσό θα εισπραχθεί.

(γ) Εκκαθάριση των ΚΑ. Οι κ. Αυγουστίνος Παπαθωμάς της Grant Thornton (Cyprus) Limited και David Dunkley της Grant Thornton UK LLP έχουν οριστεί ως από κοινού Εκκαθαριστές της εταιρείας στις συνελεύσεις μετόχων και πιστωτών που πραγματοποιήθηκαν στις 30.1.2015. Η πρώτη ετήσια έκθεση των εκκαθαριστών δημοσιεύτηκε στις 18.4.2016 και αφορούσε την περίοδο από 30.1.2015 - 31.1.2016. Στην έκθεση αναφέρεται ότι οι εισπράξεις από χρεώστες, πωλήσεις στοιχείων ενεργητικού κ.λπ. ανήλθαν για τη

συγκεκριμένη περίοδο σε €16,64 εκ ενώ οι πληρωμές που καταβλήθηκαν για την ίδια περίοδο ανήλθαν σε €6,69 εκ.

Το Κράτος, ως συνήθης πιστωτής, έχει απαίτηση για ποσό ύψους €86 εκ., το οποίο, όπως εκτιμήθηκε από τους εκκαθαριστές, δεν αναμένεται να εισπραχθεί.

Καθυστερήσεις στην έγκριση προϋπολογισμών Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου. Σύμφωνα με τον περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο (Ν.20(Ι)/2014), οι Προϋπολογισμοί των Κρατικών Οργανισμών και των οντοτήτων Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να κατατίθενται στη Βουλή των Αντιπροσώπων το αργότερο 3 μήνες πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους αναφοράς.

Το Υπουργικό Συμβούλιο με Αποφάσεις του ενέκρινε χρονοδιάγραμμα για την ετοιμασία και κατάθεση των Προϋπολογισμών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου στη Βουλή των Αντιπροσώπων για το 2016.

Ακολούθως το Υπουργείο Οικονομικών με εγκυκλίους επιστολές του κοινοποίησε στους Γενικούς Διευθυντές των Υπουργείων το χρονοδιάγραμμα καλώντας τους να το τηρήσουν αυστηρά.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα, οι προϋπολογισμοί των εν λόγω Νομικών Προσώπων έπρεπε να κατατεθούν στη Βουλή των Αντιπροσώπων το αργότερο μέχρι τις 2.10.2015.

Ωστόσο, κατά τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας διαπιστώθηκε ότι μέχρι τον Νοέμβριο του 2015 από τους 36 οργανισμούς για τους οποίους θα έπρεπε να είχαν κατατεθεί οι Προϋπολογισμοί τους στη Βουλή των Αντιπροσώπων για το έτος 2016, μόνο για τους 17 κατατέθηκαν, ενώ 4 οργανισμοί δεν τους είχαν ακόμα υποβάλει στο Υπουργείο Οικονομικών. Για τους υπόλοιπους 15 οργανισμούς, οι Προϋπολογισμοί είτε βρίσκονταν στο Υπουργείο Οικονομικών για εξέταση είτε είχαν προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες επιστολές ελέγχου της Υπηρεσίας μας, η καθυστέρηση που παρατηρείται και η οποία αποτελεί παράβαση της πιο πάνω νομοθεσίας, είναι ένα διαχρονικό πρόβλημα που όπως έχουμε διαπιστώσει οφείλεται κυρίως στο ότι αρκετοί οργανισμοί καθυστερούν να υποβάλουν τους προϋπολογισμούς τους στα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία ή και να ανταποκριθούν έγκαιρα στα ερωτήματα που προκύπτουν, καθώς επίσης και στη μη άμεση εξέταση των προϋπολογισμών από τα αρμόδια Υπουργεία.

Σύσταση:

- Όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο περαιτέρω επιμόρφωσης των αρμόδιων λειτουργών των οργανισμών αναφορικά με την ετοιμασία των προϋπολογισμών έτσι ώστε να περιορίζονται οι εκ των υστέρων διορθώσεις και τροποποιήσεις, οι οποίες προκαλούν σημαντικές καθυστερήσεις.
- Όπως εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες του Υπουργείου Οικονομικών προς τα αρμόδια Υπουργεία για έγκαιρη και ορθή υποβολή των προϋπολογισμών.

Διάφορες Συνεισφορές Εσωτερικού – «κατά χάριν» χορηγίες. Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), «κατά χάριν» δωρεές δύνανται να παραχωρούνται μόνο όπου δεν βρίσκεται σε ισχύ οποιαδήποτε νομοθεσία που να διέπει το θέμα και η κάθε περίπτωση, λόγω των δικών της περιστατικών, κρίνεται ως επιβάλλουσα ηθική υποχρέωση στη Δημοκρατία να καταβάλει τέτοια δωρεά. Προηγουμένως, το θέμα ρυθμιζόταν στη βάση γνωμάτευσης της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 19.8.1986.

Κατά το 2015, καταβλήθηκαν συνολικά €1.568.718 για διάφορες συνεισφορές εσωτερικού, εκ των οποίων, ποσό ύψους €669.361 αφορούσε σε καθορισμένες χορηγίες και συνεισφορές εσωτερικού σύμφωνα με το Επεξηγηματικό Μνημόνιο του Προϋπολογισμού, και ποσό ύψους €899.357 αφορούσε σε «κατά χάριν»

οικονομική βοήθεια σε διάφορα σωματεία, εταιρείες και φυσικά πρόσωπα. Από το ποσό των €899.357, ποσό ύψους €270.132 περίπου παραχωρήθηκε με την έγκριση του Υπουργού Οικονομικών και ποσό ύψους €629.225 με την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Από τον έλεγχο προέκυψαν τα ακόλουθα θέματα:

(α) Τα κριτήρια τα οποία τέθηκαν από τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας και εγκρίθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών το 2012 (όπως ανώτατο ποσό στη δικαιοδοσία του Υπουργού, διενέργεια ελέγχου των επιδομάτων που έχουν ήδη καταβληθεί στον αιτητή και απόρριψη της αίτησης σε περίπτωση καταβολής επιδομάτων πέραν των €1.000 και σε περιπτώσεις σωματείων/οργανώσεων η υποβολή ελεγμένων οικονομικών λογαριασμών) δεν φαίνεται να ακολουθούνται, αφού εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου, ενώ η συνολική καταβολή των επιδομάτων σε κάποιο αιτητή υπερέβαινε το όριο που τέθηκε, εντούτοις παραχωρήθηκε «κατά χάριν» οικονομική βοήθεια. Επιπλέον, εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου καταβλήθηκαν ποσά βάσει του Επεξηγηματικού Μνημονίου του Προϋπολογισμού σε αγροτικές οργανώσεις οι οποίες έλαβαν και επιπρόσθετα ποσά με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, με αποτέλεσμα να δοθούν ποσά ύψους €97.200 σε δύο περιπτώσεις αγροτικών οργανώσεων. Επιπρόσθετα, για τις περιπτώσεις των σωματείων/οργανώσεων δεν υποβάλλονται ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, όπως απαιτείται από τα εγκεκριμένα κριτήρια.

Επιπλέον, στις πλείστες περιπτώσεις, η «κατά χάριν» χορηγία καταβάλλεται κάθε έτος, χωρίς ωστόσο να συμπεριλαμβάνεται στο Επεξηγηματικό Μνημόνιο του Προϋπολογισμού.

(β) Επιπρόσθετα, εντοπίστηκαν 2 περιπτώσεις παροχής «κατά χάριν» οικονομικής βοήθειας για πληρωμή οφειλών ΦΠΑ και 2 περιπτώσεις για πληρωμή οφειλών φόρου εισοδήματος, συνολικού ύψους €39.065 και €51.152, αντίστοιχα. Οι πιο πάνω οικονομικές βοήθειες δόθηκαν μετά από σχετικές εγκρίσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Η Υπηρεσία μας είναι της άποψης ότι στα πλαίσια της ισότητας των πολιτών δεν ενδείκνυται η παροχή «κατά χάριν» οικονομικής βοήθειας για εξόφληση των οφειλών ορισμένων πολιτών προς το Κράτος, ειδικά όταν οι οικείοι Νόμοι των Τμημάτων προνοούν για υπό όρους διαγραφές σε περιπτώσεις που χρήζουν τέτοιου χειρισμού. Επιπρόσθετα, η παροχή «κατά χάριν» οικονομικής βοήθειας στις πιο πάνω περιπτώσεις, αντίκειται στις πρόνοιες του Ν.38(Ι)/2014, σύμφωνα με τις οποίες, όπως αναφέρεται και πιο πάνω, «κατά χάριν» δωρεές δύνανται να παραχωρούνται μόνο όπου δεν βρίσκεται σε ισχύ οποιαδήποτε νομοθεσία που να διέπει το θέμα.

(γ) Παρόλο που μας παρουσιάστηκαν ορισμένες αιτήσεις που απορρίφθηκαν, δεν υπήρχαν καταγεγραμμένες όλες οι απορριφθείσες αιτήσεις για να καταστεί δυνατή η επιβεβαίωση της ίσης μεταχείρισης όσον αφορά στις περιπτώσεις που απορρίφθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών σε σχέση με αυτές που εγκρίθηκαν.

Συστάσεις:

- Όπως, για σκοπούς καλύτερου ελέγχου και διαφάνειας, μελετηθούν οι περιπτώσεις οι οποίες αφορούν επαναλαμβανόμενη «κατά χάριν» οικονομική βοήθεια και ληφθεί απόφαση για συμπερίληψη τους στο Επεξηγηματικό Μνημόνιο του Προϋπολογισμού. Με τον τρόπο αυτό θα γνωστοποιούνται στη Βουλή των Αντιπροσώπων και θα λαμβάνεται ή όχι η έγκρισή της. Επίσης, εισηγούμαστε όπως, για τις περιπτώσεις που λαμβάνουν οικονομική βοήθεια κάθε χρόνο, είτε περιλαμβάνονταν στο Επεξηγηματικό Μνημόνιο είτε όχι, μελετηθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας ξεχωριστού κονδυλίου στον προϋπολογισμό, νοουμένου ότι θεωρείται ότι η οικονομική βοήθεια που τους παραχωρείται δεν εμπίπτει στην έννοια της «κατά χάριν» οικονομικής βοήθειας. Επιπρόσθετα, για όλες τις εν λόγω περιπτώσεις θα πρέπει να καθοριστούν εκ νέου κριτήρια/προϋποθέσεις για την παραχώρηση της οικονομικής βοήθειας, τα οποία να τηρούνται.
- Όσον αφορά στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην έννοια της «κατά χάριν» οικονομικής βοήθειας, εισηγούμαστε όπως γίνει επανεξέταση των κριτηρίων για σκοπούς επιβεβαίωσης ή αναθεώρησής τους δεδομένου ότι αυτά δεν τηρούνται σε όλες τις περιπτώσεις.
- Όπως, στην κατάσταση που ετοιμάζεται σχετικά με την καταβολή των ποσών από το Γενικό Λογιστήριο και κοινοποιείται στο Υπουργείο Οικονομικών, περιλαμβάνονται όλες οι αιτήσεις για τις οποίες διενεργείται έλεγχος από το Γενικό Λογιστήριο, τα ποσά που αιτήθηκαν οι αιτητές, οι χορηγίες/επιδόματα τα οποία διαπιστώθηκε από τον έλεγχο του Γενικού Λογιστηρίου ότι καταβλήθηκαν στον αιτητή και τα ποσά που εγκρίθηκαν ή δεν εγκρίθηκαν για «κατά χάριν» οικονομική βοήθεια. Με αυτό τον τρόπο θα βελτιωθεί ο έλεγχος και η διαφάνεια που ενδείκνυται σχετικά.
- Σε όλες τις περιπτώσεις που το συνολικό ποσό που παραχωρείται σε δικαιούχο υπερβαίνει το ποσό των €20.000, θα πρέπει να λαμβάνεται η έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, όπως προνοείται στο Επεξηγηματικό Μνημόνιο του Προϋπολογισμού.
- Όσον αφορά στην καταβολή «κατά χάριν» οικονομικής βοήθειας για πληρωμή φόρων ή άλλων οφειλών προς το Κράτος, αυτή θα πρέπει να τερματιστεί και να εξετάζεται η κάθε περίπτωση από τα αρμόδια Υπουργεία/Τμήματα με βάση τους οικείους Νόμους για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των πολιτών και διαφάνειας.
- Εν πάση περιπτώσει, χρειάζεται η εκάστοτε νομοθεσία και τα κριτήρια που ισχύουν να τηρούνται από όλους σε κάθε περίπτωση, ως θέμα αρχής, ομοιόμορφα και χωρίς εξαιρέσεις.

Έκτακτες Χορηγίες. Κατά τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας στο συγκεκριμένο κονδύλι, εντοπίστηκε μία χρέωση ύψους €74.606,71 που αφορά σε παραχώρηση χορηγίας για εξόφληση τεσσάρων δανείων που είχαν συνάψει οφειλότες μέσω του σχεδίου του Κεντρικού Φορέα Ισότητας Κατανομής Βαρών (ΚΦ). Το ποσό μεταφέρθηκε απευθείας στον ΚΦ από το Υπουργείο Οικονομικών με έγκριση του Υπουργού Οικονομικών. Από την αλληλογραφία που υπήρχε στον φάκελο διαφάνηκε ότι αρχικά γίνονταν σκέψεις για να χρεωθεί το ποσό στο κονδύλι «Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού», αλλά επειδή θα απαιτείτο έγκριση Υπουργικού Συμβουλίου, λόγω του ότι το ποσό ήταν πέραν των €20.000, και επειδή δεν τέθηκε αίτημα διαγραφής στην Επιτροπή Διαγραφών και άρα δεν μπορούσε να γίνει ούτε διαγραφή του δανείου, τελικά χρεώθηκε στο κονδύλι «Έκτακτες χορηγίες».

Σύσταση: Οι περιπτώσεις δανείων δεν πρέπει να εξοφλούνται από το Κράτος, αλλά, εφόσον πρόκειται για δάνεια τα οποία παραχωρήθηκαν έμμεσα από το Κράτος μέσω του ΚΦ και δεν μπορούν να αποπληρωθούν, θα έπρεπε να τύχουν της έγκρισης της Επιτροπής Διαγραφών με κατάλληλη ρύθμισή ως ενδείκνυται.

Ωφελήματα σε ορισμένους Αξιωματούχους - Επίδομα οδηγού. Το επίδομα οδηγού ύψους €1.200 μηνιαίως (μειωμένο κατά 15%) δίδεται σε ορισμένους αξιωματούχους λόγω μη έγκρισης αιτήματος από τον Αρχηγό της Αστυνομίας για αντικατάσταση των οδηγών τους (αστυνομικών) που αφυπηρέτησαν. Ωστόσο, το εν λόγω ποσό δίδεται στους αξιωματούχους, χωρίς την προσκόμιση των αναγκαίων δικαιολογητικών/αποδείξεων εργοδότησης οδηγού.

Σύσταση: Όπως το επίδομα δίδεται μετά από προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων για επιβεβαίωση της σχετικής εργοδότησης και του κόστους της το οποίο πρέπει να είναι ίσο ή περισσότερο από το ποσό του επιδόματος.

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ.

Τα παιγνίδια της ΟΠΑΠ Α.Ε. παρέχονται στην Κύπρο από πολύ παλιά, βάσει Διακρατικής Συμφωνίας Κύπρου – Ελλάδας η οποία αναθεωρήθηκε το 2003 και κυρώθηκε από τον Νόμο 34(III) του 2003.

Όπως μας πληροφόρησε ο Προϊστάμενος του Κρατικού Λαχείου, από το 2003 μέχρι το 2014 η ΚΔ εισέπραξε ποσοστό 7,6% επί του κύκλου εργασιών. Ως ποσοστό επί του μεικτού κέρδους, το ποσοστό που έλαβε η ΚΔ προκύπτει κατά μέσο όρο ίσο με 20%. Τα τελευταία χρόνια που ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε σημαντικά λόγω του παιγνιδιού ΚΙΝΟ ενώ οι εισπράξεις της ΚΔ παρέμειναν καθηλωμένες, οι εισπράξεις αυτές ως ποσοστό του μεικτού κέρδους είναι της τάξης του 16%.

Σύμφωνα με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ΟΠΑΠ για το έτος που έληξε στις 31.12.2015, οι εισπράξεις του ΟΠΑΠ για το 2015 ανήλθαν σε €200,1εκ. (€187,2 το 2014) εξ των οποίων ποσό €13,1εκ. (€12.6εκ το 2014) δηλαδή ποσοστό 6,55% (6,73% το 2014) καταβλήθηκε στο Κράτος.

Το διαχρονικά χαμηλό ποσοστό απόδοσης οφείλεται κυρίως στις ετεροβαρείς πρόνοιες της διακρατικής συμφωνίας και/ή στον ενδεχομένως λανθασμένο τρόπο ερμηνείας της διακρατικής συμφωνίας, σύμφωνα με τον οποίο η ΚΔ εισπράττει ανά τρίμηνο τα καθαρά έσοδα της ΟΠΑΠ Κύπρου Λτδ, μετά την αφαίρεση ορισμένων «θεωρητικών εξόδων», τα οποία έχει παρατηρηθεί ότι δεικνύονται ως μεγαλύτερα των πραγματικών εξόδων της εταιρείας και τα οποία (πραγματικά έξοδα) θα έπρεπε κανονικά να είχαν ληφθεί υπόψη.

Όπως αναφέραμε και στις δύο προηγούμενες Ετήσιες Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, τον Νοέμβριο του 2013 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε επίσημη διαδικασία παράβασης εναντίον της ΚΔ που αφορούσε πρόνοιες του περί Στοιχημάτων Νόμου του 2012 (Ν.106(I)/2012) οι οποίες κρίθηκαν ασύμβατες με το άρθρο 56 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), καθώς και για καταγγελία για προτιμσιακή μεταχείριση της ΟΠΑΠ Κύπρου Λτδ και εξαίρεση της από το πεδίο εφαρμογής του περί Στοιχημάτων Νόμου.

Ως εκ τούτου, η ΚΔ με επιστολή της προς την Ελληνική Δημοκρατία, η οποία στάλθηκε με Ρηματική Διακοίνωση ημερ. 26.5.2014, κατήγγειλε τη διακρατική συμφωνία στα πλαίσια του επανασχεδιασμού της πολιτικής της Κυβέρνησης στον τομέα των στοιχημάτων, ενημερώνοντας σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η ισχύς της καταγγελίας, σύμφωνα με το άρθρο 9 της διακρατικής συμφωνίας, άρχεται ένα έτος μετά τη λήψη της καταγγελίας, δηλαδή θα άρχιζε στις 26.5.2015.

Στις 27.8.2014 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε όπως, μετά τη λήξη της διακρατικής συμφωνίας, τα συγκεκριμένα παιχνίδια υπαχθούν σε καθεστώς σύναψης σύμβασης/συμφωνίας με ένα ή με περιορισμένο αριθμό παρόχων και εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών να προχωρήσει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για υλοποίηση της.

Λόγω της καθυστέρησης στην ετοιμασία της αναγκαίας νομοθεσίας πριν τη λήξη της διακρατικής συμφωνίας, αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 15.4.2015 να γίνει ανάκληση της καταγγελίας της Συμφωνίας για ένα μεταβατικό στάδιο και να συσταθεί Τριμελής Επιτροπή Ελέγχου (ΤΕΕ), της οποίας η λειτουργία να βασίζεται κατ' αναλογία στην αντίστοιχη Επιτροπή στην Ελληνική Δημοκρατία, και ενημερώθηκε σχετικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πριν τη λήψη της πιο πάνω Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η μεταβατική αυτή περίοδος μέχρι την επιλογή του νέου παρόχου δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει τους 12 μήνες και ότι η ΚΔ θα έπρεπε να διαπραγματευτεί άμεσα με τον ΟΠΑΠ Κύπρου Λτδ τους οικονομικούς όρους που θα ισχύσουν κατά το μεταβατικό αυτό στάδιο, με στόχο την ουσιαστική βελτίωση των ετεροβαρών για την ΚΔ υφιστάμενων όρων και τη διασφάλιση στον μέγιστο δυνατό βαθμό των συμφερόντων της, με ισχύ από 30.4.2015, όπως εισηγήθηκε ο ίδιος ο ΟΠΑΠ Κύπρου Λτδ στη συνεδρίαση της Τεχνικής Επιτροπής που είχε γίνει στις 3.4.2015. Με τις συστάσεις μας αυτές συμφώνησε και ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας.

Το Υπουργείο Οικονομικών δεν υιοθέτησε τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας και συνεπώς συνεχίζεται μέχρι σήμερα η εφαρμογή της ετεροβαρούς διακρατικής συμφωνίας. Πρόσφατα κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων σχετικό νομοσχέδιο το οποίο, επειδή συνιστά τεχνικό κανόνα κατά τους περί της Διαδικασίας Πληροφόρησης Αναφορικά με Ορισμένους Τεχνικούς Κανόνες Νόμους, θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη μορφή που η Βουλή των Αντιπροσώπων προτίθεται να το ψηφίσει σε νόμο, πριν την εν λόγω ψήφιση.

Η συνεχιζόμενη εδώ και 30 μήνες (μετά την επιστολή μας στις 27.5.2014) εφαρμογή της διακρατικής συμφωνίας (α) χωρίς αναζήτηση νομικής γνωμάτευσης ως προς την ερμηνεία των όρων της, ή/και (β) χωρίς τη βελτίωση της κατά τη μεταβατική περίοδο μετά τις 26.5.2015 που κανονικά θα έληγε μετά την αρχική καταγγελία της, όπως είχαμε εισηγηθεί, ή/και (γ) χωρίς την έγκαιρη ετοιμασία και ψήφιση νέου νομοσχεδίου ώστε η αδειοδότηση του επιλεγέντος παρόχου να γίνει στη βάση όρων που θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα της ΚΔ με υψηλότερα ποσοστά απόδοσης (π.χ. 30% ή 35% επί των μεικτών κερδών όπως ίσχυε στην Ελλάδα μέχρι 31.12.2015 και ισχύει από 1.1.2016, αντίστοιχα), οδηγεί σε συνεχιζόμενη απώλεια δημοσίου χρήματος της τάξης του €1 εκ. τουλάχιστον κάθε μήνα που περνά. Η Υπηρεσία μας θα εξετάσει το θέμα και, εάν διαπιστώσει ότι ενδεχομένως να υπάρχουν ευθύνες σε συγκεκριμένα πρόσωπα, θα υποβάλει εισηγήσεις για τον τρόπο αναζήτησής τους.

Σύσταση: Όπως το Υπουργείο Οικονομικών ζητήσει άμεσα από τον Γενικό Εισαγγελέα γνωμάτευση για τον τρόπο ερμηνείας και εφαρμογής της διακρατικής συμφωνίας με στόχο τη διεκδίκηση των υπερπληρωμών για τέτοια ποσά που προέκυψαν στον μέγιστο δυνατό βαθμό και όπως επισπευθεί η ψήφιση και εφαρμογή του νέου νομοθετικού πλαισίου και η επιλογή και αδειοδότηση νέου παρόχου στη βάση υγιών και ισοβαρών όρων που να εξασφαλίζουν πλήρως τα συμφέροντά της ΚΔ, τουλάχιστον στον βαθμό που αυτά διασφαλίζονται για τη συμφωνία/όρους που η Ελληνική Δημοκρατία εξασφάλισε από τον ΟΠΑΠ σχετικά, δηλαδή καταβολή στην ΚΔ ποσοστού 35%.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, μας πληροφόρησε ότι, εφόσον η διακρατική συμφωνία προβλέπει ρητά την αφαίρεση συγκεκριμένων ποσοστών δαπανών από τις ακαθάριστες εισπράξεις του ΟΠΑΠ, το Υπουργείο θεωρεί ότι δεν τίθεται θέμα λανθασμένης ερμηνείας της διακρατικής συμφωνίας και ότι ο επί 14 σχεδόν χρόνια τρόπος υπολογισμού των αποδόσεων της ΚΔ είναι ορθός.

Η Υπηρεσία μας εξακολουθεί να διατηρεί τις πιο πάνω αναφερόμενες απόψεις της δεδομένου ότι (i) τα εν λόγω ποσοστά δεν εφαρμόζονται σε όλες τις περιπτώσεις επί των πραγματικών εξόδων αλλά επί των «θεωρητικών», (ii) από τις ακαθάριστες εισπράξεις του ΟΠΑΠ αφαιρείται το ΦΠΑ που καταβάλλει ο ΟΠΑΠ για λογαριασμό των πρακτόρων πριν την απόδοση στην ΚΔ των δικαιωμάτων της, και (iii) επειδή από τις ακαθάριστες εισπράξεις αφαιρούνται τα «θεωρητικά» κέρδη αντί τα πραγματικά.

Αναφορικά με τα «θεωρητικά» κέρδη, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, μας πληροφόρησε ότι, σύμφωνα με τον πάροχο υπάρχουν περίοδοι που τα διανεμηθέντα κέρδη είναι μεγαλύτερα των «θεωρητικών» και περίοδοι που συμβαίνει το αντίστροφο (λόγω του ότι το ταμείο κερδών είναι κοινό με την ελληνική αγορά και τα αμοιβαία κέρδη υπολογίζονται επί των συνολικών στηλών Ελλάδας-Κύπρου), ενώ σε βάθος χρόνου δεν φαίνεται να υπάρχει μεγάλη απόκλιση.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει σχετικά ότι το Υπουργείου Οικονομικών παραθέτει απόψεις του παρόχου, τις οποίες προφανώς υιοθετεί, χωρίς ενδεχομένως να έχει προβεί σε οποιουσδήποτε ελέγχους για να διαπιστώσει κατά πόσο ευσταθούν.

Επιπρόσθετα, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι το Υπουργείο θεωρεί πως το προτεινόμενο νομοσχέδιο διασφαλίζει τα έσοδα της ΚΔ, εφόσον προβλέπει την καταβολή τέλους για την παραχώρηση της άδειας κατά αποκλειστικότητα και τη μηνιαία καταβολή «φόρου» της τάξεως του 24% επί του μεικτού κέρδους.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι το αντίστοιχο ποσοστό που ισχύει στην Ελλάδα από 1.1.2016 ανέρχεται σε 35% (προηγουμένως ήταν 30%) και ότι από έλεγχο που διεξαγάγαμε στους σχετικούς φακέλους του Υπουργείου Οικονομικών δεν εντοπίσαμε οποιαδήποτε μελέτη για καθορισμό του ποσοστού στο 24%. Όπως δε αναφέρθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών στις 17.11.2016, κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου περί Ορισμένων Τυχρών Παιγνιδιών, το ύψος του ποσοστού ήταν πολιτική απόφαση και όχι προϊόν μελέτης που διεξήχθη από τεχνοκράτες.

Οφειλές γηπέδων γκολφ. Η παρακολούθηση και ενημέρωση της αρμόδιας Υπουργικής Επιτροπής σχετικά με όλα τα θέματα που αφορούν στην καταβολή των δόσεων του αντισταθμιστικού ποσού των €5 εκ. για την έκδοση αδειών γηπέδου γκολφ μεταφέρθηκε, με Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 10.7.2013 και 28.8.2013, από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒ&Τ) στο Υπουργείο Οικονομικών. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω Αποφάσεων, το ποσό των καθυστερημένων δόσεων του εν λόγω αντισταθμιστικού ποσού μεταφέρθηκε από τα καθυστερημένα έσοδα του ΥΕΕΒ&Τ στα καθυστερημένα έσοδα του Υπουργείου Οικονομικών.

Με τις Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 28.8.2013 και 13.2.2014, παραχωρήθηκαν νέα κίνητρα για την ανάπτυξη γηπέδων γκολφ συμπεριλαμβανομένης και της διαφοροποίησης του τρόπου καταβολής του αντισταθμιστικού ποσού των €5 εκ. για την έκδοση πολεοδομικής άδειας κάθε γηπέδου γκολφ. Με βάση τις πιο πάνω Αποφάσεις, η περίοδος καταβολής του αντισταθμιστικού ποσού επιμηκύνεται αφού πλέον η καταβολή του εν λόγω ποσού γίνεται σε δέκα ισόποσες δόσεις ύψους €0,5 εκ, αρχής γενομένης τριών μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της νέας πολεοδομικής άδειας. Οι απαιτούμενες άδειες θα έπρεπε να εξασφαλισθούν εντός περιόδου δύο ετών από την ημερομηνία της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου (28.8.2013). Για αναπτύξεις που είχαν ήδη καταβάλει μέρος του αντισταθμιστικού ποσού, η καταβολή του υπόλοιπου ποσού θα άρχιζε μετά την παρέλευση των τριών μηνών από την χορήγηση της νέας πολεοδομικής άδειας.

Κατά τη συνεδρία της Υπουργικής Επιτροπής για την Ανάπτυξη Γηπέδων Γκολφ ημερ. 25.11.2015, συμφωνήθηκε ότι το γενικό πλαίσιο χειρισμού του θέματος είναι η ίση μεταχείριση όλων των περιπτώσεων, ο καθορισμός κοινού χρονικού πλαισίου εξασφάλισης των αναγκών αδειών υλοποίησης της ανάπτυξης και καταβολής του αντισταθμιστικού ποσού, καθώς και η απόρριψη της αίτησης ή/και ανάκληση της πολεοδομικής άδειας εάν οι αιτητές δεν ανταποκριθούν στα χρονικά πλαίσια που θα καθοριστούν. Με βάση τα πιο πάνω, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 22.6.2016, αποφασίστηκε η αναθεώρηση των χρονοδιαγραμμάτων εξασφάλισης των αναγκών αδειών και καταβολής του αντισταθμιστικού ποσού.

Με βάση πίνακα που ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στην Υπουργική Επιτροπή, έχουν υποβληθεί μέχρι σήμερα 14 αιτήσεις για ανάπτυξη γηπέδων γκολφ. Σε 9 περιπτώσεις έχουν υποβληθεί αιτήσεις τροποποιημένων σχεδίων για αξιοποίηση των νέων κριτηρίων και αναμένεται έγκριση τους από το Τμήμα Πολεοδομίας, σε 3 περιπτώσεις αναμένεται η χορήγηση πολεοδομικής άδειας, σε 1 περίπτωση δεν έχει υποβληθεί αίτηση στο Τμήμα Πολεοδομίας λόγω προβλημάτων και σε 1 περίπτωση το γήπεδο λειτουργεί και δεν υποβλήθηκε αίτηση για αξιοποίηση των νέων κριτηρίων. Σύμφωνα με τον αναφερόμενο πίνακα, το συνολικό ποσό που οφείλεται στις 31.12.2015 ανέρχεται σε €4,6 εκ. και αφορά σε 4 εταιρείες ενώ 3 εταιρείες φαίνεται να έχουν προπληρώσει ποσό €3,7 εκ.

Σύσταση: Όπως τηρηθεί αυστηρά το νέο χρονοδιάγραμμα εξασφάλισης των αναγκών αδειών και καταβολής του αντισταθμιστικού ποσού και όπως λαμβάνονται τα μέτρα που αποφασίστηκαν σε περίπτωση μη ανταπόκρισης των αιτητών εντός του εν λόγω χρονοδιαγράμματος.

2.9.1 ΤΜΗΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Ενοποίηση φορολογικών τμημάτων. Για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης στην οποία τελεί η Δημοκρατία, η Κυβέρνηση αποφάσισε, μεταξύ άλλων την ενοποίηση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και τη μετονομασία τους από κοινού σε Τμήμα Φορολογίας. Σύμφωνα με τον περί Τμήματος Φορολογίας Νόμο του 2014 (Ν.70(Ι)/2014), το Τμήμα Φορολογίας έχει τις αρμοδιότητες, εξουσίες και καθήκοντα που χορηγούνται και επιβάλλονται, αντίστοιχα, από οποιοδήποτε νόμο ή/και κανονιστική διοικητική πράξη στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων ή/και την Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας. Όπως ανέφερε ο Έφορος, με βάση σχετικό χρονοδιάγραμμα που τέθηκε στο Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ της Τρόικα και της Κυπριακής Δημοκρατίας, η διαδικασία για ενοποίηση και η επισκόπηση υλοποίησης της δημιουργίας του Τμήματος Φορολογίας πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τις 31.3.2016 και τις 30.6.2016 αντίστοιχα, διαδικασία, ωστόσο που φαίνεται να μην έχει ολοκληρωθεί.

Αποτελέσματα έτους. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, το σύνολο των εισπράξεων άμεσης και έμμεσης φορολογίας κατά το 2015 ανέρχεται σε €3.428,98 εκ. (€3.467,57 εκ. το 2014) από το οποίο ποσό ύψους €1.737,69 εκ. αφορά σε άμεσους φόρους και ποσό ύψους €1.691,29 εκ. αφορά σε έμμεσους φόρους (Φ.Π.Α.). Επίσης, σύμφωνα με την έκθεση καθυστερημένων εσόδων του Τμήματος, το σύνολο των καθυστερημένων φόρων άμεσης και έμμεσης φορολογίας στις 31.12.2015 ανέρχεται σε €1.742.621.822 (€1.579.403.172 το 2014) από το οποίο ποσό ύψους €1.292.473.842 αφορά σε άμεσους φόρους και ποσό ύψους €450.147.980 αφορά σε έμμεσους φόρους (Φ.Π.Α.).

2.9.1.1 ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Εισπράξεις. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας οι εισπράξεις - Άμεση Φορολογία (ΤΕΠ) κατά το 2015 ήταν €1.737,69 εκ., σε σύγκριση με €1.778,39 εκ. το 2014, δηλαδή σημειώθηκε μείωση €40,7 εκ. ή 2,29%. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, το ποσό της μείωσης οφείλεται κυρίως στη μείωση

εισπράξεων από την έκτακτη εισφορά για την άμυνα κατά €83,85 εκ. Σημειώθηκε ταυτόχρονα αύξηση εισπράξεων από τον εταιρικό φόρο, τον φόρο εισοδήματος αυτοεργαζόμενων, τον εταιρικό φόρο υπεράκτιων εταιρειών, τον φόρο κεφαλαιουχικών κερδών και τον φόρο εισοδήματος υπαλλήλων υπεράκτιων εταιρειών, συνολικά κατά € 44,82 εκ.

Αναλυτικά οι εισπράξεις του Τμήματος, έχουν ως εξής:

Κατηγορία φόρου	2015 € εκ.	Ποσοστό %	2014 € εκ.	Αύξηση/ (Μείωση) € εκ.	Ποσοστό %
Φόρος Εισοδήματος	1.171,52	67,42	1.132,71	38,81	3,43
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	100,80	5,80	104,40	(3,6)	(3,45)
Άλλοι Φόροι*/ Τέλη/ Επιβαρύνσεις/Πρόστιμα	118,61	6,83	110,67	7,94	7,17
Άμεσες Φορολογίες (έκτακτη εισφορά για την Άμυνα)	<u>346,76</u>	<u>19,95</u>	<u>430,61</u>	<u>(83,85)</u>	<u>(19,47)</u>
Σύνολο	<u>1.737,69</u>	<u>100,00</u>	<u>1.778,39</u>	<u>(40,70)</u>	<u>(2,29)</u>

*Συμπεριλαμβανομένων εισπράξεων που αφορούν στο Φόρο Χαρτοσήμων.

Φόρος εισοδήματος. Το συνολικό ποσό φόρου εισοδήματος των €1.171,52 εκ., που εισπράχθηκε κατά κατηγορία φορολογουμένων, σύμφωνα με το Τμήμα έχει ως ακολούθως:

	2015		2014	
	€ εκ.	%	€ εκ.	%
Δημόσιοι Υπάλληλοι	131,05	11,19	132,58	11,70
Ιδιωτικοί Υπάλληλοι	287,53	24,54	280,08	24,73
Νομικά πρόσωπα και Εταιρείες Διεθνών Δραστηριοτήτων	640,75	54,69	616,57	54,43
Αυτοεργοδοτούμενοι	40,36	3,45	30,33	2,68
Άλλες κατηγορίες φορολογουμένων	71,83	6,13	73,15	6,46
Σύνολο	1.171,52	100,00	1.132,71	100,00

Επιστροφές φόρων. Οι επιστροφές φόρων ανήλθαν σε €34,17 εκ. (€ 27,43 εκ. το 2014).

Φορολογίες υπό ένσταση. Στις 31.12.2015, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, υπήρχαν 23.871 (21.265 το 2014) φορολογίες φόρου εισοδήματος, φόρου κεφαλαιουχικών κερδών, φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας και φόρου έκτακτης εισφοράς για την άμυνα για τις οποίες υποβλήθηκε ένσταση, για συνολικό ποσό φόρου €445,26 εκ. (€391,79 εκ. το 2014). Σημειώνεται ότι φορολογίες υπό ένσταση δεν συμπεριλαμβάνονται στις καταστάσεις των καθυστερημένων εσόδων, εκτός των ενστάσεων του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών αφού σύμφωνα με το άρθρο 17(2) του σχετικού Νόμου ο οφειλόμενος φόρος πρέπει να καταβάλλεται ανεξάρτητα οποιασδήποτε ένστασης ή προσφυγής. Σημειώνεται ωστόσο ότι, σύμφωνα με σχετική επιστολή του Τμήματος Φορολογίας ημερ. 20.10.2016 που στάλθηκε στην Υπηρεσία μας, οι ενστάσεις φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας περιλαμβάνονται στα εισπράξιμα χρέη στο Σύστημα ΤΕΠ (κατ' επέκταση και στις καταστάσεις καθυστερημένων εσόδων). Όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή, το Τμήμα Φορολογίας επέλεξε αυτή την πολιτική για να μπορούν να γίνονται πληρωμές στις περιπτώσεις μεταβιβάσεων ακινήτων, παρόλο που σύμφωνα με την νομοθεσία οι ενστάσεις ακίνητης δεν θεωρούνται εισπράξιμες.

Από σχετική ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι οι ενστάσεις φόρου εισοδήματος το 2015, ανέρχονταν σε 16.800 και αφορούσαν αμφισβητούμενο φόρο ποσού ύψους €367,97 εκ. Κατά τις 31.12.2015 εκκρεμούσαν συνολικά 6.702 ενστάσεις από αυτοεργοδοτούμενους και διευθυντές ιδιωτικών εταιρειών ή ποσοστό 39,89% που αντιπροσωπεύουν ποσό αμφισβητούμενου φόρου €75,24 εκ. και 2.797 ενστάσεις ή ποσοστό 16,65% από ιδιωτικές εταιρείες που αντιπροσωπεύουν ποσό αμφισβητούμενου φόρου €107,76εκ.

Καθυστερημένοι φόροι. Το σύνολο των καθυστερημένων φόρων, χωρίς τους τόκους, όπως έχουν δηλωθεί στην Υπηρεσία μας από το Τμήμα, ήταν €825,29 εκ. σε σύγκριση με €733,37 εκ. του προηγούμενου έτους, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €91,92 εκ. ή 12,53%.

Κατά κατηγορία οι καθυστερήσεις φόρου έχουν ως εξής:

	2015	Ποσοστό	2014	Αύξηση/ (Μείωση)
	€εκ.	%	€εκ.	%
Φόρος εισοδήματος	494,12	59,87	437,81	12,86
Φόρος εισοδήματος παρακρατηθείς από εργοδότες (Ρ.Α.Υ.Ε.)	52,39	6,35	48,61	7,78
Φόρος ακίνητης ιδιοκτησίας (Νόμος 24/80)	81,94	9,93	64,26	27,51
Φόρος κεφαλαιουχικών κερδών	35,16	4,26	35,96	(2,22)
Άλλοι φόροι*	14,93	1,81	14,69	1,63
Έκτακτη εισφορά για την άμυνα	146,75	17,78	132,04	11,14
Σύνολο	825,29	100,00	733,37	12,53

* Συμπεριλαμβανομένων καθυστερήσεων που αφορούν στο Φόρο Χαρτοσήμων.

Το ποσό των καθυστερημένων τόκων, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στον πιο πάνω πίνακα, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος στις 31.12.2015 ήταν €467,18εκ. Επομένως με βάση τα πιο πάνω στοιχεία το σύνολο των καθυστερημένων οφειλών (καθυστερήσεις φόρου πλέον τόκοι) ανέρχεται σε €1.292,47 εκ.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το Τμήμα, από το συνολικό ποσό των καθυστερημένων οφειλών στις 31.12.2015 (καθυστερήσεις φόρου πλέον τόκοι) ύψους €1.292,47 εκ., ποσό ύψους €548,14 εκ. ή 42,41% θεωρείται ανεισπρακτο. Ειδικότερα αναφέρεται ότι σύμφωνα με στοιχεία που δηλώθηκαν από το Τμήμα, από το συνολικό οφειλόμενο ποσό άμεσης φορολογίας, συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων, ποσό ύψους €472,43 εκ. ή ποσοστό 36,55% αφορά σε αμέσως απαιτητά οφειλόμενα ποσά για τα οποία εφαρμόστηκαν τα νέα μέτρα που αφορούν σε εγγραφή εμπράγματος βάρους σε ακίνητη ιδιοκτησία (memo) ή/και δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς (garnishment). Σύμφωνα επίσης με στοιχεία του Τμήματος, συνολικό ποσό ύψους €310,76 εκ. ή ποσοστό 24,04% αφορά σε ποσά μη εισπρακτέα μετά την ολοκλήρωση της πτωχευτικής διαδικασίας ή της διαδικασίας εκκαθάρισης καθώς και ποσά για τα οποία υπάρχει σε εξέλιξη διαδικασία εκκαθάρισης ή διαδικασία πτώχευσης φυσικού προσώπου.

Με βάση τα στοιχεία των πιο πάνω παραγράφων, παρατίθενται οι κυριότερες κατηγορίες φόρων:

Κατηγορία φόρου	Εισπράξεις €εκ.	Καθυστερήσεις €εκ.*	Μη Εισπράξιμα €εκ.*	Ενστάσεις €εκ.
Φόρος Εισοδήματος	1.171,52	796,35	377,70	373,80
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	100,80	98,56	15,60	2,68
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	346,76	199,75	60,86	70,94

*Συμπεριλαμβανομένων τόκων

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, η διευθέτηση των εκκρεμών ενστάσεων και η είσπραξη των καθυστερημένων φόρων θα αυξήσει σημαντικά τα έσοδα του Κράτους, θέμα το οποίο θα πρέπει να προβληματίσει το Τμήμα. Πολύ περισσότερο το Τμήμα θα πρέπει να προβληματιστεί για το ύψος των καθυστερημένων φόρων που τελικά καθίσταται ανείσπρακτο.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για περιορισμό των ανείσπρακτων οφειλών του Κράτους που ανέρχονται σε εκατομμύρια ευρώ και τα οποία αυξάνονται σε ανησυχητικό βαθμό. Προς τον σκοπό αυτό συστήνεται όπως το Τμήμα αξιοποιήσει όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του περιλαμβανομένων των νέων μέτρων με βάση τις πρόνοιες του τροποποιητικού Νόμου Ν.80(Ι)/2014.

Φορολογική διερεύνηση προσώπων που εισπράττουν ενοίκια. Από προκαταρκτική διερεύνηση αναφορικά με φυσικά και νομικά πρόσωπα που εισπράττουν ενοίκια παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Πρόσωπα τα οποία υποβάλλουν δηλώσεις και δεν δηλώνουν τα εισοδήματα από ενοίκια ή δηλώνουν μέρος των εισοδημάτων από ενοίκια για κτίρια που ενοικιάζουν στο Κράτος. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις προσώπων τα οποία τα τελευταία χρόνια (2004 – 2014) φαίνεται να έχουν εισοδήματα από το Κράτος αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια, χωρίς ωστόσο να δηλώνουν στο Τμήμα τα εν λόγω εισοδήματα ή/και να δηλώνουν μέρος των εισοδημάτων αυτών σε κάποια έτη με ενδεχόμενο απώλειας σημαντικών εσόδων του Κράτους. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις δεν έχει καταβληθεί η έκτακτη εισφορά για την άμυνα για ενοίκια που έχουν εισπραχθεί πριν τον Ιούλιο 2011, που τέθηκε σε εφαρμογή ο τροποποιητικός Νόμος Ν.132(Ι)/2010 για παρακράτηση της έκτακτης αμυντικής εισφοράς από ενοίκια.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση φορολογούμενου ο οποίος, σύμφωνα με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου (FIMAS), την περίοδο 2004 - 2014 φαίνεται να εισέπραξε από το Κράτος ποσό ύψους €913.416 αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια. Επίσης, το έτος 2013 ο φορολογούμενος είχε επιπλέον εισόδημα ύψους €3.600 από ενοικιαζόμενο κτίριο σε εταιρεία. Τα πιο πάνω εισοδήματα φαίνεται ότι δεν δηλώθηκαν από τον φορολογούμενο, ενώ για την περίοδο 2004 - Ιούνιο 2011, δηλαδή πριν την 1^η Ιουλίου 2011, ημερομηνία που τέθηκε σε ισχύ ο τροποποιητικός Νόμος Ν.132(Ι)/2010 για παρακράτηση της έκτακτης αμυντικής εισφοράς από ενοίκια, φαίνεται να μην έχει καταβάλει την έκτακτη εισφορά για την άμυνα από ενοίκια που εισέπραξε. Σημειώνεται ότι ο φορολογούμενος φαίνεται να απεβίωσε τον Αύγουστο του 2015, ενώ ήδη είχε αποξενώσει την περιουσία του, με αποτέλεσμα το Τμήμα να έχει απωλέσει το δικαίωμα επιβολής φορολογιών στους νόμιμους αντιπροσώπους του αποθανόντα.

Άλλη περίπτωση αφορά σε φορολογούμενο ο οποίος, σύμφωνα με το FIMAS, την περίοδο 2004 - 2014 είχε εισοδήματα από το Κράτος ύψους €385.726 καθώς και από ιδιώτες ύψους €19.990, αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια. Ωστόσο, για την ίδια περίοδο ο φορολογούμενος δήλωσε στο Τμήμα εισοδήματα από ενοίκια ποσού ύψους €66.314 ενώ εισοδήματα από ενοίκια ύψους €339.402 φαίνεται να μην δηλώθηκαν. Επίσης, φαίνεται να μην καταβλήθηκε από τον φορολογούμενο η έκτακτη εισφορά για την άμυνα από ενοίκια για τα έτη 2005 - 2009.

Αναφέρεται επίσης η περίπτωση φορολογούμενου ο οποίος, σύμφωνα με το σύστημα FIMAS του Γενικού Λογιστηρίου, φαίνεται να έχει εισπράξει τα έτη 2004 - 2014 ποσό ύψους €843.430 από το Κράτος αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια. Ωστόσο, στις δηλώσεις που υποβλήθηκαν από τον φορολογούμενο στο Τμήμα αναφορικά με την πιο πάνω περίοδο δηλώθηκαν εισοδήματα από ενοίκια συνολικού ποσού ύψους €211.341. Στο ποσό των €211.341 δεν περιλαμβάνεται η έκτακτη αμυντική εισφορά που παρακρατήθηκε από τους ενοικιαστές και αφορά στα έτη 2012 - 2014. Σημειώνεται ότι ο

φορολογούμενος φαίνεται να έχει καταβάλει έκτακτη εισφορά για την Άμυνα στο μειωμένο ποσό των ενοικίων που δηλώθηκαν και όχι στη βάση των πραγματικών ενοικίων που έχει εισπράξει.

Σύσταση: Συστήνεται η πλήρης διερεύνηση των πιο πάνω φορολογούμενων οι οποίοι δεν δηλώνουν τα εισοδήματα από ενοίκια που λαμβάνουν από το Κράτος και η επιβολή φορολογίας, όπου δυνατόν, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

(β) Πρόσωπα τα οποία δεν υποβάλλουν δηλώσεις ενώ εισπράττουν ενοίκια για κτίρια που ενοικιάζονται από το Κράτος. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις προσώπων τα οποία φαίνεται τα τελευταία χρόνια (2004 – 2014) να έχουν εισοδήματα από το Κράτος αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια, χωρίς ωστόσο να συμμορφώνονται με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, αφού δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος, σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση φορολογούμενης η οποία δεν υπόβαλε δηλώσεις για τα έτη 2012 – 2014, ενώ για την περίοδο αυτή η φορολογούμενη είχε εισοδήματα από το Κράτος αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια συνολικού ποσού ύψους €622.123.

Αναφέρεται επίσης η περίπτωση εταιρείας η οποία δεν υπόβαλε δηλώσεις για σειρά ετών και συγκεκριμένα για τα έτη 2006 - 2014. Σημειώνεται ότι κατά την περίοδο 2008 - 2014 το Κράτος κατέβαλε στην εν λόγω εταιρεία συνολικό ποσό ύψους €2.481.748 αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει την πλήρη διερεύνηση όλων των προσώπων που λαμβάνουν ενοίκια από το Κράτος. Συστήνεται επίσης, όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο συμπερίληψης ειδικής πρόνοιας στα συμβόλαια ενοικίασης κτηρίων προς το Κράτος αναφορικά με τη συμμόρφωση των συμβαλλομένων ιδιοκτητών με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

(γ) Μη αξιοποίηση στοιχείων/καταστάσεων που υποβάλλονται στο Τμήμα. Το Τμήμα φαίνεται να μην αξιοποιεί τα στοιχεία/καταστάσεις που υποβάλλονται στο λογιστήριο του Τμήματος από τα διάφορα κυβερνητικά Τμήματα και αφορούν σε ενοίκια που καταβλήθηκαν από το Κράτος καθώς και στα ποσά της έκτακτης αμυντικής εισφοράς που παρακρατήθηκαν.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα προχωρήσει, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, σε αξιοποίηση των στοιχείων/καταστάσεων που υποβάλλονται από τα διάφορα κυβερνητικά Τμήματα σε αυτό και αφορούν σε ενοίκια που καταβλήθηκαν από το Κράτος.

(δ) Πρόσωπα τα οποία δεν δηλώνουν όλα τα εισοδήματα τους από ενοικιαζόμενα κτίρια σε ιδιώτες. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις προσώπων τα οποία τα τελευταία έτη (2011 – 2013) έχουν εισοδήματα από ενοίκια, χωρίς ωστόσο να τα δηλώνουν, όπως προέκυψε από τις σχετικές δηλώσεις εισοδήματος που υποβάλλουν, με ενδεχόμενο απώλειας εσόδων του Κράτους.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση φορολογούμενου ο οποίος σύμφωνα με τις Βεβαιώσεις παρακράτησης αμυντικής εισφοράς από ενοίκια (έντυπα Ε.Πρ. 614απ) που υποβλήθηκαν στο Τμήμα τα έτη 2013 και 2012, φαίνεται να έχει εισοδήματα από ενοικιαζόμενα υποστατικά σε εταιρείες ύψους €84.000 και €144.000 αντίστοιχα, από τα οποία έχει αποκοπεί από τον ενοικιαστή έκτακτη αμυντική εισφορά. Σύμφωνα με το Σύστημα Πληροφοριών του Τμήματος, ο εν λόγω φορολογούμενος τα έτη 2013 και 2012 δήλωσε εισοδήματα από ενοίκια ύψους €3.600 και €69.073 αντίστοιχα, τα οποία είναι χαμηλότερα από τα ποσά που εισέπραξε σύμφωνα με τις Βεβαιώσεις παρακράτησης αμυντικής εισφοράς από ενοίκια.

Αναφέρεται επίσης η περίπτωση εταιρείας η οποία δεν έχει υποβάλει δηλώσεις για τα έτη 2011-2014 και, σύμφωνα με το Σύστημα Πληροφοριών του Τμήματος, τα έτη 2010, 2009 και 2008 δήλωσε εισοδήματα από ενοίκια ύψους €134.322, €174.191 και €179.558, αντίστοιχα, τα οποία είναι πολύ χαμηλότερα σε σχέση με τα ενοίκια που έχει εισπράξει το 2013. Σχετικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με τις Βεβαιώσεις παρακράτησης αμυντικής εισφοράς από ενοίκια που υποβλήθηκαν στο Τμήμα, η εν λόγω εταιρεία φαίνεται να έχει το 2013 εισόδημα από ενοικιαζόμενα υποστατικά ποσού ύψους €3.653.970. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ), τα τελευταία ακίνητα που απέκτησε η εταιρεία ήταν το έτος 2016. Η εταιρεία τον Σεπτέμβριο 2016 οφείλει καθυστερημένες φορολογίες συνολικού ύψους €238.465 πλέον τόκοι και επιβαρύνσεις €46.900.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα ζητήσει την υποβολή δηλώσεων από τους φορολογούμενους που δεν έχουν συμμορφωθεί με τη σχετική νομοθεσία και προχωρήσει στην άμεση και πλήρη διερεύνησή τους. Συστήνεται επίσης όπως εξεταστεί, μεταξύ άλλων, μέσω και των Βεβαιώσεων παρακράτησης αμυντικής εισφοράς από ενοίκια κατά πόσο υπάρχουν αδήλωτα εισοδήματα από ενοίκια, ώστε να αποφευχθεί η απώλεια εσόδων από το Κράτος.

(ε) Πρόσωπα τα οποία δεν υποβάλλουν δηλώσεις παρόλο που έχουν εισοδήματα από ενοίκια και τους αποκόπτεται η έκτακτη εισφορά για την άμυνα από τον ενοικιαστή. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις προσώπων τα οποία φαίνεται τα τελευταία χρόνια (2011 - 2013) να έχουν εισπράξει σημαντικά ποσά αναφορικά με ενοικιαζόμενα κτίρια, χωρίς ωστόσο να υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος με ενδεχόμενο να μην φορολογηθούν τα εν λόγω εισοδήματα, ή/και να καθυστερεί η επιβολή φορολογιών και είσπραξη των ανάλογων φόρων.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση εταιρείας η οποία δεν υποβόλε δηλώσεις για τα έτη 2013 και 2014, ενώ σύμφωνα με τη δήλωση εισοδήματος που υπόβαλε στο Τμήμα για το έτος 2012, στο συνολικό ποσό εισοδημάτων της συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους €1.624.961 που αφορά σε ενοίκια. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις Βεβαιώσεις Ε.Πρ. 614απ, το έτος 2013 η εν λόγω εταιρεία είχε εισόδημα από ενοίκια συνολικού ποσού ύψους €653.220 από το οποίο της έχει αποκοπεί έκτακτη αμυντική εισφορά. Αναφέρεται επίσης ότι, η συγκεκριμένη εταιρεία τον Σεπτέμβριο 2016 οφείλει καθυστερημένες φορολογίες συνολικού ποσού ύψους €5,2 εκ. περιλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος και προχωρήσει σε πλήρη φορολογική διερεύνηση ή/και επιβολή φορολογιών, όπου αυτό απαιτείται, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

(στ) Εισοδήματα από ενοικιαζόμενα διαμερίσματα σε φοιτητές πλησίον του Πανεπιστημίου Κύπρου. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις φυσικών προσώπων τα οποία φαίνεται να ενοικιάζουν υποστατικά σε φοιτητές χωρίς, ωστόσο να δηλώνουν τα εισοδήματά τους από ενοίκια με ενδεχόμενο απώλειας εσόδων για το Κράτος.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση συνταξιούχου ο οποίος στις δηλώσεις εισοδήματος που υπόβαλε στο Τμήμα για τα έτη 2013 - 2015 δήλωσε μόνο εισοδήματα από τη σύνταξη των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ενώ για το έτος 2012 δεν έχει υποβάλει δήλωση μέχρι τον Σεπτέμβριο 2016. Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, ο φορολογούμενος είναι ιδιοκτήτης 20 διαμερισμάτων που βρίσκονται σε δύο πολυκατοικίες που φαίνεται να ανεγέρθηκαν τα έτη 2008 και 2010 και τα οποία ενδεχομένως να ενοικιάζονται. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία που εξασφάλισε η Υπηρεσία μας, ο φορολογούμενος έχει εγγεγραμμένους επ'ονόματι του, μεταξύ άλλων, και δυο λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος που αφορούν σε εμπορικά υποστατικά τα οποία επίσης ενδεχομένως να ενοικιάζονται. Σχετικά αναφέρεται

ότι, σύμφωνα με ενοικιαστήριο έγγραφο που εξασφάλισε η Υπηρεσία μας αναφορικά με ένα από τα διαμερίσματα που κατέχει ο φορολογούμενος, κατά τις περιόδους 1.9.2012 - 31.3.2013 και 1.4.2013 - 31.8.2014 το συγκεκριμένο διαμέρισμα ενοικιαζόταν με μηνιαίο ενοίκιο ύψους €420 και €350, αντίστοιχα.

Άλλη περίπτωση αφορά φορολογούμενο ο οποίος στις δηλώσεις που υπόβαλε στο Τμήμα για τα έτη 2013 - 2015 δήλωσε μόνο εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες στο Δημόσιο παραλείποντας να δηλώσει τα εισοδήματά του από ενοίκια. Σχετικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, ο φορολογούμενος είναι, μεταξύ άλλων, ιδιοκτήτης έξι διαμερισμάτων για ένα από τα οποία η Υπηρεσία μας εντόπισε ενοικιαστήριο έγγραφο που αφορά στην περίοδο 1.8.2013 - 30.5.2015 με ενοίκιο ύψους €340 μηνιαίως με συμβαλλόμενους τον ίδιο ως ιδιοκτήτη και συγκεκριμένη φοιτήτρια.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα προχωρήσει σε πλήρη φορολογική διερεύνηση των πιο πάνω περιπτώσεων, συμπεριλαμβανομένης, όπου απαιτείται, εξέτασης κεφαλαιουχικής κατάστασης και επιβολή φορολογιών σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

(ζ) Μη υποβολή δηλώσεων από νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν εισοδήματα από ενοίκια για σειρά ετών. Εντοπίστηκαν νομικά πρόσωπα τα οποία, σύμφωνα με ενοικιαστήρια έγγραφα που εξασφάλισε η Υπηρεσία μας, έχουν εισοδήματα από ενοίκια και δεν υπόβαλαν δηλώσεις σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, με αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, να καθυστερεί η επιβολή φορολογίας από το Τμήμα ή/και η είσπραξη σχετικών φόρων.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα ζητήσει την προσκόμιση δηλώσεων από τις συγκεκριμένες εταιρείες και προχωρήσει σε φορολογική διερεύνησή τους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, συστήνεται όπως, μεταξύ άλλων, το Τμήμα προχωρήσει όπου δυνατόν, σε επιβολή φορολογίας κατά την κρίση του Διευθυντή με βάση το άρθρο 13 του περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμου (Ν.4/78 όπως τροποποιήθηκε).

Γενική Παρατήρηση: Σε πλείστες περιπτώσεις τα εισοδήματα από ενοίκια φυσικών και νομικών προσώπων δεν δηλώνονται στο Τμήμα ή δηλώνονται μέρος τους με σημαντική απώλεια εσόδων από το Κράτος ή/και καθυστέρηση στην επιβολή σχετικών φορολογιών, ενώ το Τμήμα φαίνεται να μην αξιοποιεί πλήρως τα εργαλεία ή/και στοιχεία που έχει στη διάθεσή του για φορολόγηση των εισοδημάτων αυτών και εφαρμογή των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας.

Γενική Σύσταση: Το Τμήμα να ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για όσα έτη δεν υποβλήθηκαν και να προχωρήσει σε πλήρη φορολογική διερεύνηση και στην επιβολή σχετικών φορολογιών. Στις περιπτώσεις όπου δεν υποβλήθηκαν δηλώσεις εισοδήματος, το Τμήμα να επιβάλει, όπου δυνατόν, φορολογίες με βάση την κρίση του Εφόρου. Συστήνεται επίσης, μεταξύ άλλων, όπως το Τμήμα αξιοποιήσει τη σχετική πληροφόρηση που του παρέχεται από άλλα κυβερνητικά Τμήματα, όσον αφορά σε ενοίκια που καταβάλλονται από το Κράτος. Περαιτέρω συστήνεται όπως το Τμήμα αξιοποιήσει κατάλληλα, πληροφόρηση για ιδιοκτήτες που λαμβάνουν ενοίκια από φοιτητές, μέσω κυβερνητικών Τμημάτων π.χ. από στοιχεία της Υπηρεσίας Φοιτητικής Μέριμνας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Υπηρεσίας Μερίμνης και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων του Υπουργείου Εσωτερικών. Συστήνεται επίσης όπως το Τμήμα εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για εντοπισμό αδήλων εισοδημάτων από φορολογούμενους περιλαμβανομένων και των αδήλων εισοδημάτων από ενοίκια και επιβάλει σχετικές φορολογίες και, όπου ενδείκνυται, εφαρμόσει τις πρόνοιες του άρθρου 49 του Νόμου 4/78 ενεργοποιώντας τη διαδικασία για επιβολή σχετικών ποινών.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι οι συγκεκριμένες περιπτώσεις θα σταλούν στα Επαρχιακά Γραφεία για φορολογική διερεύνηση ή/και έκδοση φορολογιών, όπου απαιτείται. Ανέφερε επίσης ότι γίνονται ενέργειες έτσι ώστε το Τμήμα να εξασφαλίσει στοιχεία από άλλα Κυβερνητικά Τμήματα που θα βοηθήσουν στον εντοπισμό αδήλων εισοδημάτων.

Φορολογική Διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων που ασχολούνται με υπηρεσίες κομμωτικής, αισθητικής, φυσικής ευεξίας/χαλάρωσης και μακιγιάζ. Από δειγματοληπτικό έλεγχο που διεξήχθη σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στους τομείς της κομμωτικής, αισθητικής/καλλωπισμού, φυσικής ευεξίας/χαλάρωσης (spa) και μακιγιάζ, **(α)** σε αρκετές περιπτώσεις τα πρόσωπα αυτά δεν υποβάλλουν δηλώσεις εισοδήματος ή/και φορολογικές δηλώσεις Φ.Π.Α. με ενδεχόμενο την απώλεια εσόδων του Κράτους **(β)** εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου υποβλήθηκαν δηλώσεις και ο κύκλος εργασιών που δηλώθηκε για σκοπούς φόρου εισοδήματος φαίνεται να διαφέρει από αυτόν που δηλώθηκε για σκοπούς Φ.Π.Α. **(γ)** εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου φορολογούμενοι ενέγραψαν επ' ονόματί τους κινητή ή/και ακίνητη περιουσία πριν την επαγγελματική τους δραστηριοποίηση ή/και η οποία φαίνεται να μην δικαιολογείται από τα εισοδήματά τους, γεγονός που εγείρει ερωτηματικά όσον αφορά τόσο στην πηγή χρηματοδότησης της συγκεκριμένης αγοράς όσο και στην πηγή αποπληρωμής του δανείου στις περιπτώσεις όπου η περιουσία βαρύνεται με υποθήκη **(δ)** Το Τμήμα, όσον αφορά στην άμεση φορολογία, δεν φαίνεται να προβαίνει σε πλήρη αξιοποίηση της πληροφόρησης που λαμβάνει από άλλα κυβερνητικά Τμήματα/μηχανογραφημένα συστήματα και πρωτίστως από το σύστημα Φ.Π.Α. **(ε)** σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των φορολογουμένων με τις διατάξεις της νομοθεσίας το Τμήμα φαίνεται να μην προβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις στη λήψη μέτρων όπως αυτά καθορίζονται στη νομοθεσία. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αναφέρονται:

(α) Συγκεκριμένη εταιρεία, η οποία ενεγράφη στον Έφορο Εταιρειών στις 20.1.2005, δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα έτη 2013 και 2014 και δήλωση εργοδότη για τα έτη 2011 και 2012. Σύμφωνα με τη δήλωση εισοδήματος της εταιρείας για το έτος 2012, ο κύκλος εργασιών της ανήλθε σε €551.427 (€543.181 το 2011), ενώ με βάση πληροφορίες από το Σύστημα Φ.Π.Α., που αφορούν στις δηλώσεις Φ.Π.Α. που υπέβαλε η εταιρεία για τις περιόδους 1.12.2012-30.11.2015 (3 έτη), ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ανήλθε κατά μέσο όρο σε περίπου €492.100 ετησίως.

Σχετικά αναφέρεται ότι ο αποκλειστικός μέτοχος της συγκεκριμένης εταιρείας, δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα έτη 2009-2012. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με πληροφόρηση από το σύστημα ΤΕΠ, για

τα έτη 2007-2015 το εισόδημα του φορολογούμενου από μισθωτές υπηρεσίες ανέρχεται σε €15.372 για κάθε έτος, ποσό το οποίο παρουσιάζεται και στη δήλωση που υποβλήθηκε στο Τμήμα και αφορά στο έτος 2014. Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΟΜ, ο φορολογούμενος ενέγραψε επ' ονόματι του στις 22.6.2009 και στις 28.12.2010 οχήματα μάρκας Porsche και Citroen, αντίστοιχα. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, ο φορολογούμενος έχει εγγεγραμμένο επ' ονόματι του διαμέρισμα στη Λευκωσία που αγόρασε το 2007 για €205.032, για το οποίο υπάρχουν τοποθετημένα εμπράγματα βάρη συνολικής αξίας €578.383. Αναφέρεται επίσης ότι, σύμφωνα με πληροφόρηση από το Σύστημα Πληροφοριών ΤΕΠ, ο φορολογούμενος έχει εγγεγραμμένους επ' ονόματι του δύο λογαριασμούς ηλεκτρισμού που αφορούν σε διαμέρισμα στη Λακατάμια και διαμέρισμα στην ενορία Τρυπιώτης στη Λευκωσία.

Σχετικά αναφέρεται ότι ο φορολογούμενος είναι επίσης εξ ημισείας μέτοχος σε εταιρεία η οποία συστάθηκε στις 20.1.2015, ενώ ήταν και εξ ημισείας μέτοχος σε εταιρεία η οποία ενεγράφη στο Μητρώο του Εφόρου Εταιρειών στις 29.8.2003 και διαγράφηκε στις 11.1.2016 και η οποία δεν εντοπίστηκε στο Σύστημα Πληροφοριών ΤΕΠ.

(β) Συγκεκριμένη εταιρεία, η οποία συστάθηκε το 1985, δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα έτη 2012-2014 και δήλωση εργοδότη για τα έτη 2011-2012. Με βάση τη δήλωση εισοδήματος που υποβλήθηκε για το έτος 2011, ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ανερχόταν σε €101.077 (€106.277 το 2010), ενώ τα υπόλοιπα διευθυντών και μετόχων, για την ίδια περίοδο ανέρχονταν σε €100.535 (€162.557 το 2010) πιστωτικό, που υποδηλώνει την κατάθεση μετρητών στην εταιρεία από τους διευθυντές/μετόχους. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις δηλώσεις Φ.Π.Α. που υποβλήθηκαν για την περίοδο 1.12.2011-30.11.2015 (4 έτη), ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ανήλθε κατά μέσο όρο σε περίπου €68.300 ετησίως.

Ο φορολογούμενος "Α", μέτοχος στην πιο πάνω εταιρεία (ποσοστό συμμετοχής 67%), δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα έτη 2002-2014, ενώ σύμφωνα με πληροφόρηση από το σύστημα ΤΕΠ, οι συντάξιμες απολαβές του την περίοδο 2009-2015 κυμαίνονται μεταξύ €3.300 και €7.140 ετησίως. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΟΜ, τον Μάιο 2006 και τον Απρίλιο 2010, ο φορολογούμενος ενέγραψε επ' ονόματι του οχήματα μάρκας Toyota και Saab, αντίστοιχα. Σχετικά αναφέρεται ότι, επί της ακίνητης περιουσίας του φορολογούμενου έχουν εγγραφεί, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, εμπράγματα βάρη ύψους €124.423 προς όφελος χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Η φορολογούμενη "Β", μέτοχος επίσης στην πιο πάνω εταιρεία (ποσοστό συμμετοχής 33%), δεν υπέβαλε δηλώσεις για τα έτη 2010-2014, ενώ σύμφωνα με τη δήλωση που υπέβαλε στο Τμήμα για το έτος 2009 ως μισθωτός ιδιωτικής επιχείρησης, το εισόδημά της ανέρχεται σε €6.664. Με βάση στοιχεία του ΤΚΧ, η φορολογούμενη έχει εγγεγραμμένη επ' ονόματι της ακίνητη περιουσία επί της οποίας υπάρχουν εγγεγραμμένα εμπράγματα βάρη συνολικού ποσού ύψους €436.000 περίπου.

(γ) Συγκεκριμένη εταιρεία δεν υπέβαλε δηλώσεις φόρου εισοδήματος για τα έτη 1998-2014 και δήλωση εργοδότη για τα έτη 1998-2004 και 2007-2012. Με βάση πληροφορίες από το Σύστημα Φ.Π.Α., που αφορούν στις δηλώσεις που υποβλήθηκαν για την περίοδο 1.12.2007-30.11.2012 (5 έτη), ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ανήλθε κατά μέσο όρο σε περίπου €72.150 ετησίως. Σχετικά αναφέρεται ότι η εγγραφή της συγκεκριμένη εταιρείας ακυρώθηκε από το Μητρώο Φ.Π.Α. στις 28.2.2013, ημερομηνία κατά την οποία έγινε μεταβίβαση της Δρώσας Οικονομικής Μονάδας προς συγκεκριμένο φορολογούμενο ο οποίος κατείχε το 99% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω εταιρείας.

Σχετικά αναφέρεται ότι ο φορολογούμενος στον οποίον έγινε μεταβίβαση της Δρώσας Οικονομικής Μονάδας, δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 2002, 2003, 2007-2012 και 2014-2015, ενώ σύμφωνα με τη δήλωση εισοδήματος που υποβλήθηκε στο Τμήμα και αφορά στο έτος 2013, ο κύκλος εργασιών και το φορολογητέο κέρδος ανερχόταν σε €45.000 και €14.500, αντίστοιχα. Με βάση πληροφόρηση από το Σύστημα Φ.Π.Α., ο πιο πάνω φορολογούμενος/υφπ δήλωσε συνολικό κύκλο εργασιών για την περίοδο 1.3.2013-31.12.2013, ύψους €30.000 περίπου. Επίσης, σύμφωνα με τις

φορολογικές δηλώσεις Φ.Π.Α. για τα έτη 2014 και 2015, ο κύκλος εργασιών του συγκεκριμένου υφπ ανέρχεται σε περίπου €29.000 και €21.000, αντίστοιχα.

Σύμφωνα με στοιχεία του TOM, ο συγκεκριμένος φορολογούμενος ενέγραψε επ' ονόματι του τον Νοέμβριο 2010 όχημα μάρκας Mazda, ενώ υπήρξε στο παρελθόν ο εγγεγραμμένος ιδιοκτήτης μηχανοκίνητων οχημάτων των οποίων η εγγραφή έχει ακυρωθεί. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ ο φορολογούμενος είναι, μεταξύ άλλων, ο εγγεγραμμένος ιδιοκτήτης ακινήτου στη Λευκωσία, το οποίο φαίνεται να αγόρασε το 2007 έναντι του ποσού των €136.688. Σημειώνεται ότι, όλα τα ακίνητα τα οποία ο φορολογούμενος έχει εγγεγραμμένα επ' ονόματι του συνολικής αξίας €661.500 σε τιμές 1.1.2013, είναι υποθηκευμένα προς όφελος χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για ποσό ύψους €850.000. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, ο φορολογούμενος έχει κατατεθειμένα επ' ονόματι του πωλητήρια έγγραφα που αφορούν σε 2 διαμερίσματα στη Λευκωσία που αγοράστηκαν τον Σεπτέμβριο του 2007, συνολικής αξίας €205.032.

Αναφέρεται επίσης ότι σύμφωνα με στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών, ο φορολογούμενος είναι μέτοχος ή/και διευθυντής σε δέκα άλλες εταιρείες, ενώ κατά την περίοδο 2007 - 2010 ο φορολογούμενος διετέλεσε μέτοχος ή/και διευθυντής σε άλλες εταιρείες πέραν των πιο πάνω.

(δ) Συγκεκριμένη εταιρεία, στην οποία μέτοχοι είναι η φορολογούμενη "Α" και τα παιδιά της "Β" και "Γ", είναι η ιδιοκτήτρια συγκεκριμένης εμπορικής επωνυμίας και παρέχει υπηρεσίες αισθητικής και φυσικής ευεξίας/χαλάρωσης (Spa). Σύμφωνα με πληροφόρηση από το σύστημα ΤΕΠ, τα εισοδήματα της φορολογούμενης "Α" για την περίοδο 2010 - 2015 ανέρχονταν κατά μέσο όρο σε €17.520 ετησίως, τα εισοδήματα της φορολογούμενης "Β" για την περίοδο 2009 - 2014 ανέρχονταν κατά μέσο όρο σε €12.680 ετησίως και τα εισοδήματα του φορολογούμενου "Γ" για την περίοδο 2009 - 2010 ανέρχονταν κατά μέσο όρο σε €19.240 ετησίως. Σχετικά αναφέρεται ότι οι φορολογούμενοι "Β" και "Γ" δραστηριοποιήθηκαν τον Ιούλιο 2010 και τον Ιανουάριο 2008, αντίστοιχα.

Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ καθώς και πληροφόρηση από το σύστημα ΤΕΠ, το 2000 ο φορολογούμενος "Γ" ενέγραψε επ' ονόματι του περιουσία η αξία της οποίας δηλώθηκε στο ΤΚΧ €85.430 (€48.695 σε τιμές 1.1.1980). Το 2004 οι φορολογούμενοι "Α" και "Β" ενέγραψαν επ' ονόματι τους ακίνητη περιουσία η οποία αποκτήθηκε έναντι του ποσού των €93.972. Επίσης, το 2011 οι φορολογούμενοι "Α" και "Β" και οι σύζυγοι τους εκ των οποίων ο ένας είναι συνταξιούχος, ενέγραψαν επ' ονόματι τους από 1/4 μερίδιο σε ακίνητο το οποίο αγοράστηκε έναντι του ποσού των €480.000. Επιπρόσθετα, το 2015 οι φορολογούμενοι "Α", "Β" και "Γ" ενέγραψαν επ' ονόματι τους, δυνάμει αγοράς, ακίνητο έναντι του ποσού των €175.000.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με πληροφόρηση που εξασφαλίστηκε από το ΤΚΧ και το TOM, στην ακίνητη περιουσία των φορολογούμενων "Α", "Β" και "Γ" υπάρχουν εγγεγραμμένες υποθήκες, ενώ οι φορολογούμενοι είναι εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες μηχανοκίνητων οχημάτων.

(ε) Συγκεκριμένη εταιρεία "Α", ιδιοκτήτρια εμπορικής επωνυμίας spa, δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα έτη 2007 - 2014, ενώ σύμφωνα με τις δηλώσεις που η εταιρεία υπέβαλε στο Τμήμα Φ.Π.Α, ο κύκλος εργασιών της για την περίοδο 1.12.2009 - 30.11.2015 (6 έτη) ανερχόταν κατά μέσο όρο σε περίπου €187.500 ετησίως.

Σχετικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών, μοναδικός μέτοχος της εταιρείας "Α" είναι φυσικό πρόσωπο το οποίο φαίνεται να διαμένει στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ η διεύθυνση του εγγεγραμμένου γραφείου της εταιρείας είναι στη Λεμεσό. Σημειώνεται ότι, πέραν της εταιρείας "Α" εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, 2 ακόμη εταιρείες ("Β" και "Γ") στις οποίες σύμφωνα με στοιχεία του Εφόρου Εταιρειών, μοναδικός μέτοχος φαίνεται να είναι ο ίδιος μέτοχος με την εταιρεία "Α".

(ι) Εταιρεία "Β". Η συγκεκριμένη εταιρεία καταχωρίστηκε στο σύστημα ΤΕΠ στις 20.9.2010 και μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Μάρτιος 2016) δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για οποιοδήποτε έτος. Επίσης, η εταιρεία η οποία σύμφωνα με το σύστημα Φ.Π.Α. δραστηριοποιείται στο χονδρικό εμπόριο

αρωμάτων και καλλυντικών και είναι ενεργό υπη, δεν υπέβαλε δηλώσεις που να αφορούν στην φορολογική περίοδο 1.5.2012 - 31.7.2016 με αποτέλεσμα το Τμήμα να προχωρήσει σε κατ' εκτίμηση βεβαίωση Φ.Π.Α., ενώ φαίνεται να μην επιβλήθηκε οποιαδήποτε φορολογία φόρου εισοδήματος.

Ζητήσαμε όπως διερευνηθούν οι λόγοι για τους οποίους η εταιρεία δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος και φορολογικές δηλώσεις Φ.Π.Α. στο Τμήμα, παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με τα μηχανογραφικά συστήματα του Τμήματος είναι ενεργός φορολογούμενος και παράλληλα ληφθούν τα αναγκαία μέτρα στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας.

(ii) Εταιρεία "Γ". Η συγκεκριμένη εταιρεία η οποία καταχωρίστηκε στο σύστημα ΤΕΠ στις 9.7.2007, μέχρι τον Σεπτέμβριο 2016 δεν υπέβαλε δηλώσεις εισοδήματος για τα έτη 2007 - 2014, ενώ δεν φαίνεται να έχει εγγραφεί στο Μητρώο Φ.Π.Α. Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, η εταιρεία "Γ" είναι ο εγγεγραμμένος ιδιοκτήτης συγκεκριμένου ακινήτου το οποίο αγοράστηκε το 2007, η αξία του οποίου δηλώθηκε από την εταιρεία σε €529.666 και εκτιμήθηκε από το ΤΚΧ σε €768.871 και το οποίο είναι υποθηκευμένο για συνολικό ποσό ύψους €402.501.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα ζητήσει την υποβολή δηλώσεων φόρου εισοδήματος και όπως εξεταστεί κατά πόσο η εταιρεία είχε υποχρέωση εγγραφής στο Μητρώο Φ.Π.Α.

Γενική Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα:

(α) Ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για όλα τα έτη που δεν υποβλήθηκαν, προχωρήσει σε φορολογική διερεύνηση περιλαμβανομένης της εξέτασης κεφαλαιουχικής κατάστασης, όπου αυτό απαιτείται, και στην επιβολή σχετικών φορολογιών και, για όσες περιπτώσεις ενδεχομένως να εμπίπτουν στις πρόνοιες του άρθρου 49 του Νόμου 4/78 (όπως τροποποιήθηκε), ενεργοποιήσει τη διαδικασία επιβολής ποινών που προβλέπει το άρθρο αυτό.

(β) Εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας, μεταξύ άλλων:

(i) για επιβολή φορολογίας με βάση την κρίση του Εφόρου στις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι δεν έχουν υποβάλει δήλωση εισοδήματος και

(ii) για λήψη μέτρων για επιβολή ποινών αναφορικά με τις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι υποβάλλουν ψευδή δήλωση ή/και στοιχεία προς το Τμήμα.

(γ) Αξιοποιήσει κατάλληλα την πληροφόρηση που του παρέχεται από άλλα Κυβερνητικά Τμήματα, ενώ ιδιαίτερα σημαντική για σκοπούς άμεσης φορολογίας είναι η πληροφόρηση που υπάρχει στο σύστημα Φ.Π.Α.

(δ) Εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για εντοπισμό αδήλωτων εισοδημάτων από φορολογούμενους ή/και νέων περιπτώσεων προσώπων τα οποία υπέχουν φορολογική υποχρέωση αλλά είναι άγνωστα στο Τμήμα ή/και στον Κλάδο Φόρου Εισοδήματος. Σχετική πληροφόρηση μπορεί να ληφθεί και από τους συνδέσμους κομμωτών, αισθητικών, μακιγιέρ κ.λπ αναφορικά με τα εγγεγραμμένα μέλη τους.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα προβαίνει σε ανάλυση κινδύνου για αναγνώριση οικονομικών δραστηριοτήτων ο έλεγχος των οποίων αναμένεται να οδηγήσει σε έκδοση ή και επιβολή φορολογιών και

εντάσσει στις προτεραιότητές του ελέγχους επιχειρήσεων που αναμένεται να αποφέρουν σημαντικά δημόσια έσοδα για το Κράτος. Ανέφερε επίσης ότι, στα πλαίσια της γενικότερης διαμόρφωσης της στρατηγικής συμμόρφωσης για το 2017, το Τμήμα θα αξιολογήσει τη σύσταση της Υπηρεσίας μας για διερεύνηση φυσικών και νομικών προσώπων που ασχολούνται με υπηρεσίες κομμωτικής, αισθητικής, φυσικής ευεξίας και μακιγιάζ.

Φοροεισπρακτική ικανότητα του Τμήματος και αποτελεσματικότητα των μέτρων είσπραξης. Από δειγματοληπτικό έλεγχο της φοροεισπρακτικής ικανότητας της Ομάδας Λειτουργιών Είσπραξης του Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας και της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται, σε συνεργασία με τη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης του Τμήματος, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Μη επαρκή μέτρα είσπραξης οφειλόμενων φόρων. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις για τις οποίες λήφθηκαν νομικά μέτρα (δέσμευση ακίνητης περιουσίας) τα οποία όμως φαίνεται να μην καλύπτουν το οφειλόμενο ποσό, ενώ δεν λήφθηκαν από το Τμήμα περαιτέρω μέτρα. Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ ο φορολογούμενος διαθέτει και άλλη περιουσία, το Τμήμα δεν τοποθέτησε εμπράγματο βάρος για διασφάλιση των δημοσίων εσόδων.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση φορολογούμενου ο οποίος οφείλει τρεις φορολογίες που αφορούν στα έτη 1999 και 2007 οι οποίες επιβλήθηκαν το έτος 2003 και 2011, αντίστοιχα, ενώ ο φορολογούμενος δεν έχει προβεί σε οποιοδήποτε πληρωμές από το 2003. Για τις δύο οφειλόμενες φορολογίες ύψους €606.223 (€2.487.512 με επιβαρύνσεις) το Τμήμα έχει τοποθετήσει στις 21.6.2011 εμπράγματο βάρος σε τρία μόνο από τα ακίνητα που ο φορολογούμενος έχει στην κατοχή του, στα οποία υπάρχουν εγγεγραμμένες υποθήκες συνολικού ποσού ύψους €7εκ., οι οποίες προηγούνται. Αναφέρεται επίσης ότι ο φορολογούμενος έχει στην κατοχή του άλλα ακίνητα στα οποία υπάρχουν εγγεγραμμένες υποθήκες συνολικού ποσού ύψους €3,6 εκ., οι οποίες έχουν εγγραφεί την περίοδο Ιανουαρίου 2014 - Μαΐου 2015. Επισημαίνεται ότι μέχρι την ημερομηνία ελέγχου, δεν φαίνεται να λήφθηκαν οποιαδήποτε περαιτέρω μέτρα προς είσπραξη των οφειλόμενων ποσών.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα παρακολουθεί την εγγραφή εμπράγματων βαρών επί της ακίνητης ιδιοκτησίας των οφειλετών, ώστε όπου είναι εφικτό να καλύπτεται εξ ολοκλήρου το οφειλόμενο ποσό, ενώ όπου δυνατόν να προχωρεί στη δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς με βάση το άρθρο 9B του Νόμου αρ. 31/62, όπως τροποποιήθηκε.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι η εφαρμογή του μέτρου επιβάλλεται κατά φορολογία και όχι κατά φορολογούμενο και πρόσθεσε ότι το Τμήμα εφαρμόζει πιλοτικά το μέτρο δέσμευσης και κατάσχεσης ποσού σε τραπεζικό λογαριασμό.

(β) Οφειλέτες άμεσης φορολογίας άνω των €5.000 που δεν είναι κάτοχοι ακίνητης περιουσίας. Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΕΠ όπως έχουν δηλωθεί στην Υπηρεσία μας, στην Επαρχία Λευκωσίας υπάρχουν 1040 οφειλέτες Άμεσης Φορολογίας άνω των €5.000 που δεν είναι κάτοχοι ακίνητης ιδιοκτησίας και οφείλουν συνολικό ποσό €44,3 εκ. περίπου για τους οποίους το Τμήμα εφαρμόζει, κυρίως το μέτρο της όχλησης, όπως έχουμε ενημερωθεί μετά τον Νοέμβριο 2015, για σκοπούς είσπραξης των οφειλομένων.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως στις περιπτώσεις οφειλετών που δεν είναι κάτοχοι ακίνητης ιδιοκτησίας, το Τμήμα, όπου δυνατόν, προχωρεί στη δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς με βάση το άρθρο 9B του Νόμου αρ. 31/62, όπως τροποποιήθηκε.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι όσοι από τους φορολογούμενους, με τους οποίους επικοινωνήσε το Τμήμα, δεν προσήλθαν για διευθέτηση των οφειλών τους, προωθήθηκαν στη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης για εφαρμογή των μέτρων δέσμευσης και κατάσχεσης ποσού σε τραπεζικό λογαριασμό.

(γ) Μη έγκαιρη ενημέρωση του Συστήματος για νομικά μέτρα που δεν βρίσκονται σε ισχύ/Μη λήψη νέων μέτρων. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις φορολογούμενων εναντίον των οποίων καταχωρίστηκαν αγωγές στο Δικαστήριο και αποσύρθηκαν, ενώ το Σύστημα του Τμήματος ενημερώθηκε με μεγάλη καθυστέρηση. Επίσης, εντάλματα κατάσχεσης τα οποία εκδόθηκαν πριν από αρκετά χρόνια και τα οποία αφορούν σε οφειλόμενες φορολογίες, ενώ φαίνεται να έχουν επιστραφεί στο Τμήμα ως ανεκτέλεστα, εξακολουθούν να παρουσιάζονται στην Κατάσταση Λογαριασμού του Συστήματος Πληροφοριών του Τμήματος Φορολογίας ότι είναι σε ισχύ. Ως αποτέλεσμα, το Τμήμα δεν είχε προχωρήσει στη λήψη νέων μέτρων προς είσπραξη των οφειλόμενων φόρων, με βάση τις νέες πρόνοιες του περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου του 1962 όπως τροποποιήθηκε με τον Νόμο 80(Ι)/2014 που προνοεί, μεταξύ άλλων, σε εγγραφή εμπράγματος βάρους χωρίς δικαστική διαδικασία επί της ακίνητης ιδιοκτησίας των οφειλετών και σε δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται κατατεθειμένα σε τραπεζικούς λογαριασμούς.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται η περίπτωση εταιρείας, η οποία τον Ιανουάριο 2016 όφειλε στο Τμήμα τρεις φορολογίες που αφορούν στο έτος 1999 συνολικού ποσού ύψους €5.989.570. Διαπιστώθηκε ότι στις 31.10.2013 το ένταλμα δέσμευσης είχε ήδη επιστραφεί ανεκτέλεστο στο Τμήμα, ενώ μέχρι την ημερομηνία ελέγχου (Φεβρουάριος 2016) δεν έγινε σχετική ενημέρωση του Συστήματος και δεν λήφθηκαν οποιαδήποτε περαιτέρω μέτρα.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα εντοπίσει όλες τις περιπτώσεις φορολογούμενων για τους οποίους λήφθηκαν νομικά μέτρα τα οποία ωστόσο δεν βρίσκονται σε ισχύ και προχωρήσει σε κατάλληλη ενημέρωση του μηχανογραφικού συστήματος και ταυτόχρονα στη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για είσπραξη των οφειλομένων.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι έχουν δοθεί οδηγίες στα Επαρχιακά Γραφεία για επικαιροποίηση των κωδικών λήψης δικαστικών μέτρων του συστήματος ΤΕΠ και προώθηση στη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης για λήψη εισπρακτικών μέτρων όσων υποθέσεων είτε έχει ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία είτε δεν έχει αποδώσει.

(δ) Εταιρείες Διαγραμμένες. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις εταιρειών οι οποίες ενώ είναι διαγραμμένες ή υπό εκκαθάριση στο Μητρώο του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, παρουσιάζονται στις καταστάσεις καθυστερημένων εσόδων του Τμήματος με ενδεχόμενο τα καθυστερημένα έσοδα να μην αντικατοπτρίζουν αληθινή εικόνα.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση εταιρείας η οποία τον Φεβρουάριο 2016 όφειλε στο Τμήμα συνολικό ποσό ύψους €3.443.042 και η οποία διαγράφηκε από το Μητρώο του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη στις 26.3.2004, χωρίς να ενημερωθεί το Σύστημα του Τμήματος.

Σύσταση: Συστήνεται όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο ποσά που οφείλονται από εταιρείες, οι οποίες είναι διαγραμμένες ή υπό εκκαθάριση και το Τμήμα Φορολογίας δεν μπορεί να λάβει περαιτέρω μέτρα προς είσπραξή τους, να διαχωρίζονται μέσω του μηχανογραφικού συστήματος, έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, στον βαθμό που απαιτείται, στα μη εισπράξιμα οφειλόμενα ποσά. Επιπρόσθετα, συστήνεται όπως οι φορολογίες για τις εταιρείες, επιβάλλονται έγκαιρα από το Τμήμα, έτσι ώστε να περιορίζεται ο κίνδυνος να διαγράφονται οι εταιρείες, προτού επιβληθούν οι σχετικές φορολογίες και εισπράττονται οι φόροι.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα θα εξετάσει τη σύσταση της Υπηρεσίας μας.

(ε) Αδυναμίες που αφορούν στη Βάση Δεδομένων του Συστήματος. Παρατηρήθηκαν αδυναμίες όσον αφορά στη βάση δεδομένων του Συστήματος από την οποία το Τμήμα αντλεί στοιχεία μέσω του ΤΥΠ, για την επιλογή φορολογούμενων με καθυστερημένες οφειλές με σκοπό την εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της περιουσίας τους με βάση τον τροποποιητικό Νόμο Ν.80(Ι)/2014. Συγκεκριμένα, έχει εντοπιστεί ότι σε κάποιες περιπτώσεις επιλέγηκαν φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι πτωχεύσαντες, ενώ σύμφωνα με τις παραμέτρους που έθεσε το Τμήμα θα πρέπει να εξαιρούνται. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι έχουν επιλεγεί περιπτώσεις για τις οποίες το ΤΚΧ δεν εντοπίζει καμία περιουσία ενώ, σύμφωνα με τις παραμέτρους που έθεσε το Τμήμα, επιλέγονται μόνο όσοι έχουν εγγεγραμμένη επ' ονόματι τους ακίνητη περιουσία.

Σύσταση: Συστήνεται όπως ενημερωθεί κατάλληλα η βάση δεδομένων του μηχανογραφικού συστήματος από την οποία το Τμήμα (μέσω του ΤΥΠ) αντλεί στοιχεία με σκοπό, μεταξύ άλλων, την επιλογή των φορολογούμενων για τους οποίους το Τμήμα θα αξιώνει από το ΤΚΧ την εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της περιουσίας τους.

Ο Έφορος μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι όταν διαπιστώθηκε ότι τα στοιχεία που χρησιμοποιούσε το ΤΥΠ δεν είχαν επικαιροποιηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα, έγιναν σχετικές διευθετήσεις με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούνται τώρα στοιχεία του ΤΚΧ για το 2016.

(στ) Ενημέρωση του Συστήματος για εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της περιουσίας φορολογούμενων. Παρατηρήθηκε ότι με την επιλογή των περιπτώσεων για τοποθέτηση εμπράγματος βάρους επί της περιουσίας τους, οι Καταστάσεις Λογαριασμού των φορολογούμενων που επιλέγηκαν ενημερώνονται αυτόματα και παρουσιάζουν την ένδειξη που υποδηλώνει την εγγραφή εμπράγματος βάρους στην ακίνητη περιουσία του φορολογούμενου. Ωστόσο, στις περιπτώσεις όπου το ΤΚΧ δεν προχωρήσει στην εγγραφή του εμπράγματος βάρους, στην Κατάσταση Λογαριασμού παρουσιάζεται η ένδειξη που υποδηλώνει την εγγραφή του εμπράγματος βάρους με αποτέλεσμα να δίδεται παραπλανητική εικόνα όσον αφορά στη λήψη μέτρων ή στην ανάγκη λήψης περαιτέρω μέτρων από το Τμήμα.

Σύσταση: Συστήνεται όπως μελετηθούν τρόποι κατάλληλης ενημέρωσης των Καταστάσεων Λογαριασμού των φορολογούμενων σε όλες τις περιπτώσεις τοποθέτησης εμπράγματων βαρών επί της ακίνητης ιδιοκτησίας φορολογούμενων και, όπου απαιτείται, να γίνεται εκ των υστέρων σχετικός έλεγχος για αποτελεσματική διαχείριση των καθυστερημένων εσόδων.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι για τον κατάλληλο χειρισμό του θέματος απαιτείται ανάπτυξη της τεχνικής υποδομής του συστήματος και πρόσθεσε ότι θα πραγματοποιηθούν σχετικές συναντήσεις με αρμόδιους λειτουργούς του ΤΥΠ για επίλυσή του.

(ζ) Φορολογούμενοι χωρίς ακίνητη περιουσία. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις φορολογούμενων οι οποίοι οφείλουν μεγάλα ποσά φόρου, δεν κατέχουν οποιαδήποτε περιουσία και το Τμήμα δεν έχει λάβει οποιαδήποτε νομικά ή άλλα μέτρα προς είσπραξη των οφειλόμενων φόρων πέραν της τηλεφωνικής όχλησης.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως στις περιπτώσεις αυτές το Τμήμα προχωρεί στη δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, πέραν της όχλησης.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι όσοι από τους φορολογούμενους με τους οποίους επικοινωνήσε το Τμήμα δεν προσήλθαν για διευθέτηση των οφειλών τους, προωθήθηκαν στη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης για εφαρμογή των μέτρων δέσμευσης και κατάσχεσης ποσού σε τραπεζικό λογαριασμό.

Γενική Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα αξιοποιήσει όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του για προστασία των εσόδων του Κράτους περιλαμβανομένων των νέων μέτρων είσπραξης των οφειλομένων με βάση τις πρόνοιες του περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου του 1962, όπως τροποποιήθηκε με τον Νόμο Ν.80(Ι)/2014 που προνοεί, μεταξύ άλλων, εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της ακίνητης περιουσίας χωρίς δικαστική διαδικασία και σε δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Επίσης, συστήνεται όπως για τις περιπτώσεις φορολογούμενων οι οποίοι είναι κάτοικοι εξωτερικού, εξεταστεί κατά πόσο οι πρόνοιες του περί Αμοιβαίας Συνδρομής για την Είσπραξη Απαιτήσεων Σχετικών με Φόρους, Δασμούς και Άλλα Μέτρα Νόμου του 2012 και του περί Διοικητικής Συνεργασίας στον Τομέα της Φορολογίας Νόμου του 2012, μπορούν να τύχουν εφαρμογής. Συστήνεται επίσης όπως το Τμήμα προβεί σε αξιολόγηση των μέτρων είσπραξης, της αποδοτικότητας κάθε μέτρου και γενικά των διαδικασιών που εφαρμόζονται και των ενεργειών που λαμβάνονται από το Τμήμα, για σκοπούς επίσπευσης της είσπραξης των οφειλόμενων ποσών και περιορισμό της συσσώρευσης οφειλόμενων ποσών στο μέλλον από τους φορολογούμενους.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι τα διαθέσιμα εισπρακτικά μέτρα εφαρμόζονται στα πλαίσια των δυνατοτήτων του Τμήματος, δεδομένων των προβλημάτων υποστελέχωσης και απουσίας κατάλληλων εργαλείων πληροφορικής. Ανέφερε επίσης ότι το Τμήμα αξιοποιεί τις πρόνοιες των περί Αμοιβαίας Συνδρομής για την Είσπραξη Νόμων, ως η σύσταση της Υπηρεσίας μας.

Φορολογία Ακίνητης Ιδιοκτησίας. Από δειγματοληπτικό έλεγχο στον Κλάδο Ακίνητης Ιδιοκτησίας παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Ιδιοκτήτες ακινήτων χωρίς Αριθμό Πολιτικής Ταυτότητας. Σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, τον Αύγουστο του 2015 υπήρχαν καταχωρημένα στο Μηχανογραφικό Σύστημα του Τμήματος με διακριτικό αριθμό που δεν ταυτίζεται με τον αριθμό πολιτικής ταυτότητας, αφού αυτός δεν είναι γνωστός, συνολικά 262.300 πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες σημαντικής περιουσίας στις ελεύθερες περιοχές. Σύμφωνα ωστόσο με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας ημερ. 13.1.2015, φαίνεται να υπάρχουν μόνο 36.500 περίπου περιπτώσεις προσώπων με διακριτικό αριθμό που δεν ταυτίζεται με τον αριθμό πολιτικής ταυτότητας, αφού αυτός δεν είναι γνωστός, των οποίων η συνολική αξία της ακίνητης ιδιοκτησίας, ανά περίπτωση, είναι τόσο ώστε αυτοί να υπόκεινται σε φορολογία.

Όπως μας ανέφερε ο Έφορος, η προσπάθεια του Τμήματος για εντοπισμό των ορθών ταυτοτήτων έχει αρχίσει από το 2012 και συνεχίζεται και ότι οι φορολογούμενοι με τα μεγαλύτερα ποσά έχουν εντοπιστεί και φορολογηθεί. Στη συνέχεια ανέφερε ότι το Τμήμα έχει ήδη φορολογήσει μεγάλο αριθμό ιδιοκτητών ακινήτων χωρίς αριθμό Πολιτικής Ταυτότητας, αφού αρκετοί από αυτούς έχουν ενδιαφερθεί να πληρώσουν τον φόρο τους.

(β) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου υπήρχε μεγάλη διαφορά μεταξύ της αξίας της περιουσίας σε τιμές 1.1.1980 επί της οποίας επιβλήθηκε φορολογία για το έτος 2012 ή/και προηγούμενα έτη και της αξίας επί της οποίας επιβλήθηκε φορολογία για το έτος 2013.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι για μεγάλο αριθμό ιδιοκτητών ακινήτων έχουν αναθεωρηθεί οι φορολογίες για τα έτη πριν το 2012 και πρόσθεσε ότι καθημερινά γίνονται προσπάθειες για εντοπισμό αυτών των περιπτώσεων και επιβάλλονται φορολογίες αναδρομικά.

(γ) Το Τμήμα Φορολογίας φαίνεται να μην προχώρησε σε εκτίμηση της αξίας του δικαιώματος χρήσης ακινήτου και συνεπώς δεν επέβαλε σχετικές φορολογίες στους δικαιούχους χρήσης ακίνητης ιδιοκτησίας που ανήκει στο Κράτος, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι στις περιπτώσεις όπου απαιτείται, το Τμήμα ζήτησε την υποβολή στοιχείων, ενώ για κάποιες περιπτώσεις έχουν εκδοθεί φορολογίες και άλλες βρίσκονται στο στάδιο της εξέτασης.

(δ) Διαπιστώθηκε ότι, παρόλο που σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΚΧ, φορολογούμενοι ενέγραψαν επ' ονόματι τους ακίνητη περιουσία ή/και προχώρησαν σε ανάπτυξη της περιουσίας τους και υπόκεινται σε φορολογία και για προηγούμενα έτη, εντούτοις φαίνεται ότι το Τμήμα επέβαλε φορολογία μόνο για τα πρόσφατα έτη και δεν προχώρησε σε περαιτέρω διερεύνηση και επιβολή φορολογιών και για προηγούμενα έτη.

Όπως μας ανέφερε ο Έφορος, ο Κλάδος Ακίνητης Ιδιοκτησίας προχωρεί σε εξέταση τέτοιων υποθέσεων και σε αναθεώρηση των φορολογιών για όσα χρόνια χρειάζεται.

(ε) Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας ημερ.30.9.2016, φαίνεται ότι 30 νομικά πρόσωπα που ασχολούνται με την ανάπτυξη γης, για τα οποία σχετική αναφορά έγινε στην Έκθεση μας για το 2014, όφειλαν στο Τμήμα φορολογίες ακίνητης ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων, συνολικού ποσού ύψους €12.749.794 που αφορά σε φορολογικά έτη μέχρι και το 2015, από το οποίο ποσό ύψους €10.017.511 (78,57%) αφορούσε οφειλόμενες φορολογίες για τα έτη 2013 - 2015.

(στ) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις ακινήτων σημαντικής αξίας όπου, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΚΧ που στάλθηκαν στο Τμήμα, ως ημερομηνία εκτίμησης τους αναγράφεται η 1.1.1980. Η ημερομηνία διενέργειας της εκτίμησης ενδεχομένως να πραγματοποιήθηκε πρόσφατα ή/και στα πλαίσια της νέας Γενικής Εκτίμησης. Επίσης η αξία των ακινήτων σε τιμές 1.1.1980 ενδεχομένως να υποδηλώνει ότι στο ακίνητο έχουν ανεγερθεί κτίρια τα οποία υπόκεινται σε φορολογία και για προηγούμενα έτη.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι το Τμήμα αξιοποιεί τις εκτιμήσεις του ΤΚΧ για την αγοραία αξία σε τιμές 1.1.2013 για επιβολή φορολογιών ακίνητης ιδιοκτησίας.

(ζ) Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις ακινήτων σημαντικής αξίας όπου στα στοιχεία του ΤΚΧ αναγράφονται πληροφορίες που υποδηλώνουν ότι τα εν λόγω ακίνητα υπόκειντο σε φορολογία και για προηγούμενα έτη, ενώ το Τμήμα φαίνεται να μην προχώρησε στην επιβολή φορολογιών προηγούμενων ετών.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι καθημερινά εξετάζονται τέτοιες υποθέσεις και για μεγάλο αριθμό ιδιοκτητών ακινήτων έχουν επιβληθεί αναθεωρημένες φορολογίες και για έτη πριν το 2013.

(η) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου το ΤΚΧ προχώρησε σε επανεκτίμηση ακινήτων και καθορισμό εκ νέου της αξίας τους σε τιμές 1.1.1980 χωρίς ωστόσο το Τμήμα να προχωρήσει στην επιβολή αναθεωρημένων φορολογιών επί της επανεκτιμημένης φορολογητέας αξίας.

Ο Έφορος μας ανέφερε ότι το Τμήμα, στις περιπτώσεις που έτυχε σχετικής ενημέρωσης από το ΤΚΧ, προχωρεί στην αναθεώρηση των φορολογιών για όσα χρόνια χρειάζεται.

(θ) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις ακινήτων στα οποία ενώ έχουν ανεγερθεί κτίρια/εγκαταστάσεις, στη βάση δεδομένων του μηχανογραφικού συστήματος του ΤΚΧ είναι εκτιμημένα σε τιμές 1.1.1980 ως χωράφια. Ως αποτέλεσμα, στις περιπτώσεις αυτές οι αξίες σε τιμές 1.1.1980 που στάλθηκαν από το ΤΚΧ

στο Τμήμα Φορολογίας, δεν συμπεριλαμβάνουν την αξία των κτιρίων/εγκαταστάσεων με επακόλουθο την επιβολή φορολογίας σε χαμηλότερη φορολογητέα αξία και την απώλεια εσόδων για το Κράτος.

Όπως μας ανέφερε ο Έφορος, το Τμήμα έχει προχωρήσει σε αναθεώρηση φορολογιών για μεγάλο αριθμό τέτοιων υποθέσεων και συνεχίζει να εργάζεται καθημερινά στο θέμα αυτό.

(ι) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στην τουριστική βιομηχανία και οι οποίοι είναι οι εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες ακινήτων με την περιγραφή «χωράφι» στην Επαρχία Αμμοχώστου. Ωστόσο, η αξία των εν λόγω τεμαχίων σε τιμές 1.1.1980, όπως αυτή αναγράφεται στα στοιχεία του ΤΚΧ, υποδηλώνει την ύπαρξη κτιρίων, ενδεχομένως ξενοδοχειακών μονάδων, επί της αξίας των οποίων το Τμήμα φαίνεται να μην επέβαλε φορολογίες για προηγούμενα έτη.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα έχει ήδη επιβάλει φορολογίες για τα έτη 2013 και μετά, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΤΚΧ που περιλαμβάνουν και τα κτίρια.

Ενδεικτικά παραδείγματα των πιο πάνω για τα οποία αναμένεται από το Τμήμα να πληροφορήσει την Υπηρεσία μας για τις οποιεσδήποτε ενέργειες του Τμήματος αναφέρονται πιο κάτω:

(i) Σε εταιρεία ιδιοκτήτρια ξενοδοχείου και συγκροτήματος τουριστικών διαμερισμάτων στον Πρωταρά, για το έτος 2013 επιβλήθηκε φορολογία σε αξία περιουσίας ύψους €3.622.235 σε τιμές 1.1.1980, ενώ για το έτος 2012 επιβλήθηκε φορολογία σε αξία €387.243, δηλαδή σε μειωμένη αξία κατά €3.234.992. Σημειώνεται ότι το 2011 έγινε σχετική αναφορά στο Τμήμα από την Υπηρεσία μας αναφορικά με την αξία της περιουσίας της εταιρείας.

(ii) Συγκεκριμένη εταιρεία, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΚΧ που στάλθηκαν στο Τμήμα, είναι εγγεγραμμένη ιδιοκτήτρια δώδεκα τεμαχίων στην Αγ. Νάπα. Η αξία των έντεκα ακινήτων εκτιμήθηκε στις 13.5.2002 σε τιμές 1.1.1980 στο συνολικό ποσό των €4.102.345. Ωστόσο, για τα έτη 2002–2012 το Τμήμα επέβαλε φορολογίες σε ακίνητη ιδιοκτησία αξίας €546.325 αντί €4.102.345, με αποτέλεσμα υπολογιζόμενη απώλεια φόρου συνολικού ποσού €168.000 περίπου.

(iii) Συγκεκριμένη εταιρεία στις 14.5.1997 ενέγραψε επ' ονόματι της χωράφι το οποίο υπόκειται σε φορολογία από το φορολογικό έτος 1998. Για τα έτη 1998 - 2012 το Τμήμα επέβαλε φορολογίες ακίνητης ιδιοκτησίας σε αξία ύψους €205.032 σε τιμές 1.1.1980, ενώ κατά τη διενέργεια εκτίμησης που έγινε σε τιμές 1.1.1980 η αξία του ακινήτου εκτιμήθηκε σε €4.271.503, αξία στην οποία επιβλήθηκε φορολογία μόνο για τα έτη 2013 - 2016.

(iv) Συγκεκριμένη εταιρεία στις 5.10.2007 ενέγραψε επ' ονόματι της χωράφι η αξία του οποίου εκτιμήθηκε στις 12.1.1998 σε τιμές 1.1.1980 €4.442.363. Το Τμήμα φαίνεται να μην επέβαλε φορολογίες σε μέρος της περιουσίας της για τα έτη 2008 - 2012 με αποτέλεσμα την ελάχιστη απώλεια εσόδων ύψους €65.500 περίπου. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, στο υπό αναφορά χωράφι φαίνεται να ανεγέρθηκε ξενοδοχείο πολυτελείας, εμπορικό κέντρο και συγκρότημα γραφείων.

(v) Συγκεκριμένη εταιρεία είναι ο εγγεγραμμένος ιδιοκτήτης τεμαχίου το οποίο βρίσκεται πολύ κοντά σε κεντρική παραλία στην Αγ. Νάπα. Το ακίνητο αποκτήθηκε από την εταιρεία το 1994 και η αξία του σε τιμές 1.1.1980, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ, ανέρχεται σε €2.135.751. Σημειώνεται ότι Τμήμα επέβαλε φορολογίες μόνο για τα έτη 2012 - 2016.

Επισημαίνεται ότι για τις πιο πάνω περιπτώσεις μέχρι τον Σεπτέμβριο 2016, σύμφωνα με στοιχεία από το μηχανογραφικό σύστημα του Τμήματος, δεν φαίνεται να επιβλήθηκαν οποιεσδήποτε φορολογίες/αναθεωρημένες φορολογίες από το Τμήμα.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι η εξέταση των περιπτώσεων (i), (ii) και (v) αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι 31.12.2016, ενώ για τις περιπτώσεις (iii) και (iv) έχουν ήδη επιβληθεί αναθεωρημένες φορολογίες.

Γενική Παρατήρηση: Το Τμήμα έχει προχωρήσει σε μερική και όχι καθολική αξιοποίηση των στοιχείων που εξασφάλισε από το ΤΚΧ για σκοπούς επιβολής φορολογίας ακίνητης ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, πέραν

των φορολογιών που επιβλήθηκαν για τα έτη 2013 και 2014, το Τμήμα φαίνεται να μην έχει αξιοποιήσει πλήρως, τουλάχιστο στο παρόν στάδιο, την πληροφόρηση που κατέχει αναφορικά με ακίνητη ιδιοκτησία που αφορά σε προηγούμενα έτη και σε αρκετές περιπτώσεις που φαίνεται να προκύπτει φόρος, το Τμήμα δεν έχει επιβάλει σχετικές φορολογίες προηγούμενων ετών με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων.

Σύσταση: Το Τμήμα να αξιοποιήσει πλήρως τα στοιχεία του ΤΚΧ που κατέχει, με σκοπό την επιβολή φορολογιών ακίνητης ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας, για δίκαιη κατανομή βαρών και ταυτόχρονα την αύξηση των δημοσίων εσόδων. Συστήνεται επίσης όπως το Τμήμα προχωρήσει στην υιοθέτηση μηχανισμών κατάλληλης αξιοποίησης των στοιχείων και πληροφοριών που αποστέλλονται από την Υπηρεσία μας προς το Τμήμα προς όφελος του Κράτους και να συνεχίσει να καταβάλλει προσπάθεια για επιβολή φορολογιών, όπου απαιτείται.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι υπάρχει καθυστέρηση στην επιβολή και είσπραξη φόρου αλλά όχι απώλεια καθώς ο φόρος δεν παραγράφεται και είναι εισπρακτέος, το αργότερο όταν ο φορολογούμενος θελήσει να μεταβιβάσει οποιοδήποτε μέρος της ακίνητης περιουσίας του. Ανέφερε επίσης ότι τα στοιχεία που υπάρχουν ενώπιον του Τμήματος δεν μπορούν να αξιοποιηθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα εάν δεν ενισχυθεί το Τμήμα με επιπρόσθετο προσωπικό. Η Υπηρεσία μας δεν συμμερίζεται τη θέση αυτή και θεωρεί ότι η καθυστέρηση στην επιβολή και είσπραξη φόρου δημιουργεί κινδύνους για απώλεια δημοσίων εσόδων.

Φορολογική Διερεύνηση Διαιτητών ή/και Παρατηρητών Διαιτησίας σε αγώνες Ποδοσφαίρου.

Από δειγματοληπτικό έλεγχο αναφορικά με φυσικά πρόσωπα που ασκούν το επάγγελμα του Διαιτητή/Βοηθού Διαιτητή Ποδοσφαίρου παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις Διαιτητών/Βοηθών Διαιτητών οι οποίοι την περίοδο 2007 - 2014, φαίνεται να πραγματοποιήσαν διαιτησίες τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, χωρίς να δηλώνουν τα εισοδήματά τους από διαιτησία και συνεπώς δεν τους επιβλήθηκε σχετικός φόρος. Σχετικά αναφέρεται ότι 14 συγκεκριμένοι Διαιτητές/Βοηθοί Διαιτητές, οι οποίοι κατατάσσονται στην κατηγορία Elite της διαιτησίας, σύμφωνα με στοιχεία που εντόπισε η Υπηρεσία μας, διαιτήτευσαν από 84 - 171 αγώνες (έκαστος πλην ενός) στην Κύπρο και στο εξωτερικό, χωρίς ωστόσο να δηλώσουν στο Τμήμα εισοδήματα από διαιτησία. Σημειώνεται ότι οι ποδοσφαιρικοί αγώνες στους οποίους διαιτήτευσαν οι συγκεκριμένοι Διαιτητές/Βοηθοί Διαιτητές ενδέχεται να είναι πολύ περισσότεροι αφού ο έλεγχος περιορίστηκε στους αγώνες πρωταθλήματος Κύπρου Α΄ Κατηγορίας και Κυπέλου και αγώνες Ευρωπαϊκών και άλλων διοργανώσεων.

(β) Τα εισοδήματα που φαίνεται να έλαβαν για την περίοδο 2013 - 2014, 14 συγκεκριμένοι Διαιτητές/Βοηθοί Διαιτητές που κατατάσσονται στην κατηγορία Elite, ανέρχονται σύμφωνα με υπολογισμούς της Υπηρεσίας μας, συνολικά σε περίπου €470.000 ή κατά μέσο όρο €16.800 για κάθε έτος, κάθε Διαιτητής/Βοηθός Διαιτητής. Κατά συνέπεια, το συνολικό εισόδημα για όλους τους 42 Διαιτητές/Βοηθοί Διαιτητές που ανήκουν στην κατηγορία Elite και διαιτήτευσαν αγώνες στην περίοδο 2013 - 2014 υπολογίζεται πέραν του ποσού του €1,4 εκ. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των Διαιτητών/Βοηθών Διαιτητών (306 την περίοδο 2013 - 2014), το ύψος των εισοδημάτων που φαίνεται να λαμβάνουν (πέραν του €1,4 εκ. για τους 42 Διαιτητές/Βοηθούς Διαιτητές) και του γεγονότος ότι φαίνεται να μην δηλώνονται τα εισοδήματα από διαιτησία, η απώλεια εσόδων του Κράτους εδώ και αρκετά χρόνια είναι σημαντική.

(γ) Εντοπίστηκαν Διαιτητές που σταμάτησαν να διαιτητεύουν και οι οποίοι δεν δήλωναν τα εισοδήματα από διαιτησία, ενώ φαίνεται ότι Διαιτητές που σταματούν τη διαιτησία συνεχίζουν σε ορισμένες

περιπτώσεις ως Παρατηρητές Διαιτησίας σε αγώνες ποδοσφαίρου εξακολουθώντας να μην δηλώνουν τα εισοδήματά τους.

Ενδεικτικά παραδείγματα των πιο πάνω αναφέρονται:

(α) Συγκεκριμένος Διαιτητής φαίνεται να μην έχει υποβάλει στο Τμήμα δηλώσεις εισοδήματος, ενώ με βάση πληροφορίες από τον Έφορο Εταιρειών, την περίοδο 2002 - 2005 διετέλεσε μέτοχος και Διευθυντής εταιρείας που ασχολείται με το ποδόσφαιρο. Επίσης από τον Ιούλιο του 2014 είναι Διευθυντής και Γραμματέας άλλης εταιρείας ενώ φαίνεται να είναι και ιδιοκτήτης εμπορικής επιχείρησης (εστιατορίου) στην Ελλάδα. Ο εν λόγω Διαιτητής είναι ιδιοκτήτης τριών οχημάτων εκ των οποίων τα 2 θεωρούνται πολυτελείας.

(β) Άλλη περίπτωση αφορά σε Διαιτητή ο οποίος σε συμπληρωματικές δηλώσεις εισοδήματος που υπόβαλε στο Τμήμα δήλωσε εισοδήματα από διαιτησία για τα έτη 2006 - 2012 τα οποία ωστόσο δεν φαίνεται να είναι ορθά ή/και πλήρη αφού παρέλειψε να δηλώσει (i) όλα τα εισοδήματα διαιτησίας που παρουσιάζονται στις "Κάρτες Διαιτητή" της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ) που επισύναψε στις εν λόγω δηλώσεις και (ii) τα εισοδήματα από αγώνες που διαιτητεύσε στο εξωτερικό (για τα έτη 2010 - 2014 η Υπηρεσία μας εντόπισε 23 τουλάχιστο αγώνες) ή/και άλλα ποσά που ενδεχομένως να του καταβλήθηκαν.

(γ) Στις δηλώσεις εισοδήματος συγκεκριμένου φορολογούμενου που υποβλήθηκαν στο Τμήμα για την περίοδο 2006 - 2013 δεν δηλώθηκαν οποιαδήποτε εισοδήματα από αγώνες ποδοσφαίρου ενώ σύμφωνα με πληροφόρηση από το διαδίκτυο, μέχρι το 2009 το εν λόγω πρόσωπο διαιτητεύε αγώνες ποδοσφαίρου στην Κύπρο και στο εξωτερικό και από το 2010 είναι Παρατηρητής Διαιτησίας.

Γενικές Συστάσεις: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα:

(i) Εξασφαλίσει σχετικά στοιχεία για όλους τους Διαιτητές/Βοηθούς Διαιτητές (νυν και πρώην) αλλά και Παρατηρητές Διαιτησίας και προχωρήσει σε φορολογική διερεύνησή τους. Επίσης, στις περιπτώσεις που ενδείκνυται, σύμφωνα με τη νομοθεσία, να επιβληθεί φορολογία κατά την κρίση του Εφόρου.

(ii) Εξασφαλίσει από τις αρμόδιες Κυπριακές Ομοσπονδίες/Συνδέσμους Διαιτητών σχετικά στοιχεία και για Διαιτητές άλλων αθλημάτων και προχωρήσει στην αξιολόγησή τους για εντοπισμό τυχόν αδήλωτων εισοδημάτων.

(iii) Αξιοποιήσει το διαδίκτυο για άντληση πληροφόρησης σχετικά με Διαιτητές/Βοηθούς Διαιτητές/ Παρατηρητές Διαιτησίας και τους σχετικούς αγώνες που διαιτητεύουν τόσο στην Κύπρο όσο και στο Εξωτερικό.

Τον Μάιο του 2016 ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι για όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην Έκθεση έχουν εντοπιστεί τα εισοδήματα των ετών 2009 - 2014 και επιβλήθηκαν φορολογίες για τα φορολογικά έτη 2009 και 2010. Ανέφερε επίσης ότι για το έτος 2009 υποβλήθηκαν ενστάσεις που αφορούν στο ποσοστό έκπτωσης για έξοδα που έγιναν για κτήση του εισοδήματος και πρόσθεσε ότι άρχισε η επεξεργασία των δεδομένων για την εξεύρεση συμβιβαστικής πρότασης.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα έχει εξασφαλίσει στοιχεία για όλους τους Διαιτητές/Βοηθούς Διαιτητές (νυν και πρώην) αλλά και Παρατηρητές Διαιτησίας, από αρμόδιες Κυπριακές Ομοσπονδίες. Ανέφερε επίσης ότι γίνεται αξιολόγηση των στοιχείων και θα επιβληθεί φορολογία όπου ενδείκνυται σύμφωνα με τη νομοθεσία, κατά την κρίση του Εφόρου, εντός του 2016.

Φορολογική Διερεύνηση φυσικών προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες στις παραλίες. Από δειγματοληπτικό έλεγχο σε φυσικά πρόσωπα που εξασφάλισαν άδεια από τον Δήμο Αγ. Νάπας για την παροχή υπηρεσιών στις παραλίες, ο οποίος διεξήχθη με την προϋπόθεση ότι όλες οι ομπρέλες και τα κρεβατάκια που είναι διαθέσιμα στις παραλίες της Αγίας Νάπας ενοικιάζονται με τα ανώτατα δικαιώματα που καθορίζονται στην ΚΔΠ257/2008 και ότι αυτά ενοικιάζονται τουλάχιστον μια φορά την ημέρα για 3 καλοκαιρινούς μήνες, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις αυτοεργοδοτούμενων για τους οποίους το Τμήμα δεν φαίνεται να ζήτησε από τους φορολογούμενους την υποβολή Κατάστασης Κεφαλαίου που αφορά σε πρόσφατα έτη.

(β) Το Τμήμα δεν φαίνεται να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ικανοποιητική παρακολούθηση αναφορικά με την εξέλιξη των υποθέσεων των φορολογουμένων.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται φορολογούμενος στον οποίο κατά το 2012 παραχωρήθηκε άδεια για την ενοίκιαση για 50 κρεβατάκια και 25 ομπρέλες θαλάσσης από την οποία, σύμφωνα με υπολογισμούς της Υπηρεσίας μας, προέκυψε κύκλος εργασιών τουλάχιστο €17.000 περίπου.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις εισοδήματος που ο φορολογούμενος υπόβαλε στο Τμήμα για το έτος 2012, ο κύκλος εργασιών του ανερχόταν σε €20.556, ενώ τα εισοδήματά του για τα έτη 2009 - 2012, όπως αυτά δηλώθηκαν από τον ίδιο, δεν υπόκεινται σε φορολογία. Σημειώνεται ότι τα εισοδήματα της συζύγου του όπως αυτά δηλώθηκαν στο Τμήμα είναι μηδέν. Στις 13.1.2014 το Τμήμα ζήτησε την υποβολή Κατάστασης Κεφαλαίου για την περίοδο 1.1.2003 - 31.12.2011. Σχετικά αναφέρεται ότι από την εξέταση Κατάστασης Κεφαλαίου για την περίοδο 1992 - 2002 προέκυψε αδήλωτο εισόδημα ύψους €649.268 το οποίο φορολογήθηκε με βάση τις διατάξεις των σχετικών νομοθεσιών.

Σύμφωνα με στοιχεία που εξασφαλίστηκαν μέσω του Συστήματος ΤΕΠ, ο φορολογούμενος και η σύζυγος του το 2009 ενέγραψαν επ' ονόματι τους χωράφι στην Επαρχία Αμμοχώστου αξίας €250.000, ενώ ο φορολογούμενος έχει επ' ονόματι του τρεις λογαριασμούς ηλεκτρισμού που εμπίπτουν στην κατηγορία "Εμπορικό" και βρίσκονται στην Αγ. Νάπα. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του ΤΟΜ τον Απρίλιο του 2012 ο φορολογούμενος ενέγραψε επ' ονόματι του μεταχειρισμένο αυτοκίνητο μάρκας BMW (2900cc).

Ζητήσαμε να ενημερωθούμε αναφορικά με τα αποτελέσματα της εξέτασης της Κατάστασης Κεφαλαίου για την περίοδο 2003 - 2011.

Όπως έχουμε πληροφορηθεί από το Τμήμα, η Κεφαλαιουχική Κατάσταση υποβλήθηκε στις 22.2.2016 και αναμένεται η εξέτάσή της.

Γενική Σύσταση: Το Τμήμα να εξασφαλίσει από τα Δημαρχεία, τα οποία διαχειρίζονται παραλίες για λουόμενους, τις άδειες που παραχωρούνται για την ενοίκιαση για κρεβατάκια και ομπρέλες θαλάσσης, καθώς και τις άδειες που παραχωρούνται για την παροχή διευκολύνσεων με πλωτά μέσα και να προχωρήσει στη φορολογική διερεύνηση όλων των προσώπων που εξασφάλισαν άδειες.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι δόθηκαν οδηγίες για εξασφάλιση των σχετικών αδειών που παραχωρούνται από τα Δημαρχεία και καταρτισμό στοχευμένου προγράμματος ελέγχου των προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες στις παραλίες χρησιμοποιώντας τη μέθοδο ανάλυσης κινδύνου.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι για συγκεκριμένους φορολογούμενους ζητήθηκε κατάσταση κεφαλαίου και για όσους δεν συμμορφώθηκαν στάλθηκαν για ποινική δίωξη, ενώ σε άλλη περίπτωση έγινε διευθέτηση με βάση τα ευρήματα ελέγχου του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Φορολογική Διερεύνηση πρωτοφειλετών δανείων που σχετίζονται με εγγεγραμμένες Υποθήκες στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Από δειγματοληπτικό έλεγχο στα Επαρχιακά Γραφεία Φόρου

Εισοδήματος Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας για τους πρωτοφειλέτες δανείων παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Εντοπίστηκαν φυσικά πρόσωπα τα οποία, σύμφωνα με τα «Έγγραφα Υποθήκης», είναι πρωτοφειλέτες σε δάνεια και στις πλείστες των περιπτώσεων η υποθήκη είναι ταυτόχρονη με τη μεταβίβαση ακινήτου, επ' ονόματι τους. Τα εν λόγω πρόσωπα είναι άγνωστα στον Κλάδο Φόρου Εισοδήματος, δεν υποβάλλουν δηλώσεις και συνεπώς δεν τους επιβάλλεται οποιοσδήποτε φόρος εισοδήματος ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις τα άτομα αυτά έχουν εγγράψει επ' ονόματι τους και μηχανοκίνητο όχημα.

(β) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις φορολογουμένων – πρωτοφειλετών δανείων οι οποίοι μέχρι πρόσφατα ήταν άγνωστοι στο Σύστημα ΤΕΠ, δεν υπέβαλλαν δηλώσεις και συνεπώς δεν τους επιβλήθηκε οποιοσδήποτε φόρος εισοδήματος. Η καταχώρησή τους στο Σύστημα ΤΕΠ ενδεχομένως να έγινε από το Τμήμα για σκοπούς επιβολής φορολογίας ακίνητης ιδιοκτησίας.

(γ) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου ενώ στα έγγραφα που κατατέθηκαν στο ΤΚΧ αναγράφονται τα στοιχεία των ενυπόθηκων οφειλετών ή/και των χρεωστών του δανείου, εντούτοις δεν προσδιορίζονται τα στοιχεία των πρωτοφειλετών, οι οποίοι ενδεχομένως να έχουν εισοδήματα, που υπόκεινται σε φορολογία και είναι άγνωστοι στο Τμήμα.

(δ) Εντοπίστηκαν άτομα πρωτοφειλέτες δανείων που σχετίζονται με εγγεγραμμένες υποθήκες στο ΤΚΧ, τα οποία δεν υπέβαλλαν δηλώσεις εισοδήματος για ένα ή και περισσότερα έτη, με αποτέλεσμα να μην τους επιβληθεί φορολογία και χωρίς το Τμήμα να ζητήσει την υποβολή δήλωσης.

(ε) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου το Τμήμα καθυστερεί σημαντικά την εξέταση Καταστάσεων Κεφαλαίου που υποβλήθηκαν στο Τμήμα από πρόσωπα που είναι πρωτοφειλέτες δανείων και αφορούν σε προηγούμενα έτη.

(στ) Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι προχώρησαν στην εγγραφή υποθήκης στην οποία είναι πρωτοφειλέτες ή/και στην εγγραφή επ' ονόματι τους ακίνητης περιουσίας η αξία της οποίας δεν συνάδει με τα δηλωμένα εισοδήματά τους. Επίσης εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι ενέγραψαν επ' ονόματι τους ακίνητη περιουσία την οποία απέκτησαν πριν την ημερομηνία επαγγελματικής δραστηριοποίησης τους γεγονός που εγείρει ερωτηματικά αναφορικά με την πηγή χρηματοδότησης της.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα προβληματικών περιπτώσεων καταγράφηκαν σε προηγούμενες Εκθέσεις μας. Σχετικά αναφέρεται ότι όλες οι περιπτώσεις που αναφέρονται στις Εκθέσεις μας παρακολουθούνται από την Υπηρεσία μας μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασής τους από το Τμήμα.

Συστάσεις: Συστήνεται όπως το Τμήμα:

- (i)** Ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος για όλα τα έτη για τα οποία δεν υποβλήθηκαν και προχωρήσει σε πλήρη φορολογική διερεύνηση και στην επιβολή σχετικών φορολογιών.
- (ii)** Εφαρμόσει τις πρόνοιες της νομοθεσίας για (α) επιβολή φορολογίας με βάση την κρίση του Εφόρου στις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι δεν έχουν υποβάλει δήλωση εισοδήματος (β) αύξηση του χρονικού περιθωρίου φορολόγησης από έξι σε δώδεκα έτη σε περιπτώσεις όπου επιβλήθηκε λιγότερος φόρος λόγω εσκεμμένης παράλειψης ή δόλου (γ) λήψη μέτρων για επιβολή ποινών αναφορικά με τις περιπτώσεις όπου οι φορολογούμενοι υποβάλλουν ψευδή δήλωση.
- (iii)** Εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για εντοπισμό νέων περιπτώσεων προσώπων τα οποία υπέχουν φορολογική υποχρέωση αλλά είναι άγνωστα στο Τμήμα.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε για τις ενέργειες του Τμήματος και ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι το Τμήμα ζήτησε την υποβολή δηλώσεων ή/και καταστάσεων περιουσίας και σημείωσε ότι, σε κάποιες περιπτώσεις, έγινε επιβολή φορολογιών ή/και αναθεωρημένων φορολογιών με βάση τα στοιχεία που υπήρχαν ενώπιον του ενώ σε κάποιες άλλες καταχωρήθηκαν ποινικές διώξεις λόγω άρνησης υποβολής στοιχείων στο Τμήμα.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι, με την ενοποίηση των Φορολογικών Αρχών οι ακολουθούμενες διαδικασίες θα διαμορφωθούν με στόχο τη συνεχή εστίαση στην αποτελεσματικότητα του Τμήματος και ανέφερε ότι η μετάβαση από το σύστημα βεβαίωσης φορολογίας στο σύστημα αυτοφορολογίας θα βελτιώσει την αποδοτικότητα του Τμήματος. Ανέφερε επίσης ότι η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνου και η Μονάδα Φορολογικού Ελέγχου συμβάλλουν στον εντοπισμό νέων προσώπων που είναι άγνωστα στο Τμήμα και στη βελτίωση των διαδικασιών για πάταξη της φοροδιαφυγής.

Τον Μάιο του 2016 ο Έφορος μάς πληροφόρησε επίσης ότι το Τμήμα απέστειλε σχετικές επιστολές σε διάφορους οργανισμούς για εντοπισμό νέων φορολογουμένων και διεύρυνση της φορολογικής βάσης.

Ο Έφορος μάς ανέφερε επίσης ότι το Τμήμα εξακολουθεί να αξιοποιεί στοιχεία που έχει στην κατοχή του και σε αρκετές περιπτώσεις έχει προβεί σε επιβολή/αναθεώρηση φορολογιών. Πρόσθεσε επίσης ότι σε πολλές περιπτώσεις, η καθυστέρηση στην εξέταση των Καταστάσεων Κεφαλαίου δεν προκύπτει λόγω υπαιτιότητας του Τμήματος, αλλά οφείλεται στο γεγονός ότι οι φορολογούμενοι ή/και αντιπρόσωποι τους αρνούνται, αμελούν ή παραλείπουν να προσκομίσουν τα στοιχεία και τις πληροφορίες εντός των χρονικών περιθωρίων που τίθενται.

Φορολογική διερεύνηση ατόμων που εξασκούν το ιατρικό επάγγελμα και ατόμων εγγεγραμμένων στο Ταμείο Συντάξεως Δικηγόρων. Από δειγματοληπτικό έλεγχο στα Επαρχιακά Γραφεία Φόρου Εισοδήματος παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Εντοπίστηκαν φυσικά πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να εξασκούν το ιατρικό ή το δικηγορικό επάγγελμα ή/και έχουν δραστηριοποιηθεί επαγγελματικά εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα και είναι άγνωστα στον Κλάδο Φόρου Εισοδήματος, δεν υποβάλλουν δηλώσεις και συνεπώς δεν τους επιβάλλεται οποιοσδήποτε φόρος εισοδήματος.

(β) Αρκετά πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να εξασκούν το ιατρικό ή το δικηγορικό επάγγελμα, δεν υπέβαλαν δηλώσεις εισοδήματος για ένα ή και περισσότερα έτη και το Τμήμα δεν επέβαλε φορολογίες για τα εν λόγω έτη παρά τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας. Διαπιστώθηκε ότι σε περιπτώσεις όπου το Τμήμα ζήτησε την υποβολή δήλωσης και οι φορολογούμενοι δεν συμμορφώθηκαν με το αίτημα, το Τμήμα φαίνεται να μην έχει προχωρήσει στην έγκαιρη λήψη νομικών μέτρων εναντίον τους. Επίσης εντοπίστηκαν περιπτώσεις για τις οποίες το Τμήμα δεν ζήτησε την υποβολή κατάστασης κεφαλαίου σύμφωνα με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα προβληματικών περιπτώσεων καταγράφηκαν σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, τα οποία παρακολουθούνται από την Υπηρεσία μας μέχρι την ολοκλήρωση της εξέτασής τους από το Τμήμα.

Η Υπηρεσία μας σύστησε, μεταξύ άλλων, όπως το Τμήμα ζητήσει την υποβολή δηλώσεων εισοδήματος ή/και κατάστασης κεφαλαίου και διερευνήσει την πιθανότητα ύπαρξης αδήλωτων εισοδημάτων. Για κάποιες περιπτώσεις η Υπηρεσία μας σύστησε τη διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας για προσδιορισμό των πραγματικών εισοδημάτων των φορολογουμένων.

Σύσταση: Η φορολογική διερεύνηση να ολοκληρωθεί το ταχύτερο δυνατό.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα προχώρησε στην επιβολή φορολογιών ή/και αναθεωρημένων φορολογιών με βάση τα στοιχεία που υπήρχαν ενώπιον του και πρόσθεσε ότι η εξέταση για ολοκλήρωση όλων των υποθέσεων συνεχίζεται.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι η εξέταση ατόμων που εξασκούν το ιατρικό επάγγελμα συνεχίζεται, ενώ άρχισε η διερεύνηση ατόμων εγγεγραμμένων στο Ταμείο Συντάξεως Δικηγόρων. Ανέφερε επίσης ότι ζητήθηκε η υποβολή δηλώσεων εισοδήματος και κεφαλαιουχικών καταστάσεων ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις λήφθηκαν νομικά μέτρα.

Φορολογία επαγγελματιών/καλλιτεχνών. Σύμφωνα με το άρθρο 23 του περί Φορολογίας Εισοδήματος Νόμου, το ακαθάριστο εισόδημα που αποκτά οποιοδήποτε άτομο το οποίο δεν είναι κάτοικος στη Δημοκρατία, από την άσκηση στη Δημοκρατία οποιουδήποτε επαγγέλματος ή αμοιβή προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες ψυχαγωγίας στο κοινό, υπόκειται σε φορολογία με συντελεστή 10%. Από έλεγχο στον Κλάδο Φορολογίας επαγγελματιών/καλλιτεχνών είχαμε εντοπίσει μεγάλο αριθμό προβληματικών περιπτώσεων τις οποίες καταγράψαμε σε προηγούμενες εκθέσεις μας. Σχετικά αναφέρεται:

(α) Δηλώθηκαν ή/και εντοπίστηκαν από το Τμήμα 261 από τις 477 παραστάσεις/εκδηλώσεις (46 πραγματοποιήθηκαν από Δήμους και Κοινοτικά Συμβούλια) που εντόπισε η Υπηρεσία μας ότι πραγματοποιήθηκαν το 2013 ενώ το Τμήμα φορολόγησε μόνο 89 περιπτώσεις, με αποτέλεσμα τη σημαντική απώλεια κρατικών εσόδων.

(β) Όπως εντόπισε η Υπηρεσία μας, κατά την τελευταία πενταετία προβλήθηκαν από τα κυπριακά κανάλια επτά τηλεοπτικές σειρές στις οποίες συμμετείχαν 30 ελλαδίτες ηθοποιοί ενώ κατά την περίοδο 2011 – 2013 πέραν των 20 ελλαδιτών καλλιτεχνών συμμετείχαν σε επτά τηλεοπτικά προγράμματα που προβλήθηκαν από τα κυπριακά κανάλια.

(γ) Δεν υπάρχει ολοκληρωμένη μηχανογραφική υποστήριξη της σχετικής φορολογίας με αποτέλεσμα να υπάρχει αδυναμία επιβολής φορολογίας επί κερδών καλλιτεχνών ή άλλων επαγγελματιών, μέσω του μηχανογραφικού συστήματος, ενώ είναι δύσκολη ή/και αδύνατη η παρακολούθηση ή/και λήψη οποιονδήποτε νομικών μέτρων εναντίον όσων δεν συμμορφώνονται με τη σχετική νομοθεσία.

(δ) Υπάρχουν αδυναμίες εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με την επιβολή και πλήρη παρακολούθηση της σχετικής φορολογίας από το Τμήμα.

Συστάσεις: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Τμήμα:

- (i) Καθορίσει μηχανισμούς εντοπισμού όλων των παραστάσεων/εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται και των καλλιτεχνικών πρακτόρων/διοργανωτών με σκοπό την υποβολή στοιχείων και την καταβολή του σχετικού φόρου.
- (ii) Συνεργαστεί στενά με άλλα Κυβερνητικά Τμήματα, Δήμους, Κοινοτικά Συμβούλια που εμπλέκονται στη διεξαγωγή παραστάσεων/συναυλιών έτσι ώστε με κατάλληλη πληροφόρηση να εντοπίζονται οι καλλιτέχνες ή/και αντιπρόσωποι τους που δίνουν παραστάσεις στην Κύπρο.
- (iii) Καθορίσει χρονοδιάγραμμα για αναβάθμιση του μηχανογραφικού συστήματος του Τμήματος, έτσι ώστε η εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας να τύχει ολοκληρωμένης μηχανογραφικής υποστήριξης.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε για τις ενέργειες του Τμήματος και πρόσθεσε, μεταξύ άλλων, ότι το Τμήμα αναμένεται να καθορίσει μηχανισμούς/διαδικασίες για εντοπισμό των παραστάσεων/εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται και ανάλογο χειρισμό των καλλιτεχνικών πρακτόρων/διοργανωτών. Ανέφερε επίσης ότι το Τμήμα έχει συλλέξει πληροφορίες και στοιχεία για εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στα προηγούμενα

χρόνια και επιβλήθηκαν σχετικές φορολογίες. Πρόσθεσε επίσης ότι ο Κλάδος Διαχείρισης Κινδύνου ζήτησε με σχετικές επιστολές του, από τους συνεργάτες των επαγγελματιών, το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, τα μεγάλα ιατρικά κέντρα και τα Πανεπιστήμια, όπως προβαίνουν στη παρακράτηση του 10% σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, ενώ ζήτησε από το Γενικό Λογιστήριο σχετικές καταστάσεις πληρωμών των δύο τελευταίων ετών. Αναφορικά με τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας, ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι θα τις μελετήσει και θα τις εφαρμόσει όπου επιβάλλεται.

Ο Έφορος μάς ανέφερε επίσης ότι το Τμήμα προχωρεί στη δημιουργία μηχανογραφημένου συστήματος “Intelligence” για συλλογή πληροφοριών και στοιχείων και ανάλογη αξιοποίησή τους.

2.9.1.2 ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ (Φ.Π.Α.)

Εισπράξεις. Οι εισπράξεις Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) κατά το 2015 ανήλθαν σε €1.691,29 εκ., σε σύγκριση με €1.689,18 εκ. το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €2,11 εκ. ή 0,12%.

Καθυστερημένοι φόροι. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, στις 31.12.2015 το σύνολο των καθυστερημένων φόρων συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων και τόκων, ήταν €450,15 εκ., σε σύγκριση με €424,73 εκ. στις 31.12.2014 (αύξηση €25,42 εκ. ή 5,98%). Το ποσό αυτό οφείλεται από 27.114 υποκείμενα στον φόρο πρόσωπα (υφπ). Κατά κατηγορία τα καθυστερημένα έσοδα έχουν ως εξής:

	2015 € εκ.	2014 € εκ.	Αύξηση/ (Μείωση) %
Δηλωμένος φόρος	112,36	104,91	7,10
Βεβαιώσεις φόρου	132,23	125,66	5,23
Επιβαρύνσεις	57,61	56,58	1,82
Τόκοι	147,95	137,58	7,54
Σύνολο	450,15	424,73	5,98

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, στο συνολικό ποσό των καθυστερημένων οφειλών στις 31.12.2015 ύψους €450.147.980, περιλαμβάνονται οφειλές ύψους €299,16 εκ. από 16.718 υφπ, τα οποία είτε βρίσκονται σε διαδικασία παραλαβής/εκκαθάρισης, είτε η εγγραφή τους στο μητρώο έχει ακυρωθεί, είτε έχουν υποβάλει ένσταση στον Έφορο Φορολογίας ή/και στον Υπουργό Οικονομικών, είτε έχουν προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, για 284 υφπ που αφορούν σε εταιρείες, η διαδικασία εκκαθάρισης έχει ήδη ολοκληρωθεί και το ανείσπρακτο συνολικό ποσό ανέρχεται σε €19,1 εκ. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, 10.632 υφπ οφείλουν μόνο επιβαρύνσεις και τόκους, ύψους €30.475.915, που εκκρεμούν για χρόνια αφού προέκυψαν από την πρακτική, πριν την εφαρμογή του Νόμου 95(Ι)/2000, να γίνεται εξόφληση πρώτα του φόρου και μετά των επιβαρύνσεων και τόκων. Αναφέρεται επίσης ότι, σύμφωνα με ανάλυση παλαιότητας (ageing analysis) των καθυστερημένων εσόδων που ετοιμάστηκε από το Τμήμα και αποστάληκε στην Υπηρεσία μας, από το συνολικό ποσό των καθυστερημένων εσόδων ύψους €450.147.980 ποσό ύψους €285.333.250 ή ποσοστό 63,39% αφορά σε οφειλές για την περίοδο 1992 - 2009. Συναφώς αναφέρεται ότι οι οφειλές στις 31.1.2002, οι οποίες εξακολουθούν να εκκρεμούν, ανέρχονταν στις 31.12.2015 σε €108.823.488 από το οποίο €18.845.223 αφορούν σε φόρο που δηλώθηκε/βεβαιώθηκε και €89.978.265 αφορούν σε επιβαρύνσεις και τόκους.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι το Τμήμα αντιμετωπίζει σοβαρό θέμα παλαιότητας των καθυστερημένων εσόδων και κατ' επέκταση και της εισπραξιμότητάς τους, ενώ σημειώνεται ότι μεγάλο μέρος των καθυστερημένων εσόδων (γύρω στο 50%) είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο να εισπραχθεί, θέμα το οποίο θα πρέπει να προβληματίσει το Τμήμα.

Σύσταση: Το Τμήμα να αξιολογήσει την κατάσταση και να επικεντρώσει τις προσπάθειες στην είσπραξη των οφειλών που δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην είσπραξή τους, αξιοποιώντας όλα τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή του για προστασία των εσόδων του Κράτους.

Τον Μάιο του 2016 ο Έφορος μάς ανέφερε ότι το Τμήμα συνεχίζει τις προσπάθειες του για είσπραξη του αμέσως απαιτητού ποσού.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε επίσης ότι, το Τμήμα θα προβεί σε αξιολόγηση όλων των πτυχών που αφορούν σε οφειλές έμμεσης και άμεσης φορολογίας εταιρειών υπό εκκαθάριση και θα καθορίσει σχετική διαδικασία που, μεταξύ άλλων, θα αφορά σε αξιολόγηση και λήψη απόφασης κατά πόσο είναι δυνατή η άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον των αξιωματούχων. Πρόσθεσε επίσης ότι το Τμήμα έθεσε ως στρατηγική προτεραιότητα την αντιμετώπιση των νέων οφειλών και σταδιακή μείωση των παλαιότερων, με την εφαρμογή των νέων εισπρακτικών μέτρων στο βαθμό που αυτή είναι δυνατή.

Επιστροφές Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α). Από έλεγχο αναφορικά με επιστροφές Φόρου Προστιθέμενης Αξίας παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από τον Τομέα Μηχανογράφησης και Επιστροφής Φόρου του Τμήματος, το σύνολο των επιστροφών φόρου Φ.Π.Α. το 2015 ανήλθε σε €285.878.146 από το οποίο ποσό φόρου ύψους €126.532.406 ή ποσοστό 44,26% επιστράφηκε χωρίς τη διενέργεια επιτόπιου ελέγχου. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου (FIMAS), οι επιστροφές Φ.Π.Α. το 2015 ανήλθαν σε €190.096.330, ποσό το οποίο διαφέρει κατά €95,8 εκ. από τα στοιχεία του Τμήματος.

Ζητήσαμε όπως διερευνηθεί από το Τμήμα η πιο πάνω διαφορά και ενημερωθεί σχετικά η Υπηρεσία μας.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι η διαφορά των €95,8 εκ. αφορά σε λανθασμένη πληκτρολόγηση στοιχείων για περιπτώσεις, μεταξύ άλλων, μεταφοράς ποσών μεταξύ φορολογουμένων εντός του συστήματος του ΦΠΑ και διπλής καταχώρησης αιτημάτων επιστροφής φόρου. Ο Έφορος μάς ανέφερε επίσης ότι δόθηκαν οδηγίες για διόρθωση των λαθών.

(β) Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από τον Τομέα Μηχανογράφησης και Επιστροφής Φόρου του Τμήματος, κατά την 31.12.2015 τα εκκρεμή αιτήματα επιστροφής φόρου ανέρχονταν σε €118.458.900. Επίσης, σύμφωνα με επιστολή του Τμήματος Φορολογίας προς τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας, οι εκκρεμείς οφειλές του Τμήματος που αφορούν σε επιστροφές Φ.Π.Α. κατά την 31.12.2015 ανέρχονταν σε €94.555.029. Σημειώνεται ότι το ποσό των €95 εκ. έχει περιληφθεί ως σημείωση στη Δημοσιονομική Έκθεση του Κράτους ως οφειλόμενες επιστροφές Φ.Π.Α. κατά την 31.12.2015.

Ζητήσαμε από το Τμήμα όπως ενημερώσει την Υπηρεσία μας κατά πόσο έγινε σχετική συμφιλίωση των δύο πιο πάνω ποσών, αφού δεν εντοπίστηκε κατά τον έλεγχο, ή/και πώς προέκυψε το ποσό των €95 εκ. που δηλώθηκε από το Τμήμα ως εκκρεμείς υποχρεώσεις κατά την 31.12.2015.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι επειδή το πρόβλημα με την ορθότητα των στοιχείων που αφορούν σε επιστροφές φόρων ήταν γνωστό, χρησιμοποιήθηκαν άλλες μέθοδοι υπολογισμού των ορθών στοιχείων που δόθηκαν για σκοπούς της Δημοσιονομικής Έκθεσης του Κράτους.

(γ) Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι στην κατάσταση εκκρεμών υποχρεώσεων "Request for Refund Still Pending" κατά την 31.12.2015 παρουσιάζονται, μεταξύ άλλων, πιστωτικά υπόλοιπα για υποκείμενα στο φόρο πρόσωπα (υφπ) που υπόβαλαν στο Τμήμα αίτημα για επιστροφή, παρόλο που κατά την 31.12.2015 δεν εκκρεμούσε οποιοδήποτε ποσό για επιστροφή, σύμφωνα με το μηχανογραφημένο σύστημα. Πληροφοριακά αναφέρεται ότι στις περιπτώσεις όπου μέρος του επιστρεπτέου ποσού, βάσει του

αιτήματος του υφπ, έχει διευθετηθεί, στη συγκεκριμένη κατάσταση συνεχίζει να παρουσιάζεται ως εκκρεμές το αίτημα για επιστροφή με ολόκληρο το ποσό για το οποίο υποβλήθηκε αίτημα.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η συγκεκριμένη κατάσταση φαίνεται να μην παρουσιάζει σαφή εικόνα ή/και τα στοιχεία που περιλαμβάνει δεν συνάδουν με τον τίτλο της συγκεκριμένης κατάστασης, αφού περιλαμβάνει αιτήματα και τα ποσά που αφορούν, τα οποία έχουν ήδη διευθετηθεί, ενώ παρουσιάζονται και αιτήματα που, ενώ εκκρεμεί μέρος τους, παρουσιάζονται τα αρχικά υπόλοιπα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη μερική πληρωμή/συμψηφισμός που ενδεχομένως να έγινε.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση υφπ για το οποίο σύμφωνα με τη σχετική κατάσταση στις 31.12.2015 εκκρεμούσε αίτημα για επιστροφή ποσού ύψους €1.014.944 που αφορά στη φορολογική περίοδο 1.12.2012 - 28.2.2013. Ωστόσο, σύμφωνα με το μηχανογραφικό σύστημα Φ.Π.Α. το διαθέσιμο ποσό για επιστροφή που αφορά στην εν λόγω φορολογική περίοδο είναι μηδέν από τις 9.7.2014.

Σύσταση: Συστήνεται όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο στη σχετική κατάσταση εκκρεμών υποχρεώσεων του Τμήματος να αναγράφεται το πραγματικό υπόλοιπο που εκκρεμεί για επιστροφή στο κάθε υφπ αναφορικά με κάθε αίτημα ή να μελετηθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας άλλης κατάστασης σύμφωνα με την οποία σε οποιοδήποτε χρόνο να είναι δυνατή η παρουσίαση των εκκρεμών υποχρεώσεων του Κράτους.

(δ) Διευθέτηση αιτημάτων επιστροφής φόρου/Καθυστερήση στην επιστροφή οφειλόμενου φόρου.

Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις αιτημάτων για επιστροφή φόρου τα οποία υποβλήθηκαν προ καιρού (αρκετά αιτήματα πριν το 2010) και εξακολουθούν να εκκρεμούν, ενώ άλλες περιπτώσεις όπου τα αιτήματα υποβλήθηκαν πρόσφατα έτυχαν άμεσου χειρισμού από το Τμήμα. Επισημαίνεται ότι κατά τον έλεγχο δεν εντοπίστηκε εγκύκλιος στην οποία να καθορίζονται με σαφήνεια τα κριτήρια βάσει των οποίων θα διευθετούνται αιτήματα επιστροφής φόρου, περιλαμβανομένων κριτηρίων προτεραιότητας για τον σχετικό έλεγχο ή/και την επιστροφή φόρου, ώστε να εφαρμόζονται ομοιόμορφα από τους αρμόδιους λειτουργούς.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αιτήματος που εκκρεμεί για μεγάλο χρονικό διάστημα αναφέρεται το αίτημα συγκεκριμένου υφπ για επιστροφή φόρου ύψους €20.103 το οποίο υποβλήθηκε στις 10.5.2007 και αφορά στη φορολογική περίοδο 1.12.2006 - 28.2.2007. Όσον αφορά σε αιτήματα που έτυχαν άμεσης διευθέτησης αναφέρεται χαρακτηριστικά το αίτημα συγκεκριμένου υφπ για επιστροφή φόρου ύψους €31.993. Το εν λόγω αίτημα, το οποίο αφορούσε στη φορολογική περίοδο 1.8.2011 - 31.10.2011, υποβλήθηκε στις 14.12.2015 και διευθετήθηκε από το Τμήμα στις 31.12.2015.

Εκφράσαμε την άποψη ότι ο μη καθορισμός συγκεκριμένων γραπτών οδηγιών για σκοπούς διευθέτησης των επιστροφών Φ.Π.Α. – περιλαμβανομένων των περιπτώσεων που απαιτείται να προηγηθεί σχετικός έλεγχος οδηγεί, μεταξύ άλλων, σε ανομοιομορφία στον χειρισμό των αιτημάτων για επιστροφή φόρου Φ.Π.Α. και κατ' επέκταση σε άνιση μεταχείριση των πολιτών. Ενόψει του γεγονότος ότι η δαπάνη για επιστροφή φόρου Φ.Π.Α. το 2015 ανήλθε στα €190 εκ. (€200 εκ. το 2014), ενώ οι οφειλόμενες επιστροφές Φ.Π.Α. στις 31.12.2015, σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση του Κράτους για το 2015 ανήλθαν σε €95 εκ. (€117 εκ. το 2014), εκφράσαμε την άποψη ότι, το θέμα της διευθέτησης των αιτημάτων επιστροφών Φ.Π.Α. και του καθορισμού συγκεκριμένων κριτηρίων για την επιστροφή φόρου Φ.Π.Α. θα πρέπει να απασχολήσει σοβαρά το Τμήμα.

Σύσταση: Το Τμήμα να ετοιμάσει χρονοδιάγραμμα για καταβολή όλων των οφειλόμενων επιστροφών Φ.Π.Α. που αφορούν σε αιτήματα που εκκρεμούν για χρόνια. Θα πρέπει επίσης να προωθηθούν, το συντομότερο, οι σχετικοί έλεγχοι, όπου αυτό απαιτείται, ώστε να είναι δυνατή η επιστροφή των οφειλόμενων φόρων Φ.Π.Α. που εκκρεμούν επίσης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Συστήνεται επίσης όπως για σκοπούς, μεταξύ άλλων, ίσης μεταχείρισης των πολιτών, εκδοθεί σχετική εγκύκλιος που να αφορά στις διαδικασίες του Τμήματος για τον χειρισμό επιστροφών, οι οποίες να είναι σαφείς και να ακολουθούνται ομοιόμορφα από το Τμήμα, καθώς και σχετικό εγχειρίδιο για καλύτερη παρακολούθηση και έλεγχο των επιστροφών φόρου.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι τα αιτήματα επιστροφής φόρου εξετάζονται σε πρώτο στάδιο από λειτουργούς των Κεντρικών Γραφείων του Τμήματος και στις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαίος περαιτέρω έλεγχος, αυτές διαβιβάζονται στα Επαρχιακά Γραφεία για ανάλογες ενέργειες. Πρόσθεσε επίσης ότι τα βασικά κριτήρια για εξέταση αιτημάτων επιστροφής φόρου είναι η αρχαιότητα του αιτήματος, το ύψος του ποσού προς επιστροφή και το είδος της επιχείρησης και σημείωσε ότι πρόθεση του Τμήματος είναι εντός του έτους να αρχίσει η εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Κινδύνου, που δημιουργήθηκε αποκλειστικά για τις επιστροφές φόρου.

(ε) Έγκριση για Επιστροφές Φόρου. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου Λειτουργοί του Τμήματος Φορολογίας εγκρίνουν την επιστροφή φόρου για ποσό πέραν του ορίου εξουσιοδότησης που έχουν, όπως αυτό καθορίζεται σε σχετική Εγκύκλιο του Τμήματος καθώς και περιπτώσεις όπου επιστράφηκε σε υφπ ποσό φόρου χωρίς να εξασφαλισθεί προηγουμένως η απαιτούμενη έγκριση.

Σύσταση: Συστήνεται πιστή τήρηση των προνοιών της Εγκυκλίου που αφορά στην έγκριση των επιστροφών φόρου Φ.Π.Α.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι οι αναφερόμενες περιπτώσεις προέκυψαν εκ παραδρομής και πρόσθεσε ότι το Τμήμα μελετά την έκδοση νέας σχετικής διαδικαστικής εγκυκλίου.

(στ) Φορολογική παραγραφή - αιτήματα επιστροφής φόρου. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, κατά την 31.12.2015 εκκρεμούσαν αιτήματα επιστροφής σημαντικού ποσού φόρου που αφορούν σε φορολογικές περιόδους για τις οποίες έχει ήδη λήξει η περίοδος των έξι ετών (12 σε περίπτωση δόλου ή εσκεμμένης παράλειψης του υφπ) εντός της οποίας εκδίδεται βεβαίωση φόρου σύμφωνα με τη νομοθεσία. Επίσης, εκκρεμούσαν αιτήματα σημαντικού ποσού φόρου για τα οποία λήγει σύντομα (σε αρκετές περιπτώσεις μέχρι τις 31.12.2016) η περίοδος των έξι ετών εντός της οποίας ο Έφορος δύναται να εκδώσει βεβαίωση φόρου.

Σημειώνεται ότι μεταξύ των αιτημάτων αυτών, περιλαμβάνονται και αιτήματα επιστροφής φόρου για τα οποία ενώ, σύμφωνα με το μηχανογραφικό σύστημα, ο κώδικας επιστροφής φόρου υποδηλώνει την αναγκαιότητα για διενέργεια ελέγχου πριν την επιστροφή, εντούτοις το Τμήμα για τις περιπτώσεις αυτές έχει ήδη απολέσει ή κινδυνεύει να απολέσει το δικαίωμα διενέργειας ελέγχου ή/και έκδοσης βεβαίωσης φόρου.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αιτήματος επιστροφής φόρων που η καθορισμένη φορολογική περίοδος που αφορά έληξε και έχει ήδη απολεσθεί το δικαίωμα έκδοσης βεβαίωσης φόρου αναφέρεται η περίπτωση υφπ το οποίο στις 10.8.2009 υπόβαλε αίτημα για επιστροφή φόρου ύψους €35.000 που αφορά στη φορολογική περίοδο 1.4.2009 - 30.6.2009. Όσον αφορά σε αιτήματα επιστροφής φόρων που η καθορισμένη φορολογική περίοδος που αφορούν εντός της οποίας δύναται να εκδοθεί βεβαίωση φόρου λήγει σύντομα αναφέρεται η περίπτωση υφπ το οποίο στις 11.7.2011 υπόβαλε αίτημα επιστροφής φόρου

ποσού €81.129 που αφορά στη φορολογική περίοδο 1.10.2010 - 28.2.2011. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το μηχανογραφικό σύστημα του Τμήματος, τα συγκεκριμένα υφπ φέρουν κώδικα επιστροφής φόρου που υποδηλώνει την αναγκαιότητα για διενέργεια ελέγχου πριν την επιστροφή του φόρου.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα: **(i)** καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για διευθέτηση των αιτημάτων επιστροφής φόρου για τα οποία λήγει σύντομα η περίοδος των έξι ετών εντός της οποίας ο Έφορος δύναται να εκδώσει βεβαίωση φόρου, και, όπου απαιτείται να προηγηθεί σχετικός έλεγχος και **(ii)** εντατικοποιήσει τις προσπάθειες για διενέργεια επιτόπιου ελέγχου, πρωτίστως στα υφπ για τα οποία μέχρι σήμερα δεν έχει διενεργηθεί οποιοσδήποτε έλεγχος και είναι υψηλού κινδύνου και, όπου ενδείκνυται, να προχωρήσει σε σχετική έκδοση βεβαίωσης φόρου.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες για ικανοποιητικό χειρισμό των αιτημάτων επιστροφής φόρου, ωστόσο υπάρχουν περιορισμοί λόγω μειωμένου ανθρώπινου δυναμικού και έλλειψης αυτοματοποιημένων εργαλείων στο παρόν στάδιο.

(ζ) Αξιολόγηση υφπ - Καθορισμός κώδικα κινδύνου επιστροφής φόρου. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου παρά το γεγονός ότι το υφπ εγγράφηκε στο Μητρώο Φ.Π.Α. πριν αρκετά χρόνια και έχουν γίνει μέχρι σήμερα επιστροφές φόρου Φ.Π.Α. σημαντικού συνολικού ποσού, εντούτοις, το Τμήμα φαίνεται να μην προχώρησε στη διεξαγωγή οποιουδήποτε ελέγχου και το υφπ εξακολουθεί να μην έχει αξιολογηθεί από το Τμήμα και κατ'επέκταση δεν φέρει κώδικα κινδύνου επιστροφής φόρου στο Σύστημα.

Σύσταση: Το Τμήμα να προχωρήσει, με βάση σχετικό πρόγραμμα, στη διεξαγωγή ελέγχου σε όσα υφπ είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φ.Π.Α. και ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα εδώ και χρόνια και εξακολουθούν να μην έχουν αξιολογηθεί από το Τμήμα και προβεί σε καθορισμό του κώδικα κινδύνου επιστροφής φόρου στο Σύστημα.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα μελετά διάφορους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος.

Είσπραξη χρέους μετά την έκδοση δικαστικού διατάγματος. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις δικαστικών διαταγμάτων για ποινικές υποθέσεις που αφορούν σε αποφάσεις Δικαστηρίου για καταβολή Φ.Π.Α. από υφπ, για τις οποίες το Τμήμα δεν εισέπραξε κανένα ποσό, ενώ δεν λήφθηκε οποιοδήποτε μέτρο προς είσπραξη των οφειλόμενων ποσών.

Σύσταση: Συστήνεται όπως το Τμήμα λαμβάνει έγκαιρα μέτρα προς είσπραξη των οφειλόμενων ποσών τα οποία προκύπτουν από δικαστικά διατάγματα σε ποινικές υποθέσεις, περιλαμβανομένης της εγγραφής εμπράγματος βάρους (memo), στην ακίνητη περιουσία του υφπ, κατάσχεσης κινητής περιουσίας ή/και και δέσμευσης/κατάσχεσης ποσών που βρίσκονται κατατεθειμένα σε τραπεζικούς λογαριασμούς.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι η εγγραφή εμπράγματος βάρους στις περιπτώσεις που έχει εκδοθεί δικαστικό διάταγμα στα πλαίσια ποινικής διαδικασίας είναι στις άμεσες προτεραιότητες του Τομέα Λήψης Δικαστικών Μέτρων και πρόσθεσε ότι το Τμήμα εξετάζει τον καθορισμό νέας ενιαίας πολιτικής διαχείρισης χρέους.

Καθυστέρηση στην εξέταση των ενστάσεων. Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην εξέταση των ενστάσεων. Σημειώνεται ότι ενόσω εκκρεμεί ένσταση στον Έφορο δεν μπορεί να ληφθεί κανένα εισπρακτικό μέτρο, ενώ με την πάροδο του χρόνου, μειώνεται η δυνατότητα είσπραξης των οφειλών.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση υφπ το οποίο στις 22.4.2014 υπόβαλε στο Τμήμα ένσταση η οποία αφορούσε σε ποσό ύψους €1.876.295 και η οποία φαίνεται να εκκρεμεί. Σημειώνεται ότι τον Αύγουστο του 2016 το υφπ όφειλε στο Τμήμα συνολικό ποσό ύψους €2.702.767.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι για τη συγκεκριμένη περίπτωση η εξέταση της ένστασης ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2016.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει τη λήψη μέτρων για συνεχή παρακολούθηση και έγκαιρη εξέταση των ενστάσεων.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι οι καθυστερήσεις οφείλονται κατά κύριο λόγο στην καθυστέρηση προσκόμισης των απαραίτητων αποδεικτικών στοιχείων για τεκμηρίωση των ισχυρισμών που εμπεριέχονται στις επιστολές ένστασης.

Επισκέψεις ελέγχου.

(α) Το Τμήμα πραγματοποίησε κατά το 2015, 567 επισκέψεις ελέγχου σε υφπ (0,66% του συνόλου των εγγεγραμμένων προσώπων), κατά τις οποίες βεβαιώθηκε φόρος ύψους €18.511.247, (περιλαμβάνονται αναθεωρημένες βεβαιώσεις, κατόπιν ένστασης) σε σύγκριση με 651 επισκέψεις και βεβαίωση φόρου ύψους €33.012.130 το 2014. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων (80%) προέκυψε βεβαίωση φόρου.

(β) Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του ελέγχου. Η έγκαιρη ολοκλήρωση του ελέγχου και έκδοση βεβαίωσης εάν προκύψει, είναι πολύ σημαντική για σκοπούς ενίσχυσης των δημόσιων εσόδων, εφόσον δεν εκδίδεται βεβαίωση φόρου μετά την πάροδο έξι ετών από το τέλος της καθορισμένης φορολογικής περιόδου στην οποία αφορά. Επίσης, οι οικονομικές δυνατότητες των υφπ μπορούν να επιδεινωθούν με αποτέλεσμα να μην καταβάλουν τις οφειλές τους προς το Τμήμα.

Σύσταση: Θα πρέπει να τίθενται χρονοδιαγράμματα για την ολοκλήρωση των φορολογικών ελέγχων τα οποία να παρακολουθούνται από τους υπεύθυνους λειτουργούς και, όπου απαιτείται, να αναθεωρούνται έγκαιρα και αιτιολογημένα.

Μη υποβολή φορολογικών δηλώσεων (Φ.Π.Α). Στις 31.12.2015, 11.566 υφπ παρουσίαζαν οφειλές από κατ' εκτίμηση βεβαιώσεις φόρου συνολικού ύψους €505.081.802 από τα οποία 4.001 υφπ δεν υπέβαλαν φορολογική δήλωση για περίοδο πέραν των δέκα φορολογικών περιόδων. Σημειώνεται ότι, υπάρχουν κατ' εκτίμηση φορολογίες οι οποίες αφορούν σε άτομα που δεν δραστηριοποιούνται πλέον (έχουν κηρύξει πτώχευση ή βρίσκονται σε διαδικασία εκκαθάρισης).

Σύσταση: Το Τμήμα να καθορίσει μηχανισμό εντοπισμού των υφπ που δεν υποβάλλουν, για σειρά ετών, φορολογικές δηλώσεις και δεν αφορούν υφπ υπό εκκαθάριση/πτώχευση και να προχωρήσει σε διερεύνησή τους, με προτεραιότητα στα μεγάλα ποσά των κατ' εκτίμηση φορολογιών ενημερώνοντας σχετικά την Υπηρεσία μας. Επίσης, όπου απαιτείται, το Τμήμα να προβεί σε βεβαίωση φόρου Φ.Π.Α. ή/και λήψη νομικών μέτρων, με βάση τη σχετική νομοθεσία. Συστήνεται επίσης η έγκαιρη και κατάλληλη ενημέρωση του Μητρώου εγγραφής Φ.Π.Α. με τις περιπτώσεις υφπ που δεν δραστηριοποιούνται, ως άλλωστε, ήταν και Μνημονιακή Δέσμευση του Τμήματος.

Ο Έφορος μάς ανέφερε ότι το Τμήμα αδυνατεί να χειριστεί άμεσα τον αριθμό των υφπ που στις 31.12.2015 παρουσίαζαν οφειλές από κατ' εκτίμηση βεβαιώσεις φόρου και πρόσθεσε ότι αναγκάζεται να προβαίνει σε εκστρατείες εντοπισμού υφπ με τα μεγαλύτερα ποσά των κατ' εκτίμηση βεβαιώσεων φόρου.

Όπως μας ανέφερε, το μέτρο αυτό κρίνεται αποτελεσματικό και το Τμήμα έχει σκοπό να το εφαρμόσει σε μόνιμη βάση.

Αναστολή /Απόσυρση Ποινικών Διώξεων. Από δειγματοληπτικό έλεγχο στον Τομέα Λήψης Δικαστικών Μέτρων (ΤΛΔΜ) παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Τομέας Λήψης Δικαστικών Μέτρων. Διαπιστώθηκε ότι σημαντικός αριθμός ποινικών υποθέσεων για είσπραξη οφειλόμενων ποσών που καταχωρούνται από τον ΤΛΔΜ αναστέλλονται αφού προηγουμένως το Τμήμα, για αρκετές περιπτώσεις έχει εκφράσει θετική άποψη προς τον Γενικό Εισαγγελέα/τέως Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα (ΓΕ/ΒΓΕ) αναφορικά με το αίτημα αναστολής. Επίσης, όπως αναφέραμε και στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014, το Τμήμα εκφράζει την άποψή του για αναστολή ή μη ποινικών υποθέσεων στον ΓΕ/ΒΓΕ χωρίς να αιτιολογείται επαρκώς η θέση του. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Φορολογίας, κατά την περίοδο 2012 – 2015 ο ΤΛΔΜ καταχώρησε 4.993 ποινικές υποθέσεις για είσπραξη οφειλόμενου ποσού ύψους €179,25 εκ., ενώ στις 31.12.2015 εκκρεμούσαν 1.091 από τις εν λόγω ποινικές υποθέσεις που αφορούσαν σε €60,72 εκ.

Εκφράσαμε την άποψη ότι το Τμήμα θα πρέπει να προβληματιστεί κατά πόσο η απόσυρση μεγάλου αριθμού ποινικών υποθέσεων ενδεχομένως να καταστρατηγεί το πνεύμα του άρθρου του Νόμου που προνοεί για επιβολή ποινικών κυρώσεων και το οποίο αφορά, πρωτίστως, συμμόρφωση των υφπ με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και για καλλιέργεια φορολογικής συνείδησης.

Σύσταση: Λόγω της πολύπλοκης διαδικασίας που απαιτείται για παρακολούθηση, εκδίκαση ποινικών υποθέσεων και του γεγονότος ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό τελικά αναστέλλονται και καταλήγουν σε συμφωνίες αποπληρωμής με χρονοδιάγραμμα, διαδικασία επίσης χρονοβόρα, το Τμήμα θα πρέπει να επαναξιολογήσει την προσέγγισή του σε θέματα είσπραξης οφειλόμενων.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι το Τμήμα επεξεργάζεται την υιοθέτηση πολιτικής όπου όλες οι οφειλές ανεξαρτήτως ποσού να τυγχάνουν χειρισμού από τα Επαρχιακά Γραφεία, ενώ προώθησή τους στον Τομέα Λήψης Δικαστικών Μέτρων να γίνεται αφού εξαντληθούν τα εισπρακτικά μέτρα που έχει στη διάθεσή του το Τμήμα.

Τον Μάιο του 2016 ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι στις 16.3.2016 έχει εκδοθεί Διαδικαστική Εγκύκλιος στην οποία περιγράφεται η διαδικασία χειρισμού των υποθέσεων για τις οποίες εκκρεμεί Ποινική Υπόθεση ενώπιον Δικαστηρίου και υποβάλλεται αίτημα αναστολής της από τον κατηγορούμενο προς τον Γενικό Εισαγγελέα και ταυτόχρονα ζητείται η σταδιακή αποπληρωμή των οφειλών στη βάση χρονοδιαγράμματος. Ανέφερε επίσης ότι στην εν λόγω εγκύκλιο περιλαμβάνονται τα κριτήρια αξιολόγησης για την έγκριση ενός χρονοδιαγράμματος.

(β) Πρακτική παραχώρησης χρονοδιαγραμμάτων. Σε επιστολή του Εφόρου Φ.Π.Α. ημερ. 3.8.2015 προς την Υπηρεσία μας, αναφέρεται ότι το Τμήμα εισήγαγε την παραχώρηση χρονοδιαγραμμάτων η οποία τοποθετείται από το 2005, στα πλαίσια μιας συνεχούς και συστηματικής παρακολούθησης των οφειλετών Φ.Π.Α., χωρίς ωστόσο να υπάρχει σχετική νομοθετική πρόνοια.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, από το συνολικό ποσό καθυστερημένων εσόδων κατά την 31.12.2015 ύψους €450.147.980, για ποσό ύψους €24.199.501 ή 5,38% υπάρχει χρονοδιάγραμμα χωρίς να κινηθεί ποινική δίωξη το οποίο παραχωρήθηκε από τη Μονάδα Διαχείρισης Χρέους και Δίωξης, τον Τομέα Διερευνήσεων και τα Επαρχιακά Γραφεία, ενώ για ποσό ύψους €18.074.379 ή 4,02% υπάρχει χρονοδιάγραμμα εξόφλησης το οποίο παραχωρήθηκε από τον ΤΛΔΜ. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, κατά τις 31.12.2015 υπήρχαν σε ισχύ 2.500 χρονοδιαγράμματα που συμφωνήθηκαν μεταξύ του Τμήματος Φορολογίας και των υφπ από τα οποία 380 παραχωρήθηκαν από τον ΤΛΔΜ.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι παρόλο που η πρακτική παραχώρησης χρονοδιαγραμμάτων δεν προβλέπεται από την περί Φ.Π.Α. νομοθεσία, επαφίεται, κατά την άποψη του, στη διακριτική ευχέρεια του Εφόρου Φορολογίας να παραχωρήσει το εν λόγω πλεονέκτημα στον φορολογούμενο, κατόπιν αξιολόγησης, για σκοπούς αύξησης της εισπραξιμότητας του Τμήματος, και πρόσθεσε ότι η παραχώρηση χρονοδιαγράμματος γίνεται αφού αξιολογηθεί το ιστορικό του οφειλέτη, το χρονικό διάστημα που αιτείται για εξόφληση και η δυνατότητα λήψης άλλων μέτρων για ανάκτηση της οφειλής.

Σε σχετική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 27.1.2016 αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι ο Έφορος, ο οποίος οφείλει να ενεργεί στα πλαίσια της νομιμότητας και με βάση τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου και παράλληλα οι αποφάσεις του πρέπει να προάγουν και το δημόσιο συμφέρον, επιτρέπεται να προβαίνει σε διευκολύνσεις που σχετίζονται με την είσπραξη οφειλών του δημοσίου, πράξη που είναι από τις κύριες αρμοδιότητες του, με βάση τα δεδομένα της κάθε περίπτωσης.

(γ) Απόσυρση ποινικής δίωξης λόγω μη επίδοσης της κλήσης. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου οι ποινικές δίωξεις που καταχωρήθηκαν αποσύρθηκαν από το Δικαστήριο λόγω μη επίδοσης της κλήσης ενώ, μετά την απόσυρση της δίωξης, το Τμήμα δεν φαίνεται να προχώρησε στην καταχώρηση νέας ποινικής δίωξης ή λήψη άλλων μέτρων παρόλο που συνεχίζουν να εκκρεμούν οφειλόμενα ποσά τα οποία ως επί το πλείστον αφορούν σε φορολογικές περιόδους οι οποίες είχαν συμπεριληφθεί στην ποινική δίωξη που αποσύρθηκε. Ως αποτέλεσμα, τα υπηρ τα οποία δεν συμμορφώθηκαν με τον περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας Νόμο συνεχίζουν ανενόχλητοι να "παρακρατούν" ποσά τα οποία οφείλονται στο Τμήμα χωρίς να τους επιβάλλεται οποιαδήποτε ποινή με βάση τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως για τις πιο πάνω περιπτώσεις το Τμήμα προχωρεί άμεσα στην καταχώρηση νέας ποινικής δίωξης ή/και λήψη άλλων μέτρων, ενώ στις περιπτώσεις όπου η εταιρεία δεν υφίσταται πλέον, η ποινική δίωξη να καταχωρηθεί εναντίον των, κατά τον ουσιώδη χρόνο, διευθυντών της εταιρείας και, σε συνεργασία με όλα τα Κυβερνητικά Τμήματα ή/και Ημικρατικούς Οργανισμούς, εντοπίσει τη διεύθυνση των κατηγορούμενων για επίδοση της κλήσης. Επίσης, η Υπηρεσία μας σύστησε όπως το Τμήμα σε συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία μελετήσει το ενδεχόμενο εγγραφής εμπράγματος βάρους στην προσωπική ακίνητη περιουσία που είναι εγγεγραμμένη επ' ονόματι των διευθυντών των πιο πάνω εταιρειών, για σκοπούς διασφάλισης των δημόσιων εσόδων.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι παρά τη δυνατότητα πρόσβασης του Τμήματος σε διάφορα Αρχεία του Κράτους για εντοπισμό διευθύνσεων, πολλές φορές ο εντοπισμός των κατηγορουμένων είναι αδύνατος, ενώ στις περιπτώσεις απόσυρσης λόγω μη επίδοσης της κλήσης δεν επανακαταχωρείται υπόθεση όταν δεν ανευρεθεί νέα διεύθυνση. Αναφορικά με τη σύσταση της Υπηρεσίας μας για καταχώρηση ποινικής δίωξης εναντίον των, κατά τον ουσιώδη χρόνο, διευθυντών της εταιρείας, στις περιπτώσεις που η εταιρεία δεν υφίσταται πλέον, ο Έφορος ανέφερε ότι το θέμα απασχόλησε το Τμήμα και αποτάθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα για γνωμάτευση. Ανέφερε επίσης ότι με βάση το περιεχόμενο της γνωμάτευσης θα καταχωρηθούν ποινικές δίωξεις και πρόσθεσε ότι θα πρέπει να αποδειχθεί το αδίκημα στο Δικαστήριο με προσαγωγή μαρτυρίας εφόσον χρεώστης είναι η εταιρεία και όχι οι διευθυντές. Όσον αφορά στη σύσταση της Υπηρεσίας μας για διερεύνηση εγγραφής εμπράγματος βάρους στην προσωπική ακίνητη περιουσία που είναι εγγεγραμμένη επ' ονόματι των διευθυντών εταιρειών που δεν υφίστανται πλέον, ο Έφορος μάς ανέφερε ότι το θέμα θα εξεταστεί σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία.

(δ) Καθυστέρηση στη λήψη μέτρων. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου το Τμήμα καθυστέρησε να προχωρήσει στη λήψη νομικών ή και άλλων μέτρων εναντίον υπηρ αναφορικά με οφειλόμενα ποσά προς το Κράτος με αποτέλεσμα σήμερα η είσπραξη των εν λόγω ποσών να κρίνεται αμφίβολη εάν όχι αδύνατη.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση εταιρείας η οποία στις 30.6.2015, μετά την εκδίκαση της ποινικής υπόθεσης, όφειλε στο Τμήμα το συνολικό ποσό των €238.402, το οποίο αφορά αποκλειστικά στο ποσό του κατηγορητηρίου και ανάλογους τόκους. Σχετικά αναφέρεται ότι στις 13.1.2012 το Τμήμα καταχώρησε ποινική δίωξη εναντίον της εταιρείας και των διευθυντών της για είσπραξη οφειλόμενου ποσού ύψους €231.713. Σύμφωνα με πληροφόρηση που υπάρχει στον φάκελο, η υπόθεση εκδικάστηκε από το Δικαστήριο στις 13.9.2012 και εκδόθηκε διάταγμα πληρωμής των οφειλόμενων ποσών ενώ στους διευθυντές επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης 2 μηνών έκαστος.

Από έρευνα της Υπηρεσίας μας στο ΤΚΧ διαφάνηκε ότι στις 16.7.2015 η εταιρεία κατέχει ακίνητη περιουσία αξίας €2.646.550 σε τιμές 1.1.2013, επί της οποίας ωστόσο δεν φαίνεται να έχει τοποθετηθεί εμπράγματο βάρος προς όφελος του Τμήματος Φορολογίας – Έμμεση Φορολογία (Φ.Π.Α.). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με στοιχεία του ΤΚΧ ημερ. 16.7.2015, επί της περιουσίας της εταιρείας έχουν τοποθετηθεί τα έτη 2014 και 2015 εμπράγματα βάρη (πωλητήρια έγγραφα, υποθήκες και Μετο) προς όφελος τρίτων.

Εκφράσαμε την άποψη ότι η ολιγωρία του Τμήματος να προχωρήσει στη λήψη περαιτέρω μέτρων, που στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της περιουσίας της εταιρείας, έχει στερήσει από το Κράτος το δικαίωμα προτεραιότητας στη διεκδίκηση των οφειλόμενων ποσών. Σημειώνεται ότι το οφειλόμενο ποσό της εν λόγω εταιρείας προς το Τμήμα τον Οκτώβριο 2016 ανέρχεται σε €248.626.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως το Τμήμα προβαίνει έγκαιρα στη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων, σύμφωνα με τη νομοθεσία, για διασφάλιση των εσόδων του Κράτους, αφού οποιαδήποτε καθυστέρηση πέραν του ότι ενδεχομένως να καταστήσει την είσπραξη μη εφικτή, στερεί από το Κράτος το δικαίωμα προτεραιότητας στη διεκδίκηση των οφειλόμενων ποσών.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι η εν λόγω εταιρεία έχει περιληφθεί στις 25.5.2015 στις υποθέσεις για δέσμευση και κατάσχεση ποσών που βρίσκονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς για συνολικό ποσό οφειλής ύψους €237.806 και πρόσθεσε ότι δεν εντοπίστηκαν επαρκή ποσά και η υπόθεση προωθήθηκε στις 8.7.2015 για αξιολόγηση προς καταχώρηση νέας ποινικής δίωξης. Ανέφερε επίσης ότι, έχουν δρομολογηθεί οι αναγκαίες ενέργειες για εγγραφή εμπράγματος βάρους επί της ακίνητης ιδιοκτησίας της εταιρείας.

Τον Μάιο του 2016 ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι στις 20.11.2015 το Τμήμα ενέγραψε εμπράγματο βάρος επί της ακίνητης ιδιοκτησίας της εταιρείας στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και πρόσθεσε ότι δεν μπορεί να καταχωριστεί νέα ποινική δίωξη, αφού για τα οφειλόμενα ποσά υπάρχει δεδικασμένο.

Γενική Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι εκκρεμεί σημαντικό οφειλόμενο ποσό προς το Τμήμα, μεγάλο μέρος του οποίου εκκρεμεί για χρόνια, η Υπηρεσία μας σύστησε όπως το Τμήμα επαναξιολογήσει την προσέγγισή του σε θέματα είσπραξης οφειλόμενων ποσών Φ.Π.Α. και όπως το Τμήμα προχωρεί έγκαιρα στην άμεση λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων (νομικών και άλλων) στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας.

Οφειλές ποδοσφαιρικών και άλλων σωματείων. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του ημερ. 30.12.1998, ενέκρινε την παραχώρηση κατά χάριν χορηγίας προς τα ποδοσφαιρικά σωματεία για κάλυψη των συσσωρευμένων οφειλών τους μέχρι τις 31.12.1998, προς την Υπηρεσία Φ.Π.Α., το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το Ταμείο Κοινωνικών

Ασφαλίσεων, υπό την προϋπόθεση ότι θα ανταποκρίνονταν έγκαιρα στις μελλοντικές φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Το Υπουργικό Συμβούλιο με Απόφασή του αρ. 65.946 ημερ. 29.8.2007, ενέκρινε «Σχέδιο Αποπληρωμής Οφειλών Ποδοσφαιρικών Σωματείων προς το Κράτος», το οποίο ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Οικονομικών με σκοπό την αποπληρωμή των οφειλών των σωματείων προς την Υπηρεσία Φ.Π.Α., το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων στη βάση του συμψηφισμού με τις εκάστοτε κρατικές χορηγίες και τη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων μόνιμης και συνεχούς ανταπόκρισης των σωματείων στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Βασική προϋπόθεση για την παραχώρηση της κρατικής χορηγίας, σύμφωνα με το Σχέδιο, είναι η πλήρης και άμεση ανταπόκριση των σωματείων στις τρέχουσες υποχρεώσεις τους, δηλαδή η έγκαιρη υποβολή των αναγκαίων δηλώσεων και η καταβολή των οφειλών στα πλαίσια που προβλέπουν οι σχετικές νομοθεσίες.

Το Υπουργικό Συμβούλιο με νέα Απόφαση του αρ. 77.013 ημερ. 4.6.2014 ενέκρινε νέο Σχέδιο Αποπληρωμής Οφειλών των Ποδοσφαιρικών Σωματείων, προς το Κράτος, ενόψει, μεταξύ άλλων, της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί μετά τις 15 Μαρτίου 2013 η οποία έφερε νέα οικονομικά δεδομένα και περιοριστικά μέτρα στις τραπεζικές συναλλαγές τα οποία κατέστησαν δύσκολη την υλοποίηση των προηγούμενων σχεδίων. Σύμφωνα με το νέο Σχέδιο το οποίο αφορά στα Ποδοσφαιρικά Σωματεία Α' Κατηγορίας, οι οφειλές που αφορούν περιόδους από 1.7.1992 – 31.12.1998 είναι παγιοποιημένες, οι οφειλές από 1.1.1999 μέχρι 31.6.2007 αναμένεται να καλυφθούν με κρατικές Χορηγίες (βάσει του προηγούμενου σχεδίου), ενώ για τις οφειλές 1.7.2007 μέχρι 31.12.2013 δίνεται η δυνατότητα εξόφλησης με 60 μηνιαίες δόσεις με την προϋπόθεση ότι τα Σωματεία θα καταβάλλουν τις τρέχουσες οφειλές τους στο Κράτος για Φ.Π.Α., για φόρο Εισοδήματος και Κοινωνικές Ασφαλίσεις από 1.1.2014 και εντεύθεν.

Τα πλείστα σωματεία φαίνεται να μην ανταποκρίθηκαν στις υποχρεώσεις τους για σειρά ετών.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, οι οφειλές των ποδοσφαιρικών σωματείων τον Δεκέμβριο 2015 όσον αφορά άμεση και έμμεση φορολογία ανέρχονται συνολικά στο ποσό των €31,89 εκ., από το οποίο ποσό ύψους €16,1 εκ. αφορά σε άμεση φορολογία και ποσό ύψους €15, 76 εκ. σε έμμεση φορολογία. Επίσης, οι οφειλές άμεσης και έμμεσης φορολογίας εταιρειών ποδοσφαιρικών σωματείων ανέρχονται κατά την ίδια ημερομηνία σε €9,56 εκ. (ποσό €7,7 εκ. αφορά σε άμεση φορολογία και ποσό €1,86 εκ. σε έμμεση φορολογία), ενώ οι οφειλές άμεσης και έμμεσης φορολογίας από άλλα μη ποδοσφαιρικά αθλητικά σωματεία ανέρχονται κατά την ίδια ημερομηνία σε συνολικό ποσό ύψους €0,9 εκ.

Με σχετική επιστολή ημερομηνίας 30.1.2015 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ο Έφορος ζήτησε να διευκρινιστεί κατά πόσο το Τμήμα Φορολογίας θα προχωρήσει με λήψη μέτρων για όσα Σωματεία δεν συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του Σχεδίου. Το θέμα εκκρεμεί.

Σύσταση: Το Τμήμα να διερευνήσει/βεβαιωθεί σε ποιες περιπτώσεις υπάρχουν παρεκκλίσεις από τα Σχέδια που εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο και να ληφθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών. Για όσα Σωματεία δεν ανταποκριθούν θα πρέπει να κινηθούν οι προβλεπόμενες από τον Νόμο διαδικασίες.

Ο Έφορος μάς πληροφόρησε ότι οι οφειλές των ποδοσφαιρικών σωματείων τυγχάνουν χειρισμού από το Υπουργείο Οικονομικών και πρόσθεσε ότι το Τμήμα συνεχίζει να ενημερώνει περιοδικά το Υπουργείο για το βαθμό συμμόρφωσης των σωματείων ως προς τους όρους των Σχεδίων.

Φορολογική διερεύνηση (έμμεση φορολογία) συγκεκριμένων εταιρειών.

(α) Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη Έκθεσή μας, εταιρεία η οποία δραστηριοποιείτο στην Ελεύθερη Ζώνη Εμπορίου (ΕΖΕ) για την παραγωγή και εμπορία καπνικών προϊόντων και είχε τύχει φοροαπαλλαγής για όλα τα μηχανήματα που χρησιμοποιούσε στο εργοστάσιο της, το 2008 μετέφερε τις

δραστηριότητες και τα μηχανήματά της σε άλλη εταιρεία ιδίων συμφερόντων η οποία δεν δικαιούτο φοροαπαλλαγή, εφόσον το καθεστώς φοροαπαλλαγής για τις εταιρείες στην ΕΖΕ τερματίστηκε το 2004. Το Τμήμα Τελωνείων εξέδωσε το 2009 εκ των υστέρων Βεβαίωση Τελωνειακής Οφειλής προς την πρώτη εταιρεία με την οποία ζητούσε την καταβολή των εισαγωγικών δασμών και φόρων ύψους €762.975, πλέον 10% χρηματική επιβάρυνση πλέον τόκους, για τα μηχανήματα που παραχώρησε στη δεύτερη εταιρεία. Η εταιρεία προσέφυγε στο Δικαστήριο το οποίο τον Δεκέμβριο του 2011 απέρριψε την προσφυγή. Ακολούθως, η εταιρεία κατέθεσε έφεση εναντίον της απόφασης του Δικαστηρίου.

Με απόφαση του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων, και ενώ υπήρχε σε εξέλιξη η δικαστική διαδικασία, το Τμήμα στις 18.4.2013, προχώρησε στην έκδοση εκ των υστέρων Βεβαίωσης Τελωνειακής Οφειλής για ποσό €219.678 πλέον χρηματική επιβάρυνση 10% πλέον τόκο 8%, προς τη δεύτερη εταιρεία σε σχέση με τις δασμοφορολογικές επιβαρύνσεις των μηχανημάτων, εγκαταλείποντας στην ουσία τη διεκδίκηση της οφειλής της πρώτης εταιρείας.

Σε σχέση με τα πιο πάνω η Υπηρεσία μας παρατήρησε τα ακόλουθα:

- (i) Ποσό ύψους €63.704, το οποίο εισπράχθηκε από την δεύτερη εταιρεία έναντι της οφειλής της, προήλθε από ποσό το οποίο κατακρατήθηκε από το Τελωνείο στις 26.3.2013 από αφιχθέντα επιβάτη στο Αεροδρόμιο Λάρνακας, λόγω μη δήλωσής του βάσει του περί ελέγχου Ρευστών Διαθεσίμων που Εισέρχονται ή Εξέρχονται από την Κοινότητα και της άσκησης Ενδοκοινοτικών Ελέγχων σε Ρευστά Διαθέσιμα Νόμο 53 του 2009. Η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι η πράξη αυτή, να συμψηφιστεί δηλαδή η οφειλή της δεύτερης εταιρείας με ποσό που κατακρατήθηκε από τρίτο πρόσωπο και που ενδεχομένως να αποτελεί προϊόν νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, είναι πράξη πάρα πολύ σοβαρή, προφανώς παράνομη και ενδεχομένως να συνιστά κατάχρηση εξουσίας. Κατά την άποψη μας, το Τμήμα δεν διενέργησε ικανοποιητική έρευνα αναφορικά με τη νομιμότητα του συναλλάγματος.
- (ii) Συνολικό ποσό ύψους €118.154, εισπράχθηκε από τη δεύτερη εταιρεία, με συμψηφισμό πιστωτικών υπολοίπων της προς την Υπηρεσία ΦΠΑ.
- (iii) Ενώ η δεύτερη εταιρεία όφειλε μέχρι την ημέρα εξόφλησης της οφειλής, 18.2.2015, συνολικό ποσό τόκων ύψους €106.350, το Τμήμα εισέπραξε ποσό €25.756 προς εξόφλησή τους. Σημειώνεται ότι, στις 30.5.2013, ο Διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων με την έγκριση του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, συμφώνησε όπως καταβληθεί μόνο μέρος των τόκων (€20.000 αντί για €86.888 μέχρι τότε). Σύμφωνα με το άρθρο 52(2) του Τελωνειακού Κώδικα Νόμου (Ν94(Ι)/2004) οι τόκοι αποτελούν αστικό χρέος και η παραγραφή τους μπορεί να γίνει, σύμφωνα με τις Δημοσιονομικές Οδηγίες, μόνο εφόσον εξαντληθούν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα είσπραξής τους.
- (iv) Όπως προκύπτει, το Τμήμα διέγραψε ένα μεγάλο μέρος της οφειλής της πρώτης εταιρείας, ενόσω μάλιστα εκκρεμούσε έφεση στο Δικαστήριο (κατόπιν απόφασης του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου υπέρ της Δημοκρατίας), και η δεύτερη εταιρεία είχε στην κατοχή της παράνομα, αφορολόγητα μηχανήματα από το 2009 μέχρι το 2013.

(β) Μετά από φορολογικό έλεγχο από την Υπηρεσία ΦΠΑ, στη δεύτερη εταιρεία, για την περίοδο 1.2.2008 - 31.10.2012, επιδόθηκε βεβαίωση φόρου στις 21.6.2013 ύψους €245.840, η οποία αναθεωρήθηκε στις 27.12.2013, κατόπιν ένστασης που υπόβαλε η εταιρεία στον Έφορο στις 19.8.2013, σε €96.110.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου από το Επαρχιακό Γραφείο ΦΠΑ Λάρνακας διαπιστώθηκαν σοβαρά λάθη, παραλείψεις και παρατυπίες τα οποία επηρεάζουν τις φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρείας. Επίσης διαπιστώθηκε ότι η εταιρεία συνδέεται με άλλες εταιρείες (κοινοί διευθυντές, μέτοχοι κ.λπ.) για τις οποίες

δεν έχει επιβεβαιωθεί ότι οι υπηρεσίες που προσφέρουν είναι πραγματικές και υπάρχουν εύλογες υποψίες για εικονικά τιμολόγια. Παρόλα αυτά ο Τομέας Διερευνήσεων δεν προέβηκε σε οποιαδήποτε διερεύνηση για τυχόν διάπραξη ποινικών αδικημάτων από την εταιρεία.

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι η μείωση στο ποσό της αρχικής βεβαίωσης (κατά €149.729) μετά από την εξέταση της ένστασης, οφείλεται κυρίως σε φόρο εισροών ύψους €137.250 σχετικά με αγορά 15 διαμερισμάτων στην Πέγεια το 2010, ενώ τα τιμολόγια αγοράς των διαμερισμάτων ήταν στο όνομα άλλης (συνδεδεμένης) εταιρείας. Δηλαδή η δεύτερη εταιρεία, κατά την εξέταση της ένστασης προσκόμισε αντίγραφο άλλου τιμολογίου στο όνομα της, το οποίο παράνομα, κατά την άποψη μας, έγινε αποδεκτό. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι το Τμήμα Φορολογίας, ενώ αποφάσισε ότι το ποσό των €137.250, θα παρέμενε εις πίστη της και δεν θα επιστρεφόταν στην εταιρεία, εντούτοις, όπως αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, συνολικό ποσό €118.154 επιστράφηκε στην εταιρεία υπό τη μορφή συμψηφισμού οφειλών της στο Τμήμα Τελωνείων. Επίσης, πληροφοριακά αναφέρεται ότι στις 9.6.2015, η δεύτερη εταιρεία αιτήθηκε την καταβολή πιστωτικού υπολοίπου Φ.Π.Α. ύψους €137.963.

Η Υπηρεσία μας σε επιστολή προς τον Έφορο Φορολογίας ημερομηνίας 8.10.2014 εισηγήθηκε όπως το Τμήμα προχωρήσει στην άμεση διερεύνηση τυχόν ποινικών αδικημάτων για πιθανή δίωξη, τόσο για τη δεύτερη εταιρεία όσο και τις εταιρείες που διαπιστώθηκε ότι συνδέεται και όπως διερευνήσει και εντοπίσει όλες τις εταιρείες που συνδέονται με αυτήν, ώστε να επεκταθεί ο φορολογικός έλεγχος σε όλες τις εταιρείες. Επίσης, με επιστολή ημερομηνίας 12.11.2015 εισηγήθηκε όπως διενεργηθεί φορολογική διερεύνηση τριών συγκεκριμένων εταιρειών οι οποίες σχετίζονται με τις πιο πάνω υποθέσεις και για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες ότι σχετίζονται με εταιρείες οι οποίες εμπλέκονται σε ποινικές υποθέσεις. Το Τμήμα προχώρησε σε έλεγχο των βιβλίων μιας εκ των τριών εταιρειών (ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2015) από τον οποίο προέκυψε βεβαίωση φόρου ύψους €106.840. Πέραν του ελέγχου αυτού το Τμήμα δεν προχώρησε στην διερεύνηση των εταιρειών σύμφωνα με τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας και με επιστολή ημερομηνίας 11.4.2016 προς τον Έφορο Φορολογίας ζητήσαμε όπως εξεταστεί το θέμα κατά προτεραιότητα. Ο Έφορος σε επιστολή του ημερομηνίας 11.10.2016 αναφέρει ότι έχει πρόσφατα ολοκληρωθεί φορολογικός έλεγχος στη δεύτερη εταιρεία και ότι δεν προέκυψε βεβαίωση φόρου, παρατηρήθηκε όμως ότι η εταιρεία καταβάλλει μεγάλο μέρος του φόρου εισροών σε μετρητά. Οι ισχυρισμοί αναφορικά με την προέλευση των μετρητών, σύμφωνα με τον Έφορο, φαίνεται να ευσταθούν, όμως το θέμα θα τύχει διερεύνησης με το Τμήμα Τελωνείων για να διαπιστωθεί κατά πόσο δηλώθηκαν κατά την είσοδό τους στη Δημοκρατία. Όσον αφορά στην τρίτη εταιρεία αναφέρει ότι άρχισε έλεγχος στις 9.6.2015, ο οποίος εξακολουθεί να βρίσκεται σε εξέλιξη.

2.9.2 ΤΜΗΜΑ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ

Έσοδα. Τα έσοδα κατά το 2015 2014 ανήλθαν σε €643,16 εκ., σε σύγκριση με €637,91 εκ. το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €5,25 εκ. ή 0,82%.

Καθυστερημένα έσοδα.

(α) Υπόλοιπο 31.12.2015. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στο Τμήμα, το σύνολο των καθυστερημένων εσόδων στις 31.12.2015, συμπεριλαμβανομένων των τόκων και επιβαρύνσεων, ήταν €11,4 εκ. σε σύγκριση με €10,9 εκ. το 2014.

(β) Εσωτερικός έλεγχος. Παρατηρήθηκε ότι δεν ασκείται σχετικός έλεγχος από το Λογιστήριο του Τμήματος, όσον αφορά στις καταστάσεις καθυστερημένων εσόδων. Αυτό συνεπάγεται κινδύνους όσον αφορά στην καταχώρηση όλων ή/και των ορθών ποσών που εκκρεμούν κατά την 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους.

Σύσταση: Το Τμήμα θα πρέπει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα προς είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών. Επίσης θα πρέπει να διενεργείται σχετικός έλεγχος από το Λογιστήριο του Τμήματος για επιβεβαίωση της ορθότητας των καθυστερημένων εσόδων που ετοιμάζονται από τους διάφορους Κλάδους του Τμήματος.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι όλες οι οφειλές που βεβαιώνονται εκ των υστέρων παρακολουθούνται σε συνεχή βάση από τους αρμόδιους λειτουργούς, ενώ υπάρχουν δυσκολίες στο ζήτημα εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων. Πρόσθεσε επίσης ότι έχουν δοθεί οδηγίες όπως ληφθούν τα δέοντα μέτρα από το Λογιστήριο για διενέργεια ελέγχου στις καταστάσεις καθυστερημένων εσόδων.

Υπερωριακή απασχόληση.

(α) Το ύψος της υπερωριακής αποζημίωσης το 2015 ανήλθε σε €2.112.185 σε σύγκριση με €2.084.540 το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €27.645 ή ποσοστό 1,3%. Τα έσοδα από τις χρεώσιμες ώρες ήταν €1.122.793 και το αντίστοιχο κόστος €611.520. Η μη χρεώσιμη υπερωριακή εργασία, αφορά κυρίως σε εργασία στα αεροδρόμια και στα σημεία ελέγχου των οδοφραγμάτων. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι θα πρέπει να μελετηθούν τρόποι περαιτέρω μείωσης του κόστους αυτού.

(β) Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, πολλοί υπάλληλοι του Τμήματος εργάζονται πέραν των 48 ωρών τη βδομάδα, που είναι το ανώτατο όριο εργάσιμων ωρών που προβλέπεται στον περί Οργάνωσης του Χρόνου Εργασίας Νόμο του 2002.

(γ) **Κατ' αποκοπή υπερωριακή αποζημίωση σε επιβλέποντες λειτουργούς.** Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, σύμφωνα με τις Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 25.1.1990 και 10.5.1984 η μηνιαία κατ' αποκοπή υπερωριακή αποζημίωση σε Τελώνες και Βοηθούς Τελώνες (Κλ. Α10(i) και Α11(ii)) καταβάλλεται εφόσον:

- Εργάζονται υπερωριακά τουλάχιστον 4 φορές τον μήνα ο καθένας και για χρονικό διάστημα όχι λιγότερο των 2 ωρών κάθε φορά, με βάση πρόγραμμα που καταρτίζει ο Διευθυντής Τελωνείων, και
- ο ελάχιστος αριθμός ωρών υπερωριακής εργασίας είναι 15 ώρες τον μήνα.

Οι επί τόπου επισκέψεις στον χώρο εργασίας, σύμφωνα με επιστολή του Διευθυντή προς το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού ημερ. 15.10.2012, έχουν τη μορφή σύντομης επιθεώρησης των επί καθηκοντι λειτουργιών και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και όχι την παραμονή τους στα οδοφράγματα για 4 ώρες όπως προνοεί το πρόγραμμα εργασίας. Όπως φαίνεται από τη σχετική αλληλογραφία μεταξύ του Τμήματος και του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, το πιο πάνω επίδομα καταβάλλεται όχι για πραγματικές ώρες εργασίας σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, αλλά για χρόνο αναμονής 15 ωρών τον μήνα. Το ύψος της μηνιαίας κατ' αποκοπή υπερωριακής αποζημίωσης ανέρχεται σε €361,10. Η σχετική δαπάνη για το 2015 ανήλθε σε €152.471.

Σύσταση: Θα πρέπει να επανεξεταστεί η αναγκαιότητα της καταβολής του συγκεκριμένου υπερωριακού επιδόματος. Όπου καθίσταται αναγκαία η παρουσία ανώτερου λειτουργού η αποζημίωση να γίνεται ανά ώρα υπερωριακής εργασίας.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε ότι, το θέμα της υπερωριακής απασχόλησης βρίσκεται κάτω από στενή και συνεχή παρακολούθηση σε παγκύπρια βάση. Πρόσθεσε επίσης ότι, στα πλαίσια των συστάσεων μας, ολοκληρώθηκε η επανεξέταση του θέματος από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού το οποίο με επιστολή του ημερ. 27.7.2016 προς το Τμήμα Τελωνείων έχει διαβιβάσει την έγκρισή του για διατήρηση της ισχύουσας κατ' αποκοπήν υπερωριακής αποζημίωσης, νοουμένου ότι στις περιπτώσεις

όπου οι πραγματικές ώρες υπερωριακής απασχόλησης είναι μικρότερες των δεκαπέντε τον μήνα, θα πρέπει να καταβάλλεται μόνο το ανάλογο μέρος αυτής.

Διερεύνηση υπόθεσης λαθρεμπορίου καπνικών προϊόντων. Τον Οκτώβριο του 2015, το Τμήμα Τελωνείων και η ΥΚΑΝ, εντόπισαν μεγάλη ποσότητα καπνικών προϊόντων στην Βιομηχανική Ζώνη Αραδίππου. Το θέμα συζητήθηκε σε συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησης Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών στις 19.1.2016, στην οποία ο Διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων αφού κατέθεσε και σχετικά έγγραφα ανέφερε ότι από τις έρευνες του Τμήματός του προέκυψε ότι τρεις εταιρείες (εφεξής εταιρεία Α, Β και Γ) που σχετίζονται με την πιο πάνω υπόθεση έχουν εγγραφεί στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη με την προσκόμιση /παρουσίαση πλαστών ταυτοτήτων. Σημειώνεται ότι, το Τμήμα είχε ενημερώσει τον Αρχηγό της Αστυνομίας και τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη για τις δικές τους ενέργειες, σε σχέση με το θέμα. Η Υπηρεσία μας, μετά από εξέταση των σχετικών εγγράφων, εντόπισε σε αυτά τιμολόγιο της εταιρείας Α προς την εταιρεία Δ για την οποία γίνεται αναφορά σε προηγούμενη παράγραφο της Έκθεσής μας και η οποία δραστηριοποιείται στην κατασκευή και εμπορία καπνικών προϊόντων στην Λάρνακα (πρώην Ελεύθερη Ζώνη Εμπορίου). Τούτο μας δημιούργησε αμφιβολίες ως προς την πληρότητα της έρευνας που έχει διεξάγει το Τμήμα Τελωνείων, αφού το έγγραφο αυτό είναι σημαντικό και βρισκόταν στην κατοχή του Τμήματος. Από περαιτέρω διερεύνηση της Υπηρεσίας μας, στους φακέλους των εταιρειών Α, Β και Γ στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη, φάνηκε ότι αυτές συστάθηκαν από δικηγорικά ή λογιστικά γραφεία με αρχικούς μετόχους/διευθυντές οι οποίοι στη συνέχεια αντικαταστάθηκαν με τους υφιστάμενους μετόχους/διευθυντές τα στοιχεία των οποίων είναι πλαστά.

Από σχετική πληροφόρηση που είχαμε από το Τμήμα Τελωνείων, φαίνεται ότι οι δραστηριότητες της εταιρείας Α απασχόλησαν το Τμήμα τον Νοέμβριο 2013 στα πλαίσια επιχείρησης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων (OLAF) η οποία, μεταξύ άλλων, στόχευε εμπορεύματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε παράνομα εργοστάσια τσιγάρων, οπότεν εντοπίστηκαν κιβώτια με φίλτρα και τσιγάρα τα οποία είχε εισαγάγει η εν λόγω εταιρεία. Σύμφωνα με το Τμήμα, στις 5.12.2014 η εταιρεία Δ εξήγαγε καπνό με δηλωμένο προορισμό την Σρι Λάνκα. Ενημερώθηκε σχετικά ο OLAF με σκοπό την παρακολούθηση του φορτίου. Στις 19.3.2015 ο OLAF ενημέρωσε το Τμήμα ότι τα 2 από τα 4 εμπορευματοκιβώτια μεταφορτώθηκαν στην Σρι Λάνκα ενώ τα άλλα 2 ελέγχθηκαν και εντοπίστηκε να περιέχουν οργανικό απόβλητο. Αυτό σημαίνει ότι τα 2 εμπορευματοκιβώτια, είτε ουδέποτε φορτώθηκαν με καπνό (και άρα ενδεχομένως να υπήρχε συγκάλυψη από τις κυπριακές αρχές), είτε αλλάχθηκαν στην πορεία. Εκφράσαμε την άποψη ότι ο χειρισμός που είχε γίνει από το Τμήμα Τελωνείων ενδεχομένως να μην ήταν ο ενδεδειγμένος, αφού καπνικά προϊόντα ύποπτης εταιρείας, με ανύπαρκτους ιδιοκτήτες, αφέθηκαν να πωληθούν στην εταιρεία Δ. Πληροφοριακά αναφέρεται ότι η Υπηρεσία μας έχει διαβιβάσει στην Νομική Υπηρεσία και άλλες υποθέσεις για ενδεχόμενη ευνοϊκή μεταχείριση της εταιρείας Δ από το Τμήμα Τελωνείων και την Υπηρεσία ΦΠΑ (που τότε είχαν κοινή διεύθυνση) για τις οποίες ο Γενικός Εισαγγελέας είχε ήδη δώσει οδηγίες στην Αστυνομία και διεξάγεται ποινική έρευνα. Όπως ενημερωθήκαμε από το Τμήμα Τελωνείων, όταν προέκυψε η υπόθεση της αποθήκης στην Αραδίππου, υπήρξε η υποψία ότι πιθανόν η υπόθεση της εταιρείας Α έχει σχέση, και γι' αυτό περιλήφθηκε στις πληροφορίες που θα έπρεπε να διερευνηθούν μαζί με την υπόθεση της εταιρείας Β που ήταν η ενοικιάστρια της αποθήκης στην Αραδίππου, καθώς και της εταιρείας Γ. Για την τελευταία αυτή εταιρεία, υπήρχε πληροφορία του Τμήματος για λαθραίο φορτίο τσιγάρων σε εμπορευματοκιβώτιο με δηλωμένο κοινοτικό φορτίο που αναχώρησε από τη Λεμεσό με προορισμό τον Πειραιά, η οποία διαβιβάστηκε στην Ελλάδα όπου έγινε φυσικός έλεγχος και εντοπίστηκαν τσιγάρα συγκεκριμένης επωνυμίας κρυμμένα πίσω από κιβώτια με χαρτομάντιλα τα οποία κατασκευάζονται από την εταιρεία Δ. Έγγραφα της εταιρείας Δ βρέθηκαν μάλιστα στην αποθήκη της Αραδίππου. Το Τμήμα μας πληροφόρησε ότι όλες οι πληροφορίες, ενδείξεις και υποψίες θα συνεχίσουν να διερευνούνται σε συνεργασία με τον OLAF, EUROPOL και

διωκτικές αρχές άλλων κρατών, με σκοπό τον πιθανό εντοπισμό τυχόν περαιτέρω αποδεικτικών στοιχείων για την υπόθεση.

Η Υπηρεσία μας παρέπεμψε την πιο πάνω υπόθεση στον Γενικό Εισαγγελέα για ποινική διερεύνηση της υπόθεσης. Στις 11.7.2016 ο Γενικός Εισαγγελέας μας πληροφόρησε ότι παρέπεμψε την υπόθεση στον Αρχηγό της Αστυνομίας.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι δεν συμμερίζεται την άποψη της Υπηρεσίας μας αναφορικά με την έλλειψη πληρότητας της έρευνας που έχει διεξάγει το Τμήμα του, μεταξύ άλλων, για τους εξής λόγους:

- Η διαπίστωση ότι οι συγκεκριμένες εταιρείες (Α,Β και Γ) ενεγράφησαν στο Γραφείο του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη με πλαστές ταυτότητες, έγινε από λειτουργούς του Τμήματος Τελωνείων κατά την διερεύνηση της υπόθεσης της παράνομης κατοχής 19,5 τόνων καπνού.
- Το Τμήμα μη έχοντας την εξουσία με βάση το Νόμο να διερευνά υποθέσεις πλαστοπροσωπίας, κοινοποίησε την πιο πάνω διαπίστωση γραπτώς στις 28.12.2015, τόσο στον Αρχηγό Αστυνομίας όσο και στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη με κοινοποίηση στον Γενικό Ελεγκτή.
- Όλες οι εταιρείες που αναφέρονται στην Έκθεση έχουν εγγραφεί στο Τελωνειακό Μητρώο προσκομίζοντας όλα τα πρωτότυπα ή πιστοποιημένα αντίγραφα της εγγραφής τους στο Γραφείο του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη όσο και στο Μητρώο ΦΠΑ.
- Είναι το Τμήμα Τελωνείων κατά την διερεύνηση της υπόθεσης της παράνομης κατοχής 19,5 τόνων καπνού που συσχέτισε τη συγκεκριμένη υπόθεση με άλλες δύο υποθέσεις που έτυχαν χειρισμού από το Τμήμα Τελωνείων στο πρόσφατο παρελθόν.

Τομέας Διερευνήσεων.

(α) Καθυστέρηση στην ολοκλήρωση διαφόρων υποθέσεων/Υποθέσεις κατάσχεσης. Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των διάφορων υποθέσεων του Τομέα Διερευνήσεων και στη λήψη μέτρων. Σημειώνεται ότι η μεγάλη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των υποθέσεων κατάσχεσης έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων για το Κράτος, αφού τα περισσότερα κατασχεθέντα εμπορεύματα ενδεχομένως να χάνουν μεγάλο μέρος της αξίας τους με την πάροδο του χρόνου.

Ενδεικτικά παραδείγματα κατασχέσεων αναφέρονται πιο κάτω:

Φακ. Κατάσχεσης 71/10: Η υπόθεση, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, αφορά σε παράνομη κατοχή, μεταγωγή, μεταφορά ή και χρήση αφορολόγητου οχήματος καθώς επίσης και παράβαση όρων ή/και περιορισμών αναφορικά με την προσωρινή εισαγωγή οχήματος. Το εν λόγω όχημα εισήχθη στη Δημοκρατία τον Ιανουάριο 2008 (από άτομο με αγγλικό διαβατήριο) με καθεστώς προσωρινής εισαγωγής και η σχετική άδεια έληξε τον Ιούλιο 2008. Σύμφωνα με σχετική έκθεση του Τμήματος, τον Φεβρουάριο 2010 το συγκεκριμένο όχημα πωλήθηκε σε άλλο πρόσωπο και τον Ιούνιο 2010 κατασχέθηκε από το Τελωνείο μετά από ειδοποίηση της Αστυνομίας. Για την πιο πάνω υπόθεση, εκδόθηκε στις 26.10.2015 απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (αγωγή αρ. 114/2014) για δήμευση του αυτοκινήτου. Η υπόθεση εκκρεμεί.

Όπως μας ανέφερε ο Διευθυντής το όχημα μεταφέρθηκε στην αποθήκη του Δημοσίου και προγραμματίζεται η εκποίησή του πριν το τέλος του 2016.

Φακ. Κατάσχεσης 117/14: Η υπόθεση σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, αφορά σε κατάσχεση οχήματος το οποίο εισήχθη στην Δημοκρατία με καθεστώς προσωρινής εισαγωγής και η σχετική άδεια έληξε τον Απρίλιο 2014. Το εν λόγω όχημα κατασχέθηκε από το Τελωνείο τον Αύγουστο 2014, ενώ φαίνεται να εκκρεμεί σχετική αγωγή δήμευσης.

Όπως μας ανέφερε ο Διευθυντής έχουν δοθεί οδηγίες για ολοκλήρωση της διαδικασίας, χωρίς άλλη καθυστέρηση.

Σύσταση: Θα πρέπει να προωθούνται οι υποθέσεις στους αρμόδιους Κλάδους έγκαιρα για την λήψη νομικών μέτρων, έτσι ώστε να αυξάνονται οι πιθανότητες θετικής κατάληξης των υποθέσεων. Συστήνεται επίσης όπως το Τμήμα αξιολογήσει όλες τις υποθέσεις κατάσχεσης που εκκρεμούν και προβεί στις αναγκαίες ενέργειες στα πλαίσια της σχετικής νομοθεσίας και, όπου είναι δυνατόν, να προχωρήσει στη δήμευση και εκποίηση εμπορευμάτων, με σκοπό την ανάκτηση ποσών που ενδεχομένως να οφείλονται στο Κράτος.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι πρόσθετα των οδηγιών που έχουν δοθεί στο προσωπικό σε σχέση με τις καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των φακέλων κατάσχεσης/υποθέσεων, το Τμήμα καταβάλλει συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης/αναθεώρησης των σχετικών διαδικασιών και αντιμετώπισης των όποιων προβλημάτων παρουσιάζονται.

(β) Αυτοκίνητα που εισήχθησαν με καθεστώς προσωρινής εισαγωγής. Παρατηρήθηκε, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, ότι εισήχθησαν στη Δημοκρατία αυτοκίνητα με καθεστώς προσωρινής εισαγωγής, που συνεπάγεται μη καταβολή δασμών ή φόρων στην περίπτωση εισαγωγής τους από τρίτες χώρες και μη καταβολή φόρων στην περίπτωση εισαγωγής τους από χώρες της ΕΕ, για τα οποία η άδεια προσωρινής εισαγωγής έχει λήξει.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε ενημέρωση αναφορικά με τα μέτρα που προτίθεται να πάρει το Τμήμα για διευθέτηση των υποθέσεων, στη βάση της σχετικής Νομοθεσίας και Κανονισμών.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι το θέμα της παρακολούθησης και του ελέγχου των οχημάτων που εισήχθησαν/μεταφέρθηκαν ή παραχωρήθηκαν με το καθεστώς προσωρινής εισαγωγής/εισόδου και ειδικότερα αυτών των οποίων η περίοδος παραμονής έληξε και εξακολουθούν να παραμένουν σε εκκρεμότητα, αποτέλεσε αντικείμενο μελέτης από το Τμήμα και έχουν ληφθεί και λαμβάνονται μέτρα για εντοπισμό και κατάσχεση των εν λόγω οχημάτων. Στα πλαίσια αυτά δόθηκαν οδηγίες στα Επαρχιακά Τελωνεία για εντατικοποίηση του ελέγχου σε συνεργασία με την Αστυνομία και το Τμήμα Οδικών Μεταφορών.

Έλεγχος ρευστών διαθεσίμων ή χρυσού που εισέρχονται/εξέρχονται της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με το άρθρο 4 του περί Ελέγχου Ρευστών Διαθεσίμων που Εισέρχονται ή Εξέρχονται από την Κοινότητα και της Άσκησης Ενδοκοινοτικών Ελέγχων σε Ρευστά Διαθέσιμα Νόμου του 2009 (Ν.53(Ι)/2009), κάθε φυσικό πρόσωπο που εισέρχεται ή εξέρχεται της Δημοκρατίας και μεταφέρει ρευστά διαθέσιμα ή χρυσό αξίας πέραν των €10.000 υποχρεούται να το δηλώσει γραπτώς σε αρμόδιο λειτουργό του Τμήματος Τελωνείων κατά την είσοδο ή την έξοδό του. Από τον έλεγχο παρατηρήθηκε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις ο έλεγχος που γίνεται από το Τμήμα και η διερεύνηση για διακρίβωση της προέλευσης των μετρητών, ειδικά στις περιπτώσεις μεγάλων χρηματικών ποσών, δεν είναι ικανοποιητικός. Επίσης, όπως αναφέρθηκε στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014, σε διάφορες περιπτώσεις οι κάτοχοι χρηματικών ποσών δηλώνουν ότι προέρχονται από εισπράξεις από καζίνο στις κατεχόμενες περιοχές γεγονός το οποίο δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί, αφού τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίζουν δεν μπορούν να ελεγχθούν για την αυθεντικότητά τους. Αναφέρεται επίσης ότι η διερεύνηση των υποθέσεων αυτών δεν είναι πάντοτε άμεση και αποτελεσματική, με λήψη κατάθεσης αμέσως μετά το περιστατικό, με αποτέλεσμα να χάνεται το πλεονέκτημα του αιφνιδίου ελέγχου.

Ο Διευθυντής Τμήματος Τελωνείων στις 16.5.2016, μας πληροφόρησε ότι πολιτική του Τμήματος είναι να διερευνά σε βάθος ειδικότερα τις περιπτώσεις διακίνησης μεγάλων ποσών, για διακρίβωση της προέλευσής τους στη βάση συγκεκριμένων οδηγιών και καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια σύμφωνα με τις αρμοδιότητες του και της ιδιαιτερότητας του θέματος. Πρόσθεσε επίσης ότι στα πλαίσια

αυτά και σύμφωνα με σύσταση της Υπηρεσίας μας, έχει εκδοθεί σχετική Εγκύκλιος ημερομηνίας 4.3.2015, με αυστηρές οδηγίες προς το προσωπικό, ενώ όσον αφορά στην διακίνηση μετρητών από τις κατεχόμενες περιοχές εκδόθηκε από το Τμήμα σχετική Εγκύκλιος ημερ. 20.4.2015.

Σύσταση: Στις περιπτώσεις διακίνησης μεγάλων ποσών σε μετρητά θα πρέπει να γίνεται έρευνα σε βάθος για διακρίβωση της προέλευσης των μετρητών έτσι ώστε να διαπιστώνεται πέραν πάσης αμφιβολίας ότι είναι νόμιμα. Τα περιστατικά θα πρέπει να αναφέρονται στις άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες (ΥΚΑΝ, ΜΟ.Κ.Α.Σ., Αστυνομία, Τμήμα Φορολογίας) για τις δικές τους ενέργειες. Η ανακριτική κατάθεση των εμπλεκόμενων προσώπων από το Τμήμα θα πρέπει να γίνεται όσο το δυνατό πιο σύντομα μετά το περιστατικό, εάν είναι δυνατό την ίδια μέρα, έτσι ώστε να μη δίδεται η ευχέρεια να επινοούνται από τους διερευνώμενους αναληθείς ισχυρισμοί.

Τομέας Νομικών Θεμάτων.

Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, τον Αύγουστο 2016 εκκρεμούσαν συνολικά 394 υποθέσεις στον Τομέα Νομικών Θεμάτων που αφορούν στην περίοδο 1988-2016. Η Υπηρεσία μας ζήτησε να ενημερωθεί για τους λόγους για τους οποίους εκκρεμούν για 20 και πλέον έτη αρκετές από τις υποθέσεις του Τομέα Νομικών Θεμάτων.

Σύσταση: Θα πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για διευθέτηση το συντομότερο δυνατόν, όλων των υποθέσεων που εκκρεμούν στον Τομέα Νομικών Θεμάτων.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες για παρακολούθηση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, της πορείας των υποθέσεων οι οποίες είναι σε εκκρεμότητα, με σκοπό τη διευθέτησή τους σε συνεργασία με τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη καθώς και με ιδιώτες εκκαθαριστές. Επίσης, ανέφερε ότι οι υπό αναφορά υποθέσεις κατά το πλείστον αποτελούν αντικείμενο δικαστικών διαδικασιών οι οποίες εκ της φύσεως τους είναι χρονοβόρες.

Τομέας Μετελέγχου και Συμμόρφωσης.

Έλεγχοι - Εκ των υστέρων βεβαιώσεις Τελωνειακής και άλλης Οφειλής. Σύμφωνα με στοιχεία του Τομέα Μετελέγχου έχουν προγραμματιστεί κατά το 2015, 259 έλεγχοι (277 το 2014) εκ των οποίων πραγματοποιήθηκαν (μέχρι τον Ιούλιο 2016), 151 (ποσοστό 58%) ενώ παραμένουν σε εκκρεμότητα 108 έλεγχοι (ποσοστό 42%). Επίσης, τα έσοδα που έχουν προκύψει από την έκδοση των εκ των υστέρων βεβαιώσεων τελωνειακής και άλλης οφειλής ανέρχονται, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, σε €435.887 το 2015 σε σύγκριση με €500.449 το 2014 και €2.708.469 το 2013. Σημειώνεται ότι, το 2015 οι εκ των υστέρων βεβαιώσεις Τελωνειακής και άλλης οφειλής που έχουν εκδοθεί από τον Τομέα Μετελέγχου είναι μειωμένες σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, όπως μειωμένα είναι και τα αντίστοιχα έσοδα.

Σύσταση: Το Τμήμα να εντατικοποιήσει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τους ελέγχους που πραγματοποιούνται από τον Τομέα Μετελέγχου του Τμήματος, αφού από αυτούς, προκύπτουν, μεταξύ άλλων, σημαντικά έσοδα για το Κράτος.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι έχει σημειωθεί η σύσταση της Υπηρεσίας μας και προς τούτο έχουν δοθεί σχετικές οδηγίες προς τον αρμόδιο Τομέα λαμβανομένων υπόψη και των σημερινών δυνατοτήτων του Τμήματος σε ανθρώπινο δυναμικό. Πρόσθεσε επίσης ότι ο Τομέας έχει επικεντρωθεί στη διαχείριση κινδύνου με στόχευση ελέγχων αυξημένης επικινδυνότητας.

Εκφόρτωση εμπορευματοκιβωτίων από πλοίο στο οποίο ξέσπασε φωτιά. Τον Ιούνιο 2014 αφίχθηκε στην Δημοκρατία συγκεκριμένο πλοίο, επειδή σε αυτό ξέσπασε φωτιά, ενώ κατευθυνόταν προς άλλο λιμάνι. Όπως

αναφέρεται σε αλληλογραφία στον σχετικό φάκελο του Τμήματος, τρία εμπορευματοκιβώτια που εκφορτώθηκαν από το συγκεκριμένο πλοίο περιείχαν επικίνδυνα εμπορεύματα (αμμωνία) τα οποία, σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος, φαίνεται να εξήχθηκαν από την Κύπρο τον Ιούλιο 2014. Σημειώνεται ότι για αριθμό εμπορευματοκιβωτίων, το Τμήμα παραχώρησε τον Δεκέμβριο 2014 άδεια παραμονής τους στον χώρο Προσωρινής Εναπόθεσης της Αρχής Λιμένων για περίπου 6 μήνες και μέχρι την επανεξαγωγή τους, με την προϋπόθεση ότι θα καταβάλλονται «αποθηκευτικά τέλη σαν να είχαν μεταφερθεί στην Αποθήκη Δημοσίου». Μέχρι τον Μάιο 2016 φαίνεται να παρέμειναν στον χώρο Προσωρινής Εναπόθεσης της Αρχής Λιμένων δυο εμπορευματοκιβώτια που εκφορτώθηκαν από το συγκεκριμένο πλοίο, τα οποία σύμφωνα με πληροφόρηση από το μηχανογραφικό σύστημα του Τμήματος φαίνεται να περιέχουν μεταχειρισμένες γεννήτριες, μεταχειρισμένους περονοφόρους ανυψωτές (forklift) και μεταχειρισμένα εξαρτήματα.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι στο φορτίο του συγκεκριμένου πλοίου περιλαμβάνονταν και εμπορευματοκιβώτια με επικίνδυνο περιεχόμενο ζητήσαμε να ενημερωθούμε: **(α)** Κατά πόσο το Τελωνείο Λεμεσού έχει διενεργήσει φυσικό έλεγχο στα εναπομεινάντα εμπορευματοκιβώτια και έχει επιβεβαιωθεί ότι το περιεχόμενο τους δεν αφορά σε επικίνδυνο φορτίο. Σε αντίθετη περίπτωση εισηγηθήκαμε όπως το Τμήμα διενεργήσει κατάλληλο έλεγχο το συντομότερο για επιβεβαίωση του πραγματικού περιεχομένου των εμπορευματοκιβωτίων.

(β) Τους λόγους για τους οποίους τα εμπορευματοκιβώτια συνεχίζουν να παραμένουν στον χώρο Προσωρινής Εναπόθεσης της Αρχής Λιμένων μετά την παρέλευση ενάμιση περίπου έτους, αφού η σχετική άδεια παραμονής τους αφορούσε σε περίοδο περίπου έξι μηνών.

(γ) Σε ποιες ενέργειες έχει προβεί το Τμήμα, ούτως ώστε το φορτίο των εναπομεινάντων εμπορευματοκιβωτίων που εκφορτώθηκαν από το συγκεκριμένο πλοίο να πάρει τελωνειακό προορισμό.

Ο Διευθυντής μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι όλα τα εμπορευματοκιβώτια που εκφορτώθηκαν από το πλοίο, ανοίχθηκαν στην παρουσία της Επιτροπής Καταφυγίων – Ασφάλειας, του Τμήματος Τελωνείων και του πρακτορείου που αντιπροσώπευε το πλοίο και αναλόγως με το περιεχόμενο και την κατάστασή τους λήφθηκαν και οι ανάλογες αποφάσεις από τις αρμόδιες αρχές. Επίσης, ανέφερε ότι από το σύνολο των εμπορευματοκιβωτίων, παρέμειναν στο χώρο του Λιμανιού τελικά τρία εμπορευματοκιβώτια, των οποίων το περιεχόμενο είχε αναγνωριστεί ως μη επικίνδυνο. Πρόσθεσε επίσης ότι, μετά από αλληπάλληλες πιέσεις από τον Προϊστάμενο του Τελωνείου Λεμεσού προς τον αντιπρόσωπο του πλοίου, τα υπό αναφορά εμπορευματοκιβώτια με το περιεχόμενο τους παρελήφθησαν στις 23.6.2016 από συγκεκριμένη αδειοδοτημένη εταιρεία για καταστροφή στα πλαίσια διαχείρισης αποβλήτων.

2.9.3 ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Δημόσια δήλωση περιουσιακών στοιχείων Υπουργών και άλλων κρατικών αξιωματούχων – «Πόθεν Έσχες». Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας ετοίμασε, στη βάση στοιχείων που του έχουν υποβληθεί από τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου, καταστάσεις περιουσιακών στοιχείων οι οποίες, στο πλαίσιο της πολιτικής του Προέδρου της Δημοκρατίας για χρηστή διοίκηση και διαφάνεια, είχαν δημοσιοποιηθεί και αφορούσαν στα περιουσιακά στοιχεία των εν λόγω αξιωματούχων κατά την ανάληψη του αξιώματός τους. Ωστόσο, δεν γίνεται δημοσιοποίηση των περιουσιακών τους στοιχείων σε τακτά χρονικά διαστήματα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του πλαισίου για το «Πόθεν Έσχες», ώστε να επισημαίνεται η οποιαδήποτε διαφοροποίηση και να δίδονται οι ανάλογες εξηγήσεις. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε ότι στις περιπτώσεις όπου οι αξιωματούχοι (όπως Υπουργοί) έπαψαν να κατέχουν το συγκεκριμένο αξίωμα δεν δημοσιοποιήθηκε κατά την αποχώρησή τους η σχετική δήλωση. Επιπρόσθετα, επισημάνθηκαν ήδη και διάφορες άλλες αδυναμίες, όπως η μη συμπερίληψη ανάλογης δήλωσης από συγγενικά τους πρόσωπα, όπως του/της συζύγου του αξιωματούχου.

Όπως ενημέρωσε την Υπηρεσία μας ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με επιστολή του ημερ. 12.1.2016, η ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου με Απόφαση της ημερ. 17.5.2011, έκρινε τον περί Ορισμένων Αξιωματούχων της Κυπριακής Δημοκρατίας (Δήλωση και Έλεγχος της Περιουσίας) Νόμο του 2004 (Ν.50(I)/2004), γνωστό, μαζί με τον αντίστοιχο Νόμο που αφορά στα πολιτικά πρόσωπα (Ν.49(I)/2004), ως νομοθεσία για το «πόθεν έσχες», ως αντισυνταγματικούς αφού συγκρούονται με το Άρθρο 15 του Συντάγματος το οποίο διασφαλίζει το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, μέρος της οποίας είναι τα περιουσιακά στοιχεία.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με σκοπό τη διασφάλιση της διαφάνειας στη δημόσια ζωή και της δυνατότητας αποτελεσματικής λήψης μέτρων κατά της διαφθοράς, προώθησε τροποποίηση του Άρθρου 15 του Συντάγματος προσθέτοντας στους λόγους για τους οποίους είναι επιτρεπτή τέτοια επέμβαση κατά τις διατάξεις του Άρθρου τη διαφάνεια στη δημόσια ζωή και τη λήψη μέτρων κατά της διαφθοράς. Το σχετικό νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί της Όγδοης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2013» αποστάληκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 7.3.2013. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, στις 29.5.2013 κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων δύο άλλα νομοσχέδια για τροποποίηση των Νόμων Ν.49(I)/2004 και Ν.50(I)/2004, η ψήφιση των οποίων ήταν συνδυασμένη με την ψήφιση του νομοσχεδίου για την τροποποίηση του Συντάγματος. Τα τρία νομοσχέδια εξακολουθούν να ευρίσκονται υπό εξέταση στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή.

Όπως πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, το Νομοσχέδιο το οποίο το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης ετοίμασε και κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων για τροποποίηση του άρθρου 15 του Συντάγματος, εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων στις 14.04.2016 και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 28.04.2016 («ο περί της Ένατης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος του 2016»). Τα άλλα δύο νομοσχέδια εγκρίθηκαν από την ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων επίσης στις 14.4.2016, έχουν ωστόσο καταχωρηθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας Αναφορές, καθώς, κατά την άποψη του Γενικού Εισαγγελέα, εγείρουν θέματα αντισυνταγματικότητας. Αναμένεται η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Σε ό,τι αφορά τους δημόσιους υπαλλήλους και τους υπόλοιπους κρατικούς υπαλλήλους ψηφίστηκαν ειδικοί Νόμοι για ρύθμιση της υποχρεωτικής δήλωσης των περιουσιακών τους στοιχείων μετά από σχετικές Προτάσεις Νόμων, για τους οποίους επίσης έγινε Αναφορά στο Ανώτατο Δικαστήριο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Τροποποίηση Πειθαρχικού Κώδικα. Το άρθρο 81(2)(β) (Δεύτερος Πίνακας) του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, που αφορά στον πειθαρχικό κώδικα, αναφέρει ότι «Η αρμόδια αρχή ορίζει το γρηγορότερο έναν ή περισσότερους λειτουργούς, του Υπουργείου ή Γραφείου της (που αναφέρεται στο Μέρος αυτό ως «ο ερευνών λειτουργός»), για να διεξαγάγουν την έρευνα. Ο ερευνών λειτουργός απαιτείται να είναι ανώτερος υπάλληλος και να κατέχει θέση ψηλότερη από τη θέση που κατέχει ο υπάλληλος που καταγγέλθηκε: Νοείται ότι, αν σε οποιαδήποτε υπόθεση η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι δεν θα ήταν δυνατόν, πρακτικό ή εφαρμόσιμο να διορίσει ερευνώντα λειτουργό από το Υπουργείο ή Γραφείο της, παραπέμπει το ζήτημα στο Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο ορίζει κατάλληλο λειτουργό είτε από το Υπουργείο ή Γραφείο της αρμόδιας αρχής, εφόσον αυτός δεν κατέχει θέση κατώτερη της θέσης που κατέχει ο υπάλληλος που καταγγέλθηκε, είτε από άλλο Υπουργείο ή Γραφείο, για να διεξαγάγει την έρευνα».

Με βάση την πιο πάνω διάταξη, ο ερευνών λειτουργός προέρχεται, κατά κανόνα, από το Υπουργείο ή Γραφείο του υπό διερεύνηση υπαλλήλου, είναι δηλαδή συνάδελφός του. Η Υπηρεσία μας, με επιστολή της προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 21.5.2015 και σε συνάντηση με το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) και την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας ημερ. 17.9.2015, εξέφρασε την άποψη ότι με

αυτό τον τρόπο δεν διασφαλίζεται η αρχή της αντικειμενικότητας και δεν παρέχεται το εχέγγυο της αμερόληπτης κρίσης.

Με βάση διεθνείς κανόνες ηθικής δεοντολογίας που εφαρμόζονται σε περιπτώσεις διεξαγωγής ελέγχων (και, κατ' αναλογία, ερευνών), η αντικειμενικότητα του προσώπου που διενεργεί τον έλεγχο (έρευνα) τίθεται σε κίνδυνο όταν υπάρχουν καταστάσεις οικειότητας (familiarity risk). Ο κίνδυνος λόγω οικειότητας προφανώς υφίσταται όταν κάποιος δημόσιος υπάλληλος καλείται να διεξαγάγει πειθαρχική έρευνα κατά συναδέλφων του.

Για τον λόγο αυτό έγιναν συναντήσεις της Υπηρεσίας μας με αρμόδιους λειτουργούς του ΤΔΔΠ και της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας, και αργότερα με τον Υφυπουργό παρά τω Προέδρω που εξετάζει το θέμα στα πλαίσια της μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα. Ζητούμενο είναι να υπάρξει τροποποίηση του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου ώστε, (α) οι ερευνώντες λειτουργοί που θα διεξάγουν τις πειθαρχικές έρευνες να προέρχονται από κατάλογο λειτουργών προερχόμενων από όλα τα Υπουργεία, κατά προτίμηση από τις Μονάδες Ελέγχου τους (β) οι λειτουργοί αυτοί να είναι εκπαιδευμένοι σε αυτό το αντικείμενο, (γ) αυτός που διεξάγει την έρευνα και ο υπό διερεύνηση υπάλληλος κατά το δυνατό να μην προέρχονται από το ίδιο Υπουργείο, και (δ) στην περίπτωση που, κατά τη διάρκεια διοικητικής έρευνας, διαπιστωθεί ότι ενδεχομένως να έχει διαπραχθεί πειθαρχικό παράπτωμα από δημόσιο υπάλληλο, τότε η έρευνα θα συνεχίζεται ως πειθαρχική έρευνα εναντίον του υπαλλήλου αυτού χωρίς να χρειάζεται να επαναληφθεί η έρευνα εξ αρχής από άλλο ερευνώντα λειτουργό.

Σύσταση: Όπως τόσο για σκοπούς αντικειμενικότητας και αμερόληπτης κρίσης του ερευνώντος λειτουργού όσο και αποτελεσματικότητας της διαδικασίας, επισπευθεί η ολοκλήρωση του τροποποιητικού νομοσχεδίου αναφορικά με τον Πειθαρχικό Κώδικα και τις σχετικές διαδικασίες, ώστε το βελτιωμένο πλαίσιο να τύχει εφαρμογής το συντομότερο δυνατό.

Καταβολή σε κρατικούς αξιωματούχους που παραιτούνται/αφυπηρετούν/λήγει η θητεία τους συσσωρευμένης άδειας ανάπαυσης και ταυτόχρονα καταβολή σύνταξης και εφάπαξ ποσού. Οι όροι διορισμού των αξιωματούχων προβλέπουν, ως επί τον πλείστον, ότι δικαιούνται άδεια ανάπαυσης ως δημόσιοι υπάλληλοι. Παρατηρήθηκε ότι αρκετοί αξιωματούχοι συσσωρεύουν άδεια ανάπαυσης, χωρίς να εφαρμόζεται η πρόνοια που ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους, σύμφωνα με την οποία πρέπει να εξαντλούν την άδεια ανάπαυσης που έχουν σε πίστη τους, πριν την αποχώρησή τους από τη δημόσια υπηρεσία και ότι δεν δικαιούνται ούτε να την αποποιηθούν, ούτε να υπηρετήσουν έναντι αυτής, ούτε να την πληρωθούν. Ως αποτέλεσμα, αρκετοί αξιωματούχοι πληρώνονται τη συσσωρευμένη άδεια ανάπαυσης τους και ταυτόχρονα λαμβάνουν σύνταξη και εφάπαξ ποσό.

Τον Ιανουάριο 2015, ύστερα από συνάντηση της Υπηρεσίας μας με το ΤΔΔΠ κατά την οποία συζητήθηκε το πιο πάνω πρόβλημα, αποφασίστηκε όπως το ΤΔΔΠ ζητήσει από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας να εξεύρει τρόπο νομοθετικής αποσαφήνισης/ρύθμισης, ώστε να μην προκύπτει θέμα καταβολής για την ίδια περίοδο συσσωρευμένης άδειας ανάπαυσης και συνταξιοδοτικών ωφελημάτων. Στις 19.2.2015 ζητήθηκε από το ΤΔΔΠ γνωμάτευση από τη Νομική Υπηρεσία ως προς τον τρόπο ρύθμισης, ώστε οι εν λόγω αξιωματούχοι να μην δικαιούνται να μεταφέρουν άδεια ανάπαυσης από έτος σε έτος και συνεπώς ούτε να συσσωρεύουν άδεια ανάπαυσης.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του ημερ. 2.2.2016, αποφάσισε όπως όλοι οι αξιωματούχοι, των οποίων οι όροι διορισμού τους παραπέμπουν σε ότι αφορά στην άδεια ανάπαυσης τους στα ισχύοντα για τους δημόσιους υπαλλήλους, δεν δικαιούνται, σε περίπτωση που έχουν συσσωρευμένη άδεια ανάπαυσης κατά την αφυπηρέτηση ή λήξη της θητείας τους ή κατά την υποβολή παραίτησης τους, να διεκδικήσουν πληρωμή της, παρά μόνο στις περιπτώσεις που ρυθμίζονται στους περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμούς, αφού, σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 20.10.2015,

δεν υπάρχει νομικό έρεισμα με βάση τους πιο πάνω Κανονισμούς που να επιτρέπει τέτοια πληρωμή. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, οι υπηρετούντες Αξιωματούχοι θα πρέπει να προγραμματίζουν και να λαμβάνουν την άδεια τους κατά τη διάρκεια του έτους στο οποίο αναφέρεται, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, αποφεύγοντας, κατά το δυνατό, τη μεταφορά άδειας απουσίας από έτος σε έτος.

Επίσης αποφάσισε όπως τα αρμόδια Υπουργεία/Υπηρεσίες κατά τον καταρτισμό των συμβολαίων νέων αξιωματούχων των οποίων οι άδειες ανάπαυσης ρυθμίζονται στα συμβόλαια διορισμού τους, παραπέμπουν στα ισχύοντα για δημόσιους υπαλλήλους, με ρητή επιφύλαξη ότι δεν θα δικαιούνται να μεταφέρουν άδεια ανάπαυσης από έτος σε έτος. Για όσους Αξιωματούχους οι όροι διορισμού τους καθορίζονται νομοθετικά με την παραπομπή στα ισχύοντα για τους δημόσιους υπαλλήλους, να προωθηθεί τροποποίηση της οικείας νομοθεσίας για ρύθμιση κατά τον ίδιο πιο πάνω τρόπο και το θέμα της άδειας ανάπαυσής τους για τυπικούς λόγους, δεδομένου ότι η γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας καλύπτει και αυτές τις περιπτώσεις, αλλά και σωστής προηγούμενης ενημέρωσης των ίδιων των Αξιωματούχων. Στις 15.2.2016, η Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου εξέδωσε σχετική εγκύκλιο με αρ. 134.

Σύσταση: Όπως προωθηθεί χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις, το συντομότερο δυνατό, τροποποίηση των οικείων νομοθεσιών ως η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ώστε η Δημοκρατία να μην καταβάλλει πλέον αυξημένα ποσά κατά τις εν λόγω αφυπηρετήσεις/αποχωρήσεις.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, η τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας θα γίνεται με την πρώτη ευκαιρία προώθησης τροποποίησης της οικείας νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, η τροποποίηση αυτή είναι αρμοδιότητα των οικείων Υπουργείων και όχι του ΤΔΔΠ.

Συνταξιοδοτικά ωφελήματα κρατικών αξιωματούχων. Η Υπηρεσία μας, με επιστολή της προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 18.9.2015, αναφέρθηκε στην κατάργηση του κυβερνητικού σχεδίου συντάξεων για τους νεοεισερχόμενους δημόσιους υπαλλήλους, η οποία έγινε με τον περί Συνταξιοδοτικών Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμο του 2012 (Ν.216(Ι)/2012), επισημαίνοντας ότι δεν έγινε το ίδιο για πολλούς κρατικούς αξιωματούχους οι οποίοι εντάσσονται σε ανάλογο σχέδιο επαγγελματικής συνταξιοδοτικής παροχής με βάση άλλους νόμους, όπως για παράδειγμα τον περί Συντάξεων (Ορισμένοι Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας) Νόμο (Ν.49(Ι)/1980) όπου προβλέπεται η καταβολή κυβερνητικής σύνταξης στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, στους Βουλευτές και στους Υπουργούς. Σημειώθηκε δε, ότι τα πιο πάνω συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους κρατικούς αξιωματούχους δόθηκαν παλαιότερα κατ' επίκληση των ανάλογων ωφελημάτων των δημοσίων υπαλλήλων.

Η άποψη της Υπηρεσίας μας, όπως εκφράστηκε στην πιο πάνω επιστολή, είναι ότι η διατήρηση κυβερνητικού σχεδίου σύνταξης μόνο για κρατικούς αξιωματούχους συνιστά στρέβλωση που θα πρέπει να αρθεί, γιατί πρώτο διατηρείται επ' άπειρο στη ζωή ένα τέτοιο σχέδιο για συγκεκριμένες κατηγορίες με μικρό αριθμό μελών προκαλώντας δυσανάλογο ψηλό διαχειριστικό κόστος, δεύτερο δημιουργεί στα δημόσια οικονομικά ένα βάρος που είναι δυσανάλογο με τις απολαβές που λαμβάνουν οι κρατικοί αξιωματούχοι για όσο χρόνο προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο Κράτος και τρίτο συνιστά άδικη μεταχείριση έναντι των υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Το κυριότερο, γιατί δίδει στον πολίτη την εντύπωση προνομιακής μεταχείρισης και μη ισότιμης από όλους συνδρομής στην ανάληψη των βαρών για εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών.

Δεδομένων των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας συνέστησε όπως το θέμα εξεταστεί χωρίς καθυστέρηση και όπως προωθηθεί ανάλογη εναρμόνιση των προνοιών για τις πιο πάνω κατηγορίες κρατικών

αξιωματούχων, και γενικά όλων των περιπτώσεων για τις οποίες οι σχετικές νομοθεσίες/όροι εργασίας χρήζουν τροποποίησης, το συντομότερο και οπωσδήποτε πριν τις βουλευτικές εκλογές του 2016, ώστε για νέους κρατικούς αξιωματούχους να μην γίνεται ένταξη σε κυβερνητικό σχέδιο συντάξεων.

Η πιο πάνω επιστολή μας απαντήθηκε, μετά από δύο υπενθυμητικές επιστολές, στις 18.10.2016. Το Υπουργείο Οικονομικών στην εν λόγω απαντητική επιστολή του αναφέρει ότι:

«Η εισήγησή σας για κατάργηση της παροχής σύνταξης προς τους αξιωματούχους του κράτους βασίζεται στην κατάργηση του κυβερνητικού σχεδίου σύνταξης για τους νεοεισερχόμενους δημοσίους υπαλλήλους που αποφασίστηκε τον Οκτώβριο του 2011. Πρόθεση, όμως, της κυβέρνησης είναι η εισαγωγή νέου σχεδίου παροχής συνταξιοδοτικών ωφελημάτων για τους νεοεισερχόμενους υπαλλήλους, με αναδρομική μάλιστα κάλυψη, μέσω της λειτουργίας Ταμείου Προνοίας {...}. Συνεπώς η θέση σας ότι «η διατήρηση σχεδίου σύνταξης μόνο για κρατικούς αξιωματούχους συνιστά στρέβλωση» και η αναφορά σας σε «προνομιακή μεταχείριση» των αξιωματούχων του κράτους δεν με βρίσκει σύμφωνο γιατί, πολύ απλά, το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων θα συνεχίσει να έχει συνταξιοδοτικά ωφελήματα, είτε με βάση το παλιό είτε με βάση το νέο σχέδιο.

Πέραν τούτου, θεωρώ ότι η σύγκριση που γίνεται σε σχετική επιστολή σας με αρ. Φακ. 26.19.002.002.001 και ημερ. 18.9.2016 μεταξύ αξιωματούχων και υπαλλήλων δεν λαμβάνει, επαρκώς, υπόψη τις πολλές και σημαντικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ αξιωματούχων και υπαλλήλων και κυρίως το γεγονός ότι οι αξιωματούχοι ασκούν τα καθήκοντα και εξουσίες τους υπό συνθήκες που σε καμία περίπτωση δεν προσομοιάζουν με τα χαρακτηριστικά μιας συνήθους εργασιακής σχέσης μεταξύ ενός εργοδότη και ενός εργοδοτούμενου.

Επίσης και επειδή προβαίνετε σε ιδιαίτερη αναφορά στους Βουλευτές, σημειώνω πως από μια πρώτη μελέτη προκύπτει ότι τα Μέλη τόσο του Ευρωπαϊκού όσο και άλλων Εθνικών Κοινοβουλίων στον Ευρωπαϊκό χώρο, λαμβάνουν σύνταξη.

Τέλος θεωρώ ότι το θέμα των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων των αξιωματούχων δεν πρέπει να προσεγγίζεται μεμονωμένα δεδομένου ότι και αυτά αποτελούν μέρος του συνόλου των οικονομικών ωφελημάτων τους και αποτελούν, όπως γνωρίζετε, συνάρτηση των απολαβών τους. Γι αυτό πρόθεση του Υπουργείου Οικονομικών είναι η επανεξέταση του ευρύτερου πλαισίου των μισθολογικών και συνταξιοδοτικών ωφελημάτων των κρατικών αξιωματούχων, με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις εξουσίες, τα καθήκοντα, τις ευθύνες και τις αρμοδιότητες του καθενός αλλά και τα ισχύοντα στη δημόσια υπηρεσία και στην υπόλοιπη Ευρώπη».

Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με τις πιο πάνω θέσεις του Υπουργού Οικονομικών. Συγκεκριμένα, θεωρούμε ότι εφόσον προωθείται η δημιουργία Ταμείου Προνοίας, θα πρέπει να ενταχθούν σε αυτό και οι κρατικοί αξιωματούχοι, ώστε να εξακολουθήσουν να έχουν συνταξιοδοτικά ωφελήματα με το νέο σχέδιο.

Πέραν τούτου, θεωρούμε εντελώς ανισοσκελές κρατικοί αξιωματούχοι να υπηρετούν για 2 ή 5 χρόνια, για παράδειγμα, και να λαμβάνουν για τον λόγο αυτό σύνταξη για 20 με 30 χρόνια και ποσό συνταξιοδοτικών ωφελημάτων συνολικά πολλαπλάσιο του ποσού των απολαβών που έλαβαν τα χρόνια που υπηρετούσαν.

Αναφορικά με το σχόλιο ότι τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των αξιωματούχων αποτελούν μέρος του συνόλου των οικονομικών ωφελημάτων τους, σημειώνουμε ότι το ίδιο ισχύει και για τους δημόσιους υπαλλήλους, ωστόσο, αυτό δεν εμπόδισε την κυβέρνηση να τερματίσει το σχέδιο αυτό για τους νεοεισερχόμενους δημοσίους υπαλλήλους από 1.1.2013.

Επιπρόσθετα, επειδή αναφέρεται ότι μελετάται το ότι υπάρχουν περιπτώσεις στην Ευρώπη όπου οι Βουλευτές λαμβάνουν σύνταξη, χρειάζεται επίσης να μελετηθεί και επισημανθεί ότι, στην Ευρώπη

υπάρχουν περιπτώσεις όπου και δημόσιοι υπάλληλοι λαμβάνουν σύνταξη και όχι μόνο τα μέλη κοινοβουλίων.

Σύσταση: Όπως το θέμα των συνταξιοδοτικών ωφελημάτων των νεοδιορισθέντων κρατικών αξιωματούχων επανεξεταστεί το συντομότερο, προς άρση των στρεβλώσεων που συνιστά, όπως αναφέρεται πιο πάνω.

Όπως μας πληροφόρησε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, η θέση του Υπουργείου Οικονομικών παραμένει ως είχε διατυπωθεί στην πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή του ημερ. 18.10.2016.

Άδεια ασθενείας μόνιμου και έκτακτου προσωπικού στις περιπτώσεις άδειας άνευ απολαβών ή διαθεσιμότητας. Όπως διαπιστώθηκε από την Υπηρεσία μας κατά τον έλεγχο του υπολογισμού φιλοδωρήματος έκτακτου αορίστου χρόνου υπαλλήλου, ο οποίος είχε παραιτηθεί, για την περίοδο που ο λειτουργός βρισκόταν σε διαθεσιμότητα (αλλά στη συνέχεια αποκαταστάθηκε) το Τμήμα τού μείωσε κατ' αναλογία την ετήσια άδεια ασθενείας που δικαιούταν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην επαρκεί ο αριθμός των αδειών ασθενείας που είχε σε πίστη του και περίοδοι ασθενείας του να θεωρηθούν ως άδεια χωρίς απολαβές, γεγονός που επηρέασε όχι μόνο τις απολαβές του αλλά και τη συνολική του υπηρεσία επί της οποίας θα έπρεπε να γίνει ο υπολογισμός του φιλοδωρήματος του.

Η Υπηρεσία μας, δεδομένου ότι η νομοθεσία που διέπει τις άδειες ασθενείας του μόνιμου προσωπικού (για το έκτακτο προσωπικό εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι πρόνοιες της νομοθεσίας για το μόνιμο προσωπικό) δεν περιλαμβάνει πρόνοιες που να ρυθμίζουν περιπτώσεις όπως η πιο πάνω, ενώ στην περίπτωση της άδειας ανάπαυσης περιλαμβάνει, θεωρεί ότι δεν πρέπει να γίνεται αναλογία της άδειας ασθενείας. Ωστόσο, η Υπηρεσία μας επικοινωνήσε τηλεφωνικά με το ΤΔΔΠ για να τη συμβουλευτεί σχετικά. Από την εν λόγω επικοινωνία με το ΤΔΔΠ διαπιστώθηκε ότι στο ΤΔΔΠ οι απόψεις για το θέμα διίστανται και ως εκ τούτου η Υπηρεσία μας απέστειλε γραπτώς τα ερωτήματα της προς τον Διευθυντή του ΤΔΔΠ με επιστολή της ημερ. 27.10.2016.

Τα ερωτήματα αυτά αφορούν στον τρόπο υπολογισμού άδειας ασθενείας στις περιπτώσεις όπου ο υπάλληλος δεν προσληφθεί από την αρχή του ημερολογιακού έτους ή όταν αφυπηρετήσει ή παραιτηθεί ή τεθεί σε διαθεσιμότητα σε οποιαδήποτε ημερομηνία πριν το τέλος του ημερολογιακού έτους και τι γίνεται σε περίπτωση που αυτός αποκατασταθεί. Δεδομένου ότι από προκαταρκτική διερεύνηση της Υπηρεσίας μας διαπιστώθηκε ότι δεν γίνεται ομοιόμορφος χειρισμός της άδειας ασθενείας από τα διάφορα Τμήματα/Υπηρεσίες κ.λπ, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως εκδοθεί από το ΤΔΔΠ σχετική εγκύκλιος προς ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων για τον τρόπο χειρισμού της άδειας ασθενείας με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία. Εισηγήθηκε επίσης όπως, σε περίπτωση που το ΤΔΔΠ θεωρεί ότι πρέπει να ισχύει κάτι διαφορετικό από αυτό που προνοείται στη νομοθεσία, θα πρέπει να προωθήσει τροποποίηση της νομοθεσίας.

Η πιο πάνω επιστολή μας δεν είχε τύχει απάντησης μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης.

Σύσταση: Όπως το ΤΔΔΠ επισπεύσει την απάντηση του στην Υπηρεσία μας και λάβει τα αναγκαία μέτρα το συντομότερο δυνατόν, ώστε οι χειρισμοί/υπολογισμοί για τις εν λόγω άδειες ασθενείας να είναι ομοιόμορφοι για όλες τις σχετικές περιπτώσεις.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι το πιο πάνω θέμα εξετάζεται από το ΤΔΔΠ και θα εκδοθεί, το συντομότερο δυνατό, εγκύκλιος προς όλη τη δημόσια υπηρεσία για ομοιόμορφο χειρισμό του.

2.9.4 ΤΜΗΜΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Προσφορές.

(α) Σύμβαση C.2012/29 – Κυβερνητική Διαδικτυακή Δίοδος Ασφαλείας (Αριάδνη). Το ιστορικό του θέματος και οι παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας παρατίθενται στην Έκθεση μας για το 2014. Σκοπός του έργου είναι η αξιοποίηση των υφιστάμενων επιμέρους πληροφοριακών συστημάτων των Τμημάτων του δημοσίου και της Κυβερνητικής Πύλης Διαδικτύου, ώστε οι υπηρεσίες που παρέχονται να παρουσιάζονται στο κοινό ως μια ενιαία οντότητα, η οποία να παρέχει υψηλής ποιότητας ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με ασφαλή τρόπο, από ένα κεντρικό σημείο. Η σχετική σύμβαση υπογράφηκε τον Μάιο 2012 για το ποσό των €4.252.914, το οποίο περιλαμβάνει την ανάπτυξη του συστήματος και την πιλοτική λειτουργία του για 6 μήνες. Στη σύμβαση προβλέπονται και προαιρετικές υπηρεσίες συντήρησης του συστήματος για 4 έτη (€1.608.578), συντήρησης του ηλεκτρονικού εξοπλισμού για 5 έτη (€165.769) και λειτουργικής υποστήριξης για 3 έτη (€630.000).

Τον Μάιο 2015, ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο του Έργου, αφού μελέτησε τα αποτελέσματα των ελέγχων, επικύρωσε την ολοκλήρωση του Σταδίου Πιλοτικής Λειτουργίας και όρισε την 17.11.2014 ως την ημερομηνία Έναρξης της Περιόδου Καλής Λειτουργίας.

Στις 16.5.2016 ο Διευθυντής του Τμήματος υπέβαλε τις εξής δύο προτάσεις – για έγκριση – αναφορικά με το σύστημα αυτό: (α) Τροποποίηση και επέκταση του περιβάλλοντος ανάπτυξης ηλεκτρονικών φορμών (eforms) στο σύστημα Αριάδνη (το οποίο περιλαμβάνει και την μεταφορά των υφιστάμενων η-Υπηρεσιών στο νέο περιβάλλον μέχρι το τέλος του 2016), έναντι δαπάνης ύψους €182.400 και, (β) Εξασφάλιση πρόσθετων ανθρωποημερών για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση μέσω της πλατφόρμας Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών Αριάδνη, έναντι δαπάνης ύψους €130.000. Στις εν λόγω προτάσεις – οι οποίες εγκρίθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών στις 7.6.2016 – αναφέρεται ότι οι υπηρεσίες θα εξασφαλιστούν από τον υφιστάμενο ανάδοχο του έργου, μέσω της διαδικασίας διαπραγμάτευσης.

Στις 22.6.2016 η Υπηρεσία μας απέστειλε επιστολή προς τον Διευθυντή του Τμήματος παρατηρώντας ότι, παρά τις προηγούμενες διαβεβαιώσεις του – απαντώντας σε σχετικές παρατηρήσεις μας – ότι λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να περιοριστεί η εξάρτηση από τον υφιστάμενο ανάδοχο σε θέματα υποδομής μόνο, οι μελλοντικές επεκτάσεις σε η-Υπηρεσίες θα εξασφαλιζόνταν με ανοικτούς διαγωνισμούς ή από το ίδιο το ΤΥΠ, εντούτοις το Τμήμα εξακολουθεί να προσφεύγει στην διαδικασία διαπραγμάτευσης με τον υφιστάμενο ανάδοχο. Με την ίδια επιστολή μας παρατηρήσαμε περαιτέρω – σχετικά με την πρόταση (α) ότι το έργο αυτό χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορά την υποδομή του συστήματος και το δεύτερο τις «η-Υπηρεσίες». Αναφορικά με το δεύτερο μέρος αυτό μπορούσε να ανατεθεί σε τρίτα μέρη. Επιπρόσθετα, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, όπως φαινόταν από την ανάλυση των εργασιών της εν λόγω πρότασης (α), μέρος της αφορούσε τη μετατροπή των «η-Υπηρεσιών», συνεπώς δεν δικαιολογείτο η προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, αφού, όπως διαβεβαίωνε προηγουμένως το Τμήμα, οι εν λόγω υπηρεσίες μπορούσαν να παρασχεθούν και από άλλους οικονομικούς φορείς.

Με επιστολή του ημερ. 20.7.2016, το Τμήμα απάντησε ότι οι προηγούμενες σχετικές αναφορές του, αφορούσαν την εξάρτηση από τον Ανάδοχο σε θέματα υποδομής, προσθέτοντας ότι η δημιουργία επέκτασης του πλαισίου για τον σχεδιασμό ηλεκτρονικών φορμών καθώς και η ανάπτυξη ορισμένων οριζόντιων η Υπηρεσιών, δεν μπορούν να ανατεθούν σε άλλους αναδόχους, καθώς αυτά αφορούν την υποδομή του συστήματος. Όσον αφορά την εργασία μεταφοράς των υφιστάμενων «η-Υπηρεσιών» στο νέο περιβάλλον, αυτή δεν μπορούσε να ανατεθεί σε άλλους αναδόχους, επειδή δεν κατέχουν την αναγκαία τεχνογνωσία. Τέλος, μας πληροφόρησε ότι οι επιπρόσθετες ανθρωποημέρες της πρότασης (β), ζητούνται έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η ολοκλήρωση της Φάσης Α' του Σχεδίου Δράσης Ηλεκτρονικής

Διακυβέρνησης για το 2016, αφού, λόγω της μη επαρκούς στελέχωσης της αρμόδιας ομάδας του Τμήματος, αυτή δεν θα ήταν δυνατό να ολοκληρωθεί εντός των χρονικών πλαισίων που είχαν τεθεί.

Αναφορικά με την πρόταση (α), Σε συνεδρία του Συμβουλίου Προσφορών του Υπουργείου Οικονομικών στις 22.7.2016, που είναι το αρμόδιο όργανο έγκρισης του αιτήματος/πρότασης (α), ο εκπρόσωπος της Υπηρεσίας μας ανέφερε ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία διατηρούσε σοβαρές επιφυλάξεις κατά πόσο την εργασία αυτή θα μπορούσε να εκτελέσει μόνο ο υφιστάμενος Ανάδοχος και, επεσήμανε ότι η δικαιολογία περί έλλειψης χρόνου του προσωπικού του ΤΥΠ καθώς και αδυναμίας του για την υλοποίηση διαφόρων εργασιών για τις οποίες είχε τύχει και εκπαίδευσης, προβάλλεται συχνά για τις περισσότερες περιπτώσεις εργασιών που αφορούν σε υφιστάμενα έργα πληροφορικής, όπως και στην προκειμένη περίπτωση, όπου, παρά τις διαβεβαιώσεις προς την Υπηρεσία μας για την πρόθεση του όπως η υλοποίηση των «η-Υπηρεσιών», εξασφαλίζεται με ανοικτούς διαγωνισμούς ή/και διεκπεραιώνεται από την ομάδα του ΤΥΠ, εντούτοις φαίνεται ότι εξακολουθεί η εξάρτηση από τον υφιστάμενο Ανάδοχο. Το Συμβούλιο Προσφορών ενέκρινε το σχετικό αίτημα του ΤΥΠ για απευθείας ανάθεση – κατόπιν διαπραγμάτευσης – των εργασιών στον υφιστάμενο Ανάδοχο.

Αναφορικά με την πρόταση (β), αυτή παραπέμφθηκε στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ), αρμόδιο όργανο με βάση τις πρόνοιες της νέας νομοθεσίας, η οποία, κατά τη συνεδρία της στις 27.7.2016, αφού έκρινε ότι οι απαιτούμενες πρόσθετες ανθρωπομήρες στην υφιστάμενη Σύμβαση C.2015/27 θα πρέπει να εξασφαλιστούν από τον Ανάδοχο του έργου, ενέκρινε 193 ανθρωπομήρες για τις υπηρεσίες υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μέσω της πλατφόρμας Αριάδνη.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 11.6.2016, ζήτησε να πληροφορηθεί από τον Διευθυντή του Τμήματος κατά πόσο μια από τις «η-Υπηρεσίες», η «Επιστροφή Τραπεζικών Εγγυητικών» του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, η οποία αναμενόταν υλοποιηθεί και να παρέχεται στους πολίτες από τις 14.7.2016, σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης 2016 – 2017, σχετικά με την ανάπτυξη νέων «η-Υπηρεσιών» στο εν λόγω σύστημα, το οποίο είχε εγκριθεί με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 4.5.2016, θα υλοποιείτο σύμφωνα με το πρόγραμμα που είχε εγκριθεί. Σε απαντητική επιστολή του ημερομηνίας 19.7.2016, ο Διευθυντής του Τμήματος, μας ενημέρωσε ότι η εν λόγω Υπηρεσία θα ήταν ολοκληρωμένη μέχρι το τέλος Ιουλίου 2016, αλλά η ημερομηνία διάθεσης της προς του πολίτες θα αποφασιζόταν από το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, ως το αρμόδιο Τμήμα.

(β) Λειτουργικότητα τη Διαδικτυακής Διόδου Ασφαλείας. Αναφορικά με τη λειτουργικότητα της Διαδικτυακής Διόδου Ασφαλείας, η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 8.6.2016, παρατήρησε ότι το εν λόγω σύστημα στηρίζεται στο προϊόν Microsoft Silverlight το οποίο λειτουργεί ως προσθήκη στον φυλλομετρητή (Browser) με τον οποίο γίνεται η σύνδεση στο Σύστημα. Επειδή αφενός σε αρκετούς φυλλομετρητές δεν υποστηρίζεται και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί το εν λόγω προϊόν και, αφετέρου, μετά τις 31.12.2016 μόνο ο φυλλομετρητής Internet Explorer θα υποστηρίζει το προϊόν αυτό, οι δυνατότητες των χρηστών του Συστήματος θα περιοριστούν σε μεγάλο βαθμό, η Υπηρεσία μας ζήτησε όπως πληροφορηθεί για τις ενέργειες που θα προβεί το Τμήμα προς έγκαιρη αντιμετώπιση του πιο πάνω σοβαρού προβλήματος.

Την 1.7.2016, ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε ότι ορθά η Υπηρεσία μας εντόπισε το πρόβλημα, προσθέτοντας ότι το Τμήμα επιθυμώντας να διατηρήσει την ανεξαρτησία του συστήματος από οποιονδήποτε φυλλομετρητή, βρίσκεται στη διαδικασία αναθεώρησης και προσαρμογής της λειτουργικότητας του συστήματος που βασίζεται στο προϊόν Silverlight, σημειώνοντας ότι υπολογίζεται να δοθεί λύση στο θέμα αυτό μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 2016. Για τον σκοπό αυτό, είχε προωθηθεί η πρόταση (α) – η οποία αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο της Έκθεσης – από το Τμήμα. Στις

27.9.2016 και μετά από διαπραγμάτευση με τον υφιστάμενο Ανάδοχο, υποβλήθηκε η Έκθεση Αξιολόγησης στο Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου Οικονομικών (ΣΠΥΟ) για έγκριση.

Κατά τη συζήτηση του θέματος στη συνεδρία του ΣΠΥΟ με ημερ. 27.10.2016, ο εκπρόσωπος της Υπηρεσίας μας ανέφερε ότι το χρονοδιάγραμμα για υλοποίηση του έργου που είχε υποβληθεί από την Επιτροπή Αξιολόγησης ήταν διάρκειας 11 μηνών, ενώ το έργο επείγεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2016 (λόγω ασυμβατότητας του Silverlight με άλλους φυλλομετρητές). Ο εκπρόσωπος της Αναθέτουσας Αρχής ανέφερε ότι από την 1.1.2017 θα λειτουργούν 2 περιβάλλοντα παράλληλα (της υφιστάμενης υποδομής και της νέας) και, σταδιακά θα γίνεται η μετατροπή των «η-Υπηρεσιών» μέχρι την πλήρη μετάβαση στο νέο περιβάλλον. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις της, θεωρώντας ότι ο πιο πάνω σχεδιασμός της λύσης θα προκαλέσει σύγχυση στους χρήστες της Αριάδνης.

Αναφορικά με τα πιο πάνω, τον Νοέμβριο του 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος με επιστολή του, μας πληροφόρησε ότι προωθούνται σχετικές ενέργειες από το Τμήμα – όπως η τροποποίηση του περιβάλλοντος ανάπτυξης του συστήματος – που έχουν ως στόχο τη μείωση της εξάρτησης από τον Ανάδοχο. Στη συνέχεια διευκρινίζει ότι η μεταφορά των υφιστάμενων «η-Υπηρεσιών» δεν μπορεί να ανατεθεί σε άλλους Αναδόχους, αφού δεν έχουν την απαραίτητη τεχνογνωσία, και ότι στόχος του Τμήματος – μέσω της πρότασης (α) που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο – είναι όπως καταστεί δυνατή η ανάθεση νέων «η-Υπηρεσιών» σε τρίτα μέρη. Μας πληροφόρησε επίσης ότι οι «η-Υπηρεσίες» δεν θα λειτουργούν σε δύο ξεχωριστά περιβάλλοντα αλλά όσες φόρμες θα έχουν μετατραπεί θα λειτουργούν σε όλους τους φυλλομετρητές (browsers), ενώ οι υπόλοιπες θα λειτουργούν μόνο με τον φυλλομετρητή Internet Explorer, μέχρι να μετατραπούν. Επισημαίνεται ωστόσο ότι η αναφορά μας σε 2 ξεχωριστά περιβάλλοντα, έχει ακριβώς την ίδια σημασία με τα όσα αναφέρει πιο πάνω ο Διευθυντής του Τμήματος, ότι δηλαδή μερικές «η-Υπηρεσίες» θα λειτουργούν μόνο με ένα φυλλομετρητή και οι υπόλοιπες με όλους τους φυλλομετρητές, χωρίς να υπάρχει η απαραίτητη ένδειξη εκ των προτέρων προς τους χρήστες, προκαλώντας με τη λύση αυτή μεγάλη σύγχυση, με αποτέλεσμα να αμφισβητείται η λειτουργικότητα και η αξιοπιστία του συστήματος.

(γ) Επέκταση του Συστήματος Αυτοματοποίησης Γραφείου (ΣΑΓ). Το ιστορικό του θέματος και οι παρατηρήσεις μας παρατίθενται λεπτομερώς στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014.

Τον Φεβρουάριο 2016, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι η παραγγελία μηχανογραφικού εξοπλισμού μέσω της Σύμβασης C.2015/15, αφορούσε αρκετά μεγαλύτερη ποσότητα για συγκεκριμένα είδη εξοπλισμού από αυτήν που περιλαμβανόταν στη Σύμβαση. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε να πληροφορηθούμε τους λόγους.

Τον Μάρτιο 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε ότι η συγκεκριμένη παραγγελία αφορούσε την εξασφάλιση εξοπλισμού για αναβάθμιση της υφιστάμενης υποδομής του ΣΑΓ, κατόπιν έγκρισης του Συμβουλίου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΣΗΔ), ώστε να εγκατασταθεί σε εννέα νέα Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες, στα πλαίσια επέκτασης του ΣΑΓ.

Στη συνέχεια σε απαντητική επιστολή μας ημερ. 7.4.2016 αναφέρουμε ότι το ΣΗΔ έγκρινε την επέκταση του ΣΑΓ σε τρεις Φάσεις και ότι στο πλάνο της Α' Φάσης αναφέρεται ότι ο αριθμός των χρηστών μπορεί να εξυπηρετηθεί από τον υφιστάμενο εξοπλισμό. Παρατηρήσαμε ότι η έγκριση του ΣΗΔ δόθηκε κατόπιν σχετικής πρότασης που υποβλήθηκε από το Τμήμα στις 29.10.2015, στην οποία αναφερόταν ότι για την Φάση Α' της επέκτασης, ο αριθμός των χρηστών μπορούσε να εξυπηρετηθεί από τον υφιστάμενο εξοπλισμό. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε από τον Διευθυντή του Τμήματος να μας πληροφορήσει τους λόγους για τους οποίους προέκυψε η εν λόγω ανάγκη.

Τον Απρίλιο 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – ότι έχουν παραγγελθεί 12 διακομιστές – με συνολικό κόστος €53.340 – οι οποίοι κρίθηκαν αναγκαίοι για αναβάθμιση της υφιστάμενης υποδομής του ΣΑΓ, οι οποίοι άμεσα ή έμμεσα αφορούν την επέκταση του συστήματος.

Το ΣΗΔ προς το οποίο απευθυνθήκαμε υποδεικνύοντας την πιο πάνω διαφοροποίηση από τα δεδομένα με βάση τα οποία είχε εγκρίνει την επέκταση του ΣΑΓ, μας απάντησε τον Μάιο 2016 ότι δεν έχει καμία αρμοδιότητα όσον αφορά την υλοποίηση/επέκταση Συμβάσεων που διενεργούνται από Τμήματα/Υπηρεσίες του δημοσίου.

Ενόψει των πιο πάνω, τον ίδιο μήνα, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Διευθυντή του Τμήματος, παρατήρησε ότι η εισήγηση/εκτίμηση του αναφορικά με την εν λόγω επέκταση που υποβλήθηκε προς το ΣΗΔ, δεν ήταν ακριβής, αφού διαφάνηκε κατά το στάδιο της υλοποίησης ότι οι δυνατότητες του εξοπλισμού είχαν ξεπεραστεί. Ταυτόχρονα, η Υπηρεσία μας ζήτησε να πληροφορηθεί κατά πόσο υπάρχει ανάγκη εξασφάλισης επιπρόσθετου εξοπλισμού ή λογισμικού για την υλοποίηση της Φάσης Α' και, κατά πόσο έχει υποβληθεί και εγκριθεί από το ΣΗΔ αίτημα για τροποποίηση της εγκριθείσας πρότασης.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε τον Ιούλιο 2016 ότι στην πρόταση προς το ΣΗΔ, η αναφορά σε «ένταξη των Τμημάτων της Φάσης Α' στον υφιστάμενο εξοπλισμό» αφορούσε τον υφιστάμενο εξοπλισμό και όχι οποιονδήποτε περιφερειακό εξοπλισμό, επισυνάπτοντας πίνακες στους οποίους περιλαμβάνονταν και περιφερειακός εξοπλισμός, σημειώνοντας ότι περιλήφθηκε σχετική πρόνοια στην πρόταση προς το ΣΗΔ σχετικά με το κόστος της επέκτασης, χωρίς όμως να γίνεται διαχωρισμός του κόστους σε Φάσεις. Αναφορικά με το κατά πόσο είχε υποβληθεί και εγκριθεί από το ΣΗΔ αίτημα για τροποποίηση της εγκριθείσας πρότασης, μας πληροφόρησε ότι δεν είχε υποβληθεί τέτοιο αίτημα, εφόσον δεν θεωρήθηκε αναγκαίο, επειδή ο εν λόγω εξοπλισμός είχε εξασφαλιστεί από κατακυρωμένες προσφορές του ΤΥΠ και είναι υποστηρικτικός της υποδομής, ως εκ τούτου θεωρείται ότι δεν τροποποιεί την εγκριθείσα πρόταση.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε περαιτέρω ότι ο εξοπλισμός αυτός αγοράστηκε ενεργώντας σε κάποιο βαθμό προληπτικά και αφορά την ενίσχυση της υποδομής για ένταξη νέων Τμημάτων σε μικρό χρονικό διάστημα στο σύστημα, δεν αποτελεί σημαντική αναβάθμιση της υποδομής και θεωρεί ότι δεν τροποποιεί την εγκριθείσα πρόταση. Η ενέργεια αυτή – κατά την άποψη του – εμπίπτει στις αρμοδιότητες και υποχρεώσεις του Τμήματος.

(δ) Προμήθεια και Εγκατάσταση ολοκληρωμένης λύσης για νέο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας (ΟΠΣΥ). Το ιστορικό του θέματος παρατίθεται εκτενώς στην Έκθεση μας του 2014.

Σημειώνεται ότι τον Φεβρουάριο 2015, επιβεβαιώθηκε ότι για την επέκταση του ΟΠΣΥ σε όλα τα δημόσια νοσηλευτήρια, θα διενεργείτο ανοικτός διαγωνισμός για ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών με τη μέθοδο εξοπορισμού (Service Level Agreement), όπου ο Ανάδοχος θα είχε την ευθύνη για την αγορά των απαραίτητων λογισμικών, εξοπλισμού, αδειών χρήσης και συντήρησης, ώστε να παρέχει τις απαιτούμενες υπηρεσίες. Στη συμφωνία θα περιλαμβάνονταν πρόνοιες για τη μεταβατική περίοδο, με τις οποίες θα διασφαλιζόταν η ομαλή λειτουργία των νοσηλευτηρίων, κατά την εν λόγω περίοδο.

Τον Ιούνιο 2015, πραγματοποιήθηκε συνάντηση στο Υπουργείο Υγείας, κατά την οποία εκπρόσωπος της Υπηρεσίας μας εξέφρασε ανησυχίες για την καθυστέρηση που παρατηρείτο στην ολοκλήρωση της διαδικασίας, επισημαίνοντας ότι η υφιστάμενη – τότε – κατάσταση με τη μερική μηχανογράφηση στα νοσοκομεία, είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια πόρων του δημοσίου. Κατά την πιο πάνω συνάντηση αποφασίστηκε όπως προωθηθεί αμέσως η εν λόγω λύση, χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση. Ακολούθως, συστάθηκε καθοδηγητική επιτροπή και ομάδα διεύθυνσης έργου και, τον Αύγουστο 2015, πραγματοποιήθηκε συνάντηση της καθοδηγητικής επιτροπής, κατά την οποία έγινε σχετική παρουσίαση του έργου και – όπως αναφέρθηκε – με βάση το χρονοδιάγραμμα, ο διαγωνισμός θα ήταν έτοιμος για προκήρυξη περί το τέλος Οκτωβρίου 2015, με υπολογιζόμενη ημερομηνία έναρξης της σύμβασης τον Ιούνιο 2016.

Στις 16.5.2016 κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας επιστολή του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω προς τον Γενικό Διευθυντή Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, στην οποία αναφέρεται ότι,

ενώ τα έγγραφα προκήρυξης διαγωνισμού για την επέκταση του ΟΠΣΥ είχαν ετοιμαστεί, η διαδικασία σταμάτησε, αφού η απόφαση για την επέκταση ενδέχεται να αλλάξει. Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας ζήτησε να πληροφορηθεί από τον Διευθυντή του Τμήματος, τους λόγους για τους οποίους η απόφαση για υλοποίηση του έργου ενδέχεται να διαφοροποιηθεί, επισημαίνοντας ότι το Υπουργικό Συμβούλιο είχε αποφασίσει στις 16.7.2014, όπως εγκρίνει αφενός την εφαρμογή του ΟΠΣΥ σε όλα τα Κρατικά Νοσηλευτήρια και, αφετέρου τη μέθοδο για την επέκταση αυτή, εξουσιοδοτώντας τον Υπουργό Υγείας να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εξεύρεση των αναγκών πιστώσεων για την υλοποίηση του έργου. Ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε τον Ιούλιο 2016, ότι δεν είχε οποιαδήποτε ενημέρωση για το θέμα και, ότι οι λόγοι για τους οποίους η απόφαση ενδεχομένως να είχε διαφοροποιηθεί, θα έπρεπε να μας εξηγηθούν από το Υπουργείο Υγείας.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 28.7.2016 προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, ζήτησε να πληροφορηθεί για τους λόγους διαφοροποίησης της αρχικής απόφασης.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, μας πληροφόρησε τον Σεπτέμβριο 2016 ότι οι λόγοι για τους οποίους ενδεχομένως η απόφαση για την επέκταση του ΟΠΣΥ πιθανόν να διαφοροποιηθεί, προέκυψαν από τους σχεδιασμούς για την αυτονόμηση των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο Υγείας βρισκόταν σε διαδικασία αξιολόγησης – με την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων – της επιλογής για μερική επέκταση του υφιστάμενου μηχανογραφικού συστήματος στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και Αμμοχώστου, ως ενδιάμεσης λύσης, όπου σε τέτοια περίπτωση η διαδικασία ενδέχεται να δρομολογηθεί όχι αργότερα από το τέταρτο τρίμηνο του 2016, με στόχο την έναρξη εφαρμογής του ΟΠΣΥ σε όλα τα δημόσια νοσηλευτήρια, αρχές του τρίτου τριμήνου του 2017. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, πρόθεση του Υπουργείου Υγείας είναι να δρομολογήσει παράλληλα τον ανοικτό διαγωνισμό για το νέο ΟΠΣΥ, μετά που θα εφαρμοστεί η ενδιάμεση λύση, ώστε να δοθεί επαρκής χρόνος για αξιολόγηση και οριστικοποίηση των προδιαγραφών, με βάση τις πραγματικές ανάγκες, μέσα από την εφαρμογή της ενδιάμεσης λύσης και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, το Υπουργείο Υγείας ζήτησε από τη Γενική Διευθύντρια ΕΠΣΑ, όπως η ενδιάμεση λύση συμπεριληφθεί στο πλαίσιο συγχρηματοδότησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας και Αειφόρου Ανάπτυξης 2014-2020 και, όπως το έργο για επέκταση του νέου ΟΠΣΥ συμπεριληφθεί στον επόμενο ορίζοντα συγχρηματοδότησης.

(ε) Στενοτύπηση των πρακτικών των Δικαστηρίων – Σύμβαση C.2015/16 (Διαγωνισμός ΤΥΠ2014/021/A/A – Αγορά υπηρεσιών στενοτύπησης για κάλυψη των αναγκών των Δικαστηρίων για 10 χρόνια με δικαίωμα αγοράς του συστήματος). Το ιστορικό του θέματος παρατίθεται σε προηγούμενες Εκθέσεις μας.

Ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε τον Ιούνιο 2015 στον υφιστάμενο Ανάδοχο για το ποσό των €19.600.058. Με βάση τις πρόνοιες της σύμβασης, το κόστος στενοτύπησης μειώθηκε στα €98 ανά ώρα (1^ο έτος), από τα €107 ανά ώρα που ίσχυε με την προηγούμενη διαδικασία (το 10^ο έτος θα ανέλθει στα €103 ανά ώρα).

Τον Απρίλιο 2016 υποβλήθηκε πρόταση προς την Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, για: (i) αύξηση των στενοτυπιστριών από 15 σε 20 μέχρι τις 6.7.2016 (αφού από την πιο πάνω ημερομηνία προνοείται αύξηση τους σε 20) και, (ii) αύξηση 15% στις ετήσιες ώρες της κάθε στενοτυπίστριας και, συνεπώς του προϋπολογισμού, για κάθε έτος της σύμβασης, επειδή – όπως αναφέρεται στην πρόταση, οι Δικαστές χρησιμοποιούν για περισσότερες ώρες κάθε μέρα τις στενοτυπίστριες, από ότι εκτιμάτο αρχικά. Ενόψει του αιτήματος αυτού, η Υπηρεσία μας για να είναι σε θέση να το αξιολογήσει, ζήτησε τον Μάιο 2016 να πληροφορηθεί τους λόγους για τους οποίους δεν αρκούσε η αρχική εκτίμηση των ωρών που απαιτούνταν για την παροχή των υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτό, ζητήσαμε όπως υποβληθεί στην Υπηρεσία μας αναλυτικός πίνακας αναφορικά με την παροχή των πιο πάνω υπηρεσιών στενοτύπησης, από

την υπογραφή της Σύμβασης μέχρι και τις 30.4.2016, στην οποία να παρατίθενται οι ημερομηνίες και οι ώρες παροχής των υπηρεσιών ανά στενοτυπίστρια καθώς και το Δικαστήριο στο οποίο παρασχέθηκαν.

Ο Διευθυντής του Τμήματος μας πληροφόρησε τον Μάιο 2016 ότι από την εφαρμογή του συστήματος στενοτύπισης κατά τους πρώτους 6 μήνες, διαφάνηκε ότι οι Δικαστές χρησιμοποιούν τις στενοτυπίστριες για περισσότερες ώρες ανά ημέρα από ότι ήταν οι αρχικές εκτιμήσεις, ιδιαίτερα εκεί όπου υπάρχουν μεγάλες – σε διαδικασία – και πολύπλοκες υποθέσεις. Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι η επείγουσα ανάγκη για αύξηση του αριθμού των στενοτυπιστριών προέκυψε κατόπιν της πρόσληψης έξι νέων Δικαστών στο Επαρχιακό Δικαστήριο καθώς και εξαιτίας της δημιουργίας του Διοικητικού Δικαστηρίου, για το οποίο προσλήφθηκαν πέντε νέοι Δικαστές.

Στη συνέχεια το αίτημα υποβλήθηκε στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) η οποία, κατά τη συνεδρία της τον Ιούλιο 2016, αποφάσισε όπως αναβάλει τη συζήτηση του θέματος μέχρις ότου υποβληθούν όλα τα στοιχεία που είχαν ζητηθεί από την Υπηρεσία μας για αξιολόγηση του αιτήματος.

Στις 22.7.2016, το Τμήμα απέστειλε στην Υπηρεσία μας αναλυτική κατάσταση αναφορικά με την παροχή υπηρεσιών στενοτύπισης, από τις 7.7.2015 (έναρξη της Σύμβασης) μέχρι και τις 30.6.2016.

Στη συνέχεια, υποβλήθηκε νέα πρόταση στην ΚΕΑΑ, για αύξηση των ανθρωποωρών για κάθε έτος παροχής υπηρεσιών στενοτύπισης της σύμβασης (2^ο – 10^ο έτος). Στην πρόταση αυτή περιλαμβάνονταν 2 σενάρια που είχαν υποβληθεί από τον Ανάδοχο, με έκπτωση €3,50/ώρα και €7,00/ώρα αντίστοιχα, για τις επιπρόσθετες ώρες και, ως αντιστάθμισμα, να μειωθεί η εγγύηση πιστής εκτέλεσης της σύμβασης από €980.003 σε 5% της ετήσιας αξίας της σύμβασης. Επιπρόσθετα ζητείτο η καταβολή ποσού ύψους €114.660 για τις επιπλέον υπηρεσίες που είχαν παρασχεθεί κατά το πρώτο έτος της σύμβασης.

Τον Σεπτέμβριο 2016, η ΚΕΑΑ αποφάσισε όπως καταβληθεί στον Ανάδοχο το ποσό των €114.660, το οποίο ήταν συμβατική υποχρέωση, ενώ για τις πρόσθετες υπηρεσίες – κατόπιν διαπραγμάτευσης με τον Ανάδοχο – συμφωνήθηκε αναδρομική έκπτωση της τάξης του 45% επί της τιμής μονάδος (€45/ώρα περίπου), έναντι της τροποποίησης της εγγυητικής πιστής εκτέλεσης σε ποσό ύψους 5% του κόστους κάθε ετήσιας παραγγελίας.

(στ) Σύστημα μηχανογράφησης για την εξασφάλιση ολοκληρωμένης λύσης στο Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (TEN). Η υλοποίηση της σύμβασης μηχανογράφησης του TEN άρχισε τον Αύγουστο 2000, η διάρκεια της καθορίστηκε στους 27 μήνες και το κόστος ανήρχετο σε £2,7εκ. (€4,6εκ.). Από τον έλεγχο της σύμβασης, της οποίας την ευθύνη παρακολούθησης είχε το ΤΥΠ, διαπιστώθηκε ότι το σύστημα μηχανογράφησης το οποίο είχε γίνει επίσημα αποδεκτό από το ΤΥΠ τον Νοέμβριο 2005, δεν λειτουργούσε –με αποτέλεσμα το όλο έργο να μην εξυπηρετεί τον σκοπό του και να μην επιτυγχάνονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα βελτίωσης στην απόδοση του Τμήματος και στην εξυπηρέτηση των πολιτών. Τελικά, και ενώ για χρόνια το ΤΥΠ επέμενε ότι η λειτουργία του συστήματος ήταν ικανοποιητική, θέση με την οποία δεν συμφωνούσε ο χρήστης (TEN), ο Διευθυντής του ΤΥΠ μας πληροφόρησε πως η αντικατάσταση του υφιστάμενου συστήματος του Τμήματος κρίνεται αναγκαία, λόγω του ότι το υφιστάμενο σύστημα είναι πλέον παλιάς τεχνολογίας, αφού αυτό εγκαταστάθηκε το 2005 και, θα πρέπει εξευρεθεί νέο σύστημα.

Τον Ιούλιο 2015, ο Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων ενημέρωσε τον Υπουργό Οικονομικών ότι το TEN έχει συμπεριλάβει στον προϋπολογισμό του 2016 ποσό ύψους €230.000 για την αγορά λογισμικού συστήματος και, δεδομένης της άμεσης ανάγκης για εγκατάσταση του, ζητούσε έγκριση για αγορά του συστήματος, χωρίς τη μεσολάβηση του ΤΥΠ.

Τον Οκτώβριο 2015, ο Διευθυντής του ΤΥΠ με επιστολή του προς τον Υπουργό Οικονομικών, εισηγείται όπως γίνει μελέτη ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο υπάρχουν άλλα καλύτερα λογισμικά συστήματα από το υφιστάμενο και, κατά πόσο αυτά συμφέρουν από οικονομικής άποψης. Στην επιστολή του αναφέρει επίσης ότι εάν όντως υπάρχουν τέτοια συστήματα, θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα ενσωμάτωσης/διασύνδεσης τους με το υφιστάμενο και η παραμετροποίηση/προσαρμογή τους στα εθνικά

δεδομένα, όπως επίσης και να υπολογιστεί το συνολικό κόστος του έργου, προτού αποφασιστεί η διαδικασία εξασφάλισης νέου λογισμικού. Τέλος, αναφέρει ότι θα πρέπει να αποφασιστεί κατά πόσο η εν λόγω διαδικασία θα προωθηθεί από το ΤΥΠ σε συνεργασία με το ΤΕΝ ή από το ΤΕΝ χωρίς τη συνεργασία του ΤΥΠ και, επισημαίνει ότι η οποιαδήποτε έγκριση θα πρέπει να δοθεί κατόπιν περαιτέρω μελέτης από το ΤΕΝ και αφού απαντηθούν όλα τα ερωτήματα που εγείρονται στην εν λόγω επιστολή.

Τον Δεκέμβριο 2015, ο Υπουργός Οικονομικών με επιστολή του προς τον Υπουργό Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, αναφέρει ότι συμφωνεί με την πιο πάνω ανάγκη, αλλά δεν φαίνεται να υπάρχουν επαρκείς λόγοι που να δικαιολογούν την αγορά νέου λογισμικού χωρίς τη μεσολάβηση του ΤΥΠ. Καταλήγοντας, αναφέρει ότι πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης θα πρέπει να προηγηθεί μελέτη για να διαφανεί κατά πόσο υπάρχουν καλύτερα λογισμικά από το υφιστάμενο και, κατά πόσο αυτά συμφέρουν από οικονομικής άποψης, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος αγοράς, υλοποίησης και συντήρησης τους για περίοδο τουλάχιστον πέντε χρόνων καθώς και το κόστος του νέου εξοπλισμού που θα απαιτηθεί.

Τον Μάρτιο 2016, το ΤΕΝ με επιστολή του προς τον Διευθυντή του ΤΥΠ, τον πληροφορεί για την κατάσταση του υφιστάμενου εξοπλισμού με σκοπό να εξεταστεί το ενδεχόμενο αντικατάστασής του.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Διευθυντής του Τμήματος μάς πληροφόρησε ότι η εν λόγω επιστολή του ΤΕΝ για την κατάσταση του εξοπλισμού παραλήφθηκε από το Τμήμα στις 15.9.2016 και αφορά πεπαλαιωμένους μικροϋπολογιστές, την προμήθεια ενός συστήματος αποθήκευσης δεδομένων και την αναβάθμιση της υφιστάμενης συσκευής αποθήκευσης αντίγραφων ασφαλείας.

(ζ) Συμβούλιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΣΗΔ).

- (i) **ΣΗΔ:** Το Συμβούλιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΣΗΔ) συστάθηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 13.5.2015 – σε αντικατάσταση του προηγούμενου Εκτελεστικού Συμβουλίου Μηχανογράφησης (ΕΣΜ) – στα πλαίσια προώθησης μεταρρυθμιστικών δράσεων στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με Πρόεδρο τον Υφυπουργό παρά τω Προέδρω και Μέλη τους Υπουργούς Οικονομικών, Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (υπό την ιδιότητα του ως Ψηφιακός Πρωταθλητής) και τον Διευθυντή του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής. Εκπρόσωπος του Γενικού Ελεγκτή, συμμετέχει ως Παρατηρητής. Στις αρμοδιότητες του ΣΗΔ περιλαμβάνεται – μεταξύ άλλων – και η έγκριση υλοποίησης έργων πληροφορικής/ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αξίας €300.000 και άνω. Σύμφωνα με την πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, το ΣΗΔ θα συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Όπως διαπιστώθηκε, το προηγούμενο ΕΣΜ είχε αποτύχει στο μέρος εκείνο του ρόλου του που αφορούσε στην πρόοδο υλοποίησης των έργων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και στον συντονισμό με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Όπως προκύπτει από τη μέχρι σήμερα πορεία των έργων, το Τμήμα που είχε την αρμοδιότητα και τον εκτελεστικό ρόλο στην υλοποίηση των έργων μηχανογράφησης, δηλαδή το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΤΥΠ), παρουσίαζε προβλήματα στην υλοποίηση των έργων, από το στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης μέχρι την ολοκλήρωσή τους.

Σε συνέχεια της πρώτης συνάντησης του Συμβουλίου Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης η οποία πραγματοποιήθηκε στις 8.6.2015, η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 17.6.2015 προς τον Υφυπουργό παρά τω Προέδρω, εξέφρασε την άποψη ότι η αντικατάσταση του ΕΣΜ από το ΣΗΔ, δεν θα επιλύσει τα ουσιαστικά προβλήματα της υλοποίησης των έργων πληροφορικής, εφόσον τον εκτελεστικό ρόλο στην υλοποίηση τους εξακολουθεί να έχει το ΤΥΠ με όλα τα γνωστά προβλήματα και αδυναμίες του. Για να είναι αποτελεσματική η αντικατάσταση του ΕΣΜ από το ΣΗΔ, θα έπρεπε – κατά την άποψη μας – να συνδυαστεί και με άλλα μέτρα, όπως η δημιουργία μιας ανεξάρτητης –

από το ΤΥΠ – μονάδας προώθησης/υλοποίησης των έργων προτεραιότητας, που θα αποφασίζονταν από το ΣΗΔ.

Ο Διευθυντής του ΤΥΠ, στον οποίο κοινοποιήθηκε η πιο πάνω επιστολή μας, με επιστολή του προς τον Υφυπουργό ημερ. 8.7.2015, παρέθεσε τα έργα τα οποία είχε υλοποιήσει το ΤΥΠ, επισημαίνοντας ότι έχει να επιδείξει ένα τεράστιο έργο στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Ανέφερε επίσης ότι συμφωνεί με την Υπηρεσία μας ότι η αντικατάσταση του ΕΣΜ με το ΣΗΔ από μόνη της, δεν θα επιλύσει το πρόβλημα της καθυστέρησης στην υλοποίηση των έργων. Επιπρόσθετα, ανέφερε ότι για να επιλυθεί το πρόβλημα αυτό, θα πρέπει το ΤΥΠ να στελεχωθεί με τον κατάλληλο αριθμό προσωπικού. Ως εκ τούτου, εισηγηθήκαμε – μεταξύ άλλων – τη δημιουργία Μονάδας Παρακολούθησης της Υλοποίησης της Στρατηγικής εντός του ΤΥΠ και την πρόσληψη ενός Διευθυντή της Μονάδας αυτής (ΔΜ) καθώς και την πρόσληψη τριών έμπειρων Διευθυντών Έργων Πληροφορικής, οι οποίοι να αναλάβουν διάφορα έργα και να είναι υπόλογοι στον ΔΜ και στον Διευθυντή του ΤΥΠ. Τέλος, ανέφερε ότι το ΤΥΠ θα πρέπει να διατηρήσει τον εκτελεστικό του ρόλο, εφόσον διαθέτει τον μηχανισμό και τις εμπειρίες για υλοποίηση των έργων, επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να ενισχυθεί με το αναγκαίο προσωπικό για τον σκοπό αυτό.

- (ii) **Επέκταση ΣΑΓ:** Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 22.1.2016 προς τον Πρόεδρο και τα Μέλη του ΣΗΔ, ανέφερε ότι στις 22.12.2015 είχε σταλεί – μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου – σημείωμα της Προεδρίας/Μονάδας Διοικητικής Μεταρρύθμισης, με θέμα την επέκταση του συστήματος eOASIS στη δημόσια υπηρεσία. Στο ηλεκτρονικό μήνυμα αναφερόταν ότι θα πρέπει να προχωρήσει τάχιστα η λήψη σχετικής απόφασης για να τροchioδρομηθούν χωρίς άλλη καθυστέρηση οι σχετικές ενέργειες από τα αρμόδια Τμήματα, σημειώνοντας ότι εντός Ιανουαρίου 2016 θα πραγματοποιείτο και συνάντηση του ΣΗΔ, για τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης της οποίας θα ενημερωνόμασταν. Ωστόσο στις 18.1.2016 μας στάλθηκε ηλεκτρονικό μήνυμα από την Προεδρία στο οποίο αναφερόταν ότι, με βάση τις απαντήσεις/σχόλια που είχαν ληφθεί από τα Μέλη του ΣΗΔ, εγκρίθηκε η επέκταση του eOASIS, με μια μικρή διαφοροποίηση στο πλάνο, βάσει της ετοιμότητας των Υπουργείων/Τμημάτων/Υπηρεσιών.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας – όπως ανέφερε στην πιο πάνω επιστολή – είχε στερηθεί της δυνατότητας να εκφράσει τις απόψεις της, υποδεικνύοντας ότι για τη λήψη απόφασης για ένα τόσο σοβαρό θέμα, θα μπορούσε να διευθετηθεί μια συνεδρία του ΣΗΔ, ώστε η απόφαση να ληφθεί κατόπιν ανταλλαγής απόψεων και παροχής τυχόν διευκρινίσεων. Σημειώσαμε επίσης ότι η Υπηρεσία μας δεν είχε ενημερωθεί για τα στοιχεία με βάση τα οποία είχε διαφοροποιηθεί το πρόγραμμα υλοποίησης του έργου, σε σχέση με αυτό που είχε εισηγηθεί η Προεδρία/Ομάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης στο ηλεκτρονικό μήνυμά της ημερ. 22.12.2015.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι δεν προσθέτει σε οτιδήποτε χρήσιμο η θεωρητική μόνο συμμετοχή εκπροσώπου της – ως Παρατηρητή – στο ΣΗΔ και, εισηγήθηκε όπως υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο Πρόταση για αλλαγή της προηγούμενης Απόφασης του, ώστε να μην περιλαμβάνεται εκπρόσωπος μας στο ΣΗΔ, διευκρινίζοντας ωστόσο ότι ο έλεγχος – στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας – θα διεξαγόταν κανονικά. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε όπως μας αποστέλλονταν τα πρακτικά των αποφάσεων του ΣΗΔ. Επιπρόσθετα, ζητήσαμε όπως – αναφορικά με την έγκριση της επέκτασης του eOASIS – μας αποσταλεί η σχετική αλληλογραφία με τις απόψεις/εισηγήσεις ή/και σύμφωνο γνώμη των Μελών του ΣΗΔ, που προηγήθηκε της εν λόγω απόφασης.

Ο Πρόεδρος του ΣΗΔ, με επιστολή του ημερ. 3.2.2016 μας ανέφερε αφενός ότι το θέμα της επέκτασης του eOASIS συζητείτο εδώ και δύο χρόνια και, αφετέρου, ότι δεν συμφωνούσε όπως η Υπηρεσία μας είχε στερηθεί της δυνατότητας να εκφράσει τις απόψεις της. Στη συνέχεια μας ενημέρωσε ότι τα Μέλη του ΣΗΔ συμφώνησαν ομόφωνα όπως υποβληθεί Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο για αντικατάσταση του

εκπροσώπου της Υπηρεσίας μας από εκπρόσωπο της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και, η σχετική Πρόταση υποβλήθηκε και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 2.2.2016. Επιπρόσθετα, μας ανακοίνωσε ότι δεν θα μας αποστέλλονταν τα πρακτικά των συνεδριάσεων, αλλά σε περίπτωση που στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας επιθυμούμε να διεξάγουμε σχετικούς ελέγχους, να υποβάλλουμε σχετικό αίτημα για να μας τα αποστέλλει. Τέλος, μας πληροφόρησε ότι όσον αφορά τη σχετική αλληλογραφία που ζητήσαμε αναφορικά με την έγκριση της επέκτασης του eOASIS, θεωρεί ότι αυτό το θέμα δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες μας.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου – για ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου – παρέθεσε τα γεγονότα όπως αυτά προέκυψαν από τα έγγραφα και τα στοιχεία τα οποία η Υπηρεσία μας είχε στην κατοχή της, επισημαίνοντας ότι όχι μόνο δεν της δόθηκε η δυνατότητα να εκφράσει τις απόψεις της, αλλά δεν είχε καν ενημερωθεί για τα στοιχεία με βάση τα οποία διαφοροποιήθηκε το πρόγραμμα υλοποίησης του έργου επέκτασης του eOASIS, υπογραμμίζοντας ότι για ένα τόσο σοβαρό θέμα δεν ενδείκνυτο να αντικατασταθεί η κανονική συνεδρία από μια έμμεση και ηλεκτρονική αλληλογραφία. Εξάλλου, είδε δοθεί – από το συγκεκριμένο σημείωμα (ημερ. 22.12.2015) – η εντύπωση πως εντός του Ιανουαρίου θα πραγματοποιείτο συνεδρίαση του ΣΗΔ για εξέταση του θέματος. Επιπρόσθετα, αναφέραμε ότι η απόφαση του Προέδρου του ΣΗΔ όπως μη μας αποστέλλει τα έγγραφα και τη σχετική αλληλογραφία που ζητήσαμε, μας στερούσε τη δυνατότητα ελέγχου και παρακολούθησης του προγράμματος υλοποίησης ενός τόσο σοβαρού έργου.

Ο Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, με επιστολή του ημερ. 16.5.2016, μας ανέφερε ότι, δεδομένου πως ο Πρόεδρος του ΣΗΔ στην πιο πάνω επιστολή του ημερ. 3.2.2016 ανέφερε ότι, εφόσον δεν θα συμμετέχουμε στις συνεδρίες του ΣΗΔ, δεν θα μας αποστέλλονταν τα πρακτικά, αλλά θα μας κοινοποιούνταν τα σχετικά έγγραφα κατόπιν αιτήματος μας, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας, θεωρεί ότι κρίνεται πως δεν υπάρχει οποιαδήποτε πρόθεση για παρεμπόδιση του έργου μας.

(η) Διαγωνισμός με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την αγορά υπηρεσιών συντήρησης και υποστήριξης για το Γεωγραφικό Υποσύστημα (GIS) του Συστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας - Αρ. διαγωνισμού ΜΟΙ/DLS/02/2016. Σε σημείωμα της Προϊσταμένης της Μονάδας Πληροφορικής του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφερόταν ότι παρουσιάζονται πολύ σοβαρά προβλήματα στο Γεωγραφικό Υποσύστημα «GIS» του Συστήματος Πληροφοριών Γης (ΣΠΓ) και ότι ένα μέρος της συγκεκριμένης εφαρμογής είχε ανασταλεί λόγω τεχνικού προβλήματος. Επιπρόσθετα, αναφερόταν ότι για άμεση επίλυση των προβλημάτων θα έπρεπε να συναφθεί συμφωνία συντήρησης του Γεωγραφικού Υποσυστήματος «GIS» για ένα χρόνο και, τις υπηρεσίες αυτές μπορούσε να προσφέρει μόνο ένας οικονομικός φορέας που εδρεύει στην Αίγυπτο, επειδή είχε εργοδοτήσει τον λειτουργό του ΤΥΠ που διέθετε την απαραίτητη τεχνογνωσία στο εν λόγω Γεωγραφικό Υποσύστημα του ΣΠΓ. Στο πιο πάνω σημείωμα αναφερόταν επίσης ότι το Τμήμα δεν διέθετε πλέον εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό που να μπορεί να παρέχει άμεση υποστήριξη σε τοπικό επίπεδο στη συγκεκριμένη τεχνολογία, ένεκα της πρόσφατης παραίτησης Λειτουργού του, ο οποίος διέθετε την απαραίτητη τεχνογνωσία στο συγκεκριμένο σύστημα.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 6.5.2016 προς τον Διευθυντή του ΤΥΠ, παρατήρησε ότι ο ίδιος με επιστολή του ημερ. 10.11.2015 προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ανέφερε ότι είχε ένσταση για αποδοχή της πρόωρης αφυπηρέτησης του εν λόγω Λειτουργού και, έδωσε οδηγίες όπως προωθηθεί η νενομισμένη διαδικασία. Παρατηρήσαμε επίσης ότι η τελευταία ημέρα προσέλευσης του εν λόγω Λειτουργού στην εργασία του ήταν η 31.1.2016, δηλαδή ο διαγωνισμός είχε προκηρυχθεί αφού παρήλθε μικρό χρονικό διάστημα από την πιο πάνω ημερομηνία, με προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με την εταιρεία στην οποία είχε στο μεταξύ εργοδοτηθεί.

Ενόψει των πιο πάνω, ζητήσαμε από τον Διευθυντή του ΤΥΠ όπως μας πληροφορήσει κατά πόσο – στην περίπτωση που εξακολουθούσε να εργάζεται στο Τμήμα του ο εν λόγω λειτουργός – θα χρειαζόταν η αγορά των πιο πάνω υπηρεσιών, ή θα μπορούσε ο πιο πάνω να τις παρέχει. Ζητήσαμε επίσης να μας πληροφορήσει τα μέτρα που λήφθηκαν εκ μέρους του για να διασφαλιστεί η δυνατότητα παροχής των υπηρεσιών για τις οποίες είχε την ευθύνη ο εν λόγω Λειτουργός, εφόσον δεν είχε φέρει ένσταση στην πρόωρη αφυπηρέτηση του.

Ο Διευθυντής του ΤΥΠ με επιστολή του ημερ. 16.5.2016, μας πληροφόρησε ότι, όταν ο εν λόγω λειτουργός είχε υποβάλει την παραίτηση του, του υποδείχθηκε, όπως και της Προϊσταμένης του, όπως λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να εκπαιδεύσουν άλλο άτομο της ομάδας του Κτηματολογίου. Ωστόσο, παρόλο ότι ο εν λόγω Λειτουργός προσπάθησε να μεταφέρει την τεχνογνωσία του σε άλλο άτομο, αυτό δεν κατέστη δυνατό, επειδή το GIS είναι πολύ εξειδικευμένο σύστημα. Τέλος, σημείωσε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών, όσο αφορά τις Υπηρεσίες Πληροφορικής είναι αποκεντρωμένο και, η ανάθεση καθηκόντων, όπως και η μετακίνηση προσωπικού που είναι τοποθετημένο στο εν λόγω Υπουργείο, είναι υπό την ευθύνη του. Ωστόσο, όπως φάνηκε εκ των υστέρων, εάν δεν αφυπηρετούσε ο εν λόγω Λειτουργός δεν θα χρειαζόταν η αγορά υπηρεσιών.

Σύσταση: Προτού δίδεται έγκριση για πρόωρη αφυπηρέτηση Λειτουργών, θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα παροχής των υπηρεσιών για τις οποίες είχαν την ευθύνη.

2.9.5 ΚΡΑΤΙΚΟ ΛΑΧΕΙΟ

Οικονομική κατάσταση

Αποτελέσματα έτους. Οι καθαρές ταμειακές ροές του Κρατικού Λαχείου για το 2015 ανήλθαν σε €23,8 εκ., σε σύγκριση με €22,6 εκ. το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά €1,2 εκ.

Εισπράξεις από ΟΠΑΠ. Τα έσοδα της Κυπριακής Δημοκρατίας από την εταιρεία ΟΠΑΠ Κύπρου Λτδ (ΟΠΑΠ) για το έτος 2015 ανήλθαν σε €13,3 εκ., σε σύγκριση με €11,3 εκ. το 2014. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του ΟΠΑΠ αποστέλλονται στο Γενικό Λογιστήριο, το οποίο ετοιμάζει έκθεση προς το Υπουργείο Οικονομικών. Όπως μας πληροφόρησε ο Προϊστάμενος του Κρατικού Λαχείου, από το 2003, όταν αναθεωρήθηκε η διακρατική συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυπριακής Δημοκρατίας (Ν.34(ΙΙΙ)/2003), μέχρι το 2014, ο συνολικός κύκλος εργασιών του ΟΠΑΠ ήταν ύψους €1.685 εκ. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ποσά που πραγματικά διανέμονται στους τυχερούς των παιγνιδιών είναι της τάξης του 62%, σημαίνει ότι το μεικτό κέρδος του ΟΠΑΠ ήταν της τάξης των €640 εκ. από το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία εισέπραξε μόνο το ποσό των €128,6 εκ., ή ποσοστό 7,6% επί του κύκλου εργασιών.

Ως ποσοστό επί του μεικτού κέρδους, το ποσοστό που έλαβε η Κυπριακή Δημοκρατία προκύπτει κατά μέσο όρο ίσο με 20%. Τα τελευταία χρόνια που ο κύκλος εργασιών ανέβηκε σε ποσά της τάξης των €190 έως €200 εκ. ενώ οι εισπράξεις της Δημοκρατίας παρέμειναν καθηλωμένες σε ποσά της τάξης των 12 εκ., οι εισπράξεις αυτές ως ποσοστό του μεικτού κέρδους είναι της τάξης του 16%.

Το διαχρονικά χαμηλό ποσοστό απόδοσης οφείλεται κυρίως στις ετεροβαρείς πρόνοιες της διακρατικής συμφωνίας και/ή στον ενδεχομένως λανθασμένο τρόπο ερμηνείας της διακρατικής συμφωνίας, σύμφωνα με τον οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία εισπράττει ανά τρίμηνο τα καθαρά έσοδα της ΟΠΑΠ Κύπρου Λτδ, μετά την αφαίρεση ορισμένων «θεωρητικών εξόδων», τα οποία έχει παρατηρηθεί ότι δεικνύονται ως μεγαλύτερα των πραγματικών εξόδων της εταιρείας και τα οποία (πραγματικά έξοδα) θα έπρεπε κανονικά να είχαν ληφθεί υπόψη.

Επίσης, λόγω διάφορων προνοιών που περιέχει, η συμφωνία κατέστη με την πάροδο του χρόνου ακόμη πιο ετεροβαρής εις βάρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, απ' ό,τι ήταν αρχικά, αφού, ενώ ο κύκλος εργασιών της εταιρείας αυξήθηκε σημαντικά, κυρίως λόγω του παιγνιδιού ΚΙΝΟ, τα έσοδα της Δημοκρατίας παρέμειναν σχεδόν σταθερά.

Τα πιο πάνω τεκμηριωμένα παραθέσαμε ενώπιον του Υπουργού Οικονομικών με επιστολή μας στις 27.5.2014. Περισσότερα σε σχέση με τη διαχείριση της συμφωνίας για τον ΟΠΑΠ αναφέρονται σε σχετική παράγραφο υπό το Υπουργείο Οικονομικών.

Υπερωρίες. Η υπερωριακή αμοιβή στο Κρατικό Λαχείο ανήλθε σε €14.957 το 2015 σε σύγκριση με €14.346 το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά €611 ή ποσοστό 4,3%.

Σύσταση: Όπως οι υπερωρίες εγκρίνονται εκ των προτέρων από ειδική τριμελή Επιτροπή, σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 24.3.1994. Επίσης, η υπερωριακή απασχόληση πρέπει να καταγράφεται σε σχετικό μητρώο και για τις εργάσιμες μέρες μεταξύ των ωρών 7.00 π.μ. και 5.00 μ.μ. η αποζημίωση να γίνεται αποκλειστικά με την παροχή ελεύθερου χρόνου, όπως προνοείται από τον Νόμο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Αποκρατικοποίηση του Κρατικού Λαχείου και διασφάλιση οικονομικών συμφερόντων του Κράτους. Το Υπουργικό Συμβούλιο στις 19.5.2015 εξέδωσε διάταγμα «με το οποίο καθορίζει όλες τις δραστηριότητες του Κρατικού Λαχείου, καθώς και οτιδήποτε ανήκει στο Κράτος το οποίο χρησιμοποιείται για τη διενέργεια των εργασιών του Κρατικού Λαχείου, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών σημάτων και λογοτύπων του Λαχείου αυτού, ως περιουσιακά στοιχεία της Δημοκρατίας υποκείμενα σε αποκρατικοποίηση».

Σημειώνεται επιπρόσθετα, ότι το Κρατικό Λαχείο, διαχρονικά έχει υψηλή κερδοφορία με χαμηλό κόστος για δαπάνες προσωπικού και λειτουργικές δαπάνες. Συγκεκριμένα, το σύνολο των δαπανών προσωπικού και των λειτουργικών δαπανών ανήλθαν το 2015 σε €824.570, ενώ οι καθαρές ταμειακές ροές ανήλθαν σε €23.757.447 (ποσοστό 3,47%) σε σύγκριση με €1.150.903 και €22.627.574, αντίστοιχα το 2014 (ποσοστό 5,08%).

Σημειώνεται περαιτέρω, ότι η αποκρατικοποίηση του Κρατικού Λαχείου δεν αποτελεί μνημονιακή υποχρέωση και ως εκ τούτου το κριτήριο για την αποκρατικοποίησή του πρέπει να είναι το οικονομικό όφελος για το Κράτος, λαμβανομένων υπόψη των κερδών διαχρονικά και όχι μόνο των πρόσφατων που παρουσιάζονται μειωμένα, πιθανότατα λόγω της οικονομικής κρίσης και της προφανούς έλλειψης πρωτοβουλιών για την ανάπτυξή του με νέα προϊόντα και μέσα, δοκιμασμένα σε άλλες χώρες.

Δεδομένων των πιο πάνω, εισηγηθήκαμε όπως ανατεθεί από τον Έφορο Αποκρατικοποίησης σε εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες η διεξαγωγή μελέτης για το θέμα της αποκρατικοποίησης του Κρατικού Λαχείου, έτσι ώστε η επιλογή που θα γίνει σχετικά με την αποκρατικοποίηση να είναι η οικονομικά πλέον συμφέρουσα για το Κράτος. Όπως πληροφορηθήκαμε, μετά από προκήρυξη διαγωνισμού έχει διοριστεί ομάδα συμβούλων για τη διεξαγωγή της εν λόγω μελέτης.

Σύσταση: Η ενδεχόμενη αποκρατικοποίηση του Κρατικού Λαχείου, θα πρέπει να διασφαλίζει πλήρως τα οικονομικά συμφέροντα του Κράτους. Στην αποτίμηση της αξίας του Κρατικού Λαχείου πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι το Κράτος έχει σήμερα σημαντικά επαναλαμβανόμενα καθαρά έσοδα, καθώς επίσης ότι πρόσφατα δαπανήθηκε ποσό πέραν των €4,3 εκ. για αγορά και ανακαίνιση του νέου κτηρίου στέγασης του Κρατικού Λαχείου. Πέραν τούτου, σημειώνεται η ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη του Κρατικού Λαχείου με νέα προϊόντα και μέσα δοκιμασμένα σε άλλες χώρες, κάτι που προφανώς δεν έγινε τα τελευταία χρόνια και ενδεχομένως να συνέβαλε σημαντικά στη μείωση των σχετικών εσόδων και να έχει ως συνέπεια τη μείωση της όλης αξίας του Κρατικού Λαχείου.

2.10 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Λόγω σοβαρής υποστελέχωσης της Υπηρεσίας μας δεν κατέστη δυνατός ο έλεγχος των ακόλουθων που αφορούν στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών. Τα θέματα που προέκυψαν από τον τελευταίο έλεγχο που διενεργήθηκε (για τα έτη 2010 μέχρι και το 2014) παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2014. Ο έλεγχος της Υπηρεσίας μας για τα έτη 2015 και 2016 αναμένεται να διεξαχθεί το 2017.

Κρατική Πινακοθήκη. Τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε στην Κρατική Πινακοθήκη για το 2012 παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2012. Δεν έχει διενεργηθεί ο νενομισμένος έλεγχος για τα έτη 2013-2015. Τούτο θα γίνει το 2017.

Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης. Δεν έχει διενεργηθεί ο νενομισμένος έλεγχος για σειρά ετών. Τούτο θα γίνει το 2017.

Νυκτερινά Επιμορφωτικά Κέντρα. Δεν έχει διενεργηθεί ο νενομισμένος έλεγχος για σειρά ετών. Τούτο θα γίνει το 2017.

Κυπριακή Βιβλιοθήκη. Τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε στην Κυπριακή Βιβλιοθήκη για το 2010 και 2011 παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2011. Δεν έχει διενεργηθεί ο νενομισμένος έλεγχος για τα έτη 2012-2015. Τούτο θα γίνει το 2017.

Εκτέλεση Προϋπολογισμού. Ο Προϋπολογισμός του Υπουργείου για το 2015 προέβλεπε δαπάνες €997,9 εκ. από τις οποίες ποσό €828,6 εκ. αφορούσε σε τακτικές και ποσό €169,3 εκ. σε αναπτυξιακές δαπάνες. Σημειώνεται ότι από το ποσό των €828,6 εκ. που αφορά σε τακτικές δαπάνες, ποσό €596,0 εκ. ή ποσοστό 71,9% αφορούσε στη μισθοδοσία των εκπαιδευτικών. Οι πραγματικές τακτικές δαπάνες για το 2015 ανήλθαν σε 790,7 εκ. ή 95% του Προϋπολογισμού. Οι πραγματικές αναπτυξιακές δαπάνες ανήλθαν σε €149,9 εκ. ή 89% του Προϋπολογισμού.

Προϋπολογισμός Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το έτος 2017- Διδακτικές περίοδοι εκπαιδευτικών, ανάγκες και απαλλαγές από διδακτικό χρόνο. Επειδή έχουμε διαπιστώσει εξαιρετικά μεγάλη καθυστέρηση στη συμμόρφωση και εφαρμογή των συστάσεων μας οι οποίες αφορούν σε διαχρονικά θέματα τα οποία επαναλαμβάνονται για αρκετά χρόνια στις Ετήσιες Εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας αναφορικά με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), η Υπηρεσία μας με επιστολή της, ημερ. 11.5.2016, απευθύνθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, με κοινοποίηση στον Υπουργό Οικονομικών, στα πλαίσια της κατάρτισης από το ΥΠΠ του Προϋπολογισμού για το έτος 2017 και ζήτησε όπως αυτά τύχουν πλέον αποτελεσματικού χειρισμού, σύμφωνα και με τις δεσμεύσεις του που δόθηκαν στην Υπηρεσία μας στο παρελθόν. Επίσης, ζήτησε ενημέρωση για τις ενέργειες του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, αναφορικά με όλα τα πιο κάτω σημεία σε σχέση και με τον Προϋπολογισμό του ΥΠΠ για το έτος 2017.

Αναφέρθηκαν ειδικά τα πιο κάτω θέματα τα οποία θεωρούμε εξόχως σημαντικά σε σχέση με τον Προϋπολογισμό του ΥΠΠ και τον εξορθολογισμό των δαπανών του, ιδιαίτερα σε σχέση με τις διδακτικές περιόδους των εκπαιδευτικών, τις σχετικές ανάγκες και τις παράτυπες/μη σύνομες απαλλαγές από το διδακτικό χρόνο που συνεπάγονται τεράστιο οικονομικό κόστος το οποίο επωμίζεται τελικά ο φορολογούμενος πολίτης και για τις οποίες δεν φαίνεται να είχαν ληφθεί οποιαδήποτε μέτρα κατάρτησης στα πλαίσια της λιτότητας και μεταρρύθμισης, παρά την οικονομική κρίση που εξακολουθεί να διέρχεται η χώρα μας.

(α) Απαλλαγές από διδακτικό χρόνο. Όπως αναφέρθηκε σε ετήσιες εκθέσεις μας επανειλημμένα, υφίσταται πρόβλημα σχετικά με το θέμα των διδακτικών περιόδων εκπαιδευτικών και των απαλλαγών που τους παραχωρούνται από τον διδακτικό χρόνο, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα το ιδιαίτερα υψηλό κόστος στην εκπαίδευση το οποίο επιβαρύνει άμεσα τις δημόσιες δαπάνες, χωρίς μάλιστα αυτό να

αντικατοπτρίζεται ανάλογα στα αποτελέσματα στην κυπριακή δημόσια εκπαίδευση όπως αναφέρεται από ανεξάρτητους μελετητές, γεγονός που θορυβεί ιδιαίτερα.

Αναφέρθηκε ιδιαίτερα ότι, παρά τη δέσμευση του ΥΠΠ ότι το θέμα του αριθμού των ωρών διδασκαλίας θα επανεξεταστεί συνολικά στα πλαίσια της προώθησης της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και ειδικότερα των προτάσεων του που αφορούν στις πολιτικές για τους εκπαιδευτικούς (κυρίως αυτές της επιμόρφωσης και της αξιολόγησης), εντούτοις, όπως διαπιστώνουμε, η δέσμευση αυτή δεν έχει ακόμη τηρηθεί από το ΥΠΠ, αφού σε σχετική εγκύκλιο του Γραφείου Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης ημερ. 13.2.2015, που αφορούσε στις οδηγίες συμπλήρωσης και υποβολής αναγκών σε εκπαιδευτικό προσωπικό για το 2015-2016, συμπεριλαμβάνεται σημαντικός αριθμός απαλλαγών από τον διδακτικό χρόνο των εκπαιδευτικών οι οποίες παραχωρούνται όπως επιχειρηματολογείται σε «αντιστάθμισμα» άλλων καθηκόντων που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί αυτοί, χωρίς ωστόσο αυτό ούτε καν να ελέγχεται ότι ισχύει σε κάθε περίπτωση.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί την εν λόγω εγκύκλιο απαράδεκτη, παράτυπη/μη σύλληψη εφόσον δεν προκύπτει από οποιαδήποτε νομοθεσία, όπως στις περιπτώσεις ρύθμισης θεμάτων άλλων δημόσιων λειτουργιών, ενώ έχει ως αποτέλεσμα και τη σπατάλη δημοσίου χρήματος αντί τον εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών.

Σημειώνεται ενδεικτικά σε σχέση με τη σχετική επιβάρυνση στο δημόσιο ότι, σύμφωνα με μελέτη του Υπουργείου σας, οι εν λόγω απαλλαγές κατά το σχολικό έτος 2003/2004 ισοδυναμούσαν με ώρες υπηρεσίας 554 εκπαιδευτικών, που αντιστοιχούσαν σε ετήσια δαπάνη ύψους περίπου €10,941,883 (£6.404.000) και, λαμβάνοντας υπόψη το έμμεσο κόστος εργοδότησης, η πραγματική ετήσια δαπάνη ανερχόταν σε €18.242.737 (£10.677.000) γεγονός που καθιστά τη λήψη μέτρων για το υπό αναφορά θέμα ως άμεση προτεραιότητα για τον τερματισμό της εν λόγω συνεπαγόμενης τεράστιας σπατάλης δημοσίων πόρων.

Σύσταση: Δεδομένων των πιο πάνω, χρειάζεται η υπό αναφορά εγκύκλιος και οι απαλλαγές που συμπεριλαμβάνει να αποσυρθούν αμέσως και να προωθηθεί νομοθεσία/κανονισμοί οι οποίοι να διέπουν το θέμα για έγκριση/ψήφιση μέσω του Υπουργικού Συμβουλίου και της Βουλής των Αντιπροσώπων ως ενδείκνυται, κατόπιν επαρκούς τεκμηρίωσης σε κάθε περίπτωση βάσει ολοκληρωμένης μελέτης που να καλύπτει το όλο θέμα της εκπαίδευσης στην Κύπρο όπως αναφέρεται πιο κάτω, από ειδικούς βάσει των βέλτιστων πρακτικών σε χώρες με καλύτερες επιδόσεις από της χώρα μας.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μάς πληροφόρησε ότι, το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφ. Ε81.127, ημερ. 24.8.2016) έχει εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την αγορά υπηρεσιών εμπειρογνώμονα για αξιολόγηση τόσο του διδακτικού χρόνου των εκπαιδευτικών, ανάλογα με τη θέση και τα έτη υπηρεσίας τους, όσο και των διαφόρων απαλλαγών σε διδακτικές περιόδους για εκτέλεση άλλων καθηκόντων.

Επίσης μας πληροφόρησε ότι, υλοποιώντας την πιο πάνω Απόφαση, το ΥΠΠ έχει αναθέσει, σε εμπειρογνώμονες που επιλέγηκαν μετά από διαγωνισμό, την ετοιμασία μελέτης για εξορθολογισμό του τρόπου αξιοποίησης των εκπαιδευτικών και όταν ετοιμαστεί η μελέτη και παραδοθεί στο ΥΠΠ, θα παρουσιαστεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου για τη λήψη αποφάσεων.

(β) Μείωση του διδακτικού χρόνου με τα χρόνια υπηρεσίας. Σε σχέση με τις διδακτικές ώρες, όπως αναφέρθηκε επανειλημμένα στις ετήσιες εκθέσεις της Υπηρεσίας μας, θεωρούμε απαράδεκτη τη μείωση των ωρών των εκπαιδευτικών ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας τους, ενώ αυτό δεν ισχύει σε άλλους

ομολογουμένως πιο απαιτητικούς τομείς υπηρεσίας στο δημόσιο, και οπωσδήποτε όχι στον ιδιωτικό τομέα εκπαίδευσης. Στους πιο κάτω πίνακες παρουσιάζεται η εν λόγω μείωση η οποία επίσης επιφορτίζει με τεράστιο οικονομικό κόστος το δημόσιο.

Δημοτική Εκπαίδευση

Υπηρεσία	Διδακτικές περίοδοι
1 - 14 χρόνια	29
15 - 20 χρόνια	27
21 χρόνια και άνω ή με τη συμπλήρωση του 50 ^{ου} έτους της ηλικίας τους	25

Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Υπηρεσία	Διδακτικές περίοδοι
0 - 7 9/12 χρόνια	24
7 10/12 - 15 9/12 χρόνια	22
15 10/12 - 19 9/12 χρόνια	20
19 10/12 χρόνια και άνω	18

Στην Ετήσια Έκθεση μας για το έτος 2014, όπως και σε προηγούμενες εκθέσεις μας από το 2004 και μετέπειτα, παρατηρούμε ότι ο καθορισμός των διδακτικών περιόδων έγινε στη βάση αξιολόγησης που διενεργήθηκε παλαιότερα για το χρόνο που αναλώνουν οι δάσκαλοι/καθηγητές για άλλα καθήκοντα, όπως ετοιμασία και διόρθωση γραπτών, προετοιμασία για παράδοση στην τάξη, κ.ά., η οποία ζητήθηκε όπως υποβληθεί στην Υπηρεσία μας, επανειλημμένα, αλλά ουδέποτε μας έχει παρουσιαστεί.

Επίσης, σύμφωνα με πρόσφατη Έκθεση του Δικτύου Ευρυδίκη, ο διδακτικός χρόνος των εκπαιδευτικών στην Κύπρο κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Ωστόσο, όπως μας διευκρίνισε το ΥΠΠ, στα στοιχεία της πιο πάνω έκθεσης δεν συμπεριλαμβάνονται όλες οι απαλλαγές των εκπαιδευτικών από τον διδακτικό τους χρόνο.

Συναφώς αναφέρεται ότι, σε έκθεσή του για την παιδεία στην Κύπρο, τον Απρίλιο 2013, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) αναφέρει, σε αντίθεση με τα όσα αναφέρονται στις επιστολές του Υπουργείου σας, ότι οι εκπαιδευτικοί στην Κύπρο έχουν λίγο διδακτικό χρόνο συγκρινόμενοι με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά το γεγονός ότι οι διδακτικές περίοδοι μειώνονται αντιστρόφως ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας, το ΥΠΠ μάς ανέφερε ότι η μείωση στις διδακτικές περιόδους οφείλεται, μεταξύ άλλων, στον βιολογικό παράγοντα, την κόπωση και τη συνακόλουθη μείωση των αντοχών που επέρχεται με την πάροδο του χρόνου. Προς τούτο, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι ο βιολογικός παράγοντας επηρεάζει όλο τον εργαζόμενο πληθυσμό σε κάποιο βαθμό, χωρίς ωστόσο, στις περιπτώσεις αυτές να μειώνονται οι ώρες εργασίας του και ως εκ τούτου η πρακτική αυτή για μια μόνο ομάδα εργαζομένων, ουδόλως δικαιολογείται. Αν δε ο λόγος είναι η βιολογική κόπωση, είναι άξιο απορίας γιατί θα πρέπει να μειώνεται ο διδακτικός χρόνος ενός 40-χρονου εκπαιδευτικού που διορίζεται στα 25 του χρόνια και όχι ενός 55χρονου που έχει διοριστεί στα 45 του χρόνια.

Συναφώς υπογραμμίζεται ότι, η Υπηρεσία μας σε καμία περίπτωση δεν εισηγήθηκε τον τερματισμό της εργοδότησης οποιουδήποτε εκπαιδευτικού ως συνέπεια των συστάσεων μας, αλλά ότι οι συστάσεις μας αυτές θα ακολουθηθούν ώστε να μειωθούν ή εξαλειφθούν οι ανάγκες για προσλήψεις εκπαιδευτικών έναντι αφυπηρητήσεων ή/και προβαλλόμενων πρόσθετων αναγκών και ότι θα υπάρξει άμεσα σοβαρή πλέον προσπάθεια για τον εξορθολογισμό και σημαντική μείωση των εν λόγω δαπανών από το ΥΠΠ.

Σύσταση: Επαναλαμβάνουμε τη σύσταση της Υπηρεσίας μας όπως το ΥΠΠ εξετάσει πλέον το θέμα των διδακτικών περιόδων των εκπαιδευτικών της Δημοτικής, Μέσης και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και των απαλλαγών από το διδακτικό τους χρόνο, οι οποίες, ως σημειωθεί, διαφέρουν μεταξύ τους, ώστε να επέλθει ο επιθυμητός εξορθολογισμός στην εκπαίδευση, καθώς και τεράστιες εξοικονομήσεις στον κρατικό Προϋπολογισμό με επαρκή τεκμηρίωση βάσει ολοκληρωμένης μελέτης που να περιλαμβάνει υιοθέτηση των βέλτιστων πρακτικών σε χώρες με επιδόσεις καλύτερες της Κύπρου.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μάς πληροφόρησε ως η παράγραφος (α) πιο πάνω.

Επίσης, μας πληροφόρησε ότι δεν είναι ασύνηθες φαινόμενο να διαφοροποιούνται τα καθήκοντα των εργαζομένων και να προσαρμόζονται ανάλογα με τη συσσωρευμένη εμπειρία τους, στη βάση της πολιτικής που έχει καθοριστεί από την υπηρεσία που τους εργοδοτεί.

Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι, η μείωση των περιόδων διδασκαλίας των εκπαιδευτικών δεν συνεπάγεται αντίστοιχη μείωση των συνολικών ωρών εργασίας τους. Συγκεκριμένα, μας πληροφόρησε ότι ο χρόνος των 2-4 περιόδων, που αφορά στη μείωση των περιόδων διδασκαλίας στην ολομέλεια της τάξης, αξιοποιείται για τη διεκπεραίωση άλλων καθηκόντων, ανάλογης ή και μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας, εντός της σχολικής μονάδας και ότι οι πιο έμπειροι εκπαιδευτικοί αξιοποιούνται κυρίως ως μέντορες προς λιγότερο έμπειρους εκπαιδευτικούς, ως συντονιστές αδελφών τμημάτων και ως συντονιστές μαθημάτων.

Ωστόσο, η Υπηρεσία μας επαναλαμβάνει τη σύσταση της για επαρκή τεκμηρίωση βάσει ολοκληρωμένης μελέτης που να περιλαμβάνει υιοθέτηση των βέλτιστων πρακτικών σε χώρες με επιδόσεις καλύτερες της Κύπρου.

(γ) Γνωμάτευση Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για το θέμα των απαλλαγών των εκπαιδευτικών.

Ακολουθώντας, και σε συνέχεια της επιστολή μας, ημερ. 11.5.2016, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού με επιστολή του ημερομηνία 6 Ιουνίου 2016, έθεσε το θέμα των απαλλαγών που παραχωρούνται στους εκπαιδευτικούς σε διδακτικό χρόνο για γνωμάτευση στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Συναφώς αναφέρεται ότι, και η Υπηρεσία μας με επιστολή της στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με ημερομηνία 16.6.2016 έθεσε υπόψη του τα πιο κάτω γεγονότα και στοιχεία ώστε να έχετε πλήρη εικόνα κατά τη μελέτη του θέματος.

(α) Το άρθρο 76 του περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου (Ν.10/1969), προβλέπει για την έκδοση Κανονισμών «προς ρύθμισιν γενικώς παντός θέματος αφορώντος εις την Επιτροπήν, την εκπαιδευτικήν υπηρεσίαν και τους εκπαιδευτικούς λειτουργούς, οι οποίοι, άνευ επηρεασμού της γενικότητας της πιο πάνω αναφοράς, δύνανται να προνοούν, μεταξύ άλλων, για τις εργάσιμες ώρες και αργίες».

(β) Οι περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως Κανονισμοί (ΚΔΠ 310/1990), που εκδόθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 11 του περί Κοινοτικών Σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως Νόμου (Ν.6/1961ΕΚΣ) προβλέπουν στους Κανονισμούς 4 και 5 για το σχολικό έτος, τις σχολικές διακοπές, τις αργίες και τις γιορτές. Δεν έχουμε εντοπίσει οποιαδήποτε πρόνοια στους Κανονισμούς για τις εργάσιμες ώρες. Αντίθετα, για τη δημοτική εκπαίδευση το θέμα των ωρών εργασίας φαίνεται να καθορίζεται στον Κανονισμό 18 των περί Λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης Κανονισμών (ΚΔΠ 225/2008).

(γ) Η παράγραφος (2) του Κανονισμού 24 των πιο πάνω Κανονισμών ΚΔΠ 310/1990 καθορίζει ότι οι καθηγητές και εκπαιδευτές διδάσκουν στις τάξεις και τα τμήματα που ορίζονται από το Διευθυντή σύμφωνα με τον Κανονισμό 21(17) και εγκρίνονται από τον Καθηγητικό Σύλλογο σύμφωνα με τον Κανονισμό 20(13)(α). Επίσης, η παράγραφος (3) του ίδιου Κανονισμού 24 καθορίζει ότι οι καθηγητές και εκπαιδευτές αναλαμβάνουν μέσα στα πλαίσια του εργάσιμου χρόνου, εκτός από τη διδασκαλία, και άλλη σχολική εργασία που τους αναθέτει ο Διευθυντής και που είναι αναγκαία για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου και μετέχουν σ' όλες τις δραστηριότητες του σχολείου.

(δ) Δεν έχουμε εντοπίσει κάποιο άλλο Κανονισμό ή έστω Αποφάσεις Υπουργικού Συμβουλίου που να ρυθμίζουν το θέμα αυτό. Φαίνεται ότι κατά καιρούς, στη βάση άτυπων ρυθμίσεων, καθορίζονταν πτυχές του θέματος αυτού, που σταδιακά συρρίκνωναν το χρόνο που οι καθηγητές βρίσκονται στις τάξεις. Είναι χαρακτηριστικές οι δηλώσεις του ίδιου του Προέδρου της ΟΕΛΜΕΚ στην τελετή εγκαινίων του νέου οικήματος της Οργάνωσης στις 10/6/2016, όταν παρέπεμψε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας «στο 1996, όταν ήσασταν πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής και πρωτοστατήσατε μαζί με την τότε Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κλαίρη Αγγελίδου και τον τότε πρόεδρο της ΟΕΛΜΕΚ κ. Παύλο Σεμελίδη στη συνομολόγηση της σχετικής συμφωνίας, την οποία κάποιοι σήμερα θεωρούν παράτυπη και μη σύννομη».

(ε) Στους αντίστοιχους περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Ακαδημαϊκό Προσωπικό) Κανονισμούς (ΚΔΠ 153/90), καθορίζεται ότι «η ανάθεση μαθημάτων, περιόδων διδακτικής εργασίας και άλλων ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων ρυθμίζεται με βάση τις ανάγκες του Πανεπιστημίου».

(στ) Με βάση το άρθρο 17(4) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου (Ν.158(I)/1999) «όταν ο νόμος αναθέτει την άσκηση μιας εξουσίας σε ένα όργανο, το όργανο αυτό δεν μπορεί να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά την εξουσία του αυτή σε άλλο όργανο, χωρίς να υπάρχει ρητή διάταξη του νόμου που να το επιτρέπει». Επίσης, το άρθρο 44(2) του ίδιου Νόμου καθορίζει ότι «δεν είναι επιτρεπτό το αρμόδιο διοικητικό όργανο να υποκαθίσταται ή να κατευθύνεται στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας από άλλο όργανο.» Διερωτώμαστε συνεπώς αν είναι νόμιμο να υποκαθίσταται η εξουσία του Διευθυντή και του Καθηγητικού Συλλόγου, όπως εξηγούνται στην παράγραφο 1(γ) πιο πάνω, από άτυπες συμφωνίες ή εγκυκλίους που εκδίδονται από το Υπουργείο χωρίς νομοθετική κάλυψη. Έχουμε δε την άποψη, για την οποία φυσικά θα αναμένουμε τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ότι ενδεχομένως το πρόβλημα να μην θεραπεύεται από τις πρόνοιες του άρθρου 44(5) του ίδιου Νόμου, που επιτρέπει καθοδήγηση του αρμόδιου οργάνου από εγκυκλίους ή γενικού χαρακτήρα διοικητικές οδηγίες που εκδίδονται από ιεραρχικά ανωτέρα του όργανα (π.χ. εδώ ο Υπουργός), αφού ουσιαστικά σε αυτή την περίπτωση ο Διευθυντής και ο Καθηγητικός Σύλλογος δεν καθοδηγούνται, αλλά δεσμεύονται πλήρως στο τρόπο κατανομής του διδακτικού χρόνου και της άλλης σχολικής εργασίας. Λαμβάνοντας δε υπόψη τη σημαντικότητα του διδακτικού χρόνου, αφού επηρεάζει σημαντικά τον συνολικό αριθμό των καθηγητών, έχουμε την άποψη ότι μόνη θεραπεία ενδεχομένως να είναι η νομοθετική ρύθμιση (μέσω Κανονισμών) του θέματος αυτού, όπως και του συνολικού εργάσιμου χρόνου των καθηγητών, όπως ήδη καθορίζεται για τους δασκάλους και όπως ρητά προβλέπεται στο σχετικό νόμο Ν.10/1969 (ίδτε παράγραφο (α) πιο πάνω).

(ζ) Εκφράζουμε επίσης την απορία μας ως προς την προσέγγιση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού ότι τέτοια εργασιακά θέματα θεωρούνται ότι ρυθμίζονται, ή μπορούν να ρυθμίζονται, μέσω του Προϋπολογισμού, με το αιτιολογικό πως έχει εγκριθεί η συνολική δαπάνη μισθοδοσίας των υπαλλήλων που αφορά ένα συγκεκριμένο κονδύλι. Κατά την άποψη μας, η προσέγγιση του Υπουργού δεν συνάδει με τον σκοπό του Προϋπολογισμού, όπως αυτός καθορίζεται στο Σύνταγμα, στον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο (Ν.20(I)/2014), ή στον εκάστοτε περί Προϋπολογισμού Νόμο. Σημειώνουμε ότι, κατά την άποψη μας, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί εύλογα να υποστηριχθεί ότι, ψηφίζοντας οι νομοθέτες τον ετήσιο Προϋπολογισμό, μπορούν να αντιληφθούν τις

εργασιακές συνθήκες που δόθηκαν υπονοούνται λόγω του συνολικά εγκεκριμένου αριθμού καθηγητών. Αν για παράδειγμα το συνολικό κόστος μισθοδοσίας των καθηγητών στον ετήσιο Προϋπολογισμό είναι €200εκ. και ο αριθμός των καθηγητών 6.000, τούτο μπορεί να προκύψει για διάφορους συνδυασμούς εργασιακών συνθηκών (αμοιβής, ωραρίου εργασίας, διδακτικού χρόνου, ελάχιστου και μέγιστου αριθμού μαθητών σε μία τάξη κλπ).

Πέραν τούτου, αν μόνο η ψήφιση του ετήσιου Προϋπολογισμού από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ήταν αρκετή και εξυπακούει νομιμοποίηση και του τρόπου με τον οποίο τα ποσά θα διατεθούν, δεν θα υπήρχε ανάγκη για οποιοδήποτε άλλο νόμο ή κανονισμό σε σχέση με τα ποσά που ο Προϋπολογισμός αναφέρει. Ωστόσο, κατά κανόνα στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, οι όποιες πρόνοιες για τον τρόπο διάθεσης των ποσών που εγκρίνονται και ψηφίζονται προκύπτουν με διαφάνεια με βάση νόμους και κανονισμούς από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Στην υπό αναφορά περίπτωση, οι συνολικές ώρες εργασίας και διδασκαλίας, και οι τόσες απαλλαγές που δίδονται στους εκπαιδευτικούς, για τον όποιο αριθμό καθηγητών εγκρίνονται/ψηφίζονται κάθε χρόνο στον Προϋπολογισμό, δεν προκύπτουν από οποιαδήποτε νομοθεσία και δεν φαίνεται να εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο ή/και να περιλήφθηκαν σε Κανονισμούς που εγκρίθηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, όπως με διαφάνεια εγκρίνονται και ψηφίζονται πρόνοιες για τέτοια θέματα σε άλλες περιπτώσεις στο δημόσιο.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας στην απαντητική επιστολή του προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού με ημερομηνία 13 Ιουλίου 2016, η οποία κοινοποιήθηκε και στην Υπηρεσία μας, επιβεβαιώνει την ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης του θέματος των απαλλαγών που παραχωρούνται στους εκπαιδευτικούς σε διδακτικό χρόνο.

Ειδικότερα, απαντώντας στην επιστολή του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, ο οποίος είχε προβάλει την άποψη ότι το θέμα δεν χρήζει οποιασδήποτε νομοθετικής ρύθμισης, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας γνωμάτευσε ότι θα πρέπει να τροποποιηθεί το άρθρο 76 του περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου, ώστε να είναι ξεκάθαρη η δυνατότητα θέσπισης δευτερογενούς νομοθεσίας για το συγκεκριμένο θέμα. Όπως εξηγεί ο Γενικός Εισαγγελέας, ο νομοθέτης μπορεί να καθορίσει ποιος θα έχει την εξουσία θέσπισης αυτής της δευτερογενούς νομοθεσίας που μπορεί να είναι, είτε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού με Διάταγμα, είτε το Υπουργικό Συμβούλιο με Κανονιστική Διοικητική Πράξη.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει, τώρα που επιβεβαιώθηκε η ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης του θέματος όπως η ίδια εξ αρχής υποστήριξε, ότι ο αρμόδιος Υπουργός θα κινηθεί τάχιστα προς αυτή την κατεύθυνση, αφού η συμμόρφωση με τη νομιμότητα είναι πρώτηστη υποχρέωση των ασκούντων δημόσια εξουσία.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μάς πληροφόρησε ότι το ΥΠΠ με επιστολή του ημερ. 28.9.2016 έχει προωθήσει στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τη νενομισμένη νομοτεχνική επεξεργασία, τροποποιητικό νομοσχέδιο, για τροποποίηση του περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου του 1969 (10/1969), έτσι ώστε να δίδεται η δυνατότητα θέσπισης δευτεροβάθμιας νομοθεσίας αναφορικά με τις απαλλαγές από διδακτικό χρόνο και τις αυξομειώσεις διδακτικού χρόνου εκπαιδευτικών λειτουργών.

(δ) Διεξαγωγή ανεξάρτητης μελέτης από εξειδικευμένο διεθνή οργανισμό. Επιπρόσθετα, σε σχέση με την επιστολή μας ημερ. 11.5.2016 και σε δημόσιες δηλώσεις του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού σχετικά με τη διεξαγωγή ανεξάρτητης επιστημονικής μελέτης από εξειδικευμένο διεθνή οργανισμό, πέραν της γνωμάτευσης που ζήτησε για τη σύννομη διευθέτηση των όποιων ρυθμίσεων τεκμηριωθεί επιστημονικά ότι χρειάζονται σχετικά με τη δημόσια εκπαίδευση στη χώρα μας, η Υπηρεσία μας με

επιστολή της προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού με ημερομηνία 21.6.2016 επισήμανε και τα ακόλουθα:

(i) Η εν λόγω μελέτη θα πρέπει, κατά την άποψη μας, να καλύψει τόσο τη Δημοτική όσο και τη Μέση Εκπαίδευση στην Κύπρο, να λάβει υπόψη ανεξάρτητες μελέτες που ήδη υπάρχουν για το θέμα, και να ασχοληθεί με όλες τις παραμέτρους που αφορούν υιοθέτηση των βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις στη δημόσια παιδεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Τέτοιες παράμετροι είναι σίγουρα, ανάμεσα σε άλλες, οι συνολικές ώρες εργασίας των εκπαιδευτικών στις χώρες αυτές, οι ώρες διδασκαλίας, οι περίοδοι που τα σχολεία είναι κλειστά, και τα καθήκοντά των εκπαιδευτικών σε κάθε επίπεδο και βαθμίδα, οι «απαλλαγές», και οι σχετικές ανάγκες σε σχέση με τον συνολικό χρόνο εργασίας των εκπαιδευτικών.

(ii) Προς κατάδειξη του μεγέθους του προβλήματος, στη μέση εκπαίδευση, παραπέμπουμε σχετικά, στη μελέτη του Education at a Glance OECD Indicators (2014) για τον χρόνο διδασκαλίας των εκπαιδευτικών, η οποία παρουσιάζει τον μέσο όρο στις 700 ώρες ετήσια, ενώ στην Κύπρο (όπως και στην Ελλάδα) το αντίστοιχο μέγεθος υπολογίζεται σε περίπου 450-500 ώρες, εξαιρουμένων μάλιστα των όποιων απαλλαγών.

Το μέγεθος αυτό για την Κύπρο προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη ότι τα γυμνάσια και λύκεια αρχίζουν μαθήματα περί τις 10 Σεπτεμβρίου, τα οποία τερματίζονται για τα γυμνάσια τέλος Μαΐου, για τις Α΄ και Β΄ Λυκείου περί τις 13 Μαΐου και για τη Γ΄ Λυκείου περί τις 10 Μαΐου. Τα σχολεία παραμένουν επίσης κλειστά για 2 εβδομάδες τα Χριστούγεννα και 2 εβδομάδες το Πάσχα, όπως και κατά τις επίσημες αργίες. Λαμβάνεται υπόψη μέσος όρος περιόδων διδασκαλίας οι 20 περίοδοι εβδομαδιαίως, δηλαδή 15 ώρες.

(iii) Υπενθυμίζουμε επίσης προηγούμενες προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού επισημάνσεις μας, όπως σχετικά με την Έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (Απρίλιος 2013), η οποία αναφέρει ότι οι εκπαιδευτικοί στην Κύπρο έχουν λίγο διδακτικό χρόνο συγκρινόμενοι με άλλες χώρες της ΕΕ, και ανεξάρτητες μελέτες οι οποίες αναφέρουν ότι το ιδιαίτερα υψηλό κόστος στη Δημόσια Εκπαίδευση δεν αντικατοπτρίζεται ανάλογα στα αποτελέσματα, γεγονός που θορυβεί ιδιαίτερα. Σχετική με το κόστος είναι η Έκθεση «Ευρυδίκη» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2013, αναφορικά με τους μισθούς των εκπαιδευτικών, η οποία παρουσιάζει τους Κύπριους εκπαιδευτικούς να λαμβάνουν πολλαπλάσιους μισθούς από τον μέσο όρο στην ΕΕ, αναφορά μας που θα πρέπει να ιδωθεί μόνο ως προς την ανάγκη εξορθολογισμού του χρόνου εργασίας και διδασκαλίας και όχι για μείωση μισθών.

(iv) Χαρακτηριστικά του προβλήματος είναι επίσης η σύγκριση του συνολικού χρόνου εργασίας των καθηγητών (περίπου 30 ώρες εβδομαδιαίως) σε σχέση με 35 των ευρωπαίων συναδέλφων τους (μία ώρα την ημέρα περισσότερο), στρέβλωση που, αν αρθεί, θα παράσχει τη δυνατότητα περαιτέρω ενασχόλησης των καθηγητών, με άλλο διδακτικό και εξωδιδακτικό έργο, όχι όμως εις βάρος του ήδη μειωμένου διδακτικού χρόνου.

Η σύγκριση αυτή είναι ακόμη πιο χαρακτηριστική όταν γίνει ειδικά για τους διευθυντές των γυμνασίων και λυκείων οι οποίοι ασκούν αποκλειστικά και μόνο διοικητικά καθήκοντα (αφού ουδέποτε διδάσκουν) και όμως εργάζονται 30 ώρες εβδομαδιαίως για περίπου 40 εβδομάδες ετησίως, σε αντίθεση με όλους τους δημόσιους υπαλλήλους που επίσης ασκούν διοικητικά καθήκοντα και οι οποίοι εργάζονται 38 ώρες εβδομαδιαίως ολόχρονα (μείον κανονική άδεια και αργίες).

(iv) Επίσης, χρειάζεται να τεθεί χρονοδιάγραμμα και να παρακολουθείται αυστηρά, ώστε, όπως και ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού ανέφερε, εφόσον για το έτος 2017, όπως φαίνεται, ο Προϋπολογισμός δεν θα συμπεριλαμβάνει μέτρα για τη σχετική μεταρρύθμιση και εξορθολογισμό στη Δημόσια Εκπαίδευση, απαραίτητως ο Προϋπολογισμός για το έτος 2018 να συμπεριλαμβάνει τα σχετικά μέτρα.

Σύσταση: Αναμένουμε ότι ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού θα μεριμνήσει, όπως ο ίδιος έχει δημόσια εξαγγείλει, ώστε να προωθηθεί άμεσα η διεξαγωγή της εν λόγω ανεξάρτητης μελέτης και ότι η Υπηρεσία μας θα τηρείται πλήρως ενήμερη σε κάθε στάδιο διεξαγωγής και εφαρμογής της με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μάς πληροφόρησε ως η παράγραφος (α) πιο πάνω.

Έργα ανάπτυξης. Στο επεξηγηματικό Υπόμνημα του Προϋπολογισμού του 2015 για το Υπουργείο, περιλήφθηκε μεγαλύτερος αριθμός έργων και μελετών, σε σύγκριση με το 2014. Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι το 2015, από τα 71 συνολικά έργα που προϋπολογίστηκαν και αφορούσαν στην ανέγερση, βελτίωση και επέκταση σχολείων ή σε έργα υποδομής σε σχολεία για τον σχολικό αθλητισμό, δεν εκτελέστηκαν τα 18. Αυτό, όπως πληροφορηθήκαμε, οφείλεται σε διάφορους λόγους όπως (α) σε προβλήματα που σχετίζονται με την απαλλοτρίωση του χώρου και σε αδυναμία του Υπουργείου Οικονομικών να διαθέτει χρήματα για απαλλοτριώσεις και (β) σε ιεραρχικές προσφυγές ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών όπως για παράδειγμα, για την αναδόμηση του Παγκυπρίου Γυμνασίου.

Η Υπηρεσία μας, σε προηγούμενες επιστολές της, εισηγήθηκε όπως γίνουν ενέργειες για βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης της εκτέλεσης των έργων του Προϋπολογισμού κάθε έτους και το πρόγραμμα παρακολούθησης της εκτέλεσης των έργων να εφαρμοστεί βάσει χρονοδιαγράμματος το συντομότερο δυνατό και να καλύψει όλα τα σχετικά έργα. Όπως είχαμε πληροφορηθεί κατά τη διάρκεια του ελέγχου, έχει προγραμματιστεί επιμόρφωση του προσωπικού των Τεχνικών Υπηρεσιών και των Σχολικών Εφορειών. Αναμένεται η πλήρης εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης στα τέλη του 2016.

Σύσταση: Ζητήσαμε από το Υπουργείο όπως τηρεί την Υπηρεσία μας ενήμερη σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης των έργων του Προϋπολογισμού για όλα τα σχετικά έργα.

Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

(α) Ιστορικό. Έχοντας ως στρατηγικό στόχο τον εκσυγχρονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με αρ. 61.602 και ημερ. 16.2.2005, καθόρισε το πλαίσιο διεξαγωγής του διαλόγου για την Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, αφού προηγουμένως ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε (στις 31.8.2004) η μελέτη της Επιτροπής Ειδικών για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και υποβλήθηκαν απόψεις/παρατηρήσεις από τους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς φορείς.

(β) Υλοποίηση Προϋπολογισμού. Η αρχική πρόνοια στον Προϋπολογισμό του 2015 ήταν €4.854.500 ενώ η αναθεωρημένη ήταν €4.728.958 και δαπανήθηκε ποσό ύψους €1.161.258 το οποίο αφορά κυρίως στην εφαρμογή του νέου θεσμού του Θερινού Σχολείου, του θεσμού του Ανοικτού, του Αθλητικού και του Μουσικού Σχολείου, στην επέκταση λειτουργίας στα προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία το απόγευμα της Τετάρτης, καθώς επίσης και στην επιχορήγηση για αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών.

(γ) Ανοικτό Σχολείο. Ο θεσμός του Ανοικτού Σχολείου εισήχθη πάνω σε πιλοτική φάση με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 62.664 και ημερ. 28.9.2005, με σκοπό το άνοιγμα των σχολείων προς την κοινότητα, με οργανωμένο τρόπο, ώστε τις απογευματινές ώρες να αξιοποιούνται οι χώροι των σχολείων για πολιτιστικές, αθλητικές και δημιουργικές δραστηριότητες.

Ο θεσμός, ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή το 2007, εφαρμόζεται σε δέκα Δήμους. Τον Ιούνιο του 2016, ο Υπουργός αποφάσισε την ένταξη του Δήμου Πέγειας και του Δήμου Πόλεως Χρυσοχούς στον θεσμό, από το σχολικό έτος 2016/17, με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αρ. 80.379, ημερ. 9.3.2016, σύμφωνα με την οποία εξουσιοδοτήθηκε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού να προχωρήσει στη σταδιακή επέκταση του θεσμού, εγκρίνοντας τη συμπερίληψη σε αυτόν και άλλων Ανοικτών Σχολείων, ανάλογα με τα διαθέσιμα κονδύλια και στη βάση κριτηρίων, που αφορούν στη γεωγραφική κατανομή των Ανοικτών Σχολείων και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των δημοτών. Για τη λειτουργία του θεσμού στους δέκα Δήμους, το Υπουργείο κατέβαλε κατά το 2015 το συνολικό ποσό των €155.735, σε σύγκριση με €230.000 κατά το 2014.

Σημειώνεται ότι ο θεσμός προϋποθέτει τη σύσταση σωματείου, σύμφωνα με τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο του 1972 και με βάση το πρότυπο καταστατικό που προτείνει το Υπουργείο.

Το θέμα της εγγραφής των δέκα Ανοικτών Σχολείων ως σωματεία παραμένει σε εκκρεμότητα και εξηγείται στην Έκθεσή μας για το 2013.

Το Υπουργείο, ύστερα από εισήγηση της Υπηρεσίας μας στην Έκθεσή της για το 2013, όπως το Υπουργείο μελετήσει άλλους τρόπους θεσμοθέτησης του «Ανοικτού Σχολείου», εκτός της εγγραφής του ως σωματείου, εφόσον αυτή φαίνεται να μην είναι προς το παρόν εφικτή, καθώς επίσης και για σκοπούς συμμόρφωσης με τις πρόνοιες του περί Λογιστικής και Δημοσιονομικής και του περί Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), σύμφωνα με τις οποίες απαραίτητη προϋπόθεση για την καταβολή οποιασδήποτε χορηγίας από το Κράτος είναι οι παραλήπτες της χορηγίας να υπόκεινται σε ανεξάρτητο έλεγχο, με επιστολή του προς τους Δημάρχους των Δήμων όπου λειτουργεί ο θεσμός, ημερ. 25.11.2014, εισηγήθηκε την ανάληψη της διαχείρισης των προγραμμάτων του «Ανοικτού Σχολείου», κατευθειάν από τον Δήμο, καθώς με τον τρόπο αυτό θα μπορέσει να συνεχίσει η επιχορήγηση των προσφερόμενων προγραμμάτων και τους ζήτησε όπως αποστείλουν στο Υπουργείο επιστολή με την οποία να δηλώνεται ότι αναλαμβάνει, ως Δημοτική Αρχή, τη διαχείριση των προγραμμάτων του «Ανοικτού Σχολείου», εισήγηση η οποία έγινε αποδεκτή από τους Δήμους.

Όπως μας πληροφόρησε το Υπουργείο, περαιτέρω, έχουν αποσταλεί δύο επιστολές, ημερ. 7.5.2015 και 25.1.2016, στους δέκα Δημάρχους, στις οποίες γίνεται αναφορά στο πλαίσιο λειτουργίας των προγραμμάτων του Ανοικτού Σχολείου και καθορίζονται, ανάμεσα σε άλλα, τα κριτήρια που διέπουν αυτό το πλαίσιο. Συγκεκριμένα, η παραχώρηση της χορηγίας βασίζεται, πλέον, στον αριθμό των συμμετεχόντων που πληρώνουν δίδακτρα, όπως αυτός θα πιστοποιείται στο πλαίσιο της υποβολής του εγκεκριμένου απολογισμού λειτουργίας των προγραμμάτων του Ανοικτού Σχολείου. Επιπλέον, το ύψος της χορηγίας ανά συμμετέχοντα, καθορίζεται κάθε χρόνο, σε συνάρτηση της συνολικής πρόνοιας που είναι διαθέσιμη στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου για τη χορηγία των Ανοικτών Σχολείων, καθώς και του συνολικού αριθμού συμμετεχόντων. Για τη σχολική χρονιά 2015/16 το ποσό αυτό έχει καθοριστεί στα €40 ανά συμμετέχοντα και αφορά στη μέγιστη δυνατή χορηγία, αφού το ακριβές ύψος της χορηγίας καθορίζεται στη βάση τυχόν ελλείμματος που θα προκύπτει στον προϋπολογισμό και θα πιστοποιείται μέσω του ανεξάρτητου ελέγχου του απολογισμού λειτουργίας κάθε Ανοικτού Σχολείου.

Σύσταση: Να προχωρήσει η διαδικασία για τη θεσμοθέτηση νομικού πλαισίου για τη λειτουργία του Ανοικτού Σχολείου το συντομότερο δυνατό, βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.

Επίσης αναφέρεται ότι, το 2012, μέσα από το θεσμό του Ανοικτού Σχολείου, λειτούργησε πιλοτικά καλοκαιρινό πρόγραμμα στα Ειδικά Σχολεία, για 6 βδομάδες, σε καθημερινή βάση, για παιδιά με ειδικές ανάγκες, στους έξι Δήμους που λαμβάνουν μέρος στο εν λόγω πρόγραμμα, για το οποίο, κατά το 2015 καταβλήθηκε το συνολικό ποσό των €66.826 και αφορούσε στο καλοκαιρινό πρόγραμμα του 2015.

Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η αξιολόγηση του θεσμού του Ανοικτού Σχολείου από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ), σύμφωνα με την οποία η εφαρμογή του θεσμού του Ανοικτού Σχολείου θεωρείται σε γενικές γραμμές επιτυχής.

Σύσταση: Αναμένεται η άμεση μελέτη και εφαρμογή όλων των εισηγήσεων βελτίωσης στις οποίες κατέληξε η πιο πάνω έκθεση ως ενδείκνυται.

(δ) Μουσικό και Αθλητικό Σχολείο. Το Μουσικό Σχολείο λειτουργεί πιλοτικά από το 2006/07 στις επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού και, αφού ο θεσμός αξιολογήθηκε και κρίθηκε ως ιδιαίτερα επιτυχημένος, επεκτάθηκε στις επαρχίες Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου, με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 73.877, ημερ. 2.8.2012. Ακολούθως, ο θεσμός επεκτάθηκε από το 2015/16, με βάση Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου, σε ένα Γυμνάσιο σε κάθε μια από τις επαρχίες Λεμεσού, Λάρνακας και Αμμοχώστου. Κατά το 2015, έγινε αξιολόγηση του θεσμού από το ΚΕΕΑ τα πορίσματα της οποίας υποβλήθηκαν στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και, ως αποτέλεσμα των ενθαρρυντικών ευρημάτων της αξιολόγησης, επεκτάθηκε ο θεσμός, από το 2016/17, σε ένα Γυμνάσιο σε κάθε μια από τις επαρχίες Λευκωσίας και Πάφου.

Αναφορικά με το Αθλητικό Σχολείο, το οποίο λειτούργησε πιλοτικά από το 2006/07 στο Λύκειο Κύκκου Β' στη Λευκωσία και στο Λανίτειο Λύκειο στη Λεμεσό, ο θεσμός επεκτάθηκε με βάση Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου, από το 2015/16 και σε ένα Λύκειο σε κάθε μια από τις επαρχίες Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου. Επίσης, από το 2015/16 ο θεσμός επεκτάθηκε και σε Αθλητικά Γυμνάσια, ένα στη Λευκωσία (Γυμνάσιο Έγκωμης) και ένα στη Λεμεσό (Λανίτειο Γυμνάσιο). Από το 2016/17 ο θεσμός επεκτάθηκε και σε ένα Γυμνάσιο σε κάθε μια από τις επαρχίες Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου.

(ε) Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο (ΕΟΣ). Ο θεσμός του ΕΟΣ εισήχθη, με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 63.788 και ημερ. 17.5.2006, σε πιλοτική βάση, το σχολικό έτος 2006/07 σε 9 σχολεία, και το σχολικό έτος 2007/08 σε επιπλέον 6.

Κατά τη σχολική χρονιά 2015/16 συμμετείχαν 14 σχολεία στο θεσμό. Ο αριθμός των σχολείων που συμμετέχουν στον θεσμό δεν έχει αυξηθεί για το 2016/17.

Όπως πληροφορηθήκαμε, το Υπουργείο προβλέπει σε ενέργειες εξορθολογισμού της λειτουργίας του και υιοθέτησης αλλαγών που είτε δεν συνεπάγεται επιπρόσθετο οικονομικό κόστος είτε επιφέρουν εξοικονομήσεις.

Επίσης, με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 79.740, ημερ. 17.11.2015, εξουσιοδοτήθηκε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού να προβεί σε αξιολόγηση του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου και στην υποβολή νέας πρότασης στο Υπουργικό Συμβούλιο, σε περίπτωση που η αξιολόγηση δείξει ότι απαιτείται οποιαδήποτε διαφοροποίηση στην εφαρμογή του θεσμού.

Επίσης, όπως πληροφορηθήκαμε, βάσει της πιο πάνω Απόφασης, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης (Δ.Δ.Ε.) υπέβαλε στις 15.1.2016, ολοκληρωμένη ερευνητική πρόταση για αξιολόγηση του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου προς το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έκθεσης και Αξιολόγησης, το οποίο έχει συμπεριλάβει τη σχετική αξιολόγηση στον προγραμματισμό του για τη σχολική χρονιά 2016-2017.

Σύσταση: Ζητήσαμε όπως τηρείται η Υπηρεσία μας ενήμερη σχετικά με την εξέλιξη και τα αποτελέσματα της πιο πάνω αξιολόγησης του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου.

(στ) Θερινό Σχολείο. Η λειτουργία Θερινών Δημόσιων Σχολείων από το Υπουργείο κατά την περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών, καλύπτει μέρος του κενού που υφίσταται στην προσφορά δημιουργικής απασχόλησης κατά την περίοδο του καλοκαιριού, ιδιαίτερα σε παιδιά που προέρχονται από ευάλωτες

ομάδες πληθυσμού. Ο θεσμός λειτούργησε μέσα στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης από το 2014/15 σε 22 Δημοτικά Σχολεία και συνεχίστηκε το 2015/16 σε 22 Δημοτικά και 2 νηπιαγωγεία. Για τον θεσμό του Θερινού Σχολείου καταβλήθηκε από το ΥΠΠ, κατά το 2015, το ποσό των €604.114.

(ζ) Αξιολόγηση Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων. Για οκτώ χρόνια συντελείται προσπάθεια για μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος της Κύπρου. Έμφαση δόθηκε στον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου της εκπαίδευσης, μέσα από την προσπάθεια για εκσυγχρονισμό των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Ωστόσο, η Έκθεση της Επιστημονικής Επιτροπής για την αξιολόγηση των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων, η οποία εκδόθηκε τον Ιούλιο 2014, ανέδειξε πολλές και σοβαρές αδυναμίες.

Όπως πληροφορηθήκαμε, κατά τη σχολική χρονιά 2014/15, το Υπουργείο προχώρησε στη Β' φάση της αναδόμησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων, υλοποιώντας τις εισηγήσεις της Επιστημονικής Επιτροπής.

Με σκοπό την ανατροφοδότηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων και την αναδόμησή τους στη βάση Δεικτών Επιτυχίας και Δεικτών Επάρκειας, το Υπουργείο προχώρησε, κατά τη σχολική χρονιά 2014/15, στην περαιτέρω ενδυνάμωση και στήριξη των υφιστάμενων ομάδων εργασίας, ορίζοντας πανεπιστημιακούς, ανά ομάδα εργασίας, στην οποία συμμετείχαν ο σύνδεσμος επιθεωρητής και οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί.

Σύμφωνα με το Υπουργείο, το σχολικό έτος 2015/16 αποτελεί χρονιά πιλοτικής εφαρμογής των πιο πάνω δεικτών, με στόχο την ανατροφοδότηση και διαμορφωτική αξιολόγηση/βελτίωσή τους, με παρακολούθηση της εφαρμογής των δεικτών από τη Συντονιστική Επιτροπή Αναλυτικών Προγραμμάτων. Η εργασία οριστικοποίησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων αναμένεται να ολοκληρωθεί τέλος του 2016.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει ενημέρωση σχετικά με τις ενέργειες του Υπουργείου και την ολοκλήρωση της προαναφερόμενης οριστικοποίησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Όπως μας πληροφόρησε η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, κατά την περσινή σχολική χρονιά 2015-2016 έγινε πιλοτική εφαρμογή των αναδομημένων Αναλυτικών Προγραμμάτων, με δείκτες επιτυχίας και δείκτες επάρκειας, ενώ οι ομάδες εργασίας των Αναλυτικών Προγραμμάτων υπέβαλαν τον Νοέμβριο του 2016 τα πακέτα των Αναλυτικών Προγραμμάτων στην τελική τους μορφή.

(η) Αγορά υπηρεσιών νομικού συμβούλου για σκοπούς ετοιμασίας νομοσχεδίου με τίτλο «Νόμος που τροποποιεί τους περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμους του 1969 έως (Αρ. 1) του 2015». Παρατηρήθηκε ότι δεν ακολουθήθηκαν οι δέουσες διαδικασίες για την αγορά των πιο πάνω υπηρεσιών και επίσης, σχετικά με τη συμφωνία που υπογράφηκε για τις εν λόγω υπηρεσίες, μεταξύ του Υπουργείου και συγκεκριμένης νομικής συμβούλου, παρατηρήθηκε ότι το συμβόλαιο υπογράφηκε στις 3.6.2015, δηλαδή πριν δοθούν οδηγίες από τον Υπουργό, στις 6.6.2015, για ετοιμασία του συμβολαίου, παρουσιάζεται ασυνέπεια μεταξύ άρθρων του, και επίσης δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι το συμβόλαιο έτυχε νομοτεχνικού ελέγχου, όπως αναφερόταν στην επιστολή της Νομικής Υπηρεσίας, ημερ. 3.6.2015 και το οποίο αναφέρεται και στην εγκύκλιο της Γραμματείας του Υπουργικού Συμβουλίου, αρ.131 και ημερ. 5.2.2015.

Σημειώνεται ότι στην ίδια νομική σύμβουλο έχουν ανατεθεί και άλλες εργασίες, όπως αναφέρεται στην παράγραφο «Νομική Αρωγή σε ζητήματα εκπαιδευτικής προτεραιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού» της παρούσας Έκθεσής μας.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως πάντοτε ακολουθούνται οι δέουσες διαδικασίες που αφορούν σε περιπτώσεις αγοράς υπηρεσιών νομικών συμβούλων.

Έκθεση Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την εκπαίδευση στην Κύπρο και Εκθέσεις Παγκόσμιας Τράπεζας για την πολιτική για τους εκπαιδευτικούς και τη δομή και λειτουργία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το θέμα αναλύεται εκτενώς στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2013. Το Υπουργείο, με την απαντητική του επιστολή για τον έλεγχο των λογαριασμών του 2013, είχε αναφέρει πως έχει εγκριθεί Σχέδιο Δράσης από το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελεί τον Οδικό Χάρτη για διαρθρωτικές αλλαγές στο Υπουργείο. Όπως είχε αναφέρει, το Υπουργείο προχωρεί στην υλοποίηση του πιο πάνω Σχεδίου Δράσης, το οποίο αφορά σε θέματα πολιτικής για τους εκπαιδευτικούς και σε θέματα αναδιοργάνωσης του Υπουργείου και ότι έχουν συσταθεί ομάδες εργασίας οι οποίες έχουν αναπτύξει προτάσεις πολιτικής και ξεχωριστές ομάδες εργασίας για μελέτη των επί μέρους εισηγήσεων της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Ωστόσο παρατηρήθηκε ότι από τα θέματα που χειρίζονται οι διάφορες ομάδες εργασίας που έχουν συσταθεί, δεν φαίνεται να έχουν μελετηθεί τα θέματα που αφορούν άμεσα ή έμμεσα στο κόστος εκπαίδευσης στην Κύπρο, όπως θίγονται από το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να προχωρήσει στην υλοποίηση του εγκεκριμένου Σχεδίου Δράσης, χωρίς αποκλεισμό των θεμάτων που αφορούν στο κόστος εκπαίδευσης.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μάς πληροφόρησε ότι το ΥΠΠ έχει μελετήσει επισταμένα το περιεχόμενο της συγκεκριμένης έκθεσης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), το οποίο, κατά την άποψή του, σε διάφορα σημεία του και ως συνεπακόλουθο, δεν αποτελεί, ως έχει, βάση συζήτησης των μεταρρυθμίσεων που επιβάλλεται να γίνουν στο πλαίσιο εκσυγχρονισμού του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος.

Επίσης, μας πληροφόρησε ότι το ΥΠΠ προχωρεί στην υλοποίηση του εγκεκριμένου από το Υπουργικό Συμβούλιο Σχεδίου Δράσης, σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα που περιλαμβάνονται σε αυτό, και το οποίο αφορά, τόσο θέματα πολιτικής για τους εκπαιδευτικούς όσο και θέματα αναδιοργάνωσης του ίδιου του ΥΠΠ και καλύπτει πλείστες από τις επισημάνσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας και ότι οι επισημάνσεις των εμπειρογνομόνων της Παγκόσμιας Τράπεζας δεν είναι δεσμευτικές και για τον λόγο αυτό έχουν υιοθετηθεί και έχουν αρχίσει να υλοποιούνται μόνο όσες είναι σύμφωνες με τις προτεραιότητες του Υπουργείου και της Κυβέρνησης.

Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι τα μέτρα που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε τροχιά υλοποίησης αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό των δομών και των πολιτικών για την εκπαίδευση και ότι μέσα σε αυτό το πλαίσιο, τα μέτρα σαφώς οδηγούν τόσο σε εξοικονομήσεις όσο και σε αποδοτικότερη χρήση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων. Ωστόσο, θέση του ΥΠΠ είναι ότι, παρόλο που δεν γίνεται αποκλεισμός θεμάτων που αφορούν το κόστος εκπαίδευσης, η μείωση του κόστους δεν αποτελεί αυτοσκοπό.

Τέλος, μας πληροφόρησε ότι για την υλοποίηση αρκετών από τις αλλαγές που προνοούνται στο Σχέδιο Δράσης θα απαιτηθούν νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες προωθούνται από το ΥΠΠ, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες (Νομική Υπηρεσία, Υπουργείο Οικονομικών κ.ά.).

Παραχώρηση προσαυξήσεων σε εκπαιδευτικούς λειτουργούς για αναγνωρισμένη προϋπηρεσία/τεχνική πείρα στον ιδιωτικό τομέα. Το θέμα αναλύεται εκτενώς στην περσινή Έκθεση της Υπηρεσίας μας. Το Υπουργείο θεωρεί ότι το πρόβλημα θα πρέπει να μελετηθεί στα πλαίσια του όλου συστήματος διορισμού στη Δημόσια Εκπαιδευτική Υπηρεσία του οποίου άπτεται άμεσα. Επίσης, το Υπουργείο μας πληροφόρησε ότι με την πρόσφατη τροποποίηση του περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμου του 2015, η αναμονή για διορισμό θα μειωθεί αφού θα γίνεται με βάση τον «Κατάλογο Διορισίμων». Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η υφιστάμενη πρακτική συνιστά στρέβλωση σε σχέση με την αντίστοιχη πρακτική στον υπόλοιπο δημόσιο τομέα.

Το Υπουργείο αναγνωρίζει ότι υπάρχει ανάγκη τροποποίησης διαδικασιών και αναμένεται να πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Επιπρόσθετα, μετά από Αναθεωρητική Έφεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η νομοθετική προθεσμία υποβολής από τους εκπαιδευτικούς λειτουργούς των εγγράφων που υποστηρίζουν την αναγνώριση προϋπηρεσίας δεν εφαρμόζεται.

Συναφώς αναφέρεται ότι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας με επιστολή του προς το Υπουργείο ημερ. 9.5.2008, εισηγήθηκε όπως, με επείγουσες ενέργειες, ο χρονικός περιορισμός που προβλέπεται στους σχετικούς Κανονισμούς προστεθεί και στους περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμους, με ανάλογη τροποποίηση, η οποία όπως πληροφορηθήκαμε προωθείται, με προσθήκη νέου άρθρου για χρονικό περιορισμό ενός έτους, από την ημερομηνία μόνιμου διορισμού, στην υποβολή αιτημάτων από εκπαιδευτικούς λειτουργούς για αναγνώριση προϋπηρεσίας ή τεχνικής πείρας.

Όπως μας πληροφόρησε το Υπουργείο, το θέμα θα παραπεμφθεί στο Υπουργείο Οικονομικών με διαφωνία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, αφού στην Υποεπιτροπή της Μεικτής Επιτροπής Προσωπικού Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΜΕΠΕΥ) υπήρξε διαφωνία επί του θέματος, μεταξύ των συνδικαλιστικών οργανώσεων και του Υπουργείου και το θέμα θα παραπεμφθεί στην Ολομέλεια της ΜΕΠΕΥ, της οποίας Πρόεδρος είναι ο Υπουργός Οικονομικών.

Σύσταση: Να ενημερωθεί η Υπηρεσία μας σχετικά με τις εξελίξεις επί του θέματος και τις περαιτέρω ενέργειες του Υπουργείου σχετικά.

Δείκτες κόστους ανά μαθητή. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, το Υπουργείο δεν τηρεί στοιχεία δεικτών κόστους ανά μαθητή και ανά Εκπαίδευση, δεδομένα αναγκαία για την αποτελεσματική παρακολούθηση των δαπανών και την έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων.

Σύσταση: Αναμένεται καθορισμός χρονοδιαγράμματος και επίσπευση στο όλο θέμα, σε συνεργασία με τη Στατιστική Υπηρεσία, με σκοπό τον καθορισμό συμφωνημένου μηχανισμού για τον υπολογισμό δεικτών κόστους ανά μαθητή σε ετήσια βάση, για την αποτελεσματική παρακολούθηση των δαπανών και τη λήψη μέτρων έγκαιρα.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι έχει πραγματοποιηθεί συνάντηση μεταξύ λειτουργών της Στατιστικής Υπηρεσίας (ΣΥ) και του Υπουργείου, στην παρουσία της Γενικής Διευθύντριας, στην οποία έχει αποσαφηνιστεί ότι οι δείκτες που διατηρεί η ΣΥ διαμορφώνονται στη βάση ευρωπαϊκών προτύπων και, επομένως, δεν μπορούν να διαφοροποιηθούν. Η ΣΥ εξέφρασε την ετοιμότητα να βοηθήσει τις διευθύνσεις του Υπουργείου σε περίπτωση που θέλουν να σχεδιάσουν κάποιους δείκτες που να αφορούν πιο συγκεκριμένα και εξειδικευμένα στοιχεία.

Απαλλοτρίωση ιδιωτικής γης για ανέγερση σχολείων. Το θέμα αναλύεται εκτενώς στην Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2013. Το Υπουργείο προχωρεί σε απαλλοτριώσεις ιδιωτικής γης για εξυπηρέτηση των αναγκών του σε σχολεία, σε συνεργασία με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Η εν λόγω διαδικασία είναι χρονοβόρα και δύσκολη και υπάρχουν χρονικοί και οικονομικοί περιορισμοί. Τα προβλήματα και οι αδυναμίες προκύπτουν από το ότι οι ανάγκες για σχολεία είναι συχνά μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, και το Υπουργείο είναι αναγκασμένο, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Συντάγματος και του περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμου, να επιστρέψει την απαλλοτριωθείσα περιουσία στους πρώην ιδιοκτήτες της εάν εντός τριών χρόνων δεν εκπληρωθεί ο σκοπός για τον οποίο έγινε η απαλλοτρίωση. Όπως όμως διαπιστώθηκε, το Υπουργείο δεν επιστρέφει την απαλλοτριωθείσα περιουσία, εκτός εάν ζητηθεί από τους πρώην ιδιοκτήτες, στις

περιπτώσεις που το σχολείο δεν ανεγέρθηκε και κατά συνέπεια τα απαλλοτριωθέντα τεμάχια παρέμειναν ακρησιμοποίητα.

Το Υπουργείο στην προσπάθειά του να μειώσει τις πιθανότητες νομικών μέτρων εναντίον του, βρίσκεται, σε συνεργασία με το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας στα πλαίσια προσπάθειας ανταλλαγής χαρακτηρισμένων τεμαχίων με κρατική γη. Ωστόσο, το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ) με επιστολή του προς το Υπουργείο Εσωτερικών, ημερ. 24.8.2015, πληροφόρησε το Υπουργείο ότι ενόψει του γεγονότος ότι όλη η κρατική ακίνητη ιδιοκτησία έχει καταγραφεί και αρκετά ακίνητα αναμένεται να εκχωρηθούν στην Κεντρική Τράπεζα, η διαδικασία ανταλλαγής καθίσταται πιο δύσκολη. Αναφορές για το θέμα αυτό, παρατίθενται και στην Παράγραφο 2.6.5 της παρούσας Έκθεσης που αφορά το ΤΚΧ.

Πακέτο μέτρων φοιτητικής μέριμνας.

(α) Στις 23.12.2015, ψηφίστηκε ο «Νόμος που προβλέπει για την κρατική φοιτητική μέριμνα και για συναφή θέματα», Ν. 203(Ι)/2015, κάτω από τον οποίο εμπίπτουν όλα τα εκπαιδευτικά επιδόματα, και συγκεκριμένα η φοιτητική χορηγία και το φοιτητικό πακέτο τόσο για φοιτητές του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού. Ο εν λόγω Νόμος τέθηκε σε εφαρμογή από το ακαδημαϊκό έτος 2015/2016. Η παλιά διαδικασία προέβλεπε όπως η φοιτητική χορηγία καταβάλλεται από το Υπουργείο Οικονομικών, και το φοιτητικό πακέτο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μέσω των Πανεπιστημίων για τους φοιτητές εσωτερικού και από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για τους φοιτητές εξωτερικού. Βάση νέας διαδικασίας η λήψη των σχετικών αιτήσεων, η διαδικασία έγκρισης των δικαιούχων και η καταβολή των σχετικών ποσών στους δικαιούχους γίνεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τόσο για την φοιτητική χορηγία όσο και για το φοιτητικό πακέτο.

Για το 2015 το συνολικό ποσό που καταβλήθηκε σε πανεπιστήμια για τον πιο πάνω σκοπό ανήλθε σε €52.048.802 και περιλαμβάνει τόσο τις φοιτητικές χορηγίες όσο και το φοιτητικό πακέτο. Όπως μας πληροφόρησε η Γενική Διευθύντρια του ΥΠΠ, για το 2015 το ποσό που καταβλήθηκε σε Πανεπιστήμια για το Φοιτητικό Πακέτο ανήλθε σε €3.121.552 (€3.159.812 το 2014).

(β) Το νομοσχέδιο το οποίο είχε αποσταλεί στην Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο στις 4.9.2015, και το οποίο ετοιμάστηκε μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ.78.358, έκανε αναφορά σε ίδρυση και λειτουργία Φορέα/Αρχής που θα έχει την ευθύνη για τη διαχείριση όλων των εκπαιδευτικών επιδομάτων. Εντούτοις, ο Ν.203(Ι)/2015, δεν προνοεί για την ίδρυση και λειτουργία Φορέα/Αρχής που θα έχει την ευθύνη για τη διαχείριση όλων των εκπαιδευτικών επιδομάτων, όπως ήταν η αρχική πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ.78.358.

Ζητήθηκε από το Υπουργείο όπως μας εξηγήσει το λόγο της διακοπής της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας Φορέα/Αρχής που θα έχει την ευθύνη για τη διαχείριση όλων των εκπαιδευτικών επιδομάτων.

Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή. Οι Αγώνες Μικρών Κρατών Ευρώπης 2009 (ΑΜΚΕ 2009) διεξήχθησαν στην Κύπρο κατά την περίοδο 1-6.6.2009. Σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής (ΚΟΕ) για το έτος 2012, από τους εν λόγω αγώνες δημιουργήθηκε έλλειμμα ύψους €685.487 για το οποίο η ΚΟΕ ζητά κάλυψη από το Υπουργείο.

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 11.3.2015 να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να συγκαλέσει σύσκεψη με συμμετοχή του Γενικού Ελεγκτή, του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών και του Προέδρου της ΚΟΕ για εξέταση του θέματος της κάλυψης ή όχι του ελλείμματος. Η εν λόγω σύσκεψη πραγματοποιήθηκε στις 27.4.2015, στην οποία αποφασίστηκε όπως ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ) και την ΚΟΕ, διερευνήσει το θέμα του ελλείμματος των ΑΜΚΕ 2009 και ενημερώσει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού αναφορικά με τα αποτελέσματα της έρευνάς του, έτσι ώστε να προωθηθεί σχετική Ενημέρωση/Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο, στο πλαίσιο της Απόφασης 11.3.2015.

Σημειώνεται ότι για τη διοργάνωση των πιο πάνω αγώνων η ΚΟΕ κατάρτισε ένα αρχικό προϋπολογισμό εξόδων, ύψους περίπου €1.500.000, ο οποίος κατατέθηκε στην Επιτροπή Οικονομικών ΑΜΚΕ (Επιτροπή) στις 20.6.2007, ενώ ο αναθεωρημένος προϋπολογισμός εξόδων, ο οποίος κατατέθηκε στον ΚΟΑ στις 12.5.2009, δηλαδή 19 ημέρες πριν την έναρξη των ΑΜΚΕ, ανερχόταν στα €4.287.498. Η μεγάλη αύξηση μεταξύ του αρχικού και του αναθεωρημένου προϋπολογισμού κατά €2.787.498 (186%), οφείλετο σε αδυναμίες αναφορικά με την παρακολούθηση του προϋπολογισμού και στη διενέργεια δαπανών χωρίς έγκριση, με αποτέλεσμα τη μεγάλη υπέρβαση του αρχικού προϋπολογισμού. Στο συμπέρασμα αυτό κατέληξε η Υπηρεσία μας μετά από σειρά ερωτημάτων που στάλθηκαν στην ΚΟΕ στις 3.8.2015, αναφορικά με τους ΑΜΚΕ 2009, και για τα οποία η ΚΟΕ απάντησε με καθυστέρηση περίπου ενός έτους στις 22.7.2016. Δεδομένης της απαίτησης της ΚΟΕ για την καταβολή από το Κράτος επιπρόσθετων ποσών για κάλυψη δαπανών αναφορικά με τους ΑΜΚΕ 2009, η Υπηρεσία μας κλήθηκε να διερευνήσει το θέμα. Κατά το 2016, διεξήχθη από την Υπηρεσία μας, επιτόπιος έλεγχος στην ΚΟΕ, τα αποτελέσματα του οποίου υποβλήθηκαν με επιστολή μας που στάλθηκε στον Πρόεδρο και Μέλη του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ΚΟΕ την 1^η Νοεμβρίου 2016. Σχετική είναι η παράγραφος που αφορά στην Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης της Υπηρεσίας μας.

Νομική Αρωγή σε ζητήματα εκπαιδευτικής προτεραιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Το θέμα αυτό αφορά σε νομική αρωγή η οποία ζητήθηκε από το Υπουργείο χωρίς να ακολουθηθούν οι νόμιμες διαδικασίες. Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, αρχικά, στάλθηκε επιστολή στο Υπουργείο, στις 13.7.2016, και μετά από ανταλλαγή επιστολών μεταξύ του Υπουργείου και της Υπηρεσίας μας, αναπάντητη παραμένει η τελευταία επιστολή της Υπηρεσίας μας, με ημερ. 27.7.2016.

Η Υπηρεσία μας εμμένει στην θέση της ότι αμφισβητεί την νομιμότητα των χειρισμών αναφορικά με το πιο πάνω θέμα. Συγκεκριμένα:

- Η ανάθεση συγκεκριμένων νομικών υπηρεσιών σε ιδιωτικό δικηγορικό γραφείο χωρίς να έχουν προηγηθεί ανοικτές και διαφανείς διαδικασίες, επικαλούμενοι «κατεπείγουσας ανάγκης» δεν βρίσκει σύμφωνη την Υπηρεσία μας καθώς η πάροδος ενός έτους, χωρίς καν να έχει ανατεθεί μία υπηρεσία, δεν συμβαδίζει με τον χαρακτηρισμό της ως επείγουσα. Η δε επίκληση του επείγοντος ενός θέματος, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι επείγον, ώστε να υπάρξει παράκαμψη ανοικτών και διαφανών διαδικασιών, συνιστά κατάχρηση του όρου αυτού.
- Για το ένα εκ των τριών ζητημάτων, που υποτίθεται ήταν επείγοντα και υποτίθεται μόνο η συγκεκριμένη νομική σύμβουλος μπορούσε να αναλάβει, φάνηκε στην πράξη πως η εργασία διεκπεραιώθηκε από υπηρεσιακούς και μη νομικούς. Αυτό αποδεικνύει ότι το αρχικό αίτημα του Υπουργείου προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, που καταγράφεται στην επιστολή του ημερ.16.7.2015 δεν ήταν βάσιμο, ούτε και τεκμηριωμένο.
- Η Υπηρεσία μας παραμένει στη θέση της ότι το Υπουργείο έχει λάβει υπηρεσίες από την συγκεκριμένη νομική σύμβουλο χωρίς να έχει τηρήσει τις νόμιμες διαδικασίες. Οι υπηρεσίες αυτές καταγράφονται στην επιστολή της νομικής συμβούλου ημερ.3.6.2016. Σύμφωνα με την επιστολή του Υπουργείου προς την Υπηρεσία μας, ημερ.25.7.2016, οι υπηρεσίες εκπόνησης Κανονισμών σχετικά με το Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση δεν έχουν ακόμη παρασχεθεί, τουλάχιστον μέχρι την ημερομηνία της επιστολής του Υπουργείου. Παραμένουν εν πάση περιπτώσει, οι υπηρεσίες που η νομική σύμβουλος έχει παράσχει, δηλαδή η έκδοση τριών νομικών γνωματεύσεων και η ετοιμασία της τροποποίησης του περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή θέματα Νόμου, χωρίς να έχει προηγηθεί έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, χωρίς προηγουμένως να έχει ακολουθηθεί οποιαδήποτε διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και κυρίως χωρίς να έχει συναφθεί μαζί της οποιαδήποτε συμφωνία. Παραμένουμε λοιπόν στην άποψη ότι οι ενέργειες αυτές του Υπουργείου

δεν είναι σύνομες και συνεπώς οι πληρωμές για τις πιο πάνω υπηρεσίες δεν μπορούν νόμιμα να προωθηθούν. Για το θέμα αυτό αρμόδια είναι η Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας. Σημειώνεται ότι, με επιστολή του Υπουργείου ημερ.15.9.2016, προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ζητείται η σύμφωνη γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα για προώθηση της πληρωμής του Δικηγορικού Γραφείου για τις γνωματεύσεις και την τροποποίηση του περί της Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτερη Εκπαίδευση και της Ίδρυσης και Λειτουργίας Φορέα για Συναφή Θέματα Νόμου του 2015.

- Το γεγονός ότι, αντί το Υπουργείο να λάβει εκ των προτέρων, ως όφειλε, έγκριση του Γενικού Εισαγγελέα για τις υπηρεσίες που αναφέρονται πιο πάνω, απευθύνθηκε σε αυτόν 7 μήνες μετά, δεν αιτιολογήθηκε από το Υπουργείο.
- Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με τη θέση του Υπουργείου ότι δεν υπάρχει άλλος δικηγόρος που θα μπορούσε να παράσχει τις υπηρεσίες που παρέχει η συγκεκριμένη νομική σύμβουλος. Επίσης αναφέρουμε ότι στην επιστολή του ημερ.25.7.2016, το Υπουργείο παραλείπει να σχολιάσει τη σχετική εγκύκλιο της αρμόδιας αρχής δημοσίων συμβάσεων με αρ. ΓΛ/ΑΑΔΣ 76, που εκδόθηκε στις 27.4.2016 με τίτλο «Αγορά νομικών υπηρεσιών για συγκεκριμένη χρονική περίοδο» στην οποία διευκρινίζεται ότι, ακόμη και για συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών του τομέα δημοσίων συμβάσεων (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), ισχύουν και πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης των οικονομικών φορέων, στις οποίες μάλιστα τώρα προστίθεται και η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού η οποία επίσης θα πρέπει να εξυπηρετείται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατό ευρύτερα σε κάθε είδους δημόσια σύμβαση.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως στο μέλλον εφαρμόζονται από το Υπουργείο όλες οι νόμιμες διαδικασίες για ανάθεση υπηρεσιών σε τρίτους.

Αγορές βιβλίων/εκδόσεων από το Υπουργείο για τις ανάγκες των μαθητών της Δημοτικής, Μέσης και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης για το σχολικό έτος 2015/2016. Μέσα στα πλαίσια του ελέγχου από την Υπηρεσία μας αναφορικά με τις προμήθειες βιβλίων/εκδόσεων για τις ανάγκες των μαθητών της Δημοτικής, Μέσης και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης για το σχολικό έτος 2015/2016, ζητήσαμε από το Υπουργείο, με επιστολή μας, ημερ. 19.7.2016, όπως υποβληθούν στην Υπηρεσία μας αναλυτικές καταστάσεις για όλα τα βιβλία/εκδόσεις που εξασφαλίστηκαν, με το σχετικό κόστος σε κάθε περίπτωση, και όπως για κάθε βιβλίο/έκδοση αναφέρεται πόσα διατέθηκαν, με επιβεβαίωση κατά πόσο το συγκεκριμένο βιβλίο/έκδοση αποτελούσε μέρος ή όχι της διδακτικής ύλης.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με απαντητική επιστολή της, ημερ. 31.10.2016, μας πληροφόρησε τα πιο κάτω:

- Όλα τα διδακτικά βιβλία που περιλαμβάνονται στους καταλόγους παραγγελιών από τα σχολεία αποτελούν μέρος της διδακτικής ύλης του κάθε μαθήματος.
- Η διαδικασία αγοράς/εκτύπωσης των διδακτικών βιβλίων αρχίζει ένα χρόνο πριν από την έναρξη κάθε σχολικής χρονιάς. Συγκεκριμένα, ένα χρόνο ενωρίτερα, οι διευθύνσεις εκπαίδευσης αποφασίζουν τα διδακτικά βιβλία που θα χρησιμοποιηθούν την επόμενη σχολική χρονιά. Με αυτόν τον τρόπο διαμορφώνεται ο κατάλογος των διδακτικών βιβλίων κάθε σχολικής χρονιάς ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, ώστε να αγοραστούν/εκτυπωθούν τα αναγκαία βιβλία σύμφωνα και με τις παραγγελίες των σχολείων. Επίσης, με βάση τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στον αριθμό μαθητών τα οποία έχουν διευθύνσεις εκπαίδευσης εκτιμάται και καθορίζεται ο αριθμός αντιτύπων ανά τίτλο βιβλίου.

- Στο εκπαιδευτικό μας σύστημα χρησιμοποιούνται (α) βιβλία – εκδόσεις της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων (ΥΑΠ) του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (ΠΙ), (β) βιβλία που αγοράζονται από την Ελλάδα και (γ) βιβλία άλλων πηγών για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών. Τα βιβλία από την Ελλάδα αγοράζονται σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (Αρ. Απ. 72.030, ημερομηνίας 29/4/2011) και τα βιβλία εκδόσεις ΥΑΠ εκτυπώνονται μετά από την προκήρυξη προσφορών σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία περί προσφορών.

Συγκεκριμένα η συνολική δαπάνη για την αγορά/έκδοση διδακτικών βιβλίων που χειρίζεται η ΥΑΠ ανήλθε για τη σχολική χρονιά 2015-16 στα €2,3 εκ. Δηλαδή, ο μέσος όρος κόστους ανά μαθητή για όλα τα βιβλία που παίρνει σε κάθε σχολική χρονιά είναι €20.00.

Αναλυτικά:

- (α) Για την επανέκδοση/αναθεώρηση/νέες εκδόσεις βιβλίων και διδακτικών πακέτων Υ.Α.Π. – Π.Ι., το κόστος ανήλθε περίπου στο €1 εκ.
- (β) Για την αγορά των βιβλίων από την Ελλάδα, Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», το κόστος ανήλθε περίπου στο €1,3 εκ.
- (γ) Για την αγορά των βιβλίων άλλων πηγών (ξένες γλώσσες) το θέμα χειρίζεται η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης και το κόστος ανήλθε περίπου στο €1 εκ. Η παραχώρηση του Αγγλο-αγγλικού λεξικού στον κάθε μαθητή αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την εκμάθηση της Αγγλικής Γλώσσας για τους εξής λόγους: Η χρήση του λεξικού ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων – δεξιότητες 21^{ου} αιώνα – καθώς και την απόκτηση γνώσεων οι οποίες είναι απαραίτητες για να μπορέσει ο μαθητής να αντεπεξέλθει στις εξετάσεις. Τα εξεταστικά δοκίμια των Αγγλικών στη Μέση Εκπαίδευση, όπως οι Παγκύπριες Εξετάσεις, περιλαμβάνουν λεξιλογικές ασκήσεις. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί αφιερώνουν χρόνο στην τάξη για το συγκεκριμένο θέμα. Εξάλλου, τα διδακτικά βιβλία για τα Αγγλικά περιλαμβάνουν ενότητες αποκλειστικά για τη χρήση και τη σημαντικότητα του μονόγλωσσου λεξικού. Επίσης, για τους πλείστες μαθητές η παραχώρηση του Αγγλο-αγγλικού λεξικού αποτελεί τη μοναδική ευκαιρία να το αποκτήσουν.
- Όλα τα Δημόσια και Ιδιωτικά Σχολεία, όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, παραγγέλλουν τους μήνες Μάρτιο – Μάιο τις ανάγκες τους σε διδακτικά βιβλία για την επόμενη σχολική χρονιά, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.pi.ac.cy/dnn/yap και έτσι έχουμε τη συνολική εικόνα των αναγκών ανά τίτλο βιβλίο σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι οι σχολικές μονάδες επιβεβαιώνουν την παραλαβή των ποσοτήτων βιβλίων που παράγγειλαν μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας.
- Οι ακριβείς σε αριθμούς παραγγελίες θεωρούνται πολύ σημαντικές για το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ώστε να μη γίνονται αχρείαστες δαπάνες και αυτό υπενθυμίζεται κάθε φορά με εγκύκλιους προς τα σχολεία που ετοιμάζονται από όλες τις διευθύνσεις εκπαίδευσης. Σημειώνεται ότι πρέπει για κάθε βιβλίο να παραμένει ποσότητα ασφαλείας στην Αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για έκτακτες ανάγκες ή για την πώλησή τους σε ιδιώτες που ενδιαφέρονται να τα προμηθευτούν. Το μικρό απόθεμα είναι απαραίτητο γιατί η εκτύπωση βιβλίων είναι χρονοβόρα διαδικασία και δεν μπορούμε να έχουμε άμεσα κάποιο βιβλίο για το οποίο μπορεί να παρατηρηθεί έλλειψη. Επίσης, το κόστος εκτύπωσης μικρής ποσότητας ως απόθεμα είναι πολύ μικρό. Οι περιορισμένες ποσότητες βιβλίων που παραμένουν ως απόθεμα λαμβάνονται υπόψη και χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της επόμενης σχολικής χρονιάς. Πληροφοριακά ανέφερε ότι ο αριθμός βιβλίων εκτυπώνεται σε ποσότητα για δύο ή περισσότερες χρονιές, ειδικά σε ειδικότητες με μικρούς αριθμούς μαθητών (π.χ. στην Τεχνική Εκπαίδευση), ώστε να μειώνεται το κόστος εκτύπωσής τους. Επίσης, για σκοπούς εξοικονόμησης κονδυλίων αριθμός

τίτλων βιβλίων χρησιμοποιείται σε περισσότερες από μία τάξεις και αυτά κρατούνται στο σχολείο, ώστε να δοθούν ξανά στους μαθητές σε επόμενη/ες τάξη/εις.

- Για βιβλία τα οποία έχουν αναθεωρηθεί ή έχουν αλλάξει και δεν θα χρησιμοποιηθούν σε επόμενη σχολική χρονιά και τυχόν αποθέματά τους έμειναν στις σχολικές μονάδες ή την Αποθήκη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού δίνονται από τις διευθύνσεις εκπαίδευσης σχετικές οδηγίες για αξιοποίησή τους. Συγκεκριμένα, παραμένουν ως βιβλία αναφοράς στις βιβλιοθήκες των σχολείων ή στα εργαστήρια των διαφόρων μαθημάτων και χρησιμοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς ως εναλλακτικά βιβλία. Μικρές ποσότητες που δεν μπορούν να αξιοποιηθούν προωθούνται για ανακύκλωση.

Μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσής μας εκκρεμούσε η αξιολόγηση των πληροφοριών και στοιχείων που υποβλήθηκαν από τη Γενική Διευθύντρια το Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην Υπηρεσία μας, αναφορικά με τις αγορές βιβλίων/εκδόσεων από το ΥΠΠ για τις ανάγκες των μαθητών και αν κριθεί αναγκαίο η Υπηρεσία μας θα διεξάγει σχετικό διαχειριστικό έλεγχο και θα προβεί σε τυχόν κατάλληλες συστάσεις, οι οποίες θα αποβλέπουν στη μείωση του σχετικού κόστους σε κάθε περίπτωση.

Ιδιωτική μερική απασχόληση εκπαιδευτικών. Η Υπηρεσία μας, με επιστολή της, ημερ. 9.9.2016, σχετικά με το πιο πάνω θέμα, ζήτησε από το Υπουργείο να προχωρήσει σε διερεύνηση αναφορικά με δύο εκπαιδευτικούς, που ενώ δεν είχαν εξασφαλίσει άδεια για ιδιωτική μερική απασχόληση κατά το ημερολογιακό έτος 2015, εντούτοις, αυτοί εργάστηκαν για λογαριασμό του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών κατά το 2015, έναντι αμοιβής ύψους €5.858,80 και €4.440,70, αντίστοιχα, για τη διενέργεια μεταφράσεων.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος από το Υπουργείο και τη λήψη όλων των ενδεικνυομένων μέτρων σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Καταγγελία εναντίον εκπαιδευτή, ο οποίος εργοδοτείται ως Βιολιστής στο Μουσικό Σχολείο. Σύμφωνα με γραπτή επώνυμη καταγγελία, ημερ. 23.4.2014, ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι ο πιο πάνω δεν πληρούσε τη μια από τις δύο προϋποθέσεις που έθετε η προκήρυξη του διαγωνισμού για αγορά υπηρεσιών από εκπαιδευτές για διδασκαλία στο Μουσικό Σχολείο. Μετά από ανταλλαγή αλληλογραφίας μεταξύ του Υπουργείου, του Κυπριακού Συμβουλίου Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ) και της Υπηρεσίας μας, το Υπουργείο, με επιστολή του προς την Υπηρεσία μας, ημερ. 24.8.2015, μας πληροφόρησε ότι αναμένει ότι το ΚΥΣΑΤΣ θα επανεξετάσει το θέμα και θα επανέλθει με την τελική του απόφαση και ακολούθως θα μας ενημερώσει μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία. Έκτοτε δεν έχουμε τύχει καμίας ενημέρωσης.

Σύσταση: Να επισπευσθεί η ολοκλήρωση της εξέτασης του θέματος καταγγελίας και η σχετική ενημέρωση της Υπηρεσίας μας.

Προσφορές.

1. Στ' Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αγίου Στυλιανού Λακατάμιας: Ανέγερση ξηρής δόμησης – Αποπεράτωση ημιτελούς έργου – Αρ. διαγωνισμού ΤΥ 167/2014. Οι Τεχνικές Υπηρεσίες (ΤΥ) του Υπουργείου με επιστολή τους ημερ. 26.2.2015, πληροφόρησαν την Ανάδοχο Κοινοπραξία ότι ως ημερομηνία έναρξης των εργασιών καθορίστηκε η 2.3.2015, χωρίς προηγουμένως να έχουν υποβληθεί από την Κοινοπραξία τα απαραίτητα πιστοποιητικά/βεβαιώσεις (Φόρος Εισοδήματος, ΦΠΑ, Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων) ότι δηλαδή και τα 2 μέλη της είχαν τακτοποιημένες τις υποχρεώσεις τους για να υπογραφεί η σύμβαση. Τα πιστοποιητικά αυτά υποβλήθηκαν τελικά από την Κοινοπραξία στις 5.5.2015 και, η σύμβαση υπογράφηκε στις 8.5.2015, δηλαδή 2 μήνες μετά την επίσημη ημερομηνία έναρξης των

εργασιών του έργου. Κατά την πιο πάνω περίοδο, ενώ εκτελούνταν εργασίες, δεν υπήρχε υπογεγραμμένη σύμβαση με την Κοινοπραξία.

Με επιστολή μας προς τον Έφορο Φορολογίας (ΕΦ) στις 5.6.2015, ζητήσαμε να πληροφορηθούμε κατά πόσο η πιο πάνω Κοινοπραξία είχε τακτοποιημένες τις οφειλές της, τόσο για τον Φόρο Εισοδήματος όσο και το ΦΠΑ, κατά την τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών του εν λόγω διαγωνισμού, που ήταν στις 23.1.2015, επειδή στη σχετική βεβαίωση του Τμήματος Φορολογίας, δεν αναφερόταν η ημερομηνία κατά την οποία οι οφειλές ενός από τα μέλη της Κοινοπραξίας ήταν διευθετημένες.

Ο ΕΦ μας πληροφόρησε στις 13.7.2015 ότι η Κοινοπραξία που ανέλαβε την κατασκευή του πιο πάνω έργου, είχε διευθετημένες τις σχετικές οφειλές της κατά την 23.1.2015. Μας ανέφερε επίσης ότι εκ παραδρομής δεν αναγράφηκε στη σχετική βεβαίωση η ημερομηνία κατά την οποία το ένα μέλος της Κοινοπραξίας είχε διευθετημένες τις οφειλές του προς τον Φόρο Εισοδήματος.

Στη συνέχεια, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού απέστειλε στις 15.7.2015 επιστολή στον Γενικό Εισαγγελέα (ΓΕ) της Δημοκρατίας, επισυνάπτοντας τις βεβαιώσεις που είχαν υποβάλει τα 2 μέλη της Κοινοπραξίας, για τον Φόρο Εισοδήματος και τον ΦΠΑ, πληροφορώντας τον ταυτόχρονα ότι πριν την ημερομηνία υποβολής των προσφορών (23.1.2015), το ένα μέλος της Κοινοπραξίας είχε προβεί σε προφορική συμφωνία με αρμόδιο λειτουργό των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ) για συμψηφισμό των οφειλών του προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με το πιστωτικό υπόλοιπο που είχε με τον ΦΠΑ. Ωστόσο, ο συμψηφισμός αυτός δεν ολοκληρώθηκε πριν τις 23.1.2015, ως εκ τούτου, θεωρούσε ότι δεν υπήρξε δόλος εκ μέρους του Αναδόχου με την υποβολή της δήλωσης του ότι είχε τακτοποιημένες τις υποχρεώσεις του, εφόσον κάτι τέτοιο έγινε λαμβάνοντας υπόψη την πιο πάνω προφορική του συμφωνία. Με βάση τα πιο πάνω, ζήτησε την άποψη του ΓΕ της Δημοκρατίας κατά πόσο μπορούσε η σύμβαση με τον Ανάδοχο να θεωρηθεί ότι είναι σε ισχύ.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 20.7.2015 προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού – με κοινοποίηση στον ΓΕ της Δημοκρατίας – εξέφρασε την άποψη ότι η βεβαίωση, για σκοπούς υποβολής προσφορών στο δημόσιο, που επισυνάφθηκε στην πιο πάνω επιστολή του ΥΠΠ προς τον ΓΕ δεν θεωρείται ότι τεκμηριώνει τη συμμόρφωση του προσφοροδότη με τις πρόνοιες των εγγράφων του διαγωνισμού, εφόσον αφενός δεν αναφέρει εάν είχε συμμορφωθεί (το ένα μέλος της Κοινοπραξίας) με την υποχρέωση του για υποβολή των φορολογικών δηλώσεων του μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της βεβαίωσης και, αφετέρου δεν αναφέρει ότι το πιο πάνω πρόσωπο δεν παρουσιάζει οφειλή προς τον ΕΦ κατά τις 23.1.2015. Επίσης, κατόπιν περαιτέρω διερεύνησης από την Υπηρεσία μας, διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω εταιρεία δεν έχει υποβάλει φορολογική δήλωση για τα έτη 2011-2014. Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, εκφράσαμε την άποψη ότι τίθεται σοβαρό θέμα ως προς τις δύο βεβαιώσεις που εκδόθηκαν από τον ΕΦ, καθώς και ως προς τη δήλωση του προσφοροδότη, που είχε υποβάλει με την προσφορά του, ότι δηλαδή είχε τακτοποιημένες τις υποχρεώσεις του, εφόσον κάτι τέτοιο φαίνεται να μην ευσταθούσε. Επιπρόσθετα, παρατηρήσαμε ότι η επιστολή των ΥΚΑ ημερ. 14.7.2015, στην οποία αναφερόταν ότι συμφωνήθηκε να μην προχωρήσουν οι ΥΚΑ σε δικαστικά μέτρα σε αναμονή συμψηφισμού των οφειλών της εταιρείας με επιστρεπτέο ΦΠΑ, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως ικανοποιητικό στοιχείο ή/και επαρκής δικαιολογία, εφόσον, όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή, ο συμψηφισμός είχε γίνει τον Μάρτιο (δηλ. μετά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς). Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, εκφράσαμε την άποψη ότι η προσφορά του εν λόγω προσφοροδότη θα έπρεπε να ακυρωθεί και, η εγγυητική συμμετοχής του στον διαγωνισμό να εξαργυρωθεί. Εισηγηθήκαμε επίσης όπως παράλληλα διεξαχθεί διοικητική έρευνα (ξεχωριστά από κάθε Υπηρεσία για τα δικά της θέματα), για τον χειρισμό του όλου θέματος από τους αρμόδιους λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), καθώς και από τους λειτουργούς του Τμήματος Φορολογίας και ΥΚΑ, για εξακρίβωση των γεγονότων και, στη συνέχεια καταλογισμό των ευθυνών που ενδεχομένως να προκύψουν. Τέλος, λόγω των πολύπλοκων νομικών θεμάτων που

προέκυπταν, εισηγηθήκαμε όπως το ΥΠΠ, ζητήσει γνωμάτευση από τον ΓΕ της Δημοκρατίας και, μας ενημερώσει αναφορικά με τις περαιτέρω ενέργειες του.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού μας πληροφόρησε στις 17.9.2015 ότι ορίστηκε λειτουργός για τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας, για να διαπιστωθεί κατά πόσο υπάρχει εύλογη υπόνοια για διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος από τους αρμόδιους λειτουργούς του ΥΠΠ κατά τη διαδικασία που ακολουθήθηκε στον πιο πάνω διαγωνισμό.

Μετά τη γνωμάτευση του ΓΕ της Δημοκρατίας με ημερ. 11.12.2015 σχετικά με το πιο πάνω θέμα, με επιστολή μας προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού ημερ. 22.12.2015, ζητήσαμε όπως μας πληροφορήσει για τις ενέργειες που έχει ή σκοπεύει να προβεί, υλοποιώντας την εισήγηση του ΓΕ όπως διεξαχθεί διοικητική ή πειθαρχική έρευνα από το ΥΠΠ, για διερεύνηση τυχόν πειθαρχικών αδικημάτων από μέρους των αρμόδιων λειτουργών του.

Ταυτόχρονα, με νέα επιστολή μας προς τον ΕΦ ημερ. 22.12.2015, ζητήσαμε όπως με βάση τη γνωμάτευση του ΓΕ της Δημοκρατίας, ερευνηθούν τα ακόλουθα:

(α) Η εγκυρότητα των δύο Εντύπων 105 του ΦΠΑ ημερ. 13.7.2015, που πιστοποιούν ότι τα δύο μέλη της Κοινοπραξίας είχαν διευθετημένες τις οφειλές τους στον ΦΠΑ κατά την 23.1.2015.

(β) Τη διαφορετικότητα των άλλων δύο Εντύπων 105 του ΦΠΑ που προσκομίστηκαν στις 5.5.2015 στο ΥΠΠ από τα δύο μέλη της Κοινοπραξίας, στα οποία δεν αναγράφεται η ημερομηνία κατά την οποία οι οφειλές των δύο μελών της είχαν διευθετηθεί.

(γ) Κατά πόσο οι οφειλές τους στον ΦΠΑ ήταν πράγματι διευθετημένες κατά την 23.1.2015.

Επίσης, υποδείξαμε ότι η έρευνα θα έπρεπε να διεξαχθεί σύμφωνα με τις εισηγήσεις της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ώστε να διαπιστωθεί αφενός κατά πόσο τα εν λόγω πιστοποιητικά είχαν εκδοθεί από την Υπηρεσία του ΕΦ και, αφετέρου ο λόγος για τον οποίο είχαν εκδοθεί δύο διαφορετικά πιστοποιητικά, με το ένα να μην αναγράφει την ημερομηνία – όπως θα έπρεπε, εφόσον γι' αυτόν τον σκοπό είχε εκδοθεί – κατά την οποία οι οφειλές ήταν τακτοποιημένες.

Τέλος, ζητήσαμε όπως πληροφορηθούμε για το αποτέλεσμα της έρευνας της Υπηρεσίας του ΕΦ, καθώς επίσης εάν προκύπτουν οποιεσδήποτε ευθύνες για λειτουργούς της Υπηρεσίας του.

Ο ΕΦ με επιστολή του προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 31.12.2015, τον πληροφόρησε ότι με βάση την έρευνα που είχε διεξάγει, δικαιολογείται, σύμφωνα με τα άρθρα 73 μέχρι 83 των περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμων, η ενεργοποίηση της διαδικασίας έρευνας για πειθαρχικά παραπτώματα εναντίον συγκεκριμένου λειτουργού του Κλάδου Λογαριασμών. Όπως ανέφερε στην επιστολή του ο ΕΦ, ο λειτουργός είχε ετοιμάσει σχετικό σημείωμα προς το Γραφείο Είσπραξης Φόρων στις 13.2.2015, για το θέμα παραχώρησης πιστοποιητικού για σκοπούς προσφοροδότησης του ενός μέλους της Κοινοπραξίας, με αναληθή στοιχεία, το οποίο και χρησιμοποιήθηκε από τους λειτουργούς του Γραφείου Είσπραξης Φόρων για έκδοση των υπό αναφορά βεβαιώσεων προς την εταιρεία.

Η Γενική Διευθύντρια (ΓΔ) του ΥΠΠ μας πληροφόρησε στις 26.1.2016 ότι με βάση τα ευρήματα της διοικητικής έρευνας, τους λόγους δημοσίου συμφέροντος, το γεγονός ότι δεν διαπιστώθηκε απώλεια δημοσίου χρήματος, το ότι τα πιστοποιητικά και οι βεβαιώσεις που προσκόμισε η Κοινοπραξία προέρχονταν από αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες και ότι δεν έχει καταδειχθεί η όποια άνηση ή άδικη μεταχείριση οποιουδήποτε, θεωρούν – ως Αρμόδια Αρχή – ότι δεν δικαιολογείται η λήψη περαιτέρω μέτρων από πλευράς του ΥΠΠ για το θέμα.

Με νέα επιστολή μας προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού ημερ. 9.2.2016, παρατηρήσαμε ότι η απάντηση της ΓΔ του ΥΠΠ δεν ήταν ικανοποιητική, καθότι, όπως αναφέραμε, ο σκοπός διεξαγωγής μιας διοικητικής έρευνας είναι για να διαπιστωθεί αν όντως προκύπτει εύλογη υπόνοια για διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος κι αν αυτό είναι δυνατό να έχει διαπραχθεί από συγκεκριμένο δημόσιο

υπάλληλο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, με δεδομένη και την προηγηθείσα γνωμάτευση του ΓΕ, η διοικητική έρευνα αποσκοπούσε στον καθορισμό των προσώπων που δυνατό να έχουν διαπράξει πειθαρχικό παράπτωμα. Όπως αναφέραμε στην επιστολή μας, εφόσον και η διοικητική έρευνα εντόπισε λανθασμένες ενέργειες, τότε ως αρμόδια αρχή δεν έχει άλλη επιλογή από την εφαρμογή του άρθρου 8 του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου.

Επίσης, εκφράσαμε την άποψη ότι η πειθαρχική έρευνα επιβάλλεται να διεξαχθεί για τα πρόσωπα/λειτουργούς στους οποίους εντοπίζονται/καταλογίζονται ευθύνες για λανθασμένους χειρισμούς από τη διοικητική έρευνα. Στη συνέχεια, αφού ολοκληρωθεί η πειθαρχική έρευνα, τα πορίσματα της θα πρέπει να αποσταλούν στον ΓΕ – όπως προβλέπει και η σχετική Νομοθεσία – για τις δικές του ενέργειες, κατά πόσο δηλαδή θα διατυπωθούν – ή όχι – κατηγορίες και, εάν ναι, ποιες. Σε τέτοια περίπτωση, ο ΓΕ θα προχωρήσει στη διατύπωση των κατηγοριών και το θέμα θα παραπεμφθεί στην Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας, η οποία – στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της – θα εξετάσει το θέμα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα, περιλαμβανομένων και των λόγων δημοσίου συμφέροντος που επικαλείται η ΓΔ του ΥΠΠ στην πιο πάνω επιστολή της. Τέλος υπενθυμίσαμε ότι η επίκληση του δημόσιου συμφέροντος δεν μπορεί να δικαιολογήσει απαλλαγή από την αρχή της νομιμότητας.

Στις 17.3.2016, με επιστολή μας προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, παρακαλέσαμε όπως επισπεύσει την απάντηση του σχετικά με τις ενέργειες που έχει ή/και σκοπεύει να προβεί σχετικά με την εισήγηση του ΓΕ.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού μας επανέλαβε, με σχετική επιστολή του ημερ. 7.4.2016, τις θέσεις που είχε εκφράσει στην επιστολή της ημερ. 26.1.2016, η ΓΔ του ΥΠΠ.

Με νέα επιστολή μας προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού ημερ. 25.4.2016 παρατηρήσαμε ότι η πιο πάνω απάντηση του δεν ήταν, κατά την άποψη μας, ικανοποιητική. Επισημάναμε εκ νέου ότι για τα πρόσωπα/λειτουργούς στους οποίους καταλογίζονται ή εντοπίζονται ευθύνες για λάθη ή/και παραλήψεις από τη διοικητική έρευνα, επιβάλλεται να διεξαχθεί πειθαρχική έρευνα σύμφωνα με τους περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμους του 1990 έως 2006 (άρθρο 73 έως 86) και τα πορίσματα της να αποσταλούν στον ΓΕ.

Ενόψει των πιο πάνω, εισηγηθήκαμε όπως δοθούν οδηγίες για τη διεξαγωγή της προβλεπόμενης πειθαρχικής έρευνας, το συντομότερο.

Η ΓΔ του ΥΠΠ μας πληροφόρησε στις 22.6.2016 ότι η απάντηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού για το πιο πάνω θέμα, μας είχε δοθεί με την επιστολή του ημερ. 7.4.2016.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας απέστειλε σχετική επιστολή με όλα τα απαραίτητα στοιχεία/γεγονότα της υπόθεσης στον ΓΕ της Δημοκρατίας στις 27.6.2016, πληροφορώντας τον ότι προκύπτει θέμα ενδεχόμενης παράλειψης του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού να ενεργήσει σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμο. Ως εκ τούτου, τον παρακαλέσαμε όπως γνωματεύσει κατά πόσο ο Υπουργός νομιμοποιείται να κλείσει χωρίς πειθαρχική έρευνα την υπόθεση ή οφείλει να διατάξει την πειθαρχική διερεύνηση της ως τη μόνη οδό για να διαφανεί με τον καθορισμένο τρόπο, εάν οποιοσδήποτε υπάλληλος διέπραξε ή όχι πειθαρχικό παράπτωμα.

Στην επιστολή μας αναφέραμε ότι με βάση ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου που είχε γίνει από τον προκάτοχο του ΓΕ στις 11.10.2006, «όπου η καταγγελία ή η όποια πληροφορία δεν στρέφεται κατά συγκεκριμένου δημοσίου υπαλλήλου, η αρμόδια αρχή προχωρεί σε διοικητική έρευνα, ορίζει δηλαδή λειτουργό από το ίδιο το Υπουργείο ή Γραφείο, για να προβεί σε διοικητική έρευνα για να διαπιστώσει αν όντως προκύπτει εύλογη υπόνοια για διάπραξη πειθαρχικού αδικήματος και αν το πειθαρχικό αυτό αδίκημα είναι δυνατό να έχει διαπραχθεί από συγκεκριμένο δημόσιο υπάλληλο. Αν από τη διοικητική έρευνα προκύπτει τέτοιο ενδεχόμενο, τότε, η αρμόδια αρχή οφείλει είτε να προχωρήσει σε ενδοτηματική έρευνα, αν το αδίκημα είναι ένα από τα αναφερόμενα στο Μέρος Ι του Πρώτου Πίνακα, δηλαδή όχι

σοβαρής μορφής, είτε να προχωρήσει στον διορισμό ερευνώντα λειτουργού, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο Μέρος Ι του Δεύτερου Πίνακα του Νόμου 1/90.».

Εκφράσαμε την άποψη ότι επειδή από τα πορίσματα του ερευνώντος λειτουργού, είναι προφανές ότι «όντως προκύπτει εύλογη υπόνοια για διάπραξη πειθαρχικού αδικήματος», η αρμοδία αρχή όφειλε να προχωρήσει στο διορισμό ερευνώντος λειτουργού, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο Μέρος Ι του Δεύτερου Πίνακα του Νόμου 1/90.

Παράλληλα, υποδείξαμε ότι με βάση την προαναφερθείσα γνωμάτευση του τέως ΓΕ, στην περίπτωση που υποβληθεί καταγγελία στην αρμόδια αρχή ότι συγκεκριμένος δημόσιος υπάλληλος είναι δυνατό να διέπραξε πειθαρχικό παράπτωμα, τότε οφείλει να μεριμνήσει αμέσως για τη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας. Ως εκ τούτου, εκφράσαμε την άποψη ότι η απόφαση του Υπουργού να μην προχωρήσει σε οποιαδήποτε πειθαρχική διερεύνηση του θέματος, συνιστούσε – εκ μέρους του – παράλειψη εκ νόμου οφειλόμενης ενέργειας, πέραν φυσικά του γεγονότος ότι η Υπηρεσία μας θεωρεί, για λόγους αρχής, απαράδεκτο να συγκαλύπτονται οι όποιες πειθαρχικές ευθύνες υπαλλήλων, εάν αυτοί χειρίζονται πλημμελώς (με ή χωρίς σκοπιμότητα) το δημόσιο χρήμα και τις δημόσιες συμβάσεις.

Η Υπηρεσία μας αναμένει τη γνωμάτευση του ΓΕ για το πιο πάνω θέμα.

Σύσταση:

- (i) Η τεκμηρίωση/επιβεβαίωση ότι ο προσφοροδότης πληροί τον σχετικό όρο που περιλαμβάνεται στα έγγραφα του διαγωνισμού, σχετικά με τη διευθέτηση των υποχρεώσεων του προς το δημόσιο κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς του, θα πρέπει να γίνεται πριν την υπογραφή της σύμβασης.
- (ii) Η διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας επιβάλλεται, όταν από τη διοικητική έρευνα προκύπτει εύλογη υπόνοια διάπραξης πειθαρχικού αδικήματος.

2. Συμφωνία ανάθεσης υπηρεσιών Αρχιτέκτονα και Πολιτικού Μηχανικού – Επέκταση στο Β' Δημοτικό Σχολείο Λιοπετρίου. Στις 11.4.2016 ο Αν. Προϊστάμενος των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου υπόβαλε, εκ μέρους της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου, σχετικό σημείωμα στην ΚΕΑΑ, με εισήγηση για επανεξέταση και λήψη απόφασης για τις επιπρόσθετες υπηρεσίες (επίβλεψη στο χρόνο καθυστέρησης των 9 μηνών στην ολοκλήρωση του έργου από τον Εργολάβο) που είχαν παράσχει στο έργο οι Σύμβουλοι Μελετητές (ΣΜ), συνολικού επιπρόσθετου ποσού €3.858 συν τόκους – ως συμβιβαστική πρόταση της συνολικής απαίτησης των ΣΜ που ήταν μεγαλύτερη. Σημειώνεται ότι οι ΣΜ δεν είχαν αποδεχθεί την προηγούμενη πρόταση φιλικού διακανονισμού που είχε εισηγηθεί η ΚΕΑΑ στη συνεδρία της ημερ. 4.3.2015, για καταβολή συνολικού ποσού €1.500.

Σε συνεδρία που έγινε στις 11.5.2016, η ΚΕΑΑ αποφάσισε όπως εγκρίνει, σύμφωνα με την εισήγηση της ΤΕΑΑ, τη συγκεκριμένη πρόταση φιλικού διακανονισμού για το συνολικό ποσό των €3.858 συν τόκους, για τις επιπρόσθετες υπηρεσίες των ΣΜ, για πλήρη και τελική διευθέτηση των απαιτήσεων τους που απορρέουν από τη σύμβαση, την οποία και αποδέχθηκε ο Ανάδοχος.

Η ΚΕΑΑ παράλληλα επεσήμανε ότι η διαχείριση της σύμβασης από πλευράς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) δεν ήταν η ενδεδειγμένη, εκφράζοντας την ανησυχία της για τον τρόπο που το ΥΠΠ χειρίζεται τις συμβάσεις αυτές.

Σημειώνεται ότι στη συμφωνία ανάθεσης υπηρεσιών μεταξύ των ΣΜ και του ΥΠΠ έλειπαν σημαντικές πληροφορίες όπως ο συμβατικός χρόνος κατασκευής του οικοδομικού συμβολαίου και ο τρόπος πληρωμής για επιπρόσθετη παροχή υπηρεσιών επίβλεψης. Σημειώνεται επίσης ότι ως πραγματική ημερομηνία προσωρινής παραλαβής του κατασκευαστικού συμβολαίου καθορίστηκε η 10.4.2008, δηλαδή

το πιο πάνω αίτημα υποβλήθηκε στην ΚΕΑΑ από το ΥΠΠ με αδικαιολόγητα μεγάλη καθυστέρηση (7 χρόνια).

Σύσταση: Πριν την υπογραφή οποιασδήποτε συμφωνίας ανάθεσης υπηρεσιών με ιδιώτες ΣΜ, θα πρέπει να επιβεβαιώνεται, κατόπιν ελέγχου, ότι περιλαμβάνονται σ' αυτή όλες οι σημαντικές πληροφορίες (π.χ. συμβατικός χρόνος κατασκευής του οικοδομικού συμβολαίου, τρόπος υπολογισμού επιπρόσθετης αμοιβής, κ.τ.λ.). Επιπρόσθετα, θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για τον έγκαιρο χειρισμό των απαιτήσεων των ΣΜ (και των Αναδόχων Εργολάβων), ώστε να διασφαλίζονται επαρκώς τα συμφέροντα του δημοσίου.

3. Συνεδρία ΤΕΑΑ Σ05/2016, ημερ. 9.2.2016. Β' Δημοτικό Σχολείο Γερίου – Επέκταση, μετατροπές και εξωτερικές εργασίες. Με επιστολή μας ημερ. 8.2.2016 προς τη Γενική Διευθύντρια (ΓΔ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

(i) Ενώ η υπολειπόμενη εργασία της σύμβασης αρ. ΤΥ 133/2012, η οποία διακόπηκε από το ΥΠΠ στις 14.5.2015, ανερχόταν στις €45.000, η συνολική αξία της εργασίας που εκτελέστηκε, στα πλαίσια 5 νέων διαγωνισμών που προκηρύχθηκαν για την αποπεράτωση της, ανήλθε στις €101.755,25.

(ii) Προκηρύχθηκαν 5 διαγωνισμοί για την αποπεράτωση του εν λόγω έργου, δηλαδή έγινε κατάτμηση της υπολειπόμενης εργασίας, αντί να προκηρυχθεί ένας ενιαίος διαγωνισμός.

Ενόψει των πιο πάνω, ζητήσαμε να πληροφορηθούμε αφενός τους λόγους για τους οποίους αυξήθηκε σημαντικά το κόστος ολοκλήρωσης του έργου, από €45.000 σε €101.755,25 και, αφετέρου, τους λόγους για τους οποίους ανατέθηκαν 5 επιμέρους συμβάσεις για την ολοκλήρωση της υπολειπόμενης εργασίας.

Επιπρόσθετα, ζητήσαμε όπως ελεγχθεί/επιβεβαιωθεί ότι η εκτελεσθείσα εργασία που περιλήφθηκε σε ένα από τους πέντε διαγωνισμούς (αρ. ΤΥ 1/2015), δεν περιλαμβάνεται στην ήδη εκτελεσθείσα/εξοφληθείσα εργασία του διαγωνισμού που είχε διακοπεί (αρ. ΤΥ 133/2012).

Επίσης, παρακαλέσαμε όπως η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) του ΥΠΠ προχωρήσει στον έλεγχο των τελικών λογαριασμών των εργασιών που έγιναν, ιδιαίτερα όσον αφορά τις επιπρόσθετες/αφαιρετέες εργασίες και, ενημερώσει σχετικά την Υπηρεσία μας. Μετά τον έλεγχο των τελικών λογαριασμών, εισηγηθήκαμε όπως το πιο πάνω σημείωμα σταλεί στην ΚΕΑΑ (μέσω της ΤΕΑΑ) για ενημέρωση και τις δικές της τυχόν ενέργειες.

Η ΓΔ του ΥΠΠ μας πληροφόρησε στις 6.6.2016 ότι δόθηκαν οδηγίες στη ΜΕΕ του ΥΠΠ να προχωρήσει με τον έλεγχο των τελικών λογαριασμών για το Β' Δημοτικό Σχολείο Γερίου και παράλληλα μας επισύναψε απάντηση/σημείωμα του Αν. Προϊσταμένου των Τεχνικών Υπηρεσιών (ΤΥ) του ΥΠΠ, στο οποίο αναφέρονται – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα:

Το κόστος ολοκλήρωσης του έργου αυξήθηκε κατά €56.755, για τους πιο κάτω λόγους:

(α) Σε συμβάσεις που αφορούν σε ολοκλήρωση ημιτελών έργων, οι τιμές των προσφορών είναι ψηλότερες.

(β) Επειδή δόθηκε μικρός χρόνος για την αποπεράτωση των εργασιών που απέμειναν, μέχρι τον Σεπτέμβριο που θα λειτουργούσε το σχολείο, οι τιμές ήταν ψηλότερες λόγω του ότι περιελάμβαναν υπερωριακή εργασία.

(γ) Το ποσό της σύμβασης αρ. ΤΥ 133/2012 που διακόπηκε, το οποίο ανερχόταν στις €280.000, ήταν χαμηλότερο κατά 12,1% από την εκτίμηση δαπάνης του έργου (€318.500), ενώ οι τιμές των άλλων προσφορών κυμαίνονταν από €363.000 έως €450.000. Η προσφορά του μειοδότη κρίθηκε ως ασυνήθιστα χαμηλή και του υποδείχθηκε πώς – κατά την άποψη των ΤΥ του ΥΠΠ – δεν είχε υπολογίσει όλες τις εργασίες στην προσφορά του και ταυτόχρονα άλλες εργασίες τις είχε υποτιμολογήσει. Οι διευκρινίσεις

που έδωσε ωστόσο είχαν κριθεί ικανοποιητικές από την Επιτροπή Αξιολόγησης του διαγωνισμού και έτσι του κατακυρώθηκε ο εν λόγω διαγωνισμός.

Για την ολοκλήρωση της υπολειπόμενης εργασίας, ανατέθηκαν οι ακόλουθες συμβάσεις:

(i) Επειδή ο Ανάδοχος δεν ολοκλήρωσε τις εργασίες μονώσεων και ήταν χειμώνας και ήδη είχαν προκληθεί ζημιές στο κτήριο αφού ήταν εκτεθειμένο στις καιρικές συνθήκες, έγινε προκήρυξη στις 21.1.2015 για τις εργασίες μονώσεων (αρ. ΤΥ 1/2015). Οι εργασίες αυτές δεν περιλήφθηκαν σε αυτές που είχαν εξοφληθεί με τη σύμβαση αρ. ΤΥ 133/2012.

(ii) Ο διαγωνισμός αρ. ΤΥ 109/2015 προκηρύχθηκε στις 12.6.2015 για τις οικοδομικές εργασίες, χωρίς να περιλαμβάνονται οι μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές εργασίες, οι οποίες προκηρύχθηκαν στις 16.6.2015 και 24.6.2015 αντίστοιχα, εφόσον ήταν διαφορετικής φύσης και δεν θα μπορούσαν – κατά την άποψη του – να θεωρηθούν ως κατάρτηση. Εάν η προκήρυξη γινόταν ταυτόχρονα για όλες τις εργασίες ως ένας ενιαίος διαγωνισμός, αυτό ήταν εφικτό να γίνει στις 24.6.2015, ως εκ τούτου, το σχολείο δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει τον Σεπτέμβριο του 2015.

(iii) Οι εργασίες που έγιναν από τη Σχολική Εφορεία Γερίου, διεξήγοντο καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και αφορούσαν θέματα ασφάλειας και υγείας και θέματα διευκόλυνσης του εκπαιδευτικού έργου, εργασίες που δεν υλοποιούσε ο Ανάδοχος οικοδομικών εργασιών.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εξακολουθούσε να διατηρεί τις επιφυλάξεις της και, ανέφερε ότι ανησυχούσε/προβληματιζόταν με τον τρόπο που οι ΤΥ του ΥΠΠ διαχειρίζονται/συντονίζουν θέματα αναθέσεων/εκτελέσεων συμβάσεων για κατασκευαστικά έργα.

Αναμένεται η έκθεση της ΓΔ του ΥΠΠ σχετικά με τον έλεγχο των τελικών λογαριασμών, η οποία θα πρέπει να σταλεί και στην ΚΕΑΑ (μέσω της ΤΕΑΑ) για ενημέρωση και τις δικές της τυχόν ενέργειες.

Σύσταση: Θα πρέπει να γίνουν οι ανάλογες ενέργειες και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα εκ μέρους της Διεύθυνσης του Υπουργείου, ώστε οι ΤΥ του ΥΠΠ να ενεργούν με βάση τον ορθό τρόπο διαχείρισης/συντονισμού των συμβάσεων κατασκευαστικών έργων του Υπουργείου.

4. Απεήτσιο Γυμνάσιο Αγρού – Επεκτάσεις, βελτιώσεις. Αποπεράτωση ημιτελούς έργου. Με επιστολή της Υπηρεσίας μας προς τη Γενική Διευθύντρια (ΓΔ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) ημερ. 5.2.2016, παρατηρήσαμε ότι κατόπιν επιτόπου ελέγχου που πραγματοποιήθηκε από λειτουργό της Υπηρεσίας μας στις 21.1.2016, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(i) Τα Μωσαϊκά Δάπεδα (ΜΔ) που μεταφέρθηκαν (από τις κατεχόμενες περιοχές) στον χώρο του εργοταξίου και τοποθετήθηκαν από τον Ανάδοχο, δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές των εγγράφων της σύμβασης, όσον αφορά το πάχος των πλακών τους. Συγκεκριμένα, οι προδιαγραφές αναφέρονταν σε συνολικό πάχος πλάκας 35 χιλ., ενώ τα ΜΔ που είχαν προσκομιστεί/ τοποθετηθεί από τον Ανάδοχο, είχαν – σύμφωνα με τη σήμανση του υλικού – πάχος 18 χιλ. και, από επιτόπου επιμέτρηση, το πάχος τους ανερχόταν στα 20 – 20,5 χιλ.

(ii) Παρόλον ότι η Υπεύθυνη Έργου (ΥΕ) του ΥΠΠ δεν είχε – μέχρι την ημέρα του επιτόπου ελέγχου από την Υπηρεσία μας – εγκρίνει την εγκατάσταση των πιο πάνω ΜΔ, στις 28.7.2015 η Αρχιτέκτονας του έργου προχώρησε στην έγκριση των εν λόγω ΜΔ, με αποτέλεσμα η ΥΕ να προχωρήσει, στις 4.8.2015, στην αποστολή επιστολής προς τον Ανάδοχο, πληροφορώντας τον ότι τα ΜΔ εγκρίνονται (προδιαγραφές, δείγμα), νοουμένου ότι το πάχος τους θα είναι 35 χιλ., σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

(iii) Δεν εντοπίστηκε ωστόσο στους φακέλους του έργου οποιαδήποτε επιστολή της ΥΕ με την οποία να δίδει οδηγίες στον Ανάδοχο – πέραν της υποχρέωσης του για συμμόρφωση με τις πρόνοιες του συμβολαίου αναφορικά με το πάχος των ΜΔ – να απομακρύνει τα ΜΔ που δεν είχαν το απαιτούμενο

πάχος των 35 χιλ. από τον χώρο του εργοταξίου, με αποτέλεσμα αφενός ένα μεγάλο μέρος να είχε ήδη τοποθετηθεί και, αφετέρου, η υπόλοιπη ποσότητα που προοριζότο για τις εσωτερικές δαπεδοστρώσεις στα πλαίσια της Φάσης 2, να βρίσκεται συσκευασμένη στον χώρο του εργοταξίου.

(iv) Παρόλο ότι είχαν γίνει σχετικοί εργαστηριακοί έλεγχοι (υδαταπορροφητικότητα, αντοχή σε κάμψη) των ΜΔ από το Υπουργείο Εσωτερικών, μέσα στα πλαίσια ελέγχου του Κανονισμού που ισχύει για τη διέλευση εμπορευμάτων, υπηρεσιών και προσώπων από την Πράσινη Γραμμή, με αποδεκτά αποτελέσματα, η Αναθέτουσα Αρχή δεν προχώρησε σε αντίστοιχες εργαστηριακές δοκιμές των ΜΔ, πριν την τοποθέτησή τους, εφόσον η ΥΕ δεν τα είχε αποδεχτεί.

Με βάση τα πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι – υπό τις περιστάσεις – θα έπρεπε να υποβληθεί σημείωμα από την ΥΕ στην ΤΕΑΑ του ΥΠΠ, με εισήγηση είτε για αποκοπή μέρους της πληρωμής που αφορά τη συγκεκριμένη εργασία, κατόπιν έρευνας τιμών αγοράς των Κυπριακών ΜΔ (που κυμαίνονται στα €11/τμ - €13/τμ περίπου) και των αντίστοιχων Τ/Κ που έχει προμηθεύσει ο Ανάδοχος (€5,50/τμ για τα ΜΔ και €1,25/τμ για τις τσεκολαδούρες, όπως υπολογίζεται από το πιστοποιητικό του Τ/Κ Εμπορικού Επιμελητηρίου), είτε για έκδοση οδηγίας προς τον Ανάδοχο για πλήρη αφαίρεση/αντικατάστασή τους με άλλα που θα πληρούν τις προδιαγραφές της σύμβασης.

Η ΓΔ του ΥΠΠ μας πληροφόρησε στις 21.4.2016 ότι στις 5.4.2016 η ΤΕΑΑ του Υπουργείου ενέκρινε αίτημα της Συντονίστριας της σύμβασης για αποκοπή ποσού ύψους €5.869 από το οφειλόμενο προς τον Ανάδοχο ποσό, το οποίο αντιστοιχεί με τη διαφορά που προκύπτει από την αξία αγοράς των Τ/Κ ΜΔ που προμήθευσε ο Ανάδοχος και την αξία αγοράς των ΜΔ που είχαν προδιαγραφεί.

Σύσταση: Θα πρέπει οι λειτουργοί που αναλαμβάνουν ως Συντονιστές σε συμβάσεις κατασκευαστικών έργων του ΥΠΠ να ελέγχουν, σε περιπτώσεις που προϊόντα προέρχονται από τα κατεχόμενα, κατά πόσο έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Κανονισμού, ο οποίος ισχύει για τη διέλευση εμπορευμάτων, υπηρεσιών και προσώπων από την Πράσινη Γραμμή, καθώς επίσης κατά πόσο πληρούν τις προδιαγραφές της σύμβασης.

5. Έλεγχος τελικών λογαριασμών έργων. Με επιστολή της Υπηρεσίας μας προς τη Γενική Διευθύντρια (ΓΔ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) ημερ. 2.9.2014, αναφέραμε ότι σύμφωνα με τις Αποφάσεις αρ. 75.481, ημερ. 10.7.2013 και, αρ. 76025, ημερ. 6.11.2013 του Υπουργικού Συμβουλίου, στο κάθε Υπουργείο έχει συσταθεί Μονάδα/Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της οποίας περιλαμβάνεται – μεταξύ άλλων – και η διενέργεια προληπτικών και κατασταλτικών τεχνικών ελέγχων, με στόχο τη διασφάλιση της ορθής διαχείρισης των δημοσίων συμβάσεων και του ποιοτικού επιπέδου των έργων που εκτελούνται. Μέσα στα πλαίσια αυτά, εισηγηθήκαμε όπως ο έλεγχος και η πιστοποίηση των τελικών λογαριασμών των έργων που εκτελούνται από το Υπουργείο, διεξάγεται από την πιο πάνω Μονάδα του Υπουργείου.

Η ΓΔ του ΥΠΠ μας πληροφόρησε στις 22.1.2015 ότι το Υπουργείο προχώρησε στη σύσταση και λειτουργία της πιο πάνω Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ), η οποία προβαίνει στη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων των έργων που εκτελούνται από το Υπουργείο και τις Τεχνικές Υπηρεσίες (ΤΥ) του.

Σημείωσε ότι επειδή η ΜΕΕ του ΥΠΠ λειτουργεί στο πλαίσιο των δυνατοτήτων που της επιτρέπει ο σχετικά περιορισμένος αριθμός λειτουργών που την αποτελούν και ότι αναγνωρίζεται η ανάγκη εκπαίδευσης των μελών των ΜΕΕ στους κανόνες, τις διαδικασίες και τα πρότυπα που σχετίζονται με την αποτελεσματική άσκηση του έργου τους, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στο παρόν στάδιο η εισήγηση της Υπηρεσίας μας για διενέργεια τεχνικού ελέγχου και πιστοποίησης των τελικών λογαριασμών των κατασκευαστικών έργων του ΥΠΠ από τη ΜΕΕ. Μας ανέφερε ενδεικτικά ότι δεν υπάρχει η δυνατότητα στελέχωσης ενός μόνιμου γραφείου της ΜΕΕ, με ικανοποιητικό και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για την εκτέλεση μιας τέτοιου εύρους εξειδικευμένης εργασίας.

Με νέα επιστολή μας προς τη ΓΔ του ΥΠΠ ημερ. 16.3.2016 ζητήσαμε πληροφόρηση σχετικά με τα μέτρα που λήφθηκαν έκτοτε ή/και πρόκειται να ληφθούν σε σχέση με τα πιο πάνω, ειδικά για το θέμα στελέχωσης ενός μόνιμου γραφείου της ΜΕΕ του ΥΠΠ, με ικανοποιητικό και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για τη διενέργεια ελέγχων/πιστοποίησης των τελικών λογαριασμών των κατασκευαστικών έργων που εκτελούνται από τις ΤΥ του Υπουργείου.

Παρατηρήσαμε ότι το θέμα ελέγχου των τελικών λογαριασμών των έργων από τη ΜΕΕ – πριν την έγκριση τους από την ΤΕΑΑ του Υπουργείου και την εξόφλησή τους – είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς αποτελεί το τελευταίο στάδιο ελέγχου πριν την τελική εξόφληση τους, με αποτέλεσμα, στην περίπτωση που δεν υπάρχει η δυνατότητα να ελέγχονται – σύμφωνα με την πιο πάνω επιστολή της ΓΔ του Υπουργείου – να καταβάλλονται ποσά στους Αναδόχους των έργων, χωρίς να επιβεβαιώνεται/αξιολογείται κατά πόσο αυτά δικαιολογούνται. Παρατηρήσαμε επίσης ότι, λαμβάνοντας υπόψη και τον σημαντικό αριθμό θεμάτων που παραπέμπονται κάθε εβδομάδα στην Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων του Υπουργείου, τα οποία αφορούν εγκρίσεις των τελικών λογαριασμών των έργων που έχουν εκτελεστεί από τις ΤΥ, καθιστούν την επίλυση του πιο πάνω θέματος ως ουσιώδους σημασίας.

Τέλος, ζητήσαμε όπως έχουμε τις απόψεις της ΓΔ του ΥΠΠ για τα πιο πάνω και, ειδικά όσον αφορά το θέμα της επαρκούς στελέχωσης της ΜΕΕ, καθώς επίσης και τον βαθμό/ποσοστό των ελέγχων που διενεργούνταν στους τελικούς λογαριασμούς των έργων του Υπουργείου.

Η ΓΔ του ΥΠΠ μας πληροφόρησε στις 22.4.2016 ότι, λόγω του γεγονότος ότι στους προϋπολογισμούς υπάρχει οροφή για το προσωπικό και τον αριθμό των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, θα καταβληθεί προσπάθεια στη φετινή χρονιά να ενδυναμωθεί η ΜΕΕ με αποσπάσεις. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι συμφωνεί με την παρατήρηση μας σχετικά με το θέμα ελέγχου των τελικών λογαριασμών των έργων από τη ΜΕΕ και μας ανέφερε ότι από τις παραπομπές στην ΤΕΑΑ, όπου η ΜΕΕ εκπροσωπείται με ένα μέλος της, διεξάγεται δειγματοληπτικός έλεγχος για τις αλλαγές/απαιτήσεις των Εργολάβων/Μελετητών των έργων. Παράλληλα, μας ανέφερε ότι με τη σύσταση της ΜΕΕ είχαν δοθεί οδηγίες για δειγματοληπτικό έλεγχο των πληρωμών των Αναδόχων οικοδομικών έργων, αφού οι πληρωμές για μίσθωση υπηρεσιών Μελετητών ήδη ελέγχονταν. Τέλος, μας ανέφερε ότι θα δοθούν οδηγίες στη ΜΕΕ, ώστε για τα έργα εκείνα στα οποία χρειάζεται επιβεβαίωση της εκτελεσθείσας εργασίας και της ποσότητας των υλικών, να γίνεται επίσκεψη στο εργοτάξιο για επιτόπου έλεγχο.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι οι πιο πάνω ενέργειες της Διεύθυνσης του Υπουργείου για έλεγχο των τελικών λογαριασμών κατασκευαστικών έργων του Υπουργείου είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, ωστόσο εξακολουθούμε να έχουμε την άποψη ότι η οριστική επίλυση της πιο πάνω εκκρεμότητας αποτελεί θέμα ουσιώδους σημασίας. Ως εκ τούτου, θα αναμένουμε ενημέρωση από τη ΓΔ του ΥΠΠ σχετικά με τις περαιτέρω ενέργειες στις οποίες το Υπουργείο θα προβεί μέχρι το τέλος του 2016, για ενδυνάμωση της ΜΕΕ με επιπρόσθετο προσωπικό, το οποίο σύμφωνα με τη θέση της ΓΔ, θα είναι μέσω αποσπάσεων.

Σύσταση: Η ΜΕΕ του ΥΠΠ θα πρέπει να ενισχυθεί άμεσα με επιστημονικό προσωπικό το οποίο να διαθέτει ικανοποιητική εμπειρία στη διαχείριση συμβάσεων τεχνικής κατάρτισης (π.χ. Πολιτικοί Μηχανικοί, Επιμετρητές Ποσοτήτων), ώστε να είναι σε θέση – το συντομότερο – να προβαίνει στον έλεγχο – μεταξύ άλλων – των τελικών λογαριασμών κατασκευαστικών έργων, τα οποία αποτελούν ένα σημαντικό κόστος του ετήσιου προϋπολογισμού του Υπουργείου.

6. Κάλυψη υποχρεώσεων Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής (ΚΟΕ) προς τον Αρχιτέκτονα για την ανέγερση του Ολυμπιακού Μεγάρου. Για την ανέγερση του έργου – με ποσό συμβολαίου £4.680.804 και ποσό τελικού λογαριασμού £5.915.944 – προέκυψε οικονομική διαφορά ανάμεσα στην ΚΟΕ (Εργοδότης) και τους Συμβούλους (Αρχιτέκτονες). Στα πλαίσια διαδικασίας διαιτησίας, ο Αρχιτέκτονας υπόβαλε τον Μάιο του 2008 έκθεση απαίτησης για αμοιβή επιπλέον υπηρεσιών του, ύψους €1.121.516 και, τον

Αύγουστο του 2008, η ΚΟΕ υπόβαλε την υπεράσπιση/ανταπαίτησή της για το ποσό των €1.498.000. Για τη διαφορά αυτή, η ΚΟΕ εισηγήθηκε τον τερματισμό της διαιτητικής διαδικασίας και προχώρησε σε διαβούλευση με τον Αρχιτέκτονα, όπου και συμφώνησε να του καταβληθεί το ποσό των €400.000 – εφόσον συμφωνήσει και η Υπηρεσίας μας, κονδύλι που θα επωμιστεί το δημόσιο, αφού το έργο επιχορηγήθηκε, κατά ένα μεγάλο μέρος, από τον ΚΟΑ. Σύμφωνα με τη θέση των Συμβούλων, που περιλαμβάνεται σε επιστολή τους προς την Υπηρεσία μας ημερ. 30.5.2016, η πιο πάνω συμφωνία με την ΚΟΕ, η οποία έγινε τον Μάιο 2011, αφορούσε ποσό ύψους €450.000 συν ΦΠΑ και όχι ποσό ύψους €400.000. Σημειώνεται ότι λόγω της πιο πάνω συμφωνίας που έγινε ανάμεσα στην ΚΟΕ και τους Συμβούλους, η διαιτητική διαδικασία αναστάληκε, χωρίς όμως να έχει τερματισθεί. Με βάση τα στοιχεία/έγγραφα που μας στάλθηκαν από τη Γενική Διευθύντρια (ΓΔ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), η Υπηρεσία μας εκτίμησε ότι – για σκοπούς φιλικού διακανονισμού – ένα ποσό της τάξης των €146.097 θα μπορούσε να καταβληθεί στον Αρχιτέκτονα και, επομένως δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή η πιο πάνω πρόταση της ΚΟΕ για καταβολή σε αυτόν ποσού ύψους €400.000. Στη συνέχεια ο Αρχιτέκτονας – που προφανώς ενημερώθηκε για την εισήγησή μας – παρουσίασε στοιχεία/έγγραφα τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη μας από το ΥΠΠ και την ΚΟΕ προηγουμένως. Ως εκ τούτου, εισηγηθήκαμε όπως ο Αρχιτέκτονας υποβάλει λεπτομερή έκθεση με όλα τα επιπρόσθετα στοιχεία/έγγραφα για επανεξέταση του όλου θέματος, πράγμα που έπραξε τον Μάρτιο 2014. Από τη μελέτη των νέων στοιχείων/εγγράφων, διαπιστώθηκε ότι αυτά που είχαν υποβληθεί από το ΥΠΠ και την ΚΟΕ παρουσίαζαν ελλείψεις και, δεν παρείχαν ολοκληρωμένη εικόνα, εφόσον κάποια γεγονότα/στοιχεία δεν παρατέθηκαν. Μετά από σημείωμα μας προς την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) τον Μάιο 2014, με το οποίο επισημάναμε ότι εξ αιτίας της διαχείρισης που είχε γίνει μέχρι τότε από την ΚΟΕ, ενδεχομένως να οφείλεται στον Αρχιτέκτονα ένα σημαντικό ποσό από το 2008, η ΚΕΑΑ, για αποφυγή περαιτέρω αύξησης του κόστους για το δημόσιο (τόκοι, κ.λπ.), διόρισε τον Ιούνιο 2014 ad-hoc Επιτροπή για να προχωρήσει σε διαπραγμάτευση με τον Αρχιτέκτονα, με στόχο την επίτευξη φιλικού διακανονισμού. Τον Μάιο 2015 διευρύνθηκαν οι όροι εντολής της Επιτροπής, ώστε να συμπεριλάβουν τη διερεύνηση/έλεγχο και του τελικού λογαριασμού του έργου. Με βάση τους όρους εντολής της, η ad-hoc Επιτροπή συνέχισε τη διερεύνηση των πιο πάνω θεμάτων (αμοιβή Συμβούλων για τη μελέτη και την επίβλεψη του έργου, έλεγχος τελικού λογαριασμού του έργου και, έλεγχος επιπλέον αμοιβής/απαίτησης των Συμβούλων), χωρίς ωστόσο να έχει ολοκληρώσει τις εργασίες της, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν (εκτός του ελέγχου του τελικού λογαριασμού του έργου) μέχρι τον Νοέμβριο 2016.

Σημειώνονται οι δυσκολίες στην εκτέλεση/ολοκλήρωση των εργασιών της ad-hoc Επιτροπής, εξαιτίας – κυρίως – των πιο κάτω:

(i) Με την έναρξη της μελέτης – από την ad-hoc Επιτροπή – της αλληλογραφίας για το έργο, την οποία διέθετε η ΚΟΕ στο Αρχείο της, είχαν εγερθεί ενστάσεις από τον Γενικό Γραμματέα της ΚΟΕ, ο οποίος και ενημέρωσε με σχετική επιστολή του ημερ. 5.1.2016 την ΚΕΑΑ. Η ΚΕΑΑ, σε απαντητική επιστολή της προς τον Πρόεδρο/Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΟΕ ημερ. 20.1.2016, ζήτησε όπως δοθεί πλήρης πρόσβαση στην ad-hoc Επιτροπή σε όλα τα αρχεία/έγγραφα και δεδομένα της ΚΟΕ, που αφορούν την εν λόγω σύμβαση. Σχετική επιστολή με τους ίδιους αποδέκτες είχε σταλεί και από την Υπηρεσία μας στις 13.1.2016, στην οποία αναφέραμε ότι όλα τα σχετικά αρχεία/έγγραφα που φυλάσσονται στην ΚΟΕ και, τα οποία έχουν σχέση με τον διαγωνισμό και τη σύμβαση ανέγερσης του κτηρίου της ΚΟΕ, είναι αναγκαία στη διαμόρφωση τεκμηριωμένης/ολοκληρωμένης άποψης ως προς το πραγματικό ποσό που οι Σύμβουλοι θα πρέπει να πληρωθούν. Με επιστολή του προς την Υπηρεσία μας ημερ. 24.2.2016, ο Γενικός Γραμματέας της ΚΟΕ επανέλαβε τις θέσεις του για το θέμα, όπως διατυπώθηκαν στην επιστολή του προς την ΚΕΑΑ ημερ. 5.1.2016. Το θέμα αυτό τελικά διευθετήθηκε στη συνέχεια, με σημαντική καθυστέρηση, ως εκ τούτου, η ad-hoc Επιτροπή, μετά και από την αντικατάσταση του Συντονιστή της από την ΚΕΑΑ στις

23.3.2016, επισκέφθηκε με τη νέα της σύσταση τα γραφεία της ΚΟΕ στις 13.6.2016, όπου μελέτησε/εξασφάλισε αντίγραφο των στοιχείων/εγγράφων που είχαν σχέση με την υπόθεση.

(ii) Μέχρι και σήμερα (Νοέμβριος 2016), δεν έχει δοθεί στην ad-hoc Επιτροπή αντίγραφο του τελικού λογαριασμού του έργου – με βάση τον οποίο θα καθοριστεί και η τελική αμοιβή που οι Σύμβουλοι ενδεχομένως δικαιούνται –, ούτε από την ΚΟΕ, ούτε και από τους Συμβούλους της ή/και τον ιδιώτη Επιμετρητή Ποσοτήτων που είχε την ευθύνη ετοιμασίας του τελικού λογαριασμού του έργου. Η μεν ΚΟΕ και οι Σύμβουλοι της έχουν αναφέρει στην Επιτροπή ότι δεν κατέχουν αντίγραφο του τελικού λογαριασμού του έργου, αφού δεν τους είχε δοθεί, ο δε Επιμετρητής Ποσοτήτων ανέφερε με επιστολή του προς τον τότε Πρόεδρο της ΚΟΕ ημερ. 4.9.2014, ότι με την υπογραφή του τελικού λογαριασμού του έργου διευθετήθηκαν όλα τα θέματα που αφορούσαν τις συμφωνίες μεταξύ Εργοδότη και Εργολάβου και, ως εκ τούτου, μετά την πάροδο 5 ετών δεν υπήρχε λόγος φύλαξης όλων των επιμέρους αναλύσεων σχετικά με τις περιλήψεις των επιμέρους τμημάτων του τελικού λογαριασμού του έργου, οι οποίες, ως εκ τούτου, έχουν καταστραφεί.

Σύσταση: Να καταβληθεί προσπάθεια από την ΚΟΕ για την εξασφάλιση πλήρους αντιγράφου του τελικού λογαριασμού από τον Εργολάβο ανέγερσης του κτηρίου, ή ενδεχομένως από τον Επιμετρητή Ποσοτήτων, ώστε να μπορέσει η ad-hoc Επιτροπή να ολοκληρώσει το έργο της.

2.10.1 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Εκτέλεση Προϋπολογισμού. Το συνολικό ύψος του Προϋπολογισμού για το 2015 ήταν €16,1 εκ., από το οποίο δαπανήθηκε ποσό ύψους €13,4 εκ. ή 83.2%.

Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτιστικής Ανάπτυξης (Κονδύλι 20.08.00.04.364).

(α) **Γειτονιά Καλλιτεχνών στη Λεμεσό.** Σύμφωνα με τη γραπτή συμφωνία που υπογράφηκε το 2009 μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Υπουργείο) και του Δήμου Λεμεσού, το Υπουργείο θα επιχορηγούσε την αποκατάσταση, πιθανή επέκταση και τον εξοπλισμό του κτιρίου που θα αποτελεί τον πυρήνα της Γειτονιάς Καλλιτεχνών και το τελικό ποσό της επιχορήγησης θα αποφαιζόταν όταν υποβαλλόταν από τον Δήμο Λεμεσού προϋπολογισμός για το τελικό κόστος του έργου. Επίσης, το Υπουργείο θα έδινε επιχορήγηση €200.000 ανά έτος για τα έτη 2009 και 2010 και θα περιλάμβανε την αναγκαία πρόνοια στους Προϋπολογισμούς των επόμενων ετών. Σε περίπτωση που ο Δήμος Λεμεσού δεν αξιοποιούσε τα ποσά της επιχορήγησης, το Υπουργείο θα μπορούσε να μειώσει ή τερματίσει τις επιχορηγήσεις. Η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας καθορίστηκε σε δέκα χρόνια με αυτόματη ανανέωση για άλλα δέκα χρόνια, εκτός εάν ένας από τους συμβαλλόμενους ζητήσει εγγράφως τη διακοπή της συμφωνίας.

(i) **Κρατικές Επιχορηγήσεις Έργου.** Όπως διαπιστώθηκε, το 2009, το Υπουργείο κατέβαλε στον Δήμο Λεμεσού ποσό ύψους €200.000, χωρίς να έχει υποβληθεί από τον εν λόγω Δήμο προϋπολογισμός του έργου.

Το 2012 υποβλήθηκε από τον Δήμο Λεμεσού στο Υπουργείο προκαταρκτική εκτίμηση του κόστους του έργου, σύμφωνα με την οποία το συνολικό κόστος υπολογίστηκε σε €990.000, πλέον ΦΠΑ. Στις 7.11.2012 υπογράφηκε νέα τροποποιητική συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σύμφωνα με την οποία η επιχορήγηση του Υπουργείου για το έργο θα ήταν ως ακολούθως:

(i) Α' δόση ύψους €200.000 (καταβλήθηκε το 2009).

(ii) Β' δόση ύψους €200.000 (καταβλήθηκε το 2012).

(iii) Το υπόλοιπο θα καταβάλλεται σε ετήσιες δόσεις ύψους €50.000, με έναρξη το 2013, νοουμένου ότι

οι δημοσιονομικές συνθήκες θα το επιτρέπουν και ότι το μέγιστο ποσό επιχορήγησης δεν θα ξεπεράσει τις €680.000.

Το 2013 περιλήφθηκε πρόνοια στον Προϋπολογισμό ύψους €50.000, ωστόσο δεν καταβλήθηκε στον Δήμο Λεμεσού οποιοδήποτε ποσό λόγω του ότι δεν είχε καν αρχίσει το έργο.

Το 2014 περιλήφθηκε πρόνοια στον Προϋπολογισμό ύψους €50.000, το οποίο καταβλήθηκε στον Δήμο Λεμεσού, αφού, σύμφωνα με επιστολή του τελευταίου, οι εργασίες ξεκίνησαν στις 19.9.2014.

Πριν την καταβολή της δόσης του 2015, με επιστολή ημερ. 6.10.2015, ζητήθηκε από τον Δήμο Λεμεσού ενημέρωση για την πορεία των εργασιών και για τις δαπάνες που είχαν γίνει. Παρόλο που η πραγματική δαπάνη για το έργο ανερχόταν σε €359.937 και είχε ήδη δοθεί χορηγία από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνολικού ύψους €450.000, εντούτοις δόθηκε χορηγία ύψους €50.000 στις 19.12.2015. Σημειώνεται ότι μέχρι την ημερομηνία αυτή ο Δήμος Λεμεσού δεν είχε συνεισφέρει οποιοδήποτε ποσό για το έργο.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να παρακολουθεί τις πραγματικές δαπάνες του Δήμου Λεμεσού για το έργο και σε περίπτωση που αυτές είναι χαμηλότερες από την ήδη δοθείσα χορηγία, θα πρέπει να προχωρεί σε ανάλογη παγοποίηση των χορηγιών προς τον Δήμο. Θα πρέπει επίσης να συνεισφέρει παράλληλα και ο Δήμος Λεμεσού για το έργο το ποσό που του αναλογεί.

(ii) Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του έργου. Σύμφωνα με τη συμφωνία ημερ. 30.7.2014 μεταξύ του Δήμου και του εργολάβου, το συνολικό κόστος για την εκτέλεση του έργου ήταν €997.112,57 και η διάρκεια εκτέλεσης της Σύμβασης 18 μήνες μετά από την ημερομηνία έναρξης του Έργου. Σύμφωνα με επιστολή του Δήμου Λεμεσού ημερ. 12.11.2015, παρατηρήθηκαν καθυστερήσεις για τις οποίες ο εργολάβος είχε προσκομίσει δικαιολογητικά τα οποία εξετάζονταν από τον Δήμο. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, το έργο θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι 19.4.2016, αλλά μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσής μας, δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να ενημερωθεί για τους λόγους της καθυστέρησης στην ολοκλήρωση του Έργου και στην περίπτωση που η καθυστέρηση οφείλεται στον εργολάβο η αποζημίωση θα πρέπει να αφαιρεθεί από τις πληρωμές προς τον εργολάβο και να υπάρξει και ανάλογη μείωση στην χορηγία που θα δοθεί από το Υπουργείο. Αρμόδιο όργανο για την εξέταση του θέματος είναι η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων.

(iii) Λειτουργικά έξοδα. Στα πρακτικά συσκέψεων που γίνονται για τη Γειτονιά Καλλιτεχνών το Δημοτικό Κέντρο Εικαστικών Τεχνών-Αποθήκες Παπαδάκη, στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του Δήμου Λεμεσού, του δωρητή και των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας, συζητείται το κατά πόσο θα συνεισφέρουν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες στα λειτουργικά έξοδα.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες δεν θα πρέπει να δεσμευτούν με ετήσια χορηγία τη στιγμή που δεν προβλεπόταν στην συμφωνία με τον Δήμο Λεμεσού, αφού οι υποχρεώσεις τους περιορίζονται στην οικονομική στήριξη του Δήμου στα πλαίσια αποκατάστασης, πιθανής επέκτασης και εξοπλισμού του κτιρίου όπου θα στεγάζεται η Γειτονιά των Καλλιτεχνών και ο Δήμος έχει μεταξύ άλλων την υποχρέωση για τη διαχείριση της Γειτονιάς των Καλλιτεχνών.

(iv) Διαχείριση επιχορήγησης. Σύμφωνα με το Συμφωνητικό Έγγραφο που υπογράφηκε το 2009 μεταξύ του Υπουργείου και του Δήμου Λεμεσού για τη Λειτουργία της Γειτονιάς Καλλιτεχνών στη Λεμεσό, ο Δήμος Λεμεσού υποχρεούται να υποβάλλει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για τη διαχείριση της

επιχορήγησης, κάτι που δεν έχει πράξει μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης μας.

Σύσταση: Ενώσω λαμβάνει επιχορήγηση ο Δήμος Λεμεσού για το πιο πάνω έργο, υποχρεούται και πρέπει να επιβεβαιώνεται ότι υποβάλλει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για τη διαχείρισή της προτού η κάθε χορήγηση καταργηθεί.

(β) Μουσικό Εργαστήρι Εγχόρδων/Πρόγραμμα Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων. Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων λειτούργησε από τον Οκτώβριο 2006, αρχικά ως Μουσικό Εργαστήρι Εγχόρδων με τη δημιουργία τάξης βιολιού και με σκοπό την αναβάθμιση του ρόλου της μουσικής εκπαίδευσης. Το 2008 υποβλήθηκε Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία και εγκρίθηκε με την Απόφαση αρ. 67.949, ημερ. 12.11.2008, όπως το Μουσικό Εργαστήρι Εγχόρδων αναβαθμίζεται και μετονομαστεί σε Πρόγραμμα Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων. Το 2016 υποβλήθηκε πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία εγκρίθηκε με την Απόφαση αρ. 80.431, ημερ. 21.3.2016, όπως τροποποιηθούν οι όροι λειτουργίας του Προγράμματος.

(i) Σύμβαση παροχής υπηρεσιών καλλιτεχνικού διευθυντή του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες μας Εκθέσεις, αφού εξασφαλίστηκε η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Οικονομικών, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού υπέγραψε στις 28.5.2012 σύμβαση με τον καλλιτεχνικό διευθυντή για 3 χρόνια, με ημερομηνία έναρξης εκτέλεσης του αντικειμένου της σύμβασης την 25.6.2012 και με πρόνοια επέκτασής της και για την επόμενη τριετία, ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων, για 18 εβδομάδες εργασίας ετησίως, στην οποία καθορίστηκε ως αμοιβή το ποσό των €75.600, πλέον ΦΠΑ, ετησίως (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων διακίνησης και διαμονής). Το τριετές συμβόλαιο με τον καλλιτεχνικό διευθυντή έληξε στις 24.6.2015. Στη συνέχεια δόθηκε προσωρινή επέκτασή του αρχικά μέχρι τις 24.12.2015 και ακολούθως μέχρι 23.1.2016, 31.1.2016, 30.4.2016 και 30.6.2016. Στις 11.7.2016 υπογράφηκε νέα σύμβαση η οποία ισχύει μέχρι 25.6.2018, δηλαδή 3 χρόνια μετά την λήξη της προηγούμενης σύμβασης, στην οποία καθορίστηκε ως αμοιβή το ποσό των €68.000, πλέον ΦΠΑ, ετησίως για εργασία 19 εβδομάδων τον χρόνο.

(ii) Διαδικασία για ανανέωση της σύμβασης. Για την διαδικασία που θα ακολουθείτο για την ανανέωση της σύμβασης, ζητήθηκε από την Υπηρεσία μας η γνώμη του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας αφού το Υπουργείο δεν συμφωνούσε με τη σύσταση της Υπηρεσίας μας ως προς την προκήρυξη ανοιχτού διαγωνισμού. Το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, σε επιστολές του ημερ. 11.1.2016 και 27.1.2016 προς το Υπουργείο, ανέφερε ότι μόνο σε περίπτωση που μπορεί να τεκμηριωθεί η μοναδικότητα και να αιτιολογηθεί επαρκώς η ανάγκη σύναψης σύμβασης με τον συγκεκριμένο καλλιτεχνικό διευθυντή, το Υπουργείο μπορεί να προσφύγει στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού, βάσει του άρθρου 33(α)(ii) του Νόμου 12(Ι)/2006 και ότι είναι αρμοδιότητα και ευθύνη της κάθε αναθέτουσας αρχής να κρίνει κατά πόσο η μοναδικότητα της εκάστοτε επιλογής δύναται να τεκμηριωθεί επαρκώς.

Ακολούθως οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες ζήτησαν από το Συμβούλιο Προσφορών του Υπουργείου έγκριση για τη διαδικασία διαπραγμάτευσης η οποία δόθηκε στην συνεδρία του ημερ. 15.2.2016 αφού, όπως αναφέρεται στα πρακτικά της συνεδρίας, από τις διευκρινήσεις των εκπροσώπων των Πολιτιστικών Υπηρεσιών φάνηκε ότι η μεθοδολογία που χρησιμοποιεί ο καλλιτεχνικός διευθυντής είναι μοναδική και με θετικά αποτελέσματα. Δεν φαίνεται να εξετάστηκε κατά πόσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η ίδια μεθοδολογία από άλλο άτομο. Στις 28.6.2016 δημοσιεύτηκε η εκούσια προκήρυξη που προβλέπεται στο άρθρο 29(1)(β) του περί των Διαδικασιών Προσφυγής στον Τομέα της Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Νόμου 104(Ι)/2010, με την οποία δημοσιοποιήθηκε η πρόθεση για τη σύναψη σύμβασης με συγκεκριμένο Καλλιτεχνικό Διευθυντή και η νέα συμφωνία υπογράφηκε στις 11.7.2016.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι δεν τεκμηριώθηκε επαρκώς η μοναδικότητα του συγκεκριμένου καλλιτεχνικού διευθυντή και ότι η ύπαρξη ή όχι άλλων προσοντούχων υποψήφιων για τη θέση αυτή θα διασφαλιζόταν μόνο με την προκήρυξη ανοιχτού διαγωνισμού ως ενδείκνυται.

(iii) Διαπραγμάτευση για την αμοιβή του Καλλιτεχνικού Διευθυντή. Σε επιστολή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών ημερ. 25.2.2016 προς τα μέλη του Συμβουλίου Προσφορών του Υπουργείου, αναφέρεται ότι προτείνεται να μειωθεί η αξία της σύμβασης κατά 20%. Σε ηλεκτρονικό μήνυμα του δικηγόρου του καλλιτεχνικού διευθυντή προς τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες ημερ. 6.5.2016, αναφέρεται ότι ο καλλιτεχνικός διευθυντής δεχόταν μείωση στην αμοιβή του της τάξης του 6%. Στις 23.5.2016, το Υπουργείο τον ενημέρωσε ότι το Υπουργείο εμμένει στην αρχική του πρόταση για μείωση της αξίας της σύμβασης κατά 20%, δεδομένης και της μείωσης στην απολαβή του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα και του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου. Ο δικηγόρος του καλλιτεχνικού διευθυντή, στις 30.5.2016 ενημέρωσε τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες ότι μπορεί να δεχθεί μείωση 10% και στις 6.6.2016 ενημερώθηκε ότι το Υπουργείο μπορεί να δεχτεί μείωση της τάξης του 12%. Σε ηλεκτρονικό μήνυμα του δικηγόρου του καλλιτεχνικού διευθυντή ημερ. 10.6.2016, αναφέρεται ότι δέχεται μείωση 10%, που ήταν τελικά και η μείωση που συμφωνήθηκε, με αποτέλεσμα η αμοιβή να καθοριστεί σε €68.000, πλέον ΦΠΑ, ετησίως. Δεν φαίνεται να επιβλήθηκε οποιαδήποτε πίεση από πλευράς Πολιτιστικών Υπηρεσιών για περεταίρω μείωση στην αμοιβή για να αντικατοπτρίζει τις μειώσεις στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων και στη διαπραγμάτευση δεν φαίνεται να λήφθηκε υπόψη η μείωση στον αριθμό των μαθητών ή η τροποποίηση στους όρους λειτουργίας του προγράμματος οι οποίοι ενδεχομένως να σημαίνουν και μείωση στις υποχρεώσεις του Καλλιτεχνικού Διευθυντή.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η διαπραγμάτευση για την αμοιβή του Καλλιτεχνικού Διευθυντή δεν ήταν αρκούντως ικανοποιητική και οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες υποχώρησαν επίσης σημαντικά από τις αρχικές τους απαιτήσεις, οι οποίες θα μπορούσε να ήταν μεγαλύτερες εξ αρχής, ώστε να ευθυγραμμίζονται με τις ανάλογες μειώσεις στο Δημόσιο.

(iv) Φυσική παρουσία του καλλιτεχνικού διευθυντή στο Πρόγραμμα. Στην έκθεσή μας για το 2014 αναφέρθηκε ότι, δεν ασκείται οποιοσδήποτε έλεγχος από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες ως προς τον αριθμό των εβδομάδων που ο καλλιτεχνικός διευθυντής επισκέπτεται την Κύπρο, ώστε να επιβεβαιώνεται η τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεών του. Στη νέα σύμβαση που υπογράφηκε στις 11.7.2016, για την πληρωμή της αμοιβής του υπάρχει προϋπόθεση να εκδοθεί τιμολόγιο και να υποβληθεί η τελευταία τριμηνιαία έκθεση πεπραγμένων και αποδεικτικά στοιχεία της φυσικής του παρουσίας στην Κύπρο.

Σύσταση: Αναμένεται ότι, το Υπουργείο, μέσω των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, θα τηρεί σχετικά στοιχεία/παρουσιολόγια, για να μπορεί να ασκείται η απαραίτητη παρακολούθηση και έλεγχος της παρουσίας του στο Πρόγραμμα ανά πάσα στιγμή.

(v) Αξιολόγηση του Προγράμματος. Η Υπηρεσία μας σύστησε όπως αξιολογηθεί εκ νέου το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων, ως προς το όφελος που προκύπτει από τη λειτουργία του σε σχέση με τον σκοπό του και το μεγάλο κόστος που συνεπάγεται η λειτουργία του.

Για τον σκοπό αυτό, προκηρύχθηκαν προσφορές για την αξιολόγηση των διδακτικών και παιδαγωγικών μεθόδων, κοινών στόχων και λειτουργιών καθώς και των αποτελεσμάτων των επιπέδων απόδοσης των τριών μουσικών προγραμμάτων: (1) Πρόγραμμα Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων (ΠΑΜΤ), (2) Μουσικό Εργαστήρι Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου (ΜΕΣΟΝΚ) και (3) Μουσικά Σχολεία (ΜΣ). Στην τελική έκθεση, η οποία υποβλήθηκε στις 10.8.2015, αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι λόγω της διαφωνίας μεταξύ

του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων (ΠΑΜΤ) και του Μουσικού Εργαστηρίου Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου (ΜΕΣΟΝΚ), φαίνεται να έχει παραγνωριστεί η ιδέα για προετοιμασία των ταλέντων του Προγράμματος για την Συμφωνική Ορχήστρα Νέων Κύπρου και ότι μπορεί να χρειαστεί κάποια επέμβαση για να επιτευχθεί η απαραίτητη συνεργασία για καλύτερα αποτελέσματα για τους μαθητές και την πολιτιστική ζωή του τόπου. Αναφέρεται επίσης ότι δεν υπάρχει όραμα ούτε στρατηγικό σχέδιο σε Κυβερνητικό επίπεδο σχετικά με τους στόχους της μουσικής ανάπτυξης και παιδείας. Όσον αφορά στα αποτελέσματα των προγραμμάτων, παρατηρήθηκε ότι μαθητές του ΜΕΣΟΝΚ έχουν προχωρήσει σε μουσικές σπουδές σε κονσερβατόρια και ότι για τους μαθητές του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων, δεν μπορεί να γίνει παρόμοια αξιολόγηση καθώς ο μεγαλύτερος μαθητής είναι 15 ετών αλλά υπάρχει προοπτική για μουσικές σπουδές σε κονσερβατόρια.

Σύσταση: Θα πρέπει να μελετηθεί και αξιοποιηθεί άμεσα η εν λόγω έκθεση αξιολόγησης και να ληφθούν αποφάσεις για τη συνέχιση του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων σε συνεργασία με τα άλλα δύο μουσικά προγράμματα.

(vi) Θερινή κατασκήνωση. Κατά το 2015, πληρώθηκε ποσό €1.619 από το πιο πάνω κονδύλι για τα έξοδα συμμετοχής των μαθητών του προγράμματος σε θερινή κατασκήνωση, ενώ η δαπάνη για την κατασκήνωση δεν εμπίπτει στις πρόνοιες του πιο πάνω Κονδυλίου.

Σύσταση: Θα πρέπει να αποφεύγονται δαπάνες για τις οποίες δεν έγινε πρόνοια στον προϋπολογισμό.

Πολιτιστική Υποδομή (Κονδύλι 20.08.16.08.165).

(α) Για το πιο πάνω κονδύλι που προοριζόταν να καλύψει δαπάνες για την υλοποίηση έργων που έχουν ως στόχο τη δημιουργία πολιτιστικής υποδομής, είχε γίνει αρχική πρόνοια ύψους €2.7 εκ., η οποία μειώθηκε μετά από μεταφορές σε €1.7 εκ. και δαπανήθηκαν περίπου €1.425.494.

(β) Μέγαρο Πολιτισμού. Το Μέγαρο Πολιτισμού είχε συμπεριληφθεί στο Επιχειρησιακό πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα 2007 – 2013», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά δεν είχε κατατεθεί η αίτηση «μεγάλου έργου» στην Ευρωπαϊκή Ένωση, γεγονός που καθιστούσε αμφίβολη την ένταξή του για συγχρηματοδότηση.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς την τότε Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού από το 2011 ζητούσε όπως ληφθεί το συντομότερο τελική απόφαση για την τύχη του έργου, δεδομένου ότι τα χρονικά περιθώρια για την υλοποίηση και ενδεχόμενη χρηματοδότηση του είχαν ήδη ξεπεραστεί και οι οικονομικές συνθήκες της χώρας μας ήταν δυσχερείς. Λεπτομέρειες για το θέμα παρατίθενται στην Έκθεση μας για το 2013.

Στις 7.11.2014 με επιστολή του ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι ο Υπουργός Οικονομικών έχει ήδη αναθέσει στον Βοηθό Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας, η οποία όπως μας πληροφόρησε ο Υπουργός Οικονομικών με επιστολή του, ημερ. 20.10.2016, είναι ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα από τις 13.1.2015.

Ωστόσο, όπως διαπιστώνει η Υπηρεσία μας, η διοικητική έρευνα που διεξήγαγε ο Βοηθός Γενικού Λογιστή την οποία του ανέθεσε ο Υπουργός Οικονομικών για το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου, και η οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας στις 13.1.2015, δεν επεκτάθηκε για να καλύπτει τα θέματα ατασθαλιών και κακοδιαχείρισης για την ανέγερση του Μεγάρου Πολιτισμού Κύπρου, τα οποία περιλαμβάνονται στην επιστολή μας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 24.4.2014.

Συγκεκριμένα, στην εν λόγω επιστολή μας εγείρονται, μεταξύ άλλων, θέματα παρατυπιών και κακοδιαχείρισης για τα ακόλουθα που αφορούν στην ανέγερση του Μεγάρου Πολιτισμού:

- (α) Στέγαση της Κυπριακής Βιβλιοθήκης στο Μέγαρο Πολιτισμού Κύπρου.
- (β) Κόστος Μεγάρου Πολιτισμού.
- (γ) Αγορά υπηρεσιών πολιτικού μηχανικού.
- (δ) Προσφορά για υπηρεσίες διευθυντή έργου.
- (ε) Επιμετρητής ποσοτήτων: (i) Αμοιβές (ii) Εγγυητική πιστής εκτέλεσης (iii) Αμοιβές σε οίκο επιμετρητών ποσοτήτων του εξωτερικού που συνεργαζόταν με τον επιμετρητή ποσοτήτων του Ιδρύματος (iv) Διεξαγωγή ξεχωριστού ελέγχου της κοστολόγησης του έργου.
- (στ) Αμοιβές Ομάδας Σχεδιασμού.
- (ζ) Αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για την ανέγερση του Μεγάρου Πολιτισμού.
- (η) Σύμβουλοι One Arup & Partners International: i)Αναπροσαρμογή αμοιβών συμβούλων (ii) Έλεγχος τιμολογίων.
- (θ) Σύμβουλοι Andrian Ellis (AEA).
- (ι) Αγορά υπηρεσιών των συμβούλων Matthias Naske, Hannah Conway και Heinz Repper.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η έρευνα του θα πρέπει να επεκταθεί ώστε αυτή να καλύψει και τα πιο πάνω θέματα που αφορούν σε παρατυπίες και κακοδιαχείριση από το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου για την ανέγερση του Μεγάρου Πολιτισμού Κύπρου.

Τέλος, το Υπουργικό Συμβούλιο στις 26.8.2015 αποφάσισε, μεταξύ άλλων:

- Την αναστολή επ' αόριστον της κατασκευής του έργου ανέγερσης του Μεγάρου Πολιτισμού.
- Τον διορισμό Υπηρεσιακής Επιτροπής αποτελούμενη από εκπροσώπους των Υπουργείων Παιδείας και Πολιτισμού, Οικονομικών και Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Τμήμα Ελέγχου), καθώς επίσης και του Γενικού Ελεγκτή, ως Παρατηρητή, με όρους εντολής τη διαχείριση των εκκρεμοτήτων του Ιδρύματος και την υλοποίηση της απόφασης για διάλυση του Ιδρύματος και ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου.
- Να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Οικονομικών να ετοιμάσει σχετική νομοθεσία για τη μεταφορά του προσωπικού του Ιδρύματος στη Δημόσια Υπηρεσία.
- Να ζητήσει από τα Υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού και Οικονομικών όπως μεριμνήσουν για την υλοποίηση των πιο πάνω.

Σε ότι αφορά στα άλλα θέματα του Ιδρύματος Πολιτισμού Κύπρου η παράγραφος της πατούσας Έκθεσής μας υπό το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου είναι σχετική.

(γ) Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα «Πάφος 2017». Το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφασή του αρ. 72.762, ημερ. 4.11.2011, ενέκρινε την παροχή οικονομικής ενίσχυσης ύψους €5 εκ. από το 2013 μέχρι και το 2017, στην πόλη που θα λάμβανε το χρίσμα της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας για το έτος 2017, νοουμένου ότι θα ικανοποιούνταν κάποιες προϋποθέσεις. Στις 14.9.2012, επιλέχθηκε μετά από διαγωνισμό, η πόλη της Πάφου ως η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το έτος 2017.

Το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του ημερ. 9.7.2014, ενέκρινε τη σύσταση τριμελούς επιτροπής, αποτελούμενη από τους Υπουργούς Οικονομικών, Εσωτερικών και Παιδείας και Πολιτισμού, για την παρακολούθηση των χρηματοδοτούμενων από το Κράτος ενεργειών, σε ότι αφορά στην εύρυθμη οικονομική διαχείριση και παρακολούθηση του θεσμού της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας «Πάφος 2017», καθώς επίσης και τη συμμετοχή των αρμόδιων Διευθυντών Τμημάτων των Υπουργείων

Παιδείας και Πολιτισμού και Συγκοινωνιών και Έργων ως Παρατηρητών στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού για την παρακολούθηση της υλοποίησης του πολιτιστικού προγράμματός του «Πάφος 2017».

Επιπρόσθετα το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη διαφοροποίηση της χρήσης της κρατικής χορηγίας ώστε να μπορεί να καλύπτει τόσο τις λειτουργικές δαπάνες, όσο και τα πολιτιστικά προγράμματα που θα αναπτύξει ο Οργανισμός. Επίσης, ο Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης - Πάφος 2017 Λτδ, ανάλαβε τη δέσμευση όπως υποβάλλει προς το Υπουργείο απολογισμό, τόσο για τις δράσεις που θα αναπτύσσει κάθε έτος, όσο και για τη διαχείριση της χορηγίας που θα λαμβάνει, ούτως ώστε να πραγματοποιείται ο αναγκαίος έλεγχος πριν την παραχώρηση της χορηγίας του επόμενου έτους. Δηλαδή ο έλεγχος θα γίνεται μετά την καταβολή της χορηγίας και όχι εκ των προτέρων όπως προβλεπόταν από την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 4.11.2011.

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Στις 4.7.2014 καταβλήθηκε ποσό ύψους €300.000 ως χορηγία 2014 στον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης - Πάφος 2017 Λτδ, χωρίς να έχουν προσκομιστεί εκ των προτέρων τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, όπως προβλεπόταν από την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 4.11.2011. Σημειώνεται ότι, η Βουλή των Αντιπροσώπων ενέκρινε την αποδέσμευση του ποσού αυτού την 1.7.2014.
- (ii) Στις 23.12.2014 καταβλήθηκε ποσό ύψους €200.000 ως υπόλοιπο χορηγίας 2014 μετά την αποδέσμευση από την Βουλή των Αντιπροσώπων στις 17.12.2014, αφού σύμφωνα με σημείωμα του Διευθυντή Πολιτιστικών Υπηρεσιών ημερ. 4.12.2014, ο Οργανισμός Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπη - Πάφος 2017 υπόβαλε οικονομικό απολογισμό για το 2013 καθώς και απολογισμό δράσεων για το 2014. Διαπιστώθηκε ωστόσο ότι, το πιο πάνω ποσό, όπως και το ποσό των €300.000 που καταβλήθηκε στις 4.7.2014, καταβλήθηκαν με την προσκόμιση πρόχειρων οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης - Πάφος 2017 για την περίοδο από 27 Μαρτίου 2013 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2013 και όχι ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων, κατά παράβαση του άρθρου 29 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 2014, στο οποίο ρητώς αναφέρεται ότι, οποιεσδήποτε πιστώσεις έπραν του ποσού των €150.000 που παραχωρούνται ως χορηγίες σε οργανώσεις και άλλους φορείς δίδονται υπό τον όρο ότι θα κοινοποιείται στη Βουλή των Αντιπροσώπων έκθεση δράσης και εξελεγμένοι λογαριασμοί.
- (iii) Μέχρι τις 31.12.2014 καταβλήθηκε ως χορηγία ποσό ύψους €650.000. Σύμφωνα με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης – Πάφος 2017 Λτδ, η εταιρεία μέχρι τις 31.12.2014, είχε δαπανήσει συνολικά €211.348, με αποτέλεσμα στις 31.12.2014, τα αποθεματικά της εταιρείας να ανέρχονται στις €488.945, ενώ οι καταθέσεις στις τράπεζες και στο ταμείο στις €518.258. Σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 8.2.2012, τα αρμόδια Υπουργεία πριν παραχωρήσουν οποιαδήποτε κρατική χορηγία προς τους οργανισμούς που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους, θα πρέπει να ζητούν από τους Οργανισμούς να τους υποβάλλουν ελεγμένους ή μη λογαριασμούς του προηγούμενου έτους, τα διαθέσιμα υπόλοιπα κατά το τέλος του προηγούμενου μήνα, καθώς και αναλυτική κατάσταση ταμειακής ροής για το τρέχον οικονομικό έτος.
- (iv) Στις 14.8.2015, καταβλήθηκε ποσό €1 εκ. προς τον Οργανισμό, χωρίς να ζητηθούν τα διαθέσιμα υπόλοιπα κατά το τέλος του προηγούμενου μήνα, δηλαδή του Ιουλίου 2015, με αποτέλεσμα στις 31.8.2015, τα τραπεζικά υπόλοιπα του οργανισμού να ανέρχονται στα €1.266.867. Επίσης στις 23.12.2015 καταβλήθηκε ποσό ύψους €350.000 προς τον Οργανισμό. Σύμφωνα με σημείωμα του Διευθυντή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών ημερ. 17.12.2015, έγινε έλεγχος του τραπεζικού υπόλοιπου του Οργανισμού, το οποίο στις 3.12.2015 ήταν ύψους €1.062.073. Σύμφωνα με το σημείωμα, το ποσό των €350.000 καταβλήθηκε τελικά στον Οργανισμό, εφόσον ο Διευθυντής των Πολιτιστικών

Υπηρεσιών επικοινωνήσε με τον Διευθυντή Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος έδωσε την συγκατάθεσή του για την καταβολή του σχετικού ποσού. Μέχρι τις 31.12.2015 καταβλήθηκε ως χορηγία ποσό ύψους €2 εκ. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις του 2015 του Οργανισμού, τα ταμειακά διαθέσιμα στις 31.12.2015 ήταν €1.245.844, ενώ στις 7.10.2016 ήταν €903.685.

- (v)** Το προϋπολογιζόμενο ποσό του 2016, σχετικά με τη χορηγία που θα δοθεί στον Οργανισμό είναι της τάξης των €2 εκ. Μέχρι τη συμπλήρωση του ελέγχου δεν είχε καταβληθεί οποιοδήποτε ποσό προς τον Οργανισμό.

Επισημαίνεται ότι το θέμα των κρατικών χορηγιών διέπεται από τις 28 Μαρτίου 2014 και από τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), τα άρθρα 24 έως 28 του οποίου ρυθμίζουν το θέμα αυτό.

Όπως προβλέπεται στον Νόμο αυτό, οι χορηγίες

- (α)** διέπονται από τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης·
- (β)** περιορίζονται στο συνολικό ανώτατο όριο των επιλέξιμων δαπανών, στο πλαίσιο της δραστηριότητας ή του προγράμματος για το οποίο δόθηκαν· και
- (γ)** δημοσιεύονται από τον Γενικό Λογιστή, εντός τριών (3) μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο παραχωρήθηκαν.

Καθορίζεται επίσης ότι τα νομικά ή/και φυσικά πρόσωπα που λαμβάνουν τη χορηγία πρέπει:

- (α)** Να συμμορφώνονται με τις αρχές της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης κατ' αναλογία των ισχυόντων στο άρθρο 7 του Νόμου, στο οποίο καθορίζεται η υποχρέωση για τήρηση των αρχών της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας,
- (β)** να λειτουργούν με διαφάνεια και στη βάση της αρχής της ίσης μεταχείρισης,
- (γ)** να διασφαλίζουν και να αποδεικνύουν ότι η χορηγία αξιοποιείται προς το σκοπό για τον οποίο αυτή παρέχεται,
- (δ)** να διασφαλίζουν την εφαρμογή αποδοτικού και αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου,
- (ε)** να χρησιμοποιούν λογιστικό σύστημα, το οποίο να δίνει ακριβή, ολοκληρωμένη και αξιόπιστη πληροφόρηση ανά πάσα στιγμή,
- (στ)** να υπόκεινται σε ανεξάρτητο έλεγχο, ο οποίος διενεργείται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και ο οποίος περιλαμβάνει τις οικονομικές καταστάσεις, και
- (ζ)** να εφαρμόζουν κατάλληλους κανόνες και διαδικασίες, ώστε να διασφαλίζεται και να αποδεικνύεται η ορθολογιστική διαχείριση της κρατικής χορηγίας.

Δεδομένων των πιο πάνω, οι χορηγίες που καταβλήθηκαν στον Οργανισμό κατά τη διάρκεια του 2014 και 2015, δεν ήταν σύννομες, αφού παραβίαζαν τον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 2014 και τον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 2015, καθώς και του Νόμου Ν.38(Ι)/2014 και την εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 8.2.2012.

Σχετικά αναφέρεται ότι η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας με επιστολή της ημερ. 31.8.2016 ζήτησε από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ενημέρωση κατά πόσον εφαρμόζονται οι κατάλληλες διαδικασίες με βάση τις οποίες το Υπουργείο βεβαιώνεται για την αξιοπιστία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του λήπτη της χορηγίας που είναι ο Οργανισμός Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης – Πάφος 2017 και τη νομιμότητα των συναλλαγών που διενεργούνται με τα χρηματικά διαθέσιμα της κρατικής χορηγίας με βάση τις

πρόνοιες του Άρθρου 28 των περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμων του 2014 και 2015. Αναμένονται οι τελικές θέσεις του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Σύσταση: Αναμένεται συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τις σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών και συστήνεται όπως ανασταλεί η χορηγία, μέχρι ο Οργανισμός να έχει πραγματικές άμεσες ανάγκες. Επίσης, αναμένεται ενημέρωση για τις τελικές θέσεις του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σχετικά με το θέμα της αξιοπιστίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του λήπτη της χορηγίας και τη νομιμότητα των συναλλαγών που διενεργούνται με τα χρηματικά διαθέσιμα της κρατικής χορηγίας.

Χορηγήσεις σε Πολιτιστικούς Φορείς και Άτομα για Πολιτιστικές Δραστηριότητες. Το ποσό που εγκρίθηκε στον Προϋπολογισμό ήταν €3 εκ. και η συνολική δαπάνη ανήλθε στα €2,11 εκ. ή ποσοστό 70,41% (2014: €3 εκ., €2,32 εκ. ή 77,47%, αντίστοιχα).

Προγράμματα επιχορηγήσεων πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Για το 2015 οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες εφάρμοσαν το καινούργιο πρόγραμμα επιχορηγήσεων «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» στο οποίο εντάσσονται τα ακόλουθα υποπρογράμματα:

- Βιβλίο
- Εικαστικά
- Χορός
- Μουσική
- Λαϊκός Πολιτισμός
- Θέατρο
- Κινηματογράφος

Η περίοδος εφαρμογής του Προγράμματος λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2020.

Επίσης για το 2015 εφαρμόστηκε το Πρόγραμμα Ετήσιων Επιχορηγήσεων Δήμων.

Παρατηρήθηκαν περιπτώσεις επιχορηγήσεων σε φορείς, κατά παρέκκλιση των κριτηρίων και όρων των Προγραμμάτων. Συγκεκριμένα, εγκρίθηκαν επιχορηγήσεις χωρίς την έγκαιρη υποβολή των οικονομικών απολογισμών, όπως προβλέπεται στους σχετικούς όρους των Προγραμμάτων. Σημειώνεται ότι, ενώ στο Πρόγραμμα Ετήσιων Επιχορηγήσεων Δήμων αναφέρεται ότι η β' δόση της χορηγίας θα καταβάλλεται μετά την υποβολή των οικονομικών απολογισμών οι οποίοι θα πρέπει να υποβάλλονται μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2015, στις επιστολές που στέλλονται στους Δήμους μετά την έγκριση της σχετικής χορηγίας αναφέρεται ότι η καταληκτική ημερομηνία για την κατάθεση του οικονομικού απολογισμού και των λοιπών αποδεικτικών στοιχείων είναι η 31^η Μαρτίου 2016. Επίσης κατά την εξέταση και αξιολόγηση συγκεκριμένης αίτησης, η επιτροπή ήταν διμελής, ενώ σύμφωνα με το σχέδιο επιχορηγήσεων του υποπρογράμματος «Χορός» στο οποίο εμπίπτει η αίτηση, οι αιτήσεις που υποβάλλονται στα πλαίσια εφαρμογής του σχεδίου εξετάζονται και αξιολογούνται από τριμελή ενδοϋπηρεσιακή επιτροπή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

Σύσταση: Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες πρέπει να εφαρμόζουν πιστά και ομοιόμορφα σε όλες τις περιπτώσεις τους όρους που αναφέρονται στο Πρόγραμμα Επιχορηγήσεων Πολιτιστικών Φορέων.

Έξοδα λειτουργίας Στεγών Γραμμάτων (κονδύλι 20.08.16.03.072) - Ίδρυμα Κώστα Αργυρού. Για τη χορηγία για τα λειτουργικά έξοδα και τα έξοδα για την αναβάθμιση του κτιρίου του πιο πάνω ιδρύματος, η συγκεκριμένη πρόνοια στο επεξηγηματικό μνημόνιο του Προϋπολογισμού για το 2015, όπως και η

πληρωμή, ανήλθαν σε €55.800 στο κονδύλι 28.08.16.03.072 «Έξοδα λειτουργίας Στεγών και Γραμμάτων» και στο κονδύλι 04.08.3.00.364 «Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτιστικής Ανάπτυξης» η εγκεκριμένη πρόνοια στο επεξηγηματικό μνημόνιο του Προϋπολογισμού (€100.000) μαζί με τις πρόσθετες πιστώσεις (€300.000) που δόθηκαν με εξοικονομήσεις από άλλα κονδύλια, ήταν όση και η πληρωμή που ανήλθε σε €400.000.

Κατά τον σχετικό έλεγχο παρατηρήθηκε πως, παρόλο ότι στις 31.12.2015 οι καταθέσεις του Ιδρύματος ανέρχονταν σε €800.690, εντούτοις, στις 28.6.2016, δόθηκαν στο Ίδρυμα χορηγίες ύψους €56.400 και €100.000 από τα πιο πάνω κονδύλια αντίστοιχα. Σημειώνεται πως η είσοδος στο μουσείο είναι δωρεάν και ως εκ τούτου, όλες οι δαπάνες του Ιδρύματος καλύπτονται από κυβερνητική χορηγία. Αναφέρεται επίσης πως σε επιστολή του Εφόρου του Μουσείου προς την Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος ημερ. 5.11.2014, έγινε αναφορά σε ετοιμασία μελέτης βιωσιμότητας για το Ίδρυμα, για την οποία ζητήσαμε ενημέρωση στην επιστολή μας για τον έλεγχο των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του 2014 αλλά δεν έχουμε τύχει σχετικής ενημέρωσης.

Σύσταση: Να προωθηθεί χωρίς καθυστέρηση η μελέτη βιωσιμότητας που, μεταξύ άλλων, θα εξετάσει το ενδεχόμενο είσπραξης δικαιώματος εισόδου. Οι πληρωμές προς το Ίδρυμα να συνδέονται με την πρόοδο των κατασκευαστικών εργασιών και με την ύπαρξη ή μη ανάγκης για τέτοια πληρωμή με έλεγχο των τραπεζικών υπολοίπων του Ιδρύματος.

Μηνιαίο Τιμητικό Επίδομα σε εργάτες του Πνεύματος και της Τέχνης. Σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 78.608 ημερ. 2.4.2015, παραχωρείται Μηνιαίο Τιμητικό Επίδομα ύψους €300 στους λήπτες του Μηνιαίου Τιμητικού Επιδόματος προς τους εργάτες του Πνεύματος και της Τέχνης που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο που ίσχυε μέχρι το 2013 και οι οποίοι έχουν καταστεί δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού υπόβαλε πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο για παραχώρηση Μηνιαίου Τιμητικού Επιδόματος σε εργάτες του Πνεύματος και της Τέχνης οι οποίοι δεν είναι δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Το Υπουργικό Συμβούλιο, στην συνεδρία αρ. 80.833, ημερ. 13.6.2016, αποφάσισε να εξουσιοδοτήσει τους Υπουργούς Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Παιδείας και Πολιτισμού να εξετάζουν περιπτώσεις ανθρώπων που είναι συνταξιούχοι εργάτες του Πνεύματος και της Τέχνης και, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής τους κατάστασης, να αποφασίζουν για την παραχώρηση του Μηνιαίου Τιμητικού Επιδόματος ύψους €300.

Όπως παρατηρείται από την πιο πάνω απόφαση, δεν καθορίζονται τα κριτήρια με βάση τα οποία θα αξιολογείται η οικονομική τους κατάσταση, ούτε οι διαδικασίες ελέγχου των κριτηρίων αυτών, τα οποία είναι απαραίτητα για την εξέταση των αιτήσεων. Ο έλεγχος θα μπορούσε να γίνεται σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για εξασφάλιση των στοιχείων που αφορούν την οικονομική κατάσταση των αιτητών, τα οποία ενδεχομένως να υποβλήθηκαν με αίτηση για να καταστούν και δικαιούχοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και έχουν ήδη εξεταστεί από το εν λόγω Υπουργείο.

Σύσταση: Να καθοριστούν συγκεκριμένα κριτήρια που να ελέγχονται αναφορικά με την οικονομική κατάσταση των δικαιούχων σε επίδομα.

2.11 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Αρωγής για Υπηρεσίες Υγείας που δεν προσφέρονται στον Δημόσιο Τομέα.

(α) Σύμφωνα με το Σχέδιο, η οικονομική αρωγή για διάγνωση ή θεραπεία εκτός κρατικών νοσηλευτηρίων ή με τη μετάκληση ειδικού εμπειρογνώμονα στα κρατικά νοσηλευτήρια παρέχεται αν η πάθηση δεν μπορεί να τύχει αποτελεσματικής διάγνωσης ή θεραπείας στα κρατικά νοσηλευτήρια ή αν η διάγνωση ή θεραπεία δεν μπορεί να παρασχεθεί από τα κρατικά νοσηλευτήρια μέσα στα χρονικά όρια που από ιατρική άποψη επιβάλλει η κατάσταση υγείας του ασθενούς και η πιθανή εξέλιξη της υγείας του.

Οι αποστολές ασθενών εκτός κρατικών νοσηλευτηρίων εγκρίνονται με βάση το Σχέδιο το οποίο τροποποιήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του αρ. 74.144 και ημερ. 10.10.2012, και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 7.12.2012, καταργώντας το προηγούμενο Σχέδιο το οποίο είχε τεθεί σε ισχύ τον Μάιο 2009. Η κυριότερη τροποποίηση, αφορά στην προσθήκη άρθρου το οποίο καθορίζει την σειρά προτεραιότητας παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ως ακολούθως:

- 1^η Επιλογή: Μετάκληση ειδικού εμπειρογνώμονα στα κρατικά νοσηλευτήρια από τον ιδιωτικό τομέα της Κύπρου ή του εξωτερικού.
- 2^η Επιλογή: Αποστολή των ασθενών στον ιδιωτικό τομέα της Κύπρου.
- 3^η Επιλογή: Αποστολή των ασθενών στο εξωτερικό σε νοσοκομεία συμβεβλημένα με τα Εθνικά Συστήματα Υγείας των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη χρήση του ευρωπαϊκού εντύπου S2, ή με χρεώσεις σύμφωνα με τα «κλειστά ενοποιημένα νοσήλια» (δηλαδή τα εγκεκριμένα τέλη χρέωσης στα κρατικά νοσηλευτήρια των κρατών μελών).
- 4^η Επιλογή: Αποστολή ασθενών σε άλλες χώρες.

(i) **Δαπάνες Σχεδίου.** Οι δαπάνες του Σχεδίου για το 2015, ανήλθαν σε €25.332.510 σε σύγκριση με €22.961.274 το 2014 και αφορούν σε δαπάνες για αποστολή ασθενών στο εξωτερικό, σε ιατρικά κέντρα του ιδιωτικού τομέα στην Κύπρο, καθώς επίσης σε δαπάνες για μετάκληση ιατρών από το εξωτερικό.

Έτος	Δαπάνες για αποστολή ασθενών στο εξωτερικό €	Δαπάνες για αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα του ιδιωτικού τομέα στην Κύπρο €	Δαπάνες για διενέργεια επεμβάσεων στα κρατικά νοσηλευτήρια από ιατρούς του εξωτερικού €	Σύνολο Δαπανών €
2015	12.748.486	12.061.922	522.102	25.332.510
2014	11.427.344	10.913.987	619.943	22.961.274
2013	14.293.710	15.883.522	1.025.617	31.202.849
2012	25.506.850	13.053.673	715.238	39.275.761
2011	37.728.297	12.884.801	170.000	50.783.098

Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής και Οικονομικής Πληροφόρησης (FIMAS), οι δαπάνες για αποστολή ασθενών στο εξωτερικό για το έτος 2015 (€12,7 εκ.), αφορούν (α) σε πληρωμές οι οποίες διενεργήθηκαν από τις Πρεσβείες της Κύπρου στο εξωτερικό ύψους €7,9 εκ. ή 62,2% της συνολικής δαπάνης (2014: €10,3 εκ., 90,4%), (β) σε πληρωμές στο Ισραήλ ύψους €1,7 εκ. ή 13,4% (2014: €0,6 εκ., 5,3%), (γ) σε πληρωμές για εκ των υστέρων οικονομική βοήθεια σε ασθενείς που έτυχαν θεραπείας στο εξωτερικό με δικά τους έξοδα με έγκριση είτε του Υπουργού Υγείας, είτε των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών, ύψους €0,5 εκ. ή 3,9% (2014: €0,1 εκ., 0,9%), (δ) σε πληρωμές στο Εθνικό Σύστημα Υγείας της Γερμανίας (έντυπο S2)

ύψους €2,3 εκ. ή 18,1% και (ε) σε διάφορες άλλες δαπάνες ύψους € 0,3 εκ. ή 2,4% (2014: €0,4 εκ., 3,5%).

Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι δαπάνες αποτελούνται από τις πληρωμές που έγιναν το 2015 και αφορούσαν το υπό εξέταση έτος, καθώς και προηγούμενα έτη για τα οποία εκκρεμούσε η διευθέτηση των σχετικών πληρωμών.

(ii) Εκκρεμείς υποχρεώσεις του Σχεδίου στις 31.12.2015.

Τιμολόγια από ιατρικά κέντρα της Κύπρου και του εξωτερικού. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, το Υπουργείο δεν είχε κατά το 2015 διαδικασία καταγραφής και αρχειοθέτησης των τιμολογίων που παραλάμβανε και αφορούσε στην αγορά υπηρεσιών υγείας με βάση το Σχέδιο. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί το συνολικό ποσό των υποχρεώσεων του Υπουργείου όπως παρουσιάζεται στην κατάσταση εκκρεμών υποχρεώσεων στο τέλος του έτους, η οποία υποβάλλεται στο Γενικό Λογιστήριο (άρθρο 80 των Δημοσιονομικών και Λογιστικών Οδηγιών). Ωστόσο, από τον Δεκέμβριο 2015 έχει εφαρμοστεί σύστημα για καταγραφή των στοιχείων για το κάθε περιστατικό. Σύμφωνα με τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, εντός του 2017 αναμένεται να προχωρήσει η αγορά και εφαρμογή νέου σύγχρονου πληροφοριακού συστήματος για τον Τομέα Κάρτας Νοσηλείας, Επιδότησης Ασθενών και Τομέα Τιμολόγησης Ευρωπαίων Ασθενών.

Τιμολόγια από εθνικά συστήματα υγείας χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ασθενείς που στάλθηκαν στο εξωτερικό με το έντυπο S2). Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στον Τομέα Τιμολόγησης Ευρωπαίων Ασθενών, η συνολική οφειλή για την αποστολή ασθενών σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (έντυπο S2) στις 31.12.2015, ήταν €5.278.670.

(β) Διαδικασία αποστολής ασθενών στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Έκδοση Εγγυητικών επιστολών. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, στις περιπτώσεις αποστολής ασθενών στο εξωτερικό σε ιδιωτική βάση (χωρίς την χρήση του εντύπου S2), το Υπουργείο εκδίδει εγγυητική επιστολή, στην οποία αναγράφεται το όνομα του ασθενούς, το ιατρικό κέντρο που θα επισκεφθεί, η θεραπεία, η ημερομηνία επίσκεψης και το μέγιστο ποσό που επιδοτεί το Υπουργείο. Εισηγηθήκαμε τη δημιουργία συγκεντρωτικού αρχείου με τις εγγυητικές που εκδίδονται ώστε να είναι διαθέσιμες οι πιο πάνω πληροφορίες.

Σύσταση: Οι εγγυητικές θα πρέπει να αρχειοθετούνται κατάλληλα και να φέρουν αύξοντα αριθμό. Επίσης, η έκδοση εγγυητικών επιστολών θα πρέπει να γίνεται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις όπου το ιατρικό κέντρο δεν είναι συμβεβλημένο με το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Τέτοιες αποστολές θα πρέπει να παρακολουθούνται ώστε να υπάρχει έλεγχος όσον αφορά στο τελικό ποσό που θα τιμολογηθεί το Υπουργείο.

Έκδοση εντύπων S2 και πληρωμή τους. Όπως έχει αναφερθεί και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, οι Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί με αρ. 883/2004, ημερ. 29.4.2004 και 987/2009, ημερ. 16.9.2009, προνοούν την αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την έκδοση του εντύπου S2.

Σύσταση: Επαναλαμβάνεται η εισήγησή μας για δημιουργία μητρώου παρακολούθησης των εντύπων S2 που εκδίδονται από το Υπουργείο, στο οποίο να καταγράφονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν τον ασθενή.

Πληρωμή τιμολογίων. Σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας, (Μητρώο Πληρωμών της Πρεσβείας) τα οποία υποβλήθηκαν τον Ιούλιο του 2015 και αφορούσαν στα έτη 2010-2015, έγιναν πληρωμές σε ιατρικά κέντρα του Ηνωμένου Βασιλείου, συνολικού ύψους £57.414.237.

Σημειώνεται ότι όλες οι πληρωμές που αφορούν τιμολόγια που εκδόθηκαν πριν την 1.7.2015 γίνονται από την Ύπατη Αρμοστεία, εφόσον εξασφαλιστεί η έγκριση για πληρωμή των τιμολογίων από το Υπουργείο. Για σκοπούς ελέγχου ζητήθηκε από το Λογιστήριο του Υπουργείου να εξασφαλίσει στοιχεία από την Ύπατη Αρμοστεία αναφορικά με τιμολόγια που ενδεχομένως να εκκρεμούσε η πληρωμή τους κατά την ημέρα του ελέγχου. Μέχρι την ολοκλήρωση του ελέγχου δεν δόθηκαν οποιαδήποτε στοιχεία. Για τιμολόγια που εκδόθηκαν μετά την 1.7.2015 η πληρωμή γίνεται απευθείας από το Υπουργείο.

Σύσταση: Το Υπουργείο, για σκοπούς ελέγχου, θα πρέπει να ζητά απευθείας από τα ιατρικά κέντρα, σε τακτά χρονικά διαστήματα, καταστάσεις λογαριασμών για τα τιμολόγια των ασθενών που δεν έχουν εξοφληθεί.

Σύμφωνα με τη Γενική Διευθύντρια, στόχος του Υπουργείου Υγείας είναι η βελτιστοποίηση και ο εξορθολογισμός της όλης διαδικασίας παραλαβής, ελέγχου και αποπληρωμής των τιμολογίων προς αποφυγή της συσσώρευσης μεγάλου αριθμού εκκρεμών τιμολογίων που παρατηρείτο τα τελευταία χρόνια.

(γ) Επιλογή ιατρικών κέντρων στο εξωτερικό (άρθρο 4). Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Σχεδίου, η αγορά υπηρεσιών που δεν προσφέρονται στο Δημόσιο Τομέα γίνεται με τη σύναψη συμφωνιών με ιατρικά κέντρα, σύμφωνα με διαφανείς διαδικασίες που συνάδουν με τον Νόμο που προνοεί για τη Ρύθμιση των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα, ή σύμφωνα με Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την χρήση του Ευρωπαϊκού Εντύπου S2.

Παρατηρήθηκε ότι, ενώ οι Ευρωπαϊκοί Κανονισμοί αρ. 883/2004, ημερ. 29.4.2004 και 987/2009, ημερ. 16.9.2009, δίνουν το δικαίωμα σε όλους τους ευρωπαίους πολίτες, να λάβουν προγραμματισμένη θεραπεία σε άλλο κράτος μέλος και το κράτος να καταβάλει το κόστος της θεραπείας σε ειδικές τιμές που καθορίζει το Εθνικό Σύστημα Υγείας της χώρας, εντούτοις συνεχίζεται η αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα σε ιδιωτική βάση με πολύ μεγαλύτερο κόστος. Αν και είναι γεγονός πως υπάρχει φθίνουσα πορεία ως προς τον αριθμό των παραπομπών, διαπιστώθηκε ότι το 2015 στάλθηκαν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ιδιωτική βάση 307 ασθενείς (για πρώτη επίσκεψη) και το 2016, μέχρι την ημέρα του ελέγχου (8 Μαρτίου 2016), 42 ασθενείς.

Ενώ το Υπουργείο συμφώνησε με την εισήγηση της Υπηρεσίας μας για την ανάγκη κατάρτισης καταλόγου, σε συνεργασία με τις Πρεσβείες της Δημοκρατίας, με κατάλληλα και εξειδικευμένα κέντρα για κάθε ασθένεια σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από όπου και θα γίνεται η επιλογή για την αποστολή ασθενών κατά κανόνα με το έντυπο S2 τέτοιος κατάλογος δεν έχει ετοιμαστεί ακόμη.

Σύμφωνα με τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, πολιτική του Υπουργείου Υγείας είναι η αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη χρήση του εντύπου S2. Στις περιπτώσεις αποστολής ασθενών στο Ηνωμένο Βασίλειο όπου δεν γίνεται αποδεκτή η επιδότηση μέσω του εντύπου S2, αναγκαστικά γίνεται επιδότηση στη βάση private και ταυτόχρονα λαμβάνονται μέτρα για μείωση του κόστους. Επίσης ανέφερε ότι η αποστολή ασθενών σε ιδιωτική βάση δεν σημαίνει κατά ανάγκη μεγαλύτερο κόστος. Υπάρχουν περιπτώσεις (π.χ. διαδικασία κουπονιού) στις οποίες ο ιδιωτικός τομέας προσφέρει χαμηλότερες τιμές από τα κρατικά νοσηλευτήρια και το έντυπο S2.

Συστάσεις:

- (i) Το Υπουργείο να προβεί στην κατάρτιση καταλόγου με κατάλληλα και εξειδικευμένα ιατρικά κέντρα για κάθε ασθένεια, σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία θα είναι συμβεβλημένα με το εθνικό σύστημα υγείας της χώρας τους.
- (ii) Το Υπουργείο θα πρέπει να συστήσει μονάδα η οποία θα ασχολείται με τον εντοπισμό ιατρικών κέντρων καθώς και την αξιολόγησή τους κατά ειδικότητα/πάθηση, έτσι ώστε οι ασθενείς που αποστέλλονται για θεραπεία, να τυγχάνουν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε εξειδικευμένα κέντρα με τη μεγαλύτερη δυνατή επιτυχία όσον αφορά στην αποθεραπεία.

(δ) Δαπάνες για αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα του ιδιωτικού τομέα στην Κύπρο και μετακλήσεις ειδικών εμπειρογνομόνων στα κρατικά νοσηλευτήρια.

(i) **Δαπάνες.** Οι πιο πάνω δαπάνες κατά το έτος 2015 ανήλθαν σε €12.584.024, σε σύγκριση με €11.533.930 το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση €1.050.094 ή ποσοστό 9,1%.

(ii) **Έκθεση της Επιτροπής Ειδικών Ιατρών.** Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη Έκθεσή μας σύμφωνα με το άρθρο 8 του Σχεδίου, η Επιτροπή Ειδικών Ιατρών υποβάλλει τεκμηριωμένη έκθεση προς τον Γενικό Διευθυντή αμέσως μετά την εξέταση κάθε αίτησης που παραπέμφθηκε σε αυτή, η οποία περιγράφει την πάθηση του ασθενούς και τη γνώμη της Επιτροπής ως προς το κατά πόσο μπορεί ή δεν μπορεί να γίνει αποτελεσματική διάγνωση ή θεραπεία του ασθενούς σε κρατικά νοσηλευτήρια λόγω έλλειψης κατάλληλων διαγνωστικών ή θεραπευτικών μέσων.

Παρόλο ότι το Υπουργείο εξέδωσε σχετικές εγκυκλίους ημερ.29.9.2015 και 8.7.2015 προς τον Πρόεδρο και Μέλη των Επιτροπών Ειδικών Ιατρών, εντούτοις από δειγματοληπτικό έλεγχο σε φακέλους ασθενών, παρατηρήθηκε και πάλι ότι σε καμία περίπτωση η Επιτροπή Ειδικών δεν υποβάλλει στον Γενικό Διευθυντή/Υπουργό τεκμηριωμένη έκθεση όπως περιγράφεται στο Σχέδιο, αλλά εισηγείται μόνο την παραπομπή του ασθενούς σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο με βάση τις επιλογές παροχής οικονομικής αρωγής όπως καθορίζονται στο άρθρο 3 του Σχεδίου.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η Επιτροπή Ειδικών Ιατρών θα εφαρμόζει τις πρόνοιες του άρθρου 8 του Σχεδίου και θα υποβάλλει λεπτομερείς και τεκμηριωμένες εκθέσεις προς τον Γενικό Διευθυντή/Υπουργό για τους λόγους που ο ασθενής χρειάζεται να αποσταλεί εκτός Κρατικών Νοσηλευτηρίων.

(iii) Σύναψη συμφωνιών για την αποστολή σε ιατρικά κέντρα στην Κύπρο.

Νομοθεσία. Σύμφωνα με το άρθρο 4(1) του Σχεδίου, η αγορά υπηρεσιών που δεν προσφέρονται στο Δημόσιο Τομέα γίνεται με την σύναψη Συμφωνιών του Υπουργείου Υγείας με τα Ιατρικά Κέντρα σύμφωνα με διαφανείς διαδικασίες που συνάδουν με τον Νόμο που διέπει τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων.

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι κατά το 2015 παραπέμπονταν ασθενείς σε ιδιωτικά ιατρικά κέντρα χωρίς να έχουν συνομολογηθεί συμβάσεις, όπως π.χ. για διενέργεια καρδιολογικών και καρδιοχειρουργικών επεμβάσεων, ενώ υπήρχαν περιπτώσεις όπου, ενώ η ισχύς συγκεκριμένων συμβάσεων είχε λήξει, δεν συνομολογήθηκαν έγκαιρα νέες συμβάσεις, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο έλεγχος των διαφόρων χρεώσεων. Αναφέρεται ότι, ενώ οι συμβάσεις για τη διενέργεια επεμβάσεων λαπαροσκοπικής προστατεκτομής με τη χρήση ρομποτικού καθώς επίσης και για παραπομπή ασθενών σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και Αυξημένης Φροντίδας, έχουν λήξει από τον Ιούνιο 2014 και Αύγουστο 2014, αντίστοιχα, δεν είχαν, μέχρι την ολοκλήρωση του ελέγχου, συνομολογηθεί νέες συμβάσεις.

Στο μεταξύ, ως εναλλακτική μέθοδο, η Γενική Διευθύντρια στις 30.9.2014, καθόρισε τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθείται για εξασφάλιση υπηρεσιών για περιστατικά που αφορούν παραπομπή ασθενών σε ιδιωτικά νοσηλευτήρια με τη διαδικασία της επιχορήγησης καθορισμένου ποσού συμπληρωμής («κουπονιού»). Η Υπηρεσία μας συμφωνεί με τη χρήση της εναλλακτικής αυτής διαδικασίας για τις περιπτώσεις στις οποίες προσφέρονται στους ασθενείς περισσότερες της μίας επιλογές και νοουμένου ότι η τιμή του κουπονιού καθορίζεται στη βάση ανοικτής διαδικασίας.

Σύσταση: Να συνεχιστεί η προσπάθεια εξορθολογισμού της διαδικασίας παραπομπής των ασθενών σε ιδιωτικά κέντρα, είτε με τη συνομολόγηση συμβάσεων, είτε με τη διαδικασία της επιχορήγησης καθορισμένου ποσού συμπληρωμής («κουπονιού»), με γνώμονα την εξασφάλιση ποιοτικών υπηρεσιών στο χαμηλότερο δυνατό κόστος.

(iv) Μετάκληση ειδικών εμπειρογνώμωνων στα κρατικά νοσηλευτήρια από το εξωτερικό. Σύμφωνα με το άρθρο 3.1(α) του Σχεδίου, η μετάκληση ειδικού εμπειρογνώμονα στα κρατικά νοσηλευτήρια γίνεται κατά προτεραιότητα από τον ιδιωτικό τομέα στην Κύπρο ή από το εξωτερικό, αν αυτό είναι εφικτό. Η σχετική δαπάνη για το 2015 ανήλθε, σύμφωνα με κατάσταση που ετοιμάστηκε από το λογιστήριο των Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, σε €522.102, σε σύγκριση με €619.943 το 2014. Όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη Έκθεσή μας, δεν τεκμηριώνεται ότι οι υπηρεσίες υγείας δεν προσφέρονται στο Δημόσιο Τομέα και ως εκ τούτου γίνεται η μετάκληση ιατρών από τον ιδιωτικό τομέα. Επίσης, δεν φαίνεται να τηρείται η σειρά προτεραιότητας για την επιλογή του τρόπου παροχής της οικονομικής αρωγής όπως προνοείται στο Σχέδιο.

Σύσταση: Επαναλαμβάνεται η εισήγησή μας να καταρτιστεί, το συντομότερο, κατάλογος με τις ειδικότητες που δεν προσφέρονται στα κρατικά νοσηλευτήρια, με βάση τον οποίο να γίνονται οι μετακλήσεις ιατρών και να ενημερωθεί η Υπηρεσία μας για τους λόγους που δεν τηρείται η σειρά προτεραιότητας μετακλήσεων, πρώτα από τον ιδιωτικό τομέα στην Κύπρο και μετά από το εξωτερικό.

Σύμφωνα με τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, ο καταρτισμός καταλόγου είναι δύσκολο να εφαρμοστεί. Η μετάκληση ειδικών ιατρών στηρίζεται στην απόφαση της Επιτροπής Ειδικών ή του Αναθεωρητικού Συμβουλίου ανάλογα με τις περιστάσεις της κάθε περίπτωσης και την ιδιαιτερότητα του περιστατικού. Παρά ταύτα η Γενική Διευθύντρια έχει ζητήσει επανειλημμένα από τους Διευθυντές των κλινικών να υποβάλουν κατάλογο επεμβάσεων οι οποίες χρήζουν μετάκλησης ειδικού, η ανταπόκριση όμως ήταν πολύ περιορισμένη.

Η Υπηρεσία μας παραμένει στη θέση ότι ο καταρτισμός καταλόγου είναι σημαντικό όπως προωθηθεί το ταχύτερο δυνατό.

Μεταμοσχεύσεις οργάνων στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς 883/2004 και 987/200, Κύπριοι οι οποίοι είναι ασφαλισμένοι στην Κύπρο, έχουν το δικαίωμα να λάβουν, εφόσον εγκριθούν από το Υπουργείο Υγείας ως επιδοτούμενοι ασθενείς στο εξωτερικό, προγραμματισμένη ιατρική περίθαλψη σε ιατρικό κέντρο άλλου κράτους μέλους, το οποίο είναι συμβεβλημένο με το Εθνικό Σύστημα Υγείας της χώρας του. Το κόστος θεραπείας θα είναι το ίδιο όπως και για τον πολίτη της χώρας του κράτους μέλους και καταβάλλεται μετά το πέρας της θεραπείας, από το Υπουργείο Υγείας της Κύπρου, στο Υπουργείο Υγείας του κράτους μέλους.

Όπως αναφέρεται στην Έκθεσή μας για το 2014, από δειγματοληπτικό έλεγχο φακέλων ασθενών που επιδοτήθηκαν από το Υπουργείο, για μεταμόσχευση ήπατος στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρατηρήθηκε ότι το Υπουργείο, μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν διεκδικούσε σε όλες

τις περιπτώσεις ιατρική περίθαλψη με το έντυπο S2 αλλά συνέχισε να αποστέλλει ασθενείς στο Ηνωμένο Βασίλειο για μεταμόσχευσεις σε ιδιωτική βάση (private patients) πληρώνοντας εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ ενώ τα ιατρικά κέντρα που επέλεγε, για αποστολή των ασθενών, είναι συμβεβλημένα με το Εθνικό Σύστημα Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου (NHS) και προσφέρουν υπηρεσίες τόσο με το Εθνικό Σύστημα Υγείας όσο και σε ιδιωτική βάση.

Σημειώνεται ότι δεν αναφέρεται στους φακέλους των ασθενών, ο λόγος για τον οποίο το Υπουργείο επέλεγε να αποστείλει κάποιους ασθενείς σε ιδιωτική βάση και κάποιους άλλους με έντυπο S2.

Η Υπηρεσία μας, εισηγήθηκε την αποστολή επιστολής στο Υπουργείο Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου, με την οποία να ζητά να διευκρινιστεί κατά πόσο τα ιατρικά κέντρα μπορούν να απορρίψουν ασθενή για μεταμόσχευση στα πλαίσια του NHS (έντυπο S2), αλλά να τον αποδεχτούν σε ιδιωτική βάση (private patient). Σε απάντησή του, το Τμήμα Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου, ημερ.7.4.2015, ανέφερε ότι κάτι τέτοιο δεν επιτρέπεται ζητώντας μάλιστα να δοθούν στοιχεία για τέτοια περιστατικά.

Παραδείγματα αποστολής ασθενών για μεταμόσχευση ήπατος σε ιδιωτική βάση, μετά από προτροπή του ιατρικού κέντρου, αποτελούν περιπτώσεις στις οποίες συγκεκριμένο νοσοκομείο, ζήτησε την έκδοση εντύπου S2 μόνο για την εξασφάλιση του οργάνου και την αποστολή των ασθενών σε ιδιωτική βάση με την έκδοση εγγυητικής επιστολής. Στις πιο πάνω περιπτώσεις το Υπουργείο δεν διεκδίκησε το δικαίωμα για περίθαλψη των ασθενών στα πλαίσια του NHS, αποστέλλοντας τους ασθενείς σε ιδιωτική βάση.

Το Υπουργείο σε επιστολή του, ημερ.15.4.2015, προς την Υπηρεσία μας, λαμβάνοντας υπόψη τη διευκρίνηση του Υπουργείου Υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου, (αναφορικά με το δικαίωμα απόρριψης ασθενή για μεταμόσχευση μέσω του NHS (έντυπο S2) και αποδοχή του σε ιδιωτική βάση) αποφάσισε όπως στο εξής, οι ασθενείς που χρήζουν μεταμόσχευση ήπατος παραπέμπονται σε νοσοκομεία με βάση το Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Παρατηρήθηκε ότι δεν έγινε καμία έρευνα ως η σύστασή μας στην προηγούμενη Έκθεσή μας και η Υπηρεσία μας επαναλαμβάνει ότι θα πρέπει να διεξαχθεί έρευνα για το θέμα.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της αναφέρει ότι τα πλείστα περιστατικά μεταμόσχευσης ήπατος αποστέλλονται πλέον σε εξειδικευμένο κρατικό κέντρο στη Γαλλία με τη χρήση του Εντύπου S2.

Αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα της Ελλάδας. Κατά τη διάρκεια του 2015, το Υπουργείο κατέβαλε για αποστολή ασθενών σε ιατρικά κέντρα στην Ελλάδα συνολικό ποσό ύψους €1.029.222. Από έλεγχο στους φακέλους του Υπουργείου και στα τιμολόγια πληρωμής διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Σύμφωνα με κατάσταση που ετοιμάστηκε από τη Μονάδα Πληροφορικής του Υπουργείου για την περίοδο 1.1.2015-8.3.2016, κανένας ασθενής δεν στάλθηκε στην Ελλάδα με βάση τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 883/2004 με τη χρήση του εντύπου S2. Σύμφωνα με επιστολή της Γενικής Διευθύντριας ημερ. 21.1.2016 προς την Υπηρεσία μας, οι χρεώσεις των νοσηλίων στην Ελλάδα βασίζονται στα Κλειστά Ενοποιημένα Νοσήλια (της Ελλάδας). Δεν υπάρχουν όμως στοιχεία που να επιβεβαιώνουν τούτο.
- (ii) Εντοπίστηκαν πληρωμές οι οποίες αφορούν σε αγορά φαρμάκων μεγάλης αξίας από ιδιωτικά φαρμακεία. Σύμφωνα με την έγκριση που παραχωρήθηκε από τον προϊστάμενο του Τομέα Επιδοτούμενων Ασθενών, τα εν λόγω φάρμακα δεν χορηγούνταν στα νοσηλευτήρια που αποστάληκαν οι ασθενείς.

Συστάσεις:

- Το Υπουργείο θα πρέπει να λάβει μέτρα ώστε η αποστολή ασθενών στην Ελλάδα να γίνεται με το χαμηλότερο δυνατό κόστος και ότι η παραπομπή ασθενών σε ιατρικά κέντρα που δεν είναι συμβεβλημένα με το Εθνικό Σύστημα Υγείας της Ελλάδας θα γίνεται μόνο κατ' εξαίρεση και νοουμένου ότι οι συγκεκριμένες υπηρεσίες δεν μπορούν να εξασφαλιστούν με χρήση του εντύπου S2.
- Το Υπουργείο θα πρέπει να καθορίσει διαδικασίες αναφορικά με την αγορά φαρμάκων που δεν προσφέρονται σε νοσηλευτήρια του εξωτερικού.
- Η έγκριση για την αγορά φαρμάκων θα πρέπει να δίνεται κατόπιν αξιολόγησης της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά, από ιατρό ή από την Επιτροπή Ειδικών ώστε να βεβαιώνεται η αναγκαιότητα αγοράς των φαρμάκων και η ποσότητα. Επιπλέον, θα πρέπει να εξετάζεται αρχικά η πιθανότητα προμήθειας των φαρμάκων από τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες και μετά η αγορά τους από τον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα.

Στην απάντησή της η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου αναφέρει ότι για συγκεκριμένες κατηγορίες υπηρεσιών υγείας έχουν εξασφαλιστεί από ιδιωτικά νοσηλευτήρια της Ελλάδας τιμές χαμηλότερες των Κλειστών Ενοποιημένων Νοσηλίων. Αυτή είναι και η πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει το Υπουργείο και για άλλες υπηρεσίες υγείας παράλληλα με τη διαδικασία του κουπονιού. Επίσης, αναφέρει ότι τα ιατρικά κέντρα της Ελλάδας τα οποία δύνανται να προσφέρουν εξειδικευμένες υπηρεσίες λειτουργούν υπό καθεστώς εταιριών ιδιωτικού δικαίου και δεν μπορεί να εφαρμοστεί το έντυπο S2. Τα συμβεβλημένα με το Εθνικό Σύστημα Υγείας της Ελλάδας νοσηλευτήρια σε αρκετές περιπτώσεις δεν δύνανται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που επιβάλλουν εξειδικευμένες θεραπείες, όπως κρίνονται από αρμόδιες Επιτροπές Ειδικών Ιατρών.

Όσον αφορά στην εξασφάλιση ότι οι τιμές που χρεώνουν τα κρατικά νοσηλευτήρια είναι με βάση τα Κλειστά Ενοποιημένα Νοσήλια, ανέφερε ότι η Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλιστεί η ορθή τιμολόγηση των κύπριων ασθενών. Η Υπηρεσία μας θα αναμένει συγκεκριμένη ενημέρωση για τα μέτρα αυτά, ειδικά αφού, όπως αναφέρεται πιο πάνω, για την περίοδο 1.1.2015-8.3.2016, κανένας ασθενής δεν στάλθηκε στην Ελλάδα με τη χρήση του εντύπου S2.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το κόστος θεραπείας που προσφέρεται από τα ιδιωτικά κέντρα της Ελλάδας είναι συνήθως χαμηλότερο από το κόστος θεραπείας σε κρατικά νοσηλευτήρια άλλων χωρών (Η.Β., Γερμανία), με αποτέλεσμα η Ελλάδα να αποτελεί μια συμφέρουσα επιλογή, η Υπηρεσία θεωρεί αναγκαίο να ρυθμιστούν τα πιο πάνω θέματα το ταχύτερο δυνατό, σύμφωνα με τις πιο πάνω συστάσεις.

Πληρωμές τιμολογίων εξωτερικού. Από τον Ιούλιο του 2015, όσα τιμολόγια εκδίδονται από νοσοκομεία του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ελλάδας, πληρώνονται από το λογιστήριο του Υπουργείου. Παρατηρήθηκε ότι πληρωμές τιμολογίων από άλλες χώρες (π.χ. Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία, Αυστρία) διενεργούνται από τις Πρεσβείες της Δημοκρατίας, μετά από έγκριση του Υπουργείου.

Σύσταση: Για σκοπούς καλύτερου έλεγχου των πληρωμών, το Υπουργείο να εξετάσει το ενδεχόμενο ώστε, όλες οι πληρωμές τιμολογίων εξωτερικού να γίνονται από το λογιστήριο του Υπουργείου.

Χρήση αεροασθενοφόρου. Σύμφωνα με στοιχεία που μας δόθηκαν από τον Τομέα Επιδοτούμενων Ασθενών, κατά την διάρκεια του 2015, το Υπουργείο χρειάστηκε να κάνει χρήση αεροασθενοφόρου σε 25 περιπτώσεις με συνολικό κόστος €414.606.

Από έλεγχο σε φακέλους των ασθενών διαπιστώθηκε ότι το Υπουργείο σε κάθε περίπτωση ζητά γραπτές προσφορές κυρίως από δύο εταιρείες. Παρατηρήθηκε επίσης ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, το ποσό που χρεώθηκε το Υπουργείο για την ίδια διαδρομή από την ίδια εταιρεία ήταν διαφορετικό.

Σύσταση: Για σκοπούς διαφάνειας και χρηστής διοίκησης το Υπουργείο θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο προκήρυξης διαγωνισμού για μεγάλο αριθμό διαδρομών, σύμφωνα με τον Νόμο που προβλέπει για τη Ρύθμιση των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή θέματα.

Στην απάντησή της η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ανέφερε ότι ο Τομέας Επιδοτούμενων Ασθενών προβαίνει σε χρήση αεροασθενοφόρου για αποστολές κυρίως σε Ισραήλ, Ελλάδα και σε πολύ μικρότερο αριθμό στη Γερμανία. Σε έκτακτες περιπτώσεις, όπου κρίθηκε αναγκαίο από τις αρμόδιες Επιτροπές Ειδικών, αποστάληκαν ασθενείς με αεροασθενοφόρο σε Ηνωμένες Πολιτείες, Ηνωμένο Βασίλειο και Γαλλία. Η επιλογή της εταιρείας αεροασθενοφόρου γίνεται κατόπιν διαδικασίας γραπτών προσφορών από δύο ή τρεις εταιρείες. Όταν πρόκειται για αποστολές εκτός Ισραήλ και Ελλάδας ζητούνται προσφορές από όλες τις εταιρείες ανεξαρτήτως χώρας προέλευσης. Η διαδικασία αεροδιακομιδής ασθενών στο εξωτερικό είναι δύσκολη, καθώς σημαντικότερο ρόλο διαδραματίζει ο παράγοντας χρόνος και αυτό λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στην προσπάθεια προκήρυξης διαγωνισμού για την χρήση αεροασθενοφόρου, ώστε να μην δρα εις βάρος της υγείας των ασθενών. Πιο συγκεκριμένα επιβάλλεται η διεκπεραίωση μιας διαδικασίας, η οποία είναι καθοριστική για την επιβίωση ή/και την εξέλιξη της υγείας των ασθενών, σε ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα (εντός και εκτός ωρών εργασίας) και λαμβανομένης υπόψη της εξασφάλισης της πιο συμφέρουσας προσφοράς.

Επιπρόσθετα, η Γενική Διευθύντρια αναφέρει ότι η μέχρι στιγμής εμπειρία κατέδειξε ότι οι ανάγκες τόσο σε ιατρικό εξοπλισμό όσο και σε ιατρονοσηλευτικό προσωπικό/συνοδό εν πτήσει καθώς και το ύψος πτήσης της αεροασθενοφόρου διαφέρουν για κάθε περιστατικό γεγονός το οποίο συνεπάγεται και την ανάλογη διαφοροποίηση του κόστους. Επιπλέον, η εμπειρία κατέδειξε ότι ορισμένες φορές και εν τω μέσω της όλης διαδικασίας η μειοδότη εταιρεία, στην οποία είχε αρχικά κατακυρωθεί η προσφορά, υποβάλλει αίτημα όπως διαφοροποιηθεί προς τα πάνω η τιμή κατακύρωσης επικαλούμενη διάφορα απρόβλεπτα γεγονότα όπως π.χ. κακός καιρός, καθυστέρηση επιβίβασης του ασθενή ή ακόμη και να αποσυρθεί από τη δέσμευση (π.χ. επιδείνωση υγείας ασθενούς).

Η Υπηρεσία μας παραμένει στη θέση ότι διαδρομές που είναι επαναλαμβανόμενες και συνήθεις, μπορεί και πρέπει να περιληφθούν σε διαγωνισμό που θα ανατεθεί με ανοικτές διαδικασίες και ότι, προς τούτο, το Υπουργείο θα μπορούσε να αναζητήσει καθοδήγηση από την αρμόδια αρχή δημοσίων συμβάσεων.

Γενικό Σχέδιο Υγείας (ΓΕΣΥ).

(α) Δαπάνες. Σύμφωνα με στοιχεία από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, οι δαπάνες για σκοπούς εφαρμογής του ΓΕΣΥ από το 2003, έτος λειτουργίας του Οργανισμού, μέχρι τις 31.12.2015 ανήλθαν περίπου σε €37,5 εκ. (€10,6 εκ. για αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών, €22,2 εκ για έξοδα προσωπικού, €2,1 εκ. για ενοίκια κτιρίου για τη στέγαση του Οργανισμού και €2,7 εκ. για άλλα λειτουργικά έξοδα). Επιπρόσθετα, ποσό ύψους €6,7 εκ. δαπανήθηκε από το Υπουργείο Υγείας για αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών για την αναδιοργάνωση των κρατικών νοσηλευτηρίων.

(β) Τροποποίηση νομοθεσίας. Σύμφωνα με τη νομοθεσία (Ν.89(Ι)/2001), αρμοδιότητα για την εφαρμογή του ΓΕΣΥ έχει ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ), ο οποίος λειτουργεί με δικό του, εγκεκριμένο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, Προϋπολογισμό. Λόγω του ότι κρίθηκε αναγκαία η τροποποίηση της νομοθεσίας, ετοιμάστηκε τροποποιητικό νομοσχέδιο, το οποίο αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Υγείας για δημόσια διαβούλευση, τον Δεκέμβριο 2014. Στη συνέχεια το

Υπουργείο αποφάσισε να εγκαταλείψει το νομοσχέδιο αυτό και να επανέλθει στο τροποποιητικό νομοσχέδιο του 2013, το οποίο κατατέθηκε πρόσφατα στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Στην απάντησή της η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ανέφερε ότι στο νομοσχέδιο το οποίο έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, οι αρμοδιότητες του ΟΑΥ παραμένουν ως είχαν στο τροποποιητικό νομοσχέδιο του 2013 με ελαφρά διαφοροποίηση για τις αρμοδιότητες ως προς την αποζημίωση και τον καταρτισμό των καταλόγων για τα φάρμακα και τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα που θα παρέχονται στα πλαίσια του ΓεΣΥ.

(γ) Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του ΓεΣΥ. Σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του ΓεΣΥ, το οποίο ετοιμάστηκε τον Ιανουάριο του 2005, η εφαρμογή του αναμενόταν να γίνει μέχρι το 2008. Για διάφορους λόγους που αναφέρονται πιο κάτω, αυτό δεν κατέστη δυνατό να υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου του Ιουνίου 2012, η έναρξη λειτουργίας του ΓεΣΥ μετατέθηκε για τα μέσα του 2015, ενώ σύμφωνα με το αναθεωρημένο Μνημόνιο Συναντίληψης του Μαΐου 2014, το ΓεΣΥ θα τίθετο σε εφαρμογή σταδιακά σε τρεις φάσεις, ως ακολούθως:

- Φάση Α: Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας - επισκέψεις σε οικογενειακό ιατρό και παιδιάτρους (ημερ. εφαρμογής 1.7.2015).
- Φάση Β: Εισαγωγή επιπρόσθετων υπηρεσιών υγείας, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών από Ιατρούς Ειδικότητων για εξωνοσοκομειακή περίθαλψη και των εξωνοσοκομειακών φαρμάκων (ημερ. εφαρμογής 1.1.2016).
- Φάση Γ: Πλήρης εφαρμογή του ΓεΣΥ, η οποία θα περιλάμβανε επιπρόσθετα, όλες τις υπηρεσίες δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας, εργαστηριακές και κλινικές εξετάσεις, νοσηλεία εσωτερικών ασθενών κ.ά. (ημερ. εφαρμογής 1.7.2016).

Στα πλαίσια υλοποίησης των πιο πάνω προνοιών του Μνημονίου Συναντίληψης, το Υπουργείο Υγείας έχει καταρτίσει Σχέδιο Δράσης για την εισαγωγή του ΓεΣΥ, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Σχεδίου Μεταρρύθμισης, το οποίο περιλαμβάνεται στην Απόφαση Αρ. 77.279 ημερ. 16.7.2014. Σύμφωνα με το Υπουργείο, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κατάσταση, την υλοποίηση όλων των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων και τα αποτελέσματα της αναλογιστικής μελέτης (Άρθρο 3.2 του Μνημονίου όπως επικαιροποιήθηκε και εγκρίθηκε στις 11.9.2015) το ΓεΣΥ θα μπορούσε να υλοποιηθεί το συντομότερο εντός του 2017 σε δύο φάσεις:

- Η πρώτη φάση θα περιλαμβάνει την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, εξωτερικά ιατρεία ειδικών ιατρών, τα φάρμακα και τα κλινικά εργαστήρια.
- Η δεύτερη φάση θα περιλαμβάνει την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη, το Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών και Ατυχημάτων, τα Ασθενοφόρα και τους άλλους επαγγελματίες Υγείας.

Σε σύσκεψη υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στις 21.7.2016, παρουσιάστηκε ο προτεινόμενος οδικός χάρτης:

- Α Φάση - Αυτονόμηση των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων:
 - Εισαγωγή Νομοθεσίας για την αυτονόμηση (9/2016)
 - Έναρξη λειτουργίας αυτονομημένου Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (1ο εξάμηνο 2017).
- Β Φάση - Έναρξη σταδιακής εισαγωγής ΓεΣΥ και ενεργοποίηση ΟΑΥ ως ασφαλιστικού οργανισμού:
 - Κατακύρωση διαγωνισμού (9/2016)
 - Ολοκλήρωση λογισμικού ΟΑΥ (πριν το τέλος του 2017)
 - Ανάληψη παραπομπών ασθενών στον ιδιωτικό τομέα και στο εξωτερικό με την ολοκλήρωση του λογισμικού (τέλος του 2017)

- Εξωνοσοκομειακή φροντίδα- φάρμακα, αναλύσεις, διαγνωστικά (από την έναρξη λειτουργίας του Λογισμικού μέχρι το τέλος του 2019)
- Εισαγωγή της ενδονοσοκομειακής πτυχής του ΓεΣΥ (1/2020).

Η Γενική Διευθύντρια στην απάντησή της ανέφερε ότι, η κατακύρωση του διαγωνισμού από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΟΑΥ έγινε στις 6.10.2016 και ότι ο αποτυχών προσφοροδότης καταχώρησε προσφυγή στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών. Ως εκ τούτου, η υπογραφή συμβολαίου με τον επιτυχόντα προσφοροδότη δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί στο τέλος του 2016, όπως προγραμματιζόταν και αναμένεται να υπάρξει καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του έργου.

- Γ Φάση – Σύσταση του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων, ίδρυση Πανεπιστημιακών Κλινικών και εισαγωγή της ηλεκτρονικής υγείας (υποβολή νομοσχεδίων μέχρι το 1ο τρίμηνο του 2017 με στόχο τη λειτουργία τους μέχρι το τέλος του 2017).

Σε μεταγενέστερη σύσκεψη στις 13.9.2016, αποφασίστηκε νέο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του ΓεΣΥ, σύμφωνα με το οποίο ο Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου που θα ιδρυθεί για την αυτονόμηση θα λειτουργήσει μέχρι την 1.6.2017, η εισαγωγή εξωνοσοκομειακής φροντίδας μέχρι την 1.6.2019 και η πλήρης εφαρμογή του ΓεΣΥ μέχρι την 1.6.2020.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της ανέφερε ότι, το τροποποιητικό Νομοσχέδιο του ΓεΣΥ εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 7 Οκτωβρίου 2016 και κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 18 Οκτωβρίου 2016.

Ο ΟΑΥ σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών και το Υπουργείο Υγείας έχει προχωρήσει στη σύσταση τεχνικής επιτροπής η οποία έχει επεξεργαστεί τέσσερα πιθανά σενάρια για τον καθορισμό των εισφορών και αναμένεται η διαπραγμάτευσή τους με τις διάφορες κατηγορίες εισφορέων.

(δ) Προτεραιότητες. Η Υπηρεσία μας παρατηρεί ότι η υλοποίηση σημαντικών έργων απαραίτητων για την εφαρμογή του ΓεΣΥ, όπως η αναδιοργάνωση/αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων τα οποία θα έπρεπε να είχαν αντιμετωπιστεί ως προτεραιότητα, σημείωσαν μεγάλη καθυστέρηση. Αντ' αυτών, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι δόθηκε προτεραιότητα (κυρίως από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας) στα έργα τα οποία είναι ως επί το πλείστον, διαδικαστικού χαρακτήρα και απαιτείτο η πρόσληψη Συμβούλων, με κόστος αρκετών εκατομμυρίων.

Αναδιοργάνωση κρατικών νοσηλευτηρίων. Όσον αφορά στην αναδιοργάνωση των κρατικών νοσηλευτηρίων, το Υπουργείο προέβη το 2007 σε προκήρυξη προσφοράς, από κοινού με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας, για αγορά υπηρεσιών Συμβούλων. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων για τα δύο μέρη του έργου ανήλθε σε €10,4 εκ. Τον Οκτώβριο του 2009, το Υπουργείο προέβη σε επέκταση της σύμβασης για 6 μήνες (μέχρι τον Απρίλιο 2010). Με τη λήξη τόσο της αρχικής σύμβασης όσο και της συμπληρωματικής συμφωνίας, οι Σύμβουλοι υπέβαλαν τελικές εκθέσεις οι οποίες δεν φαίνεται να αξιολογήθηκαν/αξιοποιήθηκαν.

Στα πλαίσια υλοποίησης προνοιών του Μνημονίου Συναντίληψης του Μαΐου 2014, το Υπουργικό Συμβούλιο, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, ενέκρινε το Σχέδιο Μεταρρύθμισης το οποίο διαλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πρόνοιες για την αναδιάρθρωση, καθώς επίσης και την αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων, ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό με την εφαρμογή του ΓεΣΥ.

Αυτονόμηση κρατικών νοσηλευτηρίων. Τον Ιούνιο 2004, το Υπουργικό Συμβούλιο, με κύρια επιδίωξη την αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία των κρατικών νοσηλευτηρίων, με Απόφασή του ενέκρινε την προώθηση της αυτονόμησής τους και τη μετατροπή τους σε νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου.

Η Νομική Υπηρεσία το 2009, με σχετική προς τον τότε Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας επιστολή της, εξέφραζε σοβαρές επιφυλάξεις κατά πόσον, εάν το ζητούμενο ήταν η δημιουργία ενός ευέλικτου συστήματος λειτουργίας δημόσιων νοσηλευτηρίων στα πλαίσια του ελεύθερου ανταγωνισμού, έτσι ώστε

τούτο να συνάδει με τις απαιτήσεις λειτουργίας του Γενικού Σχεδίου Υγείας, αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσω της σύστασης ενός νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου το οποίο θα διέπεται από το δημόσιο δίκαιο με αποτέλεσμα να περιορίζεται εκ των πραγμάτων η ευελιξία του.

Τον Μάιο 2012, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με αρ. 73.513 και ημερ. 9.5.2012, αποφάσισε, μεταξύ άλλων τη διατήρηση του υφιστάμενου καθεστώτος των κρατικών νοσηλευτηρίων και τη λειτουργική και οργανωτική τους αναβάθμιση έτσι ώστε να γίνουν περισσότερο ευέλικτα και αποδοτικά ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Στα πλαίσια της εφαρμογής των προνοιών του Μνημονίου και της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερ. 16.7.2014, είχε ετοιμαστεί προσχέδιο νομοσχεδίου αναφορικά με την αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων, το οποίο με βάση τους τότε σχεδιασμούς θα έπρεπε να ψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μέχρι το τέλος Νοεμβρίου 2014.

Μετά από πολλή καθυστέρηση, το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερομηνίας 7 Οκτωβρίου 2016 ενέκρινε νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί Ίδρυσης Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας Νόμος του 2016», το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση στις 19 Οκτωβρίου 2016 και στις 3 Νοεμβρίου 2016 ξεκίνησε η συζήτησή του στην Επιτροπή Υγείας της Βουλής. Όπως μας ενημέρωσε η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, έχει ετοιμασθεί συνοπτικός οδικός χάρτης εφαρμογής των προνοιών του πιο πάνω νομοσχεδίου, αλλά και της Οικονομικής και Διοικητικής Αυτονόμησης των Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας και ότι τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης θα καθοριστούν μετά την ψήφιση της νομοθεσίας από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να καθορίσει πλάνο και χρονοδιάγραμμα αναφορικά με τις ενέργειες που απαιτούνται για την αυτονόμηση των δημοσίων νοσηλευτηρίων, αξιοποιώντας τις μελέτες που έγιναν για σκοπούς αναδιοργάνωσης των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

(ε) Εργασίες για την υλοποίηση των οποίων απαιτείται η συνεργασία άλλων εμπλεκόμενων Τμημάτων. Σύμφωνα με τα πρακτικά συνεδρίας που πραγματοποιήθηκε στις 5 Ιουλίου 2013 υπό την προεδρία του πρώην Υπουργού Υγείας στην παρουσία της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του τότε Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας, ο τότε Διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (ΤΕΠ) όσο και οι εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΚΑ) ανέφεραν ότι ήταν αδύνατο να ανταπεξέλθουν στον επιπλέον όγκο εργασίας που θα απαιτηθεί, ώστε να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές στα μηχανογραφικά συστήματα και να λειτουργήσει το σύστημα αποκοπής και είσπραξης εισφορών, λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού, αλλά και οικονομικών πόρων. Τον Οκτώβριο 2013 το ΤΕΠ και οι ΥΚΑ υπέβαλαν στο Υπουργείο Υγείας τις ανάγκες τους για το αναγκαίο προσωπικό, ώστε να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους σχετικά με το ΓεΣΥ, καθώς επίσης χρονοδιάγραμμα για την προετοιμασία τους για την είσπραξη και αποκοπή των εισφορών για το ΓεΣΥ. Σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή του ΓεΣΥ, τα εν λόγω Τμήματα θα αρχίσουν να ετοιμάζουν τα μηχανογραφικά τους συστήματα μετά την ψήφιση της σχετικής νομοθεσίας, τα οποία θα πρέπει να ολοκληρώσουν σε επτά μήνες.

Όπως αναφέρεται σε ενημερωτικό σημείωμα που ετοιμάστηκε από Ανώτερο Λογιστή του Υπουργείου προς τον τότε Υπουργό Υγείας, σε σύσκεψη που έγινε στις 9.10.2014 με θέμα τις ανάγκες διάφορων κυβερνητικών τμημάτων τα οποία θα φέρουν την ευθύνη είσπραξης και καταβολής των εισφορών για το ΓεΣΥ, αποφασίστηκε η σύσταση ad hoc επιτροπής για μελέτη του θέματος των αναγκών των κυβερνητικών τμημάτων (Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων). Οι ανάγκες αυτές αφορούν σε πρόσθετο προσωπικό, πρόσθετες πιστώσεις για αγορά νέου μηχανογραφικού εξοπλισμού για το επιπρόσθετο προσωπικό και κάλυψη του κόστους τροποποίησης των υφιστάμενων μηχανογραφημένων συστημάτων. Στο σημείωμα εκφράζεται η άποψη όπως ζητηθεί από τα

προαναφερόμενα Τμήματα να κοστολογήσουν επακριβώς τις ανάγκες τους και ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών η παραχώρηση πρόσθετων πιστώσεων.

Στην απάντησή της η Γενική Διευθύντρια ανέφερε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 20(8) του Νόμου 89(Ι) 2001-2005, οι δαπάνες των άλλων εμπλεκόμενων τμημάτων, που θα προκύψουν για την εφαρμογή του ΓεΣΥ (Προσωπικό, Τροποποίηση Μηχανογραφικού συστήματος και αγορά εξοπλισμού) θα καλυφθούν από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας.

(στ) Στρατηγικός προγραμματισμός της αναδιοργάνωσης της κρατικής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Μέσα στα πλαίσια της ευρύτερης αναδιοργάνωσης του Συστήματος Υγείας στην Κύπρο καθώς και των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το Μνημόνιο, συστάθηκε ad hoc Επιτροπή, με σκοπό την επί τόπου αξιολόγηση των Κέντρων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΚΠΦΥ) παγκύπρια.

Η ad hoc Επιτροπή πραγματοποίησε επισκέψεις στα αστικά και αγροτικά Κέντρα Υγείας, παγκύπρια, με τη συμμετοχή σε ορισμένες περιπτώσεις Ειδικών Εμπειρογνημών από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με στόχο την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης/λειτουργίας των Κέντρων Υγείας και τη διαπίστωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών της λειτουργίας τους, με απώτερο σκοπό την αναδιοργάνωση και βελτιστοποίηση των υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του δημόσιου τομέα στην Κύπρο.

Σύσταση: Ενόψει και του γεγονότος ότι η προώθηση της εφαρμογής του ΓεΣΥ αποτελεί μνημονιακή δέσμευση, επιβάλλεται όπως προωθηθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την εφαρμογή του, το συντομότερο δυνατό.

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κυβερνητικών υπαλλήλων στο εξωτερικό.

Η δαπάνη για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κυβερνητικών υπαλλήλων, περιλαμβανομένων των μελών των οικογενειών τους, καθώς και του επιτόπιου προσωπικού, που υπηρετεί σε Διπλωματικές και άλλες αποστολές της Δημοκρατίας στο εξωτερικό, ανήλθε σε €673.074 (2014: €704.064).

Το Υπουργείο, με στόχο τον εξορθολογισμό της διαδικασίας αποζημίωσης της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης δημοσίων υπαλλήλων που υπηρετούν στο εξωτερικό, και αφού έλαβε υπόψη τις σχετικές επισημάνσεις της Υπηρεσίας μας, εξέδωσε σχετικές εγκυκλίους σύμφωνα με τις οποίες οι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου και στην Ελβετία θα πρέπει απαραίτητα να απευθύνονται στο κρατικό σύστημα υγείας για την εξασφάλιση περίθαλψης, ενώ καθορίστηκε συγκεκριμένη διαδικασία η οποία θα πρέπει να ακολουθείται στις περιπτώσεις που το κρατικό σύστημα υγείας της χώρας όπου υπηρετεί ο υπάλληλος δεν ανταποκρίνεται σε αποδεκτό βαθμό στις ανάγκες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, έχοντας υπόψη το σύστημα υγείας της Κύπρου. Με εγκύκλιο του Υπουργείου ημερ. 10.10.2014, καθορίστηκαν διαδικασίες οι οποίες θα πρέπει να ακολουθούνται για σκοπούς καλύτερου ελέγχου των εν λόγω δαπανών, χωρίς ωστόσο να φαίνεται ότι οι σχετικές πρόνοιές τους εφαρμόζονται. Σημειώνεται ότι ο Υπουργός Εξωτερικών με επιστολή του προς τον Υπουργό Υγείας με ημερ. 19.11.2014, ζήτησε όπως δοθούν οδηγίες για αναστολή της εγκυκλίου. Η εν λόγω εγκύκλιος δεν έχει ανασταλεί από το Υπουργείο Υγείας και βρίσκεται σε ισχύ.

Από έλεγχο στα διορθωτικά δελτία που αποστέλλονται στο Υπουργείο Υγείας από το Υπουργείο Εξωτερικών παρατηρήθηκε ότι:

- Δεν ασκείται έλεγχος στα τιμολόγια που επισυνάπτονται στα διορθωτικά δελτία τα οποία αποστέλλονται από τις πρεσβείες για επιβεβαίωση ότι το όνομα το οποίο αναγράφεται στο ένταλμα πληρωμής ανήκει στο προσωπικό της πρεσβείας (ή εξαρτώμενό του), ότι τα έξοδα αφορούν ιατρικούς σκοπούς, ότι τα είδη που περιλαμβάνονται στα τιμολόγια των φαρμακείων αφορούν φάρμακα και όχι άλλα είδη, κ.λπ.

- Οι πληρωμές διενεργούνται από κονδύλι του Προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας, το οποίο έχει και την ευθύνη του ελέγχου. Η εξουσιοδότηση δαπανών δίνεται από λειτουργούς των πρεσβειών αντί από τον ελέγχοντα λειτουργό του κονδυλίου δηλαδή την Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας ή λειτουργό εξουσιοδοτημένο από αυτή, όπως προνοείται στον περί Προϋπολογισμού Νόμο.
- Σε αρκετές περιπτώσεις οι αποδείξεις πληρωμής που επισυνάπτονται στα διορθωτικά δελτία είναι σε ξένες γλώσσες και είναι δύσκολο να ελεγχθούν από το Υπουργείο Υγείας.
- Σε μια περίπτωση, οι δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη λειτουργού (και εξαρτώμενων του), ο οποίος απασχολείται σε Πρεσβεία της Δημοκρατίας ανήλθαν το 2015 σε €37.298, το 2014 σε €26.008 και το 2013 σε €20.911.

Σύσταση: Το θέμα πρέπει άμεσα να εξεταστεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και να επιτευχθεί συναίνεση, για τη διασφάλιση των καλώς νοούμενων συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στο μεταξύ, το Υπουργείο θα πρέπει σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών, να προβαίνει στη διενέργεια όλων των απαραίτητων ελέγχων για διαπίστωση ότι οι πιο πάνω εγκύκλιοί του τυγχάνουν εφαρμογής.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, μας ανέφερε ότι συμφωνεί με τις επισημάνσεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με τα διορθωτικά δελτία που παραλαμβάνει το Υπουργείο Υγείας από το Υπουργείο Εξωτερικών, όμως, όπως αναφέρει, η άσκηση ελέγχου προϋποθέτει την επαρκή στελέχωση του λογιστηρίου του Υπουργείου. Αναφέρει επίσης ότι, λαμβανομένου υπόψη ότι, από 1.7.2015, η πληρωμή των τιμολογίων για την περίθαλψη επιδοτούμενων ασθενών στο εξωτερικό από Ελλάδα και Αγγλία έχει αναληφθεί από το λογιστήριο της Διοίκησης, ενώ προηγουμένως διενεργείτο από τις πρεσβείες του εξωτερικού, η ανάγκη για στοιχειώδη στελέχωση γίνεται επιτακτική.

Κυπριακό Ίδρυμα Ερευνών για τη Μυϊκή Δυστροφία.

Κρατική χορηγία. Η επιχορήγηση του Υπουργείου Υγείας προς το Ίδρυμα κατά το έτος 2015, ανήλθε σε €4.900.000 (2014: €4.900.000).

Πέραν της κρατικής χορηγίας, παραχωρήθηκαν από το Κράτος στο Ίδρυμα, φάρμακα, η αξία των οποίων, σύμφωνα με στοιχεία των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, ανήλθε σε €5.781.900 το 2015, σε σύγκριση με €5.017.439 το 2014.

Το ύψος της κρατικής χορηγίας καθορίζεται σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του Ιδρύματος, ο οποίος ετοιμάζεται και υποβάλλεται στα Υπουργεία Υγείας και Οικονομικών, με βάση τη συμφωνία η οποία υπογράφηκε στις 26.11.2010 μεταξύ του Υπουργείου Υγείας (εκ μέρους της Κυβέρνησης) και του Ιδρύματος. Σημειώνεται ότι στη συμφωνία προνοείται επίσης η ετοιμασία από το Ίδρυμα Προϋπολογισμών σε τριετή βάση, οι οποίοι θα εξετάζονται από Ειδική Επιτροπή την οποία θα απαρτίζουν ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Υγείας, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών και ο Γενικός Εκτελεστικός Διευθυντής του Ιδρύματος, χωρίς ωστόσο να υπάρχει ένδειξη υποβολής των εν λόγω τριετών Προϋπολογισμών στο Υπουργείο, παρόλες τις σχετικές επισημάνσεις της Υπηρεσίας μας. Ο πρώτος τριετής Προϋπολογισμός (2011-2013), θα έπρεπε να είχε ετοιμαστεί μετά την υπογραφή της συμφωνίας (26.11.2010).

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Συμφωνίας.

Όπως μας απάντησε η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, όσον αφορά στην πρόνοια της συμφωνίας για υποβολή Προϋπολογισμών σε τριετή βάση, θα σταλεί επιστολή στο Ίδρυμα με την οποία θα ζητείται όπως ο Προϋπολογισμός για το έτος 2018 και μετά υποβάλλεται σε τριετή βάση, ανάλογη με το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο του κρατικού προϋπολογισμού.

Ογκολογικό Κέντρο Τράπεζας Κύπρου.

(α) Κρατική χορηγία. Η Κυβέρνηση, με βάση τη Δήλωση Καταπιστεύματος και τη συμφωνία που υπέγραψε με το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου το 1992, ανέλαβε να καλύπτει τα λειτουργικά έξοδα του Ογκολογικού Κέντρου Τράπεζας Κύπρου στο διηνεκές. Η χορηγία που καταβλήθηκε στο Κέντρο κατά το 2015 με βάση τα προϋπολογισθέντα λειτουργικά έξοδα, ανήλθε σε €12.641.959 σε σύγκριση με €12.982.702 κατά το 2014. Σημειώνεται ότι ποσό ύψους €1.943.611, παρόλο ότι είχε προϋπολογιστεί, εντούτοις δεν καταβλήθηκε, λόγω του ότι το Κέντρο διέθετε κατά τη δεδομένη περίοδο, συσσωρευμένα καθαρά τραπεζικά υπόλοιπα που προέρχονταν από κρατική χορηγία.

Το ύψος της κρατικής χορηγίας καθορίζεται σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του Κέντρου, ο οποίος αφού εγκριθεί από το Συμβούλιο των Επιτρόπων, υποβάλλεται στα Υπουργεία Οικονομικών και Υγείας για σκοπούς καθορισμού του ύψους της κρατικής χορηγίας.

(β) Προμήθεια φαρμάκων από την Κυβέρνηση προς το Κέντρο. Πέραν της πιο πάνω κρατικής χορηγίας, παραχωρήθηκαν από τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες στο Κέντρο φάρμακα, η αξία των οποίων ανήλθε σε €10.289.024 κατά το 2015 σε σύγκριση με €9.831.386 κατά το 2014.

Στρατηγική αντιμετώπισης του καρκίνου στην Κύπρο.

(α) Το Υπουργικό Συμβούλιο, σε συνεδρία του στις 18.11.2009, ενέκρινε τη στρατηγική για την αντιμετώπιση του καρκίνου στην Κύπρο, και εξουσιοδότησε τον Υπουργό Υγείας να προχωρήσει στην υλοποίησή της μέσω της σύστασης της Εθνικής Επιτροπής για τον Καρκίνο, η οποία διορίστηκε με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 70.949 και ημερ. 1.9.2010. Η εφαρμογή της στρατηγικής παρακολουθείται μέσα από την ετοιμασία εξαετών σχεδίων δράσης από την Εθνική Επιτροπή, με πρώτο χρονικό ορίζοντα την περίοδο 2010-2015. Σημειώνεται ότι στις 28.9.2016 το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Πρότασης 1254/2016) αποφάσισε τον διορισμό της νέας Εθνικής Επιτροπής για τον Καρκίνο, για περίοδο πέντε ετών (μέχρι τις 27.9.2021).

Σύσταση: Να ενημερωθεί η Υπηρεσία μας για τους στόχους της νέας Εθνικής Επιτροπής.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της, μας ανέφερε ότι ένας από τους κύριους στόχους της Επιτροπής είναι η αναδιαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής, με βάση τα νέα δεδομένα στον επιστημονικό ορίζοντα και στον τομέα της Υγείας.

(β) Καθόσον αφορά στις υπηρεσίες ακτινοθεραπείας, η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 26.5.2014 ανέφερε ότι σύμφωνα με την παρ. 3.4 της υπό αναφορά Στρατηγικής, στόχος του Υπουργείου ήταν να διασφαλίσει ότι ο μέγιστος χρόνος αναμονής των ασθενών θα είναι 4 εβδομάδες και επομένως ανάλογα θα έπρεπε να αυξηθεί ο αριθμός των Γραμμικών Επιταχυντών σε σχέση με ολόκληρο τον πληθυσμό.

Το Υπουργείο έχει προβεί στις απαραίτητες διαδικασίες για την αγορά υπηρεσιών για διεξαγωγή σχετικής μελέτης, με όρους εντολής την αξιολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ακτινοθεραπείας στην Κύπρο και εισήγηση μέτρων για την αναβάθμισή τους. Εμπειρογνώμονας ανέλαβε την ετοιμασία πλάνου ογκολογικών ακτινοθεραπευτικών υπηρεσιών στην Κύπρο το οποίο ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015. Σύμφωνα με τη Γενική Διευθύντρια το Υπουργείο έχει προβεί σε ετοιμασία Εθνικού Σχεδιασμού λαμβάνοντας υπόψη τις εισηγήσεις της μελέτης.

Σύσταση: Θα πρέπει να τεθεί επείγοντως σαφές χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδιασμού.

Παροχή ποιοτικών ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς. Η Υπηρεσία μας επανειλημμένα επισημαίνει ότι η απουσία συστήματος ελέγχου της παροχής ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς (medical audit), δεν επιτρέπει την ομοιόμορφη και σε αποδεκτά επίπεδα προσφορά υπηρεσιών από όλους τους ιατρούς κάθε ειδικότητας. Η εφαρμογή τέτοιου συστήματος θεωρείται απαραίτητη για την εισαγωγή του Γενικού Συστήματος Υγείας.

Στα πλαίσια εφαρμογής των προνοιών του Μνημονίου Συναντίληψης στον τομέα της υγείας, το Υπουργείο οφείλει να αναπτύξει και να εφαρμόσει Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα πιο συχνά και δαπανηρά νοσήματα καθώς επίσης και κλινικά πρωτόκολλα για τις πιο συχνές και δαπανηρές εργαστηριακές εξετάσεις και φάρμακα, πρόνοιες οι οποίες στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και ταυτόχρονα στη μείωση του κόστους. Όπως έχουμε πληροφορηθεί, το Υπουργείο έχει ήδη προχωρήσει στην επέκταση των πρωτοκόλλων θεραπείας και στον καθορισμό κλινικών κατευθυντήριων οδηγιών για τη διαχείριση των παθήσεων, ενώ τον Φεβρουάριο 2014 προέβη στη σύσταση Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής Κατευθυντήριων Οδηγιών και Κλινικών Πρωτοκόλλων, επικεφαλής της οποίας είναι ο Υπουργός Υγείας. Τελικός στόχος της εν λόγω Επιτροπής, θα είναι η ανάπτυξη συστήματος κλινικού ελέγχου (medical audit) στις υπηρεσίες υγείας.

Επίσης, παρόλο ότι τον Δεκέμβριο 2013, το Υπουργείο προέβηκε με μεγάλη καθυστέρηση στη συγκρότηση της Επιτροπής Ελέγχου και Ενημέρωσης (η σύστασή της είχε εγκριθεί με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αρ. 65.053 και ημερ. 14.2.2007), βασικός ρόλος της οποίας θα ήταν ο έλεγχος κατά πόσο η συνταγογράφηση φαρμάκων συνάδει με τους περιορισμούς και τα πρωτόκολλα θεραπείας, εντούτοις η Επιτροπή δεν φαίνεται να δραστηριοποιήθηκε και ως εκ τούτου αποφασίστηκε όπως οι εργασίες και οι αρμοδιότητές της ενταχθούν στη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου. Αναφέρεται συναφώς ότι σε σχετική Πρόταση η οποία προωθήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε στις 29.10.2014 (αρ. Απόφ. 77.781) αναφορικά με αλλαγή στους όρους εντολής και στον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής Φαρμάκων, περιλήφθηκε πρόνοια σύμφωνα με την οποία ο έλεγχος συμμόρφωσης με τις όποιες αποφάσεις της Επιτροπής θα είναι αρμοδιότητα της Μονάδας Ελέγχου του Υπουργείου Υγείας. Η Υπηρεσία μας σε επιστολή προς τον Υπουργό Υγείας ημερ. 2.7.2015, εισηγήθηκε όπως τροποποιηθεί η πιο πάνω Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου σχετικά με τη λειτουργία/αρμοδιότητες/όρους εντολής της Επιτροπής Φαρμάκων, έτσι ώστε οι αποφάσεις της Επιτροπής να εξουσιοδοτούνται από τον Υπουργό. Με την τροποποίηση επιτυγχάνεται αφενός η εγκυρότητα των αποφάσεων της Επιτροπής και αφετέρου η άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου των αποφάσεων της Επιτροπής Φαρμάκων και των δαπανών αγοράς φαρμάκων. Το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερομηνίας 22.7.2015, αποφάσισε την τροποποίηση στους όρους εντολής και στον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής Φαρμάκων σύμφωνα με την εισήγηση της Υπηρεσίας μας.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να μας ενημερώσει για τις εξελίξεις σε σχέση με το σύστημα ελέγχου παροχής ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς, για το οποίο δεσμεύτηκε στα πλαίσια του Μνημονίου Συναντίληψης.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της, μας ανέφερε ότι η εισαγωγή συστήματος ελέγχου της παροχής ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς (medical audit), περιλαμβάνεται στα μέτρα ποιοτικής αναβάθμισης των προσφερομένων υπηρεσιών υγείας στα κρατικά νοσηλευτήρια, για τα οποία γίνεται αναφορά στο νομοσχέδιο με τίτλο «ο Περί Ίδρυσης Οργανισμού Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας

Νόμος του 2016», το οποίο εκκρεμεί ενώπιον της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας. Όπως και τα υπόλοιπα μέτρα διοικητικής και λειτουργικής αναβάθμισης που θα εφαρμοστούν με την εισαγωγή της Αυτονόμησης στα δημόσια νοσηλευτήρια, η εισαγωγή του συστήματος ελέγχου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για προετοιμασία τους μέχρι την εισαγωγή του ΓεΣΥ.

Χορηγίες σε διάφορους Οργανισμούς. Σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών με αρ. Φακ. Υ.Ο.10.04.001 και ημερ. 8.2.2012, τα αρμόδια Υπουργεία πριν παραχωρήσουν οποιαδήποτε κρατική χορηγία προς τους Οργανισμούς που βρίσκονται κάτω από τον έλεγχό τους, θα πρέπει να ζητούν από τους Οργανισμούς να τους υποβάλουν οικονομικά ελεγμένους λογαριασμούς ή μη του προηγούμενου έτους και στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι Οργανισμοί διαθέτουν αποθεματικό συμπεριλαμβανομένων και τραπεζικών υπολοίπων, τότε οι Ελέγχοντες Λειτουργοί των κονδυλίων θα πρέπει να λαμβάνουν τις δέουσες ενέργειες για την ανάλογη μείωση ή αποκοπή της χορηγίας. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, σε κάποιες περιπτώσεις το Υπουργείο δεν προβαίνει σε αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων των οργανισμών.

Σύσταση: Το Υπουργείο θα πρέπει να αναπτύξει τους απαραίτητους μηχανισμούς ελέγχου για να διασφαλίζει ότι οι Οργανισμοί οι οποίοι λαμβάνουν κρατική χορηγία δεν διατηρούν αποθεματικά, ενώ θα πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως με τις πρόνοιες της εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών.

Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών

(α) Το Υπουργείο Υγείας παραχωρεί κάθε χρόνο σημαντικά ποσά υπό μορφή συνεισφοράς, σε διάφορους Συνδέσμους/Φιλανθρωπικά Ιδρύματα/Οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας για προγράμματα που κρίνονται αναγκαία, βάσει κριτηρίων που έχουν καθοριστεί και εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο (αρ. Απόφ. 61.712, ημερ. 10.3.2005) και τα οποία περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών (Σχέδιο) που εφαρμόζεται από το Υπουργείο. Τα κριτήρια τέθηκαν από κοινού με το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με στόχο τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των προγραμμάτων, την ορθολογική διαχείριση της χορηγίας από τις εθελοντικές οργανώσεις, τη διασφάλιση της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών, κ.ά.

Κατά το 2015 το Υπουργείο Υγείας προχώρησε στην ετοιμασία δύο σχεδίων:

- (i) Το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) με βάση τον Κανονισμό (ΕΕ) αρ. 360/2012 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο αφορά σε φορείς που λαμβάνουν ενισχύσεις μέχρι €500.000 ανά τριετία.
- (ii) Το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων βάσει της απόφασης 2012/21/ΕΕ για την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), το οποίο αφορά σε φορείς που λαμβάνουν ενισχύσεις πέραν των €500.000 ανά τριετία.

Το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (De Minimis) εγκρίθηκε από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων στις 4.11.2015 και το Σχέδιο Κρατικών Ενισχύσεων για την παροχή ΥΓΟΣ στις 18.3.2016. Το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφ. 79.739 ημερ. 17.11.2015 ενέκρινε κατ' εξαίρεση την παραχώρηση κρατικών ενισχύσεων για το 2015 στους φορείς που εμπίπτουν στα κριτήρια του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων για την παροχή ΥΓΟΣ, βάσει του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (De Minimis).

(β) **Δαπάνες Σχεδίου.** Το Υπουργείο Υγείας μέσω του Σχεδίου διαθέτει ποσό περίπου €2,0 εκ. ετησίως (2015: €2,2 εκ.) για να ενισχύει οικονομικά, υπό μορφή κρατικής χορηγίας, εθελοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας για προγράμματα/ενέργειες που κρίνονται αναγκαία. Οι συνολικές δαπάνες του Σχεδίου κατά τα έτη 2015-2012 είχαν ως ακολούθως:

2015	2014	2013	2012
€	€	€	€
2.192.500	2.040.000	1.996.600	2.376.060

Η Υπηρεσία μας σημείωσε ότι ποσό ύψους €1.715.000 (78,2% της συνολικής δαπάνης για το 2015), αφορά 6 (από τους 48) Συνδέσμους/Φιλανθρωπικά Ιδρύματα/Οργανώσεις που έλαβαν χορηγία.

(γ) (i) Προκήρυξη του Σχεδίου. Η προκήρυξη του Σχεδίου για το 2015, έγινε στις 20.11.2015, με σχετική ανάρτησή της στην ιστοσελίδα του Υπουργείου και δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ενώ παράλληλα (όπως πληροφορηθήκαμε) ενημερώθηκαν τηλεφωνικώς οι Σύνδεσμοι/Οργανώσεις/Ιδρύματα που παραδοσιακά υπέβαλλαν αιτήσεις για εξασφάλιση χορηγίας. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι για σκοπούς διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης όλων των φορέων που δραστηριοποιούνται ή που σκοπεύουν να δραστηριοποιηθούν στον τομέα της υγείας, θα πρέπει να γίνεται έγκαιρα η προκήρυξη του Σχεδίου.

(ii) Καταβολή χορηγιών. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, λόγω της μη έγκαιρης προκήρυξης του Σχεδίου, οι χορηγίες καταβλήθηκαν στο τέλος Δεκεμβρίου 2015, τακτική η οποία φαίνεται να ακολουθείται κατά τα τελευταία χρόνια.

(iii) Κατ' εξαίρεση παροχή κρατικής ενίσχυσης. Κατά το 2015, παρόλο ότι 19 φορείς οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση για παροχή κρατικής ενίσχυσης, θα έπρεπε να απορριφθούν με βάση το Άρθρο 5.5 του Σχεδίου, εντούτοις δόθηκε έγκριση από τον Υπουργό Υγείας για κατ' εξαίρεση παροχή ενίσχυσης συνολικού ποσού €1.046.300 χωρίς επαρκή αιτιολόγηση.

Σύμφωνα με το Άρθρο 5.5 του Σχεδίου, εάν ο Φορέας διατηρεί αναξιοποίητες καταθέσεις (δηλαδή μετρητά και τραπεζικά παρατραβήγματα) ή αποθεματικό συσσωρευμένων πλεονασμάτων που να ξεπερνά το 40% των πραγματικών δαπανών του προηγούμενου έτους για όλα τα προγράμματα που επιχορηγήθηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων, τότε η αίτησή του απορρίπτεται. Ο Φορέας δικαιούται να έχει επαρκές αποθεματικό για σκοπούς αγοράς/ανέγερσης/επέκτασης κτιρίων για στέγαση προγραμμάτων τα οποία θεωρούνται αναγκαία από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας, ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο ο οποίος κρίνεται δικαιολογημένος από τον Υπουργό Υγείας και να εγκριθεί για την παροχή κρατικής ενίσχυσης.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της, ανέφερε ότι η τυχόν κατ' εξαίρεση παροχή κρατικής ενίσχυσης κατά το 2016 από τον Υπουργό Υγείας θα αιτιολογηθεί επαρκώς και δεόντως σύμφωνα με τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου.

(iv) Παραχώρηση προκαταβολής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το Υπουργείο κατέβαλε προκαταβολικά μέρος της χορηγίας, πριν την προκήρυξη του Σχεδίου και την υποβολή της σχετικής αίτησης. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι η τακτική αυτή δεν συνάδει με τις Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου (διαφάνεια, ίση μεταχείριση, τεκμηρίωση, κ.λπ.).

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της, ανέφερε ότι, το Υπουργείο Υγείας παραχωρεί σε ορισμένους φορείς προκαταβολές, κατ'εξαίρεση, λόγω της σημαντικότητας των προγραμμάτων που λειτουργούν και που αφορούν προγράμματα δημόσιας υγείας που οφείλει να παρέχει το κράτος.

Συστάσεις. Με στόχο τον καλύτερο και πιο αποτελεσματικό έλεγχο των χορηγιών η Υπηρεσία μας συστήνει όπως το Υπουργείο:

- Αναθεωρήσει, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, την πολιτική αναφορικά με το ύψος των χορηγιών που παραχωρούνται από το Υπουργείο Υγείας θέτοντας ξεκάθαρα κριτήρια που να είναι προσαρμοσμένα σύμφωνα με τους στόχους και ιδιαιτερότητες του Υπουργείου, και τα οποία να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των προγραμμάτων, την ορθολογική διαχείριση της

χορηγίας από τους φορείς, την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης μεταξύ όλων των εθελοντικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υγείας. Σχετικές είναι επίσης οι διατάξεις στον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (άρθρα 25-27).

- Προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για προκήρυξη του Σχεδίου με στόχο την έγκαιρη καταβολή των χορηγιών στους διάφορους Συνδέσμους/ Ιδρύματα/Οργανώσεις, συμβάλλοντας έτσι στον καλύτερο προγραμματισμό των εργασιών τους. Επίσης, για σκοπούς διαφάνειας, επιβάλλεται η γνωστοποίηση της προκήρυξης του Σχεδίου και στον εγχώριο τύπο.
- Κατά το στάδιο αξιολόγησης των αιτήσεων, ετοιμάζει σχετική έκθεση αξιολόγησης, κατάλληλα τεκμηριωμένη, αναφορικά με όλα τα σημεία που εξετάζονται για την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης ή απόρριψής της.
- Προωθήσει τις απαραίτητες ενέργειες για τη δημιουργία αρχείου με όλα τα σχετικά στοιχεία και έγγραφα, για σκοπούς αξιολόγησης των αιτημάτων.
- Αναπτύξει τάχιστα σχετικούς μηχανισμούς επιθεώρησης και εξετάσει το ενδεχόμενο ετοιμασίας κανονισμών που να διέπουν τη λειτουργία των προγραμμάτων που επιχορηγεί που να διασφαλίζουν και αποδεικνύουν ότι η χορηγία αξιοποιείται προς τον σκοπό για τον οποίο αυτή παρέχεται.
- Στην περίπτωση που η χορηγία εμπίπτει στα πλαίσια παροχής υπηρεσιών προς το Υπουργείο θα πρέπει να την εξετάζει εκτός του Σχεδίου, ως Δημόσια Σύμβαση. Τέτοια περίπτωση προφανώς είναι συγκεκριμένο εργαστήριο, το οποίο διενεργεί αναλύσεις έναντι της συνεισφοράς για υπηρεσίες που δεν παρέχονται από το Υπουργείο, οι οποίες προφανώς διενεργούνται και από άλλα κλινικά εργαστήρια. Το εν λόγω εργαστήριο έλαβε ως χορηγία τα τελευταία έξι χρόνια, ποσό ύψους περίπου €2 εκ.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου στην απάντησή της ανέφερε ότι, το Υπουργείο Υγείας προτίθεται, προτού προκηρύξει το Σχέδιο για το 2017, να το αξιολογήσει και να προβεί σε ορισμένες τροποποιήσεις. Κατά το 2016, θα ετοιμαστεί πληρέστερη έκθεση αξιολόγησης των αιτήσεων με σαφή αιτιολογία. Σε όσους φάκελους Συνδέσμων/Οργανώσεων/Ιδρυμάτων δεν είναι καταχωρημένα το καταστατικό τους και το πιστοποιητικό εγγραφής, δόθηκαν οδηγίες να τοποθετηθούν. Το Υπουργείο εξετάζει και μελετά το θέμα της ανάπτυξης μηχανισμών επιθεώρησης. Στις περιπτώσεις που η χορηγία εμπίπτει στα πλαίσια παροχής υπηρεσιών προς το Υπουργείο, εξετάζεται στα πλαίσια της όλης μελέτης για αναδιοργάνωση του Υπουργείου Υγείας, όπως αυτή τυγχάνει διαχείρισης εκτός του Σχεδίου ως δημόσια σύμβαση.

Αγορά υπηρεσιών. Το Υπουργείο Υγείας σύναψε συμφωνία αγοράς υπηρεσιών προσωπικού βοηθού του Υπουργού με απευθείας ανάθεση για περίοδο 24 μηνών (αρχικό συμβόλαιο 13.2.2014-12.2.2015, ανανέωση 17.2.2015-16.2.2016 με δικαίωμα ανανέωσης για 24 μήνες), για το ποσό των €15.000 πλέον ΦΠΑ ετησίως. Η αγορά υπηρεσιών εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 5.2.2014 και 17.2.2015 (αρ. αποφ. 76.458 και 78.352, αντίστοιχα) το οποίο αποφάσισε να εξαιρέσει τη σύμβαση από τις πρόνοιες του περί Δημόσιων Συμβάσεων Νόμου. Στις 17.2.2016 ο Υπουργός Υγείας ανανέωσε την σύμβαση για περίοδο έξι εβδομάδων. Σε σχετική επιστολή της Υπηρεσίας μας προς τον Υπουργό επισημάνθηκε ότι η ανανέωση της εν λόγω σύμβασης έγινε με βάση το προηγούμενο συμβόλαιο (το οποίο έγινε μεταξύ της Κυπριακής Κυβέρνησης και του συμβασιούχου για την περίοδο 17.2.2015-16.2.2016) αντί σύμφωνα με το Πρότυπο Συμβόλαιο στο Επεξηγηματικό Υπόμνημα του περί Προϋπολογισμού Νόμου το οποίο έχει κατοχυρωθεί νομικά. Ως εκ τούτου η ανανέωση της συμφωνίας δεν είναι νομότυπη.

Σύμφωνα με το συμβόλαιο που υπογράφηκε, ο συμβασιούχος υποχρεούται να εκτελεί καθήκοντα προσωπικού βοηθού του Υπουργού Υγείας τα οποία περιλαμβάνουν θέματα που αφορούν το Γραφείο Επιτρόπου Εθελοντισμού και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ), συντονισμό των εθελοντικών

οργανώσεων, αξιολόγηση των χορηγιών προς τις Εθελοντικές Οργανώσεις και ΜΚΟ, των προγραμμάτων τους και την ετοιμασία σχετικών εκθέσεων.

Από τον έλεγχο παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε να εξαιρέσει την σύμβαση από τις πρόνοιες του περί Δημόσιων Συμβάσεων Νόμου για λόγους προστασίας των ουσιωδών συμφερόντων της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με το άρθρο 11 του περί Συμβάσεων Νόμου, το Υπουργικό δύναται εφόσον το κρίνει σκόπιμο να εξαιρεί από τη εφαρμογή του Νόμου, δημόσιες συμβάσεις τις οποίες χαρακτηρίζει ως απόρρητες ή των οποίων η εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας ή όταν το απαιτεί η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων της Δημοκρατίας. Κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, η εν λόγω σύμβαση δεν εμπίπτει στην εν λόγω κατηγορία.
- Ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 3 του συμβολαίου ο συμβασιούχος υποχρεούται να αξιολογεί τις χορηγίες από το Υπουργείο Υγείας προς τις Εθελοντικές Οργανώσεις και ΜΚΟ, να αξιολογεί τα προγράμματα που εφαρμόζουν και να ετοιμάζει εκθέσεις, εντούτοις παρατηρήθηκε ότι κάτι τέτοιο δεν γίνεται.
- Το σχετικό συμβόλαιο δεν έχει χαρτοσημανθεί κατάλληλα.

1. Έρευνα για τον τέως Εκτελεστικό Ιατρικό Διευθυντή των Νοσοκομείων Λευκωσίας και Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III. Όπως αναφέρεται στην προηγούμενη Έκθεση της Υπηρεσίας μας, τον Ιούλιο 2015, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε τον διορισμό τεσσάρων Γενικών Διευθυντών, ως ερευνώντων λειτουργών για τη διεξαγωγή έρευνας για τις τέσσερις εκ των πέντε υποθέσεων που είχαν υποδειχθεί από την Υπηρεσία μας, για να διαφανεί κατά πόσο ο εν λόγω Εκτελεστικός Ιατρικός Διευθυντής (ΕΙΔ), με τις ενέργειες και τη συμπεριφορά του ενδεχομένως να είχε διαπράξει πειθαρχικά παραπτώματα, ενώ τον ίδιο μήνα, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου μας πληροφόρησε ότι είχε ανατεθεί από τον Υπουργό Υγείας στον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, η διεξαγωγή διοικητικής έρευνας, σχετικά με τον χειρισμό (λάθη/παραλείψεις) στην εκτέλεση/παρακολούθηση της σύμβασης για τη χρήση της καφετερίας του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας (πέμπτη υπόθεση).

Τον Σεπτέμβριο 2015, ο ερευνών λειτουργός για την υπόθεση που αφορά στη δημιουργία Παιδοκαρδιολογικής Κλινικής στο Μακάρειο Νοσοκομείο υπέβαλε στον Υπουργό Υγείας την έκθεση με τα πορίσματα του, η οποία διαβιβάστηκε τον ίδιο μήνα στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για να συμβουλευθεί την αρμόδια αρχή κατά πόσο μπορεί να διατυπωθεί κατηγορία εναντίον του τέως Εκτελεστικού Ιατρικού Διευθυντή του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και του Νοσοκομείου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III και νυν Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας και, εάν ναι, να προβεί στη διατύπωση της κατηγορίας. Τον Ιούνιο 2016, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας πληροφόρησε τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ότι, μετά από μελέτη της έκθεσης του ερευνώντα λειτουργού, ο οποίος κατέληξε σε πόρισμα ότι ο εν λόγω ΕΙΔ έχει προβεί σε σοβαρότατα πειθαρχικά αδικήματα και, επέδειξε αμέλεια, αδιαφορία, νωθρότητα ή αδράνεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εισήγηση του είναι ότι υπάρχει πεδίο για πειθαρχική δίωξη του εν λόγω ΕΙΔ. Ενόψει των πιο πάνω, τον Ιούλιο 2016, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας όπως, σε περίπτωση που κρίνει ότι στοιχειοθετούνται εναντίον του εν λόγω ΕΙΔ οποιαδήποτε αδικήματα, να διατυπώσει το σχετικό κατηγορητήριο και να το αποστείλει στο Υπουργείο για τα περαιτέρω.

Τον Ιανουάριο 2016, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου παράπεμψε με επιστολή της στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας την έκθεση του ερευνώντα λειτουργού για την υπόθεση που αφορά στην αδικαιολόγητη παρουσία στο Νοσοκομείο Λευκωσίας και στις παρεμβάσεις ιδιώτη ιατρού – πρόσφατα αφυπηρετήσαντα από το δημόσιο – σε ασθενείς του Νοσοκομείου Λευκωσίας, αναφέροντας ότι στο πόρισμα του ο ερευνών λειτουργός καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο εν λόγω ΕΙΔ ενέργησε στο πλαίσιο

των οδηγιών που του είχαν δοθεί και των αρμοδιοτήτων που του είχαν ανατεθεί και δεν έχει διαπράξει πειθαρχικό παράπτωμα. Ωστόσο, τον πληροφόρησε ότι για τους λόγους που αναφέρονται στην πιο πάνω επιστολή της, ο εν λόγω ΕΙΔ παρέλειψε να συμμορφωθεί με τις γραπτές οδηγίες που του είχαν δοθεί από τους ιεραρχικά ανωτέρους του, καθυστέρησε αδικαιολόγητα στις απαντήσεις του προς αυτούς, τα μέτρα τα οποία είχε λάβει για αντιμετώπιση του σοβαρού προβλήματος που είχε προκύψει ήταν ανεπαρκή και, δεν είχε επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια ή/και παράλειψε να λάβει τα κατάλληλα μέτρα/ενέργειες, με αποτέλεσμα να συνεχίζονται οι καταγγελίες για τρία και πλέον χρόνια. Ενόψει των πιο πάνω, κατά την άποψη της, ο εν λόγω ΕΙΔ παραβίασε τον περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμο και ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα όπως, αφού μελετήσει το περιεχόμενο της έκθεσης και του πορίσματος του ερευνώντος λειτουργού, συμβουλευθεί την αρμόδια αρχή (Υπουργείο Υγείας) κατά πόσο μπορεί να διατυπωθεί εναντίον του εν λόγω ΕΙΔ κατηγορία και, εάν ναι, να προβεί στη διατύπωση της. Τον Ιούνιο 2016, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας πληροφόρησε τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, ότι τα 2 από τα πιο πάνω θέματα που είχε επισημάνει στην επιστολή της δεν απετέλεσαν αντικείμενο έρευνας και, συνεπώς δεν μπορούσαν να ληφθούν υπόψη.

Ενόψει των πιο πάνω, ο Υπουργός Υγείας έκρινε ότι ενδείκνυτο να ανατεθεί σε άλλο Γενικό Διευθυντή η διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας, για να διαφανεί κατά πόσο ο εν λόγω ΕΙΔ είχε διαπράξει πειθαρχικό παράπτωμα σχετικά με τα πιο πάνω θέματα, τα οποία δεν είχαν διερευνηθεί στην αρχική έρευνα και, τον Οκτώβριο 2016, το Υπουργικό Συμβούλιο διόρισε τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος ως ερευνώσα λειτουργό για τη διεξαγωγή νέας πειθαρχικής έρευνας.

Τον Απρίλιο 2016, ο Υπουργός Υγείας απέστειλε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας την έκθεση του ερευνώντα λειτουργού για την υπόθεση που αφορά στην πληρωμή των υπερωριών των ιατροδικαστών, αναφέροντας του ότι με βάση το πόρισμα της πιο πάνω έκθεσης – με το οποίο το Υπουργείο, ως αρμόδια αρχή συμφωνεί – δεν έχουν διαπραχθεί οποιαδήποτε πειθαρχικά παραπτώματα εκ μέρους του εν λόγω ΕΙΔ, ενώ στην έκθεση γίνονται εισηγήσεις για βελτίωση της διαδικασίας καταγραφής, ελέγχου και πληρωμής των εν λόγω υπερωριών. Ενόψει των πιο πάνω, του ζήτησε όπως, αφού μελετήσει την πιο πάνω έκθεση, να συμβουλευθεί το Υπουργείο κατά πόσο μπορεί να διατυπωθεί εναντίον του εν λόγω ΕΙΔ κατηγορία και, εάν ναι, να προβεί στη διατύπωση της. Τον Αύγουστο 2016, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας πληροφόρησε την αρμόδια αρχή ότι δεν υπήρχε δυνατότητα καταχώρισης κατηγορητηρίου για πειθαρχικά αδικήματα και, ενόψει των πιο πάνω, τον Σεπτέμβριο 2016 η αρμόδια αρχή διαβίβασε στον Πρόεδρο της ΕΔΥ την πιο πάνω επιστολή του Γενικού Εισαγγελέα, με όλη τη σχετική αλληλογραφία/συναφή έγγραφα, για ενημέρωση και για τυχόν ενέργειες.

Ενώ – όπως αναφέρεται πιο πάνω – για τις τρεις υποθέσεις οι ερευνώντες λειτουργοί είχαν υποβάλει τις εκθέσεις/πορίσματα τους στην αρμόδια αρχή (Υπουργείο Υγείας) (με κάποια καθυστέρηση οι 2), στην υπόθεση της μετάκλησης Ειδικών Ιατρών στο Μακάρειο Νοσοκομείο και του Μνημονίου Συναντίληψης με ιδιώτη Παιδοχειρουργό, η έκθεση του ερευνώντος λειτουργού υποβλήθηκε στην αρμόδια αρχή (Υπουργείο Υγείας) τον Οκτώβριο 2016, δηλαδή 15 μήνες μετά τον διορισμό του. Σύμφωνα με το πόρισμα της πιο πάνω έρευνας, δεν μπορούν να στοιχειοθετηθούν οποιαδήποτε παραπτώματα πειθαρχικής φύσεως από τον εν λόγω ΕΙΔ, μπορούν ωστόσο να καταλογιστούν κάποιες αδυναμίες διοικητικής φύσεως, οι οποίες μπορούν να δικαιολογηθούν από τον όγκο εργασίας του, ως ΕΙΔ δύο μεγάλων νοσοκομείων.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας μάς πληροφόρησε τον Οκτώβριο 2016, ότι η αρμόδια αρχή δεν συμφωνεί με την ουσία των συμπερασμάτων του ερευνώντα λειτουργού και, παρέπεμψε το θέμα στον Γενικό Εισαγγελέα, επεξηγώντας/τεκμηριώνοντας τους λόγους της διαφωνίας της και, ζητώντας του όπως, αφού μελετήσει τα πιο πάνω, να συμβουλευθεί την αρμόδια αρχή κατά πόσο μπορεί να διατυπωθεί κατηγορία εναντίον του εν λόγω ΕΙΔ. Σε τέτοια περίπτωση να προβεί στη διατύπωση της κατηγορίας.

Όσον αφορά τη διοικητική έρευνα που έχει διαταχθεί σχετικά με τον χειρισμό/παρακολούθηση (λάθη/παραλείψεις) της σύμβασης για τη χρήση της καφετερίας του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου μάς πληροφόρησε τον Νοέμβριο 2016 ότι αυτή έχει ολοκληρωθεί και εκκρεμεί η σύνταξη της έκθεσης/πορισμάτων της. Σημειώνεται ότι ο εν λόγω τέως ΕΙΔ, αφυπηρετεί σε μερικούς μήνες.

Σύσταση: Οι έρευνες θα πρέπει να ολοκληρώνονται εντός του προβλεπόμενου από τη νομοθεσία χρονικού διαστήματος των 2 μηνών, ή με κάποια μικρή παράταση όταν αυτή είναι απόλυτα δικαιολογημένη.

2. Σχέση Βοηθών Νεκροτόμων δημόσιων νοσηλευτηρίων με γραφεία κηδειών. Τον Νοέμβριο 2015, με επιστολή μας προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, την πληροφορήσαμε ότι μεταξύ των ισχυρισμών οι οποίοι περιλαμβάνονταν σε γραπτή καταγγελία η οποία είχε υποβληθεί στην Υπηρεσία μας σχετικά με τους ιατροδικαστές οι οποίοι εργοδοτούνται στο δημόσιο, περιλαμβανόταν και ο ισχυρισμός ότι οι Βοηθοί Νεκροτομείου των Νοσοκομείων Λεμεσού και Πάφου, σχετίζονταν άμεσα με γραφεία κηδειών. Ενόψει των πιο πάνω, της ζητήσαμε όπως διερευνήσει τα θέματα που εγείρονταν και πληροφορήσει την Υπηρεσία μας κατά πόσο τα εν λόγω άτομα είχαν ενημερώσει και είχαν εξασφαλίσει την άδεια του Υπουργείου Υγείας (ή/και των Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας - ΙΥΥΔΥ) για τη σχέση/συμμετοχή τους στα εν λόγω γραφεία κηδειών, εφόσον ετίθετο – κατά την άποψη μας – θέμα ασυμβίβαστου ή/και παράνομης σχέσης/ συμμετοχής τους στα πιο πάνω ιδιωτικά γραφεία κηδειών, εξαιτίας της εργοδότησης τους στο δημόσιο στις συγκεκριμένες θέσεις που κατέχουν σήμερα, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με τις εργασίες των εν λόγω γραφείων. Η πιο πάνω επιστολή μας στάλθηκε από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας στον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ, με οδηγίες της για διερεύνηση των καταγγελιών.

Τον Δεκέμβριο 2015, ο Διευθυντής ΙΥΥΔΥ μας πληροφόρησε ότι επειδή οι ΙΥΥΔΥ δεν ήταν δέκτες καταγγελιών ότι οι εν λόγω Νεκροτόμοι, παρότρυναν συγγενείς ατόμων που είχαν αποβιώσει, να προτιμήσουν τα γραφεία κηδειών με τα οποία συνδέονταν και, επειδή θεωρούσαν ότι με τα μέτρα/ ενέργειες οι οποίες είχαν γίνει από το 2007 έως το 2009, οι εν λόγω Νεκροτόμοι είχαν συμμορφωθεί με τις υποδείξεις των διευθύνσεων των νοσοκομείων, έκριναν ότι δεν συνέτρεχε λόγος για τη λήψη οποιωνδήποτε άλλων μέτρων.

Τον Ιούνιο 2016 και, αφού πληροφορήσαμε τον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ ότι δεν συμφωνούσαμε με την πιο πάνω τοποθέτηση του, ο τελευταίος απέστειλε σχετική επιστολή στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ζητώντας του να τον πληροφορήσει κατά πόσο ο ένας εκ των δύο Βοηθών Νεκροτόμων, ο οποίος ήταν κάτοχος μετοχών σε δημόσια εταιρεία, θα έπρεπε να ζητήσει την εκ των προτέρων έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας. Ο Γενικός Εισαγγελέας με επιστολή του πληροφόρησε τον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ ότι, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και τη σχετική με το θέμα Εγκύκλιο του Υπουργού Οικονομικών, κάτι τέτοιο δεν ήταν απαραίτητο, αφού το ποσοστό μετοχών το οποίο κατείχε στην εν λόγω δημόσια εταιρεία, δεν υπερέβαινε το ανώτατο όριο το οποίο είχε τεθεί με την πιο πάνω Εγκύκλιο (1%). Σημειώνεται ότι ο εν λόγω Νεκροτόμος κατείχε μικρό μεν αριθμό μετοχών σε δημόσια εταιρεία, οι οποίες ωστόσο του παρείχαν – λόγω των προνομίων τους – τον απόλυτο έλεγχο της εταιρείας.

Σημειώνεται ότι μετά τη λήψη της πιο πάνω γνωμάτευσης, εισηγηθήκαμε στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών όπως προωθήσει τροποποίηση της πιο πάνω Εγκυκλίου, ώστε, επιπρόσθετα της απαγόρευσης κατοχής μετοχών σε ποσοστό μεγαλύτερο του 1% του συνολικού αριθμού μετοχών δημόσιας εταιρείας, να απαγορεύεται σε δημόσιο υπάλληλο να κατέχει σε δημόσια εταιρεία, οποιονδήποτε αριθμό μετοχών που δεν είναι συνήθεις μετοχές ή που φέρουν οποιαδήποτε προνόμια ή που παρέχουν στον κάτοχο τους οποιαδήποτε δικαιώματα που δεν έχουν οι συνήθεις μετοχές.

Τον Μάιο 2016, πληροφορήσαμε τον Διευθυντή ΙΥΔΥ ότι είχε περιέλθει στην αντίληψη μας έκθεση του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως με ημερ. 25.4.2002, η οποία ετοιμάστηκε κατόπιν διερεύνησης παραπόνου αναφορικά με τη σχέση των δύο υπό αναφορά Βοηθών Νεκροτομείου με ιδιωτικά γραφεία κηδειών, στην οποία – μεταξύ άλλων – η Επίτροπος εξέφρασε την άποψη ότι το Υπουργείο Υγείας θα έπρεπε να μεριμνήσει για την απαλλαγή των δύο Νεκροτόμων από καθήκοντα που άπτονται της επιχειρηματικής δραστηριότητας των συζύγων και των στενών συγγενών τους, εισηγήση η οποία δεν φαίνεται να έχει υιοθετηθεί μέχρι σήμερα και, παρόλον ότι είχαν παρέλθει 14 χρόνια από τότε, τα εν λόγω άτομα εξακολουθούσαν να έχουν τα ίδια καθήκοντα. Ενόψει των πιο πάνω, ζητήσαμε από τον Διευθυντή ΙΥΔΥ όπως μας πληροφορήσει τους λόγους για τους οποίους δεν είχαν υιοθετηθεί/ληφθεί υπόψη οι πιο πάνω εισηγήσεις του Γραφείου της Επιτρόπου Διοικήσεως, με αποτέλεσμα 14 χρόνια μετά, να υποβάλλονται και εξετάζονται παρόμοιες καταγγελίες/παράπονα για το ίδιο θέμα και τα ίδια άτομα.

Τον ίδιο μήνα, ο Διευθυντής ΙΥΔΥ μας πληροφόρησε – μεταξύ άλλων – ότι τυχόν απομάκρυνση των εν λόγω υπαλλήλων από τα καθήκοντα τους εμπεριείχε κινδύνους να μείνει το Υπουργείο Υγείας εκτεθειμένο, αφού ο Γενικός Εισαγγελέας είχε αποφανθεί ότι δεν υπήρχαν επαρκείς μαρτυρίες για ποινική δίωξη τους και, ως εκ τούτου, η απομάκρυνση/απόλυση τους δεν μπορούσε να εφαρμοστεί.

Τον Ιούνιο 2016, πληροφορήσαμε τον Διευθυντή ΙΥΔΥ ότι οι λόγοι που παρέθετε στην πιο πάνω επιστολή του, δεν δικαιολογούσαν κατά την άποψη μας τη διαιώνιση του προβλήματος, το οποίο είχε παρουσιαστεί εδώ και αρκετά χρόνια, σε σχέση με τους Βοηθούς Νεκροτομείου των νοσοκομείων Λεμεσού και Πάφου και, εκείνο το οποίο θα μπορούσε – ως ελάχιστη ενέργεια – να προβεί προς επίλυση του πιο πάνω προβλήματος, θα ήταν η αμοιβαία μετακίνηση (rotation) των εν λόγω Βοηθών Νεκροτόμων, αλλάζοντας τους έτσι το νοσοκομείο/επαρχία στην οποία εργάζονταν, κάτι που θα απάμβλυε – προσωρινά τουλάχιστον – το πρόβλημα (υποδεικνύοντας ότι στο μεταξύ είχε υποβληθεί σχετική/παρόμοια καταγγελία και για τον Νεκροτόμο του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας).

Ο Διευθυντής ΙΥΔΥ, με αφορμή την πιο πάνω επιστολή μας, πληροφόρησε τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας ότι η άποψη των ΙΥΔΥ είναι ότι τυχόν μετακινήσεις/μεταθέσεις των Βοηθών Νεκροτομείου ενδεχομένως να δημιουργήσουν ακόμα περισσότερα προβλήματα στις ΙΥΔΥ, καθότι δεν θα δύνανται να ανταποκριθούν άμεσα/έγκαιρα στα καθήκοντα τους, εφόσον δεν θα διαμένουν στην πόλη όπου θα εργάζονται και, πιθανόν να παρουσιάσουν άδειες ασθένειας για να αποφύγουν τυχόν μετάθεση τους, θεωρώντας ότι δεν θα μετακομίσουν στην πόλη εργασίας τους και, προκαταλαμβάνοντας τον τρόπο αντίδρασης τους. Σημείωσε επίσης ότι οι θέσεις Βοηθών Νεκροτομείου έχουν διπλοσταυρωθεί στον Προϋπολογισμό του Κράτους, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει η δυνατότητα διορισμού άλλου Βοηθού Νεκροτομείου σε περίπτωση που δηλώσει κάποιος παραίτηση. Το όλο θέμα παραπέμφθηκε – όπως μας πληροφόρησε – στη Γενική Διευθύντρια για τις δικές της ενέργειες, εφόσον η διοικητική εποπτεία και λειτουργία της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας ασκείται από τη Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Υγείας.

Τον Αύγουστο 2016, πληροφορήσαμε τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, η οποία μας είχε ενημερώσει για τις ενέργειες της σχετικά με το πιο πάνω θέμα καθώς και για τις απόψεις/αντιδράσεις των Βοηθών Νεκροτόμων εξαιτίας της ενδεχόμενης μετάθεσης/μετακίνησης τους, ζητώντας ταυτόχρονα τις απόψεις μας, ότι τα προβλήματα που προκύπτουν από τη λειτουργία Γραφείων Κηδειών που ανήκουν σε Βοηθούς Νεκροτόμους ή στις οικογένειες τους με τις συχνές καταγγελίες/παράπονα σχετικά με τα πιο πάνω, θα έπρεπε κατά την άποψη μας να επιλυθούν οριστικά το συντομότερο από το Υπουργείο Υγείας, εφόσον ετίθετο θέμα ασυμβίβαστου και, θεωρούσαμε ότι οι μεταθέσεις θα έλυναν – έμμεσα, έστω και προσωρινά – αρκετά από τα πιο πάνω προβλήματα. Ωστόσο, εάν το Υπουργείο Υγείας είχε καλύτερες λύσεις που θα επίλυαν αμέσως και ικανοποιητικά τα εν λόγω προβλήματα, τότε θα έπρεπε να τις εφαρμόσει το συντομότερο.

Τον Σεπτέμβριο 2016, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας μας πληροφόρησε ότι είχε προχωρήσει σε αμοιβαία μετάθεση των Βοηθών Νεκροτομείου των νοσοκομείων Λεμεσού και Πάφου.

Τον Νοέμβριο 2016, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας μάς πληροφόρησε ότι γνωρίζοντας όλα τα γεγονότα που προκύπτουν από τους υπηρεσιακούς φακέλους, κρίνει ότι το ζήτημα χρήζει ίσως περαιτέρω διερεύνησης και ειδικότερα το θέμα ασυμβίβαστου και κινήτρων ή αλλότριου σκοπού για την εγγραφή δημόσιας εταιρείας. Ως εκ τούτου υπάρχει αδήριτη ανάγκη για να ζητήσουν εκ νέου νομική γνωμάτευση από τον νομικό σύμβουλο του κράτους και, θα επιδιώξουν άμεσα και κατ' ιδίαν συνάντηση για μελέτη των ζητημάτων αυτών. Όλα αυτά, μάς πληροφόρησε, γίνονται για προστασία του δημοσίου και οποιαδήποτε άλλη ενέργεια του Υπουργείου πιθανό να κριθεί νομικά αυθαίρετη και ζημιογόνα για το δημόσιο.

3. Επιχορήγηση ακουστικών βαρηκοΐας από το Υπουργείο Υγείας. Τον Οκτώβριο 2015, στα πλαίσια διερεύνησης καταγγελίας που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας σχετικά με τις επιχορηγήσεις ακουστικών βαρηκοΐας, ζητήσαμε με επιστολή μας από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου να μας αποστείλει αναλυτική κατάσταση με τις επιχορηγήσεις ακουστικών βαρηκοΐας που είχαν γίνει κατά τα έτη 2013, 2014 και 2015 (μέχρι τον Οκτώβριο που είχαν ζητηθεί τα στοιχεία), στην οποία να περιλαμβάνονται τα ποσά επιχορήγησης ανά έτος ανά εταιρεία (με βάση τα τιμολόγια τα οποία είχαν υποβληθεί στο Υπουργείο Υγείας για έγκριση της σχετικής επιχορήγησης) καθώς και τα ονόματα των ιατρών που είχαν εγκρίνει τις πιο πάνω επιχορηγήσεις. Τον ίδιο μήνα, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου, έδωσε οδηγίες στον Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (ΙΥΥΔΥ), όπως εντός 15 ημερών αποστείλει – μέσω της – στην Υπηρεσία μας τα πιο πάνω στοιχεία.

Τον Ιανουάριο 2016 και, επειδή μέχρι τότε δεν είχαν σταλεί στην Υπηρεσία μας τα πιο πάνω στοιχεία από τον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ – ο οποίος σημειώνεται ότι δεν ήταν η μοναδική φορά που καθυστερούσε να ανταποκριθεί σε οδηγίες της Γενικής Διευθύντριας για υποβολή στοιχείων που ζητούνταν από την Υπηρεσία μας – με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η ολοκλήρωση της διερεύνησης των ισχυρισμών που περιέχονταν στην πιο πάνω καταγγελία, αποστείλαμε επιστολή στον Υπουργό Υγείας, με την παράκληση όπως λάβει τα δέοντα μέτρα για την καθυστέρηση η οποία παρατηρείτο από τον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ να ανταποκριθεί έγκαιρα στις οδηγίες της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου για υποβολή των πιο πάνω στοιχείων, που απαιτούνταν στα πλαίσια του ελέγχου από την Υπηρεσία μας ή/και για τη διερεύνηση καταγγελιών, με την επισήμανση ότι η μη συμμόρφωση του με τις οδηγίες των ιεραρχικά ανωτέρων του, παραβίαζε το άρθρο 60 (δ) του Περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου του 1990.

Τον Φεβρουάριο 2016, ο Διευθυντής ΙΥΥΔΥ απέστειλε στην Υπηρεσία μας στοιχεία, από τη μελέτη των οποίων διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν αυτά τα οποία είχαν ζητηθεί. Ενόψει των πιο πάνω, πληροφορήσαμε τον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ ότι η πιο πάνω ενέργεια του αποτελούσε καθυστέρηση ή/και παρεμπόδιση στην έρευνα μας. Ως εκ τούτου, ζητήσαμε από τη Γενική Διευθύντρια να λάβει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα.

Τελικά, τα απαιτούμενα στοιχεία στάλθηκαν στην Υπηρεσία μας τον Μάρτιο 2016, 6 σχεδόν μήνες μετά που είχαν ζητηθεί. Σημειώνεται ότι η πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην υποβολή των στοιχείων που ζητήσαμε από τον Διευθυντή ΙΥΥΔΥ, είχε ως αποτέλεσμα να ανασταλεί από την Υπηρεσία μας η διερεύνηση του θέματος, αφού στο μεταξύ είχε ξεκινήσει ποινική έρευνα από την Αστυνομία, σχετική με το θέμα της διερεύνησης μας, ως εκ τούτου, αποφασίστηκε όπως οποιαδήποτε στοιχεία είχαμε στην κατοχή μας, τεθούν – εάν απαιτείτο – στη διάθεση της Αστυνομίας, στα πλαίσια της πιο πάνω έρευνας της.

Τον Μάρτιο 2016, η Υπηρεσία μας απέστειλε για διερεύνηση στη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου νέα στοιχεία, τα οποία περιήλθαν σε γνώση μας μετά από καταγγελία από ιδιοκτήτη εταιρείας πώλησης ακουστικών βαρηκοΐας, σχετικά με τις παραπομπές από ιατρούς του δημοσίου, δικαιούχων επιχορήγησης ακουστικών, σε συγκεκριμένη εταιρεία πώλησης ακουστικών.

Η Γενική Διευθύντρια μας πληροφόρησε τον Μάιο 2016, ότι τα πιο πάνω στοιχεία είχαν διερευνηθεί από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ελέγχου του Υπουργείου της, αποστέλλοντας μας το σχετικό σημείωμα/έκθεση του προς τον Υπουργό Υγείας, το οποίο, ενόψει του γεγονότος ότι για το θέμα της επιχορήγησης αγοράς ακουστικών βαρηκοΐας βρισκόταν σε εξέλιξη Αστυνομική έρευνα, είχε σταλεί στον Αρχηγό Αστυνομίας για οποιεσδήποτε ενέργειες της αρμοδιότητας του θα έκρινε ως αναγκαίες.

Από τα πιο πάνω, προέκυπτε ότι σε συγκεκριμένη εταιρεία πώλησης ακουστικών βαρηκοΐας, παραπέμπονταν οι περισσότεροι δικαιούχοι από συγκεκριμένους ιατρούς του δημοσίου. Στην εν λόγω εταιρεία εργάζεται η θυγατέρα Διευθυντή Ωτορινολαρυγγολογικής Κλινικής δημόσιου νοσηλευτηρίου.

Τον Νοέμβριο 2016, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου μάς πληροφόρησε ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η διερεύνηση του θέματος από την Αστυνομία.

2.11.1 ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Καθυστερημένα έσοδα.

(α) Τα καθυστερημένα έσοδα των νοσοκομείων ανήλθαν σε €27.066.695 στις 31.12.2015 σε σύγκριση με €24.368.729 στις 31.12.2014. Ποσό ύψους €3.975.124 (14,7%) αφορά σε καθυστερημένα έσοδα του 2015 και ποσό ύψους €23.091.571 (85,3%) αφορά σε καθυστερημένα έσοδα προηγούμενων ετών. Τα καθυστερημένα έσοδα αφορούν κυρίως σε νοσήλια εσωτερικών ασθενών των νοσοκομείων.

		Καθυστερημένα Έσοδα
Νοσοκομεία	31.12.2015	31.12.2014
	€	€
Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας	8.831.798	7.374.229
Νοσοκομείο Λεμεσού	10.191.189	9.658.150
Νοσοκομείο Λάρνακας	2.675.789	2.459.420
Νοσοκομείο Πάφου	2.511.473	2.379.957
Νοσοκομείο Αρχ. Μακάριος Γ΄	1.995.243	1.796.476
Νοσοκομείο Αμμοχώστου	834.371	678.286
Νοσοκομείο Κυπερούντας	5.266	4.696
Νοσοκομείο Πόλης Χρυσού	21.566	17.515
Ολικό ποσό	27.066.695	24.368.729

Παρατηρήθηκε και πάλι ότι δεν λαμβάνονται ικανοποιητικά μέτρα για είσπραξη των οφειλών, οι οποίες αυξάνονται χρόνο με τον χρόνο. Για παράδειγμα παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην προώθηση υποθέσεων στη Νομική Υπηρεσία για καταχώριση αγωγών. Η Υπηρεσία μας σημείωσε ότι θα πρέπει να καταχωρούνται έγκαιρα οι αγωγές, εντός των χρονικών ορίων που καθορίζονται στον περί Παραγραφής Αγωγίμων Δικαιωμάτων Νόμο. Επίσης, συνεχίζεται η πρακτική να κοστολογούνται και να χρεώνονται οι ασθενείς μετά το εξιτήριο με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις τα νοσήλια να παραμένουν ανείσπρακτα.

Σύσταση: Οι Ιατρικές Υπηρεσίες θα πρέπει να προβούν στην έκδοση οδηγιών προς τα νοσοκομεία υποδεικνύοντας ότι θα πρέπει να λαμβάνουν έγκαιρα και αποτελεσματικά μέτρα για είσπραξη των οφειλόμενων νοσηλίων. Οι κοστολογήσεις θα πρέπει να γίνονται έγκαιρα και οι ασθενείς να καταβάλλουν τις οφειλές τους προτού πάρουν εξιτήριο. Θα πρέπει να τεθούν στόχοι και χρονοδιαγράμματα για είσπραξη των καθυστερημένων οφειλών.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, στην απάντησή του ανέφερε ότι, έχει προβεί στην έκδοση οδηγιών, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας μας, προς όλα τα Δημόσια Νοσηλευτήρια για λήψη μέτρων για την έγκαιρη είσπραξη των οφειλομένων.

(β) Καθυστερημένα νοσήλια από υπηκόους τρίτων χωρών. Στις περιπτώσεις καθυστερημένων νοσηλίων από υπηκόους τρίτων χωρών η είσπραξη πολλές φορές είναι δύσκολη, επειδή οι οφειλέτες είτε έχουν εγκαταλείψει την Κύπρο είτε τα στοιχεία και οι διευθύνσεις που έχουν δώσει είναι λανθασμένα. Η Υπηρεσία μας σημείωσε ότι σε διάφορες περιπτώσεις, οι ασθενείς εισάγονται στα νοσοκομεία για θεραπεία μέσω του Τμήματος Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών (ΤΑΕΠ), στο οποίο δεν ακολουθούνται οι συνήθεις διαδικασίες εισαγωγής ασθενών και στη συνέχεια απολύονται, χωρίς να καταβάλουν τα σχετικά δικαιώματα. Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις οφειλών από ξένους υπηκόους οι οποίες ανέρχονται σε δεκάδες χιλιάδες ευρώ.

Σύσταση: Επιβάλλεται να εφαρμοστούν διαδικασίες και να ληφθούν μέτρα, έτσι ώστε οι εν λόγω ασθενείς να μην λαμβάνουν εξιτήριο από τα νοσοκομεία πριν τη διευθέτηση των υποχρεώσεών τους.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας ανέφερε ότι το πρόβλημα της είσπραξης των νοσηλίων από υπηκόους τρίτων χωρών οφείλεται κυρίως σε παράγοντες όπως μη κάλυψη της νοσηλείας τους από ασφαλιστικά συμβόλαια, μη κάλυψη ολόκληρου του ποσού της νοσηλείας από ασφαλιστικά συμβόλαια και δυσκολία στην επικοινωνία.

Κοστολόγηση υπηρεσιών. Παρατηρήθηκαν ελλείψεις και αδυναμίες σε σχέση με την κοστολόγηση/τιμολόγηση των υπηρεσιών σε εσωτερικούς ασθενείς στα κρατικά νοσηλευτήρια, οι οποίες αφορούν κυρίως στην ετοιμασία του κοστολογίου (ετοιμάζεται με σημαντική καθυστέρηση χωρίς να ελέγχεται από δεύτερο άτομο), στην κοστολόγηση ακτινολογικών εξετάσεων και αιματολογικών αναλύσεων, στην κοστολόγηση φαρμάκων και αναλωσίμων και στην τιμολόγηση των ασθενών.

Συστάσεις: Οι Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, θα πρέπει να καθορίσουν διαδικασίες σχετικά με την κοστολόγηση των ασθενών ώστε:

- Η κοστολόγηση να ετοιμάζεται πριν την έκδοση του εξιτηρίου, να ελέγχεται από δεύτερο άτομο και το τιμολόγιο να παραδίδεται στον ασθενή.
- Να γίνεται ομοιόμορφη κοστολόγηση των ασθενών.
- Για κάθε κοστολόγηση να εκδίδεται τιμολόγιο το οποίο να φέρει αύξοντα αριθμό (στα νοσοκομεία όπου δε λειτουργεί το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας).

Έλεγχος της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων από την εργασία. Οι διατάξεις που διέπουν τον έλεγχο του ωραρίου της δημόσιας υπηρεσίας, και κυρίως η χρήση κάρτας καταγραφής της ώρας προσέλευσης και αποχώρησης, εξακολουθεί να μην τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωση του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού, ενώ εφαρμόζονται μόνο για το γραμματειακό και ωρομίσθιο προσωπικό των νοσοκομείων. Η μη τήρηση των εν λόγω διατάξεων, δε διευκολύνει ούτε τον έλεγχο της υπερωριακής απασχόλησης του ιατρικού προσωπικού. Σημειώνεται ότι η Υπηρεσία μας γίνεται συχνά δέκτης καταγγελιών από πολίτες, σχετικά με τη μη τήρηση του ωραρίου από ιατρικούς λειτουργούς.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, απέστειλε σχετική εγκύκλιο στους Διευθυντές των νοσοκομείων ημερ. 29.5.2015 με οδηγίες όπως μέχρι την 1.7.2015 τεθεί σε εφαρμογή το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι αυτό δεν έγινε.

Σύσταση: Το θέμα εκκρεμεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και θα πρέπει να εξευρεθούν τρόποι επίλυσής του για συμμόρφωση με τους περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Γενικούς) Κανονισμούς.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας στην απάντησή του ανέφερε ότι θα γίνουν όλες οι ενδεδειγμένες ενέργειες σύμφωνα με τη σύσταση της Υπηρεσίας μας, παρόλο που οι προσπάθειες που έγιναν στον παρελθόν απέτυχαν λόγω αντίδρασης της Παγκύπριας Συντεχνίας Κυβερνητικών Ιατρών.

Υπερωριακή Απασχόληση.

(α) Δαπάνες υπερωριακής αποζημίωσης. Το ποσό που δαπανήθηκε το 2015 για επιδόματα βάρδιας, που καταβάλλονται κυρίως στους νοσηλευτές, και για υπερωριακή απασχόληση που καταβάλλεται στο ιατρικό προσωπικό με το σύστημα αναμονής και κλήσεων, ανήλθε σε €18.624.804, σε σύγκριση με €17.453.101 το 2014, παρουσιάζοντας αύξηση ύψους €1.171.703 ή 6,7%.

Παρατηρήθηκε ότι το αναθεωρημένο σύστημα αποζημίωσης υπερωριακής εργασίας των ιατρών, το οποίο εφαρμόστηκε το 2015, παρουσιάζει κενά και αδυναμίες. Επίσης, δεν έχουν εκδοθεί διοικητικές οδηγίες από το Υπουργείο για την εφαρμογή του συστήματος και τη διαδικασία καταβολής των αποζημιώσεων. Επίσης παρατηρήθηκε ότι ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων με επιστολές τους, εξέφρασαν παράπονα αναφορικά με το αναθεωρημένο σύστημα π.χ. ότι οι ώρες εργασίας υπερβαίνουν τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στον περί της Οργάνωσης του Χρόνου Εργασίας Νόμο. Τον Νοέμβριο 2015, το Υπουργείο Υγείας ζήτησε τη μελέτη του θέματος από τις Ιατρικές Υπηρεσίες και την υποβολή απόψεων και εισηγήσεων. Η σχετική έκθεση ετοιμάστηκε τον Σεπτέμβριο 2016. Επίσης το αναθεωρημένο σύστημα, όπως και το προηγούμενο, δεν διασφαλίζει την αναγκαιότητα για υπερωριακή απασχόληση του ιατρικού προσωπικού.

(β) Επιβεβαίωση του χρόνου υπερωριακής απασχόλησης. Λόγω του ότι δεν τυγχάνουν εφαρμογής από το ιατρικό προσωπικό οι διατάξεις του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού για τήρηση του ωραρίου, δεν μπορεί να γίνει έλεγχος της υπερωριακής απασχόλησης του ιατρικού προσωπικού.

Σύσταση: Θα πρέπει να ληφθούν άμεσα διορθωτικά μέτρα για αντιμετώπιση των κενών και αδυναμιών που παρατηρήθηκαν για ορθή εφαρμογή του αναθεωρημένου συστήματος αποζημίωσης υπερωριακής απασχόλησης των ιατρών και αξιολόγηση της εφαρμογής του.

Διαχείριση αναλώσιμων ειδών. Η μη ολοκλήρωση της μηχανογράφησης σε όλα τα Τμήματα των νοσοκομείων, η μη ορθολογιστική χρήση των μηχανογραφικών συστημάτων στα Τμήματα που έχουν εγκατασταθεί, η έλλειψη επαρκών αποθηκευτικών χώρων και η παραλαβή και αποθήκευση αναλώσιμων ειδών απευθείας στα Τμήματα και τους θαλάμους των νοσοκομείων, χωρίς στις περισσότερες περιπτώσεις να καταχωρούνται σε μητρώα, έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η παρακολούθηση της χρήσης τους και να μην υπάρχει η δυνατότητα για άσκηση αποτελεσματικού προγραμματισμού των αναγκών.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι έχει δώσει οδηγίες για την παραλαβή και διαχείριση αναλώσιμων ειδών.

Σύσταση: Μέχρι την ολοκλήρωση της μηχανογράφησης, θα πρέπει να τηρούνται στοιχεία αναφορικά με τις παραλαβές και τις χορηγήσεις των αναλωσίμων σε ασθενείς. Επίσης θα πρέπει να τυγχάνει εφαρμογής η εγκύκλιος ημερ. 25.5.2015 για διενέργεια καταμέτρησης των αποθεμάτων εντός των θαλάμων/τμημάτων δύο φορές τον χρόνο.

Αναλώσιμα είδη για τα οποία η ημερομηνία λήξης έχει παρέλθει. Στο Επεμβατικό Καρδιολογικό Εργαστήριο του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, εντοπίστηκαν το 2009, μεγάλες ποσότητες αναλώσιμων ειδών τα οποία ήταν ληγμένα, τα οποία ωστόσο εξακολουθούν να βρίσκονται σε αποθηκευτικούς χώρους του Νοσοκομείου χωρίς να έχουν ληφθεί μέτρα για την εκποίηση ή καταστροφή τους. Σημειώνεται ότι στο ίδιο Εργαστήριο είχαν εντοπιστεί και παλαιότερα μεγάλες ποσότητες ληγμένων αναλωσίμων, η αξία των οποίων ανερχόταν σε €0,7 εκ. Σημειώνεται ότι το 2011 συστάθηκε Επιτροπή για τη διαχείριση των εν λόγω αναλωσίμων χωρίς να υλοποιήσει τις ενέργειες που ανέλαβε, ενώ νέα Επιτροπή για να επιληφθεί του θέματος συστάθηκε το 2014, κατόπιν επισημάνσεων της Υπηρεσίας μας.

Σύσταση. Θα πρέπει να δρομολογηθούν άμεσα οι ενδεδειγμένες διαδικασίες, σύμφωνα με τους Κανονισμούς Κυβερνητικών Αποθηκών, καταστροφής όλων των ειδών για τα οποία η ημερομηνία λήξης τους έχει παρέλθει.

Χρόνος αναμονής ασθενών για ιατρικές εξετάσεις. Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στα Νοσοκομεία, ο χρόνος αναμονής των ασθενών για ορισμένες χειρουργικές επεμβάσεις και άλλες ιατρικές εξετάσεις είναι μεγάλος, γεγονός που προκαλεί την ταλαιπωρία των ασθενών και καθιστά τα νοσοκομεία αδύνατα να ανταποκριθούν επαρκώς στον ρόλο τους. Για τη διενέργεια ορισμένων χειρουργικών επεμβάσεων παρατηρήθηκε ότι εκκρεμούν περιστατικά από το 2010, ενώ για εξέταση στα ιατρεία ειδικοτήτων (εξωτερικά ιατρεία), σε μερικές περιπτώσεις, ο χρόνος αναμονής είναι πέραν του ενός έτους.

Σύσταση. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για συντόμευση στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό του χρόνου αναμονής για εξετάσεις ή επεμβάσεις. Η Υπηρεσία μας συστήνει επίσης όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο καθορισμού ενός μέγιστου χρόνου αναμονής για κάθε κλινική και, σε περίπτωση που η αναμονή υπερβαίνει την καθορισμένη περίοδο, να δρομολογούνται έγκαιρα οι απαιτούμενες διαδικασίες για την εξυπηρέτηση του ασθενή είτε από τα κρατικά νοσηλευτήρια ή άλλως πως.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι για μείωση των λιστών αναμονής έχει εφαρμοστεί η μέθοδος του κουπονιού για όλες τις χειρουργικές επεμβάσεις και εξετάσεις που παρουσιάζουν μεγάλο χρόνο αναμονής.

Ιατρικό Αρχείο. Η πρόσβαση στο ιατρικό αρχείο των ασθενών σε μη εργάσιμες ώρες καθίσταται δύσκολη. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε επανειλημμένα την άποψη ότι επιβάλλεται να γίνουν κατάλληλες διευθετήσεις εκ μέρους των νοσοκομείων ώστε το προσωπικό του Τμήματος Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών να μπορεί να εξασφαλίσει τους ιατρικούς φακέλους των ασθενών από το Αρχείο σε μη εργάσιμες ώρες. Επίσης παρατηρήθηκε ότι πολλοί φάκελοι ασθενών είναι τοποθετημένοι σε χάρτινα κιβώτια, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται σημαντικά η ανεύρεσή τους.

Σύσταση. Θα πρέπει να εξευρεθούν τρόποι πρόσβασης από εξουσιοδοτημένα άτομα στο Ιατρικό Αρχείο σε μη εργάσιμες ώρες αφού βέβαια προηγουμένως τεθούν οι ασφαλιστικές δικλίδες για την ασφαλή διαφύλαξη και μετακίνηση των ιατρικών φακέλων και κατ'επέκταση των προσωπικών δεδομένων των ασθενών. Θα πρέπει επίσης οι Ιατρικές Υπηρεσίες να προβούν στις κατάλληλες ενέργειες για εφαρμογή της ψηφιοποίησης των φακέλων για άμεση πρόσβαση στον ιατρικό φάκελο από τους ιατρούς.

Σύμφωνα με τον Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, γίνονται προσπάθειες για δημιουργία συστήματος.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Παρόλο που τα υποσυστήματα του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Υγείας (Ο.Π.Σ.Υ) ολοκληρώθηκαν, εγκαταστάθηκαν και εκπαιδεύτηκαν σε αυτά οι χρήστες, εντούτοις, πληροφορηθήκαμε ότι τα πιο κάτω υποσυστήματα, δεν αξιοποιούνται πλήρως.

- Συναγολότητα και διαχείριση φαρμακευτικής αγωγής εσωτερικών ασθενών.
- Ραδιολογία.
- Ιστοπαθολογικό.
- Τράπεζα Αίματος και Κέντρο Αίματος.
- Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Διαδικτυακές Υπηρεσίες e-Payments

Σύσταση: Οι Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας να μας πληροφορήσουν για τους λόγους που μέχρι σήμερα δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως τα πιο πάνω υποσυστήματα.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι γίνονται προσπάθειες για αξιοποίηση των υποσυστημάτων.

Ακατάλληλος/Πεπαλαιωμένος εξοπλισμός. Παρατηρήθηκε ότι, ακατάλληλος, πεπαλαιωμένος και κατεστραμμένος εξοπλισμός, εξακολουθεί να παραμένει σε αποθηκευτικούς χώρους των νοσοκομείων ή σε υπαίθριους χώρους στάθμευσης, χωρίς να έχουν προωθηθεί ενέργειες για την εκποίησή του.

Σύσταση. Θα πρέπει το συντομότερο να γίνουν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας για καταστροφή/εκποίησή του.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι, γίνονται ενέργειες για καταστροφή/εκποίηση όλου του εξοπλισμού.

Αποθήκες. Στα πλαίσια των ελέγχων της Υπηρεσίας μας στις Αποθήκες των νοσοκομείων, εντοπίστηκαν προβλήματα και αδυναμίες που εμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία τους, και αφορούν κυρίως στην ύπαρξη καθυστερημένης εργασίας, στη μη διενέργεια φυσικής καταμέτρησης, σε αδυναμίες του μηχανογραφημένου συστήματος, στην απουσία ελέγχου από εξουσιοδοτημένους ελεγκτές και από τον Διευθυντή του Τμήματος, καθώς επίσης και στην ακαταστασία που υπάρχει στους χώρους των αποθηκών.

Κεντρικά Γραφεία

Πληρωμές τιμολογίων προηγούμενων ετών για αγορές ιατρικού εξοπλισμού και αναλωσίμων. Σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρήθηκε σημαντική καθυστέρηση στην εξόφληση των τιμολογίων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, κατά την περίοδο 11.2.2015 - 22.4.2015 έγινε η εξόφληση 46 τιμολογίων τα οποία εκδόθηκαν κατά τα έτη 2005-2013 και αφορούσαν συνολικό ποσό ύψους €181.417, ενώ εξακολουθεί να παραμένουν απλήρωτα τιμολόγια συνολικού ύψους περίπου €145.000, παρόλο ότι συζητήθηκαν σε συνάντηση που έγινε τον Μάρτιο 2016 με τις εταιρείες και συμφωνήθηκε, κατόπιν σχετικού διακανονισμού, η αποπληρωμή τους. Σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται, τα πρωτότυπα τιμολόγια που αφορούν σε αγορές ιατρικού εξοπλισμού και αναλωσίμων παραδίδονται στα νοσοκομεία όπου γίνεται η παραλαβή του ιατρικού εξοπλισμού/αναλωσίμων και στην συνέχεια αποστέλλονται στο λογιστήριο για πληρωμή.

Σύσταση: Για σκοπούς έγκαιρης εξόφλησης των οφειλών του Δημοσίου, τόσο για λόγους αρχής όσο και για αποφυγή οποιωνδήποτε περαιτέρω επιβαρύνσεων, η Υπηρεσία μας συστήνει όπως καθοριστούν διαδικασίες αναφορικά με την παραλαβή και εξόφληση των τιμολογίων. Επίσης επιβάλλεται όπως γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες σε συνεργασία με τους προμηθευτές/πιστωτές ούτως ώστε να εντοπιστούν, καταγραφούν και διερευνηθούν τιμολόγια προηγούμενων ετών.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι, γίνονται ενέργειες από τη Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών για διευθέτηση των εκκρεμοτήτων με τις εταιρείες. Επίσης δόθηκαν οδηγίες σε όλα τα Νοσοκομεία σχετικά με την παραλαβή των υλικών και των τιμολογίων.

Ιδιωτικά νοσηλευτήρια.

(α) Αδειοδότηση/Έλεγχος ιδιωτικών νοσηλευτηρίων. Στην Έκθεσή μας για το 2014 αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τον περί Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων (Έλεγχος Ίδρυσης και Λειτουργίας) Νόμο του 2001, ο Έφορος, εκδίδει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων και διορίζει επιθεωρητές οι οποίοι υποβάλλουν εισηγήσεις και εκθέσεις και τον συμβουλεύουν για σκοπούς χορήγησης, ακύρωσης, ανάκλησης ή αναστολής άδειας ίδρυσης ή λειτουργίας των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων και ασκούν ετήσιους και έκτακτους ελέγχους σε αδειούχα ιδιωτικά νοσηλευτήρια.

Από τον έλεγχο στους φακέλους των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- Δεν γίνεται έλεγχος όσον αφορά στην αξιοπιστία του ιατρικού εξοπλισμού που διαθέτουν τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια.
- Η νομοθεσία δεν προνοεί στην επιβολή προστίμου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των νοσηλευτηρίων με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.
- Η νομοθεσία αφορά μόνο σε ιδιωτικά νοσηλευτήρια, και δεν καλύπτει την αδειοδότηση και έλεγχο των ιδιωτικών διαγνωστικών κέντρων (π.χ. κέντρα αξονικού τομογράφου, MRI, κ.λπ.)

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επαναλαμβάνει τη σύστασή της όπως τροποποιηθεί κατάλληλα η νομοθεσία ώστε:

(α) Να απαιτείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας και για τα ιατρικά διαγνωστικά κέντρα.

(β) Να προνοείται η επιβολή αυστηρού προστίμου σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των αδειούχων με τις πρόνοιες της νομοθεσίας.

(γ) Να προνοείται έλεγχος στην αξιοπιστία του ιατρικού εξοπλισμού.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι, σύμφωνα με τη σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 29.6.2011, «δεν είναι δυνατή η αδειοδότηση ανεξάρτητων ιδιωτικών Εργαστηρίων Απεικονίσεων που βρίσκονται εκτός των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στα πλαίσια εφαρμογής του περί Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων (Έλεγχος Ίδρυσης και Λειτουργίας) Νόμου, εφόσον αυτά δεν είναι ιδιωτικά νοσηλευτήρια βάσει του άρθρου 2 του Νόμου, ούτε βρίσκονται εντός ιδιωτικού νοσηλευτηρίου».

(β) Πληρωτέα τέλη. Παρατηρήθηκε ότι τα τέλη που καταβάλλονται από τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια για σκοπούς εξέτασης της αίτησης για έκδοση άδειας ίδρυσης ή λειτουργίας ιδιωτικού νοσηλευτηρίου καθώς και για την ανανέωση της άδειας δεν έχουν αναθεωρηθεί από το 2001.

Σύσταση: Οι Ιατρικές Υπηρεσίες θα πρέπει να προωθήσουν αναθεώρηση των τελών έτσι ώστε αυτά να καλύπτουν τις σχετικές διοικητικές δαπάνες.

Αστικά και Αγροτικά Κέντρα Υγείας. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι κατά τα τελευταία χρόνια δεν έγιναν οποιοδήποτε αιφνιδιαστικοί έλεγχοι στις εισπράξεις των Κέντρων, σε αντίθεση με τη Δημοσιονομική και Λογιστική Οδηγία αρ. 38, η οποία προβλέπει τη διενέργεια τέτοιων ελέγχων από τον Προϊστάμενο του Τμήματος ή εκπρόσωπό του τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο, με κοινοποίηση των αποτελεσμάτων στον Γενικό Λογιστή και Γενικό Ελεγκτή. Η διενέργεια αιφνιδιαστικών/περιοδικών ελέγχων, θεωρείται αναγκαία τόσο για την έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, καθώς επίσης για παροχή οποιασδήποτε βοήθειας ή υποστήριξης, όπου αυτή χρειάζεται.

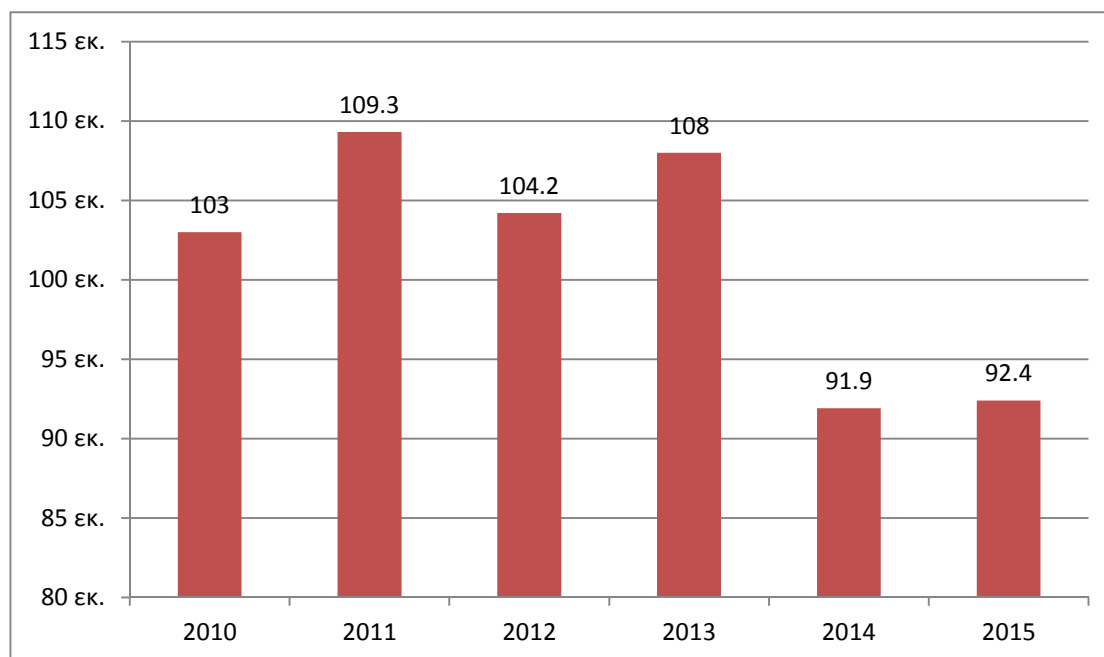
Σημειώνεται ότι από αιφνιδιαστικούς ελέγχους που διενήργησε η Υπηρεσία μας σε Αστικά Κέντρα Υγείας, διαπιστώθηκαν σοβαρές ελλείψεις/αδυναμίες στις διαδικασίες που ακολουθούνται καθόσον αφορά στην ασφαλή φύλαξη μετρητών και εγγυήσεις από εισπράκτορες.

Σύσταση: Οι Ιατρικές Υπηρεσίες, σε συνεργασία με τα νοσοκομεία, θα πρέπει να καθορίσουν χρονοδιάγραμμα για τη διενέργεια ελέγχων σε όλα τα Αστικά και Αγροτικά Κέντρα Υγείας. Επίσης, με στόχο την ορθολογιστική τήρηση των ενδεδειγμένων διαδικασιών, θα πρέπει να εκδοθούν σαφείς κατευθυντήριες οδηγίες, προς τους Υπεύθυνους Λειτουργούς Είσπραξης Εσόδων όλων των Αστικών και Αγροτικών Κέντρων Υγείας. Επισημαίνουμε ξανά την αναγκαιότητα για ιεραρχική άσκηση εποπτείας και εσωτερικού ελέγχου από τους αρμόδιους λειτουργούς.

Ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, μας ανέφερε ότι, έχει οριστεί λογιστής του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας για να διενεργεί έλεγχοι στα Ταμεία των Αστικών Υγειονομικών Αρχών.

2.11.2 ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Δαπάνες φαρμάκων. Οι δαπάνες φαρμάκων του δημόσιου τομέα για τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζονται πιο κάτω:

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, ποσό ύψους €3,0 εκ. το οποίο είχε εγκριθεί με Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό για την προμήθεια καινοτόμων φαρμακευτικών προϊόντων για τη θεραπεία ασθενών οι

οποίοι πάσχουν από ηπατίτιδα Γ και κατά πλάκας σκλήρυνση καθώς και για την πρόληψη του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, παρέμεινε αδαπάνητο.

Σύσταση: Θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για έγκαιρη ολοκλήρωση των διαδικασιών προκήρυξης διαγωνισμού και παραγγελίας των φαρμάκων, για αντιμετώπιση των ασθενειών.

Αναφέρεται ότι, το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφασή του αρ. 79.393 ημερ. 2.9.2015, αποφάσισε τη διαφοροποίηση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Φαρμάκων ως αμιγώς συμβουλευτικού σώματος, σε θέματα που άπτονται καθορισμού γενικής πολιτικής για την παρεχόμενη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και την εξουσιοδότηση του Υπουργού Υγείας όπως συστήσει Επιτροπή Ονομαστικών Αιτημάτων με τριμελή σύνθεση και όρους εντολής και όπως συστήσει δευτεροβάθμιο όργανο (Αναθεωρητικό Συμβούλιο) με τριμελή σύνθεση. Η υλοποίηση των πιο πάνω τέθηκε σε εφαρμογή τον Νοέμβριο 2015. Κατά τη λειτουργία των Επιτροπών διαφάνηκε η ανάγκη ενίσχυσης του τρόπου λειτουργίας της Επιτροπής Φαρμάκων, της Επιτροπής Ονομαστικών Αιτημάτων και του Αναθεωρητικού Συμβουλίου, ώστε να τεθούν οι ασφαλιστικές δικλίδες για καλύτερη παρακολούθηση των διαθέσιμων πιστώσεων τόσο σε επίπεδο Φαρμακευτικών Υπηρεσιών όσο και στο επίπεδο της Διοίκησης του Υπουργείου Υγείας, καθώς και στην παροχή ευελιξίας στην Επιτροπή Φαρμάκων για τη λήψη απόφασης για χορήγηση φαρμακευτικών προϊόντων επί ονομαστικών αιτημάτων που πληρούν τους όρους των πρωτοκόλλων και τους περιορισμούς στη χορήγηση φαρμακευτικών προϊόντων, διορίζοντας υποεπιτροπές όπου αυτή κρίνει απαραίτητο.

Έλεγχος των τιμών των φαρμακευτικών προϊόντων που κυκλοφορούν στον ιδιωτικό τομέα.

(α) Επανεξέταση του θέματος του μηχανισμού ελέγχου των τιμών των φαρμακευτικών προϊόντων.

Τον Απρίλιο του 2014, μετά από επανειλημμένες εισηγήσεις της Υπηρεσίας μας, ανατέθηκε σε εμπειρογνώμονες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας η αξιολόγηση του συστήματος τιμολόγησης των φαρμάκων.

Η νέα τιμολογιακή πολιτική τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο 2015 με δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (γνωστοποίηση δυνάμει του άρθρου 89(6) των περί Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (Έλεγχος Ποιότητας, Προμήθειας και Τιμών) Νόμων του 2001 έως 2014 και διάταγμα δυνάμει του άρθρου 88(2) των πιο πάνω Νόμων).

Όπως έχουμε πληροφορηθεί, έχει καταχωρηθεί προσφυγή από αριθμό επηρεαζόμενων φορέων κατά της Δημοκρατίας, μέσω του Υπουργείου Υγείας, εναντίον του προαναφερόμενου διατάγματος και ζητήσαμε ενημέρωση αναφορικά με τις απόψεις των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών για τον τρόπο χειρισμού της υπόθεσης.

(β) Μηχανογράφηση του τομέα καθορισμού τιμών. Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε από το 2012, όπως το Υπουργείο προχωρήσει στη μηχανογράφηση του τομέα καθορισμού/υπολογισμού των τιμών των φαρμάκων ώστε να είναι δυνατή η επικαιροποίηση των τιμών σε μικρότερα χρονικά διαστήματα (π.χ. κάθε 3 μήνες). Η μηχανογράφηση αναμένετο να ολοκληρωθεί σε δύο φάσεις, τον Μάρτιο και Σεπτέμβριο 2015, ωστόσο, η πρώτη φάση η οποία περιλαμβάνει την ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων σχετικά με τον καθορισμό/αύξηση/μείωση της χονδρικής τιμής, ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο 2016, ενώ η ολοκλήρωση της δεύτερης φάσης, η οποία θα αφορά την εσωτερική επεξεργασία των αιτήσεων και θα περιλαμβάνει την καταχώριση από τους λειτουργούς των χονδρικών τιμών από τις χώρες αναφοράς καθώς και τον αυτόματο υπολογισμό των χονδρικών τιμών στη βάση των κριτηρίων της τιμολογιακής πολιτικής, εξακολουθεί να εκκρεμεί.

Σύσταση: Θα πρέπει να καθοριστούν χρονοδιαγράμματα για ολοκλήρωση της μηχανογράφησης το συντομότερο δυνατό για σκοπούς συνεχούς παρακολούθησης των τιμών, εφόσον με τα υφιστάμενα μέσα αυτό δεν είναι εφικτό.

(γ) Σύσταση της Επιτροπής Ελέγχου Τιμών Φαρμάκων (ΕΕΤΦ). Η ΕΕΤΦ συστάθηκε με βάση τις διατάξεις του άρθρου 87(1) του περί Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (Έλεγχος Ποιότητας, Προμήθειας και Τιμών) Νόμου του 2001, σύμφωνα με τις οποίες τα μέλη της διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, και αποτελείται από δύο λειτουργούς των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, ένα λειτουργό του Υπουργείου Οικονομικών, ένα λειτουργό του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ένα ιδιώτη Φαρμακοποιό εκπρόσωπο του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου, ένα εκπρόσωπο των εισαγωγέων φαρμακευτικών προϊόντων, ένα εκπρόσωπο των παρασκευαστών φαρμακευτικών προϊόντων, ένα εκπρόσωπο του Συνδέσμου Καταναλωτών και ένα εκπρόσωπο των συνδέσμων ασθενών.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της ΕΕΤΦ – σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 87(4) του Νόμου – είναι να συμβουλεύει τον Υπουργό Υγείας πάνω σε κάθε ζήτημα που αφορά στον έλεγχο τιμών αυτεπάγγελα, ή ύστερα από αναφορά του Υπουργού προς αυτή.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της το 2012 προς τον τότε Υπουργό Υγείας εισηγήθηκε την τροποποίηση της σύστασης της ΕΕΤΦ, ώστε τα μέλη της να μην έχουν άμεσο συμφέρον στα θέματα που εξετάζονται, σύμφωνα και με πάγια αρχή του διοικητικού δικαίου. Οι εκπρόσωποι των ενδιαφερομένων μερών (εισαγωγέων, παρασκευαστών, φαρμακοποιών) θα μπορούν, όπως αναφέραμε, να καλούνται σε συνεδρίες της ΕΕΤΦ κατά τις οποίες εξετάζονται θέματα που τους αφορούν, και να παραθέτουν τις απόψεις τους, χωρίς ωστόσο να συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων. Παρατηρήθηκε ότι, παρόλο ότι έχει προωθηθεί τροποποίηση του άρθρου 87 (Ι) Νόμου, ώστε τα μέλη της ΕΕΤΦ να προέρχονται μόνο από τον δημόσιο/ημιδημόσιο τομέα, εντούτοις, φαίνεται ότι το εν λόγω νομοσχέδιο αποσύρθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, με εισήγηση του Υπουργείου.

Ενοίκια.

Παρατηρήθηκε ότι το συμβόλαιο ενοικίασης των αποθηκών των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών ενώ έληξε στις 31.12.2012, η επιστολή στον Κεντρικό Φορέα Στέγασης Κρατικών Υπηρεσιών (ΚΦΣΚΥ) για σκοπούς ανανέωσής του, στάλθηκε με μεγάλη καθυστέρηση στις 14.12.2015 και δεν έχει ακόμη υπογραφεί νέο συμβόλαιο. Ο χώρος στον οποίο στεγάζονται οι Φαρμακευτικές Αποθήκες, για τον οποίο καταβάλλεται ετήσιο ενοίκιο ύψους €135.000, βρίσκεται σε βιομηχανική περιοχή και παραχωρήθηκε από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού το 1979, με μίσθωση, σε συγκεκριμένη εταιρεία για 33 χρόνια με ετήσιο ενοίκιο €6.660. Σημειώνεται ότι η μίσθωση ανανεώθηκε για άλλα 33 χρόνια (μέχρι 30.4.2045). Από την 1.1.2004 μέχρι την 31.12.2015 καταβλήθηκαν ενοίκια, στην εν λόγω εταιρεία για τη στέγαση των αποθηκών, ύψους €1.628.269. Για το θέμα αυτό υπάρχει αναφορά κάτω από το Κεφάλαιο του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Μηχανογράφηση.

Επέκταση και εγκατάσταση της λειτουργίας των συστημάτων Διαχείρισης Αποθεμάτων (SAP) και Διαχείρισης και Τιμολόγησης Συνταγών (PPIS/Medico). Η εγκατάσταση του συστήματος Διαχείρισης Αποθεμάτων (SAP) έχει ολοκληρωθεί, ωστόσο εκκρεμεί για χρόνια η εγκατάσταση του συστήματος Διαχείρισης και Τιμολόγησης ασθενών στα φαρμακεία του Παλαιού Νοσοκομείου Λεμεσού, Νέου Νοσοκομείου Λεμεσού, Παλαιού Νοσοκομείου Λάρνακας, Νέου Νοσοκομείου Λάρνακας, Νοσοκομείου Πάφου και Παλαιού Νοσοκομείου Λευκωσίας καθώς και στο Κέντρο Υγείας Γερίου με αποτέλεσμα, να δυσχεραίνεται η παρακολούθηση της κατανάλωσης των φαρμάκων, η οποία αποτελεί περίπου το 41% της συνολικής κατανάλωσης, και του ύψους των αποθεμάτων στα εν λόγω φαρμακεία. Το σύστημα PPIS αποκτήθηκε με σκοπό την εφαρμογή του εκεί όπου δεν υπάρχει Ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα Υγείας

(ΟΠΣΥ). Λόγω όμως του γεγονότος ότι σε περιβάλλον ΓεΣΥ θα πρέπει υποχρεωτικά το ΟΠΣΥ να έχει εφαρμοστεί και στα υπόλοιπα νοσοκομεία, θα πρέπει να μελετηθεί και να ληφθεί απόφαση κατά πόσο ενδείκνυται η εγκατάσταση του ΡΡIS. Η Υπηρεσία μας ζήτησε να ενημερωθεί για τυχόν εξελίξεις.

Καθυστέρηση στην έκδοση αδειών φαρμακευτικών προϊόντων. Σύμφωνα με το άρθρο 13 των περί Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (Έλεγχος Ποιότητας, Προμήθειας και Τιμών) Νόμων του 2001 έως 2014, το Συμβούλιο Φαρμάκων προβαίνει το ταχύτερο στην εξέταση κάθε αίτησης για την έκδοση άδειας κυκλοφορίας φαρμακευτικού προϊόντος, ενώ η διαδικασία για την έκδοση της άδειας ολοκληρώνεται όχι αργότερα από 210 μέρες από την υποβολή έγκυρης αίτησης που συνοδεύεται από όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι παρουσιάζεται σημαντική καθυστέρηση στην εξέταση των αιτήσεων που υποβάλλονται για εγγραφές καινούργιων φαρμάκων και στην έκδοση των σχετικών αδειών κυκλοφορίας από το Συμβούλιο Φαρμάκων.

Σύσταση. Ζητήσαμε πληροφόρηση για τα μέτρα που οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες προτίθενται να λάβουν προς επίλυση των καθυστερήσεων που παρατηρούνται για την εντός του καθορισμένου χρονικού πλαισίου εγγραφή φαρμακευτικών προϊόντων.

2.11.3 ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Λειτουργικά προβλήματα κτηριακών εγκαταστάσεων. Το Γενικό Χημείο του Κράτους (ΓΧΚ) αντιμετωπίζει προβλήματα επάρκειας και λειτουργικότητας στεγαστικών χώρων, τα οποία επισημαίνονται και από τον Φορέα Διαπίστευσης. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων είχε επισημάνει από το 2002 την επικινδυνότητα του κυρίως κτηρίου καθόσον αφορά στην αντισεισμική του επάρκεια.

Η Διευθύντρια του ΓΧΚ μάς πληροφόρησε ότι, παρόλες τις προσπάθειες του Γενικού Χημείου να προωθήσει με διάφορες λύσεις την ανέγερση νέου κτηρίου, για το οποίο υπάρχει έτοιμη κτηριολογική μελέτη από το 2007 καθώς και χώρος ανέγερσης, το όλο έργο δεν προχώρησε διότι έκτοτε δεν χαρακτηρίστηκε ως «ώριμο έργο», κάτι με το οποίο διαφωνεί το Τμήμα Δημοσίων Έργων.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο του ΓΧΚ στην υποστήριξη άλλων Υπηρεσιών και Σχεδίων Δράσης/ Έκτακτης Ανάγκης, καθώς και το ότι διατηρεί ραδιενεργές, εύφλεκτες και τοξικές ουσίες, οι οποίες σε περίπτωση ατυχήματος είναι δυνατόν να θέσουν σε άμεσο κίνδυνο το προσωπικό και τους περίοικους, επιβάλλεται όπως ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διευθέτηση του θέματος.

Αναθεώρηση τελών. Η τελευταία αναθεώρηση των τελών του ΓΧΚ έγινε το 2007 (Κ.Δ.Π.385/2007). Τα νέα τέλη ετοιμάστηκαν από το ΓΧΚ, εγκρίθηκαν από την Τεχνική Επιτροπή Καθορισμού και Αναθεώρησης τελών και Δικαιωμάτων του Γενικού Λογιστηρίου και στάλθηκαν τον Ιούλιο 2016 στη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας για να υποβληθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

Η Διευθύντρια του ΓΧΚ μάς πληροφόρησε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 7.10.2016, ενέκρινε την αναθεώρηση των τελών και εξουσιοδότησε τον Υπουργό Υγείας να προβεί στη δημοσίευση σχετικής γνωστοποίησης στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

2.11.4 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Στέγαση Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (Υ.Ψ.Υ.) Οι κτιριακές εγκαταστάσεις των Υ.Ψ.Υ. χρονολογούνται από το 1964 και κατά γενική ομολογία παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα τα οποία δυσχεραίνουν τη λειτουργία των Υπηρεσιών και την επίτευξη των στόχων τους στη σύγχρονη εποχή. Σύμφωνα με επιστολή του Διευθυντή των Υ.Ψ.Υ. προς τον Υπουργό Υγείας (ημερ. 26.3.2015), δαπανούνται σημαντικά ποσά (€500.000 τα τελευταία 5 χρόνια) για τη συντήρηση των κτιρίων, ενώ οι χώροι δεν ανταποκρίνονται στις

νέες πολυθεματικές μορφές θεραπείας των σύγχρονων αντιλήψεων για τη ψυχική ασθένεια, με αποτέλεσμα το κτίριο το ίδιο να λειτουργεί από μόνο του αντιθεραπευτικά, ενώ παράλληλα, τίθεται θέμα ασφάλειας, τόσο των ασθενών όσο και των λειτουργών Ψυχικής Υγείας, ειδικότερα στους θαλάμους εισδοχής, όπου νοσηλεύονται οι κρατούμενοι από το Τμήμα Φυλακών.

Ο Διευθυντής των Υ.Ψ.Υ. μάς ενημέρωσε ότι πάγιο αίτημά των Υ.Ψ.Υ. είναι η κατασκευή ενός νέου Νοσοκομείου Ψυχικής Υγείας με όλες τις σύγχρονες προδιαγραφές θεραπείας, αποκατάστασης και επανένταξης ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, αίτημα το οποίο έχει δρομολογηθεί μέσω της ένταξής του στον Στρατηγικό Προγραμματισμό των Υ.Ψ.Υ.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα του θέματος επιβάλλεται όπως ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για κατάλληλη στέγαση των ΥΨΥ.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

3.1 ΑΡΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΗΚ)

Στις 15 Ιουνίου 2016 υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 3(5) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 έως 2007, η Έκθεση της Υπηρεσίας μας επί των οικονομικών καταστάσεων της ΑΗΚ, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΔΣΜΚ)

Στις 15 Ιουνίου 2016 υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 3(5) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 έως 2007, η Έκθεση της Υπηρεσίας μας επί των οικονομικών καταστάσεων του ΔΣΜΚ, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.3 ΑΡΧΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΤΗΚ)

Στις 15 Ιουνίου 2016 υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 3(5) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 έως 2007, η Έκθεση της Υπηρεσίας μας επί των οικονομικών καταστάσεων της ΑΤΗΚ, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.4 ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Υπερωριακή απασχόληση.

(α) Παρατηρήθηκε και πάλι ότι η υπερωριακή αποζημίωση και το επίδομα βάρδιας που καταβλήθηκαν στους υπαλλήλους της Αρχής το 2015 δεν συνάδουν με τις πρόνοιες του Προϋπολογισμού και τις οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με τις οποίες η αποζημίωση θα πρέπει να είναι 1:1 τις καθημερινές και 1:1,3 τις αργίες, το Σάββατο μετά τις 1:00 μ.μ. και την Κυριακή, και το επίδομα απογευματινής βάρδιας σε υπαλλήλους που απασχολούνται με το σύστημα βάρδιας καταργείται.

Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε ότι:

- Υπάλληλοι στην κλίμακα Α2 και ωρομίσθιοι που πληρώνονται μέχρι €10/ώρα αμείβονται υπερωριακά με το προηγούμενο καθεστώς υπερωριακής αποζημίωσης (δηλαδή 1:1,5 και 1:2 μείον 15%).
- Υπάλληλοι σε ψηλότερες κλίμακες αμείβονται υπερωριακά 1:1,2 τις καθημερινές και 1:1,5 τις αργίες, Σάββατο μετά τις 1:00 και τις Κυριακές.
- Καταβλήθηκε αποζημίωση 7% των δεδουλευμένων ωρών ως επίδομα βάρδιας απογευματινής εργασίας και 22,8% των δεδουλευμένων ωρών για νυχτερινή εργασία για υπαλλήλους και ωρομίσθιους.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής, η απόκλιση ήταν απόλυτα αναγκαία λόγω της ιδιόμορφης κατάστασης των λιμενικών υπηρεσιών και ότι, για τις ιδιαιτερότητες των συγκεκριμένων περιπτώσεων, το Υπουργείο Οικονομικών έδωσε τη συναίνεσή του, σε συνάντηση που είχε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου με τον τότε Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής.

(β) Πειθαρχική έρευνα σχετικά με υπερωριακή απασχόληση στο λιμάνι Λάρνακας. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη Έκθεσή μας, διαπιστώθηκε, κατόπιν διοικητικής έρευνας, ότι 15 υπάλληλοι της Αρχής στο λιμάνι Λάρνακας διεκδίκησαν το 2012 και πληρώθηκαν για υπερωριακή εργασία την οποία ουδέποτε πραγματοποίησαν.

Σύμφωνα με το πόρισμα της έρευνας, οι εμπλεκόμενοι υπάλληλοι είχαν διαπράξει διάφορα πειθαρχικά παραπτώματα σύμφωνα με τους περί Αρχής Λιμένων Κύπρου (Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμούς.

Με την έκδοση του πορίσματος της Πειθαρχικής Έρευνας και μετά από σχετική γνωμάτευση των Νομικών Συμβούλων της Αρχής, ότι θα μπορούσαν να διατυπωθούν κατηγορίες εναντίον των αναφερόμενων υπαλλήλων της Αρχής στη βάση των πειθαρχικών παραπτωμάτων τα οποία παραβίαζαν τους Κανονισμούς, το Διοικητικό Συμβούλιο προχώρησε στις 31.10.2012 (αρ. αποφ. 268/2012) στη σύσταση τριμελούς Πειθαρχικής Επιτροπής για την εξέταση/εκδίκαση των σχετικών κατηγοριών εναντίον των εμπλεκόμενων υπαλλήλων.

Μετά από μία διαδικασία που διήρκησε πέραν του ενός έτους η Πειθαρχική Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 20.12.2013, αποφάσισε όπως:

- Επιβάλει στον εμπλεκόμενο υπεύθυνο Πλοηγό, ο οποίος κατά την περίοδο τέλεσης του αδικήματος ήταν έκτακτος υπάλληλος, χρηματικό πρόστιμο €2.000, καθώς επίσης και την ποινή απόλυσης.
- απαλλάξει από κάθε κατηγορία τρεις από τους υπαλλήλους οι οποίοι διεκδίκησαν και αποζημιώθηκαν για υπερωριακή εργασία που δεν παρείχαν και οι οποίοι τη συγκεκριμένη ημερομηνία δεν είχαν παρουσιαστεί καθόλου στο λιμάνι, και
- επιβάλει στους υπόλοιπους 11 υπαλλήλους την ποινή της προφορικής επίπληξης και την επιστροφή οποιουδήποτε ποσού υπερωριακής απασχόλησης έχουν εισπράξει, επειδή είχαν δείξει μεταμέλεια και αναγνώρισαν το λάθος τους.

Παρατηρήθηκε ότι η πιο πάνω απόφαση, παρά τη σοβαρότητα των παραπτώματων, δεν έχει επικυρωθεί μέχρι σήμερα από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής και δεν έχουν επιβληθεί κυρώσεις εναντίον των εν λόγω υπαλλήλων.

Μετά την υπόδειξη της Υπηρεσίας μας ότι ενδεχομένως να προκύπτουν ποινικά αδικήματα, η Αρχή τον Μάιο του 2016 ενημέρωσε σχετικά τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής μάς ανέφερε ότι η μη επικύρωση των αποφάσεων προηγούμενης πειθαρχικής επιτροπής έγκειται στο γεγονός της λήξης της θητείας του τότε Διοικητικού Συμβουλίου, χωρίς να προλάβει να επικυρώσει την απόφαση της επιτροπής και ότι το νυν Διοικητικό Συμβούλιο θα εξετάσει το θέμα και θα μας ενημερώσει για τις αποφάσεις του.

Ανάθεση Υπηρεσιών πλοήγησης/ρυμούλκησης/περισυλλογής και επεξεργασίας αποβλήτων των πλοίων που εξυπηρετούνται από τις εγκαταστάσεις της εταιρείας VTTV στο Βασιλικό.

Όπως αναφέραμε στην προηγούμενη Έκθεσή μας, το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στις 2.5.2012 αποφάσισε όπως οι πιο πάνω υπηρεσίες ανατεθούν στην εταιρεία στην οποία παραχωρήθηκε άδεια για την κατασκευή προβλήτας στο λιμάνι Βασιλικού. Εντούτοις, η Αρχή στις 11.1.2013 υπέγραψε συμφωνία για την παροχή όλων των υπηρεσιών από άλλη εταιρεία.

Στις 19.10.2015 υπογράφηκε νέα βελτιωμένη συμφωνία μεταξύ της Αρχής και της εταιρείας, η οποία αντικατέστησε την πρώτη συμφωνία ημερομηνίας 11.1.2013. Η μεγάλη διάρκεια της συμφωνίας (28 χρόνια με δικαίωμα ανανέωσης για άλλα 28 χρόνια) που αποτελούσε πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα δέσμευσης της Αρχής χωρίς να παρέχεται η δυνατότητα επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας σε περίπτωση αλλαγής δεδομένων, τροποποιήθηκε με τη νέα συμφωνία, στην οποία προνοείται ότι η παρούσα άδεια δύναται να ανανεωθεί με όρους που θα συμφωνηθούν μεταξύ της Αρχής και της εταιρείας, για μικρότερη περίοδο.

Επίσης, ο όρος IV της αρχικής Συμφωνίας που προνοούσε ότι η Αρχή δεν προτίθεται να παρέχει οποιεσδήποτε από τις λιμενικές υπηρεσίες πλοήγησης και χρήσης ρυμουλκού και άλλων υπηρεσιών συναφών με τη λειτουργία της προβλήτας ή οποιασδήποτε άλλης προβλήτας τροποποιήθηκε με τη νέα συμφωνία, όπου διαγράφηκε η αναφορά «σε οποιαδήποτε άλλη προβλήτα».

Στην αρχική συμφωνία δεν ζητήθηκε ασφαλιστική κάλυψη για την ευθύνη της εταιρείας έναντι τρίτων και κάλυψη του ενδεχομένου πρόκλησης ρύπανσης της θάλασσας όπως γίνεται σε άλλες συμφωνίες. Όπως παρατηρήθηκε, στη νέα συμφωνία προστέθηκε όρος που προνοεί για Ασφάλεια Παντός Κινδύνου για τις δραστηριότητες της εταιρείας αναφορικά με την παροχή των Υπηρεσιών, περιλαμβανομένων του εξοπλισμού, μηχανημάτων, πλωτών μέσων και εγκαταστάσεων και όρος που προνοεί για Ασφάλεια Ευθύνης Προς Τρίτους, συμπεριλαμβανομένης και της Αρχής, για τις ευθύνες της εταιρείας μέχρι ποσού \$500.000.000.

Στην αρχική συμφωνία δεν ζητήθηκε τραπεζική εγγύηση για την πιστή εφαρμογή των όρων της συμφωνίας όπως γίνεται σε άλλες συμφωνίες. Στη νέα συμφωνία συμπεριλήφθηκαν όροι οι οποίοι αφορούν στην κατάθεση τραπεζικής εγγύησης ύψους €140.000 από την εταιρεία προς όφελος της Αρχής.

Νομικοί Σύμβουλοι.

(α) Η ετήσια αμοιβή (retainer) των Νομικών Συμβούλων για το 2014 και 2015 ήταν €20.500. Οι δαπάνες για νομικές συμβουλές, πέραν αυτών που καλύπτονται από την ετήσια αμοιβή, ανήλθαν το 2015 σε €178.188, το 2014 σε €114.334 και το 2013 σε €96.789.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Δεν υπάρχει γραπτή συμφωνία για την ετήσια αμοιβή (€20.500 συν ΦΠΑ) και δεν καθορίζεται ποιες υπηρεσίες καλύπτονται από αυτή.

- (ii) Οι χρεώσεις για επιπρόσθετες νομικές υπηρεσίες δεν υπολογίζονται βάσει των ανθρωποωρών, αλλά αποτελούν χρέωση συνολικού ποσού (lump sum).
- (iii) Οι χρεώσεις, οι περιγραφές των υπηρεσιών στα τιμολόγια και τα έγγραφα στους φακέλους είναι ελλιπή και δεν υποβοηθούν τον έλεγχο.

Παρά την πληροφόρηση που είχαμε ότι το θέμα έχει απασχολήσει το Διοικητικό Συμβούλιο και λήφθηκε απόφαση όπως σε πρώτη φάση η Αρχή προχωρήσει με προκήρυξη προσφορών για παροχή, από το 2016, Νομικών Υπηρεσιών σε σχέση με την εκπροσώπηση της Αρχής ενώπιον των δικαστηρίων στις διάφορες υποθέσεις εντούτοις, η Αρχή δεν προχώρησε με προκήρυξη προσφορών.

(β) Συναφώς αναφέρεται ότι, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι, στις περιπτώσεις όπου οι νομικές υπηρεσίες παρέχονται για πολλά χρόνια από τον ίδιο νομικό οίκο, όπως είναι η περίπτωση της Αρχής Λιμένων, θα πρέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις της εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου αρ.ΓΛ/ΑΑΔΣ 74 που εκδόθηκε στις 27 Απριλίου 2016 σύμφωνα με την οποία ακόμη και για συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών του τομέα δημοσίων συμβάσεων (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), ισχύουν και πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης των οικονομικών φορέων, στις οποίες μάλιστα τώρα προστίθεται και η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού η οποία θα πρέπει επίσης να εξυπηρετείται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατό ευρύτερα σε κάθε είδους δημόσια σύμβαση.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι είναι λογικό για το διοικητικό συμβούλιο ενός οργανισμού να διατηρεί τον ίδιο νομικό οίκο επί σειρά ετών για την παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (θέματα διοικητικού δικαίου), δηλαδή νομικών συμβουλών είτε υπό τη μορφή γνωματεύσεων προς το διοικητικό συμβούλιο είτε για την εκπροσώπηση του οργανισμού σε περιπτώσεις προσφυγών ενώπιον του ανωτάτου δικαστηρίου ή του διοικητικού δικαστηρίου. Η Υπηρεσία μας δεν θεωρεί όμως ότι υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι που να δικαιολογούν τη διατήρηση για μεγάλο χρονικό διάστημα του ίδιου νομικού συμβούλου για την εκπροσώπηση του οργανισμού σε περιπτώσεις αστικών αγωγών ή διαιτησιών.

Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του νομικού οίκου θα πρέπει να γίνεται στη βάση της πιο πάνω εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου.

Σύσταση: Για την παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (θέματα διοικητικού δικαίου), η Αρχή να συνάπτει μακροχρόνιες συμβάσεις (μέχρι πέντε έτη) με νομικούς οίκους ακολουθώντας κατά το δυνατό ανταγωνιστική διαδικασία. Σε αυτή, δεν καθίσταται υποχρεωτική η δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει την προεπιλογή, προς υποβολή προσφορών, ενός κατάλληλου αριθμού εν δυνάμει ενδιαφερομένων και κατάλληλων συνεργατών, μεταξύ των οποίων θα μπορούσε να είναι, αν η Αρχή το κρίνει σκόπιμο, και ο υφιστάμενος συνεργάτης.

Η Αρχή να αναθέτει την εκπροσώπηση του σε περιπτώσεις αστικών αγωγών ή διαιτησιών σε νομικούς οίκους που θα επιλέγονται ανά περίπτωση, ή για ομάδες παρόμοιων υποθέσεων για συγκεκριμένη περίοδο. Θα μπορούσε για την επιλογή των οίκων αυτών να δημοσιεύεται πρόσκληση επίδειξης ενδιαφέροντος και υποβολής προσφορών (ειδικά αν πρόκειται για συγκεκριμένη υπόθεση με αμοιβή μεγάλης αξίας) ή να ζητείται συνδρομή από τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο ώστε να ενημερωθούν τα μέλη του για επίδειξη ενδιαφέροντος και κατάρτισμό σχετικού καταλόγου προεπιλογής νομικών συμβούλων, ανά επαρχία ή παγκύπρια, νοούμενου ότι οποιαδήποτε τέτοια διαδικασία υποστηρίζεται από κατάλληλη τεκμηρίωση.

Νοείται ότι σε ειδικές περιπτώσεις, στις οποίες κρίνεται ότι την εκπροσώπηση της Αρχής θα πρέπει να αναλάβει συγκεκριμένος νομικός σύμβουλος, για παράδειγμα γιατί χειρίστηκε συναφή προσφυγή που επηρεάζει την υπό αναφορά αγωγή, τότε τούτο θα μπορεί να γίνεται κατ' εξαίρεση αφού υπάρξει κατάλληλη και επαρκής τεκμηρίωση.

Σε περιπτώσεις που προκύπτει ανάγκη για την εξασφάλιση υπηρεσιών νομικού συμβούλου για την ετοιμασία ειδικών μελετών, ή εγγράφων διαγωνισμού που θα προκηρύξει η Αρχή, τότε θα πρέπει να τηρούνται οι πρόνοιες της σχετικής περί συμβάσεων νομοθεσίας και οι σχετικές αρχές της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, της διαφάνειας και της μη διάκρισης λόγω ιθαγένειας και συνεπώς θα πρέπει να προκηρύσσονται ανοικτοί διαγωνισμοί, αναλόγως βέβαια και με την εκτίμηση της αξίας της εκάστοτε ανάγκης.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής, το θέμα αυτό απασχόλησε το Διοικητικό Συμβούλιο και προτίθεται να εφαρμόσει τις πρόνοιες της εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου.

Μείωση λιμενικών δικαιωμάτων που καταβάλλονται για τα εν διαμετακομίσει αγαθά που ανήκουν στην κατηγορία των υδρογονανθράκων και τα οποία φορτοεκφορτώνονται στην προβλήτα της Vasiliko Ltd στο λιμάνι Βασιλικού.

Στις 24.2.2012 υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ της Αρχής και της εταιρείας VTT Vasiliko Ltd (VTTV), με βάση την οποία η Αρχή παρέχει την άδεια στην εταιρεία, μεταξύ άλλων, για εγκατάσταση, κατασκευή, λειτουργία, χρήση και διατήρηση προβλήτας για εκφόρτωση, φόρτωση και επαναφόρτωση προϊόντων υδρογονανθράκων τα οποία εισάγονται στη λιμενική περιοχή Ζυγίου και ακολούθως εξάγονται από χώρο εντός της εν λόγω λιμενικής περιοχής. Η πρώτη εξυπηρέτηση πλοίου έγινε στις 29.11.2014 όταν ο συντελεστής χρέωσης, σύμφωνα με τη παράγραφο 4(β), του Μέρους Ι, του ΠΙΝΑΚΑ των περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Καταβλητέα Δικαιώματα) Κανονισμών του 1976 μέχρι 2012 ήταν 86,73 σεντ για κάθε 1000 χιλιόγραμμα ή μέρους αυτών. Τον Φεβρουάριο του 2015 η εταιρεία ζήτησε τη μείωση των λιμενικών δικαιωμάτων λόγω των ανταγωνιστικών δικαιωμάτων σε λιμάνια γειτονικών χωρών. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής αποφάσισε την 1.7.2015 τη μείωση του δικαιώματος σε 0,44 σεντ ανά 1000 χιλιόγραμμα ή μέρος αυτών, για περίοδο 6 μηνών, ενώ η εταιρεία είχε αρνηθεί να εξοφλήσει τα τιμολόγια που είχαν εκδοθεί στο όνομα της αξίας €863.873 και ήγειρε αγωγή εναντίον της Αρχής για ακύρωση τους. Το περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Πληρωτέα Δικαιώματα) Διάταγμα του 2015 (Κ.Δ.Π. 242/2015) με βάση το οποίο μειώθηκε το λιμενικό δικαίωμα, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 17.7.2015, χωρίς η εταιρεία να εξοφλήσει τα οφειλόμενα δικαιώματα και χωρίς να αποσύρει την αγωγή. Ακολούθησε νέο αίτημα της εταιρείας όπως τα λιμενικά δικαιώματα παραμείνουν στο μειωμένο επίπεδο επί μονίμου βάσεως, το οποίο εξετάστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής στις 18.11.2015 και αποφασίστηκε η μη μονιμοποίηση της μείωσης, εφόσον δεν είχε αυξηθεί ο όγκος φορτίων και πλοίων που εξυπηρετήθηκαν κατά την εξάμηνη περίοδο κατά την οποία εφαρμόστηκε η μείωση. Παρατηρήθηκε ότι παρόλο που η Αρχή δεν αποφάσισε τη μονιμοποίηση της μείωσης, στις 22.1.2016 εκδόθηκε Τροποποιητικό Διάταγμα (Κ.Δ.Π.8/2016) με το οποίο καταργήθηκε η παράγραφος 4 του προηγούμενου Διατάγματος που αφορούσε στη περίοδο ισχύος του για έξι μήνες.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στο Λιμάνι Λάρνακας, παρά τη μείωση των δικαιωμάτων την περίοδο 17.7.2015 μέχρι 16.1.2016 ο αριθμός των πλοίων που εξυπηρετήθηκαν στη προβλήτα της VTTV, μειώθηκε κατά 18%.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής μας ανέφερε ότι η Αρχή δεν αποφάσισε τη μονιμοποίηση της μείωσης και αυτό γιατί ήθελε πρώτα να διαπιστώσει εάν όντως με τη μείωση των λιμενικών δικαιωμάτων που καταβάλλονται για τα εν διαμετακομίσει αγαθά που ανήκουν στην κατηγορία των υδρογονανθράκων και τα οποία φορτοεκφορτώνονται στην προβλήτα της VTTV στο λιμάνι Βασιλικού

θα αυξηθεί και η κίνηση στην πλατφόρμα της VTTV. Παρά ταύτα, η Αρχή είναι υποχρεωμένη να εφαρμόζει το διάταγμα.

Καταβολή αποζημιώσεων στους αδειούχους λιμενικούς αχθοφόρους Λεμεσού και Λάρνακας.

Στα πλαίσια της προώθησης της διαδικασίας ανάθεσης των εμπορικών και άλλων δραστηριοτήτων των Λιμανιών Λεμεσού και Λάρνακας σε στρατηγικούς επενδυτές, προέκυψε η ανάγκη για κατάργηση του θεσμού του αδειούχου αχθοφόρου έτσι ώστε να δημιουργηθεί ευελιξία στη διεκπεραίωση βασικών λειτουργιών και ειδικότερα στη διακίνηση φορτίων στους λιμένες με οικονομικότερους όρους.

- (i) **Συμφωνία με αδειούχους αχθοφόρους Λεμεσού:** Στις 7.8.2015 υπογράφηκε συμφωνία με τους εικοσιοκτώ αδειούχους αχθοφόρους Λεμεσού με την οποία παραιτήθηκαν από τις άδειες τους έναντι αποζημίωσης €27 εκ. Η συμφωνία διαλάμβανε την άμεση καταβολή του ποσού των €20 εκ. και την καταβολή του ποσού των €7εκ. εντός 15 μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας, ή μόλις τα λειτουργικά κέρδη από την αχθοφορική υπηρεσία, η οποία κατά τη μεταβατική περίοδο μέχρι την ανάληψη των αχθοφορικών υπηρεσιών από στρατηγικό επενδυτή παρέχεται από ιδιωτική εταιρεία που συστάθηκε για το σκοπό αυτό, φθάσουν τα €7εκ. Πέραν τούτου το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφαση του με αριθμό 78.950 ημερομηνίας 3.6.2015 ενέκρινε την καταβολή ποσού €1 εκ. στους εξήντα δύο υπαλλήλους του Συνδέσμου Αδειούχων Λιμενικών Αχθοφόρων Λεμεσού για τον τερματισμό των εργασιών τους, ενώ σε μεταγενέστερη απόφαση του με αριθμό 79.456 στις 16.9.2015 ενέκρινε αύξηση του ποσού σε €1,5 εκ.
- (ii) **Συμφωνία με αδειούχους αχθοφόρους Λάρνακας:** Στις 16.12.2015 υπογράφηκε συμφωνία με τους είκοσι δύο αδειούχους αχθοφόρους Λάρνακας, με την οποία παραιτήθηκαν από τις άδειες τους έναντι αποζημίωσης €3,6 εκ. Επίσης η Αρχή κατά τη μεταβατική περίοδο θα καταβάλει ποσό €67.600 για τη μίσθωση αχθοφορικών και άλλων υπηρεσιών σε δεκατρείς αχθοφόρους οι οποίοι θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους οποιαδήποτε μέρα της εβδομάδας χωρίς να δίνεται υπερωριακή αποζημίωση, καθώς και μηνιαίο ποσό €1.420 στον μηχανικό που θα προσφέρει μηχανική υποστήριξη στις αχθοφορικές εργασίες.

Σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων ο Νομικός Σύμβουλος της Αρχής ανέφερε ότι η Αρχή θα μπορούσε χωρίς τερματισμό των αδειών, να αναθέσει και σε άλλους ή να ασκήσει η ίδια τις εργασίες και δραστηριότητες διαχείρισης του Σταθμού Εμπορευματοκιβωτίων στο λιμάνι Λεμεσού. Επίσης, η Αρχή ουδέποτε παραχώρησε γραπτή άδεια χρήσης και διαχείρισης του Σταθμού Εμπορευματοκιβωτίων, αλλά ούτε απαγόρευσε τη χρήση του, και έμμεσα συγκατατέθηκε στη παραμονή και διεξαγωγή εργασιών στον συγκεκριμένο χώρο από το 1991.

Το ποσό της αποζημίωσης βασίστηκε πάνω στον υπολογισμό των χρηματοοικονομικών συμβούλων της Αρχής και αντιπροσωπεύει τα απολεσθέντα έσοδα των αδειούχων αχθοφόρων, την αξία του ενεργητικού τους κατά την ημερομηνία της συμφωνίας, καθώς και ένα επιπρόσθετο ποσό για αποφυγή εργατικών διαταραχών οι οποίες θα είχαν ως αποτέλεσμα σημαντικές απώλειες για την οικονομία.

Συναφώς αναφέρεται ότι στην απόφαση της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (ΕΠΑ) Αρ. 54/2012 αναφέρεται ότι στοιχειοθετούνται παραβάσεις των άρθρων 3(1)(β) και 3(1)(δ) του Νόμου 13(Ι)/2008 για σύμπραξη περιοριστική του ανταγωνισμού από τον Σύνδεσμο Αδειούχων Αχθοφόρων Λεμεσού (ΣΑΛΑ), των άρθρων 6(1)(β) και 6(1)(γ) του Νόμου για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης του και επέβαλε διοικητικό πρόστιμο στον ΣΑΛΑ ύψους €214.063. Ο ΣΑΛΑ καταχώρησε την προσφυγή υπ' αριθμό 259/2013 εναντίον της απόφασης της ΕΠΑ η οποία απορρίφθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου στις 7.12.2015. Η Πρόεδρος της ΕΠΑ ζήτησε από τον Υπουργό Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων όπως το ποσό των €214.063 αποδοθεί προς τη Κυπριακή Δημοκρατία κατά την εξαγορά των αδειών τους, εισηγήθηκε η οποία δεν έγινε αποδεκτή, για να μην τεθεί σε κίνδυνο η ολοκλήρωση της διαδικασίας ανάθεσης των εμπορικών δραστηριοτήτων του λιμανιού σε στρατηγικό επενδυτή.

Σύμβαση Ανέγερσης Νέας Αίθουσα Επιβατών στο νέο Λιμάνι Λεμεσού. Η έναρξη των εργασιών έγινε στις 18.7.2011 με διάρκεια συμβολαίου 24 μήνες έναντι ποσού €14.433.012. Η πρόοδος των εργασιών παρουσίασε σοβαρή καθυστέρηση. Μέχρι τον Ιούλιο 2014, η Αρχή Λιμένων Κύπρου (ΑΛΚ) είχε εγκρίνει και παραχωρήσει στον Ανάδοχο συνολική παράταση χρόνου 323 ημερολογιακών ημερών, εκ των οποίων οι 119 ημέρες με οικονομικές αποζημιώσεις, καθορίζοντας ως νέα ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου την 26.6.2014. Κατόπιν περαιτέρω καθυστέρησης και παραπομπής του θέματος στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) για συμβουλευτική καθοδήγηση, οι εξελίξεις μέχρι τον Σεπτέμβριο 2015 παρατίθενται στην Ετήσια Έκθεση μας του 2014. Όπως αναφέρθηκε στην πιο πάνω Έκθεση μας, στις 23.9.2015, η ΚΕΑΑ κάλεσε σε συνεδρία της τους συντελεστές του έργου, δηλαδή τον Ανάδοχο, τους Αρχιτέκτονες, τον Διαχειριστή του Συμβολαίου εκ μέρους των Αρχιτεκτόνων, τον Επιμετρητή Ποσοτήτων και εκπροσώπους της Αρχής Λιμένων Κύπρου, και άκουσε τις απόψεις όλων των μερών επί των προβλημάτων και διαφορών που είχαν προκύψει στην εξέλιξη της κατασκευής του έργου. Στην προσπάθεια επίτευξης φιλικής διευθέτησης των χρονικών και των οικονομικών (σε σχέση με τον χρόνο παράτασης) απαιτήσεων του Αναδόχου και, για να καταστεί δυνατή η ομαλή εκτέλεση και ολοκλήρωση του έργου, η ΚΕΑΑ πρότεινε – και ο Ανάδοχος αποδέχτηκε τελικά – τα ακόλουθα, για τελική και οριστική διευθέτηση του θέματος:

- (i) Παραχώρηση στον Ανάδοχο δικαιολογημένης παράτασης χρόνου μέχρι τις 10 Ιανουαρίου 2016.
- (ii) Παραχώρηση στον Ανάδοχο συνολικής αποζημίωσης €300.000 για την εγκριθείσα παράταση χρόνου.
- (iii) Μείωση της εγγύησης πιστής εκτέλεσης του έργου σε 5%.
- (iv) Έκδοση πιστοποιητικών πληρωμής ανά 15 αντί 30 ημέρες.

Τον Οκτώβριο 2015, η Αρχή ενημέρωσε την ΚΕΑΑ ότι το Διοικητικό Συμβούλιο αποδέχτηκε την πιο πάνω πρόταση της για φιλικό διακανονισμό του θέματος.

Τον Ιούνιο 2016, η Γενική Διευθύντρια της Αρχής ενημέρωσε τον Πρόεδρο της ΚΕΑΑ ότι η Αρχή ενέκρινε εισήγηση του Διαχειριστή του Συμβολαίου για παραχώρηση περαιτέρω παράτασης χρόνου 20 ημερολογιακών ημερών, χωρίς οικονομικές αποζημιώσεις, καθορίζοντας ως αναθεωρημένη ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου την 30.1.2016. Ο Ανάδοχος διαφώνησε με την πιο πάνω παράταση χρόνου. Με την ίδια επιστολή, η Γενική Διευθύντρια ζήτησε από τον Πρόεδρο της ΚΕΑΑ όπως, λαμβάνοντας υπόψη τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στην ολοκλήρωση του έργου, μελετήσει το ενδεχόμενο διορισμού νέας Ad – hoc Επιτροπής για εξέταση των νέων χρονικών και οικονομικών απαιτήσεων του Αναδόχου.

Τον Ιούλιο 2016, ο Πρόεδρος της ΚΕΑΑ, πληροφόρησε τη Γενική Διευθύντρια της Αρχής ότι η ΚΕΑΑ εξέτασε το εν λόγω θέμα σε συνεδρία της που έγινε στις 6.7.2016, κατά την οποία αποφάσισε ότι δεν ενδείκνυται ο διορισμός νέας Ad – hoc Επιτροπής και, συνέστησε στην Αρχή, όπως γίνονται άμεσα οι αξιολογήσεις για τις οποιεσδήποτε απαιτήσεις του Αναδόχου.

Η έμπρακτη συμπλήρωση των εργασιών έγινε στις 22.9.2016. Η συνολική επιπλέον καθυστέρηση που σημειώθηκε στην ολοκλήρωση του έργου – από την 30.1.2016 μέχρι την 22.9.2016 – ανέρχεται σε 236 ημερολογιακές ημέρες, ενώ το συνολικό ποσό της ρήτρας καθυστέρησης σε €708.000.

Η Αρχή έχει εφαρμόσει τις πρόνοιες της σύμβασης, όσον αφορά τις καθυστερήσεις, και έχει ήδη αποκόψει από τα πιστοποιητικά πληρωμής του Αναδόχου το ποσό των €456.000, ενώ εκκρεμεί η αποκοπή και του υπόλοιπου ποσού των €252.000 η οποία θα γίνει με τα πιστοποιητικά πληρωμής αρ. 54 και 55.

Σύσταση: Ο χειρισμός πολύπλοκων συμβάσεων από Οργανισμούς που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία και εμπειρία, θα πρέπει να ανατίθενται στο Τμήμα Δημοσίων Έργων.

3.5 ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (ΑΡΚ)

Τροποποίηση Νομοθεσίας. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη Έκθεσή μας, από τις 14.5.2012 η Αρχή απέστειλε τροποποιητικό νομοσχέδιο στο Υπουργείο Εσωτερικών, και ενώ είχε ολοκληρωθεί ο νομοτεχνικός έλεγχος από τη Νομική Υπηρεσία και ορίστηκε για συζήτηση στη Βουλή στις 12.9.2013, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών σταμάτησε η διαδικασία για να γίνει δημόσια διαβούλευση με όλους τους επηρεαζόμενους. Μετά από διαβούλευση με τους επηρεαζόμενους φορείς, το νομοσχέδιο έτυχε των ανάλογων τροποποιήσεων από την ΑΡΚ και κατατέθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 27.11.2015 για ψήφιση. Επισημαίνεται ότι στις προτεινόμενες τροποποιήσεις περιλαμβάνονται και εναρμονιστικά θέματα που αφορούν στην Ευρωπαϊκή Οδηγία αρ. 2010/13/ΕΕ, τα οποία εισηγήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Διορισμός Εκτελεστικού Προέδρου της Αρχής. Όπως αναφέρθηκε και στις προηγούμενες Εκθέσεις μας, με τη δημοσίευση του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών (Τροποποιητικού) Νόμου του 2011, Ν.73(Ι)/2011 στις 29.4.2011, ο Πρόεδρος της Αρχής υπηρετούσε από τις 29.4.2011 ως Εκτελεστικός Πρόεδρος υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης στην κλίμακα Α15(+1) χωρίς να έχουν ετοιμαστεί Κανονισμοί για τις αρμοδιότητες, εξουσίες και τα καθήκοντα του. Επειδή στη Νομοθεσία της Αρχής στο άρθρο 4(2)(β) καθορίζεται ο Πρόεδρος της Αρχής ως εκτελεστικός, ενώ στο άρθρο 9(6) αναφέρεται ότι ο Διευθυντής είναι το ανώτατο εκτελεστικό όργανο της Αρχής, στη συνεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 17.1.2012 εξουσιοδοτήθηκε ο Υπουργός Εσωτερικών να προβεί στην τροποποίηση του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου, έτσι ώστε το ανώτατο εκτελεστικό όργανο της Αρχής να είναι ο Εκτελεστικός Πρόεδρος και όχι ο Διευθυντής.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέφρασε τον προβληματισμό της για την αναγκαιότητα ύπαρξης ταυτόχρονα Εκτελεστικού Προέδρου και Διευθυντή σε ένα Οργανισμό 25 ατόμων και υπό τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που διέρχεται το Κράτος εισηγήθηκε όπως το θέμα εξεταστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή. Ο Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου απέστειλε το θέμα στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ), το οποίο σε επιστολή του ημερ. 3.4.2015 ανέφερε ότι η θέση Διευθυντή θα πρέπει να σημειωθεί με διπλό σταυρό (++), έτσι ώστε με την κένωσή της να καταργηθεί. Η Ελεγκτική Υπηρεσία με επιστολή της προς το ΤΔΔΠ ημερ. 21.4.2015 διατύπωσε την αντίθεσή της με την πιο πάνω θέση και εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους στην Αρχή θα πρέπει να προΐσταται μόνο ο Διευθυντής, που θα είναι και το ανώτατο εκτελεστικό όργανο, του οποίου τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις είναι ήδη θεσμοθετημένα όπως απορρέουν από τα άρθρα 9(2) και (6) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου. Στις 12.6.2015 ο Διευθυντής του Τμήματος Διοίκησης και Προσωπικού ζήτησε από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών να εξετάσει το θέμα και να προβεί στην εναλλακτική ρύθμιση που θεωρεί την πλέον αρμόζουσα και να προβεί σε ανάλογη τροποποίηση της οικείας νομοθεσίας.

Το Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή του ημερ. 6.10.2015 προς τον Γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου, με κοινοποίηση στην Υπηρεσία μας, ανέφερε ότι προτίθεται να εξετάσει το θέμα της ταυτόχρονης απασχόλησης στην Αρχή, τόσο ενός Εκτελεστικού Προέδρου, όσο και Διευθυντή, με τη λήξη της θητείας του Εκτελεστικού Προέδρου.

Ο Εκτελεστικός Πρόεδρος της Αρχής μάς ενημέρωσε ότι η Αρχή προχώρησε με σημείωση με διπλό σταυρό (++) της θέσης του Διευθυντή στον Προϋπολογισμό για το έτος 2016, υιοθετώντας τη θέση του ΤΔΔΠ, θέση η οποία δεν ίσχυε πλέον, αφού μετά την επιστολή της Υπηρεσίας μας προς το ΤΔΔΠ ημερ. 21.4.2015, το ΤΔΔΠ ζήτησε από το Υπουργείο Εσωτερικών να εξετάσει το θέμα και να επιλέξει την ρύθμιση που κρίνει ως την πλέον αρμόζουσα/λειτουργική. Στη συνέχεια το Υπουργείο Εσωτερικών ανέλαβε να επανεξετάσει το θέμα με τη λήξη της θητείας του Εκτελεστικού Προέδρου το 2016, όπως αναφέρεται πιο πάνω.

Κατά τη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών στις 26.11.2015, στην οποία εξετάστηκε ο Προϋπολογισμός της ΑΡΚ για το έτος 2016, στον οποίο σημειώθηκε με διπλό σταυρό (++) η θέση Διευθυντή, έτσι ώστε να καταργηθεί με την κένωσή της την 1.7.2019, η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέφρασε την άποψη ότι η παράλληλη εργοδότηση δύο υψηλόβαθμων στελεχών στην Αρχή, που ασκούν παρόμοια καθήκοντα, συνιστά διασπάθιση δημόσιου χρήματος, αφού επιβάρυνε την Αρχή με αχρείαστο επιπρόσθετο ετήσιο κόστος περίπου €100.000 και ότι, μεταξύ των δύο προσφερόμενων επιλογών, οικονομικότερη και ορθότερη είναι η επιλογή της διατήρησης της θέσης του Διευθυντή με ταυτόχρονη μετατροπή (από το 2016) της θέσης του Προέδρου της Αρχής σε μη εκτελεστικό, όπως ήταν προηγουμένως.

Το Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή του ημερ. 27.11.2015 προς τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών ανέφερε ότι εκ παραδρομής στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού για το 2016 σημειώθηκε με διπλό σταυρό η θέση Διευθυντή και το θέμα της ταυτόχρονης απασχόλησης στην Αρχή, τόσο ενός Εκτελεστικού Προέδρου όσο και Διευθυντή, θα εξεταζόταν από το Υπουργείο με τη λήξη της θητείας του υφιστάμενου Εκτελεστικού Προέδρου, η οποία έληγε στις 15.6.2016.

Στις 27.11.2015 η Ελεγκτική Υπηρεσία απέστειλε επιστολή στον Εκτελεστικό Πρόεδρο της Αρχής στην οποία ανέφερε ότι ο ίδιος ήταν παρών στη συνεδρία έγκρισης του Προϋπολογισμού της Αρχής για το έτος 2016, κάτι το οποίο συνιστά σύγκρουση συμφέροντος και παράβαση των γενικών αρχών του διοικητικού δικαίου και του άρθρου 7(6) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου, αφού, μεταξύ άλλων, ο Προϋπολογισμός ρύθμιζε το θέμα της δικής του θέσης.

Την ίδια ημέρα, δηλαδή στις 27.11.2015, το Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή του στη Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων τροποποιητικό νομοσχέδιο, που εκτός από τις εναρμονιστικές διατάξεις που αναφέρονται πιο πάνω, προνοούσε, μεταξύ άλλων, ότι το Πρόεδρος της ΑΡΚ ορίζεται ως το ανώτατο εκτελεστικό όργανό της και οι αρμοδιότητες, εξουσίες και τα καθήκοντά του δύνανται να εξειδικεύονται με Κανονισμούς. Η Ελεγκτική Υπηρεσία με επιστολή ημερ. 1.2.2016 προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, ενώπιον της οποίας συζητείτο το πιο πάνω νομοσχέδιο, εξέφρασε την άποψη ότι είτε το Υπουργείο Εσωτερικών θα έπρεπε να επισπεύσει την εξέταση του θέματος της ταυτόχρονης απασχόλησης δύο υψηλόβαθμων στελεχών στην ΑΡΚ, πριν την ψήφιση του πιο πάνω νομοσχεδίου, είτε δεν θα έπρεπε να ψηφιστούν τα άρθρα του νομοσχεδίου που αφορούσαν στα καθήκοντα και εξουσίες του Εκτελεστικού Προέδρου και του Διευθυντή μέχρι την τελική απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών.

Στη συνέχεια το Υπουργείο Εσωτερικών, αφού εξέτασε το θέμα της ταυτόχρονης απασχόλησης των δύο υψηλόβαθμων στελεχών στην ΑΡΚ, κατέθεσε στη Βουλή τροποποιητικό νομοσχέδιο, σύμφωνα με το οποίο ο Πρόεδρος της ΑΡΚ παύει να είναι εκτελεστικός. Το νομοσχέδιο που τροποποιεί τον περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμο ψηφίστηκε σε νόμο (Ν.77(Ι)/2016) την 1.7.2016.

Διερεύνηση καταγγελίας. Κατόπιν καταγγελίας που υποβλήθηκε στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχώρησε τον Δεκέμβριο 2015 σε έρευνα στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου και μεταξύ άλλων, εντόπισε στοιχεία τα οποία πιθανόν να υποδηλώνουν τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Προς τούτο, η Ελεγκτική Υπηρεσία απέστειλε δύο επιστολές ημερ. 17.12.2015 και 5.1.2016 στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για ενημέρωση και τις δικές του ενέργειες. Στις εν λόγω επιστολές σημειώνονται τα πιο κάτω θέματα, τα οποία ενδεχομένως να υποδηλώνουν την πιθανότητα διάπραξης ποινικών αδικημάτων: (α) Πιθανή παραποίηση/αλλοίωση Πρακτικών της ΑΡΚ της Συνεδρίας Αρ.1/2003 ημερ. 9.1.2013. Ως αποτέλεσμα του πιο πάνω και της μη επανεξέτασης χωρίς οποιαδήποτε αιτιολόγηση 23 υποθέσεων που αφορούσαν σε παραβάσεις από ραδιοφωνικούς/τηλεοπτικούς οργανισμούς, στις οικονομικές καταστάσεις της ΑΡΚ για το 2013, διαγράφηκε ποσό €403.730 από τους χρεώστες από διοικητικά πρόστιμα, επιστράφηκε ποσό ύψους €90.294 σε ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που είχαν

ήδη καταβάλει το πρόστιμο, ενώ η ΑΡΚ επωμίστηκε τα δικηγορικά έξοδα από την απόφαση να μην επανεξετάσει τις υποθέσεις που εκκρεμούσαν στο Ανώτατο Δικαστήριο και στη συνέχεια ανακάλεσε λόγω κακής σύνθεσής της. (β) Συμμετοχή του Εκτελεστικού Προέδρου της ΑΡΚ στην Πρωτοβάθμια Επιτροπή κριτηρίων της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου (ΚΟΠ). (γ) Οδηγίες του Εκτελεστικού Προέδρου και του Διευθυντή της ΑΡΚ προς το προσωπικό για παράβαση του άρθρου 33(5)(α) του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμου, που αφορά στην τηλεοπτική διαφήμιση παιδικών παιχνιδιών. Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, ο Γενικός Εισαγγελέας έδωσε οδηγίες στην Αστυνομία για ποινική διερεύνηση.

Ο Πρόεδρος της Αρχής μάς ενημέρωσε ότι το Συμβούλιο της Αρχής, με την υφιστάμενη σύνθεσή του, διορίστηκε, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, στις 13.7.2016 και επομένως δεν είναι σε θέση να σχολιάσει θέματα και/ή ενέργειες που αφορούσαν στο έτος 2015.

Ωστόσο, για την παράγραφο με τίτλο «Διερεύνηση καταγγελίας», σημείο (γ), επισημαίνει ότι ο Διευθυντής της ΑΡΚ ενήργησε κατόπιν οδηγιών του τέως Εκτελεστικού Προέδρου εφόσον στο Συμβόλαιο «Ανάθεσης Εργασίας Διευθυντή», συμπεριλήφθηκε πρόνοια, με βάση την οποία «ο Διευθυντής θα είναι υποκείμενος στις οδηγίες και στα καθήκοντα τα οποία θα του ανατίθενται από τον Εκτελεστικό Πρόεδρο και την Αρχή». Σημειώνεται ότι οι οδηγίες που δόθηκαν προς το προσωπικό στις 20.11.2015 ουδέποτε εφαρμόστηκαν, εφόσον στις 23.11.2015 αναιρέθηκαν.

3.6 ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ (ΡΙΚ)

Στις 15 Ιουνίου 2016 υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 3(5) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων, η Έκθεση της Υπηρεσίας μας επί των οικονομικών καταστάσεων του ΡΙΚ, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.7 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ετοιμασία και υποβολή οικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 15(2) των περί Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμων του 1969 έως 2005, ο Οργανισμός, αμέσως μετά το τέλος εκάστου οικονομικού έτους, ετοιμάζει και υποβάλλει στον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΕΕΒΤ) τις τελικές οικονομικές καταστάσεις και έκθεση πεπραγμένων. Σύμφωνα δε με το άρθρο 18(2) οι εξελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις με την έκθεση του Γενικού Ελεγκτή υποβάλλονται το ταχύτερο στον Υπουργό ΕΕΒΤ, ο οποίος διαβιβάζει αντίγραφο τους στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ενημέρωση. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα εδάφια 1 και 3 του άρθρου 109 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), ο ΚΟΤ, ως οντότητα Γενικής Κυβέρνησης, υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών, στον αρμόδιο υπουργό (Υπουργό ΕΕΒΤ) και στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα λογιστικά πρότυπα, εντός τεσσάρων μηνών, μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους.

Σημειώνεται ότι ο Οργανισμός, σε αντίθεση με τις πιο πάνω διατάξεις της νομοθεσίας, δεν έχει ακόμη ετοιμάσει και υποβάλει για έλεγχο τις οικονομικές καταστάσεις για το 2015, ενώ οι οικονομικές καταστάσεις για το 2014 και το 2013 υποβλήθηκαν για έλεγχο με αρκετή καθυστέρηση στις 22.11.2016 και 19.2.2015, αντίστοιχα.

Σύσταση: Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να ετοιμάζονται και να υποβάλλονται έγκαιρα για έλεγχο έτσι ώστε να λαμβάνονται τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα σχετικά με τις οποιεσδήποτε αδυναμίες ή κενά που τυχόν θα παρατηρηθούν, και να παρέχεται το δικαίωμα ενημέρωσης, τόσο στη Βουλή, όσο και στους πολίτες, για τα πεπραγμένα του Οργανισμού, ο οποίος λειτουργεί κυρίως με κρατική χορηγία.

Επίσης, λόγω της κατ' εξακολούθηση μεγάλης καθυστέρησης που παρατηρείται στην ετοιμασία και υποβολή για έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας για να εξεταστεί το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών ή πειθαρχικών αδικημάτων.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι ο Οργανισμός διερευνά το ενδεχόμενο αγοράς υπηρεσιών για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων και ότι προωθεί πιο αυστηρά μέτρα για διασφάλιση της έγκαιρης υποβολής των απαραίτητων στοιχείων.

Ωστόσο, η Υπηρεσία μας θεωρεί διασπάθιση δημοσίου χρήματος την αγορά υπηρεσιών για εργασίες που έπρεπε να διεκπεραιώνονταν από τους υπαλλήλους του Οργανισμού οι οποίοι αμείβονται για το σκοπό αυτό.

Όπως επίσης μας ανέφερε, το θέμα της λήψης πειθαρχικών μέτρων για την καθυστέρηση στην ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων θα τεθεί ενώπιον του ΔΣ για εξέταση και λήψη απόφασης.

Λειτουργία του Οργανισμού.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα Μελέτης για την Αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών του Οργανισμού, η οποία διενεργήθηκε κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του Οργανισμού στις 31.7.2013 από ιδιωτικό οίκο συμβούλων ο Οργανισμός παρουσιάζει σοβαρά λειτουργικά προβλήματα, τα οποία χρήζουν άμεσης επίλυσης.

Το πεπαλαιωμένο θεσμικό πλαίσιο, το οποίο χρήζει αναθεώρησης, έτσι ώστε να δίδει τη δυνατότητα στον Οργανισμό να προσαρμόζει τον ρόλο του στα νέα δεδομένα, αποτελεί, σύμφωνα με τη Μελέτη, σοβαρό πρόβλημα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στη Μελέτη, ο έλεγχος που διεξάγει το Τμήμα Διασφάλισης Ποιότητας γίνεται στη βάση νομοθεσίας η οποία είναι πεπαλαιωμένη και χρήζει αναθεώρησης, αφού οι προδιαγραφές που αναφέρονται σ' αυτή δεν καλύπτουν τις ελάχιστες ανάγκες των σημερινών τουριστών.

Επίσης, θέματα όπως η αδειοδότηση, η κατάταξη και η εποπτεία, λόγω του πεπαλαιωμένου θεσμικού πλαισίου, όπως σχετικά αναφέρεται, καθίστανται επιρρεπή σε παρεμβάσεις, εφόσον οι διαδικασίες δεν είναι διασφαλισμένες με ένα σαφές και αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο.

Στην πιο πάνω Μελέτη, επιβεβαιώθηκε επίσης η ύπαρξη δυσλειτουργιών στον Οργανισμό, οι οποίες οφείλονται κατά κύριο λόγο σε διοικητικές αδυναμίες, έλλειψη οργάνωσης και απουσία επικοινωνίας μεταξύ τμημάτων του Οργανισμού ή ακόμα και ατόμων εντός του ίδιου Τμήματος.

Όπως έχουμε πληροφορηθεί, η αναθεώρηση και ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου του Οργανισμού έχει αναληφθεί από την Ομάδα Μεταρρύθμισης του Δημοσίου, ενώ, για την υλοποίηση των βελτιωτικών εισηγήσεων της πιο πάνω Μελέτης, συστάθηκαν ομάδες εργασίας και ετοιμάστηκαν αναλυτικά σχέδια δράσης.

Σύμφωνα με την Έκθεση Συμμόρφωσης του Οργανισμού αναφορικά με τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας, η οποία υποβλήθηκε στις 17.5.2016, προωθήθηκαν ορισμένες αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας του Οργανισμού, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, στη θεσμοθέτηση εβδομαδιαίων συναντήσεων μεταξύ Γενικής Διεύθυνσης και Προϊσταμένων Τμημάτων, στην ετοιμασία και εκπόνηση ολοκληρωμένου και αναλυτικού επιχειρησιακού πλάνου, καθώς επίσης στη σύσταση και λειτουργία Επιτροπής Εσωτερικού Ελέγχου. Η Υπηρεσία μας ωστόσο, θεωρεί ότι υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια βελτίωσης.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των θεμάτων που προέκυψαν στην έκθεση της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) αναφορικά με τον λογιστικό έλεγχο του Γραφείου του Οργανισμού στο Άμστερνταμ, των ευρημάτων της διοικητικής έρευνας που διενεργήθηκε σχετικά με το εν λόγω θέμα, καθώς επίσης των αδυναμιών του συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τα οποία γίνεται αναφορά σε παραγράφους που ακολουθούν, θα πρέπει να ληφθούν άμεσες ενέργειες για βελτίωση και ουσιαστική αναβάθμιση δομών και διαδικασιών του Οργανισμού.

Επιχορήγηση του Ράλι Κύπρος.

Σύμφωνα με στοιχεία που τηρούνται στον Οργανισμό, ο Κυπριακός Σύνδεσμος Αυτοκινήτου (ΚΣΑ) επιχορηγήθηκε με βάση τις κατά καιρούς ληφθείσες Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ), με συνολικό ποσό ύψους €6,8 εκ. για την περίοδο από το 2003 μέχρι το 2015, σύμφωνα με τον πιο κάτω πίνακα:

Έτος	Ποσό €	Πρωτάθλημα
2003	349.162	World Rally Championship (WRC)
2004	350.128	WRC
2005	339.404	WRC
2006	512.580	WRC
2007	447.686	Middle East Rally Championship (MERC)
2008	512.580	MERC
2009	638.000	WRC
2010	904.500	Intercontinental Rally Championship (IRC)
2011	545.000	IRC
2012	552.000	IRC
2013	567.000	MERC
2014	550.000	European Rally Championship (ERC)
2015	550.000	ERC
Σύνολο	6.818.040	

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει και πάλι ότι κατά την καταβολή χορηγιών σε Συνδέσμους, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πρόνοιες των άρθρων 24 έως 28 των περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμων του 2014 και 2015, στους οποίους

αναφέρονται τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται για την παραχώρηση των χορηγιών (διαφάνεια, ίση μεταχείριση κ.λπ.) και οι υποχρεώσεις των ληπτών κρατικής χορηγίας (χρηστή χρηματοοικονομική διαχείριση, εφαρμογή κατάλληλου συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται και να αποδεικνύεται η ορθολογιστική διαχείριση της κρατικής χορηγίας, διενέργεια ανεξάρτητου ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου κ.λπ.).

Δεδομένου ότι ο Οργανισμός είναι, διαχρονικά, άμεσα εμπλεκόμενος με το θέμα και γνωρίζει τις διαστάσεις και τον βαθμό στον οποίο το Ράλι Κύπρου επηρεάζει την προβολή της Κύπρου, και αφού δεν φαίνεται να υπάρχει τεκμηρίωση για το ύψος της καταβληθείσας στον ΚΣΑ χορηγίας, η Υπηρεσία μας στην επιστολή της αναφορικά με τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων του Οργανισμού για το 2014 σημείωσε ότι ο Οργανισμός (ακόμα και στην περίπτωση που δεν θα ζητηθεί η άποψή του) πρέπει να υποβάλει στα Υπουργεία ΕΕΒΤ και Οικονομικών τις απόψεις του όσον αφορά στη λογικότητα του ύψους της χορηγίας, προς καθοδήγησή τους, με στόχο τον καθορισμό του ύψους της χορηγίας στο μέλλον.

Συναφώς αναφέραμε ότι κατά τη διαμόρφωση της άποψης του Οργανισμού θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η σημαντικότητα και η σχετική τηλεθέαση του πρωταθλήματος, του οποίου το Ράλι Κύπρου αποτελεί μέρος. Όπως σχετικά σημειώσαμε, το WRC είναι κατά γενική ομολογία πολλαπλάσιας σημασίας και απολαμβάνει πολύ μεγαλύτερης τηλεθέασης από το ERC/IRC/MERC, ωστόσο παρατηρείται ότι η διαφορά αυτή της σημαντικότητας/τηλεθέασης δεν αντικατοπτρίζεται στα ποσά της χορηγίας που καταβλήθηκαν.

Σύμφωνα με αξιολόγηση αναφορικά με το τουριστικό όφελος του Ράλι Κύπρος 2015, η οποία ετοιμάστηκε από λειτουργό του Οργανισμού στις 22.12.2015, δεν ενδείκνυται ο Οργανισμός να συμμετέχει σε συνεργασίες οι οποίες δεν αντικατοπτρίζουν τις ιεραρχικές στρατηγικές του προτεραιότητες και να μην δίνεται προτεραιότητα σε κύριες αγορές που θα του διασφαλίσουν μεγαλύτερο όφελος αφίξεων και ενδεχομένως εσόδων στο παρόν και στο άμεσο μέλλον.

Όπως επίσης σημειώνεται, το ποσό με το οποίο ο Οργανισμός επιχορηγεί το Ράλι Κύπρος υπερβαίνει του 50% των κονδυλίων που ο ΚΣΑ επικαλείται ως αναγκαία για την όλη διοργάνωση, χωρίς ο Οργανισμός να έχει ουσιαστική εμπλοκή. Επίσης, το συνολικό ποσό διοργάνωσης του Ράλι συγκριτικά υπερβαίνει κατά πολύ τα ποσά που παραδοσιακά δαπανούνται απευθείας από τον Οργανισμό για δικές του ενέργειες προβολής και δημοσίων σχέσεων των Γραφείων εξωτερικού.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει να υποβάλει την πιο πάνω αξιολόγηση στα Υπουργεία ΕΕΒΤ και Οικονομικών προς καθοδήγησή τους, με στόχο τον καθορισμό του ύψους της χορηγίας στο μέλλον.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς πληροφόρησε ότι ο Οργανισμός θα συμπληρώσει την αξιολόγηση με κάποια επιπρόσθετα στοιχεία και θα την υποβάλει στα Υπουργεία ΕΕΒΤ και Οικονομικών, ως η εισήγηση της Υπηρεσίας μας.

Προϋπολογισμός - Έγκριση. Ο Προϋπολογισμός για το 2015 εγκρίθηκε αρχικά από το ΔΣ του Οργανισμού στις 24.6.2014. Κατόπιν επιστολών του Υπουργείου ΕΕΒΤ και του Υπουργείου Οικονομικών στις 3.7.2014 και 19.11.2014, αντίστοιχα, με τις οποίες ζητήθηκαν συγκεκριμένες τροποποιήσεις, ο Προϋπολογισμός επανυποβλήθηκε στο ΔΣ του Οργανισμού και εγκρίθηκε τελικά στις 16.12.2014. Ακολούθως, υποβλήθηκε στο Υπουργείο ΕΕΒΤ στις 17.12.2014, εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 11.2.2015 (αρ. Απόφασης 78.321) και ψηφίστηκε σε Νόμο (Ν.7(ΙΙ)/2015), ο οποίος δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 27.3.2015 και προέβλεπε δαπάνες ύψους €50.246.705.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 2015, ενώ κατά την περίοδο 1.3.2015 μέχρι 26.3.2015 διενεργήθηκαν πληρωμές συνολικού ποσού €941.001, για τις οποίες δεν υπήρχε νομοθετική κάλυψη.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι το μεγαλύτερο μέρος των πιο πάνω πληρωμών αφορά σε εξόφληση πιστωτών προηγούμενων ετών.

Προσωπικό.

(α) Γενικά. Ο Οργανισμός στις 31.12.2015 απασχολούσε 198 μόνιμους υπαλλήλους, 10 έκτακτους αορίστου διάρκειας, 19 ωρομίσθιους εργάτες εκ των οποίων οι 8 ήταν με μερική απασχόληση και 40 άτομα στα Γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό με το καθεστώς επιτόπιου προσωπικού.

(β) Ωφελήματα προσωπικού. Στο προσωπικό του Οργανισμού, ο οποίος σημειώνεται ότι χρηματοδοτείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από το Κράτος, παραχωρούνται, με βάση τις συλλογικές συμβάσεις που υπογράφηκαν διαχρονικά, τα πιο κάτω ωφελήματα, το ύψος των οποίων, σύμφωνα με στοιχεία του λογιστικού συστήματος στις 24.10.2016, ανήλθε συνολικά σε €1.907.173 το 2015 (€1.907.545 το 2014).

	2015	2014
	€	€
Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στα κρατικά νοσηλευτήρια	806.945	824.955
Σχέδιο συμπληρωματικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης	416.052	421.288
Άλλες δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης	11.152	0
Ταμείο Ευημερίας	514.539	561.057
Ταμείο Επιδότησης Στεγαστικών και Εκπαιδευτικών Δανείων	91.816	46.755
Ασφάλιση προσωπικού	66.669	53.490
ΟΛΙΚΟ	1.907.173	1.907.545

Καθόσον αφορά στη δαπάνη για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, σημειώνεται ότι επιβαρύνει εξ ολοκλήρου τον Οργανισμό, χωρίς συνεισφορά των υπαλλήλων, ενώ στον δημόσιο τομέα αποκόπτεται, με βάση τις διατάξεις των περί Κυβερνητικών Ιατρικών Ιδρυμάτων και Υπηρεσιών Γενικών (Τροποποιητικών) Κανονισμών του 2013 (Κ.Δ.Π. 143/2013), ποσοστό 1,5% επί των ακαθάριστων απολαβών των υπαλλήλων.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε την επαναξιολόγηση/επανεξέταση των πιο πάνω ωφελημάτων στα πλαίσια των θεσμοθετημένων διαδικασιών.

Καθόσον αφορά στην παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Οργανισμός χρηματοδοτείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από το Κράτος, θεωρούμε ότι θα πρέπει να μελετηθεί το ενδεχόμενο να τύχουν εφαρμογής, κατ' αναλογία, οι πιο πάνω Κανονισμοί.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι η επαναξιολόγηση/επανεξέταση των πιο πάνω ωφελημάτων στα πλαίσια των θεσμοθετημένων διαδικασιών θα ληφθεί υπόψη στη σύναψη της νέας συλλογικής σύμβασης, εφόσον θα παρέχεται η ευχέρεια αυτή μέσου του νέου συμφωνηθέντος θεσμικού πλαισίου.

(γ) Επιδόματα Εξωτερικού σε μέλη του επιτόπιου προσωπικού. Το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 18.11.2014 αποφάσισε όπως, για σκοπούς συμμόρφωσης με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 30.3.2005, καθώς επίσης με τρεις γνωματεύσεις που είχαν ληφθεί, καταργηθούν άμεσα όλα τα επιδόματα εξωτερικού των Υπεύθυνων Γραφείων Τουρισμού στο Άμστερνταμ και τη Μόσχα και οι μισθοί τους καθοριστούν σύμφωνα με την εισήγηση του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ). Κατόπιν αντιδράσεων από τα επηρεαζόμενα άτομα, ο Οργανισμός ζήτησε εκ νέου γνωμάτευση, από τον νομικό του σύμβουλο, η οποία λήφθηκε στις 17.11.2015. Σύμφωνα με την εν λόγω γνωμάτευση, ο χειρισμός του θέματος από πλευράς Οργανισμού δύνατο να λάβει χώρα σε δύο διαφορετικά επίπεδα, ως εξής:

- Να καταβληθούν τα επιδόματα στους υπαλλήλους από τους οποίους απεκόπησαν.
- Να αποταθεί ο Οργανισμός στο Υπουργείο Οικονομικών (ΤΔΔΠ) για μια οριστική επίλυση του θέματος.

Ακολούθως, το ΔΣ του Οργανισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πάνω εισηγήσεις του νομικού συμβούλου, καθώς επίσης το περιεχόμενο της επιστολής του Υπουργείου Εξωτερικών, ημερ. 21.10.2015 προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού, σε συνεδρία του στις

24.11.2015, αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως καταβληθούν στους πιο πάνω τα επιδόματα που τους είχαν αποκοπεί, όπως θα υπολογιστούν από το Λογιστήριο, αναδρομικά, νοουμένου ότι οι εν λόγω υπάλληλοι θα αποσύρουν τις προσφυγές/αγωγές που έχουν καταθέσει εναντίον του Οργανισμού.

Σημειώνεται ότι το ΤΔΔΠ σε απαντητική επιστολή του ημερ. 14.4.2016, προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού, επεσήμανε ότι ο Οργανισμός θα έπρεπε να λάβει υπόψη τις πρόνοιες της τοπικής νομοθεσίας, σε συνεργασία με τους νομικούς του συμβούλους προτού προβεί στην εφαρμογή της σχετικής ρύθμισης και όχι μετά την εφαρμογή της ρύθμισης.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει, σε συνεργασία με το ΤΔΔΠ, καθώς επίσης το Υπουργείο Εξωτερικών και τους νομικούς του συμβούλους, να καθορίσει τη μισθοδοσία του επιτόπιου προσωπικού, το οποίο αφορά, πλέον, μόνο στην περίπτωση του Υπεύθυνου του Γραφείου της Μόσχας, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες της τοπικής νομοθεσίας.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι για τη μοναδική πλέον περίπτωση που αφορά στο εν λόγω θέμα, δεδομένου ότι είναι επιτόπιο προσωπικό με συμβόλαιο που καλύπτεται από την τοπική νομοθεσία, θα ζητηθεί σχετική γνωμάτευση από το γραφείο του νομικού συμβούλου του Οργανισμού ή και από συνεργαζόμενο με αυτό δικηγορικό γραφείο με γνώσεις ρωσικής νομοθεσίας.

Λογιστικός έλεγχος του Γραφείου Εξωτερικού του Οργανισμού στο Άμστερνταμ.

Η ΥΕΕ του Οργανισμού, κατόπιν πληροφοριών που περιήλθαν στην αντίληψη της αναφορικά με ανορθόδοξες πληρωμές στο πιο πάνω Γραφείο, διενήργησε δειγματοληπτικό έλεγχο στα λειτουργικά έξοδα του Γραφείου, από τον οποίο προέκυψαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ευρήματα σύμφωνα με την έκθεση που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Ελέγχου και στην τέως Αν. Διευθύντρια του Οργανισμού στις 11.2.2016:

- Καθυστέρηση στην υποβολή των ενταλμάτων πληρωμής στην Κεντρική Υπηρεσία, η οποία δημιουργεί προβλήματα τόσο στον έγκαιρο έλεγχο των πληρωμών, καθώς επίσης στην έγκαιρη ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού.
- Απουσία ελέγχου των πληρωμών από το Λογιστήριο του Οργανισμού. Όπως αναφέρεται σχετικά στην έκθεση, η κατάργηση του ελέγχου των πληρωμών ήταν αποτέλεσμα εγκυκλίου του τότε Γενικού Διευθυντή του Οργανισμού, ημερ. 29.11.2013, η οποία, ενώ σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ στις 18.12.2013 θα έπρεπε να είχε ανακληθεί, ωστόσο εφαρμόζετο μέχρι τις 3.2.2016 όταν ανακλήθηκε από την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού.
- Απουσία διαχωρισμού καθηκόντων, καθώς οι εγκρίσεις, πληρωμές και μεταφορές χρημάτων γίνονταν από το ίδιο άτομο, δηλαδή τον Υπεύθυνο του Γραφείου.
- Ο τραπεζικός λογαριασμός του Γραφείου χρησιμοποιείτο για την πληρωμή των τηλεφωνικών γραμμών και διαδικτύου της οικίας του Υπευθύνου του Γραφείου, με αποτέλεσμα το Λογιστήριο να προβαίνει σε συνεχείς χρεωπιστώσεις του λογαριασμού του για ανάκτηση των σχετικών ποσών.
- Ο Υπεύθυνος του Γραφείου είχε τη δυνατότητα να εγκρίνει την καταβολή οδοιπορικών εξόδων στον εαυτό του, χωρίς επαρκή δικαιολόγηση ως προς την χιλιομετρική απόσταση και τις επαφές που πραγματοποίησε. Όπως αναφέρεται σχετικά στην έκθεση, για το 2014 έλαβε το ποσό των €22.420 για οδοιπορικά έξοδα.
- Ο Υπεύθυνος του Γραφείου διενεργούσε μεταφορές χρηματικών ποσών από τον λογαριασμό του Γραφείου στον προσωπικό του λογαριασμό, ως προκαταβολή για οδοιπορικά έξοδα. Στις περιπτώσεις που η προκαταβολή υπερέβαινε τα πραγματικά έξοδα, η διαφορά δεν επιστρέφeto έγκαιρα, αλλά παρέμενε για μεγάλο χρονικό διάστημα ως οφειλόμενη προς τον Οργανισμό.

- Ο Οργανισμός κατέβαλλε σε ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία το ποσό των €1.310 κάθε μήνα για την ιατροφαρμακευτική κάλυψη τόσο του ιδίου όσον και της συζύγου και των τριών παιδιών του, ενώ για τους υπόλοιπους υπαλλήλους του Γραφείου η κάλυψη περιοριζότο μόνο στον υπάλληλο και όχι στα υπόλοιπα μέλη των οικογενειών τους. Σημειώνεται ότι ο Οργανισμός, παρόλο ότι κατέβαλε συνολικά από το 2007 μέχρι τον Μάιο 2016 ποσό ύψους €132.300 για την εν λόγω ασφαλιστική κάλυψη, ωστόσο δεν κατέχει αντίγραφο του ασφαλιστηρίου συμβολαίου.
- Παρά την ασφαλιστική κάλυψη του Υπευθύνου του Γραφείου, μέσω ασφαλιστικής εταιρείας, ωστόσο συνέχιζε να διεκδικεί ιατρικά έξοδα από το Σχέδιο Συμπληρωματικής Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης. Επίσης, όπως αναφέρεται στην έκθεση, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Υπεύθυνος του Γραφείου διεκδίκησε και πληρώθηκε ιατροφαρμακευτικά έξοδα τόσο από τον Οργανισμό, καθώς επίσης και από το Σχέδιο Συμπληρωματικής Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης.
- Παρατηρήθηκε υπερβολική χρήση/ανάληψη μετρητών από τον Υπεύθυνο του Γραφείου για σκοπούς Μικρού Ταμείου.

Ενόψει των πιο πάνω, το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 2.2.2016 αποφάσισε όπως ο Υπεύθυνος του Γραφείου στο Άμστερνταμ τεθεί σε αναγκαστική άδεια και όπως σταλεί από την τέως Αν. Διευθύντρια του Οργανισμού επιστολή στον Γενικό Εισαγγελέα για διερεύνηση του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών αδικημάτων. Ακολούθως, σε συνεδρία του στις 24.5.2016 και 7.6.2016 αποφάσισε όπως διατάξει τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας αναφορικά με τις ευθύνες που πιθανόν να φέρουν Υπηρεσίες/ Τμήματα του Οργανισμού για τα λάθη/παραλήψεις/αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στο Γραφείο του Οργανισμού στο Άμστερνταμ.

Στο μεταξύ, το ΔΣ σε συνεδρία του στις 31.5.2016, ενόψει των πιο πάνω ευρημάτων της έκθεσης της ΥΕΕ και της άρνησης του Υπευθύνου του Γραφείου να συνεργαστεί με τον Οργανισμό και να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που του ζητήθηκαν και, θεωρώντας ότι οι σχέσεις μεταξύ εργοδότη και εργοδοτούμενου είχαν διασαλευτεί ανεπανόρθωτα, αποφάσισε όπως διακοπεί το συμβόλαιο εργοδότησής του.

Ο Υπεύθυνος του Γραφείου, με τη λήψη της επιστολής για διακοπή του συμβολαίου εργοδότησής του, προσέφυγε σε Ολλανδικό Δικαστήριο, το οποίο στις 11.11.2016 αποφάσισε, μεταξύ άλλων, τη λύση της σύμβασης εργασίας του Οργανισμού με τον Υπεύθυνο του Γραφείου στο Άμστερνταμ από την 1.2.2017 και την καταβολή από τον Οργανισμό στον Υπεύθυνο του Γραφείου του ποσού των €96.670 ως αποζημίωση μετάβασης, καθώς επίσης του ποσού των €7.458 μικτά ανά μήνα ως μισθό, από τις 14.6.2016 έως την 1.2.2017.

Σημειώνεται ότι τα συμπεράσματα της διοικητικής έρευνας που διενεργήθηκε υποβλήθηκαν από τον ερευνώντα λειτουργό στις 22.9.2016 προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια και στις 11.10.2016 στο ΔΣ του Οργανισμού για μελέτη και λήψη απόφασης. Παράλληλα, σε συνέχεια σχετικού σημειώματος της ΥΕΕ, πραγματοποιήθηκε στις 27.10.2016 σύσκεψη υπό την προεδρία του Αν. Γενικού Διευθυντή και τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων Τμημάτων του Οργανισμού, κατά την οποία λήφθηκαν αποφάσεις για την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων.

Συνοπτικά, τα συμπεράσματα της εν λόγω διοικητικής έρευνας αφορούσαν στα ακόλουθα:

- Το Λογιστήριο απέτυχε να διαφυλάξει τα συμφέροντα του Οργανισμού. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην Έκθεση του ερευνώντα λειτουργού, υπήρξε αδυναμία στον συντονισμό και στον έλεγχο των λογιστικών εργασιών του Γραφείου στο Άμστερνταμ, στην εποπτεία και έλεγχο των εξόδων του Γραφείου, καθώς επίσης στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων του Οργανισμού.
- Το Τμήμα Διοίκησης δεν λειτούργησε με τη δέουσα σοβαρότητα, αφού αποδεχόταν τους ισχυρισμούς και τα στοιχεία που παρουσίαζε ο Υπεύθυνος του Γραφείου στο Άμστερνταμ

αναφορικά με τα ωφελήματα που δικαιούτο, χωρίς να προβαίνει στην απαραίτητη έρευνα, είτε μέσω της Πρεσβείας της Κύπρου στην Ολλανδία, είτε μέσω τοπικού δικηγόρου γνώστη της κείμενης νομοθεσίας. Το Τμήμα Διοίκησης δεν προνόησε να έχει στην κατοχή του αντίγραφο του ασφαλιστικού συμβολαίου ιατροφαρμακευτικής κάλυψης του Υπευθύνου του Γραφείου, έτσι ώστε να γνωρίζει ο Οργανισμός τις παρεχόμενες καλύψεις. Αυτό, θα λειτουργούσε ως ανασταλτικός παράγοντας στις υπέρογκες (σύμφωνα με την έρευνα της ΥΕΕ) απαιτήσεις του Υπευθύνου του Γραφείου για ιατρικά έξοδα. Επίσης, δεν είχε διερευνηθεί η λογικότητα του ύψους του αναθεωρημένου ασφαλιστρού που κατάβαλλε ο Οργανισμός.

- Η Επιτροπή του Σχεδίου Συμπληρωματικής Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης Υπαλλήλων ΚΟΤ, καλή τη πίστη και με σκοπό τη διευκόλυνση του Υπευθύνου του Γραφείου, αποδέχτηκε κατά παράβαση των Κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία του Σχεδίου, ως απόδειξη πληρωμής ιατρικών εξόδων, απόκομμα της πιστωτικής κάρτας του υπό αναφορά υπαλλήλου.
- Η ΥΕΕ απέτυχε να ενεργήσει προληπτικά και να προβεί σε εισηγήσεις για τη βελτίωση των διαδικασιών και συστημάτων για την ορθότερη και αποτελεσματικότερη λειτουργία του Γραφείου του Οργανισμού στο Άμστερνταμ, ως όφειλε, με βάση τις υποχρεώσεις της, οι οποίες πηγάζουν από τη νομοθεσία και το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης του Ανώτερου Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου. Οι όποιες εκθέσεις είχαν γίνει (εάν έγιναν) για το Γραφείο του Άμστερνταμ ουδέποτε κατέληξαν στο αρμόδιο όργανο που είναι το ΔΣ του Οργανισμού, έτσι ώστε να ενημερωθεί και να λάβει τις δέουσες αποφάσεις. Η παράλειψη αυτή, ενδεχομένως να συνέτεινε στην διόγκωση των παραλείψεων, προβλημάτων και ατασθαλιών που καταγράφονται στην έκθεση της ίδιας της ΥΕΕ ημερ. 11.2.2016.

Με βάση τα πιο πάνω ευρήματα/πορίσματα, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι δεν φαίνεται να εξασκείται η στοιχειώδης διοικητική εποπτεία των Γραφείων Εξωτερικού, τόσο από το Τμήμα Διοίκησης του Οργανισμού, όσον και από τα υπόλοιπα Τμήματα.

Σύσταση: Το Τμήμα Διοίκησης του Οργανισμού σε συνεργασία με την ΥΕΕ και το Λογιστήριο να προχωρήσουν σε εκσυγχρονισμό των διαδικασιών λειτουργίας και ελέγχου των Γραφείων Εξωτερικού, λαμβάνοντας υπόψη και τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας στην παράγραφο που ακολουθεί.

Επίσης, το ΔΣ του Οργανισμού να προχωρήσει σε αξιολόγηση της ουσιαστικής συνεισφοράς των Γραφείων Εξωτερικού στην προσέλκυση τουριστών, εν όψει και της ύπαρξης των νέων τεχνολογιών (διαδίκτυο/e-marketing), την αξιοποίηση των οποίων θα πρέπει να επιδιώξει ο Οργανισμός στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Περαιτέρω, θα πρέπει να επαναξιολογηθεί η αναγκαιότητα ύπαρξης των εν λόγω Γραφείων.

Καθόσον αφορά στα οφειλόμενα από τον Υπεύθυνο του Γραφείου στο Άμστερνταμ, ο Οργανισμός θα πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα, μη αποκλεισμένων και των νομικών, για την ανάκτησή τους.

Αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε τις ακόλουθες σοβαρές αδυναμίες και ελλείψεις σε θέματα που αφορούν τόσο στην οικονομική διαχείριση, όσο και στην πλήρη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας και τις απαιτήσεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς:

(α) Αδυναμίες στη διεκπεραίωση των πληρωμών και γενικά στην τήρηση των λογαριασμών των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού. Από έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας στις δαπάνες για ορισμένα Γραφεία Εξωτερικού παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(i) Καθυστέρηση στην αποστολή των μηνιαίων λογαριασμών από τα Γραφεία Εξωτερικού. Σύμφωνα με τις Οικονομικές/Λογιστικές Οδηγίες για την τήρηση των Λογαριασμών των Γραφείων Εξωτερικού,

οι μηνιαίοι λογαριασμοί τους πρέπει να αποστέλλονται έγκαιρα στην Κεντρική Υπηρεσία (Λογιστήριο), και συγκεκριμένα το αργότερο σε 10 μέρες από την τελευταία εργάσιμη μέρα κάθε μήνα.

Με βάση στοιχεία που λήφθηκαν από το Λογιστήριο του Οργανισμού στις 29.8.2016, φαίνεται ότι από τα 15 Γραφεία Εξωτερικού, για 1 Γραφείο (Τελ Αβίβ) υπήρχε καθυστέρηση ενός έτους περίπου στην υποβολή των μηνιαίων λογαριασμών του, για άλλο Γραφείο (Μιλάνο) υπήρχε καθυστέρηση 4 μηνών περίπου, ενώ για 5 Γραφεία (Φραγκφούρτη, Παρίσι, Στοκχόλμη, Βαρσοβία, Βερολίνο), υπήρχε καθυστέρηση πέραν των 20 ημερών.

Σύσταση: Να εκδοθούν άμεσα οδηγίες στα Γραφεία Εξωτερικού για εφαρμογή της σχετικής Οδηγίας.

- (ii) Σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν, επίσης, από το Λογιστήριο του Οργανισμού στις 29.8.2016, παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην καταχώριση στο λογιστικό σύστημα των ενταλμάτων πληρωμής των Γραφείων Εξωτερικού, η οποία φθάνει μέχρι και 20 μήνες για 4 Γραφεία, με αποτέλεσμα τυχόν λάθη και παραλείψεις να μην εντοπίζονται έγκαιρα και η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού να καθυστερεί.

Σύσταση: Έκδοση οδηγιών στο Λογιστήριο για έγκαιρη καταχώριση των πιο πάνω ενταλμάτων πληρωμής στο λογιστικό σύστημα.

- (iii) Σε αρκετές περιπτώσεις στα εντάλματα πληρωμής δεν υπάρχει ένδειξη για την ετοιμασία και τον έλεγχό τους. Σημειώνεται επίσης, ότι ο έλεγχος των εν λόγω πληρωμών από το Λογιστήριο του Οργανισμού καταργήθηκε σύμφωνα με εγκύκλιο του τότε Γενικού Διευθυντή ημερ. 29.11.2013, η οποία, ενώ σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ στις 18.12.2013, θα έπρεπε να είχε ανακληθεί, ωστόσο εφαρμόζετο μέχρι τις 3.2.2016, όταν ανακλήθηκε από την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια.

Σύσταση: Επισημαίνεται ότι ο Οργανισμός, στα πλαίσια εφαρμογής των διατάξεων του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), οι διατάξεις του οποίου ισχύουν, κατ'αναλογία, όσον αφορά στις οντότητες Γενικής Κυβέρνησης ως ο Οργανισμός και, ειδικότερα των άρθρων 4(1)(γ) και 4(1)(δ), τα οποία αναφέρονται στην προώθηση χρηστής και ορθολογιστικής χρηματοοικονομικής διαχείρισης, θα πρέπει να καθορίσει τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθείται για τη διενέργεια τόσο των πληρωμών που αφορούν στα Γραφεία Εξωτερικού, αλλά και γενικότερα όλων των πληρωμών που διενεργούνται από τον Οργανισμό.

Παρά το γεγονός ότι, όπως έχουμε πληροφορηθεί, σχετικό προσχέδιο της εν λόγω διαδικασίας ετοιμάστηκε από την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια, ωστόσο το θέμα παραμένει ακόμα σε εκκρεμότητα.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς πληροφόρησε ότι έχουν αναθεωρηθεί/εκσυγχρονιστεί οι Εσωτερικοί Κανονισμοί που αφορούν, μεταξύ άλλων, στη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων, στις συνεργασίες με οργανωτές ταξιδίων στο εξωτερικό και αεροπορικές εταιρείες, ενώ περαιτέρω, μελετάται ο εκσυγχρονισμός του καταλόγου των Λειτουργιών που ορίζονται ως εκπρόσωποι του Ελέγχοντα Λειτουργού για συγκεκριμένα κονδύλια του Προϋπολογισμού.

- (iv) Σε αρκετές περιπτώσεις στα εντάλματα πληρωμής δεν υπήρχαν οι απαραίτητες πληροφορίες, όπως ο αριθμός των Πρακτικών του ΔΣ, αριθμός προσφοράς/συμβολαίου, σελίδα του μητρώου περιουσιακών στοιχείων, στο οποίο καταχωρίστηκε το περιουσιακό στοιχείο που αγοράστηκε.

Σύσταση: Έκδοση σχετικών οδηγιών στα πλαίσια της διαδικασίας που αναμένεται να καθοριστεί σύμφωνα με την παράγραφο (iii) πιο πάνω.

- (v) Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι τα τιμολόγια που πληρώνονται από τα Γραφεία του Οργανισμού στη Γερμανία και Σουηδία είναι στα Γερμανικά και Σουηδικά, αντίστοιχα, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται ο έλεγχος. Το γεγονός αυτό, δεικνύει ότι οι Υπεύθυνοι των εν λόγω Γραφείων δεν προέβαιναν σε μετάφρασή τους στην Αγγλική ή Ελληνική όπως προνοείται στις σχετικές Οικονομικές και Λογιστικές Οδηγίες.

Σύσταση: Έκδοση οδηγιών προς τους Υπεύθυνους των Γραφείων Εξωτερικού όπως ζητούν από τους προμηθευτές την έκδοση τιμολογίων στην αγγλική ή ελληνική γλώσσα. Στις περιπτώσεις που αυτό δεν είναι δυνατό, θα πρέπει να προβαίνουν στη μετάφρασή τους.

Σημειώνεται ότι η ΥΕΕ με σημείωμά της προς την Επιτροπή Ελέγχου του Οργανισμού και την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια, ημερ. 29.6.2016, υπέβαλε συγκεκριμένες εισηγήσεις με προτεινόμενα μέτρα/μηχανισμούς ελέγχου για αποτελεσματικότερο έλεγχο των δαπανών στα Γραφεία Εξωτερικού.

Σύσταση: Λήψη μέτρων από τον Οργανισμό για άμεση υιοθέτηση των εισηγήσεων της ΥΕΕ.

(β) **Σύστημα παρακολούθησης της είσπραξης των οφειλομένων.** Διαπιστώθηκαν αδυναμίες στην παρακολούθηση και στη λήψη έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων για την είσπραξη των οφειλομένων, με αποτέλεσμα σημαντικά ποσά να παραμένουν ανείσπρακτα και η είσπραξή τους, με την πάροδο του χρόνου, να καθίσταται δύσκολη ή/και αδύνατη. Ένδειξη των κινδύνων απώλειας εσόδων και της αναγκαιότητας για καλύτερη παρακολούθηση και έγκαιρη λήψη μέτρων, αποτελούν αποφάσεις του Δικαστηρίου σε αγωγές του Οργανισμού εναντίον κέντρων αναψυχής για διεκδίκηση των οφειλομένων ποσών τα οποία στις 31.12.2015, ανέρχονταν συνολικά σε €119.421 (μετά την αφαίρεση της πρόβλεψης για επισφαλείς χρεώστες ύψους €500.328 που έγινε στις οικονομικές καταστάσεις του 2014 και αφορούν στο τέλος 3% επί του κύκλου εργασιών που ο Οργανισμός επέβαλλε μέχρι την κατάργησή του το 2005). Με τις εν λόγω αποφάσεις επιδικάστηκε πολύ μικρό μέρος των οφειλών λόγω, μεταξύ άλλων, του μεγάλου χρονικού διαστήματος που είχε παρέλθει, αφού τα επιδικαζόμενα ποσά οφείλονταν για πάνω από 10 χρόνια. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται σε συγκεκριμένη απόφαση, το θέμα του χρόνου αποτελεί παράγοντα ο οποίος λαμβάνεται πολύ σοβαρά υπόψη από το Δικαστήριο και έχει καταλυτική επίδραση ως προς το ύψος της ποινής που θα επιβληθεί.

Προβλήματα και αδυναμίες παρουσιάζονται και στην παρακολούθηση των οφειλομένων αναφορικά με την έκδοση αδειών λειτουργίας κέντρων αναψυχής και ξενοδοχείων, τα οποία, σύμφωνα με στοιχεία του λογιστικού συστήματος στις 6.7.2016, ανέρχονταν στις 31.12.2015 σε €311.131. Δεδομένου ότι, προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, για έκδοση άδειας λειτουργίας είναι και η καταβολή των σχετικών τελών, το εν λόγω ποσό αφορά σε χρεώστες για τους οποίους, δεν εκδόθηκε άδεια λειτουργίας.

Λόγω της μη επικαιροποίησης του μηχανογραφικού συστήματος, το οποίο αποτελεί τη βάση για την έκδοση των σχετικών τιμολογίων, της μη επίλυσης των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από την 1.1.2009, ημερομηνία από την οποία ο Οργανισμός θεωρεί ως χρεώστες τους επιχειρηματίες και όχι την επιχείρηση ως νομική οντότητα, καθώς επίσης της καθυστέρησης που παρατηρείται στη διερεύνηση των εν λόγω οφειλομένων, αρκετά υπόλοιπα εξακολουθεί να εκκρεμούν από το 2009.

Σύσταση: Καλύτερη παρακολούθηση και έγκαιρη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για είσπραξη των οφειλόμενων ποσών. Επίσης, άμεση και συνεχής ενημέρωση του μηχανογραφικού συστήματος βάσει του οποίου εκδίδονται τα τιμολόγια, με σκοπό τη διασφάλιση των εσόδων του Οργανισμού και την ελαχιστοποίηση της έκδοσης πιστωτικών σημειώσεων, η οποία συνεπάγεται σημαντικό διοικητικό κόστος.

(γ) Πρόνοιες για έξοδα. Δεν φαίνεται να γίνεται ορθή και έγκαιρη παρακολούθηση των προνοιών που δημιουργούνται, με κίνδυνο πρόνοιες οι οποίες θα έπρεπε να είχαν αντιστραφεί να παραμένουν στα λογιστικά βιβλία, αλλοιώνοντας την πραγματική εικόνα των οικονομικών καταστάσεων. Συναφώς αναφέρεται ότι εντοπίστηκε περίπτωση όπου, σε λογαριασμό πιστωτή, εξακολουθούσε να περιλαμβάνονται πρόνοιες οι οποίες είχαν δημιουργηθεί μέχρι και επτά χρόνια προηγουμένως, ενώ σε άλλες περιπτώσεις, πρόνοιες είχαν διαγραφεί με τέσσερα χρόνια καθυστέρηση.

Σύσταση: Για ορθή και δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού, θα πρέπει να γίνεται έγκαιρη παρακολούθηση των προνοιών έτσι ώστε, στο τέλος κάθε έτους, να αντιστρέφονται όσες δεν πρέπει να υπάρχουν.

(δ) Αδυναμίες που εντοπίστηκαν κατόπιν ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού για το έτος 2013 από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο. Σύμφωνα με την επιστολή αδυναμιών ημερ. 21.3.2016, την οποία ετοίμασε ο ιδιωτικός ελεγκτικός οίκος στον οποίο ανατέθηκε από την Υπηρεσία μας, σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμων του 2002 μέχρι 2014, ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού για το 2013, εντοπίστηκαν σοβαρές αδυναμίες, ορισμένες από τις οποίες αποτέλεσαν τη βάση για έκφραση γνώμης με επιφύλαξη στην έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή επί των οικονομικών καταστάσεων.

Αναδιάρθρωση των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού.

Εκτενής αναφορά για το πιο πάνω θέμα έγινε στις Ετήσιες Εκθέσεις μας για το έτος 2012 και 2013. Κατά το 2014 ο Οργανισμός προχώρησε στον τερματισμό της λειτουργίας ακόμα ενός Γραφείου Εξωτερικού και συγκεκριμένα του Γραφείου στις Βρυξέλλες, πέραν των 8 Γραφείων των οποίων η λειτουργία τερματίστηκε κατά το 2012 και 2013.

Για τα υπόλοιπα 15 Γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό, έγιναν διάφορες ενέργειες μείωσης των λειτουργικών τους εξόδων κυρίως με τη συστέγασή τους σε Πρεσβείες και Προξενία της Δημοκρατίας, τη μείωση των ενοικίων και τις μεταστεγάσεις σε οικονομικότερους χώρους, ενώ προωθούνται περαιτέρω ενέργειες για μείωση του στεγαστικού κόστους.

Σημειώνεται ωστόσο ότι, στην έκθεση σχετικά με την αναδιοργάνωση των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού που εκπονήθηκε το 2012 από κοινοπραξία συμβούλων με κόστος €75.000 πλέον Φ.Π.Α., προτείνεται, μεταξύ άλλων, και ένα νέο οργανωτικό μοντέλο με σκοπό την προσαρμογή στις νέες τάσεις της εποχής και τη μετεξέλιξη των Γραφείων Εξωτερικού του Οργανισμού από γραφεία παροχής πληροφοριών και προβολής σε μονάδες μάρκετινγκ του κυπριακού τουρισμού.

Κύρια χαρακτηριστικά του μοντέλου είναι:

- Η δημιουργία νέων ειδικοτήτων του προσωπικού καθώς και η κατάργηση ή αντικατάσταση κάποιων υφιστάμενων.
- Η υιοθέτηση μιας μισθολογικής πολιτικής με βάση τα νέα δεδομένα.
- Ο καθορισμός ποιοτικών και ποσοτικών στόχων από την Κεντρική Υπηρεσία μέσω ετήσιου σχεδίου δράσης κάθε Γραφείου.

- Ο καθορισμός ενός κοινού φάσματος δράσης όσον αφορά τις δραστηριότητες μάρκετινγκ των Γραφείων Εξωτερικού.

Τον Οκτώβριο 2014, ο Πρόεδρος του Οργανισμού, μας ενημέρωσε ότι το ΔΣ μετά και από συναντήσεις που είχε με τους Υπεύθυνους Γραφείων Εξωτερικού, είχε ήδη αναλάβει την επανεξέταση των πορισμάτων της σχετικής έκθεσης, έτσι ώστε η Μελέτη Αναδιάρθρωσης των Γραφείων Εξωτερικού να υλοποιηθεί στην ολότητά της, ενώ στη συνεδρία του στις 16.6.2015 επανέλαβε προηγούμενες αποφάσεις του για συζήτηση του εν λόγω θέματος, εφ' όλης της ύλης, σε ειδική συνεδρία που θα πραγματοποιηθεί για τον σκοπό αυτό. Το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 9.2.2016 ενέκρινε το σχετικό πλαίσιο λειτουργίας των Γραφείων Εξωτερικού.

Σύσταση: Λήψη ενεργειών για αναδιάρθρωση των Γραφείων Εξωτερικού, λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της σχετικής έκθεσης που εκπονήθηκε από ανεξάρτητους Συμβούλους, καθώς επίσης τις αδυναμίες που παρατηρούνται στη λειτουργία των Γραφείων Εξωτερικού.

Επίσης, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Εξωτερικών, να μελετηθεί το ενδεχόμενο όπως, για σκοπούς εξοικονόμησης πόρων, η συνεργασία ορισμένων Γραφείων Εξωτερικού με Διπλωματικές Αποστολές, που ήδη υπάρχει, επεκταθεί και σε άλλα Γραφεία.

Συμφωνίες/Άδειες Χρήσης υποστατικών του Οργανισμού.

(α) Το ΔΣ του Οργανισμού, σε συνεδρία του στις 30.10.2013, αποφάσισε όπως οι αδειούχοι των διαφόρων υποστατικών του (περίπτερο/εστιατόριο στην Πέτρα του Ρωμιού και στα Λουτρά της Αφροδίτης, τουριστική πλαζ και εστιατόριο στη Γεροσκήπου και στη Γερμασόγεια και εστιατόριο στο Τρόοδος) τερματίσουν από 1.11.2013 την κατοχή των χώρων και τους παραδώσουν στον Οργανισμό ελεύθερους κάθε κατοχής.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με επιστολή του Οργανισμού προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου ΕΕΒΤ στις 16.7.2015, οι διαχειριστές των πιο πάνω χώρων αρνήθηκαν να συμμορφωθούν με γραπτές υποδείξεις του όπως εγκαταλείψουν τα υποστατικά και, εξακολουθεί, μέχρι σήμερα, να τα κατέχουν παράνομα, χωρίς ο Οργανισμός να κινηθεί νομικά εναντίον τους.

Όπως αναφέρεται σε Σημείωμα Λειτουργιών του Οργανισμού στις 19.5.2016 προς το ΔΣ μέσω της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας, πέραν των πιο πάνω υποστατικών, έληξε επίσης από τις 30.10.2013 η Συμφωνία/Άδεια Χρήσης της Τουριστικής Πλαζ Λάρνακας (ιδιοκτησία του Οργανισμού) με την εταιρεία η οποία εξακολουθεί να διαχειρίζεται τον χώρο. Παρά την εισήγηση των Λειτουργιών για λήψη απόφασης από τον Οργανισμό, κατά πόσον θα προχωρήσει με δικαστικά μέτρα για έξωση του διαχειριστή και ανάκτηση της κατοχής του ακινήτου, ωστόσο δεν λήφθηκε οποιαδήποτε απόφαση από το ΔΣ. Σημειώνεται επίσης ότι ο Οργανισμός προχωρεί στην έκδοση αδειών λειτουργίας των πιο πάνω υποστατικών κατόπιν γνωμάτευσης του νομικού του συμβούλου στις 20.12.2013, σύμφωνα με την οποία ο Οργανισμός δεν δύναται να αρνηθεί να ανανεώσει τις άδειες λειτουργίας των επιχειρηματιών που διαχειρίζονται τα πιο πάνω υποστατικά, νοούμενου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται, από τον περί Κέντρων Αναψυχής Νόμο (29/1985) και από τους δυνάμει αυτού εκδιδόμενους Κανονισμούς.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει να προβεί στη λήψη όλων των ενδεδειγμένων ενεργειών για ανάκτηση της κατοχής των πιο πάνω υποστατικών.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς πληροφόρησε ότι ο Οργανισμός, με επιστολή του στις 12.9.2016 και με υπενθύμιση στις 20.10.2016, ζήτησε από τον νομικό του σύμβουλο όπως προβεί στη λήψη δικαστικών μέτρων έξωσης των διαχειριστών των πιο πάνω υποστατικών.

Παράλληλα, όπως μας ανέφερε, λήφθηκαν δικαστικά μέτρα εναντίον των διαχειριστών των κέντρων αναψυχής στην Πλαζ Λάρνακας και Δασούδι Λεμεσού δεδομένου ότι λειτουργούν κέντρα αναψυχής χωρίς άδεια από τον Οργανισμό.

(β) Στο μεταξύ, το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 24.3.2015, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι λόγοι για τους οποίους ο Οργανισμός είχε υπό την διαχείρισή του τα εν λόγω υποστατικά έχουν εκλείψει, ότι η διαχείριση τουριστικών υποστατικών δεν εντάσσεται στον νέο ρόλο του Οργανισμού, καθώς επίσης ότι το κόστος διαχείρισής τους υπερβαίνει το όφελος για τον Οργανισμό, αποφάσισε, ως θέμα πολιτικής, όπως επιστραφεί η γη και τα υποστατικά στο Κράτος, νοουμένου ότι εξασφαλιστεί η συγκατάθεση και του άλλου συμβαλλόμενου μέρους (Κρατική Υπηρεσία) για διακοπή της σύμβασης μίσθωσης με τον Οργανισμό.

Με στόχο τη ρύθμιση του όλου θέματος, στις 27.1.2016 πραγματοποιήθηκε συνεδρία στο Υπουργείο ΕΕΒΤ με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς κατά την οποία αποφασίστηκε ο χειρισμός που θα πρέπει να τύχει το κάθε υποστατικό ξεχωριστά ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές του. Στη συνέχεια, ωστόσο, διαπιστώθηκε έλλειψη ενδιαφέροντος και ανταπόκρισης από τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς/Υπηρεσίες για υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης του Οργανισμού.

Το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 30.8.2016 στην παρουσία του Γενικού Ελεγκτή αποφάσισε όπως αφαιρεθούν οι πινακίδες με το όνομα του Οργανισμού από τα υποστατικά και, όπως επίσης υιοθετήσει τις απόψεις του Γενικού Ελεγκτή, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες:

- Σε σχέση με τα υποστατικά των οποίων η συμφωνία μεταξύ Οργανισμού και διαχειριστή έληξε στις 31.10.2013 και οι διαχειριστές αρνούνται να εγκαταλείψουν τα υποστατικά, ο Οργανισμός θα πρέπει σε συνεργασία με τον νομικό του σύμβουλο να αρχίσει τη διαδικασία για έξωσή τους δια της δικαστικής οδού χωρίς να αναμένει τους διαχειριστές να εγκαταλείψουν από μόνοι τους τα υποστατικά.
- Δεν δικαιολογείται η καταβολή αποζημιώσεων στους διαχειριστές για να εγκαταλείψουν τα υποστατικά επειδή αυτοί ισχυρίζονται ότι προέβηκαν σε βελτιωτικά έργα και επωμίστηκαν πρόσθετο κόστος.
- Θα πρέπει να επανεξεταστεί με τον νομικό σύμβουλο του Οργανισμού, κατά πόσο θα πρέπει ο Οργανισμός να συνεχίζει να αδειοδοτεί σε ετήσια βάση τους διαχειριστές των υποστατικών, με βάση την περί Κέντρων Αναψυχής Νομοθεσία, θέτοντάς τους και όρους για υλοποίηση βελτιωτικών έργων για την εξασφάλιση της άδειας, τη στιγμή που ο Οργανισμός θεωρεί ότι παράνομα διαχειρίζονται τα εν λόγω υποστατικά.
- Για την περίπτωση του Τουριστικού Περιπτέρου/Εστιατορίου Λουτρά της Αφροδίτης αποτελεί ενισχυτικό σημείο στην υπεράσπιση του Οργανισμού το γεγονός ότι έληξε το συμβόλαιο του Οργανισμού με το Υπουργείο Εσωτερικών και ο Οργανισμός έχει υποχρέωση να επιστρέψει το ακίνητο στον νόμιμο ιδιοκτήτη του.
- Σε σχέση με τη συμφωνία διαχείρισης της τουριστικής πλαζ Δασουδιού Λεμεσού, η οποία τερματίστηκε επειδή ο διαχειριστής παρέβηκε τους όρους της συμφωνίας και αθέτησε συμβατικές του υποχρεώσεις προς τον Οργανισμό, θα πρέπει να αναμένεται η απόφαση του Δικαστηρίου σε σχέση με την αγωγή που κατέθεσε ο διαχειριστής εναντίον του Οργανισμού για τον τερματισμό. Σε σχέση με το γεγονός ότι ο διαχειριστής δεν εξασφάλισε άδεια λειτουργίας για την τουριστική επιχείρηση που διατηρεί στο υποστατικό του Οργανισμού με βάση την περί Κέντρων Αναψυχής Νομοθεσία θα πρέπει να κινηθεί, χωρίς καθυστέρηση, ιδιωτική ποινική δίωξη και να αναμένεται η απόφαση του Δικαστηρίου.

- Θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο θα πρέπει να αποκλειστούν οι διαχειριστές από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με βάση τους σχετικούς Κανονισμούς, δεδομένης της αποτυχίας τους να τηρήσουν τη συμφωνία τους με τον Οργανισμό και να εγκαταλείψουν τα υποστατικά, ως προνοείται στη συμφωνία.

Ανανέωση της άδειας λειτουργίας ξενοδοχειακών μονάδων και κέντρων αναψυχής.

Σύμφωνα με στοιχεία του Οργανισμού, στις 31.12.2015 υπήρχαν 224 ξενοδοχεία και 3470 κέντρα αναψυχής, ενώ λόγω της μη ικανοποίησης των προϋποθέσεων της σχετικής νομοθεσίας, οι άδειες λειτουργίας είχαν ανανεωθεί για μόνο 52 ξενοδοχεία και 2194 κέντρα αναψυχής, δηλαδή ποσοστό 25,6% και 63,23%, αντίστοιχα. Συνεπώς, ποσοστό 75,5% και 36,77% των ξενοδοχείων και κέντρων αναψυχής, αντίστοιχα, λειτουργούσε χωρίς άδεια λειτουργίας, γεγονός που εγκυμονεί κινδύνους σε θέματα ασφάλειας τόσο των πελατών όσο και των εργαζομένων στις επιχειρήσεις αυτές.

Οι επεκτάσεις/τροποποιήσεις, στις οποίες προβαίνουν αρκετές ξενοδοχειακές μονάδες και κέντρα αναψυχής χωρίς τη λήψη των σχετικών εγκρίσεων, αποτελούν λόγο για τη μη ανανέωση των αδειών λειτουργίας τους.

Τον Οκτώβριο 2014 ο Πρόεδρος του Οργανισμού, μας είχε πληροφορήσει ότι η επιλογή της ποινικής δίωξης των καταλυμάτων αυτών θα σήμαινε την έκδοση διαταγμάτων αναστολής λειτουργίας δεκάδων μεγάλων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και την απόλυση χιλιάδων υπαλλήλων και ότι ο Οργανισμός υιοθετούσε την εισήγηση της Υπηρεσίας μας όπως τα θέματα που άπτονται της νομιμότητας των οικοδομών, επειδή αφορούν άλλες νομοθεσίες, την αρμοδιότητα εφαρμογής των οποίων έχουν το Υπουργείο Εσωτερικών και οι Τοπικές Αρχές, θα πρέπει να εξαιρεθούν από τις αρμοδιότητες του Οργανισμού με τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας.

Στο μεταξύ, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού στην απάντησή του τον Οκτώβριο 2015, μας πληροφόρησε ότι, σε ότι αφορά στο ζήτημα απεξάρτησης του Οργανισμού σε σχέση με την κτιριακή νομιμότητα των οικοδομών ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και κέντρων αναψυχής, η άποψη του νομικού συμβούλου του Οργανισμού είναι ότι, αυτό δεν είναι δυνατόν. Ως εκ τούτου, όπως μας ανέφερε, ο Οργανισμός δεν νομιμοποιείται να αδειοδοτεί επιχειρήσεις χωρίς το κτήριο της επιχείρησης να είναι νόμιμο.

Σχέδιο Κινήτρων για επενδύσεις αιεφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Απένταξη έργου «Λιμανάκι – Ολοκληρωμένη αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της ξενοδοχειακής μονάδας Limanaki Beach».

Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΓΔΕΠΣΑ), με επιστολή της στις 16.4.2015, προς την τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού, απαίτησε την απένταξη του πιο πάνω έργου (Απόφαση Ένταξης ημερ. 2.7.2010), με βάση την τελική θέση της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης που υποβλήθηκε με επιστολή του Διευθυντή Οικονομικού Ελέγχου στις 20.2.2015. Ο Ενδιάμεσος Φορέας και συγκεκριμένα η Επιτροπή Έγκρισης Επενδύσεων, ως το αρμόδιο όργανο, προχώρησε στις 6.7.2015 με Απόφαση Απένταξης Έργου με κοινοποίηση προς τη Διαχειριστική Αρχή, την Αρχή Πιστοποίησης, την Αρχή Ελέγχου και την Υπηρεσία μας. Όπως αναφέρεται στην επιστολή της ΓΔΕΠΣΑ, η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), ακόμα και μετά την υποβολή πρόσθετων διευκρινίσεων από την Αρχή Ελέγχου στις 3.11.2014 σε σχέση με τη διαδικασία αξιολόγησης και την απόφαση έγκρισης του έργου που ακολουθήθηκαν από τον Οργανισμό, παραμένει ότι το έργο δεν ήταν επιλέξιμο για ένταξη στο πιο πάνω Σχέδιο. Ως εκ τούτου, όπως αναφέρεται σχετικά, οι δαπάνες που πιστοποιήθηκαν στην ΕΕ στα πλαίσια του έργου θα πρέπει να αφαιρεθούν στο σύνολο τους με οικονομική διόρθωση ύψους €765.486,33 (επιλέξιμη δημόσια δαπάνη/χορηγία) και €1.421.617,43 (επιλέξιμη ιδιωτική συμμετοχή/δαπάνη δικαιούχου).

Όπως επίσης αναφέρεται στην πιο πάνω επιστολή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, επειδή η οικονομική διόρθωση δεν προκύπτει από λάθος του Δικαιούχου, αλλά από την εφαρμογή λανθασμένης διαδικασίας αξιολόγησης από τον Οργανισμό (Ενδιάμεσος Φορέας), δεν τίθεται θέμα ανάκτησης από τον Δικαιούχο των καταβληθέντων ποσών, αφού η σύμβαση που υπογράφηκε με τον Δικαιούχο, του δημιουργεί έννομο δικαίωμα. Όπως περαιτέρω αναφέρεται, η χορηγία που καταβλήθηκε στον Δικαιούχο από τον Οργανισμό θα πρέπει να βαρύνει αποκλειστικά και μόνο τον προϋπολογισμό του Οργανισμού, αφού δεν είναι επιλέξιμη για να συγχρηματοδοτηθεί λόγω λάθους της διοίκησης, και επομένως θα πρέπει να γίνει αντίστοιχη μείωση της κρατικής χορηγίας που λαμβάνει ο Οργανισμός. Προς τον σκοπό αυτό, έγινε παράκληση όπως, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, στον οποίο κοινοποιήθηκε η εν λόγω επιστολή, προβεί στις απαραίτητες ενέργειες.

Σημειώνεται ότι, όπως αναφέρεται σε σημείωμα της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας του Οργανισμού προς το ΔΣ στις 7.7.2015, το όλο θέμα προέκυψε από την απουσία στον Οδηγό Ελέγχου του Σχεδίου της μεθόδου υπολογισμού του δείκτη οικονομικών δεδομένων που αφορά στη σχέση Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια. Σύμφωνα με την Υπηρεσία Οικονομικού Ελέγχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η απουσία της εν λόγω μεθόδου εκ των προτέρων (δηλαδή στον Ενημερωτικό Οδηγό) δεν ήταν συμβατή με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας. Θεωρήθηκε ότι η έλλειψη πληροφόρησης/άγνοια, ως προς τον τρόπο που θα υπολογιζόταν ο δείκτης, πιθανόν να απέτρεψε/αποθάρρυνε δυνητικούς αιτητές από το να υποβάλουν αίτηση στα πλαίσια του Σχεδίου. Επιπλέον, η παράλειψη αυτή κατέστησε το σύστημα αξιολόγησης αδύναμο και επιρρεπές σε αλλαγές. Συγκεκριμένα, άφησε περιθώριο για διαφοροποιήσεις στις μεθόδους υπολογισμού του εν λόγω δείκτη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, για υπολογισμό του σε διαφορετικά δεκαδικά σημεία κ.ο.κ.

Κατόπιν διαβίβασης στις 14.10.2015 από το Υπουργείο ΕΕΒΤ στην Υπηρεσία μας της Έκθεσης της ΥΕΕ του Οργανισμού, σχετικά με τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την ένταξη της ξενοδοχειακής μονάδας Limanaki Beach στο πιο πάνω Σχέδιο και παράκληση όπως παραθέσουμε τις απόψεις/παρατηρήσεις μας, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου ΕΕΒΤ στις 30.12.2015 η οποία κοινοποιήθηκε στην τέως Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού ανέφερε τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον μας, η Υπηρεσία μας υιοθετεί το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η ΥΕΕ του Οργανισμού, σύμφωνα με το οποίο, εκ του αποτελέσματος, δηλαδή της απένταξης του έργου στις 16.4.2015, κατόπιν οδηγιών των Υπηρεσιών της ΕΕ, αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή Έγκρισης Επενδύσεων (ΕΕΕ) θα έπρεπε να είχε αποδεχθεί την εισήγηση της Ομάδας Αξιολόγησης (ΟΑ) και να μην προχωρήσει στην ένταξη του έργου στο πιο πάνω Σχέδιο.

(β) Η Υπηρεσία μας επιβεβαίωσε, επίσης, τις διαπιστώσεις, οι οποίες αναφέρονται στην Έκθεση της ΥΕΕ του Οργανισμού και αφορούν σε λανθασμένους χειρισμούς στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την έγκριση της αίτησης της εν λόγω ξενοδοχειακής μονάδας. Συναφώς αναφέρεται ότι, παρόλο που στον Ενημερωτικό Οδηγό του Σχεδίου δεν καθοριζόταν η μέθοδος υπολογισμού του δείκτη οικονομικών δεδομένων που αφορά στη σχέση Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια, στα μέλη της ΟΑ φαίνεται να ήταν ξεκάθαρη η μέθοδος υπολογισμού του εν λόγω δείκτη, αφού την εφάρμοσαν στις αξιολογήσεις όλων των αιτήσεων, καθώς και της συγκεκριμένης. Σημειώνεται ωστόσο ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ΕΕΕ χρησιμοποίησε διαφορετική μέθοδο σε σχέση με τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε από την ΟΑ για τον υπολογισμό του εν λόγω δείκτη, στη βάση της οποίας στήριξε, μεταξύ άλλων λόγων, την απόφασή της να μην υιοθετήσει την εισήγηση της ΟΑ για απόρριψη της αίτησης, αλλά να την εγκρίνει.

Επισημαίνεται επίσης ότι, ο πιο πάνω δείκτης υπολογίστηκε από την ΟΑ με βάση καινούργιες (μη εξελεγμένες) οικονομικές καταστάσεις που ετοιμάστηκαν και υποβλήθηκαν εκ των υστέρων, κατόπιν απαίτησης της αιτήτριας εταιρείας. Συγκεκριμένα, η εταιρεία ζήτησε όπως υποβληθούν από τους ελεγκτές της, ισολογισμοί των ετών 2005-2007, όπως θα παρουσιάζονταν εάν η επανεκτίμηση της γης και

των κτιρίων γινόταν το 2005 αντί το 2006. Σημειώνεται ότι οι ελεγκτές της εταιρείας με επιστολή τους στις 22.1.2010 υπέβαλαν τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις, οι οποίες δεν έφεραν υπογραφή ούτε από τους συμβούλους της εταιρείας, ούτε και από τους ίδιους, σημειώνοντας ότι ετοιμάστηκαν για σκοπούς των αιτητών και ότι δεν αντικαθιστούν τις ήδη εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις. Λαμβάνοντας υπόψη ότι στον Ενημερωτικό Οδηγό προβλεπόταν η υποβολή εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων, αναφέραμε ότι θεωρούμε τις ενέργειες για έγκριση, τελικά, της αίτησης της εν λόγω ξενοδοχειακής μονάδας από την ΕΕΕ, στη βάση μη εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων, λανθασμένες.

(γ) Η Υπηρεσία μας επιβεβαίωσε, επίσης, τις αναφορές που γίνονται στην Έκθεση της ΥΕΕ του Οργανισμού, σχετικά με τις Εκθέσεις που είχαν υποβληθεί από την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας (ΥΕΕΔ) και συγκεκριμένα ότι, ενώ, αρχικά, η ΥΕΕΔ είχε επισημάνει τον διαφορετικό τρόπο υπολογισμού, του οικονομικού δείκτη που αφορά στη σχέση Ξένα προς Ίδια Κεφάλαια της συγκεκριμένης αίτησης και είχε επιβάλει ποινή, τελικά, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν τίθετο θέμα απένταξης της συγκεκριμένης πράξης ούτε και οποιαδήποτε οικονομική διόρθωση επί αυτής.

(δ) Πέραν των όσων αναφέρονται στην Έκθεση της ΥΕΕ του Οργανισμού, από περαιτέρω έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας, παρατηρήθηκε ότι οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν αρχικά, από την εν λόγω εταιρεία, δεν ήταν πιστοποιημένες (ως ακριβή αντίγραφα) όπως προέβλεπε ο Ενημερωτικός Οδηγός του Σχεδίου, ωστόσο είχαν γίνει αποδεκτές από την ΟΑ. Το γεγονός αυτό, κατά την άποψή μας συνιστά λανθασμένη εφαρμογή των προνοιών του Σχεδίου.

Μάλιστα, όπως παρατηρήσαμε, σύμφωνα με σχετική Σημείωση Λειτουργού της Διαχειριστικής Αρχής σε υπολογισμούς του πιο πάνω δείκτη που διενήργησε, εκ των υστέρων, με διάφορα σενάρια, ο ισολογισμός στις οικονομικές καταστάσεις του 2007 δεν ήταν ισοσκελισμένος, γεγονός το οποίο, ωστόσο, δεν διερευνήθηκε περαιτέρω. Η Υπηρεσία μας, επιβεβαιώνοντας την πιο πάνω αναφορά, καθώς επίσης το γεγονός ότι οι οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν δεν ήταν πιστοποιημένες, προχώρησε στην εξασφάλιση από τον ελεγκτικό οίκο πιστού αντίγραφου των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2005 – 2007. Από σύγκριση των εν λόγω οικονομικών καταστάσεων με τις υποβληθείσες από την αιτήτρια εταιρεία οικονομικές καταστάσεις, παρατηρήσαμε ότι ποσά που περιλαμβάνονται στον ισολογισμό των οικονομικών καταστάσεων του έτους 2007 και αφορούν στον δανεισμό, ο οποίος αποτελούσε σημαντική παράμετρο για την αξιολόγηση της αίτησης, παρουσιάζονται με μικρότερα ποσά, γεγονός που δεικνύει ότι, οι υποβληθείσες, ως εξελεγμένες, οικονομικές καταστάσεις του 2007 ήταν παραποιημένες.

(ε) Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως:

- (i)** Ο Οργανισμός προχωρήσει στη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας για διαπίστωση τυχόν ευθυνών για παραλείψεις και/ή λανθασμένες ενέργειες λειτουργών του, που είχαν ως αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του Κράτους, αφού με απόφαση της ΕΕ το έργο δεν ήταν επιλέξιμο για ένταξη στο Σχέδιο και οι δαπάνες που πιστοποιήθηκαν στην ΕΕ αφαιρέθηκαν στο σύνολό τους με οικονομική διόρθωση.
- (ii)** Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν από την εν λόγω εταιρεία ως εξελεγμένες, ήταν παραποιημένες, μελετηθεί το ενδεχόμενο η εν λόγω εταιρεία να επιστρέψει το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης εντόκως, σύμφωνα με την πρόνοια του Ενημερωτικού Οδηγού του Σχεδίου αρ. 7.6.1, στην οποία αναφέρεται ότι, αν διαπιστωθεί ότι πριν ή/και μετά την έγκριση της επένδυσης και την παροχή της ενίσχυσης έχουν υποβληθεί ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία και πληροφορίες, τότε αν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης εντόκως. Παράλληλα, εισηγηθήκαμε όπως το θέμα παραπεμφθεί στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας αφού ενδεχομένως να προκύπτουν ποινικά αδικήματα.

Το Υπουργείο ΕΕΒΤ παρέπεμψε το θέμα στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και όπως έχουμε πληροφορηθεί, διεξάγονται από το Τμήμα Ανιχνεύσεως Εγκλημάτων Αμμοχώστου εξετάσεις για πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Αναφορικά, ωστόσο, με το (ii) πιο πάνω, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι δεν έγιναν οποιεσδήποτε ενέργειες.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι το θέμα της ανάκτησης της χορηγηθείσας ενίσχυσης καθώς και της διεξαγωγής πειθαρχικών ερευνών θα τεθεί ενώπιον του ΔΣ για εξέταση και λήψη απόφασης.

Συνεργασία Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού με Οργανωτές Ταξιδίων (Ο.Τ.) Εξωτερικού και με Αερομεταφορείς.

(α) Δαπάνη. Οι συνολικές δαπάνες των κονδυλίων «Διαφημίσεις και Τουριστική Προβολή – Συνεργασία με Τουριστικούς Εταίρους στο Εξωτερικό», «Διαφημίσεις και Τουριστική Προβολή – Σχέδιο Ανάπτυξης Χειμερινού Τουρισμού» και «Σχέδιο Αεροπορικών Γραμμών», για το 2015, σύμφωνα με στοιχεία που λήφθηκαν από το λογιστικό σύστημα στις 30.6.2016, ανήλθαν σε €3.831.738. Οι εν λόγω δαπάνες αφορούν σε κοινές διαφημιστικές ενέργειες, με τη συνεισφορά του Οργανισμού να ανέρχεται στο 75% του κόστους των ενεργειών διαφήμισης των Ο.Τ. και άλλων εταίρων στο εξωτερικό, και σε διαφήμιση στα μέσα των Ο.Τ. και άλλων εταίρων στο εξωτερικό, με βάση την Πολιτική Συνεργασίας που εγκρίθηκε στις 7.6.2006 από τον τότε Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και την απόφαση που λήφθηκε σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 16.1.2008 με τους τότε Υπουργούς Οικονομικών και Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού.

(β) Συνεργασίες με Ο.Τ. εξωτερικού. Όπως αναφέρθηκε στην επιστολή μας αναφορικά με τον έλεγχο του Οργανισμού για το 2013, ο Οργανισμός είχε προχωρήσει σε τριετείς διαφημιστικές συνεργασίες με τρεις Ο.Τ. για την περίοδο καλοκαίρι 2014 – χειμώνας 2017/2018, συνολικού ποσού €8.538.000 που αφορούσαν στις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας, χωρίς να συνομολογηθούν γραπτές συμφωνίες (οι συνεργασίες προωθήθηκαν στη βάση αλληλογραφίας που αντάλλαξε ο Οργανισμός και οι Ο.Τ.).

Όπως είχαμε παρατηρήσει, συμφωνήθηκαν πολύ μεγαλύτερα ποσά από αυτά που ίσχυαν τις προηγούμενες περιόδους για άφιξη τουριστών και σημειώσαμε ότι δεν φαινόταν να δικαιολογείτο η σημαντική αύξηση του κόστους που καταβλήθηκε.

Οι πιο πάνω συμβάσεις φαίνεται να θεωρούνται από τον Οργανισμό ότι εμπίπτουν στο άρθρο 33(α)(ii) του περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμου 12(I)/2006, εφόσον ο Οργανισμός επιθυμεί να συμβληθεί με συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς και ως εκ τούτου οι σχετικές συμβάσεις συνάπτονται με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης.

Όπως ωστόσο παρατηρήσαμε, δεν είχαν υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, με κοινοποίηση στην Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, αντίγραφα των εγγράφων του διαγωνισμού στα οποία να αναφέρονται οι λόγοι προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, οι όροι της διαπραγμάτευσης και τα ονόματα των οικονομικών φορέων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, όπως προβλέπεται στους περί της σύναψης δημοσίων συμβάσεων σχετικούς Κανονισμούς (Κ.Δ.Π. 242/2012). Ούτε και κλήθηκαν, ο Γενικός Ελεγκτής και ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας να συμμετέχουν ως παρατηρητές σε συνεδρίες των αρμόδιων οργάνων (επιτροπές αξιολόγησης και συμβούλια προσφορών) που χειρίστηκαν τις πιο πάνω υποθέσεις.

Σημειώνεται ότι κατά τον έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας για το έτος 2014, παρατηρήθηκε ότι ο Οργανισμός, κατά την περίοδο Ιούνιος 2014 – Οκτώβριος 2014, είχε προβεί σε συνεργασίες με άλλους τέσσερις Ο.Τ., συνολικού ποσού €6.047.000 που αφορούσαν στις αγορές της Γερμανίας και της Ελβετίας,

ενώ κατά τον πρόσφατο έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας, για το έτος 2015, παρατηρήθηκε ότι στις 22.12.2015 το ΔΣ του Οργανισμού αποφάσισε όπως, για την καλοκαιρινή περίοδο και τη χειμερινή περίοδο 2016-2017, προβεί σε συνεργασία με ακόμα ένα Ο.Τ. από το Ηνωμένο Βασίλειο συνολικού ύψους €446.770, με τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους άλλους δύο Βρετανούς Ο.Τ. όσον αφορά στα ποσά που θα δίνονται για την κάθε άφιξη τουρίστα και την ημερομηνία λήξης των τριετών συμφωνιών.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού στην απάντησή του τον Νοέμβριο 2016 μας ανέφερε ότι ο Οργανισμός προχώρησε στην εν λόγω απόφαση, έτσι ώστε να υπάρχει ισότιμη μεταχείριση όλων των Ο.Τ.

Όπως επίσης μας ανέφερε, έχει εγκριθεί Σχέδιο συνεργασίας για την Αγγλική αγορά, το οποίο θα εφαρμοστεί από 1.4.2017.

Όπως επισημάναμε σχετικά, η τεράστια σημασία του τουρισμού για την οικονομία του τόπου μας, δεν μπορεί να αποτελεί λόγο για έλλειψη διαφάνειας στη διαχείριση δημόσιου χρήματος.

Το εν λόγω θέμα συζητήθηκε σε συνάντηση που έγινε στο Υπουργείο ΕΕΒΤ στις 5.9.2014, στην οποία επιβεβαιώθηκε η ανάγκη καταρτισμού ενός κατάλληλα τεκμηριωμένου σχεδίου στο οποίο θα παρουσιάζεται, για κάθε χώρα ξεχωριστά, η διαδικασία με την οποία θα μπορεί να προωθείται διαφημιστική εκστρατεία μέσω Ο.Τ., με τρόπο ώστε:

- Να υπάρχει βέλτιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου κονδυλίου,
- να διασφαλίζεται η ανταποδοτικότητα των χρημάτων που θα διατίθενται και τα οποία δεν θα υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα στον Προϋπολογισμό,
- να προάγεται η διασπορά του κινδύνου που δημιουργείται όταν υπάρχει συγκέντρωση μεταφοράς μεγάλου αριθμού τουριστών από μικρό αριθμό Ο.Τ.,
- να μειώνονται οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες για εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς και κατάχρησης εξουσίας και
- να τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης.

Αποφασίστηκε επίσης ότι ο Οργανισμός θα έπρεπε άμεσα να καταρτίσει πλάνο για σταδιακή απεμπλοκή από τέτοιου είδους προώθηση του τουριστικού προϊόντος.

Στα πλαίσια των διαμειφθέντων στην πιο πάνω συνάντηση, το ΔΣ του Οργανισμού προέβη στις 14.10.2014 στην έγκριση Σχεδίου Συνεργασίας με Ρώσους Ο.Τ. για την περίοδο 1.12.2014 – 31.3.2016 και, στις 12.5.2015, στην έγκριση Σχεδίου για Γάλλους Ο.Τ. για την περίοδο 1.11.2015-30.4.2018, ενώ πρόσφατα έχει προβεί στην έγκριση Σχεδίων για την Πολωνία, Ολλανδία, Κίνα, καθώς επίσης στην έγκριση νέου Σχεδίου Συνεργασίας με Ρώσους Ο.Τ.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε την περαιτέρω επέκταση της κατάρτισης διάφανων και τεκμηριωμένων σχεδίων προώθησης διαφημιστικής εκστρατείας και-για άλλες χώρες, καθώς επίσης την παρακολούθηση σε συνεχή βάση των αποτελεσμάτων των διαφόρων Σχεδίων, και τη λήψη κατάλληλων ενεργειών. Παράλληλα, ο Οργανισμός θα πρέπει να αξιολογεί σε συνεχή βάση το κόστος των εν λόγω Σχεδίων σε σχέση με το όφελος που προκύπτει.

(γ) Συνεργασίες με Αερομεταφορείς. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι ο Οργανισμός, σε μια προσπάθεια άμβλυνσης του προβλήματος της μη επαρκούς απευθείας αεροπορικής σύνδεσης της Κύπρου με δυνητικές πηγές τουρισμού, εφάρμοζε τα τελευταία χρόνια, σε ad hoc βάση, άτυπες ενέργειες συνεργασίας προβολής, σε ίδια μέσα που διαθέτουν αεροπορικές εταιρείες.

Στα πλαίσια της συνομολόγησης των εν λόγω συμφωνιών, η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι δεν εφαρμόστηκαν οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης. Με στόχο τη διασφάλιση της

εφαρμογής των πιο πάνω αρχών, καθώς επίσης, όπως αναφέρεται σε σχετικό σημείωμα της τέως Αν. Γενικής Διευθύντριας του Οργανισμού, ημερ. 2.7.2015, την αποφυγή των προβλημάτων που παρουσιάζονται στις διαδικασίες παρακολούθησης και λογιστικού ελέγχου των εν λόγω συνεργασιών, λόγω των μερικών ή και εξ ολοκλήρου διακοπών του χειμερινού πτητικού προγράμματος των αεροπορικών εταιρειών, ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στις 11.9.2015 στο ΔΣ του Οργανισμού, «Γενικό Πλαίσιο Διαπραγμάτευσης Συνεργασιών με Αερομεταφορείς», το οποίο εγκρίθηκε στις 15.9.2015.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό, το εν λόγω Πλαίσιο θα διέπεται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Επίσης, η συνεργασία θα περιορίζεται αποκλειστικά σε περιπτώσεις δρομολόγησης νέων πτήσεων ή/και επέκτασης πτήσεων σε μη εξυπηρετούμενες περιόδους, στη βάση κριτηρίων επιλεξιμότητας και θα έχει συγκεκριμένη διάρκεια (3 έτη), ώστε να μην διαιωνίζεται και να δημιουργεί εξαρτήσεις και στρεβλώσεις.

Αγορά νομικών υπηρεσιών.

Η Επιτροπή Προσφορών του Οργανισμού σε συνεδρία της στις 23.6.2015 αποφάσισε όπως εγκρίνει την ανανέωση της συνεργασίας με τον νομικό σύμβουλο με τον οποίο ο Οργανισμός διατηρεί μακροχρόνια συνεργασία (από 1.12.1999) για περίοδο ενός έτους με δικαίωμα παράτασης του συμβολαίου συνεργασίας για δύο πρόσθετες μονοετείς περιόδους έναντι της υφιστάμενης του ετήσιας αμοιβής ύψους €11.276 πλέον τα δικηγορικά έξοδα που επιδικάζονται από το Δικαστήριο ή την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών στις υποθέσεις που εκπροσωπεί τον Οργανισμό. Στις 30.6.2016 έληξε η μονοετής περίοδος ανανέωσης του συμβολαίου, χωρίς να υπάρχει ένδειξη για έγγραφη ανανέωσή του, ωστόσο όπως έχουμε πληροφορηθεί ο Οργανισμός εξακολουθεί να συνεργάζεται με τον εν λόγω νομικό σύμβουλο.

Επίσης, τον Αύγουστο 2016, ο Οργανισμός προέβη – για πρώτη φορά όπως πληροφορηθήκαμε – σε προκήρυξη εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μονοετή συνεργασία με δικηγόρους, μέσω του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, για διεκπεραίωση κυρίως ιδιωτικών ποινικών υποθέσεων που αφορούν σε αδικήματα σχετικά με την περί Ξενοδοχείων και Τουριστικών Καταλυμάτων νομοθεσία, την περί Κέντρων Αναψυχής νομοθεσία και την περί Γραφείων Τουρισμού και Ταξιδίων και Ξεναγών νομοθεσία.

Είναι γεγονός ότι με βάση το προηγούμενο νομικό πλαίσιο (Ν.12(I)/2006 και Ν.11(I)/2006), η ανάθεση των νομικών υπηρεσιών (οι οποίες αναφέρονταν στο Μέρος Β του Παραρτήματος II του Νόμου), δεν θα έπρεπε να γίνεται αναγκαστικά τηρώντας τις αυστηρές διαδικασίες που εφαρμόζονταν για τις συνήθεις συμβάσεις υπηρεσιών. Ομοίως, στο άρθρο 14 του νέου Νόμου Ν.73(I)/2016 (που αποτελεί μεταφορά της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) καθορίζεται ότι ο Νόμος αυτός δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες αφορούν νομική εκπροσώπηση πελάτη από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 2 και 14Α του περί Δικηγόρων Νόμου και σε λοιπές νομικές υπηρεσίες, οι οποίες συνδέονται, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

Από την άλλη, στην Εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου αρ. ΓΛ/ΑΑΔΣ 76 που εκδόθηκε στις 27 Απριλίου 2016 διευκρινίζεται ότι, ακόμη και για συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών του τομέα δημοσίων συμβάσεων (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), ισχύουν και πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης των οικονομικών φορέων, στις οποίες μάλιστα τώρα προστίθεται και η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού η οποία θα πρέπει επίσης να εξυπηρετείται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατό ευρύτερα σε κάθε είδους δημόσια σύμβαση.

Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι είναι λογικό για το ΔΣ του Οργανισμού να διατηρεί τον ίδιο νομικό οίκο επί σειρά ετών για την παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (θέματα διοικητικού δικαίου), δηλαδή νομικών συμβουλών είτε υπό τη μορφή γνωματεύσεων προς το ΔΣ είτε για την εκπροσώπηση του Οργανισμού σε περιπτώσεις προσφυγών ενώπιον του ανωτάτου δικαστηρίου ή του διοικητικού δικαστηρίου. Η Υπηρεσία μας δεν θεωρεί όμως ότι υπάρχουν ιδιαίτεροι

λόγοι που να δικαιολογούν τη διατήρηση για μεγάλο χρονικό διάστημα του ίδιου νομικού συμβούλου για την εκπροσώπηση του Οργανισμού σε περιπτώσεις αστικών αγωγών ή διαιτησιών.

Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του νομικού οίκου θα πρέπει να γίνεται στη βάση της πιο πάνω εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου.

Σύσταση: Για την παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (θέματα διοικητικού δικαίου), ο Οργανισμός να συνάπτει μακροχρόνιες συμβάσεις (μέχρι πέντε έτη) με νομικούς οίκους ακολουθώντας κατά το δυνατό ανταγωνιστική διαδικασία. Σε αυτή, δεν καθίσταται υποχρεωτική η δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει την προεπιλογή, προς υποβολή προσφορών, ενός κατάλληλου αριθμού εν δυνάμει ενδιαφερόμενων και κατάλληλων συνεργατών, μεταξύ των οποίων θα μπορούσε να είναι, αν ο Οργανισμός το κρίνει σκόπιμο, και ο υφιστάμενος συνεργάτης. Σε περίπτωση εν ισχύ συμβάσεων, θα μπορούσε αυτές να συνεχιστούν για μικρή ακόμη περίοδο (ενδεικτικά αναφέρεται ως μέγιστο το ένα έτος), ειδικά αν το ΔΣ κρίνει τούτο αναγκαίο, και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να μην υπάρξει αλλαγή του νομικού συμβούλου ταυτόχρονα, ή σχεδόν ταυτόχρονα, με την αλλαγή στη σύνθεση του ΔΣ του Οργανισμού. Νοείται ότι ο τερματισμός της εν ισχύ σύμβασης θα πρέπει να γίνει με τον τρόπο που η σύμβαση αυτή προβλέπει ώστε να μην δημιουργηθεί υπόβαθρο για την υποβολή οποιωνδήποτε απαιτήσεων κατά του Οργανισμού.

Ο Οργανισμός να αναθέτει την εκπροσώπηση του σε περιπτώσεις αστικών αγωγών ή διαιτησιών σε νομικούς οίκους που θα επιλέγονται ανά περίπτωση, ή για ομάδες παρόμοιων υποθέσεων για συγκεκριμένη περίοδο. Θα μπορούσε για την επιλογή των οίκων αυτών να δημοσιεύεται πρόσκληση επίδειξης ενδιαφέροντος και υποβολής προσφορών (ειδικά αν πρόκειται για συγκεκριμένη υπόθεση με αμοιβή μεγάλης αξίας) ή να ζητείται συνδρομή από τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο ώστε να ενημερωθούν τα μέλη του για επίδειξη ενδιαφέροντος και καταρτισμό σχετικού καταλόγου προεπιλογής νομικών συμβούλων, ανά επαρχία ή παγκύπρια, νοουμένου ότι οποιαδήποτε τέτοια διαδικασία υποστηρίζεται από κατάλληλη τεκμηρίωση.

Νοείται ότι σε ειδικές περιπτώσεις, στις οποίες κρίνεται ότι την εκπροσώπηση του Οργανισμού θα πρέπει να αναλάβει συγκεκριμένος νομικός σύμβουλος, για παράδειγμα γιατί χειρίστηκε συναφή προσφυγή που επηρεάζει την υπό αναφορά αγωγή, τότε τούτο θα μπορεί να γίνεται κατ' εξαίρεση αφού υπάρξει κατάλληλη και επαρκής τεκμηρίωση. Σε περιπτώσεις που προκύπτει ανάγκη για την εξασφάλιση υπηρεσιών νομικού συμβούλου για την ετοιμασία ειδικών μελετών, ή εγγράφων διαγωνισμού που θα προκηρύξει ο Οργανισμός, τότε θα πρέπει να τηρούνται οι πρόνοιες της σχετικής περί συμβάσεων νομοθεσίας και οι σχετικές αρχές της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, της διαφάνειας και της μη διάκρισης λόγω ιθαγένειας και συνεπώς θα πρέπει να προκηρύσσονται ανοικτοί διαγωνισμοί, αναλόγως βέβαια και με την εκτίμηση της αξίας της εκάστοτε ανάγκης.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι με τη λήξη του συμβολαίου συνεργασίας με τον υφιστάμενο νομικό σύμβουλο θα εφαρμοστεί η σύσταση της Υπηρεσίας μας.

Κλάδος τουριστικής πληροφόρησης – Γραφεία Πληροφοριών.

Σύμφωνα με σχετικά Σημειώματα που υποβλήθηκαν στο ΔΣ του Οργανισμού από το Τμήμα Προβολής και την ΥΕΕ στις 9.10.2015 και 30.10.2015, αντίστοιχα, κατόπιν αιφνιδιαστικών ελέγχων στα Γραφεία Πληροφοριών σε όλες τις επαρχίες εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, προβλήματα στελέχωσης, οργάνωσης/λειτουργίας, ωραρίου, καθώς επίσης προβλήματα στις κτηριακές εγκαταστάσεις.

Το ΔΣ του Οργανισμού σε συνεδρία του στις 24.5.2016 αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως εγκριθούν οι εισηγήσεις του Τμήματος Προβολής όπως καταγράφονται στο Σημείωμα που υποβλήθηκε στο ΔΣ στις 27.10.2015 και, όπως προωθηθούν αλλαγές στα ωράρια των Γραφείων Πληροφοριών εκεί όπου χρήζουν τροποποίησης, έτσι που να επιτυγχάνεται καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινού.

Συναφώς αναφέρεται ότι ορισμένες από τις εισηγήσεις του Τμήματος Προβολής αφορούσαν στις ακόλουθες:

- Ανάθεση σε εξωτερικό οίκο της εκπόνησης μελέτης αναφορικά με τη σωστή αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση των Γραφείων Πληροφοριών με στόχο την καλύτερη γεωγραφική κάλυψη και την καλύτερη προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος. Η μελέτη θα πρέπει, όπως σχετικά αναφέρεται, να λάβει υπόψη της τον διευρυμένο ρόλο του Κλάδου Πληροφόρησης, τις πρακτικές σε άλλες χώρες και την αυξημένη χρήση της τεχνολογίας.
- Να επανεξεταστούν, σε συνεργασία με το ΤΔΔΠ οι πρακτικές που ακολουθούνται στον Οργανισμό αναφορικά με το σύστημα βάρδιας.
- Να επανεξεταστεί το θέμα της πενθήμερης και εξαήμερης εργασίας, έτσι ώστε όλοι οι υπάλληλοι να εργάζονται με τις ίδιες συνθήκες. Επίσης να εξεταστεί κατά πόσον είναι νομικά επιτρεπτό να γίνουν όλοι οι υπάλληλοι πενθήμεροι, αλλά να μην είναι, σταθερή, η αργία το Σάββατο.

Σύσταση: Λήψη ενεργειών για εφαρμογή των πιο πάνω εισηγήσεων του Τμήματος Προβολής, οι οποίες εγκρίθηκαν από το ΔΣ στις 24.5.2016.

Παραγωγή Υλικού Προβολής Ποδηλασίας. Ενόψει των παρατηρήσεων/διαπιστώσεων της Υπηρεσίας μας οι οποίες παρατίθενται στην Ετήσια Έκθεσή μας του 2014, είχαμε εισηγηθεί στον Οργανισμό όπως προχωρήσει με την αναζήτηση τυχόν πειθαρχικών ευθυνών από τους εμπλεκόμενους λειτουργούς του. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφαση του ημερ. 1.7.2015, προχώρησε στον διορισμό του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης ως Ερευνώντα Λειτουργού για τη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας για ενδεχόμενα παραπτώματα από λειτουργούς του ΚΟΤ που χειρίστηκαν τις 5 συμβάσεις παραγωγής υλικού προβολής ποδηλασίας.

Με επιστολή της ημερ. 8.12.2015, η Αν. Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού μας κοινοποίησε το πόρισμα της πιο πάνω πειθαρχικής έρευνας, το οποίο είχε υποβληθεί στον Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού στις 26.10.2015 από τον Ερευνώντα Λειτουργό και, το οποίο στη συνέχεια είχε διαβιβαστεί στον Οργανισμό από τον αρμόδιο Υπουργό.

Σύμφωνα με το πόρισμα της εν λόγω έρευνας, οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από τους εμπλεκόμενους στην υπόθεση ήταν εντελώς λανθασμένες, δεδομένου ότι παραβιάζουν τις διατάξεις της περί Δημοσίων Συμβάσεων Νομοθεσίας και των σχετικών Εσωτερικών Κανονισμών του ΚΟΤ.

Συγκεκριμένα:

- (α) δεν ακολουθήθηκε, ως οφείλετο, η διαδικασία των προσφορών και δεν ζητήθηκε η άποψη του Κλάδου Προσφορών του ΚΟΤ,
- (β) δεν υπήρξε προβληματισμός κατά πόσο παρείχεται άλλη νόμιμη μέθοδος, π.χ. κατά πόσο θα μπορούσε να ακολουθηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 32 ή του άρθρου 33 του περί Δημοσίων Συμβάσεων Νόμου,
- (γ) η εξουσιοδότηση για διεξαγωγή των δαπανών λήφθηκε από αναρμόδιο όργανο,
- (δ) δεν διερευνήθηκε αν υπήρχε η δυνατότητα ανάθεσης της σύμβασης σε μία εταιρεία αντί σε πέντε διαφορετικές,
- (ε) δεν φαίνεται να διερευνήθηκε αν οι πέντε εταιρείες ήταν οι μόνες που θα μπορούσαν να παραγάγουν το υλικό ή αν όντως ήταν οι πλέον κατάλληλες να το παραγάγουν. Τουλάχιστον δεν τεκμηριώθηκε κάτι τέτοιο,
- (στ) το ποσό που ζήτησε η κάθε μία από τις πέντε εταιρείες έγινε απλώς αποδεκτό, χωρίς αμφισβήτηση ή/και περαιτέρω συζήτηση,
- (ζ) έγιναν αποδεκτές προσφορές εταιρειών που έφεραν ημερομηνία πριν ή και πολύ πριν τη λήψη της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου για παραγωγή του συγκεκριμένου υλικού και,
- (η) δεν υπογράφηκαν καν συμβάσεις (με λεπτομερείς όρους), με τις εταιρείες στις οποίες ανατέθηκε η παραγωγή του υλικού. Απλά ενημερώθηκε η κάθε μια ότι ο ΚΟΤ συμφωνεί με τις εισηγήσεις τους, περιλαμβανομένης και της τιμής που είχαν προσφέρει.

Καταληκτικά στην έκθεση αναφέρεται ότι στην υπό εξέταση περίπτωση δεν διαπιστώθηκε να υπάρχει δόλος από οποιονδήποτε.

Σε επιστολή του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού προς την Υπηρεσία μας ημερ. 18.12.2015, αναφέρεται ότι για το πιο πάνω θέμα το Διοικητικό Συμβούλιο προχωρά πάραυτα βάσει των νενομισμένων διαδικασιών και, προς τούτο, έχει ζητήσει σχετική νομική γνωμάτευση για διευκρίνιση των βημάτων που θα ακολουθηθούν. Με επιστολή του ημερ. 11.5.2016, ο Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ζήτησε από το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) του ΚΟΤ την επίσπευση της πιο πάνω διαδικασίας, ώστε να ολοκληρωθεί πριν τη λήξη της θητείας του ΔΣ. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε και στις 23.8.2016, ο Υπουργός υπέβαλε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας το πόρισμα της πειθαρχικής έρευνας μαζί με τη σχετική απόφαση του ΔΣ του Οργανισμού, ζητώντας την καθοδήγησή του, ως προς το κατά πόσο η πιο πάνω απόφαση του ΔΣ του Οργανισμού ήταν ανάλογη των παραβάσεων που είχαν διαπιστωθεί στο πόρισμα της εν λόγω έρευνας, καθώς και για τυχόν άλλες ενέργειες έκρινε σκόπιμο να γίνουν. Εκκρεμεί η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μας πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν υπήρξε συμμόρφωση στις ήδη υπάρχουσες διαδικασίες. Για το όλο θέμα διεξήχθη πειθαρχική διαδικασία και επιβλήθηκε ποινή επίπληξης στον τότε Διευθυντή του Τμήματος Μάρκετινγκ του Οργανισμού.

Σύσταση: Για αποφυγή επανάληψης των λαθών και παραλείψεων που παρατηρήθηκαν στην πιο πάνω περίπτωση, θα πρέπει να εκδοθεί εσωτερική εγκύκλιος στην οποία να δίνονται συγκεκριμένες κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με τη συμμόρφωση των εμπλεκόμενων λειτουργών του ΚΟΤ με όλες τις διατάξεις που αφορούν τη διενέργεια διαγωνισμών.

Συνεδρία Επιτροπής Προσφορών αρ. 22/2015, ημερ. 15.9.2015 – Αξιολόγηση προσφορών για την κατασκευή, διακόσμηση και αποσυναρμολόγηση του περιπτέρου του Οργανισμού στην τουριστική έκθεση World Travel Market, Λονδίνο, 2-5.11.2015. Με επιστολή μας προς την Αν. Γενική Διευθύντρια (ΓΔ) του Οργανισμού στις 15.9.2015, παρατηρήσαμε ότι η οικονομική προσφορά του χαμηλότερου

έγκυρου οικονομικού φορέα, ήταν κατά 41,4% ψηλότερη της εκτίμησης δαπάνης που είχε υπολογιστεί, ποσοστό που – κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας – ήταν εξωπραγματικό. Στην έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης (ΕΑ) των προσφορών σημειώθηκε μάλιστα το γεγονός ότι το ποσό εκτίμησης θεωρήθηκε εξ αρχής χαμηλό από Κύπριους και ξένους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι υπέβαλαν γραπτώς εισήγηση/αίτημα για αναθεώρησή του, με αποτέλεσμα η Αναθέτουσα Αρχή να προχωρήσει στην αφαίρεση της φράσης «tenders exceeding the amount of €66.000, exclusive of VAT, will be rejected» από τα έγγραφα του διαγωνισμού. Δηλαδή το ύψος του ποσού της εκτίμησης δαπάνης επανεξετάστηκε και δεν κρίθηκε αναγκαία η αύξηση του, πέραν της πιο πάνω τροποποίησης, με την οποία επιτράπηκε η αποδοχή προσφορών που θα το υπερέβαιναν. Όμως, όπως σημειώσαμε στην επιστολή μας, αυτό δεν συνεπαγόταν και την αποδοχή οποιουδήποτε ποσού, ακόμα και κατά 41,4% ψηλότερου. Ανεξάρτητα με τα πιο πάνω, παρατηρήσαμε ότι ορισμένοι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς ενδεχομένως να μην προχώρησαν στην υποβολή προσφοράς, λόγω του χαμηλού ποσού εκτίμησης που είχε προϋπολογιστεί. Ενόψει των πιο πάνω παρακαλέσαμε όπως αυτά τεθούν ενώπιον του αρμοδίου οργάνου κατά την εξέταση του θέματος, ως οι απόψεις της Υπηρεσίας μας.

Η Αν. ΓΔ του Οργανισμού μας επισύναψε, για σκοπούς πληροφόρησης μας, στις 2.10.2015 αντίγραφο των σχετικών πρακτικών της Επιτροπής Προσφορών ημερ. 15.9.2015, στα οποία αναφέρεται ότι με βάση τις επεξηγήσεις της ΕΑ, η εκτίμηση δαπάνης καθορίστηκε σε συνεργασία με τον Αρχιτέκτονα που ετοίμασε τα σχέδια του περιπτέρου, λαμβάνοντας υπόψη – μεταξύ άλλων – και το κόστος κατασκευής του τα προηγούμενα 2 έτη. Επίσης, η ΕΑ σημείωσε ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην περίπτωση της χρήσης συνοπτικών διαδικασιών για υπηρεσίες που παρέχονται στο εξωτερικό θα πρέπει, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, να ζητούνται προσφορές από τουλάχιστον 4 οικονομικούς φορείς και, στην πιο πάνω περίπτωση, λήφθηκαν 3 προσφορές, η άποψη της Επιτροπής ήταν ότι η εκτίμηση των €66.000 που περιλήφθηκε στα έγγραφα του διαγωνισμού δεν επηρέασε την ευρύτητα συμμετοχής στον διαγωνισμό και, οι τιμές που τελικά εξασφαλίστηκαν, ως αποτέλεσμα επαρκούς ανταγωνισμού, καθορίζουν από μόνες τους την εκτίμηση της σύμβασης, οπότε ο χαρακτηρισμός του ποσού της προσφοράς του οικονομικού φορέα με τη χαμηλότερη τιμή ως υψηλού, όχι όμως εξωπραγματικού, δικαιολογείται.

Ενόψει των πιο πάνω, η Επιτροπή Προσφορών του Οργανισμού αποφάσισε όπως εγκρίνει την υποβληθείσα έκθεση αξιολόγησης και αναθέσει τη σύμβαση στον οικονομικό φορέα που είχε υποβάλει τη χαμηλότερη τιμή, έναντι συνολικού ποσού €93.300 πλέον ΦΠΑ.

Η Υπηρεσία μας, παρά τις επεξηγήσεις που μας έχουν δοθεί, εξακολουθεί να διατηρεί τις επιφυλάξεις και τους προβληματισμούς της, όπως εκφράστηκαν στην πιο πάνω επιστολή της και θεωρεί, με βάση το ποσό εκτίμησης δαπάνης του διαγωνισμού, ως εξωπραγματικό το ποσό της επιτυχούσας προσφοράς.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου του Οργανισμού μας πληροφόρησε στις 18.11.2016 ότι η παρατήρηση της Υπηρεσίας μας σημειώθηκε και θα λαμβάνεται υπόψη σε μελλοντικούς διαγωνισμούς.

Σύσταση: Επειδή το ποσό εκτίμησης δαπάνης αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη λήψη απόφασης για την κατακύρωση/ακύρωση ενός διαγωνισμού, θα πρέπει να υπολογίζεται επακριβώς και με βάση όλα τα δεδομένα του διαγωνισμού, ενώ παράλληλα θα πρέπει να αποφεύγεται η κατακύρωση διαγωνισμών στις περιπτώσεις που παρατηρείται σημαντική προς τα πάνω απόκλιση ανάμεσα στο ποσό της χαμηλότερης έγκυρης προσφοράς και το ποσό εκτίμησης δαπάνης.

3.8 ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τα θέματα που ακολουθούν προέκυψαν από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31.12.2014. Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ελεγχθεί σύμφωνα με το άρθρο 11(3) του περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμου.

Έκθεση Ελέγχου. Η έκθεση ελέγχου για το πιο πάνω έτος, θα υποβληθεί μετά την υποβολή των τελικών διορθωμένων οικονομικών καταστάσεων στην Υπηρεσία μας για τις οποίες εκκρεμούν κυρίως τα ακόλουθα:

- Υποβολή επιστολής διαβεβαιώσεων για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2014, αφού εγκριθεί από το ΔΣ του ΘΟΚ μαζί με τις τελικές οικονομικές καταστάσεις.
- Υποβολή έκθεσης με πλήρη στοιχεία/καταστάσεις αναφορικά με τη διερεύνηση για τη διενέργεια πληρωμών από τους προϋπολογισμούς των ετών 2011 μέχρι 2015, η οποία ζητήθηκε με τις ταυτόριθμες επιστολές μας, ημερ. 13.4.2016 και 22.8.2016, αλλά δεν έχει υποβληθεί μέχρι 31.5.2016 αλλά ούτε και μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου 2016, σύμφωνα με την παράκληση της Υπηρεσίας μας.
- Χαραριστικές αυξημένες αποζημιώσεις- ενημέρωση της Υπηρεσίας μας για τυχόν κατάλληλους εκ μέρους του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου χειρισμούς που θα πρέπει να γίνουν και διόρθωση της αντίστοιχης σημείωσης στις οικονομικές καταστάσεις του έτους 2014, ενόψει και της γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς την Υπηρεσία μας.

Επαναλαμβανόμενες παρατηρήσεις. Η Υπηρεσία μας διαπίστωσε ότι αρκετές από τις παρατηρήσεις/συστάσεις επαναλαμβάνονται επί σειρά ετών χωρίς να λαμβάνονται έγκαιρα μέτρα για διευθέτησή τους. Σημειώνεται ότι, με βάση το άρθρο 4(Α) του Νόμου που ρυθμίζει την κατάθεση στοιχείων και πληροφοριών προς τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας (Ν.113(Ι)/2002 – 2014), με την κατάθεση στη Βουλή των Αντιπροσώπων του κρατικού προϋπολογισμού ή των προϋπολογισμών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου κατατίθεται, από τους κατά νόμο αρμόδιους για την ετοιμασία των προϋπολογισμών αυτών, στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, λεπτομερής έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής των παρατηρήσεων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας που περιέχονται στην τελευταία εκδοθείσα ετήσια έκθεσή του και αφορούν στις αρμοδιότητες και δραστηριότητες των υπηρεσιών που αφορά ο υπό έγκριση προϋπολογισμός.

Υποβολή οικονομικών καταστάσεων. Διαπιστώθηκε ότι οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31.12.2014, οι οποίες αποστάληκαν στην Υπηρεσία μας στις 6 Νοεμβρίου 2015, δεν συμφωνούσαν με το ισοζύγιο του έτους που μας δόθηκαν στην αρχή του ελέγχου, Φεβρουάριος 2016. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου διαπιστώθηκε ότι αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι μετά την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων έγιναν εγγραφές στο ισοζύγιο, οι οποίες δεν ενσωματώθηκαν στις ήδη έτοιμες οικονομικές καταστάσεις πριν αυτές αποσταλούν στην Υπηρεσία μας.

Επίσης σύμφωνα με το εδάφιο 3 του άρθρου 109, του Ν.20(Ι)/2014, Νόμου που προνοεί περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου, οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει όπως μελλοντικά αποστέλλονται έγκαιρα οι οικονομικές καταστάσεις κάθε έτους για έλεγχο, οι οποίες θα συμφωνούν με το σχετικό ισοζύγιο ως ενδείκνυται.

Αποτελέσματα έτους. Τα αποτελέσματα για το έτος 2014, σύμφωνα με τις τελευταίες πρόχειρες οικονομικές καταστάσεις που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας, και πριν τις τελικές διορθώσεις που προαναφέρθηκαν, σε σύγκριση με το 2013, ήταν ως ακολούθως:

Τα έσοδα και τα έξοδα του ΘΟΚ για το 2014 ανήλθαν σε €6.400.632 και €7.275.984, αντίστοιχα, σε σύγκριση με €7.999.187 και €8.900.885 το 2013, αντίστοιχα. Τα έσοδα για το έτος 2014 περιλαμβάνουν κρατική χορηγία ύψους €5.940.000, σε σύγκριση με €6.542.729 το 2013.

Τα έξοδα περιλαμβάνουν δαπάνες για μισθούς και επιδόματα προσωπικού (Διαχειριστικά Έξοδα) ύψους €726.277, μισθούς και επιδόματα συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών για ημερομίσθια και ωρομίσθια προσωπικού (Έξοδα για Λειτουργία Σκηνών) ύψους €2.349.054 και επιχορηγήσεις προς το Ελεύθερο και Ερασιτεχνικό Θέατρο και άλλους ύψους €1.261.830.

Κρατική Χορηγία. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα του έτους, ο ΘΟΚ εξακολουθεί να εξαρτάται, σχεδόν εξ ολοκλήρου, από την κρατική χορηγία. Η κρατική χορηγία που καταβλήθηκε, βάσει του περί Προϋπολογισμού του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου Νόμου του 2014, ήταν €5.940.000, ενώ το πραγματικό ποσό της κρατικής χορηγίας που απαιτήθηκε για κάλυψη των δαπανών του ΘΟΚ για το έτος (οι οποίες ήταν καλυμμένες από εγκεκριμένο Προϋπολογισμό), υπολογίστηκε σε €5.784.308, με αποτέλεσμα, κατά την 31.12.2014, να προκύπτει οφειλή, προς τη Δημοκρατία, ύψους €155.692. Η οφειλή αυτή, μαζί με ποσό €71.279 που χρωστούσε ο ΘΟΚ προς τη Δημοκρατία στις 31.12.2013 που προέκυψε διαχρονικά από αδιάθετα ποσά κρατικής χορηγίας, έχει ως αποτέλεσμα την οφειλή του ΘΟΚ προς τη Δημοκρατία να αυξηθεί, στις 31.12.2014, σε €226.971.

Επενδύσεις - Δίκαιη αξία επενδύσεων. Κατά το 2008, συνολικό ποσό ύψους €1 εκ. επενδύθηκε σε 1 εκ. μετατρέψιμα χρεόγραφα της Τράπεζας Κύπρου, εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Διάσωσης με Ίδια Μέσα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ Διατάγματος του 2013, το οποίο εκδόθηκε στις 29.3.2013 από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, τα πιο πάνω χρεόγραφα μετατράπηκαν σε 1 εκ. μετοχές τάξης Δ' ονομαστικής αξίας €1 έκαστη. Με βάση τις πρόνοιες τροποποιητικού Διατάγματος ημερ. 30.7.2013, η ονομαστική αξία όλων των μετοχών της Τάξης Δ' μειώθηκε, από €1 σε €0,01 για κάθε μετοχή και οι μετοχές αυτές συνενώθηκαν σε μια συνήθη μετοχή ονομαστικής αξίας €1. Συνεπώς όπως αναφέρεται και σε σχετική επιστολή που έλαβε ο ΘΟΚ στις 28.8.2013, η σημερινή του επένδυση ανέρχεται σε 10.000 συνήθεις μετοχές ονομαστικής αξίας €1 έκαστη. Από την αποτίμηση των χρεογράφων στην δίκαιη αξία τους, κατά το 2013 προέκυψε ζημιά ύψους €990.000.

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) του ΘΟΚ, στην συνεδρία του αρ. 827, ημερ. 15.7.2014, αποφάσισε όπως το θέμα παραπεμφθεί στην νομική σύμβουλο, για να εξεταστεί το ενδεχόμενο αγωγών εναντίον της Τράπεζας Κύπρου.

Η Υπηρεσία μας ζήτησε από τον ΘΟΚ όπως μας τηρεί ενήμερους με τυχόν εξελίξεις.

Σύσταση: Αναμένεται ότι η νομική σύμβουλος του ΘΟΚ να ενεργήσει άμεσα σύμφωνα με την απόφαση του ΔΣ για πλήρη προστασία των συμφερόντων του Οργανισμού.

Προϋπολογισμός. Ο Προϋπολογισμός του ΘΟΚ για το έτος 2014 εγκρίθηκε από το ΔΣ του ΘΟΚ στις 4.7.2013, από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 7.1.2014 και ψηφίστηκε σε Νόμο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 10.4.2014.

Δεδομένου ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο του 2014 οι δαπάνες που διενεργήθηκαν κατά την περίοδο 1.3.2014 – 30.4.2013 δεν ήταν νομοθετικά καλυμμένες.

Επιχορήγηση ελεύθερου θεάτρου.

(α) Στα ελεύθερα θέατρα καταβάλλεται επιχορήγηση με βάση καθορισμένους όρους και κριτήρια. Το ύψος της επιχορήγησης των ελεύθερων θεάτρων για το 2014 ανήλθε σε €1.139.386, σε σύγκριση με €1.260.320 το 2013. Η επιχορήγηση που καταβλήθηκε στα ελεύθερα θέατρα «ΣΑΤΙΡΙΚΟ», «ΕΝΑ»,

«Ε.Θ.Α.Λ.» και «ΣΚΑΛΑ» στα πλαίσια του Σχεδίου Γ ανήλθε σε €221.400, €272.463, €232.000 και €227.100, αντίστοιχα, σε σύγκριση με €227.744, €245.451, €243.861 και €250.944 το 2013, αντίστοιχα.

(β) Όροι και Κριτήρια Θεατρικής Δημιουργίας - Σχέδιο Γ - Ετήσια Επιχορήγηση Θεατρικού Συγκροτήματος Μη Κερδοσκοπικής Μορφής. Οι όροι και κριτήρια για το Σχέδιο Γ του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου για την επιχορήγηση της Θεατρικής Ανάπτυξης τέθηκαν σε ισχύ το 2003 και έκτοτε αναθεωρούνται αναλόγως των αναγκών που προκύπτουν.

Από το σύνολο του ποσού των €1.139.386 που παραχωρήθηκε το 2014 ως χορηγία προς τα ελεύθερα θέατρα, ποσό €952.963 ή ποσοστό 83,6% παραχωρήθηκε ως ετήσια χορηγία στα τέσσερα θέατρα που συμμετέχουν στο Σχέδιο Γ.

Η ίδια πρακτική ακολουθείται διαχρονικά, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής χορηγίας που παραχωρείται στα ελεύθερα θέατρα να παραχωρείται προς τα ίδια τέσσερα θεατρικά σχήματα.

Το Σχέδιο καθορίζει ότι ο ΘΟΚ δεν υποχρεούται να εγκρίνει οποιαδήποτε αίτηση, έστω και αν πληροί τους τυπικούς όρους, αλλά αποφασίζει ανάλογα με τις θεατρικές ανάγκες του τόπου και με βάση τα διαθέσιμα κονδύλια. Παρατηρήθηκε ότι, λόγω της ευχέρειας που δίνεται από τον πιο πάνω όρο, υποβλήθηκαν κατά καιρούς αιτήσεις από άλλα σχήματα, οι οποίες παρόλο ότι πληρούσαν τους όρους και κριτήρια, απορρίφθηκαν με την αιτιολογία ότι οι «παρούσες συνθήκες δεν το επιτρέπουν» ή ότι «η ένταξη νέων σχημάτων θα επέφερε αρνητικές αλλαγές στη βιωσιμότητα των υφιστάμενων επιχορηγημένων σχημάτων».

Συναφώς αναφέρεται ότι η Υπηρεσία μας προέβηκε στη σύσταση όπως, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης όλων των καλλιτεχνικών σχημάτων, επανεξεταστεί η σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ημερ. 18.5.2005.

Στην απαντητική επιστολή προς την Υπηρεσία μας, ημερ. 16.3.2015, αναφέρεται επί λέξη ότι «Η Επιτροπή Ανάπτυξης επεξεργάζεται νέο τρόπο επιχορήγησης της θεατρικής δημιουργίας στη βάση νέων κριτηρίων που θα αφορούν μια έκαστη των προτάσεων που υποβάλλονται και ότι αυτό θα ενισχύσει την ισοτιμία της αξιολόγησης όλων των φορέων ή/και ομάδων». Ωστόσο, όπως παρατηρήθηκε και αναφέρθηκε τόσο από την Υπηρεσία μας όσο και από βουλευτές μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού, στο σχετικό νέο Σχέδιο «Θυμέλη» που ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στην Επιτροπή κατά την εν λόγω συνεδρία, επαναλαμβάνεται πανομοιότυπα ο όρος ότι «Στα πλαίσια αυτά της ανταγωνιστικότητας αναμεταξύ των προτάσεων, ο ΘΟΚ δεν δεσμεύεται να χρηματοδοτεί όλες τις προτάσεις που του υποβάλλονται έστω και αν αυτές έχουν εξασφαλίσει βαθμολογία τέτοια που να επιτρέπει τη χρηματοδότηση τους.»

Η Υπηρεσία μας, δεδομένης και της γραπτής αναφοράς και δέσμευσης για σχετική συμμόρφωση, που δόθηκε με την επιστολή ημερ. 16.3.2015, ζήτησε γραπτές εξηγήσεις για το θέμα. Στην απαντητική του επιστολή ημερ. 7.10.2015, ο ΘΟΚ μας ενημέρωσε ότι ο όρος αυτός δεν αναφέρεται και δεν αποσκοπεί σε αποκλεισμό σχημάτων αλλά στη διασφάλιση του ΘΟΚ στις περιπτώσεις ανεπαρκών κονδυλίων στον προϋπολογισμό σε σχέση με τον αριθμό αιτήσεων, καθότι δεν είναι εφικτό να επιχορηγούνται επαρκώς όλες οι αιτήσεις και ότι έχει λάβει υπόψη τη συγκεκριμένη παρατήρηση και υπάρχει σχετική αναφορά στο νέο σχέδιο επιχορήγησης.

Σύσταση: Στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και της ίσης μεταχείρισης όλων των καλλιτεχνικών σχημάτων, χρειάζεται υπάρξει πλήρης διασφάλιση ότι όλοι οι ενδιαφερόμενοι να αξιολογούνται ισότιμα και αντικειμενικά και σύμφωνα με το πρόγραμμα που υποβάλλουν και επανακαθοριστούν οι όροι και τα κριτήρια, εάν χρειάζεται.

Προσωπικό. Στους πιο κάτω πίνακες παρουσιάζεται το προσωπικό που εργοδοτούσε ο ΘΟΚ κατά τα έτη 2014 και 2013, μαζί με τις σχετικές δαπάνες.

(α) Αριθμός Προσωπικού.

	2014	2013
Μόνιμο προσωπικό	31	31
Προσωρινό προσωπικό	24	24
Έκτακτο προσωπικό	5	5
Προσωπικό με συμβόλαιο	-	1
Σύνολο	60	61

(β) Δαπάνες για μισθούς, επιδόματα, υπερωρίες και εργοδοτικές εισφορές.

	2014	2013
	€	€
Μισθοί και τιμαριθμικά επιδόματα	1.863.344	1.994.963
Επιδόματα και υπερωρίες	24.296	34.711
Εργοδοτικές εισφορές (Κοινωνικές Ασφαλίσεις κ.ά.)	240.730	225.672
Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη	324.378	296.681
Έμμεσα Ωφελήματα και Ασφάλιστρα	99.011	109.944
Σύνολο απολαβών	2.551.759	2.661.971

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, ο ετήσιος μέσος όρος κόστους εργοδότησης ανά υπάλληλο, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη το κόστος κάλυψης του αναλογιστικού ελλείμματος προηγούμενων ετών, υπολογίζεται σε €42.529, σε σύγκριση με €43.639 για το 2013.

Επιπρόσθετα, ο ΘΟΚ εργοδοτούσε κατά την 31.12.2014 16 ωρομίσθιους, με σύνολο αποδοχών €378.852,04 (€466.458 το 2013) και έκτακτο προσωπικό με μερική απασχόληση, για τις ανάγκες παραγωγής και προβολής θεατρικών έργων, με σύνολο αποδοχών €509.319 (€461.377 το 2013).

(γ) Διάρθρωση Υπηρεσιών του ΘΟΚ. Εκκρεμεί η τροποποίηση του άρθρου 4 των περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (Διάρθρωση και Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 1974, ώστε η Διάρθρωση των Υπηρεσιών του ΘΟΚ, η οποία καθορίζεται στο πιο πάνω άρθρο, να συνάδει με την παρουσίαση των οργανικών θέσεων στον Προϋπολογισμό. Όπως μας αναφέρθηκε στο παρελθόν, ο ΘΟΚ θα προχωρήσει στις σχετικές τροποποιήσεις όταν συμφωνηθεί και εγκριθεί το τελικό οργανόγραμμα.

Σημειώνεται ότι στην έκθεση συμμόρφωσης που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία από τον ΘΟΚ, ημερ. 26.5.2016, αναφέρεται ότι εκκρεμεί η έκθεση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που αφορά στην αναδιάρθρωση του ΘΟΚ.

Ζητήσαμε όπως τηρείται ενήμερη η Υπηρεσία μας για τις εξελίξεις.

(δ) Θέσεις Καλλιτεχνικού Προσωπικού. Οι θέσεις του προσωπικού αυτού, σύμφωνα με τους σχετικούς Κανονισμούς, είναι προσωρινές και οι διορισμοί γίνονται με σύμβαση και για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη, με δικαίωμα ανανέωσης. Όπως διαπιστώθηκε, οι πιο πάνω θέσεις, με εξαίρεση τις θέσεις ηθοποιών, παρουσιάζονται στον εκάστοτε Προϋπολογισμό ως μόνιμες.

Όπως μας **πληροφόρησε ο ΘΟΚ** στην επιστολή του ημερ. 12.5.2008, μετά από απόφαση του ΔΣ ημερ. 27.3.2008, δόθηκαν οδηγίες για εκπόνηση νέου Οργανογράμματος του ΘΟΚ η οποία, παρά την πάροδο πέραν των έξι ετών, εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Σύσταση: Αναμένεται ο ΘΟΚ να ζητήσει την κατά το δυνατό επίσπευση της απάντησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με σχετική ενημέρωση της Υπηρεσίας μας, ώστε το νέο οργανόγραμμα του Οργανισμού να ολοκληρωθεί χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.

(ε) Σχέδια Υπηρεσίας – Θέσεις Διοικητικού Προσωπικού.

Για τις θέσεις του Διοικητικού Προσωπικού, που αναφέρονται πιο κάτω, και οι οποίες παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά στον Προϋπολογισμό του 2011, δεν έχουν καταρτιστεί σχέδια υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 6(1) των περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (Διάρθρωση και Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμών του 1974, παρόλο ότι οι θέσεις αυτές είναι συμπληρωμένες και οι λειτουργοί που υπηρετούν σ' αυτές αμείβονται με τις κλίμακες που αναφέρονται πιο κάτω:

Θέση	Κλίμακα
Λειτουργός Εκδόσεων και Δημοσίων Σχέσεων	A8, A10 και A11
Λογιστικοί Λειτουργοί	A8, A10 και A11
Ταμίας Θεάτρου	A2, A5 και A7+2

Στην έκθεση συμμόρφωσης του ΘΟΚ ημερ. 26.5.2016, αναφέρεται ότι εκκρεμεί η έκθεση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που αφορά την αναδιάρθρωση του ΘΟΚ.

Ζητήσαμε όπως ενημερωθεί η Υπηρεσία μας για τις εξελίξεις για το πιο πάνω θέμα καθώς και για τα μέτρα που θα λάβει ο ΘΟΚ για την ετοιμασία και έγκριση των σχεδίων υπηρεσίας.

Σύσταση: Θα πρέπει τα πιο πάνω σχέδια υπηρεσίας να ετοιμαστούν άμεσα και εγκριθούν, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία.

(στ) Δήλωση εργοδότη Ε.Πρ7. Διαπιστώθηκε ότι ο ΘΟΚ δεν έχει υποβάλει τις Δηλώσεις Εργοδότη στο Τμήμα Φορολογίας για το 2004, 2010, 2011, 2012, 2013 και 2014 λόγω του ότι δεν μπορούσαν να εξαχθούν τα στοιχεία από το λογιστικό σύστημα και καταβάλλονται προσπάθειες για την υποβολή τους. Σημειώνεται ότι η Δήλωση Εργοδότη για το 2015 έχει ήδη σταλεί μέσω της υπηρεσίας taxisnet.

Στην έκθεση συμμόρφωσης του ΘΟΚ ημερ. 26.5.2016, είχε αναφερθεί ότι υποβλήθηκαν οι φορολογικές δηλώσεις από το 2004 μέχρι το 2009, ενώ από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι δεν έχει υποβληθεί η φορολογική δήλωση για το 2004, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω.

Σύσταση: Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ούτως ώστε να υποβληθούν όλες οι εκκρεμείς Δηλώσεις Εργοδότη, χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση.

(ζ) Απασχόλησης ωρομίσθιου προσωπικού. Τα μισθολογικά στοιχεία του ωρομίσθιου προσωπικού μέχρι τον Μάρτιο 2005 καταχωρούνταν σε Δελτία Υπηρεσίας Υπαλλήλου. Επίσης σε ορισμένες περιπτώσεις τα στοιχεία που καταχωρίζονταν σε αυτά τα Δελτία Υπηρεσίας ήταν με μολύβι και όχι με μελάνι. Από τον Απρίλιο του 2005 τα μισθολογικά στοιχεία όλων των ωρομισθίων τηρούνται με τη χρήση του προγράμματος ηλεκτρονικών φύλλων «Excel Spreadsheets».

Από δειγματοληπτικό έλεγχο της μεταφοράς των μισθολογικών στοιχείων των ωρομισθίων, από τους προσωπικούς φακέλους στα ηλεκτρονικά φύλλα "Excel Spreadsheets", διαπιστώθηκε ότι σε κάποιες περιπτώσεις δεν συμφωνούσαν μεταξύ τους και θα πρέπει το θέμα αυτό να διερευνηθεί. Εκεί όπου εντοπίζονται διαφορές θα πρέπει να ελεγχθεί και καταχωριστεί το ορθό ποσό της μισθοδοσίας.

Άποψη της Υπηρεσίας μας είναι ότι η καταχώρηση μισθολογικών στοιχείων με τη χρήση του προγράμματος ηλεκτρονικών φύλλων σε “Excel Spreadsheets” με τη γνωστή αδυναμία του προγράμματος αυτού εγκυμονεί κινδύνους, διότι επιτρέπει να γίνονται εκ των υστέρων διαφοροποιήσεις.

Σύσταση: Παράλληλα με την τήρηση ηλεκτρονικών φύλλων, θα πρέπει να τηρείται το χειρόγραφο Δελτίο Απασχολήσεως Τακτικών Εργατών για όλους τους ωρομίσθιους υπαλλήλους του ΘΟΚ, στο οποίο να καταγράφονται όλα τα μισθολογικά στοιχεία του κάθε ωρομίσθιου υπαλλήλου από την ημέρα διορισμού του.

Αποζημιώσεις τερματισμού απασχολήσεως ηθοποιών. Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενες επιστολές μας, στους ηθοποιούς μέλη του θιάσου, των οποίων οι συμβάσεις δεν ανανεώνονται και δεν έχουν συμπληρώσει το 60^ο έτος της ηλικίας τους, παραχωρείται αποζημίωση τερματισμού απασχόλησης. Κατά το 2014 δεν καταβλήθηκε οποιοδήποτε ποσό για αποζημιώσεις. Τα αντίστοιχα ποσά αφορούσαν στο 2013, 2012 και 2011 ανήλθαν σε €22.976, €122.272 και €4.007.

Η ενδεχόμενη υποχρέωση του ΘΟΚ αναφορικά με το ύψος της υπολογιζόμενης αποζημίωσης στις 30.9.2015 με βάση το Σχέδιο Παροχής Αυξημένων Αποζημιώσεων, ανέρχεται σε €449.449,93, ενώ με βάση του περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμο και το Νόμο Ν.98(Ι)/2003 υπολογίζεται σε €229.157,55.

Επισημαίνεται ότι, βάσει πρόνοιας των συλλογικών συμβάσεων, για τον υπολογισμό των αποζημιώσεων λαμβάνεται υπόψη μεγαλύτερος αριθμός εβδομάδων ανά έτος, σε σύγκριση με τον αριθμό εβδομάδων που προνοείται στις διατάξεις του περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμου. Επίσης, δεν εφαρμόζεται ανώτατο όριο όσον αφορά στο ύψος του ημερομισθίου βάσει του οποίου υπολογίζεται η αποζημίωση. Ως αποτέλεσμα, προκύπτουν υψηλότερες αποζημιώσεις.

Η Υπηρεσία μας κατόπιν καταγγελιών και της εξέτασης των υπολογισμών που στάλθηκαν στην Υπηρεσία μας για αποζημίωση του τερματισμού απασχόλησης για 17 ηθοποιούς, το συνολικό κόστος των οποίων ανέρχεται σε €449.449,93, εισηγήθηκε όπως ο ΘΟΚ ζητήσει από τους νομικούς του συμβούλους να γνωματεύσουν, κατά πόσο ο ΘΟΚ έχει υποχρέωση να καταβάλει τις εν λόγω αποζημιώσεις, κατά πόσο οι Συλλογικές Συμβάσεις οι οποίες υπογράφηκαν το 2008 και αφορούσαν στην περίοδο από 1.1.2007 μέχρι 31.12.2009 είναι σε ισχύ, και σε ποιες ενέργειες θα πρέπει να προβεί ο ΘΟΚ ώστε το θέμα των αποζημιώσεων να τερματιστεί οριστικά.

Η νομική σύμβουλος του ΘΟΚ, με επιστολή της ημερ. 19.10.2015, απάντησε ότι ο ΘΟΚ έχει υποχρέωση να καταβάλει τις προβλεπόμενες στη συλλογική σύμβαση εργασίας αποζημιώσεις στους ηθοποιούς, παρά τη λήξη της σύμβασης και της μη ανανέωσής της από το 2009. Με βάση την αρχή της μετενέργειας των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, μετά τη λήξη της συλλογικής σύμβασης εργασίας, οι κανονιστικοί όροι της εξακολουθούν να διέπουν τις εργασιακές σχέσεις ως όροι κάθε μίας ατομικής σύμβασης εργασίας των εργαζομένων μέχρι την υπογραφή νέας συλλογικής σύμβασης ή τροποποίησης της ή καταγγελίας της. Όσον αφορά στον τερματισμό της πρακτικής των αποζημιώσεων, η Νομική Σύμβουλος προτείνει, ως ασφαλέστερο μέτρο την τροποποίηση της συλλογικής σύμβασης. Για πλήρη ρύθμιση του θέματος, εισηγείται την τροποποίηση του περί Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (Διάρθρωσις και Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμοί, οι οποίοι να καθορίζουν με σαφήνεια και υπό συνθήκες ασφάλειας δικαίου όλα όσα αφορούν την απασχόληση των ηθοποιών στον ΘΟΚ στους οποίους να γίνεται σαφής παραπομπή σε εφαρμογή του περί Τερματισμού Απασχόλησης Νόμου, σε ότι αφορά το εργασιακό καθεστώς.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 24.11.2015, ζήτησε γνωμάτευση, κατά πόσο υπάρχει κατά νόμο υποχρέωση για καταβολή των εν λόγω χαρακτηριστικών αυξημένων αποζημιώσεων, και εάν ναι για τις αρχές που θα εφαρμοστούν για τον υπολογισμό τους.

Η νομική σύμβουλος του ΘΟΚ, με επιστολή της ημερ. 22.2.2016, προς το ΔΣ του ΘΟΚ, απαντώντας σε σχετικά ερωτήματα, ανέφερε, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

(α) Η σχετική στην συλλογική σύμβαση εργασίας ΘΟΚ-ΕΗΚ πρόνοια για απεμπόληση του δικαιώματος των ηθοποιών για μετατροπή των συμβάσεων τους σε αορίστου χρόνου δυνάμει του Ν.98(Ι)/2003, σε αντάλλαγμα της οποίας θα καταβάλλονταν αυξημένες αποζημιώσεις ήταν εξ αρχής παράνομη αφού παραβίαζε τον εν λόγω νόμο, ο οποίος μάλιστα θεσπίστηκε στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της Δημοκρατίας για ενσωμάτωση της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ της ΕΕ. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας δεν μπορούν να παραβιάζουν τα ελάχιστα δικαιώματα των εργαζομένων που απορρέουν από εργατική νομοθεσία.

(β) Παρά τις σχετικές πρόνοιες της συλλογικής σύμβασης εργασίας, συγκεκριμένα μέλη των συντεχνιών των ηθοποιών, στη συνέχεια αμφισβήτησαν την εν λόγω συμφωνία αφού λόγω των προσωπικών τους περιστάσεων αυτή δεν τους εξυπηρετούσε και αποτάθηκαν στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών με αγωγές εναντίον του ΘΟΚ διεκδικώντας αποζημιώσεις λόγω της μετατροπής της σύμβασης εργασίας τους σε ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.98(Ι)/2003.

(γ) Το Ανώτατο Δικαστήριο στα πλαίσια της δευτεροβάθμιας δικαιοδοσίας του, στην υπόθεση ΘΟΚ εναντίον συγκεκριμένου ηθοποιού, Πολιτική Έφεση αρ. 513/2012, ημερ. 18.1.2016, επιβεβαίωσε ότι ο τερματισμός της εργοδότησης του ηθοποιού εμπίπτει στην σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου και δικαιοδοσία έχει μόνο το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, αφετέρου αποδέχτηκε τον συλλογισμό του πρωτόδικου Δικαστηρίου βάσει του οποίου ο ηθοποιός είχε καταστεί αορίστου χρόνου δυνάμει του Ν.98(Ι) 2003.

Συνοψίζοντας, η νομική σύμβουλος του ΘΟΚ αναφέρει ότι, από τη στιγμή που οι αυξημένες αποζημιώσεις συμφωνήθηκαν ως αντάλλαγμα για την «απεμπόληση δικαιωμάτων που ορίζει ο νόμος», και τα οποία τελικά αναγνωρίστηκαν και εδραιώθηκαν μέσα από δικαστικές αποφάσεις σε υποθέσεις που οι ίδιοι οι ηθοποιοί εκκίνησαν εναντίον του ΘΟΚ, ο ΘΟΚ δεν έχει υποχρέωση για καταβολή των αυξημένων αποζημιώσεων που καθορίζονται στη συλλογική σύμβαση εργασίας.

Ακολούθως το ΔΣ του ΘΟΚ σε συνεδρία του ημερ. 23.2.2016 αποφάσισε όπως το ύψος των αποζημιώσεων για τους ηθοποιούς θα υπολογιστούν βάση του Περί Τερματισμού Απασχολήσεων Νόμου του 1965.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της ημερ. 11.3.2016 ζήτησε από τον ΘΟΚ όπως υποβληθούν για έλεγχο οι υπολογισμοί των αποζημιώσεων βάση της απόφασης του ΔΣ ημερ. 23.2.2016. Στην ίδια επιστολή επισημάνθηκε το γεγονός ότι στον Προϋπολογισμό του ΘΟΚ για το 2016, υπάρχει συμβολική πρόνοια ύψους €10 και ως εκ τούτου ο ΘΟΚ θα πρέπει να ετοιμάσει και υποβάλει στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση Συμπληρωματικό Προϋπολογισμό.

Στις 21.3.2016 στάλθηκαν στην Υπηρεσία μας από τον ΘΟΚ τα έντυπα υπολογισμού των αποζημιώσεων τερματισμού απασχολήσεως των ηθοποιών του ΘΟΚ για έλεγχο και πιστοποίηση.

Ο Λογιστής του ΘΟΚ με επιστολή του ημερ. 5.4.2016 προς την Υπηρεσία μας, ζήτησε εξηγήσεις για τους λόγους που απαιτείται η κατάθεση συμπληρωματικού προϋπολογισμού εκ μέρους του ΘΟΚ στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Στην απαντητική επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 13.4.2016, τονίστηκε το γεγονός ότι σε καμία περίπτωση το αδαπάνητο ποσό του Προϋπολογισμού του ΘΟΚ για το 2015 δεν μπορεί να διατεθεί για την καταβολή των εν λόγω αποζημιώσεων εντός του 2016 ή μετέπειτα, εφόσον το 2015 έχει λήξει και για το έτος 2016 δεν υπάρχει σχετική πρόνοια στον Νόμο του προϋπολογισμού του έτους. Επίσης, η Υπηρεσία μας ζήτησε όπως διενεργηθεί έρευνα και υποβληθούν στην Υπηρεσία μας μέχρι 31.5.2016 όλες οι πληρωμές που έγιναν από κονδύλια προϋπολογισμών προηγούμενων ετών για τους προϋπολογισμούς των ετών 2011-2015, θέμα το οποίο ακόμη εκκρεμεί.

Αναφορικά με το θέμα του Σχεδίου Παροχής Αυξημένων Αποζημιώσεων ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, στην απαντητική επιστολή του ημερ. 30.9.2016, γνωμάτευσε ότι ο ΘΟΚ έχει κατά νόμο υποχρέωση για καταβολή των εν λόγω αποζημιώσεων, αφού η συλλογική σύμβαση που υπογράφηκε το 2008 δεν προσκρούει σε οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση για να θεωρηθεί ως άκυρη. Ο περί Τερματισμού της Απασχόλησης Νόμος δεν απαγορεύει τη σύναψη συμφωνίας, όπως η υπό αναφορά

συμφωνία, η οποία προβλέπει την παροχή αυξημένων αποζημιώσεων σε σχέση με ότι προβλέπεται στον περί Τερματισμού της Απασχόλησης Νόμο, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 7(2)(α) του περί Εργοδοτουμένων με Εργασία Ορισμένου Χρόνου Νόμου, ορίζει ότι επιτρέπεται ο περιορισμός της διάρκειας μιας σύμβασης εάν οι ανάγκες της επιχείρησης είναι προσωρινές.

Σύσταση: Επειδή με τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, σε σχέση με τη δεύτερη γνωμάτευση της Νομικού Συμβούλου του ΘΟΚ, το όλο θέμα της καταβολής των αποζημιώσεων και σε ποιο ύψος και από ποιον περιπλέκεται, συστήσαμε όπως το θέμα ξεκαθαριστεί σε σύσκεψη με εκπροσώπους της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, του Υπουργείου Οικονομικών, των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του ΔΣ του ΘΟΚ με τους νομικούς του συμβούλους και ενημερωθεί σχετικά η Υπηρεσία μας.

Προσφορά για εκμετάλλευση του καφεστιατορίου και καντίνας προσωπικού του ΘΟΚ. Όπως αναφέρεται και σε προηγούμενη Έκθεσή μας, για την εκμετάλλευση του καφεστιατορίου και της καντίνας του ΘΟΚ υποβλήθηκαν δύο προσφορές, η πρώτη για μηνιαίο ενοίκιο ύψους €1.740 και η δεύτερη για μηνιαίο ενοίκιο ύψους €4.000. Ο δεύτερος προσφοροδότης υπέβαλε στις 31.1.2011 κατόπιν συνεννόησης με τον τότε Διευθυντή του ΘΟΚ και εναλλακτική προσφορά, και το ΔΣ του ΘΟΚ, σε συνεδρία του ημερ. 9.2.2011, εξουσιοδότησε τον Διευθυντή να διαπραγματευθεί με τους δύο προσφοροδότες. Στη συνεδρία του ΔΣ ημερ. 5.5.2011, ο Διευθυντής του ΘΟΚ παρουσίασε τις τελικές προσφορές των προσφοροδοτών, μετά τις διαπραγματεύσεις, σύμφωνα με τις οποίες ο πρώτος προσφοροδότης προσέφερε μηνιαίο ενοίκιο ύψους €2.500 (συμπερ. του ΦΠΑ), το οποίο θα αρχίσει να καταβάλλεται μετά το πέρας του δεύτερου χρόνου από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας (συνολικά έσοδα για τον ΘΟΚ €90.000), ενώ ο δεύτερος προσφοροδότης προσέφερε μηνιαίο ενοίκιο ύψους €4.000 (συμπερ. του ΦΠΑ), το οποίο θα αρχίσει να καταβάλλεται μετά το πέρας του τέταρτου χρόνου από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας (συνολικά έσοδα για τον ΘΟΚ €48.000).

Μετά την εισήγηση του Διευθυντή του ΘΟΚ το ΔΣ κατακύρωσε την προσφορά στον δεύτερο προσφοροδότη, με το αιτιολογικό ότι είναι πιο επαγγελματίας στο είδος του και μακροπρόθεσμα ο ΘΟΚ θα έχει μεγαλύτερα έσοδα.

Από τα πιο πάνω διαπιστώθηκε ότι:

- (α) Έγιναν δεχτές εναλλακτικές προσφορές, παρόλο που, σύμφωνα με τον όρο 7.3 των προσφορών, αυτό δεν επιτρεπόταν, ούτε για το σύνολο, ούτε για μέρος του αντικείμενου της σύμβασης.
- (β) Το αιτιολογικό της κατακύρωσης προϋποθέτει την περεταίρω ανανέωση της σύμβασης στον ίδιο προσφοροδότη, αφού για την πρώτη πενταετία η οικονομικά συμφέρουσα προσφορά ήταν η πρώτη.
- (γ) Το ΔΣ του ΘΟΚ, μετά από διαβουλεύσεις αποδέχτηκε αίτημα του προσφοροδότη για υπογραφή της σύμβασης με εταιρεία. Επισημαίνεται ότι η σύνθεση της εταιρείας με την οποία υπογράφηκε η σύμβαση έχει διαφοροποιηθεί μέσα στο 2014, και το 51% των μετοχών της κατέχει πλέον άτομο το οποίο, μέχρι την 31.7.2012, ήταν μέλος του ΔΣ του ΘΟΚ κατά την περίοδο κατά την οποία έγινε η προκήρυξη, αξιολόγηση, κατακύρωση και μετέπειτα παραχώρηση επιπρόσθετων δικαιωμάτων προς τον ενοικιαστή, και συμμετείχε στη λήψη αποφάσεων σε όλη τη διαδικασία.
- (δ) Το ΔΣ του ΘΟΚ αποδέχτηκε ως εγγύηση πιστής εκτέλεσης της σύμβασης την προσωπική εγγύηση του προσφοροδότη, αντί της κατάθεσης τραπεζικής επιταγής ή τραπεζικής εγγύησης από πιστωτικό ίδρυμα και η οποία, σύμφωνα με τον όρο 10.5.(1)(3) των προσφορών, θα έπρεπε να ήταν για ποσό ίσο με το 50% της αξίας του συμβολαίου. Σημειώνεται ότι, μετά την αλλαγή της σύνθεσης της εταιρείας, με την οποία υπογράφηκε η σύμβαση που αναφέρουμε πιο πάνω, ο προσφοροδότης ζήτησε όπως η πιο πάνω προσωπική εγγύηση παύσει να ισχύει.

(ε) Έχει γίνει καταγραφή του εξοπλισμού, που αγοράστηκε από τον προσφοροδότη, ο οποίος, μετά τη λήξη της πρώτης πενταετίας, θα περιέλθει στην ιδιοκτησία της αναθέτουσας αρχής, δηλαδή του ΘΟΚ, σύμφωνα με τους όρους 4(α) μέχρι (ε) των προσφορών, καθώς και τα άρθρα 7 και 15 της σύμβασης.

Στην κατάσταση παγίων που ετοιμάστηκε από τον προσφοροδότη, η συνολική του δαπάνη για αγορά εξοπλισμού ανήλθε σε €149.629,73. Ωστόσο, όπως διαπιστώθηκε, στην κατάσταση αυτή, περιλαμβάνονται δαπάνες για αγορές οι οποίες είναι επιπρόσθετες από τα είδη εξοπλισμού κουζίνας που είναι καταγεγραμμένοι στα αρχιτεκτονικά σχέδια του καφεστιατορίου του κτιρίου του ΘΟΚ που είχε υποχρέωση ο προσφοροδότης να τα προμηθευτεί με αντιστάθμισμα την μη καταβολή ενοικίου για τα πρώτα τέσσερα χρόνια της συμφωνίας. Το ενοίκιο από το οποίο απαλλάχτηκε για την αγορά του εξοπλισμού ανέρχεται σε €192.000 (€4.000 X 12 X 4).

(στ) Ο συμβασιούχος εξακολουθεί να μην καταβάλλει τα έξοδα ηλεκτρισμού, νερού και τηλεφώνου όπως προνοείται στον όρο 3.δ των προσφορών, καθώς και στο άρθρο 8 της σύμβασης.

Το ΔΣ του ΘΟΚ, στην συνεδρία του ημερ. 21.6.2016, αποφάσισε να εισηγηθεί στον συμβασιούχο διαδικασία διαπραγμάτευσης με απώτερο σκοπό τον ταυτόχρονο εξ συμφώνου τερματισμό της συμφωνίας και προς τούτο εξουσιοδοτήθηκε η νομική σύμβουλος του ΘΟΚ όπως διαπραγματευτεί μια δίκαιη λύση και για τις δύο πλευρές. Η συμβασιούχος ενημερώθηκε για τα πιο πάνω με επιστολή του ΘΟΚ ημερ. 8.7.2016. Όπως έχουμε πληροφορηθεί, δεν γίνεται πλέον χρήση του καφεστιατορίου από την συμβασιούχο, αλλά εξακολουθεί να εξυπηρετεί τις ανάγκες που προκύπτουν στο φουαγιέ του θεάτρου.

Ζητήσαμε όπως ενημερωθούμε με τις τυχόν εξελίξεις.

Συστάσεις: Ο ΘΟΚ πρέπει να προβεί σε έλεγχο και να υπολογίσει άμεσα την συνολική δαπάνη του προσφοροδότη για αγορά του εξοπλισμού που ήταν υποχρεωμένος να αγοράσει και να υπάρξει οικονομικός διακανονισμός με την ανάκτηση του επιπλέον ποσού που προκύπτει από τα ενοίκια που δεν καταβλήθηκαν, σε σύγκριση με το ποσό της δαπάνης του εξοπλισμού που ήταν υποχρεωμένος ο προσφοροδότης να τα προμηθεύσει. Επίσης, ο συμβασιούχος θα πρέπει να χρεωθεί με τις δαπάνες που του αναλογούν για ηλεκτρισμό, νερό και τηλέφωνο τις οποίες ενώ ήταν υποχρέωση του, αυτές καταβλήθηκαν από τον ΘΟΚ.

Θεατρικές παραστάσεις. Με βάση τα στατιστικά στοιχεία που τηρεί ο ΘΟΚ, σε σχέση με τις παραστάσεις που ανέβασε κατά το 2014, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- “ Όλες οι παραστάσεις εκτός από μία της οποίας τα έσοδα ισούνταν με τα έξοδα, παρουσιάζουν ζημία, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 17,1% και 1.15% (2013: 9% και 1.288%) του συνόλου των εσόδων τους. Σημειώνεται ότι στον υπολογισμό της ζημιάς, η οποία το 2014 ανήλθε στο συνολικό ποσό των €345.813 (2013: €606.940), δεν λαμβάνονται υπόψη τα διοικητικά έξοδα του ΘΟΚ.
- “ Από το σύνολο των 79.843 (2013: 79.691) θεατών που παρακολούθησαν τις θεατρικές παραστάσεις, στους 23.336 θεατές (2013: 26.083) ή ποσοστό 29,23% (32,67%), παραχωρήθηκαν δωρεάν προσκλήσεις.
- “ Παρουσιάζεται μεγάλη αυξομείωση στον αριθμό των παραστάσεων ανά θεατρικό έργο, οι οποίες κυμαίνονται μεταξύ 9 και 74 (2012: 12 και 135). Ως αποτέλεσμα, τα θεατρικά έργα με χαμηλό αριθμό παραστάσεων παρουσιάζουν χαμηλή απόδοση.

Σύσταση: Επαναλάβουμε την εισήγησή μας όπως καταβληθούν πραγματικές προσπάθειες για πιο αποτελεσματική αξιοποίηση, τόσο των ανθρώπινων όσων και των οικονομικών πόρων του ΘΟΚ, με σκοπό την αύξηση των εσόδων του και περιορισμό της εξάρτησής του από την κρατική χορηγία.

Υπόλοιπα στους λογαριασμούς χρεωστών/πιστωτών. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι στο καθολικό του ΘΟΚ περιλαμβάνονται χρεώστες με πιστωτικά υπόλοιπα, πιστωτές με χρεωστικά υπόλοιπα, λογαριασμοί με πολύ μικρά υπόλοιπα και λογαριασμοί με υπόλοιπα που παραμένουν εκκρεμή για χρόνια. Παρόλο που, όπως αναφέρεται στην επιστολή συμμόρφωσης ημερ. 16.3.2015, το ΔΣ, με την απόφασή του αρ. 21/2014 (829) ημερ. 9.9.2014, έχει προχωρήσει στην διαγραφή των εν λόγω υπολοίπων, εντούτοις αυτά εξακολουθούν να παρουσιάζονται στους λογαριασμούς του ΘΟΚ και υποδείχτηκε και πάλι στον Λογιστή του ΘΟΚ όπως αυτά διαγραφούν.

Σύσταση: Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα, περιλαμβανομένων και νομικών μέτρων, για είσπραξη των ποσών που οφείλονται στον ΘΟΚ. Σε περίπτωση που δεν μπορούν να εισπραχθούν, τότε να διαγράφονται μετά τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων.

Αναλογιστική μελέτη. Σύμφωνα με αναλογιστική εκτίμηση του Σχεδίου Συντάξεων και Χορηγημάτων των υπαλλήλων του ΘΟΚ, το έλλειμμα του Σχεδίου στις 31.12.2005, σε σχέση με προϋπηρεσία, ανερχόταν σε €4.288.590 και το ποσό ετήσιας συνεισφοράς καθορίστηκε στο 29% των μισθών.

Η εισφορά του ΘΟΚ για το έτος 2014, με βάση το ποσοστό ετήσιας συνεισφοράς ύψους 29% των μισθών, ήταν €269.107. Κατά το 2014 ο ΘΟΚ κατέβαλε στο Σχέδιο επιπλέον ποσό ύψους €41.382 για κάλυψη μέρους του αναλογιστικού ελλείμματος, το οποίο στις 31.12.2014 ανερχόταν σε €1.092.683.

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι, εντός του 2015, ανατέθηκε σε εταιρεία, με απευθείας ανάθεση η ετοιμασία της αναλογιστικής μελέτης με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2015. Η εταιρεία στις 26.1.2016 ζήτησε κάποια στοιχεία από τον ΘΟΚ, ο οποίος αναμένεται να τα ετοιμάσει και να τα παραδώσει στην ανάδοχο εταιρεία.

Σύσταση: Ενόψει του γεγονότος ότι παρήλθαν πέραν των οκτώ ετών από την ημερομηνία διενέργειας αναλογιστικής εκτίμησης, και στο μεταξύ επήλθαν πολύ σημαντικές αλλαγές στις παραδοχές στις οποίες βασίστηκε η προηγούμενη μελέτη (τρόπος υπολογισμού συντάξεων, όριο αφυπηρέτησης, αύξηση μισθού κ.λπ.), η Υπηρεσία μας σύστησε όπως ο ΘΟΚ παράδοσει τα απαιτούμενα στοιχεία το συντομότερο δυνατό στην ανάδοχο εταιρεία για να προχωρήσει άμεσα στην ετοιμασία της αναλογιστικής μελέτης.

Λόγω της σημαντικότητας του θέματος, η γνώμη μας επί των οικονομικών καταστάσεων του ΘΟΚ για το έτος 2014 θα δοθεί με επιφύλαξη.

Έκτακτη επιθεώρηση μετρητών στους εισπράκτορες του ΘΟΚ. Διαπιστώθηκε ότι, εξακολουθεί να εκκρεμεί η κατάθεση της απαραίτητης εγγύησης από τους εισπράκτορες, οι οποίοι είναι έκτακτοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τις πρόνοιες της Δημοσιονομικής Λογιστικής Οδηγίας (24).

Σύσταση: Άμεση διευθέτηση του θέματος με κατάθεση της προνοούμενης εγγύησης από τους εισπράκτορες.

Θεατρικό Μουσείο Κύπρου. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα σε προηγούμενες εκθέσεις μας, ο ΘΟΚ υπέγραψε, το 1995, συμφωνία με το Δήμο Λεμεσού για την ίδρυση Θεατρικού Μουσείου. Τα δύο μέρη διόρισαν Διαχειριστική Επιτροπή και καθόρισαν την οικονομική συμβολή τους στο 50%, η οποία για τον ΘΟΚ, ανήλθε στο ποσό των €555.296, το οποίο και κατεβλήθη κατά τα έτη 2008 και 2009.

Ακολουθώντας κατόπιν κοινής αίτησης του ΘΟΚ και του Δήμου Λεμεσού, το Θεατρικό Μουσείο ενεγράφη στις 21.2.2011, ως Ίδρυμα, με βάση τον περί Σωματείων και Ίδρυμάτων Νόμο του 1972.

Όπως διαπιστώθηκε, παρόλο ότι οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31.12.2012 ελέγχθηκαν από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο, εντούτοις, δεν έχει διεξαχθεί οποιοσδήποτε έλεγχος για τη

περίοδο που λήγει πριν την ημερομηνία εγγραφής του Μουσείου ως ιδρύματος (1995 – 21.2.2011), αλλά ούτε και για την περίοδο που ακολουθεί από την ημερομηνία εγγραφής του στις 21.2.2011 μέχρι την 31.12.2011. Εκκρεμεί επίσης ο έλεγχος για τα έτη 2013 και 2014.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται, ότι στις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το 2012, δεν παρουσιάζεται η συνεισφορά του ΘΟΚ και του Δήμου Λεμεσού. Σημειώνεται ότι με επιστολή του ΘΟΚ προς το Θεατρικό Μουσείο Κύπρου, ημερ. 8.9.2014, ζήτησε όπως ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για διόρθωση των οικονομικών καταστάσεων του 2012, ώστε η συνεισφορά που κατέβαλε τόσο ο ΘΟΚ όσο και ο Δήμος Λεμεσού για την ολοκλήρωση του Μουσείου να παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις του ιδρύματος.

Σύσταση: Θα πρέπει να ληφθούν όλες οι αναγκαίες ενέργειες για επίλυση των πιο πάνω λογιστικών προβλημάτων. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να εξεταστεί το θέμα κυριότητας του κτιρίου όπου στεγάζεται το Θεατρικό Μουσείο.

Εγγυήσεις και διαδικασία για παραχώρηση κοστούμιών και εξοπλισμού. Τα διάφορα θέατρα, από το 2009 μέχρι τα μέσα του 2014, καταβάλλουν χρηματική εγγύηση, για την παραχώρηση εξοπλισμού/κοστούμιών κ.λ.π. προς αυτά, για την οποία εκδιδόταν απόδειξη είσπραξης από τον ΘΟΚ. Όπως πληροφορηθήκαμε, ο εκάστοτε Διευθυντής του ΘΟΚ καθόριζε την καταβολή ή όχι του ενοικίου ή/και εγγύησης. Επίσης, με την κένωση της θέσης του Διευθυντή, δεν φαίνεται να υπάρχει οποιαδήποτε απόφαση ή πρακτική που να ακολουθείται σχετικά με την είσπραξη ενοικίου ή καταβολής εγγύησης. Επιπρόσθετα, δεν φαίνεται να υπάρχει καταγραμμένη διαδικασία αναφορικά με τον όλο δανεισμό διαφόρων ειδών ρουχισμού και εξοπλισμού στα διάφορα θέατρα.

Σύσταση: Ο ΘΟΚ θα πρέπει να μεριμνήσει για την ετοιμασία και καταγραφή της διαδικασίας παραχώρησης/ενοικίασης κοστούμιών και εξοπλισμού του ΘΟΚ στα διάφορα θέατρα, καθώς και την διαμόρφωση πολιτικής αναφορικά με την επιβολή ή μη οποιασδήποτε χρέωσης για την παραχώρηση αυτή. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να δημιουργηθεί σχετικό μητρώο στο οποίο να καταχωρίζονται όλα τα δανεισθέντα είδη και από το οποίο θα παρακολουθείται η επιστροφή τους.

Ταμεία πάγιας προκαταβολής. Σε αριθμό Λειτουργιών του ΘΟΚ εκδόθηκαν, πριν αρκετά χρόνια, Ταμεία Πάγιας Προκαταβολής για διενέργεια αγορών στα πλαίσια της εργασίας τους εκ μέρους του ΘΟΚ. Μετά από εισήγηση της Υπηρεσίας μας, ετοιμάστηκαν εντός του 2014 νέες συμφωνίες και παραχωρήθηκαν προκαταβολές σε έξι λειτουργούς. Από τον έλεγχο παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- Δεν κατέστη δυνατή η διενέργεια έκτακτης επιθεώρησης μετρητών σε τρεις λειτουργούς γιατί δεν παρουσιάστηκαν, παρόλο που τους είχε ζητηθεί.
- Σε δύο περιπτώσεις το ποσό των πληρωμών ήταν μεγαλύτερο του μέγιστου εγκριμένου ποσού της πάγιας προκαταβολής, χωρίς ωστόσο να έχουν προσκομίσει τιμολόγια αγοράς.
- Δεν ακολουθείται πάντοτε η ορθή διαδικασία για την αναπλήρωσή των προκαταβολών.
- Όλες οι εκδόσεις και αποπληρωμές Ταμείων Πάγιας Προκαταβολής πρέπει να καταχωρούνται στο Λογιστήριο σε «Καθολικό - Ταμείο Πάγων Προκαταβολών».
- Όλοι οι κάτοχοι Ταμείων Πάγιας Προκαταβολής πρέπει να τηρούν Βιβλίο Ταμείου Πάγιας Προκαταβολής στο οποίο να καταχωρούν τις προκαταβολές χρημάτων και τις αναπληρώσεις, καθώς και τις πληρωμές τους.

Σημειώνεται ότι το ΔΣ του ΘΟΚ σε συνεδρία του ημερ. 17.3.2015 ενέκρινε όπως οι Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους εφαρμοστούν κατ' αναλογία με τις ανάγκες του ΘΟΚ.

Σύσταση: Αναμένεται συμμόρφωση του ΘΟΚ όσον αφορά στην ορθή τήρηση των Ταμείων Πάγιας Προκαταβολής σύμφωνα με τις Δημοσιονομικές και Λογιστικές Οδηγίες αρ.158 – 167.

Σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Παρατηρήθηκαν και πάλι αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, ορισμένες από τις οποίες είχαν επισημανθεί και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, χωρίς να έχουν γίνει διορθωτικές ενέργειες.

(α) Μητρώο εντύπων είσπραξης. Το πιο πάνω μητρώο, καθώς και το απόθεμα των εντύπων είσπραξης τηρείται από την ταμία. Για σκοπούς ενδυνάμωσης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, επαναλάβαμε την εισήγησή μας όπως γίνει διαχωρισμός καθηκόντων, έτσι ώστε το μητρώο, καθώς και το απόθεμα εντύπων είσπραξης, να τηρούνται από άτομο το οποίο δεν είναι λειτουργός είσπραξης εσόδων.

(β) Μητρώα εισιτηρίων. Για την παρακολούθηση των παραλαβών και εκδόσεων των εισιτηρίων, καθώς και του αδιάθετου αποθέματος εισιτηρίων, τηρούνται χειρόγραφα μητρώα κατά τιμή εισιτηρίου. Για καλύτερη παρακολούθηση των πιο πάνω, εισηγηθήκαμε και πάλι τη μηχανογράφηση των εν λόγω μητρώων.

Μητρώα περιουσιακών στοιχείων και φυσική καταμέτρηση. Επαναλάβαμε την εισήγησή μας για διενέργεια φυσικής καταμέτρησης και ετοιμασίας εκ νέου μητρώων περιουσιακών στοιχείων, στα οποία να γίνεται αναφορά, μεταξύ άλλων, στο ένταλμα πληρωμής, στην ημερομηνία αγοράς και στον χώρο τοποθέτησης. Επίσης εισηγηθήκαμε όπως, γίνεται αντίστοιχη αναφορά, στα σχετικά εντάλματα πληρωμής, στον αριθμό καταχώρισης των περιουσιακών στοιχείων στα εν λόγω μητρώα. Όπως διαπιστώθηκε, ο ΘΟΚ κατακύρωσε εντός του 2014 προσφορά σε ιδιωτική εταιρεία για φυσική καταμέτρηση στον φωτιστικό και τον ηχητικό εξοπλισμό έναντι ποσού €4.200 πλέον ΦΠΑ, η οποία και ολοκληρώθηκε και εκδόθηκε το σχετικό πιστοποιητικό απογραφής. Επίσης, εισηγηθήκαμε όπως ετοιμάζεται αναλυτικό μητρώο κινητής περιουσίας (έντυπο Γεν. 56), το οποίο αφορά στην τήρηση αναλυτικών στοιχείων για κάθε δωμάτιο ή χώρο ξεχωριστά.

Συστάσεις: Θα πρέπει να γίνεται φυσική καταμέτρηση τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο έστω και δειγματοληπτικά (αλλά με τρόπο που να καλύπτονται όλα τα περιουσιακά στοιχεία σε περίοδο δύο – τριών ετών) και να ετοιμάζεται πιστοποιητικό φυσικής καταμέτρησης για τα αντικείμενα που καταμετρήθηκαν.

Επίσης, θα πρέπει να ετοιμαστεί αναλυτικό μητρώο κινητής περιουσίας (έντυπο Γεν. 56) τα οποία να αναρτήσει στους αντίστοιχους χώρους, όπου αυτή βρίσκεται.

Μη αξιοποίηση όλων των θέσεων του νέου θεάτρου. Όπως αναφέρεται σε προηγούμενες μας εκθέσεις, δύο σειρές των εξωστών του νέου θεάτρου (σύνολο 88 θέσεων) δεν χρησιμοποιούνταν, λόγω απαγόρευσης από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για σκοπούς ασφαλείας, αφού όπως αναφέρεται σε επιστολή του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας ημερ. 24.10.2012, το ύψος του στηθαίου που βρίσκεται στην άκρη των εξωστών, είναι χαμηλότερο του 1,1 μ. που προβλέπουν οι περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφαλείας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004 (ΚΔΠ174/2002). Όπως έχουμε πληροφορηθεί, ο ΘΟΚ έχει προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την επίλυση του πιο πάνω προβλήματος. Συγκεκριμένα, ο ΘΟΚ με επιστολή του προς το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, ημερ. 31.8.2016, ζήτησε όπως γίνει επιθεώρηση στο χώρο των εξωστών του νέου κτιρίου του ΘΟΚ στη Λευκωσία, με σκοπό την άρση της σχετικής απαγόρευσης. Επίσης, η εν λόγω επιθεώρηση του

Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας έγινε και δόθηκε προφορική συγκατάθεση για χρήση των θέσεων μέχρις ότου ληφθεί και γραπτώς η έγκριση του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.

Αναμένεται ενημέρωση της Υπηρεσίας μας για λήψη της γραπτής συγκατάθεσης του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας για χρήση των θέσεων των εξουσιών του κτιρίου.

Αποθήκες ΘΟΚ. Ο Θεατρικός Οργανισμός διαθέτει αριθμό αποθηκών, τόσο στα νέα κτίρια όσο και σε άλλους χώρους (Βιομηχανική περιοχή Στροβόλου και στη «Νέα Σκηνή») στις οποίες φυλάσσονται κοστούμια, σκηνικά και θεατρικά έπιπλα. Παρατηρήθηκε ότι, για τις αποθήκες αυτές, δεν τηρούνται καθολικά, παρά μόνο καταστάσεις (λίστες) που παραδίδονται στην αποθήκη μαζί με τα είδη, μετά τη λήξη της κάθε παράστασης. Επιπρόσθετα, δεν διενεργείται ετήσια καταγραφή των ειδών αυτών, ενώ η επιβεβαίωση των υπολοίπων δεν είναι εφικτή, αφού δεν τηρούνται ατομικοί λογαριασμοί.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επανέλαβε τη σύστασή της για ετοιμασία και έγκριση διαδικασιών, οι οποίες να καθορίζουν τον τρόπο τήρησης των καθολικών, τα σχετικά έντυπα που θα δημιουργηθούν, τους όρους δανεισμού των ειδών (χρόνος δανεισμού, ενοίκιο, εγγύηση κλπ) οι οποίοι να τηρούνται σε όλες τις περιπτώσεις.

Υπερβάσεις. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες μας εκθέσεις, παρατηρήθηκαν υπερβάσεις ύψους €54.000 και €29.979 στο Κονδύλι Εξόδων «Παραγωγή και Προβολή Θεατρικών Έργων» των Προϋπολογισμών του 2000 και 2002, αντίστοιχα, καθώς και υπέρβαση ύψους €5.452 στο Κονδύλι «Αγορά Εξοπλισμού» του Προϋπολογισμού του 2003, για την κάλυψη των οποίων ο ΘΟΚ κατέθεσε στο Υπουργείο Οικονομικών συμπληρωματικό Προϋπολογισμό. Το Υπουργείο Οικονομικών με επιστολή του ημερ. 1.8.2007 ενημέρωσε τον ΘΟΚ ότι, επειδή ο συμπληρωματικός Προϋπολογισμός που ετοιμάστηκε αφορά σε έτη που έχουν λήξει απαιτείται η ψήφιση Τροποποιητικού Προϋπολογισμού. Έκτοτε το θέμα εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα και παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για τους λόγους της καθυστέρησης.

Σύσταση: Ο ΘΟΚ θα πρέπει να συμμορφωθεί άμεσα με τις υποδείξεις του Υπουργείου Οικονομικών για διευθέτηση του θέματος.

Παράσταση «Αντιγόνη» που έγινε στο κατεχόμενο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας στις 28.9.2016. Με απαντητικές επιστολές του με ημερομηνία 5 Οκτωβρίου και 7 Οκτωβρίου 2016, ο ΘΟΚ μας πληροφόρησε ότι η παράσταση της τραγωδίας «Αντιγόνη» έγινε στα πλαίσια συνεργασίας του ΘΟΚ με το Εθνικό Θέατρο Ελλάδος και το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος (ΚΘΒΕ), στη βάση γραπτής συμφωνίας τους, για την οποία γίνεται επίσης αναφορά στη παράγραφο (ιδ) πιο κάτω.

Επίσης, σύμφωνα με την πληροφόρηση που είχαμε από τον ΘΟΚ, η οργάνωση της παράστασης στο αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας είχε γίνει από την Δικοινοτική Τεχνική Επιτροπή για τον Πολιτισμό που συστάθηκε από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας και τον ηγέτη των Τ/Κ. Σχετικά αναφέρεται ότι ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΘΟΚ στην συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου στις 19.7.2016 (μη επικυρωμένο πρακτικό) ενημέρωσε τα Μέλη του ΔΣ του ΘΟΚ ότι η Δικοινοτική Τεχνική Επιτροπή για τον Πολιτισμό (στην οποία και ο ίδιος τυγχάνει να είναι μέλος) ζήτησε όπως η παραγωγή του έργου «Αντιγόνη» περιοδεύσει στο αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας, την οποία και το ΔΣ του ΘΟΚ ενέκρινε.

Αναφορικά με τα πιο πάνω παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Στις 29.6.2016 υπογράφηκε συμφωνητικό έγγραφο μεταξύ του Εθνικού Θεάτρου, του ΚΘΒΕ και του ΘΟΚ, που προβλέπει ότι θα συμπράξουν και θα συνεργαστούν από κοινού ως συμπαραγωγοί για την πραγματοποίηση της θεατρικής παραγωγής του έργου με τίτλο «Αντιγόνη» του Σοφοκλή. Το Εθνικό Θέατρο ανέλαβε τη δημόσια εκτέλεση και παρουσίαση της παράστασης «Αντιγόνη» στην Ελλάδα από 7.7.2016 - 10.9.2016 και ο ΘΟΚ στην Κύπρο από 14.9.2016 - 1.10.2016. Το Εθνικό Θέατρο ανέλαβε την

αμοιβή των ηθοποιών, πλην 5 ηθοποιών, των οποίων τη συμμετοχή θα εξασφάλιζαν ο ΘΟΚ (3 ηθοποιοί) και το ΚΘΒΕ (2 ηθοποιοί). Το Εθνικό Θέατρο υποχρεούτο να καταβάλει τα έξοδα θεατρικής παραγωγής (σκηνικά-κοστούμια), και τις αμοιβές των καλλιτεχνικών συντελεστών, σκηνοθέτη, κ.α., τόσο για τις παραστάσεις στην Ελλάδα όσο και τις παραστάσεις στην Κύπρο από τον ΘΟΚ. Υποχρεούτο επίσης να διασφαλίσει όλες τις απαραίτητες άδειες και δικαιώματα για την δημόσια εκτέλεση της παράστασης για τις παραστάσεις στην Ελλάδα. Ο ΘΟΚ ανέλαβε, μεταξύ άλλων, τη μεταφορά των σκηνικών στην Κύπρο, αλλά και την καταβολή ποσού €16.700 ως οικονομική συνεισφορά για την παραγωγή. Όπως μας πληροφόρησε ο Λογιστής του ΘΟΚ, αναφορικά με τη συνεισφορά του ΘΟΚ στην παράσταση, ζητήθηκε επιπρόσθετο ποσό ως συνεισφορά από τον ΘΟΚ ύψους €19.940, για το οποίο δόθηκε έγκριση από το ΔΣ στις 20.10.2016 για πληρωμή (δεν έχουν ετοιμαστεί τα πρακτικά). Για τον σκοπό αυτό έγινε τροποποιητική συμφωνία στις 27.9.2016. Αποκλειστικός δικαιούχος των εσόδων από τη δημόσια εκτέλεση των θεατρικών παραστάσεων στην Κύπρο ήταν ο ΘΟΚ, ο οποίος καθόριζε και τις τιμές των εισιτηρίων στην Κύπρο.

- Ενώ ζητήθηκε, δεν μας παρουσιάστηκε η πρωτότυπη γραπτή τροποποιητική συμφωνία με τις υπογραφές των τριών θεάτρων που έγινε στις 27.9.2016, δηλαδή, μια ημέρα πριν από την ημέρα της παράστασης στην Σαλαμίνα, αλλά μας δόθηκε αντίγραφο της συμφωνίας χωρίς σε αυτό να φαίνονται οι υπογραφές των εμπλεκόμενων μερών.
- Στη γραπτή συμφωνία συνεργασίας μεταξύ των τριών Θεάτρων προβλέπεται μία παράσταση της τραγωδίας «Αντιγόνη» στην Αμμόχωστο. Δεν διευκρινίζεται κατά πόσο η αναφορά αυτή αφορούσε στις ελεύθερες περιοχές της επαρχίας Αμμοχώστου ή στις κατεχόμενες περιοχές, όπου βρίσκεται το αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας.

(β) Ο ΘΟΚ, με επιστολή του προς το Τμήμα Αρχαιοτήτων ημερομηνίας 1.6.2016 ζήτησε να του παραχωρηθούν τα αρχαία θέατρα Κουρίου και το Ωδείο Πάφου για τις παραστάσεις της «Αντιγόνης». Το αίτημα του ΘΟΚ εγκρίθηκε από το Τμήμα Αρχαιοτήτων στις 2.6.2016.

(γ) Παραστάσεις: Εκτός από την Ελλάδα, έγιναν και εννέα παραστάσεις στην Κύπρο ως ακολούθως:

16, 17, 18 Σεπτεμβρίου, Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ', Λευκωσία

21, 22 Σεπτεμβρίου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, Λεμεσός

24, 25 Σεπτεμβρίου, Αρχαίο Ωδείο Πάφου

28 Σεπτεμβρίου, Αρχαίο Θέατρο Σαλαμίνας

30 Σεπτεμβρίου, Παττίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο Λάρνακας.

(δ) Έσοδα/θεατές: Τα εισιτήρια πωλούνταν στην τιμή των €17 (€8 μειωμένο), η οποία είναι η τιμή των εισιτηρίων για τις καλοκαιρινές παραστάσεις για αρχαίο δράμα, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΣ ημερ. 4.10.2006. Η παράσταση στο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας έγινε με παραχώρηση δωρεάν προσκλήσεων.

Την παράσταση παρακολούθησαν συνολικά 7.853 θεατές, εκ των οποίων οι 4.000 στο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας. Οι συνολικές εισπράξεις ανήλθαν σε €28.220 (καθαρές εισπράξεις μετά την καταβολή του τέλους θεάματος €26.107,43).

(ε) Δαπάνες: Οι συνολικές δαπάνες για τον ΘΟΚ ανήλθαν σε €156.005, σύμφωνα με κατάσταση που ετοίμασε ο Λογιστής του ΘΟΚ, και ήταν οι ακόλουθες:

	€
Μεταφορικά	11.096,10
Σκηνοθέτες	80,00
Αμοιβές ηθοποιών	24.739,02
Κοστούμια	159,00
Ηχογραφήσεις	29,75
Πνευματικά δικαιώματα	3.522,00
Προβολή θεατρικών έργων	2.944,72

	€
Εκτυπωτικά	2.835,25
Διάφορα/Καμαρίνια	15.214,78
Οπτικογραφήσεις	9.740,78
Επιδόματα/διαμονή/αεροπορικά	
εισιτήρια για Ελλάδα	49.004,06
Συνεισφορά του ΘΟΚ	35.640,00
ΣΥΝΟΛΟ	156.005,46

(στ) Άμεσες Δαπάνες για την παράσταση στο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας. Οι δαπάνες που διενεργήθηκαν αποκλειστικά για την παράσταση στο αρχαίο θέατρο Σαλαμίνας ανήλθαν σε €11.723 και ήταν οι ακόλουθες:

	€
Λεωφορεία για μετάβαση θεατών	7.946,10
Στήσιμο καμαρινιών	2.737,00
Ενοικίαση τουαλετών	800,00
Ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις	240,00
ΣΥΝΟΛΟ	11.723,10

Το ΔΣ με απόφαση ημερ. 6.9.2016 (το πρακτικό δεν έχει ακόμη επικυρωθεί), ενέκρινε την εκτύπωση προσκλήσεων οι οποίες θα παραχωρούνταν δωρεάν σε όσους επιθυμούσαν να μεταβούν στη Σαλαμίνα και τη διάθεση δωρεάν λεωφορείων για μεταφορά των θεατών στην Σαλαμίνα. Για τη μετάβαση των θεατών στη Σαλαμίνα, προκηρύχτηκαν προσφορές.

Σχετική είναι και η παράγραφος της παρούσας Έκθεσής μας υπό το Τμήμα Αρχαιοτήτων, αναφορικά με τη δική του εμπλοκή/αρμοδιότητα.

Κτήριο Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου.

(α) Τελικός Λογαριασμός/Αρχιτεκτονικές Οδηγίες και Αμοιβή Αρχιτέκτονα Έργου – Διαιτησία – Κοστολόγηση ανταπαιτήσεων Οργανισμού. Το ιστορικό ανάθεσης της σύμβασης και οι κυριότερες παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας κατά το στάδιο της ανάθεσης αναφέρονται στην Έκθεση μας του 2011, ενώ οι παρατηρήσεις μας για την περίοδο της εκτέλεσης του έργου και μετέπειτα αναφέρονται στην Έκθεση μας του 2014.

Με βάση έκθεση που υπέβαλε τον Οκτώβριο 2015 η ad-hoc επιτροπή που διορίστηκε από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων για έλεγχο του τελικού λογαριασμού και των αλλαγών, λαθών, παραλείψεων και κακοτεχνιών στο έργο, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε στον ΘΟΚ τον Οκτώβριο 2015 όπως – σε συνεννόηση και με την ΚΕΑΑ – ανατεθεί σε ομάδα Συμβούλων η εργασία της κοστολόγησης των ανταπαιτήσεων του Οργανισμού, με βάση και τα πορίσματα της έκθεσης της ad-hoc Επιτροπής, εισήγηση που έγινε αποδεκτή από τον ΘΟΚ. Σύμφωνα με πληροφόρηση που είχαμε από τον ΘΟΚ, μέχρι το τέλος Αυγούστου 2016 αναμενόταν η υποβολή της τελικής έκθεσης της ομάδας των Συμβούλων, αντίγραφο της οποίας θα μας σταλεί για ενημέρωση. Μετά την υποβολή της εν λόγω έκθεσης, ο ΘΟΚ αναμένεται να κινηθεί τόσο εναντίον του Αρχιτέκτονα του έργου – είτε νομικά είτε μέσω διαιτησίας –, όσο και εναντίον του Εργολάβου – νομικά –, με βάση την τεκμηριωμένη κοστολόγηση των ανταπαιτήσεων/αποζημιώσεων που θα περιλαμβάνονται στην έκθεση. Μέχρι σήμερα ωστόσο, δεν έχει υποβληθεί η έκθεση των Συμβούλων.

Όσον αφορά το θέμα της Διαιτησίας μεταξύ Αρχιτέκτονα και ΘΟΚ, ο διαιτητής εξέδωσε την απόφασή του στις 9.10.2015, απορρίπτοντας όλες τις επί μέρους απαιτήσεις του Αρχιτέκτονα, συνολικού ποσού €1,8εκ.,

πλην της απαίτησης σε σχέση με επιπρόσθετες προσφερθείσες υπηρεσίες του κατά την περίοδο 15.3.2011 μέχρι 14.3.2012, λόγω της χρονικής επέκτασης του κυρίως συμβολαίου Εργολαβίας. Για το λόγο αυτό του επιδικάστηκε το ποσό των €153.069 – με βάση την παραδοχή του τότε Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του Οργανισμού ότι το ποσό αυτό εγκρίθηκε από το ΔΣ του ΘΟΚ – συν ΦΠΑ 19% και νόμιμο τόκο (5,50%) από τις 16.5.2011 μέχρι εξόφλησης του ποσού.

(β) Οικοδομικές εργασίες στην οικία του Αρχιτέκτονα που ανέλαβε τη μελέτη/επίβλεψη της ανέγερσης του Κτηρίου του ΘΟΚ, που εκτελέστηκαν από τον Εργολάβο του Κτηρίου του ΘΟΚ. Με επιστολή μας προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας (ΓΕΔ) τον Ιούνιο 2015, αναφέραμε ότι κατόπιν έρευνας της Υπηρεσίας μας διαπιστώθηκε ότι ο Αρχιτέκτονας στον οποίο είχε ανατεθεί η μελέτη/επίβλεψη του κτηρίου του ΘΟΚ, είχε συνάψει συμφωνία με τον Εργολάβο του εν λόγω κτηρίου του ΘΟΚ, για την εκτέλεση εργασιών στη διατηρητέα του οικοδομή στον Άγιο Ανδρέα, ύψους περίπου €400.000. Η εν λόγω συμφωνία συνήφθη περί τον Μάιο 2011, δηλ. εντός του χρονικού διαστήματος εκτέλεσης του έργου του κτηρίου του ΘΟΚ, που ήταν από τις 22.9.2008 μέχρι 14.3.2012, ενώ η έγκριση του τελικού λογαριασμού από τον Αρχιτέκτονα είχε γίνει στις 19.5.2015.

Όπως πληροφορηθήκαμε, μέχρι σήμερα ο Αρχιτέκτονας δεν έχει καταβάλει οποιοδήποτε ποσό στον Εργολάβο και, αντί αυτού ο Εργολάβος συμφώνησε να αποπληρωθεί με τα ανάλογα τετραγωνικά μέτρα συντελεστή δόμησης, που ακόμα δεν έχει ούτε αξιοποιήσει ούτε μεταβιβάσει. Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικίσεως, η ζήτηση για συντελεστή δόμησης ήταν πολύ περιορισμένη (λόγω και της οικονομικής κρίσης), και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει πρόβλεψη ως προς τον χρόνο κατά τον οποίο θα γίνει η μεταφορά και αξιοποίηση του συντελεστή. Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας ανέφερε ότι θεωρεί ως ύποπτη τη συναλλαγή του Αρχιτέκτονα του έργου με τον Εργολάβο. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Αρχιτέκτονας συνήψε συμφωνία με τον ΘΟΚ για την εκπόνηση της μελέτης και την επίβλεψη του κτηρίου του Οργανισμού, την εκτέλεση των εργασιών του οποίου είχε αναλάβει ο ίδιος Εργολάβος που ανέλαβε την εκτέλεση εργασιών στη διατηρητέα του οικοδομή στον Άγιο Ανδρέα, το χρονικό διάστημα που εκτελούνταν οι εργασίες στην οικία του Αρχιτέκτονα, καθώς και τις ενέργειες του γραφείου του εν λόγω Αρχιτέκτονα να πιστοποιήσει το ποσό των €537.846, που δεν είχε εγκρίνει ο Σύμβουλος Επιμετρητής Ποσοτήτων του έργου και παρά τη διαφωνία του Εργοδότη, παρατηρήσαμε ότι ενδεχομένως να τίθεται θέμα ιδιάζουσας σχέσης μεταξύ του εν λόγω Εργολάβου και του Αρχιτέκτονα και η εν λόγω πιστοποίηση τίθεται, ως εκ τούτου, υπό σοβαρή αμφισβήτηση. Ενόψει των πιο πάνω, ο ΓΕΔ έδωσε οδηγίες στην Αστυνομία για διεξαγωγή ποινικής έρευνας.

Με νέα επιστολή μας προς τον ΓΕΔ στις 26.11.2015, τον πληροφορήσαμε – μεταξύ άλλων – για τα πιο κάτω επιπρόσθετα στοιχεία:

- (i) Ενώ το συμβόλαιο φέρει ως ημερομηνία υπογραφής την 31.5.2011, εντούτοις το Έντυπο συμβολαίου είχε αγοραστεί από τον Σύνδεσμο Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Σ.Ε.Ο.Κ.) σε μεταγενέστερη ημερομηνία, σύμφωνα με το σχετικό τιμολόγιο ημερ. 19.7.2011.
- (ii) Το συμβόλαιο δεν ήταν χαρτοσημασμένο.
- (iii) Το Παράρτημα Όρων Συμβολαίου δεν είχε συμπληρωθεί, με αποτέλεσμα να μην καθορίζονται ουσιώδεις πρόνοιες που αφορούν τις υποχρεώσεις των μερών, όπως για παράδειγμα ο τρόπος/συχνότητα πληρωμών, ασφάλειες, προκαταβολή, κράτηση, εγγυήσεις, ημερομηνία έναρξης (κατοχής εργοταξίου), παράδοσης, κ.λπ.
- (iv) Τα τιμολόγια της εταιρείας (Εργολάβου) φαίνεται να είναι ετεροχρονισμένα.

Με την πιο πάνω επιστολή μας εκφράσαμε την άποψη ότι από τα πιο πάνω, προκύπτει το ενδεχόμενο να έχουν ετοιμαστεί έγγραφα/συμφωνίες εκ των υστέρων, για να δικαιολογήσουν τη μη ύπαρξη οποιασδήποτε ύποπτης συναλλαγής μεταξύ του Εργολάβου και του Αρχιτέκτονα (Ιδιοκτήτη της

οικοδομής), οι οποίοι κατά την υλοποίηση του έργου του κτηρίου του ΘΟΚ, κατά την ίδια δηλαδή περίοδο, είχαν τον ρόλο του επιβλέποντα Αρχιτέκτονα και Εργολάβου αντίστοιχα.

Σύμφωνα με πληροφόρηση που μας δόθηκε από τον ΘΟΚ τον Αύγουστο 2016, η Αστυνομία προχώρησε σύμφωνα με τις οδηγίες του ΓΕΔ στη διεξαγωγή ποινικής έρευνας, με βάση την οποία ετοίμασε και υπέβαλε έκθεση στον ΓΕΔ, ο οποίος αναμένεται να αποφασίσει σχετικά με τις περαιτέρω ενέργειες που θα γίνουν.

(γ) Ενημέρωση Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για το θέμα ανέγερσης του κτηρίου του ΘΟΚ, σε σχέση με την επιστολή του Αρχιτέκτονα του έργου προς τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ελέγχου, ημερομηνίας 14.12.2015. Με επιστολή μας προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας στις 5.1.2016, παρατηρήσαμε – μεταξύ άλλων – τα ακόλουθα, σε σχέση με τις θέσεις του Αρχιτέκτονα του έργου, όπως είχαν διατυπωθεί στην πιο πάνω επιστολή του:

- (i) Από την ανάγκη έκδοσης μεγάλου αριθμού οδηγιών/αλλαγών, καθώς και από τα ψηλά ποσοστά/ποσά προνοίας και προνοητικών ποσοτήτων που είχαν περιληφθεί στο Δελτίο Ποσοτήτων του Έργου, προκύπτει ότι η μελέτη του έργου ήταν ελλιπής αντί να είναι πλήρης/συμπληρωμένη, όπως θα έπρεπε να ήταν πριν την προκήρυξη του διαγωνισμού.

Επίσης, η καθυστέρηση από τον Αρχιτέκτονα – και των δικών του Συμβούλων – να ετοιμάσουν τα Έγγραφα Διαγωνισμού και της επακόλουθης καθυστέρησης στον διορισμό των Υπεργολάβων για τις Ηλεκτρομηχανολογικές Εγκαταστάσεις και τον Θεατρικό Εξοπλισμό, είχε ως αποτέλεσμα την αναστάτωση του προγράμματος του Έργου και την έκδοση μεγάλου αριθμού οδηγιών πριν και μετά την ανάθεση των εν λόγω Υπεργολαβιών, που είχαν σαν αποτέλεσμα την οικονομική επιβάρυνση του Εργοδότη.

- (ii) Η αναφορά ότι «Οι Αρχιτέκτονες του Έργου δεν είχαν καμία εμπλοκή με τις διαδικασίες του τρόπου προκήρυξης προσφορών ούτε με τις διάφορες προεκτιμήσεις κόστους του Έργου, αλλά ούτε και με την ετοιμασία του τελικού λογαριασμού του Έργου», δεν ευσταθεί καθότι με βάση τη σύμβαση μεταξύ ΘΟΚ – Αρχιτέκτονα, προκύπτει σαφώς ότι η ευθύνη της Οικονομικής Διαχείρισης του Έργου – και του τελικού λογαριασμού – ανήκει στον Αρχιτέκτονα του Έργου, σε συνεργασία με τον Επιμετρητή Ποσοτήτων. Επίσης, ο ισχυρισμός του Αρχιτέκτονα ότι δεν είχε εμπλοκή με τη διαδικασία ετοιμασίας του τελικού λογαριασμού, βρίσκεται σε αντίφαση με την ενέργεια του να εκδώσει το Τελικό Πιστοποιητικό Πληρωμής, όπου μεταξύ άλλων εισηγείται την αποκοπή μικρού ποσού για διάφορα θέματα (π.χ. παραλείψεις, κακοτεχνίες του Εργολάβου), χωρίς να έχει διαβουλευτεί και λάβει προηγουμένως τις υποδείξεις του Συμβούλου Επιμετρητή Ποσοτήτων, καθώς επίσης και με την επιμονή του στη συμπερίληψη του ποσού των €537.846 – απαιτήσεις για αποζημιώσεις των διορισμένων υπεργολάβων για τη χρονική παράταση συμπλήρωσης του έργου από τις 31.7.2011 μέχρι 7.2.2012 – το οποίο είχε αφαιρέσει ο Επιμετρητής Ποσοτήτων από τον τελικό λογαριασμό, τα οποία και τελικά συμπεριέλαβε, παρά την αντίθετη άποψη και του ΘΟΚ, στο πιστοποιητικό πληρωμής του Εργολάβου.

- (iii) Με βάση τις απαιτήσεις του Διαγωνισμού, το καθαρό εμβαδόν ανερχόταν στα 5.855μ², στο οποίο προστέθηκαν ακόμα 2.395μ², με βάση τους πρόσθετους χώρους που καταγράφονται στην παράγραφο 2 της Βασικής Συμφωνίας μεταξύ ΘΟΚ – Αρχιτέκτονα, δηλαδή το συνολικό καθαρό εμβαδόν ανερχόταν στα 8.250μ², στα οποία περιλαμβανόταν εμβαδόν 1.171μ² ως κυκλοφοριακός χώρος (διάδρομοι, κοινόχρηστοι χώροι).

Από επιμέτρηση που έγινε από την ad-hoc Επιτροπή που είχε διορίσει η ΚΕΑΑ, διαπιστώθηκε ότι το τελικό καθαρό κατασκευαστικό εμβαδόν του Έργου ανέρχεται μόλις στα 7.783μ² – και όχι στα 8.250μ² –, στα οποία περιλαμβάνονται εμβαδά 1.806μ² ως κυκλοφοριακός χώρος και 403μ² για τη ραμπόσκαλα, δηλαδή οι συνολικοί χώροι κυκλοφορίας, όπως έχουν διαμορφωθεί στο κτήριο,

ανέρχονται στα $2.209\mu^2$, και όχι στα $1.171\mu^2$. Επομένως, προκύπτει σημαντική – σχεδόν διπλάσια – αύξηση των δευτερευόντων χώρων και σημαντική μείωση των κυρίως χώρων (από $7.079\mu^2$ περίπου σε $5.574\mu^2$), στο δε σύνολο των εμβαδών προκύπτει μείωση $467\mu^2$.

Πέραν των πιο πάνω, αναφέρθηκε ότι από επιμέτρηση που έγινε επιτόπου, διαπιστώθηκε ότι με βάση τις πρόνοιες του συμβολαίου, οι επενδύσεις χαλκού θα έπρεπε να ανέρχονται στα $1.239\mu^2$, ενώ η πραγματική κατασκευαστική επιφάνεια ανέρχεται μόλις στα $1.031\mu^2$. Σημειώνεται ότι ενώ η αξία του χαλκού που περιλαμβάνεται στη σύμβαση είναι σημαντική, εντούτοις δεν έγινε οποιαδήποτε σχετική αφαίρεση από την πληρωμή του Εργολάβου, εξαιτίας της μείωσης της συνολικής επιφάνειας κατά $208\mu^2$ ή $16,8\%$.

- (iv) Όπως διαπιστώθηκε από την ad-hoc Επιτροπή που ερεύνησε το θέμα όσον αφορά τον αριθμό των καθισμάτων του Θεάτρου, η απαίτηση του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού ήταν για 550 καθίσματα και η απαίτηση των Όρων Προσφοράς (δηλαδή της σύμβασης) για 510 καθίσματα, ενώ στην πραγματικότητα έχουν τοποθετηθεί μόνο 472 καθίσματα και υπάρχουν επιπρόσθετα 14 καθίσματα ως απόθεμα σε αποθήκες. Εάν από αυτά αφαιρεθούν τα 30 καθίσματα με καθόλου θέαση, τα 24 καθίσματα με πτωχή θέαση και τα 65 καθίσματα των οποίων η χρήση απαγορεύτηκε από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας λόγω του χαμηλού ύψους του κιγκλιδώματος, τότε η τελική ωφέλιμη χωρητικότητα ανέρχεται στα 353 καθίσματα, που αποτελεί σοβαρή – και επιζήμια για τον ΘΟΚ – απόκλιση από τους όρους του Διαγωνισμού. Δηλαδή, έστω και αν υπολογιστούν όλα τα καθίσματα (εκτός του αποθέματος) που εγκαταστάθηκαν, έστω και εάν δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα 119, προκύπτει μια διαφορά $510 - 472 = 38$ καθισμάτων από τους όρους της σύμβασης και 78 καθισμάτων από τους όρους του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι ο ΘΟΚ επωμίστηκε και επιπλέον κόστος ύψους €340.000, για την κατασκευή καταπακτής και ανυψωτικού μηχανισμού Ορχήστρας – καθώς επίσης επιπρόσθετα λειτουργικά έξοδα και αχρείαστη ταλαιπωρία κάθε φορά που γίνεται η εν λόγω ρύθμιση – για την εξασφάλιση 24 επιπλέον θέσεων (που περιλαμβάνονται μέσα στα 353 καθίσματα) με πολύ κακή ορατότητα. Συναφές είναι και το επιπρόσθετο κόστος των €26.000 περίπου για την επένδυση του χώρου Ορχήστρας και του ανελκυστήρα Ορχήστρας.

Όσον αφορά τα καθίσματα της Νέας Σκηνής, έχει διαπιστωθεί ότι ενώ η απαίτηση του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού ήταν για 150 καθίσματα και η απαίτηση των Όρων Προσφοράς (δηλαδή της σύμβασης) για 220 καθίσματα, στην πραγματικότητα έχουν τοποθετηθεί 179 καθίσματα. Εάν όμως αφαιρεθούν 59 καθίσματα των οποίων η χρήση απαγορεύτηκε από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας λόγω του χαμηλού ύψους του κιγκλιδώματος, τότε η τελική ωφέλιμη χωρητικότητα ανέρχεται στα 120 καθίσματα, που αποτελεί και πάλι σοβαρή – και επιζήμια για τον ΘΟΚ – απόκλιση από τους όρους του Διαγωνισμού.

- (v) Με βάση τα Πρακτικά Συνεδρίας του Διοικητικού Συμβουλίου ΘΟΚ ημερομηνίας 19.3.2009, ο ΘΟΚ, τηρώντας τις πρόνοιες της Συμφωνίας με τον Αρχιτέκτονα, ενέκρινε σχετική Εγκύκλιο για τη διαχείριση/έγκριση των Αλλαγών στο Έργο. Σύμφωνα με την εν λόγω Εγκύκλιο, ο Αρχιτέκτονας εξουσιοδοτείτο, χωρίς έγκριση από τον Εργοδότη, να εκδίδει οδηγίες μέχρι ανωτάτου ποσού €2.000 για κάθε οδηγία. Για όλες τις άλλες περιπτώσεις, σύμφωνα με το Οικοδομικό Συμβόλαιο, ο Μηχανικός οφείλει να ειδοποιεί έγκαιρα και να λαμβάνει συγκατάθεση από τον Εργοδότη πριν την άσκηση των εξουσιών του όσον αφορά – μεταξύ άλλων – την έκδοση οδηγιών.

Στις πλείστες των περιπτώσεων οι οδηγίες, ανεξαρτήτως κόστους, δίνονταν προφορικά από τον Αρχιτέκτονα ή τους Συμβούλους του και ο Εργολάβος, με επιστολή του προς τον Αρχιτέκτονα, επιβεβαίωνε τις οδηγίες αυτές. Ο Αρχιτέκτονας κατά διαστήματα (κάθε 1 με 2 μήνες περίπου), συνέλεγε όλες τις επιβεβαιώσεις που απέστελλε ο Εργολάβος για την περίοδο αυτή, και τις

απέστειλε επίσημα στον Εργολάβο, με κοινοποίηση στον Εργοδότη. Ως εκ τούτου, προκύπτει ότι ο Αρχιτέκτονας παραβίαζε – ουσιωδώς – τις συμβατικές του υποχρεώσεις/ευθύνες με βάση τη Βασική και Συμπληρωματική Συμφωνία με τον ΘΟΚ.

- (vi) Ο Αρχιτέκτονας είχε το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης για την καθυστέρηση που είχε προκληθεί στο Έργο, εφόσον αυτή οφείλετο αφενός στην ελλιπή μελέτη που οδήγησε στην έκδοση μεγάλου αριθμού Αρχιτεκτονικών οδηγιών με οικονομικό και χρονικό κόστος – χωρίς στις πλείστες των περιπτώσεων να ενημερώνει και να εξασφαλίζει τη συγκατάθεση του Εργοδότη πριν την έκδοση τους – και, αφετέρου στον ετεροχρονισμό στην ανάθεση των συμβάσεων των Διορισμένων Υπεργολάβων για τις Ηλεκτρομηχανολογικές Εγκαταστάσεις και τον Θεατρικό Εξοπλισμό. Εξαιτίας της άρνησης/παράλειψης του Αρχιτέκτονα να προχωρήσει σε αξιολόγηση της καθυστέρησης στο Έργο και να καταλογίσει ευθύνες για τον επηρεασμό της προόδου – έστω και αν μεγάλο μέρος της ευθύνης για την καθυστέρηση που προκλήθηκε φέρει ο ίδιος – ο ΘΟΚ αντιμετωπίζει αφενός δυσκολίες στο να υποστηρίξει τις θέσεις του όσον αφορά τον καταλογισμό της ευθύνης για την καθυστέρηση – για την οποία δεν φέρει οποιαδήποτε ευθύνη – και να διεκδικήσει τις προβλεπόμενες ρήτρες από τον Εργολάβο και, αφετέρου, είχε απώλεια χρήσης του κτηρίου με όλες τις συνεπαγόμενες οικονομικές επιβαρύνσεις, ενώ αντιμετωπίζει και τις απαιτήσεις του Εργολάβου και των Υπεργολάβων/Προμηθευτών για αποζημιώσεις.

Επίσης, σημειώνεται και το γεγονός ότι η πιο πάνω καθυστέρηση οδήγησε τον ΘΟΚ, εκτός του οικονομικού του προγραμματισμού (Προϋπολογισμός Έργου), με αποτέλεσμα τη διευθέτηση προκαταβολικής πληρωμής προς τον Εργολάβο ποσού ύψους €2.600.000, έναντι ισόποσης τραπεζικής εγγύησης εκ μέρους του.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι ενώ ο Επιμετρητής Ποσοτήτων προχώρησε σε αφαίρεση του ποσού των €537.846 – απαιτήσεις για αποζημιώσεις των Διορισμένων Υπεργολάβων για τη χρονική παράταση συμπλήρωσης του έργου από τις 31.7.2011 μέχρι 7.2.2012 – από τον τελικό λογαριασμό, ο Αρχιτέκτονας προχώρησε στην έκδοση του Τελικού Πιστοποιητικού Πληρωμής, όπου επανέφερε/συμπεριέλαβε το ποσό των €537.846, αφού σύμφωνα με τη θέση του «...τα πιο πάνω ποσά έπρεπε δικαιολογημένα να συμπεριληφθούν στο τελικό πιστοποιητικό πληρωμής του Έργου».

- (vii) Στο ποσό του τελικού λογαριασμού περιλαμβάνονται ποσά αφαίρεσης €408.459,07 και πρόσθεσης €2.112.841,97, τα οποία αφορούν Αρχιτεκτονικές Οδηγίες για αλλαγές/τροποποιήσεις που έγιναν στο στάδιο κατασκευής του Έργου, δηλαδή το καθαρό ποσό για τις εργασίες αυτές ανέρχεται συνολικά στο ποσό των €1.704.382,90, ποσό που καταδεικνύει/επιβεβαιώνει τόσο το μέγεθος των ελλείψεων της μελέτης όσο και των προσθηκών/τροποποιήσεων που έγιναν στο Έργο.
- (viii) Από προκαταρκτική διερεύνηση των διαθέσιμων στοιχείων που υπάρχουν σχετικά με το θέμα της οικίας του Αρχιτέκτονα, προκύπτει το ενδεχόμενο να έχουν ετοιμαστεί έγγραφα/συμφωνίες εκ των υστέρων.
- (ix) Τα προβλήματα συντονισμού/συντονιστικών σχεδίων των υπηρεσιών, που παρουσιάστηκαν κατά το στάδιο κατασκευής του Έργου, είχαν επιπτώσεις και στην ποιότητα των εργασιών – κατασκευαστικά/λειτουργικά προβλήματα – όπου σημαντικές ατέλειες και/ή κακοτεχνίες, είτε δεν μπορούν να αποκατασταθούν, είτε το κόστος αποκατάστασης τους είναι απαγορευτικό, όπως π.χ. η έλλειψη εξαερισμού στα υπόγεια και στα μηχανοστάσια, η κακή θέαση στην πλατεία και στους εξώστες της Κεντρικής Σκηνής, οι ατέλειες/ανομοιομορφίες των επενδύσεων χαλκού, τα υαλοπετάσματα που θρυμματίζονταν και αναγκάστηκε ο ΘΟΚ να τα αντικαταστήσει με μεταλλικά κιγκλιδώματα/πλέγματα, η επένδυση γυψοσανίδας αντί καρυδιάς στην Κεντρική Σκηνή, ο μικρότερος αριθμός καθισμάτων από τον προβλεπόμενο, ο μικρότερος αριθμός χώρων στάθμευσης κ.λπ.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας απέστειλε την 1.2.2016 την πιο πάνω επιστολή της Υπηρεσίας μας στον Αρχηγό Αστυνομίας, για τις δικές του ενέργειες στα πλαίσια της ποινικής έρευνας που διεξήγετο.

Σύσταση: Η διαχείριση συμβάσεων στις περιπτώσεις Οργανισμών που δεν διαθέτουν ανάλογη υποδομή και εμπειρία, θα πρέπει να ανατίθεται σε άλλα Τμήματα/Υπηρεσίες του δημοσίου (για παράδειγμα στο Τμήμα Δημοσίων Έργων), ώστε να διασφαλίζονται τα συμφέροντα τους.

3.9 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Οικονομικές καταστάσεις.

(α) Τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε για τα έτη 2011 και 2012 παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2014. Ο οικονομικός έλεγχος του Πανεπιστημίου Κύπρου για τα έτη 2013, 2014 και 2015 έχει ανατεθεί σε ιδιώτες ελεγκτές, μέσω διαδικασίας προσφορών που προκήρυξε η Υπηρεσία μας. Ο ιδιώτης ελεγκτής στην Έκθεση Ελεγκτή για τις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2013, 2014 και 2015 έχει εκφέρει γνώμη ότι οι οικονομικές καταστάσεις των ετών αυτών δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης του Πανεπιστημίου.

Λόγω υποστελέχωσης, δεν διενεργήθηκε διαχειριστικός έλεγχος για τα εν λόγω έτη από την Υπηρεσία μας στο Πανεπιστήμιο. Τούτο θα γίνει το 2017.

Η Υπηρεσία μας παραθέτει πιο κάτω τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν από τον ιδιώτη ελεγκτή, όπως αυτές καταγράφονται στις επιστολές αδυναμιών με ημερομηνία 4.4.2016 και 25.7.2016, αντίστοιχα για τα έτη 2013 και 2014, και το 2015. Για τα έτη 2013 και 2014 αναφέρονται τα ακόλουθα:

Συγκεκριμένα, για τα έτη 2013, 2014 και 2015 (για το έτος 2015 ισχύουν όλα τα πιο κάτω πλην του σημείου iii) παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(i) **Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός. Αδυναμία:** Υπάρχει μητρώο στο οποίο τα περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται ανά είδος και ανά αντικείμενο, χωρίς ωστόσο να καταγράφεται το ιστορικό κόστος του κάθε στοιχείου.

Στο λογιστικό σύστημα, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία καταχωρούνται με βάση τη χρηματική τους αξία (καταχώριση κόστους/αξίας τιμολογίου αγοράς), στην κατηγορία πάγιου περιουσιακού στοιχείου που αφορά στο συγκεκριμένο στοιχείο.

Το εξωλογιστικό μητρώο πάγιων περιουσιακών στοιχείων και λογιστικό σύστημα, όπως έχουν περιγραφεί πιο πάνω, δεν συμφιλιώνονται.

Σύσταση: Εφαρμόζοντας τη μέθοδο κόστους του σχετικού Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου (ΔΛΠ16), τα ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός πρέπει να παρουσιάζονται στην τιμή κόστους μειωμένα με τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και οποιεσδήποτε συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης.

Με δεδομένη την εγκατάσταση του νέου λογιστικού συστήματος (SAP), να υπάρξει αξιοποίηση των δυνατοτήτων του για σωστή δημιουργία μητρώου παγίων περιουσιακών στοιχείων, στο οποίο να γίνεται σωστή καταγραφή όλων τα απαιτούμενων πληροφοριών ανά στοιχείο.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι το Πανεπιστήμιο έχει προχωρήσει ήδη στην καταγραφή όλων των περιουσιακών του στοιχείων και βρίσκεται στο στάδιο συμφιλίωσης του μητρώου περιουσιακών στοιχείων με το λογιστικό σύστημα. Η σχετική συμφιλίωση μεταξύ του μητρώου και του λογιστικού συστήματος αναμένεται να γίνει από την 1^η Ιανουαρίου 2017, με την εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Συστήματος Οικονομικής Διαχείρισης.

(ii) **Χρεώστες. Αδυναμία:** Υπάρχει αδυναμία στην παρακολούθηση των χρεωστών. Δεν γίνεται δηλαδή αποτελεσματική χρήση των λογιστικών εργαλείων παρακολούθησης (ageing analysis reports).

Επίσης δεν υπάρχει καταγεγραμμένη πολιτική για το πότε ένα ποσό εισπρακτέο παύει να θεωρείται εξυπηρετούμενο (ειδικότερα στους χρεώστες μεταπτυχιακών προγραμμάτων).

Σύσταση: Με δεδομένη την εγκατάσταση του νέου λογιστικού συστήματος (SAP), να υπάρξει αξιοποίηση των δυνατοτήτων του για σωστή παρακολούθηση των χρεωστών.

Να υπάρξει καταρτισμός και διεκπεραίωση πολιτικής αναφορικά με τους χρεώστες.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου με την ενοποίηση των 2 λογισμικών συστημάτων, του νέου λογιστικού συστήματος (SAP) και του λογισμικού της ΥΣΦΜ (BANNER) αναμένεται να γίνει πιο αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείριση των χρεωστών και το Πανεπιστήμιο επεξεργάζεται πολιτική παρακολούθησης χρεωστών, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2017.

(iii) Αναλογιστική μελέτη συντάξεων και φιλοδωρημάτων ακαδημαϊκού/διοικητικού προσωπικού.

Αδυναμία: Η πιο πρόσφατη αναλογιστική μελέτη για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2013, δεν φαίνεται να λαμβάνει υπόψη τις πληρωμές ωφελημάτων/εισφορές μελών ή να γίνεται αναφορά στην καθαρή υποχρέωση στην αρχή του προηγούμενου έτους.

Σύσταση: Το πιο πάνω να συζητηθεί με την Ανάδοχη αναλογιστική εταιρεία, ώστε οι επόμενες Αναλογιστικές Μελέτες να είναι πιο πλήρεις.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι το Πανεπιστήμιο θα προβεί στις απαραίτητες συστάσεις στην ανάδοχη αναλογιστική εταιρεία, ώστε οι επόμενες αναλογιστικές μελέτες να είναι πλήρεις.

(iv) Πιστωτές. Αδυναμία: Το λογιστήριο δεν λαμβάνει κατάσταση λογαριασμών από τους πιστωτές στο τέλος του χρόνου, με αποτέλεσμα να μην διεκπεραιώνεται συμφιλίωση των λογαριασμών των πιστωτών από τα βιβλία του Πανεπιστημίου με την κατάσταση των λογαριασμών των πιστωτών.

Σύσταση: Το λογιστήριο να ζητά από τους πιστωτές, τουλάχιστον στο τέλος κάθε έτους, την κατάσταση λογαριασμών των πιστωτών, ώστε να συμφιλιώνει τους λογαριασμούς με τα βιβλία του.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι οι Οικονομικές Υπηρεσίες ζητούν σε ετήσια βάση από τους πιστωτές με τους οποίους το Πανεπιστήμιο διατηρεί σημαντικό κύκλο εργασιών την σχετική κατάσταση λογαριασμών και για όλους τους υπόλοιπους πιστωτές η συμφιλίωση των λογαριασμών με τα βιβλία γίνεται κατά περίπτωση, ωστόσο, αρκετοί πιστωτές δεν ανταποκρίνονται παρόλες τις υπενθυμίσεις που τους γίνονται.

(v) Εγχειρίδιο Οικονομικών Διαδικασιών. Αδυναμία: Παρατηρήθηκε ότι δεν υπάρχουν επίσημα/ενοποιημένα καταγεγραμμένες οι οικονομικές διαδικασίες που ακολουθούνται στα εκάστοτε τμήματα, είτε αυτές έχουν να κάνουν με ελέγχους (controls/procedures) είτε με πολιτικές τμημάτων.

Σύσταση: Να δημιουργηθεί (και διατηρείται επικαιροποιημένο), το συντομότερο δυνατόν, ενοποιημένο εγχειρίδιο Οικονομικών Διαδικασιών.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι οι Οικονομικές Υπηρεσίες ετοίμασαν προσχέδιο εγχειρίδιο Οικονομικών Διαδικασιών το οποίο αναμένεται να οριστικοποιηθεί εντός του 2017 και θα αναθεωρείται όποτε κρίνεται σκόπιμο.

(vi) Αναγνώριση εξόδων. Αδυναμία: Κατά την αναγνώριση των εξόδων δεν ακολουθείται μία μόνο μέθοδος αναγνώρισης. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε ότι για ορισμένες κατηγορίες εξόδων, όπως για παράδειγμα τα έξοδα για συντήρηση λογισμικών, καταχωρούνται/αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που πληρώνονται (cash basis), ενώ κάποιες άλλες κατηγορίες εξόδων αναγνωρίζονται στην περίοδο που αναλογούν (accruals basis). Η πιο πάνω αδυναμία αφορά σε μικρό ποσοστό (%) των εξόδων σε σχέση με το συνολικό ποσό των εξόδων.

Σύσταση: Να εφαρμοστεί η μέθοδος αναγνώρισης των εξόδων στην οικονομική περίοδο που αναλογούν (Accrual Basis recognition).

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου το θέμα προκύπτει λόγω της ιδιαιτερότητας του Πανεπιστημίου όπου όλες οι οφειλές αναγνωρίζονται κατά τη στιγμή της πληρωμής και το πρόβλημα αυτό απαμβλύνεται με την εφαρμογή του νέου Συστήματος οικονομικής διαχείρισης, το οποίο παρέχει την ευχέρεια της ορθής κατανομής όλων των εξόδων στη χρονιά/λογιστική περίοδο που εμπίπτουν και τη σχετική παρουσίαση στις οικονομικές καταστάσεις στα πλαίσια των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.

- (vii) **Κατηγοριοποίηση εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις. Αδυναμία:** Τα έξοδα δεν παρουσιάζονται/κατηγοριοποιούνται με βάση τη φύση τους και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.

Σύσταση: Να γίνονται επαρκείς γνωστοποιήσεις (disclosures) ως προς τις μεθόδους αναγνώρισης και κατηγοριοποίησης των εξόδων και να εφαρμοστεί η απεικόνιση σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, το λογιστικό σύστημα που αξιοποιούσε το Πανεπιστήμιο κατά τα έτη ελέγχου δεν επέτρεπε την κατηγοριοποίηση των δαπανών ανά πηγή χρηματοδότησης και με την εφαρμογή του νέου Συστήματος Οικονομικής Διαχείρισης, παρέχεται η ευχέρεια ανάλυσης όλων των δαπανών με βάση τη φύση τους και σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Επίσης, μας πληροφόρησε ότι αναμένεται ότι η κατηγοριοποίηση στις οικονομικές καταστάσεις του 2017 θα είναι με βάση τη φύση τους και σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.

- (viii) **Οικονομικές καταστάσεις. Αδυναμία:** Οι οικονομικές καταστάσεις του κάθε έτους δεν ετοιμάζονται έγκαιρα και συνεπώς ο Οργανισμός δεν έχει πλήρη εικόνα της οικονομικής του θέσης έγκαιρα.

Σύσταση: Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να ετοιμάζονται έγκαιρα, ώστε να υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση του Συμβουλίου, έτσι ώστε να λαμβάνονται τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα σχετικά με τις οποιεσδήποτε αδυναμίες ή κενά που τυχόν θα παρατηρηθούν.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς διαβεβαίωσε ότι οι οικονομικές καταστάσεις κάθε έτους θα ετοιμάζονται και αποστέλλονται για έλεγχο έγκαιρα και εντός 4 μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους και ότι για το έτος 2015 ολοκληρωθήκαν εντός των νομικών πλαισίων (τέλος Απριλίου 2016).

- (ix) **Συνδεδεμένα μέρη. Αδυναμία:** Το Πανεπιστήμιο δεν διατηρεί πλήρες αρχείο καταγραφής των συνδεδεμένων μερών, των συναλλαγών και υπολοίπων μεταξύ τους και του Πανεπιστημίου.

Σύσταση: Να δημιουργηθεί ένα πλήρες αρχείο συνδεδεμένων μερών. Αυτό θα βοηθήσει να γίνονται οι σωστές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι στις οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015 παρουσιάζονται πλέον τα σχετικά υπόλοιπα με συνδεδεμένα μέρη και το σχετικό αρχείο θα επικαιροποιείται κάθε χρόνο για να διασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις του Πανεπιστημίου εμπεριέχουν τις γνωστοποιήσεις που απαιτούνται, προκειμένου να επιστήσουν την προσοχή στο ενδεχόμενο, η οικονομική κατάσταση του Πανεπιστημίου να έχει επηρεαστεί από την ύπαρξη συνδεδεμένων μερών.

- (x) **Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για τα έτη 2013 και 2014. Αδυναμία:** Μελετήθηκε η Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή για τον διαχειριστικό έλεγχο του 2013 και 2014 και διαπιστώθηκαν αδυναμίες και εισηγήσεις που αναφέρονται σε αυτή, οι οποίες δεν έχουν εφαρμοστεί επακριβώς στο Συμβούλιο.

Σύσταση: Ο Οργανισμός να μελετήσει σοβαρά τα ευρήματα της Έκθεσης του Γενικού Ελεγκτή και να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ούτως ώστε να εφαρμοστούν οι εισηγήσεις του.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη τις εισηγήσεις μας και έχει συμμορφωθεί ή/και συμμορφώνεται με τις εισηγήσεις του, εκτός από τις περιπτώσεις που το Πανεπιστήμιο έχει αντίθετη άποψη.

Προαγωγές μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού το 2013. Το Πανεπιστήμιο, μετά από γνωμάτευση του νομικού του συμβούλου, ημερ. 6.11.2013, προχώρησε στην προαγωγή είκοσι ακαδημαϊκών.

Η Υπηρεσία μας μετά από διερεύνηση του θέματος, απέστειλε επιστολή στο Πανεπιστήμιο, ημερ. 5.6.2014 με την οποία παρατήρησε ότι το άρθρο 3(1) του Νόμου αρ. 21(Ι)/2013 απαγορεύει την πλήρωση κάθε θέσης πρώτου διορισμού, θέσης πρώτου διορισμού και προαγωγής και θέσης προαγωγής εκτός αν έχει δοθεί γραπτή προσφορά της θέσης στον υποψήφιο σε ημερομηνία πριν από την έναρξη της ισχύος το Νόμου ή έχει εξασφαλιστεί εξαίρεση από την απαγόρευση της πλήρωσης κενών θέσεων στη βάση των προνοιών του άρθρου 4 του Νόμου και ότι το Πανεπιστήμιο δεν είχε εξασφαλίσει τέτοια εξαίρεση.

Όπως διαπιστώθηκε, σε καμία περίπτωση από τις είκοσι προαγωγές ακαδημαϊκών που έγιναν από το Πανεπιστήμιο το 2013 δεν είχε δοθεί γραπτή προσφορά της θέσης στον υποψήφιο σε ημερομηνία πριν από την έναρξη της ισχύος του Νόμου αρ. 21(Ι)/2013, δηλαδή πριν από τις 18.4.2013, ώστε αυτή να είναι σύμφωνη με τις πρόνοιές του και ως εκ τούτου, υποδείξαμε ότι οι πιο πάνω αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Πανεπιστημίου για προαγωγή/ανέλιξη των είκοσι μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού δεν είναι σύμφωνες και ενδεχομένως να πρέπει να ανακληθούν, επισημαίνοντας, ταυτόχρονα, τις ποινές που προβλέπονται από το άρθρο 4 του Νόμου (Ν.21(Ι)/2013).

Ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου στην απαντητική του επιστολή προς την Υπηρεσία μας, ημερ. 3.7.2014, ανέφερε ότι στο Πανεπιστήμιο δεν υφίστανται και δεν νοούνται θέσεις προαγωγής λόγω του ότι οι θέσεις του ακαδημαϊκού προσωπικού είναι συνδυασμένες και ως εκ τούτου, αλλά και της πιο πάνω αναφερόμενης γνωμάτευσης του νομικού του συμβούλου, η ανέλιξη των είκοσι ακαδημαϊκών είναι καθόλα νομότυπη.

Ενόψει της πιο πάνω απάντησης του Πρύτανη του Πανεπιστημίου, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 11.7.2014, έθεσε το θέμα, ζητώντας να γνωματεύσει κατά πόσο οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Πανεπιστημίου για προαγωγή/ανέλιξη είκοσι μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του ήταν σύμφωνες και αν όχι να συμβουλευτεί το Πανεπιστήμιο για τους κατάλληλους χειρισμούς που θα πρέπει να γίνουν. Μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας έκθεσης, δεν λήφθηκε η απάντηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Εργοδότηση Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Κύπρου στο Ινστιτούτο Κύπρου. Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κύπρου προσλήφθηκε από το Ινστιτούτο Κύπρου, το οποίο είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ως Καθηγήτρια με σύμβαση για το 24% του χρόνου της. Η πρώτη σύμβαση συνάφθηκε για την περίοδο 15.10.2008 - 14.10.2009 και η δεύτερη για την περίοδο 1.9.2010 - 31.8.2015. Και τα δύο συμβόλαια προνοούσαν ετήσιες απολαβές, το πρώτο ύψους €24.000 και το δεύτερο ύψους €24.340 οι οποίες θα διαφοροποιούνταν, μετά τον πρώτο χρόνο, με βάση την τιμαριθμική αναπροσαρμογή. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το δεύτερο συμβόλαιο, το Ινστιτούτο θα της κατένειμε προκαταβολικά για ολόκληρη την πενταετία το ποσό των €200.000 για να χρησιμοποιηθεί για έρευνα ή ερευνητικές δραστηριότητες και οποιεσδήποτε δαπάνες συνεπάγονται από αυτές.

Η Επιτροπή Προσωπικού και Κανονισμών του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου με διάφορες αποφάσεις της ενέκρινε την απασχόληση της εν λόγω Καθηγήτριας στο Ινστιτούτο στηριζόμενη στην

εγκύκλιο αρ. 4.8 «Παροχή υπηρεσιών, συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και συμμετοχή σε φορείς εκμετάλλευσης της γνώσης».

Από διερεύνηση που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Για την πιο πάνω πρόσληψή της, η Καθηγήτρια ενημέρωσε το Πανεπιστήμιο εκ των υστέρων, στις 10.2.2009, ενώ έπρεπε να είχε ζητήσει έγκριση πριν από την υπογραφή του συμβολαίου.

(β) Η έγκριση στην Καθηγήτρια παραχωρήθηκε από την Επιτροπή Προσωπικού και Κανονισμών του Συμβουλίου με βάση την εγκύκλιο 4.8, και όχι βάσει του Κανονισμού 7(8) των περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Ακαδημαϊκό Προσωπικό) Κανονισμών του 1990 έως 2005, ο οποίος προνοεί για άδεια για απασχόληση εκτός Πανεπιστημίου με βάση Κανόνες, και εφόσον η απασχόληση αυτή δεν είναι ασυμβίβαστη με το λειτούργημα του ακαδημαϊκού και δεν επηρεάζει τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου.

Με βάση τους όρους των συμβολαίων και τις αποκοπές και συνεισφορές που γίνονται από το Ινστιτούτο για την εν λόγω Καθηγήτρια, προκύπτει ότι η απασχόλησή της από το Ινστιτούτο αποτελεί εργοδότησή της ως έκτακτης υπαλλήλου και, επομένως, η εγκύκλιος 4.8, βάσει της οποίας της παραχωρήθηκε έγκριση, η οποία, αξίζει να σημειωθεί, δεν καλύπτεται νομοθετικά, δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση της.

(γ) Ακόμα και αν είχε ακολουθηθεί η διαδικασία που προβλέπει έγκριση της Επιτροπής βάσει του Κανονισμού 7(8) των περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Ακαδημαϊκό Προσωπικό) Κανονισμών του 1990 έως 2005, η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι ο πιο πάνω Κανονισμός δεν θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση επειδή επηρεάζονται τα συμφέροντα του Πανεπιστημίου, αφού δεν πρόκειται για συνεργασία μεταξύ των δύο Ιδρυμάτων, αλλά μεταξύ της εν λόγω Καθηγήτριας και του Ινστιτούτου, η οποία θα μπορούσε να διεκδικήσει αυτά τα ερευνητικά προγράμματα για το Πανεπιστήμιο, αντί για το Ινστιτούτο. Η θέση του Πανεπιστημίου ότι δεν επηρεάζονται τα συμφέροντά του, διότι στο ερευνητικό πεδίο υπάρχει μεγάλο εύρος επιστημονικών εξειδικεύσεων ενώ αντίστοιχο πεδίο και αντίστοιχη ερευνητική μονάδα δεν υπάρχουν στο Πανεπιστήμιο, δεν βρίσκει σύμφωνη την Υπηρεσία μας αφού θεωρούμε ότι η δημιουργία νέων ερευνητικών πεδίων είναι προς όφελός του.

(δ) Εφόσον δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις που τίθενται στον Κανονισμό 7(8), μόνος κατάλληλος Κανονισμός για την περίπτωση της εν λόγω Καθηγήτριας είναι, κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, ο Κανονισμός 7(6) των περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Ακαδημαϊκό Προσωπικό) Κανονισμών του 1990 έως 2005, ο οποίος προνοεί ότι άδεια απουσίας χωρίς αποδοχές διάρκειας ενός έτους χορηγείται από το Συμβούλιο, με εισήγηση της Συγκλήτου και με βάση Κανόνες, σε μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού για να εργαστούν σε άλλο πανεπιστήμιο ή για να ασχοληθούν με έρευνα. Σύμφωνα με τους Κανόνες, «η συχνότητα χορήγησης άδειας χωρίς αποδοχές εξαρτάται από τη σοβαρότητα των λόγων για τους οποίους ζητείται και υπόκειται στην κρίση των αρμοδίων οργάνων». Επίσης, η εν λόγω αναφορά στους Κανόνες, φαίνεται να μην συνάδει με τον Κανονισμό ο οποίος προνοεί για άδεια διάρκειας ενός έτους μόνο και επομένως, η έγκριση στην εν λόγω Καθηγήτρια θα έπρεπε να είχε δοθεί χωρίς απολαβές, μόνο για ένα χρόνο, για το 100% και όχι το 24% του χρόνου της για 6 συνολικά χρόνια και με απολαβές.

(ε) Η εν λόγω Καθηγήτρια αμείβεται με ολόκληρο το μισθό της από το Πανεπιστήμιο, παρόλο ότι το 24% του χρόνου της εργάζεται στο Ινστιτούτο Κύπρου το οποίο της καταβάλλει επιπρόσθετη αμοιβή που αντιστοιχεί στο χρόνο αυτό και η οποία υπολογίζεται επί του μισθού της, πλέον του ειδικού επιδόματος που παίρνει από το Πανεπιστήμιο.

Χωρίς επηρεασμό της πιο πάνω θέσης μας ως προς τη μη νομιμότητα της εργοδότησης της εν λόγω Καθηγήτριας στο Ινστιτούτο Κύπρου, η Υπηρεσία μας έχει την άποψη ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία του Πανεπιστημίου και για σκοπούς χρηστής διοίκησης, το Πανεπιστήμιο θα έπρεπε να της αποκόπτει το 24% των απολαβών που της καταβάλλει.

Σημειώνεται ότι η απουσία της Καθηγήτριας κατά το 24% του χρόνου εργασίας της, χωρίς να θεωρείται ως άδεια χωρίς απολαβές, θα επηρεάσει μελλοντικά και το ύψος των συνταξιοδοτικών της ωφελημάτων με αυξημένο όφελος για την ίδια.

(στ) Το Πανεπιστήμιο, για να καλύψει τις διδακτικές ανάγκες που προκύπτουν λόγω της απουσίας της Καθηγήτριας, εργοδότησε Επισκέπτη Ακαδημαϊκό, η αμοιβή του οποίου καλύπτεται εξ ολοκλήρου από το Ινστιτούτο Κύπρου και είναι περίπου οι μισές από τις απολαβές της εν λόγω Καθηγήτριας.

Η καθηγήτρια εργάζεται σε χρόνο όσο και οι άλλοι καθηγητές του Πανεπιστημίου και παρά ταύτα έχει λάβει για την περίοδο 1.9.2010-31.12.2004 από το Πανεπιστήμιο ποσό της τάξης των €94.500 ως επιπλέον αμοιβή και ποσό της τάξης των €5.800 ως ειδικό επίδομα, καθώς και ποσό της τάξης των €13.000 από το Ινστιτούτο Κύπρου ως επιπλέον αμοιβή (ειδικό επίδομα).

Τα ετήσια ποσά που καταβλήθηκαν στην Καθηγήτρια για τα έτη από το 2011 μέχρι το 2014, και τα οποία αντιστοιχούν στο 24% των απολαβών της από το Πανεπιστήμιο, όπως διαπιστώσαμε συμπεριλαμβάνουν και το ειδικό επίδομα ακαδημαϊκού προσωπικού το οποίο της κατέβαλλε το Πανεπιστήμιο μέχρι και το 2012 που καταργήθηκε.

Όπως μας ενημέρωσε η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, με επιστολή της ημερ. 7.7.2015, το Πανεπιστήμιο αποφάσισε να μην επιτρέψει στην εν λόγω Καθηγήτρια να ανανεώσει το συμβόλαιο της με το Ινστιτούτο Κύπρου, ούτε να έχει οποιαδήποτε άλλη εργοδότηση. Επίσης μας ενημέρωσε ότι αναφορικά με το θέμα των υπερπληρωμών το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει ζητήσει γνωμάτευση από τη Νομική Υπηρεσία και αμέσως μόλις παραληφθεί από το Υπουργείο θα ενημερωθεί η Υπηρεσία μας για τις απόψεις του Υπουργείου και τυχόν κατάλληλες ενέργειες.

Επίσης, όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου στις 29.10.2015, το Πανεπιστήμιο έχει υπογράψει αναθεωρημένη συμφωνία με το Ινστιτούτο Κύπρου με στόχο αφενός να μην παρατηρούνται φαινόμενα διπλής εργοδότησης και αφετέρου να μπορούν οι δύο οργανισμοί να συνεργάζονται με ανταλλαγές υπηρεσιών.

Η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας απάντησε με επιστολή της ημερ. 28.6.2016, καταλήγοντας στην άποψη ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπόκειται και εφαρμόζει τις αρχές του διοικητικού δικαίου περιλαμβανομένων αυτών που αφορούν στην χρηστή διοίκηση και ιδιαίτερα την αναζήτηση αχρεωσιτών, εντούτοις εναπόκειται στο ίδιο το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ως έχων αυτόνομη προσωπικότητα από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού) να προβληματιστεί δεόντως επί του θέματος, εν ανάγκη συμβουλευόμενο τους δικούς του ιδιώτες νομικούς συμβούλους.

Σύσταση: Το Πανεπιστήμιο χρειάζεται να προβεί σε ενημέρωση της Υπηρεσίας μας για τυχόν εξελίξεις όσον αφορά στα μέτρα/ενέργειες που θα λάβει, για ανάκτηση των ποσών που υπερπληρώθηκαν.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι η Επιτροπή Προσωπικού και Κανονισμών του Πανεπιστημίου ενέκρινε σχετική συμφωνία μεταξύ Πανεπιστημίου Κύπρου και Ινστιτούτου Κύπρου και ότι, κατά την άποψή της Επιτροπής, υπάρχει πλήρης συμμόρφωση με τις παρατηρήσεις μας και δεν τίθεται θέμα υπερπληρωμής. Ενόψει τούτου, η Υπηρεσία μας θα ζητήσει από το Πανεπιστήμιο περαιτέρω ενημέρωση όσον αφορά στις τυχόν γνωματεύσεις που λήφθηκαν από τους ιδιώτες νομικούς συμβούλους του Πανεπιστημίου αναφορικά με την δυνατότητα ανάκτησης των ποσών που υπερπληρώθηκαν.

Καταγγελία εναντίον του Πανεπιστημίου Κύπρου αναφορικά με την εργοδότηση Λειτουργού Πανεπιστημίου στο Γραφείο Νομικών Θεμάτων του Πανεπιστημίου. Το Πανεπιστήμιο προσέλαβε άτομο με σύμβαση σύντομης διάρκειας από 27.12.2013, για αναπλήρωση της Λειτουργού Πανεπιστημίου (Νομικά Θέματα) που απουσίαζε με άδεια μητρότητας σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου στις 11.11.2013 για «αναπλήρωση της Λειτουργού Πανεπιστημίου (Νομικά Θέματα) για

κάλυψη προσωρινών αναγκών κατά τη διάρκεια της απουσίας της με άδεια μητρότητας με πρόσληψη αντίστοιχης ειδικότητας, σύντομης διάρκειας για ένα εξάμηνο και με δυνατότητα ανανέωσης μέχρι τις 31.12.2014». Το εν λόγω άτομο, συνεχίζει να εργοδοτείται από το Πανεπιστήμιο μέχρι σήμερα (22 μήνες), παρά την απόφαση του Συμβουλίου και παρά το ότι στην προκήρυξη της θέσης αναφέρεται ρητά ότι «με την επιστροφή της μονίμου υπαλλήλου από την άδεια μητρότητας, η σύμβαση σύντομης διάρκειας θα τερματισθεί αυτοδικαίως».

Θέση της Υπηρεσίας μας είναι ότι η όλη απασχόληση του εν λόγω ατόμου δεν είναι νόμιμη και θα πρέπει να τερματίσει άμεσα, αφού αυτή φαίνεται να έγινε κατά παράβαση του άρθρου 11 του περί Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Κύπρου του 2013 Νόμου του 2013 (Ν.43(II)/2013), το οποίο προβλέπει ότι «... ουδεμία δαπάνη διενεργείται για την πρόσληψη ... πρόσθετων προσώπων για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών...». Σημειώνεται ότι αντίστοιχα άρθρα με όμοια απαγορευτική πρόβλεψη όπως του 2013 υπάρχουν και στους μετέπειτα ψηφισθέντες Νόμους για τον Προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου Κύπρου, δηλαδή, στον περί Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Κύπρου 2014 Νόμος του 2014 και στον περί Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Κύπρου 2015 Νόμος του 2015.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, η διαδικασία πρόσληψης του εν λόγω ατόμου το 2013 έγινε νομότυπα και σύμφωνα με τον περί προσλήψεως Εκτάκτων Υπαλλήλων εις την Υπηρεσία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Νόμων του 1985, τη νομική γνωμάτευση των εσωτερικών νομικών συμβούλων του Πανεπιστημίου και τις πρόνοιες του περί Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Κύπρου Νόμου του 2013, απόψεις με τις οποίες η Υπηρεσία μας διαφωνεί.

Το θέμα υπέβαλε η Υπηρεσία μας με επιστολή της, ημερ.21.12.2015, στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για γνωμάτευση, ο οποίος απάντησε με επιστολή του, ημερ. 21.9.2016. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας στη γνωμάτευσή του θεωρεί ότι η αρχική πρόσληψη της Λειτουργού ήταν νόμιμη. Ωστόσο, σύμφωνα με γνωμάτευση του, η απόφαση του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, ημερ.1.12.2014, για στελέχωση του Γραφείου Νομικών Θεμάτων του Πανεπιστημίου, με δεύτερο Λειτουργό, και συγκεκριμένα την εν λόγω Λειτουργό, είναι παράνομη, αφού θα έπρεπε να είχε προκηρυχθεί η θέση. Ο Γενικός Εισαγγελέας εισηγείται όπως ακολουθηθούν οι συστάσεις της Υπηρεσίας μας, και ως άμεση λύση εισηγείται τη μη ανανέωση της Σύμβασης της εν λόγω Λειτουργού.

Σύσταση: Τόσο η πιο πάνω απασχόληση όσο και οποιεσδήποτε όμοιες περιπτώσεις απασχόλησης θα πρέπει να τερματίσουν άμεσα. Αναμένεται επίσης ότι η διαδικασία εργοδότησης του πιο πάνω ατόμου, καθώς και οποιασδήποτε άλλης όμοιας περίπτωσης, θα τύχουν διερεύνησης και ότι θα αποδοθούν τυχόν ευθύνες και ενημερωθεί η Υπηρεσία μας σχετικά.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου δεν προχώρησε σε ανανέωση του συμβολαίου της εν λόγω Λειτουργού, και κατά συνέπεια, η εργοδότησή της έχει τερματιστεί.

Κανονισμοί για πειθαρχικά αδικήματα, την άσκηση και τη διαδικασία πειθαρχικής δίωξης, την επιβολή πειθαρχικών ποινών και άλλα συναφή με την πειθαρχία του ακαδημαϊκού προσωπικού.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 (1) των περί Πανεπιστημίου Κύπρου Νόμων του 1989 έως 2016, το Συμβούλιο μπορεί ύστερα από συνεννόηση με τη Σύγκλητο να εκδίδει κανονισμούς για ή αναφορικά με τη ρύθμιση οποιουδήποτε ζητήματος που αφορά την οργάνωση, διαχείριση και διοίκηση του Πανεπιστημίου, οι οποίοι σύμφωνα με το άρθρο 32 (3) του Νόμου εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο και κατατίθενται στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η οποία αν μετά πάροδο εξήντα ημερών από την κατάθεσή τους με απόφαση της δεν τροποποιήσει ή ακυρώσει τους Κανονισμούς στο σύνολο ή μερικώς, τότε αυτοί δημοσιεύονται στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας και τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευσή τους.

Όπως έχει διαπιστωθεί, ενώ το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου Κύπρου έχει εκδώσει Κανονισμούς αναφορικά με πειθαρχικά αδικήματα, την άσκηση και τη διαδικασία πειθαρχικής δίωξης, την επιβολή πειθαρχικών ποινών και άλλα συναφή με την πειθαρχία του ακαδημαϊκού προσωπικού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 32 (1) (στ) του Νόμου (οι περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Πειθαρχικός Έλεγχος Ακαδημαϊκού και άλλου Εκπαιδευτικού Προσωπικού) Κανονισμοί του 1999, Κ.Δ.Π. 282/99), σε αυτούς δεν υπάρχουν πρόνοιες σχετικά με τα ακόλουθα:

(α) δυνατότητα επιβολής της αρμόζουσας υπό τις περιστάσεις πειθαρχικής ποινής σε περίπτωση καταδίκης μέλους του ακαδημαϊκού ή άλλου εκπαιδευτικού προσωπικού από ποινικό δικαστήριο για αδίκημα που ενέχει έλλειψη τιμιότητας ή ηθικής αισχύρας, και

(β) δυνατότητα να τίθεται μέλος του ακαδημαϊκού ή άλλου εκπαιδευτικού προσωπικού σε διαθεσιμότητα σε περίπτωση που διαταχθεί έρευνα πειθαρχικού παραπτώματος εναντίον του ή με την έναρξη αστυνομικής έρευνας με σκοπό την ποινική δίωξη εναντίον του.

Ως αποτέλεσμα, δεν υπάρχει καθορισμένη διαδικασία για την ομαλή οργάνωση, διαχείριση και διοίκηση του Πανεπιστημίου σχετικά.

Σύσταση: Το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου Κύπρου θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην τροποποίηση των εν λόγω Κανονισμών για τα πειθαρχικά αδικήματα, την άσκηση και τη διαδικασία πειθαρχικής δίωξης, την επιβολή πειθαρχικών ποινών και άλλα συναφή με την πειθαρχία του ακαδημαϊκού προσωπικού, με ενημέρωση της Υπηρεσίας μας σχετικά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τη νομοθεσία των άλλων δύο δημόσιων Πανεπιστημίων, δηλαδή, του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, οι εν λόγω τροποποιητικοί Κανονισμοί που θα εκδοθούν από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, στην απουσία δικών τους αντίστοιχων Κανονισμών, θα τύχουν άμεσης εφαρμογής και σε αυτά.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κύπρου με απαντητική επιστολή του, ημερ.31.10.2016, μας πληροφόρησε ότι προωθείται πρόταση στα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου για την τροποποίηση των Κανονισμών και/ή των Κανόνων για την εισαγωγή των εν λόγω προνοιών.

Καταγγελία εναντίον του Πανεπιστημίου Κύπρου από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας αναφορικά με ενδεχόμενες παράνομες προσλήψεις προσωπικού με συμβάσεις σύντομης διάρκειας.

Στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού για εξέταση του Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Κύπρου για το έτος 2016, ζητήθηκε, από τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας της Βουλής των Αντιπροσώπων, η διερεύνηση από την Υπηρεσία μας της πιο πάνω καταγγελίας. Συγκεκριμένα αφορούσε σε έξι πρόσωπα, προσωπικό του Πανεπιστημίου Κύπρου, για τους οποίους τέθηκαν θέματα παράνομων διαδικασιών πρόσληψης και μετατροπής συμβάσεων σύντομης διάρκειας σε συμβάσεις αορίστου χρόνου. Μετά από σχετική διερεύνηση της Υπηρεσίας μας, με επιστολή της Υπηρεσίας ημερ.23.5.2016 προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, εκφράσαμε σοβαρές επιφυλάξεις ως προς τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από το Πανεπιστήμιο για την πρόσληψη των πιο πάνω προσώπων με συμβάσεις σύντομης διάρκειας και την μετέπειτα, παράταση χρόνου που δόθηκε και, επιπρόσθετα, θεωρεί ότι η απόφαση Πανεπιστημίου Κύπρου για μετατροπή των εν λόγω συμβάσεων από σύντομης διάρκειας (για εποχιακές ανάγκες) σε αορίστου χρόνου δεν συνάδει με τη νομοθεσία και ως εκ τούτου, θα πρέπει το Πανεπιστήμιο να τις ανακαλέσει και να αποδώσει ευθύνες εκεί όπου αναλογούν.

Σε απάντηση του το Πανεπιστήμιο, με επιστολή του ημερ. 24.5.2016, μας ενημέρωσε ότι αποφάσισε την διεξαγωγή έρευνας για το πιο πάνω θέμα από τον Εσωτερικό Ελεγκτή του Πανεπιστημίου το πόρισμα της οποίας θα υποβληθεί στα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου για λήψη σχετικής απόφασης.

Με επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 29.6.2016 ενημερώσαμε τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων για τα αποτελέσματα της διερεύνησης μας καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες θα προβεί το Πανεπιστήμιο, σχετικά.

Σε επιστολή του Πανεπιστημίου ημερ.28.6.2016, προς την Υπηρεσία μας, μας ενημέρωσε ότι το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου, κατά την 09/2016 συνεδρία του, ημερ.13.6.2016, αφού έλαβε υπόψη του την έκθεση της Υπηρεσίας μας και του Εσωτερικού του ελεγκτή καθώς επίσης και τις εισηγήσεις της Επιτροπής Ελέγχου του Πανεπιστημίου, απεφάσισε όπως ζητηθεί νομική συμβουλή αναφορικά με τις πιθανές ενέργειες στις οποίες δύναται να προβεί το Πανεπιστήμιο και εξεταστούν και τυχόν επιπτώσεις που συνεπάγονται καθώς επίσης να ενεργοποιήσει την προβλεπόμενη από το Νόμο, Κανονισμούς και Κανόνες διαδικασία, για την απόδοση τυχόν ευθυνών εκεί και όπου αναλογούν.

Για την πιο πάνω επιστολή του Πανεπιστημίου, ενημερώθηκε εκ νέου ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, με επιστολή της Υπηρεσίας μας προς αυτόν, ημερ.7.7.2016. Επίσης με επιστολή της Υπηρεσίας μας, με την ίδια ημερομηνία, προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, παρακαλέσαμε όπως μας υποβληθούν αντίγραφο της έκθεσης του Εσωτερικού Ελεγκτή του Πανεπιστημίου και των εισηγήσεων της Επιτροπής Ελέγχου του Πανεπιστημίου, αντίγραφο των πρακτικών της συνεδρίας του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου ημερ.13.6.2016 και αντίγραφο της γνωμάτευσης του νομικού συμβούλου, όταν αυτή εκδοθεί.

Τα πιο πάνω έγγραφα μας υποβλήθηκαν από το Πανεπιστήμιο στις 18.7.2016.

Σε νέα επιστολή της Υπηρεσίας μας προς τον Πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερ.8.8.2016, αναφέραμε τα πορίσματα του εσωτερικού ελεγκτή του Πανεπιστημίου τα οποία συμπερασματικά ήταν τα εξής:

- Δεν δόθηκε πλήρης και σωστή πληροφόρηση στο Συμβούλιο, ως προς τη νομιμότητα της εισήγησης για την οποία κλήθηκε να αποφασίσει. Η εισήγηση λανθασμένα περιλάμβανε δήλωση ότι, «το Πανεπιστήμιο δεν παραβιάζει οποιανδήποτε Νομοθεσία».
- Δεν υπήρξε πλήρης συμμόρφωση με τις σχετικές πρόνοιες της Νομοθεσίας, αναφορικά με τις διαδικασίες εργοδότησης προσωπικού ορισμένου χρόνου (π.χ. προκηρύξεις θέσεων, προφορικές συνεντεύξεις κλπ).
- Δεν υπήρξε συμμόρφωση με τις πρόνοιες των Σχεδίων Υπηρεσίας των θέσεων, των Συμβάσεων Απασχόλησης και των Επιστολών Προσλήψεως, οι οποίες προνοούσαν ότι «μετά τη συμπλήρωση έξι μηνών κατά ανώτατο όριο, η σύμβαση ατόμων που εργοδοτούνται με σύμβαση σύντομης διάρκειας τερματίζεται αυτοδικαίως».
- Υπήρξε παραβίαση των σχετικών Νομοθεσιών, των Εγκυκλίων, των προνοιών των σχεδίων Υπηρεσίας, των Προκηρύξεων των θέσεων, των Συμβάσεων Απασχόλησης και των Επιστολών Προσλήψεως, με την εισήγηση για έγκριση συνέχισης της εργοδότησης των επηρεαζόμενων ατόμων και όπως το κατάλληλο χρονικό σημείο (συμπλήρωση 30 μηνών απασχόλησης) η σύμβασή τους μετατραπεί σε σύμβαση αορίστου χρόνου.
- Η εισήγηση και στη συνέχεια η απόφαση για έγκριση της συνέχισης της εργοδότησης των συγκεκριμένων μελών του προσωπικού, ουσιαστικά έφεραν το Πανεπιστήμιο Κύπρου προ τετελεσμένων γεγονότων, αφού τον κατάλληλο χρόνο (με τη συμπλήρωση 30 μηνών απασχόλησης) ήταν νομικά δεσμευμένο για μετατροπή των συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αορίστου χρόνου.

Επίσης όπως αναφέρουμε η Υπηρεσία μας συμφωνεί πλήρως με τα συμπεράσματα του Εσωτερικού Ελεγκτή καθώς και τις επιμέρους διαπιστώσεις/παρατηρήσεις του που καταγράφονται στην Έκθεση του και η οποία επίσης επιβεβαιώνει τις διαπιστώσεις/παρατηρήσεις που προέκυψαν από την διερεύνηση της Υπηρεσίας μας.

Με επιστολή μας προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, ημερ.8.8.2016, ζητήσαμε όπως μας υποβληθεί αντίγραφο της γνωμάτευσης του νομικού συμβούλου, όταν αυτή εκδοθεί, και όπως έχουμε σχετική ενημέρωση από το Πανεπιστήμιο για τις τελικές αποφάσεις/ενέργειες του αναφορικά με το πιο πάνω θέμα.

Η εν λόγω γνωμάτευση του Νομικού Συμβούλου του Πανεπιστημίου στάλθηκε στην Υπηρεσία μας στις 27.9.2016 και, όπως μας έχει πληροφορήσει το Πανεπιστήμιο, θα τίθετο προς συζήτηση στην συνεδρία του Συμβουλίου στις 3.10.2016. Μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσής μας, η Υπηρεσία μας δεν είχε περαιτέρω ενημέρωση.

Σχετικά αναφέρεται ότι ο Νομικός Σύμβουλος του Πανεπιστημίου, στη γνωμάτευσή του καταλήγει ότι η απόφαση του Συμβουλίου ημερ.16.12.2013 (δηλαδή για μετατροπή των συμβάσεων των εν λόγω ατόμων σε αορίστου) δεν ήταν αιτιολογημένη και εισηγείται όπως επανεξεταστεί και ανακληθεί η εν λόγω απόφαση, με κοινοποίηση στους επηρεαζόμενους, καθώς και όπως εξεταστεί κατά πόσο θα πρέπει να τερματιστούν οι συμβάσεις των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει, το συντομότερο δυνατό, πλήρη ενημέρωση από το Πανεπιστήμιο για τις αποφάσεις και ενέργειές του αναφορικά με όλα τα πιο πάνω θέματα προσλήψεων προσωπικού που εγέρθηκαν.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι το θέμα τυγχάνει χειρισμού από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου και σύντομα θα μας ενημερώσει για τις αποφάσεις και ενέργειες του Συμβουλίου και για την πορεία του θέματος.

Έργα Πανεπιστημιούπολης.

(α) Γενικά. Οι εργασίες ανέγερσης της Πανεπιστημιούπολης άρχισαν το 1999 στη βάση του πλαισίου ανάπτυξης του Γενικού Χωροταξικού Σχεδίου. Η τελευταία εκτίμηση της αναμενόμενης δαπάνης όλων των έργων, που έγινε το 2006, ανέρχεται στο ποσό των €410 εκ. σε σύγκριση με €148 εκ. που ήταν η αρχική εκτίμηση το 1995. Σύμφωνα με το Γραφείο Ανάπτυξης της Πανεπιστημιούπολης (ΓΑΠ), η αύξηση στο ποσό της δαπάνης οφείλεται κυρίως (i) στην αύξηση του αριθμού των Τμημάτων/Σχολών που λειτουργούν στο Πανεπιστήμιο με αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των φοιτητών, που είχε ως αποτέλεσμα την ανάγκη για αναθεώρηση των κτιριολογικών προγραμμάτων με αύξηση του δομημένου εμβαδού πέραν του 100%, (ii) στον αναβαθμισμένο σχεδιασμό των έργων και, (iii) στις αυξήσεις των τιμών των εργατικών και υλικών.

Μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί τα κτήρια της «Σχολής Επιστημών και Τεχνολογίας», οι «Φοιτητικές Εστίες», της «Διοίκησης», της «Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης», των «Κοινωνικών Δραστηριοτήτων», και οι «Αθλητικές Εγκαταστάσεις», ενώ το κτήριο «Κέντρο Πληροφόρησης – Βιβλιοθήκη Στέλιος Ιωάννου» είναι σε εξέλιξη.

Τον Μάιο 2015, προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την κατασκευή των κτηριακών εγκαταστάσεων της Πολυτεχνικής Σχολής. Οι προσφορές υποβλήθηκαν τον Σεπτέμβριο 2015. Στις 23.12.2015, υπογράφηκε η σχετική σύμβαση έναντι ποσού €53.377.940. Η έναρξη των εργασιών έγινε τον Ιανουάριο 2016, με χρονικό διάστημα ολοκλήρωσης 40 μηνών.

Τον Ιούνιο 2015, προκηρύχθηκε Αρχιτεκτονικός Διαγωνισμός για τη μελέτη των κτηριακών εγκαταστάσεων της Ιατρικής Σχολής.

(β) Έργα υπό εκτέλεση.

(i) Κέντρο Πληροφόρησης – Βιβλιοθήκη Στέλιος Ιωάννου. Το ιστορικό και οι κυριότερες παρατηρήσεις μας για την υλοποίηση της σύμβασης του έργου, παρατίθενται αναλυτικά στη σχετική παράγραφο της Ετήσιας Έκθεσής μας του 2014. Οι περαιτέρω εξελίξεις/παρατηρήσεις μας, παρατίθενται πιο κάτω:

Τον Δεκέμβριο 2015, ο Διευθυντής Διοίκησης και Οικονομικών του Πανεπιστημίου μας πληροφόρησε ότι η ΚΕΑΑ του Πανεπιστημίου αποφάσισε να υιοθετήσει την εισήγηση της Υπηρεσίας μας για παραπομπή του θέματος των απαιτήσεων του Αναδόχου για συμβουλευτική καθοδήγηση στην ΚΕΑΑ του δημοσίου.

Στις 23.3.2016, η ΚΕΑΑ του δημοσίου σε συνεδρία της όρισε Ad – Hoc Επιτροπή για εξέταση των χρονικών και οικονομικών απαιτήσεων του Αναδόχου.

Τον Ιούνιο 2016, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου με επιστολή του, πληροφόρησε τον Πρόεδρο της ΚΕΑΑ (του δημοσίου) ότι το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου σε συνεδρία του που διεξήχθη στις 13.6.2016, αποφάσισε να εγκρίνει προκαταρκτικά το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων που έγιναν μεταξύ του Πανεπιστημίου και του Αναδόχου για φιλικό διακανονισμό και διευθέτηση όλων των απαιτήσεων του Αναδόχου, με την υπογραφή Συμπληρωματικής Συμφωνίας.

Σύμφωνα με τον πιο πάνω διακανονισμό, συμφωνήθηκε ως νέα ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου η 30.4.2017 και η καταβολή αποζημίωσης στον Ανάδοχο λόγω της συμφωνηθείσας παράτασης χρόνου, ποσού ύψους €1.900.000.

Με επιστολή του ημερ. 6.7.2016, ο Πρόεδρος της ΚΕΑΑ (του δημοσίου) πληροφόρησε τον Πρύτανη ότι η ΚΕΑΑ σε συνεδρία της, που διεξήχθη στις 22.6.2016, αποφάσισε όπως το αποτέλεσμα του πιο πάνω φιλικού διακανονισμού εξεταστεί από την Ad – Hoc Επιτροπή. Σημειώνεται ότι από τις 28.4.2016 είχε τεθεί σε εφαρμογή η νέα νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία, η αρμοδιότητα της ΚΕΑΑ για εξέταση αλλαγών και απαιτήσεων – πέραν ενός ορίου – είχε επεκταθεί και στους Οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

- (ii) **Ανέγερση των Κτηριακών Εγκαταστάσεων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου – Εγγύηση Προκαταβολής και Καταβολή ΦΠΑ.** Τον Ιανουάριο 2016, με επιστολή μας προς τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου, παρατηρήσαμε ότι, ενώ στο άρθρο 60.11 των όρων της σύμβασης αναφέρεται ότι στο ποσό που θα καταβάλλεται στον Ανάδοχο ως προκαταβολή, καθώς και στο ποσό της Εγγύησης Προκαταβολής, θα προστίθεται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, το Πανεπιστήμιο αποφάσισε να μη συμπεριλάβει το ΦΠΑ στο ποσό της εγγυητικής, παραβιάζοντας έτσι την αρχή της ίσης μεταχείρισης,.

Υποδείξαμε επίσης ότι το εν λόγω θέμα, συζητήθηκε στην Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων, κατόπιν αιτήματος του Πανεπιστημίου, η οποία αποφάσισε και ενημέρωσε σχετικά το Πανεπιστήμιο, πριν την υπογραφή της σύμβασης, ότι όπως ήταν διατυπωμένοι οι συγκεκριμένοι όροι της σύμβασης, θα έπρεπε να περιληφθεί το ποσοστό του ΦΠΑ στην εγγυητική που θα προσκόμιζε ο Ανάδοχος.

Τον Φεβρουάριο 2016, ο Πρύτανης μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι διαφωνεί με τη θέση της Υπηρεσίας μας, ερμηνεύοντας διαφορετικά τους σχετικούς όρους της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη σχετικές διευκρινήσεις του Τμήματος Φορολογίας καθώς και πληροφορίες από άλλες Αναθέτουσες Αρχές του δημοσίου.

Τον ίδιο μήνα, με νέα επιστολή μας προς τον Πρύτανη, τον πληροφορήσαμε περαιτέρω ότι το αρμόδιο Τμήμα του δημοσίου για την υλοποίηση κατασκευαστικών έργων, που είναι το Τμήμα Δημοσίων Έργων, στα 10 από τα 12 τελευταία έργα που είχε αναθέσει, το ποσό του ΦΠΑ είχε περιληφθεί στο ποσό της Εγγύησης Προκαταβολής. Το ένα από τα 2 έργα στα οποία το Τμήμα Δημοσίων Έργων παρέλειψε να εφαρμόσει την πιο πάνω πρόνοια, αφορούσε το έργο της επέκτασης του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας, που ανατέθηκε στον ίδιο οικονομικό φορέα που είναι και ο Ανάδοχος της εν λόγω σύμβασης. Ως εκ τούτου, υποδείξαμε ότι ο συγκεκριμένος Ανάδοχος φαίνεται να έτυχε απαράδεκτης προνομιακής μεταχείρισης και στις δύο περιπτώσεις.

Τον Μάρτιο 2016, ο Πρύτανης μας πληροφόρησε ότι η θέση του Πανεπιστημίου παραμένει η ίδια, δηλαδή ότι δεν υπήρξε προνομιακή μεταχείριση του Αναδόχου.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι το Πανεπιστήμιο διαφωνεί με την πιο πάνω θέση της Υπηρεσίας μας καθώς και του Γενικού Λογιστηρίου και, θεωρεί ότι στα πλαίσια της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των προσφοροδοτών με τους οποίους συνεργάζεται, δεν έχει προβεί σε ενέργειες που συνιστούν παράβαση της εν λόγω αρχής.

Σύσταση: Το Πανεπιστήμιο οφείλει, κατά τη διαδικασία ανάθεσης των διαγωνισμών να τηρεί την αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των προσφοροδοτών.

(γ) Διαγωνισμοί.

Διαγωνισμός για την Προμήθεια και Τοποθέτηση Συστημάτων Ραφιών (Βιβλιοστασίων) στο Κέντρο Πληροφόρησης – Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» – Αρ. Διαγωνισμού CDO 008/15. Τον Οκτώβριο 2015, με επιστολή μας προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Προσφορών και Οικονομικών του Πανεπιστημίου, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

Ο διαγωνισμός αφορούσε την υποβολή προσφοράς για το εν λόγω αντικείμενο σε δύο ξεχωριστές ενότητες (Α και Β). Ο κάθε προσφοροδότης είχε τη δυνατότητα να υποβάλει προσφορά είτε και για τις δύο ενότητες είτε για κάθε επιμέρους ενότητα ξεχωριστά. Η προϋπολογιζόμενη δαπάνη για την ενότητα Α καθορίστηκε στο ποσό των €496.400 και για την ενότητα Β στο ποσό των €353.600. Το συνολικό ποσό της προϋπολογιζόμενης δαπάνης ανερχόταν σε €850.000.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης στην έκθεση της εισηγήθηκε την κατακύρωση του διαγωνισμού σε δύο προσφοροδότες, οι οποίοι υπέβαλαν τις χαμηλότερες προσφορές για την κάθε ενότητα ξεχωριστά, έναντι του ποσού των €566.493 για την ενότητα Α και του ποσού των €514.384 για την ενότητα Β. Ως εκ τούτου, το συνολικό ποσό και για τις δύο ενότητες ανερχόταν σε €1.080.877.

Με την επιστολή μας υποδείξαμε ότι τα πιο πάνω ποσά υπερέβαιναν τα αντίστοιχα ποσά της προϋπολογιζόμενης δαπάνης ως ακολούθως:

Προσφορά	Ποσοστό υπέρβασης
Προσφορά για ενότητα Α	14,1%
Προσφορά για ενότητα Β	45,5%
Προσφορά για ενότητα (Α+Β)	27,1%

Περαιτέρω, υποδείξαμε ότι, αφενός τα ποσά των χαμηλότερων προσφορών ήταν πολύ ψηλά και, αφετέρου, το δικαιολογητικό που προέβλεπε η Επιτροπή Αξιολόγησης, ότι η καθυστέρηση – με την ακύρωση και επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού – θα αποτελούσε λόγο για ενδεχόμενες διεκδικήσεις αποζημιώσεων του Αναδόχου ανέγερσης του κτηρίου (κυρίως Εργολάβου), θα έπρεπε να είχε ληφθεί υπόψη από την Αναθέτουσα Αρχή, ώστε να προκηρυχθεί ενωρίτερα/έγκαιρα ο εν λόγω διαγωνισμός.

Ενόψει των πιο πάνω, ζητήσαμε όπως ερευνηθούν τα εν λόγω θέματα και μας πληροφορήσει για τα ακόλουθα:

(α) Τους λόγους της μη προκήρυξης του διαγωνισμού ενωρίτερα και, τυχόν ευθύνες που προέκυπταν.

(β) Κατά πόσο η εκτίμηση δαπάνης – ιδιαίτερα της ενότητας Β – ήταν αντικειμενική και, τυχόν ευθύνες που προέκυπταν σε περίπτωση που διαπιστώνετο, από την επαναξιολόγηση της, ότι δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα.

Τον Νοέμβριο 2015, ο Αντιπρύτανης Διεθνών Σχέσεων, Οικονομικών και Διοίκησης του Πανεπιστημίου, μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι την ευθύνη της μελέτης του αντικειμένου του διαγωνισμού είχαν οι

ιδιώτες Σύμβουλοι Μελετητές, οι οποίοι καθυστέρησαν την ολοκλήρωση της, λόγω των καθυστερήσεων που παρατηρήθηκαν στην πρόοδο του έργου, καθώς και της έλλειψης διαθέσιμων κονδυλίων, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

Όσον αφορά την εκτίμηση δαπάνης, μας πληροφόρησε ότι αυτή υπολογίστηκε χωρίς να ληφθούν υπόψη και αξιολογηθούν επαρκώς, ο βαθμός δυσκολίας κατασκευής του αντικειμένου του διαγωνισμού, όπως επίσης και οι αυστηρές/ιδιαίτερες απαιτήσεις που είχαν τεθεί από τους Μελετητές, όσον αφορά την ποιότητα της εργασίας.

Τον Δεκέμβριο 2015, ο Υπεύθυνος του Τομέα Συμβάσεων και Αγορών του Πανεπιστημίου, μας πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο Προσφορών και Οικονομικών, σε συνεδρία του, αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία του διαγωνισμού και έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις/υποδείξεις της Υπηρεσίας μας, αποφάσισε την κατακύρωση του διαγωνισμού, σύμφωνα με την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης, στους δύο προσφοροδότες που υπέβαλαν τις χαμηλότερες προσφορές για κάθε ενότητα ξεχωριστά.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε ότι συμφωνεί με τη θέση της Υπηρεσίας μας ότι η εκτίμηση δαπάνης αποτελεί ουσιώδες στοιχείο ενός διαγωνισμού. Ωστόσο, εξέφρασε την άποψη ότι οι ιδιαίτερες απαιτήσεις που τέθηκαν από τον Αρχιτέκτονα στον σχεδιασμό και τις τεχνικές προδιαγραφές του αντικειμένου, τόσο όσον αφορά στην ποιότητα όσο και στις μορφές/σχήματα του εξοπλισμού, δεν ήταν δυνατό να εκτιμηθούν επαρκώς, και ως εκ τούτου υποεκτιμήθηκε η δαπάνη του διαγωνισμού, αφού αυτή βασίστηκε σε συμβατικές συνήθειες κατασκευές.

Σύσταση: Η εκτίμηση δαπάνης αποτελεί ουσιώδες στοιχείο και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπολογίζεται με ιδιαίτερη προσοχή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα.

3.10 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Οικονομικές καταστάσεις. Τα θέματα που προέκυψαν από τον τελευταίο έλεγχο που διενεργήθηκε (για τις οικονομικές καταστάσεις 2008 και 2009) παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2012. Οι πρόχειρες οικονομικές καταστάσεις του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) για τα έτη 2010, 2011, 2012 και 2013 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας με καθυστέρηση στις 17.11.2014, 5.6.2015, 23.12.2015 και 14.9.2016 αντίστοιχα, ενώ οι οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2014 και 2015 δεν είχαν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσής μας.

Λόγω υποστελέχωσης, δεν διενεργήθηκε διαχειριστικός έλεγχος για τα εν λόγω έτη από την Υπηρεσία μας στο Πανεπιστήμιο. Τούτο θα γίνει το 2017.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τον περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 αρ. 20(Ι)/2014, οι οικονομικές καταστάσεις για κάθε οικονομικό έτος υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους. Ως εκ τούτου, το ΤΕΠΑΚ, θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να μην υπάρχουν οποιεσδήποτε καθυστερήσεις στην οριστικοποίηση και υποβολή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ, προσχέδιο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2014 αναμένεται να μας σταλεί πριν το τέλος του έτους 2016.

Έλεγχος Οικονομικών καταστάσεων. Ο οικονομικός έλεγχος του ΤΕΠΑΚ για τα έτη 2010 και 2012 έχει ανατεθεί σε ιδιώτες ελεγκτές μέσω διαδικασίας προσφορών που προκήρυξε η Υπηρεσία μας. Μετά την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσής μας οι ιδιώτες ελεγκτές διενήργησαν έλεγχο στις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2010 και 2011.

Ο ιδιώτης ελεγκτής στην Έκθεση Ελεγκτή για τις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2010 και 2011 έχει εκφέρει γνώμη με επιφύλαξη και η βάση για γνώμη με επιφύλαξη στηρίχθηκε ως ακολούθως:

- (i) Λόγω του ότι δεν υπάρχει μητρώο συνδεδεμένων μερών, δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν αν έγιναν ή αν υπάρχουν συναλλαγές που θα έπρεπε να αναφερθούν.
- (ii) Λόγω της μεγάλης περιόδου που υπάρχει από την ημερομηνία του ισολογισμού μέχρι την ημερομηνία υπογραφής της έκθεσης ελέγχου και του γεγονότος ότι δεν είχαν ετοιμαστεί ακόμη οι οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2011 μέχρι 2015, και 2012 μέχρι 2015 (για τις οικονομικές καταστάσεις του έτους 2010 και 2011, αντίστοιχα) δεν ήταν πρακτικά εφικτό να αξιολογήσουν τις επιπτώσεις των γεγονότων μεταγενέστερα της ημερομηνίας του ισολογισμού μέχρι την ημερομηνία της υπογραφής της έκθεσης ελέγχου και κατά πόσο έπρεπε να γίνει γνωστοποίηση των θεμάτων αυτών ή αλλαγή στις οικονομικές καταστάσεις. Επίσης, δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν αν έγιναν όλες οι γνωστοποιήσεις που έπρεπε να γίνουν σχετικά με δεσμεύσεις ή ενδεχόμενες υποχρεώσεις του Πανεπιστημίου.
- (iii) Λόγω του ότι εφόσον υπάρχουν δικαστικές υποθέσεις που εκκρεμούν εναντίον του προϊστάμενου υπηρεσίας διαχείρισης περιουσίας, που δεν έχουν ακόμη εκδικαστεί, δεν είναι σε θέση να γνωρίζει την εξέλιξη ή/και τα αποτελέσματα των δικαστικών υποθέσεων και το πώς θα επηρεάσουν τις οικονομικές καταστάσεις του Πανεπιστημίου για το έτος που έληξε στις 31.12.2011.
- (iv) Λόγω του ότι με βάση τις απαντήσεις στις επιστολές που απέστειλαν στους δικηγόρους του Πανεπιστημίου, εκκρεμούν αγωγές εναντίον του Πανεπιστημίου μέγιστου ύψους €7.255.000, για τις οποίες δεν έχει γίνει πρόνοια στις οικονομικές καταστάσεις, υπάρχει αβεβαιότητας για την έκβαση των πιο πάνω δικαστικών υποθέσεων και ως εκ τούτου δεν είναι σε θέση να γνωρίζει κατά πόσον θα έπρεπε να γίνει σχετική πρόνοια στις οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε 31.12.2011 και

η οποιαδήποτε επίδραση στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων και στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης δεν μπορεί να υπολογιστεί.

Το Συμβούλιο του ΤΕΠΑΚ ενέκρινε τις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2010 και 2011, με ένσταση ως προς τη γνώμη με επιφύλαξη που εξέφρασαν οι ανεξάρτητοι ελεγκτές ως ακολούθως: Για το θέμα (i) το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου γνωστοποίησε στους ανεξάρτητους ελεγκτές τη διαδικασία που ακολουθείται σε όλα τα θεσμικά όργανα του Πανεπιστημίου και προνοεί όπως, όταν θέμα προς συζήτηση αφορά καθοιονδήποτε τρόπο στα προσωπικά, οικογενειακά ή επαγγελματικά συμφέροντα μέλους θεσμικού σώματος, το μέλος αυτό απέχει από τη συζήτηση και τη λήψη απόφασης για το εν λόγω θέμα.

Για το θέμα (ii) το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου διαφωνεί με την πιο πάνω επιφύλαξη, καθώς και οι ανεξάρτητοι ελεγκτές, είχαν πρόσβαση τόσο στις τελικές οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2011 και 2012, όσο και στα προσχέδια οικονομικών καταστάσεων για τα επόμενα έτη, αλλά και σε όλα τα λογιστικά αρχεία και έγγραφα του Πανεπιστημίου, και ως εκ τούτου, θα μπορούσαν να λάμβαναν τις απαραίτητες πληροφορίες ή διαβεβαιώσεις για γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού. Σημειώνεται ότι στις οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2010, περιλαμβάνονται γεγονότα μεταγενέστερα του ισολογισμού, όπως αυτά γνωστοποιήθηκαν στους ελεγκτές από τους νομικούς συμβούλους του Πανεπιστημίου.

Επιπρόσθετα, ο ιδιώτης ελεγκτής παρατήρησε ορισμένα κοινά θέματα και για τα δύο έτη, στα οποία βρήκε αναγκαίο να επισύρει την προσοχή του Πανεπιστημίου, ως ακολούθως:

- (i) **Αποθέματα αναλώσιμων.** Δεν υπάρχουν λίστες/καταστάσεις με τα αποθέματα αναλώσιμων τα οποία έχουν στην κατοχή του το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Τα αναλώσιμα δεν είναι καταγεγραμμένα και ούτε υπάρχει αρχείο που να παρακολουθείται από κάποιο υπεύθυνο άτομο. Πολλά από τα αναλώσιμα αγοράζονται στο τέλος του χρόνου λόγω του Προϋπολογισμού. Υπάρχει ο κίνδυνος να παραγγέλλονται αναλώσιμα που δεν είναι αναγκαία για το Πανεπιστήμιο.

Σύσταση: Το Πανεπιστήμιο πρέπει να δημιουργήσει μητρώο/καταστάσεις με τα αποθέματα αναλωσίμων που αγοράζονται και χρησιμοποιούνται για να έχει μια καλύτερη διαχείριση της περιουσίας του.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ, την ευθύνη για την παραγγελία τους αναλαμβάνει ο Ελέγχων Λειτουργός του αντίστοιχου κονδυλίου (ο Πρόεδρος του κάθε Τμήματος), ο οποίος αξιολογεί τις ανάγκες των εργαστηρίων σε αναλώσιμα (λόγω της εξειδίκευσης των εργαστηρίων). Επίσης, μας πληροφόρησε ότι το ΤΕΠΑΚ προγραμματίζει τη δημιουργία κεντρικού γραφείου Αγορών.

- (ii) **Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το έτος 2009.** Μελέτησαν την Έκθεση του Γενικού Ελεγκτή για τον διαχειριστικό έλεγχο του 2009 και διαπίστωσαν τις αδυναμίες και εισηγήσεις που αναφέρονται σε αυτή, οι οποίες δεν έχουν εφαρμοστεί επακριβώς από το Πανεπιστήμιο.

Σύσταση: Το Πανεπιστήμιο χρειάζεται να μελετήσει σοβαρά τα ευρήματα της Έκθεσης του Γενικού Ελεγκτή και να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ούτως ώστε να εφαρμοστούν οι εισηγήσεις του Γενικού Ελεγκτή.

Ο έλεγχος που έχει διεξάγει το γραφείο του ιδιώτη ελεγκτή είναι οικονομικός έλεγχος και όχι διαχειριστικός, άρα δεν μπόρεσε να εντοπίσει όλες τις αδυναμίες που αναφέρει ο Γενικός Ελεγκτής στην έκθεσή του.

- (iii) **Περιουσιακά στοιχεία.** Το Πανεπιστήμιο από την έναρξη των εργασιών του το 2003 δεν έχει πραγματοποιήσει απογραφή των περιουσιακών στοιχείων του. Λόγω του μεγάλου μεγέθους του Πανεπιστημίου και του μεγάλου αριθμού κτηρίων στα οποία στεγάζεται το Πανεπιστήμιο,

χρειάζεται να γίνει απογραφή όλων των περιουσιακών στοιχείων του για αποφυγή κλοπής και για καλύτερο έλεγχο για στοιχεία που δεν χρησιμοποιούνται ή που έχουν υποστεί ζημιά.

Σύσταση: Το Πανεπιστήμιο να προβεί σε ενέργειες για την απογραφή όλων των περιουσιακών του στοιχείων και τη συμφιλίωσή τους με το μητρώο περιουσιακών στοιχείων και με την κατάσταση περιουσιακών στοιχείων του λογιστηρίου.

- (iv) **Φ.Π.Α.** Ο λογιστικός χειρισμός του συγκεντρωτικού λογαριασμού Φόρου Προστιθέμενης Αξίας δεν είναι ο ενδεικνυόμενος. Ο λογαριασμός εισροών και εκροών κάθε τριμηνίας, δεν μεταφέρεται στον συγκεντρωτικό λογαριασμό Φ.Π.Α., με αποτέλεσμα οι δύο πιο πάνω λογαριασμοί να μην μηδενίζονται. Το θέμα έχει συζητηθεί με το λογιστήριο, το οποίο πληροφόρησε τον ιδιώτη ελεγκτή ότι ο λογιστικός χειρισμός έχει διορθωθεί από το έτος 2013.

Σύσταση: Το λογιστήριο πρέπει να βεβαιωθεί ότι ο λογιστικός χειρισμός που εφαρμόζεται είναι ο ενδεικνυόμενος.

- (v) **Εγχειρίδιο Οικονομικών Διαδικασιών.** Παρατηρήθηκε ότι δεν υπάρχουν επίσημα/ενοποιημένα καταγεγραμμένες οι οικονομικές διαδικασίες που ακολουθούνται στα εκάστοτε τμήματα, είτε αυτές έχουν να κάνουν με ελέγχους (controls/procedures) είτε με πολιτικές τμημάτων. Δεν μπορεί να γίνει σωστή παρακολούθηση/έλεγχος αν τηρούνται οι οικονομικές διαδικασίες, όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί μέσα από τα χρόνια, είτε με εγκυκλίους/επιστολές/αποφάσεις του Συμβουλίου, είτε με αποφάσεις της διεύθυνσης του εκάστοτε τμήματος.

Σύσταση: Να δημιουργηθεί (και διατηρηθεί επικαιροποιημένο), το συντομότερο δυνατόν, ενοποιημένο εγχειρίδιο Οικονομικών Διαδικασιών.

- (vi) **Οικονομικές καταστάσεις.** Οι οικονομικές καταστάσεις του κάθε έτους δεν ετοιμάζονται έγκαιρα και συνεπώς ο Οργανισμός δεν έχει πλήρη εικόνα της οικονομικής του θέσης έγκαιρα.

Σύσταση: Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να ετοιμάζονται έγκαιρα, ώστε να υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση του Συμβουλίου, έτσι ώστε να λαμβάνονται τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα σχετικά με τις οποιεσδήποτε αδυναμίες ή κενά που τυχόν θα παρατηρηθούν.

- (vii) **Συνδεδεμένα μέρη.** Το Πανεπιστήμιο δεν διατηρεί πλήρες αρχείο καταγραφής των συνδεδεμένων μερών, των συναλλαγών και υπολοίπων μεταξύ τους και του Πανεπιστημίου.

Σύσταση: Να δημιουργηθεί ένα πλήρες αρχείο συνδεδεμένων μερών. Αυτό θα βοηθήσει να γίνονται σωστές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Πλήρωση θέσεων πρώτου διορισμού/εκλογής ή πρώτου διορισμού/εκλογής και προαγωγής/ανέλιξης και προαγωγές μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού το 2013. Το Πανεπιστήμιο, μετά από γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, ημερ. 16.12.2013, σύμφωνα με την οποία η πρόνοια του άρθρου 9(1) του περί Προϋπολογισμού του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου του 2013 Νόμου (Ν.44(ΙΙ)/2013) (που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 24.7.2013) μπορεί να τύχει εφαρμογής έναντι των σχετικών προνοιών του περί της

Απαγόρευσης Πλήρωσης Κενών Θέσεων στον Δημόσιο και στον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (Ειδικές Διατάξεις) Νόμου του 2013 (Ν.21(Ι)/2013) (που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 18.4.2013) επειδή η ψήφιση του Προϋπολογισμού ήταν μεταγενέστερη της ψήφισης του Νόμου αρ. 21(Ι)2013, προχώρησε στην πλήρωση εννέα θέσεων πρώτου διορισμού/εκλογής ακαδημαϊκού προσωπικού και στην προαγωγή/ανέλιξη έξι μελών του εντεταγμένου ακαδημαϊκού προσωπικού και εννέα μελών του εκλεγμένου ακαδημαϊκού προσωπικού.

Η Υπηρεσία μας, μετά από διερεύνηση του θέματος, διαπίστωσε ότι η εν λόγω πλήρωση των θέσεων έγινε εν όσο χρόνο ίσχυαν οι απαγορευτικές διατάξεις του περί Προϋπολογισμού του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου Νόμου του 2012 (37(ΙΙ)/2012) που ίσχυε από τις 12.4.2012, που προβλέπει την αναστολή πλήρωσης κενών θέσεων πρώτου διορισμού/εκλογής και πρώτου διορισμού/εκλογής και προαγωγής/ανέλιξης εκτός εάν είχε αρχίσει η διαδικασία πλήρωσης της θέσης και είχαν οριστεί οι συνεντεύξεις των υποψηφίων ενώπιον του αρμόδιου σώματος του Πανεπιστημίου και εν όσο χρόνο ίσχυαν οι απαγορευτικές διατάξεις του Νόμου 21(Ι)/2013 (που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 18.4.2013), που προβλέπει την απαγόρευση πλήρωσης κενών θέσεων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα και στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν από το ΤΕΠΑΚ στην Υπηρεσία μας στις 24.4.2014, 28.4.2014, 26.5.2014 και 13.6.2014, διαπιστώθηκε ότι σε καμία περίπτωση, από τους 9 διορισμούς σε θέσεις πρώτου διορισμού/εκλογής ή πρώτου διορισμού/εκλογής και προαγωγής/ανέλιξης και από τις 15 προαγωγές ακαδημαϊκών (6 εντεταγμένοι και 9 εκλεγμένοι) που έγιναν από το ΤΕΠΑΚ το 2013, δεν έχει δοθεί γραπτή προσφορά της θέσης στον υποψήφιο σε ημερομηνία πριν από την έναρξη της ισχύος του Νόμου αρ. 21(Ι)/2013, δηλαδή πριν από τις 18.4.2013, ώστε αυτή να είναι σύμφωνη με τις πρόνοιες του Νόμου.

Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 3.11.2014, έθεσε το θέμα, ζητώντας να γνωματεύσει κατά πόσο οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του ΤΕΠΑΚ για πλήρωση εννέα θέσεων πρώτου διορισμού/εκλογής ή πρώτου διορισμού/εκλογής και προαγωγής/ανέλιξης, καθώς και προαγωγής/ανέλιξης εννέα μελών του εκλεγμένου ακαδημαϊκού προσωπικού και έξι μελών του εντεταγμένου προσωπικού ήταν σύμφωνες και κατά πόσο οι ενέργειες του ΤΕΠΑΚ δικαιολογούνταν στη βάση των προνοιών του Νόμου αρ. 44(ΙΙ)/2013 ή ήταν παράνομες. Μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης, δεν λήφθηκε η απάντηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Καταγγελία εναντίον του Πανεπιστημίου ΤΕΠΑΚ για τήρηση πλαστών πρακτικών σε σχέση με προαγωγές/ανελίξεις του ενταγμένου προσωπικού του. Μετά από γραπτές καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας στις 7.10.2014 και 13.10.2014 στις οποίες προβάλλονταν οι ισχυρισμοί ότι έγινε αλλοίωση των πρακτικών της Επιτροπής Αξιολόγησης του ΤΕΠΑΚ ημερ. 19.9.2014 για προαγωγή/ανέλιξη του εν λόγω προσωπικού, η Υπηρεσία μας με επιστολή της προς τον Πρόεδρο του ΤΕΠΑΚ, ημερ. 20.10.2014, του ζήτησε να μεριμνήσει όπως το αρμόδιο όργανο του Πανεπιστημίου που είχε την ευθύνη για τη λήψη της σχετικής απόφασης για τις εν λόγω προαγωγές/ανελίξεις, αναβάλει την απόφαση του μέχρι την ολοκλήρωση της διερεύνησης μας.

Ακολούθως με επιστολή μας προς τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 3.12.2014, διαβιβάσαμε αντίγραφο των εν λόγω πρακτικών τα οποία υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας με την επιστολή της Πρυτάνεως του ΤΕΠΑΚ, ημερ. 24.11.2014, καθώς και αντίγραφο του Εμπιστευτικού Σημειώματος του Εσωτερικού Ελεγκτή του Πανεπιστημίου που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 27.11.2014 για τις δικές του ενέργειες.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας στις 20.2.2015 μας πληροφόρησε ότι δόθηκαν οδηγίες στον Αρχηγό Αστυνομίας για διερεύνηση του ενδεχόμενου διάπραξης των αδικημάτων της πλαστογραφίας και της κυκλοφορίας πλαστού εγγράφου και ότι για το αποτέλεσμα της διερεύνησης θα μας ενημερώσει χωρίς καθυστέρηση, μόλις τύχει ενημέρωσης από την Αστυνομία.

Στη συνέχεια ο Γενικός Εισαγγελέας με νέα επιστολή του ημερ. 26.6.2015 μας πληροφόρησε ότι εναντίον της Πρυτάνεως του ΤΕΠΑΚ έχει καταχωρηθεί στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού ποινική υπόθεση με την οποία κατηγορείται για συνολικά 5 αδικήματα και ότι η εν λόγω υπόθεση είναι ορισμένη για ακρόαση στις 4.11.2015.

Σχετικά με τις υπό αναφορά ανελίξεις, ο Πρόεδρος του Πανεπιστημίου μάς πληροφόρησε στις 3.11.2015 ότι, ύστερα από γνωμάτευση του Εξωτερικού Νομικού Συμβούλου του Πανεπιστημίου η οποία λήφθηκε μετά από υπόδειξη της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας σε απάντηση σχετικού ερωτήματος της Υπηρεσίας μας, η Σύγκλητος κατά την 51^η συνεδρία τις στις 2.9.2015 έκρινε ότι δεν χρειαζόταν την παρεμβολή οποιασδήποτε συμβουλευτικής Επιτροπής Αξιολόγησης και διενήργησε μόνη της την επαναξιολόγηση των υποψηφίων, έχοντας ενώπιόν της όλο το αναγκαίο υλικό, επαναλαμβάνοντας την ίδια ομόφωνη απόφαση που είχε λάβει κατά την 37^η συνεδρία της στις 8.10.2014 συγκεκριμένα την ανέλιξη και των δεκαεπτά υποψηφίων, των οποίων οι διαδικασίες ανέλιξης είχαν αποπαγοποιηθεί με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού στις 29.9.2014 και ότι η απόφαση της Συγκλήτου επικυρώθηκε από το Συμβούλιο μέσω ομόφωνης απόφασης της αρμόδιας Επιτροπής Προσλήψεων και Προαγωγών (ΕΠΠ) που λήφθηκε κατά την 28^η συνεδρία της στις 24.9.2015.

Ενδεχόμενη διάπραξη αδικημάτων από συγκεκριμένο ακαδημαϊκό, ως μέλος της Προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής (ΠΔΕ), ως Αντιπρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής (ΔΕ) και του Άτυπου Πρυτανικού Συμβουλίου (ΑΠΣ) του ΤΕΠΑΚ με σκοπό την καταδολίευση του δημοσίου ή/και διασπάθιση δημόσιου χρήματος προς ίδιο όφελος. Μετά από διάφορες πληροφορίες και στοιχεία που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας σχετικά με συγκεκριμένο ακαδημαϊκό και τις δραστηριότητές του σε σχέση με το ΤΕΠΑΚ και μετά από έλεγχο που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας, εκφράστηκαν σοβαρές επιφυλάξεις για τα ακόλουθα:

- (i) Ως προς τη νομιμότητα της απόφασης της ΠΔΕ να προσφέρει θέση Καθηγητή στο ΤΕΠΑΚ στον εν λόγω ακαδημαϊκό, δηλαδή, σε ένα από τα 11 μέλη της, ο οποίος διορίστηκε με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου επί τη βάσει της θέσης Καθηγητή που κατείχε στο Τμήμα Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Αθηνών, και όχι ως ακαδημαϊκός του ΤΕΠΑΚ. Ως αποτέλεσμα του διορισμού αυτού, ο εν λόγω ακαδημαϊκός κατείχε δύο θέσεις Καθηγητή, μια στο ΤΕΠΑΚ και μια στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθεστώς το οποίο δεν συνάδει με τη σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το οποίο τον είχε διορίσει ως μέλος της ΠΔΕ, και μετέπειτα, ως Αντιπρόεδρο της ΔΕ, χωρίς να έχει ενημερωθεί προηγουμένως ότι ο εν λόγω ακαδημαϊκός κατείχε και θέση Επισκέπτη Καθηγητή στο ΤΕΠΑΚ κατά το χρόνο λήψης της απόφασής του για διορισμό του ως Αντιπροέδρου της ΔΕ και ότι, επίσης ο εν λόγω ακαδημαϊκός συμμετείχε ως Πρόεδρος σε Επιτροπή Εξομοίωσης στο πρόγραμμα εξομοίωσης του πτυχίου Νοσηλευτικής από τον Φεβρουάριο του 2008.
- (ii) Εγείρονται υποψίες αναφορικά με θέμα φοροδιαφυγής και ενδεχομένως, σκόπιμου και λανθασμένου φορολογικού χειρισμού για τα εισοδήματά του, ο οποίος δεν έχει καν φορολογική ταυτότητα στην Κύπρο και ανάμεσα σε άλλα, δηλώνεται πλαστός αριθμός Α.Φ.Τ. για τα εισοδήματά από το ΤΕΠΑΚ για τον εν λόγω ακαδημαϊκό.
- (iii) Ως προς τη νομιμότητα της απόφασης της ΠΔΕ να αναθέσει την αρμοδιότητα συντονισμού, οργάνωση και διαχείριση του προγράμματος εξομοίωσης πτυχίου στη Νοσηλευτική και Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας σε Επιτροπή Εξομοίωσης, στην οποία ως Πρόεδρος διορίστηκε ο εν λόγω ακαδημαϊκός, ενώ δεν υπήρχε σχετικό κονδύλι στον Προϋπολογισμό και ούτε και πολιτική

απόφαση για τη λειτουργία της. Επίσης, για την απόφαση του ΑΠΣ να εγκρίνει, χωρίς την έγκριση της ΠΔΕ του ΤΕΠΑΚ και των αρμοδίων οργάνων του κράτους, για την παραχώρηση και το ύψος ειδικού ετήσιου επιδόματος στον Πρόεδρο και τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής, χωρίς να έχει, με βάση τη σχετική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του ΤΕΠΑΚ, μια τέτοια εξουσία, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο ενδεχομένως στη διασπάθιση δημόσιου χρήματος.

- (iv) Ως προς τη γνησιότητα και τη νομιμότητα της συμφωνίας ενοικίασης διαμερίσματος του ΤΕΠΑΚ στον εν λόγω ακαδημαϊκό, από 1.1.2009 μέχρι 31.12.2009, αφού, δεν εντοπίζεται απόφαση της ΔΕ για έγκριση της συμφωνίας ενοικίασης και, υπάρχουν ενδείξεις, ότι αυτή υπογράφηκε εκ των υστέρων, ενδεχομένως σκόπιμα για να προσδώσει πρόσθετα προσωπικά οικονομικά οφέλη στον εν λόγω ακαδημαϊκό, ενώ καθ' όλη την περίοδο ενοικίασης, καταβάλλονταν σ' αυτόν, πλήρως, από το ΤΕΠΑΚ, ως κάτοικος εξωτερικού, όλα τα επιδόματα του Αντιπροέδρου της ΔΕ για όσες μέρες διαρκούσαν οι εργασίες της και για την ημέρα ταξιδιού προς την Κύπρο και την ημέρα επιστροφής.
- (v) Ο εν λόγω ακαδημαϊκός, ενδεχομένως, να είχε και πρόσθετα προσωπικά οικονομικά οφέλη σε προμήθειες άγνωστου ποσού από την πώληση από τις Ιατρικές Εκδόσεις Πασχαλίδη στο ΤΕΠΑΚ το Δεκέμβριο 2008 δύο βιβλίων του σε 745 αντίγραφα το καθένα, συνολικής αξίας €52.150, καθώς, και άλλων πρόσθετων ποσοτήτων που, ενδεχομένως, αγοράστηκαν μετέπειτα από το ΤΕΠΑΚ, τα οποία παραχωρήθηκαν στους φοιτητές του προγράμματος εξομοίωσης του πτυχίου στη Νοσηλευτική και Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας του ΤΕΠΑΚ.

Οι διαπιστώσεις της Υπηρεσίας μας υποβλήθηκαν στον Πρόεδρο του ΤΕΠΑΚ, με επιστολή μας ημερ. 25.4.2016, για δικές του ενέργειες. Ακολούθως, ο Διευθυντής Διοίκησης και Οικονομικών του ΤΕΠΑΚ, με επιστολή του ημερ. 25.5.2016, μας υπέβαλε την έκθεση του Εσωτερικού Ελεγκτή του ΤΕΠΑΚ, ημερ. 18.5.2016, με δικά του σχόλια και παρατηρήσεις. Στη συνέχεια, η Υπηρεσία μας υπέβαλε τα δύο πιο πάνω έγγραφα του ΤΕΠΑΚ, στον Γενικό Εισαγγελέα και στον Έφορο Φορολογίας, στις 1.7.2016 και 6.7.2016, αντίστοιχα, για τις δικές τους ενέργειες. Ο Γενικός Εισαγγελέας απέστειλε επιστολή στον Αρχηγό της Αστυνομίας, ημερ. 11.7.2016, για διερεύνηση για τυχόν διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Επίσης εκκρεμεί η απάντηση του Εφόρου Φορολογίας.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει ενημέρωση για τα αποτελέσματα της διερεύνησης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τυχόν διάπραξη ποινικών αδικημάτων, καθώς και από τον Έφορο Φορολογίας για τα αποτελέσματα της διερεύνησής του για φοροδιαφυγή.

Αποκοπή φόρου εισοδήματος από επιδόματα. Το Πανεπιστήμιο με βάση συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης και της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., παραχωρεί στο προσωπικό του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου και του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου, που έχει ενταχθεί στο Πανεπιστήμιο και ταξιδεύει στη Λεμεσό, κατ' αποκοπή επίδομα οδοιπορικών ύψους €427 (£250) τον μήνα, το οποίο αναθεωρείται ανά διετία, καθώς και με βάση τις Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, αποζημίωση στον Πρόεδρο και τα Μέλη της ΔΕ του Πανεπιστημίου.

Όπως διαπιστώθηκε, το Πανεπιστήμιο συνέχισε να καταβάλλει τα πιο πάνω ποσά στους δικαιούχους, χωρίς αποκοπή φόρου εισοδήματος παρά τη δέσμευση στην απαντητική επιστολή του Πανεπιστημίου προς την επιστολή της Υπηρεσίας μας για τον έλεγχο των ετών 2005 - 2007, ημερ. 23.5.2011, ότι θα αποτεινέτο στον Έφορο Φόρου Εισοδήματος για εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης του σχετικά με το πιο πάνω θέμα. Σημειώνεται ότι η λειτουργία της ΔΕ του Πανεπιστημίου τερματίστηκε με τον διορισμό από 29.2.2012 του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, ο Πρόεδρος και τα μέλη του οποίου λαμβάνουν έκτοτε το εν λόγω επίδομα.

Ο Προεδρεύων του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου εξέφρασε την άποψη ότι δεν πρέπει να γίνει αποκοπή φόρου εισοδήματος καθότι κάτι τέτοιο θα μειώσει το επίδομα αυτό.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι για το κατά πόσο το εν λόγω επίδομα είναι φορολογητέο θα πρέπει να γνωματεύσει η αρμόδια αρχή που είναι ο Έφορος Φόρου Εισοδήματος και εν πάση περιπτώσει θεωρεί ότι η καταβολή Φόρου Εισοδήματος είναι υποχρέωση των φορολογουμένων και δεν αποτελεί μείωση του εισοδήματος.

Συναφώς αναφέρεται ότι το Γραφείο Μεγάλων Φορολογουμένων του Τμήματος Φορολογίας, με ηλεκτρονικό μήνυμα προς το ΤΕΠΑΚ, ημερ. 11.11.2015, ζήτησε από το ΤΕΠΑΚ να του αποστείλει ονομαστικό κατάλογο των ατόμων που έλαβαν οδοιπορικά ως υπάλληλοι του ΤΕΠΑΚ, με βάση τη συμφωνία ένταξής τους από το ΑΤΙ, ΑΞΙΚ και Νοσηλευτική Σχολή στο ΤΕΠΑΚ, για την μετάβαση τους στη Λεμεσό για τα έτη 2005-2009 και σε περίπτωση που το ΤΕΠΑΚ δεν υποβάλει τις πιο πάνω πληροφορίες, αυτό θα προβεί σε έκδοση φορολογιών Ρ.Α.Υ.Ε. (0100) σύμφωνα με την κρίση του. Ακολούθως, το ΤΕΠΑΚ, με επιστολή του προς τον Έφορο Φορολογίας, ημερ. 1.12.2015, ζήτησε συνάντηση μαζί του ή με άλλο αρμόδιο λειτουργό προς συζήτηση του πιο πάνω θέματος. Μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσής μας, η Υπηρεσία μας δεν είχε πληροφόρηση για οποιαδήποτε εξέλιξη του θέματος.

Σύσταση: Αναμένεται από το ΤΕΠΑΚ η ενημέρωση της Υπηρεσίας μας για τα αποτελέσματα της συνάντησής του με τον Έφορο Φορολογίας, καθώς και τον τρόπο ρύθμισης του θέματος.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ στις 30.11.2016, μετά από συνάντηση του ΤΕΠΑΚ με τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών για το συγκεκριμένο θέμα στις 28/12/2015, ο Πρύτανης του ΤΕΠΑΚ απέστειλε επιστολή (18.1.2016) προς τον Γενικό Διευθυντή, στην οποία αναφέρονται τα όσα λέχθηκαν στην συνάντηση. Επίσης, στάλθηκε επιστολή (17.10.2016) από τον Πρύτανη προς το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ), με την οποία ζητείται όπως επιβεβαιώσουν γραπτώς προς το Τμήμα Φορολογίας ότι το επίδομα που καταβάλλεται στο ενταγμένο προσωπικό βάσει της Συμφωνίας Ένταξης δεν φορολογείται.

Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι στις 23.11.2016 το Γραφείο Μισθοδοσίας του ΤΕΠΑΚ έλαβε από το Τμήμα Φορολογίας ηλεκτρονικό μήνυμα για υποβολή των πληροφοριών αναφορικά με τα οδοιπορικά του ενταγμένου προσωπικού και το ΤΕΠΑΚ αναμένει την απάντηση του ΤΔΔΠ για περαιτέρω ενέργειες.

Καταγγελίες εναντίον του ΤΕΠΑΚ και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του ΤΕΠΑΚ για κατοχή θέσεων, επίσης, σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Η Υπηρεσία μας, μετά από λήψη καταγγελιών αναφορικά με, ανάμεσα σε άλλα, την ανέλιξη συγκεκριμένου Λέκτορα του ΤΕΠΑΚ στη θέση Επίκουρου Καθηγητή και για εργοδότησή του από Πανεπιστήμιο εξωτερικού, καθώς και άλλες καταγγελίες εναντίον μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του ΤΕΠΑΚ για κατοχή θέσεων, επίσης, σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, απέστειλε με επιστολή της, ημερ. 13.10.2016, αντίγραφο των καταγγελιών στον Πρόεδρο του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ, για σχόλια και απόψεις, καθώς και τα αποτελέσματα της διερεύνησής τους και τις τυχόν κατάλληλες ενέργειες/μέτρα του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ, σχετικά.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ μάς πληροφόρησε στις 30.11.2016 ότι ο Πρύτανης, το Πρυτανικό Συμβούλιο, η Σύγκλητος, και το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου προχώρησαν στην σύσταση της Επιτροπής Πειθαρχικού Ελέγχου Ακαδημαϊκών (ΕΠΕΑ) για εξέταση των καταγγελιών όπως προβλέπει ο Νόμος του Πανεπιστημίου, η Σύγκλητος στην 70η Συνεδρία της στις 2.11.2016 ενέκρινε την σύσταση ΕΠΕΑ και η σύσταση αυτή επικυρώθηκε από το Συμβούλιο στην 64η Έκτακτη Συνεδρία του στις 10.11.2016. Επίσης μας πληροφόρησε ότι η ΕΠΕΑ έχει αρχίσει τις εργασίες της για διερεύνηση των καταγγελιών με την βοήθεια εξωτερικού νομικού συμβούλου όπως προβλέπουν οι κανονισμοί και παράλληλα η Διοίκηση ανάθεσε στον Εσωτερικό Ελεγκτή του Πανεπιστημίου την εξέταση των τεκμηρίων των καταγγελιών που κατατέθηκαν σε συνεργασία με εξωτερικούς νομικούς συμβούλους για περαιτέρω πιθανές ενέργειες όπου χρειάζονται.

Σύσταση: Οι καταγγελίες να διερευνηθούν το συντομότερο, να ληφθούν τα μέτρα που ενδείκνυεται άμεσα και να ενημερωθεί η Υπηρεσία μας σχετικά.

Ερευνητικά προγράμματα τα οποία χειρίστηκε διοικητικός Λειτουργός του ΤΕΠΑΚ. Αναφορικά με χειρισμό δημόσιας σύμβασης από Λειτουργό του ΤΕΠΑΚ, η Υπηρεσία μας με επιστολές της ημερ. 29.5.2015 και 10.11.2015 διαβίβασε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας αντίγραφο της Έκθεσης του Εσωτερικού Ελεγκτή του ΤΕΠΑΚ, ημερ. 17.4.2015, και της Συμπληρωματικής Έκθεσης του ημερ. 19.10.2015, αντίστοιχα, για τη διερεύνηση των ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία χειρίστηκε ο εν λόγω Λειτουργός ή/και συμμετείχαν συγγενικά του πρόσωπα, για τις δικές του ενέργειες.

Η Έκθεση του Εσωτερικού Ελεγκτή του ΤΕΠΑΚ υποβλήθηκε στον Πρόεδρο του Συμβουλίου ο οποίος την κατέθεσε σε συνεδρία του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ. Η Συμπληρωματική Έκθεση του Εσωτερικού Ελεγκτή υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 30.10.2015.

Σημειώνεται ότι το Συμβούλιο του ΤΕΠΑΚ στην πιο πάνω συνεδρία του, με βάσει την πιο πάνω Έκθεση του Εσωτερικού Ελεγκτή του ΤΕΠΑΚ, αποφάσισε να αρχίσει πειθαρχική διαδικασία εναντίον του εν λόγω Λειτουργού και για το σκοπό αυτό, το διορισμό ιδιωτικού δικηγορικού γραφείου ως εξωτερικού ερευνώντα λειτουργού ο οποίος, όπως έχουμε πληροφορηθεί, έχει ήδη διοριστεί, για τη διεξαγωγή της εν λόγω πειθαρχικής έρευνας.

Από τις πιο πάνω Εκθέσεις του Εσωτερικού Ελεγκτή του ΤΕΠΑΚ, διατυπώσαμε την άποψη ότι, ενδεχομένως, να έχουν διαπραχθεί και ποινικά αδικήματα από τον εν λόγω Λειτουργό είτε με διαπλοκή/δεκασμό από δημόσιο λειτουργό, είτε με επηρεασμό των μελών του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) του ΤΕΠΑΚ που ήταν υπεύθυνοι στα ερευνητικά έργα ή/και άλλων λειτουργών που συμμετείχαν στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης για την εργοδότηση συγγενικών του προσώπων.

Επιπρόσθετα, με επιστολή μας ημερ. 29.5.2016, ενημερώσαμε τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για ένα πρόσθετο νέο στοιχείο, που προέκυψε από σχετική διερεύνηση που διεξήγαγε η Υπηρεσία μας και συγκεκριμένα, αναφορικά με ενδεχόμενη διαπλοκή μέλους του ΔΕΠ με δύο εταιρείες στις οποίες ανατέθηκαν συμβάσεις.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει ενημέρωση για τα αποτελέσματα της διερεύνησης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τυχόν διάπραξη ποινικών αδικημάτων, καθώς και από το ΤΕΠΑΚ για τα αποτελέσματα της πειθαρχικής έρευνας του εξωτερικού ερευνώντα λειτουργού .

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του Συμβουλίου του ΤΕΠΑΚ, δεν έχει διεξαχθεί οποιαδήποτε πειθαρχική διαδικασία ένεκα του γεγονότος ότι η εν λόγω λειτουργός αποχώρησε από το Πανεπιστήμιο, καταγγέλλοντάς το για «εξαναγκασμό σε παραίτηση» και το θέμα χειρίζεται εξωτερικός νομικός σύμβουλος του Πανεπιστημίου.

Διαχειριστικός έλεγχος των Συμβολαίων ενοικίασης κτηρίων για τις ανάγκες του ΤΕΠΑΚ. Η Υπηρεσία μας έχει προβεί σε διαχειριστικό έλεγχο 30 συμβολαίων ενοικίασης κτηρίων που το ΤΕΠΑΚ συνήψε με διάφορους ιδιοκτήτες ακινήτων για ικανοποίηση των στεγαστικών του αναγκών.

(i) Από τον έλεγχο που διενεργήθηκε έχουν προκύψει οι πιο κάτω γενικές παρατηρήσεις που αφορούν τη διαδικασία και τις ενέργειες που η αρμόδια Υπηρεσία του ΤΕΠΑΚ ακολουθούσε για τη σύναψη και υλοποίηση των συμβάσεων ενοικίασης.

- Το ΤΕΠΑΚ ενοικίαζε τα κτήρια στην κατάσταση που βρίσκονταν την ημέρα ενοικίασης, ήτοι πεπαλαιωμένα και ακατάλληλα προς χρήση, καταβάλλοντας αγοραίο ενοίκιο, το ύψος του οποίου αντιστοιχούσε σε κτήριο κατάλληλο και έτοιμο προς χρήση ως να ήτο κατάλληλο.

- Το ΤΕΠΑΚ περιλάμβανε στις συμφωνίες ενοικίασης και κατέβαλλε στους ιδιοκτήτες το κόστος για τις αναγκαίες επιδιορθώσεις/τροποποιήσεις, οι οποίες ωστόσο κοστολογούντο με πολύ ψηλές τιμές σε σύγκριση με τις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Τα ποσά καταβάλλονταν στους ιδιοκτήτες με βάση συνοπτική εκτίμηση κόστους, χωρίς να απαιτούνται και να υποβάλλονται από τους ιδιοκτήτες τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία για το πραγματικό κόστος των εργασιών.
- Ορισμένοι ιδιοκτήτες, εκμεταλλευόμενοι αυτή την τακτική που ακολούθησε το ΤΕΠΑΚ, αγόρασαν πεπαλαιωμένα κτήρια, τα ενοίκιασαν με ψηλά ενοίκια στο ΤΕΠΑΚ, το οποίο τους κατέβαλε επίσης το κόστος επιδιόρθωσης/ανακαίνισης και, στη συνέχεια τα πώλησαν, αποκομίζοντας τεράστια κέρδη από την αύξηση της αξίας των ακινήτων η οποία είχε γίνει με δαπάνες του ΤΕΠΑΚ.
- Σε ορισμένα συμβόλαια το ΤΕΠΑΚ συμφώνησε και περιέλαβε στις συμφωνίες που υπέγραψε, πρόνοια όπως αρχίσει η καταβολή του ενοικίου, ορισμένους μήνες προτού το κτήριο παραδοθεί στο ΤΕΠΑΚ. Με την πρόνοια αυτή κατέβαλε στους ιδιοκτήτες χαριστικά ποσά, τα οποία σύμφωνα με τα συναλλακτικά ήθη δεν αναμενόταν και ούτε δικαιολογείτο να καταβάλει.
- Το ΤΕΠΑΚ προέβη στην ενοικίαση κτηρίων τα οποία ήταν ακατάλληλα για ικανοποίηση των αναγκών του, με αποτέλεσμα να καταβάλει το κόστος ενοικίων για μακρές περιόδους χωρίς να χρησιμοποιεί τα κτήρια.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, μέχρι την ημέρα που τα κτήρια καθίσταντο έτοιμα για χρήση, το ΤΕΠΑΚ είχε καταβάλει στους ιδιοκτήτες ποσά τα οποία πλησίαζαν στο κόστος αγοράς τους (ενοίκια και εργασίες ανακαίνισης).

Με τη μέθοδο αυτή που ακολουθούσε το ΤΕΠΑΚ, επωφελήθηκαν συγκεκριμένοι ιδιοκτήτες, τα κτήρια των οποίων επιδιορθώθηκαν/ανακαινίστηκαν με δαπάνες του ΤΕΠΑΚ, ενώ ταυτόχρονα εισέπρατταν και τα συμφωνηθέντα υψηλά ενοίκια από το ΤΕΠΑΚ.

- (ii) Εκθέσεις – για κάθε ένα ξεχωριστά – 25 συμβολαίων ενοικίασης στάλθηκαν το 2014 και 2015 στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ο οποίος αποφάσισε τη διεξαγωγή ποινικής έρευνας και ήδη έχουν παραπεμφθεί στο Κακουργιοδικείο εμπλεκόμενα άτομα που χειρίζονταν τις πιο πάνω συμφωνίες που συνήψε το ΤΕΠΑΚ καθώς και ιδιοκτήτης ακινήτου. Η πρώτη υπόθεση η οποία καταχωρίστηκε στο Κακουργιοδικείο Λεμεσού, αφορά τα κτήρια Καλυψώ και Συμεών και βρίσκεται στο στάδιο των ακροάσεων. Σύντομα αναμένεται να καταχωριστεί στο Κακουργιοδικείο Λεμεσού και η δεύτερη υπόθεση που αφορά άλλα δύο κτήρια, το Χάνι και τη Δωροθέα. Η Υπηρεσία μας συνδράμει με 1-2 άτομα στις έρευνες της οικονομικής πτυχής των υποθέσεων.

3.11 ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Οικονομικές Καταστάσεις. Τα θέματα που προέκυψαν από τον τελευταίο έλεγχο που διενεργήθηκε (για τις οικονομικές καταστάσεις 2006 μέχρι και το 2012) παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2013. Οι οικονομικές καταστάσεις του Πανεπιστημίου για τα έτη 2013 και 2014 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας (με καθυστέρηση) τον Σεπτέμβριο 2015 και για το έτος 2015 τον Απρίλιο 2016. Ο έλεγχος της Υπηρεσίας μας για τα έτη 2013, 2014 και 2015 αναμένεται να αρχίσει τις αρχές του νέου έτους.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τον περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 αρ. 20(Ι)/2014, οι οικονομικές καταστάσεις για κάθε οικονομικό έτος υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους. Ως εκ τούτου, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο, θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να μην υπάρχουν οποιεσδήποτε καθυστερήσεις στην οριστικοποίηση και υποβολή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Μετακίνηση προσωπικού στο νέο κτίριο - Αγορά υπηρεσιών γραφέα από ιδιωτική εταιρεία. Στις 30.9.2016 υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας από την Συντεχνία ΣΗΔΗΚΕΚ-ΠΕΟ καταγγελία αναφορικά με την αγορά υπηρεσιών από ιδιωτική εταιρεία για την κάλυψη μόνιμων αναγκών του Πανεπιστημίου, ενώ το Πανεπιστήμιο μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του με τη μετακίνηση υφιστάμενου προσωπικού στο νέο κτίριο. Η Υπηρεσία μας με επιστολή της, ημερ. 13.10.2016, διαβίβασε την καταγγελία στο Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου για τις απόψεις και τα σχόλια του και τυχόν κατάλληλες ενέργειες.

Με επιστολή του ημερ. 8.11.2016, ο Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου μας πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, ότι το Πανεπιστήμιο δεν είχε πρόθεση να προβεί σε αγορά υπηρεσιών προς πλήρωση θέσης μόνιμου γραφέα, παρόλα αυτά, μετά από διερεύνηση, διαπιστώθηκε πράγματι πως το κείμενο της προκήρυξης του διαγωνισμού παρέπεμπε σε περιγραφή θέσης με συγκεκριμένα καθήκοντα και ότι με βάση τα νέα δεδομένα, δόθηκαν οδηγίες όπως τερματιστεί άμεσα η παροχή υπηρεσιών στο Πανεπιστήμιο από την ιδιωτική εταιρεία, κάτι που επιτεύχθηκε με κοινή συναίνεση.

Σύσταση: Χρειάζεται να υπάρχει πάντοτε η δέουσα προσοχή/επιμέλεια αναφορικά με προκηρύξεις διαγωνισμών, ώστε να μην προκύπτουν λάθη και συνεπαγόμενο κόστος στο δημόσιο/οργανισμό.

3.12 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Στις 15 Ιουνίου 2016 υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 3(5) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 έως 2007, η Έκθεση της Υπηρεσίας μας επί των οικονομικών καταστάσεων του ΚΟΑ, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.13 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Οι ΑΜΚΕ 2009 διεξήχθησαν στην Κύπρο κατά την περίοδο 1-6.6.2009, και την διοργάνωση τους, ανέλαβε η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή (ΚΟΕ). Σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις της ΚΟΕ για το έτος 2012, από τους εν λόγω αγώνες δημιουργήθηκε έλλειμμα ύψους €685.487 για το οποίο η ΚΟΕ ζητά κάλυψη από το Υπουργείο.

Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 11.3.2015 να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να συγκαλέσει σύσκεψη με συμμετοχή του Γενικού Ελεγκτή, του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών και του Προέδρου της ΚΟΕ για εξέταση του θέματος της κάλυψης ή όχι του ελλείμματος. Η εν λόγω σύσκεψη πραγματοποιήθηκε στις 27.4.2015, στην οποία αποφασίστηκε όπως ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (ΚΟΑ) και την ΚΟΕ, διερευνήσει το θέμα του ελλείμματος των ΑΜΚΕ 2009 και ενημερώσει τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού αναφορικά με τα αποτελέσματα της έρευνάς του, έτσι ώστε να προωθηθεί σχετική Ενημέρωση/Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο, στο πλαίσιο της Απόφασης 11.3.2015.

Δεδομένης της απαίτησης της ΚΟΕ για την καταβολή από το Κράτος επιπρόσθετων ποσών για κάλυψη δαπανών αναφορικά με τους ΑΜΚΕ 2009, η Υπηρεσία μας κλήθηκε να διερευνήσει το θέμα.

Η Υπηρεσία μας με ηλεκτρονικό μήνυμα απέστειλε στην ΚΟΕ στις 3.8.2015, σειρά ερωτημάτων αναφορικά με τους ΑΜΚΕ 2009, για τα οποία η ΚΟΕ απάντησε με καθυστέρηση περίπου ενός έτους στις 22.7.2016. Για την εργασία αυτή η ΚΟΕ αποτάθηκε σε ανεξάρτητο γραφείο. Η αυτούσια απάντηση του εν λόγω γραφείου δεν διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας, και ζητήσαμε από την ΚΟΕ, για σκοπούς διαφάνειας, όπως μας διαβιβαστεί το συντομότερο δυνατόν.

Κατά το 2016, διεξήχθη από την Υπηρεσία μας, επιτόπιος έλεγχος στην ΚΟΕ, τα αποτελέσματα του οποίου στάλθηκαν στην ΚΟΕ με επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 1.11.2016, ως προκαταρκτική έκθεση, αναφορικά με το έλλειμμα της ΚΟΕ για την διοργάνωση των ΑΜΚΕ 2009 και των λειτουργικών της δαπανών για τα έτη 2006-2015.

Η Υπηρεσία μας από τον προαναφερόμενο έλεγχο εντόπισε σημαντικά ευρήματα και αδυναμίες. Τα θέματα με τα οποία ασχολήθηκε η Υπηρεσία μας αφορούσαν στις υπερωρίες προσωπικού, διάφορα έξοδα (πολιτιστικά προγράμματα, αμοιβές κριτών και διαιτητών, επιδόματα, τελετές έναρξης και λήξης, τροφοδοσίες, διαχείριση αποτελεσμάτων αγώνων και ιστοσελίδα, γραφικά αποτελεσμάτων, ιατρικές υπηρεσίες, τηλεοπτική παραγωγή, φιλοξενία επισήμων, σχεδιασμός και εκτέλεση χορηγικού προγράμματος, διαμονή και μεταφορικά τεχνικής επιτροπής, σημαιοστολισμός πόλεων και γηπέδων, ενοικιάσεις ηλεκτρονικού εξοπλισμού, αθλητικό υλικό εθελοντών και αποστολών, δεξιώσεις, διακίνηση αποστολών, διαμονή δημοσιογράφων/ αποστολών/ επισήμων, κατασκευή γηπέδων, αγορές καρεκλών και τραπεζιών, αγορές δώρων), καθολικό αποθήκης, πιστωτές, πρακτικά του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ΚΟΕ, και δικαστικές Υποθέσεις,

Η Υπηρεσία μας έχοντας υπόψη τις απαντήσεις της ΚΟΕ στα ερωτήματά μας, καθώς και τα αποτελέσματα του επιτόπιου ελέγχου, όπως προαναφέρθηκαν, ετοίμασε προκαταρκτική έκθεση αναφορικά με το έλλειμμα της ΚΟΕ για τη διοργάνωση των ΑΜΚΕ 2009 στην οποία κατέληξε, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα:

- Φαίνεται να υπήρξαν πιθανές ατασθαλίες και κακοδιαχείριση στη ΚΟΕ για την διοργάνωση των εν λόγω αγώνων που δημιουργούν εύλογες υποψίες για διασπάθιση δημόσιου χρήματος. Ως εκ τούτου, η Υπηρεσία μας αναμένει ότι το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΚΟΕ θα αποφασίσει, όπου προνοεί το θέμα, την διεξαγωγή ανεξάρτητης διοικητικής έρευνας, τα αποτελέσματα της οποίας θα πρέπει να αποδίδουν ευθύνες, ώστε όσοι εμπλέκονται για πιθανά πειθαρχικά αδικήματα να τους επιβληθούν από το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΚΟΕ τιμωρίες/ποινές. Επίσης, εάν προκύπτουν ποινικά αδικήματα, το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΚΟΕ θα πρέπει να τα καταγγείλει σχετικά στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για τις δικές του ενέργειες.
- Πέραν τούτου, το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΚΟΕ θα πρέπει να μελετήσει σοβαρά τα θέματα που εγείρονται στην Έκθεσή μας και ενημερώσει την Υπηρεσία μας για τις απόψεις/σχόλια της, καθώς και τυχόν μέτρα που έχει λάβει και ενέργειες που πρέπει να γίνουν σχετικά με τη συμμόρφωση με τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας.
- Επιπρόσθετα, θέση της Υπηρεσίας μας είναι ότι, ενόψει των απαντήσεων και των μέτρων και ενεργειών του Εκτελεστικού Συμβουλίου, δεν μπορεί να συστήσει την περαιτέρω καταβολή οποιουδήποτε ποσού κρατικής χορηγίας σε οποιουδήποτε ύψους του ελλείμματος των ΑΜΚΕ προς την ΚΟΕ.

Επίσης, η Υπηρεσία μας, δεν μπορεί να μην λάβει υπόψη και να μην επισημάνει ότι, η παραχώρηση επιπρόσθετης χορηγίας στην ΚΟΕ αντιβαίνει και στις πρόνοιες της εγκύκλιος επιστολής του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 8.2.2012, καθώς και στη λογική του άρθρου 24(1) του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου του 2014 (αρ.38(Ι)/2014) ότι οι χορηγίες δίδονται για χρηματοοικονομική ενίσχυση, ανάγκη, που όπως προκύπτει, δεν υφίσταται όταν ένας Οργανισμός, έχει αποθεματικό και μάλιστα εκατομμυρίων σε τραπεζικούς λογαριασμούς, όπως η ΚΟΕ, τα οποία στις 31.12.2015 (ημερ. τελευταίων διαθέσιμων εξελεγχμένων οικονομικών καταστάσεων) ανέρχονταν στα €2.417.065,

Τέλος, η Υπηρεσία μας, αναμένει τις απαντήσεις της ΚΟΕ επί της προκαταρκτικής έκθεσης για να εκφράσει γνώμη ως προς το πραγματικό ύψος του ποσού του ελλείμματος για την διοργάνωση των ΑΜΚΕ στην Κύπρο τον Ιούνιο 2009.

Ο Πρόεδρος της ΚΟΕ μάς πληροφόρησε ότι για τα θέματα που εγείρονται στην επιστολή μας, η ΚΟΕ θα αποστείλει στην Υπηρεσία μας αναλυτική απάντηση με τις απόψεις της, το συντομότερο δυνατό. Επίσης μας διαβεβαίωσε ότι η ΚΟΕ θα ακολουθήσει κατά γράμμα τις οδηγίες μας, όσον αφορά στην μελέτη των υποδείξεων και παρατηρήσεών μας, από ανεξάρτητη έρευνα και τα αποτελέσματα, αφ' ενός μεν θα μας κοινοποιηθούν και αφ' ετέρου θα υποβληθούν στο Εκτελεστικό Συμβούλιο για λήψη αποφάσεων.

Έλεγχος λειτουργικών δαπανών ΚΟΕ για τα έτη 2006 – 2015. Ο πιο πάνω έλεγχος της Υπηρεσίας μας διεξήχθη με βάση το άρθρο 6 του περί της Καταθέσεως Στοιχείων στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.113(Ι)/2002), το οποίο προνοεί ρητά ότι, «Ο Γενικός Ελεγκτής έχει εξουσία να απαιτήσει από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο λαμβάνει χορηγία ή εγγύηση ή δάνειο από το Πάγιο Ταμείο ή άλλο ταμείο του Δημοσίου όπως παράσχει σε αυτό όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για εξακρίβωση του τρόπου με τον οποίο διατέθηκε το ποσό της χορηγίας ή της εγγύησης ή του δανείου».

Από τον σχετικό έλεγχο, καθώς και του συστήματος διαχείρισης που ίσχυε κατά τη διάρκεια του εν λόγω ελέγχου, έχει προκύψει ότι η κρατική χορηγία προς της ΚΟΕ υπερκαλύπτει πλήρως τις λειτουργικές και άλλες ανάγκες της, καθώς κατά κανόνα, από το 2006 μέχρι και το 2015, η κρατική χορηγία ήταν πάντα

μεγαλύτερη από αυτή που χρειάζεται για να καλύψει τα έξοδα του κάθε έτους, δεδομένης και της ύπαρξης άλλων εσόδων που έχει η ΚΟΕ στη διάθεσή της.

Σημειώνεται ότι η ΚΟΕ, όπως διαπιστώθηκε δεν τηρούσε χωριστό τραπεζικό λογαριασμό για την κρατική χορηγία, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εντοπιστούν με ακρίβεια οι δαπάνες που διενεργήθηκαν από την κρατική χορηγία κατά τα έτη 2006-2016. Επιπρόσθετα, φαίνεται ότι το ΥΠΠ δεν καθόριζε τον τρόπο που θα δαπανηθεί η κρατική χορηγία και ούτε η ΚΟΕ έχει καταγραμμένη την κατανομή της χορηγίας σε διάφορες δαπάνες, εκ των προτέρων. Σημειώνεται ότι το Λογιστήριο μας παρουσίασε ενδεικτικά μια λίστα εξόδων που χρησιμοποιεί γι' αυτό τον σκοπό. Από το 2016 τηρείται χωριστός τραπεζικός λογαριασμός μετά από οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας αναμένει ότι η ΚΟΕ θα απαντήσει χωρίς καθυστέρηση επί των θεμάτων που εγέρθηκαν και των ευρημάτων που προέκυψαν από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας και ότι μετά την έκδοση της εν λόγω έκθεσης ως τελικής, η ΚΟΕ θα συμμορφωθεί με τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας.

Ο Πρόεδρος της ΚΟΕ μας επιβεβαίωσε ότι θα κάνει ότι είναι δυνατό, ώστε η ΚΟΕ να εναρμονιστεί με τις συστάσεις μας.

3.14 ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Ίδρυση και λειτουργία του Ιδρύματος Πολιτισμού. Το Ίδρυμα εγγράφηκε αρχικά ως αγαθοεργό Ίδρυμα σύμφωνα με τον περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμο στις 9.11.2005. Στις 9.11.2006 η εν λόγω εγγραφή ακυρώθηκε και ο Οργανισμός του Ιδρύματος τροποποιήθηκε και εγγράφηκε σύμφωνα με τον περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμο στις 13.5.2008.

Κύριος σκοπός του Ιδρύματος ήταν η δημιουργία και διαχείριση του Μεγάρου Πολιτισμού για το οποίο υπάρχει σχετική αναφορά στο Κεφάλαιο των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της παρούσας Έκθεσής μας.

Σύμφωνα με την Ιδρυτική Πράξη του Ιδρύματος, το Ίδρυμα διοικείται από δεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο.

Στις 5.12.2013, το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του αποφάσισε, μεταξύ άλλων, να εγκρίνει την προσωρινή αναστολή της υλοποίησης του έργου της κατασκευής και λειτουργίας του Μεγάρου Πολιτισμού, ενώ το Ίδρυμα να συνεχίσει να υφίσταται ως νομικό πρόσωπο το οποίο θα διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο. Αποφάσισε επίσης αφενός όπως το προσωπικό του Ιδρύματος αποσπαστεί στο Υπουργείο Οικονομικών για να τοποθετηθεί σε διάφορα κυβερνητικά Τμήματα που είχαν ανάγκη και, αφετέρου το συμβόλαιο του Γενικού Διευθυντή του Ιδρύματος να τερματιστεί. Όσον αφορά το κτίριο που στεγάζεται το Ίδρυμα, αποφασίστηκε όπως αυτό χρησιμοποιηθεί για την στέγαση κυβερνητικών υπηρεσιών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος, σε συνεδρία του στις 26.1.2014, αφού ενημερώθηκε για την πιο πάνω απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αποφάσισε ομόφωνα να υποβάλει προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, την παραίτηση των μελών του.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών στις 7.11.2014 μας πληροφόρησε ότι ο Υπουργός Οικονομικών ανέθεσε στο Βοηθό Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας τη διεξαγωγή διοικητικής έρευνας. Σε επιστολή μας προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 20.9.2016, ζητήσαμε αντίγραφο της έρευνας αν είχε ολοκληρωθεί και σε απαντητική επιστολή ημερ. 20.10.2016, ενημερωθήκαμε ότι η διοικητική έρευνα που πραγματοποίησε ο Βοηθός Γενικός Λογιστής είναι ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα για νομική συμβουλή από τις 13.1.2015. Με επιστολή μας ημερ. 27.10.2016, ζητήσαμε αντίγραφο της έρευνας μαζί με την επιστολή υποβολής της στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τα οποία διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία μας με επιστολή του Γενικού διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 4.11.2016.

Όπως αναφέρεται και στην παράγραφο των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το Μέγαρο Πολιτισμού της παρούσης Έκθεσής μας, το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 26.8.2015 αποφάσισε, μεταξύ άλλων, την επ' αόριστον αναστολή της κατασκευής του έργου ανέγερσης του Μεγάρου Πολιτισμού και τον διορισμό Υπηρεσιακής Επιτροπής, αποτελούμενη από εκπροσώπους των Υπουργείων Παιδείας και Πολιτισμού, Οικονομικών και Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Τμήμα Ελέγχου), καθώς επίσης και του Γενικού Ελεγκτή, ως Παρατηρητή, με όρους εντολής τη διαχείριση των εκκρεμοτήτων του Ιδρύματος και την υλοποίηση της απόφασης για διάλυση του Ιδρύματος και ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου. Η εν λόγω Επιτροπή, στις 18.10.2016 συζήτησε για το Έγγραφο Απαιτήσεων των Συμβούλων Μελετητών σε σχέση με το Μέγαρο Πολιτισμού και αποφάσισε όπως κληθεί η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού να ορίσει Τεχνική Επιτροπή, η οποία θα αξιολογήσει τις πιο πάνω απαιτήσεις.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού μάς πληροφόρησε στις 24.11.2016 ότι έδωσε οδηγίες στον Αναπληρωτή Προϊστάμενο Τεχνικών Υπηρεσιών, ο οποίος προχώρησε με τη σύσταση της Τεχνικής Επιτροπής, η οποία θα αξιολογήσει τις απαιτήσεις των Συμβούλων Μελετητών σε σχέση με το Μέγαρο Πολιτισμού.

Οικονομικές καταστάσεις. Τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε για τις περιόδους 9.11.2005-9.11.2006, 13.5.2008-31.12.2008 και τα έτη 2009, 2010 και 2011 παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2013. Οι τελικές πρόχειρες διορθωμένες οικονομικές καταστάσεις των εν λόγω ετών υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας για έλεγχο στις 8.7.2015 και ο σχετικός έλεγχος βρίσκεται σε εξέλιξη. Οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2012 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας με καθυστέρηση στις 20.3.2014, και οι πρόχειρες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2013 και 2014 στις 22.1.2015, ενώ οι οικονομικές καταστάσεις για το 2015 δεν είχαν υποβληθεί μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης.

Σύσταση: Το Ίδρυμα Πολιτισμού χρειάζεται να υποβάλει τις οικονομικές καταστάσεις για το 2015 στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μάς πληροφόρησε στις 24.11.2016 ότι οι οικονομικές καταστάσεις του έτους 2015 ετοιμάζονται και θα μας αποσταλούν μόλις ολοκληρωθούν, το συντομότερο δυνατό.

Μισθοδοσία προσωπικού που εργοδοτείται από το Ίδρυμα και απασχολείται στη Δημόσια Υπηρεσία. Η Υπηρεσία μας σε επιστολή της προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ημερ. 3.2.2015, τον πληροφόρησε ότι, όπως προέκυψε από το σχετικό έλεγχο της Υπηρεσίας μας στο Ίδρυμα, κάποιες από τις προσλήψεις, προαγωγές, αναβαθμίσεις θέσεων, ετήσιες αυξήσεις, μισθοδοτικές τοποθετήσεις και επιδόματα, έγιναν/δόθηκαν αδικαιολόγητα, ατεκμηρίωτα και χωρίς τις απαιτούμενες εγκρίσεις από τα αρμόδια Κυβερνητικά Τμήματα και χωρίς σχετική πρόνοια στους οικείους προϋπολογισμούς. Ωστόσο, λόγω της αναστολής των εργασιών του, το προσωπικό του Ιδρύματος ουσιαστικά απασχολείται στη Δημόσια Υπηρεσία σύμφωνα με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 5.12.2013, και συνεχίζει να αμείβεται με βάση την μισθοδοτική τοποθέτηση που είχε στο Ίδρυμα. Επιπρόσθετα, λαμβάνει τα ίδια επιδόματα που λάμβανε στη συγκεκριμένη θέση που κατείχε (παράτυπα ή μη) προηγουμένως.

Ενόψει των πιο πάνω, ζητήσαμε την άμεση διεξαγωγή μελέτης για την ορθολογιστική μισθοδοσία όλου του προσωπικού του Ιδρύματος που απασχολείται στη Δημόσια Υπηρεσία, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα νέα τους καθήκοντα και να αξιολογεί κατά πόσο τα επιδόματα που λαμβάνουν δικαιολογείται να συνεχίσουν να τα λαμβάνουν στο ίδιο ύψος όπως και προηγουμένως, σε σχέση με τα νέα τους καθήκοντα και τα σημερινά δεδομένα στο δημόσιο. Επιπρόσθετα, ζητήσαμε όπως ενημερωθούμε με βάση ποια νομοθετική ρύθμιση το προσωπικό του Ιδρύματος απασχολείται στη Δημόσια Υπηρεσία και για τους σχετικούς όρους που εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση.

Στην απαντητική επιστολή του ημερ. 21.9.2015, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών μάς πληροφόρησε ότι τα πιο πάνω θέματα θα μελετηθούν στα πλαίσια της υλοποίησης της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 26.8.2015, με την οποία το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Οικονομικών να ετοιμάσει σχετική νομοθεσία για τη μεταφορά του προσωπικού του Ιδρύματος στην Δημόσια Υπηρεσία. Ακολούθως, με επιστολή μας προς το Υπουργείο Οικονομικών ημερ. 16.9.2016, ζητήσαμε όπως, όταν ετοιμαστεί η σχετική νομοθεσία για το προσωπικό του Ιδρύματος και προτού κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφισή της, η Υπηρεσία μας έχει σχετική ενημέρωση για το περιεχόμενό της και την ευκαιρία να υποβάλει σχόλια.

Το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού στις 26.9.2016 μας διαβίβασε Νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί της Μεταφοράς του Προσωπικού του Ιδρύματος Πολιτισμού στο Υπουργείο Οικονομικών Νόμος του 2016», όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά τη νομοτεχνική επεξεργασία από τη Νομική Υπηρεσία.

Σε επιστολή μας προς τον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 19.10.2016, αναφέραμε την θέση της Υπηρεσίας μας ότι, προτού κατατεθεί το υπό αναφορά νομοσχέδιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, να ληφθεί υπόψη η διοικητική έρευνα που είχε ανατεθεί στο Βοηθό Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας, αφού αυτή ενδεχομένως να επηρεάσει την απόφαση για την μεταφορά προσωπικού από το Ίδρυμα στη

Δημόσια Υπηρεσία. Επισημάναμε επίσης ότι ο οποιοσδήποτε χειρισμός τύχει το εν λόγω προσωπικό του Ιδρύματος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως προηγούμενο, αφού υπάρχει μεγάλη πιθανότητα μελλοντικά να μεταφερθεί προσωπικό και από άλλους Οργανισμούς στη Δημόσια Υπηρεσία.

Σχετικά αναφέρεται ότι στα συμπεράσματα του Βοηθού Γενικού Λογιστή, στην Έκθεσή του που υποβλήθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι η απόφαση για τη πλήρωση της θέσης του Διευθυντή/Γενικού Διευθυντή χωρίς να προηγηθεί δημοσίευση της θέσης και η απόφαση για παραχώρηση φιλοδωρήματος με την λήξη της θητείας του ίδιου ενώ ήταν ήδη μέλος του Ταμείου Προνοίας, ενδεχομένως να συνιστά κατάχρηση εξουσίας/διασπάθιση δημόσιου χρήματος. Επίσης, κατά τη πρόσληψη Γραμματέως/Προσωπικού Βοηθού, θεωρεί ότι το ΔΣ ξεπέρασε την διακριτική ευχέρεια επί του θέματος καθώς η πρόσληψη προσώπου που δεν κατείχε κατ' ελάχιστον τα απαραίτητα προσόντα της θέσης, όπως αυτά αναφέρθηκαν στη προκήρυξη, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Τα πιο πάνω τέθηκαν υπό την αίρεση της γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Σύσταση: Επιβάλλεται όπως προτού το νομοσχέδιο που ετοιμάστηκε για τη μεταφορά του προσωπικού του Ιδρύματος Πολιτισμού Κύπρου στη Δημόσια Υπηρεσία κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, ληφθεί από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας η νομική του συμβουλή αναφορικά με την έρευνα που διεξήγαγε ο Βοηθός Γενικού Λογιστή και ληφθεί υπόψη ανάλογα. Αναμένεται επίσης όπως η Υπηρεσία μας τηρείται ενήμερη σχετικά.

3.15 ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Οικονομικές Καταστάσεις. Τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε για τα έτη 2007 μέχρι 2011 παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2012. Οι οικονομικές καταστάσεις του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου (ΙΣΟΚ) για τα έτη 2012, 2013 και 2014 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας με καθυστέρηση στις 2.6.2015 και για το έτος 2015 με καθυστέρηση στις 15.6.2016. Ως εκ τούτου, δεν έχει διενεργηθεί ο νενομισμένος έλεγχος. Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2012, 2013, 2014, 2015 αναμένετε να αρχίσει κατά το 2017.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τον περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 αρ. 20(I)/2014, οι οικονομικές καταστάσεις για κάθε οικονομικό έτος υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους. Ως εκ τούτου, το ΙΣΟΚ θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να μην υπάρχουν οποιεσδήποτε καθυστερήσεις στην οριστικοποίηση και υποβολή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος του ΙΣΟΚ στις 25.11.2016, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) έχει επιληφθεί του ζητήματος και θα ληφθούν τα μέτρα εκείνα ώστε να μην παρατηρηθεί παρόμοιο φαινόμενο μελλοντικά.

Καταγγελία αναφορικά με την ανανέωση της σύμβασης του στελέχους του ΙΣΟΚ η οποία λήγει τον Δεκέμβριο 2016. Παρά το γεγονός ότι ενώπιον του ΔΣ του ΙΣΟΚ όπως καταγγέλθηκε εκκρεμούν εναντίον του στελέχους του ΙΣΟΚ διάφορες καταγγελίες που άπτονται απρεπούς και ανεπίτρεπτης συμπεριφοράς έναντι του προσωπικού ΙΣΟΚ και άλλων, εντούτοις, σύμφωνα με επώνυμη γραπτή καταγγελία που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 5.10.2016, το ΔΣ του ΙΣΟΚ, προχώρησε σε ανανέωση της σύμβασης του Εκτελεστικού Διευθυντή η οποία λήγει τον Δεκέμβριο 2016, για ακόμα τρία έτη χωρίς προηγουμένως να έχουν διερευνηθεί οι εν λόγω καταγγελίες εναντίον του.

Η Υπηρεσία μας με επιστολή της, ημερ. 23.11.2016, διαβίβασε αντίγραφο της πιο πάνω καταγγελίας (με απάλειψη του ονόματος του αποστολέα για ευνόητους λόγους) στην Πρόεδρο του ΙΣΟΚ με παράκληση όπως μεριμνήσει για την διερεύνηση της καταγγελίας, προτού τύχει ανανέωσης η σχετική σύμβαση του με το ΙΣΟΚ για τα επόμενα τρία έτη.

Επίσης, ζητήσαμε όπως η Πρόεδρος του ΙΣΟΚ μάς ενημερώσει αναφορικά με πόσες και ποιες άλλες παρόμοιες καταγγελίες υποβλήθηκαν στην Πρόεδρο ή και στα μέλη του ΔΣ του ΙΣΟΚ, ποια τα αποτελέσματα της διερεύνησης, καθώς και ενημέρωση της Υπηρεσίας μας για τους τυχόν από μέρους του ΔΣ του ΙΣΟΚ κατάλληλους χειρισμούς/ενέργειες και μέτρα που έχουν ληφθεί, οι οποίες, ενδεχομένως, να δικαιολογούν την μη ανανέωση της σχετικής σύμβασης, αλλά προκήρυξη της θέσης του με δημόσιο διαγωνισμό.

Σύσταση: Πριν τη συζήτηση/απόφαση ενδεχόμενης ανανέωσης οποιασδήποτε σύμβασης, χρειάζεται, κατά κανόνα, οι όποιες καταγγελίες άπτονται αδικημάτων να τυγχάνουν διερεύνησης και τα συμπεράσματα να λαμβάνονται υπόψη κατά την εν λόγω συζήτηση.

Επειδή τα θέματα που εγείρονται στην επιστολή μας προς την Πρόεδρο του ΙΣΟΚ, ημερ. 23.11.2016, τόσο αναφορικά με την καταγγελία για την απόφαση του ΔΣ του ΙΣΟΚ για ανανέωση της σύμβασης του στελέχους του ΙΣΟΚ που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία μας στις 5.10.2016, όσο και για τις άλλες καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Πρόεδρο ή μέλη του ΔΣ του ΙΣΟΚ, είναι αρκετά σοβαρές και δημιουργούν εύλογες υποψίες για πειθαρχικά παραπτώματα ή ποινικά αδικήματα που σχετίζονται με κατάχρηση εξουσίας ή κατάχρηση εμπιστοσύνης από δημόσιο λειτουργό, παραθέτουμε στην παρούσα έκθεση μας, μεταξύ

άλλων, αυτούσια μέρη από την απάντηση της Προέδρου του ΙΣΟΚ που δόθηκε προς την Υπηρεσία μας, ημερ. 25.11.2016 (με απάλειψη των ονομάτων των μερών για ευνόητους λόγους).

Η Πρόεδρος του ΙΣΟΚ μάς πληροφόρησε, μεταξύ άλλων, στις 25.11.2016, ως εξής:

«Εκτιμώ, λοιπόν, ότι εσφαλμένα τίθεται ενώπιον σας (Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας) παράπονο για «διάφορες καταγγελίες οι οποίες δεν έτυχαν διερεύνησης», αφού όχι μόνο η περιγραφή του παραπόνου δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα αλλά, και από τα όσα πιο πάνω αναφέρω, τεκμαίρεται ότι προσωπικά ενημέρωσα το ΔΣ του Ιδρύματος για όλες τις πληροφορίες όπως τέθηκαν υπόψη μου ενώ οι «δύο λειτουργοί του Γραφείου του ΙΣΟΚ» παρουσιάστηκαν ενώπιον του σώματος εκθέτοντας τις απόψεις τους.

Το ΔΣ έλαβε την απόφαση του εκτιμώντας ότι από τα όσα παρουσιάστηκαν δεν συνέτρεχε οποιοσδήποτε λόγος για μη ανανέωση του Συμβολαίου του «στελέχους του ΙΣΟΚ» και προκήρυξη της θέσης με δημόσιο διαγωνισμό. Άλλωστε, στη 06/2016 συνεδρία του ΔΣ συμφωνήθηκε από τους «δύο λειτουργούς του Γραφείου του ΙΣΟΚ» και το «στέλεχος του ΙΣΟΚ», να καταβληθεί νέα προσπάθεια συνεργασίας σε πλαίσιο συναντίληψης και αλληλοκατανόησης από μέρους όλων.

Διάφορα άλλα σχόλια ή/και παρατηρήσεις που από καιρού εις καιρόν ακούγονται, όχι μόνο για το πρόσωπο του «στελέχους του ΙΣΟΚ» αλλά και για Καλλιτεχνικούς Διευθυντές, στελέχη, μουσικούς ή μέλη του ΔΣ του Ιδρύματος, δεν μπορεί να λαμβάνονται υπόψη έως ότου λάβουν μορφή επίσημης και τεκμηριωμένης καταγγελίας. Σε μία τέτοια περίπτωση, σας παραπέμπω στην απόφαση του ΔΣ της 28^{ης} Σεπτεμβρίου 2016 που ξεκάθαρα δηλώνει πως «εάν τέτοια στοιχεία προκύψουν μελλοντικά, διατηρεί το δικαίωμα να επανέλθει».

Η Υπηρεσία μας, ωστόσο, παρατηρεί τα ακόλουθα:

- Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με την εκτίμηση της Προέδρου του ΙΣΟΚ ότι «εσφαλμένα τίθεται ενώπιον της Υπηρεσίας μας παράπονο για «διάφορες καταγγελίες οι οποίες δεν έτυχαν διερεύνησης», αφού, όπως φαίνεται πιο κάτω, δεν έχουν ακόμη εξεταστεί και ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι, ενδεχομένως, να δικαιολογούν την μη ανανέωση της σχετικής σύμβασης, αλλά προκήρυξη της θέσης του «στελέχους του ΙΣΟΚ» με δημόσιο διαγωνισμό σε περίπτωση που διαπιστωθούν πειθαρχικά ή/και ποινικά αδικήματα εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ».
- Όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ του ΙΣΟΚ, ημερ. 21.9.2016, παρά το γεγονός ότι ενώπιον του ΔΣ του ΙΣΟΚ εκκρεμούσαν καταγγελίες εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ» που άπτονται απρεπούς και ανεπίτρεπτης συμπεριφοράς έναντι του προσωπικού ΙΣΟΚ και άλλων, προχώρησε σε ανανέωση της σύμβασης του η οποία λήγει τον Δεκέμβριο 2016, για ακόμα τρία έτη, χωρίς προηγουμένως να τις είχε διερευνήσει.

Ενδεικτικά παραθέτουμε απόσπασμα από τα πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ, ημερ. 3.10.2016, που αφορούσε στα πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ ημερ. 21.9.2016, όπως έχουν επικυρωθεί στις 3.10.2016 για το κείμενο που ανέγνωσε και κατέθεσε μέλος του ΔΣ του ΙΣΟΚ.

«Στην προηγούμενη του συνεδρία (21.09.2016) το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε, πλειοψηφικά, να ανανεώσει το Συμβόλαιο του «στελέχους του ΙΣΟΚ». Η απόφαση αυτή έχει προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση στην συντριπτική πλειονότητα των εργαζομένων στο Ίδρυμα. Από την περασμένη Τετάρτη έχω γίνει δέκτης σοβαρών καταγγελιών εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ» που αφορούν σε εκφοβισμό και απειλές απέναντι σε υφισταμένους του, κατάχρηση εξουσίας και πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του. Επειδή θεωρώ ότι αυτές οι καταγγελίες είναι αρκετά σοβαρές και χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης, εισηγούμαι:

- (i) την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης για ανανέωση του Συμβολαίου του «στελέχους του ΙΣΟΚ» ή/και την αναβολή επικύρωσης της απόφασης όπως διατυπώνεται στα Πρακτικά μέχρις ότου εξεταστούν οι καταγγελίες*
- (ii) να τεθεί το θέμα της αναστολής της απόφασης σε ψηφοφορία για να είναι ξεκάθαρη η στάση των μελών του Συμβουλίου.*

Τέλος, έχω διαπιστώσει την τελευταία εβδομάδα, ότι αρκετοί εργαζόμενοι δεν προέβησαν σε επίσημη κατάθεση των παραπόνων τους στο Συμβούλιο φοβούμενοι ότι μια τέτοια πράξη θα είχε δυσμενείς συνέπειες στον τρόπο που θα τους αντιμετώπιζε το «στέλεχος του ΙΣΟΚ» Θεωρώ ότι καθήκον του Συμβουλίου είναι, αφενός, να δημιουργήσει ένα ασφαλές περιβάλλον όπου αυτές οι καταγγελίες θα εκφραστούν ανεμπόδιστα και, αφετέρου, να επανέλθει στην απόφαση ανανέωσης του Συμβολαίου αφού εξετάσει διεξοδικά όλες τις καταγγελίες. Δυστυχώς, προχωρήσαμε στη λήψη μιας απόφασης χωρίς να έχουμε μπροστά μας όλα τα στοιχεία. Πιστεύω ότι αυτή η απόφαση μας αφήνει εκτεθειμένους και έχει σοβαρές νομικές παραμέτρους που οφείλουμε να λάβουμε υπόψη».

- Από τα πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ του ΙΣΟΚ, 28.9.2016 «Τα μέλη του ΔΣ συμφώνησαν ότι υπάρχει μεγάλη ένταση στις σχέσεις των λειτουργών με το συγκεκριμένο στέλεχος», ωστόσο όμως, το ΔΣ του ΙΣΟΚ αποφάσισε ότι θα προβεί σε συστάσεις προς όλους ώστε να καταβληθούν προσπάθειες για εξομάλυνση των σχέσεων, για σκοπούς καλύτερης λειτουργίας του Γραφείου».

Κατά την άποψη μας, το ΔΣ του ΙΣΟΚ θα έπρεπε να επανεξετάσει την απόφαση του για ανανέωση της σύμβασης του «στελέχους του ΙΣΟΚ» για ακόμη τρία έτη, η οποία λήφθηκε στην προηγούμενη συνεδρία του στις 21.9.2016 και, επίσης, όφειλε να εξετάσει τα νέα στοιχεία καταγγελιών ή/και παραπόνων που είχαν προκύψει εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ».

- Τέλος, η Υπηρεσία μας, δεδομένου των πιο πάνω, θεωρεί επιβεβλημένο όπως το όλο θέμα προωθηθεί από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού στο Υπουργικό Συμβούλιο για λήψη απόφασης (α) κατά πόσο θα πρέπει, ενδεχομένως, να διεξαχθεί ανεξάρτητη διοικητική έρευνα για όλες τις καταγγελίες εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ» και (β) σε περίπτωση που διαπιστωθούν πειθαρχικά ή/και ποινικά αδικήματα εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ» κατά πόσο ενδείκνυται η προκήρυξη της θέσης του «στελέχους του ΙΣΟΚ» με δημόσιο διαγωνισμό και, ενδεχομένως, η λήψη πειθαρχικών ή ποινικών τιμωρητικών μέτρων εναντίον του «στελέχους του ΙΣΟΚ» για τα εν λόγω αδικήματα.

3.16 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΙΚΗ ΔΥΣΤΡΟΦΙΑ

Συμφωνία συνεργασίας με το Υπουργείο Υγείας. Στις 26.11.2010, τέθηκε σε ισχύ η νέα συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Υγείας, εκ μέρους της Κυβέρνησης και του Κυπριακού Ιδρύματος Ερευνών για τη Μυϊκή Δυστροφία (Ίδρυμα) (το οποίο είναι το διοικητικό σώμα του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου (ΙΝΓΚ)), αντικαθιστώντας το μνημόνιο συνεργασίας το οποίο ίσχυε από τις 26.10.1999. Η συμφωνία προνοεί τη θεσμοθέτηση της χρηματοδότησης του ΙΝΓΚ από την Κυπριακή Δημοκρατία, ενώ το ΙΝΓΚ παρέχει υπηρεσίες προς την Κυπριακή Δημοκρατία έναντι συμφωνημένης αμοιβής (τιμοκατάλογος). Η χρηματοδότηση συνίσταται σε ετήσια χορηγία μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού για κάλυψη τυχόν ελλείμματος του ΙΝΓΚ, αφού ληφθούν υπόψη πρόσοδοι από την παροχή υπηρεσιών (έρευνας και εκπαίδευσης, φαρμακευτικών και ιατρικών υπηρεσιών, συνεργασία κρατικών λειτουργών/ιατρών/επιστημόνων). Με τη συμφωνία παρέχεται επίσης φαρμακευτική αγωγή σε όλους τους δικαιούχους ασθενείς που παρακολουθούνται στο ΙΝΓΚ, κάτω από τον διοικητικό και οικονομικό έλεγχο του Διευθυντή Φαρμακευτικών Υπηρεσιών.

Όπως διαπιστώθηκε, η συμφωνία δεν έχει ημερομηνία λήξης και δεν περιλαμβάνει πρόνοια για τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί σε περίπτωση τροποποίησης των όρων της. Επίσης υπάρχουν ασάφειες οι οποίες επηρεάζουν τη συνεργασία μεταξύ Κυβέρνησης και Ιδρύματος.

Σύσταση: Το Υπουργείο να προχωρήσει σε επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας εφόσον αποφασίσει το ύψος της χορηγίας που θα παραχωρεί στο Ίδρυμα και αφού συμβουλευτεί τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων. Η νέα συμφωνία θα πρέπει να έχει ημερομηνία λήξης. Επίσης, η συμφωνία δεν πρέπει να περιλαμβάνει υπηρεσίες που παρέχονται από ιδιωτικά εργαστήρια και οι οποίες θα πρέπει, για σκοπούς εξασφάλισης της καλύτερης δυνατής τιμής, να αποτελέσουν αντικείμενο ανοικτού διαγωνισμού.

Στην απάντησή του ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ανέφερε ότι η συμφωνία προνοεί την ύπαρξη ειδικής επιτροπής που θα απαρτίζουν ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Υγείας, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών και ο Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος, η οποία θα συμφωνεί τον ετήσιο προϋπολογισμό (και συνεπώς τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος από την κυβέρνηση) και μάλιστα σε τριετή βάση. Συνεπώς, από τη στιγμή που συμφωνούνται τα κονδύλια χρηματοδότησης μέσα από την πιο πάνω διαδικασία, είναι εξαιρετικά απίθανο να προκύψει θέμα ελλείμματος στον προϋπολογισμό του Ιδρύματος. Αναφορικά με το ότι η συμφωνία συνεργασίας δεν έχει ημερομηνία λήξης, αυτό ήταν ουσιώδης όρος της συμφωνίας καθότι αποσκοπούσε στη διαχρονική και αδιάλειπτη σχέση με το κράτος θεσμοθετώντας το Ίδρυμα και την σχέση του με το κράτος.

Κυβερνητική χορηγία. Το ύψος της χορηγίας στο Ίδρυμα τα τελευταία τέσσερα χρόνια παρουσιάζεται στον πιο κάτω πίνακα:

	2015	2014	2013	2012
	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.
Χορηγία Υπουργείου Υγείας	4,9*	4,9*	8,3	8,4

* Στους Προϋπολογισμούς για τα έτη 2014 και 2015, η πρόνοια για υποστήριξη της ερευνητικής υποδομής του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής ύψους €3,2 εκ. για κάθε έτος, περιλήφθηκε κάτω από τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης.

Πέραν της κρατικής χορηγίας, παραχωρήθηκαν από το κράτος στο Ίδρυμα φάρμακα, η αξία των οποίων, σύμφωνα με στοιχεία των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, ανήλθε σε €5,8 εκ., €5,0 εκ., €5,7 εκ. και €5,7 εκ. για τα έτη 2015, 2014, 2013 και 2012, αντίστοιχα.

Έσοδα. Τα συνολικά έσοδα του ΙΝΓΚ το 2015 ανήλθαν σε €13,5 εκ. εκ των οποίων ποσό ύψους €9,6 εκ. προήλθε από την Κυβέρνηση (Υπουργείο Υγείας, Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως).

Οικονομικά θέματα. Η Υπηρεσία μας επαναλαμβάνει την άποψή ότι ο καθορισμός του ύψους των μισθών πρόσληψης του προσωπικού, ο καθορισμός αριθμού θέσεων, η παραχώρηση αυξήσεων κ.λπ., θα πρέπει να γίνεται κατόπιν γραπτής έγκρισης των αρμόδιων κυβερνητικών τμημάτων και του Υπουργείου Υγείας, αφού οι δαπάνες αυτές αυξάνουν το ύψος της κυβερνητικής χορηγίας.

Σύσταση: Επιβάλλεται η σύσταση της τριμελούς Ειδικής Επιτροπής, η οποία προβλέπεται στη συμφωνία που υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του Ινστιτούτου, για εξέταση των οικονομικών θεμάτων του Ιδρύματος.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου μας ανέφερε ότι η εν λόγω Ειδική Επιτροπή δεν έχει ποτέ λειτουργήσει παρόλο ότι το έχουν ζητήσει τόσο προφορικά όσο και γραπτώς από τα δύο Υπουργεία.

Προσωπικό.

(α) Το προσωπικό του Ιδρύματος ανερχόταν στις 31.12.2015 σε 186 άτομα και οι δαπάνες αποδοχών ανήλθαν σε €8,1 εκ.

(β) **Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.** Το Ίδρυμα παρέχει κάλυψη των εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο προσωπικό και στα εξαρτώμενά τους, μέσω σχετικού σχεδίου, το κόστος του οποίου επωμίζεται εξ ολοκλήρου το Ίδρυμα. Η συνολική δαπάνη για το 2015 ανήλθε σε €160.588 (2014: €166.429).

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επανέλαβε την εισήγησή της όπως στο σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης συνεισφέρουν και οι υπάλληλοι του Ιδρύματος.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου μας ανέφερε ότι η παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης με τους υφιστάμενους όρους αποτελεί υποχρέωση του Ιδρύματος μέσα από τη συλλογική σύμβαση.

«Τέλεθον». Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, η καθαρή συνεισφορά από τις εκδηλώσεις είναι περιορισμένη και θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες για αύξηση των εσόδων.

Συστάσεις:

- (i) Εφόσον, για την ύπαρξη του πιο πάνω θεσμού, εισφέρουν οι πολίτες μέσα από τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται, θεωρούμε ότι για σκοπούς διαφάνειας, οι λογαριασμοί του «Τέλεθον» θα πρέπει να δημοσιοποιούνται καθώς επίσης και τα αποτελέσματα των ερευνητικών προγραμμάτων.
- (ii) Να γίνει προσπάθεια εξεύρεσης επιπλέον χορηγιών από μεγάλους οργανισμούς/εταιρείες.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ανέφερε ότι γίνεται ανακοίνωση τύπου για τα έσοδα από τις εκδηλώσεις του Τέλεθον, ενώ για τα ερευνητικά προγράμματα που χορηγούνται από το Τέλεθον και τυχόν σημαντικά αποτελέσματα που προκύπτουν από αυτά γίνεται αναφορά σε ετήσια δημοσιογραφική διάσκεψη που οργανώνει το Ινστιτούτο. Γίνονται επίσης συνεχείς προσπάθειες ώστε τα έσοδα να επανέλθουν στα επίπεδα προ της οικονομικής κρίσης.

Τήρηση και ενημέρωση επίσημων φακέλων. Η Υπηρεσία μας επισήμανε και πάλι ότι το ΙΝΓΚ εξακολουθεί να μην τηρεί αρχείο. Η μη λειτουργία αρχείου αποδυναμώνει και δυσχεραίνει σε μεγάλο βαθμό τη διεξαγωγή του ελέγχου από την Υπηρεσία μας.

Σύσταση: Θα πρέπει να δημιουργηθεί επίσημο αρχείο. Οι φάκελοι θα πρέπει να ενημερώνονται με όλη την εισερχόμενη και εξερχόμενη αλληλογραφία.

Μη επεμβατική προγεννητική διάγνωση για το σύνδρομο Down. Σχετική αναφορά για το θέμα της ευρεσιτεχνίας μη επεμβατικής διάγνωσης για το σύνδρομο Down γίνεται στην Ετήσια Έκθεσή μας για το έτος 2014 (μέρος 4.44 Κυπριακό Ίδρυμα Ερευνών για τη Μυϊκή Δυστροφία). Η Υπηρεσία μας συνέστησε όπως το Υπουργείο:

(α) Διερευνήσει τους λόγους που έγινε παραχώρηση των δικαιωμάτων της ευρεσιτεχνίας στην ιδιωτική εταιρία NIPD Genetics Ltd, αφού η εμπορική εκμετάλλευση της ευρεσιτεχνίας πιθανόν να ενίσχυε σημαντικά τα έσοδα του Ιδρύματος και κατ' επέκταση να μείωνε την κυβερνητική χορηγία. Η ευρεσιτεχνία ήταν ιδιοκτησία του Ιδρύματος, στο οποίο οι δύο ερευνητές εργάζονταν με την ανάλογη αμοιβή.

(β) Διερευνήσει κατά πόσο υπήρξε σύγκρουση συμφερόντων στη διαδικασία που ακολουθήθηκε κατά την ίδρυση της ιδιωτικής εταιρείας NIPD Genetics Ltd, εφόσον ο ένας Ερευνητής ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος, και Εκτελεστικός Διευθυντής και ο μεγαλύτερος μέτοχος της NIPD Genetics Ltd.

(γ) Διερευνήσει τους λόγους για τους οποίους αποφασίσθηκε όπως το Ίδρυμα συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της NIPD Genetics Ltd μέσω της ιδιωτικής εταιρείας CING Innovations Ltd, η οποία δημιουργήθηκε για τον σκοπό αυτό.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στην απάντησή του ανέφερε ότι η νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας (ο περί Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας Νόμος, Ν. 16(Ι)/98) ορίζει ότι οι εφευρέτες έχουν δικαίωμα για δίκαια αμοιβή και όφελος από τον εργοδότη. Για τον καθορισμό του δικαιώματος αυτού των εφευρετών, αλλά και για τη διαδικασία διαχείρισης και εκμετάλλευσης πνευματικής ιδιοκτησίας τα ακαδημαϊκά ιδρύματα πρέπει να έχουν ειδικό κανονισμό για δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Ο ειδικός κανονισμός για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας του Ιδρύματος ακολουθεί τις πρακτικές που εφαρμόζονται από τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και έτυχε εισηγήσεων και έγκρισης από το Γραφείο του Εφόρου Κρατικών Ενισχύσεων το 2011, αφού αξιολογήθηκε και από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιπρόσθετα, έτυχε θετικής εξωτερικής αξιολόγησης το 2014 μέσω της πρωτοβουλίας του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας με την ονομασία «Μέτρο στήριξης και ανάπτυξης εσωτερικών πολιτικών διαχείρισης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στα πανεπιστήμια και ερευνητικούς φορείς.

Οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν σε σχέση με τα δικαιώματα των εφευρετών και την εμπορική εκμετάλλευση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας για μη επεμβατική προγεννητική διάγνωση για το σύνδρομο Down ακολούθησαν τις πρόνοιες του κανονισμού του Ιδρύματος για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Μέσα από αυτό προέκυψαν και τα ποσοστά των εφευρετών και του Ιδρύματος στο μετοχικό κεφάλαιο της NIPD Genetics. Βάσει διεθνών βέλτιστων πρακτικών, όταν για την εμπορική εκμετάλλευση διπλώματος ευρεσιτεχνίας χρειάζονται σημαντικά κεφάλαια, δημιουργούνται εταιρείες «spin-off», με σκοπό την άντληση των αναγκαίων κεφαλαίων και την εμπορική εκμετάλλευση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Οι ανάγκες σε χρηματοδότηση της εταιρείας NIPD Genetics Ltd έχουν καλυφθεί με αυξήσεις του μετοχικού της κεφαλαίου προς τρίτους.

Η Υπηρεσία μας δεν συμμερίζεται την πιο πάνω θέση του Ιδρύματος για τα δικαιώματα των εφευρετών αφού οι αναφερόμενοι Κανονισμοί για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας ουσιαστικά ετοιμάστηκαν από αυτούς που θα ωφελούνταν από την πολιτική που οι ίδιοι θα καθόριζαν. Το ίδρυμα επιχορηγείται από το Κράτος και δεν μπορεί σε αυτό να εφαρμόζονται πολιτικές που, με τον ένα ή άλλο τρόπο, έχουν ως αποτέλεσμα υπάλληλοι να απολαμβάνουν τόσο προκλητικών ωφελημάτων.

3.17 ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ίδρυση και λειτουργία του Κέντρου. Το Κέντρο ιδρύθηκε και άρχισε την προσφορά ιατρικών υπηρεσιών το 1998. Η λειτουργία του βασίζεται, σε πολύ μεγάλο βαθμό, στην οικονομική στήριξη του Κράτους, το οποίο, με βάση τη Δήλωση Καταπιστεύματος και τη συμφωνία με το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, ανέλαβε να καλύπτει τα λειτουργικά έξοδα του Κέντρου στο διηνεκές. Η κρατική χορηγία που καταβλήθηκε στο Κέντρο κατά το 2015 ανήλθε σε €12,6 εκ. (2014: €12,9 εκ.). Πέραν της κρατικής χορηγίας, παραχωρήθηκαν από το Κράτος στο Κέντρο φάρμακα η αξία των οποίων, σύμφωνα με στοιχεία των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, ανήλθε κατά το 2015 σε €10,3 εκ. (2014: €9,8 εκ.).

Μισθοδοσία ιατρικού προσωπικού. Οι απολαβές και τα ωφελήματα του ιατρικού προσωπικού περιλαμβάνονται στα συμβόλαια εργοδότησης μεταξύ του Κέντρου και των ιατρών, ενώ η συνεισφορά του Κράτους καθορίζεται με βάση σχετικές εγκρίσεις του Υπουργείου Οικονομικών και, οποιαδήποτε διαφορά καλύπτεται από το Ιατρικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου. Το ποσό που καταβλήθηκε από το Ίδρυμα για το 2015 ανήλθε σε €1.068.138.

Σύσταση: Το Υπουργείο Υγείας, το οποίο επωμίζεται σημαντικές δαπάνες για τη μισθοδοσία του προσωπικού, να προβεί, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, σε επανεξέταση της συνεισφοράς του Κράτους στο πακέτο απολαβών και ωφελημάτων του προσωπικού του Κέντρου.

Η Πρόεδρος του Συμβουλίου των Επιτρόπων μας ανέφερε ότι το θέμα τυγχάνει χειρισμού από το Υπουργείο Υγείας και θα επανεξεταστεί στα πλαίσια της προόδου που θα επιτευχθεί στην προωθούμενη αυτοномήση των Δημόσιων Νοσηλευτηρίων τον Μάιο του 2017.

Υπηρεσίες κλινικού εργαστηρίου. Το Κέντρο προβαίνει για σειρά ετών σε αγορά υπηρεσιών κλινικού εργαστηρίου από ιδιωτικό κλινικό εργαστήριο. Η δαπάνη το 2015 ανήλθε σε €1,3 εκ. (2014: €1,5 εκ.).

Η Υπηρεσία μας ανέφερε επανειλημμένα ότι, επειδή η εν λόγω δαπάνη, βάσει της σχετικής συμφωνίας, βαρύνει εξ ολοκλήρου την Κυβέρνηση, η παροχή των υπηρεσιών αυτών θα έπρεπε να γίνεται από το Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ' (NAM III). Σημειώθηκε συναφώς ότι, σύμφωνα με τα πρακτικά συνάντησης που πραγματοποιήθηκε στις 14.2.2012 στο Υπουργείο Υγείας, όλες οι απαιτούμενες διεργασίες θα ολοκληρώνονταν και το NAM III θα ήταν σε θέση να εξυπηρετήσει το Κέντρο από τον Φεβρουάριο 2013. Ωστόσο, λόγω της καθυστέρησης στην επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού συστήματος Υγείας (ΟΠΣΥ) στο NAM III, αυτό δεν ήταν σε θέση να παρέχει τις εν λόγω υπηρεσίες. Ως αποτέλεσμα, το 2014 το Κέντρο προχώρησε σε προκήρυξη ανοικτής προσφοράς, η οποία κατακυρώθηκε στον μοναδικό προσφοροδότη (ο ίδιος όπως και τα προηγούμενα έτη) για την περίοδο 1.1.2015 – 31.12.2016 με δικαίωμα ανανέωσης για ακόμα ένα έτος.

Σύσταση: Λόγω της καθυστέρησης που παρατηρείται στην ολοκλήρωση της μηχανογράφησης σε όλα τα νοσοκομεία, θα πρέπει να γίνουν ενέργειες για παροχή των υπηρεσιών αυτών από το NAM III, με ηλεκτρονική αποστολή των αποτελεσμάτων, σε πρώτο στάδιο, μέχρι την πλήρη μηχανογράφηση του Νοσοκομείου.

Η Πρόεδρος του Συμβουλίου των Επιτρόπων μας ανέφερε ότι συμφωνεί με τη σύστασή μας και είναι σε επικοινωνία με το Υπουργείο Υγείας για εξεύρεση τεχνικής λύσης. Σε περίπτωση που αυτή η προσπάθεια δεν τελεσφορήσει μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους το Κέντρο θα εξετάσει εναλλακτικά σενάρια για κάλυψη των αναγκών του.

3.18 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ίδρυση. Ο Οργανισμός ιδρύθηκε με βάση το άρθρο 3 του περί Γενικού Συστήματος Υγείας Νόμου αρ. 89(Ι) του 2001, το οποίο τέθηκε σε ισχύ με την Κ.Δ.Π. 565/2002 στις 22.11.2002. Σύμφωνα με τον Νόμο, ο Οργανισμός αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και σκοπός του είναι η εφαρμογή Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓεΣΥ).

Οικονομική κατάσταση. Τα οικονομικά αποτελέσματα του Οργανισμού σύμφωνα με τις μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις ήταν όπως πιο κάτω:

	2015	2014
	€	€
Έσοδα	3.055.614	3.265.847
Έξοδα	(3.312.644)	(3.516.163)
Έλλειμμα	(257.030)	(250.316)
Ταμειακά διαθέσιμα στις 31.12	585.475	781.267
Αποθεματικά στις 31.12	629.194	886.224

Αναφέρεται ότι ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων του Οργανισμού για τα έτη 2015 και 2014 θα ανατεθεί σε ιδιώτες ελεγκτές, δυνάμει του άρθρου 8 των περί της Κατάθεσης Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων Νόμων του 2002 μέχρι 2014.

Προϋπολογισμός. Ο Προϋπολογισμός για το 2015 υποβλήθηκε στο Υπουργείο Υγείας στις 20.10.2014. Το Υπουργείο με επιστολή του ημερ. 1.12.2014 ζήτησε την υποβολή αναθεωρημένου Προϋπολογισμού, στον οποίο, μεταξύ άλλων, να μειωθεί η πρόνοια για επικοινωνία και δημοσιότητα από €500.000 σε €1.000, ο οποίος υποβλήθηκε στις 8.12.2014. Στις 12.12.2014 το Υπουργείο Υγείας υπέβαλε τον Προϋπολογισμό στο Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο με επιστολή του ημερομηνίας 20.1.2015 ζήτησε την αναθεώρησή του με διάφορες τροποποιήσεις. Ο αναθεωρημένος Προϋπολογισμός εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 26.3.2015 και από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 9.4.2015. Ο Προϋπολογισμός ψηφίστηκε σε Νόμο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 22.5.2015. Η Βουλή ενέκρινε δωδεκατημόρια για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο. Για τις πληρωμές που διενεργήθηκαν κατά την περίοδο 1.3.2015 - 21.5.2015 δεν υπήρχε νομοθετική κάλυψη. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, οι πληρωμές αυτές αφορούσαν κυρίως στη μισθοδοσία και τέλη ηλεκτρισμού, τηλεφώνου και ύδατος.

Προσωπικό. Στις 31.12.2015, ο Οργανισμός εργοδοτούσε 51 άτομα. Οι σχετικές δαπάνες ανήλθαν σε €2,5εκ. το 2015 (74,3% των συνολικών δαπανών), σε σύγκριση με €2,6 εκ. το 2014 (74,3% των συνολικών δαπανών). Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται αναλυτικά το προσωπικό του Οργανισμού.

Τίτλος Θέσης	Κλίμακα	31.12.2015	31.12.2014
Γενικός Διευθυντής	Πάγιος Μισθός	0	0
Διευθυντές	A15	1	2
Ανώτεροι Λειτουργοί	A13	14	14
Λειτουργοί	A8-A10-A11	22	22
Γραμματειακός Λειτουργός	A8-A9	1	1
Γραφείς	A2-A5-A7	10	10
Ωρομίσθιο προσωπικό (Καθαρίστριες/Κλητήρας)		3	3
Σύνολο Οργανικών Θέσεων		51	52

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ο Οργανισμός από το 2006 παρέχει σχέδιο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο προσωπικό και στα εξαρτώμενα του μέσω ασφαλιστικής εταιρείας. Κατά την περίοδο από το 2006 μέχρι τις 16.4.2012 η ασφαλιστική κάλυψη ανατέθηκε στην εν λόγω εταιρεία κατόπιν διαδικασίας διαγωνισμού, ενώ από τις 16.4.2012 μέχρι το 2015, αγοράζονται υπηρεσίες από την ίδια εταιρεία χωρίς να προκηρυχθεί διαγωνισμός. Στις 16.1.2015 προκηρύχθηκε διαγωνισμός και υποβλήθηκαν τέσσερεις προσφορές, οι τρεις από τις οποίες αποκλείστηκαν λόγω του ότι δεν πληρούσαν ουσιώδεις όρους του διαγωνισμού, με αποτέλεσμα ο διαγωνισμός να κατακυρωθεί και πάλι στην ίδια εταιρεία για ένα χρόνο,

με δικαίωμα ανανέωσης για ακόμη ένα χρόνο έναντι ποσού €138.594 ετησίως. Από το 2006 μέχρι τις 31.12.2015, ο Οργανισμός κατέβαλε στην πιο πάνω εταιρεία συνολικό ποσό €833.363. Σύμφωνα με τον κατάλογο ωφελημάτων που περιλαμβάνεται στους όρους του διαγωνισμού, το σχέδιο καλύπτει όλες τις εκ γενετής παθήσεις με άμεση ισχύ χωρίς περιορισμούς για όλα τα υφιστάμενα ή νέα μέλη και τα εξαρτώμενα τους. Επίσης, καλύπτει έξοδα τα οποία συνήθως δεν περιλαμβάνονται στις ιδιωτικές ασφάλειες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (χειροπρακτικής, βελονισμού, ομοιοπαθητικής, οστεοπαθητικής και ποδιατρικής), τα οποία αυξάνουν σημαντικά το ασφάλιστρο. Αναφέρεται ότι οι υπάλληλοι του Οργανισμού δεν συνεισφέρουν για την ιατροφαρμακευτική κάλυψη που τους παρέχεται όπως γίνεται στον δημόσιο τομέα.

Σύσταση: Εφόσον ο Οργανισμός χρηματοδοτείται εξολοκλήρου από το κράτος θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο ιατροφαρμακευτικής κάλυψης από το δημόσιο τομέα.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ανέφερε ότι ο Οργανισμός έχει υποχρέωση με βάση τους όρους εργοδότησης και τις συλλογικές συμβάσεις να παρέχει δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στο προσωπικό. Κατά το 2015 ο Οργανισμός προχώρησε σε συμφωνία με το προσωπικό για εισαγωγή σχεδίου συμπληρωμής με σκοπό τη συγκράτηση των σχετικών δαπανών. Επίσης, με βάση τους κυβερνητικούς σχεδιασμούς, το ΓΕΣΥ θα εφαρμοστεί μέχρι τον Ιούνιο 2020, οπότε ο Οργανισμός θα τερματίσει την κάλυψη μέσω ιδιωτικού σχεδίου.

Υλοποίηση ΓεΣΥ.

(α) Σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα για την υλοποίηση του ΓεΣΥ, το οποίο είχε ετοιμαστεί τον Ιανουάριο του 2005, η εφαρμογή του αναμενόταν να γίνει μέχρι το 2008. Για διάφορους λόγους που αναφέρονται στο μέρος της Ετήσιας Έκθεσης που αφορά στο Υπουργείο Υγείας, αυτό δεν κατέστη δυνατό να υλοποιηθεί μέχρι σήμερα.

(β) Δαπάνες. Οι δαπάνες για σκοπούς εφαρμογής του ΓεΣΥ από το 2003, έτος λειτουργίας του Οργανισμού, μέχρι τις 31.12.2015 ανήλθαν περίπου σε €37,5 εκ. (€10,6 εκ. για αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών, €22,2 εκ για έξοδα προσωπικού, €2,1 εκ. για ενοίκια και €2,7 εκ. για άλλα λειτουργικά έξοδα).

Ενοίκια. Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενη Έκθεση της Υπηρεσίας μας, η διαδικασία που ακολούθησε ο Οργανισμός για την ενοικίαση του κτηρίου στο οποίο στεγάζεται περιείχε πολλά κενά και αδυναμίες ενώ δεν ακολουθήθηκαν οι γενικά αποδεκτές αρχές της χρηστής διοίκησης (η ενοικίαση έγινε με απευθείας ανάθεση ενώ είχε προηγηθεί διαδικασία διαγωνισμού με συμμετοχή τεσσάρων προσφοροδοτών η οποία ακυρώθηκε χωρίς επαρκή αιτιολόγηση, η σύμβαση υπογράφηκε ενώ το κτήριο δεν ήταν έτοιμο, οι δαπάνες για τον εσωτερικό διαχωρισμό, τη σταθερή επίπλωση και την εσωτερική καλωδίωση έγιναν από τον ενοικιαστή και οι εργασίες ανατέθηκαν χωρίς προσφορές στον ιδιοκτήτη του κτιρίου με συμπληρωματική συμφωνία έναντι ποσού €598.068 πλέον ΦΠΑ, κ.λπ.). Το ετήσιο ενοίκιο ανέρχεται σε €495.480 (€11,20/τ.μ.) με αύξηση 10% κάθε 2 χρόνια. Μέχρι τις 30.6.2016, καταβλήθηκε στον ιδιοκτήτη του κτηρίου συνολικό ποσό €3.696.257. Μέρος του κτηρίου (3 από τους 6 ορόφους) υπενοικιάζεται στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού έναντι €247.740 με αύξηση 10% κάθε δύο χρόνια.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στην απάντησή του ανέφερε ότι στο πλαίσιο των προσπάθειών για μείωση του ενοικίου έγινε συμφωνία με τον ιδιοκτήτη του κτηρίου για μείωση του ενοικίου κατά 20% για τη διετία 3/2013-2/2015 και κατά 17% για τη διετία 3/2015-2/2017 και ότι βρίσκεται σε διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη διετία 3/2017-2/2019.

Η Υπηρεσία μας πέραν των πιο πάνω παρατήρησε τα ακόλουθα:

(α) Διαπιστώθηκε ότι ο ιδιοκτήτης του κτιρίου δεν είναι εγγεγραμμένος στο Τμήμα Φορολογίας για σκοπούς ΦΠΑ γεγονός το οποίο εγείρει ερωτηματικά κατά πόσο ο φόρος προστιθέμενης αξίας που απορρέει από τη συμπληρωματική συμφωνία ύψους €89.710 αποδόθηκε στο κράτος.

(β) Σύμφωνα με τον όρο 8 (α) της συμπληρωματικής συμφωνίας που υπογράφηκε για σκοπούς εσωτερικού διαχωρισμού του κτηρίου, ο ΟΑΥ έχει το δικαίωμα κατά την λήξη της ενοικίασης ή σε προγενέστερο χρόνο, να αφαιρέσει αν επιθυμεί οποιαδήποτε προσθήκη, εγκατάσταση ή εξοπλισμό νοουμένου ότι έχει προηγουμένως εξοφλήσει το οφειλόμενο ποσό για την συγκεκριμένη προσθήκη, εγκατάσταση ή εξοπλισμό και η αφαίρεση του δεν θα προκαλέσει ζημιά στο υποστατικό. Κάτι τέτοιο δεν μπορεί να εφαρμοστεί, εφόσον δεν μπορούν να αφαιρεθούν προσθήκες όπως υπερυψωμένα δάπεδα, κεραμικά, καγκελόθυρα ασφαλείας, ρολά συσκότισης, αλουμίνια διαχωριστικά με διπλό γυαλί κλπ.

(γ) Ο ιδιοκτήτης δεν εκδίδει τιμολόγιο για το ποσό των €7.663 που εισπράττει μηνιαίως σε σχέση με τη συμπληρωματική συμφωνία, αλλά απόδειξη είσπραξης στην οποία αναφέρεται ότι «έναντι δανείου». Εφόσον το κόστος της συμπληρωματικής συμφωνίας δεν αφορούσε μόνο τον εσωτερικό διαχωρισμό του κτηρίου αλλά και μόνιμες οικοδομικές και ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες, το μηνιαίο ποσό που καταβάλλεται είναι στην ουσία ενοίκιο και όχι κόστος χρηματοδότησης, επομένως θα έπρεπε να κατακρατείται έκτακτη εισφορά για την άμυνα σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Αγορά νομικών υπηρεσιών. Παρατηρήθηκε ότι ο Οργανισμός λαμβάνει νομικές υπηρεσίες από διάφορους νομικούς συμβούλους χωρίς την συνομολόγηση σχετικής συμφωνίας.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει να αξιολογήσει τις ανάγκες του σχετικά με την παροχή νομικών υπηρεσιών και να προχωρήσει στην σύναψη κατάλληλων συμφωνιών. Σύμφωνα με εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου με αρ. ΓΛ/ΑΑΔΣ 74 ημερ. 27.4.2016, οι συμβάσεις νομικών υπηρεσιών θα πρέπει να έχουν προκαθορισμένο χρονικό ορίζοντα (μέχρι 5 έτη), ενώ θα πρέπει να ακολουθείται μια κατά το δυνατόν ανταγωνιστική διαδικασία για επιλογή συνεργάτη.

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου στην απάντησή του ανέφερε ότι ο Οργανισμός θα εφαρμόσει τις πρόνοιες της προαναφερόμενης εγκυκλίου και θα προχωρήσει στην αξιολόγηση των αναγκών του σχετικά με την παροχή νομικών υπηρεσιών.

Ομάδες Διαγνωστικής Σχετικότητας (DRGs). Για σκοπούς τιμολόγησης στο ΓεΣΥ, ο ΟΑΥ υιοθέτησε το σύστημα των Ομάδων Διαγνωστικής Σχετικότητας-Diagnosis Related Groups (DRGs). Για το σκοπό αυτό υπογράφηκε συμφωνία με εταιρεία για την εφαρμογή του γερμανικού συστήματος στην Κύπρο. Μέχρι σήμερα καταβλήθηκε στην εν λόγω εταιρεία ποσό ύψους €1,2 εκ.. Η εφαρμογή των DRGs αποτέλεσε μέρος του μνημονίου χρηματοδότησης της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Τρόικα. Σύμφωνα με σχετική πρόνοια στο μνημόνιο (αρ. αναφοράς 3.2(ι)), η δημιουργία των DRGs θεωρήθηκε απαραίτητη ώστε να αντικαταστήσει το υφιστάμενο σύστημα τιμολόγησης. Όπως έχουμε πληροφορηθεί από τον Οργανισμό, παρόλο που η κωδικοποίηση των ασθενειών και των υπηρεσιών υγείας εφαρμόζεται μέσω λογισμικού συστήματος σε όλα τα δημόσια νοσηλευτήρια από το 2013, εντούτοις δεν χρησιμοποιείται/αξιοποιείται για σκοπούς τιμολόγησης των εσωτερικών ασθενών.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη το ύψος των δαπανών που έγιναν μέχρι σήμερα, για σκοπούς εφαρμογής του ΓεΣΥ, ο Οργανισμός, σε συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας θα πρέπει να προχωρήσει στην εφαρμογή των Ομάδων Διαγνωστικής Σχετικότητας για σκοπούς τιμολόγησης των εσωτερικών ασθενών στα Δημόσια Νοσηλευτήρια.

Ο Πρόεδρος του Οργανισμού μάς ανέφερε ότι, στο παρόν στάδιο, τα Δημόσια Νοσηλευτήρια κωδικοποιούν πέραν του 95% των περιστατικών εσωτερικών ασθενών τους, βάσει του συστήματος των DRGs. Συνεπώς, ανέφερε, το Υπουργείο Υγείας μπορεί, αν το επιθυμεί, να τιμολογήσει τα περιστατικά ανά νοσηλευτήριο, χρησιμοποιώντας την κωδικοποίηση των DRGs, εφόσον πρώτα υπολογιστεί η συνολική δαπάνη ενδονοσοκομειακής περίθαλψης ανά νοσοκομείο.

3.19 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αποτελέσματα έτους και οικονομική εξάρτηση του Οργανισμού. Τα έσοδα και έξοδα του Οργανισμού για το 2015 ανήλθαν σε €5.064.071 και €5.125.982, αντίστοιχα, σε σύγκριση με €4.936.747 και €5.373.692 το 2014, με αποτέλεσμα ο Οργανισμός να παρουσιάσει έλλειμμα ύψους €61.910, σε σχέση με έλλειμμα ύψους €436.945, το 2014. Στα έσοδα του Οργανισμού περιλαμβάνεται κρατική χορηγία €2.691.677 (€2.809.655 για το 2014), που συνιστά το 53% των εσόδων για το 2015. Επισημαίνεται και πάλι ότι η συνέχιση της λειτουργίας του Οργανισμού εξαρτάται αποκλειστικά από την κρατική χορηγία.

Ωφελήματα προσωπικού.

(α) Μονιμοποίηση προσωπικού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε, στις 5.12.2007, την τοποθέτηση 12 ατόμων, τα οποία υπηρετούσαν μέχρι τότε στον Οργανισμό, είτε με συμβόλαιο, είτε με μίσθωση υπηρεσιών, σε μόνιμες θέσεις από την 1.1.2008, χωρίς να προβεί στη δημοσίευση των θέσεων. Η ενέργεια αυτή αποτελεί παραβίαση των βασικών αρχών της ίσης μεταχείρισης των πολιτών και της διαφάνειας, αφού στέρησε το δικαίωμα διεκδίκησης θέσης από κάθε άλλο ενδιαφερόμενο σε ένα δημόσιο Οργανισμό, αλλά στέρησε και τον ίδιο τον Οργανισμό από την επιλογή των καταλληλότερων ατόμων, αφού δεν προηγήθηκε οποιασδήποτε μορφής διαγωνισμός για πλήρωσή τους.

Στα πρακτικά της σχετικής συνεδρίας, το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού επικαλέστηκε ότι τα πιο πάνω άτομα υπηρετούσαν σε προσωρινές θέσεις, πράγμα που ουδόλως ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, εφόσον δεν υπήρχαν τέτοιες θέσεις εγκεκριμένες στον Προϋπολογισμό του Οργανισμού, και αιτιολόγησε την απόφασή του επικαλούμενο τις διατάξεις του άρθρου 36 του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου, το οποίο επιτρέπει μεν το διορισμό υπαλλήλων, χωρίς δημοσίευση, σε κενή μόνιμη θέση στην περίπτωση όμως που αυτοί υπηρετούν σε μόνιμη θέση που πληρούται προσωρινά (δηλαδή θέση που προβλέπεται ως μόνιμη στον Προϋπολογισμό) και έχει τον ίδιο τίτλο. Εφόσον στην παρούσα περίπτωση, τα υπό αναφορά άτομα δεν υπηρετούσαν σε εγκεκριμένες μόνιμες θέσεις που να είχαν πληρωθεί είτε μόνιμα είτε προσωρινά, όπως ρητά διαλαμβάνει το άρθρο 36 του Νόμου, οι διατάξεις τις νομοθεσίας για μη δημοσίευση των θέσεων δεν μπορούσαν να τύχουν εφαρμογής.

Στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2008 εκφράσαμε την άποψη ότι για ένα τόσο σοβαρό θέμα το Διοικητικό Συμβούλιο θα έπρεπε να είχε ζητήσει τη γνώμη του νομικού του συμβούλου και να είχε λάβει γραπτώς τη γνωμάτευσή του, πράγμα που δεν φαίνεται να έπραξε. Είναι σημαντικό ότι, σε γνωμάτευση του ημερ. 13.11.2009 ο Γενικός Εισαγγελέας είχε χαρακτηρίσει το διορισμό ως έκδηλα παράνομο, αλλά και αντίθετο με τις αρχές της χρηστής διοίκησης που πρέπει να διέπουν τη συμπεριφορά των διοικητικών οργάνων. Τόσο προκλητικά παράνομη ήταν η απόφαση του Οργανισμού, ώστε ο Γενικός Εισαγγελέας είχε αναφέρει ότι η συγκεκριμένη περίπτωση ίσως να αποτελούσε το έναυσμα για μελέτη των μέτρων που θα πρέπει να λαμβάνονται για θεραπεία παρανομίας σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Μετά την παράνομη μονιμοποίηση του προσωπικού, προέκυψαν τα θέματα των ωφελημάτων αφυπηρέτησης του για τα οποία ζητήσαμε όπως το Συμβούλιο του Οργανισμού προβεί σε άμεσες ενέργειες για επίλυση των διαδικασιών επίλυσης των πιο κάτω εκκρεμοτήτων:

(β) Οι περί Οργανισμού Νεολαίας (Συντάξεις και Χορηγήματα) Κανονισμοί. Σύμφωνα με τον περί Οργανισμού Νεολαίας Νόμο του 1994, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον Ν.151(Ι)/2007, καθώς και σύμφωνα με τους περί Οργανισμού Νεολαίας (Διάρθρωση και Όροι Υπηρεσίας Υπαλλήλων) Κανονισμούς του 2007 (Κ.Δ.Π. 513/2007), τα ωφελήματα αφυπηρέτησης, καθορίζονται με Κανονισμούς που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 33 του Νόμου. Αρχικά οι εν λόγω Κανονισμοί ετοιμάστηκαν και εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, σε συνεδρία του ημερ. 9.4.2014, και ενώ κατατέθηκαν στην Βουλή αποσύρθηκαν από την Εκτελεστική Εξουσία και επανακατατέθηκαν στις 4/2/2016, αφού προηγουμένως εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η Αν. Εκτελεστική Γραμματέας του Οργανισμού Νεολαίας μας πληροφόρησε ότι

κατόπιν ομόφωνης έγκρισης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας της Βουλής ημερ. 30.11.2016, το θέμα προωθήθηκε στην ολομέλεια της Βουλής για ψήφιση.

Οι προτεινόμενοι Κανονισμοί αφορούν στη δημιουργία σχεδίου συντάξεων με ωφελήματα πανομοιότυπα με αυτά που ισχύουν για τους δημοσίους υπαλλήλους που υπηρετούσαν πριν την 1η Οκτωβρίου 2011. Είναι σημαντικό ότι, με τον Περί Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων Κρατικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής) Νόμο του 2012 (Ν.216(Ι)/2012), το σχέδιο επαγγελματικής σύνταξης των δημοσίων υπαλλήλων που εντάσσονται στη δημόσια υπηρεσία μετά την ημερομηνία αυτή καταργείται.

Με βάση τους προτεινόμενους Κανονισμούς οι υπάλληλοι του Οργανισμού Νεολαίας καθίστανται δικαιούχοι σύνταξης αναδρομικά από το 1994, ή από την πρώτη ημέρα διορισμού τους αν ήταν μεταγενέστερη. Στην ανάλυση αντικτύπου αναφέρεται ότι οι Κανονισμοί αυτοί δεν έχουν κανένα κόστος, αναφορά η οποία είναι προφανώς εσφαλμένη. Ενδεχόμενη ψήφιση των Κανονισμών θα σημαίνει αυτόματη δημιουργία οφειλής για συσσωρευμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα αρκετών εκατομμυρίων ευρώ, και αναγνωρισμένες μελλοντικές συνταξιοδοτικές οφειλές ακόμη μεγαλύτερων ποσών, που θα μπορούν να υπολογιστούν μόνο στη βάση αναλογιστικής μελέτης.

Εφόσον με βάση τον πιο πάνω Νόμο Ν.216(Ι)/2012, ουδείς υπάλληλος στον ευρύτερο δημόσιο τομέα εντάσσεται μετά την 1^η Οκτωβρίου 2011 σε σχέδιο επαγγελματικής σύνταξης, θεωρούμε εντελώς απαράδεκτο να ενταχθούν το 2016 μέσω τέτοιων Κανονισμών υπάλληλοι σε ένα τέτοιο σχέδιο, και στην ουσία να δημιουργηθεί εξ υπαρχής ένα τέτοιο Σχέδιο σε ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως αναφέρεται πιο πάνω, οι υπάλληλοι του Οργανισμού Νεολαίας εργοδοτούνταν μέχρι το 2007 με συμβόλαιο ή με μίσθωση υπηρεσιών και ουσιαστικά μονιμοποιήθηκαν παράνομα, η αναδρομική αναγνώριση συντάξιμης υπηρεσίας προ του 2007, θεωρούμε ότι δημιουργεί μείζον θέμα, αφού ανοίγει τις πόρτες ώστε χιλιάδες άλλες υπάλληλοι που εργοδοτούνται ή εργοδοτούνταν παλαιότερα με ανάλογο καθεστώς, με συμβόλαιο ή με μίσθωση υπηρεσιών, στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, να απαιτήσουν ίση μεταχείριση, με κόστος εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ.

(γ) Ταμείο Φιλοδωρήματος. Το Συμβούλιο του Οργανισμού, στις συνεδρίες του ημερ. 29.9.1994 και 6.10.1994, ενέκρινε τους όρους υπηρεσίας του προσωπικού με σύμβαση, στους οποίους αναφερόταν ότι, με τη λήξη της εργασίας τους, θα τους παραχωρείτο φιλοδώρημα, χωρίς ωστόσο να θεσμοθετήσει την απόφαση αυτή με την έκδοση σχετικών Κανονισμών. Με την πλήρωση των μόνιμων θέσεων του Οργανισμού στις 21.12.2007, το προσωπικό με σύμβαση μονιμοποιήθηκε και τερματίστηκαν οι εισφορές στο πιο πάνω Ταμείο, το οποίο στις 31.12.2008 παρουσίαζε υπόλοιπο ύψους €98.252.

Βάσει σχετικής κατάστασης που ετοιμάστηκε από το λογιστήριο του Οργανισμού, μέχρι και τις 31.12.2013 το συνολικό ποσό, που αναλογεί στο Ταμείο Φιλοδωρήματος, για το προσωπικό που, σύμφωνα με τα συμβόλαια του, συμμετέχει στο πιο πάνω Ταμείο, ανέρχεται σε €273.157 και αφορά σε δώδεκα υπαλλήλους, των οποίων η πρόσληψη έγινε από το 1991 μέχρι και το 2005, παρουσιάζεται δηλαδή έλλειμμα €174.905.

Στις 6.5.2015 ο Οργανισμός αποτάθηκε στους νομικούς του συμβούλους για νομική γνώμатеυση σχετικά με το θέμα, οι οποίοι επεσήμαναν τόσο τη δέσμευση του Συμβουλίου του Οργανισμού, που απορρέει από τους όρους υπηρεσίας του προσωπικού με σύμβαση, όσο και τη δέσμευση, που απορρέει από τις επιστολές μονιμοποίησης, ότι το Ταμείο Φιλοδωρήματος θα συνεχίσει να ισχύει ωστόσο αποφασιστεί τι είδους Σχέδιο θα δημιουργηθεί. Το Συμβούλιο δεν έχει μέχρι σήμερα προβεί σε οποιεσδήποτε ενέργειες καθώς εξακολουθεί να αναμένει την προώθηση του Σχεδίου για έγκριση από την Βουλή των Αντιπροσώπων.

(δ) Υποχρέωση καταβολής ωφελημάτων στον αποβιώσαντα Εκτελεστικό Γραμματέα του Οργανισμού. Στις 9.10.2013 απεβίωσε ο Εκτελεστικός Γραμματέας του Οργανισμού, ωστόσο, λόγω της μη

ρύθμισης του πιο πάνω θέματος, δεν έχει καταβληθεί, μέχρι σήμερα, στους νόμιμους προσωπικούς αντιπροσώπους του, οποιοδήποτε ποσό ωφελήματος ή φιλοδώρημα.

Σύσταση: Ο Οργανισμός να προβεί άμεσα στην προώθηση των πιο πάνω Κανονισμών. Παραταύτα, εκφράζουμε τη διαφωνία μας στο ενδεχόμενο οι Κανονισμοί αυτοί να εισάγουν οποιοδήποτε Σχέδιο επαγγελματικής σύνταξης. Άποψη μας είναι ότι τα ωφελήματα προσωπικού θα πρέπει να βασίζονται στη λογική των ταμείων προνοίας. Με τη θέσπιση των πιο πάνω Κανονισμών ο Οργανισμός οφείλει να προβεί άμεσα σε αναλογιστική εκτίμηση του κόστους ωφελημάτων αφυπηρέτησης.

Πρωτοβουλίες Νέων. Η σχετική δαπάνη για το 2015 ανήλθε στις €906.022 (2014: €1.096.131) και αφορά κυρίως στην επιχορήγηση συγκεκριμένων δράσεων που αναλαμβάνουν οι νέοι της Κύπρου. Από δειγματοληπτική εξέταση των επιχορηγήσεων που δόθηκαν κατά το 2015, διαπιστώθηκαν τα πιο κάτω:

(α) Επιπλέον περίοδος χορηγιών. Σύμφωνα με ανακοίνωση του Οργανισμού, που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του στις 21.9.2015, το ΔΣ, σε συνεδρία του με ημερ. 10.9.2015, αποφάσισε όπως δεχτεί εκ νέου αιτήσεις για δραστηριότητες που διεξήχθησαν κατά την χρονική περίοδο Ιανουαρίου– Ιουνίου 2015 και δεν έτυχαν επιχορήγησης από το Πρόγραμμα «Πρωτοβουλίες Νέων». Η περίοδος υποβολής των αιτήσεων ήταν διάρκειας μιας μόνο εβδομάδας, από τις 21.09 – 28.09.2015. Η πιο πάνω απόφαση του ΔΣ δεν ήταν καταγεγραμμένη στα πρακτικά συνεδριών και κατ' επέκταση, δεν έχει επικυρωθεί. Από δειγματοληπτικό έλεγχο ορισμένων αιτήσεων της υπό αναφορά περιόδου, διαπιστώθηκε ότι οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν αφορούσαν δραστηριότητες για τις οποίες είχαν ήδη υποβληθεί αιτήσεις στην Α ή Β περίοδο και είχαν εγκριθεί από τον Οργανισμό αλλά λόγω του ότι δεν υποβλήθηκαν τα έντυπα αξιολόγησής τους ή στις περιπτώσεις όπου είχαν υποβληθεί, δεν είχαν ελεγχθεί από τους λειτουργούς του Οργανισμού, είχαν απορριφθεί. Σύμφωνα με τον Οδηγό του προγράμματος, αιτήσεις για επιχορήγηση δραστηριοτήτων που διεξήχθησαν κατά την Α και Β περίοδο αλλά δεν υποβλήθηκαν τα έντυπα αξιολόγησης, θα έπρεπε να απορριφθούν. Παρατηρήθηκε επίσης ότι, τα περισσότερα ποσά που εγκρίθηκαν στην επιπλέον περίοδο ήταν υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσά που είχαν εγκριθεί προηγουμένως για τις ίδιες δραστηριότητες στην Α ή Β περίοδο. Τέλος, αναφέρεται ότι η χρονική περίοδος της μιας εβδομάδας από την ημέρα δημοσίευσης της ανακοίνωσης ήταν πολύ μικρή, με αποτέλεσμα να υποβληθούν αιτήσεις μόνο από οργανώσεις δύο κομματικών χώρων που εκπροσωπούνται στο ΔΣ, στις οποίες καταβλήθηκε συνολικό ποσό περίπου €79.000 για την επιπλέον περίοδο.

Σύσταση: Θεωρούμε ότι η πιο πάνω διαδικασία αντιβαίνει στις αρχές της χρηστής διοίκησης και δεν θα πρέπει να επαναληφθεί στο μέλλον. Επίσης, θα πρέπει να δίδεται μεγαλύτερη σημασία στην ετοιμασία και επικύρωση των πρακτικών των συνεδριών του Δ.Σ.

Η Αν. Εκτελεστική Γραμματέας του Οργανισμού Νεολαίας μας πληροφόρησε ότι η εν λόγω διαδικασία δεν θα επαναληφθεί. Σχετικά με την ετοιμασία των πρακτικών, μας πληροφόρησε ότι καταβάλλονται προσπάθειες για έγκαιρη και σωστή ετοιμασία τους.

(β) Βεβαίωση των εσόδων και εξόδων επιχορηγούμενης εκδήλωσης/δραστηριότητας. Σύμφωνα με τον Οδηγό του προγράμματος, οι δικαιούχοι οφείλουν, μετά το τέλος της δραστηριότητας, να υποβάλλουν πρωτότυπα τιμολόγια συνοδευόμενα από τις πρωτότυπες αποδείξεις πληρωμής τους. Από δειγματοληπτικό έλεγχο στις χορηγίες που καταβλήθηκαν, διαπιστώθηκε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, εγκρίθηκαν και καταβλήθηκαν χορηγίες οι οποίες υποστηρίζονταν μόνο από τιμολόγια, χωρίς να συνοδεύονται από αποδείξεις πληρωμής.

Σύσταση: Εισηγούμαστε όπως εφαρμοστεί αυστηρά η σχετική πρόνοια του Οδηγού.

Η Αν. Εκτελεστική Γραμματέας του Οργανισμού Νεολαίας μας πληροφόρησε ότι η συνεχής παρακολούθηση της υποβολής των αποδείξεων πληρωμής μετά τη λήψη της χορηγίας είναι εξαιρετικά δύσκολη και αναμένεται η επίλυση του προβλήματος με την εφαρμογή του λογισμικού στα τέλη του 2017.

(γ) Εξέταση και έγκριση των αιτήσεων και προβολή του Οργανισμού. Σύμφωνα με τον Οδηγό του προγράμματος, οι δικαιούχοι πρέπει να ενημερώνονται μέσα σε 40 εργάσιμες ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων της κάθε περιόδου. Διαπιστώθηκε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, παρά το γεγονός ότι οι αιτήσεις υποβάλλονται έγκαιρα, η αξιολόγηση και έγκρισή τους καθυστερεί, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις γίνεται μετά την υλοποίηση της δραστηριότητας, με αποτέλεσμα να μην ενημερώνονται έγκαιρα οι δικαιούχοι. Επίσης, οι δικαιούχοι υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το επίσημο λογότυπο του Οργανισμού, νοούμενου ότι ενημερώνονται για την έγκριση της αίτησης τους τουλάχιστον 30 ημέρες πριν την έναρξη της δραστηριότητας και να αποστέλλουν, σε ηλεκτρονική μορφή, τα διαφημιστικά τους έντυπα στον Οργανισμό. Λόγω της καθυστέρησης που αναφέρεται πιο πάνω, συνήθως δεν είναι εφικτή η ενημέρωση των δικαιούχων 30 ημέρες πριν την έναρξη της δραστηριότητας ενώ ακόμη και στις περιπτώσεις που υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση, διαπιστώθηκε ότι δεν τεκμηριώνεται πάντοτε η προβολή του Οργανισμού από τους δικαιούχους.

Σύσταση: Ο Οργανισμός θα πρέπει να βελτιώσει τις διαδικασίες του έτσι ώστε οι αιτήσεις να εξετάζονται το ταχύτερο δυνατόν και να παρέχεται ο χρόνος προβολής του ONEK σε όλες τις δραστηριότητες. Επίσης, θα πρέπει να υποβάλλονται επαρκή αποδεικτικά της προβολής του ONEK από όλες τις Οργανώσεις και για όλες τις δραστηριότητες.

Η Αν. Εκτελεστική Γραμματέας του Οργανισμού Νεολαίας μας πληροφόρησε ότι η λειτουργία του προγράμματος είναι πολύ απαιτητική σε σχέση με τις διαδικασίες λειτουργίας του και αναμένεται ότι, με την εφαρμογή του λογισμικού στα τέλη του 2017, θα εξοικονομείται χρόνος έτσι ώστε η Υπηρεσία να ανταποκρίνεται καλύτερα στη συνολική λειτουργία του.

(δ) Επιβεβαίωση πληροφοριών που περιγράφονται στις αιτήσεις. Σύμφωνα με τους Οδηγούς του προγράμματος, λειτουργοί του Οργανισμού δύνανται ανά πάσα στιγμή να διενεργήσουν επιτόπιο έλεγχο προς επιβεβαίωση των πληροφοριών που περιγράφονται στις αιτήσεις. Παρόλο ότι, όπως μας πληροφορήσατε, διενεργήθηκε μικρός αριθμός επιτόπιων ελέγχων, δεν προσκομίστηκε οποιαδήποτε σχετική γραπτή έκθεση ή άλλο παραστατικό που να καταδεικνύει τη διενέργειά τους. Όπως μας ανέφερε ο Οργανισμός, σε επιστολή του ημερ. 5.6.2015, από τον Ιούλιο 2015 θα γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι σε ποσοστό τουλάχιστον 10%, των εγκεκριμένων δραστηριοτήτων κάθε περιόδου και για τον σκοπό αυτό ετοιμάστηκαν σχετικά έντυπα, τα οποία θα συμπληρώνονται κατά τη διεξαγωγή επιτόπιων ελέγχων.

Σύμφωνα με τον Οδηγό του προγράμματος, μέλη της Υπηρεσίας δύνανται ανά πάσα στιγμή να διενεργήσουν επιτόπιο έλεγχο προς επιβεβαίωση των πληροφοριών που περιγράφονται στις αιτήσεις. Όπως αναφέρεται σε επιστολή του Οργανισμού προς την Υπηρεσία μας, η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων δεν εφαρμόστηκε, λόγω του ότι οι πλείστες δραστηριότητες διεκπεραιώθηκαν πριν από την ενημέρωση των δικαιούχων από τον Οργανισμό ότι εγκρίθηκαν για επιχορήγηση.

Σύσταση: Ο ONEK θα πρέπει να βελτιώσει τις διαδικασίες του ώστε οι αιτήσεις να εξετάζονται το ταχύτερο δυνατόν.

Η Αν. Εκτελεστική Γραμματέας του Οργανισμού Νεολαίας μας πληροφόρησε ότι η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων δεν εφαρμόστηκε επειδή οι πλείστες δραστηριότητες διεκπεραιώνονται πριν από την ενημέρωση των δικαιούχων από τον Οργανισμό. Με την εφαρμογή του λογισμικού στα τέλη του 2017, αναμένεται ότι θα εξοικονομείται χρόνος έτσι ώστε η Υπηρεσία να ανταποκρίνεται καλύτερα και στον επιτόπιο έλεγχο των δραστηριοτήτων.

3.20 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ(ΚΤΚ)

Έλεγχος από τον Γενικό Ελεγκτή. Με την ψήφιση του Ν.34(I)/2007, ο έλεγχος της ΚΤΚ από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας περιορίστηκε στην άσκηση οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου μόνο επί των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ που δεν σχετίζονται με τα απορρέοντα από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) καθήκοντα και αρμοδιότητές της. Η Βουλή των Αντιπροσώπων, μετά την ψήφιση του πιο πάνω Νόμου, δεσμεύτηκε να επανεξετάσει το θέμα σε μεταγενέστερο στάδιο, ώστε να παρέχεται στην κυπριακή πολιτεία πλήρης διαφάνεια και απολογισμός σε σχέση με όλες τις δραστηριότητες της ΚΤΚ, με τη διατήρηση, κατά το μέγιστο δυνατό βαθμό, του ελέγχου της ΚΤΚ από τον Γενικό Ελεγκτή, όπως άλλωστε συμβαίνει και σε άλλες χώρες μέλη της Ευρωζώνης.

Για το θέμα αυτό η ΚΤΚ είχε επικαλεστεί Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) ημερ. 27.1.2006, που εκδόθηκε ύστερα από σχετικό αίτημα της ΚΤΚ, στην οποία αναφέρεται ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας δεν αποτελεί εξωτερικό ελεγκτή κατά την έννοια του άρθρου 27.1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ. Σημειώνεται ότι η Γνώμη αυτή εκδόθηκε χωρίς να δοθεί η ευκαιρία στην Ελεγκτική Υπηρεσία να θέσει τις δικές της απόψεις στην ΕΚΤ και να παραθέσει ανάλογα επιχειρήματα, καθώς και να υποδείξει παραδείγματα άλλων χωρών μελών της Ευρωζώνης όπου δεν ισχύουν τέτοιοι περιορισμοί.

Σε απάντηση της προς την Υπηρεσία μας η Διοικήτρια της ΚΤΚ είχε αναφέρει ότι το νομικό και θεσμικό πλαίσιο που αφορά στον έλεγχο της ΚΤΚ και της ΕΚΤ αποτελεί πολιτική και πολιτειακή ρύθμιση και, συνεπώς, είναι πέραν της δικαιοδοσίας της ΚΤΚ. Η Διοικήτρια της ΚΤΚ είχε αναφέρει επίσης ότι οι οικονομικές καταστάσεις της ΚΤΚ, οι οποίες ελέγχονται από ιδιώτες ελεγκτές, δημοσιεύονται στην Ετήσια Έκθεσή της παρέχοντας τη δέουσα ενημέρωση, με διαφάνεια και απολογισμό, αναφορικά με τα οικονομικά πεπραγμένα.

Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, και από την ίδια την τέως Γενική Ελέγκτρια, η έκφραση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων της ΚΤΚ, που αποτελεί τη μόνη δημοσιοποιημένη πληροφόρηση από τους ιδιώτες ελεγκτές, δεν θεωρείται επαρκής, καθώς οι ιδιώτες ελεγκτές δεν δημοσιοποιούν διαχειριστικά θέματα ή ελέγχους που τυχόν διεξάγουν και αφορούν στην αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και οικονομική διαχείριση των δραστηριοτήτων της, πληροφορίες σημαντικές για τη διαφάνεια και τη λογοδοσία που πρέπει να τηρείται από τους πάντες, χωρίς να συνιστά επηρεασμό της ανεξαρτησίας τους, και ως εκ τούτου οι πολίτες δεν πληροφορούνται σχετικά ώστε να υπάρχει η αναγκαία διαφάνεια και λογοδοσία. Σημειώνεται σχετικά ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 60 του Περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμου του 2002, ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας περιορίζεται στο να ασκεί οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο επί των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ, που δεν σχετίζονται όμως με τα απορρέοντα από το ΕΣΚΤ καθήκοντα και αρμοδιότητές της, υπό την προϋπόθεση ότι οι εκθέσεις και οι ελεγκτικές του δραστηριότητες δεν θίγουν την ανεξαρτησία της ΚΤΚ. Ως διαχειριστικός έλεγχος ορίζεται ο έλεγχος της λειτουργικής αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ.

Οι δραματικές εξελίξεις, ως συνεπακόλουθο της οικονομικής κρίσης, κατέδειξαν την ανάγκη επαναφοράς του ελέγχου στον Γενικό Ελεγκτή. Ως εκ τούτου, οι χώρες της Ευρωζώνης επανεξετάζουν το θέμα του ελέγχου των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών (ΕθνΚΤ) και προχωρούν σε σχετικές τροποποιήσεις. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Ολλανδίας, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωζώνης, όπου, μετά από παρέμβαση του Υπουργού Οικονομικών και Προέδρου του Eurogroup, ο έλεγχος της Κεντρικής Τράπεζας της Ολλανδίας επανήλθε στην Ελεγκτική Υπηρεσία της χώρας. Αντίθετα, στην περίπτωση της Κύπρου, παρά τα αποτελέσματα της έκθεσης της Ανεξάρτητης Επιτροπής για το μέλλον του κυπριακού τραπεζικού τομέα, η οποία κατέδειξε σειρά αδυναμιών σε σχέση με την εποπτεία της ΚΤΚ επί των κυπριακών τραπεζών, καθώς και τις επικρίσεις για ευθύνες της ΚΤΚ σχετικά με τη διαχείριση της κρίσης, δεν έχει μέχρι σήμερα επιδειχθεί η ανάλογη βούληση για επανεξέταση του θέματος. Η ΚΤΚ

προτάσσει ως επιχείρημα τη μη οικονομική ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, καθώς και την έλλειψη ενεργειών για τήρηση της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών του ΕΣΚΤ. Η Υπηρεσία μας δεν θεωρεί ότι η μη οικονομική ανεξαρτησία της Υπηρεσίας πλήττει την ανεξαρτησία που οφείλει να έχει ως ελεγκτής, ειδικά όταν αυτή διαφυλάσσεται και από το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιπλέον, όπως είχαμε αναφέρει και σε επιστολή μας προς τη Διοικήτρια της ΚΤΚ, ημερ. 13.11.2014, θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητο ότι ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας τηρεί τους νόμους και κανονισμούς της χώρας μας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης ειδικά όσον αφορά στον σεβασμό του επαγγελματικού απορρήτου όπως προνοείται στα Άρθρα 37 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ/ΕΚΤ και 53 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ.

Το θέμα της άσκησης ελέγχου στην ΚΤΚ γίνεται πιο πολύπλοκο από τον Νοέμβριο 2014, όπου τέθηκε σε λειτουργία ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ), ο οποίος απαρτίζεται από την ΕΚΤ και τις Εθνικές Αρμόδιες Αρχές (ΕΑΑ) που στην περίπτωση της Κύπρου είναι η ΚΤΚ. Πλέον, η εποπτεία των «σημαντικών» τραπεζών της Κύπρου διενεργείται άμεσα από την ΕΚΤ. Η καθημερινή εποπτεία τους γίνεται από μεικτές ομάδες οι οποίες απαρτίζονται από προσωπικό της ΚΤΚ και της ΕΚΤ. Για τις «λιγότερο σημαντικές» τράπεζες η άμεση εποπτεία εξακολουθεί να γίνεται από την ΚΤΚ.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι το θέμα, ως θέμα αρχής, με την έμπρακτη στήριξη της τέως Γενικής Ελέγκτριας και νυν Διοικήτριας της ΚΤΚ, πρέπει, όπως και η ίδια υποστήριζε αφότου τροποποιήθηκε η σχετική νομοθεσία, να επανεξεταστεί άμεσα ούτως ώστε να επιτευχθεί το συντομότερο η ανάλογη τροποποίηση της νομοθεσίας προς παροχή πλήρους και ελεύθερης πρόσβασης σε όλα τα στοιχεία, πληροφορίες και αρχεία της ΚΤΚ, περιλαμβανομένων και των θεμάτων που αφορούν το ΕΣΚΤ στα πρότυπα άλλων χωρών της Ευρωζώνης, όπου παρέχεται στον Γενικό Ελεγκτή η δυνατότητα ελέγχου σε σχέση με όλες τις δραστηριότητες της ΕθνΚΤ. Μια τέτοια ενέργεια συνεπάγεται την αποστολή του προσχεδίου του σχετικού νομοσχεδίου στην ΕΚΤ για διατύπωση γνώμης. Ταυτόχρονα, προσβλέπουμε στη στήριξη από την Διοικήτρια κατά την εξέταση του θέματος που λαμβάνει χώρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε η ΕΚΤ να ελέγχεται πλήρως από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η Διοικήτρια της ΚΤΚ πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι αρμόδια για την προώθηση νομοσχεδίων προς τροποποίηση νόμων και, όπου χρειάζεται, για διαβούλευση με την ΕΚΤ επ' αυτήν είναι η Κυβέρνηση. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι εφόσον η ΚΤΚ συμφωνεί με την εν λόγω τροποποίηση των νόμων, τότε η Ε.Υ. θα προωθήσει προσχέδιο νόμου το οποίο θα υποβάλει στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου. Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι, αναφορικά με τον έλεγχο της ΕΚΤ, η ΕΚΤ βρίσκεται σε διαρκή και εποικοδομητικό διάλογο με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Ο εκάστοτε Διοικητής της ΚΤΚ συμμετέχει στον διάλογο αυτό εμμέσως, ως εκ της συμμετοχής του στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

Μεταφορά των κερδών της ΚΤΚ προς το Κράτος. Το άρθρο 59(β) των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων προνοεί όπως μεταφέρεται στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό σε πίστη του Πάγιου Ταμείου της Κυβέρνησης το καθαρό κέρδος της ΚΤΚ αφού αφαιρεθεί από αυτό η μεταφορά στο Γενικό της Αποθεματικό που αναφέρεται στο άρθρο 59(α) των πιο πάνω Νόμων (20% των καθαρών κερδών ή μέχρι 50% εάν το Γενικό Αποθεματικό μειωθεί κάτω από το Κεφάλαιο της Τράπεζας).

Σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις της ΚΤΚ για το 2015 προέκυψε πλεόνασμα χρήσεως €116,1 εκ. (€168,3 εκ. το 2014). Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΤΚ, ασκώντας τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 58(1) των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων, αποφάσισε, όπως αναφέρεται σε σημείωση στις οικονομικές καταστάσεις, τη διατήρηση της πρόβλεψης έναντι των κινδύνων που απορρέουν από τις κύριες δραστηριότητές της, στα €285 εκ. Ως αποτέλεσμα, κατά το 2016 μεταφέρθηκε στο Πάγιο Ταμείο της Κυβέρνησης ποσό ύψους €92,8 εκ. (80%) και στο Γενικό Αποθεματικό Κεφάλαιο της Τράπεζας ποσό ύψους

€23,2 εκ. (20%), σε σύγκριση με τα ποσά των €133 εκ. και €33,3 εκ. αντίστοιχα που μεταφέρθηκαν το 2015 και αφορούσαν σε πλεόνασμα χρήσεως του 2014.

Το συνολικό κεφάλαιο και αποθεματικά της ΚΤΚ για τα έτη 2009-2015 έχει ως εξής:

Έτος	Συνολικό κεφάλαιο και αποθεματικά € εκ.	% Αύξης/ (Μείωσης)
2009	63,6	Δ/Α
2010	116,7	83,49
2011	144,8	24,08
2012	148,1	2,27
2013	170,4	15,05
2014	215,8	26,64
2015	249,0	15,38

Από διερεύνηση του θέματος προέκυψε ότι σε ανάλογες νομοθεσίες των ΕθνΚΤ χωρών της Ευρωζώνης, οι οποίες έτυχαν έγκρισης επίσης από την ΕΚΤ μαζί ή μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωζώνη, υπάρχουν πρόνοιες που αφορούν στον καθορισμό ανώτατου ποσού (οροφής) ή κριτηρίων που διέπουν το ύψος των συνολικών αποθεματικών. Αναφέρονται ενδεικτικά οι περιπτώσεις της Εσθονίας και Σλοβενίας όπου προνοούνται κριτήρια ή οροφή που διέπουν το ύψος των συνολικών αποθεμάτων και της Μάλτας, στην οποία καταβάλλεται στην κυβέρνηση ολόκληρο το πλεόνασμα του έτους μετά την αφαίρεση όλων των δαπανών και υποχρεώσεων, τυχόν προβλέψεων και επισφαλών απαιτήσεων. Η άποψη της ΚΤΚ είναι ότι δεν δύναται να ισχύσει στην Κύπρο ό,τι και στις πιο πάνω χώρες λόγω του ότι, η κάθε χώρα έχει τις ξεχωριστές ιδιαιτερότητες της. Η Υπηρεσία μας είναι της άποψης ότι οι βέλτιστες πρακτικές επιβάλλουν πάντοτε σύγκριση με παρόμοιες καταστάσεις προς εντοπισμό τυχόν αποκλίσεων για λήψη των αναγκαίων μέτρων, όπου χρειάζεται. Επιπλέον, οι χώρες που αναφέρονται ως παράδειγμα αποτελούν τον πλέον συγκρίσιμο δείκτη, λόγω μεγέθους, όσον αφορά στην Κύπρο.

Σύσταση: Όπως καθορίζεται ανώτατο ποσό (οροφή) ή/και αντικειμενικά κριτήρια που να διέπουν το ύψος των συνολικών αποθεματικών, σύμφωνα με το εδάφιο (1) του άρθρου 58 των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων, το οποίο τώρα προνοεί γενικά ότι το ύψος του Γενικού Αποθεματικού Κεφαλαίου καθορίζεται από το Συμβούλιο με κριτήριο τη διασφάλιση της διαρκούς και εύρυθμης λειτουργίας της Τράπεζας και της απαραίτητης οικονομικής ανεξαρτησίας της.

Όπως πληροφόρησε την Υπηρεσία μας η Διοικήτρια της ΚΤΚ, για διαφοροποίηση της κατανομής των κερδών θα πρέπει να προωθηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών τροποποίηση των σχετικών προνοιών του Νόμου. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι παράλληλα με την πιο πάνω τροποποίηση του Νόμου, το Συμβούλιο της ΚΤΚ θα πρέπει να καθορίσει ανώτατο όριο ή/και αντικειμενικά κριτήρια για το ύψος των συνολικών αποθεματικών της. Ως εκ τούτου θα πρέπει να έρθει σε συνεννόηση με το Υπουργείο Οικονομικών, ώστε να προωθηθούν οι πιο πάνω ενέργειες. Σημειώνεται ότι το προσχέδιο νόμου θα πρέπει να ετοιμαστεί από την ΚΤΚ και να υποβληθεί στον Υπουργό Οικονομικών, όπως έπραξε η ΚΤΚ και στην περίπτωση της τροποποίησης του νόμου αναφορικά με την απομάκρυνση εκτελεστικού συμβούλου.

Δομή (οργανόγραμμα) και διορισμός εκτελεστικών συμβούλων. Οι περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμοι του 2002 έως 2013 τροποποιήθηκαν στις 26.7.2013 ώστε να προνοούν για τον διορισμό και τα καθήκοντα των εκτελεστικών συμβούλων. Ωστόσο, οι πρόνοιες των άρθρων που τροποποιήθηκαν (Άρθρα 12 και 17Α) δεν φαίνεται να συνάδουν με το νομοθετικό πλαίσιο και την πρακτική που εφαρμόζεται σε σχέση με τους εκτελεστικούς συμβούλους σε άλλες ΕθνΚΤ χωρών μελών της Ευρωζώνης. Ενδεικτικά

αναφέρονται τα παραδείγματα της Φιλανδίας, της Πορτογαλίας και του Λουξεμβούργου όπου οι εκτελεστικοί σύμβουλοι εντάσσονται στη δομή της Τράπεζας με σαφή τρόπο, καθήκοντα και εξουσίες.

Επίσης, σημειώνεται ότι η όλη δομή (οργανόγραμμα) της ΚΤΚ δεν έχει τύχει επανεξέτασης για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Δεδομένων των αλλαγών στο πλαίσιο λειτουργίας της ΚΤΚ, με την ένταξή της Κύπρου στην Ευρωζώνη, προκύπτει σημαντική ανάγκη μεταρρύθμισης και βελτίωσης της δομής της για την όσο το δυνατό πιο εύρυθμη λειτουργία της ΚΤΚ όπως απαιτούν οι σημερινές συνθήκες καθώς και οι αρχές εταιρικής διακυβέρνησης.

Σε απάντησή της η Διοικήτρια της ΚΤΚ, είχε αναφέρει ότι στις 16.1.2015 διαβίβασε στον Υπουργό Οικονομικών νομοσχέδιο το οποίο, μεταξύ άλλων, τροποποιεί το άρθρο 13 του βασικού Νόμου, ώστε η απομάκρυνση εκτελεστικού συμβούλου από τη θέση του να γίνεται, όχι μόνο με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, αλλά με τον ίδιο τρόπο όπως και του Διοικητή, δηλαδή μόνο εάν κατά την κρίση του Συμβουλίου, το οποίο καθιερύεται σύμφωνα με την όγδοη παράγραφο του άρθρου 153 του Συντάγματος, δεν πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή έχει υποπέσει σε βαρύ παράπτωμα. Η τροποποίηση αποσκοπεί στο να δοθεί στους εκτελεστικούς συμβούλους ο ίδιος βαθμός ανεξαρτησίας του οποίου απολαύει ο Διοικητής. Η περαιτέρω προώθηση του νομοσχεδίου από τον Υπουργό Οικονομικών εκκρεμεί, όπως ανέφερε η Διοικήτρια.

Όσον αφορά στην οργανική διάρθρωση, σε απάντηση της η Διοικήτρια της ΚΤΚ μας πληροφόρησε ότι προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την ανάθεση μελέτης σε συμβουλευτικό όικο και ότι βάσει των όρων εντολής που δόθηκαν στον επιλεγέντα όικο, η μελέτη εξέτασε τέσσερις πρωταρχικής σημασίας άξονες: Την οργανική δομή της ΚΤΚ, τις εσωτερικές της διαδικασίες και τυποποιημένες πρακτικές, θέματα ανθρώπινου δυναμικού και ζητήματα εσωτερικής διακυβέρνησης.

Η εν λόγω μελέτη ολοκληρώθηκε περί τα τέλη Ιουλίου 2015 και τέθηκε υπ' όψιν του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ στις αρχές Σεπτεμβρίου 2015. Σε σχετική ανακοίνωση τύπου που εξέδωσε η ΚΤΚ, αναφέρεται η πρόθεση της ΚΤΚ να υιοθετήσει την προταθείσα από τον όικο οργανική δομή με τις τέσσερις Διευθύνσεις ως βάση για τη νέα δομή της ΚΤΚ. Προς την κατεύθυνση αυτή, όπως πληροφορηθήκαμε, συγκροτήθηκε Γραφείο Διαχείρισης Έργου της Αναδιοργάνωσης (ΓΔΕ) με όρους εντολής τον προγραμματισμό, συντονισμό, υλοποίηση και παρακολούθηση των αλλαγών που θα αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο να εφαρμοστούν, έχοντας ως κύριο γνώμονα κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της ΚΤΚ και τη μη διασάλευση των εργασιακών θέσμιων. Παράλληλα, όπως μας πληροφόρησε η Διοικήτρια της ΚΤΚ, το ΓΔΕ άρχισε να εργάζεται για τη μελέτη και ανάλυση των αναγκών για αριθμητική και ποιοτική στελέχωση της ΚΤΚ, για τη σύσταση και στελέχωση των οργανικών μονάδων πέραν των δύο πρώτων επιπέδων, για την καταγραφή και αναλυτική περιγραφή καθηκόντων για όλες τις θέσεις εργασίας και τη χαρτογράφηση των τυποποιημένων πρακτικών και διαδικασιών. Τον Δεκέμβριο του 2015 το ΓΔΕ υπέβαλε στο ΔΣ της ΚΤΚ την πρώτη επίσημη έκθεση προόδου και το ΔΣ κατ' αρχήν ενέκρινε το οργανόγραμμα με τέσσερις Διευθύνσεις και 17 Τομείς/Τμήματα, καθώς και τους νέους ρόλους και αρμοδιότητες που αναλαμβάνει ο κάθε ένας από τους νέους οργανικούς τομείς. Την 1.3.2016 τέθηκαν σε εφαρμογή το νέο οργανόγραμμα και οι νέοι ρόλοι και αρμοδιότητες των Διευθύνσεων και Τομέων και τοποθετήθηκαν οι επικεφαλής των Τομέων. Επίσης, η Διοικήτρια της ΚΤΚ μας πληροφόρησε ότι στο μεταξύ το ΔΣ της ΚΤΚ αποφάσισε όπως οι εισηγήσεις του όικου που αφορούσαν σε θέματα διακυβέρνησης της ΚΤΚ τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας και ευρύτερης ανάλυσης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) που εκ της φύσεως των δραστηριοτήτων του παρέχει τεχνική βοήθεια και συμβουλές λόγω της πολυετούς εμπειρογνομosύνης και τριβής του σε θέματα διακυβέρνησης κεντρικών τραπεζών. Το ΔΣ της ΚΤΚ μελέτησε την έκθεση του ΔΝΤ και, κατόπιν εκτενών συζητήσεων, κατέληξε στην προτιμητέα λύση την οποία θα προωθήσει προς υλοποίηση.

Επιπλέον η Διοικήτρια της ΚΤΚ μας πληροφόρησε ότι, το ΔΣ της ΚΤΚ καθόρισε ενδεικτικό οδικό χάρτη ο οποίος ξεκινά με την τελική διαμόρφωση του κειμένου από τους εξωτερικούς νομικούς συμβούλους της ΚΤΚ και συνεχίζει με την αποστολή του κειμένου στο Υπουργείο Οικονομικών για διαμόρφωση σχετικής νομοθετικής πρότασης, την εξασφάλιση Γνώμης της ΕΚΤ, το νομοτεχνικό έλεγχο από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, την υιοθέτηση από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη συζήτηση του νομοσχεδίου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και εν συνεχεία στην Ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων για ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο.

Προσωπικό. Στις 31.12.2015 η ΚΤΚ (συμπεριλαμβανομένων του Διοικητή και των εκτελεστικών συμβούλων) εργοδοτούσε 358 υπαλλήλους (298 μόνιμους και 60 με σύμβαση), σε σύγκριση με 351 υπαλλήλους το 2014 (300 μόνιμους και 51 με σύμβαση). Το σύνολο των αποδοχών τους ανήλθε σε €15,6εκ, σε σύγκριση με €15,5εκ. κατά το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά €0,1 εκ. Το σύνολο των αποδοχών των αξιωματούχων (Διοικητή και Εκτελεστικών Συμβούλων) ανήλθε σε περίπου €361.000, σε σύγκριση με €483.000 το 2014.

Από τον έλεγχο παρατηρήθηκε ότι κατά τη διάρκεια του έτους 2015, ο αριθμός των υπαλλήλων, οι απολαβές των οποίων ξεπερνούσαν τις €40.000, ανέρχεται σε 201, δηλαδή περίπου 67,44% του προσωπικού της Τράπεζας, ως ακολούθως:

Συνολικές απολαβές για το έτος 2015 (€)	Αριθμός μόνιμων υπαλλήλων*	%
>140.000	2	0,67
120.000 - 140.000	2	0,67
100.000 - 120.000	26	8,72
80.000 - 100.000	14	4,70
60.000 - 80.000	60	20,13
40.000 - 60.000	97	32,55
20.000 - 40.000	86	28,86
10.000 - 20.000	10	3,36
0 - 10.000	1	0,34
ΣΥΝΟΛΟ	298	100

* συμπεριλαμβανομένων του Διοικητή και των εκτελεστικών συμβούλων

Απολαβές για το έτος 2015 (€)	Αριθμός υπαλλήλων με σύμβαση**	%
>40.000	4	5,48
20.000 - 40.000	18	24,66
0 - 20.000	51	69,86
ΣΥΝΟΛΟ	73	100

** συμπεριλαμβανομένων των μη εκτελεστικών συμβούλων

Σύμφωνα με το αρχικό συμβόλαιο της Διοικήτριας της ΚΤΚ, που υπογράφηκε στις 11.4.2014, οι ετήσιες απολαβές της ανέρχονταν σε €192.822 (€168.917 πλέον Επίδομα Παραστάσεως €23.905). Στο αναθεωρημένο συμβόλαιο το οποίο υπογράφηκε στις 27.11.2014, αφαιρέθηκε η αναπροσαρμογή του βασικού μισθού με τις γενικές αυξήσεις που δόθηκαν στους μόνιμους δημοσίους υπαλλήλους από το 2007 μέχρι το 2013, με αποτέλεσμα οι ετήσιες απολαβές της Διοικήτριας της ΚΤΚ να ανέρχονται συνολικά σε €181.972 (€158.068 πλέον Επίδομα Παραστάσεως €23.904).

Μετά την ψήφιση του περί της Κεντρικής Τράπεζας (Τροποποιητικού) Νόμου του 2013 (Ν.86(Ι)/2013), έγινε ο διορισμός των δύο εκτελεστικών συμβούλων οι οποίοι υπηρετούν, από 19.9.2013, για περίοδο πέντε ετών. Σύμφωνα με τους σχετικούς όρους υπηρεσίας, οι συνολικές ετήσιες απολαβές του κάθε

εκτελεστικού συμβούλου ανέρχονται σε €140.253 (€122.253, πλέον επίδομα παραστάσεως €18.000, ετησίως). Επίσης προνοούνται έξοδα φιλοξενίας του ίδιου ύψους και της ίδιας έκτασης με εκείνα που εκάστοτε θα καταβάλλονται στους Γενικούς Διευθυντές Υπουργείων. Τον Απρίλιο του 2015, ο ένας εκ των δύο εκτελεστικών συμβούλων αποχώρησε από το Διοικητικό Συμβούλιο και η θέση του παραμένει κενή.

Όπως μας πληροφόρησε η Διοικήτρια της ΚΤΚ, η Βουλή των Αντιπροσώπων εξαίρεσε με νόμο τους υπαλλήλους της ΚΤΚ από τις μειώσεις μισθών που εφαρμόστηκαν στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Παρά ταύτα, η ΚΤΚ εφάρμοσε πανομοιότυπες μειώσεις μισθών στις απολαβές τόσο των υπαλλήλων όσο και των αξιωματούχων. Το συνολικό ύψος των μειώσεων για το 2015 ανήλθε σε €2,1 εκ. περίπου.

Επιπρόσθετα κατά το 2015 η ΚΤΚ δαπάνησε σε παρεμφερή ωφελήματα του προσωπικού ποσό €691.402 (ιατροφαρμακευτική περίθαλψη €492.137, ασφάλεια ζωής €160.032 και οικογενειακό επίδομα €39.233 για όσους υπαλλήλους της Τράπεζας είναι παντρεμένοι). Η Κεντρική Τράπεζα παραχωρεί επίσης στους υπαλλήλους της δάνεια, εκ των οποίων ορισμένα είναι άτοκα και τα υπόλοιπα χαμηλότοκα. Το υπόλοιπο των δανείων αυτών ανερχόταν στις 31.12.2015 στα €20.476.898.

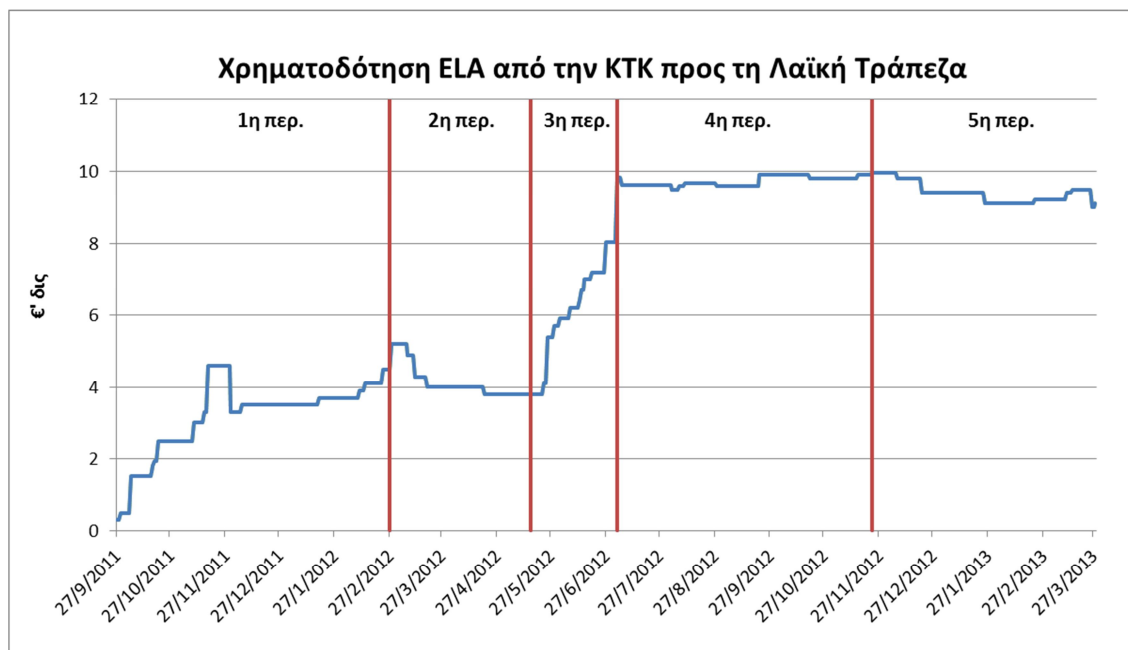
Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι απολαβές του προσωπικού της ΚΤΚ είναι σαφώς υψηλότερες του ευρύτερου δημόσιου τομέα για τις αντίστοιχες θέσεις ευθύνης, η Υπηρεσία μας θεωρεί αναγκαία την επιβολή μειώσεων στις απολαβές αυτές ώστε να συνάδουν με τις αντίστοιχες απολαβές υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα με τα ίδια προσόντα και αντίστοιχα καθήκοντα και ευθύνες.

Όπως μας πληροφόρησε η Διοικήτρια της ΚΤΚ, δεν μπορεί να γίνει άμεση σύγκριση των απολαβών του προσωπικού της ΚΤΚ με αυτές του προσωπικού του ευρύτερου δημόσιου τομέα καθότι ο βαθμός ευθύνης και η φύση των αρμοδιοτήτων και εργασιών της ΚΤΚ προϋποθέτει αυξημένα εξειδικευμένα προσόντα και πείρα, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στα σχέδια υπηρεσίας της ΚΤΚ. Επιπλέον μας ανέφερε ότι η διαφοροποίηση στις απολαβές μεταξύ των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα και κεντρικών τραπεζών υπάρχει σε άλλες χώρες.

Η πιο πάνω άποψη δεν βρίσκει σύμφωνη την Υπηρεσία μας αφού για αρκετά μέλη του προσωπικού της ΚΤΚ, από τα οποία μάλιστα κάποια είναι υψηλόβαθμα, η πείρα αποκτήθηκε εντός της ΚΤΚ, ενώ υπάρχει και προσωπικό τα καθήκοντα του οποίου δεν απαιτούν εξειδικευμένη γνώση και πείρα.

Έρευνα αναφορικά με τις διαδικασίες παραχώρησης έκτακτης ρευστότητας (ΕΛΑ) στην πρώην Λαϊκή Τράπεζα. Η Ελεγκτική Υπηρεσία υπέβαλε στις 21 Νοεμβρίου του 2016 στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας Έκθεση Γεγονότων, συνοδευόμενη από Έκθεση Επισημάνσεων, με τίτλο «Η παροχή έκτακτης ρευστότητας (ΕΛΑ) από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στην Λαϊκή Τράπεζα» κατόπιν σχετικού ελέγχου που διεξήγαγε.

Υπενθυμίζεται ότι η ΚΤΚ ξεκίνησε την παραχώρηση ΕΛΑ προς τη Λαϊκή τον Σεπτέμβριο του 2011. Το ύψος της χρηματοδότησης αυτής αυξήθηκε δραματικά κατά τη διάρκεια του 2011 και 2012, με αποτέλεσμα στις αρχές του Ιουλίου 2012 να ανέλθει στα €9,8 δισ. και να παραμείνει στα ίδια περίπου επίπεδα μέχρι την κατάρρευση της τράπεζας τον Μάρτιο του 2013. Η εξέλιξη του ΕΛΑ της Λαϊκής παρουσιάζεται πιο κάτω.

Ο υπό αναφορά έλεγχος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούσε στις διαδικασίες παραχώρησης ΕΛΑ από την ΚΤΚ προς τη Λαϊκή και εξέτασε κατά πόσον ακολουθήθηκαν οι ενδεδειγμένες διαδικασίες από την ΚΤΚ, καθώς και κατά πόσον οι αποφάσεις για έγκριση των 70 σχετικών αιτημάτων ΕΛΑ της τράπεζας ήταν καθ' όλα δικαιολογημένες, σε 5 χρονικές περιόδους με βάση σημαντικά χρονικά ορόσημα τα οποία αποδείχθηκαν καθοριστικά για τη μελλοντική πορεία της τράπεζας ως ακολούθως:

- **Η πρώτη περίοδος ξεκινά με την πρώτη παραχώρηση ΕΛΑ στις 27 Σεπτεμβρίου του 2011 και καλύπτει την** περίοδο πριν και μετά τις κρίσιμες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Οκτώβριο του 2011 (κούρεμα ελληνικών ομολόγων κατά 50% και δέσμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας για ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών μέχρι τον Ιούνιο του 2012), την υποβολή του σχεδίου ανακεφαλαιοποίησης της Λαϊκής στην ΚΤΚ τον Ιανουάριο του 2012, μέχρι και την επίσημη ανακοίνωση των προκαταρκτικών οικονομικών αποτελεσμάτων της τράπεζας για το 2011 στις 24 Φεβρουαρίου του 2012 στα οποία αναγνωρίστηκαν ζημιές συνολικού ύψους €2,5 δισ. ως αποτέλεσμα του κουρέματος των ελληνικών ομολόγων. Στο τέλος της περιόδου αυτής το συνολικό ΕΛΑ που χορηγήθηκε στην Λαϊκή τράπεζα ανήλθε στα €4,5 δισ.
- Η δεύτερη περίοδος καλύπτει το χρονικό διάστημα μέχρι τις 16 Μαΐου 2012, ημερομηνία διορισμού υπηρεσιακής κυβέρνησης στην Ελλάδα με στόχο τη διενέργεια επαναληπτικών βουλευτικών εκλογών τον Ιούνιο του 2012. Η περίοδος αυτή καλύπτει τις αναποτελεσματικές προσπάθειες της τράπεζας για εξεύρεση νέων ιδιωτικών κεφαλαίων και τις ταυτόχρονες προσπάθειες, σε συνεργασία με τις Κυπριακές Αρχές, για αποξένωση των Ελληνικών εργασιών, οι οποίες λόγω της μεγάλης αβεβαιότητας για την παραμονή της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ αποτελούσαν το κυριότερο εμπόδιο για τη συμμετοχή ιδιωτών επενδυτών στην ανακεφαλαιοποίηση της τράπεζας. Κατά την περίοδο αυτή το ΕΛΑ μειώθηκε στα €3,8 δισ.
- Η τρίτη περίοδος περιλαμβάνει τα αιτήματα ΕΛΑ μέχρι τις 3 Ιουλίου 2012, αμέσως μετά την απόφαση του ΔΣ της ΕΚΤ για αναστολή της πρόσβασης της τράπεζας σε πράξεις νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος. Η περίοδος αυτή καλύπτει τη δεύτερη προεκλογική περίοδο στην Ελλάδα, τις επαναληπτικές εκλογές στις 17.6.2012, την υποβολή επίσημου αιτήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας για παραχώρηση χρηματοδοτικής στήριξης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης

(ΕΜΣ) και την παραχώρηση κρατικής στήριξης στην τράπεζα ύψους €1,8 δισ. Κατά την περίοδο αυτή το ύψος του ΕΛΑ υπερδιπλασιάστηκε και ανήλθε συνολικά στα €9,8 δισ.

- Η τέταρτη περίοδος καλύπτει τις διαπραγματεύσεις που ακολούθησαν μεταξύ Τρόικας και Κυπριακών Αρχών μέχρι την επίτευξη της κατ' αρχήν συμφωνίας μνημονίου τον Νοέμβριο του 2012.
- Η πέμπτη και τελευταία περίοδος καλύπτει την περίοδο που ακολούθησε μέχρι τις αποφάσεις των δύο Eurogroup Μαρτίου 2013 για κούρεμα καταθέσεων, κλείσιμο της τράπεζας και μεταφορά του ΕΛΑ στην Τράπεζα Κύπρου.

Ο έλεγχος κάλυψε επίσης την εποπτεία της Λαϊκής κατά την περίοδο αμέσως πριν την έναρξη παραχώρησης ΕΛΑ καθώς και τον τρόπο διαχείρισης του ΕΛΑ αμέσως μετά την απόφαση για κλείσιμο της τράπεζας τον Μάρτιο του 2013.

Σημειώνεται ότι η Έκθεση Γεγονότων πραγματεύεται κυρίως δύο βασικές πτυχές της παραχώρησης ΕΛΑ: (α) την αξιολόγηση της φερεγγυότητας της Λαϊκής Τράπεζας από την ΚΤΚ, και (β) την εκτίμηση των εξασφαλίσεων της.

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω έκθεση υποβλήθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ως τεκμήριο στα πλαίσια των ερευνών που διεξάγονται από την Αστυνομία αναφορικά με την κατάρρευση της Κυπριακής οικονομίας και ως εκ τούτου, η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν προτίθεται να προβεί σε οποιοδήποτε περαιτέρω σχολιασμό ή να εμπλακεί σε δημόσιες συζητήσεις επί της ουσίας του ελέγχου και των αποτελεσμάτων του. Αναφορές σχετικές με την ουσία του θέματος είχαν περιληφθεί στην Ετήσια Έκθεση της Υπηρεσίας μας για το 2014.

Πώληση υποκαταστημάτων των Κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα στην Τράπεζα Πειραιώς. Η Υπηρεσία μας διεξήγαγε έρευνα αναφορικά με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, η οποία βρίσκεται στο τελικό στάδιο της επιβεβαίωσης των στοιχείων/γεγονότων που καταγράφηκαν. Η έρευνα εστιάζεται στα γεγονότα από την ετοιμασία σχεδίου αναδιάρθρωσης της Λαϊκής Τράπεζας μέχρι και την τελική πώληση των υποκαταστημάτων αυτών στην Τράπεζα Πειραιώς, με στόχο τη διερεύνηση των συνθηκών που οδήγησαν στην εν λόγω πώληση, καθώς επίσης και στο αντίτιμο της πώλησης και κατά πόσο αυτό αντικατόπτριζε τη δίκαιη αξία των στοιχείων του ισολογισμού των εν λόγω υποκαταστημάτων.

Η έρευνα βασίστηκε κατά κύριο λόγο στην ανάλυση των στοιχείων που τηρούνται από την ΚΤΚ, από το Υπουργείο Οικονομικών, στοιχείων από άλλες πηγές, καθώς επίσης και πληροφοριών από προσωπικές συνεντεύξεις με τους διάφορους εμπλεκόμενους λειτουργούς της ΚΤΚ και του Υπουργείου Οικονομικών που έλαβαν μέρος στη διαδικασία, τη διαπραγμάτευση και την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Σε πρώτο στάδιο, έγινε καταγραφή γεγονότων σε Έκθεση της Υπηρεσίας μας και η εν λόγω Έκθεση έχει ήδη σταλεί στην ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών για επιβεβαίωση των σχετικών στοιχείων/γεγονότων που καταγράφηκαν.

Καταγραφή τηλεφωνικών συνδιαλέξεων. Κατά το 2014 το Τμήμα Εσωτερικής Επιθεώρησης (ΤΕΕ) της ΚΤΚ διεξήγαγε έλεγχο αναφορικά με τον πρόσθετο εξοπλισμό ασφαλείας που είχε αγοραστεί από την ΚΤΚ και συγκεκριμένα του συστήματος καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων.

Στη σχετική έκθεση που υποβλήθηκε στη Διοικήτρια της ΚΤΚ και στην Επιτροπή Ελέγχου του ΔΣ της ΚΤΚ στις 15.1.2015, το ΤΕΕ διαπιστώνει ότι, λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας και προσοντούχου προσωπικού, το Τμήμα Ασφάλειας & Τεχνικής Υποστήριξης (ΤΑ&ΤΥ) της ΚΤΚ στηρίζεται πλήρως στον προμηθευτή για την ενεργοποίηση και λειτουργία του συστήματος, καθώς και για την πρόσβαση στα δεδομένα τα οποία καταγράφονται από το σύστημα.

Επιπρόσθετα, στην έκθεση του το ΤΕΕ διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία στην ΚΤΚ για διεξαγωγή ελέγχων νέων συστημάτων και ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν ακολουθήθηκε η

συνήθης πρακτική ολοκληρωμένου ελέγχου πριν την εφαρμογή του συστήματος στο περιβάλλον της ΚΤΚ. Βάσει των πιο πάνω, το ΤΕΕ αναφέρει ότι υπάρχει πιθανός κίνδυνος παρέμβασης ή/και παρακολούθησης στο σύστημα από τρίτους η οποία πιθανόν να μην εντοπιστεί.

Το ΤΕΕ επισημαίνει επίσης ότι κατά την εγκατάσταση του συστήματος παρατηρήθηκε ότι δεν λήφθηκε γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας της ΚΤΚ και ότι το ΤΑ&ΤΥ βασίστηκε σε δική του νομική ερμηνεία προηγούμενης γνωστοποίησης προς τον Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η οποία πιθανόν να μην κάλυπτε την καταγραφή των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων. Επίσης το ΤΕΕ διαπιστώνει ότι δεν έγινε η απαραίτητη ενημέρωση προς το προσωπικό της ΚΤΚ πριν από την έναρξη καταγραφής συνδιαλέξεων όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία.

Το ΤΕΕ διαπίστωσε επιπρόσθετα ότι, παρόλο που κατά την περίοδο που διεξάχθηκε ο έλεγχος το σύστημα ήταν απενεργοποιημένο και φυλασσόταν σε χώρο ελεγχόμενης πρόσβασης του ΤΑ&ΤΥ, ελλείψει σχετικών προνοιών/διαδικασιών ασφαλείας υπάρχει ο κίνδυνος της παράνομης συλλογής προσωπικών δεδομένων και εισηγήθηκε τη διαγραφή οποιωνδήποτε δεδομένων είχαν μέχρι τότε καταγραφεί από το σύστημα, αν εκτιμάτο ότι αυτά δεν θα χρησιμοποιούνταν για οποιονδήποτε μελλοντικό σκοπό.

Σύσταση: Λόγω του ότι το σύστημα καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων βρίσκεται σήμερα σε λειτουργία, η Υπηρεσία μας εισηγείται όπως υλοποιηθούν άμεσα οι εισηγήσεις του ΤΕΕ και επιπρόσθετα όπως διενεργηθεί έλεγχος ασφαλείας του συστήματος σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα ασφαλείας.

3.21 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Υποβολή οικονομικών καταστάσεων για έλεγχο. Τα πιο κάτω θέματα έχουν προκύψει από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2014, οι οποίες υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας για έλεγχο καθυστερημένα στις 25.5.2015.

Σύμφωνα με το άρθρο 46 του περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Σύσταση και Αρμοδιότητες) Νόμου Ν.73(Ι)/2009, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ), μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη του οικονομικού της έτους, οφείλει να καταρτίζει και να υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών, έκθεση και οικονομικές καταστάσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, οι οποίες, πριν την υποβολή τους στον Υπουργό Οικονομικών, ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Σύσταση: Όπως η ΕΚ μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία και υποβολή των οικονομικών της καταστάσεων, σύμφωνα με τον πιο πάνω Νόμο.

Όπως μας ενημέρωσε η Πρόεδρος της ΕΚ, το λογιστήριο της ΕΚ έχει ενισχυθεί σημαντικά μετά τις νέες προσλήψεις και ως εκ τούτου δεν αναμένεται να υπάρχουν καθυστερήσεις στο μέλλον.

Οικονομική Κατάσταση.

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31.12.2014 παρουσίασαν πλεόνασμα ύψους €303.560 σε σύγκριση με €1.230.498 το 2013. Η μείωση στο πλεόνασμα προέκυψε κυρίως από τη μείωση της κρατικής χορηγίας κατά €1.087.000, όπως αναφέρεται πιο κάτω. Το πλεόνασμα που σημειώθηκε το 2014 είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των αποθεματικών της ΕΚ από €3.850.219 το 2013 σε €4.153.779 το 2014.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα για το έτος παρουσίασαν μείωση ύψους €914.055 ή ποσοστό 16,55% και ανήλθαν σε €4.609.733 σε σύγκριση με €5.523.788 το 2013.

Προσωπικό. Η ΕΚ στις 31.12.2014 εργοδοτούσε 51 άτομα (50 μόνιμους και 1 έκτακτο) σε σύγκριση με 53 άτομα (52 μόνιμους και 1 έκτακτο) στις 31.12.2013. Οι συνολικές δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία ανήλθαν για το 2014 σε €2.561.615 σε σύγκριση με €2.568.637 το 2013, παρουσίασαν δηλαδή μείωση κατά €7.022.

Ωφελήματα προσωπικού. Όσον αφορά στα επιπλέον ωφελήματα των υπαλλήλων της ΕΚ (υπερωριακή απασχόληση, πλήρης κάλυψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και εκπαιδευτική άδεια), όπως αναφέραμε και στην Έκθεσή μας για τον έλεγχο του 2013, η Υπηρεσία μας διατηρεί την άποψή της ότι στα πλαίσια του εξορθολογισμού των δημόσιων οικονομικών, η ΕΚ θα πρέπει να επανεξετάσει την πολιτική καταβολής των πιο πάνω γενναιόδωρων επιδομάτων/ωφελημάτων. Για το συγκεκριμένο θέμα η Υπηρεσία μας έχει αποστείλει σχετική επιστολή προς το Υπουργείο Οικονομικών.

Όπως μας ενημέρωσε η Πρόεδρος της ΕΚ, η υπερωριακή απασχόληση ήταν αναγκαία για να καλυφθούν οι υποχρεώσεις της ΕΚ ως η απαίτηση, μεταξύ άλλων, και του Υπουργείου Οικονομικών. Η εκπαιδευτική άδεια έχει αναθεωρηθεί λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα σχόλια της Υπηρεσίας μας όσο και παρόμοιες ρυθμίσεις σε άλλους οργανισμούς. Όσον αφορά στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η Πρόεδρος της ΕΚ μας ενημέρωσε ότι συνεισφέρουν και οι υπάλληλοι αφού οι καλύψεις δεν είναι πλήρεις και επιπλέον, με την εισαγωγή του ΓΕΣΥ ή με την εφαρμογή κοινής πρακτικής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, αυτή αναμένεται να διαφοροποιηθεί.

Έρευνες ΕΚ και επιβολή προστίμων.

(α) Έρευνα για μη δημοσιοποίηση της λήψης χορήγησης Emergency Liquidity Assistance (ELA) από τραπεζικό ίδρυμα της Κύπρου. Η ΕΚ σε συνεδρία της ημερ. 22.12.2014, μετά και από μελέτη των γραπτών παραστάσεων που αποστάληκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα, όσον αφορά στο πιο πάνω θέμα, έλαβε 3 αποφάσεις ως εξής:

- Έκρινε ότι η Λαϊκή Τράπεζα χειραγώγησε την αγορά, κατά παράβαση του άρθρου 19 του περί των Πράξεων Προσώπων που Κατέχουν Εμπιστευτικές Πληροφορίες και Πράξεων Χειραγώγησης της Αγοράς Νόμου (Ν.116(Ι)/2005), με το να μην προβεί σε δημόσια ανακοίνωση σχετικά με τον ΕΛΑ ή/και με το να προβεί σε ελλιπή ανακοίνωση του σημαντικού αυτού γεγονότος.
- Αποφάσισε όπως καλέσει όσους διετέλεσαν μέλη του ΔΣ της Τράπεζας για την περίοδο από 27.9.2011 μέχρι 15.3.2013 σε παραστάσεις για να αποδείξουν ότι η πιο πάνω παράβαση της εταιρείας δεν οφειλόταν σε δική τους υπαιτιότητα, εσκεμμένη παράλειψη ή αμέλεια.
- Αποφάσισε όπως συντάξει πόρισμα/έκθεση γεγονότων και τα υποβάλει στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για διερεύνηση ποινικού αδικήματος.

Όσον αφορά στο πρώτο σημείο, η ΕΚ ανακοίνωσε στις 7.4.2016, ότι βρήκε τη Λαϊκή Τράπεζα σε παράβαση αλλά αποφάσισε να μην της επιβάλει πρόστιμο για παράβαση του άρθρου 19 του Ν. 116(Ι)/2005, το οποίο απαγορεύει σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο να χειραγωγεί την αγορά, για διάφορους λόγους μεταξύ των οποίων και για τον λόγο ότι, εφόσον η Λαϊκή Τράπεζα βρισκόταν υπό καθεστώς εξυγίανσης, τυχόν επιβολή διοικητικού προστίμου θα επιβάρυνε περαιτέρω τους μετόχους και τους πιστωτές της.

Όσον αφορά στο δεύτερο σημείο, η ΕΚ αποφάσισε, βάσει της εξουσίας που της παρέχει το άρθρο 38 του περί της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Νόμου, να καλέσει όλα τα πρόσωπα που διετέλεσαν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) της Λαϊκής Τράπεζας κατά την περίοδο 27.9.2011-15.3.2013 για εξέταση επιβολής διοικητικού προστίμου σε αυτούς με βάση το άρθρο 48(4)(α) του Ν116(Ι)/2005 το οποίο αναφέρει: « Η Επιτροπή έχει, μεταξύ άλλων, την εξουσία...σε περίπτωση που διαπιστώνεται παράβαση του παρόντος Νόμου από νομικό πρόσωπο, να επιβάλλει πρόστιμο...και στους διοικητικούς συμβούλους, διευθυντές, αξιωματούχους ή τους διαχειριστές επενδύσεων του νομικού τούτου προσώπου εκτός εάν αποδείξουν ότι η παράβαση δεν οφειλόταν σε δική τους υπαιτιότητα, εσκεμμένη παράλειψη ή αμέλεια».

Για τον σκοπό αυτό, η ΕΚ απέστειλε στις 12.3.2015 επιστολή σε όλα τα μέλη του ΔΣ της Τράπεζας με την οποία τους καλούσε να υποβάλουν γραπτές παραστάσεις.

Στις γραπτές παραστάσεις τους τα μέλη του ΔΣ της Τράπεζας ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι δεν θεωρούσαν τη χορήγηση ΕΛΑ ως εμπιστευτική πληροφορία αφού είχαν ήδη διαρρεύσει σχετικές πληροφορίες το 2012. Επίσης, επικαλέστηκαν τη συμβατική τους δέσμευση για τη χορήγηση του ΕΛΑ με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) η οποία τους εμπόδιζε να δημοσιοποιήσουν τέτοια πληροφορία. Επιπρόσθετα, αναφέρθηκαν και σε συγκεκριμένη γνώμη (opinion) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), σχετικά με την πρόταση τροποποίησης της οδηγίας για την κατάχρηση αγοράς, βάσει της οποίας ο ΕΛΑ κρίθηκε ως μη ανακοινώσιμος. Επικαλέστηκαν επίσης και το γεγονός ότι η γνωμάτευση της ΕΚΤ μεταφέρθηκε από το 2014 στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 596/2014 ο οποίος αποτελεί το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για θέματα χειραγώγησης της αγοράς και εφαρμόζεται από 3.7.2016, καθώς και άλλους παρόμοιους χειρισμούς που έγιναν από χώρες της Ευρώπης όπως Γερμανία, Βέλγιο, Ιρλανδία, Ελλάδα και Αγγλία όπου η χορήγηση ΕΛΑ δεν δημοσιοποιήθηκε. Πέραν των πιο πάνω, εξαπέλυσαν και πυρά κατά της ΕΚ και συγκεκριμένα για την επάρκεια της έρευνας που διεξήγαγε αφού η ΕΚ δεν είχε λάβει αντίγραφα των συμφωνιών δανείων και επαναγοράς για την άντληση ΕΛΑ, πριν την έκδοση απόφασης για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Σε σημείωμα των λειτουργιών της ΕΚ ημερ. 18.6.2016, αναφέρεται ότι μετά από έρευνα που διεξήγαγαν στις συμφωνίες δανεισμού μεταξύ της ΚΤΚ και της Λαϊκής Τράπεζας, διαφάνηκε ότι η άντληση ρευστότητας γινόταν μέσω σύμβασης δανείου η οποία όντως περιείχε την ρήτρα για απαγόρευση κοινοποίησης του ΕΛΑ, καθώς και μέσω συμφωνιών επαναγοράς οι οποίες διέπονταν από τις πρόνοιες του εγγράφου «Master Agreement for Financial Transactions» του οποίου η παράγραφος 10(13) αναφέρει ότι δεν πρέπει να ανακοινωθεί η συμφωνία εκτός εάν προνοείται από οποιαδήποτε νομοθεσία. Επίσης, σε άλλη παράγραφο στη σύμβαση δανείου η οποία απαγόρευε τη δημοσιοποίηση του ΕΛΑ, αναφέρεται ότι η

συμφωνία διέπεται από τους νόμους της ΚΔ, πρόνοια η οποία φαίνεται να μην είναι ορθή, αφού η μη δημοσιοποίηση του ΕΛΑ ενδέχεται να συνιστά παράβαση του Ν.116(Ι)/2005.

Η ΕΚ σε συνεδρία της ημερ. 25.1.2016, μετά και τη μελέτη των γραπτών παραστάσεων που αποστάληκαν από τα μέλη του ΔΣ της Τράπεζας, αποφάσισε ότι η παράβαση από την εταιρεία του άρθρου 19 του Νόμου δεν οφειλόταν σε υπαιτιότητα, εσκεμμένη παράληψη ή αμέλεια των μη εκτελεστικών μελών του ΔΣ, καθότι, όπως αναφέρθηκε στη συνεδρία, «δεν είχαν στη συγκεκριμένη περίπτωση πρωτίστως την κύρια ευθύνη να μεριμνήσουν για την έκδοση δημόσιας ανακοίνωσης». Όσον αφορά στα εκτελεστικά μέλη του ΔΣ, αποφασίστηκε όπως ζητηθούν διευκρινίσεις από την εσωτερική νομική σύμβουλο της ΕΚ κατά πόσο δύναται νομικά η ΕΚ να αποφασίσει ότι οφειλόταν σε υπαιτιότητα, εσκεμμένη παράλειψη ή αμέλεια των μελών του ΔΣ που είχαν εκτελεστική εξουσία.

Σε συνεδρία της ΕΚ ημερ. 15.2.2016, η εσωτερική νομική σύμβουλος της ΕΚ, ανέφερε ότι οι συμβάσεις που υπογράφηκαν με την ΚΤΚ, καθώς και η αντίληψη που ισχυρίζονται τα μέλη του ΔΣ της Λαϊκής Τράπεζας ότι είχαν βάσει των διεθνών πρακτικών, αποτελούν στοιχείο υπεράσπισης τους και επομένως η ΕΚ εάν κρίνει ότι αυτό αποτελεί όντως στοιχείο υπεράσπισης τους θα προσμετρήσει για στοιχειοθέτηση της υπόθεσης που εξετάζε η ΕΚ για ενδεχόμενη υπαιτιότητα/παράλειψη/αμέλεια τους. Με βάση τα πιο πάνω, η ΕΚ αποφάσισε ότι ικανοποιήθηκε με τις γραπτές παραστάσεις των μελών του ΔΣ και δεν θεωρεί ότι η παράβαση του άρθρου 19 του Ν.116(Ι)/2005 οφείλεται σε δική τους υπαιτιότητα, εσκεμμένη παράλειψη ή αμέλεια, απόφαση που κοινοποιήθηκε σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στις 6.4.2016.

Σημειώνεται ότι τα άρθρα 19-22 του Ν.116(Ι)/2005 προνοούν για την απαγόρευση χειραγώγησης της αγοράς. Επίσης, οι σχετικοί Κανονισμοί (ΚΔΠ 469/2012), οι οποίοι εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 22 του Ν.116(Ι)/2005, ξεκαθαρίζουν ότι, μεταξύ άλλων, η παράλειψη δημόσιας ανακοίνωσης σημαντικών γεγονότων ή συμφερόντων ή ελλιπής ανακοίνωση τέτοιων πληροφοριών συνιστά χειραγώγηση αγοράς. Φαίνεται, συνεπώς, ότι ορθά η ΕΚ έκρινε ότι το νομικό πρόσωπο προέβη σε παραβίαση της νομοθεσίας, ενώ ερωτηματικά προκαλεί η απόφαση ότι η ευθύνη βαρύνει μόνο την εταιρεία και όχι και τα μέλη του ΔΣ της, λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΔΣ μιας εταιρείας έχει την ευθύνη να διοικεί την εταιρεία, σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών νόμων που τη διέπουν.

Η Υπηρεσία μας σεβόμενη την απόφαση της ΕΚ, ως αρμόδιας εποπτικής αρχής για τη διασφάλιση της τήρησης του Νόμου περί Κατάχρησης Αγοράς (Ν.116(Ι)/2005), παρακάλεσε όπως έχει τα σχόλια της ΕΚ, ιδιαίτερα ως προς το κατά πόσο τα ακόλουθα γεγονότα θεωρήθηκαν σημαντικά ή όχι στη λήψη της τελικής της απόφασης για το πιο πάνω θέμα.

- Τα μέλη του ΔΣ της Τράπεζας επικαλέστηκαν τη γνώμη της ΕΚΤ, ότι δηλαδή ο ΕΛΑ δεν πρέπει να είναι ανακοινώσιμος, και εκ του αποτελέσματος διαφαίνεται ότι αυτή η γνώμη έτυχε χειρισμού από τα μέλη του ΔΣ ωσάν να ήταν υπεράνω του ισχύοντος νόμου. Έχουμε την άποψη ότι οι διεθνείς πρακτικές και γνώμες ευρωπαϊκών οργανισμών ασφαλώς και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ωστόσο επ' ουδενί λόγο δεν πρέπει να θεωρούνται υπεράνω της ισχύουσας νομοθεσίας, αφού δεν έχουν υποχρεωτική ισχύ.

Η Πρόεδρος της ΕΚ, θεωρεί ότι η γνώμη της ΕΚΤ ήταν επεξηγηματική της νομοθεσίας και όχι αντίθετη με τη νομοθεσία, ωστόσο, η Υπηρεσία μας εξακολουθεί να έχει την άποψη που εξέφρασε πιο πάνω, ότι υπήρχε υποχρέωση η εν ισχύ νομοθεσία να ακολουθηθεί πιστά.

- Ο νέος σχετικός Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΚ.596/2014, τον οποίο επικαλέστηκαν στις γραπτές παραστάσεις τους τα μέλη του ΔΣ, θέτει κάποιες προϋποθέσεις για αναβολή της δημοσιοποίησης πληροφορίας σχετικής με τη χορήγηση ΕΛΑ. Συγκεκριμένα αναφέρει «όσον αφορά σε χρηματοδοτικά ιδρύματα, ιδίως σε περίπτωση που λαμβάνουν δανειοδότηση από κεντρική τράπεζα, συμπεριλαμβανομένης της έκτακτης παροχής ρευστότητας, η αξιολόγηση σχετικά με το κατά πόσον οι πληροφορίες είναι

συστημικής σημασίας και κατά πόσον η αναβολή της δημοσιοποίησης είναι προς το δημόσιο συμφέρον θα πρέπει να γίνεται από την αρμόδια αρχή, ύστερα από την ενδεικνυόμενη διαβούλευση με την εθνική κεντρική τράπεζα, την αρχή μακροληπτικής εποπτείας ή οποιαδήποτε άλλη σχετική εθνική αρχή». Επιπλέον, στο άρθρο 17(5) του ίδιου Κανονισμού αναφέρεται ότι «για να διασφαλισθεί η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, κάθε εκδότης ο οποίος είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, δύναται, υπ' ευθύνη του να αναβάλει τη δημοσιοποίηση προνομιακής πληροφορίας, συμπεριλαμβανομένης πληροφορίας που σχετίζεται με προσωρινό πρόβλημα ρευστότητας και ιδίως με την ανάγκη για προσωρινή παροχή ρευστότητας από κεντρική τράπεζα ή δανειστή ύστατης ανάγκης, εφόσον πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

- Η δημοσιοποίηση της προνομιακής πληροφορίας συνεπάγεται κίνδυνο υπονόμευσης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του εκδότη και του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Η αναβολή της δημοσιοποίησης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον
- Μπορεί να διασφαλιστεί η εμπιστευτικότητα της πληροφορίας και
- Η αρμόδια αρχή έχει δώσει τη συγκατάθεση της για την αναβολή βασιζόμενη στο γεγονός ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις των στοιχείων α, β και γ.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, τα μέλη του ΔΣ της Τράπεζας όφειλαν να ενημερώσουν την ΕΚ, ως αρμόδια αρχή, με σκοπό να εξασφαλίσουν την έγκριση της για καθυστέρηση δημοσιοποίησης της χορήγησης ΕΛΑ. Αντίστοιχη πρόνοια υπάρχει και στην ήδη ισχύουσα νομοθεσία αφού βάσει του άρθρου 12 του Ν.116(Ι)/2005 «Σε περίπτωση που εκδότης κρίνει ότι η δημοσιοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών ενδέχεται να παραβιάσει έννομα τα συμφέροντα του, οφείλει να θέσει το θέμα ενώπιον της ΕΚ η οποία έχει εξουσία, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, να επιτρέψει την καθυστέρηση των εν λόγω πληροφοριών...». Στη συγκεκριμένη περίπτωση ούτε η ΚΤΚ, η οποία όφειλε να συνεργάζεται σε σημαντικά για την οικονομία θέματα με άλλες εποπτικές αρχές και επιπλέον, με βάση το άρθρο 11.16(α)(β) της σύμβασης χορήγησης ΕΛΑ προς τη Λαϊκή Τράπεζα, μπορούσε να αναφέρει ή να κοινοποιήσει την ύπαρξη της συμφωνίας στις άλλες εποπτικές αρχές, αλλά ούτε και η Λαϊκή Τράπεζα ενημέρωσαν, ως όφειλαν, την ΕΚ.

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς ανέφερε ότι τα μέλη του ΔΣ της Τράπεζας ισχυρίστηκαν ότι δεν θεώρησαν την πληροφορία χορήγησης του ΕΛΑ εμπιστευτική και για το λόγο αυτό δεν επικοινωνήσαν με την ΕΚ για εξασφάλιση έγκρισης για την καθυστέρηση δημοσιοποίησης της πληροφορίας αυτής.

(β) Έρευνα σε ΚΕΠΕΥ ξένου συναλλάγματος. Η Υπηρεσία μας κατά το 2016 έλαβε σωρεία καταγγελιών από πελάτες συγκεκριμένης μεγάλης Κυπριακής Εταιρείας Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΚΕΠΕΥ) που ασχολείται κυρίως με την παροχή διαδικτυακών υπηρεσιών ξένου συναλλάγματος (FX) αναφορικά με τον χειρισμό από την ΕΚ των καταγγελιών σχετικά με την άρνηση της εταιρείας να αποσύρουν τα χρήματα τους από τους λογαριασμούς της. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω πελάτες κατηγορούσαν την ΕΚ για μη λήψη επαρκών μέτρων προστασίας των επενδυτών και για ευνοιοκρατικές αποφάσεις που λήφθηκαν κατόπιν πολιτικών πιέσεων. Η Υπηρεσία μας κατόπιν εξέτασης του χειρισμού της υπόθεσης από την ΕΚ σημειώνει τα ακόλουθα.

Οι πρώτες καταγγελίες ξεκίνησαν να λαμβάνονται από την ΕΚ τον Δεκέμβριο του 2014 ενώ ακολούθησαν άλλες καταγγελίες από Πρεσβείες και άλλες εποπτικές αρχές και μέχρι τον Ιούλιο του 2015 οι καταγγελίες είχαν ανέλθει σε πέραν των 1000 (σύμφωνα με την ΕΚ, υπήρχαν διπλές καταγγελίες). Κατά την περίοδο αυτή οι καταγγελίες προωθούνταν από την ΕΚ προς την εταιρεία η οποία απαντούσε ότι βάσει των όρων και προϋποθέσεων που είχαν αποδεχθεί οι καταγγέλλοντες, θεωρούσε ότι είχε το δικαίωμα να μην καταβάλει ολόκληρο το ποσό στους συγκεκριμένους πελάτες καθότι, στην πλειονότητα τους, οι

καταγγέλλοντες ήταν πελάτες που η εταιρεία είχε θεωρήσει ότι με τις ενέργειες τους είχαν καταχραστεί το μπόνους εγγραφής που τους προσέφερε.

Σε προκαταρτικό επιτόπιο έλεγχο που διεξήγαγε η ΕΚ τον Μάρτιο του 2015, προσκομίστηκαν από την εταιρεία νομικές γνωματεύσεις οι οποίες επιβεβαίωναν ότι η εταιρεία, βάσει των όρων και προϋποθέσεων, είχε το δικαίωμα απόσυρσης ή κατακράτησης ενός ποσού του μπόνους εγγραφής σε περίπτωση που πελάτες της συμπεριφέρονταν καταχρηστικά, νοουμένου, ωστόσο, ότι η εταιρεία θα καθόριζε συγκεκριμένη πολιτική για την αναγνώριση των περιπτώσεων αυτών. Σημειώνεται ότι το αποτέλεσμα του προκαταρτικού ελέγχου δεν υποβλήθηκε στο Συμβούλιο της ΕΚ στο στάδιο εκείνο, αλλά υποβλήθηκε τον Ιούλιο του 2015.

Στις αρχές Ιουνίου 2015 το Συμβούλιο της ΕΚ αποφάσισε να ζητήσει από την εταιρεία να λάβει ανεξάρτητη νομική γνωμάτευση από νομικό σύμβουλο (ο οποίος θα εγκρινόταν εκ των προτέρων από την ΕΚ) ως προς τη συμβατότητα των όρων και προϋποθέσεων που είχαν υπογράψει οι πελάτες της εταιρείας με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/39/ΕΕ (MiFID) και επίσης να ζητήσει από την εταιρεία να διορίσει τους εξωτερικούς ελεγκτές της για διερεύνηση των παραπόνων που δεν είχαν ακόμα διευθετηθεί. Ακολούθησε αντιπρόταση της εταιρείας για διορισμό «ανεξάρτητων εξωτερικών εμπειρογνομόνων» (αντί των εξωτερικών της ελεγκτών) για διερεύνηση όλων των παραπόνων που δεν είχαν ακόμα διευθετηθεί, την οποία και το Συμβούλιο αποδέχθηκε.

Στη συνέχεια η εταιρεία εισηγήθηκε όπως, ως ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες για διερεύνηση των παραπόνων εναντίον της, διοριστούν οι δικηγόροι της εταιρείας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σημειώνεται ότι τον Φεβρουάριο του 2015, οι εν λόγω δικηγόροι είχαν δώσει οδηγίες, για λογαριασμό της εταιρείας, σε άλλο δικηγόρο για να γνωματεύσει κατά πόσον η εταιρεία είχε δικαίωμα να αποσύρει ή να κατακρατεί μέρος του μπόνους εγγραφής (γνωμάτευση η οποία εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2015 και, όπως αναφέρεται πιο πάνω, προσκομίστηκε στην ΕΚ κατά τον προκαταρτικό έλεγχο). Η αρμόδια Λειτουργός της ΕΚ κατά την εξέταση της εισήγησης της εταιρείας ζήτησε όπως οι δικηγόροι προσκομίσουν βεβαίωση ότι δεν είχαν οποιαδήποτε επαγγελματική/πελατειακή σχέση ή οποιαδήποτε άλλη σχέση με την εταιρεία, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων.

Σύμφωνα με πρακτικά συνεδρίας του Συμβουλίου της ΕΚ, η Πρόεδρος της ΕΚ ενημέρωσε τα μέλη ότι η εταιρεία είχε προχωρήσει στο διορισμό ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα για τη διερεύνηση των παραπόνων εναντίον της, τον οποίον ενέκρινε η Πρόεδρος, ενεργώντας όπως μας ανέφερε στα πλαίσια προηγούμενων αποφάσεων του Συμβουλίου) (χωρίς να αναφέρεται στα πρακτικά το όνομα του εμπειρογνώμονα) για επιτάχυνση της διαδικασίας και ότι, από την ενημέρωση που είχε, αυτός σε πρώτο στάδιο προέβαινε σε δειγματοληπτικό έλεγχο των παραπόνων για να διαφανεί η μεθοδολογία που χρησιμοποιούσε η εταιρεία σε σχέση με τις συμφωνίες που υπέγραψε με τους πελάτες της. Σύμφωνα με τα ίδια πρακτικά, το Συμβούλιο της ΕΚ συμφώνησε με τον πιο πάνω χειρισμό της Προέδρου.

Για το θέμα αυτό η Πρόεδρος της ΕΚ πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι ο χειρισμός αυτός ήταν σε συνάρτηση με τις προηγούμενες αποφάσεις του Συμβουλίου.

Στις αρχές Ιουλίου 2015 λειτουργοί της ΕΚ υπέβαλαν σημείωμα στο Συμβούλιο με το αποτέλεσμα του προκαταρτικού ελέγχου του Μαρτίου 2015 με εισήγηση για αναστολή της λειτουργίας της εταιρείας μέχρις ότου διερευνηθούν οι καταγγελίες. Κατά την εξέταση του σημειώματος, το Συμβούλιο της ΕΚ δεν υιοθέτησε την εισήγηση των λειτουργών και αποφάσισε ότι θα ανέμενε την προσκόμιση εκ μέρους της εταιρείας, εντός του μηνός, μιας νέας κατάστασης συμφιλίωσης κεφαλαίων πελατών της (reconciliation) προκειμένου να αξιολογούνταν τα στοιχεία που περιλαμβάνει. Σύμφωνα με τα πρακτικά της εν λόγω συνεδρίας του Συμβουλίου, για την πιο πάνω απόφασή του το Συμβούλιο έλαβε υπόψη: (i) ότι η εταιρεία προχωρούσε ήδη σε ενέργειες με βάση τις υποδείξεις της ΕΚ, (ii) ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για το 2014 έδιναν δίκαιη και αληθινή εικόνα (σύμφωνα με την έκθεση των εξωτερικών

ελεγκτών), (iii) ότι σε μια μη-ελεγμένη κατάσταση συμφιλίωσης χρημάτων και υπολοίπων πελατών της εταιρείας (Μαρτίου 2015) που είχε προσκομιστεί φαινόταν ότι η εταιρεία διέθετε επαρκή κεφάλαια για να καλύψει τις οφειλές πελατών της, (iv) ότι το πελατολόγιο της εταιρείας ήταν πολύ μεγάλο σε σχέση με τον αριθμό των καταγγελιών (περίπου 0,43%), (v) τις νομικές γνωματεύσεις που προσκόμισε ήδη η εταιρεία, καθώς και μια γνωμάτευση που εκκρεμούσε, (vi) ότι η εταιρεία κρίθηκε από το Συμβούλιο ως συστημική λόγω μεγέθους και αριθμού πελατών (στα πλαίσια αυτά σημειώθηκε ότι σε περίπτωση αναστολής της λειτουργίας της, η εταιρεία θα έπρεπε να κλείσει όλες τις ανοικτές θέσεις των πελατών της, και σε περίπτωση που δεν ήταν σε θέση να αποπληρώσει όλους ταυτόχρονα τότε ενδέχεται να ενεργοποιηθεί το Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών (ΤΑΕ), και σε περίπτωση που τα κεφάλαια του ΤΑΕ δεν επαρκούσαν υπήρχε το ενδεχόμενο να καλούνταν οι υπόλοιπες ΚΕΠΕΥ, ως μέλη του ΤΑΕ, να συνεισφέρουν με ενδεχόμενο αποτέλεσμα να επηρεαστεί η δική τους κεφαλαιακή επάρκεια και κατ' επέκταση η ομαλή λειτουργία της κεφαλαιαγοράς και η χρηματοοικονομική σταθερότητα) και (vii) πληροφόρηση που δόθηκε από την Πρόεδρο της ΕΚ ότι η εταιρεία την είχε ενημερώσει ότι ήταν σε επαφή με δύο ενδιαφερόμενους οργανισμούς για επένδυση στην εταιρεία.

Περί τα μέσα Ιουλίου 2015, η εταιρεία υπέβαλε στην ΕΚ νέες νομικές γνωματεύσεις από τον δικηγορικό οίκο που είχε γνωματεύσει για λογαριασμό της εταιρείας τον Φεβρουάριο του 2015, σχετικά με το ότι οι όροι και προϋποθέσεις των σχεδίων μπόνους εγγραφής της εταιρείας ήταν σε συμμόρφωση με την Ευρωπαϊκή Οδηγία MiFID και ότι, βάσει της Αγγλικής νομοθεσίας, οι όροι αυτοί δεν μπορούσαν να θεωρηθούν άδικοι (*'unfair'*). Επιπρόσθετα, προσκομίστηκε γνωμάτευση ενός άλλου δικηγορικού οίκου στην οποία αναφέρεται ότι, μετά από εξέταση δείγματος 20 παραπόνων, κρίθηκε ότι η μεθοδολογία που είχε χρησιμοποιήσει η εταιρεία για την κατηγοριοποίηση των πελατών αυτών ως καταχραστές, ήταν λογική και εφαρμοζόταν κατάλληλα και, ως εκ τούτου, η εταιρεία είχε το δικαίωμα να κατακρατεί ή να αποσύρει μπόνους εγγραφής, καθώς και κέρδη των πελατών της που προέρχονταν από το μπόνους εγγραφής με την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι διέθετε επαρκείς αποδείξεις και νοουμένου ότι οι εξηγήσεις των πελατών δεν θα ήταν ικανοποιητικές. Στη γνωμάτευση αυτή αναφέρεται επίσης ότι ο δικηγορικός οίκος που εξέδωσε τη γνωμάτευση δεν είχε σύγκρουση συμφερόντων, καθώς δεν είχε συμβουλευτεί την εταιρεία για τα θέματα αυτά στο παρελθόν.

Την ίδια περίπου περίοδο (περί τα μέσα Ιουλίου 2015), λειτουργοί της ΕΚ εισήλθαν στα γραφεία της εταιρείας για επιτόπου διερεύνηση των καταγγελιών, οι οποίοι, μερικές μέρες μετά, ενημέρωσαν το Συμβούλιο της ΕΚ για το ότι, εκ πρώτης όψης, η εταιρεία δεν φαινόταν να διαχωρίζει στην πλατφόρμα της τα μπόνους εγγραφής από τα χρήματα των πελατών της. Επίσης το Συμβούλιο της ΕΚ ενημερώθηκε για επιστολή των εξωτερικών ελεγκτών της εταιρείας αναφορικά με την κατάσταση συμφιλίωσης (Μαρτίου 2015), όπου αναφερόταν ότι οι ελεγκτές δεν ήταν σε θέση να παρέχουν διαβεβαιώσεις για την ορθότητα του ποσού που παρουσιάζονταν στην κατάσταση ως «μη-αναλήψιμο μπόνους». Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει περαιτέρω διευκρινήσεις από τους εξωτερικούς ελεγκτές της εταιρείας αναφορικά με την κατάσταση συμφιλίωσης. Σχετικά με την προηγούμενη απόφαση του για αξιολόγηση όλων των παραπόνων από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα, το Συμβούλιο, κατόπιν ενημέρωσης από την Πρόεδρο ότι το δείγμα των 20 παραπόνων επιλέχθηκε από την ίδια την ΕΚ και λαμβάνοντας υπόψη τις νέες νομικές γνωματεύσεις που προσκόμισε η εταιρεία, αποφάσισε ότι δεν κρινόταν αναγκαίο, τουλάχιστον στο στάδιο εκείνο, να αξιολογηθούν όλα τα παράπονα.

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς πληροφόρησε ότι η απόφαση για μη-αξιολόγηση όλων των παραπόνων λήφθηκε καθώς η επιλογή του δείγματος έγινε με κριτήριο ότι κάλυπτε όλα τα πιθανά σενάρια περιπτώσεων παραπόνων, καθώς επίσης και λόγω του μεγάλου κόστους που θα προέκυπτε (το οποίο - κατά την άποψη της ΕΚ - επί της ουσίας δεν θα εξυπηρετούσε οποιονδήποτε περαιτέρω σκοπό).

Σε επόμενη συνεδρία, κατόπιν συζήτησης και με αξιωματούχους της εταιρείας και εξέτασης στοιχείων που προσκόμισαν, το Συμβούλιο της ΕΚ αποφάσισε να αναθέσει στους εξωτερικούς ελεγκτές της εταιρείας να

ελέγχουν κατά πόσον η κίνηση κεφαλαίων στους λογαριασμούς χρημάτων πελατών της εταιρείας κατά το 2015 ήταν σε συνάρτηση με τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες και τη νομοθεσία και όπως η σχετική έκθεση των ελεγκτών υποβλήθει στην ΕΚ μέχρι τις 24.8.2015. Επίσης, αποφασίστηκε να ζητηθεί από την εταιρεία να υποβάλει στην ΕΚ έκθεση Εσωτερικής Διαδικασίας Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ) με ημερομηνία αναφοράς την 31.7.2015.

Περί τα τέλη Αυγούστου 2015 υποβλήθηκε στο Συμβούλιο της ΕΚ το σημείωμα των λειτουργιών της ΕΚ με το αποτέλεσμα του επιτόπιου ελέγχου. Στο σημείωμα περιγράφονται σωρεία παραβάσεων νομοθεσιών και Οδηγιών που φανέρωναν ότι η εταιρεία δεν ενεργούσε δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της, όπως προνοείται στη νομοθεσία και υποβλήθηκε εισήγηση όπως η εταιρεία κληθεί σε παραστάσεις. Η σημαντικότερη παράβαση, κατά την άποψη των λειτουργιών, αφορούσε στο ότι η μεθοδολογία κατηγοριοποίησης των πελατών ως καταχραστές χρησιμοποιούσε ως βάση αυθαίρετες υποψίες και υποθέσεις. Παράλληλα, οι λειτουργοί διαπίστωσαν ότι η εταιρεία δεν διέθετε τους απαραίτητους μηχανισμούς ελέγχου ώστε να αποτρέπει τις συμπεριφορές αυτές, τις οποίες στη συνέχεια αξιολογούσε ως καταχρηστικές, και ότι οι πελάτες ενημερώνονταν για το ότι είχαν ενεργήσει καταχρηστικά μόνο όταν ζητούσαν τα χρήματά τους. Επιπρόσθετα, διαπίστωσαν παράβαση ως προς το ότι η φόρμουλα υπολογισμού του οφειλόμενου ποσού προς τους πελάτες δεν ήταν δίκαιη, καθώς ήταν σχεδιασμένη εις βάρος των πελατών (και προς όφελος της εταιρείας) και επίσης ότι η εταιρεία δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει ανά πάσα στιγμή το ποσό που αντιστοιχούσε σε καταθέσεις/κέρδος/μπόνους των πελατών της. Σύμφωνα με υπολογισμούς των λειτουργιών (βάσει των στοιχείων που υπέβαλε η εταιρεία), το έλλειμμα στα χρήματα πελατών (δηλαδή τα χρήματα που όφειλε να τηρεί η εταιρεία στους τραπεζικούς της λογαριασμούς) ήταν της τάξης των \$176 εκ, ποσό το οποίο, σύμφωνα με τους λειτουργούς της ΕΚ, η εταιρεία έπρεπε να καταβάλει άμεσα στους τραπεζικούς λογαριασμούς της προς συμμόρφωση με το άρθρο 18(2)(i) του Ν.144(Ι)/2007 που αφορά στην προστασία των συμφερόντων των πελατών της. Οι λειτουργοί της ΕΚ σημειώνουν επίσης ότι, οποιαδήποτε κεφαλαιακή ενίσχυση της εταιρείας δεν δύνατο να θεωρηθεί αποδεκτή εναλλακτική λύση για την εξασφάλιση των οφειλόμενων χρημάτων των πελατών. Ανεξαρτήτως της έκβασης των πιο πάνω θεμάτων, οι λειτουργοί στο σημείωμα τους εισηγήθηκαν όπως η υπόθεση αποσταλεί στον Γενικό Εισαγγελέα για εξέταση ενδεχόμενων ποινικών αδικημάτων, όπως αυτό της εξαπάτησης και κατάχρησης χρημάτων πελατών (μη-επιστροφή χρημάτων, καθορισμός φόρμουλας υπολογισμού οφειλόμενου ποσού). Κατά την εξέταση του πιο πάνω σημειώματος το Συμβούλιο της ΕΚ αποφάσισε να καλέσει την εταιρεία σε παραστάσεις.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος της ΕΚ, στη δεδομένη στιγμή η ΕΚ δεν έκρινε ότι τίθετο οποιοδήποτε θέμα που να έχρηζε ποινικής διερεύνησης.

Περί τα μέσα Σεπτεμβρίου 2015 η εταιρεία υπέβαλε στην ΕΚ μια μη-ελεγμένη κατάσταση συμφιλίωσης των λογαριασμών των πελατών (αντί την ελεγμένη κατάσταση συμφιλίωσης που είχε ζητηθεί από την ΕΚ), καθώς και ένα προσχέδιο άσκησης αντοχής (stress-test), ως μέρος της έκθεσης Εσωτερικών Διαδικασιών Αξιολόγησης Κεφαλαιουχικής Επάρκειας (ΕΔΑΚΕ). Όσον αφορά στο stress-test, το Τμήμα Εποπτείας της ΕΚ πληροφόρησε το Συμβούλιο ότι δεν ήταν σε θέση να εκφέρει άποψη, λόγω αμφιβολιών για την αξιοπιστία των στοιχείων/υποθέσεων που είχαν χρησιμοποιηθεί (υπόθεση για μεγάλα ποσά εσόδων βάσει των μη-ελεγμένων πραγματικών εσόδων του 2015 και υπόθεση για καταβολή μικρών ποσών αποζημιώσεων). Το Τμήμα Εποπτείας της ΕΚ εισηγήθηκε όπως το stress-test διενεργηθεί εκ νέου με στοιχεία που θα είχαν ελεγχθεί από τους εξωτερικούς ελεγκτές της εταιρείας.

Στις αρχές Οκτωβρίου 2015 η ΕΚ ζήτησε απευθείας από τους εξωτερικούς ελεγκτές της εταιρείας να ετοιμάσουν εντός 3 εβδομάδων ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας κατά τις 31.8.2015 και όπως διενεργήσουν έλεγχο των ποσών του 2015, του αριθμού των πελατών και των υπολοίπων των λογαριασμών τους. Αναφορικά με την προηγούμενη απόφαση του Συμβουλίου για διενέργεια ελέγχου

από τους εξωτερικούς ελεγκτές για την κίνηση των χρημάτων πελατών, το Συμβούλιο, κατόπιν πληροφόρησης από την εταιρεία, την οποία μετέφερε η Πρόεδρος της ΕΚ στο Συμβούλιο, ότι η εταιρεία θεωρούσε ότι ο έλεγχος αυτός απαιτούσε υψηλό κόστος και χρόνο, αποφάσισε να αποδεχθεί τη μη ελεγμένη κατάσταση συμφιλίωσης των λογαριασμών των πελατών.

Τον Οκτώβριο του 2015, η εταιρεία υπέβαλε παραστάσεις προς την ΕΚ και στη συνέχεια απέστειλε επιστολή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (η οποία και κοινοποιήθηκε στην ΕΚ από το Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας) στην οποία ανέφερε ότι συγκεκριμένη επενδυτική εταιρεία του εξωτερικού εξέταζε μεγάλη επένδυση στην εταιρεία με σκοπό να την χρησιμοποιήσει ως βάση για περαιτέρω επενδυτικές δραστηριότητες. Επίσης, στην εν λόγω επιστολή αναφερόταν ότι η όποια τελική απόφαση της ΕΚ θα επηρέαζε την τελική απόφαση της επενδυτικής εταιρείας. Σύμφωνα με τα πρακτικά συνεδρίας του Συμβουλίου της ΕΚ, ημερ. 2.11.2015, το Συμβούλιο αφού ενημερώθηκε για το περιεχόμενο της επιστολής, ζήτησε να καταγραφεί ότι θα συνεχίσει να επιτελεί το έργο του ανεξάρτητα και αμερόληπτα για την ομαλή λειτουργία της αγοράς και θα ενεργήσει, σε σχέση με την εταιρεία, στα πλαίσια που ορίζει η νομοθεσία. Ακολούθησε νέα επιστολή της εταιρείας προς την ΕΚ με την οποία ζητούσε τη χρήση του άρθρου 37 (4) του Ν.73(Ι)/2009 για συμβιβασμό. Στη συνέχεια, σε επόμενη συνεδρία του Συμβουλίου της ΕΚ, κλήθηκαν και παρευρέθηκαν αξιωματούχοι της εταιρείας οι οποίοι ζήτησαν συμβιβασμό με μηδενικό πρόστιμο, πρόταση η οποία απορρίφθηκε από το Συμβούλιο. Ακολούθησε νέα πρόταση της εταιρείας για συμβιβασμό με πρόστιμο συγκεκριμένου ποσού (για την πρόταση αυτή η εταιρεία απέστειλε και σχετική πρόταση-ανακοίνωση που θα εξέδιδε η ΕΚ) η οποία επίσης απορρίφθηκε από το Συμβούλιο, το οποίο αποφάσισε να εξουσιοδοτήσει την Πρόεδρο να συζητήσει τηλεφωνικώς (κατά την ώρα της συνεδρίας) πιθανή κατάληξη συμβιβασμού με πρόστιμο εντός συγκεκριμένου εύρους. Ακολούθησε τηλεφωνική επικοινωνία με τον Εκτελεστικό Διευθύνοντα Σύμβουλο (CEO) της εταιρείας και συμφωνήθηκε συμβιβασμός με επιβολή προστίμου εντός του συγκεκριμένου εύρους, (πληρωτέο εντός 5 ημερών) με ταυτόχρονη δέσμευση της εταιρείας για μη-καταχώρηση προσφυγής. Στην ίδια συνεδρία το Συμβούλιο αποφάσισε όπως η εταιρεία εντός 2 μηνών επανεξέταζε και προχωρούσε σε βελτιώσεις. (i) στις λειτουργίες συμμόρφωσης της, (ii) στις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, (iii) στις ρυθμίσεις/μέτρα για την προστασία κεφαλαίων πελατών, (iv) στη σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου και (v) στις ρυθμίσεις του συστήματος για τη βέλτιστη εκτέλεση των εντολών πελατών. Επιπλέον αποφασίστηκε ότι η εταιρεία θα επανεξέταζε ότι η χορήγηση ωφελημάτων στους πελάτες συνάδει με τον Νόμο και επίσης ότι θα επανεξέταζε και θα βεβαιωνόταν ότι η πληροφόρηση που απαιτείται να παρέχει στους πελάτες της ήταν κατάλληλη και σε κατανοητή μορφή (περιλαμβανομένης και της φόρμουλας υπολογισμού). Επιπρόσθετα, αποφασίστηκε όπως η εταιρεία εξετάσει όλα τα παράπονα και ενημερώσει τους παραπονούμενους και όπως αναλύσει τα δεδομένα ώστε να εντοπίσει και να διορθώσει τις γενεσιουργές αιτίες. Όσον αφορά στην έκθεση ΕΔΑΚΕ που είχε υποβάλει η εταιρεία, το Συμβούλιο αποφάσισε να την αποδεχθεί, παρά το ότι δεν είχε ελεγχθεί η πληρότητα και η ορθότητα του περιεχομένου της (με την επιφύλαξη ότι σε μεταγενέστερο στάδιο ενδεχομένως να προέκυπταν στοιχεία που να απαιτούσαν αναθεώρηση της) και όπως η εταιρεία προχωρήσει εντός 2 μηνών σε ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης με το ποσό που είχε υπολογιστεί στην έκθεση ΕΔΑΚΕ. Σε επόμενη του συνεδρία το Συμβούλιο απέρριψε εισήγηση της εταιρείας για επέκταση της προθεσμίας ενίσχυσης της κεφαλαιακής βάσης από 2 μήνες σε 6 μήνες, ωστόσο ενέκρινε επέκταση της προθεσμίας καταβολής του προστίμου από 5 μέρες σε 15 μέρες. Σημειώνεται ότι η εταιρεία στη συνέχεια πληροφόρησε την ΕΚ ότι το ποσό που παρουσιαζόταν στην ΕΔΑΚΕ έπρεπε να ήταν μειωμένο λόγω του ότι η εταιρεία είχε ήδη μειώσει το κόστος προσωπικού κατά 15%. Το μειωμένο ποσό έγινε αποδεκτό από την ΕΚ κατόπιν οδηγιών της Προέδρου και της εν συνεχεία έγκρισης του Συμβουλίου) και το οποίο τελούσε υπό την αίρεση της έκδοσης των ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας στις 30.9.2015.

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο, οι αρμόδιοι λειτουργοί της ΕΚ, όπως και όλη η αγορά, ήταν πλήρως ενήμεροι ότι η εταιρεία είχε απολύσει μεγάλο αριθμό προσωπικού.

Όσον αφορά στην έκθεση ΕΔΑΚΕ που υπέβαλε η εταιρεία, το Τμήμα Εποπτείας της ΕΚ πληροφόρησε το Συμβούλιο ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές της εταιρείας δεν ήταν σε θέση να δώσουν την έκθεση τους για τις οικονομικές καταστάσεις στις 30.9.2015, λόγω αβεβαιότητας για το μέλλον της εταιρείας. Σύμφωνα με σημείωμα που υποβλήθηκε, η αβεβαιότητα των ελεγκτών προέκυπτε από το γεγονός ότι η εταιρεία παρουσίαζε καθαρές υποχρεώσεις, καθώς και από νέες κεφαλαιακές απαιτήσεις που ενδεχομένως θα προέκυπταν από τον έλεγχο της ΕΚ. Όσον αφορά στο stress-test της έκθεσης ΕΔΑΚΕ, σημειώνεται ότι αυτό κατέληγε περίπου στα ίδια ποσά με το προσχέδιο για το οποίο οι λειτουργοί είχαν εκφράσει αμφιβολίες σε προηγούμενο τους σημείωμα. Οι λειτουργοί ανέφεραν ότι δεν ήταν σε θέση να εκφέρουν άποψη για το κατά πόσον η εταιρεία συμμορφωνόταν με τη νομοθεσία και εισηγήθηκαν στο Συμβούλιο να αποφασίσει για τη λήψη τυχόν περαιτέρω εποπτικών μέτρων, το οποίο, ωστόσο, αποφάσισε να εμμένει στις προηγούμενες του αποφάσεις.

Στις αρχές του 2016 η εταιρεία πληροφόρησε την ΕΚ ότι τελικά δε θα χρειαζόταν εξωτερικά κεφάλαια καθότι θεωρούσε ότι τα απαιτούμενα κεφάλαια της θα καλύπτονταν από την αναμενόμενη κερδοφορία και υπολόγισε ότι ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της για τις 31.12.2015 θα ανερχόταν στο 13,5%. Το Τμήμα Εποπτείας σε σημείωμα του προς το Συμβούλιο της ΕΚ το ενημέρωσε για το ότι η εταιρεία απέτυχε να τηρήσει το χρονοδιάγραμμα κεφαλαιακής ενίσχυσης που τέθηκε και για το ότι εγείρονταν αμφιβολίες αναφορικά με την αξιοπιστία των υπολογισμών του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας από την εταιρεία. Το Τμήμα Εποπτείας εισηγήθηκε στο Συμβούλιο της ΕΚ να ζητήσει από την εταιρεία να καταθέσει εντός 3 ημερών το ποσό που της ζητήθηκε ως κεφαλαιακή ενίσχυση (ή να φέρει εγγυητική επιστολή) και να συζητήσει το ενδεχόμενο απομάκρυνσης ή/και περιορισμού των ευθυνών του CEO και μετόχου της εταιρείας λόγω των σοβαρών αδυναμιών που εντοπίστηκαν στην εταιρεία. Το Συμβούλιο αποφάσισε πως η εταιρεία όφειλε να υποβάλει εντός ενός μηνός ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το 2015 και επικαιροποιημένα stress-test και να ενδυναμώσει το διοικητικό συμβούλιο της με τουλάχιστον ένα ακόμα πρόσωπο το οποίο στη συνέχεια θα διοριζόταν ως Εκτελεστικός Διοικητικός Σύμβουλος. Επιπρόσθετα, αποφασίστηκε να ζητηθεί όπως διασφαλιστεί ότι το διαθέσιμο υπόλοιπο θα είναι γνωστό στους πελάτες της εταιρείας ανά πάσα στιγμή και ανεξάρτητα από το εάν έχουν υποβάλει αίτημα απόσυρσης κεφαλαίων ή όχι, καθώς και να τροποποιηθούν οι όροι και προϋποθέσεις ώστε οι πελάτες της εταιρείας να γνωρίζουν με πάσα λεπτομέρεια τη φόρμουλα υπολογισμού του καταβλητέου σε αυτούς ποσού.

Περί τα τέλη Φεβρουαρίου 2016 η εταιρεία με νέα επιστολή της προς την ΕΚ ζήτησε παράταση 7 εβδομάδων για συμμόρφωση με τους όρους που τέθηκαν. Το Τμήμα Εποπτείας ενημέρωσε το Συμβούλιο ότι ήταν η δεύτερη φορά που η εταιρεία δεν συμμορφωνόταν με τα χρονοδιαγράμματα και, λόγω του ότι το θέμα της ενίσχυσης της κεφαλαιακής βάσης της εταιρείας ήταν πολύ σημαντικό/σοβαρό, εισηγήθηκε όπως ανασταλεί άμεσα η άδεια λειτουργίας της εταιρείας, καθώς υπήρχαν υπόνοιες ότι η εταιρεία δεν συμμορφωνόταν με το άρθρο 68 του Ν.144(Ι)/2007, θέτοντας ενδεχομένως σοβαρά σε κίνδυνο τα συμφέροντα των πελατών της ή των επενδυτών ή γενικά την εύρυθμη λειτουργία της κεφαλαιαγοράς. Το Συμβούλιο της ΕΚ, κατόπιν μελέτης και συζήτησης του θέματος, αποφάσισε στις 4.4.2016 όπως ανασταλεί η λήψη απόφασης και όπως επανέλθει για απόφαση μόλις υποβληθούν οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για να ελεγχθεί τόσο ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας όσο και τα υπόλοιπα θέματα.

Διαπιστώσεις. Πιο κάτω, παραθέτονται συνοπτικά οι διαπιστώσεις μας από την εξέταση των γεγονότων.

- Δεδομένης της σοβαρότητας και του μεγάλου αριθμού των καταγγελιών υπήρξε, κατά την άποψη μας, κάποια (μικρή έστω) καθυστέρηση στο να διαταχθεί από την ΕΚ είσοδος και έρευνα στα γραφεία της εταιρείας με αποτέλεσμα ο αριθμός των παραπόνων να ανέλθει σε πέραν των 1000. Σημειώνεται ότι οι πρώτες καταγγελίες λήφθηκαν από την ΕΚ τον Δεκέμβριο του 2014, έγινε μια

προκαταρκτική διερεύνηση τον Μάρτιο του 2015 η οποία δεν απέφερε κάποια σημαντικά αποτελέσματα και τον Ιούλιο του 2015 διατάχθηκε η ενδελεχής έρευνα η οποία κατέδειξε σημαντικές παραβάσεις της νομοθεσίας.

- Από τα γεγονότα που περιγράφονται πιο πάνω, προκύπτουν περιπτώσεις όπου κατόπιν της επαναλαμβανόμενης μη-συμμόρφωσης της εταιρείας με διαδοχικές αποφάσεις και απαιτήσεις του Συμβουλίου της ΕΚ, το Συμβούλιο φαίνεται να υπαναχωρούσε στις απαιτήσεις του και παραχωρούσε ταυτόχρονα επέκταση των χρονοδιαγραμμάτων, χωρίς την επιβολή οποιωνδήποτε διοικητικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση της εταιρείας. Σχετικά είναι τα ακόλουθα παραδείγματα:

(i) Ενώ η αρχική απαίτηση του Συμβουλίου ήταν για διορισμό των εξωτερικών ελεγκτών για διερεύνηση όλων των παραπόνων πελατών, τελικά το Συμβούλιο αποδέχτηκε διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου 20 παραπόνων (από πέραν των 1000) από «ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα» (δικηγορικό οίκο) ο οποίος θα εγκρινόταν εκ των προτέρων από την ΕΚ.

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς πληροφόρησε ότι η ΕΚ δεν θεωρεί ότι πρόκειται περί υπαναχώρησης, αναφέροντας ότι τα 20 παράπονα ήταν αντιπροσωπευτικό δείγμα του φάσματος όλων των περιπτώσεων καταγγελιών (εκ των οποίων πολλές ήταν διπλές και πανομοιότυπες) και ότι ο ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας είχε σχετική εμπειρία στα θέματα που αφορούσαν τα παράπονα σε αντίθεση με τους εξωτερικούς ελεγκτές.

(ii) Διαφοροποίηση της πιο πάνω απαίτησης του Συμβουλίου για εκ των προτέρων έγκριση εμπειρογνώμονα από την ΕΚ εφόσον διαπιστωνόταν ότι ήταν ανεξάρτητος και αντί αυτού της έγκρισης δικηγορικού οίκου που προτάθηκε από την ίδια την εταιρεία χωρίς να έχει υποβάλει εκ των προτέρων τη δήλωση ανεξαρτησίας που του είχε ζητηθεί από το Τμήμα Εποπτείας της ΕΚ.

(iii) Ενώ η αρχική απαίτηση της ΕΚ ήταν όπως υποβληθεί ελεγμένη κατάσταση κίνησης χρημάτων πελατών, τελικά, αντί αυτού, αποδέχθηκε μη-ελεγμένη κατάσταση.

(iv) Υπαναχώρηση της ΕΚ από την αρχική της απαίτηση για κατάρτιση ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων με ημερομηνία αναφοράς την 31.8.2015, βάσει των οποίων θα διενεργούνταν τα stress-test στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης έκθεσης ΕΔΑΚΕ όπου θα υπολογίζονταν οι κεφαλαιακές ανάγκες της εταιρείας, και αντί αυτού της αποδοχής, κατά τη λήψη της απόφασης συμβιβασμού, ενός stress-test που στηρίχθηκε σε μη-ελεγμένα στοιχεία εσόδων και σε ανεπαρκώς-δυσμενή σενάρια (τα οποία αμφισβητήθηκαν και από το ίδιο το Τμήμα Εποπτείας της ΕΚ) και στη συνέχεια της αποδοχής ενός μειωμένου ποσού κεφαλαιακών αναγκών, στη βάση μόνο πληροφόρησης που λήφθηκε από την εταιρεία και χωρίς να έχει προηγηθεί κάποιος επιβεβαιωτικός έλεγχος από το Τμήμα Εποπτείας.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος της ΕΚ, το stress-test με ελεγμένα στοιχεία λήφθηκε τελικά τον Απρίλιο/Μάιο 2016 με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2015. Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι η πληροφόρηση από την εταιρεία και η κατά συνέπεια αποδοχή μειωμένου ποσού κεφαλαιακών αναγκών οφείλεται στο γεγονός ότι ήταν γνωστό στην αγορά ότι η εταιρεία απέλυσε μεγάλο αριθμό προσωπικού.

- Όσον αφορά στη δήλωση ανεξαρτησίας που δόθηκε εκ των υστέρων από τον ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα (δικηγορικό οίκο) που εξέτασε το δείγμα των 20 παραπόνων (βεβαίωση δικηγορικού οίκου ότι δεν είχε σύγκρουση συμφερόντων, καθώς δεν είχε συμβουλευτεί την εταιρεία για τα θέματα αυτά στο παρελθόν), η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι αυτή δεν ήταν επαρκής και δεν διασφάλιζε την αμεροληψία και ανεξαρτησία που αναμένεται σε τέτοιες περιπτώσεις. Σημειώνεται επίσης ότι η δήλωση ανεξαρτησίας του εμπειρογνώμονα, όπως αυτή τελικά διαμορφώθηκε, δεν

αντικατόπτριζε, κατά την άποψη μας, την αρχική απαίτηση της ΕΚ (βεβαίωση δικηγορικού οίκου ότι δεν είχε οποιαδήποτε επαγγελματική/πελατειακή σχέση ή οποιαδήποτε άλλη σχέση με την εταιρεία, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων).

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς πληροφόρησε ότι διαφωνεί με την προσέγγισή μας.

- Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι ενδεχομένως υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 114 του Ν.117(Ι)/2007 σχετικά με το γεγονός ότι η εταιρεία δεν υπέβαλε τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις σε ατομική βάση εντός της προθεσμίας των 4 μηνών.

Η Πρόεδρος της ΕΚ πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι η ΕΚ δεν θεωρεί ότι υπήρξε παραβίαση εφόσον το συγκεκριμένο άρθρο δεν αναφέρεται σε ατομικές ή ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και η εταιρεία υπέβαλε εμπρόθεσμα τις ενοποιημένες οικονομικές της καταστάσεις, γεγονός που υποδηλεί ότι είχαν ετοιμαστεί εμπρόθεσμα και οι ατομικές. Επιπρόσθετα μας πληροφόρησε ότι επειδή οι ΚΕΠΕΥ οφείλουν να υποβάλουν μέχρι τον Απρίλιο κάθε έτους σημαντικό αριθμό εκθέσεων, η ΕΚ δείχνει κατανόηση σε μια μικρή καθυστέρηση (μέχρι ένα μήνα) όσον αφορά στην υποβολή τους, χωρίς την επιβολή κυρώσεων.

Εισήγησή μας είναι όπως η ΕΚ εξετάσει το ενδεχόμενο τροποποίησης στον Νόμο της προθεσμίας υποβολής κάποιων εκθέσεων, ώστε να μην παρατηρείται το πιο πάνω φαινόμενο.

- Αναφορικά με την ποινή που επιβλήθηκε τελικά στην εταιρεία (απόφαση για συμβιβασμό με την επιβολή προστίμου), η Υπηρεσία μας, συγκρίνοντας με άλλες αυστηρότερες ποινές (π.χ. αναστολή άδειας λειτουργίας) που επιβλήθηκαν σε ΚΕΠΕΥ για τις οποίες η ΕΚ έκρινε ότι υφίσταντο υπόνοιες για παρόμοιου τύπου παραβάσεις, και στηρίζοντας πλήρως τη θέση ότι κάθε περίπτωση είναι ξεχωριστή και πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά, διατηρεί ορισμένες κατ' αρχήν επιφυλάξεις όσον αφορά στην επάρκεια της ποινής που τελικά επιβλήθηκε ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη η σοβαρότητα των παραβάσεων, το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών αδικημάτων καθώς και τον δημόσιο αντίκτυπο που η συγκεκριμένη υπόθεση είχε στο εξωτερικό (καταγγελίες από Πρεσβείες και άλλες εποπτικές αρχές).
- Η Υπηρεσία μας δεν μπόρεσε, από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της, να διαπιστώσει κατά πόσο για την αποδοχή από την ΕΚ της πρότασης της εταιρείας για συμβιβασμό (με ταυτόχρονη δέσμευση της εταιρείας για μη καταχώριση προσφυγής), αξιολογήθηκαν οι παραστάσεις της εταιρείας.
- Αναφορικά με το πώς το Συμβούλιο της ΕΚ αξιολόγησε την εισήγηση των λειτουργών της ΕΚ ότι η οποιαδήποτε κεφαλαιακή ενίσχυση δεν δύνατο να θεωρηθεί αποδεκτή εναλλακτική λύση για την εξασφάλιση των οφειλόμενων χρημάτων των πελατών και αναφορικά με το πώς ανέμενε να αποκατασταθεί το κεφαλαιακό έλλειμμα της εταιρείας, η Πρόεδρος της ΕΚ μάς πληροφόρησε ότι είχε διαφορετική προσέγγιση για τον τρόπο χειρισμού και την έρευνα και ως εκ τούτου δεν τίθετο οποιοδήποτε περαιτέρω θέμα.

Η Πρόεδρος της ΕΚ εξέφρασε επίσης τη θέση ότι το Συμβούλιο δεν δεσμεύεται να αιτιολογεί τη μη υιοθέτηση των εισηγήσεων των λειτουργών της.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, το Συμβούλιο δεν υιοθέτησε διάφορες εισηγήσεις των αρμόδιων λειτουργών της ΕΚ (μεταξύ των οποίων και εισηγήσεις για αναστολή της άδειας λειτουργίας της εταιρείας μέχρις ότου διερευνηθούν οι καταγγελίες) οι οποίες, όπως φαίνεται, ήταν προϊόν τεχνοκρατικής ανάλυσης και αξιολόγησης. Ως εκ τούτου θεωρούμε ότι αν η ΕΚ αποφασίζει να ενεργήσει διαφορετικά από τις εισηγήσεις των τεχνοκρατών οφείλει τουλάχιστον, για λόγους δεοντολογίας, να αιτιολογεί γιατί δεν υιοθέτησε τις εισηγήσεις.

Συστάσεις:

- Στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται σοβαρές παραβάσεις της νομοθεσίας από ΚΕΠΕΥ με ενδεχόμενη διάπραξη ποινικών αδικημάτων και ιδιαίτερα σε αυτές που έχουν μεγάλο διεθνή αντίκτυπο, οι ποινές που επιβάλλονται πρέπει να είναι αυστηρές/ παραδειγματικές και ανάλογες των ποινών που επιβλήθηκαν σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις. Ανάλογη αυστηρότητα θα πρέπει επίσης να επιδεικνύεται και όσον αφορά στην τήρηση των απαιτήσεων και των χρονοδιαγραμμάτων που θέτει η ΕΚ κατά την εξέταση των υποθέσεων αυτών.
- Όταν το Συμβούλιο της ΕΚ αποφασίζει να ενεργήσει διαφορετικά από τις εισηγήσεις των αρμόδιων τεχνοκρατών εισηγούμαστε όπως τεκμηριώνει και αιτιολογεί τους λόγους για τούς οποίους δεν υιοθέτησε τις εισηγήσεις.
- Γίνεται εισήγηση όπως σε περιπτώσεις διορισμού ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων για εξέταση υποθέσεων/καταγγελιών για λογαριασμό της ΕΚ, η διαδικασία επιλογής τους αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΚ η οποία επίσης θα διασφαλίζει ότι έχει λάβει επαρκείς αποδείξεις για την ανεξαρτησία τους. Σημειώνεται ότι ο διορισμός των εμπειρογνομόνων εξαιρείται της νομοθεσίας για προκήρυξη διαγωνισμού και ότι το κόστος για την αμοιβή τους μπορεί να καθοριστεί ότι θα βαρύνει την ελεγχόμενη ΚΕΠΕΥ.
- Λόγω της σοβαρότητας των αδικημάτων που διαπιστώθηκαν από την ΕΚ, θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη υπόθεση πρέπει να σταλεί στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ο οποίος ως ο πλέον αρμόδιος, θα εξετάσει το κατά πόσο ενδέχεται να έχουν διαπραχθεί ποινικά αδικήματα.

(γ) Επιβολή και είσπραξη προστίμων. Μέσα στο 2014 η ΕΚ επέβαλε διοικητικά πρόστιμα, με βάση το άρθρο 37 του περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου Νόμου Ν.73(Ι)/2009, συνολικού ποσού €8.248.400 (€1.279.000 το 2013) και εισέπραξε ποσό ύψους €299.000 (€432.000 το 2013). Οι συνολικές οφειλές προς τη Δημοκρατία, από πρόστιμα που εισπράχθηκαν και δεν καταβλήθηκαν στη Δημοκρατία, ανέρχονταν μέχρι τις 31.12.2014 σε €226.915 (€146.915 το 2013), ενώ το συνολικό ποσό από πρόστιμα που επιβλήθηκαν και εκκρεμεί η είσπραξη τους ανερχόταν, μέχρι τις 31.12.2014, σε €9.759.112 σε σύγκριση με €1.809.712 στις 31.12.2013. Επισημαίνουμε ότι, οι εισπράξεις από πρόστιμα θα πρέπει να εμβάζονται έγκαιρα στη Δημοκρατία.

Όπως μας ενημέρωσε η Πρόεδρος της ΕΚ, οι προσπάθειες είσπραξης των οφειλόμενων ποσών έχουν εντατικοποιηθεί μέσα στο 2016. Τα εισπραχθέντα πρόστιμα καταβάλλονται στη Δημοκρατία σε ετήσια βάση εφόσον δεν εκκρεμεί οποιαδήποτε προσφυγή σε σχέση με τα ποσά που εισπράχθηκαν.

Σύσταση: Προς βελτίωση της εισπραξιμότητας των προστίμων και της καταβολής τους στη Δημοκρατία το συντομότερο δυνατό, καθώς και για την άσκηση πίεσης στους χρεώστες προστίμων, η Υπηρεσία μας επαναλαμβάνει τη σύστασή της για προώθηση της απαραίτητης ρύθμισης για υιοθέτηση δικαιώματος επιβολής τόκων υπερημερίας σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις και αυτό να αναγράφεται στα τιμολόγια που εκδίδονται και αποστέλλονται στους χρεώστες.

Η Πρόεδρος της ΕΚ πληροφόρησε την Υπηρεσία μας ότι η ΕΚ υιοθετεί την πιο πάνω σύσταση.

Συνεργασία ΕΚ με άλλες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές. Μετά από πρωτοβουλία της ΕΚ και σε συνεργασία με την ESMA (European Securities and Markets Authority), συγκλήθηκε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 25.6.2015 μεταξύ της ΕΚ, της ESMA και των εποπτικών αρχών άλλων 7 ευρωπαϊκών χωρών, με αντικείμενο συζήτησης τις ανησυχίες/παράπονα που εξέφρασαν κάποιες από τις άλλες εποπτικές αρχές για πρακτικές κυπριακών ΕΠΕΥ που παρέχουν υπηρεσίες διασυννοριακώς στην επικράτεια τους και τελούν υπό την εποπτεία της ΕΚ. Στο πλαίσιο της πιο πάνω συνάντησης η ΕΚ συμφώνησε εντός 2 εβδομάδων να ετοιμάσει και να υποβάλει ένα σχέδιο δράσης (action plan) που να αφορά στην καλύτερη συνεργασία με τις υπόλοιπες εποπτικές αρχές στο χειρισμό παραπόνων, στη νέα διαδικασία αδειοδότησης ΕΠΕΥ και στο πλάνο εποπτείας συγκεκριμένων ΚΕΠΕΥ.

Η ΕΚ σε συνεδρία της ημερ. 6.7.2015, ενέκρινε το Σχέδιο Δράσης το οποίο και αποστάληκε στην ESMA στις 9.7.2015 και στο οποίο περιγράφονταν οι δράσεις που προτίθετο να λάβει η ΕΚ προς επίλυση των θεμάτων που προέκυψαν.

Πραγματοποιήθηκαν, μέχρι τον Απρίλιο του 2016, τρεις τηλεδιασκέψεις σε επίπεδο Προέδρων σχετικά με την παρακολούθηση της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης όπου εγέρθηκαν θέματα που αφορούσαν στην εποπτεία που διενεργεί η ΕΚ.

Συστάσεις:

- Όπως η ΕΚ εκλάβει ως ευκαιρία τις πιο πάνω καταγγελίες για ενδυνάμωση των σχέσεων, τόσο με την ESMA όσο και με τις άλλες αντίστοιχες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές, προς ενίσχυση της ποιότητας της εποπτείας που ασκείται, στα πλαίσια και της προσπάθειας που καταβάλλεται από την ίδια την ΕΚ, κατά τα τελευταία έτη, προς τον σκοπό αυτό.
- Επιπρόσθετα συστήνουμε όπως, στα πλαίσια της προσπάθειας που διενεργείται εσωτερικά από την ΕΚ για βελτίωση των διαδικασιών εποπτείας της, μελετηθεί το ενδεχόμενο διενέργειας αξιολόγησης από ομότιμους (peer review), είτε από την ESMA είτε από άλλη αντίστοιχη ευρωπαϊκή εποπτική αρχή η οποία χαιρεί εκτίμησης ως προς την αποτελεσματική επιτέλεση του έργου της.

Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών ΕΠΕΥ (ΤΑΕ). Σύμφωνα με την παράγραφο 16 της Οδηγίας ΟΔ144-2007-15 του 2015 της ΕΚ για τη Συνέχιση της Λειτουργίας και τη Λειτουργία του ΤΑΕ (Κ.Δ.Π. 175/2015) «εφόσον το Ταμείο κρίνει ότι τα ρευστά διαθέσιμα του δεν επαρκούν για την καταβολή των οφειλόμενων ή πιθανολογούμενων αποζημιώσεων προς τους καλυπτόμενους πελάτες, δύναται να συνάπτει δάνεια ή λοιπές πιστώσεις με τράπεζες εντός ή εκτός της Δημοκρατίας».

Όπως, όμως, διαπιστώθηκε, δεν προνοείται στη σχετική οδηγία με τι είδους εγγυήσεις θα προβεί σε δανεισμό το ΤΑΕ.

Όπως πληροφορηθήκαμε από το Υπουργείο Οικονομικών, η Πρόεδρος της ΕΚ με επιστολή της ημερ. 8.6.2016 προς τον Υπουργό Οικονομικών τον πληροφορεί ότι η ΕΚ σε συνεδρία της ημερ. 1.6.2016 αποφάσισε όπως υποβάλει τις ακόλουθες εισηγήσεις:

- Την παροχή από το Κράτος εγγύησης για σύναψη συμφωνίας παρατραβήγματος του ΤΑΕ.
- Την παροχή της δυνατότητας στο ΤΑΕ για απευθείας δανεισμό από το Κράτος.
- Την τροποποίηση του άρθρου 39 του Νόμου της ΕΚ, προκειμένου να παρέχεται η διακριτική ευχέρεια στην ΕΚ να καταβάλλει πρόστιμα ή μέρος των προστίμων που επιβάλλει σε εποπτευόμενα νομικά ή φυσικά πρόσωπα απευθείας στο ΤΑΕ αντί στο Πάγιο Ταμείο του Κράτους, όπως προνοείται στο πιο πάνω άρθρο.

Η Υπηρεσία μας, ως θέμα αρχής, διαφωνεί έντονα με τις πιο πάνω εισηγήσεις, αφενός διότι μετακυλούν τον σημαντικό αυτό κίνδυνο από τον τομέα των ΚΕΠΕΥ, ο οποίος θα έχει την υπαιτιότητα σε περίπτωση

προβλημάτων, στον φορολογούμενο πολίτη με ενδεχόμενο ο φορολογούμενος πολίτης να επωμιστεί τεράστιες ζημιές από τυχόν κατάρρευση ΚΕΠΕΥ, και αφετέρου διότι θεωρούμε ότι οι αγορές αυτές θα πρέπει πλέον να είναι αυτορρυθμιζόμενες με την έννοια ότι θα πρέπει να επωμίζονται το κόστος σε περιπτώσεις σοβαρών δικών τους παραβάσεων που θα οδηγούν σε αποζημιώσεις από το ΤΑΕ. Επιπλέον, πέραν τούτου, το θέμα της παροχής εγγυήσεων ή/και δανειοδότησης από το Κράτος για κάλυψη των υποχρεώσεων του ΤΑΕ, χρειάζεται απαραίτητα να συνάδει με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014) και επισημάνεται ότι απαραίτητη προϋπόθεση είναι, εφόσον τα ενδεχόμενα ποσά θα υπερβαίνουν το €1 εκ., να προηγηθεί η έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Συστάσεις:

- Όπως, με σχετική οδηγία, διευκρινιστεί το συγκεκριμένο πλαίσιο με το οποίο θα μπορεί το ΤΑΕ να συνάπτει δάνεια ή λοιπές πιστώσεις και ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα ούτως ώστε το Κράτος να μην έχει τη νομική ευθύνη αποζημίωσης τυχόν επενδυτών, είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω παροχής εγγυήσεων για δανεισμό.
- Όπως η ΕΚ μελετήσει το ενδεχόμενο αύξησης της εισφοράς των μελών του ΤΑΕ αναλόγως του πελατολογίου, του ρίσκου τους και του είδους των υπηρεσιών που προσφέρουν. Για το σκοπό αυτό θα μπορούσε να διερευνηθεί το τι ισχύει σε άλλες χώρες.

Όπως μας ενημέρωσε η Πρόεδρος της ΕΚ, ετοιμάζεται νέο ρυθμιστικό πλαίσιο και οι συστάσεις της Υπηρεσίας μας λαμβάνονται υπόψη.

Διορισμός ερευνώντα λειτουργού για ενδεχόμενες παραβάσεις σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Στις 31.12.2013, η ΕΚ αποφάσισε τον διορισμό εξωτερικού ερευνώντα λειτουργού για τη διενέργεια έρευνας για ενδεχόμενες παραβάσεις χρηματοπιστωτικού ιδρύματος για τη διατήρηση της υπεραξίας της Uniastrum κατά την περίοδο 31.12.2010 – 30.9.2012. Η επιλογή του ερευνώντα λειτουργού έγινε ύστερα από τη διενέργεια κλειστού διαγωνισμού προσφορών κατά τον οποίο ζητήθηκαν προσφορές από 2 οικονομικούς φορείς.

Κατόπιν ολοκλήρωσης του πορίσματος του ερευνώντα λειτουργού και της αποστολής του από την ΕΚ στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, αυτό στις 16.2.2015, υπέβαλε γραπτές παραστάσεις με τις οποίες αμφισβητούσε την αμεροληψία του ερευνώντα λειτουργού και εξέφρασε τη διαφωνία της ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε για την επιλογή του η οποία, κατά την άποψη της, δεν εμπεριείχε τα αναγκαία στοιχεία και εχέγγυα αμεροληψίας και αντικειμενικότητας, αφού ο επιλεγής ερευνών λειτουργός εργαζόταν για 21 χρόνια στο συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, από το 1992 μέχρι τον Ιούλιο του 2013. Επιπρόσθετα, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ανέφερε ότι ο συγκεκριμένος λειτουργός εργοδοτείτο ή/και συνεργαζόταν με εταιρεία η οποία προσφέρει υπηρεσίες σε ΚΕΠΕΥ και η οποία είχε αναπτύξει ιδιαίτερη επαγγελματική σχέση με την ΕΚ. Σημειώνεται ότι πρόκειται για την ίδια εταιρεία που είχε υποβάλει τη δεύτερη προσφορά και η οποία απορρίφθηκε.

Η ΕΚ στη συνέχεια ζήτησε γραπτές εξηγήσεις από τον ερευνώντα λειτουργό τις οποίες εξέτασε το Συμβούλιο της ΕΚ στη συνεδρία του ημερ. 30.3.2015, και αποφάσισε ότι δεν τίθεται θέμα έλλειψης αντικειμενικότητας εκ μέρους του.

Σύσταση: Όπως η ΕΚ, στις περιπτώσεις επιλογής της κλειστής διαδικασίας, αποτείνεται σε τουλάχιστον 3 προσφοροδότες και όχι μόνο σε 2, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και προς διασφάλιση πιο υγιών συνθηκών ανταγωνισμού, για τη διασφάλιση της πιο οικονομικά συμφέρουσας επιλογής.

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς ενημέρωσε ότι γίνεται πάντοτε προσπάθεια για εξεύρεση ικανοποιητικού αριθμού προμηθευτών για εξασφάλιση υγιούς ανταγωνισμού. Στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν είχαν εντοπιστεί άλλοι προσφοροδότες οι οποίοι να είναι ικανοί και ανεξάρτητοι. Παράλληλα η ΕΚ ήταν υποχρεωμένη να προχωρήσει με την πιο πάνω διαδικασία λόγω της φύσης της υπόθεσης.

Πληρωμές χωρίς συμβόλαια. Κατά τον δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργήθηκε διαπιστώθηκε ότι στις 3 πιο κάτω περιπτώσεις, για τις οποίες διενεργήθηκε διαγωνισμός προσφορών, έγιναν πληρωμές μεγάλων ποσών χωρίς να υπάρχουν σχετικά συμβόλαια:

- Παροχή Υπηρεσιών καθαριότητας. Πληρώθηκε ποσό €20.517.
- Παροχή Νομικών υπηρεσιών. Πληρώθηκε ποσό €49.200.
- Παροχή Υπηρεσιών ασφάλειας κτηρίου. Πληρώθηκε ποσό €28.080.

Επισημαίνεται ότι και οι 3 πιο πάνω περιπτώσεις ενέπυταν στο πεδίο εφαρμογής του περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών και για Συναφή Θέματα Νόμου (Ν.12(Ι)/2006), όπως και του περί της Ρύθμισης των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων και για Συναφή Θέματα Νόμου (Ν. 73(Ι)/2016) που τον αντικατέστησε, και συνεπώς έπρεπε να είχαν ακολουθηθεί οι νεονομισμένες διαδικασίες προσφορών και να υπογραφούν σχετικές συμβάσεις πριν τη διενέργεια οποιωνδήποτε πληρωμών.

Σύσταση: Όπως η ΕΚ εντοπίζει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες διενεργεί πληρωμές χωρίς να υπάρχουν σχετικές συμβάσεις και, σε περίπτωση που η ανάθεση δικαιολογείται βάσει των προνοιών του Ν.73(Ι)/2016, προχωρήσει άμεσα με την υπογραφή σχετικών συμβολαίων. Σε διαφορετική περίπτωση, εισηγούμαστε όπως προκηρυχθούν εκ νέου διαγωνισμοί σύμφωνα με τις σχετικές νομοθεσίες.

Η Πρόεδρος της ΕΚ μάς πληροφόρησε ότι η ΕΚ υιοθετεί την πιο πάνω σύσταση.

3.22 ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων. Οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015, έχουν ελεγχθεί σύμφωνα με το άρθρο 49(2) των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων του 1993 έως 2012, από ανεξάρτητους ιδιώτες ελεγκτές. Με βάση το ίδιο άρθρο, η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει διενεργήσει επιπρόσθετο οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο.

(α) Αποτελέσματα έτους. Οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015 παρουσίασαν έλλειμμα μετά τη φορολογία ύψους €649.794 σε σύγκριση με €732.597 το 2014. Η μείωση του ελλείμματος κατά €82.803 ή 11,3% οφείλεται κυρίως στην αυξομείωση των εσόδων και εξόδων του έτους.

(β) Έσοδα. Τα έσοδα από εργασίες ανήλθαν το 2015 σε €4.442.560 σε σύγκριση με €4.152.494 το 2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση ύψους €290.066 ή ποσοστό 6,99%. Η αύξηση των εσόδων από εργασίες οφείλεται κυρίως στα έσοδα που προέκυψαν από τη διαγραφή εταιρειών (για τα οποία υπάρχει αντίστοιχη αύξηση της πρόνοιας επισφαλών χρεών), καθώς επίσης στην αύξηση των εσόδων από εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές και παροχή υπηρεσιών σε άλλους οργανισμούς.

(γ) Έξοδα. Τα έξοδα για το 2015, μη περιλαμβανομένης της φορολογίας, ανήλθαν σε €5.405.788 σε σύγκριση με €5.273.779 για το 2014, δηλαδή παρουσίασαν αύξηση ύψους €132.009 ή ποσοστό 2,5%, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση της πρόνοιας για επισφαλή εισπρακτέα και στην αυξομείωση διάφορων άλλων λειτουργικών δαπανών.

Προσωπικό.

(α) Μισθοί και επιδόματα. Το ΧΑΚ εργοδοτούσε 78 υπαλλήλους στις 31.12.2015 (54 μόνιμους, 23 έκτακτους και 1 ωρομίσθιο), σε σύγκριση με τον ίδιο αριθμό υπαλλήλων το 2014. Οι συνολικές δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές στα διάφορα Ταμεία ανήλθαν σε €3.486.233 σε σύγκριση με €3.451.334 το 2014. Η αύξηση της δαπάνης κατά €34.899 ή ποσοστό 1,01% οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην αύξηση της εισφοράς στο Ταμείο Συντάξεως Καθορισμένων Ωφελημάτων κατά €133.303, που προέκυψε μετά από αναλογιστική μελέτη και μείωση ύψους €85.034 στους μισθούς και τα επιδόματα.

(β) Ωφελήματα προσωπικού. Το ΧΑΚ διατηρεί Σχέδιο Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης και Ταμείο Ευημερίας στα οποία συνεισφέρει εξολοκλήρου. Επιπρόσθετα, επιδοτεί το επιτόκιο των στεγαστικών δανείων του μόνιμου προσωπικού, για ποσό μέχρι €51.258 (Λ.Κ 30.000) ανά υπάλληλο, με 2%, βάσει της συλλογικής σύμβασης.

Σύσταση: Δεδομένων των σημαντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει το ΧΑΚ, καθώς και η κυπριακή οικονομία γενικότερα και λαμβανομένης υπόψη της πολιτικής περικοπών που ακολουθείται στον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, εισηγηθήκαμε την για επανεξέταση των πιο πάνω ωφελημάτων, σε μια προσπάθεια εξορθολογισμού και εξομοίωσης των ωφελημάτων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι συστάσεις για επανεξέταση τέτοιας φύσης ωφελημάτων έγιναν και σε άλλους ημικρατικούς οργανισμούς και ενημερώθηκε σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το ΧΑΚ έχει κηρυχθεί ως φορέας υποκείμενος προς αποκρατικοποίηση, η ύπαρξη ανελαστικής πολιτικής όσον αφορά στα ωφελήματα που δίδονται στο προσωπικό σε συνάρτηση με τη συνεχιζόμενη διενέργεια ζημιών, ενδέχεται να τον καθιστούν λιγότερο ελκυστική επένδυση.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι συστάσεις για επανεξέταση τέτοιας φύσης ωφελημάτων έγιναν και σε άλλους ημικρατικούς οργανισμούς και ενημερώθηκε σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών.

Ο Πρόεδρος του ΧΑΚ μάς ανέφερε ότι, το ΧΑΚ ακολουθεί τις γενικές συμβάσεις που συμφωνούνται συλλογικά για τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και δεν μπορεί να διαφοροποιήσει από μόνο του τις συμβάσεις αυτές, επιφέροντας παράλληλα και ενδεχόμενη εργατική αναταραχή. Επιπρόσθετα, μας ανέφερε ότι το ΧΑΚ εργάζεται σε καθημερινή βάση με ωράριο ιδιωτικού τομέα και με ειδικές συμφωνίες με το προσωπικό έχει επιτύχει σημαντικές εξοικονομήσεις σε θέματα υπερωριών, βάρδιας και άλλων ωφελημάτων. Επιπρόσθετα, ανέφερε ότι έχει συνάψει ειδική σύμβαση με την Επιτροπή κεφαλαιαγοράς Κύπρου και τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη για την παροχή υπηρεσιών από το προσωπικό του και κατ' επέκταση την αύξηση των εσόδων του ΧΑΚ. Τέλος, ανέφερε ότι το ΧΑΚ θεωρεί ότι οι πιο πάνω ενέργειες συνιστούν ευέλικτες και καινοτόμες ρυθμίσεις στα πλαίσια του ευρύτερου δημόσιου τομέα, επιτυγχάνοντας το αποτέλεσμα της πιο πάνω σύστασής μας.

Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι η σύσταση της αφορά στο υφιστάμενο προσωπικό του ΧΑΚ ενώ οι ενέργειες στις οποίες αναφέρεται ο Πρόεδρος του ΧΑΚ αφορούν στο προσωπικό που παραχωρήθηκε σε άλλους οργανισμούς.

Νομικοί σύμβουλοι του ΧΑΚ. Όπως αναφέρθηκε στην επιστολή ελέγχου για το 2014, η Υπηρεσία μας διαπίστωσε ότι οι νομικές υπηρεσίες παρέχονται εδώ και πάρα πολλά χρόνια από τον ίδιο νομικό οίκο. Είναι γεγονός ότι με βάση το προηγούμενο νομικό πλαίσιο (Ν.12(Ι)/2006), η ανάθεση των νομικών υπηρεσιών (οι οποίες αναφέρονταν στο Μέρος Β του Παραρτήματος ΙΙ του Νόμου), δεν θα έπρεπε να γίνεται αναγκαστικά τηρώντας τις αυστηρές διαδικασίες που εφαρμόζονταν για τις συνήθεις συμβάσεις υπηρεσιών. Ομοίως, στο άρθρο 14 του νέου Νόμου Ν.73(Ι)/2016 (που αποτελεί μεταφορά της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/23/ΕΕ) καθορίζεται ότι ο Νόμος αυτός δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες αφορούν νομική εκπροσώπηση πελάτη από δικηγόρο κατά την έννοια των άρθρων 2 και 14Α του περί Δικηγόρων Νόμου και σε λοιπές νομικές υπηρεσίες, οι οποίες συνδέονται, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

Από την άλλη, στην Εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου αρ. ΓΛ/ΑΑΔΣ 76 που εκδόθηκε στις 27 Απριλίου 2016 διευκρινίζεται ότι, ακόμη και για συμβάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών του τομέα δημοσίων συμβάσεων (2014/23/ΕΕ, 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), ισχύουν και πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης των οικονομικών φορέων, στις οποίες μάλιστα τώρα προστίθεται και η αρχή της προστασίας του ανταγωνισμού η οποία θα πρέπει επίσης να εξυπηρετείται και να διασφαλίζεται κατά το δυνατό ευρύτερα σε κάθε είδους δημόσια σύμβαση.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία θεωρεί ότι είναι λογικό για το διοικητικό συμβούλιο του ΧΑΚ, να διατηρεί τον ίδιο νομικό οίκο επί σειρά ετών για την παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (θέματα διοικητικού δικαίου), δηλαδή νομικών συμβουλών είτε υπό τη μορφή γνωματεύσεων προς το διοικητικό συμβούλιο είτε για την εκπροσώπηση του ΧΑΚ σε περιπτώσεις προσφυγών ενώπιον του ανωτάτου δικαστηρίου ή του διοικητικού δικαστηρίου. Η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν θεωρεί όμως ότι υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι που να δικαιολογούν τη διατήρηση για μεγάλο χρονικό διάστημα του ίδιου νομικού συμβούλου για την εκπροσώπηση του ΧΑΚ σε περιπτώσεις αστικών αγωγών ή διαιτησιών.

Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του νομικού οίκου θα πρέπει να γίνεται στη βάση της πιο πάνω εγκυκλίου του Γενικού Λογιστηρίου.

Ο Πρόεδρος του ΧΑΚ μας ενημέρωσε ότι οι πλείστες των αστικών υποθέσεων αφορούν αγωγές για μη πληρωμή δικαιωμάτων/τελών στο ΧΑΚ και αφορούν συνήθως τις ίδιες εταιρείες οι οποίες δεν καταβάλλουν τα οφειλόμενα τους στο ΧΑΚ.

Επίσης, ο Πρόεδρος μας πληροφόρησε ότι το Συμβούλιο, αξιολογώντας τα δεδομένα, όπως την πλήρη γνώση και συνεχή τριβή των υφιστάμενων νομικών συμβούλων με τα πολύ σημαντικά και εξειδικευμένα

θέματα του ΧΑΚ, τα σημαντικά νομικά θέματα που βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη και τα οποία χειρίζονται οι υφιστάμενοι νομικοί σύμβουλοι (για παράδειγμα αγωγές, κανονιστικές προσαρμογές σε νέους κανονισμούς), καθώς και την ανάγκη για συμμόρφωση του ΧΑΚ με σημαντικές ευρωπαϊκές νομοθεσίες για το Κεντρικό Αποθετήριο Μητρώο του ΧΑΚ τα επόμενα έτη και το γεγονός ότι το ΧΑΚ έχει κηρυχθεί ως φορέας υποκείμενος σε αποκρατικοποίηση), αποφάσισε στις 30.8.2016 ότι υπάρχει ανάγκη διατήρησης των υφιστάμενων νομικών συμβούλων και μετά πάροδο τριών περίπου ετών, περίοδο την οποία θεωρεί ως μια λογική περίοδο μετάβασης, προχωρήσει σε ανταγωνιστική διαδικασία επιλογής νομικών συμβούλων. Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι αναφορικά με την εξασφάλιση νομικού συμβούλου για την ετοιμασία ειδικών μελετών ή εγγράφων διαγωνισμού που θα προκηρύξει το ΧΑΚ, θα τηρηθούν πλήρως όλες οι διαδικασίες σύμφωνα με την εγκύκλιο του Γενικού Λογιστηρίου αρ. ΓΛ/ΑΑΔΣ 76, ώστε να διασφαλιστεί η εφαρμογή των αρχών της ίσης μεταχείρισης (των οικονομικών φορέων), της διαφάνειας και της μη διάκρισης ιθαγένειας.

Συστάσεις:

(α) Όπως για την παροχή νομικών συμβουλών σε θέματα που σχετίζονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας (θέματα διοικητικού δικαίου), το ΧΑΚ συνάπτει μακροχρόνιες συμβάσεις (μέχρι πέντε έτη) με νομικούς οίκους ακολουθώντας κατά το δυνατό ανταγωνιστική διαδικασία. Σε αυτή, δεν καθίσταται υποχρεωτική η δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει την προεπιλογή, προς υποβολή προσφορών, ενός κατάλληλου αριθμού εν δυνάμει ενδιαφερόμενων και κατάλληλων συνεργατών, μεταξύ των οποίων θα μπορούσε να είναι, αν το ΧΑΚ το κρίνει σκόπιμο, και ο υφιστάμενος συνεργάτης. Σε περίπτωση εν ισχύ συμβάσεων, θα μπορούσε αυτές να συνεχιστούν για μικρή ακόμη περίοδο (ενδεικτικά αναφέρεται ως μέγιστο το ένα έτος), ειδικά αν το διοικητικό συμβούλιο κρίνει τούτο αναγκαίο.

(β) Όπως το ΧΑΚ αναθέτει την εκπροσώπηση του σε περιπτώσεις αστικών αγωγών ή διαιτησιών σε νομικούς οίκους που θα επιλέγονται ανά περίπτωση, ή για ομάδες παρόμοιων υποθέσεων για συγκεκριμένη περίοδο. Θα μπορούσε για την επιλογή των οίκων αυτών να δημοσιεύεται πρόσκληση επίδειξης ενδιαφέροντος και υποβολής προσφορών (ειδικά αν πρόκειται για συγκεκριμένη υπόθεση με αμοιβή μεγάλης αξίας) ή να ζητείται συνδρομή από τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο ώστε να ενημερωθούν τα μέλη του για επίδειξη ενδιαφέροντος και καταρτισμό σχετικού καταλόγου προεπιλογής νομικών συμβούλων, ανά επαρχία ή παγκύπρια, νοουμένου ότι οποιαδήποτε τέτοια διαδικασία υποστηρίζεται από κατάλληλη τεκμηρίωση.

Νοείται ότι σε ειδικές περιπτώσεις, στις οποίες κρίνεται ότι την εκπροσώπηση του ΧΑΚ θα πρέπει να αναλάβει συγκεκριμένος νομικός σύμβουλος, για παράδειγμα γιατί χειρίστηκε συναφή προσφυγή που επηρεάζει την υπό αναφορά αγωγή, τότε τούτο θα μπορεί να γίνεται κατ' εξαίρεση αφού υπάρξει κατάλληλη και επαρκής τεκμηρίωση.

(γ) Σε περιπτώσεις που προκύπτει ανάγκη για την εξασφάλιση υπηρεσιών νομικού συμβούλου για την ετοιμασία ειδικών μελετών, ή εγγράφων διαγωνισμού που θα προκηρύξει το ΧΑΚ, τότε θα πρέπει να τηρούνται οι πρόνοιες της σχετικής περί συμβάσεων νομοθεσίας και οι σχετικές αρχές της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, της διαφάνειας και της μη διάκρισης λόγω ιθαγένειας και συνεπώς θα πρέπει να προκηρύσσονται ανοικτοί διαγωνισμοί, αναλόγως βέβαια και με την εκτίμηση της αξίας της εκάστοτε ανάγκης.

3.23 ΕΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Διορισμός-Σύνθεση Εφοριακού Συμβουλίου. Στις 31.12.2013 το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε το διορισμό νέου Εφοριακού Συμβουλίου (ΕΦ.ΣΥ.) αποτελούμενο από την Πρόεδρο και τέσσερα μέλη, από τις 31.12.2013 έως τις 30.12.2017, και την 1.4.2014 προχώρησε στον διορισμό και πέμπτου μέλους του ΕΦ.ΣΥ. Η Υπηρεσία μας, με επιστολή της προς τον Υπουργό Οικονομικών τον Αύγουστο 2012 αναφορικά με τη σύνθεση διαφόρων συλλογικών οργάνων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το ΕΦ.ΣΥ., καθώς επίσης με σχετικές επιστολές της προς το ΕΦ.ΣΥ. εισηγήθηκε όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο μείωσης των μελών του ΕΦ.ΣΥ., με κατάλληλη τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του ημερ. 5.11.2014 αποφάσισε όπως, μετά την συμπλήρωση της θητείας των μελών του Εφοριακού Συμβουλίου στις 30.12.2017, μειωθεί ο αριθμός των μελών του από 5 σε 3. Σύμφωνα με επιστολή ημερ. 18.10.2016 που απέστειλε ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών στη Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του στις 5.9.2016 ενέκρινε τροποποιητικούς Κανονισμούς των Περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων (καθίδρυση Εφοριακού Συμβουλίου) του 2016 με τους οποίους μειώνεται ο αριθμός των μελών του Συμβουλίου σε 2 και εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών να τους καταθέσει στην Βουλή των Αντιπροσώπων για μελέτη και ψήφισή τους. Στην ίδια επιστολή επισυνάπτονται οι εν λόγω τροποποιητικοί Κανονισμοί. Διευκρινίζεται ότι εισήγηση της Υπηρεσίας μας προς τον Υπουργό Οικονομικών ήταν να μελετηθεί το ενδεχόμενο μείωσης των μελών από 5 σε 3, πέραν του Προέδρου του Συμβουλίου.

Το θέμα εκκρεμεί.

Η Πρόεδρος του ΕΦ. ΣΥ. μάς ανέφερε ότι ο αριθμός των μελών του ΕΦ.ΣΥ. είναι συνδεδεμένος με την προωθούμενη από την Κυβέρνηση διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του ούτως ώστε το Συμβούλιο να επιλαμβάνεται και ενστάσεων για Φόρο Προστιθέμενης Αξίας. Ανέφερε επίσης ότι έχει ήδη αρχίσει η συζήτηση του σχετικού νομοσχεδίου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών.

Κόστος λειτουργίας του Συμβουλίου. Το συνολικό κόστος για τη λειτουργία του Συμβουλίου κατά το 2015, συμπεριλαμβανομένου και ποσού ύψους €54.456 που αφορά στη μισθοδοσία των υπαλλήλων που είναι τοποθετημένοι/αποσπασμένοι στο Συμβούλιο, ανήλθε στα €499.865 σε σύγκριση με €425.507 το 2014 . Η αύξηση στο κόστος λειτουργίας του Συμβουλίου οφείλεται κυρίως στην αύξηση των λειτουργικών εξόδων και στην απασχόληση ωρομίσθιου προσωπικού λόγω της μεταστέγασης (Φεβρουάριος 2016) του ΕΦ.ΣΥ. σε άλλα κυβερνητικά κτήρια. Το συνολικό κόστος λειτουργίας του ΕΦ.ΣΥ. από το έτος ίδρυσής του (2000) μέχρι τον Δεκέμβριο 2015 ανήλθε σε €9,8 εκ. περίπου.

Ιεραρχικές προσφυγές. Κατά την περίοδο 2000 – 2015 τα εκάστοτε Συμβούλια εκδίκασαν και εξέδωσαν απόφαση για 164 Ιεραρχικές Προσφυγές (ΙΠ) οι οποίες αφορούσαν σε συνολικό ποσό φόρου €76,8 εκ. (συμπεριλαμβανομένων τόκων και επιβαρύνσεων).

Σχετικά αναφέρεται ότι σε 9 από τις πιο πάνω 164 περιπτώσεις, οι αιτητές προσέφυγαν στο Ανώτατο Δικαστήριο και μετά τη σχετική απόφαση το ΕΦ.ΣΥ. τις επανεξέτασε και εξέδωσε νέα απόφαση.

Επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας από το ΕΦ.ΣΥ. στις 2.11.2016, από τις 164 Ι.Π. που εκδικάστηκαν και εκδόθηκε απόφαση από το Συμβούλιο μέχρι τις 31.12.2015, 42 Ι.Π. (ποσοστό 26%) που αφορούν σε συνολικό ποσό φόρου €2 εκ. περίπου χωρίς τόκους και επιβαρύνσεις (€3,3 εκ. με τόκους και επιβαρύνσεις) πέτυχαν υπέρ των αιτητών, ενώ 7 Ι.Π. (ποσοστό 4%) που αφορούν σε συνολικό ποσό φόρου €1,3 εκ. περίπου (χωρίς τόκους και επιβαρύνσεις) πέτυχαν μερικώς υπέρ των αιτητών. Όσον αφορά στις Ι.Π. στις οποίες επικυρώθηκε η απόφαση του Διευθυντή του ΤΕΠ αυτές ανέρχονται σε 90 (ποσοστό 55%) και αφορούν σε φόρο €13,9 εκ. περίπου, χωρίς τόκους και επιβαρύνσεις (€21,3 εκ. με τόκους και επιβαρύνσεις).

Στις 31.12.2015 εκκρεμούσε η εξέταση 17 ιεραρχικών προσφυγών που αφορούσαν σε ποσό φόρου €9,8 εκ., ενώ τον Σεπτέμβριο 2016 εκκρεμούσαν προς εξέταση συνολικά 9 ιεραρχικές προσφυγές (συνολικό ποσό φόρου €0,89 εκ.) από τις οποίες 4 εκκρεμούσαν πέραν του ενός έτους.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει τη λήψη μέτρων για εξέταση των Ιεραρχικών Προσφυγών μέσα στα χρονικά πλαίσια που θέτει η νομοθεσία.

Η Πρόεδρος του ΕΦ. ΣΥ. μάς ανέφερε ότι το Συμβούλιο καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε να τηρούνται οι πρόνοιες της Νομοθεσίας.

Έκθεση πεπραγμένων αναφορικά με τη λειτουργία του ΕΦ.ΣΥ. Η λειτουργία του Εφοριακού Συμβουλίου, όπως αναφέρεται στην πρόταση που υποβλήθηκε προς το Υπουργικό Συμβούλιο στις 31.12.2013 για διορισμό Προέδρου και Μελών του ΕΦ.ΣΥ., κρίθηκε αναγκαία με βάση τη θέση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Στην Έκθεση πεπραγμένων του ΕΦ.ΣΥ. που στάλθηκε στις 4.6.2015 από την Πρόεδρο του Συμβουλίου προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι παρά τα 15 σχεδόν χρόνια λειτουργίας του ο θεσμός παραμένει άγνωστος στο ευρύ κοινό.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας συστήνει όπως μελετηθούν τρόποι και ληφθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, για αποτελεσματική λειτουργία του ΕΦ.ΣΥ. Συστήνεται επίσης όπως μελετηθούν εναλλακτικές λύσεις ώστε το φοροτεχνικό προσωπικό να μην υπάγεται στον Έφορο Φορολογίας του οποίου οι αποφάσεις προσβάλλονται για εξέταση στο ΕΦ. ΣΥ.

Η Πρόεδρος του ΕΦ.ΣΥ. μάς ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι για την πιο αποτελεσματική λειτουργία του Συμβουλίου, υπέβαλε σχετικές εισηγήσεις προς τον Υπουργό Οικονομικών.

3.24 ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ανακεφαλαιοποίηση Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα (ΣΠΤ). Με βάση το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που υπογράφηκε τον Απρίλιο του 2013, το συνολικό έλλειμμα κεφαλαίου των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ) υπολογίστηκε από την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου (ΚΤΚ) στο €1,5 δις, με βάση το δυσμενές σενάριο της PIMCO.

Μετά την έγκριση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔΑΕΕ), η ΣΚΤ προχώρησε σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά €1,5 δις το οποίο καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από την Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ) με την παροχή στη ΣΚΤ χρεογράφου ισόποσης ονομαστικής αξίας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ΕΜΣ), διάρκειας 18 μηνών το οποίο κατά τη λήξη του ανανεώνεται ή ανταλλάσσεται στο σύνολο του με μετρητά. Το χρεόγραφο εκδόθηκε από τον ΕΜΣ στο όνομα της ΚΔ και μεταβιβάστηκε στις 10.3.2014 στη ΣΚΤ με την υπογραφή συμφωνίας εγγραφής («Subscription Agreement») μεταξύ της ΚΔ, της ΣΚΤ και του ΕΜΣ.

Σύμφωνα με το περί της Ανακεφαλαιοποίησης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου/Κεντρικός Φορέας (ΣΚΤ/ΚΦ) Τροποποιητικό Διάταγμα του 2014, με βάση έκθεση αποτίμησης της αξίας των μετοχών της ΣΚΤ που πραγματοποιήθηκε από ανεξάρτητο οίκο δυνάμει της παραγράφου 6 του βασικού διατάγματος, το ποσοστό συμμετοχής και δικαιωμάτων ψήφου της Δημοκρατίας στην ιδιοκτησιακή δομή της ΣΚΤ ανερχόταν στο ενενήντα εννέα τοις εκατόν (99%) και των υφιστάμενων μετόχων της ΣΚΤ στο ένα τοις εκατόν (1%).

Μετά από εποπτικό έλεγχο που διενήργησε το 2015 ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ), η ΣΚΤ καλέστηκε να αυξήσει τις προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις κατά €471 εκ., αυξάνοντας τον δείκτη προβλέψεων προς δάνεια με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών στο 50% (συσσωρευμένες προβλέψεις €3,4 δις), με αποτέλεσμα ο Δείκτης Κύριων Ιδίων Βασικών Κεφαλαίων (CET1) να υποχωρήσει από το 13,5%, που ήταν στο τέλος Ιουνίου 2015, στο 12,01% στο τέλος Σεπτεμβρίου. Το Υπουργείο Οικονομικών, με τη σύμφωνη γνώμη της Τρόικα αποφάσισε την ενίσχυση των κεφαλαίων της ΣΚΤ με ένα επιπλέον κεφαλαιακό απόθεμα. Στις 13 Νοεμβρίου 2015, ο Υπουργός Οικονομικών εξήγγειλε την πρόθεση του Κράτους να προχωρήσει σε νέα, προληπτική, κεφαλαιακή ένεση που δεν θα υπερέβαινε τα €150 εκ. Όπως ανέφερε, αυτό θα έπρεπε να γίνει πριν το τέλος του χρόνου, αφού την 1η Ιανουαρίου 2016 θα τίθετο σε ισχύ η οδηγία για την εξυγίανση και ανάκαμψη των τραπεζών, που προνοεί διαφορετική διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης και ως εκ τούτου δεν θα επιτρεπόταν κρατική ενίσχυση προς τη ΣΚΤ.

Στις 9.12.2015 κατατέθηκε στην ΓΔΑΕΕ αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της ΣΚΤ, το οποίο προνοούσε και για ενίσχυση ύψους €175 εκ. από την ΚΔ. Το αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, καθώς και η χορήγηση των €175 εκ. εγκρίθηκαν από την ΓΔΑΕΕ στις 18.12.2015. Ως όρος για την έγκριση του αναθεωρημένου Σχεδίου Αναδιάρθρωσης ήταν η έκθεση αποτίμησης της αξίας του ΣΠΤ.

Το Υπουργικό Συμβούλιο σε συνεδρία του ημερ. 14.12.2015, αποφάσισε την ανακεφαλαιοποίηση της ΣΚΤ μέσω της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου αξίας €175 εκ. το οποίο θα καλυπτόταν εξ ολοκλήρου από το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης (Ταμείο) με αντάλλαγμα ισόποσης αξίας μετοχές. Προς συμμόρφωση της πιο πάνω απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, ο Υπουργός Οικονομικών έκδωσε ανάλογο διάταγμα στις 17.12.2015 το οποίο ανέφερε επιπρόσθετα ότι η τιμή των μετοχών θα προσδιοριζόταν με έκθεση αποτίμησης της αξίας του ΣΠΤ από ανεξάρτητο οίκο, οι όροι εντολής του οποίου θα συμφωνούνταν με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ίδιο διάταγμα ανέφερε ότι η ΣΚΤ θα προχωρούσε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, καθώς και τη λήψη των απαιτούμενων εγκρίσεων ούτως ώστε να είναι δυνατή ενδεχόμενη εισαγωγή της στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου από τον Ιούνιο του 2017.

Η έκθεση αποτίμησης της αξίας του ΣΠΤ διενεργήθηκε από ανεξάρτητο οίκο με βάση την αρχή της αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων και σύμφωνα με τους όρους που προνοούνταν στο Διάταγμα ημερ. 17.12.2015, ότι δηλαδή ο ΣΠΤ θα συνεχίσει να λειτουργεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα

Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η κρατική στήριξη και ότι η αποτίμηση θα διενεργηθεί με βάση το άρθρο 36 της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ για την ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων. Η σχετική έκθεση ημερ. 31.3.2016, κατέδειξε ότι η δίκαιη αξία του ΣΠΤ ανέρχεται μεταξύ €500 εκ. και €625 εκ. Η Μονάδα Διαχείρισης, η οποία συστάθηκε με Νόμο στο Υπουργείο Οικονομικών με σκοπό τη διαχείριση της συμμετοχής της ΚΔ στην ιδιοκτησιακή δομή των πιστωτικών ιδρυμάτων, απέστειλε στην ΓΔΑΕΕ την τελική έκθεση αποτίμησης, καθώς και σχετικό αίτημα όπως το εύρος της αξίας του ΣΠΤ κυμανθεί μεταξύ της μέσης αξίας δηλαδή μεταξύ €560 εκ. και €625 εκ., αίτημα το οποίο έγινε δεκτό με απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ημερ. 27.4.2016.

Στις 9.12.2015, υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ της ΚΔ και της ΣΚΤ βάσει της οποίας δεσμεύτηκαν να υιοθετήσουν το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.

Η χορήγηση των €175 εκ. έγινε τελικά μέσω του Ταμείου, το οποίο, για τον σκοπό αυτό, έλαβε δάνειο από το Κράτος με το ίδιο ποσό και με μηδενικό επιτόκιο, με την υπογραφή διμερούς συμφωνίας ημερ. 18.12.2015, με εξαετή διάρκεια. Αναμένεται ότι το Ταμείο με τις εισπράξεις των εισφορών των Τραπεζών θα αποπληρώνει το Κράτος σταδιακά.

Με εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης, μετά από σχετική διαβούλευση με την ΣΚΤ, έγινε εισήγηση προς το Υπουργείο Οικονομικών και την ΚΤΚ για υιοθέτηση της αποτίμησης στα €625 εκ. πριν την ανακεφαλαιοποίηση και στα €800 εκ. μετά την ανακεφαλαιοποίηση των 175 εκ., τον καθορισμό του ποσοστού συμμετοχής του Ταμείου Ανακεφαλαιοποίησης στη μετοχική δομή του ΣΠΤ στο 21,875% και τη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών από €1,28 σε €1,1155, καθώς και την έκδοση νέων μετοχών προς το Ταμείο Ανακεφαλαιοποίησης. Οι πιο πάνω εισηγήσεις υιοθετήθηκαν με Διάταγμα του Υπουργού ημερ. 6.5.2016, και έτσι το Ταμείο έλαβε ως αντάλλαγμα 156.879.916 νέες μετοχές της ΣΚΤ, δηλαδή ποσοστό 21,875%, με αποτέλεσμα το ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου που κατέχει άμεσα το Κράτος να μειωθεί στο 77,346%.

Έλεγχος ΣΚΤ. Σύμφωνα με το άρθρο 109 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), «επιπρόσθετα από οποιαδήποτε άλλη απαίτηση υποβολής εκθέσεων, δυνάμει οποιουδήποτε άλλου σχετικού νόμου, κάθε οντότητα Γενικής Κυβέρνησης, Αρχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κρατικός οργανισμός και κρατική επιχείρηση υποβάλλει στον Υπουργό και στον αρμόδιο Υπουργό τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα λογιστικά πρότυπα, εντός τεσσάρων (4) μηνών, μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους» οι οποίες επίσης, «υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων (4) μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους». Σύμφωνα με το άρθρο 2 του πιο πάνω Νόμου, ο όμιλος της ΣΚΤ εμπίπτει στον ορισμό της «κρατικής επιχείρησης» και επομένως πρέπει να ελέγχεται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Σημειώνεται ότι ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων διεξάγεται από ιδιωτικό ελεγκτικό όικο και η Υπηρεσία μας διεξάγει διαχειριστικό έλεγχο και έλεγχο συμμόρφωσης.

Από τον διαχειριστικό έλεγχο της ΣΚΤ για το έτος 2014 προέκυψαν σοβαρά θέματα μη χρηστής διοίκησης, κακοδιαχείρισης και παρατυπιών, τα οποία καταγράφηκαν στην Ετήσια Έκθεση για το έτος 2014.

Σε συνέχεια του πρώτου ελέγχου της Υπηρεσίας μας στη ΣΚΤ και των σοβαρών παρατηρήσεων που προέκυψαν, η ΣΚΤ αρνήθηκε τον Ιανουάριο του 2016 να συνεργαστεί περαιτέρω, προβάλλοντας επιχειρήματα αμφισβητώντας την εξουσία και αρμοδιότητες του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας να διεξαγάγει διαχειριστικό έλεγχο στη ΣΚΤ, επιστρατεύοντας τρεις ιδιώτες νομικούς συμβούλους και ζητώντας τα θέματα αυτά να τεθούν ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για να γνωματεύσει σχετικά αναφέροντας συνάμα ότι μέλημά τους είναι «η πιστή τήρηση της νομιμότητας» η οποία «προέχει των πάντων».

Κατόπιν σχετικής εκτενούς συνάντησης με την διεύθυνση και νομικούς συμβούλους της ΣΚΤ ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα και συζήτησης όλων των εν λόγω επιχειρημάτων της ΣΚΤ, αφού ο Γενικός Εισαγγελέας

μελέτησε όλα τα θέματα που εγέρθηκαν, ο ίδιος προσωπικά γνωμάτευσε ξεκάθαρα σχετικά, και διευκρινίστηκε, με τη γνωμάτευσή του ημερ. 30.8.2016, η φύση και έκταση της εξουσίας του ελέγχου του Γενικού Ελεγκτή για τη ΣΚΤ, συμπεραίνοντας συγκεκριμένα ότι ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας έχει “όλα τα δικαιώματα, εξουσίες και υποχρεώσεις που έχει έναντι όλων των άλλων ελεγχομένων υπ’ αυτού οργανισμών.”

Εντούτοις, ο έλεγχος για το έτος 2015 δεν κατέστη δυνατός, καθώς η ΣΚΤ αρνήθηκε να προσκομίσει τα στοιχεία που ζητήθηκαν για τη διεξαγωγή ελέγχου με επιστολή μας ημερ. 26.10.2016 και τα οποία αφορούσαν σε λήψη και εξέταση πρακτικών, προσλήψεις και προαγωγές προσωπικού, μισθούς και ωφελήματα, προκήρυξη και κατοχύρωση προσφορών και διάθεση ακινήτων.

Διενεργήθηκαν δύο επισκέψεις λειτουργών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στη ΣΚΤ για έναρξη διαχειριστικού ελέγχου (στις 26.10.2016 και 7.11.2016), ωστόσο, κατέληξαν και οι δύο σε αδιέξοδο, καθώς η ΣΚΤ επέμενε στην απόφασή της για μη παραχώρηση οποιωνδήποτε στοιχείων πέραν των ελεγμένων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων κατά τις 31.12.2015 (της ΣΚΤ και των 18 ΣΠΙ), πριν λάβει γνωμάτευση από τους ιδιώτες νομικούς συμβούλους της. Επισημαίνεται ότι ενώ οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις είναι δημοσιευμένες στο διαδίκτυο, το αντίγραφο που μας δόθηκε ήταν σφραγισμένο με την ένδειξη «ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ».

Για το θέμα ελέγχου της ΣΚΤ κατατέθηκε από το κόμμα στη Βουλή των Αντιπροσώπων Πρόταση Νόμου για τροποποίηση του περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.113(Ι)/2002), ώστε να εξαιρεθεί η ΣΚΤ και τα ΣΠΙ από τον έλεγχο του Γενικού Ελεγκτή. Ο Ν.113(Ι)/2002-2014 προνοεί ότι ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα για κάθε οργανισμό που ελέγχει να αναθέτει τον οικονομικό έλεγχο σε ιδιώτες ελεγκτές και επιπλέον να ασκεί διαχειριστικό έλεγχο. Επιπρόσθετα, προνοεί ότι ο Γενικός Ελεγκτής έχει εξουσία να ζητά οποιαδήποτε στοιχεία ή πληροφορίες σε οποιαδήποτε μορφή που κατά την κρίση του είναι αναγκαίες για τον έλεγχο των οργανισμών που ελέγχονται από αυτόν.

Η Πρόταση Νόμου συζητήθηκε σε δύο συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού. Η συζήτησή του στην Ολομέλεια πραγματοποιήθηκε στις 11.11.2016. Μετά την υποβολή αρκετών τροπολογιών από διάφορα άλλα κόμματα, τελικά η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τροποποίηση του Ν.113(Ι)/2002 ώστε να έχει εξουσία ο Γενικός Ελεγκτής για διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου στη ΣΚΤ, αλλά με κάποιους περιορισμούς που η Βουλή έκρινε ορθό να θέσει. Οι περιορισμοί αυτοί, που εν γένει δυσχεραίνουν τον έλεγχο και συγκρούονται με διεθνή πρότυπα ελέγχου, αφορούσαν κυρίως περιορισμούς στην πρόσβαση σε στοιχεία, πληροφορίες και πρακτικά στα οποία, ως επί τω πλείστον, έχει πρόσβαση αυτός που διενεργεί τον οικονομικό έλεγχο. Κρίθηκε δηλαδή ορθό να περιοριστεί η πρόσβαση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε στοιχεία στα οποία ανεμπόδιστα έχει και θα συνεχίσει να έχει πρόσβαση ένας ιδιωτικός ελεγκτικός οίκος που διενεργεί τον οικονομικό έλεγχο.

Επιπλέον, κατατέθηκε από το ίδιο κόμμα ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων και δεύτερη Πρόταση Νόμου, η οποία αφορούσε σε τροποποίηση του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014, ώστε η ΣΚΤ να μην υπόκειται στον οικονομικό έλεγχο του Γενικού Ελεγκτή. Η πρόταση αυτή υπερψηφίστηκε κατά πλειοψηφία.

Ως εκ των πιο πάνω, με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της εν λόγω τροποποίησης του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, ο Γενικός Ελεγκτής δεν ασκούσε πλέον οικονομικό έλεγχο στην ΣΚΤ, η οποία αυτομάτως έπαυσε να αποτελεί ελεγχόμενο οργανισμό και άρα δεν τύγχανε οποιασδήποτε εφαρμογής ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος.

Επισημαίνεται σχετικά ότι πολύ μεγάλες και συστημικές κρατικές τράπεζες στην Ευρωζώνη, οι οποίες εποπτεύονται και από τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, ελέγχονται επίσης πλήρως από τα αντίστοιχα

Ανώτατα Ιδρύματα Ελέγχου (Γενικό Ελεγκτή/Ελεγκτική Υπηρεσία) της χώρας τους, οικονομικά και διαχειριστικά, χωρίς οποιονδήποτε περιορισμό. Ορισμένα παραδείγματα αναφέρονται: στην Γερμανία η KFW Bankengruppe και η Landwirtschaftliche Rentenbank (και οι δύο με έδρα την Φραγκφούρτη, η πρώτη συστημική), στην Γαλλία η Banque Postale, η Bpifrance και η SFIL (και οι τρεις συστημικές), στην Σλοβενία η μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας η NLB (συστημική και εισηγμένη σε χρηματιστήριο) και στην Πορτογαλία η Novo Banco (επίσης συστημική και δημιουργηθείσα ως η καλή τράπεζα – good bank - εκ της διαλυθείσας Banco Espírito Santo (BES), με ταυτόχρονη κρατικοποίηση της με ποσό 4,4 δις ευρώ).

Επισημαίνεται επίσης ότι το Άρθρο 23 της Διακήρυξης της Λίμα του Διεθνούς Οργανισμού των Ανώτατων Ιδρυμάτων Ελέγχου (INTOSAI), η οποία αναγνωρίστηκε επίσημα από τα Ηνωμένα Έθνη κατά την 66^η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ τον Δεκέμβριο του 2011(Ψήφισμα A/66/209), που αφορά συγκεκριμένα στις κρατικές επιχειρήσεις αναφέρει:

- Η επέκταση των οικονομικών δραστηριοτήτων της κυβέρνησης συχνά οδηγεί στη δημιουργία επιχειρήσεων ιδιωτικού δικαίου. Οι επιχειρήσεις αυτές θα πρέπει επίσης να υπόκεινται σε έλεγχο από το Ανώτατο Όργανο Ελέγχου εάν η κυβέρνηση έχει ουσιαστική συμμετοχή σε αυτά - ιδίως όταν είναι ο κύριος μέτοχος - ή ασκεί δεσπόζουσα επιρροή.
- Ενδείκνυται οι έλεγχοι αυτοί να είναι post-audits και να αναφέρονται σε θέματα που αφορούν στην οικονομία, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα.
- Οι αναφορές στη Βουλή και στο κοινό όσον αφορά τέτοιες επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς που απαιτούνται για την προστασία των επιχειρησιακών και εμπορικών μυστικών.»

Τελικά, στις 2 Δεκεμβρίου 2016, η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε νέα νομοθεσία με την οποία τροποποίησε τον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο ώστε η ΣΚΤ να υπαχθεί εκ νέου στον οικονομικό έλεγχο του Γενικού Ελεγκτή. Ταυτόχρονα, τροποποίησε εκ νέου τον περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο, αίροντας τους περιορισμούς που είχαν προηγουμένους τεθεί.

3.25 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ (ΟΧΣ)

Οικονομικός έλεγχος. Ο έλεγχος του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης (ΟΧΣ) για τα έτη 2015 - 2017 ανατέθηκε, μετά από διαγωνισμό, σε ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις λήφθηκαν από την Υπηρεσία μας στις 26.9.2016.

Έκθεση ελεγκτή – προβλέψεις για απομείωση δανείων και απαιτήσεων. Όπως αναφέρεται στην Έκθεση των ιδιωτών ελεγκτών για το έτος 2015, η πρόβλεψη για απομείωση δανείων και απαιτήσεων και αναστολή των τόκων που χρεώθηκε για το έτος που έληξε στις 31.12.2015, ανέρχεται σε €29,5 εκ., και κατά τη γνώμη τους περιλαμβάνει ζημιές για απομείωση δανείων και απαιτήσεων ύψους €28 εκ. που έπρεπε να είχαν αναγνωρισθεί σε προηγούμενα έτη. Επισημαίνεται ότι η μη αναγνώρισή τους ήταν ο λόγος που η γνώμη της Υπηρεσίας μας για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του ΟΧΣ για το έτος 2014 είχε δοθεί με επιφύλαξη.

Οικονομική κατάσταση.

(α) Αποτελέσματα έτους. Κατά το 2015 ο ΟΧΣ παρουσίασε έλλειμμα πριν από τη φορολογία, ύψους €17,7 εκ. σε σύγκριση με πλεόνασμα €1,1 εκ. κατά το 2014, δηλαδή σημειώθηκε μείωση €18,8 εκ. Η δημιουργία ελλείμματος προκύπτει κυρίως λόγω της αύξησης των προβλέψεων για απομείωση δανείων και άλλων χορηγήσεων κατά €12,2 εκ., της απομείωσης στην αξία των ακινήτων και εγκαταστάσεων κατά €3 εκ. και της μείωσης των εσόδων από τόκους κατά €6,6 εκ. Η αύξηση του ελλείμματος περιορίστηκε κυρίως λόγω της μείωσης των τόκων πληρωτέων κατά €2,9 εκ.

(β) Καταθέσεις. Οι καταθέσεις στον ΟΧΣ στις 31.12.2015 ανέρχονταν σε €916,2 εκ. σε σύγκριση με €904,9 εκ. στις 31.12.2014, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση κατά €11,4 εκ. ή 1,3%.

(γ) Δάνεια. Τα δάνεια στις 31.12.2015 μετά την αφαίρεση της πρόνοιας για επισφαλείς απαιτήσεις ύψους €62,8 εκ. ανέρχονταν σε €673,7 εκ. σε σύγκριση με €748,4 εκ. το 2014, δηλαδή σημειώθηκε μείωση κατά €74,7 εκ. ή 9,98%.

3.26 ΕΝΙΑΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΕΞΩΔΙΚΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΦΥΣΗΣ

Σύμφωνα με το εδάφιο 3 του άρθρου 18 του Περί της Σύστασης και Λειτουργίας Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσεως Νόμου, οι λογαριασμοί του Φορέα ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Επίσης, σύμφωνα με το εδάφιο 3 του άρθρου 109 του Περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), οι οικονομικές καταστάσεις θα έπρεπε να υποβληθούν στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων (4) μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους. Ωστόσο, μας υποβλήθηκαν καθυστερημένα, στις 17.10.2016, οικονομικές καταστάσεις του Φορέα για έτη που έληξαν στις 31.12.2013 και 31.12.2014 ελεγμένες από ιδιωτικό ελεγκτικό όικο, με αποτέλεσμα να μην διενεργηθεί έλεγχος για να συμπεριληφθεί στην Ετήσια Έκθεσή μας για το 2015.

Σημειώνεται ότι για τους οργανισμούς που υπόκεινται στον έλεγχο του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας, η ανάθεση του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων σε ελεγκτικά Γραφεία, σύμφωνα με το άρθρο 8 του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο του 2002 και των τροποποιήσεών τους (Ν. 113(Ι)/2002), μπορεί να γίνει από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας κατά την κρίση του.

Σύσταση: Όπως υποβληθούν στην Υπηρεσία μας, το συντομότερο δυνατό, μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2013, 2014 και 2015, ώστε να καταστεί δυνατός ο προγραμματισμός του ελέγχου τους από την Υπηρεσία μας.

3.27 ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΒΑΡΩΝ

Γενικά. Ο Κεντρικός Φορέας Ισότητας Κατανομής Βαρών (ΚΦΙΚΒ) ιδρύθηκε με τον Νόμο 141 του 1989, με κύριο σκοπό την ισότιμη κατανομή των βαρών που προέκυψαν από την τουρκική εισβολή και κατοχή και την κατά το δυνατόν αποκατάσταση της προπολεμικής φερεγγυότητας των δικαιούχων προσώπων. Ο ΚΦΙΚΒ εξήγγειλε την έναρξη της λειτουργίας του στις 24 Νοεμβρίου 1995.

Οικονομικός έλεγχος. Ο έλεγχος του ΚΦΙΚΒ για τα έτη 2014 - 2016 ανατέθηκε μετά από διαγωνισμό, σε ιδιωτικό ελεγκτικό όικο. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και η επιστολή προς τη Διεύθυνση για το έτος 2014 λήφθηκαν από την Υπηρεσία μας στις 25.4.2016.

Οικονομικές καταστάσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις του ΚΦΙΚΒ για το έτος 2015 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας στις 7.6.2016 και ως εκ τούτου ο σχετικός έλεγχος δεν είχε διενεργηθεί μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης.

Σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του έτους 2014 η κρατική χορηγία προς τον ΚΦΙΚΒ για το 2014 ανήλθε σε €4.344.537 (το 2013 €4.356.433) για κάλυψη των λειτουργικών εξόδων και σε €19.721.223 (το 2013 €20.582.455) για επιχορήγηση επιτοκίου. Στις 31.12.2014 τα εισπρακτέα και τα πληρωτέα δάνεια ήταν €362.130.757 και €388.162.018, αντίστοιχα. Ποσό ύψους €23.012.812 στις 31.12.2014 (€17.156.784 στις 31.12.2013) που παραχωρήθηκε από την Κυβέρνηση, ήταν κατατεθειμένο στον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης (ΟΧΣ) και αφορούσε σε κάλυψη αιτήσεων οι οποίες εγκρίθηκαν αλλά οι αιτητές δεν πρόλαβαν να συνάψουν τα σχετικά δάνεια για να τους εκδοθούν τα ποσά, κυρίως λόγω μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας υποθήκευσης. Τα πιο κάτω θέματα έχουν προκύψει από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2014, σύμφωνα με την Επιστολή Αδυναμιών, στην οποία περιλαμβάνονται και εισηγήσεις, που απέστειλαν οι ιδιώτες ελεγκτές στο ΔΣ του ΚΦΙΚΒ.

Δάνεια Εισπρακτέα. Στις 31.12.2014, ο ΚΦΙΚΒ κατείχε δάνεια εισπρακτέα ύψους €362.130.757, εκ των οποίων δάνεια ύψους €127.548.600 παρουσίαζαν καθυστερήσεις ύψους €29.065.200. Ο ΚΦΙΚΒ δεν έχει τις κατάλληλες διαδικασίες για την εξέταση των ενδείξεων (ιστορικό αποπληρωμής και οικονομική κατάσταση του χρεώστη) αναφορικά με την πιθανότητα είσπραξης των δανείων αυτών. Ως εκ τούτου, τα δάνεια εισπρακτέα αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του ΚΦΙΚΒ με βάση το ιστορικό κόστος μείον αποπληρωμές, χωρίς να υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό, πρακτική η οποία δεν συνάδει με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 39 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση». Λόγω αυτού, οι ιδιώτες ελεγκτές εισηγήθηκαν όπως γίνουν οι απαραίτητες διευθετήσεις προς εφαρμογή των κατάλληλων διαδικασιών για την εξέταση των δανείων, για τον υπολογισμό των ανακτήσιμων ποσών και της πρόβλεψης επισφαλών δανείων.

Όπως μας πληροφόρησε ο Πρόεδρος του ΚΦΙΚΒ με την επιστολή του ημερ. 29.11.2016, μετά τη σύσταση των ιδιωτών ελεγκτών και επειδή τα δάνεια με κεφάλαια του ΚΦΙΚΒ παραχωρούνται μέσω του ΟΧΣ, ζητήθηκε από τον ΟΧΣ να θέσει σε εφαρμογή τις κατάλληλες διαδικασίες για την εξέταση των δανείων για τον υπολογισμό των ανακτήσιμων ποσών και της πρόβλεψης επισφαλών δανείων. Ο ΟΧΣ με επιστολή του ημερομηνίας 30.6.2016 ενημέρωσε τον ΚΦΙΚΒ ότι, με την υιοθέτηση ειδικού λογισμικού, θα εφαρμόσει για τα δάνεια του ΚΦΙΚΒ ανάλογα κριτήρια για τον υπολογισμό ειδικών και γενικών προβλέψεων στα πλαίσια εφαρμογής του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (IFRS9). Η εφαρμογή του ειδικού λογισμικού αναμένεται από το 2017.

Συνδεδεμένα μέρη. Ο ΚΦΙΚΒ δεν διατηρεί πλήρες αρχείο καταγραφής των συνδεδεμένων μερών, των συναλλαγών και υπολοίπων μεταξύ τους και του ΚΦΙΚΒ. Ως εκ τούτου, οι ιδιώτες ελεγκτές εισηγήθηκαν τη δημιουργία πλήρους αρχείου συνδεδεμένων μερών, αναφέροντας, επιπρόσθετα, ότι αυτό θα βοηθήσει στο να γίνονται οι σωστές γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις.

Λόγω των δύο πιο πάνω αδυναμιών, η γνώμη των ανεξάρτητων ιδιωτών ελεγκτών για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων του ΚΦΙΚΒ για το έτος 2014 δόθηκε με επιφύλαξη.

3.28 ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΩΝ

Ετοιμασία οικονομικών καταστάσεων. Οι οικονομικές καταστάσεις της Εθνικής Αρχής Στοιχημάτων (Αρχή) για την περίοδο που έληξε στις 31.12.2013 και το έτος που έληξε στις 31.12.2014, οι οποίες υπογράφονται από τον τότε Πρόεδρο της Αρχής, παρουσιάζουν ελλείψεις και λάθη και δεν έχουν ετοιμαστεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κατά την άποψη μας τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήσαμε σχετικά με την ορθότητα των εσόδων δεν είναι επαρκή και κατάλληλα για να παράσχουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη, όπως αναφέρουμε αναλυτικά στην σχετική παράγραφο πιο κάτω. Επομένως, η γνώμη της Υπηρεσίας μας και για τα δύο έτη δόθηκε με επιφύλαξη.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος Αρχής, οι Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος 2015, οι οποίες αποστάληκαν στην Υπηρεσία μας στις 21.4.2016 και, μετά από αναθεώρησή τους, στις 30.6.2016, έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ.

Κανονιστικό πλαίσιο.

(α) Ελλείψεις στη Νομοθεσία. Οι περί στοιχημάτων Νόμοι του 2012 (Νόμος) οι οποίοι διέπουν τόσο τη λειτουργία της Αρχής όσο και τη ρύθμιση των στοιχημάτων φαίνεται να παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις, οι οποίες επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της Αρχής. Για τον λόγο αυτό, η Αρχή έχει προβεί σε εισηγητικές τροποποιήσεις οι οποίες, όπως πληροφορηθήκαμε, έχουν προωθηθεί στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο. Οι εισηγητικές τροποποιήσεις, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν την προσθήκη πρόνοιας που ρυθμίζει την ετοιμασία και έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και της ετήσιας έκθεσης της Αρχής, την προσθήκη πρόνοιας που να δίδει στην Αρχή την εξουσία για επιβολή διοικητικών προστίμων, την προσθήκη πρόνοιας για το χρονικό περιθώριο καταβολής υποχρεώσεων των πρακτόρων και την τροποποίηση του άρθρου που προνοεί για τη κατανομή των καθαρών κερδών και του συσσωρευμένου πλεονάσματος στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας. Επιπλέον, συμπεριλήφθηκε πρόνοια για απαλλαγή των μελών της Αρχής από οποιαδήποτε αστική ευθύνη.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος της Αρχής, το νομοσχέδιο υποβλήθηκε σε δύο στάδια, κατά τον Δεκέμβριο 2015 και τον Σεπτέμβριο 2016 στο Υπουργείο Οικονομικών και στη συνέχεια στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για νομοτεχνικό έλεγχο. Σημειώνεται ότι η Νομική Υπηρεσία αρνήθηκε τον νομοτεχνικό έλεγχο των επιπρόσθετων τροποποιήσεων του Σεπτεμβρίου και ως εκ τούτου η Αρχή προχώρησε στην κατάθεση του νομοσχεδίου στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Το νομοσχέδιο συζητήθηκε για πρώτη φορά στην Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού στις 28 Νοεμβρίου 2016.

(β) Μη συμμόρφωση της Αρχής με βασικές πρόνοιες της πιο πάνω νομοθεσίας. Έχει παρατηρηθεί ότι παρόλο που η νομοθεσία που διέπει το έργο της Αρχής έχει ψηφισθεί από τον Ιούλιο του 2012, εντούτοις η Αρχή αδυνατεί να εκτελέσει πλήρως τις αρμοδιότητες της, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 11 του πιο πάνω Νόμου, λόγω διαφόρων εκκρεμοτήτων/ελλείψεων που υπάρχουν. Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, εκκρεμεί η ψήφιση των Κανονισμών για την καλύτερη εφαρμογή του Νόμου, η σύνταξη κώδικα πρακτικής σχετικά με τη διαφήμιση διεξαγωγής στοιχημάτων, η εκπόνηση μελέτης για την επίδραση του στοιχήματος σε νεαρά άτομα και ευάλωτες ομάδες και η κατάρτιση Κανονισμών σχετικά με τους μηχανισμούς προστασίας των πιο πάνω ομάδων. Επίσης, η Αρχή αδυνατεί να προβαίνει σε κατάλληλους επιτόπιους ελέγχους στα αδειοδοτημένα υποστατικά όπως προνοείται στον Νόμο, λόγω σοβαρής έλλειψης προσωπικού. Επιπρόσθετα, παρόλο που στον σχετικό Νόμο προνοείται η αδειοδότηση για διεξαγωγή ηλεκτρονικού στοιχήματος (Κλάση Β), εντούτοις δεν έχουν ετοιμαστεί τα σχετικά έντυπα (αίτηση, άδεια), με αποτέλεσμα την παράνομη λειτουργία τέτοιων υποστατικών και τη σημαντική απώλεια εσόδων για το Κράτος.

Πέραν των πιο πάνω, βάσει του άρθρου 71(3)(β) του Νόμου, η Αρχή οφείλει να διαθέτει το 1% των καθαρών αποδοχών από στοιχίμα, που λαμβάνει από τους αδειούχους αποδέκτες (εταιρείες στοιχημάτων), για σκοπούς ενίσχυσης των μηχανισμών και προγραμμάτων προστασίας των νεαρών ατόμων και παθολογικών παικτών. Όπως διαφάνηκε κατά τον έλεγχο μας και μετά από συζήτηση με την Πρόεδρο της Αρχής, δεν είχε διατεθεί μέχρι 31.12.2015, οποιοδήποτε ποσό για τον σκοπό αυτό. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι όλες οι εισπράξεις, συμπεριλαμβανομένου και του 1%, κατατίθενται στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό.

Όσον αφορά στη μη ψήφιση Κανονισμών, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή βρίσκεται, στο παρόν στάδιο, σε διαδικασία ολοκλήρωσης της σύνταξης των Κανονισμών, λόγω του ότι αναμένεται πρωτίστως η έγκριση των τροποποιήσεων του Νόμου από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και η καταγραφή των τεχνικών προδιαγραφών, αποτέλεσμα που θα προκύψει με την ολοκλήρωση του Έργου αναδιάρθρωσης και αναδιοργάνωσης της Αρχής.

Όσον αφορά στη μη σύνταξη Κώδικα Πρακτικής σε σχέση με τη διαφήμιση διεξαγωγής στοιχήματος, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή έχει προβεί στην ολοκλήρωση της σύνταξης προσχέδιου του εν λόγω Κώδικα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 11(ιβ) και με γνώμονα το δίκαιο, τη διαφάνεια και την αμφίδρομη σχέση με τους εμπλεκόμενους φορείς, ο εν λόγω Κώδικας έχει τεθεί από την Αρχή σε δημόσια διαβούλευση, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η πληρότητά του ως ένα ολοκληρωμένο ρυθμιστικό πλαίσιο το οποίο ακολουθεί καλές πρακτικές σχετικά με τη διαφήμιση διεξαγωγής στοιχήματος.

Όσον αφορά στην επισήμανση της Υπηρεσίας μας για σοβαρή έλλειψη προσωπικού και ως εκ τούτου στην αδυναμία της Αρχής να ανταπεξέλθει επαρκώς σε αρμοδιότητές της όπως αυτές προκύπτουν από το άρθρο 11 του Νόμου, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή έχει ενσωματώσει στον Προϋπολογισμό της για το έτος 2017, όπως αυτός θα κατατεθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο μέσω του Υπουργού Οικονομικών εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, τη δημιουργία δεκαοκτώ θέσεων μόνιμου προσωπικού. Στο πλαίσιο του Έργου για την αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση της Αρχής, έχουν καταρτιστεί το οργανόγραμμα, οι Κανονισμοί λειτουργίας της, καθώς και Σχέδια Υπηρεσίας του προσωπικού. Επίσης, στον Προϋπολογισμό του έτους 2017 συμπεριλήφθηκε ποσό το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για αγορά υπηρεσιών για τη διεξαγωγή επιτόπιων ελέγχων στα αδειοδοτημένα υποστατικά παροχής στοιχήματος.

Σχετικά με την αδειοδότηση της διεξαγωγής στοιχήματος Κλάσης Β (διαδικτυακού στοιχήματος), όπως προνοείται από τον Νόμο, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι αυτή αποτέλεσε από τις αρχές της ανάληψης των καθηκόντων του νέου Συμβουλίου έναν από τους κύριους στόχους του, προκειμένου να αδειοδοτηθούν οι εταιρείες παροχής διαδικτυακού στοιχήματος και να διασφαλιστούν τα δημόσια έσοδα, καθώς επίσης να ρυθμιστεί η στοιχηματική δραστηριότητα στη Δημοκρατία. Η Αρχή, αφού ολοκλήρωσε όλες τις απαραίτητες διαδικασίες που απαιτούνται (μελέτη νομοθετικού πλαισίου και ενίσχυσή του με σχετικές οδηγίες, ετοιμασία σχετικών εντύπων αιτήσεων και αδειών στην ελληνική και αγγλική γλώσσα), ανακοίνωσε την αποδοχή αιτήσεων για αδειοδότηση εταιρειών αποδεκτών Κλάσης Β από την 1.10.2016. Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη η εξέταση των πρώτων αιτήσεων που υποβλήθηκαν και στο προσεχές διάστημα πρόκειται να εκδοθούν οι πρώτες άδειες παροχής στοιχήματος Κλάσης Β.

Συστάσεις:

- Όπως προωθηθεί τάχιστα η τροποποίηση της νομοθεσίας και η έκδοση των Κανονισμών που απαιτούνται για την ορθή και εύρυθμη λειτουργία της Αρχής.
- Όπως η Αρχή στελεχωθεί άμεσα κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο και εποπτεία σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου.
- Όπως γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες σχετικά με τη διεξαγωγή ηλεκτρονικού στοιχήματος (Κλάση Β), όπως προνοείται στον Νόμο.
- Όπως διευθετηθεί η διατήρηση του ποσού που αφορά στο 1% των καθαρών αποδοχών από στοίχημα σε ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό της Αρχής και να παρουσιάζεται ως απόθεμα στις οικονομικές καταστάσεις, το οποίο να χρησιμοποιείται από την Αρχή αποκλειστικά για τους σκοπούς που προνοούνται στη νομοθεσία. Επιπλέον, για σκοπούς διαφάνειας και λογοδοσίας η Αρχή θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει στην Ετήσια Έκθεσή της, η ετοιμασία της οποίας περιλαμβάνεται στις εισηγητικές τροποποιήσεις της νομοθεσίας που ετοιμάστηκαν, τους σκοπούς για τους οποίους διατέθηκε το εν λόγω ποσό.

Επίσης, όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος της Αρχής, αναφορικά με την κατάρτιση των ανάλογων μηχανισμών για την προστασία των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού από τον εθισμό στο στοίχημα, όπως προβλέπεται από το άρθρο 11 (ιε), και με βάση το άρθρο 71 (3) (β) του Νόμου, σύμφωνα με το οποίο η Αρχή οφείλει να διαθέτει για τον πιο πάνω σκοπό το 1% των καθαρών αποδοχών από το στοίχημα που λαμβάνει από τους αδειούχους αποδέκτες, η Αρχή βρίσκεται στο παρόν στάδιο στη διαδικασία σχεδιασμού και ολοκλήρωσης σχετικής ιστοσελίδας με θέμα τον υπεύθυνο στοιχηματισμό και τη διαφώτιση του κοινού για θέματα εθισμού στον τζόγο. Η πρωτοβουλία της Αρχής για τη δημιουργία της εν λόγω ιστοσελίδας υλοποιείται υπό την αιγίδα της ίδιας και με τη συνεργασία των αρμόδιων φορέων Κέντρου Συμβουλευτικής Εφήβων και Οικογένειας «ΠΕΡΣΕΑΣ» και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας. Επιπλέον, η Αρχή έχει προβεί στις απαραίτητες διαδικασίες για παροχή χρηματοδότησης εκπαιδευτικού προγράμματος με αντικείμενο την εξάρτηση από τα τυχερά παιχνίδια, στο οποίο πρόκειται να συμμετάσχουν λειτουργοί/εκπαιδευτές του Κέντρου «ΠΕΡΣΕΑΣ». Σημειώθηκε επίσης ότι περί τα μέσα Δεκεμβρίου προγραμματίζεται η ανακοίνωση του επίσημου στρατηγικού σχεδιασμού της Αρχής για την κοινωνική ευθύνη στις παραμέτρους του υπεύθυνου στοιχηματισμού και της πρόληψης και αντιμετώπισης του εθισμού και της εξάρτησης από τον τζόγο. Επιπρόσθετα, είναι σε εξέλιξη η διαδικασία σύναψης συνεργασίας με τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου με σκοπό και στόχο την αξιοποίηση προγραμμάτων για τη Νεολαία.

Τέλος, αναφορικά με τη σύσταση της Υπηρεσίας μας για διατήρηση του ποσού που αφορά στο 1% των καθαρών αποδοχών από στοίχημα σε ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό της Αρχής και της παρουσίας του ως απόθεμα στις Οικονομικές Καταστάσεις, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή θα προβεί στις εν λόγω ενέργειες αφού ολοκληρωθεί η αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση της λειτουργίας της Αρχής.

Αδειοδότηση αποδεκτών στοιχημάτων. Σύμφωνα με τον Νόμο, υπηρεσίες στοιχήματος παρέχονται μόνο από πρόσωπο που κατέχει άδεια αποδέκτη Κλάσης Α ή άδεια εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου αποδέκτη Κλάσης Α ή άδεια αποδέκτη Κλάσης Β που εκδίδεται από την Αρχή κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης. Η Αρχή μέχρι την ολοκλήρωση του ελέγχου είχε αδειοδοτήσει δέκα αποδέκτες Κλάσης Α ενώ, όπως αναφέρεται και πιο πάνω, δεν είχε ετοιμάσει έντυπα αιτήσεων για άδεια αποδέκτη Κλάσης Β.

Από τον έλεγχο παρατηρήθηκαν αρκετές αδυναμίες, τόσο κατά την έγκριση της πρώτης άδειας όσο και κατά την ανανέωσή τους, όπως αναφέρονται πιο κάτω:

(α) Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Νόμου, κατά την εξέταση αίτησης έκδοσης ή ανανέωσης άδειας αποδέκτη Κλάσης Α, η Αρχή δεν εκδίδει ή ανανεώνει την άδεια, εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκρίνει το προτεινόμενο σύστημα μηχανογράφησης ή το ήδη εγκριμένο σύστημα μηχανογράφησης το οποίο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51, υποχρεούται ο αιτητής να υποβάλει για έλεγχο πριν το θέσει σε λειτουργία. Όπως διαπιστώθηκε, στις πλείστες των περιπτώσεων δεν υπήρξε έλεγχος του μηχανογραφημένου συστήματος πριν την έκδοση της άδειας και όταν ζητήθηκε από την Αρχή πιστοποίηση του μηχανογραφημένου συστήματος, οι αιτητές δεν ανταποκρίθηκαν. Η Αρχή, εκτός από επιστολές υπενθύμισης, δεν προέβηκε σε καμία άλλη ενέργεια.

(β) Σύμφωνα με το άρθρο 28 του Νόμου, «... όταν η Αρχή διαπιστώσει ότι η τραπεζική εγγύηση δεν καλύπτει το 10% του ετήσιου κύκλου εργασιών του αδειούχου αποδέκτη Κλάσης Α ή Β δύναται να ζητήσει αύξηση του ποσού αυτής μέχρι του ποσού που να καλύπτει το 10% του ετήσιου κύκλου εργασιών του...». Όπως διαπιστώθηκε, δεν γίνεται έλεγχος από την Αρχή των τραπεζικών εγγυήσεων, αφού οι οικονομικές καταστάσεις δεν υποβάλλονται από τους αποδέκτες κάθε έτος όπως προνοείται στο άρθρο 68, ώστε να γνωρίζει η Αρχή τον ετήσιο κύκλο εργασιών. Εκτός αυτού, οι οικονομικές καταστάσεις που υποβάλλονται δεν ετοιμάζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του αναφερόμενου άρθρου.

(γ) Σύμφωνα με το άρθρο 22(1)(ζ), η Αρχή ανακαλεί άδεια σε περίπτωση που «ο αδειούχος αποδέκτης Κλάσης Α ή Β ή ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος παρέχει πίστωση σε παίκτη...». Όπως διαπιστώθηκε, στις 7.1.2013, καταγγέλθηκε μέσω δικηγορικού γραφείου ότι αδειούχος αποδέκτης Κλάσης Α δεν είχε πληρώσει στοιχηματικά κουπόνια συνολικού πόσου €18.910 σε συγκεκριμένο πελάτη. Στις 11.1.2013 εκδόθηκε «Απαλλακτική απόδειξη» με την οποία ο κάτοχος των κουπονιών δηλώνει ότι εισπραξε το ποσό των €7.400 προς πλήρη εξόφληση της απαίτησης του. Η διαφορά μεταξύ της απαίτησης και της εισπραξης από τον κάτοχο των κουπονιών ανέρχεται στο ποσό των €11.500 το οποίο αντιστοιχεί στην αξία των κουπονιών. Παρόλο που όπως προκύπτει ο εν λόγω αδειούχος αποδέκτης παρείχε πίστωση στον παίκτη, η Αρχή δεν προέβηκε σε καμία ενέργεια.

(δ) Από ενδελεχή έλεγχο που έκανε η Αρχή τον Νοέμβριο του 2015 στον φάκελο και στις οικονομικές καταστάσεις αποδέκτη Κλάσης Α, εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, δεκαεπτά υποστατικά για τα οποία, ενώ καταβαλλόταν φορολογία τα δύο τελευταία χρόνια, δεν υπήρχαν αιτήσεις για εξασφάλιση άδειας εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου και υποστατικού. Επίσης, εντοπίστηκαν διαφορές στα σύνολα των ποσών που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τα σύνολα που παρουσιάζονται στις καταστάσεις φορολογίας που υποβλήθηκαν στην Αρχή. Επιπρόσθετα, ο αποδέκτης δεν είχε προσκομίσει, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου, πιστοποιητικό για το μηχανογραφημένο σύστημα που διατηρεί ούτε ενημέρωσε την Αρχή για τη φυσική τοποθεσία των συστημάτων μηχανογράφησης του. Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, η Αρχή δεν προέβαινε στους απαραίτητους ελέγχους πριν την έκδοση της άδειας (μηχανογραφημένο σύστημα) αλλά ούτε εφάρμοζε τα κατάλληλα συστήματα ελέγχου των αδειών που έκδιδε σε σχέση με τα ποσά που εισέπραττε.

(ε) Από τον έλεγχο που έγινε στους φακέλους για άδειες εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων και άδειες υποστατικών, διαπιστώθηκε ότι σε μερικές περιπτώσεις οι αιτήσεις δεν ήταν επαρκώς συμπληρωμένες και σε αρκετές περιπτώσεις δεν είχαν υποβληθεί όλα τα στοιχεία που είχαν ζητηθεί από την Αρχή, όπως πιστοποιητικά πυρασφάλειας, φωτογραφίες των υποστατικών, αρχιτεκτονικά σχέδια, αντίγραφα

Σύσταση: Όπως η Αρχή, ως ανεξάρτητη εποπτική αρχή, προχωρήσει σε επαρκή και κατάλληλη στελέχωση ούτως ώστε να μπορεί να διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους και να ασκεί ορθή εποπτεία στους κατόχους αδειών αποδέκτη Κλάσης Α ή Β και στους εξουσιοδοτημένους αντιπροσώπους και στα υποστατικά τους, προκειμένου να διασφαλίσει ότι συμμορφώνονται με τους όρους της άδειας τους και τις διατάξεις των περί Στοιχημάτων Νόμων του 2012.

ταυτοτήτων, ποινικά μητρώα κ.α. Επίσης, σε αρκετές περιπτώσεις η αίτηση, η αξιολόγηση και η έκδοση άδειας γίνονταν την ίδια μέρα. Επιπρόσθετα, εντοπίστηκαν περιπτώσεις στις οποίες η ημερομηνία στο έντυπο αξιολόγησης προηγείτο της ημερομηνίας της αίτησης.

Όπως αναφέρθηκε ήδη πιο πάνω, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή έχει συμπεριλάβει στον Προϋπολογισμό για το έτος 2017 την κάλυψη δεκαοκτώ μόνιμων θέσεων για επαρκή στελέχωση για την κάλυψη των αναγκών της, ούτως ώστε να είναι σε θέση να διεξάγει αποτελεσματική εποπτεία ως προβλέπεται στον Νόμο. Περαιτέρω, σχετικά με τα θέματα που αναφέρονται στις παραγράφους (α) έως (ε) πιο πάνω, η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή προέβη στις απαραίτητες ενέργειες για συμμόρφωση των εταιρειών, καθώς επίσης και στις διαδικασίες ελέγχου των μηχανογραφημένων συστημάτων. Συγκεκριμένα, προχώρησε σε εξέταση των εταιρειών ούτως ώστε να διαπιστώσει εάν απαιτείται αύξηση των τραπεζικών εγγυήσεων, προέβη σε αγορά υπηρεσιών για την εξέταση των καταστάσεων μηχανογραφημένων συστημάτων και καθόρισε ημερομηνία εγκατάστασης του συστήματος μηχανογράφησης των αποδεκτών Κλάσης Α στη Δημοκρατία ως προβλέπεται στο άρθρο 52(1)(γ). Επίσης προέβη στις απαιτούμενες ενέργειες για πλήρη συμμόρφωση των αποδεκτών με τον Νόμο.

Έσοδα.

Έλεγχος εσόδων. Δεν διενεργείται έλεγχος των ποσών που δηλώνουν οι αποδέκτες στοιχημάτων ως έσοδα από στοιχήματα και κατά συνέπεια δεν μπορεί να επιβεβαιωθεί η πληρότητα και η ορθότητα του ποσού που εισπράττεται ως φόρος.

Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκε μία περίπτωση που στο έντυπο υπολογισμού και στην «Κατάσταση Εισπραχθέντων Ποσών» το ποσό ήταν διαφορετικό από το ποσό που αναγραφόταν στο «Δελτίο Είσπραξης» και στην «Απόδειξη Είσπραξης» που εκδίδει προς την Αρχή το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας για τις καταθέσεις που διενεργεί στον Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό. Όπως διαφάνηκε δεν διενεργείται συμφιλίωση των Καταστάσεων Εισπραχθέντων Ποσών με τα Δελτία Εισπράξεων και τις Αποδείξεις Είσπραξης του Γενικού Λογιστηρίου.

Επιπλέον, εντοπίστηκαν Αποδείξεις Εισπράξεων, (η μία αφορούσε κατάθεση σε μετρητά), οι οποίες δεν συνοδεύονταν από δικαιολογητικά, ούτε από υπολογισμό του ποσού είσπραξης.

Σύσταση: Δεδομένου ότι αναμένεται ότι τα πιο πάνω θέματα θα επιλυθούν με την υιοθέτηση του μηχανογραφημένου συστήματος, η Υπηρεσία μας εισηγείται την επίσπευση των συγκεκριμένων διαδικασιών υιοθέτησής του.

Η Πρόεδρος της Αρχής μας πληροφόρησε ότι η Αρχή προβαίνει σε μηνιαίους ελέγχους των εσόδων που λαμβάνει από τους αποδέκτες, με όλα τα μέσα που διαθέτει και στις περιπτώσεις στις οποίες παρατηρούνται ελλείψεις ή ύποπτα στοιχεία, προβαίνει στη δέουσα έρευνα.

Μισθοί και Ωφελήματα. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι στο κονδύλι «Μισθοί και Ωφελήματα» και στο αντίστοιχο έξοδο στις οικονομικές καταστάσεις έχει καταχωριστεί μόνο η μισθοδοσία του Προέδρου της Αρχής. Δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόνοια για τους μισθούς των υπαλλήλων που είναι αποσπασμένοι στην Αρχή. Επιπλέον, όπως διαπιστώθηκε δεν είχαν γίνει αποκοπές για μείωση απολαβών του τέως Προέδρου της Αρχής επί του μισθού του Δεκεμβρίου και επί του 13^{ου} μισθού, ούτε και για έκτακτη εισφορά επί του μισθού των μηνών Σεπτέμβριος μέχρι Δεκέμβριος και επί του 13^{ου} μισθού για το έτος 2012, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Μείωσης των Απολαβών και των Συντάξεων των Αξιωματούχων, Εργοδοτουμένων και Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμο του 2012 (Ν.168(Ι)2012) και τις πρόνοιες του περί Έκτακτης Εισφοράς Αξιωματούχων, Εργοδοτουμένων και Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμο του 2011 (Ν.112(Ι)2011) και τις μετέπειτα τροποποιήσεις τους. Η εφαρμογή των πιο πάνω νομοθεσιών από την Αρχή άρχισε τον Ιανουάριο του 2013.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος της Αρχής, το 2016 καταβλήθηκε στο Κράτος το ποσό που αντιστοιχεί στη μισθοδοσία των εν λόγω δημοσίων υπαλλήλων, τόσο για το έτος 2016 όσο και για τα προηγούμενα έτη. Το ποσό που καταβλήθηκε θα παρουσιαστεί στις οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που λήγει στις 31.12.2016.

3.29 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΚΟΠΕ)

Πλήρωση θέσης Γενικού Διευθυντή. Από εξέταση των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν αναφορικά με την πλήρωση της πιο πάνω θέσης, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με τη δημοσίευση της προκήρυξης κατά το χρονικό διάστημα από 9.12.2015 - 22.12.2015, για την πλήρωση της θέσης απαιτούντο, μεταξύ άλλων, υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκά προσόντα σε μεταπτυχιακό επίπεδο, κατά προτίμηση σε συνδυασμό με επαγγελματικά προσόντα. Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι, κατόπιν οδηγιών του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του ΚΟΠΕ προς τον ιδιωτικό οίκο στον οποίο ο ΚΟΠΕ ανέθεσε την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών αναφορικά με την επιλογή του Γενικού Διευθυντή, οι εν λόγω απαιτήσεις τροποποιήθηκαν και διαμορφώθηκαν, σε «πτυχίο και μεταπτυχιακό (BSc & MSc) ή πτυχίο και επαγγελματικό προσόν (BSc & professional qualification)».

Η εν λόγω τροποποίηση έγινε κατά τη συνάντηση του Προέδρου του ΔΣ του ΚΟΠΕ με τον πιο πάνω οίκο στις 30.12.2015. Η Υπηρεσία μας σε επιστολή της προς τον Πρόεδρο του ΚΟΠΕ στις 29.6.2016 ανέφερε ότι, χωρίς να γνωρίζουμε αν υπάρχει συσχέτιση των δύο γεγονότων, την ίδια ημέρα, δηλαδή στις 30.12.2015, υποβλήθηκε και η αίτηση του ατόμου το οποίο τελικά επιλέχθηκε από τον ΚΟΠΕ και στο οποίο προσφέρθηκε διορισμός.

Τονίστηκε ότι από την εν λόγω ερμηνεία/τροποποίηση ευνοήθηκε το πιο πάνω άτομο, αφού, ενώ σύμφωνα με το βιογραφικό του σημείωμα δεν κατείχε ακαδημαϊκά προσόντα σε μεταπτυχιακό επίπεδο, τα οποία απαιτούντο με βάση την προκήρυξη της θέσης, και επομένως θα έπρεπε να είχε απορριφθεί, ωστόσο, με την τροποποίησή τους, κατέστη δυνατή η πλήρωση από το εν λόγω άτομο της βασικής απαίτησης της προκήρυξης της θέσης, καθώς επίσης η συμπερίληψή του στα επόμενα στάδια.

Η Υπηρεσία μας στην πιο πάνω επιστολή της ανέφερε ότι, η παρέμβαση του Προέδρου του ΔΣ του ΚΟΠΕ στην προκήρυξη της θέσης και η ουσιαστική τροποποίησή της, χωρίς μάλιστα, όπως προκύπτει από την εξέταση των πρακτικών των συνεδριάσεων του ΔΣ, την ενημέρωση του ΔΣ, συνιστά σοβαρή παράβαση των αρχών και κανόνων της χρηστής διοίκησης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας και συνεπώς η διαδικασία πάσχει, ιδίως αφού το άτομο στο οποίο προσφέρθηκε διορισμός δεν πληροί τα κριτήρια της προκήρυξης της θέσης. Συνεπώς, αναφέραμε ότι, με βάση τα πιο πάνω, θεωρούμε ότι ο ΚΟΠΕ θα πρέπει να επανεξετάσει το θέμα ώστε το συμβόλαιο διορισμού να ακυρωθεί και η διαδικασία να επαναληφθεί με τον ορθό τρόπο. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με την πρόνοια αρ. 1.2 του εν λόγω συμβολαίου, «η εργοδότηση θα αρχίσει από 1.4.2016 για μια αρχική περίοδο ενός χρόνου, κατά τη διάρκεια της οποίας δυνατόν να τερματισθεί από το κάθε ένα μέρος χωρίς οποιαδήποτε προειδοποίηση και χωρίς να είναι ανάγκη να δοθεί οποιοσδήποτε λόγος».

Ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΚΟΠΕ στην απάντησή του τον Νοέμβριο 2016 μάς ανέφερε ότι η ενέργειά του για τη διεύρυνση των κριτηρίων για τον καταρτισμό της λίστας υποψηφίων ήταν συμβατή με το πνεύμα της προκήρυξης όπως αυτό είχε τεθεί από το ΔΣ και σκοπό είχε τον εμπλουτισμό της λίστας υποψηφίων για επιλογή μεταξύ των αρίστων.

Η Υπηρεσία μας, ωστόσο, σημειώνει ότι, για να ήταν δυνατός ο εμπλουτισμός της λίστας υποψηφίων, θα έπρεπε η πιο πάνω τροποποίηση να είχε δημοσιευτεί, έτσι ώστε άτομα που κατείχαν τα προσόντα, όπως αυτά είχαν τροποποιηθεί από τον Πρόεδρο του ΔΣ, να μπορούσαν να υποβάλουν αίτηση.

Ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΚΟΠΕ μάς ανέφερε επίσης ότι, το γεγονός της διεύρυνσης των κριτηρίων, με δικές του οδηγίες, καταγράφηκε ξεκάθαρα και με διαφάνεια στην έκθεση των Συμβούλων του Οργανισμού.

(β) Σύμφωνα με το τετραετές, με δυνατότητα ανανέωσης, συμβόλαιο που υπογράφηκε στις 26.2.2016 μεταξύ του ΚΟΠΕ και του ατόμου που επιλέχθηκε για διορισμό, προνοούνται ετήσιες απολαβές ύψους περίπου €80.000 και άλλα παρεμφερή ωφελήματα (ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, οδοιπορικά καθώς και πιθανό φιλοδώρημα, κατά την κρίση του ΔΣ, ανάλογα με την απόδοσή του, το οποίο να μην υπερβαίνει το 20% των απολαβών του). Λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του ΚΟΠΕ και το επίπεδο

ευθύνης του ατόμου που επιλέγηκε, και τη σχετικά μικρή εμπειρία που θα έπρεπε να διαθέτουν κατ' ελάχιστον οι υποψήφιοι (5 χρόνια διοικητικής εμπειρίας), η Υπηρεσία μας ανέφερε ότι θεωρεί το συνολικό πακέτο απολαβών (ειδικά αν ληφθεί υπόψη το ενδεχόμενο φιλοδώρημα), ως απαράδεκτα υψηλό, έστω κι αν είναι σημαντικά μειωμένο σε σχέση με αυτό του προηγούμενου κατόχου της θέσης.

Ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΚΟΠΕ μάς ανέφερε ότι το ύψος των απολαβών είναι θέμα της αποκλειστικής αρμοδιότητας του ΔΣ.

Η Υπηρεσία μας, ωστόσο, θεωρεί μη αποδεκτή πρακτική μια οντότητα Γενικής Κυβέρνησης που χρηματοδοτείται από το κράτος, όπως είναι ο ΚΟΠΕ, να δεσμεύει το κράτος για χρόνια με ανελαστικές δαπάνες χωρίς την προηγούμενη έγκρισή του. Σημειώνεται περαιτέρω ότι ο Προϋπολογισμός του ΚΟΠΕ υπόκειται, σύμφωνα με διατάξεις του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), στην έγκριση του Υπουργού Οικονομικών και της Βουλής των Αντιπροσώπων, έγκριση η οποία δεν φαίνεται να έχει ληφθεί.

(γ) Δεν φαίνεται να είχε επικυρωθεί εκ των προτέρων από το ΔΣ του ΚΟΠΕ, η διαδικασία που θα ακολουθείτο για την πλήρωση της εν λόγω θέσης, σύμφωνα με την υφιστάμενη εσωτερική διαδικασία για προσλήψεις και προαγωγές στον ΚΟΠΕ. Σημειώνεται ότι, το ΔΣ του ΚΟΠΕ ενέκρινε τη διαδικασία που είχε ακολουθηθεί μέχρι τις 18.1.2016 σε συνεδρία του κατά την εν λόγω ημερομηνία.

Ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΚΟΠΕ μάς ανέφερε ότι με αφορμή την επιστολή της Υπηρεσίας μας ημερ. 29.6.2016 αναφορικά με το θέμα της πλήρωσης της θέσης του Γενικού Διευθυντή, το ΔΣ έλαβε νομικές γνωματεύσεις από νομικούς συμβούλους, οι οποίες συγκλίνουν ότι οποιεσδήποτε πράξεις, διαδικασίες και αποφάσεις του ΔΣ του ΚΟΠΕ εμπίπτουν στα πλαίσια του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του Οργανισμού και διέπονται από τις διατάξεις του αστικού δικαίου, τις οποίες ακολούθησαν και στο θέμα της πλήρωσης της θέσης Γενικού Διευθυντή στον ΚΟΠΕ.

Όπως επίσης σημείωσε, σε γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ημερ. 20.5.2016 σχετικά με το θέμα των απολαβών του προσωπικού του ΚΟΠΕ, αναφέρεται ότι «δεν πρόκειται για οργανισμό δημοσίου δικαίου, αλλά ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης διά εγγυήσεων, με μοναδικό μέτοχο την Κυπριακή Δημοκρατία, η λειτουργία της οποίας διέπεται από το ιδρυτικό έγγραφο και το καταστατικό της, σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο Κεφ. 113».

Η Υπηρεσία μας σημειώνει, ωστόσο, ότι ο ΚΟΠΕ, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, συνιστά οντότητα Γενικής Κυβέρνησης και, ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι πρέπει να εφαρμόζει κατ' αναλογία τις αρχές και τους κανόνες της χρηστής διοίκησης, της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας, οι οποίες εφαρμόζονται στις περιπτώσεις νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

3.30 ΤΑΜΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Αποτελέσματα. Στις 31.12.2014 το Ταμείο Δημοσίων Δανείων (Ταμείο) παρουσίαζε πλεόνασμα ύψους €3.064.764, σε σύγκριση με €860.662 το 2013, σημειώθηκε δηλαδή αύξηση €2.204.102 που προήλθε από τη μείωση της πρόβλεψης για επισφαλείς χρεώστες. Η μείωση της πρόβλεψης οφείλεται στην αναπροσαρμογή του λογιστικού χειρισμού των υπολοίπων των δανείων, μετά από τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 25.7.2014, για περιορισμό του υπολοίπου των δανείων που παραχωρήθηκαν πριν την 1.1.2001 στο διπλάσιο του αρχικού κεφαλαίου. Το υπόλοιπο του Λογαριασμού Αποθεματικού στις 31.12.2014 ήταν €148 εκ. σε σύγκριση με €146,7 εκ. το 2013.

Ταμειακό υπόλοιπο. Στις 31.12.2014 το Ταμείο παρουσίαζε ταμειακό υπόλοιπο ύψους €116.443.632, σε σύγκριση με €130.974.973 το 2013. Ενόψει του τερματισμού παραχώρησης νέων δανείων από 1.1.2007, όπως αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο, η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε μείωση του πιο πάνω ταμειακού υπολοίπου.

Δραστηριότητες του Ταμείου Δημοσίων Δανείων. Με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 13.8.2006, τερματίστηκε από 1.1.2007 η έγκριση νέων δανείων και οι δραστηριότητες του Ταμείου επικεντρώνονται στη διαχείριση και είσπραξη των απαιτήσεών του.

Κατάσταση οφειλόμενων δανείων. Η πιο κάτω κατάσταση παρουσιάζει τα υπόλοιπα των δανείων που οφείλονταν στο Ταμείο στις 31.12.2014 και στις 31.12.2013, κατά οικονομικό τομέα:

	2014	2013
	€000	€000
Αρδευτικά τμήματα/σύνδεσμοι	3.165	5.761
Κοινοτικά Συμβούλια	4.711	6.033
Συμβούλια Αποχετεύσεων	1.203	1.584
Τουρισμός	5.653	8.966
Φοιτητικά	3.425	4.093
Αγροτικοί Δήμοι	209	294
Αλιεία	386	832
Διατηρητέες οικοδομές	489	610
Αυτοεργοδοτούμενοι	902	1.467
Βιομηχανίες	137	336
Άρδευση τουρκοκυπριακής γης	110	227
Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου	20.414	19.320
Οδικές μεταφορές	10.926	11.986
Άλλοι	1.311	2.257
Δάνεια πριν την τούρκικη εισβολή – παγοποιημένα	8.643	8.537
Σύνολο	61.684	72.303

Καθυστερημένες δόσεις δανείων. Στις 31.12.2014 οι καθυστερημένες δόσεις δανείων ανέρχονταν σε €23,6 εκ., μετά την συμπερίληψη τόκων και την αφαίρεση πρόβλεψης ύψους €46,3 εκ. για επισφαλή χρέη. Η πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες περιλαμβάνει πρόβλεψη για (α) δάνεια που εμπίπτουν στις πρόνοιες του περί Ανακουφίσεως Οφειλετών (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμου αρ. 24 του 1979, (β) δάνεια που οφείλονται από τουρκοκύπριους ή τοπικές αρχές στις τουρκοκρατούμενες περιοχές, (γ) δάνεια που έχουν παραχωρηθεί σε γεωργούς μέσω της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ τα οποία έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμα, (δ) δάνεια που έχουν παραχωρηθεί μέσω του αναπληρούμενου Ταμείου Καλλιέργειας Τουρκοκυπριακής Γης τα οποία έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμα και (ε) οφειλές των ληξιπρόθεσμων δανείων της κατηγορίας «Δάνεια στις ελεύθερες περιοχές», με εξαίρεση την υποκατηγορία των «Κοινοτικών Συμβουλίων», για τα οποία η αποπληρωμή πραγματοποιείται με την αποκοπή της ετήσιας κρατικής χορηγίας.

Παρατηρείται ότι οι μεγαλύτερες συνολικές καθυστερήσεις αφορούν στις 31.12.2014, σε Αρδευτικά Τμήματα, Περιφερειακές Εταιρείες Δημόσιων Οδικών Μεταφορών, γεωργούς για την άρδευση Τουρκοκυπριακής γης, ιδιοκτήτες εστιατορίων της περιοχής Μακένζυ, ψαράδες, Σχολικές Εφορείες, ξενοδοχεία, αυτοεργοδοτούμενους, Συμβούλια Αποχετεύσεων και το Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου.

Οι εισπράξεις από δάνεια ανήλθαν σε €3.855.836 το 2014, σε σύγκριση με €6.620.449 το 2013, δηλαδή σημειώθηκε μείωση ύψους €2.764.613.

Διαγραφές δανείων. Κατά το 2014 διαγράφηκαν, κατόπιν Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, δάνεια συνολικού ποσού €32.430 εκ των οποίων €14.503 αφορούσαν κεφάλαιο και €17.927 τόκους, σε σύγκριση με €280.630 το 2013 εκ των οποίων €110.576 αφορούσαν κεφάλαιο και €170.054 τόκους. Η μείωση που σημειώθηκε κατά το 2014 αφορά κυρίως στις μειωμένες διαγραφές δανείων προς αλιείς συνολικού ποσού €13.400, εκ των οποίων τα €5.007 αφορούσαν σε κεφάλαιο και €8.393 σε τόκους, σε σύγκριση με €265.741 το 2013, εκ των οποίων τα €97.162 αφορούσαν σε κεφάλαιο και €168.579 σε τόκους.

Παραγραφή αγώγιμων δικαιωμάτων. Στις 13.12.2013 η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τροποποίηση του άρθρου 26 του βασικού νόμου αρ. 66(I)/2012, ώστε το μεταβατικό διάστημα εντός του οποίου θα πρέπει να εγερθούν οι αγωγές των οποίων η βάση συμπληρώθηκε πριν από την έναρξη ισχύος του βασικού νόμου, προκειμένου να μην παραγραφούν, να επεκταθεί μέχρι 31.12.2014.

Όπως πληροφορηθήκαμε από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας, στάλθηκαν στον Γενικό Εισαγγελέα Εκθέσεις Γεγονότων για 110 περιπτώσεις ληξιπρόθεσμων δανείων για λήψη νομικών μέτρων και για ορισμένες έχουν ήδη καταχωριστεί αγωγές. Επιπρόσθετα, είχε τεθεί ως στόχος η εξέταση όλων των καθυστερημένων δανείων μέχρι τις 31.12.2014, έτσι ώστε να προσδιορίζονταν οι περιπτώσεις που θα μπορούσαν να εισπραχθούν, αυτές οι οποίες ήταν επισφαλείς και οι περιπτώσεις για τις οποίες θα έπρεπε να κινηθούν αγωγές για διασφάλιση του αγώγιμου δικαιώματος σύμφωνα με τον περί Παραγραφής του Αγώγιμου Δικαιώματος Νόμο του 2012.

Στις 23.12.2015 ψηφίστηκε νέα τροποποίηση του Νόμου με την οποία ο χρόνος παραγραφής προσμετρά από την 1.1.2016.

Σύσταση: Το όλο θέμα χρήζει στενής και συνεχούς παρακολούθησης ώστε έγκαιρα να λαμβάνονται μέτρα και να διασφαλιστούν πλήρως τα δικαιώματα της Δημοκρατίας και η επιστροφή των οφειλομένων ποσών.

Τόκοι υπερημερίας. Σύμφωνα με το άρθρο 8(2) του περί Δημοσίων Δανείων Νόμου, όλες οι συμφωνίες που έχουν υπογραφεί προνοούν χρέωση επιτοκίου υπερημερίας μεταξύ 7%-9% το οποίο θεωρείται υψηλό σε σχέση με τα επιτόκια υπερημερίας των πιστωτικών ιδρυμάτων (το ποσοστό δεν ξεπερνά το 2%) και το δημόσιο επιτόκιο υπερημερίας (ανέρχεται σε 4% για το 2015). Με απόφαση του Συμβουλίου του, το Ταμείο απέστειλε επιστολή ημερ. 6.10.2015, στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ζητώντας τις απόψεις του σχετικά με το κατά πόσο η οριζόντια μείωση του επιτοκίου υπερημερίας στο ύψος του δημοσίου επιτοκίου υπερημερίας το οποίο ανέρχεται σε 4% το 2015 θα συνιστούσε κρατική ενίσχυση και κατ' επέκταση θα ήταν απαγορευτική για το Ταμείο. Σύμφωνα με τους περί Ενιαίου Δημοσίου Επιτοκίου Υπερημερίας Νόμους του 2006 και 2012, το Ταμείο ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, δεν εμπίπτει στις πρόνοιες του νόμου.

Με βάση την απάντηση του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ημερ. 23.10.2015, η εφαρμογή του δημοσίου επιτοκίου υπερημερίας σε όλα τα υφιστάμενα δάνεια συνιστά κρατική ενίσχυση λειτουργικής μορφής η οποία ως τέτοια είναι ασύμβατη με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Μοναδική διέξοδος παραχώρησης της εν λόγω διευκόλυνσης αποτελεί η αξιοποίηση του κανόνα de minimis.

Από τον έλεγχο που έγινε και σε συζήτηση που είχαμε με αρμόδιο λειτουργό του Ταμείου, μας αναφέρθηκε ότι το Ταμείο δέχεται πολλά παράπονα από τους δανειολήπτες για το ύψος του επιτοκίου υπερημερίας σε σχέση με τις χρεώσεις που γίνονται από τα πιστωτικά ιδρύματα και το δημόσιο.

Άποψη του Ταμείου είναι ότι η μείωση του επιτοκίου θα αποτελέσει κίνητρο προς τους δανειολήπτες οι οποίοι επιδιώκουν ρύθμιση των οφειλών τους.

Σύσταση: Όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο τροποποίησης του περί Δημοσίων Δανείων Νόμου για μείωση του επιτοκίου υπερημερίας, αφού ληφθούν και οι απόψεις του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος, το θέμα των ψηλών επιτοκίων υπερημερίας αναμένεται ότι θα ρυθμιστεί με την τροποποίηση του περί Δημοσίων Δανείων Νόμου. Με απόφαση του Συμβουλίου Δανειστικών Επιτροπών, ετοιμάστηκε νομοσχέδιο για τροποποίηση της νομοθεσίας με την οποία θα μπορούν οι Δανειστικοί Επίτροποι να προβαίνουν σε ρυθμίσεις των καθυστερημένων οφειλών, συμπεριλαμβανομένης και της μείωσης των επιτοκίων υπερημερίας. Το νομοσχέδιο αποστάληκε στις 24.11.2016 στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για νομοτεχνικό έλεγχο αφού πρώτα έτυχε έγκρισης από τον Υπουργό Οικονομικών.

Οφειλές που υπερβαίνουν το διπλάσιο του αρχικού κεφαλαίου για δάνεια που εκδόθηκαν πριν την 1.1.2001. Ο Γενικός Εισαγγελέας με γνωμάτευση του ημερ. 25.06.2014 αναφέρει ότι για τα δάνεια που έχουν χορηγηθεί πριν την 1.1.2001 (ημερομηνία κατάργησης του περί Τόκου Νόμου του 1977) δεν είναι δυνατόν να διεκδικηθεί τόκος πέραν του αρχικού ποσού. Αναφέρεται επίσης ότι για όσα δάνεια εκδόθηκαν μετά την 1.1.2001 δεν υπάρχει περιορισμός στο ύψος του ποσού που μπορεί να διεκδικηθεί αφού τα δάνεια εκδόθηκαν με βάση τον περί Δημοσίων Δανείων Νόμο στον οποίο δεν υπάρχει κανένας περιορισμός.

Η πιο πάνω γνωμάτευση είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των υπολοίπων των δανείων που εκδόθηκαν πριν την 1.1.2001 στο διπλάσιο του αρχικού κεφαλαίου. Το ποσό της αναπροσαρμογής, λόγω της αναθεώρησης των υπολοίπων, ανέρχεται σε €10.134.539 και παρουσιάζεται στις οικονομικές καταστάσεις του 2014. Επιπρόσθετα, έχει μειωθεί η πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις λόγω της αναθεώρησης των υπολοίπων των δανείων για ποσό ύψους €8.452.446. Τα συγκριτικά ποσά του 2013 δεν έχουν αναπροσαρμοστεί για λόγους πρακτικότητας.

Ωστόσο, σημειώνεται ότι υπάρχει ενδεχόμενο στις περιπτώσεις για τις οποίες οφειλέτες έχουν ήδη αποπληρώσει ποσό που υπερβαίνει το διπλάσιο του αρχικού κεφαλαίου να μπορούν να διεκδικήσουν τη διαφορά που προκύπτει, με νομικά μέτρα. Όπως πληροφορηθήκαμε, μέχρι την ημερομηνία ελέγχου υπήρξε μια τέτοια περίπτωση αγωγής εναντίον του Ταμείου για την οποία το δικαστήριο αποφάσισε υπέρ του οφειλέτη, ενώ εκκρεμεί ακόμα μία αγωγή για τον ίδιο λόγο.

Σύσταση: Δεδομένων των πιο πάνω, το Ταμείο χρειάζεται να εξετάσει κατά πόσο το ποσό που προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του διπλάσιου του αρχικού κεφαλαίου και τέτοιων αποπληρωμών θα πρέπει να περιληφθεί ως ενδεχόμενη υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις με βάση τις πιθανότητες επιτυχίας ή μη τέτοιων διεκδικήσεων.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος, οι Δανειστικοί Επίτροποι έχουν εξετάσει τις περιπτώσεις δανείων που εξοφλήθηκαν από το 2010 μέχρι το 2013 για τα οποία αποπληρώθηκε ποσό πέραν του διπλάσιου του αρχικού κεφαλαίου. Η διαφορά που προκύπτει δεν θεωρείται ως σημαντική για να περιληφθεί ως ενδεχόμενη υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχέδιο Δανειοδότησης Δήμων. Στα πλαίσια του Σχεδίου Δανειοδότησης των Δήμων από το Ταμείο, παραχωρήθηκαν δάνεια, των οποίων το συνολικό υπόλοιπο στις 31.12.2014 ανερχόταν σε €209.396 (€293.924 το 2013).

Το εν λόγω υπόλοιπο αφορά σε δάνειο του Δήμου Έγκωμης και ποσό €152.998 από αυτό αφορούσε σε καθυστερήσεις. Κατά το 2011 το Ταμείο είχε έρθει σε συμφωνία με το Υπουργείο Εσωτερικών και τον Δήμο Έγκωμης, όπως για να εξοφληθεί το δάνειο με τη λήξη του στις 5.5.2015, θα έπρεπε, πέραν της ανελλιπούς καταβολής της ετήσιας δόσης των €57.468, να αποκόπτεται επιπρόσθετα το ποσό των €73.750 από την ετήσια κρατική χορηγία που καταβάλλεται στον Δήμο. Διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος δεν καταβάλλει κανονικά τις δόσεις του.

Σύσταση: Η εφαρμογή των συμφωνιών του Ταμείου για αποπληρωμές πρέπει να παρακολουθείται στενά ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα τα κατάλληλα αποτελεσματικά μέτρα.

Δάνειο Συμβουλίου Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου. Το υπόλοιπο του δανείου στις 31.12.2014 ανήλθε στο ποσό των €20.413.826 σε σύγκριση με €19.320.271 το 2013. Τα δάνειο παρουσιάζει καθυστερήσεις ύψους €15.821.836.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου (ΚΣΚ) με απόφαση του ανέστειλε τις εργασίες του ΚΣΚ από τις 30.12.2013, ενώ παράλληλα αποφάσισε όπως προβεί σε διορισμό εκκαθαριστή για διευθέτηση των υποθέσεων του ΚΣΚ.

Σημειώνεται ότι οι συνολικές οφειλές του ΚΣΚ σύμφωνα με επιστολή του Γενικού Λογιστηρίου προς τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη ημερ. 4.6.2015 ανέρχονταν σε €41,4 εκ., εκ των οποίων τα €20,8 εκ. αφορούσαν στο δάνειο του Ταμείου προς το ΚΣΚ. Η αξία της γης και των κτηριακών εγκαταστάσεων του ΚΣΚ είχε εκτιμηθεί από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας στα €7,7 εκ.

Μετά από αλληλογραφία του Ταμείου με τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη όσον αφορά στη σειρά κατάταξης του Ταμείου στον πίνακα των πιστωτών του ΚΣΚ, ο Επίσημος Παραλήπτης με επιστολή του ημερ. 14.7.2015, πληροφόρησε το Ταμείο ότι οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί από ενοικίαση ή/και πώληση περιουσιακών στοιχείων του ΚΣΚ θα πληρωθεί κατά προτεραιότητα κατ' αναλογία σε προνομιούχους πιστωτές και εάν παραμείνει υπόλοιπο τότε θα διαμοιραστεί κατ' αναλογία στους υπόλοιπους πιστωτές (στους οποίους περιλαμβάνεται και το Ταμείο) και εγγυητές.

Σύσταση: Το Ταμείο θα πρέπει να παρακολουθεί στενά τη σχετική εκκαθάριση ώστε να διεκδικήσει το ποσό που του αναλογεί από την εν λόγω διαδικασία και να λάβει έγκαιρα οποιαδήποτε νομικά μέτρα ενδεχομένως θα είναι αναγκαία.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος, ο Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης, ο οποίος ανέλαβε την διαχείριση του ΚΣΚ, ενημέρωσε τους Δανειστικούς Επιτρόπους ότι μέχρι τότε η εκκαθάριση του ΚΣΚ δεν είχε προχωρήσει. Οι Δανειστικοί Επίτροποι, με επιστολή τους ημερ. 5.9.2016, ενημέρωσαν τον εκκαθαριστή ότι σύμφωνα με το άρθρο 17 του Περί Δημοσίων Δανείων Νόμου οι Δανειστικοί Επίτροποι έχουν προτεραιότητα έναντι όλων των άλλων χρεών που δημιουργούνται μεταγενέστερα από τον οφειλέτη και συνεπώς με την πώληση της γης του ΚΣΚ αναμένεται είσπραξη του δανείου του Ταμείου Δημοσίων Δανείων.

Ωστόσο, η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι, με βάση τα πιο πάνω δεδομένα, φαίνεται ότι μικρό μόνο ποσό του δανείου ενδέχεται να εισπραχθεί από την πώληση της γης και των κτηριακών εγκαταστάσεων.

Δάνεια προς τις Περιφερειακές Εταιρείες Αγροτικών και Αστικών Λεωφορείων (ΠΕΑΛ). Το συνολικό ποσό των δανείων αυτών ανέρχεται στις 31.12.2014 στα €12.297.443 σε σύγκριση με €13.053.354 στις 31.12.2013. Τα δάνεια αυτά παρουσιάζουν καθυστερήσεις ύψους €10.853.910 στις 31.12.2014 σε

σύγκριση με €10.028.903 το 2013. Οι καθυστερήσεις αναλύονται ως ακολούθως: Κεφάλαιο €6.319.880, τόκοι €1.316.831 και τόκοι υπερημερίας €3.217.199.

Μέχρι την ημερομηνία ελέγχου είχαν σταλεί εκθέσεις γεγονότων στον Γενικό Εισαγγελέα για καταχώριση αγωγών για 26 δάνεια από 9 εταιρείες ΠΕΑΛ. Για μία περίπτωση δανείου έχει καταχωριστεί αγωγή και εκδόθηκε απόφαση υπέρ του Ταμείου, ωστόσο παραμένει η εκκρεμότητα για το πως θα ληφθούν τα μέτρα εκτέλεσης της απόφασης. Όπως πληροφορηθήκαμε, εκθέσεις γεγονότων στάλθηκαν μόνο για τα ληξιπρόθεσμα δάνεια και για όσα δάνεια παρουσίαζαν καθυστερήσεις πέραν των 5 χρόνων.

Σημειώνεται ότι η εταιρεία «Λεωφορεία Λευκωσίας Λτδ» ανέστειλε τις δραστηριότητες της, ως αποτέλεσμα της μη συμμετοχής της στις νέες εταιρείες δημοσίων συγκοινωνιών και διεκδικεί σχετική αποζημίωση από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜΕΕ). Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΜΕΕ με επιστολή του προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών και τη Γενική Λογίστρια ημερ. 24.4.2013, τους πληροφόρησε ότι το ΥΜΕΕ είχε έρθει σε κατ' αρχήν εξωδικαστική συμφωνία με την εταιρεία για την καταβολή αποζημίωσης ύψους €10 εκ., η οποία θα καταβαλλόταν μετά την αφαίρεση του ποσού το οποίο η εταιρεία οφείλει στο Ταμείο και το οποίο στις 31.12.2014 ανέρχεται σε €2.162.646.

Για την υλοποίηση της εξωδικαστικής συμφωνίας, ο Γενικός Εισαγγελέας με επιστολή του ημερ. 15.2.2014, είχε ζητήσει όπως ληφθεί η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών. Όπως όμως αναφέρεται σε επιστολή του ΥΜΕΕ προς την εταιρεία και προς τον Γενικό Εισαγγελέα ημερ. 17.1.2014, αναφέρει ότι το Υπουργείο Οικονομικών δεν είχε πειστεί ότι μια εξωδικαστική συμφωνία θα είναι προς το δημόσιο συμφέρον και συνεπώς θεωρεί ότι το θέμα θα πρέπει να επιλυθεί στο Δικαστήριο.

Στις 17.3.2016 στάλθηκε επιστολή προς την Τεχνική Επιτροπή Διαγραφής Μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών, με την οποία ζητήθηκε η διαγραφή των τόκων υπερημερίας που χρεώθηκαν μετά τις 5.7.2010, ημερομηνία κατά την οποία είχαν σταματήσει οι δραστηριότητες όλων των εταιρειών οδικών μεταφορών λόγω της απόφασης της κυβέρνησης για ένταξη τους στο νέο σύστημα Δημοσίων Επιβατικών Μεταφορών. Το ποσό για το οποίο ζητήθηκε η διαγραφή ανέρχεται σε €2.316.524 και αφορούσε σε 40 δάνεια σε 16 Περιφερειακές Εταιρείες Αγροτικών/Αστικών Λεωφορείων. Η Επιτροπή Διαγραφών στις συνεδρίες της ημερ. 11.4.2016 και 3.8.2016 έκρινε δικαιολογημένη τη διαγραφή των τόκων υπερημερίας που χρεώθηκαν μετά τις 5.7.2010 για την Περιφερειακή Εταιρεία (Π.Ε.Α.Λ.) Ακάμας Λτδ. Ταυτόχρονα, για τις υπόλοιπες εταιρείες αποφασίστηκε όπως το κάθε αίτημα εξετάζεται ξεχωριστά με βάση τη δυνατότητα της κάθε εταιρείας να εξοφλήσει τα δάνεια της.

Δάνεια προς Αρδευτικά Τμήματα/Συνδέσμους. Το συνολικό ποσό των δανείων αυτών ανέρχεται στις 31.12.2014 σε €3.164.844 και αφορά σε 63 Αρδευτικά Τμήματα/Συνδέσμους στα οποία παραχωρήθηκαν δάνεια χωρίς εμπράγματα εξασφαλίσεις αλλά με ενεχυρίαση του ποσού των εσόδων τους. Λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης των Αρδευτικών Τμημάτων/Συνδέσμων τα χρέη αυτά χρήζουν ρύθμισης. Κατά το 2013 στάλθηκαν στη Νομική Υπηρεσία εκθέσεις γεγονότων για λήψη νομικών μέτρων. Τα νομικά μέτρα αναστάληκαν το 2015 και μετά από εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας και Φυσικών Πόρων στη συνεδρία της ημερ. 19.3.2015, συστάθηκε Επιτροπή μεταξύ των δύο αρμόδιων Υπουργείων και του Γενικού Λογιστηρίου με σκοπό την επίλυση του θέματος. Η εν λόγω Επιτροπή, αφού αξιολόγησε διάφορα στοιχεία που ζητήθηκαν και προσκομίστηκαν από τις Επαρχιακές Διοικήσεις εισηγήθηκε προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή τα ακόλουθα:

(α) Για τα Αρδευτικά Τμήματα/Συνδέσμους τα οποία είναι αδρανή ή ανενεργά να προωθηθούν διαδικασίες για συμψηφισμό του ταμειακού υπολοίπου, που ενδεχομένως κατέχουν, με την οφειλή τους προς το Ταμείο. Ακολούθως να προωθηθεί προς το Υπουργικό Συμβούλιο διαδικασία για διαγραφή των Αρδευτικών Τμημάτων και εφόσον διαγραφούν να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για διαγραφή των οφειλών τους προς το Ταμείο.

(β) Για τα υπόλοιπα ενεργά Αρδευτικά Τμήματα/Συνδέσμους να γίνουν συναντήσεις των Επιτροπών των Αρδευτικών Τμημάτων, των Επάρχων και του Ταμείου με σκοπό τη ρύθμιση των δανείων τους. Επιπρόσθετα, ζητήθηκε γνωμάτευση από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων για εξέταση του θέματος των ενισχύσεων σύμφωνα με τον κανόνα de minimis ως τρόπο διευθέτησης/διαγραφής μέρους των δανείων των ενεργών Αρδευτικών Τμημάτων/Συνδέσμων.

Στη γνωμάτευση του ημερ. 4.4.2016, ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων εισηγήθηκε να εξεταστεί το θέμα με βάση τον κανόνα de minimis και εφόσον αυτό δεν φαίνεται εφικτό, να εκπονηθεί προσχέδιο διακανονισμού οφειλών το οποίο θα πρέπει να σταλεί στο Γραφείο του Εφόρου για μελέτη με βάση το κριτήριο του Ιδιώτη Πιστωτή, δηλαδή να εξεταστεί το κάθε Αρδευτικό Τμήμα/Σύνδεσμος ξεχωριστά ως προς την ικανότητα του να αποπληρώσει το δάνειο, όπως θα έπραττε ένα ιδιωτικό πιστωτικό ίδρυμα.

Με απόφαση του Συμβουλίου του Ταμείου, συστάθηκε Υποεπιτροπή η οποία προχώρησε άμεσα με την εξέταση της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά με διαβούλευση με τις Επιτροπές των Αρδευτικών Τμημάτων/Συνδέσμων με σκοπό τη ρύθμιση των οφειλών και την αναδιάρθρωση των δανείων τους. Η Υποεπιτροπή, μέχρι τον Ιούλιο του 2016, συναντήθηκε με 41 Αρδευτικά Τμήματα/Συνδέσμους με τα οποία συμφωνήθηκαν ρυθμίσεις των δανείων τους οι οποίες συνεπάγονται και διαγραφής ποσών οι οποίες θα σταλούν στην Τεχνική Επιτροπή Διαγραφής μη Εισπράξιμων Δημοσίων Χρημάτων, Αξιών και Υλικών για χειρισμό.

Σύσταση: Όπως το Ταμείο διεκδικήσει το μέγιστο δυνατό ποσό που του αναλογεί από τη διαδικασία διαβούλευσης με τα Αρδευτικά Τμήματα/Συνδέσμους.

Σχέδιο Δανειοδότησης ξενοδοχείων στα ορεινά θέρετρα. Παρόλο που το σχέδιο αυτό τερματίστηκε το 1996, στις 31.12.2014 εκκρεμούσαν 7 δάνεια από 6 οφειλέτες τα οποία ήταν ληξιπρόθεσμα και συνολικού ποσού €4.300.415 σε σύγκριση με €6.541.480 στις 31.12.2013. Η μείωση οφείλεται στον περιορισμό που τέθηκε στα υπόλοιπα των δανείων, βάσει γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα με την οποία για δάνεια που έχουν χορηγηθεί πριν την 1.1.2001 δεν είναι δυνατόν να διεκδικηθεί τόκος πέραν του αρχικού ποσού του δανείου.

Για την είσπραξη των πιο πάνω καθυστερήσεων το Ταμείο αποστέλλει υπενθυμητικές επιστολές στους οφειλέτες ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν ληφθεί νομικά μέτρα περιλαμβανομένων αναγκαστικών πωλήσεων των υποθηκευμένων ακινήτων.

Σύσταση: Το θέμα χρειάζεται να παρακολουθείται στενά ώστε να λαμβάνονται τα κατάλληλα αποτελεσματικά μέτρα έγκαιρα.

Όπως μας πληροφόρησε η Πρόεδρος, κατά το 2015 και 2016 εξοφλήθηκαν τα 2 από τα 7 εκκρεμή δάνεια του 2014.

Σχέδιο δανειοδότησης Τουριστικών Κέντρων Μακένζυ. Το σχέδιο αυτό είχε ως σκοπό τη μετακίνηση και νόμιμη λειτουργία των κέντρων αναψυχής που λειτουργούσαν πρόχειρα στην περιοχή Μακένζυ, από εκτοπισθέντες. Βάσει του σχεδίου παραχωρήθηκαν 21 δάνεια συνολικού ποσού €613.747 σε 14 εκτοπισθέντες δικαιούχους.

Οι σημερινοί κάτοχοι των εστιατορίων/κέντρων αναψυχής, οι οποίοι δανειοδοτήθηκαν, δεν έχουν εξοφλήσει τις υποχρεώσεις τους με αποτέλεσμα στις 31.12.2014 για 15 δάνεια, συνολικού αρχικού ποσού €430.926, να εκκρεμεί συνολικό ποσό €799.138 (κεφάλαιο, τόκοι και τόκοι υπερημερίας). Το αντίστοιχο οφειλόμενο ποσό στις 31.12.2013 ανέρχεται σε €1.385.500. Η μείωση του ποσού οφείλεται στον περιορισμό που τέθηκε στα υπόλοιπα των δανείων, βάσει γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα με την οποία για δάνεια που έχουν χορηγηθεί πριν την 1.1.2001 δεν είναι δυνατόν να διεκδικηθεί τόκος πέραν του αρχικού ποσού του δανείου.

Με επιστολή της ημερ. 18.6.2013, η Γενική Λογίστρια ζήτησε από τον Γενικό Εισαγγελέα όπως προχωρήσει στη λήψη νομικών μέτρων για είσπραξη των οφειλών. Στην ίδια επιστολή αναφέρει ότι η νέα συμφωνία μεταξύ του Δήμου Λάρνακας και του Υπουργείου Εσωτερικών νομιμοποιεί την παράτυπη πράξη μεταβίβασης/υπεκμίσθωσης του ιδιοκτήτη/οφειλέτη στον σημερινό διαχειριστή, παρά το γεγονός ότι οι οφειλές προς το Ταμείο συνεχίζουν να εκκρεμούν. Αναφέρεται επίσης ότι ο Δήμος Λάρνακας απέρριψε εισήγηση του Γενικού Λογιστηρίου όπως τεθεί όρος για διευθέτηση των οφειλών προς το Ταμείο πριν την υπογραφή των συμφωνιών εκμίσθωσης.

Σε συνάντηση ημερ. 5.7.2013, μεταξύ του Δημάρχου Λάρνακας, της Γενικής Λογίστριας και του Γενικού Εισαγγελέα αποφασίστηκε η αποστολή στη Νομική Υπηρεσία των αγωγών που έχουν ήδη καταχωρηθεί για να προχωρήσει στις απαιτούμενες ενέργειες (ανανέωση/εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων). Αποφασίστηκε επίσης η κίνηση των διαδικασιών έξωσης των ιδιοκτητών/οφειλετών και η έκδοση διαταγμάτων δέσμευσης του ενοικίου του διαχειριστή προς τον ιδιοκτήτη/οφειλέτη, προς όφελος του Ταμείου. Τα στοιχεία με τις αγωγές που καταχωρήθηκαν από το Ταμείο στάλθηκαν στον Γενικό Εισαγγελέα στις 23.07.2013.

Ο Γενικός Εισαγγελέας στις 4.9.2013, ζήτησε από ιδιώτη δικηγόρο όπως αναλάβει τη λήψη των πιο πάνω μέτρων. Η δικηγόρος που ανέλαβε την υπόθεση, ενημέρωσε στις 12.11.2013 τον Γενικό Εισαγγελέα ότι οι φάκελοι του Δικαστηρίου των αγωγών που καταχωρήθηκαν είχαν καταστραφεί και ζήτησε όπως εφοδιαστεί με αντίγραφα όλων των σχετικών εγγράφων. Το Ταμείο απέστειλε τα αντίγραφα στη Νομική Υπηρεσία στις 20 και 21 Νοεμβρίου 2013.

Στη συνέχεια, με επιστολή της ημερ. 26.1.2015, η Νομική Υπηρεσία ζήτησε αναλυτική κατάσταση των οφειλομένων ποσών για να προχωρήσει με μέτρα εκτέλεσης εναντίον των οφειλετών. Η κατάσταση υποβλήθηκε από το Γενικό Λογιστήριο στις 18.3.2015 και όπως αναφέρεται σε ηλεκτρονικό μήνυμα της ιδιώτη δικηγόρου προς τη Νομική Υπηρεσία ημερ. 31.7.2015, κατατέθηκε από τους δικηγόρους αίτηση για ανανέωση της απόφασης.

Σύσταση: Το πιο θέμα χρήζει στενής παρακολούθησης, ώστε να διασφαλιστούν πλήρως τα συμφέροντα του Ταμείου.

3.31 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ

(α) Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων. Ο οικονομικός έλεγχος του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης (ΚΟΑΓ) για τα έτη 2014 και 2015 έχει ανατεθεί σε ιδιώτες ελεγκτές, μέσω διαδικασίας προσφορών που προκήρυξε η Υπηρεσία μας. Ο οικονομικός έλεγχος για το έτος 2015, δεν είχε ολοκληρωθεί μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης, παρόλο που στα έγγραφα προσφορών υπάρχει σχετική πρόνοια όπως ο οικονομικός έλεγχος για το έτος 2015 ολοκληρωθεί πριν το τέλος Απριλίου του έτους που ακολουθεί το υπό έλεγχο έτος.

Ο ιδιώτης ελεγκτής στην Έκθεση Ελεγκτή για τις οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2014 έχει εκφέρει γνώμη με επιφύλαξη. Η βάση για γνώμη με επιφύλαξη στηρίχθηκε στα ακόλουθα:

- (i) Δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν αν η σημείωση των οικονομικών καταστάσεων στην οποία αναφέρονται οι συναλλαγές του Οργανισμού με συνδεδεμένα μέρη, αναφέρει όλες τις συναλλαγές που έγιναν ή αν υπάρχουν κι άλλες που θα έπρεπε να αναφερθούν λόγω του ότι δεν διατηρείται μητρώο συνδεδεμένων μερών.
- (ii) Στις 31 Δεκεμβρίου 2014, ο Οργανισμός είχε εισπρακτέα ποσά ύψους €87.333.008, εκ των οποίων εισπρακτέα ποσά ύψους €51.364.188 είχαν συνολικές καθυστερημένες δόσεις €5.964.930. Δεν έγινε υπολογισμός του ανακτήσιμου ποσού των εισπρακτέων ποσών και ως εκ τούτου δεν έγινε η ανάλογη πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες η οποία θα αναγνωριζόταν στα αποτελέσματα.
- (iii) Δεν έχουν λάβει επιστολή διαβεβαίωσης υπολοίπων με την Κυπριακή Δημοκρατία στις 31 Δεκεμβρίου 2014. Τα σχετικά ποσά που δεν έχουν επιβεβαιωθεί αφορούν στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις €66.631.886 καθώς και τα Αναβαλλόμενα Διοικητικά έσοδα εφαρμογής του Σχεδίου Χαμηλά Αμειβομένων €5.210.539. Λόγω του ότι δεν υπάρχει γραπτή συμφωνία για το προαναφερθέν σχέδιο καθώς επίσης ούτε σύγκλιση απόψεων με την Κυπριακή Δημοκρατία δεν μπόρεσαν να επιβεβαιώσουν την ακρίβεια των υπολοίπων του Οργανισμού με την Κυπριακή Δημοκρατία.
- (iv) Στις ετοιμοπαράδοτες οικιστικές μονάδες περιλαμβάνονται ακίνητα ύψους €1.420.315, τα οποία με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς θα έπρεπε να κατηγοριοποιούνται ως ακίνητα για επένδυση και να παρουσιάζονται στη δίκαιη αξία τους και όχι στο χαμηλότερο ποσό μεταξύ κόστους και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

Επιπρόσθετα, χωρίς να διατυπώνουν επιφύλαξη στη γνώμη τους, εφιστούν την προσοχή στις γνωστοποιήσεις που γίνονται στις οικονομικές καταστάσεις, αναφορικά με τις αβεβαιότητες που συνδέονται με το έργο Νηρέας Ι στον Ανώγειο στην επαρχία Λεμεσού και τις συνεχιζόμενες εξελίξεις που μπορεί να επηρεάσουν τις υποχρεώσεις του Οργανισμού.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, σε συνεδρία ημερ. 9.6.2016, αποφάσισε όπως για τα θέματα (i), (ii) και (iv) πιο πάνω, ληφθούν διορθωτικά μέτρα για επίλυσή τους, ενώ για το θέμα (iii), όπως ο Οργανισμός έρθει σε επαφή με τα αρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών και Οικονομικών με σκοπό την υπογραφή Συμφωνίας με την Κυβέρνηση για τα οφειλόμενα ποσά του Στεγαστικού Σχεδίου Χαμηλά Αμειβομένων.

Όπως μας ενημέρωσε η Αν. Διευθύντρια του ΚΟΑΓ, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ετοιμαστεί Μητρώο Συνδεδεμένων Μερών. Όσον αφορά στην πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες ανέφερε ότι ο Οργανισμός, για το έτος 2015, προέβη σε επανεκτίμηση των ακινήτων των οποίων οι αγοραστές παρουσιάζουν καθυστερήσεις, με σκοπό τον υπολογισμό του ανακτήσιμου ποσού μη εισπρακτέων ποσών για να γίνει ανάλογη πρόβλεψη για επισφαλείς χρεώστες, η οποία θα αναγνωριστεί στα αποτελέσματα. Μας ανέφερε επίσης ότι ο Οργανισμός είναι σε επικοινωνία με τα αρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών και Οικονομικών, με στόχο την ετοιμασία γραπτής συμφωνίας για το οφειλόμενο υπόλοιπο

και τον τρόπο εξόφλησής του και ότι οι ετοιμοπαράδοτες οικιστικές μονάδες θα κατηγοριοποιηθούν ως ακίνητα για επενδύσεις στις οικονομικές καταστάσεις του 2016.

(β) Μετεξέλιξη και μελλοντικός ρόλος του Κυπριακού Οργανισμού Αναπτύξεως Γης. Το Υπουργικό Συμβούλιο, στις 30.7.2014, ενέκρινε, μεταξύ άλλων, την ανάθεση της υλοποίησης του Σχεδίου Προστασίας της Πρώτης Κατοικίας στον ΚΟΑΓ.

Το νέο αναθεωρημένο Σχέδιο Προστασίας της Πρώτης Κατοικίας εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 28.12.2015 υπό την προϋπόθεση ότι το Σχέδιο θα τύχει σχετικής έγκρισης και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σύμφωνα με τα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού, ημερ.15.9.2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 28.6.2016, ενέκρινε το Σχέδιο, το οποίο άρχισε να εφαρμόζεται από την 1^η Οκτωβρίου 2016.

Το Σχέδιο προνοεί την επιδότηση από τον ΚΟΑΓ μέρους των πληρωμών φυσικών προσώπων που έχουν λάβει στεγαστικό δάνειο ή επιχειρηματικό δάνειο για χρηματοδότηση μικρής επιχείρησης με υποθήκη την κύρια (μόνιμη) τους κατοικία.

Οι κύριες πρόνοιες του Σχεδίου αναφέρουν ότι η επιδότηση δεν θα υπερβαίνει το 60% των εν λόγω πληρωμών, με ανώτατο ποσό €10.000 κατά έτος, για περίοδο 3 ετών. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να ολοκληρώσουν πρώτα τις διαδικασίες που προβλέπονται από την Κεντρική Τράπεζα, με βάση την Οδηγία Διαχείρισης Καθυστερήσεων, όσον αφορά στην αναδιάρθρωση των δανείων τους, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας διαμεσολάβησης στον Χρηματοοικονομικό Επίτροπο. Τα εισοδήματα των υποψηφίων δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα καθορισμένα από το Σχέδιο όρια. Το ίδιο ισχύει και για την εκτιμημένη αξία της κύριας κατοικίας και το ύψος του δανείου, τα οποία διαφοροποιούνται ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας.

Προβλήματα και Δυσλειτουργίες στις Οικιστικές Μονάδες του ΚΟΑΓ στο Συγκρότημα «Νηρέας Ι» στον Ασώματο Λεμεσού. Μετά από αίτημα του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του Οργανισμού, η Υπηρεσία μας προχώρησε στην εξέταση/διερεύνηση όλης της διαδικασίας κατασκευής του πιο πάνω Συγκροτήματος διαμερισμάτων, από το στάδιο της προκήρυξης του διαγωνισμού μέχρι την παραλαβή του, για να διαπιστωθούν τυχόν προβλήματα/αδυναμίες στη διαχείριση της υλοποίησης τέτοιων έργων από τον Οργανισμό.

Από την έρευνα διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) Ο Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού, συμμετείχε ταυτόχρονα στην Επιτροπή Αξιολόγησης, Επιτροπή Προσφορών, Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων και την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων. Η Υπηρεσία μας υπέδειξε ότι η ταυτόχρονη συμμετοχή του στις πιο πάνω Επιτροπές παραβίαζε τον κανόνα του ασυμβίβαστου αφού συμμετείχε σε επιτροπή που εξέταζε/αποφάσισε σε εισήγηση άλλης επιτροπής, της οποίας ήταν και πάλι μέλος.
- (ii) Ο Εργολάβος στον οποίο κατακυρώθηκε η ανέγερση των οικιστικών μονάδων στον Ασώματο, δεν κατείχε κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών ετήσια άδεια του Συμβουλίου Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων και, ως εκ τούτου, η προσφορά του θα έπρεπε να απορριφθεί εξ αρχής, με βάση τον όρο 7.5.δ των εγγράφων του διαγωνισμού. Ο Εργολάβος εγγράφηκε για πρώτη φορά στο Συμβούλιο Εγγραφής, στις 27.11.2009, δηλαδή μετά την κατακύρωση της προσφοράς σε αυτόν. Με βάση το άρθρο 25 του περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων Νόμου, κανένας δεν μπορεί να αναθέτει την εκτέλεση οικοδομικού έργου σε μη εγγεγραμμένο εργολήπτη, η δε παραβίαση του άρθρου αυτού συνιστά ποινικό αδίκημα. Ομοίως, το άρθρο 24 απαγορεύει ακόμη και την υποβολή προσφοράς από μη εγγεγραμμένο εργολήπτη.
- (iii) Η εργασία αξιολόγησης της Α΄ Φάσης του διαγωνισμού κατά την οποία είχαν προταθεί 42 τεμάχια ανά το Παγκύπριο για μελέτη/εξέταση, ολοκληρώθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από ένα

μόνο άτομο και, ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατό να είχε εξεταστεί λεπτομερώς η καταλληλότητα των τεμαχίων.

- (iv) Δεν είχαν καθοριστεί εκ των προτέρων σαφώς οι στεγαστικές ανάγκες του Οργανισμού και, ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατή η τεκμηρίωση των λόγων επιλογής των τεμαχίων.
- (v) Δεν παρατέθηκε στην έκθεση αξιολόγησης της Β' Φάσης το αιτιολογικό της βαθμολογίας που δόθηκε στις προσφορές, ενώ διαπιστώθηκαν χειρόγραφες διορθώσεις στα Παραρτήματα οι οποίες έγιναν μετά την ημερομηνία υποβολής προσφορών.
- (vi) Δεν είχε απαιτηθεί η υποβολή μελέτης/σχεδίων του συστήματος αποχέτευσης ταυτόχρονα με την υποβολή της προσφοράς και, ως εκ τούτου, δεν αξιολογήθηκαν οι προσφορές με βάση τον όρο 15.7 (μορφολογία εδάφους) των τεχνικών προδιαγραφών.
- (vii) Η τιμή της προσφοράς του επιτυχόντα προσφοροδότη, ανήρχετο σε €1.250/τ.μ., δηλαδή υπερέβαινε το όριο των €1.100/τ.μ., που καθοριζόταν στον όρο 3.6.1 των οδηγιών προς τους οικονομικούς φορείς για διαμερίσματα στην επαρχία. Σημειώνεται ότι η εκτίμηση δαπάνης που είχε ετοιμαστεί από τον επιμετρητή του Οργανισμού, ήταν ακόμη χαμηλότερη (€965/τ.μ., συμπεριλαμβανομένης και της αξίας της γης). Δηλαδή, η τιμή της προσφοράς του επιτυχόντα προσφοροδότη, ήταν κατά €285/τ.μ. (ή 29,53%) ψηλότερη της εκτίμησης δαπάνης. Παρόλο ότι η εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης ήταν όπως γίνει διαπραγμάτευση για μείωση της τιμής στα €1.100/τ.μ, η Ad-hoc Επιτροπή κατά τη συνεδρία της στις 24.6.2009, εισηγήθηκε/αντιπρότεινε την τιμή των €1.150/τ.μ..
- (viii) Ο Ανάδοχος δεν προσήλθε εντός 30 ημερών από την ημερομηνία ενημέρωσής του, για υπογραφή της σχετικής συμφωνίας, όπως καθοριζόταν στον όρο 9.1.1 των εγγράφων του διαγωνισμού – και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να κηρυχθεί έκπτωτος. Διαπιστώθηκε ότι, η υπογραφή του συμβολαίου έγινε στις 2.12.2009, δηλαδή πριν την υποβολή από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (ΤΚΧ) της εκτίμησης, η οποία ετοιμάστηκε στις 29.12.2009, κατά παράβαση του όρου 53(2) των εγγράφων του διαγωνισμού. Με την ενέργεια του αυτή ο Οργανισμός ήταν εκτεθειμένος, ιδιαίτερα μάλιστα σε περίπτωση που η εκτίμηση του ΤΚΧ διέφερε από αυτή που είχε λάβει υπόψη του κατά την υπογραφή του συμβολαίου.
- (ix) Οι κατασκευαστικές εργασίες ξεκίνησαν τέσσερις περίπου μήνες πριν την έκδοση των Αδειών Οικοδομής, κατά παράβαση του όρου 56, ο οποίος προνοούσε ότι καμία κατασκευαστική εργασία δεν θα αρχίσει πριν την εξασφάλιση των σχετικών αδειών. Κατά την ημερομηνία έκδοσης των σχετικών αδειών είχαν ήδη γίνει κατασκευαστικές εργασίες, με βάση τα πιστοποιητικά εκτελεσθείσας εργασίας, αξίας €1.458.245.
- (x) Η παρακολούθηση από το προσωπικό του Οργανισμού ήταν ελλιπής. Όπως διαπιστώθηκε, καθ' όλη τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών του συγκροτήματος, διενεργήθηκαν μόνο δύο συνεδρίες της Επιτροπής για την παρακολούθηση του έργου, ενώ είχαν πραγματοποιηθεί 30 συνολικά επισκέψεις/επιβλέψεις από το τεχνικό προσωπικό του Οργανισμού, αριθμός που θεωρείται πολύ μικρός.
- (xi) Δεν εκδόθηκαν τα Πιστοποιητικά Ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, όπως προνοείται στη σχετική νομοθεσία, ενώ διαπιστώθηκε ότι ο Γενικός Διευθυντής του Οργανισμού είχε δώσει προφορική έγκριση για διαφοροποίηση της θερμομονωτικής μελέτης, βάσει της οποίας είχαν εκδοθεί οι Άδειες Οικοδομής.
- (xii) Δεν εντοπίστηκε κατάσταση εκκρεμών ή ελαττωματικών εργασιών (snag list) ή στοιχεία που να επιβεβαιώνουν ότι έγινε έλεγχος από τον Οργανισμό κατά την παραλαβή και, είχε διαπιστωθεί ότι όλες οι εργασίες είχαν εκτελεστεί ικανοποιητικά.

- (xiii) Τον Αύγουστο 2011 παρουσιάστηκαν τα πρώτα προβλήματα με τις οικοδομές, όπως εμφάνιση υγρασίας, κακοτεχνίες και υπερχειλίση αποχετευτικών λάκκων. Σε αρκετές περιπτώσεις, παρόλον ότι ο Οργανισμός μερίμνησε σε συνεργασία με τον Εργολάβο για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών, επέρριπτε ευθύνες για την υπερχειλίση των λάκκων στους ενοίκους του συγκροτήματος, στους οποίους απέδιδε κακή χρήση του συστήματος, τακτική η οποία συνεχίστηκε ακόμη και το 2015, όταν ήταν πλέον γνωστό ότι οι υπερχειλίσεις οφείλονται σε άλλους λόγους.
- (xiv) Τον Ιούλιο 2013, ο Οργανισμός, λόγω μη ανταπόκρισης πλέον του Εργολάβου, ανέθεσε σε ιδιωτική εταιρεία τις εργασίες βελτίωσης του αποχετευτικού συστήματος του Συγκροτήματος. Η δαπάνη αποκόπηκε από τα οφειλόμενα ποσά προς τον Εργολάβο.
- (xv) Παρά τα πιο πάνω σοβαρά προβλήματα, ο Οργανισμός προχώρησε στην τελική παραλαβή των εργασιών του Συγκροτήματος στις 6.12.2013.
- (xvi) Τα προβλήματα συνεχίστηκαν παρόλα τα διορθωτικά μέτρα που λήφθηκαν και σε σύντομο χρονικό διάστημα επιδεινώθηκαν και είχαν ως αποτέλεσμα να σημειωθεί επιστροφή λυμάτων στα είδη υγιεινής των διαμερισμάτων του ισογείου, ενώ παρατηρήθηκαν επίσης περιπτώσεις υγρασίας σε τοίχους και μπανιέρες καθώς και έντονη δυσσομία.
- Το Δ.Σ. του Οργανισμού, αποφάσισε στις 11.9.2014 όπως μελετηθεί το ενδεχόμενο κατασκευής Βιολογικού Σταθμού σε παρακείμενη γεωργική γη, για επίλυση του προβλήματος.
- (xvii) Το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης με επιστολή του ημερ. 30.1.2015, παρατήρησε ότι το συγκρότημα είχε ανεγερθεί σε περιοχή με ψηλό ποσοστό μαρμαϊκών αποθέσεων που περιόριζαν την απορροφητικότητα σε μεγάλο βαθμό. Επίσης, το Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού-Αμαθούντας (ΣΑΛΑ), πληροφόρησε τον Οργανισμό με επιστολές του ημερ. 19.2.2015 και 2.4.2015, ότι η ανάπτυξη βρισκόταν εκτός των ορίων του ΣΑΛΑ και δεν υφίστατο οποιοσδήποτε προγραμματισμός για επέκταση του αποχετευτικού συστήματος στην περιοχή αυτή. Σημειώνεται ότι η άμεση σύνδεση των αποχετεύσεων του Συγκροτήματος με το υφιστάμενο σύστημα του ΣΑΛΑ ήταν τεχνικά πολύ δύσκολη και το κόστος της απαγορευτικό.
- (xviii) Στη συνεδρία του ημερ. 16.4.2015, το Δ.Σ. του Οργανισμού αποφάσισε την προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού, για επιδιόρθωση του συγκροτήματος, υπό την προϋπόθεση ότι οι αγοραστές θα υπέγραφαν συμφωνητικό έγγραφο, δηλώνοντας ότι παραλαμβάνουν τις εργασίες που εκτελέστηκαν και είναι πλήρως ικανοποιημένοι, χωρίς να έχουν οποιαδήποτε απαίτηση από τον Οργανισμό. Επίσης, αποφασίστηκε όπως προκηρυχθούν προσφορές για την κένωση των απορροφητικών λάκκων του Συγκροτήματος.
- Το Δ.Σ. του Οργανισμού, σε μετέπειτα συνεδρία του στις 13.5.2015, αποφάσισε όπως για περίοδο μέχρι και ενός έτους από την ημέρα που θα κατακυρωθεί η προσφορά, ο Οργανισμός να καταβάλλει τα $\frac{3}{4}$ του κόστους για την άντληση των λυμάτων.
- Το Δ.Σ. του Οργανισμού, σε συνεδρίες του ημερ. 26.1.2016, 17.2.2016 και 10.3.2016, αποφάσισε τον διορισμό δύο μελών του ως «ερευνώντες λειτουργούς» για διεξαγωγή σχετικής έρευνας.

Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας που υποβλήθηκε στις 23.6.2016, επιβεβαιώθηκαν οι παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκαν και τα ακόλουθα:

- Κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς, ο επιτυχών προσφοροδότης ήταν ιδιοκτήτης μόνο του $\frac{1}{2}$ μεριδίου του κτήματος που προσέφερε, χωρίς να εντοπιστεί γραπτή συγκατάθεση του άλλου συν – ιδιοκτήτη στους φακέλους του Οργανισμού.
- Κατόπιν επιτόπιας έρευνας που διεξήχθη στην Πολυκατοικία Α στις 12.1.2016, διαπιστώθηκαν κακοτεχνίες αναφορικά με το μέγεθος και βάθος των σηπτικών δεξαμενών που κατασκευάστηκαν

καθώς και το σπάσιμο των σωλήνων Φ4, για τις οποίες ο Οργανισμός θα πρέπει να καταβάλει σοβαρή δαπάνη για την επιδιόρθωσή τους.

Ο Οργανισμός ανέθεσε στις 24.6.2016 – κατόπιν διαγωνισμού – σε ιδιώτη πραγματογνώμονα την ετοιμασία έκθεσης Πραγματογνωμοσύνης. Σύμφωνα με τις πρόνοιες της Σύμβασης, θα εκπονηθεί μεταξύ άλλων επιβεβαιωτική στατική μελέτη επί του συγκεκριμένου κτηρίου και θα υποβληθεί σχετική έκθεση, στην οποία θα καθορίζονται τα αίτια που προκάλεσαν τις βλάβες και ζημιές στο Συγκρότημα.

Τον Νοέμβριο 2016, η Αν. Διευθύντρια του Οργανισμού μάς πληροφόρησε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, μετά την υποβολή και παρουσίαση της πραγματογνωμοσύνης από τον ιδιώτη πραγματογνώμονα, σε συνεδρία του τον Οκτώβριο 2016, έλαβε τις πιο κάτω αποφάσεις:

- (α) Άμεση προκήρυξη προσφορών για τις επιδιορθώσεις των διαμερισμάτων που βρίσκονται στους ορόφους, περιλαμβανομένων και των κοινοχρήστων χώρων που χρήζουν επιδιόρθωσης.
- (β) Κατασκευή βιολογικού σταθμού.
- (γ) Να γίνει επανασχεδιασμός των αποχετεύσεων των ισόγειων διαμερισμάτων και στη συνέχεια εκτέλεση του έργου.
- (δ) Να γίνουν όλες οι εργασίες στα ισόγεια διαμερίσματα (γενικές επιδιορθώσεις και αποχετεύσεις) αφού προηγουμένως οι ένοικοι μεταστεγαστούν.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού αποφάσισε επίσης όπως προχωρήσει σε πειθαρχική δίωξη όλων των υπεύθυνων λειτουργιών, για την απόδοση και τον καταλογισμό πιθανών πειθαρχικών ευθυνών.

Σύσταση: Το Δ.Σ. του Οργανισμού θα πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να μην επαναληφθούν τα λάθη/παραλείψεις που διαπιστώθηκαν στο συγκεκριμένο έργο. Επίσης θα πρέπει να προχωρήσει σε καταλογισμό ευθυνών, με βάση και τα πορίσματα των ερευνών που διεξήχθησαν.

Σύμβαση για την ανέγερση 12 διαμερισμάτων στην πολυκατοικία «ARTEMIS II» στην Πάφο με τη μέθοδο του σχεδιασμού, της ανέγερσης και της προσφοράς γης (Ολικής Ανάθεσης). Το θέμα της σοβαρής καθυστέρησης που παρατηρήθηκε στην ολοκλήρωση του πιο πάνω Έργου, τέθηκε ενώπιον της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) εκ των υστέρων, με εισήγηση όπως εγκριθεί η παράταση χρόνου ως δικαιολογημένη, λαμβάνοντας υπόψη ότι αφενός δεν συνεπάγεται οποιαδήποτε οικονομική απαίτηση από μέρους του Αναδόχου και, αφετέρου, ότι δεν έχει επιφέρει οποιαδήποτε οικονομική ζημιά στον Οργανισμό.

Η ΚΕΑΑ ενέκρινε – αναδρομικά – στις 4.10.2016 την πιο πάνω εισήγηση της ΤΕΑΑ για παράταση χρόνου, ωστόσο στην απόφαση της καταγράφεται ότι εγείρεται θέμα κακής διαχείρισης και ότι δεν έχουν προσκομιστεί ενώπιον της πρακτικά, σημειώματα ή άλλα έγγραφα από τα οποία να τεκμηριώνεται ότι υπήρχε απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού για να καθυστερήσει η ανέγερση των διαμερισμάτων (κάτι που εφαρμοζόταν ως γενική πολιτική του ΚΟΑΓ).

Τον Νοέμβριο 2016, η Αν. Διευθύντρια του ΚΟΑΓ μάς πληροφόρησε ότι λαμβάνονται πολύ σοβαρά οι συστάσεις της Υπηρεσίας μας, ότι οι απαιτήσεις για παράταση χρόνου θα πρέπει να εξετάζονται/αποφασίζονται έγκαιρα για αποφυγή περαιτέρω απαιτήσεων του Αναδόχου.

Σύσταση: Οι απαιτήσεις για παράταση χρόνου θα πρέπει να εξετάζονται/αποφασίζονται έγκαιρα, για αποφυγή περαιτέρω απαιτήσεων του Αναδόχου.

3.32 ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (ΚΟΔΑΠ)

Ίδρυση. Ο ΚΟΔΑΠ ιδρύθηκε με βάση το άρθρο 4 των περί της Διατήρησης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών Νόμων του 2003 μέχρι (Αρ. 2) του 2014, αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και σκοπός του είναι η διατήρηση αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης και των ειδικών αποθεμάτων της Δημοκρατίας.

Οικονομική κατάσταση.

(α) Αποτελέσματα έτους. Συνοπτικά τα αποτελέσματα των δύο τελευταίων ετών, σύμφωνα με τις προκαταρκτικές οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015 ημερ. 29.11.2016 και τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2014, παρουσιάζονται ως ακολούθως:

	2015	2014
	€ εκ.	€ εκ.
Έσοδα	19,1	17,8
Έξοδα	(12,9)	(14,4)
Πλεόνασμα πριν τη μη πραγματοποιηθείσα ζημιά	6,2	3,4
Μη πραγματοποιηθείσα ζημιά (βλ. εξήγηση πιο κάτω)	(29,6)	(18,1)
Έλλειμμα έτους	(23,4)	(14,7)

(β) Έσοδα. Τα έσοδα του ΚΟΔΑΠ προέρχονται κυρίως από τις συνδρομές των μελών, οι οποίες ανήλθαν, σύμφωνα με τις προκαταρκτικές οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015 και τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2014, σε €16.666.811 και €16.477.039, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 31(1) της πιο πάνω νομοθεσίας, τα αποθέματα πετρελαιοειδών τα οποία δημιουργεί, διατηρεί και διαχειρίζεται ο ΚΟΔΑΠ καθώς και όλα τα έξοδα που προκύπτουν από τη λειτουργία του, χρηματοδοτούνται από τα μέλη του με συνδρομές, οι οποίες κατανέμονται στην τελική τιμή πώλησης πετρελαιοειδών στους καταναλωτές.

(γ) Έξοδα και μη πραγματοποιηθείσα ζημιά. Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων του ΚΟΔΑΠ αφορά στο κόστος διατήρησης των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, το οποίο ανήλθε, σύμφωνα με τις προκαταρκτικές οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015 και τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2014, σε €9.135.804 και €10.673.035, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι στις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2015 και 2014 αναγνωρίστηκαν ως μη πραγματοποιηθείσα ζημιά ποσά ύψους €29.644.159 και €18.097.671, αντίστοιχα, τα οποία αφορούν στη διαφορά μεταξύ της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας και του κόστους των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης κατά την 31.12.2015 και 31.12.2014.

Προσωπικό.

(α) Ο ΚΟΔΑΠ εργοδοτούσε μόνο δύο άτομα στις 31.12.2015 και συγκεκριμένα ένα Λειτουργό Διαχείρισης Αποθεμάτων και μία Έκτακτη Βοηθό Γραμματειακό Λειτουργό αορίστου χρόνου.

(β) Θέση Γενικού Διευθυντή. Η θέση του Γενικού Διευθυντή (ΓΔ) του ΚΟΔΑΠ, η οποία προνοείται στον Νόμο, παραμένει κενή από τις 2.5.2012 όταν έληξε η σύμβαση του ΚΟΔΑΠ με τον τέως ΓΔ.

Το ΔΣ του ΚΟΔΑΠ, μετά τη μη προώθηση από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) του αιτήματός του για λήψη έγκρισης για εξαίρεση της αναστολής της πλήρωσης της θέσης του ΓΔ, με απόφασή του στις 12.10.2012, ανέθεσε την άσκηση των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων του ΓΔ στον Λειτουργό Διαχείρισης Αποθεμάτων σύμφωνα με το άρθρο 26(3), των περί της Διατήρησης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών Νόμων του 2003 μέχρι (Αρ. 2) του 2014, επισυνάπτοντας σχετική γνωμάτευση των νομικών του συμβούλων.

Σημειώνεται ότι, ενώ σύμφωνα με την εν λόγω γνωμάτευση, η οποία λήφθηκε στη βάση των σχετικών διατάξεων της νομοθεσίας, η πιο πάνω ανάθεση θα έπρεπε να ήταν προσωρινή και δεν θα μπορούσε να επεκτείνεται σε μακρύ χρονικό διάστημα, ωστόσο συνεχίζει μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα οι πλείστες δραστηριότητες του ΚΟΔΑΠ να διενεργούνται από ένα μόνο άτομο, με όλους τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται.

Σύσταση: Η εκ νέου υποβολή στο ΤΔΔΠ, μέσω του Υπουργείου ΕΕΒΤ, αιτήματος για εξαίρεση της αναστολής της πλήρωσης της θέσης του ΓΔ.

Συνδρομές μελών του ΚΟΔΑΠ. Σύμφωνα με το εδάφιο 1 του άρθρου 31, τα αποθέματα πετρελαιοειδών τα οποία δημιουργεί, διατηρεί και διαχειρίζεται ο ΚΟΔΑΠ, καθώς και όλα τα έξοδα που προκύπτουν από τη λειτουργία του, χρηματοδοτούνται από τα μέλη του με συνδρομές, το κόστος των οποίων δύναται να κατανεμηθεί από τα μέλη του ΚΟΔΑΠ στην τελική τιμή πώλησης της κάθε κατηγορίας προϊόντων, σύμφωνα με διατάξεις του εδαφίου 11 του ίδιου άρθρου.

Σημειώνεται επίσης ότι, σύμφωνα με διατάξεις του εδαφίου 4 του ίδιου άρθρου, το συνολικό ποσό των συνδρομών των μελών του ΚΟΔΑΠ και το ύψος των συνδρομών αυτών σε ευρώ ανά χιλιόγραμμα ή ανά λίτρο εισαχθέντος ή παραχθέντος πετρελαιοειδούς για τις κατηγορίες πετρελαιοειδών που εισάγονται ή παράγονται από τα μέλη του ΚΟΔΑΠ, καθορίζεται πριν την έναρξη του οικονομικού έτους, με βάση τα προβλεπόμενα έξοδα για χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων του ΚΟΔΑΠ.

Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι το τελευταίο Διάταγμα το οποίο εκδόθηκε από τον Υπουργό ΕΕΒΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδαφίου 5 του ίδιου άρθρου, στο οποίο καθορίζεται η μονάδα μέτρησης (χιλιόγραμμα ή λίτρο) για κάθε κατηγορία εισαχθέντος ή παραχθέντος πετρελαιοειδούς, για σκοπούς υπολογισμού της συνδρομής, εκδόθηκε το 2008 (ΚΔΠ 368/2007) για τη βενζίνη αυτοκινήτων και τα καύσιμα αεροπλάνων και το 2012 (ΚΔΠ 149/2012) για το μαζούτ. Το ύψος της συνδρομής που είχε καθοριστεί με τα εν λόγω Διατάγματα ανερχόταν σε 1,07 σεντ ανά λίτρο πωληθέντος ή καταναλωθέντος προϊόντος σε θερμοκρασία περιβάλλοντος και σε €0,27 σεντ ανά χιλιόγραμμα πωληθέντος ή καταναλωθέντος προϊόντος, αντίστοιχα.

Έκτοτε, δεν υποβλήθηκε πρόταση στο ΔΣ του ΚΟΔΑΠ για καθορισμό του ύψους της συνδρομής των μελών του ΚΟΔΑΠ σύμφωνα με το εδάφιο 6 του άρθρου 31 και, ως εκ τούτου, ούτε τα εδάφια 7 και 5 του πιο πάνω άρθρου έτυχαν εφαρμογής. Σύμφωνα με τα εν λόγω εδάφια, το ύψος της συνδρομής που καθορίζεται κατόπιν πρότασης του ΓΔ του ΚΟΔΑΠ και εγκρίνεται από το ΔΣ, υποβάλλεται για έγκριση στον Υπουργό ΕΕΒΤ, ο οποίος εκδίδει σχετικό Διάταγμα. Η ύπαρξη, σύμφωνα με τις προκαταρκτικές οικονομικές καταστάσεις του ΚΟΔΑΠ για το 2015 και τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το 2014, συσσωρευμένων ταμειακών διαθεσίμων ύψους €26,7 εκ. στις 31.12.2015 και €29,9 εκ. στις 31.12.2014, δεικνύει ότι το ύψος των συνδρομών που, διαχρονικά, ο ΚΟΔΑΠ επέβαλλε στα μέλη του, τα οποία, τελικά κατένεμαν το κόστος τους στην τελική τιμή πώλησης της κάθε κατηγορίας προϊόντων, υπερέβαινε σημαντικά του κόστους για τη διατήρηση των ελάχιστων αποθεμάτων πετρελαιοειδών από τον ΚΟΔΑΠ και των εξόδων που προέκυπταν από τη λειτουργία του.

Επισημαίνεται ότι, έστω και αν εκ των υστέρων τα συσσωρευμένα ταμειακά διαθέσιμα πιθανόν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του τερματικού αποθήκευσης των ιδιόκτητων αποθεμάτων, η άνευ βάσιμου αντικειμένου συσσώρευση πλεονασμάτων από τον ΚΟΔΑΠ δεν δικαιολογείται αφού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4(1B), ο ΚΟΔΑΠ έχει τη μορφή μη κερδοσκοπικού Οργανισμού.

Σύσταση: Εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων της νομοθεσίας σύμφωνα με τις οποίες ο ΚΟΔΑΠ θα πρέπει να υποβάλλει ετησίως πρόταση στο ΔΣ για αναθεώρηση της συνδρομής των μελών του, η οποία, αφού εγκριθεί, θα πρέπει να υποβάλλεται στον Υπουργό ΕΕΒΤ για έκδοση Διατάγματος.

Ο Γραμματέας του ΔΣ του ΚΟΔΑΠ μας ανέφερε ότι ο ΚΟΔΑΠ για να εκπληρώνει αποτελεσματικά και με το χαμηλότερο κόστος την υποχρέωσή του, χρειάζεται να διαθέτει επαρκή ρευστότητα ώστε, μεταξύ άλλων, να διατηρεί την ικανότητα άμεσης και αποτελεσματικής παρέμβασης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Περαιτέρω, ο ΚΟΔΑΠ έχει καταλήξει, μετά από σχετική μελέτη, ότι η χαμηλότερου κόστους μεσομακροπρόθεσμη λύση αποθήκευσης είναι η απόκτηση ιδιόκτητου τερματικού, το οποίο θα

χρηματοδοτηθεί από δανεισμό και ίδια συμμετοχή. Η ανέγερση του τερματικού έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 16.7.2014 και έκτοτε ο ΚΟΔΑΠ προνοεί για τη σταδιακή συσσώρευση ταμειακών διαθέσιμων για κάλυψη της ίδιας συμμετοχής με τον συνετότερο τρόπο.

Σημείωσε επίσης ότι η ολοκληρωμένη παρουσίαση της καθαρής θέσης του Οργανισμού περιλαμβάνει και τον συνολικό δανεισμό, ο οποίος, στις 31.12.2015, ανέρχεται σε €66,7 εκ.

Όπως επίσης μας ανέφερε, ο ΚΟΔΑΠ καθορίζει το επίπεδο της συνδρομής του ετήσια και η όλη διαδικασία θα κωδικοποιείται και καταγράφεται εκτενέστερα με τη στελέχωση του Οργανισμού.

Κόστος διατήρησης αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης. Σύμφωνα με το εδάφιο (2) του άρθρου 7, τα συνολικά αποθέματα πετρελαίου που διατηρούνται σε μόνιμη βάση στην επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς όφελος της Δημοκρατίας, αντιστοιχούν, τουλάχιστον, σε ενενήντα ημέρες μέσων ημερήσιων καθαρών εισαγωγών ή σε εξήντα μία ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης, όποια από τις δύο ποσότητες είναι μεγαλύτερη.

Ο ΚΟΔΑΠ, στα πλαίσια της πιο πάνω υποχρέωσής του, διατηρεί ιδιόκτητα αποθέματα τα οποία αποθηκεύει σε ενοικιαζόμενες εγκαταστάσεις, ενώ παράλληλα, προχωρεί και στη σύναψη με διάφορες εταιρείες «Ticketing Agreements», οι οποίες προνοούν για υποχρέωση των εν λόγω εταιρειών να διατηρούν τα συμφωνημένα αποθέματα πετρελαιοειδών στο εξωτερικό και για δικαίωμα του ΚΟΔΑΠ, σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη να τα αγοράσει/αποκτήσει, δίδοντας στις εταιρείες συγκεκριμένη χρονική προειδοποίηση.

Σημειώνεται επίσης ότι, στα αποθέματα έκτακτης ανάγκης προσμετρούνται και οι ποσότητες πετρελαιοειδών που βρίσκονται στους αποθηκευτικούς χώρους της ΑΗΚ, καθώς και τα λειτουργικά αποθέματα των εγχώριων εταιρειών πετρελαιοειδών.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται το συνολικό κόστος, καθώς επίσης ο τρόπος διατήρησης των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης κατά τα τρία τελευταία έτη, σύμφωνα με στοιχεία του ΚΟΔΑΠ:

	2013				2014				2015			
	Ενοικίαση χώρων για ιδιόκτητα	Δελτία αποθεμάτων (ticketing)	Αποθέματα ΑΗΚ και εταιρειών	Σύνολο	Ενοικίαση χώρων για ιδιόκτητα	Δελτία αποθεμάτων (ticketing)	Αποθέματα ΑΗΚ και Εταιρειών	Σύνολο	Ενοικίαση χώρων για ιδιόκτητα	Δελτία αποθεμάτων (ticketing)	Αποθέματα ΑΗΚ και Εταιρειών	Σύνολο
Σύνολο αποθεμάτων (μετρικοί τόνοι)	202.982	125.000	207.778	535.760	202.982	165.000	192.158	560.140	202.982	165.000	206.294	574.276
Κόστος (€ εκ.)	8,5	2,9	-	11,4	8,1	2,6	-	10,7	6,7	2,1	-	8,8

Σύμφωνα με τον πιο πάνω πίνακα, παρατηρείται σημαντική διαφορά στο κόστος των τριών επιλογών διατήρησης των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, χωρίς να υπάρχει ένδειξη για τη διαδικασία που ο ΚΟΔΑΠ ακολουθεί προτού καταλήξει στην πιο συμφέρουσα για τη Δημοκρατία κατανομή των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης.

Σημειώνεται ότι ο ΚΟΔΑΠ, λαμβάνοντας υπόψη προηγούμενη εισήγηση της Υπηρεσίας μας για μακροπρόθεσμο καθορισμό, στη βάση ολοκληρωμένης μελέτης, της πιο συμφέρουσας επιλογής διατήρησης των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, προχώρησε στην εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης, στην οποία έγινε εισήγηση για δημιουργία ιδιόκτητου Τερματικού Πετρελαιοειδών. Το Υπουργικό Συμβούλιο, με την Απόφασή του με ημερ. 16.7.2014, ενέκρινε την παραχώρηση κατάλληλης γης εντός της περιοχής

Βασιλικού στον ΚΟΔΑΠ για ανέγερση ιδιόκτητου τερματικού αποθήκευσης πετρελαιοειδών, η πρώτη φάση του οποίου αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Απρίλιο του 2018.

Σύσταση: Δεδομένης της σημαντικής διαφοράς κόστους που παρατηρείται μεταξύ των πιο πάνω επιλογών διατήρησης των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης, η Υπηρεσία μας εισηγείται όπως, μέχρι τη δημιουργία του ιδιόκτητου Τερματικού Πετρελαιοειδών, να υπάρχει ένδειξη για τη διαδικασία που ο ΚΟΔΑΠ ακολουθεί και για τους παράγοντες που λαμβάνουν υπόψη όπως το προφίλ της ενέργειας της χώρας, οικονομικούς, πολιτικούς και άλλους παράγοντες, προτού καταλήξει στην πιο συμφέρουσα για τη Δημοκρατία κατανομή των αποθεμάτων έκτακτης ανάγκης.

Ο Γραμματέας του ΔΣ του ΚΟΔΑΠ μάς ανέφερε ότι ο ΚΟΔΑΠ καταλήγει στην κατανομή των αποθεμάτων με στόχο την αποτελεσματικότερη τήρηση των υποχρεώσεων του και του σκοπού του, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές και άλλες παραμέτρους και πάντοτε εντός των διαθέσιμων πόρων και δυνατοτήτων του. Με τη στελέχωση του ΚΟΔΑΠ η σχετική διεργασία κατανομής των αποθεμάτων θα αναλύεται και καταγράφεται συστηματικά σε τακτική βάση.

Ταμειακά διαθέσιμα. Σύμφωνα με τις προκαταρκτικές οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015 με ημερ. 15.6.2016 και τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2014, τα ταμειακά διαθέσιμα του ΚΟΔΑΠ στις 31.12.2015 και 31.12.2014 ανήλθαν σε €26.746.702 και €29.882.088, αντίστοιχα.

(α) Η Υπηρεσία μας παρατήρησε ότι δεν υπάρχει ικανοποιητική διασπορά των ταμειακών διαθεσίμων αφού, σύμφωνα με το ισοζύγιο ημερ. 12.2.2016, ποσό ύψους €26.204.677 (ποσοστό 98% περίπου των ταμειακών διαθεσίμων) ήταν κατατεθειμένο στις 31.12.2015 σε πέντε εμπορικές Τράπεζες και Συνεργατικά Ιδρύματα, ενώ ποσό ύψους €16.363.795 (ποσοστό 61% περίπου) ήταν κατατεθειμένο σε μόνο μια εμπορική Τράπεζα.

(β) Επίσης παρατηρήθηκε ότι, μέχρι το 2015 δεν ζητούντο προσφορές επιτοκίων για τις καταθέσεις προθεσμίας στα διάφορα χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.

(γ) Σύμφωνα με το άρθρο 29(10) «Όλα τα χρήματα του ΚΟΔΑΠ που δεν απαιτούνται αμέσως για κάλυψη οποιωνδήποτε υποχρεώσεων ή την εκτέλεση των εργασιών του ΚΟΔΑΠ, δύναται να επενδυθούν σε τέτοια χρεόγραφα τα οποία δυνατό να εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο. Η επένδυση γίνεται μετά από έγκριση του Υπουργού ΕΕΒΤ και του Υπουργού Οικονομικών».

Σύσταση: Ο ΚΟΔΑΠ θα πρέπει να διαμορφώσει συνετή επενδυτική πολιτική έχοντας υπόψη και τις σχετικές διατάξεις του Νόμου.

Η Υπηρεσία μας εισηγείται, επίσης, όπως για τις καταθέσεις σε εμπορικές Τράπεζες και Συνεργατικά Ιδρύματα, ακολουθείται η διαδικασία προσφορών έτσι που να επιτυγχάνεται τεκμηριωμένα η καλύτερη δυνατή απόδοση της επένδυσης σε αποδεκτό ύψος κινδύνου.

Αγορά Γραφείων για τη Στέγαση των Υπηρεσιών του Κυπριακού Οργανισμού Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών. Στις 30.3.2012, το Διοικητικό Συμβούλιο του Κυπριακού Οργανισμού Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ), σε συνεδρία του αποφάσισε να εξουσιοδοτήσει τον Γενικό Διευθυντή του Οργανισμού να προβεί σε δημοσίευση Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (ΠΕΕ) για αγορά Γραφείων για τη στέγαση των Υπηρεσιών του ΚΟΔΑΠ.

Στις 3.4.2012, δημοσιεύτηκε στον εγχώριο τύπο η πιο πάνω Πρόσκληση, στην οποία αναφερόταν ότι ο ΚΟΔΑΠ ζητεί από ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς την υποβολή Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για αγορά γραφείων εμβαδού περίπου 275τ.μ. στην ευρύτερη περιοχή της Λευκωσίας (σε ακτίνα μέχρι περίπου 6 χλμ. από το κτήριο του Υπουργείου Οικονομικών).

Ο προϋπολογισμός της σύμβασης καθορίστηκε στο ποσό των €650.000 και ως ημερομηνία υποβολής της Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος καθορίστηκε η 30.4.2012.

Σε συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου που έγινε στις 15.5.2012, αποφασίστηκε ο διορισμός Τεχνικής Επιτροπής Αξιολόγησης, αποτελούμενης από 4 μέλη, για την αξιολόγηση των Εκδηλώσεων Ενδιαφέροντος που υποβλήθηκαν.

Σύμφωνα με την έκθεση αξιολόγησης, παραλήφθηκαν έγγραφα από 13 οικονομικούς φορείς και υποβλήθηκαν 12 προσφορές από 6 προσφοροδότες. Το Συμβούλιο, αφού μελέτησε την έκθεση στις 8.6.2012, αποφάσισε να εγκρίνει την εισήγηση της Επιτροπής, όπως ζητηθούν οικονομικές προτάσεις για αγορά γραφείων από τους ιδιοκτήτες τριών κτηρίων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο σε συνεδρία του που έγινε στις 29.6.2012, αποφάσισε τη διεξαγωγή διαπραγμάτευσης με τους ιδιοκτήτες των 3 πιο πάνω κτηρίων, αφού πρώτα κληθούν να υποβάλουν τις οικονομικές τους προτάσεις. Ταυτόχρονα, ζητήθηκε από δύο ιδιωτικά Γραφεία Εκτιμητών, να υποβάλουν εκτίμηση της αγοραίας αξίας των εν λόγω κτηρίων, για σκοπούς σύγκρισης με την τιμή των οικονομικών προτάσεων που θα υποβάλλονταν.

Στις 20.7.2012, το Διοικητικό Συμβούλιο σε συνεδρία του, αφού έλαβε υπόψη τις τιμές των προσφοροδοτών και τις τιμές των εκτιμήσεων, αποφάσισε κατά πλειοψηφία (με διαφωνία του αντιπροσώπου του Υπουργείου Οικονομικών) την αγορά γραφείων, εμβαδού 234τ.μ. στον 2^ο όροφο κτηρίου στον Στρόβολο, έναντι του ποσού των €750.000. Σημειώνεται ότι η προσφορά για τα εν λόγω γραφεία είχε υποβληθεί από Μεσιτικό Γραφείο, με αρχική τιμή €762.000.

Στις 26.10.2012, υπογράφηκε η σύμβαση αγοράς των συγκεκριμένων γραφείων, από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου και ένα Μέλος, εκ μέρους του ΚΟΔΑΠ ως αγοραστή και, από εκπρόσωπο της ιδιοκτήτριας εταιρείας ως πωλητή.

Ενόψει των πιο πάνω, με επιστολή μας προς τον Πρόεδρο του ΚΟΔΑΠ τον Σεπτέμβριο 2016, παρατηρήσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Ο διορισμός της Τεχνικής Επιτροπής Αξιολόγησης έγινε στις 15.5.2012, δηλαδή 15 μέρες μετά την υποβολή των Εκδηλώσεων Ενδιαφέροντος.
- (ii) Οι προσφορές που υποβλήθηκαν δεν καταγράφηκαν σε Έντυπο Ανοίγματος Προσφορών.
- (iii) Στην ΠΕΕ αναφερόταν ότι θα επιλεγούν στο επόμενο στάδιο, για την υποβολή οικονομικών προτάσεων και, θα τύχουν διαπραγμάτευσης, οι πέντε προτάσεις που θα συγκέντρωναν την ψηλότερη βαθμολογία μετά την αξιολόγηση, χωρίς περιορισμό κατώτατης βαθμολογίας.
Ο ΚΟΔΑΠ ζήτησε όπως υποβληθούν οικονομικές προτάσεις μόνο από τον 1^ο, 3^ο και 4^ο σε σειρά ψηλότερης βαθμολογίας προσφοροδότη (ο 2^{ος} και 5^{ος} δεν επιλέγηκαν, αφού οι ιδιοκτήτες των γραφείων προτίθεντο να πωλήσουν ολόκληρο το κτήριο).
- (iv) Οι εκτιμήσεις που λήφθηκαν από τα δύο Γραφεία Εκτιμητών διέφεραν σημαντικά μεταξύ τους.

Όσον αφορά τα γραφεία που αγοράστηκαν, ο ένας εκτιμητής υπολόγισε την αγοραία αξία τους σε €660.000, ενώ ο άλλος σε €780.000. Υποδείξαμε ότι ο ΚΟΔΑΠ θα έπρεπε στην περίπτωση αυτή να αποταθεί στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας για τη λήψη και τρίτης εκτίμησης, σημειώνοντας ότι το ποσό της αγοράς (€750.000) ήταν κατά €90.000 ψηλότερο από το ποσό της χαμηλότερης εκτίμησης (€660.000) και κατά €100.000 ψηλότερο από το ποσό που καθορίστηκε ως προϋπολογισμός της σύμβασης (€650.000) και δημοσιεύθηκε στην ΠΕΕ.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι το ποσό της χαμηλότερης εκτίμησης που ήταν σχεδόν το ίδιο με το ποσό του προϋπολογισμού του ΚΟΔΑΠ, θα έπρεπε – κατά την άποψη μας – να προβληματίσει τον Οργανισμό, ενώ το συμφωνηθέν τελικά ποσό υπερέβαινε κατά 15% τον προϋπολογισμό της σύμβασης.

- (v) Τα γραφεία που αγοράστηκαν βαθμολογήθηκαν με βαθμό 86,52%, βαθμολογία η οποία ήταν χαμηλότερη από τη βαθμολογία που έλαβαν οι άλλες δύο προσφορές (90,42% και 90,16% αντίστοιχα), ενώ οι βαθμολογίες για τον 2^ο και 5^ο προσφοροδότη ήταν 90,43% και 83,14%, για εμβαδό 246τ.μ και 240τ.μ. αντίστοιχα.
- (vi) Στα έγγραφα της ΠΕΕ περιλαμβανόταν όρος ότι ο υποψήφιος Ανάδοχος, αφού ειδοποιηθεί από τον ΚΟΔΑΠ, οφείλει να υποβάλει πριν την υπογραφή του πωλητηρίου εγγράφου, πρωτότυπα πιστοποιητικά συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις του προς το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε αντίθετη περίπτωση, ο υποψήφιος Ανάδοχος θα αποκλειόταν από τη διαδικασία.
- Παρατηρήσαμε ότι ο ΚΟΔΑΠ παρέλειψε να ζητήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά και, ως εκ τούτου, δεν διενεργήθηκε οποιοσδήποτε έλεγχος σε σχέση με τα πιο πάνω.
- (vii) Στα έγγραφα της ΠΕΕ περιλαμβανόταν όρος ότι για την πιστοποίηση της προσωπικής κατάστασης του οικονομικού φορέα, θα πρέπει να υποβληθεί η Δήλωση Πιστοποίησης Προσωπικής Κατάστασης. Στην περίπτωση του επιτυχόντα, η Δήλωση που υποβλήθηκε αφορούσε στο Μεσιτικό Γραφείο που είχε υποβάλει την προσφορά, και όχι τον ιδιοκτήτη των γραφείων. Ως εκ τούτου, δεν διενεργήθηκε από τον ΚΟΔΑΠ οποιοσδήποτε έλεγχος αναφορικά με την οικονομική κατάσταση της ιδιοκτήτριας εταιρείας, προτού καταλήξει στη συμφωνία αγοράς των γραφείων από αυτήν.
- (viii) Στο πωλητήριο έγγραφο περιλήφθηκε όρος ότι μόλις εξοφληθεί το ποσό πώλησης, το υποστατικό θα εγγραφεί με έξοδα του αγοραστή στο όνομα του, εφόσον το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας θα είναι σε θέση να εκδώσει τον σχετικό τίτλο ιδιοκτησίας.
- Ωστόσο, ενώ το τίμημα πώλησης είχε καταβληθεί από τις 28.12.2012, μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί ο εν λόγω τίτλος ιδιοκτησίας.
- (ix) Ενώ στο πωλητήριο έγγραφο περιλήφθηκε όρος ότι ο Πωλητής δεσμεύεται να παραχωρήσει στον Αγοραστή εγγυητική επιστολή από Κυπριακή Τράπεζα ύψους €75.000, η οποία να ανανεώνεται μέχρι και την έκδοση και μεταβίβαση του τίτλου ιδιοκτησίας, απαλλαγμένου παντός βάρους, στο όνομα του Αγοραστή, διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω εγγυητική είχε λήξει στις 10.1.2014, αφήνοντας εκτεθειμένο του ΚΟΔΑΠ.

Επειδή στο πωλητήριο έγγραφο περιλήφθηκε όρος ότι ο πωλητής αναλαμβάνει την υποχρέωση, κατόπιν αιτήσεως του Αγοραστή, όταν και εφόσον του καταβληθεί το σύνολο του τιμήματος αγοράς του υποστατικού, να ζητήσει βεβαίωση από την τράπεζα ότι με τη συμπλήρωση του συγκροτήματος και την έκδοση ξεχωριστού τίτλου ιδιοκτησίας, το εν λόγω υποστατικό θα είναι απαλλαγμένο της υποθήκης και οποιασδήποτε άλλης πρόσθετης επιβάρυνσης (Waiver) και, να τη διατηρεί σε ισχύ μέχρι την έκδοση του τίτλου ιδιοκτησίας, ζητήσαμε να πληροφορηθούμε κατά πόσο ο ΚΟΔΑΠ είχε ζητήσει και του είχε δοθεί η εν λόγω βεβαίωση. Μέχρι σήμερα δεν λήφθηκε η απάντηση του Οργανισμού.

Τον Νοέμβριο 2016, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΚΟΔΑΠ μας πληροφόρησε ότι δεν κατέστη δυνατή μέχρι τις 24.11.2016 η επιβεβαίωση, ανάλυση και σχολιασμός των πιο πάνω γεγονότων και αναφορών.

Ωστόσο, μας επιβεβαίωσε, ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε επιφύλαξη εκ μέρους του ΚΟΔΑΠ, στη συμπερίληψη των ευρημάτων/παρατηρήσεων της Υπηρεσίας μας στην Ετήσια Έκθεση μας για το έτος 2015.

Σύσταση: Οι Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου θα πρέπει αφενός να τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης όταν προχωρούν σε αγορά ή ενοικίαση κτηρίων και, αφετέρου, να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για διασφάλιση των συμφερόντων τους.

3.33 ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ (ΟΑΠ)

Στις 15 Ιουνίου 2016 υποβλήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σύμφωνα με το άρθρο 3(5) των περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Έλεγχος Λογαριασμών) Νόμων του 1983 έως 2007, η Έκθεση της Υπηρεσίας μας επί των οικονομικών καταστάσεων του ΟΑΠ, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.34 ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Οικονομική κατάσταση. Τα σημαντικότερα στοιχεία, αναφορικά με την οικονομική κατάσταση της Αρχής, παρατίθενται στον πιο κάτω πίνακα:

Περιγραφή	31.12.2015	31.12.2014	Αύξηση/(μείωση)	
	€	€	€	%
Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	29.521.615	32.835.011	(3.313.398)	(10,1)
Καθαρά έσοδα χρηματοδότησης	1.036.969	1.231.246	(194.277)	(15,8)
Σύνολο εσόδων	30.558.584	34.066.257		
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	19.234.971	21.900.829	(2.665.858)	(12,2)
Διοικητικά και λειτουργικά έξοδα	6.675.961	6.915.711	(239.750)	(3,5)
Σύνολο εξόδων	25.910.932	28.816.540		
Πλεόνασμα από εργασίες	4.647.652	5.249.717		
Μείωση στη δίκαιη αξία μετοχών και αξιογράφων	(192.405)	(214.907)	(22.502)	(10,5)
Φορολογία	(309.858)	(346.684)	(36.826)	(10,6)
Πλεόνασμα για το έτος	4.145.389	4.688.126		
Λοιπά συνολικά έσοδα: Αναλογιστική ζημιά στο Σχέδιο Συντάξεων και Χορηγημάτων	(736.880)	(3.767.608)	(3.030.728)	(80,4)
Συνολικό πλεόνασμα για το έτος	3.408.509	920.518		

Οι δαπάνες για τις δραστηριότητες ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, οι οποίες αναφέρονται αναλυτικά πιο κάτω, αποτελούσαν το 74% (76 % το 2014) των συνολικών εξόδων.

	2015	2014
	€	€
Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης	3.588.952	3.309.045
Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης	8.822.831	6.991.369
Ενίσχυση της Υποδομής Κατάρτισης	155.458	81.676
Αξιολόγηση και Πιστοποίηση των Συντελεστών Παροχής Κατάρτισης	70.170	98.922
Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	6.594.704	11.419.817
Έρευνες και Μελέτες	2.856	-
Σύνολο	19.234.971	21.900.829

Τα διοικητικά και λειτουργικά έξοδα της Αρχής αντιστοιχούν με το 21,8% των συνολικών εσόδων για το 2015, σε σύγκριση με 20,3% το 2014 και οι δαπάνες για προγράμματα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού αντιστοιχούν με το 62,9% των συνολικών εσόδων, σε σύγκριση με 64,3% το 2014.

Προσωπικό. Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται το προσωπικό που εργοδοτούσε η Αρχή κατά τα έτη 2015 και 2014, μαζί με το ανάλογο κόστος:

	2015	2014
Αριθμός μόνιμου και έκτακτου υπαλληλικού προσωπικού	86	87
	€	€
Δαπάνες για μισθούς, επιδόματα και εργοδοτικές εισφορές υπαλληλικού προσωπικού	4.481.790	4.657.352
Επιβάρυνση για ωφελήματα αφυπηρέτησης	938.865	946.467
Σύνολο	5.420.655	5.603.819
Μέσος όρος δαπανών προσωπικού	63.031	64.412

Οι οργανικές θέσεις της Αρχής στις 31.12.2015 ήταν 95, από τις οποίες οι 19 ήταν κενές.

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Αρχή απασχολούσε επίσης, με αγορά υπηρεσιών, διάφορους συνεργάτες, με σύνολο δαπάνης €595.788 (€755.723 το 2014). Στις 31.12.2015 απασχολούνταν συνολικά 32 συνεργάτες (ποσοστό 33,7% των οργανικών θέσεων της Αρχής), μια εταιρεία και ομάδα αξιολογητών.

Η απασχόληση συνεργατών αφορά σε τέτοιου είδους ανάγκες, πλείστες από τις οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν μόνιμες. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε την άποψη ότι το θέμα αυτό θα πρέπει να απασχολήσει σοβαρά την Αρχή, στο πλαίσιο των προνοιών της εγκυκλίου του Υπουργείου Οικονομικών με αρ. 1372, ημερ. 17.9.2008, καθώς επίσης και της μεταγενέστερης εγκυκλίου με αρ. 1517, ημερ. 14.5.2015, καθότι οι συγκεκριμένες εργασίες είναι επαναλαμβανόμενες και δεν αναμένεται ότι θα εκλείψουν. Η έκδοση της νέας εγκυκλίου κρίθηκε αναγκαία, ενόψει, όπως αναφέρεται, της παρατήρησης του φαινομένου κατάχρησης της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων για αγορά/μίσθωση υπηρεσιών, με κύριο στόχο την κάλυψη κενών που δημιουργούνται λόγω παγοποίησης των προσλήψεων μόνιμου και έκτακτου προσωπικού. Όπως επίσης αναφέρεται, ο σκοπός και το πνεύμα της εν λόγω διαδικασίας δεν είναι η έμμεση απασχόληση προσωπικού, αφού οι παρεχόμενες από τον Ανάδοχο υπηρεσίες δεν πρέπει να εμπίπτουν στις συνθήκες δραστηριότητες της αναθέτουσας αρχής.

Σημειώνεται ότι η απασχόληση συνεργατών της Αρχής άρχισε το 2005 και συνεχίστηκε μέχρι και το 2011 με αυξητικό ρυθμό. Σταθεροποιήθηκε μέχρι το 2013 και το 2014 παρουσίασε σημαντική αύξηση της τάξης του 48%, ενώ το 2015 επανήλθε στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2013, χωρίς να φαίνεται να έχει ληφθεί, μέχρι σήμερα, συγκεκριμένη απόφαση, στα πλαίσια της εξέτασης του ευρύτερου θέματος της στελέχωσης της Αρχής, παρόλο που το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) εξέτασε σε συνεδρίες του την Έκθεση της Ad-Hoc Επιτροπής, που συστάθηκε για μελέτη του ευρύτερου θέματος της στελέχωσης της Αρχής, ενώ, όπως φαίνεται, το θέμα των εκτάκτων υπαλλήλων και συνεργατών τυγχάνει διαχείρισης από το ΔΣ αποσπασματικά, κατά την εξέταση της ανάγκης για παράταση υπηρεσιών ή συνέχισης της συνεργασίας ή νέων συνεργασιών.

Σύσταση: Ενόψει των πιο πάνω, η Υπηρεσία μας εξακολουθεί να θεωρεί ότι η Αρχή πρέπει να επανεξετάσει και να επαναξιολογήσει το ευρύτερο θέμα της στελέχωσής της, στα πλαίσια και των πιο πάνω εγκυκλίων του Υπουργείου Οικονομικών. Πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι, σε όλες τις υφιστάμενες ή μελλοντικές περιπτώσεις αγοράς/μίσθωσης υπηρεσιών, ο τρόπος και οι συνθήκες παροχής των εν λόγω υπηρεσιών δεν παραπέμπουν σε καθεστώς μισθωτού προσώπου, αλλά αυτοεργοδοτούμενου.

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και άλλα ωφελήματα. Η Αρχή επιβαρύνεται με τις δαπάνες παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (κρατικής, σχεδίου συμπληρωματικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και σχεδίου βελτίωσής της για σοβαρές ασθένειες/περιστατικά (μέσω ασφαλιστικής κάλυψης) από ιδιώτες). Παρατηρήσαμε επίσης ότι παραχωρούνται και διάφορα άλλα ωφελήματα στο προσωπικό (όπως ασφάλεια προσωπικών ατυχημάτων, στεγαστικά και εκπαιδευτικά δάνεια), τα οποία η Υπηρεσία μας θεωρεί, ανεξάρτητα αν αυτά παραχωρούνται στη βάση Κανονισμών ή/και συλλογικών συμβάσεων που υπογράφηκαν διαχρονικά, ότι αποτελούν επιπρόσθετα παρεμφερή ωφελήματα, κάτι που δεν υπάρχει στον δημόσια τομέα και εισηγηθήκαμε την επαναξιολόγηση/επανεξέτασή τους, στα πλαίσια των θεσμοθετημένων διαδικασιών.

Σύσταση: Θέση της Υπηρεσίας μας είναι ο σεβασμός των υπογεγραμμένων συλλογικών συμβάσεων και των Κανονισμών. Η εισήγησή μας δεν αφορά σε καταστρατήγησή τους, αλλά στην υποχρέωση γενικά των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, ως το ένα μέρος των συμβάσεων αυτών, στα πλαίσια των σχετικών διαπραγματεύσεων και στη βάση του Πλαισίου Καθοδήγησης που συμφωνήθηκε μεταξύ Κυβέρνησης και Συντεχνιών, να καθορίσουν συνετά τις δικές τους θέσεις, ώστε να συμβάλλουν στην απάλειψη στρεβλώσεων και κακών πρακτικών.

Εκκρεμείς αιτήσεις για καταβολή χορηγημάτων. Κατά την 31.12.2015 βρίσκονταν υπό εξέταση 345 αιτήσεις για καταβολή χορηγημάτων, υπολογιζόμενου ύψους €926.880, σε σύγκριση με 927 αιτήσεις και υπολογιζόμενου χορηγήματος ύψους €2.050.481 κατά την 31.12.2014, δηλαδή σημειώθηκε μείωση στο υπολογιζόμενο ποσό χορηγήματος ύψους €1.123.601 ή ποσοστό 54,8% και μείωση στον αριθμό των υπό εξέταση αιτήσεων κατά 582 ή ποσοστό 62,8%. Σημειώνεται ότι για το υπολογιζόμενο αυτό χορήγημα γίνεται αναφορά στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων.

Σύσταση: Η Αρχή φαίνεται να έχει πετύχει αισθητή μείωση στον αριθμό των εκκρεμουσών αιτήσεων διαχρονικά. Η παράγραφος αυτή σκοπό έχει να υποδείξει στην Αρχή ότι η κατάσταση εξακολουθεί να χρήζει στενής παρακολούθησης, ώστε οι εκκρεμούσες αιτήσεις να παραμένουν σε διαχειρίσιμα επίπεδα.

Καταβολή ενισχύσεων για προγράμματα που οργανώνονται από Εργοδοτικές και Εργατικές Οργανώσεις. Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, οι ενισχύσεις που καταβλήθηκαν στις Εργοδοτικές και Εργατικές Οργανώσεις, οι οποίες, βάσει νομοθεσίας, εκπροσωπούνται με μέλη τους στο Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής, ανέρχονται, για τα τελευταία 17 χρόνια, στο ποσό των €18,4 εκ. και, ενώ αποτελούν κατά μέσο όρο το 3,45% του συνόλου των Ιδρυμάτων Κατάρτισης, απορροφούν επιχορηγήσεις σε ποσοστό περίπου 20% του συνόλου των επιχορηγήσεων σε Ιδρύματα.

Η Υπηρεσία μας εξέφρασε και πάλι την άποψη ότι, εφόσον η συμμετοχή των εκπροσώπων Εργοδοτικών και Εργατικών Οργανώσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο προβλέπεται στον περί Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Νόμο και κρίνεται από την Αρχή ότι είναι επιβεβλημένη, θα έπρεπε να προβληματίσει σοβαρά την Αρχή η σύγκρουση συμφερόντων που, κατά τη γνώμη μας, υφίσταται, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι Οργανώσεις αυτές λαμβάνουν μέρος στη λήψη αποφάσεων για την πολιτική χορηγιών και όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας των Σχεδίων της Αρχής, ενώ ταυτόχρονα δραστηριοποιούνται ως Ιδρύματα Κατάρτισης και οργανώνουν προγράμματα που επιχορηγούνται από την Αρχή.

Η θέση της Αρχής για το θέμα, όπως αυτή εκφράστηκε διαχρονικά, παραμένει η ίδια, ότι δηλαδή η διεξαγωγή των εργασιών του Διοικητικού Συμβουλίου συνάδει με σχετική γνωμάτευση της νομικού τους συμβούλου, στην οποία αναφέρεται ότι οι εκπρόσωποι των Οργανώσεων οφείλουν να συμμετέχουν στις συνεδρίες του Συμβουλίου, «εκτός στις περιπτώσεις όπου έχουν συμφέρον στην έκβαση ενός συγκεκριμένου θέματος».

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας κατανοεί τη θέση της Αρχής και θεωρεί ότι το πρόβλημα θα πρέπει να απασχολήσει το αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Διαγωνισμός για την «Προμήθεια, Σχεδιασμό και Ανάπτυξη, Εγκατάσταση, Παραμετροποίηση και Συντήρηση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της ΑνΑΔ» - Αρ. Διαγωνισμού 24/2012. Το ιστορικό του θέματος παρατίθεται εκτενώς στην Ετήσια Έκθεση μας του 2014.

Μετά από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του εν λόγω διαγωνισμού, η Υπηρεσιακή Συμβουλευτική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΥΣΕΑ) εισηγήθηκε την απόρριψη του ενός από τους δύο εναπομείναντες προσφοροδότες, αφού έκρινε ότι με βάση το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα που υπέβαλε ο εν λόγω προσφοροδότης, η συνολική διάρκεια υλοποίησης της Σύμβασης που είχε προτείνει ανήρχετο σε 27 μήνες και 20 ημέρες, ενώ στους όρους των εγγράφων του διαγωνισμού προνοείτο ότι, προσφορά που αναφέρει σαν χρονική περίοδο ολοκλήρωσης μικρότερη από 28 μήνες ή μεγαλύτερη από 32 μήνες θα απορρίπτεται. Κατόπιν περαιτέρω ελέγχου των προσφορών που υποβλήθηκαν, η Υπηρεσία μας εξέφρασε με επιστολή της ημερ. 17.7.2015 την άποψη ότι η πιο πάνω απόκλιση ήταν επουσιώδης αφού δεν επηρέαζε ούτε την τιμή, αλλά ούτε και έθετε σε κίνδυνο την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αρχής, σε συνεδρία του στις 27.7.2015, συμφωνώντας με την άποψη μας, αποφάσισε ότι η απόκλιση που παρουσίαζε η εν λόγω προσφορά ήταν επουσιώδης και εξουσιοδότησε την ΥΣΕΑ να προχωρήσει στην ολοκλήρωση της αξιολόγησης.

Στη συνέχεια η ΥΣΕΑ, εισηγήθηκε το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών και των δύο προσφοροδοτών, αφού κρίθηκαν αποδεκτές κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης.

Ακολούθως το Διοικητικό Συμβούλιο στις 21.9.2015, αποφάσισε το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών των δύο προσφερόντων.

Στις 25.1.2015 η Αρχή ειδοποιήθηκε από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ) για καταχώρηση προσφυγής από τον έναν από τους δύο προσφοροδότες. Στις 11.4.2016 η ΑΑΠ με απόφαση της (Προσφυγή Αρ. 55/2015/) απέρριψε την προσφυγή και επικύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση της Αρχής.

Η σύμβαση με τον επιτυχόντα προσφοροδότη υπογράφηκε στις 22.4.2016. Επιτυχών ήταν ο προσφοροδότης του οποίου είχε γίνει αρχικά εισήγηση για απόρριψη της προσφοράς του με τιμή €1.849.377,95. Ενώ η τιμή του δεύτερου προσφοροδότη ήταν €1.991.247.

3.35 ΤΑΜΕΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ

Έλεγχος Οικονομικών Καταστάσεων. Οι οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου για το 2015 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας στις 24.5.2016 αλλά μέχρι την ετοιμασία της παρούσας Έκθεσης, ο σχετικός έλεγχος δεν είχε διενεργηθεί. Τα θέματα που ακολουθούν προέκυψαν από διαχειριστικούς ελέγχους που διενεργήθηκαν.

Διαχείριση των κέντρων αναψυχής στη Παραλία Μακένζυ στη Λάρνακα. Μέρος του τ/κ τεμαχίου αρ. 93 στην περιοχή MAKENZY στη Λάρνακα, ιδιοκτησίας του Εβκαφ, είχε διαχωριστεί με δαπάνες του Κράτους σε 17 οικόπεδα, 14 από τα οποία παραχωρήθηκαν από το Δήμο Λάρνακας σε δικαιούχους εκτοπισθέντες, οι οποίοι κατά το 1987 ανέγειραν κέντρα αναψυχής, με δικά τους έξοδα καθώς και από δάνεια που τους παραχωρήθηκαν από το Ταμείο Δημοσίων Δανείων και 3 οικόπεδα παραχωρήθηκαν μεταγενέστερα στους εστιάτορες τα υποστατικά των οποίων επηρεάστηκαν από την ανάπλαση/βελτίωση της οδού Πιαλέ Πασιά στη Λάρνακα (Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 13.8.2012). Οι αρχικές συμβάσεις μίσθωσης υπογράφηκαν την 1.1.1987, (δηλαδή πριν από τη θέσπιση του περί Τ/Κ Περιουσιών και άλλα θέματα Νόμου 139/91) μεταξύ των αρχικών μισθωτών και του Δήμου Λάρνακας, ο οποίος αναφερόταν ως «κάτοχος δικαιούμενος εις κατοχή» για περίοδο 33 χρόνων, με δικαίωμα ανανέωσης για επιπλέον 10 χρόνια και με όρο ότι ο εστιάτορας δε θα έχει δικαίωμα εκχώρησης ή υπεκμίσθωσης χωρίς την προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση του Δήμου. Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι, στις Συμφωνίες Δανεισμού με το Ταμείο Δημοσίων Δανείων, περιλαμβανόταν όρος ότι ενόσω διαρκεί η Συμφωνία Δανεισμού, ο αρχικός μισθωτής δεν μπορεί να ενοικιάσει, μεταβιβάσει, εκμισθώσει, υπενοικιάσει, αποξενώσει ή άλλως πώς να διαθέσει το τουριστικό κέντρο χωρίς την γραπτή συγκατάθεση των Δανειστικών Επιτροπών.

Η Υπηρεσία μας επεσήμανε ότι αριθμός από αρχικούς μισθωτές των κέντρων αναψυχής, είχαν υπενοικιάσει τα υποστατικά αυθαίρετα και κατά παράβαση των όρων της σύμβασής τους με το Δήμο Λάρνακας, σε τρίτα μη δικαιούχα πρόσωπα, εισπράττοντας κάθε μήνα ποσά σημαντικά μεγαλύτερα του ενοικίου που όφειλαν να καταβάλλουν στον Δήμο Λάρνακας. Επίσης, ότι οι πλείστοι από τους αρχικούς μισθωτές, οι οποίοι δανειοδοτήθηκαν από το Ταμείο Δημοσίων Δανείων, με μεγάλα ποσά για την ανέγερση των εστιατορίων τους, δεν εξόφλησαν τα οφειλόμενα χρέη τους και οποιαδήποτε διατάγματα εκδόθηκαν από τα αρμόδια Δικαστήρια εναντίον των οφειλετών, παρέμειναν ανεκτέλεστα. Εισηγηθήκαμε ότι ο Κηδεμόνας έπρεπε να αναλάβει ο ίδιος την διαχείριση των κέντρων αναψυχής, ως ο κατά Νόμο υπεύθυνος για τη διαχείριση των τ/κ περιουσιών.

Ο Κηδεμόνας, μετά από τις επισημάνσεις μας, απευθύνθηκε για το θέμα με επιστολή ημερ. 10.8.2012 προς τον Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος στην απαντητική επιστολή του ημερ. 24.8.2012, αναφέρει ότι, πρώτα θα πρέπει να αναληφθεί η διαχείριση του τεμαχίου από τον Κηδεμόνα, όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία και στη συνέχεια να γίνουν προσπάθειες είσπραξης των οφειλόμενων ποσών.

Ακολουθώντας, ο Κηδεμόνας αποφάσισε στις 13.11.2012 όπως εκμισθώσει το μέρος του τεμαχίου που αφορά στους χώρους των εστιατορίων στο Δήμο Λάρνακας, υπογράφοντας σχετική σύμβαση με ισχύ από 1.1.2013 μέχρι την 31.12.2015, με συνολικό μηνιαίο μίσθωμα ύψους €12.990. Η Σύμβαση θα ανανεώνεται αυτόματα από χρόνο σε χρόνο εκτός αν οποιοδήποτε από δύο Μέρη ειδοποιήσει γραπτώς το έτερο μέρος τουλάχιστον δύο μήνες πριν από τη λήξη οποιασδήποτε περιόδου ισχύος της Σύμβασης ότι δεν επιθυμεί την περαιτέρω ανανέωση της.

Η Υπηρεσία μας, μετά από καταγγελίες σε σχέση με το θέμα της διαχείρισης των κέντρων αναψυχής στην παραλία Μακένζυ στη Λάρνακα, προέβη σε περαιτέρω διερεύνηση του θέματος της διαχείρισης των κέντρων αναψυχής. Οι αδυναμίες που διαπιστώθηκαν και συνοψίζονται πιο κάτω είχαν οι περισσότερες υποδειχθεί σε Εκθέσεις της Υπηρεσίας μας από το 2003 και συνεχίζουν να υφίστανται:

- Τα κέντρα αναψυχής υπενοικιάστηκαν ή πωλήθηκαν από τους αρχικούς πρόσφυγες μισθωτές σε άλλα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά), σε ορισμένες περιπτώσεις σε μη πρόσφυγες, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας.
- Στη Σύμβαση Μίσθωσης που υπέγραψε ο Κηδεμόνας (Εκμισθωτής) με τον Δήμο Λάρνακας (Μισθωτής), εντοπίστηκαν αδυναμίες και παραλήψεις που δεν διασφάλιζαν τις πρόνοιες της νομοθεσίας και των σχετικών κανονισμών:
 - (i) Σύμφωνα με πρόνοια της Σύμβασης Μίσθωσης, ο Μισθωτής, έχει το δικαίωμα να υπενοικιάζει και/ή υπεκμισθώνει και/ή εκχωρεί και/ή παραχωρεί το δικαίωμα χρήσης και /ή το δικαίωμα διαχείρισης και /ή εκμετάλλευσης του όλου ή μέρους του Μισθίου και /ή να εκχωρήσει εν όλο ή εν μέρει τα δικαιώματα του έναντι οποιουδήποτε ανταλλάγματος και υπό οιοσδήποτε όρους σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο και/ή εταιρεία και /ή οργανισμό, χωρίς την προηγούμενη άδεια και/ή έγκριση του Εκμισθωτή. Συναφώς αναφέρεται ότι ο Δήμος, προχώρησε σε υπογραφή συμβάσεων υπομίσθωσης των κέντρων αναψυχής με πρόσωπα ή/και εταιρείες που όπως φαίνεται στις περισσότερες περιπτώσεις δεν πληρούν τα κριτήρια που τίθενται στους περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών Νόμους και τους σχετικούς κανονισμούς.
 - (ii) Δεν περιλήφθηκε πρόνοια που να διασφαλίζει την αποπληρωμή των οφειλών στο Ταμείο Δημοσίων Δανείων με αποτέλεσμα να εξακολουθούν να οφείλονται τεράστια ποσά από τους αρχικούς μισθωτές των κέντρων αναψυχής για πέραν των 19 ετών, με ορισμένους από αυτούς να μην έχουν προβεί σε οποιαδήποτε πληρωμή από την ημερομηνία λήψης του δανείου. Σημειώνεται ότι με τις ενέργειες που έγιναν δεν διαφυλάχτηκαν τα δικαιώματα του Κράτους ως προς τις εκκρεμότητες των αρχικών μισθωτών στο Ταμείο Δημοσίων Δανείων.
 - (iii) Παρά τις υποδείξεις της Νομικής Υπηρεσίας, που φαίνονται σε επιστολή της ημερ. 16.12.2008, δεν περιλήφθηκε στις συμβάσεις μίσθωσης που θα υπογράφοντο με τους μισθωτές, ειδικός όρος ότι η ενοικίαση τερματίζεται αυτοδίκαια με το θάνατο, τη πτώχευση ή τη διανοητική ανικανότητα του φυσικού προσώπου ή τη διέλευση του νομικού προσώπου που ενεργεί ως Μισθωτής. Με τον τρόπο αυτό, όπως αναφέρεται, θα παρεμποδιστεί η διαιώνιση της ενοικίασης και η σιωπηρή μεταβίβαση των δικαιωμάτων σε τρίτους. Επίσης όρος που να απαγορεύει τη μεταβίβαση των μετοχών εταιρείας που ενεργεί ως μισθωτής σε τρίτους, διαρκούσης της σύμβασης, για να μην επιτυγχάνεται η υπενοικίαση ή μεταβίβαση των δικαιωμάτων με παράκαμψη του Κηδεμόνα.
- Ο Δήμος Λάρνακας υπέγραψε Συμβάσεις Υπομίσθωσης σε ορισμένες περιπτώσεις με πρόσωπα τα οποία αγόρασαν ή ενοικίασαν τα κέντρα αναψυχής από τους αρχικούς πρόσφυγες μισθωτές.
- Οι δύο εκ των τριών ιδιοκτητών των εστιατορίων που επηρεάστηκαν από το έργο της ανάπλασης/βελτίωσης της οδού Πιαλέ Πασιά στη Λάρνακα, στους οποίους παραχωρήθηκαν κενά οικοπέδα στην παραλία Μακένζυ, φαίνεται ότι δεν μεταστεγάστηκαν στα οικοπέδα χρησιμοποιώντας την «κατά χάρη» οικονομική βοήθεια που τους δόθηκε και κατά συνέπεια δεν τήρησαν τους όρους και τις προϋποθέσεις που τέθηκαν στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 13.8.2012. Απεναντίας, προέβηκαν σε πώληση του δικαιώματος χρήσης του οικοπέδου.
- Δεν υπάρχουν στοιχεία αναφορικά με όλα τα εισοδήματα που προέρχονται από την υπενοικίαση ή πώληση του δικαιώματος χρήσης των κέντρων αναψυχής από τους αρχικούς πρόσφυγες μισθωτές σε άλλα πρόσωπα.
- Δεν φαίνεται να δηλώνονται όλα τα εισοδήματα (κύκλος εργασιών) που σχετίζονται με τα κέντρα αναψυχής στο Τμήμα Φορολογίας.

- Οφειλές του Δήμου Λάρνακας αναφορικά με τις Συμβάσεις Μίσθωσης που υπέγραψε με τον Κηδεμόνα, ύψους €469.483 στις 31.7.2016.
- Οφειλές των Υπομισθωτών αναφορικά με τις Συμβάσεις Υπομίσθωσης που υπέγραψαν με το Δήμο Λάρνακας, ύψους €329.479 στις 30.6.2016.
- Ο Δήμος Λάρνακας εισπράττει εισφορές για χρήση του υπαίθριου χώρου (χώρος πρασίνου) από τους διαχειριστές των κέντρων χωρίς να υπάρχει σχετική πρόνοια στη Σύμβαση Μίσθωσης με τον Κηδεμόνα και στις Συμβάσεις Υπομίσθωσης που υπέγραψε αφού ο εν λόγω χώρος δεν φαίνεται να του έχει μισθωθεί.
- Ο Δήμος Λάρνακας εκδίδει Άδειες (Άδεια Διατήρησης/Χρήσης Επαγγελματικού Υποστατικού, Επαγγελματική Άδεια, Άδεια Πωλήσεως Οινοπνευματωδών Ποτών) για τα κέντρα αναψυχής, παρόλο που δεν πληρούνται οι πρόνοιες των σχετικών νομοθεσιών.
- Οι συντελεστές δόμησης και κάλυψης, καθώς επίσης και το ύψος ορισμένων κέντρων αναψυχής δεν συμφωνούν με το Τοπικό Σχέδιο Λάρνακας. Σύμφωνα με τον Κηδεμόνα, συμφωνήθηκαν μεταξύ των αρμοδίων Τμημάτων ειδικές πολεοδομικές ρυθμίσεις οι οποίες αποτέλεσαν παράρτημα στη Σύμβαση Μίσθωσης.
- Έγινε παράκαμψη της γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 24.8.2012 για ανάληψη της διαχείρισης του τεμαχίου από τον Κηδεμόνα.

Σύμφωνα με επιστολή του Αν. Διευθυντή της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών ημερ. 14.10.2016, προς τον Δήμαρχο Λάρνακας, ο Κηδεμόνας Τ/Κ Περιουσιών αποφάσισε να μην προχωρήσει σε ανανέωση της Σύμβασης Μίσθωσης που υπογράφηκε μεταξύ του ιδίου και του Δήμου Λάρνακας στις 4.12.2012 και να τερματίσει την υπό αναφορά Σύμβαση η οποία λήγει στις 31.12.2016 και από 1.1.2017 να προχωρήσει ο ίδιος στη σύναψη νέων μισθώσεων με τους δικαιούχους πρόσφυγες, νοουμένου ότι αυτοί, μέχρι την ως άνω ημερομηνία, θα εξασφαλίσουν όλες τις αναγκαίες άδειες.

Σύσταση: Ο Κηδεμόνας θα πρέπει να αναλάβει άμεσα τη διαχείριση του τεμαχίου με στόχο τα οικόπεδα να περιέλθουν σε πρόσφυγες ή εταιρείες δικαιούχους σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία και ακολουθώντας τη διαδικασία που καθορίζεται στους σχετικούς κανονισμούς. Οι οποιεσδήποτε ενέργειες θα πρέπει να γίνουν με τη συμβολή και τη βοήθεια της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας. Ο Δήμος Λάρνακας ως Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να προβεί στη λήψη των αναγκαίων μέτρων για άρση όλων των παρανομιών.

Παραχώρηση τουρκοκυπριακής γης σε πρόσωπα που δεν πληρούν τις εκ του Νόμου προϋποθέσεις.

(α) Κατόπιν γραπτής καταγγελίας που έγινε στην Υπηρεσία μας προχωρήσαμε σε έρευνα που αφορούσε πρόσωπα που μισθώνουν τ/κ περιουσίες, Τ/Κ καταγωγής, που δεν εγκατέλειψαν τις ελεύθερες περιοχές κατά ή μετά την τουρκική εισβολή το 1974, με την συνήθη διαμονή τους να είναι στις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές. Στην καταγγελία αναφέρεται ονομαστικά δημόσιος υπάλληλος που απασχολείται σε επαρχιακό Κλάδο Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών, όπου σύμφωνα με ισχυρισμούς του καταγγέλλοντα, εκμεταλλευόμενος τη θέση του, εξασφάλισε την ενοικίαση, τόσο στον ίδιο όσο και σε άλλους συγγενείς του, τ/κ περιουσίες (γεωργική γη, κατοικίες για ιδιοκατοίκηση, εξοχικές κατοικίες, αποθηκευτικούς χώρους, χώρους για ανέγερση επαγγελματικού υποστατικού). Η εν λόγω καταγγελία είχε αποσταλεί και στον Υπουργό Εσωτερικών.

- (i) Όπως διαφάνηκε από την έρευνά μας, κανένα από τα εν λόγω πρόσωπα, περιλαμβανομένου του καταγγέλλοντα, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που θέτουν οι σχετικοί Νόμοι και Κανονισμοί για παραχώρηση τ/κ περιουσίας από τον Κηδεμόνα.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας εισηγήθηκε όπως ζητηθεί γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα κατά πόσο ο Κηδεμόνας νομιμοποιείται να υπογράψει συμβάσεις με μη πρόσφυγες Τ/Κ καταγωγής που διαμένουν στις ελεύθερες περιοχές.

- (ii) Αναφορικά με τον καταγγελλθέντα δημόσιο υπάλληλο, αφού με βάση την ενημέρωση του Υπουργικού Συμβουλίου που είχε γίνει από τον τότε Γενικό Εισαγγελέα στις 11.10.2006 «στην περίπτωση που υπάρχει τέτοια καταγγελία ή υποπέσει στην αντίληψη της Αρμόδιας Αρχής ότι συγκεκριμένος δημόσιος υπάλληλος είναι δυνατό να διέπραξε πειθαρχικό παράπτωμα, η Αρμόδια Αρχή οφείλει να μεριμνήσει αμέσως για τη διεξαγωγή πειθαρχικής έρευνας και η μόνη διακριτική ευχέρεια που έχει είναι το είδος της έρευνας που θα διατάξει», εισηγηθήκαμε όπως αξιολογηθεί σχετικά η συγκεκριμένη περίπτωση.
- (iii) Η παραχώρηση μεγάλης έκτασης γεωργικής γης, οικιών για ιδιοκατοίκηση, αποθηκευτικών χώρων, χώρων για ανέγερση επαγγελματικών υποστατικών και εξοχικών κατοικιών σε μη πρόσφυγες, δημιουργεί θέμα ανισότητας στον χειρισμό των μη προσφύγων αιτητών. Σημειώνεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών, με επιστολή ημερ. 10.3.2016 προς τους Επάρχους, έδωσε οδηγίες «να μην γίνονται δεκτές αιτήσεις από μη εκτοπισθέντες. Μεμονωμένες περιπτώσεις και μόνο για ανθρωπιστικούς λόγους, να υποβάλλονται ξεχωριστά στον Κηδεμόνα Τ/Κ περιουσιών για να εξετάζονται κατ' εξαίρεση».

Σύσταση: Σε περίπτωση που το Υπουργείο κρίνει θεμιτό οι περιουσίες αυτές να αξιοποιηθούν προς όφελος δυσπραγούντων πολιτών, εισηγηθήκαμε όπως σε συνεννόηση με τη Νομική Υπηρεσία προχωρήσει στις απαιτούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις σε συνάρτηση με κατάρτιση σχετικού σχεδίου που να βασίζεται σε διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια για το οποίο οι πολίτες να λάβουν γνώση για να έχουν την δυνατότητα να αιτηθούν σχετικά.

- (iv) Σχετικές καταγγελίες υποβλήθηκαν από τον καταγγέλλοντα και στον Υπουργό Εσωτερικών από το 2014. Ο Κηδεμόνας Τ/Κ Περιουσιών, σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Εσωτερικών ημερ. 15.4.2016, αποφάσισε τη μείωση της γεωργικής γης συνολικής έκτασης 1.825.447 τ.μ., που εκμισθώνετο σε ένα από τα άτομα που έχουν καταγγελλθεί, σε 884.622 τ.μ. Η Υπηρεσία μας ανέφερε ότι παρά τη μείωση της γεωργικής γης που εκμισθώνεται, παραμένει το γεγονός ότι ο εκμισθωτής δεν πληροί τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που θέτουν οι υφιστάμενοι Νόμοι και Κανονισμοί για παραχώρηση τ/κ περιουσίας από τον Κηδεμόνα.
- (v) Κατά τη διάρκεια της πιο πάνω έρευνάς μας, διαπιστώθηκαν επίσης σοβαρές αδυναμίες τόσο στις συμβάσεις μίσθωσης όσο και στο μηχανογραφικό σύστημα της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών, η επίλυση των οποίων φαίνεται να εκκρεμεί από την ημερομηνία εγκατάστασης του συστήματος το 2009, οι οποίες καταγράφονται πιο κάτω:
- Οι συμβάσεις μίσθωσης τ/κ γεωργικής γης αρχίζουν από 1 Νοεμβρίου μέχρι 30 Οκτωβρίου του επόμενου έτους, επειδή η καλλιεργητική περίοδος ξεκινά κατά την 1η Νοεμβρίου έκαστου έτους, άσχετα από την ημερομηνία υπογραφής τους, η οποία μπορεί να γίνει και μήνες μετά.
 - Από το 2009, έτος που πρωτολειτούργησε το μηχανογραφικό σύστημα, ως ημερομηνία υπογραφής της κάθε νέας σύμβασης, αναγράφεται αυτόματα από το σύστημα η

ημερομηνία εκτύπωσής της, με αποτέλεσμα όλες οι συμβάσεις μίσθωσης που τυπώθηκαν και υπογράφηκαν έκτοτε, να μην φέρουν την πραγματική ημερομηνία που υπογράφηκε η σύμβαση.

Σύσταση: Το μηχανογραφικό σύστημα θα πρέπει να διορθωθεί άμεσα. Μέχρι τότε, εισηγηθήκαμε ως τρόπο προσωρινής επίλυσης του προβλήματος, να αναγράφεται χειρόγραφα η πραγματική ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης μαζί με την υπογραφή του μισθωτή και εκμισθωτή.

(β) Συγκεκριμένη εταιρεία, επιπρόσθετα από το αίτημα της για ανταλλαγή ορισμένων Τ/Κ τεμαχίων που ήταν περικλειστα σε προτεινόμενη ανάπτυξη γηπέδων γκολφ και συναφών εγκαταστάσεων στην Πόλη Χρυσοχούς, με άλλα ιδιόκτητα τεμάχια της ίδιας (θέμα το οποίο εξετάστηκε επίσης από την Υπηρεσία μας και τα ευρήματα αναφέρονται στην Ετήσια Έκθεσή μας για το 2014), ζήτησε μακροχρόνια άδεια χρήσης/ μίσθωσης 22 Τ/Κ τεμαχίων στις παρυφές προτεινόμενης ανάπτυξης στην Πόλη Χρυσοχούς, για σκοπούς εξωραϊσμού.

Στις 22.6.2012 υπογράφηκε η πρώτη σύμβαση μίσθωσης, που αφορούσε σε 20 τ/κ τεμάχια γης συνολικής έκτασης 272.447 τ.μ. για περίοδο 15 χρόνων με ετήσιο μίσθωμα ύψους €2.085. Στις 8.8.2014, υπογράφηκε δεύτερη σύμβαση μίσθωσης που αφορούσε ένα τ/κ τεμάχιο συνολικής έκτασης 16.389 τ.μ. για περίοδο 13 χρόνων με ετήσιο μίσθωμα ύψους €215. Σχετικά αναφέρεται ότι ο υπολογισμός του ετήσιου αγοραίου ενοικίου στις πιο πάνω συμβάσεις, έγινε από το ΤΚΧ, ως εάν τα τεμάχια εκμισθώνονταν ως «γεωργική γη», γεγονός που δεν αντικατοπτρίζει τον πραγματικό σκοπό των μισθώσεων.

Μεταγενέστερα, η εν λόγω εταιρεία ζήτησε την μίσθωση ακόμη ενός τ/κ τεμαχίου για τον ίδιο σκοπό, για το οποίο ετοιμάστηκε προσχέδιο σύμβασης μίσθωσης που να αρχίζει 1.1.2016 για περίοδο 3 χρόνων με αυτόματη ανανέωση από χρόνο σε χρόνο. Το ετήσιο μίσθωμα καθορίστηκε από τον κτηματολόγο του Κλάδου Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών, σε €1.500 ετησίως με αύξηση μετά τα 3 πρώτα χρόνια κατά 7% ανά διετία. Το εν λόγω ετήσιο μίσθωμα υπολογίστηκε με βάση τις πρόνοιες του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου (Κεφ. 224), ως «υποβοηθητικός χώρος για τις κύριες τουριστικές εγκαταστάσεις».

Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία η μίσθωση τ/κ περιουσίας σε νομικά πρόσωπα επιτρέπεται νοούμενου ότι ο έλεγχος ή το εταιρικό κεφάλαιο ανήκει σε πρόσφυγες.

Τα ευρήματά μας συνοψίζονται πιο κάτω:

- Οι πιο πάνω μισθώσεις έχουν γίνει κατά παράβαση της σχετικής νομοθεσίας και κανονισμών, χωρίς να έχει εντοπιστεί νομική γνωμάτευση που να τις επιτρέπει.
- Τα ετήσια μισθώματα για τις πρώτες δύο συμβάσεις υπολογίστηκαν από το ΤΚΧ, ως εάν να αφορούν σε αγοραία ενοίκια για «γεωργική γη», ενώ, όπως αναφέρεται στις συμβάσεις, τα τεμάχια θα χρησιμοποιηθούν ως χώροι πρασίνου /πάρκα. Ο υπολογισμός του αγοραίου ενοικίου για τα ίδια τεμάχια, με βάση την αναθεωρημένη αξία των τεμαχίων κατά την 1.1.2013, δεδομένου ότι θα χρησιμοποιηθούν ως υποβοηθητικοί χώροι για κύριες τουριστικές εγκαταστάσεις, χρησιμοποιώντας το ίδιο ποσοστό που χρησιμοποίησε ο κτηματολόγος στην τρίτη σύμβαση, αυξάνεται από €2.300 σε €66.482.

Στις 6.5.2016 διαβιβάστηκε η σχετική επιστολή μας από το Υπουργείο Εσωτερικών στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με την παράκληση όπως γνωματεύσει επί των θεμάτων που εγείρονται, ώστε το θέμα να τύχει ακολούθως ανάλογης μελέτης.

Αγοραπωλησίες και ανταλλαγές Τουρκοκυπριακών περιουσιών. Κατόπιν καταγγελιών από πολίτες σε σχέση με αγοραπωλησίες τ/κ περιουσίας από φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και ανταλλαγές τ/κ

περιουσιών με ε/κ περιουσίες, αποφασίστηκε να γίνει εξέταση τέτοιων περιπτώσεων για αξιολόγηση των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν και της νομιμότητας των αποφάσεων που λήφθηκαν σε σχέση με αυτές. Από δειγματοληπτικό έλεγχο περιπτώσεων όπου έγινε αποδεκτή (α) η Δήλωση Μεταβίβασης στις περιπτώσεις αγοραπωλησίας και (β) η αίτηση ανταλλαγής στις περιπτώσεις ανταλλαγών, από τον Κηδεμόνα Τ/Κ Περιουσιών, διαπιστώθηκαν τα εξής:

(α) Εντοπίστηκαν αγοραπωλησίες τ/κ τεμαχίων οι οποίες δεν φαίνεται να έγιναν με «καλή πίστη» εφόσον το τίμημα πώλησης ήταν πολύ πιο χαμηλό από την αγοραία αξία της περιουσίας και οι αγοραστές προέβηκαν σε σύντομο χρονικό διάστημα σε πώλησή της σε πολύ πιο ψηλές τιμές, ενώ παράλληλα αφορούν σε σημαντικής έκτασης και αξίας περιουσίες.

(β) Αναφορικά με τις αγοραπωλησίες ακίνητης περιουσίας Τ/Κ που δεν εγκατέλειψαν τις ελεγχόμενες από την Κυπριακή Δημοκρατία περιοχές (περιουσίες κατοίκων της Πύλας και Ποταμιάς), έστω και αν αυτές δεν υπόκεινται στη διαχείριση του Κηδεμόνα, εισηγηθήκαμε να μελετηθεί και νομικά το ενδεχόμενο να εξασφαλίζονται πληροφορίες σχετικά με τη διαμονή των Τ/Κ ιδιοκτητών αλλά και να ζητούνται εκθέσεις σχετικά με την πιθανότητα παράνομης κατοχής και εκμετάλλευσης από τους Τ/Κ ιδιοκτήτες, ε/κ περιουσιών στις μη ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές. Επίσης σε περίπτωση που αποφασίζεται να επιτραπεί η πώληση τέτοιων περιουσιών, να καθοριστούν ειδικά κριτήρια για διασφάλιση της «δημόσιας ασφάλειας», όρος που πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί στη νομοθεσία εφόσον αποτελεί κριτήριο. Αναφέραμε επίσης ότι και ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών εξέφραζε τις επιφυλάξεις του για τις αγοραπωλησίες αυτές.

(γ) Ο Υπουργός Εσωτερικών έδωσε τη συγκατάθεση του για αγοραπωλησία περιουσίας που ανήκει σε Τούρκο υπήκοο που μέχρι και το 2009 η περιουσία του τύγγανε διαχείρισης από τον Κηδεμόνα, χωρίς να εμπίπτει στις πρόνοιες του Νόμου.

(δ) Εντοπίστηκαν αδυναμίες στην παρακολούθηση των εισπράξεων που αφορούν σε αγοραπωλησίες τ/κ περιουσίας και υπάρχουν ποσά που πρέπει να κατατεθούν στο Ταμείο Τ/Κ Περιουσιών. Σημειώσαμε ότι η συμπερίληψη των ποσών αυτών στις οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου, πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διεθνούς Προτύπου για το Δημόσιο Τομέα (ΔΛΠΔΤ) «Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση με βάση τη λογιστική αρχή των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών».

(ε) Διατυπώθηκαν σοβαρές επιφυλάξεις γενικά για την πώληση και μερική αποξένωση υπό κηδεμονία τ/κ περιουσιών, με το πρόσχημα της εκτέλεσης της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων των αποβιώσαντων Τ/Κ, επειδή με τον τρόπο αυτό θα πωληθούν με την πάροδο του χρόνου όλες οι Τ/Κ περιουσίες, μετά το θάνατο τον ιδιοκτητών τους. Επισημάνθηκε ότι ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών εξέφρασε αρνητικές συστάσεις για συγκεκριμένη αγοραπωλησία, η οποία επιτράπηκε με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, επειδή η πωλούμενη περιουσία ήταν μεγάλης αξίας και το τίμημα αγοράς πολύ πιο χαμηλό από την αγοραία αξία. Επίσης, διερωτήθηκε με ποιο τρόπο θα γίνει η πληρωμή των ποσών που αναλογούν στους κληρονόμους που κατοικούν στο εξωτερικό από την Υπηρεσία Διαχείρισης, εφόσον η Υπηρεσία δεν ασκεί έλεγχο και δεν έχει πρόσβαση στους λογαριασμούς της Διαχείρισης για να διαπιστωθεί αν και ποιο ποσό θα προκύψει ως πλεόνασμα, και με ποιο τρόπο μπορεί να συλλέξει τα απαιτούμενα στοιχεία για τυχόν εκπλήρωση των όρων που τέθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού δεν υπάρχει τέτοια δυνατότητα και/ή εξουσιοδότηση.

(στ) Το Υπουργικό Συμβούλιο με απόφαση του αποδέσμευσε περιουσία Τ/Κ που απεβίωσε (διέμενε στο Λονδίνο πολύ πριν την τουρκική εισβολή και κατοχή) με σκοπό την ελεύθερη χρήση, απόλαυση, αξιοποίηση, ανάπτυξη και/ή εκποίηση από τον διαχειριστή και υιό του αποβιώσαντα ο οποίος εγκαταστάθηκε στις ελεύθερες περιοχές κατά τα 4 τελευταία χρόνια. Το Υπουργικό Συμβούλιο προχώρησε στην πιο πάνω Απόφαση ενώ η Νομική Υπηρεσία σε γνωμάτευση της αναφέρει ότι το αίτημα του διαχειριστή και υιού του αποβιώσαντα Τ/Κ δεν μπορεί να ικανοποιηθεί.

(ζ) Όλες οι αγοραπωλησίες που επιτράπηκαν τόσο από το ίδιο το Υπουργικό Συμβούλιο όσο και από τον Κηδεμόνα Τ/Κ Περιουσιών χωρίς έγκριση από Υπουργικό Συμβούλιο, προτού τροποποιηθεί ο Νόμος το 2010, δεν φαίνεται να έχουν νομική βάση.

(η) Μη λήψη μέτρων εκεί όπου διαπιστώνεται παράβαση των Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και των σχετικών Γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα.

(θ) Επιτράπηκε ανταλλαγή ολόκληρων τεμαχίων καθαρά ε/κ γης με σκοπό την απόκτηση τ/κ περιουσίας μεγάλης αξίας από Ε/Κ ιδιώτη, χωρίς τη συγκατάθεση των Τ/Κ ιδιοκτητών. Η Υπηρεσία μας θεωρεί ότι η έγκριση της ανταλλαγής δυνατό να δημιουργήσει προηγούμενο, το οποίο ενδέχεται να επικαλεστούν και άλλοι ενδιαφερόμενοι στο μέλλον.

(ι) Δεν έγινε οποιαδήποτε έρευνα αναφορικά με τον τρόπο διαμονής των Τ/Κ ιδιοκτητών των τεμαχίων, στους οποίους μεταβιβάστηκε για σκοπούς ανταλλαγής ιδιωτική γη στις ελεύθερες περιοχές, αφήνοντας ανοιχτό το ενδεχόμενο οι Τ/Κ να είναι κάτοικοι κατεχομένων και να κατέχουν παράνομα ε/κ γη, ενώ ταυτόχρονα είναι πλέον νόμιμοι ιδιοκτήτες γης στις ελεύθερες περιοχές, η οποία δεν βρίσκεται κάτω από τη διαχείριση του Κηδεμόνα και μπορούν να τη διαθέτουν όπως αυτοί κρίνουν ότι είναι προς το συμφέρον τους.

(κ) Παραχωρήθηκε ιδιωτική γη σε Τ/Κ στις ελεύθερες περιοχές και συγκεκριμένα πολύ μεγαλύτερης έκτασης από την αντίστοιχη τ/κ γη που δόθηκε ως αντάλλαγμα.

(λ) Εντοπίστηκαν μεγάλες αποκλίσεις στις εκτιμήσεις που προέβη το ΤΚΧ για διάφορες περιπτώσεις που εξετάστηκαν χωρίς να δικαιολογούνται, για τις οποίες ζητήθηκαν εξηγήσεις.

(μ) Σε δύο περιπτώσεις ανταλλαγής τ/κ περιουσίας με ιδιωτική ε/κ περιουσία υπήρχε ενδεχομένως σύγκρουση συμφερόντων όσον αφορά στους λειτουργούς της Υπηρεσίας Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών οι οποίοι χειρίστηκαν τα θέματα και εισηγηθήκαμε όπως το θέμα τύχει σχετικής διερεύνησης για το ενδεχόμενο ύπαρξης πειθαρχικών ευθυνών.

Υπεκμίσθωση τ/κ τεμαχίου στη Μουταγιάκκα. Ο Ναυτικός Όμιλος Κερύνειας προχώρησε σε υπενοικίαση του μέρους του τ/κ τεμαχίου, στο οποίο βρίσκεται το οίκημά του, σε πρόσφυγα, ο οποίος το χρησιμοποιεί ως εστιατόριο, παρόλο ότι σύμφωνα με την Άδεια Χρήσης που του παραχωρήθηκε στις 22.7.1982, δεν δόθηκε δικαίωμα υπεκμίσθωσης. Η υπενοικίαση του υποστατικού του εστιατορίου για 30 συναπτά έτη η οποία απέφερε έσοδα ύψους €350.000 στο ΝΟΚ με απαίτηση για περαιτέρω €50.000 (ενώ ο ΝΟΚ κατέβαλε μόλις €615 στον Κηδεμόνα), δεν υποστηρίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Κατά το 2014 εξετάστηκε από τον Κηδεμόνα αίτημα του ΝΟΚ για τροποποίηση των όρων της σύμβασης, έτσι ώστε να μπορεί να υπενοικιάζει το χώρο του εστιατορίου σε τρίτα πρόσωπα. Ο Κηδεμόνας αρχικά αποφάσισε όπως απορρίψει το αίτημα και να προχωρήσει στην υπογραφή δύο ξεχωριστών συμβάσεων. Η διετής σύμβαση με τον εστιάτορα, όπως ετοιμάστηκε, προέβλεπε ενοίκιο €1.500 μηνιαίως, μέρος του οποίου, ύψους €500, θα παραχωρείτο από τον Κηδεμόνα ως οικονομική βοήθεια στο ΝΟΚ. Ο ΝΟΚ εξέφρασε την αντίθεσή του σε σχέση με την απόφαση του Κηδεμόνα για υπογραφή δύο ξεχωριστών συμβάσεων και επεσήμανε ότι η πρόταση για οικονομική βοήθεια ύψους €500 μηνιαίως είναι πολύ χαμηλή. Νέα εισήγηση για ενοικίαση ολόκληρου του τεμαχίου στο ΝΟΚ προς €3.000 μηνιαίως, με δικαίωμα υπενοικίασης στον εστιάτορα, εφόσον ο Όμιλος θα έχει πλέον κερδοσκοπικό ρόλο και θα θεωρείται αθέμιτη κρατική ενίσχυση η καταβολή ονομαστικού ενοικίου, επίσης απορρίφθηκε από το ΝΟΚ. Το συνολικό μηνιαίο αγοραίο ενοίκιο για τη τ/κ γη στην οποία βρίσκονται τόσο το εστιατόριο όσο και οι εγκαταστάσεις του ΝΟΚ, όπως εκτιμήθηκε από το ΤΚΧ, ανέρχεται σε €3.000. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τους Κανονισμούς περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών (Διαχείριση και Άλλα Θέματα) (Προσωρινές Διατάξεις) Κανονισμούς, ο Κηδεμόνας δύναται να καθορίζει ονομαστικό ενοίκιο στην περίπτωση προσφυγικών σωματείων.

Κατόπιν των πιο πάνω, ο Κηδεμόνας αναίρεσε τις προηγούμενες αποφάσεις του και αποφάσισε τη σύναψη νέας σύμβασης με το ΝΟΚ, με ισχύ από 1.7.2015, με ενοίκιο €1.500 το μήνα (που αποτελεί το αγοραίο ενοίκιο μόνο για το εστιατόριο) με δικαίωμα υπεκμίσθωσης του εστιατορίου, με τον όρο ότι ο υπεκμισθωτής θα τυγχάνει έγκρισης του Κηδεμόνα. Όσον αφορά στο ενοίκιο που θα συμφωνηθεί μεταξύ του ΝΟΚ και του εστιάτορα δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό αυτό.

Ο ΝΟΚ επανήλθε και ζήτησε να υπεκμισθώνει το χώρο του εστιατορίου σε οποιοδήποτε τρίτο πρόσωπο για ποσό μεγαλύτερο των €1.500 μηνιαίως ώστε να επωφελείται ο ίδιος. Επειδή όμως ο υπενοικιαστής κατά τη δεδομένη στιγμή, κατέβαλλε στον Όμιλο ενοίκιο ύψους €1.500 μηνιαίως, ο ΝΟΚ ζήτησε τη μείωση του ενοικίου που καταβάλλει ο ίδιος στο Ταμείο. Ο Κηδεμόνας αφού επανεξέτασε το θέμα αποφάσισε τη μείωση του καταβαλλόμενου ενοικίου στα €900 μηνιαίως, νοουμένου ότι ο ΝΟΚ θα προχωρήσει στις απαραίτητες ενέργειες για εξασφάλιση πολεοδομικής άδειας και άδειας οικοδομής και θα εξοφλήσει τα οφειλόμενα ενοίκια του. Σημειώνεται ότι μέχρι την εξασφάλιση των απαραίτητων αδειών και για περίοδο που δε θα υπερβαίνει τα δύο έτη, ο Όμιλος θα καταβάλλει το ½ του καθορισθέντος ενοικίου.

Σημειώνεται σχετικά ότι, τόσο στους περί Τ/Κ Περιουσιών Νόμους όσο και στους σχετικούς Κανονισμούς, δεν γίνεται αναφορά σε δικαίωμα υπεκμίσθωσης τ/κ περιουσίας. Συνεπώς, η σύμβαση που έχει υπογραφεί μεταξύ του Κηδεμόνα και του ΝΟΚ με δικαίωμα υπεκμίσθωσης δεν συνάδει με τη σχετική Νομοθεσία και τους Κανονισμούς. Ο Κηδεμόνας, σε επιστολή του ημερ. 5.11.2015 προς την Υπηρεσία μας, αναφέρει ότι στη νομοθεσία δεν υπάρχει περιοριστική διάταξη όσον αφορά στην υπεκμίσθωση.

Σημειώνεται επίσης ότι το Υπουργείο με επιστολή ημερ. 11.8.2016 ζήτησε καθοδήγηση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ως προς τον ορθό χειρισμό του όλου θέματος, ιδιαίτερα αναφορικά με το θέμα της παραχώρησης από μέρους του Κηδεμόνα του δικαιώματος υπενοικίασης τ/κ περιουσίας.

3.36 ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Οικονομικός έλεγχος. Ο έλεγχος του Ταμείου Προνοίας Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού (Ταμείο) για τα έτη 2015 - 2017 ανατέθηκε μετά από διαγωνισμό, σε ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο. Οι ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και η επιστολή προς τη Διεύθυνση λήφθηκαν από την Υπηρεσία μας στις 8.11.2016.

Αποτελέσματα χρήσης. Σύμφωνα με τις πιο πάνω οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2015, το Ταμείο παρουσίασε πλεόνασμα προς κατανομή στους λογαριασμούς των μελών, ύψους €4.348.467 (2014: €4.371.842). Η μείωση του πλεονάσματος κατά €23.375 οφείλεται κυρίως στη μείωση των τόκων επενδύσεων κατά €249.610 λόγω της μείωσης των επιτοκίων, στη μείωση της πληρωμής τόκων που καταβάλλονται στα μέλη που αποχωρούν για τη καθυστέρηση πληρωμής του Κατοχυρωμένου Ταμείου Προνοίας κατά €423.436, στη ζημιά από τις επενδύσεις και στην αύξηση της έκτακτης εισφοράς στο Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης.

Το Ταμείο προβλέπει για την παραχώρηση κατοχυρωμένου κατώτατου ορίου ωφελημάτων στους αφυπηρετούντες, ανεξάρτητα από το ύψος του ποσού που υπάρχει στο λογαριασμό τους. Το Κράτος συμπληρώνει τη διαφορά στο ύψος της συμφωνημένης κατοχυρωμένης απόδοσης. Περισσότερες πληροφορίες που αφορούν στο κατοχυρωμένο ωφέλημα αναφέρονται στην Έκθεσή μας για το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας.

Μετρητά κατατεθειμένα στο Γενικό Λογιστήριο. Το υπόλοιπο των μετρητών του Ταμείου που ήταν κατατεθειμένο στο Γενικό Λογιστήριο ανερχόταν στις 31.12.2015 σε €55.297.317, σε σύγκριση με €47.261.535 που ήταν στις 31.12.2014.

Επενδυτική πολιτική. Στην έκθεση προς τη Διεύθυνση που στάλθηκε από τον ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο στο Ταμείο, αναφέρεται ότι στις 31.12.2015 η κατανομή των στοιχείων ενεργητικού ήταν εκτός των καθορισμένων επιτρεπόμενων ορίων της κάθε επενδυτικής κατηγορίας. Συγκεκριμένα, το Ταμείο διατηρούσε μετρητά και αντίστοιχα μετρητών ύψους 83,66% ενώ τα όρια διακύμανσης ήταν 20%-70% και επενδύσεις σε διεθνή κυβερνητικά ομόλογα και διεθνείς μετοχές ύψους 16,22% ενώ τα όρια διακύμανσης ήταν 30%-70%.

Σύσταση: Όπως το Ταμείο τηρεί τα όρια διακύμανσης τα οποία έχουν καθοριστεί στην επενδυτική πολιτική του.

3.37 ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΑΓΩΝΑ ΕΟΚΑ 1955-59

Οικονομικές Καταστάσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-59 για τα έτη 2003, 2004, και 2005 και για τα έτη 2006, 2007 και 2008 υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μας με καθυστέρηση στις 30.10.2006 και 20.10.2009, αντίστοιχα, ενώ οι οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2009-2015 δεν είχαν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης και ως εκ τούτου, άλλα και λόγω του προβλήματος υποστελέχωσης της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, δεν έχει διενεργηθεί ο νενομισμένος έλεγχος. Τα θέματα που προέκυψαν από τον έλεγχο που διενεργήθηκε το 2004 για τα έτη 1998 μέχρι 2002 παρουσιάζονται στην Έκθεσή μας για το 2014.

Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2003-2008 αναμένεται να διεξαχθεί κατά το 2017, ενώ ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2009-2015 θα αρχίσει/προγραμματιστεί μετά την υποβολή των οικονομικών καταστάσεων στην Υπηρεσία μας.

Σύσταση: Η Υπηρεσία μας επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τον περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 αρ. 20(Ι)/2014, οι οικονομικές καταστάσεις για κάθε οικονομικό έτος υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή για έλεγχο εντός τεσσάρων μηνών μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους. Ως εκ τούτου, το Ταμείο Συμβουλίου Ιστορικής Μνήμης Αγώνα ΕΟΚΑ 1955-59 θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να μην υπάρχουν οποιεσδήποτε καθυστερήσεις στην οριστικοποίηση και υποβολή των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τη νομοθεσία.

3.38 ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στις 2 Δεκεμβρίου 2016 δόθηκε στη δημοσιότητα Ειδική Έκθεση για την τοπική αυτοδιοίκηση που περιλαμβάνει τα ευρήματα και παρατηρήσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας που αφορούν τους δήμους, τα κοινοτικά συμβούλια, τις σχολικές εφορείες, και τα συμβούλια αποχετεύσεων, για το 2015. Οι συστάσεις της Έκθεσης εκείνης υιοθετούνται και θεωρούνται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Έκθεσης ώστε να τυγχάνει και για αυτές εφαρμογής το άρθρο 4^Α («Έκθεση συμμόρφωσης και εφαρμογής») του Περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.

3.39 ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

(α) Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων των πολιτικών κομμάτων. Οι οικονομικές καταστάσεις των πολιτικών κομμάτων ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας σύμφωνα με τις πρόνοιες των Περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμων, για το έτος 2012 σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμου του 2011 (ο οποίος έχει καταργηθεί με τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο του 2012) και για τα έτη 2013, 2014 και 2015 σύμφωνα με τις πρόνοιες των Περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμων του 2012 έως 2015.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 των περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμων του 2012 έως 2015, η οικονομική διαχείριση των πολιτικών κομμάτων ελέγχεται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας. Για το σκοπό αυτό τα πολιτικά κόμματα οφείλουν να τηρούν πλήρη στοιχεία και κατάλληλα λογιστικά βιβλία και να καταρτίζουν για κάθε ημερολογιακό έτος ξεχωριστές, καθώς και ενοποιημένες με τους συνδεδεμένους οργανισμούς, οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τα εκάστοτε σε ισχύ Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ). Οι οικονομικές καταστάσεις, αφού τύχουν ανεξάρτητου εσωτερικού ελέγχου, υποβάλλονται στον Έφορο Τήρησης του Μητρώου Πολιτικών Κομμάτων (Έφορος), ο οποίος είναι ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών, το αργότερο τρεις μήνες μετά τη λήξη του έτους στο οποίο αφορούν. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, ο Έφορος υποβάλλει για έλεγχο τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας το αργότερο εντός τεσσάρων μηνών μετά τη λήξη του έτους στο οποίο αφορούν. Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας συντάσσει έκθεση αναφορικά με τα ευρήματα του ελέγχου που διενεργεί και τη δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Όταν διαπιστώσει παραβίαση των διατάξεων του Νόμου, διαβιβάζει την έκθεση στον Έφορο.

Όσον αφορά στο οικονομικό έτος που λήγει την 31^η Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12(2) της νομοθεσίας, οι διατάξεις του άρθρου 6 δεν τυγχάνουν εφαρμογής. Για το εν λόγω έτος, ισχύουν οι αντίστοιχες πρόνοιες του άρθρου 6 του περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμου του 2011, σύμφωνα με τις οποίες, η οικονομική διαχείριση των πολιτικών κομμάτων, τα έσοδα και τα έξοδα, καθώς και οι εισφορές που καταβάλλονται στο Ειδικό Κοινό Ταμείο, όπως προβλέπεται από το εδάφιο (4) του άρθρου 5, ελέγχονται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, ετησίως. Τα πολιτικά κόμματα οφείλουν να δημοσιεύουν, στον ημερήσιο τύπο, περίληψη των οικονομικών τους απολογισμών. Συναφώς αναφέρεται ότι, το Ειδικό Ταμείο που προνοείται στη νομοθεσία δεν έχει συσταθεί.

Η Υπηρεσία μας επισήμανε στον Έφορο ότι οι πρόνοιες των πιο πάνω Νόμων εφαρμόζονται για όλα τα πολιτικά κόμματα, ανεξάρτητα από την εγγραφή τους ή μη στο Μητρώο Πολιτικών Κομμάτων και ότι σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, η υποχρέωση υποβολής οικονομικών καταστάσεων στο Γενικό Ελεγκτή υφίσταται και για το έτος 2012. Επισημάναμε επίσης ότι, πέραν των πολιτικών κομμάτων που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο, συμμετείχαν στις Βουλευτικές Εκλογές του 2011 και άλλα κόμματα, και αναμενόταν ότι θα υπέβαλλαν για έλεγχο οικονομικές καταστάσεις, εφόσον εξακολουθούν να εμπíπτουν στον ορισμό του πολιτικού κόμματος. Για σκοπούς ελέγχου των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, αναφέραμε ότι θεωρείται απαραίτητο για κάθε κόμμα να τηρεί πλήρη κατάσταση των συνδεδεμένων με αυτό οργανισμών.

Σύμφωνα με το Μητρώο Πολιτικών Κομμάτων, στις 24.10.2016 ήταν εγγεγραμμένα 13 πολιτικά κόμματα, σε σχέση με 12 πολιτικά κόμματα στις 20.10.2015. Την περίοδο από 20.10.2015 μέχρι 24.10.2016 ενεγράφησαν τρία νέα κόμματα ενώ διαγράφηκαν δύο. Στην πιο κάτω κατάσταση φαίνεται και κατά πόσο έχουν υποβληθεί οικονομικές καταστάσεις για έλεγχο στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, από τα κόμματα τα οποία ήταν εγγεγραμμένα στο Μητρώο Πολιτικών Κομμάτων. Σημειώνεται ότι δεν έχει αξιολογηθεί κατά πόσο οι υποβληθείσες οικονομικές καταστάσεις συνάδουν με τη σχετική νομοθεσία.

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΚΟΜΜΑΤΟΣ	ΗΜΕΡ. ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ	2012	2013		2014		2015	
			ΚΑΤΑΣΤΑΣ Η ΕΣΟΔΩΝ/ ΕΞΟΔΩΝ	ΞΕΧΩΡΙΣΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΟΜΜΑΤΟΣ	ΕΝΟΠΟΙΗ-ΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΞΕΧΩΡΙΣΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΟΜΜΑΤΟΣ	ΕΝΟΠΟΙΗ-ΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΞΕΧΩΡΙΣΤΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΟΜΜΑΤΟΣ	ΕΝΟΠΟΙΗ-ΜΕΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
1	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ	20.5.2013	X	✓	✓	✓	✓	✓	X
2	ΑΝΟΡΘΩΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΛΑΟΥ	4.6.2013	X	✓	✓	✓	✓	X	✓
3	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ	28.5.2013	✓	✓	✓	✓	✓	X	X
4	ΚΙΝΗΜΑ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΩΝ ΕΔΕΚ	20.5.2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΜΜΑ ¹	23.5.2013	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
6	ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ	19.12.2013	Δ/Ε	✓	Δ/Ε	✓	Δ/Ε	✓	Δ/Ε
7	ΚΙΝΗΜΑ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΣΤΩΝ	20.5.2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8	ΚΙΝΗΜΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ¹	28.6.2013	Δ/Ε	✓	*	✓	*	✓	*
9	ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΛΑ.ΣΟ.Κ.	10.4.2014	✓	✓	*	✓	*	✓	*
10	ΕΘΝΙΚΟ ΛΑΪΚΟ ΜΕΤΩΠΟ	29.4.2014	X	X	*	✓	*	✓	*
11	ΚΟΜΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΚΥΠΡΟΥ	15.4.2015	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	X	Δ/Ε	✓	Δ/Ε
12	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	21.8.2015	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	✓	Δ/Ε
13	ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ	24.2.2016	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε
14	ΠΝΟΗ ΛΑΟΥ	10.3.2016	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε
15	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΗΜΑΙΑ	21.4.2016	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε	Δ/Ε

X Δεν υποβλήθηκαν οικονομικές καταστάσεις.

✓ Έχουν υποβληθεί οικονομικές καταστάσεις.

Δ/Ε Δεν εφαρμόζεται.

* Δεν υπάρχουν στοιχεία κατά πόσο υπάρχουν συνδεδεμένοι οργανισμοί, ώστε να απαιτείται η ετοιμασία ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

1 Έχουν διαγραφεί το 2016.

Η Υπηρεσία μας, μέχρι την ετοιμασία της παρούσας έκθεσης, ολοκλήρωσε τον επιτόπιο έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, ξεχωριστών και ενοποιημένων με τους συνδεδεμένους οργανισμούς, για τρία πολιτικά κόμματα. Όσον αφορά στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων τέταρτου πολιτικού κόμματος, ο οποίος είχε προγραμματιστεί από την Υπηρεσία μου να αρχίσει, η έναρξη μετατέθηκε μετά από παράκληση του κόμματος, ώστε να ολοκληρωθεί ο ανεξάρτητος εσωτερικός έλεγχος που προνοείται στη νομοθεσία.

Επισημαίνεται ότι δεν θα ήταν δυνατόν να προγραμματιστεί έλεγχος κομμάτων που δεν έχουν υποβάλει οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2012.

Στις 19.11.2015 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο περί Πολιτικών Κομμάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2015 (Ν.171(Ι)/2015). Με την τροποποιητική νομοθεσία θεσπίζεται ένα πιο ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο διασφαλίζει τη διαφάνεια και λογοδοσία στα οικονομικών των πολιτικών κομμάτων, αντιμετωπίζονται ορισμένα κενά και αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά την εφαρμογή των περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμων του 2012 έως (Αρ. 2) του 2015

και ανταποκρίνεται σε σειρά προτάσεων/παρατηρήσεων που διατύπωσε η Ομάδα Κρατών κατά της διαφθοράς (GRECO) του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Σημαντικές αλλαγές/τροποποιήσεις συνοψίζονται πιο κάτω:

- **Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων.** Τα πολιτικά κόμματα οφείλουν να τηρούν πλήρη στοιχεία και κατάλληλα λογιστικά βιβλία και να καταρτίζουν για κάθε ημερολογιακό έτος οικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τα εκάστοτε σε ισχύ Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, οι οποίες θα τυγχάνουν ανεξάρτητου ελέγχου, με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και σύμφωνα με τους περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμους. Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας θα διεξάγει επιπρόσθετο έλεγχο και θα συντάσσει έκθεση αναφορικά με τα ευρήματα του ελέγχου που διενεργεί, την οποία θα δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, καθώς και στην ιστοσελίδα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας έχει εξουσία να ζητά στοιχεία από το πολιτικό κόμμα ή τους ανεξάρτητους ελεγκτές και το πολιτικό κόμμα να αποστέλλει σχόλια επί της έκθεσής του Γενικού Ελεγκτή εντός ενός μηνός. Το ίδιο θα ισχύει και για τις οργανώσεις νεολαίας, τις γυναικείες και τις αγροτικές οργανώσεις, για τις οποίες πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στη νομοθεσία.

Προκύπτει επομένως ότι, παρόλο που τα πολιτικά κόμματα δεν οφείλουν πλέον να ετοιμάζουν ενοποιημένες, με τους συνδεδεμένους οργανισμούς τους, οικονομικές καταστάσεις, εντούτοις, τόσο οι οικονομικές καταστάσεις των κομμάτων, όσο και αυτές των οργανώσεων νεολαίας, των γυναικείων και αγροτικών οργανώσεων, υπόκεινται σε ανεξάρτητο έλεγχο εξωτερικών ιδιωτών ελεγκτών, σε αντίθεση με ανεξάρτητο εσωτερικό έλεγχο, όπως προέβλεπε προηγουμένως η νομοθεσία, και ακολούθως σε επιπρόσθετο έλεγχο από την ίδια την Υπηρεσία, του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Οι νέες πιο πάνω πρόνοιες ισχύουν για τα οικονομικά έτη που αρχίζουν την 1.1.2016.

- **Εισφορές.** Με τον νέο Νόμο απαγορεύονται οι ανώνυμες εισφορές και μπαίνει πλαφόν στις €50.000 όσον αφορά στις ιδιωτικές εισφορές, χρηματικές ή μη, από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των οποίων οι δραστηριότητες είναι νόμιμες, ενώ δεν θα μπορούν να λαμβάνουν χορηγίες από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, εξαιρουμένου του Οργανισμού Νεολαίας. Κάθε ιδιωτική εισφορά θα γίνεται αποδεκτή έναντι απόδειξης και θα καταχωρείται στο μητρώο εισφορών με το όνομα και αριθμό ταυτότητας ή τον αριθμό εγγραφής όταν πρόκειται για εταιρεία. Επίσης, κάθε πολιτικό κόμμα μέχρι την 31 Μαρτίου κάθε έτους θα αναρτά στην ιστοσελίδα του στο διαδίκτυο και θα διαβιβάζει στον Έφορο κατάλογο των προσώπων που είχαν προβεί σε εισφορές άνω των €500, κατά το αμέσως προηγούμενο έτος. Σε περίπτωση που τα κόμματα παραβιάσουν τη νομοθεσία θα επιβάλλεται χρηματική ποινή.
- **Κρατική χορηγία.** Το 15% της τακτικής κρατικής χορηγίας θα κατανέμεται στα κοινοβουλευτικά κόμματα ισόποσα και το 85% αναλογικά, βάσει των ποσοστών που έλαβαν στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές, σε αντίθεση με 22% και 78% που ίσχυε προηγουμένως. Χορηγία που παραχωρείται για βουλευτικές εκλογές καθώς και οποιαδήποτε άλλη χορηγία αποφασιστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, θα κατανέμεται στα κοινοβουλευτικά κόμματα αναλογικά, βάσει των ποσοστών που έλαβαν στις τελευταίες εκλογές (προηγουμένως 22% ισόποσα και 78% αναλογικά). Τα μη κοινοβουλευτικά κόμματα για να δικαιούνται χορηγία θα πρέπει να έχουν εξασφαλίσει, μεταξύ άλλων, ποσοστό τουλάχιστον 3% στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές ή στις εκλογές που αφορά η χορηγία (προηγουμένως 1,5%).
- **Διακίνηση κεφαλαίων.** Θα διενεργείται τουλάχιστον κατά 90% αποκλειστικά μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων.

Σύσταση: Ο Έφορος πρέπει να επιβεβαιώνει ότι προτού υποβληθούν στην Υπηρεσία μας για έλεγχο, οι οικονομικές καταστάσεις των πολιτικών κομμάτων για τα έτη 2013 μέχρι 2015, συνοδεύονται από ενυπόγραφη δήλωση από ανεξάρτητο εσωτερικό ελεγκτή, ότι αυτές έτυχαν, σύμφωνα με τη νομοθεσία, ανεξάρτητου εσωτερικού ελέγχου και ότι καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ και συνάδουν με τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο. Επίσης, ο Έφορος πρέπει να καταρτίσει και να τηρεί πλήρως ενημερωμένη κατάσταση των συνδεδεμένων με το κάθε πολιτικό κόμμα οργανισμών. Επιπρόσθετα, όταν ο Έφορος διαπιστώσει παραβάσεις των διατάξεων του Νόμου, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 6 το οποίο αφορά στον έλεγχο, θα πρέπει να προβαίνει έγκαιρα στις δέουσες ενέργειες οι οποίες προνοούνται στο άρθρο 8 του Νόμου για την επιβολή χρηματικής διοικητικής ποινής, κάτι το οποίο δεν φαίνεται να έγινε μέχρι σήμερα.

(β) Μίσθωση Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικών Συνεργατών. Από τον έλεγχο που διενήργησε η Υπηρεσία μας σε πολιτικά κόμματα σύμφωνα με τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο, προέκυψε, μεταξύ άλλων, το θέμα χρηματοδότησης/εργοδότησης των κοινοβουλευτικών συνεργατών. Σχετικά αναφέρθηκαν τα πιο κάτω:

- (i) Ενώ αρχικά οι προσλήψεις κοινοβουλευτικών συνεργατών έγιναν κατόπιν προκήρυξης σχετικού διαγωνισμού από τη Βουλή των Αντιπροσώπων με την απόφαση ποιοι θα εργοδοτηθούν να την λαμβάνουν τα κόμματα, η διαδικασία αυτή φαίνεται ωστόσο να έχει τερματιστεί και εναπόκειται πλέον στα πολιτικά κόμματα η διεκπεραίωση της όλης διαδικασίας πρόσληψης.
Παρόλο που η «Συμφωνία παροχής υπηρεσιών κοινοβουλευτικού συνεργάτη» συνάπτεται μεταξύ του πολιτικού κόμματος (το οποίο αναφέρεται και ως εργοδότης) και του κοινοβουλευτικού συνεργάτη, εντοπίστηκαν περιπτώσεις όπου η ανανέωση της συμφωνίας έχει διενεργηθεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.
- (ii) Η αντιμισθία καταβάλλεται απευθείας στους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες από το λογιστήριο της Βουλής των Αντιπροσώπων, παρόλο που η σχετική συμφωνία ιδιωτικού δικαίου συνάπτεται μεταξύ του κοινοβουλευτικού συνεργάτη και του πολιτικού κόμματος. Παρατηρήθηκε επίσης ότι στα έντυπα εισφορών αναφέρεται λανθασμένα ως εργοδότης η Βουλή των Αντιπροσώπων.
- (iii) Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερ. 30.7.2008 παρέχεται στους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες και τους εξαρτώμενούς τους, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κατ' αναλογία της περίπτωσης παροχής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε υπαλλήλους των Ημικρατικών Οργανισμών. Επιπλέον, σημειώσαμε ότι βάσει πρόνοιας που υπάρχει στα συμβόλαιά τους, συνεχίζουν να λαμβάνουν για κάθε χρόνο προϋπηρεσίας ετήσια προσαύξηση στην κλίμακα Α8 και τιμαριθμικό επίδομα σύμφωνα με το ποσοστό που εγκρίνεται από την Κυβέρνηση.
- (iv) Τόσο η παροχή κρατικής χορηγίας στα πολιτικά κόμματα όσο και ο τρόπος κατανομής της σε αυτά είναι θεσμοθετημένη με βάση τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο, χωρίς ειδική πρόνοια/αναφορά σε χορηγία για αντιμισθία κοινοβουλευτικών συνεργατών. Ωστόσο, στον Προϋπολογισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων, στο άρθρο «Χορηγία των πολιτικών κομμάτων» στις επεξηγήσεις, καθορίζεται συγκεκριμένο ποσό που κατανέμεται για τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες. Σημειώνεται ότι στους Προϋπολογισμούς για τα έτη 2015 και 2016 γίνεται αναφορά για ποσά €2.749.000 και €3.513.000, αντίστοιχα, που κατανέμονται στα κόμματα για τη μίσθωση υπηρεσιών κοινοβουλευτικών συνεργατών.

Εισηγηθήκαμε όπως ζητηθεί γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας (i) κατά πόσο η καταβολή και ο τρόπος κατανομής της χορηγίας για την αντιμισθία των κοινοβουλευτικών συνεργατών των πολιτικών κομμάτων, από την Βουλή των Αντιπροσώπων, συνάδει με τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο και (ii) κατά πόσο η χρηματοδότηση των κοινοβουλευτικών συνεργατών των Ανεξάρτητων και Θρησκευτικών Αντιπροσώπων θα πρέπει να θεωρείται ότι εντάσσεται στο ίδιο νομικό πλαίσιο ή εάν μπορεί να εξακολουθήσει να γίνεται με σχετική πρόνοια στον κρατικό Προϋπολογισμό αφού αυτό δεν φαίνεται να πηγάζει από τη συγκεκριμένη νομοθεσία.

Ο Γενικός Εισαγγελέας σε σχετική γνωμάτευση ημερ. 28.7.2016, μεταξύ άλλων ανέφερε ότι θεωρεί πως η όλη διαδικασία που διενεργείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων δεν έχει νομική στήριξη και ότι κακώς στον προϋπολογισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων γίνεται αναφορά σε πιστώσεις ύψους €3.513.000 (για το 2016) για μίσθωση υπηρεσιών κοινοβουλευτικών συνεργατών, οι οποίοι δεν αφορούν τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ανέφερε επίσης ότι το κόστος της μίσθωσης τους θα πρέπει να καταβάλλεται από το πολιτικό κόμμα που είναι ο εργοδότης τους. Εάν το ποσό αυτό θα αφαιρείται από το ποσό που καταβάλλει το κράτος ως χορηγία στο πολιτικό κόμμα, είναι ένα θέμα, που πιστεύει ότι, μπορεί να ενταχθεί στον ορισμό που δίδει ο νόμος, δηλαδή, μπορεί να δοθεί η ερμηνεία ότι ο μισθός του κοινοβουλευτικού συνεργάτη είναι λειτουργικό έξοδο του κόμματος. Όσον αφορά στη χρηματοδότηση των κοινοβουλευτικών συνεργατών των ανεξάρτητων και θρησκευτικών αντιπροσώπων, κατά την άποψή του, δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί πως εντάσσεται στο ίδιο πλαίσιο, καθώς, σύμφωνα με τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο 2012, Ν.175(Ι)/2012, δεν υπάρχει πρόνοια που να ρυθμίζει οτιδήποτε σε σχέση με τους θρησκευτικούς αντιπροσώπους, το οποίο ισχύει και για τους ανεξάρτητους βουλευτές.

Σύσταση: Οι σχετικές πληρωμές των απολαβών των κοινοβουλευτικών συνεργατών και οι εισφορές στα διάφορα κρατικά ταμεία, θα πρέπει να γίνονται από τα πολιτικά κόμματα ως εργοδότες και να λαμβάνονται υπόψη και κατά την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων τους. Η ακριβής διαδικασία, που θα διασφαλίζει επίσης ότι οι απολαβές των κοινοβουλευτικών συνεργατών θα είναι στο ύψος που θα καθορίσει το Κράτος, θα πρέπει να εξευρεθεί με τη συνδρομή επίσης του Γενικού Λογιστηρίου και του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού.

(γ) Προεκλογικές δαπάνες για τις βουλευτικές εκλογές 2016.

- (i) **Υποψηφίων Βουλευτών.** Σύμφωνα με το άρθρο 52 του περί Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων Νόμου του 1979, εντός τριών εβδομάδων από τη δημοσίευση του αποτελέσματος της εκλογής στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ο εκλογικός αντιπρόσωπος υποψηφίου κατά την εκλογή, διαβιβάζει προς τον Έφορον ακριβή έκθεση εκλογικών εξόδων. Ο Έφορος, σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής της έκθεσης, επιβάλλει στον υποψήφιο χρηματικό πρόστιμο ύψους πεντακοσίων ευρώ (€500), το οποίο προσαυξάνεται κατά πενήντα ευρώ (€50) για κάθε επιπρόσθετη ημέρα καθυστέρησης υποβολής της έκθεσης. Ο Έφορος υποβάλλει για έλεγχο τις εκθέσεις στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής τους. Εάν υποψήφιος ή εκλογικός αντιπρόσωπος παραλείψει να συμμορφωθεί για περίοδο που υπερβαίνει τον έναν (1) μήνα από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της έκθεσης είναι ένοχος παράνομου ενεργείας.

Από τους 493 υποψήφιους βουλευτές που έλαβαν μέρος στις βουλευτικές εκλογές που διεξήχθησαν στις 22.5.2016, μόνο ένας υποψήφιος δεν υπέβαλε έκθεση εκλογικών εξόδων. Ο Έφορος Εκλογής Μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων Εκλογικής Περιφέρειας Λευκωσίας, στις 14.6.2016, ενημέρωσε τον υποψήφιο βουλευτή ότι, λόγω μη έγκαιρης υποβολής της έκθεσης των εκλογικών εξόδων και της συνοδεύουσας δήλωσης, του έχει επιβληθεί χρηματικό πρόστιμο ύψους €500, το οποίο προσαυξάνεται κατά €50 για κάθε επιπρόσθετη ημέρα καθυστέρησης και ότι η παράλειψη συμμόρφωσης με την υποχρέωση υποβολής της

Έκθεσης για περίοδο που υπερβαίνει τον ένα μήνα από την λήξη της προθεσμίας υποβολής της, τον καθιστά ένοχο παράνομης ενέργειας. Ο Έφορος στις 19.7.2016, αφού ο υποψήφιος δεν είχε συμμορφωθεί με τις πρόνοιες της νομοθεσίας για υποβολή έκθεσης των εκλογικών του εξόδων και πληρωμή του προστίμου που του έχει επιβληθεί, ζήτησε τη συγκατάθεση του Γενικού Εισαγγελέα για άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον του, ως οι πρόνοιες του εδαφίου 2 του άρθρου 55 του Νόμου. Ο Γενικός Εισαγγελέας διαβίβασε την επιστολή του Εφόρου στις 19.8.2016 στον Αρχηγό της Αστυνομίας και ζήτησε τη διερεύνηση του ενδεχόμενου διάπραξης αδικήματος του άρθρου 52 του πιο πάνω Νόμου από τον εν λόγω υποψήφιο.

Η Υπηρεσία μας αναμένεται να ολοκληρώσει τον έλεγχο των εκθέσεων εκλογικών εξόδων των υποψηφίων βουλευτών αρχές του 2017.

- (ii) **Πολιτικών Κομμάτων.** Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6Α του περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμου, πολιτικά κόμματα που λαμβάνουν μέρος σε οποιοσδήποτε πολιτειακές εκλογές που διεξάγονται στη Δημοκρατία, τηρούν πλήρη οικονομικά στοιχεία και υποβάλλουν στον Έφορο αναλυτικές καταστάσεις εσόδων και δαπανών για την προεκλογική εκστρατεία τους, το αργότερο εντός τριών (3) μηνών μετά τη διεξαγωγή των εκλογών. Ο Έφορος υποβάλλει για έλεγχο τις αναλυτικές καταστάσεις εσόδων και δαπανών των πολιτικών κομμάτων για την προεκλογική εκστρατεία τους στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας το αργότερο τέσσερις (4) μήνες μετά την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών. Ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, αφού ελέγξει τις υποβληθείσες αναλυτικές καταστάσεις εσόδων και δαπανών, συντάσσει έκθεση αναφορικά με τα ευρήματα του ελέγχου που διενεργεί, ως προς τη νομιμότητα των εσόδων και δαπανών, την οποία αποστέλλει στον Έφορο και δημοσιεύει, μαζί με τις πλήρεις αναλυτικές καταστάσεις, στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, καθώς και στην ιστοσελίδα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, εντός 9 μηνών από την ημερομηνία υποβολής των εν λόγω καταστάσεων για έλεγχο. Παράβαση των διατάξεων του παρόντος Νόμου συνεπάγεται χρηματική διοικητική ποινή που δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες ευρώ (€20.000), την οποία επιβάλλει ο Έφορος, με τη σύμφωνη γνώμη του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Από τα 12 εν ενεργεία κόμματα που ήταν εγγραμμένα στο μητρώο πολιτικών κομμάτων και συμμετείχαν στις βουλευτικές εκλογές του 2016, 8 κόμματα δεν είχαν υποβάλει έγκαιρα τις καταστάσεις εσόδων και δαπανών για τις προεκλογικές τους εκστρατείες προς τον Έφορο. Οι καταστάσεις που αφορούσαν σε τρία κόμματα, ως εκ τούτου, δεν υποβλήθηκαν έγκαιρα από τον Έφορο στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Ο Έφορος Τήρησης Μητρώου Πολιτικών Κομμάτων εξέφρασε την άποψη ότι η έστω και κατά μικρό χρονικό διάστημα αργοπορημένη υποβολή των καταστάσεων, που για πρώτη φορά τύγχανε εφαρμογής, από όλα τα κόμματα που μετείχαν στις εκλογές, ήταν αποτέλεσμα και της «πίεσης» του Εφόρου προς τα κόμματα, με τις επιστολές του η μερ. 16.5.2016, 3.8.2016 και 10.10.2016.

Μέχρι την ημερομηνία της παρούσας Έκθεσης, δεν είχε ζητηθεί από τον Έφορο, η σύμφωνη γνώμη του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για την επιβολή χρηματικής διοικητικής ποινής για την καθυστερημένη υποβολή των καταστάσεων.

Ο Έφορος εξέφρασε την άποψη ότι δεν είναι αυτοσκοπός η επιβολή χρηματικών διοικητικών ποινών, αλλά η σταδιακή εμπέδωση και συμμόρφωση με τις διατάξεις του Νόμου, γι' αυτό και δεν ζητήθηκε η σύμφωνη γνώμη του Γενικού Ελεγκτή για επιβολή ποινών.

Η Υπηρεσία μας αναμένεται να προβεί σε έλεγχο των καταστάσεων εσόδων και δαπανών για τις προεκλογικές εκστρατείες των κομμάτων αρχές του 2017.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΕ) ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Γενικά. Η Κύπρος ως πλήρες μέλος της ΕΕ, έχει πρόσβαση στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), και συγκεκριμένα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), στο Ταμείο Συνοχής, στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). Επιπρόσθετα, για την Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ) 2014-2020, η Κύπρος έχει πρόσβαση και σε ένα καινούριο Ταμείο από τα ΕΔΕΤ, την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων.

Η αξιοποίηση των ΕΔΕΤ από την Κύπρο για το έτος 2015, σχετίζεται τόσο με την ΠΠ 2007-2013 όσο και με την ΠΠ 2014-2020, αφού η υλοποίηση της ΠΠ 2007-2013 διάρκεσε μέχρι και τις 31.12.2015, ενώ η υλοποίηση της ΠΠ 2014-2020 άρχισε την 1.1.2014.

A. Προγραμματική Περίοδος 2007-2013.

(α) Ευρωπαϊκοί πόροι και Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007 – 2013. Στο πλαίσιο της κατανομής του Προϋπολογισμού της ΕΕ για την ΠΠ 2007-2013, είχε δεσμευτεί για την Κύπρο ποσό ύψους €822,6 εκ., το οποίο διατίθετο μέσω προγραμμάτων που αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης. Οι Ευρωπαϊκοί πόροι αντιπροσωπεύουν, σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης, το 12% περίπου των προβλεπόμενων ετήσιων αναπτυξιακών δαπανών της Κύπρου για την περίοδο αυτή.

Η διάθεσή τους γινόταν μέσω των ακόλουθων Προγραμματικών Εγγράφων:

- (i)** Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) που αφορά στην Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το οποίο καταρτίστηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κεφαλαίου II (άρθρα 27 – 28) του Κανονισμού 1083/2006 του Συμβουλίου της ΕΕ.

Στη βάση του ΕΣΠΑ εγκρίθηκαν και υλοποιήθηκαν δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα».
- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή».

Διαχειριστική Αρχή των δύο πιο πάνω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ήταν η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ – πρώην Γραφείο Προγραμματισμού).

- (ii)** Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΑΑ) που συγχρηματοδοτείτο από το Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης της ΕΕ και εφαρμόζονταν μέσα από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης.

Εκτενέστερη αναφορά όσον αφορά στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 γίνεται στο μέρος της Ετήσια Έκθεσής μας που αφορά στο Τμήμα Γεωργίας, το οποίο είναι η Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος.

- (iii)** Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Αλιεία (ΕΣΣΑ) που συγχρηματοδοτείτο από το Ταμείο Αλιείας της ΕΕ και εφαρμόζονταν μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Αλιεία. Διαχειριστική Αρχή του πιο πάνω Επιχειρησιακού Προγράμματος ήταν η ΓΔ ΕΠΣΑ.

(β) Υλοποίηση. Συνοπτικός πίνακας απορρόφησης των Κοινοτικών Πόρων για την ΠΠ 2007-2013, στα πλαίσια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για τα οποία Διαχειριστική Αρχή ήταν η ΓΔ ΕΠΣΑ, μέχρι τις 31.12.2015, παρατίθεται πιο κάτω:

Ταμείο	Προϋπολογισμός Κοινοτικής Συνεισφοράς (1)	Προκαταβολή Κοινοτικής Συνεισφοράς (2)	Πιστοποιημ. Δαπάνες (Κοινοτική Συνεισφορά) (3)	Ανακτήσεις έναντι Πιστοποιημ. Δαπανών* (4)	% Ποσοστό Απορρόφησης Κοινοτικής Συνεισφοράς (από Πιστοποιημένες Δαπάνες) (5)=(4)/(1)
	€	€	€	€	
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	279.461.354	25.151.522	254.048.966	240.336.765	86,0
Ταμείο Συνοχής	213.204.484	22.386.471	170.721.708	161.385.493	75,7
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	119.769.154	10.779.224	110.927.675	103.001.473	86,0
Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας	19.724.418	2.761.419	18.868.549	15.976.779	81,00
Σύνολο	632.159.410	61.078.636	554.566.898	520.700.510	82,4

*Σύμφωνα με τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, στις ανακτήσεις περιλαμβάνονται και ποσά που ανακτήθηκαν από την εφαρμογή του μηχανισμού «αύξηση του ποσοστού επιστροφής της κοινοτικής συνεισφοράς κατά 10%» (top up 10% - δηλαδή για κάθε πιστοποίηση δαπανών στην ΕΕ ανακτάται ποσό αυξημένο κατά 10% μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, που δόθηκε στα πλαίσια παροχής διευκολύνσεων – αύξησης ρευστότητας από το 2013 και μετέπειτα, στις χώρες που εντάχθηκαν σε Πρόγραμμα Προσαρμογής.

Για την ΠΠ 2007-2013, μέχρι το τέλος του 2015, ανακτήθηκε το μέγιστο δυνατό ποσό από πιστοποιημένες δαπάνες για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ). Για το Ταμείο Συνοχής το μέγιστο ποσό ανακτήθηκε περί τα μέσα του 2016 (δεν φαίνεται στον πίνακα). Για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής είχαν ληφθεί προκαταβολές ύψους 9% ενώ για το ΕΤΑ 14%, με αποτέλεσμα οι ανακτήσεις να ανέρχονται για όλα τα Ταμεία σε 95%. Για την ανάκτηση του συνόλου των ευρωπαϊκών πόρων υπολείπεται το 5% της κράτησης η οποία αναμένεται να ανακτηθεί μετά το κλείσιμο των Προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Συνοπτικός πίνακας πορείας υλοποίησης των Προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων στις 31.12.2015, για τα οποία Διαχειριστική Αρχή είναι η ΓΔ ΕΠΣΑ, παρατίθεται πιο κάτω:

Πρόγραμμα	Προϋπολογ. Εθνικής και Κοινοτικής Συνεισφοράς	Προϋπολογ. Κοινοτικής Συνεισφοράς	Πιστοποιημ. Δαπάνες	Ανακτήσεις έναντι Πιστοποιη- μένων Δαπανών	% Ανάκτησης Δαπανών
	(1) €	(2) €	(3) €	(4) €	(5)= (4)/(2)
Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγων.	579.606.868	492.665.838	474.136.259	401.722.258	81,54
Απασχόληση, Ανθρ. Κεφάλαιο και Κοιν. Συνοχή	140.904.888	119.769.154	123.472.540	103.001.473	86,00
Αλιεία	36.148.836	19.724.418	33.092.358	15.976.779	81,00
Σύνολο	756.660.592	632.159.410	630.701.157	520.700.510	82,37

Η τελευταία ημερομηνία επιλεξιμότητας δαπανών για τα πιο πάνω προγράμματα ήταν η 31^η Δεκεμβρίου 2015.

Β. Προγραμματική Περίοδος 2014-2020.

Ευρωπαϊκοί πόροι 2014 – 2020. Σύμφωνα με το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ, η Κύπρος αναμένεται να λάβει ποσό ύψους €956 εκ. περίπου από τα ΕΔΕΤ για την ΠΠ 2014-2020. Η διάθεσή τους ανά Ταμείο έχει ως εξής:

	€εκ.
(α) Πολιτική Συνοχής	784,1
• Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	325 ¹
• Ταμείο Συνοχής	318 ²
• Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	129,5
• Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων	11,6
(β) Αγροτική Πολιτική	132,2
• Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	132,2
(γ) Αλιευτική Πολιτική	39,7
• Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας	39,7
Σύνολο	956

¹ Περιλαμβάνει €32,7εκ. για την Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία

² Περιλαμβάνει €48,4εκ. για την Πρωτοβουλία Συνδέοντας την Ευρώπη

Για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων των ΕΔΕΤ, έχουν καταρτιστεί και υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έγγραφα στρατηγικού προγραμματισμού υπό την ευθύνη της ΓΔ ΕΠΣΑ.

Τα προγραμματικά έγγραφα που έχουν καταρτιστεί είναι:

- (i) Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), στην οποία καταγράφονται οι γενικές αναπτυξιακές προτεραιότητες της χώρας, καθώς και οι επιδιωκόμενοι στρατηγικοί στόχοι για την αξιοποίηση των ΕΔΕΤ. Η ΣΕΣ εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20.06.2014.
- (ii) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 16.12.2014 και έχει συνολικό εγκριθέντα προϋπολογισμό €661 εκ. εκ των οποίων τα €561,8 εκ. θα προέλθουν από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, αντιπροσωπεύοντας το 85% της προϋπολογισθείσας δαπάνης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- (iii) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ). Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 25.02.2015 και έχει συνολικό εγκριθέντα προϋπολογισμό €163 εκ., εκ των οποίων τα €129 εκ. θα προέλθουν από το ΕΚΤ και τα €11,5 εκ. από την ΠΑΝ.
- (iv) Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θάλασσα», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 02.07.2015 και έχει συνολικό εγκριθέντα προϋπολογισμό €52,6 εκ., εκ των οποίων τα €39,7 εκ. θα προέλθουν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.
- (v) Το Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη 2014-2020», το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 3.12.2015 και έχει συνολικό εγκριθέντα προϋπολογισμό €243,3 εκ., εκ των οποίων τα €132,2 εκ. θα προέλθουν από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Γ. Διάθεση πόρων από και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το 2015. Με βάση στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το σύνολο των πληρωμών προς την Κύπρο για το 2015, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται πληρωμές μέσω του Κράτους αλλά και απευθείας προς ιδιώτες ή άλλους οργανισμούς, ανέρχεται σε €199.895.773, ενώ το αντίστοιχο ποσό για το 2014 ήταν €264.108.164. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνεται και ποσό ύψους €3.167.441 (2014: €3.822.630) που αφορά σε βοήθεια προς ενίσχυση της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας, καθώς και ποσό ύψους €71.307.944 που αφορά σε πληρωμές της ΕΕ προς τον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών (2014: €89.960.701).

Το 2015, όπως αναφέρεται στη Δημοσιονομική Έκθεση για το ίδιο έτος, η Κυπριακή Δημοκρατία συνεισέφερε €236.059.508 προς τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014: €165.693.285) και εισέπραξε από χορηγίες ΕΕ το ποσό των €92.383.771 (2014: €125.158.393). Σημειώνεται ότι στο λογιστικό σύστημα του Κράτους (Ολοκληρωμένο Σύστημα Διοικητικής Πληροφόρησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους - FIMAS) δεν έχουν δημιουργηθεί Κονδύλια εσόδων, για εισροές από την ΕΕ, που πηγάζουν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, αλλά παρουσιάζονται σε ένα λογαριασμό καταθέσεων, το υπόλοιπο του οποίου μεταφέρεται στο τέλος κάθε έτους σε Κονδύλι εσόδων της ΓΔ ΕΠΣΑ.

Σύσταση: Να προωθηθεί η δημιουργία κατάλληλων ξεχωριστών κονδυλίων εισπράξεων για εισροές από τα Ταμεία της ΕΕ, ώστε η πληροφόρηση, παρακολούθηση, διαχείριση και ο έλεγχος των σχετικών εισροών να διευκολύνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε – ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Έγκριση Κρατικού Προϋπολογισμού για το έτος 2015. Ο Προϋπολογισμός του Κράτους για το έτος 2015 κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 16.12.2014 και, μετά την ψήφισή του σε Νόμο, (Ν.57(ΙΙ)/2014) δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 31.12.2014.

Υποβολή Τελικού Απολογισμού του Κρατικού Προϋπολογισμού. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 81 του Συντάγματος και του άρθρου 78 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, ο Τελικός Απολογισμός, ο οποίος περιλαμβάνεται στη Δημοσιονομική Έκθεση, πρέπει να κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη του οικονομικού έτους. Η Δημοσιονομική Έκθεση για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31.12.2015 υποβλήθηκε από τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας στον Υπουργό Οικονομικών στις 18.3.2016 και, μετά από τη σχετική έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 31.3.2016. Η Δημοσιονομική Έκθεση ελέγχεται από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (1) του άρθρου 116 του Συντάγματος.

Σημειώνεται ότι, από το 2014 το περιεχόμενο της Δημοσιονομικής Έκθεσης καθορίζεται στον περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμο του 2014 (Ν.20(Ι)/2014), σύμφωνα με τον οποίο, η Δημοσιονομική Έκθεση περιλαμβάνει τον Τελικό Απολογισμό του Κρατικού Προϋπολογισμού και διαχωρίζεται από τις οικονομικές καταστάσεις του Κράτους. Οι οικονομικές καταστάσεις του Κράτους, από το 2014, προνοείται ότι θα ενοποιούν επίσης τα οικονομικά αποτελέσματα όλων των οργανισμών της Γενικής Κυβέρνησης και θα υποβάλλονται ξεχωριστά. Σύμφωνα με το Άρθρο 79(5) του πιο πάνω Νόμου, οι οικονομικές καταστάσεις και οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης υποβάλλονται στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας για έλεγχο εντός έξι μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς. Μέχρι την ετοιμασία της Έκθεσής μας δεν είχαν ετοιμαστεί για το 2014 και 2015 οικονομικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Αναφορικά με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, δεν ετοιμάστηκαν, αφού από τους 800 οργανισμούς, απέστειλαν οικονομικές καταστάσεις στο Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας μόνο οι 262 (319 για το 2014) κατά παράβαση του άρθρου 79(2) του πιο πάνω Νόμου που αναφέρει ότι όλες οι οντότητες Γενικής Κυβέρνησης και οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης υποβάλλουν τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους στον Υπουργό Οικονομικών και στον Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας εντός τεσσάρων μηνών από το τέλος του οικονομικού έτους αναφοράς.

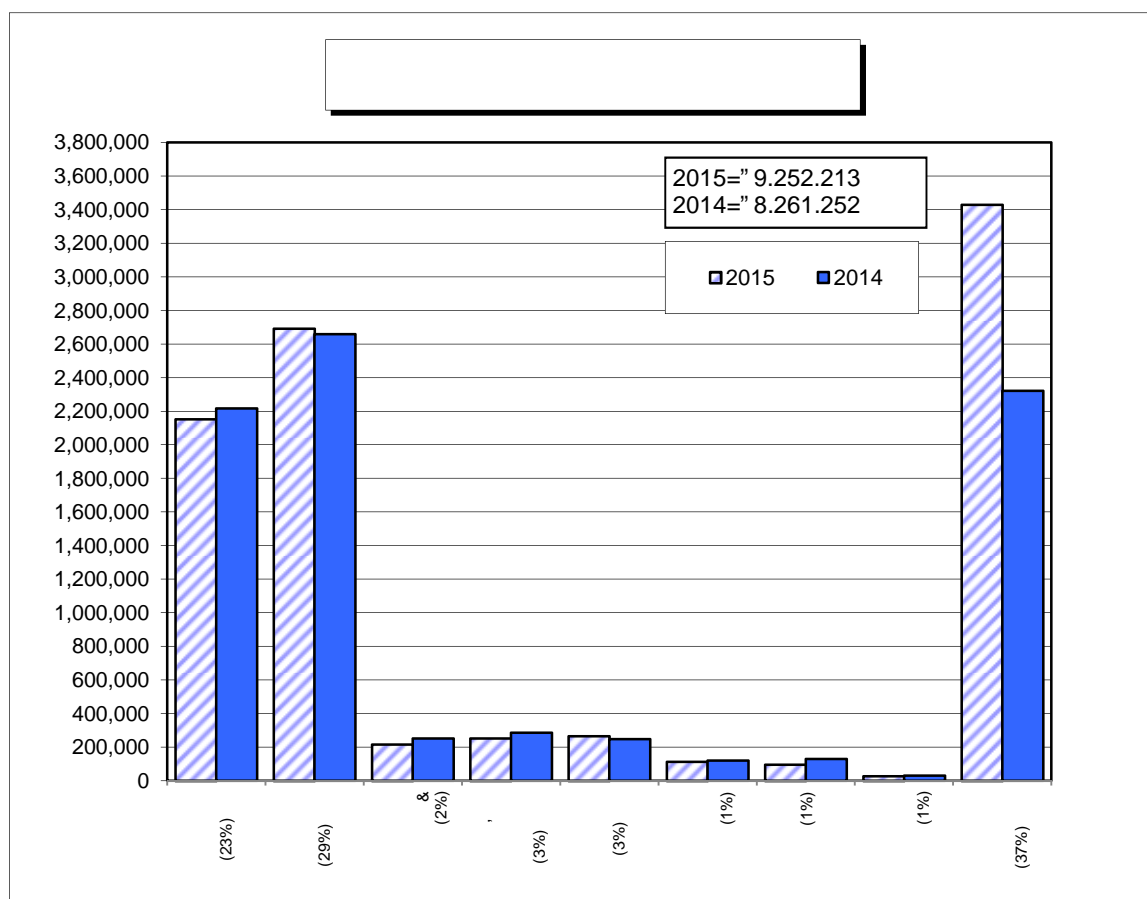
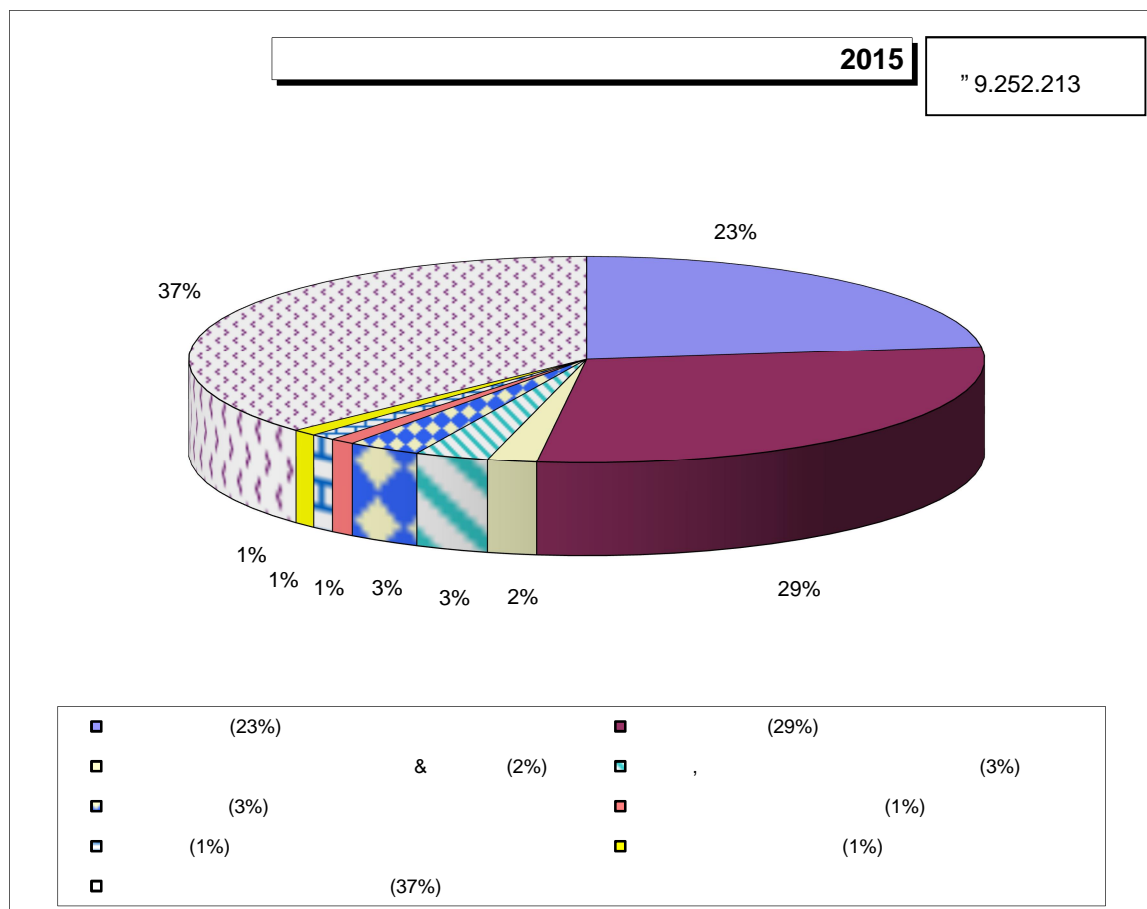
Πάγιο Ταμείο/Αποθεματικό Προσόδων. Το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, το οποίο μετονομάστηκε στη Δημοσιονομική Έκθεση του 2012 σε Αποθεματικό Προσόδων, παρουσίασε στις 31.12.2015 την πιο κάτω κίνηση:

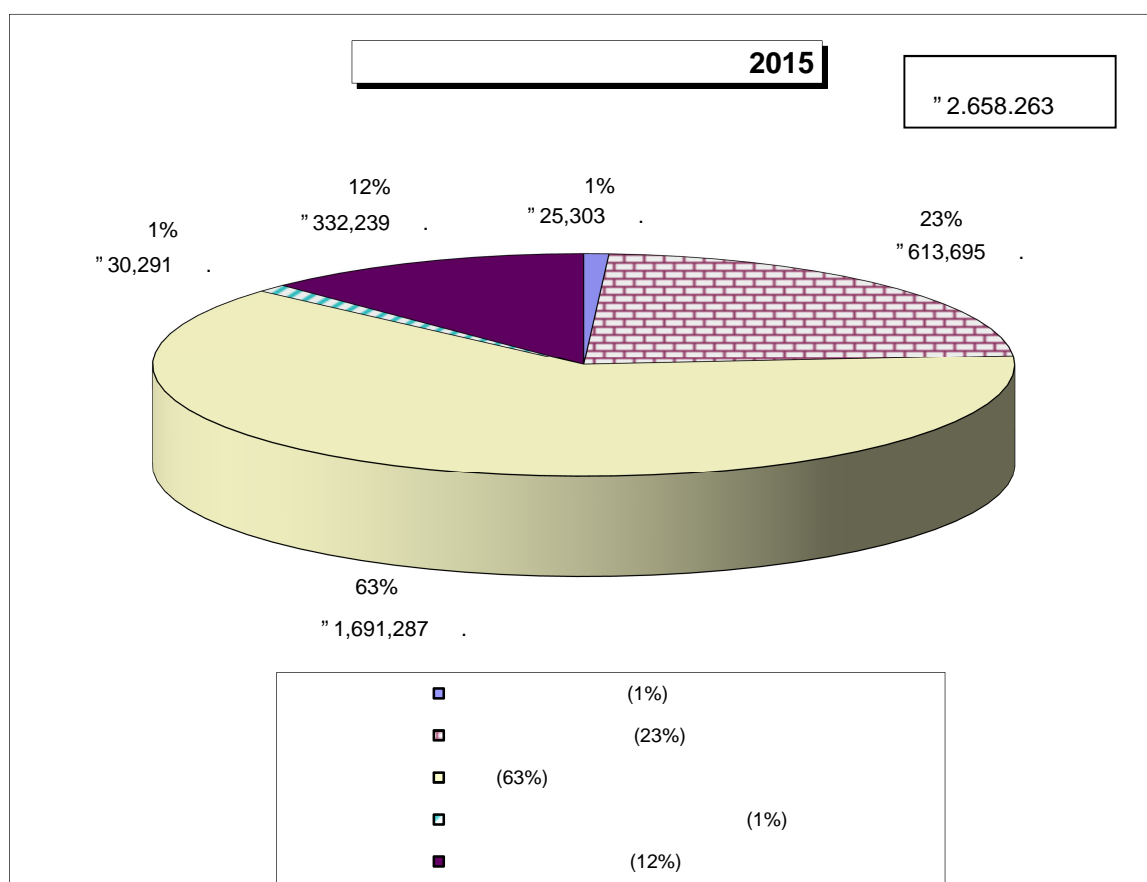
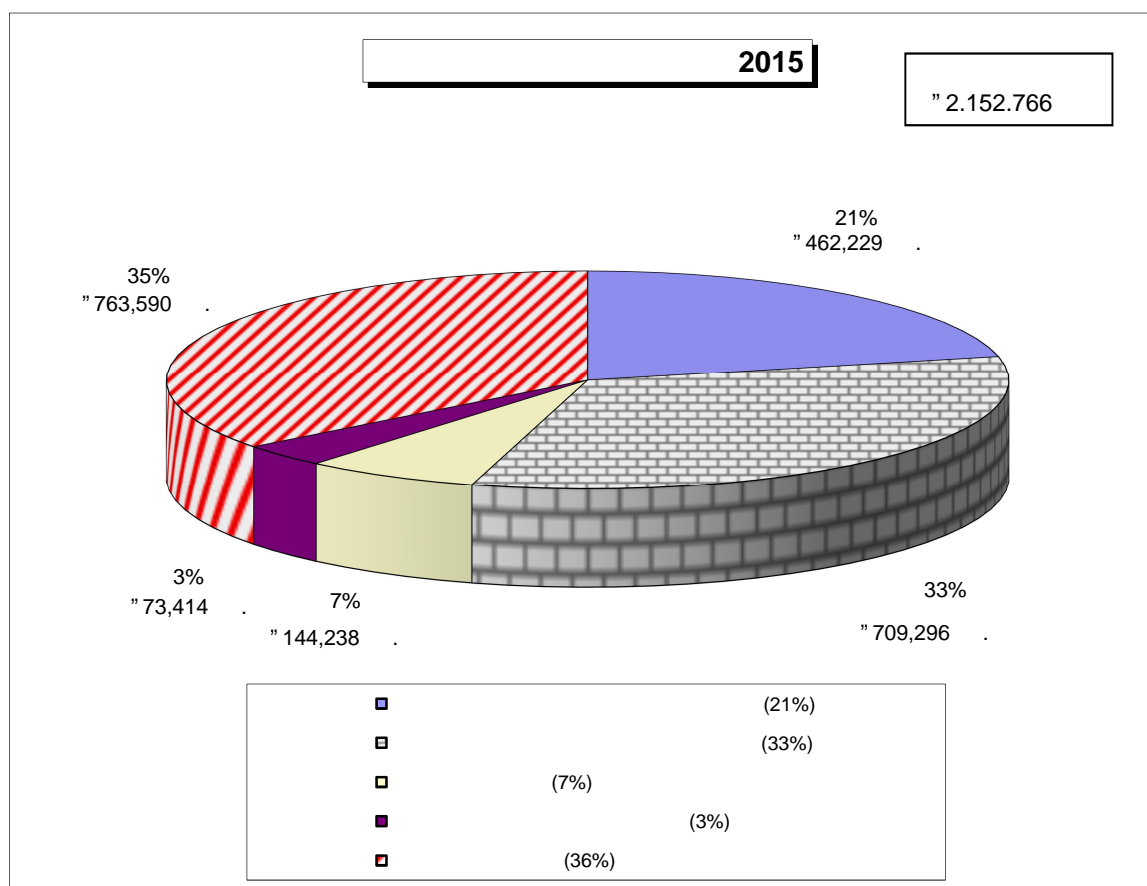
	2015	2014
	€000	€000
Χρεωστικό υπόλοιπο 1.1	7.630.982	7.870.490
Πλέον: Πληρωμές	9.412.422	8.021.744
	17.043.404	15.892.234
Μείον: Εισπράξεις	9.252.214	8.261.252
Χρεωστικό Υπόλοιπο 31.12	7.791.190	7.630.982

Αποτελέσματα έτους. Κατά το 2015 προέκυψε έλλειμμα ύψους €160,2 εκ., σε σύγκριση με πλεόνασμα ύψους €239,5 εκ. το 2014 ενώ, σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2015, το έλλειμμα θα ανερχόταν σε €750,2 εκ, σε σύγκριση με €1.006,6 εκ. το 2014. Η μείωση του πλεονάσματος σε σχέση με το 2014 προέκυψε κυρίως για τους λόγους που αναφέρονται πιο κάτω:

	2015			2014		
	Προϋπολογι- σθέντα	Πραγματικά	Απόκλιση	Προϋπολογι- σθέντα	Πραγματικά	Απόκλιση
	€ 000	€ 000	%	€ 000	€ 000	%
Εισπράξεις	9.487.836	9.252.214	(2,48)	7.945.882	8.261.252	3,97
Πληρωμές	10.237.992	9.412.422	(8,06)	8.952.453	8.021.744	(10,40)
(Ελλειμμα) /Πλεόνασμα	(750.156)	(160.208)		(1.006.571)	239.508	

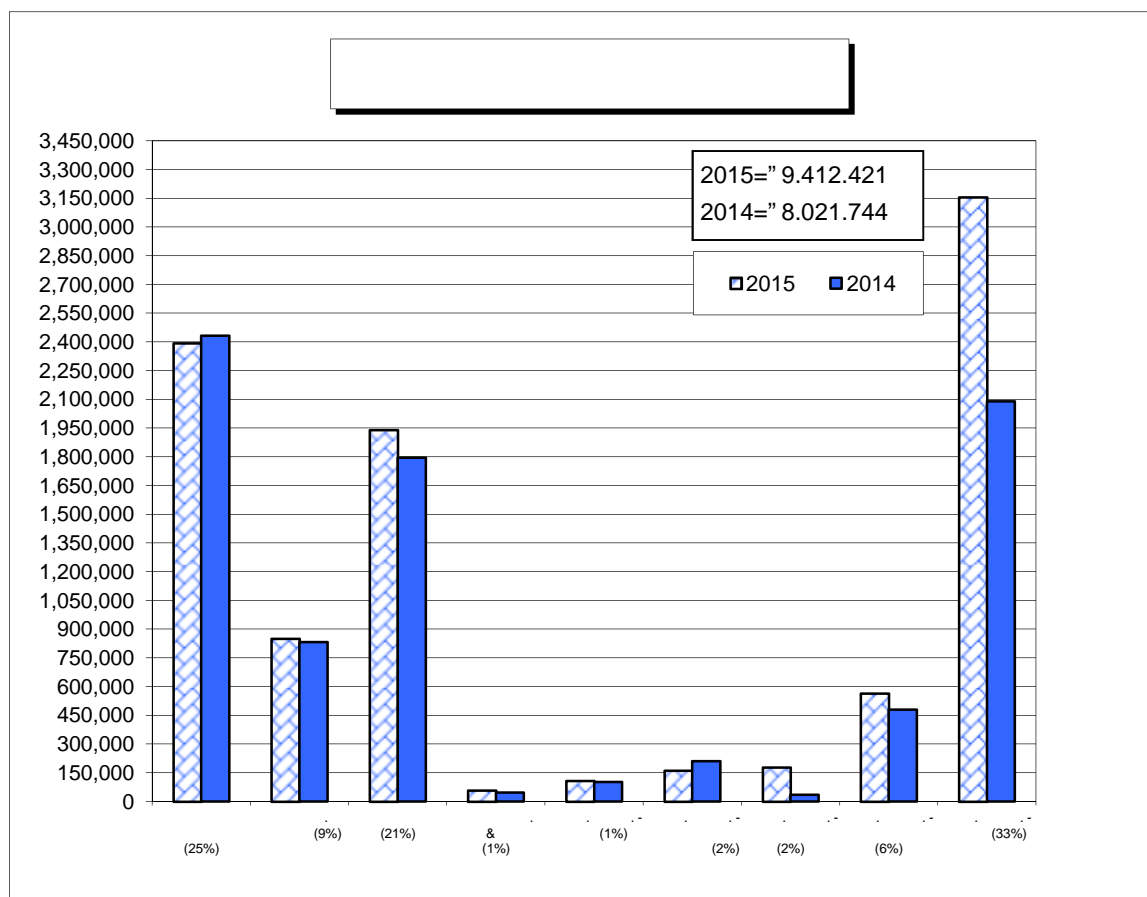
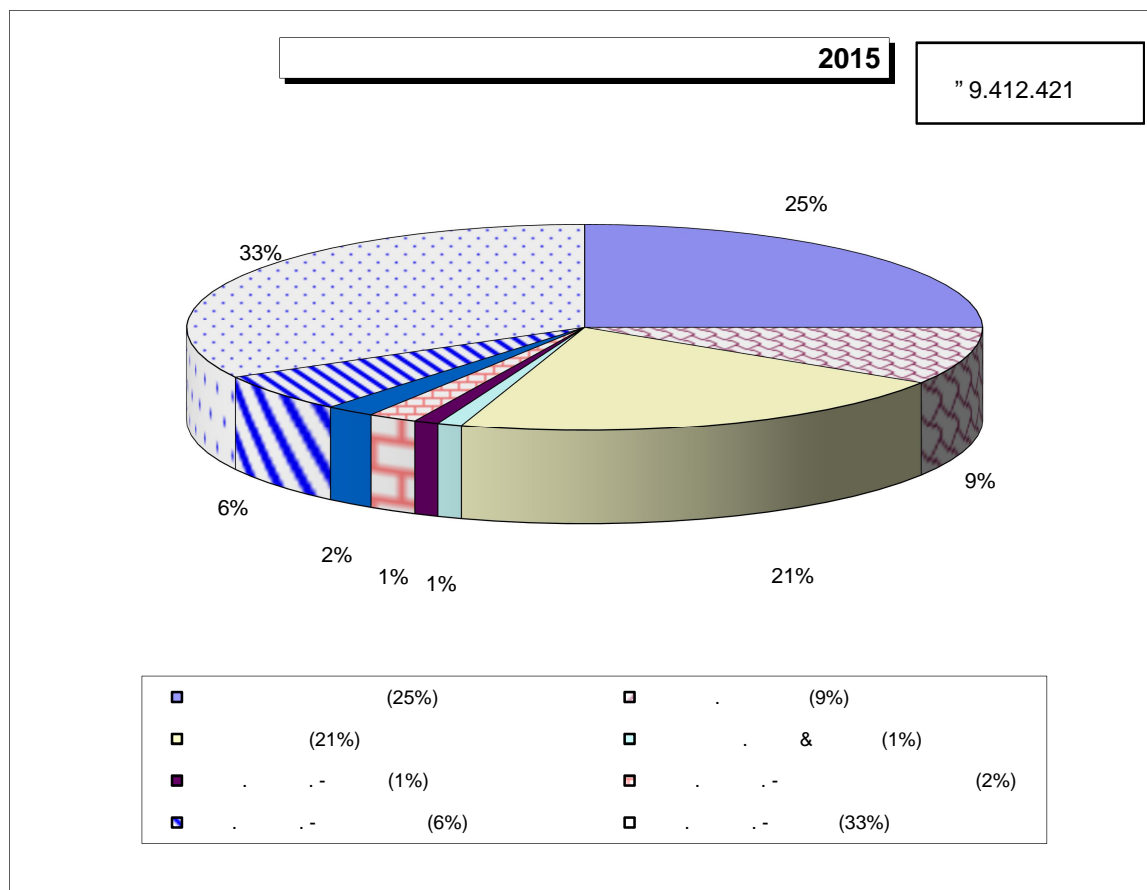
Εισπράξεις. Οι συνολικές εισπράξεις σημείωσαν αύξηση κατά €991 εκ. ή 12% σε σύγκριση με το 2014, που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των αναλήψεων δανείων κατά €1.122 εκ. Παράλληλα παρουσιάστηκε μείωση των εσόδων από άμεσους φόρους και των άλλων εσόδων κατά €63,5 εκ. και €90 εκ. αντίστοιχα.

Πληρωμές. Οι πληρωμές κατά το 2015 παρουσίασαν αύξηση κατά €1.390,7 εκ. ή 17,34%, σε σύγκριση με το 2014, κυρίως λόγω αύξησης των αποπληρωμών/εκδόσεων δανείων και των μεταβιβάσεων κατά €1.066 εκ. και €157 εκ. αντίστοιχα. Επίσης παρουσιάστηκε αύξηση των δαπανών για συνδρομές και αγορά μετοχών κατά €143,6 εκ. που αφορούν την κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ.

Οι εισπράξεις και οι πληρωμές των δύο τελευταίων ετών παρουσιάζονται στον πίνακα 2.1 της Δημοσιονομικής Έκθεσης για το έτος 2015.

ΓΕΝΙΚΑ

Υπερβάσεις επί του Προϋπολογισμού. Παρατηρήθηκε και πάλι ότι έγιναν πληρωμές πέρα από τα αρχικά εγκριθέντα ποσά, για τις οποίες ζητήθηκε και δόθηκε καλυπτική έγκριση από τον Υπουργό Οικονομικών.

Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής. Σύμφωνα με το άρθρο 168 του Συντάγματος ή με βάση τον περί Προϋπολογισμού Νόμο εκδόθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών συνολικά 99 Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής (ΕΕΠ) για συνολικό ποσό €1.302.684.505. Αυτά αναλύονται ως ακολούθως:

	Αρ. Ε.Ε.Π.	Ποσό
		€
Άμεση επιβάρυνση Πάγιου Ταμείου	19	828.268.042
Με Συμπληρωματικούς Προϋπολογισμούς Νόμους	2	252.160.232
Άλλα-σύμφωνα με τον περί Προϋπολογισμού Νόμο	78	222.256.231
Σύνολο	99	1.302.684.505

Η κατηγορία Άλλα Ειδικά Εντάλματα Πληρωμής αναλύεται όπως πιο κάτω:

Περιγραφή	Ποσό
	€
Μεταφορά από Αποθεματικό	79.755.366
Μεταφορά από Συγκεντρωτικά Κονδύλια	76.678.923
Μεταφορά από εξοικονομήσεις σε Άρθρα του ιδίου Κεφαλαίου	65.821.942
Σύνολο	222.256.231

Συνολικά, 852 Άρθρα επηρεάστηκαν μια ή περισσότερες φορές. Μετά τις 31.12.2015, εκδόθηκαν για το έτος 2015, 11 ΕΕΠ συνολικού ύψους €11.344.514. Το τελευταίο ΕΕΠ που εκδόθηκε έφερε ημερομηνία 9.2.2016.

Προστασία καταθέσεων σε Χρηματοοικονομικούς Οργανισμούς. Το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων (ΣΠΚ & ΕΠΑΙ) συστάθηκε με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας του περί Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμου (Ν.16(Ι)/2013). Επιπρόσθετα, δυνάμει του άρθρου 31 του εν λόγω Νόμου, δημοσιεύτηκαν οι περί της Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων και Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Κανονισμοί (ΚΔΠ 92/2013).

Για την εξυπηρέτηση των σκοπών του ΣΠΚ & ΕΠΑΙ, το οποίο αποτελεί ξεχωριστή νομική οντότητα, περιλαμβανομένης της διαχείρισης των τριών Ταμείων που αποτελούν το Σχέδιο, ήτοι του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων Τραπεζών (ΤΠΚ Τραπεζών), του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΤΠΚ ΣΠΙ), και του Ταμείου Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων, συστάθηκε Επιτροπή η οποία αποτελείται από εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Σημειώνεται ότι η πιο πάνω Νομοθεσία θεσπίστηκε σύμφωνα με την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 94/19/ΕΚ, ημερ. 30.5.1994, περί των συστημάτων Εγγυήσεως των Καταθετών όπως αυτή τροποποιήθηκε στις 11.3.2009. Η εν λόγω Οδηγία καταργείται από τις 4.7.2019, με τη νέα Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2014/49/ΕΚ ημερ. 16.4.2014, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και τις ημερομηνίες εφαρμογής των οδηγιών.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς των ΣΠΚ, καλύπτονται οι καταθέσεις σε όλα τα νομίσματα όλων των φυσικών και νομικών προσώπων εκτός κάποιων εξαιρέσεων που αναφέρονται στους κανονισμούς λειτουργίας των δύο Ταμείων ενώ το ανώτατο ποσό αποζημίωσης ανά καταθέτη, ανά τράπεζα, ανέρχεται σε €100.000, περιλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων.

Οι Κανονισμοί των ΣΠΚ διαλαμβάνουν ότι όταν τα κεφάλαια των Ταμείων δεν επαρκούν για κάλυψη των καταθέσεων, μπορούν να ζητήσουν συμπληρωματικές ή έκτακτες εισφορές από τα μέλη τους (Χρηματοοικονομικούς Οργανισμούς) ή να δανειστούν το απαιτούμενο ποσό για εξυπηρέτηση του σκοπού τους. Σε περίπτωση που τα πιο πάνω μέτρα δεν αποδώσουν τα αναμενόμενα και εξακολουθεί να υπάρχει θέμα ρευστότητας ή και φερεγγυότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος, το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται να λάβει σχετική απόφαση για στήριξη του ΣΠΚ & ΕΠΑΙ και των καταθετών γενικότερα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 4 των περί της Αναδιάρθρωσης Χρηματοοικονομικών Οργανισμών Νόμων του 2011 έως 2013.

Βάση ετοιμασίας του Τελικού Απολογισμού του Κράτους. Ο Τελικός Απολογισμός έχει ετοιμαστεί στη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών. Σύμφωνα με τη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών, τα έσοδα και οι δαπάνες αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία είσπραξης ή πληρωμής.

Το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του ημερ. 5.2.2013 αποφάσισε (Αρ. Απόφασης 74.643) όπως εγκρίνει τη μετάβαση από τη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών στη βάση των δεδουλευμένων ως βάση ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Εξουσιοδότησε επίσης τη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας να προβεί σε συνεργασία με όλα τα Υπουργεία, Τμήματα και Ανεξάρτητες Υπηρεσίες στις απαραίτητες ενέργειες, για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή της εν λόγω βάσης.

Όπως αναφέρεται στη σχετική Πρόταση που κατατέθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο, η σταδιακή μετάβαση στη βάση δεδουλευμένων που προβλέπεται να γίνει σε μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (3-5 έτη) θεωρείται επιβεβλημένη για τη συμμόρφωση με την Κοινοτική Οδηγία 85/2011 που προνοεί την εφαρμογή λογιστικών συστημάτων που να παράγουν δεδομένα στη βάση των δεδουλευμένων για να μπορούν στη συνέχεια να εκπονούνται δεδομένα βάσει του Ευρωπαϊκού Συστήματος Ολοκληρωμένων Οικονομικών Λογαριασμών 95 (ΕΣΟΛ 95).

Προς υποβοήθηση της υλοποίησης του έργου της μετάβασης του δημόσιου τομέα στη λογιστική βάση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων, συστάθηκε Καθοδηγητική Επιτροπή (Steering Committee) υπό την προεδρία της Γενικής Λογίστριας της Δημοκρατίας. Όπως αναφέρθηκε και στην πρώτη συνεδρία της στις 11.9.2015, αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι η παρακολούθηση της προόδου του Έργου, η ενημέρωσή της για προβλήματα που δυνατόν θα προκύψουν, καθώς επίσης και να αποφασίζει τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων αυτών. Στις 29.6.2016 πραγματοποιήθηκε η δεύτερη συνεδρία της Καθοδηγητικής Επιτροπής κατά την οποία παρουσιάστηκε το Σχέδιο Δράσης για την ομαλή μετάβαση των διαδικασιών και λογιστικών πρακτικών στη νέα λογιστική βάση.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Έλεγχος. Η Δημοσιονομική Έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τον Τελικό Απολογισμό του Κρατικού Προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015, έχει ελεγχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 116 του Συντάγματος.

Έμφαση Θέματος. Εφιστούμε την προσοχή στις παρατηρήσεις της Υπηρεσίας μας για το Υπουργείο Οικονομικών στις οποίες γίνεται αναφορά στην υπογραφή Συμφωνίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ΕΜΣ), για Διευκόλυνση Χρηματοδοτικής Στήριξης από τον ΕΜΣ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) για την περίοδο Απριλίου 2013 – Μαρτίου 2016, ύψους €10 δις.

Επισημαίνεται ότι στα πλαίσια της συμφωνίας με τον ΕΜΣ υπογράφηκε μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) και της Κυπριακής Δημοκρατίας, Μνημόνιο Συναντίληψης (ΜοΥ), το οποίο περιλαμβάνει το συμφωνημένο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής με το οποίο δεσμεύτηκε η Κυπριακή Δημοκρατία με στόχο την αποκατάσταση της ευρωστόιας του τραπεζικού τομέα με την αναδιάρθρωση τραπεζικών ιδρυμάτων και ενίσχυση της εποπτείας τους και στη διόρθωση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος της Γενικής Κυβέρνησης με τον περιορισμό των δημοσίων δαπανών και ταυτόχρονα την αύξηση των εσόδων της, μέσα από μια σειρά νομοθετικών και κανονιστικών μεταρρυθμίσεων. Το δάνειο χορηγήθηκε σε δόσεις αναλόγως της προόδου εφαρμογής του προγράμματος.

Σημειώνεται ότι, παρόλο που η Κύπρος εξήλθε από το Πρόγραμμα Μακροοικονομικής Προσαρμογής, ωστόσο, παραμένει υπό εποπτεία μέχρι την εξόφληση τουλάχιστον του 75% της χρηματοδοτικής στήριξης που της έχει παραχωρηθεί, στα πλαίσια του Προγράμματος Εποπτείας, σύμφωνα με το άρθρο 14 του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επισημαίνεται περαιτέρω ότι η αποπληρωμή του συνολικού δανείου αρχίζει για την Κύπρο από το 2019 προς το ΔΝΤ και από το 2025 προς την ΕΕ και η αποπληρωμή αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2031. Ως προς τούτο, αναμένεται ανάλογος προγραμματισμός, σύνεση και κατάλληλοι προϋπολογισμοί για να μπορεί η Κύπρος να ανταπεξέλθει των αυξημένων δανειακών υποχρεώσεων της που κληροδότησε σε αυτή αλλά και στην επόμενη γενιά.

Όπως αναφέραμε και σε προηγούμενες Εκθέσεις μας, επιβάλλεται η εισαγωγή συστημάτων εσωτερικού ελέγχου διεύθυνσης, τα οποία, μεταξύ άλλων, να συμπεριλαμβάνουν συγκεκριμένους στόχους και μετρήσιμα κριτήρια με δείκτες απόδοσης, βάσει των οποίων να έχει την ευχέρεια, τόσο η διεύθυνση, όσο και ο πολίτης να αξιολογούν την απόδοση και επίτευξη των στόχων που οφείλει να θέτει κάθε Υπουργείο, Τμήμα ή Υπηρεσία, καθώς επίσης και η επέκταση της χρήσης μηχανογραφημένων συστημάτων σε όλους τους τομείς, με ταυτόχρονη εκπαίδευση του προσωπικού στην αξιοποίηση της τεχνολογίας, για παροχή έγκαιρης και αποτελεσματικής εξυπηρέτησης στους πολίτες με το μικρότερο δυνατό κόστος. Η θέσπιση και τροποποίηση νομοθετημάτων, που συμβάλλουν στον περιορισμό των αδυναμιών και ελλείψεων που παρατηρούνται σε ορισμένους τομείς, ιδιαίτερα στην επιβολή και είσπραξη των δημόσιων εσόδων, επιβάλλεται όπως προωθείται το ταχύτερο.

Γνώμη. Εκτός των παρατηρήσεων που αναφέρονται στην Έκθεση αυτή, η Δημοσιονομική Έκθεση δίνει, κατά τη γνώμη μου, αληθινή και δίκαιη εικόνα του Τελικού Απολογισμού του Κρατικού Προϋπολογισμού, των εισπράξεων και πληρωμών, των καθυστερημένων εσόδων, των εκκρεμών οφειλών, των επενδύσεων, των δανείων και των εγγυήσεων για το έτος που έληξε στις 31.12.2015.

Κατάσταση Ενεργητικού και Παθητικού. Η πιο κάτω μη ελεγμένη κατάσταση, η οποία δεν συμπεριλαμβάνεται στη Δημοσιονομική Έκθεση για το έτος 2015, ετοιμάστηκε πάνω στην ίδια βάση από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας και παρουσιάζει το Ενεργητικό και Παθητικό της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 31.12.2015 και 31.12.2014.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ
31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ, 2015 –
STATEMENT OF ASSETS AND LIABILITIES AS AT 31 DECEMBER, 2015

	2015 €	2014 €
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ – ASSETS		
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία – Non-current assets		
Εξοφλητικά Αποθέματα - Sinking Funds	30.126.086	28.146.262
Δάνεια που παραχωρήθηκαν – Loans granted	947.475.383	820.844.153
Επενδύσεις – Investments	1.638.551.176	1.638.551.176
	2.616.152.645	2.487.541.591
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία – Current assets		
Τραπεζικά Υπόλοιπα – Bank Balances	896.215.707	1.232.501.770
Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων - Special Funds' Balances	0	9.400
Προκαταβολές και Χρεωστικά Υπόλοιπα - Advances and Debit Balances	22.274.453	33.710.524
Προκαταβολές Αποθεμάτων – Stocks Advances	3.115.708	3.684.609
Δάνεια που παραχωρήθηκαν – Loans granted	70.553.356	37.518.210
	992.159.224	1.307.424.513
	3.608.311.869	3.794.966.104
ΠΑΘΗΤΙΚΟ – LIABILITIES		
Τρέχουσες Υποχρεώσεις – Current Liabilities		
Υπόλοιπα Ειδικών Ταμείων - Special Funds' Balances	-259.643.635	-258.807.347
Καταθέσεις και Πιστωτικά Υπόλοιπα - Deposits and Credit Balances	-262.797.144	-283.466.817
Γραμμάτια Δημοσίου – Treasury Bills	-521.665.641	-904.008.831
Δανεισμός – Borrowings	-1.461.454.598	-2.608.747.455
Μεταβιβάσιμα Γραμμάτια – Promissory Notes	-1.661.484	-6.096.664
Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα – Loans for Co-financed Projects	-11.788.706	-14.519.628
	-2.519.011.208	-4.075.646.742
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις – Non-current Liabilities		
Επενδύσεις Ειδικών Ταμείων – Special Fund Investments	-7.668.688.533	-7.454.604.410
Δανεισμός – Borrowings	-16.776.179.434	-15.324.668.134
Μεταβιβάσιμα Γραμμάτια – Promissory Notes	0	-1.661.484
Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα – Loans for Co-financed Projects	-124.754.640	-134.152.874
	-24.569.622.607	-22.915.086.902
	-27.088.633.815	-26.990.733.644
ΚΑΘΑΡΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟ – NET LIABILITIES	-23.480.321.946	-23.195.767.540
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ – RESERVES		
Αποθεματικό Προσόδων	-7.791.189.083	-7.630.981.100
Αποθεματικό από Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες	-15.689.132.863	-15.564.786.440
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ – TOTAL RESERVES	-23.480.321.946	-23.195.767.540

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	Αποθεματικό Προσόδων	Αποθεματικό από Επενδυτικές και Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες	Σύνολο
	€	€	€
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2014	-7.870.488.997	-15.279.958.120	-23.150.447.117
Πλεόνασμα για το έτος	239.507.897	0	239.507.897
Καθαρή κίνηση σε Επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες για το έτος	0	-200.317.366	-200.317.366
Αναπροσαρμογή στη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών για το έτος	0	-84.510.954	-84.510.954
Συνολικά εισοδήματα/δαπάνες για το έτος	239.507.897	-284.828.320	-45.320.423
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2014	-7.630.981.100	-15.564.786.440	-23.195.767.540
Έλλειμμα για το έτος	-160.207.983	0	-160.207.983
Καθαρή κίνηση σε Επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες για το έτος		-80.663.848	-80.663.848
Αναπροσαρμογή στη βάση των πραγματικών εισπράξεων και πληρωμών για το έτος		-43.682.575	-43.682.575
Συνολικά εισοδήματα/δαπάνες για το έτος	-160.207.983	-124.346.423	-284.554.406
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2015	-7.791.189.083	-15.689.132.863	-23.480.321.946

Μετοχές. Η Κυβέρνηση ήταν κάτοχος στις 31.12.2015 των πιο κάτω μετοχών:

Οργανισμός	Μερίδιο Κυβέρνησης		
	Ονομ. αξία	Τιμή Κτήσης	Ποσοστό
	€000	€000	%
Συνήθεις μετοχές			
Κυπριακή Εταιρεία Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών Λτδ	41.407	35.319	100,00
Δασικές Βιομηχανίες Κύπρου Λτδ	2.672	697	51,06
Κυπριακή Εταιρεία Αναπτ. Ακινήτων Λτδ	595	595	82,66
Κυπριακές Βιομηχανίες Σωλήνων Λτδ	4,3	4,3	0,10
Κυπριακές Αερογραμμές Λτδ ¹	18.386	100.906	93,67
Παγκύπρια Εταιρεία Αρτοποιιών Δημόσια Εταιρεία Λτδ ²	488,4	488	11,09
Τράπεζα Κύπρου Λτδ ⁵	0,2	3	0,00
Eurocypria Airlines Ltd ³	8,6	-	0,00
Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου Λτδ	300	300	100,00
Κυπριακό Σταθεροποιητικό Ταμείο Επενδύσεων Λτδ	1,7	-	100,00
Κυπριακός Οργανισμός Τυποποίησης Λτδ	239,4	239,4	100,00
ΚΕΟ Plc (Κατοχή μετοχών ονομαστικής αξίας €45)	-	-	0,00
Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου Λτδ ⁷	1.000	-	100,00
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd ^{4&5}	1.796.060	-	81,54
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ ⁶	1.500.000	1.500.000	99,00
Ολικό	3.361.162,46	1.638.551,7	

¹ Η εταιρεία βρίσκεται υπό εκούσια εκκαθάριση με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου ημερ. 9.1.2015 και δεν αναμένεται να ανακτηθεί οποιοδήποτε ποσό από το Κράτος.

² Η εταιρεία βρίσκεται από τις 18.7.2014 υπό καθεστώς διαχείρισης.

³ Η εταιρεία βρίσκεται υπό εκκαθάριση και δεν αναμένεται να ανακτηθεί οποιοδήποτε ποσό. Ως εκ τούτου η αξία της επένδυσης μηδενίζεται.

⁴ Τον Ιούλιο του 2012, η Κυβέρνηση απέκτησε το 84% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας με αντίτιμο κρατικά ονομαστικά χρεόγραφα αρχικής ονομαστικής αξίας €1.888.562.000. Μετά την έκδοση νέων μετοχών από την υποχρεωτική μετατροπή των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Ενισχυμένου Κεφαλαίου στις 4.2.2013, το ποσοστό της Κυβέρνησης μειώθηκε στο 81,54%. Η Τράπεζα βρίσκεται υπό εκκαθάριση και δεν αναμένεται να ανακτηθεί οποιοδήποτε ποσό. Ως εκ τούτου η αξία της επένδυσης μηδενίζεται.

⁵ Στις 25 Μαρτίου 2013, η Κυπριακή Κυβέρνηση συμφώνησε με το Eurogroup όπως ληφθούν μέτρα εξυγίανσης των δύο μεγάλων κυπριακών τραπεζών (Τράπεζας Κύπρου και Λαϊκής Τράπεζας). Για σκοπούς υλοποίησης των πιο πάνω μέτρων, η Βουλή ψήφισε τον περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμο του 2013. Τα κυριότερα μέτρα που αφορούν τις δύο τράπεζες και που επηρεάζουν τη συμμετοχή της Κυβέρνησης είναι:

- (i) **Τράπεζα Κύπρου.** Το υφιστάμενο μετοχικό κεφάλαιο της τράπεζας μετατρέπεται σε νέες μετοχές τάξης Δ.
- (ii) **Λαϊκή Τράπεζα.** Η διαδικασία εξυγίανσης της Λαϊκής συνεπάγεται το διαχωρισμό της σε «καλή» και σε «κακή» τράπεζα. Το υφιστάμενο μετοχικό κεφάλαιο μεταφέρεται στην «κακή» τράπεζα η οποία είναι ουσιαστικά υπό εκκαθάριση.

⁶ Στις 10 Μαρτίου 2014 η Κυπριακή Κυβέρνηση παραχώρησε ομόλογο αξίας €1,5 δις του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με αντάλλαγμα την απόκτηση 1.171.875.000 μετοχών της, στα πλαίσια της παροχής χρηματοδότησης για σκοπούς ανακεφαλαιοποίησης.

⁷ Το κράτος δεν έχει καταβάλει το αντίτιμο του €1 εκ. που αναλογεί στο μερίδιο του.

Επισημαίνεται ότι λόγω της βάσης παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων της Δημοκρατίας με τη λογιστική πολιτική του ιστορικού κόστους, η αξία των μετοχών παρουσιάζεται στην τιμή κτήσης η οποία ωστόσο είναι διαφορετική από την τρέχουσα τιμή κατά την ημερομηνία ετοιμασίας των οικονομικών καταστάσεων.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, οι ακόλουθοι Οργανισμοί Ιδιωτικού Δικαίου ελέγχονται από την Κυβέρνηση, χωρίς την πραγματοποίηση επένδυσης στο μετοχικό τους κεφάλαιο.

Οργανισμός	Κυβερνητική Θέση
Κυπριακός Οργανισμός Προσέλκυσης Επενδύσεων	100% συμμετοχή της Κυβέρνησης στο κεφάλαιο
Διεθνές Κυπριακό Ινστιτούτο για το Περιβάλλον και τη Δημόσια Υγεία σε συνεργασία με το Harvard School of Public Health	Με εγγύηση από την Κυβέρνηση

Δανεισμός.

(α) Το σύνολο των δανείων εσωτερικού και εξωτερικού, σύμφωνα με τη Δημοσιονομική Έκθεση, μη συμπεριλαμβανομένων των Γραμματίων Δημοσίου, των Μεταβιβάσιμων Γραμματίων και των δανείων συγχρηματοδοτούμενων έργων ύψους €521,7 εκ., €1,7 εκ. και €136,5 εκ. αντίστοιχα, στο τέλος του έτους ανερχόταν σε €18.237,6 εκ. σε σύγκριση με €17.933,4 εκ. το 2014.

Το εξοφλητικό απόθεμα για την αποπληρωμή των δανείων κατά το τέλος των ετών 2015 και 2014 ήταν €30,1 εκ. και €28,1 εκ., αντίστοιχα.

(β) Μεταβιβάσιμα Γραμμάτια Δημοσίου.

	2015	2014
	€000	€000
Οργανισμοί Δημοσίου Δικαίου - Πανεπιστήμιο Κύπρου	0	3.533
Εταιρείες με συμμετοχή του κράτους στο μετοχικό τους κεφάλαιο:		
Κυπριακή Εταιρεία Αναπτύξεως Ακινήτων Λτδ	1.661	4.225
	1.661	7.758

Τα ποσά περιλαμβάνουν και τους τόκους των Μεταβιβάσιμων Γραμμάτων Δημοσίου μέχρι τη λήξη τους.

(γ) Άλλες υποχρεώσεις.

- **Μη μεταβιβάσιμα γραμμάτια.** Η Κυβέρνηση έχει καταθέσει στην Κεντρική Τράπεζα μη μεταβιβάσιμα άτοκα γραμμάτια, τα οποία θα πληρωθούν σε διεθνείς οργανισμούς. Στις 31.12.2015 η αξία των γραμμάτων αυτών ανερχόταν σε €133,6 εκ., ως εξής:

	2015	2014
	€000	€000
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	124.025,8	110.049,0
Διεθνής Τράπεζα Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως	7.992,7	7.427,8
Σύνδεσμος Διεθνούς Αναπτύξεως	1.433,1	2.636,1
Διεθνής Ασφαλιστικός Οργανισμός Επενδύσεων	132,4	124,10
	133.584	120.237

- **Δάνεια για Συγχρηματοδοτούμενα Έργα.** Το υπόλοιπο της κυβερνητικής συνεισφοράς για τα δάνεια συγχρηματοδοτούμενων έργων στις 31.12.2015 ήταν €136,5 εκ. (31.12.2014 €148,7 εκ.). Αυτά αφορούσαν κυρίως Δήμους, Κοινοτικά Συμβούλια και Συμβούλια Αποχετεύσεως. Το υπόλοιπο αυτό προκύπτει από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν στη Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας, ως αποτέλεσμα της ανάληψης της παρακολούθησης των πιο πάνω δανείων από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας από 1.1.2004, στα πλαίσια του ανασχεδιασμού της παρουσίας του ετήσιου Προϋπολογισμού.

Το σύνολο των δανείων συγχρηματοδοτούμενων έργων ήταν εγγυημένα από το Κράτος.

- **Πίνακας Εγγυήσεων.** Οι εγγυήσεις που δόθηκαν για δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις ανέρχονταν στις 31.12.2015 σε €2.913,4 εκ. (€3.024,8 εκ. στις 31.12.2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

	Αρχικός Προϋπολογισμός €	Τελικός Προϋπολογισμός €	Πραγματικές Δαπάνες €	Αδαπάνητα Ποσά €	%
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	5.573.192	5.984.992	5.367.824	617.168	10,31
Υπουργικό Συμβούλιο	1.702.929	1.714.429	1.657.985	56.445	3,29
Βουλή των Αντιπροσώπων	21.948.670	22.550.831	19.618.817	2.932.014	13,00
Δικαστική Υπηρεσία	26.616.189	26.686.059	24.583.076	2.102.983	7,88
Νομική Υπηρεσία	18.562.103	24.416.678	20.604.447	3.812.231	15,61
Ελεγκτική Υπηρεσία	5.505.426	5.525.357	4.878.174	647.183	11,71
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	903.470	1.098.067	1.061.186	36.881	3,36
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας	648.158	653.407	639.574	13.833	2,12
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	2.007.795	2.111.146	1.971.233	139.913	6,63
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	1.506.839	1.506.839	1.386.491	120.348	7,99
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας					
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	235.142	235.492	210.782	24.710	10,49
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών					
Ενισχύσεων	177.997	178.930	133.232	45.699	25,54
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	1.969.248	2.002.898	1.804.467	198.431	9,91
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών	443.949	449.249	437.681	11.568	2,57
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών	2.356.481	2.356.481	2.024.588	331.893	14,08
Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων	372.942	377.162	344.427	32.735	8,68
Υπουργείο Άμυνας- Διοίκηση	6.315.974	6.356.974	5.447.202	909.772	14,31
Κυπριακός Στρατός	134.065.023	134.065.023	128.440.967	5.624.056	4,20
Εθνική Φρουρά	109.184.973	109.184.973	101.178.154	8.006.819	7,33
Αμυντική Θωράκιση	69.323.237	69.423.237	60.497.338	8.925.899	12,86
Υπουργείο Γεωργίας,Αγροτικής					
Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος-					
Διοίκηση	14.329.191	14.340.720	12.545.176	1.795.544	12,52
Τμήμα Γεωργίας	19.682.140	19.682.140	16.896.983	2.785.157	14,15
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	14.481.842	14.581.842	12.686.995	1.894.847	12,99
Τμήμα Δασών	29.830.254	32.892.542	30.156.897	2.735.645	8,32
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	135.286.780	142.436.780	123.369.334	19.067.446	13,39
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως	4.170.787	4.199.012	3.616.513	582.499	13,87
Μετεωρολογική Υπηρεσία	3.964.538	3.964.538	3.312.973	651.565	16,43
Τμήμα Αναδασμού	3.363.373	3.392.889	2.907.699	485.190	14,30
Μεταλλεία	664.258	664.258	614.828	49.430	7,44
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	6.618.618	6.902.217	5.666.141	1.236.076	17,91
Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων					
Ερευνών	4.651.937	10.275.937	8.763.616	1.512.321	14,72
Τμήμα Περιβάλλοντος	2.940.939	5.953.349	2.816.838	3.136.511	52,68
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας					
Τάξεως- Διοίκηση	3.161.446	3.179.440	2.649.518	529.922	16,67
Φυλακές	18.233.436	18.683.436	14.409.583	4.273.853	22,88
Αστυνομία	216.713.582	215.514.872	195.234.859	20.280.013	9,41
Πυροσβεστική Υπηρεσία	30.183.602	31.411.102	29.643.237	1.767.865	5,63
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου,					
Βιομηχανίας και Τουρισμού-Διοίκηση	38.233.340	38.849.702	26.089.338	12.760.364	32,85
Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	1.838.606	1.866.606	1.429.697	436.909	23,41
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και					
Επίσημου Παραλήπτη	5.351.736	5.401.736	4.882.573	519.163	9,61

	Αρχικός Προϋπολογισμός €	Τελικός Προϋπολογισμός €	Πραγματικές Δαπάνες €	Αδαπάνητα Ποσά €	%
Υπουργείο Εργασίας, Προνοίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Διοίκηση	433.079.078	442.175.887	415.826.923	26.348.964	5,96
Τμήμα Εργασίας	6.333.891	14.838.541	10.409.569	4.428.972	29,85
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	384.214.214	407.102.603	403.871.311	3.231.292	0,79
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	42.534.930	42.538.557	37.177.825	5.360.732	12,60
Κέντρο Παραγωγικότητας	8.837.330	9.123.783	5.968.690	3.155.093	34,58
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης	31.493.566	31.958.566	31.102.559	856.007	2,68
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου	1.790.589	1.807.589	1.538.522	269.067	14,89
Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων	2.518.387	2.518.387	1.939.313	579.074	22,99
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	5.342.353	5.537.453	4.982.271	555.182	10,03
Υπουργείο Εσωτερικών-Διοίκηση	199.194.069	218.139.769	198.804.761	19.335.008	8,86
Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας	35.971.168	36.471.168	21.612.193	14.858.975	40,74
Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου	6.106.971	6.458.903	5.852.297	606.606	9,39
Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας	22.863.298	21.541.298	15.834.764	5.706.534	26,49
Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	32.137.209	30.137.209	23.476.587	6.660.622	22,10
Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου	17.655.203	19.297.203	16.542.902	2.754.301	14,27
Επαρχιακή Διοίκηση Κερύνειας	52.406	56.406	53.988	2.418	4,29
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	59.889.297	56.289.297	41.669.585	14.619.712	25,97
Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως	3.336.242	3.354.742	2.599.753	754.989	22,51
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	116.054.227	121.340.491	116.309.031	5.031.460	4,15
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	6.382.449	6.554.449	5.470.374	1.084.075	16,54
Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων Πολιτική Άμυνα	4.817.805	6.714.987	6.451.173	263.814	3,93
Υπηρεσία Ασύλου	3.747.019	4.205.502	3.914.466	291.036	6,92
Υπουργείο Εξωτερικών-Διοίκηση	1.032.172	1.410.372	1.318.933	91.439	6,48
Εξωτερικές Υπηρεσίες	29.198.665	29.210.665	27.197.429	2.013.236	6,89
Εξωτερικές Υπηρεσίες	44.342.255	44.412.655	39.198.256	5.214.399	11,74
Υπουργείο Οικονομικών-Διοίκηση	496.765.137	757.096.249	665.219.676	91.876.573	12,14
Τελωνεία	24.869.306	24.935.591	20.922.112	4.013.479	16,10
Τμήμα Φορολογίας	245.391.255	268.046.103	260.474.023	7.572.080	2,82
Στατιστική Υπηρεσία	8.880.034	8.884.024	8.145.135	738.890	8,32
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	114.756.409	115.130.820	102.301.016	12.829.804	11,14
Τυπογραφείο	4.300.679	4.300.679	3.508.946	791.733	18,41
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής	26.043.869	28.939.208	20.730.770	8.208.438	28,36
Οφειλές Δημόσιου Χρέους	3.162.126.684	3.900.098.070	3.680.620.280	219.477.790	5,63
Συντάξεις και Φιλοδωρήματα	599.210.000	599.210.000	595.856.097	3.353.903	0,56
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	104.000.020	40.150.754		40.150.754	100,00
Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης	119.324.106	68.243.181	28.512.540	39.730.641	58,22
Γενικό Λογιστήριο	31.530.468	57.963.472	52.423.790	5.539.682	9,56
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού - Διοίκηση	102.613.995	103.413.986	89.190.461	14.223.525	13,75
Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	186.645.739	195.965.335	174.791.172	21.174.163	10,81
Μέση Εκπαίδευση	322.381.997	322.477.347	314.197.153	8.280.194	2,57
Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση	30.656.517	30.735.515	29.667.955	1.067.560	3,47
Δημοτική Εκπαίδευση	320.525.786	320.981.805	313.682.507	7.299.298	2,27
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	7.022.927	7.670.569	5.337.624	2.332.945	30,41
Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	554.067	554.067	393.727	160.340	28,94
Πολιτιστικές Υπηρεσίες	15.938.978	16.145.767	13.425.047	2.720.720	16,85

	Αρχικός Προϋπολογισμός €	Τελικός Προϋπολογισμός €	Πραγματικές Δαπάνες €	Αδαπάνητα Ποσά €	%
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων- Διοίκηση	62.372.938	62.223.938	57.356.978	4.866.960	7,82
Τμήμα Δημοσίων Έργων	100.837.362	92.147.238	69.580.042	22.567.196	24,49
Τμήμα Ελέγχου	1.569.738	1.503.938	1.375.633	128.305	8,53
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	12.846.801	13.522.498	12.135.533	1.386.965	10,26
Τμήμα Αρχαιοτήτων	34.763.590	32.177.590	27.561.981	4.615.609	14,34
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	7.715.445	7.749.850	6.494.936	1.254.914	16,19
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	24.854.534	25.578.134	23.636.927	1.941.207	7,59
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	9.396.618	9.396.618	6.967.032	2.429.586	25,86
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	22.276.713	22.444.293	20.143.811	2.300.482	10,25
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	160.814.597	161.709.170	142.933.732	18.775.438	11,61
Υπουργείο Υγείας-Διοίκηση	243.326.379	252.815.689	222.941.497	29.874.192	11,82
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	9.699.135	9.701.560	8.676.137	1.025.423	10,57
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	4.486.320	4.486.320	4.213.775	272.545	6,08
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	106.748.969	109.748.969	102.812.060	6.936.909	6,32
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	7.575.624	7.575.624	7.087.822	487.802	6,44
Γενικό Χημείο του Κράτους	5.573.192	5.984.992	5.367.824	617.168	10,31
ΟΛΙΚΟ	9.194.867.671	10.237.991.795	9.412.421.845	825.569.950	8,06

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

	Προηγούμενα έτη	2015	31.12.2015	31.12.2014
	€	€	€	€
Δικαστική Υπηρεσία				
Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας	10.652.136	1.908.804	12.560.940	11.466.386
Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού	10.932.243	1.696.472	12.628.715	11.941.541
Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας	8.199.611	1.797.171	9.996.782	8.976.879
Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου ¹	5.206.187	634.353	5.840.540	6.352.998
Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου	3.222.637	246.011	3.468.648	3.525.012
Στρατιωτικό Δικαστήριο	242.704	7.160	249.864	291.479
Νομική Υπηρεσία ^{2 3}	-	18.703	18.703	4.431
Ελεγκτική Υπηρεσία	91.698	213.195	304.893	484.302
Γενικό Λογιστήριο	4.236.878	139.398	4.376.276	4.501.309
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	1.127.593	22.801.868	23.929.461	2.949.210
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ⁴	35.717	-	35.717	37.767
Υπουργείο Άμυνας				
Διοίκηση	34.067	1.272	35.339	34.430
Ταμείο Αμυντικής Θωράκισης ^{5 6}	222.476	20.742	243.218	220.519
Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος				
Διοίκηση ⁷	2.203	-	2.203	2.203
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	105.421.285	25.889.780	131.311.065	190.013.992
Τμήμα Δασών ⁸	5.434.432	924.284	6.358.716	6.003.726
Τμήμα Γεωργίας ^{9 10 11}	292.596	51.536	344.132	337.475

1 €594.060 31.12.2015 2015

2

3 €2.571 31.12.2015 2015

2015.

4 €200 31.12.2014 2014

5 €12.087 31.12.2015 2015

6 €672.353 31.12.2014 2014

7 31.12.2015. €2.203

8 €33.432 31.12.2014 2014

9 €900 31.12.2014 2014

	Προηγούμενα έτη	2015	31.12.2015	31.12.2014
	€	€	€	€
Υπηρεσία Μεταλλείων	105.084	9.100	114.184	108.075
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες ¹²	3.437.451	171.331	3.608.782	3.757.361
Τμήμα Αναδασμού	809.244	281.232	1.090.476	1.128.560
Άλλα Τμήματα/Υπηρεσίες				
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	-	-	-	15.040
Τμήμα Περιβάλλοντος ¹³	-	-	-	-
Τμήμα Αλιείας & Θαλάσσιων Ερευνών	41.333	18.228	59.561	59.469
Μετεωρολογική Υπηρεσία	2.210	762	2.972	2.968
Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης	4.660	3.173	7.833	5.084
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως				
Αρχηγείο Αστυνομίας	-	310.553	310.553	551.867
Αστ. Διεύθυνση Λευκωσίας	571	3.209	3.780	3.819
Αστ. Διεύθυνση Λεμεσού	38.086	2.589	40.675	83.882
Αστ. Διεύθυνση Λάρνακας	10.871	947	11.818	15.962
Αστ. Διεύθυνση Πάφου	-	847	847	2.233
Αστ. Διεύθυνση Αμμοχώστου	-	385	385	-
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού				
Διοίκηση ^{14 15 16 17}	4.946.206	3.141.796	8.088.002	7.242.354
Υπουργείο Εξωτερικών				
Εξωτερικές Υπηρεσίες	224.711	155.027	379.738	570.226
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων				
Διοίκηση ^{18 19}	-	-	11.262.480	4.583.566

10	β231.724	31.12.2015	(
)				
11	β210.033	31.12.2014	(
)				
12	β52.467	31.12.2014		2014
13	β51.756	31.12.2014		2014
14	β1.684	31.12.2014		2014
15	β133.500	31.12.2014		
2014			2007 (. 2) 2013	
16	β1.684	31.12.2015		2014
17		2015		
(. 2) 2013,	β148.300	31.12.2015.		2007
18	β177			
		2014,		

		Προηγούμενα			
		έτη	2015	31.12.2015	31.12.2014
		€	€	€	€
Τμήμα Εργασίας	-		89.190	89.190	-
Ανώτερο Ξενοδοχειακό					
Ινστιτούτο Κύπρου	3.391		-	3.391	5.484
Υπηρεσίες Κοινωνικής					
Ευημερίας ²⁰	34.784.310		1.174.390	35.958.700	36.354.693
Κέντρο Παραγωγικότητας ²¹	20.554		25.000	45.554	76.125
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης					
Ατόμων με Αναπηρίες ²²	58.326		13.587	71.913	80.286
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	16.782		17.496	34.278	30.914
Υπουργείο Εσωτερικών					
Διοίκηση	181.125		41.543	222.668	201.180
Τμήμα Πολεοδομίας και					
Οικήσεως ²³	4.698.032		1.296.541	5.994.573	5.922.336
Επαρχιακή Διοίκηση Λευκωσίας ²⁴					
²⁵	1.123.893		514.768	1.638.661	1.423.563
Επαρχιακή Διοίκηση					
Αμμοχώστου ²⁶	356.638		164.079	520.717	376.395
Επαρχιακή Διοίκηση Λάρνακας	1.860.466		524.343	2.384.809	2.030.760
Επαρχιακή Διοίκηση Λεμεσού	459.795		176.908	636.703	532.661
Επαρχιακή Διοίκηση Πάφου	142.271		39.559	181.830	155.072
Τμήμα Κτηματολογίου και					
Χωρομετρίας ^{27 28 29}	9.510.686		5.748.773	15.259.459	11.886.535
Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και					
Μεταναστεύσεως ³⁰	5.996.271		219.080	6.215.351	5.323.399
19	π11.262.480		(π9.662.237),		
(π1.600.243).			,		(
(2015),					
).				
20	π56.058	31.12.2014			2014
21	π4.180	31.12.2014			2014
22	π1.574	31.12.2015		2015	
		2015.			
23		2014	π5.923.546	π5.922.336	
24		2015			31.12.2014
π25.933.	π1.072	31.12.2015			
25	π1.919	π23.030	31.12.2014		2015,
26		2014	π376.439	π376.395	
	2014.				
27	π69.270	31.12.2015		2015	
28	π69.270	31.12.2014		2014	
29		π15.259.459			
(31.12.2014)		(2015)		

	Προηγούμενα		2015	31.12.2015	31.12.2014
	έτη				
	€		€	€	€
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	-	-	-	-	5.100
Υπουργείο Οικονομικών					
Διοίκηση ^{31 32 33}	1.770.244	10.748.663	12.518.907	1.788.412	
Κυβερνητικό Τυπογραφείο ³⁴	33.294	23.510	56.804	33.294	
Τμήμα Τελωνείων	10.324.063	1.089.333	11.413.396	10.905.373	
Τμήμα Φορολογίας ³⁵					
Υπηρεσία ΦΠΑ			450.147.980	424.726.214	
Φόρος Κληρονομιών			5.663.935	5.208.937	
Φόρος Εισοδήματος			796.355.878	714.272.315	
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών			60.305.043	62.496.866	
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας (Νόμος 24/80)			98.562.177	73.948.937	
Έκτακτη Εισφορά για τους πρόσφυγες			6.291.707	6.293.568	
Φόρος Εισοδήματος Παρακρατηθείς (Ρ.Α.Υ.Ε.)			121.489.747	110.921.882	
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα			199.746.769	178.347.021	
Έκτακτη Εισφορά Εργοδοτούμενων			1.082.970	408.736	
Φόρος Χαρτοσήμων			669.429	460.384	
Άλλοι Φόροι			2.306.187	2.318.312	
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού³⁶	413.953	319.660	733.613	749.745	
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων					
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας ³⁷	17.975.237	937.455	18.912.692	20.313.822	
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	1.698.004	445.363	2.143.367	2.808.789	
Τμήμα Δημοσίων Έργων ³⁸	3.995.562	494.727	4.490.289	4.687.032	
Τμήμα Αρχαιοτήτων	29.439	7.465	36.904	33.487	
<hr/>					
30		2014 2015			
31	π29.701	31.12.2015	2015		
32	π272.646	31.12.2014	2014		
33	π14.460	31.12.2014	2014		
34	π33.212	31.12.2014	2014		
35	2014	π1.153.793.689			π1.154.676.978
	2014.	π883.269		π874.578	
	π8.691	30/77			
36	π1.690	31.12.2015	2015		
37	π862	31.12.2015	2015		
38	π7.937	31.12.2015	2015		

	Προηγούμενα έτη	2015	31.12.2015	31.12.2014
	€	€	€	€
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	160.710	2.936.183	3.096.893	3.227.696
Τμήμα Οδικών Μεταφορών ³⁹	37.441.746	6.729.409	44.171.155	40.842.221
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	11.381	3.528	14.909	21.020
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών ⁴⁰	4.478.210	111.597	4.589.807	4.636.805
Υπουργείο Υγείας				
Διοίκηση ⁴¹	287.038	61.565	348.603	319.173
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας ⁴²				
Κεντρικά Γραφεία	68.942	791.710	860.652	882.080
Κρατικά Νοσηλευτήρια ⁴³	23.091.571	3.975.124	27.066.695	24.368.729
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας ^{44 45}	3.055	1.675	4.730	4.477
	325.969.879	99.172.152	2.179.026.333	2.024.703.955

39	π13.208	31.12.2015	2015	
40	π965	31.12.2015	2015	
41	π3.555	31.12.2014		
2014				
42	31.12.2015 (π27.927.347)		2015 (π27.924.942).	
π2.405				
43	π670.727	31.12.2014	2014,	2014
44	π32	31.12.2015	2015	
45	π3.244	31.12.2014		2014
	2014	2014.		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ¹

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2015	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2015	Κενές Θέσεις
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	1	1	-
Υπουργικό Συμβούλιο	12	12	-
Βουλή των Αντιπροσώπων ²	102	86	17
Γενική Διεύθυνση ΕΠΣΑ	64	60	4
Ανώτατο Δικαστήριο	27	22	5
Επαρχιακά Δικαστήρια	249	222	27
Δικαστήρια Ελέγχου Ενοικιάσεων	2	2	-
Στρατιωτικό Δικαστήριο	2	1	1
Οικογενειακά Δικαστήρια	10	10	-
Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών	3	3	-
Διοικητικό Δικαστήριο	7	5	2
Νομική Υπηρεσία	126	96	30
Ελεγκτική Υπηρεσία	113	81	32
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ³	29	29	1
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας	1	1	-
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως	21	20	1
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	1	1	-
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού	15	11	4
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών ^{4 5}	40	36	2
Γενικό Λογιστήριο	240	179	61
Υπουργείο Άμυνας			
Διοίκηση	100	76	24
Κυπριακός Στρατός	2.968	2.897	71
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος			
Διοίκηση	47	41	6
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	78	51	27
Τμήμα Γεωργίας	368	286	82
Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	189	142	47
Τμήμα Δασών	307	240	67
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ⁶	273	182	92

¹² 1 θέση Διευθυντή Διεθνών Σχέσεων είναι υπεράριθμη³ 1 θέση Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου είναι υπεράριθμη (Κλίμακα Α8-Α10-Α11).⁴ 1 Πρώτος Λειτουργός Συνεργατικών Εταιρειών έχει διοριστεί ως Αναπληρωτής Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών⁵ 2 θέσεις Πρώτου Συνεργατικού Λειτουργού καταργήθηκαν με την κένωση τους.⁶ 1 θέση είναι υπεράριθμη

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2015	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2015	Κενές Θέσεις
Τμήμα Γεωλογικής Επισκοπήσεως ⁷	50	32	19
Μετεωρολογική Υπηρεσία	69	59	10
Τμήμα Αναδασμού	66	57	9
Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών	66	53	13
Υπηρεσία Μεταλλείων	11	9	2
Υπηρεσία Περιβάλλοντος	32	27	5
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως			
Διοίκηση	19	17	2
Φυλακές	365	296	69
Αστυνομία	5.461	4.927	534
Πυροσβεστική Υπηρεσία	733	624	109
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού			
Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας	163	120	43
Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη ⁸	67	59	9
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων			
Διοίκηση ⁹	10	7	2
Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων	34	29	5
Τμήμα Εργασίας	95	85	10
Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων	299	237	62
Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας	338	271	67
Κέντρο Παραγωγικότητας	35	28	7
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας	79	67	12
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου ¹⁰	18	13	2
Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες	26	10	16
Υπουργείο Εσωτερικών			
Διοίκηση ¹¹	87	72	11
Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	224	152	72
Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως	1	-	1
Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	736	575	161
Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών ¹²	86	69	17
Πολιτική Άμυνα	38	32	6
Υπουργείο Εξωτερικών			
Διοίκηση	206	182	24
Εξωτερικές Υπηρεσίες ¹³	26	20	6

⁷ 1 θέση Γεωλογικού Λειτουργού (Α9-11-12) είναι υπεράριθμη

⁸ 1 θέση Βοηθού Εξεταστή είναι υπεράριθμη

⁹ 1 θέση Τεχνικού ΚΣΚ καταργήθηκε με την κένωση της (Ν82(ι)/2014)

¹⁰ 2 θέσεις Εκπαιδευτών (Κλίμακα Α6 και Α9(ι)) και 1 θέση Καθηγητή Γενικών Σπουδών (Κλ. Α8-Α10-Α11) καταργήθηκαν με τον Περί Προϋπολογισμού για το 2016 Νόμο (Ν49(ιι)/2015).

¹¹ Κατά το 2015 έχουν κενωθεί 4 θέσεις, οι οποίες με την κένωσή τους καταργήθηκαν

¹² 1 θέση καταργήθηκε μετά που κενώθηκε

¹³ Υπάρχουν 2 επιπλέον θέσεις με status Πρέσβη με σύμβαση

	Εγκεκριμένες θέσεις για το 2015	Συμπληρωμένες θέσεις στις 31.12.2015	Κενές Θέσεις
Υπουργείο Οικονομικών			
Διοίκηση ¹⁴	165	133	33
Τμήμα Τελωνείων	385	298	87
Τμήμα Φορολογίας ^{15 16}	576	512	64
Στατιστική Υπηρεσία	117	97	20
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού	48	42	6
Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης	13	12	1
Κυβερνητικό Τυπογραφείο	62	48	14
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής ¹⁷	164	134	31
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού			
Διοίκηση	456	338	118
Εκπαίδευση	11.098	10.849	249
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων			
Διοίκηση	1	1	-
Τμήμα Δημοσίων Έργων	290	205	85
Τμήμα Αρχαιοτήτων	67	46	21
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας	317	235	82
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	79	61	18
Τμήμα Ελέγχου	8	6	2
Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	312	280	32
Τμήμα Οδικών Μεταφορών	110	86	24
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	85	69	16
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	13	11	2
Υπουργείο Υγείας			
Διοίκηση	3.115	2.357	758
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας	1.075	703	372
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	91	59	32
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες	73	46	27
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες	151	99	52
Γενικό Χημείο	91	66	25
Άλλες Υπηρεσίες:			
Γενικό Διοικητικό Προσωπικό	363	319	44
Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό	2.239	1.722	517
Γενικό Βοηθητικό Προσωπικό	144	108	36
ΟΛΙΚΟ	36.543	31.864	4.676

¹⁴ 1 θέση Βοηθού Εφόρου Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών είναι υπεράριθμη

¹⁵ 1 θέση Ανώτερου Λειτουργού ΦΠΑ είναι κενή αφού ο κάτοχος της είναι με άδεια άνευ απολαβών και κατέχει τη θέση του Βοηθού Εφόρου Φορολογίας (ως Αξιωματούχος).

¹⁶ Το 2016 καταργήθηκαν 26 θέσεις του Τμήματος Φορολογίας (Νόμος 49(ii)/2015).

¹⁷ 1 θέση Λειτουργού Πληροφορικής Α είναι υπεράριθμη (Κλίμακα Α11(iii)).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΧΕΙ ΑΝΑΤΕΘΕΙ ΣΕ ΙΔΙΩΤΕΣ

<u>α/α</u>	<u>Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου</u>	<u>Τελευταίο έτος υποβολής λογαριασμών</u>
1	ΙΔΡΥΜΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	2015
2	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ	2014
3	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ	2015
4	ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΒΑΡΩΝ	2015
5	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2015
6	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΓΗΣ	2015
7	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	2015
8	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	2015
9	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	2015
10	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	2015
11	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	2014
12	ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	2003
13	ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΥΣ ΑΥΤΩΝ	2014
14	ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΩΝ (ΜΕ ΕΙΣΦΟΡΕΣ) ΣΤΟΥΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΟΥΣ ΑΥΤΩΝ	2002
15	ΙΔΡΥΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	2015
16	ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	2013
17	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	2015
18	ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	2015
19	ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	2015
20	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	2013
21	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ	2015
22	ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ (ΙΧΣΙ)	2014
23	ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΪΚΗ ΔΥΣΤΡΟΦΙΑ	2015
24	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	2015
25	ΣΧΕΔΙΟ ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2015
26	ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	2015
27	ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ	2015
28	ΑΡΧΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	2015
29	ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	2015

**ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
31 Δεκεμβρίου 2015

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

31 Δεκεμβρίου 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

Αξιωματούχοι	1
Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή	2 - 3
Κατάσταση ταμειακών εισπράξεων και λοιπών συνολικών εξόδων	4
Σημειώσεις στις οικονομικές καταστάσεις	5 - 7
Πρόσθετες πληροφορίες στην κατάσταση ταμειακών εισπράξεων και λοιπών συνολικών εξόδων	8 - 9

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ

Γενικός Ελεγκτής	Δρ. Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης
Βοηθός Γενικού Ελεγκτή	Κυριάκος Κυριάκου
Ανεξάρτητοι Ελεγκτές	Reanda Cyprus Limited Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές Λεωφόρος Αρχαγγέλου 48 1ος Όροφος Έγκωμη 2404, Λευκωσία
Εγγεγραμμένο γραφείο:	Δεληγιώργη 6 Λευκωσία 1406 Κύπρος

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή

Προς Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας

Έκθεση επί των οικονομικών καταστάσεων

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας (η 'ΕΥ') στις σελίδες 4 μέχρι 7 οι οποίες αποτελούνται από την κατάσταση ταμειακών εισπράξεων και λοιπών συνολικών εξόδων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες. Αυτή η κατάσταση είναι ευθύνη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η ευθύνη μας είναι να εκφράσουμε την γνώμη μας στην κατάσταση αυτή βάση δικού μας ελέγχου.

Ευθύνη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για τις οικονομικές καταστάσεις

Η Ελεγκτική Υπηρεσία είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες που η ΕΥ καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλομένου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση λελογισμένης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή, περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους σφάλματος των οικονομικών καταστάσεων, οφειλομένου είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνων, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων της οντότητας που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της οντότητας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων που έγιναν από την ΕΥ, καθώς και την αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να παράσχουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Η πολιτική της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι να ετοιμάζει κατάσταση βάση ταμειακών εισπράξεων και λοιπών συνολικών εξόδων. Βάση αυτού, το εισόδημα αναγνωρίζεται όταν εισπράττεται αντί όταν έχει πραγματοποιηθεί, και τα έξοδα αναγνωρίζονται όταν έχουν πληρωθεί αντί όταν έχουν επίσης πραγματοποιηθεί.

Reanda Cyprus Limited

48 Archangelou Avenue, 1st floor, Engomi, 2404 Nicosia, Cyprus.

Tel: +357 22 670680 Fax: +357 22 670681 Email: info@reandacyprus.com Web: www.reandacyprus.com

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή (συνέχεια)

Προς Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα του εισοδήματος που έχει εισπραχθεί και των εξόδων που έχουν πληρωθεί από την Ελεγκτική Υπηρεσία για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015 σύμφωνα με κατάσταση ταμειακών εισπράξεων και λοιπών συνολικών εξόδων.

Έκθεση επί άλλων νομικών απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις των περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμων του 2009 και 2013, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Έχουμε πάρει όλες τις πληροφορίες και εξηγήσεις που θεωρήσαμε αναγκαίες για σκοπούς του ελέγχου μας.
- Κατά τη γνώμη μας, έχουν τηρηθεί από την ΕΥ κατάλληλα λογιστικά βιβλία, στην έκταση που φαίνεται από την εξέταση από εμάς αυτών των βιβλίων.
- Οι οικονομικές καταστάσεις της ΕΥ συμφωνούν με τα λογιστικά βιβλία.
- Κατά τη γνώμη μας και από όσα καλύτερα έχουμε πληροφορηθεί και σύμφωνα με τις εξηγήσεις που μας δόθηκαν, οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν τις απαιτούμενες από τον περί Εταιρειών Νόμο της Κύπρου, Κεφ. 113, πληροφορίες με τον απαιτούμενο τρόπο.

Άλλο θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για την ΕΥ και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 34 των περί Ελεγκτών και Υποχρεωτικών Ελέγχων των Ετήσιων και Ενοποιημένων Λογαριασμών Νόμων του 2009 και 2013 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε ή αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Συγκριτικοί αριθμοί

Οι οικονομικές καταστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2014 δεν ελέγχθηκαν.

Φοίβος Θεοχαρίδης
Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της
Reanda Cyprus Limited
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές

Λευκωσία, 8 Δεκεμβρίου 2016

Reanda Cyprus Limited

48 Archangelou Avenue, 1st floor, Engomi, 2404 Nicosia, Cyprus.

Tel: +357 22 670680 Fax: +357 22 670681 Email: info@reandacyprus.com Web: www.reandacyprus.com

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

31 Δεκεμβρίου 2015

	Σημ.	2015 €
Εισοδήματα	3	950,988
Έξοδα διοίκησης		<u>(4,878,173)</u>
Καθαρή ζημιά για το έτος		(3,927,185)
Λοιπά συνολικά έσοδα		<u>-</u>
Συνολικά έσοδα για το έτος		<u>(3,927,185)</u>

Στις 8 Δεκεμβρίου 2016 ο Γενικός Ελεγκτής της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας ενέκρινε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έκδοση.

.....
Δρ. Οδυσσέας Φ. Μιχαηλίδης
Γενικός Ελεγκτής

Οι σημειώσεις στις σελίδες 5 μέχρι 7 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

31 Δεκεμβρίου 2015

1. Σύσταση και κύριες δραστηριότητες

Σύσταση

Η Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας και δεν υπάγεται σε κανένα Υπουργείο. Ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτή, σύμφωνα με το άρθρο 115 του Συντάγματος, είναι ανεξάρτητοι αξιωματούχοι του Κράτους και διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Το εγγεγραμμένο γραφείο της είναι στην Δεληγιώργη 6, Λευκωσία, 1406, Κύπρος.

Κύριες δραστηριότητες

Η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει την ευθύνη του ελέγχου και το δικαίωμα της επιθεώρησης όλων των λογαριασμών χρηματικών διαθεσίμων και άλλων περιουσιακών στοιχείων που διαχειρίζεται η Δημοκρατία και υποχρεώσεων που προέκυψαν ή αναλήφθηκαν εκ μέρους της. Έχει επίσης την ευθύνη, σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών νόμων ή βάση διοικητικών διευθετήσεων, του ελέγχου των λογαριασμών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Αρχών Τοπικής Διοίκησης, Ειδικών Ταμείων και άλλων οργανισμών.

2. Σημαντικές λογιστικές πολιτικές

Οι κυριότερες λογιστικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην ετοιμασία αυτών των οικονομικών καταστάσεων αναφέρονται πιο κάτω.

Βάση ετοιμασίας

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ.113. Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν ετοιμαστεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους.

Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα επιμετρούνται στην εύλογη αξία του τιμήματος που εισπράχθηκε από παροχή υπηρεσιών μετά την αφαίρεση των πιστωτικών και των εμπορικών εκπτώσεων. Τα έσοδα της ΕΥ αναγνωρίζονται ως εξής:

- **Παροχή υπηρεσιών**

Οι πωλήσεις υπηρεσιών αναγνωρίζονται στη λογιστική περίοδο που εισπράττονται οι υπηρεσίες.

Ωφελήματα υπαλλήλων

Τα γενικά καθήκοντα και ευθύνες των θέσεων εργασίας της ΕΥ και τα προσόντα που απαιτούνται για την κατοχή τους καθορίζονται στα σχέδια υπηρεσίας, τα οποία εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή.

Λειτουργικές μισθώσεις

Μισθώσεις όπου ένα σημαντικό μέρος των κινδύνων και ανταμοιβών της ιδιοκτησίας παραμένουν στον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις χρεώνονται στα αποτελέσματα σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο στο διάστημα της περιόδου μίσθωσης.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

31 Δεκεμβρίου 2015

3. Εισοδήματα

	2015
	€
Παροχή υπηρεσιών	950,988
	<u>950,988</u>

Τα πιο πάνω εισοδήματα αφορούν χρεώσεις και αντίστοιχες εισπράξεις που έγιναν από τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και άλλους Οργανισμούς και Δημόσια Ταμεία.

Για τα κυβερνητικά τμήματα και Υπουργεία της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν γίνεται καμία χρέωση και τιμολόγηση.

4. Έξοδα κατά είδος

	2015
	€
Παροχές προσωπικού (Σημ. 5)	4,615,546
Αγορά στοιχείων πάγιου ενεργητικού	32,827
Βιβλιοθήκη	1,194
Άλλα έξοδα	228,606
Σύνολο εξόδων	<u>4,878,173</u>

5. Παροχές προσωπικού

	2015
	€
Μισθοί και ημερομίσθια	4,615,546
	<u>4,615,546</u>

6. Λειτουργικό περιβάλλον

Τα τελευταία χρόνια η Κυπριακή οικονομία επηρεάστηκε αρνητικά από την κρίση στον Κυπριακό τραπεζικό τομέα και τη δυσκολία της Κυπριακής Δημοκρατίας να αντλήσει δανεισμό από τις διεθνείς χρηματαγορές. Ως αποτέλεσμα, η Κυπριακή Δημοκρατία εισήλθε σε διαπραγματεύσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (η «Τρόικα»), για οικονομική στήριξη προς την Κύπρο ύψους €10 δισεκατομμυρίων, οι οποίες κατέληξαν σε επίτευξη συμφωνίας και λήψη απόφασης από το Eurogroup στις 25 Μαρτίου 2013. Η απόφαση συμπεριλάμβανε την αναδιάρθρωση των δύο μεγαλύτερων τραπεζών στην Κύπρο μέσω «Διάσωσης με Ίδια Μέσα» διασφαλίζοντας τις καταθέσεις κάτω από €100.000.

Από το Μάρτιο του 2013 η Τρόικα έχει ήδη προβεί σε αρκετές αξιολογήσεις του Κυπριακού προγράμματος με πολύ θετικά αποτελέσματα, με αποτέλεσμα την έγκριση της εκταμίευσης όλων των μέχρι σήμερα προγραμματισμένων δόσεων της οικονομικής βοήθειας προς την Κύπρο.

Παρά το δυσμενές εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον σε αρκετές ευρωπαϊκές και διεθνείς οικονομίες, η Κυπριακή οικονομία παρουσιάζει σημάδια σταθεροποίησης με αποτέλεσμα όλοι οι κύριοι διεθνείς οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης, να αναβαθμίσουν την πιστοληπτική ικανότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις μελλοντικές προοπτικές της. Αυτό βοήθησε πολύ την Κυπριακή Δημοκρατία να αντλήσει σημαντικά κεφάλαια από τις διεθνείς χρηματαγορές κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών. Επιπρόσθετα, οι Κυπριακές τράπεζες προχώρησαν σε ανακεφαλαιοποίηση και αναδιοργάνωση των δραστηριοτήτων τους, με αποτέλεσμα όλοι οι περιορισμοί στις καταθέσεις και τη διακίνηση κεφαλαίων που επιβλήθηκαν το 2013 να αρθούν πλήρως.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

31 Δεκεμβρίου 2015

6. Λειτουργικό περιβάλλον (συνέχεια)

Με βάση την αξιολόγηση που έγινε, η ΕΥ έχει συμπεράνει ότι δεν χρειάζονται προβλέψεις ή χρεώσεις απομείωσης. Η ΕΥ εκτιμά ότι λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση της βιωσιμότητας της και την ομαλή διεξαγωγή των εργασιών της στο παρών επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον.

Έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή στις σελίδες 2 και 3

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ

ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ

31 Δεκεμβρίου 2015

	Σελίδα	2015 €
Εισοδήματα		
Παροχή υπηρεσιών		950,988
Λειτουργικά έξοδα		
Έξοδα διοίκησης	9	<u>(4,878,173)</u>
Καθαρή ζημιά για το έτος πριν τη φορολογία		<u>(3,927,185)</u>

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

31 Δεκεμβρίου 2015

	2015 €
Έξοδα διοίκησης	
Μισθοί προσωπικού	4,615,546
Καθαριότητα γραφείου	3,848
Φωτισμός, θέρμανση και καύσιμα	73,538
Τέλη ύδατος	3,854
Αγορά χαρτου	4,051
Συντήρηση εξοπλισμού	1,632
Διάφορα έξοδα	580
Τηλεφωνικά και ταχυδρομικά τέλη	15,107
Φωτοτυπικά υλικά	1,425
Γραφική ύλη και εκτυπωτικά	1,079
Συνεισφορές σε διεθνείς οργανισμούς	2,445
Εφημερίδες και περιοδικά	2,568
Βιβλιοθήκη	1,194
Συντήρηση μηχανογραφικού εξοπλισμού	44,476
Εκπαίδευση προσωπικού	5,314
Συνέδρια και σεμινάρια στο εξωτερικό	9,810
Αναλώσιμα ηλεκτρονικού υπολογιστή	2,354
Έξοδα κινήσεως	16,518
Φιλοξενία	1,307
Αγορά καυσίμων και λιπαντικών	1,263
Συντήρηση μηχανοκίνητων οχημάτων	958
Αγορά υπηρεσιών	36,479
Αγορά στοιχείων πάγιου ενεργητικού	32,827
	4,878,173